গোপালতাপনী।

সভাতি অধ্ব্ৰেণীয় পিপ্লাদশাধার অন্তৰ্গত গোপাণতাপনী নামে এই উপনিষ্থানি ছইটা টীকার সহিত মুক্তি হইবাছে। এই উভয় টীকার সধানিটো বৈক্ষণবোৰী আজীবলোন্ধানীর ও দ্বিতীয়টা আৰিখেন্ত্ৰপ্তিতের প্ৰণিত। পূজাপাদ পোন্ধানীর ব্যাপ্যাটী সম্পূৰ্ব ভিজিন্তৰ আধার অৱপ্ত। যদিও ইভঃক্ষি এই গোপালতাপনী উপনিষ্থানি শেষোকা টীকার সহিত মুক্তিত হইয়াছিল তথাপি তাহাতে ভক্তিজ্ঞান-পাভাকা পাৰ্দ্রায়া বৈক্ষণনিশ্বে অভাব চিন হয় নাই, কেননা বৈক্ষণণ প্রায়ই চিন্তু দিবি ভক্তিপ্রধান প্রন্থেবই অনুশীলন ক্ষিয়ে গাকেন ; কিন্তু, বিশেষ্থিরপ্তিতের জিন টিব স্থাবাল প্রায় ন্বিক্ষণাতিনী। বুল্লবিল্যা-স্কলিপি উপনিষ্থ সকল যে, জানপ্রধান প্রন্থ ইছা অবশু আকিউব্য; কিন্তু, গোপালতাপনা গ্রেছ প্রেষ্ট্রের বিশ্বাল্যাপে, ভাল জান, এই উভ্লাত্মক স্ক্রেণি উভ্লাত্ম বিশ্বালয় প্রায় প্রায় প্রায় বিশ্বেষ্ট্র প্রায় করা । বিশেষত এই ভাগনীগ্রহ ভক্তিজ্ঞান-প্রায়ণ বহালা বৈক্ষণদিগেরই প্রেম্বালয় করা ক্ষিতি বিশ্ব উপাধানি হিল্পিক স্ব্রায় বিক্ষণাপ প্রমাচাধ্য গোস্বানীর ভক্তিরসপূর্ব টীকান বিশেষ অন্তর্গা জ্ঞানিয়া এই উদ্যবিধ টীকান যদিও এই প্রায়ণি মৃত্তি ভালিয়া এই উদ্যবিধ টীকান যদিও এই প্রায়ণি মৃত্তি ভালিয়া এই উদ্যবিধ টীকান যদিও এই প্রায়ণি মৃত্তি ভালিছা। ইহার মৃণ্য ৮০ আনা; কিন্তু শ্লকলক্ষম ও দেবীভাগ্রতেব গ্রাহ্কের প্রেম্ব মৃত্তি।

ইহার বঙ্গালুবাদ অতি সরল ভাষায় ও টীকালুযারী সরল টিপ্পনীতে ভূষিত হইয়াছে। ইহাব মৃণ্য শক্কলক্ষম অথবা দেখি ভাগতের গ্রাহকের পঞ্চোন আন: । বেব পক্ষে ০০ আনা। ধাঁহারা মূল ও অলুবাদ একতে লইবেন ভাঁহাদের পক্ষে ২০ এক টাকা।

শ্রীহরিচরণ বস্তু

म्म्योकिकः।

শ্ব্দকল্পজ্ঞ মৃ-কার্য্যালয় নং পাথ্রিরাঘাটা ষ্ট্রীট্—কলিকাতা। শকাক—১৮১৩। মায়।

ल स्याप्यश्रमना

चतुर्धकाग्डम्।

य

खनः स्थयकारः । स च षड्विग्रष्टलवर्णः ॥ ज्याचारणस्थानं तालु । (यद्तां सिद्धान्त-कौसुदाम् । "दचुयग्रानां तालु ॥" तथा च शिक्षायाम् । १०। "क्छावहाविच्यग्रास्तालया खोळजावुप्॥")

तस्य खरूपं यथा,—

"यकारं स्ट्या चार्विङ्गि। चतुष्कोस्ययं सहा।

पवालयूमचङ्गास् ख्यं परसञ्ज्ञको ॥

पद्माणस्य वर्षे पद्देवस्यं सहा।

विश्वसित्विहितं वर्षे चिविन्द्रस्हितं तथा।

प्रयासाम सदा वर्षे म्हितंसकोचामययम्॥"

इति कामधेतुतके ५ पटलः ॥

वङ्गीयवर्षभावायामस्य वेखनप्रकारो यथा,—
"कर्बाधःक्रमतो रेखा चतुष्कोणमयी सुभा।
नारायणेष्मविषयक्तासु तिष्ठन्ति नित्यमः ॥
माना कुर्व्वानी जेया धानमस्य प्रचल्यते॥"
तस्य धानं यथा,—

"धूम्त्रवर्धा महारोद्दीयङ्भुनां रक्तनीचनाम्। रक्तास्यरपरीधानां नानानङ्कारभूषिताम्॥ सहामोच्चप्रदां नित्यामरुखिद्विपदायिनीम्। एव ध्याला यकारन्तु तस्मन्तं द्याधा जपेत्॥"॥ सत्ययाममन्त्रो यथा,—

"विश्वतिषहितं वर्षे चिविन्द्रमहितं घरा। प्रथमामि चरा वर्षे श्वतिमामोचमययम्॥" इति वर्षोद्वारतन्त्रम्॥

अस्त नामानि यथा,—
"यो वाखी वसुधा वायुर्व्यक्तिः पुरुषोत्तमः।
युगानः श्वसनः भीष्रो धूमार्वः प्राणिसेवनः।
यहाध्वमो जटी लोला वायुवेशी यप्रस्तरी।
सङ्घंणः चुगा वालो हृदयं किषलाप्रभा॥
व्याग्नेवो वापकस्यागो होमो यानं प्रमा सुखम्।
चाः सर्वेश्वरी धूमचासुखा सुसुविश्वरी॥
व्याग्ना मलयो माता हंसिनी महिन्नायकः।
विवमः भोषको मीनो धनिसानक्षवेदिनी।
मेष्ठः सोमः प्रक्तिनामा प्रापष्टा प्राणमं कृतः॥
"

*****ित

ास्त्रम् ।

यद्यत्

(धालातुनस्विष्रेष:। सतु द्वाद्माणस्यक:। तथा च कविकल्पहुमे। (द्वाद्यो युदादिक:॥" इन्द:शास्त्रान्तर्गतमस्विष्रेष:। तथा च इन्दो-मञ्जर्थाम्।

"भारिगुरा: पुनराहिल घुर्य: ॥"

प्रस्य चाई तिकचिद्वं यथा, १२२;

काचारी व्यस्य प्रथमप्रयोग लच्छीलाभ: पलम्।

यथा, उत्तरकाकरटीकायाम्।

"यो लच्छीं रस्तु दाइं व्यस्तमय लवी श्रः सुखं

पस्तु खेदम्॥")

यः, पुं, (बाति वातीति। या गतौ + छः।) वायः। यगः। योगः। यागम्। याताः इति भ्रव्द-रतावली॥ सर्वनाम। यच्छव्दार्थं इति यावतः। इति विकः॥

यक: चि, य:। ये इति भाषा। यच्छव्दस्य टेर्ने
टे: पूर्वे खकागमेन निष्यतः॥ ("खखयसर्वनामामकच् प्राक् टे:।" ५।३। ७१। इति
पाणिनिस्त्रम्। यथा, चर्ग्वेदे। पर्शरप।
"चित्र इत्राचा राजका इत्यके यके सरस्वती-

यसन्, की, (यन् + "प्रकेशितन्।" उगा॰

8। ५८। इत्यन "बाह्लकात् यने: कम्म ।"

इत्यम्बद्दत्तांक्या म्हित् जस्य च कः।) क्रमेदेविग्रभागस्यमांस्यक्षम्। तत्पर्यायः। कालस्वस्म २। इत्यमरः। २।६।६६॥ कालस्वस्म ३ कावियम् ४ कालकम् ५। इति
हेमचन्दः॥ करका ६ महास्वायुः ०। इति
हमचन्दः॥ करका ६ महास्वायुः ०। इति
हमचः॥॥ (यथा, म्ह्याने । १०। १६३। ३।

"यस्यं मतस्वाभ्यं यकः न्नाणिभ्यो विष्टहामिते।"

"यकः हृद्यस्मीपे वर्षमानः कालमांस्विण्यो

स्वत् तस्तात्।" इति तङ्गाष्ये सायगः॥)

चय्य प्रशिष्यव्यविष्य यकतः स्वरूपमाहः।

"स्वी इविग्रतस्याप हृद्याद्यकतः स्थितः।

तत् रञ्जकपितस्य स्थानं भ्रोणितनं मतम्॥"

स्वय यक्षद्रोगमाहः।

'बीशामयख देखादि समस्त वहारामये

यशदा

किसु स्थितिस्तयोचीया वासदिवयपार्थं यो' स्थय यत्तदोगचिकित्सा।

"जीहोदिरा: क्रिया: सर्वा यक्तस्राप समा-वरेत

कार्यश्व दिख्या वाष्ट्री सत्र श्रोसितमो ज्याम जार्य विवृक्षकाश्यां पृतिकस्याम् विस्तुतम् पिवेन् पातर्ययावद्भि यक्तन्त्री हप्रशामाये ॥" इति भाषप्रकाशः

(तथाच।

"वातेनोहीरितं रक्तं कफेन च घनीकतम्। पित्तेन पानतां प्राप्तं चिहोधसंत्रितं यकत ॥ कच्छां तस्य वस्त्रामि तेन तस्त्रापि लस्त्रयत्। चौयते तेन मनुको स्वतुराश्च प्रवर्तते ॥ विमक्तमस्त्रणोहारो स्वतानः श्वसनं स्रमः। हाहोऽकचिस्तृषास्त्रस्त्रां कण्डे दाहः (ध्ररो-

इक्ष्व प्रतिश्वायः श्रीवनं कटुकायह। सम्रत्यं हृदि मृत्वच निद्रानाग्नः प्रकापतः ॥ हृदये मृत्यते जावां उदरं गर्जेते सम्म्। यतैर्तिक्वेदिजानीयात् यक्षत् कांग्वे प वच्यस् स्रयास्य चिकित्या।

"निम्मी पधवचेतमं निम्मा
कासरी च तुलसी च सिंधिका।
काय एव हृद्यामयापद्य
चार मूलयहतस्य नाग्रकत्॥
सौराष्ट्रीकासीसमहीषधानि
दुरालमाजातिप्रवालकः
दान्नी यमानी ककुम: समझा
काय: स्वर्पियंहदाय हन्ति॥"
इति हारीते चिकित्सितस्याने चतुष्टेश्याये

भी इति शिशात पिकासितस्थान मतुष्यध्याप् "भी इत्हिस्सात् पार्श्वात् कुर्याद्यक्रद्यि

इति वाभटे निदानस्थाने दाद्शेश्थाये। यक्तदास्मिका, स्त्री, (यक्तत द्वास्मा खरूपं यस्य यहुत्रीही कः। टापि खत इलम्।) ते पाथिका इति का।

वली । यचभाया च । यया, कपासरित

यच्य हिरी [न] पु (यमतो वेरी नाप्रक) रोहि तकरूच यथा "ज्ञीचचो मायरलनी यसदेशी चलच्छर इत प्रव्चिति ॥ **ब, क इ महि । इति क**विकल्पह्**म:** ॥ (चुरा०-च्यातः ० - सक् ० - सेट्।) क इ, यच्चयते। महि पूजायाम्। इति दुगोदासः॥ तः, पुं, (यच्यते पूच्यन इति। यच + घज्। यदा, ई लच्चीमच्छोतीति। चच + अण्।) पुत्त्यक्रमाचन्। गुद्धकेष्वरः । इति सेदिनौ । वे, १२ ॥ इन्त्रगृहम्। धनरचकः। इति चारखतः॥ यच**खरूपं** यथा,— "आजम्यँ चनिकराः कुवैरयरकिङ्कराः। ध्रीलनप्रसरकरा स्वज्ञनाकारम्द्रीयः ॥ विक्षताकारवद्नाः पिङ्गलाचा महोद्राः । फ़टिका रत्तवेशाच दीर्घस्कत्वाच केचन॥" ्ति ब्रह्मवैवर्ते ग्रीलकाजन्मखर्क १७ व्यथायः। .चारको वथा,--प्रचेतन: सुता यचान्त्रेवां नामानि मे ऋगु। तेवली इस्किश्च कपिल: काचनसाधा। विमाली च यचार्यां गमा राघ उदाह्रत: ॥" .स वृत्यत्तिवंदा,---धातुर्येचलयोक्ताब्बर्दने खपशे च सः। द्यचल्त्रवानेष तसाद्यची भवत्रवम् ॥" इति विष्टुराखे काम्सपीयवंधः॥ व्यप्रसामिक सियंथा, विष्णुरासी ।१।५।८१। मैं वं भी रच्यतामेष येरतं राचनास्तुते। ाचु: खाहाम इबको ये ते यचास्तु जचगात्॥" , स्री, पूजा। यया, ऋषेदे। 👂। ६१। ५। " खन्द्रा विश्वा दवसा विमा वा न यास चिचं इडग्रे न यचम्॥" न यन्तंन पूजा हस्यते।" इति तद्वास्त्री [यणः । तथाच अयर्ववेदे । १६। २ । २४। "तव यर्चा पशुपते चाम्युन्तः॥") हर्दमः, धुं, (यचिषयः कर्दमः।) कर्पूरागुरु-च्हरिककोलानां मिश्रितसमभागः। इत्य-रः। २। ६। १३२॥ "अपूरिसिर्ममनवैः मभागै: खाधितो र खेपन भेदो यच कहै भ कते। यचप्रियः कर्षेगो यचकर्षमः। क्रुमागुरकस्रीकपूरं चन्दरन्था। हासुगन्धिमत्युत्तां नामतो यचनईमः॥ इति धवनारि:॥ रागुवनस्रीनकोलघर्षणाहि च। तीलतिमदं सञ्चं यचक हम रूचते॥" इति तङ्गीकायां भरतः॥ ६:, पुं, (यचप्रियो यचाश्रितो वा तरः। कपार्थिवादिवत् समासः।) वटहचः। इति जनिर्धेस्ट:॥ (विवरसमस्य वटश्रव्हे ज्ञात-II) र, पु, यचित्रको घूप

क्षयुष । प्रति केचित। प्रना प्रति खतात

इति के चित इति भरत ॥ तत्पर्याय । सर्ज रस २ घरात ३ सव्यक्त ८ वहुट्प ५ इत्यसर । २ ६ १२०॥ राख ६ धूनक ० विद्विज्ञभ । इति रभव ॥ चालसार ६ सालजः १० सालनियांसः ११ सर्च्यः १२। इति रहमाला ॥ (चस्य पर्धायान्तरं यया,— "रालस्तु प्रावनिर्यासस्तथा सर्जरतः स्ट्रतः। दैवध्यो यचध्यसया सर्वरसम्बसः॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वसस्य प्रयमे भागे । य्तेन साधवपूजननिवेधो देवीपूजा चोक्ता यथा कालिकापुरायो ६८ अधाये। "न यच्चध्यं वितरेत् साधवाय कराचन।" "यच्च ध्रेन वा देवीं सञ्चामायां प्रपूज्येत्॥") सर्लष्टचर्यः। टार्पिन तेल इति भाषा। तत्पर्याय:। पायस: २ श्रीवास: ३ सर्जद्रव:४। इति हेमचन्द्रः। ३।३११॥ यचरसः, धुं, (यचप्रियो रसः। प्राक्रमार्थिववत् समासः।) पुत्रमदाम्। तत्पर्यायः। मध्वा-सद: २। इति चिकाखप्रीय: ॥ यचराजः, पुं, (यचायां राजा। "राजाहः-सिखिथष्ठच्।" ५। ८। ६१। इति समासान्त-रुच्।) कुदेर:। इति शब्दरकावती॥ (यथा, महाभारते। ५।१६८। ४६। "इस्का भगवान्देवो यचराजः सुपूजितः। प्रययी सहितै: सर्वेनिमेधान्तरचारिभि: "") यचराट, जि । युं, (यचेषु राजते इति । राज् + "सत्रुद्धिषदु हेति।" ३।२। ६१। इति किए।) कुर्देर:। (यथा, भागवते । ५ । १८ । १७ । "तस्रा द्रव्यपनीताव यचराट् पाचिकाम-यचराजमाचम्। मिलभदः। वया, महा-भारते। ३। ६४। १२०। "तथा नो यचराडदा मखिमदः प्रमीद्तु॥" 📲।। यचा इव सक्षा शाजनीया। राज् + क्षिप्।) रङ्गमब्हपः। इति मेरिनी। जी, इ५ 🏽 यचराटपुरी, की, (यचराज: पुरी।) व्यवका। षा च केलासपर्वतस्थितकुवेरपुरी । इति घटा-यचराचि:, स्त्री, (यद्यविया यद्याणां ना राजि: 1) कार्मिकी पूर्णिमा। तत्प्रयाय:। दीपाची २। इति जिकास्त्रीयः। यचनाधनं, क्रो, (यचाणां नाधनम्।) यची-पासना । यथा, वाराष्ट्रीतन्ते। "यचार्यां यचियोनाच पेशाचीनाच साधनम्। सूतवेतालगान्धर्ले मार्खोचाटनानि च। चाधोगमनमेतियां साधने ऐहिनं हितम्॥" यचामलकं, की, (यचाणामामलकम्।) पिख-खर्ज्रपालम्। इति ग्रव्हमाला। यजावासः, पुं, (यजाखामावासी वासस्थानम् ।) वटब्खः। इति राजविषेक्षः॥

यचिनी, खी, यदा पूजा

दनि सीम क्वनेरमङी द्वि

य**च** -|-

सागरे १० ५०८। 'सी। पि सुक्राणु विजने भातु पुत्र तमभ्यधात। चाप्टित साज्या पुत्र । सम सिद्धा ছि यचिकी॥") यनी, स्त्री, (यसम्ब भाया । यस + पुंबागा-दिति डीव्।) कुवेरपत्री। इति भ्रव्दर्वा-वली ॥ (यचमार्था। यथा, महाभारते। ३। €8 1 5 6 0 1 "यची वा राचकी वापि उताही खित् सुरा-**म**वंथा कुर न: सक्तिरचमामान-निन्दिते। ॥") यचोड्सरकं, की, (यचपियमुड्सरम्। तत: खार्चे कन्।) व्यक्षत्यकतम्। इति विकायङग्रेष: 🏾 यदाभी, स्ती, (यद्मार्खं इन्ति । इन्+ "अम-बुष्यकर्णुके च।" ३।२।५३। इति टका वतो डीप्।) दाचा। इति भ्रन्दमाला # यन्त्रा, [न] पुं, (यन्त्र + "बाडुलकात् यन्त्रयते-रपि।" उगा॰ शारप्ना रत्यन उन्नवस्तीत्वा सनिन्धवयेन साधु:।) रोगविष्रेष:। तत्पर्याय:। चयः २ शोषः ३। इत्यसरः। २।६।५१ ॥ राजयन्या ह रोगराट्य ॥ यथ राजयन्याधि-कार:। "तत्र राजयन्त्राणो निप्रत्रपं सनिक्रहन् निदानसाइ। 'वेगरोधात् चयाचेन साहसाहिषमाप्रनात् चिदीयो जायते यच्या गदी चेतुचतुष्टयात् ॥' वेगोध्च वातम्बचपुरीघाखाम्। 'बातकः जपुरीधाणि निरुद्धाति यदा नरः ॥' इति चर्कवचनात्॥ चयात् स्रीयतेथनेनेति चयः तेनातिचनाया नभ्रनेष्यांदयो धातुचयहेतवः चयम्ब्ह्रेनोचन्ते । साइसात् वत्वता समं मक्षयुद्धादित:। विषमा-भ्रानात् वच्च स्तोकसकाचे या सत्तं तत विषमा-भ्राम्। तसात्। चिदीव: साझिपातिक:। हेतुचतुष्यात् चन्धेश्य हेतनः हेतुचतुर्य र्वान्तर्भवन्ति । यद्यागः: पर्यायाः: राजयध्य-च्चयपोषा: ॥ ॥ यच्यादीनां प्रव्दानां निकत्ति-'वैद्यो चाधिसतां यस्तात् याधिर्यक्षेत यस्ति। स यद्मा प्रोचित कोने प्रब्दशास्त्र विधारहै: ॥' यस्यते पुज्यते। 'राज्ञक्यसमा यसगदभृदेव किलामयः। तसातं राजयचीति नेचिहाहुर्मनीयियः॥ क्रियाचयकरलातु चय दत्युचते तुर्धे:। मंग्रीयणाद्रसादीनां ग्रीय इत्याभिर्धायते ॥'*॥ संप्राप्तिमाइ। 'कप्रधानेदॉं हेसु कड़े यु रचवर्लस् । ष्यतिव्यवाधिनो वासि चीसे रेतसानन्तरा। चीयनो धातप सन्वे ततः श्रुष्यति मानवा।' **क्षप्रधाने हों बे** बहेष्ट अनुभारा

सर्वे शातव श्रीवनी तता मानव शुष्पति

कार्यभूतस्य रसस्य चये कार्यायां रक्तारी-रासनुक्रमेख चीयमा खलात्॥ *। यार्गान-रोधे रसक्षयहेतुमाच चरकः। 'रस्योत:सु रुईयु खस्यानस्यो विदस्यते। स ऊई कासवेगेन बहुरूप: प्रवर्ततं ॥ खस्यानस्य: हृदयस्य:। कासं विनापि रसचयो भवति सार्गावरोधकुपितवातेन रसस्य शोध-गात्। उत्तय। 'वायोर्ज्ञात् चयात् कोपो मार्गस्यावर्णेन च। ञानुलोमच्यं दृष्टा प्रतिलोमचयावद्यः॥' अनुलोमचर्यं दश्रीयता प्रतिलोमचयमपाछ। स्रतिचवायिनो वारेतिस चीयो प्रतिलोमक्रमे-गाननारा सर्वे धातवो रसपर्यन्ताः चौयन्ते। तद्यया। मुक्ते चीग्री सज्जा चीयते सर्जान चीकेरिस्य चीयते। स्वं पूर्वे पूर्वे चीयते। नतु कार्यस्य प्राक्तस्य चये कयं कारसम्तानां मजादीनां चय:। उचते। सुन्नचयादायुः कुष्यति । यदुक्तम् । 'वायोधीतुच्चयातुकोषो सार्गस्यावरयोनचिति।' स वायु: सानिध्यक्रमेख सच्चादीन सर्वान् धातृत् संशोषयति। ततस्तद्गन्तरं मानवः मुख्यति ॥ 🗱 ॥ पूर्वक्रपमा इ । 'चासाङ्गसादकपसंस्रवतालुप्रोघ-वम्ययिचाद्मद्यीगसकासनिदाः। भ्रोपे भविष्यति भवन्ति स चापि जन्तुः श्रुक्तेचर्णो भवति मांसपरो रिरंसु:॥ खंग्रेय काक्युक्यम्बिनीलकण्ड-ग्रभारतयेव कपयः छकलासकास्यः तं वाच्यन्ति स नदी विंचला स प्रस्नेन शुक्तांस्तरून् पवनध् मदवाहितांस्व ॥' 🎕 🛚 यद्माणी तचणमाइ! 'कांसपार्क्षाभितापच कन्ताप: करपादयो:। च्चर: चर्चाङ्गस्थित तच्चणं राजयच्याण:॥' व्यांसवी: पार्श्ववी: व्यक्तिताप: पीड़ा व्यव सक्तवधातुच्चवपूर्व्वकः सकलश्रहीरश्रीघीशीप बोड्डय:। फीयन्ते धातव: सर्वे तत: शुष्यति मानव इति संप्राप्तः। एवं बङ्ख्ये एकादश-कपेच बोड्डबम्। एतानि चौणि लचणानि प्रायोभावित्वेन चरकेणोक्तानि। यदास्यि मट्लच्यास्य्तानि । 'मक्तदेवो ज्वरः कासः चासः श्रोखितदर्शनम्। खरमेर्च जायेत घड्रूपे राजयन्याण ॥'*॥ उल्लाखतया दीषायां मेदादेकादण जन्मणा-'बरमेहोश्विताच्छ्लं सङ्कोचचांसपार्ययोः। चरो दाचीश्तिसार्च पितानतस्य चागसः॥ शिरसः परिपूर्णेत्वमभक्तऋन्द रव च। कामः कण्डस्य चोहं सो विक्रीयः कपकोपतः॥' चानिलादुव्यकात् रवं पितात् कामाच। यत आह सुशुन:।

'रक्त रावसतः भ्रोदः सन्निपातात्मको गटः।

उदेकात्तम शिङ्काति दीवार्का निपसन्ति च 🛚

धाराध्यय द्यागमा ह। 'रकादश्भिरेभिका घडुभिवापि समन्वतम्। विभिन्ना पीड़िनं लिङ्गेर्न्यासास्यामयै:। जहास्होषाहितं अनुभिक्टत सुविपुलं यशः॥' तच विशेषमाच् । 'सर्वेरहें स्विभिर्वापि लिङ्गेर्सांसवलचये। युक्ती वर्चा सिविन्खस्त सर्वस्पीरप्यनीरम्यया॥ सर्वेलिङ्गेरेकारग्राभः। छाडैं: बङ्भिः चिभि-च्क्रीयासरिधरवसनी:। चातीश्वाचा सांसे वर्ते सति सर्वेरूपोरिप प्रवाखाय चिकित्यः। 'सहाज्यं चीयसाणमतीसार्निपी दितम्। शूनसुष्कोदर्श्वेत यन्त्रिणं धरिवर्जधेत्॥' महाप्रनं चीयमाण[मत्रेक्समसाध्यसच्यम्। च्यतौचार्निपीडितमिति द्वितीयम्। 'मलायत्तं वलं पुंचां शुक्रायत्तन्तु जीवनम्। तसार्यने न संरचेर्यियाको मलरेतसी ॥' यूनसुष्कोदरमिति हतीयम्॥ *॥ अरिष्ट-'युकाचमत्रदेशारमः इंचामनिपीड़ितम्। क्षच्चेय दच्च भेष्टन्तं यद्या इन्ती इमानदम्॥' मेहन्तं भुकं चरनम्। युक्ताचलादीनि रक्षेक्सोश्रिएलच्यानि॥ 🗱 ॥ व्यविमाद्य। 'घरं दिनसहस्रन्तु यदि जीवति मानवः। सुभिषग्भिरपत्रान्तस्तरगः ग्रीवपी ख्तः ॥' भोत्रपी (इतो मानवस्ति स्वा स्वात । सुभि-धग्मिरपकानो भवति। तदा परं दिनसङ्-सम्। दिनीयदिनसञ्चसं यदि जीयति तम जीवनविकत्य ध्यायै:। एतेन श्रोपपीडितो मानवचीत्ररणी भवति। सदैदेखिकित्स्थी सवति । तदा प्रथमदिनसङ्खं जीवेदेव दल्का चिकितसासा ह। 'च्वरातुवन्धर्हितं वलवनतं क्रियास हम्। उपनिस्तायनमं दीप्राधिमक्षयं गरम्॥ च्यात्मवन्तं यत्नवन्तं प्रतिमन्तं वा ॥ 🕸 ॥ चाच निहानविष्यि: फ्रोपविष्यवानाच । 'खदायशोक्तवाहेकायायामाध्यप्रशोधितान्। व्योर:चत्रं ची च शोधियो जचये: ऋसु॥' वसीर:चनसंजी भोषिणी। वसभीयी उर:-चतर्ोघो च ॥ 🗱 ॥ तत्र अवायप्रेरिण्णो लचगमा है। 'श्यायशोधी युक्तस्य च्या विक्रेरपद्तः। पाग्ड्देही यथापूर्वे जीयन्ते चास्य धातवः॥' शुक्रस्य चयलिङ्गे: सुश्वतोक्ते:। तानि यथा, मुक्रचये मेट्टबणयोर्वेदना स्प्रश्तिमीयुने चिरादा प्रसेकः: प्रसेके चाल्यशुक्रदर्शनसिति। यथापूर्व्य चीयने चास्य धातव: प्रथमं भुकं चीयते पश्चात् भुक्षचयजनितवायुगा भच्चा-द्यीशीय धानवी यथापूर्व चीयनी। 🛊 । भ्रोकशोषियो जचयमाह। 'प्रधानभीतः सत्ताङ्गः भोकभोष्यपि तारशः। ैविकारीरुपश्चितः।'

प्रधानधील: यखाभावेन धोका जनितस् ह्यानपर:। सक्ताङ्गः शिथिलाङ्गः। नाहप्र यवायप्रीविसट्यः । तेन मुक्तादिसर्वधातुचर युक्तो भवति । परं युक्रचयक्षते विकार में वृष्यावेदनादिभिवंजिती भवति। व्याधिस भावातु॥ 🗱 ॥ जराशोधिगो सचगमास । 'जराशोधी क्षत्रो मन्द्रीयंवुद्धिवनेन्द्रियः। कम्पनीररिचमान् भित्रकांस्यपात्रहतस्रः॥ ष्ठीवति श्रेष्मगा सीनं गौरवारु चिपी ड्रिन:। संप्रस्तास्यगासाचः सुष्करःचमलऋविः ॥' मन्द्रान्द: सन्पार्य:। शुष्करूचमनन्द्रवि शुक्तरुचे मलक्वी यस्य सः॥ 🕸 ॥ च्यन्न धोषियो लजगमाइ। 'अध्यप्रभोषी ससाङ्गः संस्टप्यवयक्त्वः। प्रसुप्तगाचावयवः प्राञ्जकोमगलाननः ॥ संभ्रष्टकीय पर्या ऋवियेखा सः। प्रसुप्तगाना वयव: प्रसुप्त: साप्री इ:। क्लीमं तिलकं पिपावा स्मानम् ॥ 🕸 ॥ यायामधोषिको लचकमा ह । 'वायामधोषी भूबिष्ठमेभिरेव समन्वित:। जिङ्गेरर:चनक्रते: मंयुक्तख चतं दिना ॥' रमिरेव सत्ताङ्गलादिभिरच्यशेषिणी लच्छीः रेव। भूयिष्ठं व्यव्येम्॥ सनिद्रानं त्रस्थीय रिक्ताच्यादेदगाभिक्तयेवाद्दारयन्ययात्। दिशातस्य भवेन्क्रीषी याघीरवाध्ययः च स्टात, ॥ उर:चतस्य निदानभाइ। 'धत्यायास्वतोऽव्धं भारसृह्वद्यतो ग्रम् । बुध्यमानख यांकिमि: पतती विषसीचत: । टमं हयं वा धावन्तं दत्यं चान्यं निरुक्तनः। शिलाकाष्टाश्वामधीतान् चिपती विद्यतः परान् ॥

चाधीयानसा चाह्यचैट्ट्रीया त्रजती इतम् । महानदीं या तरती खर्येका सह घावत: ध मह्योग्यतसो दूरं तृर्गं सातिपृत्यतः। अयाची: ककींभः ऋरे र्रम्या चतस्य वा ॥ कीषु चातिप्रयक्तस्य रूचास्यप्रसिताभिनः। विज्ते वज्ञास याधिवंबबाद सस्दीयंत ॥ स्थायाखन: स्रायाचं क्कर्वन:। दस्यं इषादिकम्। व्यन्य अवीद्वादिकम्। शिला दीर्वपाषाण:। **अधा प्रसारखयः। निर्धातीय्व्यविग्रेषः।** बाधि: उर:चताखा: ॥॥ उर:चतस्य लच्य-'उरो विरच्यतेश्वर्थं भिदाते च विभच्यते । खूनं भवति तत्पादं शुष्यखङ्गं प्रवेपते ॥ प्रपीद्यते ततः पार्श्वे शुष्यतः इं प्रकस्पते। क्रमादीयं वलं वर्णो चिच्चिच्च शीयते॥ ज्वरो यया मनोहेन्यं विङ्भेदीयशिवधस्तया ॥ दुष्ट: म्हाव: सुदुर्गन्य: पीली विषयिसी वह । कारमानस्य चाभी दर्शकाः सास्क्र प्रवर्ततः ॥ म जत: चीयतेश्वर्थं तथा शुक्रीलमी: द्वबात्। व्ययक्तं वाद्यवं तस्य पूक्तेरूपमिति स्तृतम् ॥ विष्यवे मीघते भिदाते विरायत इव

भन्यते द्विधा कियत इव च पुरुष र चतवान् अप्रवर्षचीयते चीगी भवति मवल सामकपाचवादव कीको भवात था मुक्रीजरी: चयात्। स्वातिसेवनादिना क्रीनिधी: चयादिप चीगो भवति । 🗱। उर:-'तस्य विशिष्टं तदागमाह । 'रोकक् भोणितच्छाई': कासी वैभाभिक: घते। ींगी सरसास्चलं पार्वपृष्ठकटियहः। ते उर:चतवति। उरोरक प्रोखितव्हिं: सी वैशेषिकः विशेषती भवलेव। तस्मिक-र: खतवति सासकप्रभूको जसां दयात् ची स रतास्मलं पार्श्वष्ठकटियाच्य भवति ॥ ॥॥ तदानविभेषिणोर:चतस्य नच्यविभेषमाच् । । वारी वात् चयाचिव को वात्र प्रतिमलात्या। ।तीरस्तस्थानपाक नि:श्वासी वाति पृतिकः॥' त्यात धातुचयहेतीरतियवायादितः कीष्ठात् तिमलात् कीष्ठात् प्रतिमलवातेन प्रतिकीम-वात् पृतिकः पृतिगन्यः । 🗯 ॥ उरःचतस्य ध्ययायाचाथवच्यमाह। रव्य लिङ्गस्य दीप्राप्ते: साध्यो वजवती नव:। रेसंदर्सरी यायाः सर्वाखङ्गन्तु वर्णयेत्॥' 🕸 ॥ य राजयचाचिकित्सा। लिनो बहु दोषस्य पच कर्माणि कार येतु। व्याण: ची यदेषस्य तत्कतं स्वादिषोपमम्॥ बायसं वलं पुंचां मुकायत्तन्तु जीवनम्। क्षाद्यक्षेत संरचित् यिचागो मलरेतसी ॥ ाजियष्टिकशीक्षमयवसुद्रादयो हिता:! व्यानि जाङ्गलाः पचिन्द्रगाः प्रस्ता विश्रो-

पिष्यकी कं सववं सक्का त्यां सनागरम्।
। जिसास करोपेतं क्षिण्यसाकं रसं पिषेत्॥
न यक् विनिवर्तने विकाराः पीनसादयः ॥
धतो दिगुणं मांसं स्वंती श्रेष्युणं चलम्।
दश्यं संस्कृतचा व्ये यक् को यूष उच्यते॥
दृश्याः यवपत्य १ कुक्तर्यपत्य १ क्षाममांसत ८ जलपन ८- प्रेष्यपत्य १० ततः प्रकमिते
दे संस्कृतचीयम्। तन कर्षमितं सन्दिदं देयं
रभाषं चिक्तु च देयम्। पिष्यकी नागर्च
यक् साथमितं क्ल्लीक्रस्य देयम्। राज्ञिसक्तास्थामस्त्रलं साध्यम्। घड्ड्रयूषः ॥
इसलक् गागवता वानरी वी कं विच्यितं

ं मधुष्टतयुक्तं ससितं यद्मादिकासस्यम् ॥ समांसं पयञ्चागं द्यागं सिष्यं नामरम् । गोपसेवा श्यनं द्यामध्ये तु यद्मनुत् ॥ तिष्यविद्वाधां नतुकोश्वष्टतामयाः । न यद्माणमत्यगं सेयमाना श्विताधिनः ॥' यं सुवर्णमाश्चीकम् । सेरामधुक्तंयुक्तं नवनीतं लिष्टन् च्यी । राशी समते पुरिमतुक्ये चाल्यमादिके ॥

चादूई

मधुरुपिया।

वेहवेद्राचरोगार्त कामचावच्यातुरम्
पार्चेश्वनमत्यापि सुप्तविच् किच्छुतम्।
हस्तपादाष्ट्रदाहे च क्चरे रस्ते तथो ौगे॥
सितोपवा मिश्री। बहुला स्वयोणाः दति
सितोपवादिरववेहः॥॥॥
'जातीफलं विड्ड्रानि चित्रकं तगरं तिला।
तालीभं चन्दनं पुष्टी खवङ्गसुपकुचिकाः।
कपूरिभाभया धानी मरीचं पिप्पली तुगा।
एशामचसमा भागाचातुर्जातकसंयुताः।
पलानि सप्त भङ्गायाः सिता सर्वसमा मता॥
चूग्रेसतत् च्यं कासं भासभ्य धन्द्रशोगदम्।
च्यरोचसं प्रतिख्यायं तथा चानलमन्द्रताम्।
स्तान् रोगान् निह्न्येव हच्यमिन्द्राधानिर्धया॥
वालरोगाधिकारोक्तं तेनं लाच्चादि योजयेत्।
च्यन्धे यिवाको नित्यं वृद्धविद्योगदेशतः॥

द्ति जातीफलादाचूर्यम् ॥ # ॥
'वासकस्य रसप्रस्यं माश्विकास्विपार्करा ।
पिपाली द्विपलं तावत् सिर्पष्ठस्य प्राने: पचेत् ॥
तस्मिन् लेक्लमायाते शीत जीद्रमलाष्टकम् ।
स्लावतारयेद्वेदो जीहो खेहीश्यम्तमः ॥
निक्षनि राजयन्यायं नासं श्वासन् राज्यम् ।
पार्वभूतम् कृष्टलं रक्तपिनं स्वर्नणा ॥'

रति वासावलेष्टः ॥ 🗰 🛚

अध यवायादि हेतुक शोधिषित्सा। तन व्यवस्थाभीषचिक्तिसा । 'यवायग्रोविणं चीररसमांसाच्यभोजनैः। स्कूलिभंधुरे हुँदीलींवनीय रुपाचरेत ॥ रसं मांबरस: सुकूले हिते: ॥ 🗱 ॥ श्रोकशोष-'हर्षणाश्वासनै: चीरै: सिग्नेमधुरशीततें:। दोपने र्वे द्वाभक्षात्रै: श्रोकश्रोषस्पाचरेत् ॥ अ वायामग्रीयचितिता। 'यायामग्रोषिणं सिग्धेः चतचयहितेहिंसे। उपाचरं ज्वीवनी वैर्विधना से शिकेश तु॥ *॥ यध्यभोषचितिसा । 'बास्वासुखेदिवासप्ते: श्रीतैमेधुरह हैंसे:। अन्नमांवरवाहारेरव्यशोषस्पाचरेत्॥ क्षे त्रमायोषचिकित्सा । 'बडगोषं जयेत् सिन्धेरींपनै: खाइग्रीतलैं र्रघदम्बेरनखें व्यवसांचरचारिभि: ॥'*। यथोर: चतचिकत्या। 'बनास्वरस्या श्रीपर्वा वहुपुत्ती पुनर्नवा। ययसा निव्यमस्यक्ताः भ्रमयन्ति क्तत्त्वयम् a' श्रीपर्यो गम्नारी। बहुपुत्री प्रतावरी। इति वलादिचूर्णम् ॥ 🗱 'एका पत्रलची द्राचा पिपाल्यहै पवं एथक्। सितामधुकखर्ज्रस्दीकास पनीनिताः। संचूर्यं मधुना बुक्ता वटिका संप्रकल्पयेत्।

मर्ची सह दर्श भीव पार्श्वक्रमरोचकम्।

ध्यचमा वा ततस्वेव भवयेच दिने हिने ॥

चतत्त्रयं ज्वरं कासं श्वासं हिकां वीमं

श्रीहानमामदात्य रक्त पत्त खरचयम्

एल दगुटिका हन्ति त्रया सन्तपणी परा ॥

दाचाया प्रसमेनन्तु मधूनस्य प्रचाहकम्

पचित्रेय दने युद्धे पाद्धेयेक तेन त ॥

पित्रे मधुनदाचे पिष्टे क्यापलदयम् ।

प्रदाय सिष्टः प्रस्थं पचेत् चीरे चतुर्गं से ॥

सिद्धे भीते पलाखदी प्रकरायाः प्रदापयेन् ।

एतदाचाहनं सिद्धं चत्रचीसे स्थावहम् ॥

सात्रिपत्रचर्यास्वस्कोटकह्लीमकान् ।

प्रदरं रक्तपत्तच्च ह्न्यान्सांस्वतप्रसम् ॥

इति दाचादिष्ठतम् ॥
॥

'कीरे धाजीवहारी चुवरी याच तथा रसे।
पचेत् समे छतप्रश्चं मधुरे: कर्षसम्मते: ॥
द्राचाहि चन्द्रनोशीर प्रकंरोत्मक पद्मके: ।
मधुक कुसुमान नाका प्रशिष्ट यमं प्रके: ॥
प्रशाईं मधुन: प्रीते प्रकंराई तुलान था।
पलाई कांच मंचूर्य लगेला प्रचके प्रशांच ।
विनीय तज संलिखाना जां निष्यं सुथन्तितः।
व्यस्तप्राप्रमिखेतद्श्विष्यं परिकी कितम् ॥
चीरमांचा प्रिनां इन्ति रक्ति प्रचल्च तच्यम्।
हण्णा रिच्याचका सन्दर्द्श्व व्ह्यं क्योरतिवर्द्धनम् ॥
स्वक क्रा च्या क्यो क्योरतिवर्द्धनम् ॥

प्रोकं स्तियः क्रोधमस्यताच यजेद्दारान् निष्यान् भजेच । तथा द्विजातीं स्तित्यान् गुरू स नाचन्द्व पुरवाः प्रशुपाद्विस्यः ॥ ॥ ॥

चाय राजयकाणि रसाः। स्ट तेष्टरी रसं राजयकाणि रसेन्द्रचिन्तासणी। 'रस्मसान्द्रतासक्तं लोहं मधुष्टतान्तिम्। स्ट विष्टरामायं घड्मुको राजयकाणित्॥' इति स्ट तेष्टराष्ट्री रसः॥

रसमसः मारितो रवः। यन्तासलं गुड्ची यत्तम्। लोहं मारितम्। *। 'चयोगंगा मारितात् स्तादंकोगंगो हेम-

रकीर यो स्ततासस्य भिता मन्यश्व तालकम् प्रयोकं भागयुमं स्थादेतत् सन्यं विन्यं येत् । वराटी: पृश्यकेन हामंश्वीरेण टङ्क्षणम्। पिष्ठा तेन सुखं कहा स्झार्क तास्व पृश्यत् ॥ ततो मनपुटे पक्षा चृणयेत् साङ्ग्रभीतलम् । स्थो राजस्याङ्कोर्यं चतुर्गुञ्जः च्यापष्टः ॥ मिर्चे स्नविष्या कथाभिर्द्श्रभिस्तथा । मधुना सिष्या चापि द्यादेनं रसं भिष्ठक् ॥ स्वनेन नथ्यात स्थि वातश्वेष्रभवस्यः । इति राजस्याङ्को रसी राजस्याधा ग्रीस्थ विनामसी ॥॥

'शुड स्तां दिधा गन्तं कुर्यात् वसीन कळालीम् तयी सम तीस्थ पूर्व महीयत् कस्वकादवे । चिषाममात्ते भोखं विधारमेत आक्रादीरकपनेक स्यादम्य यामयुग्यतः ॥ धान्यराभी न्यसेत् प्रकादहोरानात्तदृहरेत् । संच्यां गालयेदस्त्रं सत्तं वारितरं भवेत् ॥ चिन्नदृन्तिपत्तेलाभिर्जातीप्रजलवङ्गतेः । नवभागोन्तितरेतेः सस एव रसी भवेत् ॥ निन्नद्रविमतं नित्रं सधुना सह वेहयेत् । ध्रयभिष्रसी नामा कासचयहरः परः ॥' इति चिम्नस्तः भाङ्गिरं॥"

इति भावप्रकाशस्य मध्यस्य दिनीयभागे राजयन्त्राधिकार:॥ *॥ (च्यथास्य पौराणिकं विवर्णं यथा,—

"हिनोक्सां कण्यतास्थिभिनें भुता कथा। कामव्यनसंयुक्ता पौराणी प्राप्तनं प्रति॥ रोष्टिण्यामतिसक्तस्य प्ररीरं नातुरचतः। आजगामात्यनामिन्दोरें हः स्नेहपरिच्यात्॥ दृष्टिवृणामसभोगाच्छेषाणाच प्रजापतेः। क्रोधो निचासक्ष्पंण स्तिमाक्षिः स्तो सुखात्॥ प्रजापतिर्च्च दृष्टिवृर्ष्टाविप्रतिमंग्रमान्। भाष्यार्थं प्रतिजयाच न च सब्बाखवर्तति॥ गुरुणा तमस्थातं भाष्टाससमन्तिनम्। रजोश्नमनलं दीनं यच्या प्रश्चिनमाविप्रत्॥ स्वोश्नमनलं दीनं यच्या प्रश्चिनमाविप्रत्॥ स्वोश्नमनलं दीनं यच्या प्रश्चिनमाविप्रत्॥ स्वोश्नम्यतारितगुरुणा गुरुकोधेन निव्यमः। देवदेविधिसहितो जगाम प्ररणं गुरुम्॥ स्वय चन्त्रसनः गुढां मतिं बुद्धा प्रजापतिः। प्रसादं क्रतवान् सोमस्तितोश्चित्थां चिकित्-

न विस्तायहचन्त्री विरशाच विशेषतः। तेजसा विहितीशिच्यां शुद्धं सत्त्रमवाप च ॥ क्रोधो यद्याः ज्वरो रोग यकोश्यों दुःखनंज्ञितः। यसात् स राजः प्रागसीदाजयस्या ततो

न प्रचा हुक्कृतीयिष्यां भातुवं लोकमागतः।
जन्मा चतुर्व्वं हेतुं समाविष्यति मानवान्॥
अययानकमारमं वेगसन्वार्णं चयम्।
यचाणः कारणं विद्यात् चतुर्थं विषमाधानम्॥
अस्य विशेषहेतुर्यया,—

"युट्टाध्ययनभाराध्यलद्वनञ्जवनादिभिः। पतनेरिभिषातेवी साहसेवी तथापरेः॥ ष्ययथावलभारसेवीनोरुरिस विक्रते। वायुः प्रकृषितो दोषावुदीर्थीभौ विधावति॥" तथास्य कन्णादिकं यथा,—

सि शिरः सः शिरः मूर्लं करोति गलमाणितः ।
कण्डोडं यस कासस सरभेदमरोचकम् ॥
पार्श्वमूलस पार्थस्यो वसोमेदं गुरे स्थितः ।
जुम्मां स्वरुष सिलस्य उरः स्थानेरसो रूजम् ॥
ज्ञानासोरसो रसं कासमानः कमाहुगम् ।
जर्जारेगोरमा सङ्क्रमरः मूली निरस्ति ॥
इति साहसिकं बच्चा रूपेरेतैः प्रपद्यते ।
रकार्गमिराससो भनेत्तसात माहसम् ॥
द्वीमलादा प्रशिलादा भयादा देगसामतम् ।

ीवासा यदा नर । कफ्पिसे समीर्थन्

तदा

र्फेर्स तियाघ आयादिकारान् आपितीयनिल । यवत्र प्रतिखायच कासच खरमेदसरो चलम्। वधि पार्चियूलं प्रिर:यूलं ज्यरसंसावसद्देनस्॥ व्यव् व्यक्तिसद्दें स्वुञ्क्रिवेचोंमेदं चिलच्याम्। (यव स्पार्येकादस्तानि यच्चा येरचते सचान्॥"

इति चरके चिकित्सास्थाने बाष्ट्रमेश्थारि॥ बास्य चिकित्सा यथा,— "काचनं रससिन्द्रं मौक्तिकं लौष्ट्रसम्म-

विद्रमं स्तवेद्वान्तं तारं तामच वङ्गतम् ॥
कक्ष्रिवा जवङ्गच जातिकोयेजवालुका ।
प्रत्येकं विद्रमाच्य सर्चं महेंग प्रयत्तः ।
कन्यानीरेण संमहंग केप्रराजर्मन च ।
व्यजाचीरेण संभावं प्रत्येकं दिवसच्यम् ॥
चतुमं ज्ञाप्रमाणन विद्यां कारवेद्विषक् ।
व्यत्पानं प्रदातवं यथारोषात्रवारतः ॥
नानारोगप्रधाननं सव्योपद्रवसंग्रुतम् ।
चयं चन्ति नणा कासं यच्याणं व्यासमेव च ॥
प्रमेचान् विध्विचिव रोषच्यसमृत्यितान् ।
सर्वान् रोगान् निचन्त्यासु भास्कर्मित्सरं

इति बह्तावनाभवटी ॥
"शिलानतुमतुबोयताधानोहरवांसि च।
चौरेयालोडितसासुयवा चयमवाप्रयात्॥"
इति शिलाचलादिलौहस्॥॥॥

इति वैदानरसन्द्रसारसंग्रह राजयच्याधि-कारे॥ *॥)

यक्त, [त्] वि, दामकत्ता। उपरमक्ती।
दानधातीयमधातांच प्रष्टप्रश्चेन निष्यद्र:॥
यज, ऐ अ खौ देवाचीदानसङ्कती। इति कविकत्यद्रमः॥ (भा०-उभ०-सक०-यमिट्।)
सङ्गस्य कृति: सङ्गक्ति:। ऐ, दच्यात्। ज,
यज्ञति यज्ञते विद्यां सुधी: पूज्यती खर्थः।
पश्चा वदं यज्ञते पशुं रुत्राय द्दानी खर्थः।
यज्ञति सन्तं सन् सता सङ्ग सङ्गं करोती खर्थः।
खौ, यद्या। इति दुर्गादास:॥

यजतः, पुं. (यजतीति। यज् + "स्ट्रहिश्याजपर्विषयमितिमिनिमिन्यिस्योग्तिच्।" उगा०
३११९०१६ति स्रतच्।) ऋत्विक्। इति सिहानकोस्री॥ (ऋषिविष्यः। स सु ऋग्वेरस्य ५
म०६०६=। स्त्रायोः ऋषिः॥ चि, यष्ट्यः।
यथा, ऋग्वेरे। १। १=१। ३।

"याचं पूर्वी यजती धिष्णा य: ॥"
"यजती वर्यः।" इति तद्वाक्षे स्वकः॥
तथा च तनेव। २। ५। ८।
"यथा विद्वा चरं कर्राद्विभेशो यजतेश्यः।"
"यजतेश्यः सर्वेश्यो यजनीत्रेश्यो देवेश्यः।"
इति तद्वाक्षे सावणः॥)

यजतिः, एं, (यज् + बाहुलकात् चातिः ।) यागः। यथा,—

"यचतिष्ठ वैयजामञ्

इति मधामा श्रुति ।

वित्र पु यज्ञतीत । या + 'स्र ममस्त्रयं विधिपतिभ्योदन ।" उगा॰ ३ । १०५ । इ स्वन्।) स्विभिन्नो । द्रायुगादिको म (यजनशीर्ष, चि । यथा, स्वग्वेदे । २ । ५ २ । १ ६ "पिता च तन्नो महान् यज्ञो विस्वेदेवा: समन्तो ज्ञाबन्त ॥"

"यजन: यजनभील:।" इति तद्धार्यी सायगः: यजन्, [त्] पुं, यागक्ती। यजधातोः भ्रत्याखः नियानः॥

यजनं, सी, (इच्यते इति । यज् + छाट् ।) याग (य्या, महाभारते । ७ । ५३ । ३७ । "यस्य सेन्हामरगणा टहस्यतिपुरोगमाः । देवा विच्यस्जः सर्वे यजनान्ते समासते ॥") तत्तु त्रासमस्य षट्कामान्तर्गतकामीविपेष यथा, मानवे १ व्यष्टाये ।

"चथापनं चथ्यवनं यजनं याजनं यथा।

हानं प्रतियद्देव बाद्यागानामकत्त्वयत्॥"

चथ्य नच्यं यथा। पश्चीराच्यपुरीहा

सोमौषधिचरप्रश्वतिमद्दविभी: खहरप्रनाध्य चथ्यवयोधोडुम्बरप्रश्वतिमः समिद्धिः सुक्नुव दूखनम्पलकुटारखनिचयुपहारुदर्भचम्मयाव प्रविचमाचनाहिमिद्रं खोपकर्येरुहारुहो चथ्यः ब्रह्मादिमिक्यां विभागाविक्यां समाप्र पचारिप्र्वकाणां यथोक्तहिच्यानां समाप्र यजनम्। इति याद्धविक्युत्रदेयस्वचननम् (इच्यते व्यति। यज्ञ + अधिकरणे लुट्। यः स्थानम्। यथाः श्रीमद्भागवते। ४। ४। ६

"च्हावंय:काष्यनदर्भभिमिन र्निट्टभाग्डं यजनं समाविश्रन्॥" "यजनं यज्ञस्थानम्।" इति तहीकायां शीध सामी॥)

यजनतः, पुं, यागकत्ता। यजधातीर्भाष्पळटं नियमः। इति चिद्वान्तकीसुरी॥

यजमानः, पुं, (यजनीति। यज्+ म्रानम्।) स्रथ् व्यादेषा। तत्पर्थायः। व्रती २ यष्टा ३। इत मरः।२।०।८॥ (यघा, सीमझागवते। २।१६।८ "गास्ं तथाद्मि यजमानस्विर्विताने

खोतद्वतन्नुतमस्त् हुतस्रस्खेन॥")

तृत्वाद्वयं यममाने। यध्यरं यागविषये म

इएसम्पादनाय यथाधं कम्म क्षुर इति ऋहि

जामादेशको यागसामी ब्रव्याद्वियस्य विद्यातः

इत्यर्थः। वतमेणाजिनादिधार्गः विद्यातः

वती दन्। यजते इति द्वनि यधाः। प्र

यजमानः। स ब्रती सोमपानवित व्यक्षरे यः

मानः सन् दीचित उच्यते व्यन्यमाप्यपनाराव

दीख मौक्षेत्रव्योपनयनवतास्प्रेष् सः दीच्

प्रव्यादितो वाः।" इति भरतः॥

यजातः, चि, (यजतीति । यज् हाने + आकृ हानकत्ता । इसुणाहिकीयः ॥

विज:, गुं, (यजतीति। यच + "सर्वधातुम्य इन् उका॰ ११२० इति इन् यटा इह्या। कोध.

[स्] स्ती (इच्यतानेनित यच+ "चार्नि rəfuयजी**त " ওয়া**৹ ২ **१, ছ** হিন ग्रस वद्विप्रीष इत्यमर।१६३॥ इच्यति निनित्यनु यजी भी देवाची हानसङ्ग त्तौ । चासुसिस् इति उस्।"इति भरतः ॥*॥ तिप च । यजुराइ जैमिनि:। प्रविवा यजु:-ब्दः। प्रेवि ऋक्सामभिन्ने मन्त्रजाते ततच कान्त्रजातं प्रक्षिका पहितं गानादिविच्छेर-हितं तत् यस्ति। इति तिथादितस्वम्। शुर्वेदस्य षड्गीतिभेदा भवन्ति। तन परका सि दादश मेदा सविना। चरकाः १ व्याइन ताः २ कटाः ३ प्राच्यकटाः ४ कपिञ्चलकाः ५ ौपमचा: ६ खाहानकटा: ७ चाराय-थाः = वारायणीयाः ध वार्तान्तवेयाः १० तास्वतराः ११ मे नायणीयास्वित १२। तम बायगीया नाम सप्त भेदा भवन्ति। नवाः १ दुन्ह्रमाः २ चैनियाः ३ वाराष्टाः 8 रिद्रवेदा: ५ म्हामा: ६ म्हामायनीया-त । तेषामध्ययमधी श्तम्। यनु:-मास्यधीय पाखापारी भवति। तान्येद |खान्यधीत्व पदपारी भवति । तान्वेव चिगु-यधील क्रमपारी भवति। घड्ङ्गान्यधील इविद्भवति। भिचा कब्पी याकरणं निरुत्तं सो च्योतिष्मिळङ्गानि। तत्र प्राचीरीचां त्वां निक्रीयः। तच वाजसनेया नाम सप्त-भेदा भवन्ति। जावाजाः ६ अधिवाः २ ला: ३ माधान्दिना: 8 शापीया: ५ ायनीया: ६ कापाला: ७ पौछ्वत्या: प विद्याः ६ पामाविद्याः १० पारा-ा: ११ बेंघेया: १२ वेनेया: १३ खींधेया:१४ वा: १५ वेजवा: १६ कालायनीया-११७। प्रतिपद्मनुपदं इन्हो भावा धन्मीं ांचा न्यायक्तके प्रव्याङ्गानि भवन्ति। चोतिमन् १ साङ्गलचयम् २ प्रतिज्ञा ३ वाकामृ ८ मस्पिंखा ५ चर्यक्टमृह क्ला: अ प्रवराध्यायच = शास्त्रम्ध १० संखा ११ अनुग्रम: १२ यज्ञम् १३ ान: १४ चीचतम् १५ पश्व: १५ उक्-' २० कून्तेजचयम् १८। इत्यष्टादश्रपदि-वहसे ग्रते त्यूने सन्तं वाजसनेयने। तं परिसंख्यातमेतत् सकलं समुज्ञियम् ॥

वहसे ग्रते यूने सन्तं वाजसनेयने ।

तं परिसंख्यातमेतन् सकलं वस्तियम् ॥

स्य परिसंख्यातं वाद्यायस्य चतुर्गं यम् ।

वारम्य वेदानां वद्यायाद्यतिपूर्व्यं कम् ।

ध्याय एतेवां होसानते तु समार्मेन् ॥"

तेतिरीयका नाम दिमेदा भवन्ति ।

तः खाखिनेयास्यति । तच खाखिनेया

पश्च मेदा भवन्ति । खापक्षयी १ बौधा
१ सळावाड़ी ३ हिर्स्यनेग्री ४ क्रोविया
५ । तच कटानान्त्रमानविग्रेषः । चतु-

माधासयोव दिसागुक यत्र एकाते।

यनुर्वेद व विजेयोश्ये शाखानारा स्तृता यनुव्यस्य धतुर्वेद उपवद यनुव्यस्य भार दानगोत्रम् वददेवस्यम त्रेष्ट्रभ क्रन्ट यनु व्येद् स्था । दीघ नपानी । तास्त्रवण साखनन्यनः । व्यादिस्ववर्णः वर्षेत्र। प्रचारित-मानः । त्रस्य धानम् ।

"वन्दे रौद्रं चेष्टमं ताम्ववर्षे भारदाणं रुकानेचं खणाजुम्। यज्ञचेंदं दीर्घमादिखवर्षा

कापालीनं पच चारितमाचम्॥"
य दरं देवतं रूपं गोतं प्रमाणं छ्न्दो वर्धे
वर्धयति स विद्धां सभते स विद्धां सभते।
समस्यमान वेदपारो भवति। समस्यमान वेदधारो भवति। स्वत्रतो प्रती भवति। सप्रयतः प्रयतो भवति। स्वत्रस्यारी जचा-चारी भवति। स्वत्रस्यारी जचा-चारी भवति। स्वत्रस्यारी स्वत्रस्यार्थे। द्वि केचित्॥)

यजुर्नेदः, पुं, (यजुरेव वेदः। यजुर्गं वेद रित वा।) वेदविष्रेषः। तच्छाधिपतिर्यया,— "ऋष्वेदाधिपतिर्जीवः सामवेदाधिषः क्षणः। यजुर्नेदाधिपः सकः प्रशिजोऽयर्ववेदराट्॥" दति ज्योतिषम्॥ यस्य वक्ता वैश्रम्यायनः। स तु स्राहावेक

णवासीत्। यथा,—

"स्वर्धावनं पैनं नमास स महासुनिः।

यजुर्केर्पवकारं वैश्वस्थायनमेन च ॥

जीमनं सामनेरस्य याननं सीय्स्यस्था।

सधैवायर्क्षदेरस्य सम्मुन्दिष्यक्तमम्॥

एक आसीद्यजुर्केरस्य सम्मुन्दिष्यक्तमम्॥

यक्ष यासीद्यजुर्केरस्य सम्मुन्दिष्यक्तमम्॥

यक्षयंवं यजुर्किः स्थादम्भिद्द्यां स्वन्यस्थाकरीत्॥

यक्षयंवं यजुर्किः स्थादम्भिद्द्यां तिजीत्तमाः।

उत्तानं सामभिखने त्रस्यत्यस्थियक्तिः॥

ततः च यच उड्डूय स्वरं स्वतावान् प्रसः।

यज्ञिच यजुर्केरं सामनेरस्य सामभिः॥

एकविश्वतिभद्देन स्वरं स्वतवान् पुरा।

श्वासानाम् श्वीनाय यज्ञिर्दम्यानरीत्॥

सामनेरं सप्तिमा श्वीनाय वज्ञिरम्यानरीत्॥

सामनेरं सप्तिमा श्वीनाय वज्ञिरम्यानरीत्॥

सामनेरं सप्तिमा श्वीनाय वज्ञित्वनेतः।

स्वर्ष्यास्यस्यो नेरं विभेद्दं मवनेन तः॥"

दित की मीं। ४८ व्यथायः ॥

यज्ञाः, पुं, इच्यते हिवरीं यते ये न । (इच्यन्ते देवता

यज्ञ दित वा। यज् + "यज्ञ या त्यवति च्छ्य च्छ
रची नड्।" ३।३।८०। दित नड्।) या गः।।

तत्यर्थायः। सवः २ व्यव्यरः ३ या गः ८ सप्त
तन्तुः प् मखः ६ जतुः २। द्व्यमरः।२।०।१३॥

दिशः दृष्टम् ८ वितानम् १० मखः ११ व्याह्यः

१२ सवनम् १३ हवः १४ व्याभिषवः १५ होमः

१६ हवनम् १२ महः १८। दित प्रव्यस्ता
वली॥ स चिविधः। साच्चिको राज्ञ सिकच्छा ग
सिकच्छ। साविवक्षः। निविधः,—

च प्रकाका क्षिमियेची विधि हरी व र्ष्याते यह यमेवेलि सम् संसाह्यिक,॥" राजासक्यक्री यथा
चित्रभसन्वाय त पाल इस्माधमिष चित्रयन
इच्यत भरतश्रह त यजा ।विड राजमम ॥ वि तास चक्यक्री यथा
"विधिहोनसन्हलातं सन्तहीनसदिच्यम् ।

इति श्रीभगवतीतायाम् १० स्थाय: ॥ * ॥ स च नानाविध: । यथा,— "दश्यतास्त्रपोयत्ता योगयत्तास्त्रशापरे । खाध्यायत्तामयत्तास्त्र यनयः ग्रांसिनवनाः ॥"

श्रद्धाविर्ष्ट्रतं यत्रं तामसं परिचलते "

इति मोभगवहीनायाम् ४ व्यथ्याय: ४ ¥ ४ पच यज्ञा यथा,— "व्यथापनं ब्रह्मयज्ञ: पित्यव्यक्तिन्तिम् ।

ैस्रधापनं बच्चयक्तः पित्यक्तस्तु तपगम् । द्वीमो देवी दलिमौती वृयक्तीश्रतिपपूजनम् ।

इति गार्के ११५ व्यध्याय: । 🗯 🛭 (तथाच मनु:। १।२१ - २२। "ऋषियज्ञं देवयज्ञं भूतयज्ञच्च सर्वदा। नृथत्रं पिल्यक्त यथाश्राति न द्वापयेत् ॥ श्तानेकी सञ्चायञ्चान् यज्ञाशास्त्रविही जनाः । यानी हमानाः सतत्ति दियेष्वेव जुक्ति॥" अवपरपचयत्रा उत्ता यथा, शिवपुराची दायु मं चितायामुत्तरभागे । १८ । ८६ — १०६ । "कम्मयज्ञलयोयज्ञी जपयज्ञलदुत्तरः। ध्यानयज्ञी ज्ञानयज्ञ: पच यज्ञा: प्रकीर्निता, ॥ कर्मवद्भरताः के(चत्तपीयन्त्रताः परे। जपयज्ञरताचान्ये ध्यानयज्ञरतास्तथा । ज्ञानयज्ञरताखान्ये विशिष्टाकोत्तरोत्तरम्। कर्मयज्ञी हिधा प्रोत्तः कामाकामविभेदतः ॥ कामान कामी तती सुक्षा कामानकः पुनभेवेन व्यकामी रदमवने भीगान् मुक्का तत्रमृतः॥ तपोयच्चरतो भूला जायते नाच संभय:। तपसी च पुनलिसन् भोगान् सका ततस्ताः । जपधानरती भूता जायते सुवि मानवः। जपध्यानरतो मर्ळसदिशिष्टवप्राद्धि ॥ चार्नं बब्धा चिरादेव शिवसायुत्रासाप्रुयात्। तसान्तुत्ती प्रवाज्ञाः कर्मयजीयपि देखिगाम् चकामः कामसंयुक्तो वन्धायेव भविष्यति । तसात् पचस् वज्ञेषु ध्यानज्ञानपरी भवेन् ॥ ध्यानं ज्ञानच बखान्ति तीर्यक्तेन भवार्यवः। हिंसादिदीवनिमें ली विशुद्ध खित्तसाधनः A थ्यानयज्ञ: परकासाद्पवर्गपलपदः। वि: कभीकरा यहनातीवपलभागिन: ॥ हटा नरेन्द्रभवने तदद्वापि किमीण:। थ्यानिनां हि वपु: सद्यां भवेत् प्रक्षचसीत्रस्ध त्रये इकिमां स्थलं न्डत्काष्ठारी: प्रकरिपतम्। धानयज्ञरतास्त्रसादेवान् पाषायास्यायान्॥ नाजनं प्रतिपदानी प्रिवयायासार्वेदनात । चात्मस्यं यः शिवनसङ्खा विहरभार्ययम् । ॥ चलकां पलसुत्रच्य लिहेत् कूपैरभातानः । चानात् थानं भवेत थानाजज्ञानं भुधः प्रवर्तते तदुसाभ्यां सात ध्यावरती भवेत

तथा माहि वनाटे भ्युमासरे।

नासाची वा तथाखी वा कलारे हृदये नथा।
नामी वा प्राश्वतस्थाने यहाविह्नेन चेतसा ॥
बहियागीपचारेण देवं दंवी च पूजयेत्।
व्यथना पूजयेतियां लिङ्गे वा क्षतकिषि वा ॥
वही वा स्थाखिने वाथ भन्न्या विचानुसारतः॥
व्यथनान्तं विह्नि यूजयेत् परमेश्वरम्।
व्यथनान्तं विह्नि यूजयेत् परमेश्वरम्।
व्यक्तां यागरतः पूजां बहिः कुळीत वा नवा॥")
व्यस्योत्यान्तर्थया,—

भाषय अचु:।
"वर्यं यज्ञवराह्यस्य देही यज्ञ्ञवमाप्तवान्।
चेतात्वमगमन् युचा वराह्यः वर्यं चयः।
तज्ञोश्य श्रीष्यमाणानां कथयस्य महामते!॥

श्रीमाक्षय उवाच। प्रशास्त्रं दिनपार्वे ना यत् प्रशोश्हं महाङ्गतम् । यत्रीयु देवास्तिष्ठन्ति यत्ते सर्वे प्रतिष्ठितम् । यसेन धियते एव्यी यज्ञस्तार्यति प्रजा:। खद्रेन भूता जीवन्ति पर्जन्यादद्वसम्भवः ॥ पर्जन्यो जायते यज्ञात् सर्वे यज्ञमयं नतः। स यज्ञीयभूहराहस्य कायात् प्रम्भविदारितात्॥ यथा हं कथये तद: प्रख्यत्वविता दिजा:। विदारिते वराष्ट्रस्थ काये भगेषा तत्चासात्। त्र द्वाविषाशिवा देवाः सर्वेश प्रमणः सद्य । नियर्जनात् समुहत्य तच्छरीरं नमः प्रति॥ तहिमेनु: प्रीर्ने विष्णो खर्ने ख खड्म:। तस्याङ्गसन्धयो यज्ञा जातास्ते वे प्रथक् प्रथक्॥ यसाद्यसाच ये यज्ञासत् ऋखन्तु महर्षयः। भुगासासन्दिना जातो ज्योतिहोमो सद्घाध्यर:॥ इनुअवग्रसन्योस्त विष्टोमो खनायत । चचुर्भवो: सन्धिना तु बात्यदीमो यजायत ॥ राजः पौनर्भवष्टोमस्तस्य पोचीष्ठसन्धना। ष्ट्रहोमरहेरोमौ निकासलाद्यजायत ॥ खतिराचं भवैराजमधीजिङ्गान्तराहसूत ॥ अधापनं त्रहायज्ञः पित्रयज्ञस्तु तर्पयम् । होसो देवो वलिभीतो व्यज्ञीयितियपूजनम् ॥ स्नानं तर्पणपर्यन्तं नित्यवज्ञास सर्वधः। कण्डसन्धः समुत्रप्रता जिञ्चातो विधयस्त्रणा ॥॥ वाजिमेधो महामेधो नरमधस्ति च। प्राथि हिंसाकरा येश्ये ते जाता: पादसन्धत: ॥ राजस्थीर्थ कारीधी वाजपेयस्त्येव प्र पृष्ठसन्धौ सम्तुपद्गा ग्रह्यज्ञास्तरीय च ॥ प्रतिष्ठोसर्गयज्ञाञ्च दानघाडादयस्तथा। चूसिन्धितः समुत्पताः सावित्रीयत् एव च ॥ सर्वेवां साधका यज्ञाः प्रायम्बिक्तकराख्य ये। ते मेह्सिनो चाता यज्ञास्तस्य महात्मनः॥ रचः सर्वं सर्पंसनं सर्वञ्जेवाभिचारिकम्। गोमेघी इचनायच खुरेभ्यो स्थमनतिमे॥ माबेचि: परमेषिच गीच्यतिमींगसम्मव:। लाङ्गलमन्त्री मंजाता खिनिशोमस्तरीय च ॥ नैमित्तिकाच्च ये बज्ञाः संक्रान्यादौ प्रकी-

र्षाङ्गुणसमीते । किम्। वी सङ्घर्षमस्या वार्कमायर्वगञ्चीय नाभिननीः समुद्रताः ॥

करिनेत्वर्गः चेत्रयद्गः पश्चमार्गोशितयोजनः ।

लिङ्गमंस्मानहरमयद्गा जातास्य जातृति ॥

एवमराधिकं जातं सहस्रं द्विजसत्तमाः ॥

यद्गागं सततं लोका येभीयन्तिश्वनापि च ।

सुगस्य पोत्रात् संजाता नासिकायाः सुवी
२भवत ॥

यान्ये सुक्स्वमेदा ये ते जाता: पोचनासयो:। श्रीवाभागेन तस्याभृत् प्रानंश्री सुनिसत्तमा: ॥ इष्टापूर्ते यजुर्धमाँ जाता: श्रवणरन्त्रः। इष्टाप्यी स्थानन् यूपा: सुग्रा रोमाणि चाम-वन् ॥

उहाता च तथाध्वयं होता समिध रव च। व्ययद्षिणवामाङ्गपचात्पादेषु सङ्गताः ॥ पुरोडाधाः सचरवो जाता मस्तिष्यस्यात्। कर्षने चयुगाष्ट्राता यज्ञकेतुक्तया खुरात् । मध्यभागीरभवदेशी मेट्रात् कुरूसमायत । रेतोधाराक्तपैवाच्यं खरान्यन्ताः समुद्रताः ॥ यद्वालयः एष्टभागान् हृन्यद्वात् यत्र एव च। तहाता यद्मपुरुषी सुञ्जाः कचात् ससुहमाः ॥ र्वं यावन्ति यज्ञानां भागडानि च छवें। वि च। तानि यज्ञवराह्य प्रारीराहेव चाभवन्। एवं यज्ञवराच्य भरीरं यज्ञतामगात्। यज्ञरूपेण सक्लमाणायितुमिदं जगत्। र्वं विधाय यज्ञानु ब्राज्ञविष्युमहैश्वराः। सुट्तं वनकं घोरमासेदुवेवतत्पराः ॥ ततस्तेषां प्रशिराणि पिष्डीकृत्य एथक् पृथक । विद्वाचिष्ररीराणि वधसक्षवायुभि: ॥ सुरुत्तस्य भ्रहीरनु यधमन्युखवायुना। खयसेव जगत्मशा दिचगायिसतोयभवत्॥ कनकस्य प्रशिरमु भाषयामास केप्रवः। ततोरभूहाई पत्याचिः पचवैतानभीजनः । घोरख तु वषुः श्रम्भाषियामास वै खयम्। तन बाह्यकीयीश्मिसत्वकात् समजायत ॥ एतै स्विभिनेगत् याप्तं चिम्हलं सकलं जगत्। रतत् यत्र नयं नित्यं तिष्ठति द्विजसत्तमाः। समला देवतास्तव वसन्ते । तुन्हीं: सह । एतइदप्रदं नित्यमेतदेव चयात्मकम्। एतत् चयीविधिस्नानमेतत् पुरायकरं परम्। यसिन् जनपदे चेते ह्यन्ते अध्यक्षयः!! तिसान् जनपदे निर्द्धं चतुर्वमी विवद्धेते ॥ एतदः कथिनं सर्वे यन् एष्टं द्विजसत्तमेः। यथा यज्ञवराष्ट्रस्य देखी यज्ञलमाप्त्रवान्। तथा च तस्य पुचागां देहास्त्रेतालमागमन्॥"

द्ति कालिकापुराणी ३० अध्याय: ॥ ॥ त्रस्य स्थादिवद्या यथा, — पुलस्य उवाच ।

भुलस्य उवाचा

पूर्विमेव मया खातं यदा खायकावी मतः।

वातः परसधनीता भन्दाणातिः खयम् ॥

सदा प्रकाणितः पूर्वे खिकक्षेत्र्ययोज्यतः।

वतस लमेव सवस्या सस्या दृष्टि कुर ह्यणः।

स्थ तु पृष्ट्र मला कला यत्तना विस्तरम्।

बस्रोताता होता श्रव्यं चलारो यस्रवाहकाः र नेकस्य चयचान्ये परिवाराः स्वयं क्षताः ॥ रते वे मोड्श पोक्ता कल्लिनो वेदन्तिकताः, श्रुतानि चौणि षड्भिच यसाः स्टाः स्वय-

भीश उवाच । यज्ञस्य ब्रह्मणो विष्य ! समाप्ति वह साम्यूतम् । पुलस्य उवाच । मनन्तरे खतीतं तु यज्ञस्थावस्थीरभवत् । दिच्छा ब्रह्मणा दत्ता प्राची होतुस्तु दिख्णा

व्यक्ष्यं प्रतीची तु उज्ञातुची तरा तथा। चैलोक्यं मकलं बद्धा दही तेथान्तु दक्ति-खाम्। धैनुनाच प्रतं सार्णं दातवं यज्ञसिद्धये।

अध्यं यह साणि खेळ्या दानशिष्यते ॥" दति पादी खिख खे ३१ ष्यधाय: ॥३॥ वाचाणादीनां खध्मीयज्ञा यणा,— "सारभ्यद्वाः चत्राः स्पृष्टं वियेशा विष्यः

परिचारयज्ञाः गृहास्तु जपवज्ञास्तु बाह्यसाः।
इति सात्ये ११८ चाव्यायः ॥*॥

हिंसायक्तस्य अधिकानकलं यथा,—
"तया विश्वस्तान्त्रस्त यक्तं प्रावन्त्यत् प्रमुः।
देवतेः सह संख्ळ सर्वसाधनसंख्तम्॥
वस्तात्रमेषे विनतं समाजग्ममेष्ठवयः।
महर्वयस्य तान् हृष्टा दीनान् प्रपुत्रगांस्तदा ॥
विश्वं सुजन्ते लप्ट्यन् कीव्यं यक्तविधिस्तवः।
यथमां वलदानेष हिंसाधर्मेष्या तवः॥
न नः पशुवधिख्यस्तव यक्तिश्चरोत्तमः।।
यधमां धर्माष्ताय प्रारव्यः पशुभिस्तया॥
नायं धर्मो ह्ययमांव्यं न हिंसाधर्मेष्याः॥
नायं धर्मो ह्ययमांव्यं न हिंसाधर्मेष्याः॥
विश्वदृष्टेन यक्तेन धर्माणात्रयस्तुनाः॥
दिध्वदृष्टेन यक्तेन धर्माणात्रयस्तुनाः॥
एवं विश्वस्तान्त्रस्त ऋषिभिक्तस्वदिधिमः।
स्तो न प्रतिजयाष्ट्र साममोष्टस्मिन्तः॥
तेषां विवादः सुम्हान् जक्ते इन्हम्हर्षं—

चड़में: स्थावरें: केन यहचामिति चीचिते ॥ ते तु खिता विवादेन तथ्यस्का महर्षयः। सम्बाय वाक्यसिन्तेण पश्चकः खचरं वसुम्॥

क्रवय जच्:। महाप्राज्य कथं डरुक्तव यज्जविधिन पे!। उत्तानपादें। प्रबृह्हि वंश्यं नो ब्ह प्रभों!॥ स्तत उवाच ।

श्रुला वाक्यं वहास्तिवासविचायं वतावलम्। वेदशास्त्रसन्तरुख यज्ञतत्त्वस्वाच च ॥ यर्थं पश्चिमिर्वध्यस्य म्हलभन्तेर्षि। चिंचा खभावो यज्ञस्य इति से दर्भगागमः॥ एवं कतोत्तरास्ते तु युक्तात्मानं तती विया। यवध्यं माविनं स्ट्रा तस्यो स्थ्रप्रमंस्तना ॥ द्युक्तमानो रूपति प्रावतेष्र प्रमाका स मान वाची होतन वहु होन पि स्थाय तात हिसा यज्ञस्य यदुक्तन्दिमि पुरा॥ इति मात्से ११६ अधाय. !

न्यः ५ नार्थः ६ सवनम् ७ होचा = इण्टिः गपति: १४ धकी: १५। इति पचरम यज्ञ-मानि । इति वेदनिषस्टौ । १०॥ विवा:। यथाः महाभारते ।१३।१४८।११०। क्री यक्तपतिर्यञ्चा यक्ताकी यज्ञवाहन:॥") न, चि, (यज्ञं करोतीति। ल+किए। गक्रभा। (यथा, श्रीमङ्कागवते । १। ६। ७।

"तामागतां तच न कचनादियद्-विमानितां यद्रष्टती भयाच्यनः। माते खब्बें जननीच सादराः त्रेमाश्वकख्यः परिषखनुर्मुदा ॥" विल्युः। यया, मञ्चाभारते । १३ । १८८ ।

ज्ञस्ट्यज्ञसद्यज्ञी यज्ञस्य यज्ञसाधनः ॥") मु:, पुं, (यद्यार्थ: एमु: ।) घोटक: । इति दमाला॥ (यथा, श्रीमहामवते। १। 1.551

।रमेखा ऋसेधेन यसमाने यसुव्यतिम्। खे यद्मपश सर्वनपोवाच तिरोचित: ")

रवः, पुं, (यज्ञरूपी पुरुषः।) विख्यः। इति मचन्द्रः। २ ! २३ ॥ (यदा, श्रीमङ्गागवते ! 191881

"सर्त्र ममास भगवान् इयम्रीरहायो साचात् स यज्ञपुरुषस्तपनीयवर्णः। इन्हों मयो मखमबी ४ (खनदेवतासा . वाची वसूबुरम्तीः खसती स्य नस्तः॥") ाजनं, की, (यज्ञस्य भाजनम्।) यज्ञ-चम्। इति चटाधर: ॥

वराः, धं, (यज्ञं भूषयतीति । भूष + किच् + '।) स्वेतहर्भः। इति राचानिषेग्दः॥ (कुग्र-चम्। यथा, भावप्रकाणी पूर्ववास प्रथमी

हणी रभेक्तया विद्ये: स्वयंत्री यज्ञभूवण:। गेश्चो रीर्घपन: खात् चुरपवस्तयेव च॥") ाय:, पुं, (यद्रे योख: उचित:।) उड्-रहचः। इति राजनिषेग्टः ॥ यागार्हे, (च ॥ ही, खी, (यज्ञस्य वस्ती।) सीमवसी। त राजनिर्धेग्टः ॥ (गुवादयोश्खाः सोस-वाप्रव्हे ज्ञातयाः ॥)

ाटः, पुं, (बक्ख वाटी रहन्।) बक्कानम्। ते हेमचन्द्रः ॥ (यथा, श्रीमद्राप्तवते । १०।

ब्लुका स्नियताचा वजनाटं पुनर्गताः। चानस्यवः सामिः स्त्रीसिः सत्रसपार्यम्॥") य प् (यद्मस्य हवा वटीहवा । इति अभिषेत्रः । विकक्षतः तत्पर्यावी यथा,

'विसङ्गत सवाउची यश्चिता खादुकाएक स एव बङ्गलस कराटकी व्याप्रपानाप॥ इति भ वप्रकाशस्य पूच्यक्षके प्रथमे भागे 'दिकापर्याय:। वेन: २ स्थव्यर: ३ मेध: ३ वक्त श्रेष्ठा, की, (वर्क्त श्रेष्ठा।) की मवस्ती। इति राजिनिषेग्ट:॥

देवताता २० मखः ११ विष्णुः १२ इन्हः १३ विज्ञचाधनः, पुं, (यद्यं साधयतीति। सिध + शिच् + लाः।) विद्याः। इति महाभारते तस्य **बह**सनामस्तोत्रम्। १३ । १४६ । ११८॥ (यज्ञसायके, चि। यथा, ऋषेदे। १।१८५।इ। "पुरुष्रेषस्ततुर्धिज्ञसाधनः।"

> "यज्ञसाधनः यज्ञसाधनः अमाधीनलात् यज्ञस्य।" इति तङ्गार्थे सायगः॥)

यज्ञसार:, पुं, (यज्ञे सार: उत्हर: ।) यज्ञोडुसर-हच:। इति राजनिष्ठ्:।

यज्ञस्यं, क्षी, (यज्ञे धतं स्वम् ।) यज्ञोपवीतम् ।

"पविचं यज्ञस्वच यज्ञोपवीतिसळिप। यज्ञ इं तद्वीपवीतं खाद्किमा भुने॥ उड़्त वामवाही तु प्राचीनावीतमध्यदः। निवीतन्तु तदेव खादूई वर्षांस लिसतम्॥" इति चटाधर:॥

तख प्रमाणं यथा,— "अर्देन्त चिष्टतं स्त्रचं सधवानिकितं भनैः। तन्तुवयमधोष्टतं यज्ञखवं विदुर्व्धधाः ॥ चिगुणं तद्यस्थियुत्तं वेद्रावर्मास्मतम्। शिरोधरात्राभिमध्यात् एष्ठाडं परिमाणकम्॥ यज्ञिदां गाभिमितं सामगानामयं विधि:। वासकाचेन विष्ठतं यज्ञस्त्रं वलप्रहम्॥"

इति कल्किपुराखे ४ अध्यावः॥ व्यस्य धारखे मलो यथा.— "यक्तीपनीतमसि यक्तस्य त्वीपनीतेनीयन-ह्यामि।"

इति संस्कारतत्वधतभद्गस्यम्॥ यजुगाना,—

> "यज्ञीपनीतं परमं पवित्रं ष्ट्यतियंत् सङ्जं पुरक्तात्। श्राव्यमयं। प्रतिसुच रुभं वज्ञीपवीतं वतमस्तु तेचः ॥"

इति पञ्जपतिः ॥ युगानेदे तत्स्त्रज्ञानयमी यथा,--"सबी खर्णमयं छत्रं जेतायां राजतं तथा। दापरे तास्त्रजं प्रोक्तं कली कार्पासरम् ॥" इति वच्द्राजसामेखः ॥

"वजार्थे वार्यते सच यज्ञे बच्चस्यमिकते। खर्णे रोधं ताक दर्शे पहुं कार्मासवाहियम्। ख्याजिनं गुटं प्रज्ञी यथालव्यं निष्याय च । यज्ञ चं परिचरेद्वसालिङ्ग क्रियातावम् ॥ न तत्र नियमो यात्ताः सत्त्रमञ्जया ॥" इति रहाद्यमंहिता॥

ं करे, (यश्वस्य स्थानम् र्ष

यताह पु यत्र यह त प्राप्तीनी त चास । उडाबर इत्यमर ५ (चस्य पयाया वया

"यज्ञाङ्गो त्रसष्टचच इसद्रभोरणुहुस्य, ॥ इति वैद्यकर्वसालायास्॥

"उड्छरी जनुपनो यद्वाफ्नी हिमद्भवतः ॥" इति भावप्रकाणस्य पूर्व्यख्ये प्रथमे भागे 🖫 खदिरहच:। इति राजनिष्युट:॥ बाह्मण-यरिका। इति प्रब्दचित्रका। (यज्ञ एव चाइं यखा विण्:। यथा, महाभारते । १३।१ १६। 330 1

"भूभ्वः खन्तरस्तारः स्विता विपितासहः। यज्ञी यज्ञपतिर्यज्वा यज्ञाङ्गी यज्ञवाह्न: ॥"*। यत्रसाङ्गीर्मातः।) यागावयवे यत्रसाधने च को ॥ (यथा, कुमारसम्ब । १, । १६।

> "यद्याङ्गयोनिलमवेच्य यस्य सारं धरिनीधरणचमच ॥")

यज्ञाङ्गा, खी, (यज्ञमङ्गीत प्राप्नीति या। यङ्ग + चाग्। टाप्।) सोमवली। इति राजनिर्वाद्धः। (विषयी विश्वा: सीमवर्की प्रव्हे ज्ञातवा: ॥)

यज्ञान्तः, पुं, (यज्ञस्य चन्तीयवनानं यस्तिन्।) चावस्यः। इति हैसचन्दः । ३। ३८८ । याम-चित्रस्य । (वया, महाभारते। १३ । १८८ ।

"वज्ञानकत् यज्ञगुस्तमझनदाह एव च ॥") यज्ञारि:, पुं, (यज्ञस्य रक्तयज्ञस्य स्वरिन(धकः ।) णिवः। इति धनझयः॥ राच्यसः॥

विश्विः, पुं, पलाभाष्ट्यः। दति जटाधरः ४ (चतुकस्पितो यद्यदत्तः। "वस्त्रं मनुष्य नाम्बद्धम् वा। अध्य ६। ३८। इति उपः "टाक्षादाव्हें दितीधादचः।" ५।३।८३। इनि प्रवतिर्दितीयादच अर्देख लीप: । यज्ञहतकः । इति काशिका॥)

विज्ञयं, वि, (यज्ञमहेनीति । यज्ञ + "यज्ञालंगाभ्या घखनौ।" धाराकरा इति घ:।) यज्ञकांना-हैम्। इत्यमरः । २।०।२०॥ (यथा, हरिवंशा : RE18#1

"ततो वज्रविभागी हि वाज्यिष्टि सुरे: पुरा ।") यद्भाय हितम्। इति सुम्धवीधवाकर्गम्। (बचा, मनु:।२।२३।

"कृष्णसारसु चर्ति चर्मो यच स्वभावतः। स ज्ञेयो यजियो देशो के च्हरंग्रस्तनः परः ॥" विज्ञयः, पुं, (बज्राय हितः। वज्ञ + घः।) हापर युगम्। इति चिका खप्रेषः । (खरिर इच.। तत्पयांयी यथा,—

"खदिरो रक्तसार्च गायची दनसावनः। नास्त्री वालपनय वहुम्लाय यश्चिमः॥"

इति भावप्रकारी पूर्वाखर्क प्रथमे भागे । पकाम: । तत्पर्याची यद्या,— "पलाग्र: किंगुक: पर्णी बह्नियों रसपुष्पक:। चारश्रेष्ठी वातस्रो ी सरिहर ॥" Kid

ख पू

े मयमे मार्ग 🛚

जनसासनाभ्यामविर्हता। तथा च भाख्यः:

ज्ञियदेशः, पुं, (यज्ञियकासौ देशाकिता) यागकरणीपयुक्तदेश:। यथा, मनु:।२।२३। " वियासारस्तु चर्ति न्यो। यच खभावत:। म क्यो यश्चियो देशो को च्छ्देश स्वतः परः॥" चित्रप्राला, स्त्री, (यज्ञिया प्राला:) याग-माख्यम्। इति चटाधरः॥ चीय:, पुं, (यर्चे भव: इति। यद्य + "ग्रहादि-भ्यस्त।" ४।२।१३८। इति छः।) उब्बर-रुचः। इति राजनिषेग्दः॥ यागसन्वित्नि, चि॥ (यथा, महाभारते। ३ श्रिथ। ६। "प्रमुक्ते हिन यन्नीये सर्वनामसम्हिनत्। कार्यामास ग्रयां (तर्यज्ञायतनस्त्रम्॥") क्रीयत्रक्षपार्पः, पुं, (यज्ञीयसासी व्रक्षपार्प-चिति।) विकङ्कतष्टचः। इति राजनिर्वेग्टः॥ क्रेश्वर:, एं, (यज्ञानामीश्वर: ।) विष्णु: । यथा, "यज्ञेषरो इधसमस्तकय-भोक्ताययाता हरिरीयरीध्य। तसिवधानादपयानु चयो रचांखप्रेषाण्यसराच चर्ने॥" इति याहतलम् ॥ चेषं, क्री, (यज्ञे इष्टम्।) दीर्थरोच्छिक छणम्। इति राजनिघेस्ट:॥ क्रोड्बर:, युं, (यक्कोचित: उड्बर:।) उड्-बररुचः । यज्ञ इसुर इति भाषा ॥ तत्पर्यायः। हेंसदुष्धी २ यज्ञफल: ३ यज्ञाङ्ग: ४ हेमदुष्पक: ५ उड़सर: ६ चनुपतः २। इति प्रब्दरता-वली । छास्य गुगाः; यया, भावप्रकाप्र । "उड्बरी हिमी रूची गुरः पित्तकफासदुत्। मधुरस्तुवरो वर्ण्यो ब्रणभोधनरोपणः॥" क्रोपकीतं, क्षी, (यज्ञभूतं उपकीतम्।) यज्ञ-क्दचम्। पैता इति भाषा। तत्पर्याय:। पवि-चम्र ब्हास्चम् ३ हिनायनी १। इति चिकाण्डप्रेयः॥ तस्य निरूपणं यथा। उप-वौतमाच गोमिल:। यज्ञोपवीतं कुरते सर्व वस्त्रं वा अपि वा क्रुग्रारञ्ज्ञमेव। यज्ञोपवीतं विशिष्टविचासधार्यक्रमेतया कुरते। तम् खनम् । सर्नं विशेषयति इन्होगपरिशिष्टम् । "जहैन्तु चिरतं कार्थं तन्तुचयमधोरतम् । चिष्टतचीपवीतं खात्तखेको पश्चिरिखते।" नामावर्भविततं तन्तुचयं चिगुणं सत्वा द्विणा-वर्णविक्ततं कार्ये एवं चिट्टतं चिसवं उपवीतं स्यात्। एको माध्यारिति नानात्वनिषधार्यम्। तथा वीधायन:। "कीर्यं सीचं चिच्चित्रतं यज्ञीयदीतमानामै:॥" कौषं क्रामिकोषोद्भवं पहुन्द्रवादिमयमिळाणै:। सौवं कार्पासोझवम् । तथा मतु:। "कार्पांससुप्रवीतं स्वात् विप्रस्वोर्ष्ण्यतं चिष्टत्। ग्रयस्वमयं राज्ञो वैद्यस्याविकसौचिवम् ॥" चिक्तिष्टतमिल्कालात् सर्वचनेश्यि चित्रकाचं चिसवलेन विशेष्यम्। यत् पैठीनसिवचनम्।

तक्तसम्भवे षट्तन्तुविधायकम्। नवतन्तुलं चलमाइ देवल:। "यज्ञोपदीतं कुर्व्यात मुचाणि नव तन्तवः। एकेन यस्थिना तन्तुर्दिगुणिकागुणीयवा ॥" एकेन यान्धना युक्त इति प्रेव:! दिगुण-क्लिगुणो । थदेति । तन्तुवत्ते ग हिसर्वास्त्रसदी वा कर्त्रय:। दिसवलं चिसवलासम्भवे। ग्रोभिले वाभ्रव्दो विकल्पार्थः। चापिभ्रव्दो वस्त्रक्षभ्र-रच्यो: सःचातुकस्पलप्रदंशीनार्थः। एवकार-क्तिमबलवाबक्केदार्थ:। हितीयो बाग्रव्द: चातुक्तमौक्षवालादिसमुचयार्थः। तथा विग्रम-परिभिष्टम्। वाससा यज्ञोपवीतानि कुरुते तद-भावे चित्रता सर्चेगः। कुश्रमुञ्जवालप्रतिसर-रच्नुभिर्वा। वालीय्च मीवालः। यथा देवलः। "कार्पासचीमगोवालप्ररज्ह्योद्भवम्। सदा सम्भवतो धार्यमुपवीतं द्विजातिभिः ॥" तदभाव इति करणाहस्वाभाव कुण्रञ्ज्भिहिति वोड्यम्। इति आह्यविवेत:॥ 🕸 ॥ अयोप-नवन(इनम्। तच गर्भाष्टमेरच्ये व्याह्मणस्वीप-नयनं शक्तम्। चित्रयस्य गर्भेकार्शे। गर्भ-दारशे वैश्वस्य शक्तम्। स्वनासामर्थे त्राह्म-णस्य घोड्मवर्षपर्यन्तमेव। चित्रवस्य दावि-श्रतिवर्षपर्यन्तम्। वैद्यस्य चतुर्व्विश्रतिवर्ध-पर्यन्तं तद्बुष्ठानकालः। तच मासाः माघ-फाल्गुनचेत्रवेशाखन्येष्ठाघाटा विहिता:। तत्र तिथय: द्वितीयेकादशीदादशीपश्चमीदश्मी-छतीया विश्विता:। तच वारा: द्वहस्पति-शुक्ररवीयां प्रशक्ताः। सामगानां मङ्गल-वारोशिं। तत्र नच्चायि। खाती च्येष्ठा घनिष्ठा ऋश्विनी चातुराधा इस्ता रेक्ती पृथ्या चित्रा श्रवणा खग्राशिर: भ्रतभिषा पूर्वेपलगुनी उत्तरप्रवृगुनी पूर्वभावपदा उत्तरभावपदा रोहियो पूर्विषादा। तच लगानि व्यसिंह-तुलाधतुर्मो्नरं ज्ञानि। सन पच: गुजा:। तचन्त्रादिश्रीभने चानधायादीन् परिष्यच्य इति च्योतिषतत्त्वसतम्॥ 🕸 ॥ अयोपनयनम्। तच गोभितः। गर्भारमेब ब्राध्मणसुपनयेत् गर्भेकादश्चेत्र चित्रयं गर्भ-दादशेषु वैध्यम्। आघोड्यात् त्राच्यान-तीत: कालो भवति चादाविंगात् चित्रवस्य माचतुर्बिगात् वैश्वस्य। स्रत कई पतित-सावित्रीका भवन्ति। नैतानुपनयेषुनिधाप-येयु ने रिमिर्व्विवाहयेयु: ॥ आघोड्पादिव्यमि-विदावाङ्। तथा च विष्णुवस्नीत्तरम्। "षोड्याब्दो हि विप्रसाराजन्यसादिविंयति:। विंग्रति: सचतुर्थीं च वैग्रास्य प्रस्कितिता । सावित्री नातिवर्त्तेत खत ऊर्द्ध निवर्तते ॥" अत्र घोड्यवर्षायास्पनयमाञ्जता प्रतीयते । "पतिता यस्य सावित्री इग्रावर्षासः पद्माच। ब्राह्मसस्य विश्रेषिया तथा राजन्यवैद्ययो: ॥ प्रायिक्तिं भवेदेगां प्रोवाच वदतां वर' 📲 प्रतीयत सनयोगंर्म

"त्रतवन्धविवाचे च वसारपरिगणनसाहराचार्याः। ष्याधानपूर्व्वक्रमेक प्रस्तिपूर्व्य सदान्ये तु ।" यतु द्विजानासिस्युपक्रस्य पैठीनसियचनस्। दादश्योदश्यविंश्रतिचेत्तीता अवरहकाला भवन्ति। तद्दाद्भवर्षा त्यपरि ब्राह्मणादीनां मचा-वाह्निहोमप्रायिकतार्थं घोड्यवर्धोपरि गुरु पायस्तिमिति। तथा च प्रकृतिस्ति। बाव्य-ञ्चान्त्रायगं चर्त गोधहानच् कुर्यात्। चान्ता-यगाश्च कौ धन्वध्यं तम्म ख्यं दा साई हादिश्चित-कार्घापणाः गीक्तल्लं कार्घापण एकः मिलित्वा सार्ह्वचोविं प्रतिकार्घायणाः देवाः । पिष्टमार्ट रहितस्य नि:खस्य देशोपप्रवादिना पनित-सावित्रीकस्य वा विषये तु सनुविष्ण्। "येषां द्विजानां साविची नागुतिसेट्ययाविधि। तां चार्यिता चीन् छच्छान् यथाविध्यपना-कच्छं प्राचापत्रम्। तर्शकौ धेनुचयं तन्मः सं वा नव कार्यापणाः । उपक्षतप्राथि चरंप्रथा इ नैतानिखादि। तच बच्चदचनं तत्कर्नुमंसशिखा प्रायश्चित्तप्रदर्शनार्थम्। तथा च स्हळन्तरम्। "वाद्याचार्यस्य स्क्राजं कच्च्यादंग सुधात। यचोपनयतं बाळान् चिभि: कच्ही: च शुध्यति ॥" सुजवलभीसहत्वचिन्तासग्यो: । "खाती भक्तधनाश्विमिचकरमं पौर्णाच्य चिचा-ष्विन्दौ तोयपनौ भगेठ दिनिसुने भावज्ञये सागरे। केन्द्रस्थे अगुजेश्डिर:म्यास्त्रतं चन्द्रेच तारे सुभ कर्त्तयं व्रतक्षमा सङ्गुखातियो वारा: सितार्क-च्यका: " चादितिसुन उत्तरक्षम् गुनी। सागरः पूर्वा-घाषा । दीषिकायाम् । "जीवार्केन्ड्ड्युडी इरिग्रयनवस्थिमीस्करे खाध्याये वेदवर्षाधिप इच सभदे चौरिने शुक्रा के च्यर्च जमे रिवम इन तिथि प्रोज्भा नो जीवास्तानिचारेश्कीसतग्रसदिने काल-भुद्धौ क्रतं स्वान्॥" रविसद्नांतियं चप्रभी चयोरणीम्। यष्ठाष्ट-मेन्द्रं समापेच्या । सव्यक्तिसामां। "माघे द्रविखपीलाह्यः फाक्तगुने च टह्बतः। चैचे सवति मेघावी विभाष्टिकोविदी सर्वत्। च्येष्ठे ग्रहनगैतिश्च च्याघारे क्रतुभाजनः। प्रिवेचकोषु राचि: खामिषिड्रं निश्चि च त्रतम्॥" राजमार्नेखः। "पुनर्वमी सतो निप: पुन:संस्कारमहीत ॥" वाष्ट्रकायमः। उद्मयनं चापूर्यमानी परी कछाये नचने चड़ीपनयनगीदानविदाष्टाः

विवाह सार्वकाचिक इत्येके। आपूर्वसाय

पचे शुक्रो पचे इसमां

कार्माचसुमबीतं घटतन्तु चित्रतं त्राच्यस्य ।

चौम राजनाख चातिक वैद्याखाः समाव

स्तु तबूत्ताननधायान् सप्तमीश्व चयोदशीम् चयोमचिमासस्य इतीया परिवच्चयेत " ोपति खन हार समुबये बा। र्शकस्थान्य नस्यापि फाल्गु गाया द्यो र्घ।

बापचे हितीयायामनधार्यं विदुर्वेधाः ॥"

देवस्यादितीयायां निख्येवाषकास्य च । ति च फाल् गुने चैव चाषा है कार्त्तिके तथा । वयोमीघमासस दितीयां परिवर्णयेत्। कालवरी कुर्वीत व्रतवन्वस्भिक्याम्॥" नग्यने उत्तरायम्युक्षपचयोर्विधानात् कार्ति-ही हाणापत्ते च दितीयानिषेध: पुन:-कारमहीत दल्लाप्रायक्तिरूपोपनयनपरः। ओपन्यनपर्श्व। तथाच गर्भः। वपसः चल्चियसापि मौक्षी सादुत्ररायणे। च खे च विद्वां कार्यं नानधायेन संक्रसे। रधायेश्व कुळीत यस नैमित्तिक भवेत्॥" पना इचिण्यनज्ञकायचयोः समुचयः। मित्तकं प्रायस्थितक्यम्। चैत्रस्रकादतीया वाएमुक्तद्यभी सन्वनाराहिलेन निधिहा। शाख्यक्रतिया युगादिलीन निविद्वा। प्रामणुचिरग्भायों रिक्तास वचुरोयभाक्। मगानां कुजवारेश्युपनयनम्। भाखावि-। तु । यघा च ।

"शाखाधिपे बल्लिन केन्द्रगतेश्यवासिन् वारेश्च चोपनयनं कथितं द्विजानाम्। मीचस्थिते श्रिक्षाते य प्रानिते वा जीवे समाव्यमय: स्तृतिकमें होन: 🗗 य प्राखाधिपस्य । ज्ञष्यचिनामधौ ।

"चक्नीद्ये जनस् तार्वासु मासे १ यवा जकानि जकामे वाः ब्रतेन विद्यो न बहु अती श्री विद्याविष्येषे: प्रथित: एथियान् । चार्त गत देखगरी गरी वा क्विशिष वा पापयुत्तेश्यतुत्ते। क्रतीपनीती हिनसे: प्रणाशं प्रवाति देवेरपि रचितो यः ॥"

ये करी। ब्रतेन उपनयनेन। इति संस्कार-

चि, (यजतीति । यज् + "यजिमनिशुन्धि-जिनिन्थी युन्।" उगा० ३। २०। इति ।) यजुन्देदनेता जासगः। इत्याहि-1: ॥ यखमान: । इति संचिप्तसारोणादि-ाः ॥ (यया, ऋग्वेष्टे । १ । ३१ । १३ । मर्पे यच्यवे पायुरन्तरीऽनिषङ्गाय।" चारी तं यच्यवे यच्योयैजमानसा पायु: वा:।" इति तद्वाच्ये सायगः॥)

[न] पुं, (यज् + "स्यनोर्ड् निप्।" ३। १०३। इति डुनिप्।) विधिना इष्टवान्। वेधानेन कतयागः। इत्यसरः। २। ०। ८॥ या, नेयसचरिते। ३। २०।

"राजा स घट्या विबुधव्या क्रताध्वराच्योपमधेव राच्यम् सुडले श्रितश्री विषय तकतश्री पूज्य चर्चे शेषमशेषमन्त्रम ')

यक्वनांपति: पुं, चन्द्र:। इति विकास्त्रप्रेष्ठ:। यत्, ई. इ. यत्ने । इति कविक ख्यद्रमः ॥ (स्वा०-चाता०-अक०-सेट्। अनिङ्निष्ठ:।) ई, यत्त:। ं इ, यत्रते पिततुं पिएष्य:। इति दुर्गादास: ! यत्, क खेदोपस्करयो:। इति कविकल्पह्म:॥ (चुरा॰-पर॰-सक॰-सेट।) खेर इच ताड्नम्। भ, यातयति पुत्रं पिता ताड्यति इत्यथे:। यानयति रहं रहिणी उपखरीति इवर्षः। निर: प्रवर्षे । प्रवर्षे परीवर्गः । निर्दात-यति घान्येन माधान् जोनः धान्यं दत्ता माधान् यक्षाति इत्यर्थः। इति दुर्गाहासः #

यत्, य, हेतु:। यसात्। इत्यमर:। ३।८।३॥ (यथा, उत्तररामचरिते।

"अव स्थिता त्रणमहात् वच्चभो यदेभ्यः धीता ततो इश्यिकेने विसुध्यते सा॥")

वत्, [रू] त्रि, (यजति सर्वे: परार्थे: सद्य सङ्गती भवतीति। यज् + "त्यांजतिनयजिभ्यो डित्।" उगाः ।। १३१। इति खदि: हित्।) बुह्वस्य-व्योपलचितधर्माविकृतम्। इति स्थायमतं सिद्धान्तकीसृतुषादिवृत्तिः ॥ ये इति भाषा ॥ (एकविश्वितिभिक्तिषु पुंजिङ्गे तस्य रूपाणि यथा, य: १ दौ २ वे ३। प्रयसाः यम् ७ यो ५ थान् ६। द्वितीया । येन ७ यास्याम् ५ ये: ६ । हितीया। यस्ते १० याभ्यास् ११ वेभ्यः १२। चतुर्थौ । अस्तात् १३ याभ्याम् १४ वेभ्यः १५ । पचमी। यखार्६ ययो: १० वेषाम् १८। मशी। यस्मिन् १६ ययोः २० येखु २१। सप्तमी। 🗱। खीलिङ्गेतस्य रूपाचि यथा, या ९ मे २ या: इ.। प्रथमा। याम् ८ वे ५ था: ६। दितीया। यदा ६ वान्याम् ८ याभि: ६। स्रतीया। यस्त्री १० वाभ्याम् ५१ बान्य: १२। चतुर्यों। यखा: १३ वाभ्याम् १४ बान्यः १५। पचमी। बस्ताः १६ वदोः १० यासाम् १८। वस्ती। यस्ताम् १६ वदी: २० यास २९। सप्तमी। 🛊। जीवलिङ्गे तस्य रूपाणि। यत् १ से २ वानि ३। प्रथमा। यत् ४ ये ५ यानि ६ । हितीया । प्रेष: गुंवन् ॥) वतः, च, (यह्+"पचम्बास्तसिन्।"५।३।०। इति तसिल्। "तिह्वतश्चासर्वविभिक्ति:।" १।१। ३,८। इति तसिल्यखयान्तस्याचयलम्।) देतु:। बसात्। इत्यमर:।३।८।३॥ (वया, मनु: । २ । ११७ । "सौतिनां वेदिनां वाणि तथाध्यातिमनमेव च।

अदरीत यतो ज्ञानं तं पूर्व्वमभिवाद्येत् ॥" यद्+ "इतराभ्योऽपि इष्टानी।"५। ३। १८। इति तसिल्प्रकरोगः। येगः। यथा, आस्मिनते।

राष्ट्रा

"बङ्ग यद्धिकार्ग यत स्टब्सिंह प्रसी ॥"

द्येभ्य यया भागवत १ १५ २१। तहे धनुन्त इष० सर्थ इयास्ते सीरह रथी वृपतयी यत चानमन्ति।'

या यथा माभनाग्याकृत्ते "बतो यतः घट्चरयोशिभवर्णते नतस्ततः प्रेरितवासलीचना ॥")

यतमः, चि, (यत्+ वा बहुनां जातिपरिप्रके दत्रमच्।" ५।३।६३। एति इत्सच्। वसूनां मध्ये निर्हारित एक:। एषां मध्ये य: यच्छ्ब्रात् डतसप्यायंग नियम् :। इति सुर्ध वीधवाकरणम् ॥ ("यतसी भवतां कटः।' इति काशिका॥)

यतर:, त्रि, (यत् + "िर्वायत्तरी निर्दारणे ह्रयी-रेतस्य इतरच्। "६। २। ६२। इति इतरच्। दयोर्मध्ये निर्दारित स्कः। अनयोर्मध्ये थः । यच्छव्दात् खतरप्रव्ययेन नियातः । इति सुग्ध-वीधयानरणम्॥ (यथा, ऋग्वेदे ।७।१०४।१२। "तयोर्यत् सत्यं यतरङ्जीयस्तरित्सोसीवति

यति, चि, वहुवचनान्तयावऋव्दार्थेक:। यतगुलि इति भाषा। यच्छच्दात् निपातनात् डितप्रख-येन निष्यतम्। इति सुम्बाधयाः कर्यम् ॥ (यथा, ऋग्वेदे। १०। १५: १३।

"लं देल्य यति ते जातदेद:।" "यति ते यापनासी भवन्ति।" इति तद्वार्ये स्यण: ॥)

यतिः, पुं, (बनते चेष्टते मो चार्यमिति। यन् -"सर्वधातुम्य इन्।" उमा॰ ४। ११०। इति इत्।) निचितेन्द्रिययामः। तत्पर्यायः। यती २। इत्यसर: । २, । ७ । ४४ ॥ (सन्तु: ५ मंन्यासिक: ८ कर्मन्दी ५ रऋवसन: ६ परि-वाचकः ७ तापसः पराध्री ६ परिकाद्वी १० मस्करी ११ पारिरचकः १२ । इति हम-चन्द्रः॥ निकारः। विस्तिः। इति सचिव नानार्थे ॥ 🗱 तस्य वाराणस्थां वासो यया, — "आहीं माचान् विष्टारस्य धर्तीनां संधवात्म-

एकच चतुरी सामानब्दं ना निवसेत् युन: 🛭 च्यविसुक्ते प्रविष्ठानां विद्यार न् विद्यते। यतिभिसीं चकामेच कविस्तां विवयते ॥" इति सात्स्ये चविसुत्तमाहासी १५६ स्रधायः। यतिधम्मी यथा,-

"अनावुं दारुपानच म्हण्सयं वेदलं तथा। स्तानि यतिपात्राणि मनुः स्वायद्भवीववर्षात्॥ एककालं चरेद्भेक्यं न पसम्लेत विकारे। भन्य प्रचन्तो हि यतिविषयमपि सञ्जति 🖁 विध्मे सनस्वते बङ्गारं मुतायन्जने। इते भ्रादसम्पाते भिचां निष्यं यतिस्रीत्। चलामे न विवादी खासामे तीव न पृष्टेयत्। प्राणयानिकमात्रः खाकाचारङ्गाहितिर्भतः १ अभिपूजितलाभांस्तु जुगुप्सतेव सर्वधः। षामिपूजिससासे स यतिम् कोरण वश्यते 🛚

भवसारेस रह स्थानासनेन च। द्वियमागानि विषयेरिन्द्रियागि निवर्त्तयेतु॥ इन्द्रियाणां निरोधेन रागद्वेवचयेण च। खर्चिसया च भूतानासन्दनत्वाय कव्यते॥ चावे दीत मतीर्गणां कामीदीवस सुद्धवाः। निर्दे चैव पतनं यातनास यमचाये ॥ विप्रयोगं प्रियेखेव संयोगच तथाप्रिये:। चर्या चासिभवनं चाधिसिस्रोपपीड्नम्। देहादुन्क्रमणचासान् पुनर्राभे च सन्भवम्। योगिकोटिसहस्य स्तीचास्यान्तरासमः । अवर्माप्रभवचीव दु:खयोगं ग्रहीरियाम्। धमीर्ण्यमवर्षेव सुखसंयोगमचयम् ॥ मृद्याता चान्वदं चेत योगेन परमातानः। देरिषु च समुत्यत्तिम्त्रमेष्वधमेषु च ॥ इ्धितोश्रिप चरेह्नर्सं यच तचायमे रतः। समः सर्वेषु भूतेषु न जिङ्गं धर्मनारणम्॥ पतं कातकष्टच स्य यदाधासप्रसादकम्। न नामग्रष्टणादेव तस्य वारि प्रचीदति॥ सरक्षणार्थं जन्तनां राजावन्तनि वा सदा। धरीरस्वावये चैव समीस्य वसुधां चरेत्॥ अङ्ग राजार च यान् जन्त्न (इनस्यज्ञानती

तेवां खाला वियुद्धार्थं प्राणायामान् समाचरेत्॥ प्रायायामा ब्राह्मग्रस्य चयोश्रिप विधिवत् जताः । वाह्यतिप्रकवैयंता विज्ञेयं परमं तपः॥ दत्त्वन्ते भायमांगानां धातुनां हि यथा सलाः। तथेन्द्रियाणां रस्मन्ते रोषाः प्राणस्य निग्नहात्॥ प्राणायामे ईडिद्रोवान् धारणाभिच कि व्लिवम्। प्रवाहारेय संसर्गान् धानेनानी खरान् गुणान्। उचावचेषु भूतेषु दुर्जेयामकताताभि:। धात्योगेन सम्पञ्चेत् गतिमस्यान्तराह्मनः॥ सम्बग्दर्भनसम्बन्धः कर्मनिमं निवध्यते। इश्नेन विचीनस्तु संसारं प्रतिपदाते ॥ म्रहिंसयेन्द्रियासङ्गेवें दिनेश्वेत कामीसः। तपसन्दर्ये खोग्ने: साध्यन्ती चत् पदम्॥ चिस्त्रिस्य यं साधुयुतं मांवप्री वितवेपनम्। चर्मावनद्वं दुर्गान्धपूर्णं समपुरीवयो: ॥ चराश्चांकचमाविष्टं रोगायतनमातुरम्। रञ्खलम्बिच भूतावास्मिमं ळजेन्। नरीकूलं यथा हची हचं वा श्कानियंथा। तथा वजिमं देशं अक्राद्याशहिम्खते ॥ प्रियेष्ठ सेष्ठ सुक्ततम् प्रियेष्ठ च दुष्कृतम् । विख्ण्य धानयोगेन ब्रह्मान्येति सनातनम् ॥ यदा भावेन भवति चर्त्रभावेषु निव्यृष्टः। तदा सुखमनाप्रोति प्रेत्य चेन्द्र च प्राश्वतम् ॥ व्यनेत विधिना सर्वास्यक्षा सङ्गान् भूने:। सर्वद्वत्रविनिर्मुत्ती अञ्चर्येवावतिष्ठते ॥ धानिकं सर्वमेवितत् बदेतद्भिश्चित्तम्। न स्वनधाता वित् क सित् किया पाजसपात्रते ॥ चाधिय हं मचा चपेदा धिदे दिन मेव न। च्याध्वात्मकःच चततं वेदान्ताभि इतच्य यतः। इस भ्रम्भाजानामिद्मेव विजानताम्।

र्रमन्यक्षां समे ताम् ॥ व्यनित क्रमबोगेन परिवर्शन वो दिनः। स विधूये इपामानं परंत्र साधिगच्छति ॥" इति मानवे ६ अध्यायः॥ (ब्रह्मस: पुच्च विश्रेष: । यथा, श्रीमद्भागवते । ।।

"सनकाद्या नारदश्च ऋभृष्टं सी व्यविद्याति:। नेते यहान् ब्रह्ममुता ह्यावसब्रहरेत्सः ॥" गहुवपुत्रः। यथा, सहाभारतं ।१।०५।५०। "यति ययाति संयातिमायातिमयति ध्वम्। गह्यो जनयासास धट्सुतान् वियवासिस ॥" विश्वामिचपुत्र:। यथा, महाभारते।९३।४।५०। "चाराणिर्गाचिक सैव चाम्पेयो च्ययनौतथा। नवतन्तुर्वकासः स्थानो यसिरेव च ॥" चि। कर्मस्यपरतोश्यष्टा। यथा, ऋग्वेदे।

"येनायतिभ्यो भगवे धने हिते येन प्रस्करणमाविष ॥" "येन सुवीर्योग यतिम्यः कर्मस्परतम्योश्यष्टम्यो जनेभ्य: सकाग्रात् धनमाच्चत्र स्वावे महर्वं ये प्रयच्छि । " इति तङ्गार्थे साथण: ॥) यति:, च्ली, (यम्यते रसनाचेति। यम् + "स्क्रियां

तिन्।" १।१। ८८। इति तिन्। "ऋतु-दानोपदेशवनितनोळादीनामिति।"। ६। १। ३०। इति सकारलोप:।) पाठविच्छेद:। इति मेरिनी। ते, ४६॥ जिङ्केष्टियामखानम्।

"यतिजिङ्गेष्टवियासस्यानं कविभिरुच्यते। सा विक्हेदविरामादी: प्रदेशीचा निजेक्ट्या॥ दाचिच्छन्दसास्ते यतिर्भिहिता पृब्वेक्षतिभिः पदान्ते सा ग्रीभां बज्ति पदमध्ये त्यज्ति च। पुनस्त नेवासी खरविह्तिसन्दि: अयति तां यथा कषाः पृष्णालतुलमहिमा मां करणयाः। केतमाण्डवमुखास्तु नेक्क्ति सुनवी यतिम्। इब्राप्ट भट्ट: खगर्ये गुरुमें पुरुषोत्तम: "

इति ऋन्दोमझरी।१।१६-१८॥ (नियम्यते इति। यम् + क्तिम्। यतते चेछते व्रतादिरचार्थं इति वा। यत + "चर्वधातुभ्य दन्।" उथा॰ ३।११७। इति दन्।) विधवा। रागः। सन्वः। इति ग्रन्थरतावनी । वादाङ्ग-प्रबन्ध्विपाघः । यथाः — "यतिरोढ़ाध्यवच्छेदो गजरो रूपकं ध्वम्। गनप: सारिगोगी च गारच कथिनं तथा। प्रहर्ग उन्दरस प्रवन्ता द्वादश स्ट्रता: " वधा दं धात:। इत्येकताल्यां यति:। इति सङ्गीतहामोहरः॥ (सा चिविधा। यथा, सार्केव्हेंबणुराखे। २३। ५३। "चतुर्विधं परंतालं चि:प्रकारं लयवयम्। यतित्रयं तथा तोदां भया इत्तं चतुर्विधम्॥") यतिचान्त्रायणं, की (यतिभरतुष्ठयं चान्त्रायणम्।) त्रतिभोष'। यथा "खरावरौ समभीयात पि**कान् मध्य**हिन **स्थिते**

नियताता इविष्याभी यतिचान्द्रायक चरन्। इति मानवे ११ अध्याय: । यतिचान्त्रायणे पारीनधेनुचतुर्यं तद्रमात्री चपारैकार्भकाषांपणाः। इति प्रायश्चित

यतिनी, स्ती, (यनं संयमी) खा असीति। यत + इनि:। व्यां डीप।) निधवा। यथा,— "विषवा जानिका रखडा विश्वस्तायतिनी

यति: 🛚 इति ग्रब्दरतावली॥

यतिमेथुनं, की, (यतीनां दुष्यतीनामित्र गोप-नीयं मेथुनम् ।) यतिगोधारतिः । तन्पर्थायः । खझनरतम् २। इति चिकाखग्रेषः॥ यती, खी, (यति:। हार्दिकारादिति खियां दीष ।)

विधवा। इति शब्दरतावली। यतौ, [न्] पुं, (यतं संबमीऽस्टास्तीति । यत + इनि:।') यति:। जितेन्द्रिय:। इखमर:। २। 🗣। ८८ ॥ (यया, सुम्बोधे कारकप्रकर्शी।

"खट्टा दिधं शास्त्रमेनदर्वेका-सुद्रीतवन्तं यतिभि: सुद्रशं नम् ॥") े स्त्री, (यत् + बाहुलकात् उकन् पचे यत्का, 🕽 जका खियांटाप्।) रचविश्वः।

"रजनी स्थानुयनुकायतृका जननीति च॥" इति श्ब्ट्रनावली॥

यतः, पुं, (यत+"यजयाचयनविच्छप्रच्हर्चो नड्।" ३।३।८०। इति नड्।) ऋषादि-चतुर्व्विधातिगुवान्तर्गतगुवविष्ठेष: 📙 निविध:। प्रष्टति:१ निष्टति:२ जीवन-योगि: ३। यथा,--

"प्रष्टित्य निरुत्तिय तथा जीवनयोनय: । एवं प्रयत्ने विध्यं तान्त्रिकै: परिकीर्क्तितम् ॥" तेयां कारणं यथा. ---

"चिकीयां क्षतिसाध्येष्टसाधभलमतिस्तया । उपारामख चाध्यचं प्रवत्ती जनकं भवेत ॥ निष्टतिस्तु भवेद्देवादिएसाधनताधियः । यदो जीवनयो निस्तु सर्वदाती न्द्रियो भनेतु। श्रीरे प्राणस्वारे कार्ण तत् प्रकी किंतम्॥"

इति भाषापरिच्हेदः॥

उद्वोगः। यथा,-"उद्योगिमं पुरुषसिंहमुपैति लच्ची-देविन देशभिति वापुरुषा वद्सा। देवं निचल कुरु घौरुषमाताश्वला यके तते यदि न चिध्यति कोरच होतः ॥"

इति चितोपदेशः॥ यतवान्, [त्] ति, यति विणिषः:। यत्रश्रदात् वतुप्रवायेन निव्यन्न: ॥ (यथा, इरिनंग्री । दिहाटा "वंसिनापि समाजाप्तशान्रः पूर्वसेय तु ! योड्यं सप्ट क्षणीन लगा यज्ञवतिति वे ॥") यत्र, इ का संकोचने। इति कविकत्यद्वमः ॥

(चुरा॰ पर॰ सक्क सेंट। दन्खनगाँद्योगम । इ. क, यन्त्रयति सकास सर्पे जाङ्गलिकः

एमने ने छास है इस्तुबन्धी वदेश चार्यमेदार्थ

।प्रस्था स्त्रल प्रव्ययन नियम् इति सिद्धान शैसुही ॥ (यथा, श्रीमङ्गावद्गीतायाम् । यच यच मनो दं ही धार्येत् सकलं धिया। ेचाड्डा यदि वा लोभादु याति तत्तत् सरूप-ताम् ॥")

, ब, साटक्यम्। साम्यम्। तत्पर्थायः। वत् २ (३ तथा ४ एव ५ एवम् ६। इलसर: १३। । ६॥ (घया, उत्तररामचरिते। २। ४। वितरति गुरु: प्राची विद्यां यथैव तथा जड़ी च खलु तयोक्चांने शक्तिं करोत्यपहन्ति च। वित च तथीभूयान् भेदः पतं प्रति तद्वया भवति ग्रुचिविंबोद्याचे मश्यने छहां चयः।") कासी, [न्] चि. (यया कामयते इति । ासि + णिनि:। यदा, कासमनतिक्रम्य प्रष्टति-खास्तीति। यथाकाम + खत इनिटनार्वित नः।) खेच्छाचारी॥ तत्पर्यायः। खरुचिः २ च्हनः ६ खेरी ३ अमाष्टतः ५ खतन्तः ६ र्वग्रहः २। इति हैमचन्तः। ३। १६॥ यंत्रमा: 😑 इति जटाधर: ॥ (यथा, क्त्रावल्कासंहितायाम्। १।८१। ग्याकामी भवेडापि की गां वर्म तुसारन्। दार्गिरतभीद स्त्रियो रस्था यतः स्तृताः॥") तमं,च,क्ती, क्रमानुरूपम्। क्रमसनतिक्रच्येति क्रिकम्॥ (यथा, रवुवंप्री। ३।१०। "यधाक्रमं पुंसननाहिकाः क्रियाः धृतेष धीरः सहस्रीर्चंयत्त सः ॥") पिच।

ण्याक्रमेण पुत्तम्य कार्या प्रेतिक्रमा सदा। उतापतिता वापि एकोद्दिष्टविधानतः॥" द्ति आहतस्म ।

ानः, चि, (यथान चातः इति यथा-तः। जातोशिप पुचादिरजात इव प्रतीयते ्या प्रौर्थ्ये वान केरिप विदितत्वात्।) र्ब:। इ.ट.स.र:।३।१।४**८ ॥ नीच:।** इ.ति

ां, य, की, (यथा वर्तते तथानतिक्रम्य . चनतिहत्ती खद्ययीभावः। खद्ययीभावस्य। ८ । १८ । इति गपुंसकलम् । "इस्डो उसे प्रातिपदिकस्य।" १।२। ४०। इति 🙁 । "नाद्यभीभावादतीयमृत्वपश्चम्बाः ।"२ । । ८३ । इति प्रथमाविमक्तरमादेशः।) ार्थेम्। इति हारावजी ॥ (यथा, श्रीमद्भाग-16131881

न खधाचामी भावा रजः यत्वतमी मयाः। नामजियार्डपेविभायने वयातयम् ॥") ें, य, की, (पूर्वमनतित्रम्य इस्रययी-ः।) पूर्व्वदिग्देशकालातुरूपम्। यथा,--कतायां प्रतिष्ठायां प्राणानां प्रतिमासु

इति तिथ्यारिनस्तपृतकालिकापुराखवचनस य यासन येखाने इति भाषा यक्त्रहार यथामुखीन नि (यथामुख + यथामुखम सु प्।राह् इतिख खरा द्रश्न ख सुखप्रतिविबाधयः। सुखस्य वहणं यघासुखं प्रतिविम्बं निपासनात् साहस्येश्ययीभावः। यथासुखं दर्भनः यथासुखीनः । इति सिङ्घान्त-कौसुदी ॥ स्विधि च।

"तर्ताश्ववीयमाणीय्मौ हेमरत्रमयो स्मः। यघासुखीन: सीताया: पुझुवं वहु लीभयन्॥" द्ति भट्टि: 🛭

मुखस्य सहभा यथामुखं द्रेषादिस्यप्रतिविब्ब-सुच्यते । सादाशार्षे/य्ययीभावः । इति भरतः ॥ निर्मनल्यात् सीवाया स्थातो यथासुखीनः प्रतिविकाश्रय इव भूवा पुज्वे भ्रमति सा इव-भ्रव्हलोपो द्रख्यः। इति जयमङ्गलः॥

यथायधं, ख, स्ती, ("यथार्खे यथायचम्।" =। १।१८। योऽयमाता यचाताये तत्यथास्त्र। तसिन् यथा प्रव्हस्य दिलं जीवलच निपा-ळते। यथाययं जाता यथासमानमित्ययं: यथा-स्रीयमितिवेति। इति सिद्वान्तकौस्दी।) यथा-स्तम्। इत्यसरः। ३। १। १५॥ (चात्ररूपम्। यघा, श्रीमद्भागवते। १०। १८। १८। "तवोपाच्य गोपानान् कथाः प्राच विचार-

है गीपा विष्टरिष्यामी दन्दीभूय वयाययम्॥" "यथायथं वयोवकांटातुन्हपम्।" इति तही-कायां श्रीधरखामी ॥ यथा च,— "(बङ्गमयसम्बद्धात् याधीनां तद्यया यथम्॥"

इति वाग्भटे निदानस्थाने प्रथमेश्थाये ॥ "बधावणं वस्य वाधियेहूपं तदेवायत्ताम्।" इति तह्याखाने विषयरचित: 🗈 यथार्घ, य, क्री, यथातयम्। इत्यमरः।३१४।१५॥

"हे अवभिचारिख। अर्थमनतिकान्तं यथार्थे। यथाखरूपं यथातयं अभयन खरायीभावः। यथाधमेवेदम्। यथातधं वित्ता सभास विद्वान्।" इति भरतः॥ तत्वर्थायः। "सत्वं सम्यक् समीचीनस्तं तथां यथातधम्।

यथास्थितच सद्देविकीके तु वितयाष्ट्रते ॥"

(यथा, महासारते । १३ । ६ । १८ । "कत चापकतं कि चित् क्षते लक्षीय विध्यति। सुष्टतं दुष्चानं कमीन ययार्थं प्रयद्यते ॥") यधार्ह, य, क्षी, (अई बोग्यमनतिकच्य दत्य-बबीभावः।) यथायोग्यम्। यथाः,---"कवा तुतौ ययामायं यया हैनीन संविद्यः।

उपविद्यो कथा: काश्विचक्रतुर्वेग्रयपाधिनौ ॥" इति देवीसा हाताम्।

यथा इंवर्ण:, मुं, (यथा ई यथा शोर्य वर्णयतीति । वर्गे 🕂 खन ।) चर । इसमर । २ । ८ । १३ । वधायोग्यमध्य स्था जातिसः।

यथ पूर्वयथा भाव खगादीनां व विष्णुता॥ 'यथाप्रालि या की शक्रतुसारग ण्लिमनित इति सुख्वाध्याकर्णम् (হখা श्रीमद्वागवते ६ ९२। १ ई पिश्व मा निचित प्रक हकगायुधभुज स्व

घटमानं यथाभाति तव प्रामिज हो घेया ॥") यथाप्राखं, य, जी, शास्त्रान्सारंग। प्रास्त्रमन्ति-क्रम्य । यथा, मलमासतर्ख ।

"यथापास्त्रच निर्माती यथायाधि चिकित-

न प्रमं वाति यो वाधि: म रीय: नर्भाजो दुर्ध.॥' यथास्थितं, चि, सथम्। इति दिमचन्दः ।२।१ ६६, यथास्तं, य, क्री. (समनति अस्ये व्यथीभाव: ।) ययावा (ऋतम्। इत्यमरः॥ (ययाः, सुश्रुत चिकित्सास्थानं = च्यथाय ।

"वन्धं तते। २ दुकुळ्येंत परिधेक सु सिपेषा। हतीये दिवसं सुद्धा यथास्तं श्रीधयेद्धियन् ॥") ययेश्वितं, या, क्री, (ईश्वितमन्तिक्रम्येति ।) यथा-वाञ्चितम्। (यथा, भट्टिकाचे। २। २८।

"तान प्रत्यवासीस्य राचवीर्यप यथे (सतं प्रस्तुतक में धर्माम्। तमो मरुद्धिभवतां प्रशायः षम्बुख्यतां नीश्रिसिम्बनेषु ॥")

तलायायः। जासमृ २ प्रकामम् ३ प्रयाप्तम ४ निकासम् ५ इष्टम् ६। इत्यमरः । २।६।५०॥ षट् इष्टानतिक्रमे खच्छन्दप्रष्टती कामार्दान प्राय: क्रियाविशेषणानि क्रियाविशेषणवान क्तीवत्यमेषाम् । द्धितस्थानतिक्रभो यथिपन-मिळ्ययीभादः। इति भरतः॥

यथे है, ख, क्री, इसमनतिक्रम्य। यये प्रतिम्

"कुर्ध्येपेटं तत् चर्वमीग्रास्ते स्वधनस्य वै॥" इति दायभागः ॥

यथेष्टचारी, [न्] पुं, (यथेष्टं चरतीति । चर+ थिनि:।) पची। इति भ्रव्हचन्द्रिका।

वर्षेटाचरणः, त्रि, (वर्षेष्टं चाचरणं यस्य।) बघेषाचारौ। बधा,--

"क्रिया ही नस्त महासी क्रिया एव च। यथेशारचणखाहुर्मरणान्तसभीचकम् ॥" यथेराचरणस्य दूरतवेश्यादासक्तस्य। इति पुह्नितस्वम् ॥

यथेशचारी, [न्] एं, खेच्छाचारी। यथेष्ट-माचरित् धीलमस्य इत्यर्धे इन्प्रत्ययन निष्यनः। यथोचितं, ख, बी, (उचितमनतिक्रमीत ।) वयावीस्वम्। वयापात्रम्। वधा। "भेदी संग्री यद्योचितात्।" इत्यसरः। २। ११ ६ 🛊 (ययाच श्रीमङ्गामवते। ८। २२५०। "कमीशि च यथाकालं यथारेशं यथावसम्। यधोचितं यथावित्तमकरोद्रुधासात्कतम् ॥" चि, यशेचितमसासीति। यशे बायम्।

बचार्हः। वचा, सार्वेग्हिये। १६। ६८। "वयमायाधिता मध्यम्माग्रीवयोचित्रे

मखान्

1")

रम्भा त

यद्: पोदितं, च, क्री, (डदितं क्षणितसनतिकच्य इखबरीभाव:।) ययोक्तम्। यथा,--"ययोदितन्ते पिष्टभि: कुरुदारपरियद्यम्॥" इति मार्केख्वेयपुराणी रुचिस्ती जम्॥ रा, थ, (यसिन् काले इति। यद्+ "सर्वे-कान्यिकंयत्तरः, काखे दा। "५।३।१५। इति दा।) यसिन् काले। यथा,--"यदा यदा सतां चानिर्वेदमार्गानुसारिखाम्। सहा तहा करोर्ने द्विरतुमेया विचच्यी: ॥" इति तिथादितत्वष्टतवचनम् ॥ र्दि, च, पच्चान्तरम्। सम्भावना। तत्पर्यायः। चेत् २ यद्या ३। यथा, — "यदीच्छे हि पुलान् भोगान् चन्द्रस्थयहोपमान्। प्रात:सायी भवेतियं ही मासी माचपालगुनी।" इति सलसास्तत्वम्॥ "अपि चेत् सुदुराचारो भजते मामन्यभाक् । वाधुरेव स मन्तयः सन्यव्यवस्तिते ছ सः 💵 इति श्रीभगवहीता। "यदाबाल्पतरसमार: स्टादिप पशुनेव कुथात् इति । यद्यवेति निपातसमुदायी यद्यर्थे ।" इति तिथादितत्वम्॥ रौयं, त्रि, (यस्बेदमिति । यदु+"द्वहास्त्रः।" ६। ९। ११४। इति छ:।) यसम्बन्धि। यथा, "यदीयचलतो विलोक्य विपदं कलिन्द्रतनया जलोह्नतग्रति:। विलासविधिनं विवेश सहसा करोतु कुण्रलं इली स जगताम्॥" इति इन्दोमञ्जयां द्वितीयस्तवकः। दुः, पुं, (यजते इति। यज्+ उः। पृषोदराहि-त्वात् जस्माने दकार:।) देवयात्रां जाती ययाते च्यें छ पुचः। तस्य वंशे पिलशापात् राजा-चक्रवत्तीं नासीत्। तदंशे दापरयुगस्यान्ते श्रीक्षणोश्वतीणः। इति श्रीभागवतमतम्। नख मातुलक्याविवाहकारणं यथा,-"नरां प्राप्य ययातिस्तु खपुरं प्राप्य चैन इ। पुत्रं च्येष्ठं वरिष्ठच यद्भितानवीदचः॥ त्वं यही। प्रतिपदाख पामानं जर्या सह। यौवनेन त्वदीयेन चरेयं विषयान इम्॥ पूर्णे वर्षसत्तस्ये तु पुनस्ते यौवनं त्यक्षम्। इसा संप्रतिपत्यामि पामानं नर्या सह ॥ यद्रवाव!

यदुरवाव!
सितधामुधरो होनो जरया शिषिकोष्टतः।
वक्षीयन्तनगावस्य दुई वो दुर्बवः छशः॥
व्यश्चः वार्थकर्षे पापभूतस्य योवने।
सहोपजीविभिस्तेव तां जरां नेव कामये॥
शक्ति ते बह्वः शुवा भनः श्रियतरा हृपः।
जरां यहीतुं धभातः। शुव्यमन्यं हृणीव्य वे॥
यथातिरवाच।

यो में तं हृदयाच्चातो वय: खं न प्रवच्छि। यापान्नातुलसम्बन्धात् प्रजा वे ते भविष्यति ॥"

दति मास्ये ३१ व्यक्षाय ॥ ● ॥ इथेन्बराजपुत्र यथा, इरिवंधे ८३ ८८ "तखें सुप्रदक्त ए प्रवामस्य धीमतः।
मधुमयां सुतो जर्रे यदुर्गाम महायप्राः॥")
यदुगायः, पुं, (यदूर्गा गायः।) श्रीक्षणः। इति
हेमचन्द्रः। २।१३३॥
यदुपतिः, पुं, (यदूर्गा पितः।) श्रीक्षणः। यथा—
"यदुपतेः क गता मणुरापुरी
रघुपतेः क गतो सर्वापुरी
। इति विचिन्त्य कुरुष्य मनः स्थिरं
न सहदं जगदिख्यधार्य॥"
दित स्थ्यम्गतगोखामिनौ॥
यहच्हा,स्वी,स्वातन्त्राम्। मन्पर्थायः। स्विरिता २।
दखमरः। श्रात्रा स्वरिता ३। इति तहीका॥
(यथा, गीतायाम्। २।३२।
"यहच्ह्या चोषपद्रं स्वर्गदारम्पाहतम्।

सुखिनः चित्रयाः पार्थं। लभन्ते युह्नमीडिश्रम्॥")
यद्युवा, या, यदि। यथा। "यद्युवाल्यतरसम्भारः स्थादिष पश्चीव क्यांगत्। यद्युविति निपातसम्-दायो यद्योथे। अपि च। यद्युवा उभयं विकीर्षेष्ठीचं ब्रह्मसम् इति तेनेव कल्पेन स्वमुत्तरासङ्गं सोदकं समग्डलुं दभवटुं वा ब्रह्मासने निधाय तेनेव प्रस्थादस्यान्यचेटित्।" इति तिथ्यादितस्त्यम्॥

यदा, की, वृद्धिः। इति संचित्रसारीयादिवृत्तिः॥ प्रजान्तरच ॥

यन्ता, [ऋ] पुं, (यम् + ऋच्।) सार्याः। (यथा, रघी। २०।४४।

"प्रहारकः व्हांपगमे रथस्या यन्तृतुपालभ्य निवाहितायान्। ये: चाहिता जित्ततपूर्व्यकेत्न् तानेव सामग्रेतया निजञ्जः॥) इक्तिपकः। इत्यमरः। ३। ३। ५९॥ (यथाः माधे। ५। ४२।

"सेवीशिष सानुनयमाकलनाय यन्त्रा नीतेन बन्यकरिदानकताधिवास:। नाभाजि केवलमभाजि सजेन प्राखी नाम्यख सन्यमणि मानभत: सहनी॥") विश्वितारके, चि॥

यन्त्रं,की, (यच्छ्यज्ञिति। यम + "गुष्टवीयचिविचियमिसदिचदिभ्यद्धः।" उगाः १। १६६।
इति चः।) देवाद्यविष्ठानम्॥ (यथा, देवीभागवते। ६। २६। २१।
"अधीभावे तथा यन्तं नवास्यम्बसंग्रुतम्।

खापयेत् पीटपूजार्थं कत्तमं तज पार्यतः ॥")
याजमेदः । नियन्त्रणम् । इति हेमजन्तः ॥
व्याययन्त्रम् । इति महाभारतटीकायां नीलकर्युः ॥ कामान् वन्द्रक इत्यादि भाषा ॥ ॥ ॥
वाद्यम् । यथा,—
"यन्त्रस्य गुखदोधी न विचार्यो सध्यद्वन ।।

चार्च यन्त्रं भवान् यन्त्री न से दोषा न से गुणा: " इति सहासारतम् ॥

क्ष प्रति भाषा। यथा "रैचर चर्मभूतानां चुहें प्रेय्क्युन सिछति

भामयन् सर्वभूतानि यन्त्रारू जानि मायया इति श्रीभगवद्गीतायाम्। १८। ६१ **ग्रह्मार्थ: :"सर्वभूतानां हुन्मध्ये इश्वरो**८न्तर्या तिष्ठति। किं कुर्वन् सर्वाणि भूतानि माः विजश्रका आमर्यस्तत्त्वमेसु प्रदर्भयन् य दार्यक्रमारू शांनि समिमाणि भूनानि स घारो लोके आमयति तद्ददिति। यहा यन्त्रा भूरीराणि खारूएानि भूनानि देशाभिभानि जीवान् भामयज्ञिल्यः।" इति श्रीधरसामी च्या पूजाधारयन्त्रम्। तच नारदीये। "वाषीयसिह्दयं चनं विष्णीः चेत्रससुद्रवम यन्त्र प्रतिसास्यानसर्घने सर्वदा हरे:॥" "शालयामे मणी यन्ते प्रतिमामगडवेषु च। निर्द्धं पूजा इन्हरें: कार्यान तुर्के वजसूत छै ॥" योशिगीतन्ते। "लिङ्गस्यां पूजये हेवीं पुस्तकस्यां तथेव च ।

मण्डलस्यां महामायां यत्तस्यां प्रतिमासु च।
जलस्यां वा प्रिलास्यां वा पूज्येन परमेचरीम्।
एतत् सर्वे यत्तामावे। कीलावलीये।
"यत्रापराजितागृष्यं जवापुष्यच्च विद्यते।
करवीरे सुक्तरक्ते होणं वा यत्र तिस्रति।
तत्र देवी वसेतिस्यं तत्यत्ते चिक्तकार्चेनम्॥"
एतन् सर्वेयत्वाभावे। तथा च।
"यत्तं मत्त्रमयं प्रोक्तं मत्त्रास्या देवतेव हि।
देहासगीयेया मेहो यत्त्रदेवतयोस्त्या॥"
तथा।

"आहो लिखेद्यन्तराणं देवतायाश्व विश्वषम् कामकोधाहिदोबोत्यमर्जेदु:खनियन्त्रणात् ॥ यन्त्रभित्याचुरेतस्मिन् देव: प्रीगाति पूषिनः । विना यन्त्रेण पूजायां देवता न प्रशेदिति ॥ दु:खनियन्त्रणाद्यन्त्रभित्याचुक्तन्त्वेदिन:॥"

इति यन्तपूजापाधान्यम्॥ ॥ ॥ च्यथ घारणयन्ताणि। तचादौ सुवनेश्वरी यन्तम्। प्रारदायाम्।

"बालिखाणहरमं माशादिनं नाचरं कोलिखझमनून परेषु विलिखेदणाणमन्त्रयम्। चन्यूकापरणद्वयुग् लयवरान् बोमास-

गानगव-म्वालिखेन्द्रचलाधिपादिशुग्धग्रः पंक्तिदयासन-परम् ॥

कोष्ठेव्वष्टयुगार्थमात्मसहितां युग्मखरान्तर्गतां मायां केप्ररगां द्वेष्ठ विचिक्षेत्मलं विपंक्ति-क्रमात् ।

नि: पाधाङ्क्रमविष्टितच लिपिभिळीतं क्रमार्-युत्कसात्

पद्मश्चेन घटेन पङ्कलस्वेनाविद्यतं तद्विष्टः ॥ वटागैलिमदं वन्तं मन्त्रियां श्रीप्रदं महत्।
पाप्रशिक्षत्तिकन्द्रपेकामग्रक्तीन्द्राङ्क्ष्याः ॥
प्रथमोश्याचरो सामिन रिक्किन।
खाद्याकोश्याचर सहिर्पर परिकीर्तित

ही गौरि रदहियते योगेश्वरि सवर्धभरट दिट न्त घांडग्राणो । य मन्त्र साइत्ही रिन ॥ ' इति घटार्गलयन्त्रम ॥ 💵

"तारे इँ विलिखेन् सरोजजुइरे साधामि-

मलाणीन् वसुवंखाकान् वसुद्वेष्वाविखा तद्वास्थतः।

प्रका वि: परिवेष्टितं घटमतं पद्मस्थमला-

यन्तं वश्यकरं यहादिभयदृक्कचीप्रदं कीर्सिंदम्।"

इति स्वरितायन्त्रम्॥ *॥

"पद्मं भागुद्रलान्वितं प्रविलिखेत् तत्कि विकायां

स्तारं प्रतिग्रनी जसाधाम हितं तत्के प्रदेश

मर्दिकामजुखन्मवान् युगलभी वर्णान् पुनः पन्ता (न्

मन्त्राणांन गुणपी विधाय विलिखेदन्यं तद्रस्थ द्वे ॥"

ख्यितम्। सन्त्रस्तु । "उत्तिष्ठ पुरुषि किं खपिषि भयं मे ससुप-यदि प्रावयमप्रवयं वा तकी भगवति प्रासय

माहकार्योन संवीतं भृषुरदयमध्याम्। उन्तच विन्धवाधिन्याः प्रोत्तं सर्वसन्दिह्रम् ॥ रचाकरं विशेषिण चुत्रभूताहिनाश्नम्। राच्यहं अटराच्यानां वध्यदं वध्यसिच्छताम् ॥ नुतायिनीनां सुनदं रोशियां रोगग्रानिहम्। ाहुना किसिहोक्तेन यन्त्रं यत् कासदो सिंधः।" इति वनदुगांयन्त्रम् ॥ 👬

प्रथ लच्ची चन्त्रम् । वैदादिस्थितवाध्यनामयुगम्: भीम् ति-मारान्दितं

वञ्चलायु द्वेश्यवविजनसम्बाखरं तहि :। द्यं यञ्जनकेण्यं खरतवत्यत्राष्ट्यमं ध्रा-म्बाभ्यां वषड्नाया त्वरितया यन्त्रं जिखेद्-

उरदयकी यो ब्रुप्ती खेखी पुनः पुनः।

षालच्यीयकासरं सर्जेश्यणकाप्रस्। ंबंदु:खप्रम्भनं चर्चापहिनिवारतम्। हुना किंसिहोत्तीन परमस्तात विदाते।" *। थि चिषुरसेरवीयन्तम्। मध्यादां नवयोगिषु प्रवितितिद्वीजानि वर्कां-यिकाः: पुनरपपचिवरं ज्यानिख निधा-

विम्बद्धितयेन सन्बययुजा की ग्रेष्ट्र संविष्टितं तं जेपुरमीरितं जिसुवनप्रचीमधं श्रीप्रहम्॥"

यसी तु। ननायं विपुरादेवि विदाहे धर्सहरेत्। का कामेश्वारपर प्रवदस्य घीमाधः। मी च पवदेश्यक्त सिन्ने प्रचीहयात्।

यन्त्रं

गायस्त्रामा समाख्याता चेपुरी धर्विषिहिदा । 'वर्द्धमे हयुमान्तरस्यमदने माया लिखेदामभव धट्कीगोध्यथ सत्यष्ठ प्रावालखेत् हु कार मावेछितम्।

खींबीचेन समीरिसं चिम्बनपचीमसं चेपुरं यन्तं पद्ममनीमवास्नक्तिमदं सौन्द्यंसम्यत्-

> करम्॥" इति चिपुरायन्त्रम्॥ *॥

अथ श्रीविद्यायन्त्रम्। "विशेषं घारणं यन्तं प्रसङ्गात् वाथथामि ते ॥ रेप इकारयोर्नध्ये देवीना सभिमुख्यकम् । वाध्यनाम दितीयान्तं तस्वीहें विनिखेकानुम् । तर्वेव माष्ट्रको चर्चा विलिखेचकवाह्यत:। प्रयाधारतेनेव क्लेन पर्वर्धत् ॥ तन प्राणं प्रतिष्ठाप्य विद्यामष्टीतरं भ्रतम्। तत् स्या प्रजिपेक्तन्तं देवीध्यानपराययः॥ हिनो मध्यातं अता रजतस्यायवा पुन:। करे भ्रता जगहुर्य हृद्ये कीय वहामम्। क्फे धनं लमेझालं स्तम्भनं जस्मनं भवेत्। श्रिखायां मोचमाप्रीति तसाद्यत्रेन धार-येत्॥"#॥

अथ मसेप्रयन्तम्। "वीजं घट्कोसमधे स्पार्टनलपुरे तारां हिच्च लक्षी-

मायाकन्द्रमेभूभीस्तर्त्रसपुटेप्वालिखेदीन-घट्कम्।

तसिष्यक्रममात् वसुदलक्षमचे ख्लमनस्य प्रिष्टान् पर्नेष्ठ विद्वान् विकितन् गुगाप्रशान्य-

सन्य पलापी।

व्यावीतं विपिभिः क्रमोत्कमवद्यात् पाद्या-**द्भग्राभ्यामप्रि**

भूतिमहितयेन देखितमिदं यन्त्रं गणाधी(भातु:। वाचाकुडुमरोचनाचगमरैमूवीदर देख वा वं लिखाभिवहन् लमेत सकते; संप्रार्थनीयां श्चियम् ॥

उत्तं महागणपति विधानं सुरपूजितम्। चर्विचिडिकारं गुंधां समस्तपुरुषार्थरम्।" *। स्य सीरासयकाम्। "तारं मधी विलिखतु सन् घट्स की ग्रेष्ट सिस-

व्यक्षं मायां सारमणि लिखेत् को सगस्त्रेषु

किञ्चल्लेषु खरमणमनो पचमधीषु माला-मन्त्रस्थार्थान् गुइस्खसिता्षरमे पचवर्णान् ॥ रशाचरेण खंबेरा काहिनमें स भूपूरे। दिलिदिचु जिखेदीं नरसिं इनराइयोः॥ नमो भगवते ब्याचतुर्था रहनन्दनम्। रचोन्नविषदायांनी मधुराहि समीर्येत् ॥ प्रसन्नवद्नायेति पञ्चास्मितते जसे। विधाप तर्मकारम् प्रवादिनमीवनीवय साखासन्त्र प्रवीतित. 12 चाथ र्वास इयकाम। ' बीन साध्यसमन्दित प्राविलिखे स प्रेरहप्रचल सम्बार्शन श्रुतिश्रा विभष्य विनिखे सप्

L(ROB P

बाह्ये कोगगर्वी जवहदस्था ग्रेष्ट्रदेवना इतं वनं चुद्रविषयहामयरिपुप्रधंतनं ग्रीप्रदम्॥"अ चाय गोपालयन्त्रम्। "पिएडं म्हलेन वीतं स्टनपृर्धुगे की गराजन-क्षियात पद्में दशार्थस्म (रतदशदलं कामबीजन

पदां विञ्चला संख्यसर विस्तिद्व भी सन्-यो इप्राक्त

किञ्चल्कयञ्जनाटं। विष्ठतियुगद्वेष्वर्षितानय-

पाद्याञ्चयामादीतं चीकीपुरयुगासि । च्यषाचरंग लितं यन्तं गोपाचदेवतम् ध ध्रमेश्वेतामपलदं चर्चरचाकरं स्ट्रनम्। प्रचान्तको घरासंस्यो मह्यिन्द्रविभृषितः॥ पिण्डवीजिमिदं ग्रीलं सर्वितिद्वितरं परम्। सार: लागाय ठहन्दं यड्यां मनुरीरिनः ॥ गोपीजनान्ते प्रदर्शक्तभायामिवलभा। व्ययं दशाचरी मन्ती ड्राइरफ्लप्रदः । प्रस्व हर्ष कर्मा ६१न सुक्रा ततः परम्। तार्था देवकीपुत्रं हु पटलाहासमन्वितम्। घोड्धाचरमन्त्रीयं गोविन्दस्य जगत्यतः ॥ पिएडं रितपते क्यों जंनमी भगवते तत:। गन्दप्रवाय वालादिवपुषे ग्यामलाय च ॥ गीर्णाजनपरस्यान्ते वसभाय दिठावधि । व्यव्युप् मन्त वाखाती गीपानस्य भगतानः । खनङ्गः क्रक्यमोविन्दी हैरन्तावधाचारी मगुः। इति गोपालथकान्॥ ॥ ॥

वाय गोपालस यनान्तरम्। "पाक् पत्क द्दिगोदक् विधिवद्भिलिखेत सार रेखा चनुः वं

की गोराक्त्वयुक्तं वनययुगयुनं मध्यपूर्व

श्रीकस्वार्यात् पुरसाहस्पद्वित्रस्वरवर्ध लिखिलः

तहास दार्थार्गेस्तर्गपरिष्टतं देवकीपुन-यन्तम् ॥

तं सुकी देव देवेतं तं वेदे वरतो वतम्। तं वती रूएनी खातं नं खाती इंदर्भास्तम् लिखितं भूजपवादी यस्त्रमेसद्ययाविधि। विष्टरं बाहुना निर्दं सर्वकासमानप्रदम् । पलाग्रारचिषलकं जिखितं साधु साधिसम्। गोस्याने गिखनेदेतत् गर्वा द्विभवेत्तदा ॥" 📲 चाथ शिवयन्तम्। तचारी घट्कीणभाष कला तरना: साधानामयुक्तं प्राचारभी विलिख वट्कोग्रेषु प्रश्वसिहत्वस्थान्यसर्गः विशिख्य विवरेष्ठ घड्डमचान् तहाँ इ: पश रकानि विरक्ष्य तह्लायु ॐ द्रणानाय नम ॐ तत्त्वुरवाय नस उ= ऋघाराय नस

ॐ सदोजाताय नमः ॐ वासहैयाय नमः। इति प्रचसन्त्राम् प्रागादिक्रमेख लिखेत्। तदृष्टिर्ट्यानि रचयिला तद्वीषु माहका-वर्गान् लिखेत्। तद्वचित्रं चाम्बकंन देष्टयेत्। रनद्यन्तं जपहोसादिना सम्पन्य धारयेत्। च्यापुरारोग्ये चर्चादिसिद्धिर्भवति॥ 🕸 ॥ चय च्हाञ्चयस्य यन्त्रम्।

"मर्थे साधाचराटंग भुवमभिविलिखेब्सधमं दिश द्वे घु

कोगिष्यन्धं भनोस्तत् चितिसुवनमधो दिच्च चन्द्रं विदिश्व।

टान्नं यन्त्रं नदुर्तं सकलभय हरं चे इस्तापन्त्रयु याधियामोहदु:खप्रश्मनसुदितं श्रीप्रदं की सिंदाय॥" *॥

अधकालीयन्त्रम्। यामचे। "आदां वीजं समाधं प्रथमवसुग्रहे तदहि-

पूर्वादां चारवी जंतरत वसुग्रहहत्के वी जल**ट कम्**।

किञ्चलं तन् खराछं वसुदलविवरे स्वाह्या बीजघट्की

कूर्चाभ्यामेव वीतं चितिग्रहयुगयोरनारे यन्त्र । जम् ॥

देवीबीजवयं तन् प्रतिहिश्रमपरं श्रासिबीज-इयं तत्

कोशे कोणे लिखेद्यस्त्रिजगति स गुरु: भ्राक्षरस्थापि वियोो: "

अय प्राक्तिकारी ताराधारणयन्त्रम्। तदुक्तं जिनकारीये।

"घोनियुगी लिखेन्नन्तं सन्तरे हेसप्रलाक्षया। क्षीवर्षानान् दीर्घवर्णान् वट्कार्या विलिखेचत:॥ खरपचेव्यरवर्णान् तद्दिर्भूपुरदयम्। व्ययवर्षं भूष्रे च विश्विखा साधकोत्तमः ॥ सुदर्शपट्टे भूके वा रूप्ये वाप्यय सुत्रते। विलिखें है मलेखना रान्धा एक समन्वितम् ॥ द्वां का रहेन वा लिख्य कुश् स्खेन वा गुनः ॥" स्कवीराक ल्पे।

"वेदिनं पीतवक्तिय जतुना परिवेदयेत्॥ बधीयात् पष्टस्त्रेण प्रियूनां क्षार्भ्यणम्। क्षीणां वामसुजे चेवमकोषां स्विणे सुजे। वस्थापि लमते पुत्रं निधंनी धनवान् सदेन् । इमा रचां पुरा बच्चा ज्ञानार्घ गीतमादिसि:। घीलार्थं पार्थिने चान्ये: संग्रामे नयका हिमः ॥" वाखार्यः। योनिस्के पटकोगि। तस्य मध्ये ध्यश्वाकारिना भृजीपचारी कुङ्कमरोचना-रक्तचन्द्रनाटामांसीनां चमांग्रं विधाय पङ्क्ति अमेग दलमकं लिखिला तस्य हुझेखारेज-मध्ये अनुकस्य रदां क्षुर क्षुर घनुकी नां शुमं पुलसुत्वाद्यंति वा अध्य द्वानं कुर कुर इबाहि या साध्यवद्वितं त्रिलिखा घट्कीयं क्वीवभिवान दीर्घवर्यान् चा दे ज रे ची चः ि विखेन तदुःसम्

"खराणां मध्यां यच तचतुष्कं नपुंसकमिति।" जारपचे व्यरवर्णान्। रें हीं ॐ रें हीं फट् खाहिति लिखेन्। तद्ताम्। "वाग्भवं कुलदेवीच तारकं वाग्भवं तथा। हृहोखा चास्त्रमत्तानी वहिनायावधिमेनु: ॥ च्यष्टाचरो सनु: प्रोक्ती सन्त्राणां सार ईरित:॥" ष्प्रध यन्त्र (सञ्जनद्रथम् । "काप्सीररोचनानाचाम्योभमदचन्द्रीः। विलिखेंद्वेमलेखन्या यन्त्रास्येतानि देशिकः ॥ भूमिस्एं प्रवस्ष्टं यन्तं निम्मान्यसङ्गतम्। विदी में लि ज्ञिनं मन्त्री यन्तं नैव च धारयेन्॥ सीवर्णे राजते पाचे भूजें वा सम्यगालिखेतु।

इति तन्त्रसार:॥ 🕸 🛚 व्यन्यन कालिकापुराग्रे .७०।७५।७६ व्यंधाप्रेष्ट दष्टयम्॥ 🗱 ॥ उपय यन्त्रसंस्कारः । वामके-खरतन्त्रे।

च्यथवा तास्त्रपट्टे वा गुटिकां ऋत्य धारयेम् ॥

भूके द्वादभ वर्षाणि तर्ह्हेतास्त्रपट्टके ।।"

यावच्नीवं सुवर्णे खात् रीप्ये पिंग्रातिवार्धिकम्।

"साला संकल्पयेकाकी गुरोरर्चनमाचरेत्। पश्चार्यं ततः ऋवा शिवमक्रेण मिलतम् ॥ तच चर्त्रं चिपंकरकी प्रगर्वन समाञ्जलभू। तदुइत्य ततस्वत्रं स्थापयेन् स्वर्णपाचके ॥ पचान्टतेन दुग्धेन शीतलेन जलेन च। चन्द्रनेन सुगत्वेन कल्ल्यी कुदूरेन च ॥ पयोद्धिष्टतचौद्रशक्रादीरनुक्रमात्। तोयध्यानरं: कुर्यात् पचास्तविधि वुधः ॥ हाटकै: कलसेरेंबीमण्यिक्वारिपूरितै:। क्षायजलसम्पद्भैः कार्येत् सामसुत्तसम् ॥ स्नानं समाध्य तां देवीं स्थाययेत् स्थणेपाडकै। यसराजाय दिश्वे महायसाय घीमहि नही यन्त्रं प्रचीद्यान् ॥

स्टा वन्तं कुश्यिन गायच्या चाभिसन्त्येन्। खरोत्तरशतं देवि । देवताभावसिह्ये ॥ चात्रणुद्धिं ततः ज्ञत्वा घड्डेहेंचनां घजेन्। तवावाद्य सहाईवीं जीवन्यास्य कार्येत्॥ उपचारे: मोद्श्सिमैहामुदाद्भि: सदा । पालताम्बृलनेविदेशिवां तच समर्चयेत्॥ पष्टकःचारिकं स्वात् वकालङ्कारमेव स । व्यगुरं चासरं घएटां यथायोग्यं सहियार्।। सर्वनेतन् प्रयत्नेन स्दारास हिते रतः ॥ ततो जपेत् सहस्य सक्ते शिनसिद्धये। विखिदागंततः कत्या प्रसम्बक्षराजकम् ॥ यरोत्तरभनं हुसा सन्यानान्यं विनिः विषेत्। चोसकर्षमग्य अक्तस्ति हि गुर्णं चपमा चरेत्॥ घेनुभेकां समानीय खर्णे छङ्गाद्यसङ्कताम् । मुरवे दक्तिमाँ ददास् ततो देवा विमर्कनम्॥" च्यस्य प्रयोगः। वतनिव्यक्तियः स्वस्तिवाचन-पूर्विकं सङ्ख्यं कुर्यात्। यादिलादि व्यसुक-गोतः श्रीयमुकद्वार्यमा च्यमुकदेवतायाः पूजार्थे चातुकयक्तसंस्कारमञ्जू करिष्ये। इति व कच्या पश्चमञ्चमानीय श्रीमितिसकीकाशीक्तर

भूतं चाभिमत्सा प्रसादंग यन्त्रं तच चिपेन तत उत्तोल्य सापयेत्। ततः भीतन जलचन्दन गन्मकस्त्रकी कुक्तुमेः स्वापधित्वा पश्चमस्यमान होमिति मलेगारोत्तरश्तमभमना प्रयाद पूर्ववन् भोधिथिला स्नापयेन्। तच क्रम प्रथमं चीरेण साप्यिता ध्रपं द्यात्। र **इक्षा छत्न अधुना आकेर्या च। तती** १८०० कलमें: कुङ्कमगोरं।चनाचन्दनमियितैस्तो स्नापयेत्। सर्वत्र स्नानं स्लमलेख तर यत्त्र सुत्तोत्त्व कुशाग्रेण तत् स्पृष्टा यत्त्र राजा विदाहे महायकाय धीमहि नहीं दक्षे प्रचं स्यात्। इत्यष्टोत्तरभ्रतमभिमन्त्रः प्रागपितः कुर्यान्। यस प्रामप्रनिष्ठामन्तस्य वस्विम मदेवरा ऋषय ऋग्यजु:सामापि इस्टां चैतन्यं देवता प्रायप्यतिष्ठायां विविधोगः तद्यया। आं क्लीं को यं रं लंब छं यं सं च हं स: चासुकदेवताया: प्राणा इह प्राणा: एवं आमित्यादि अनुकदेवतायाः जीव इः स्थितः। एवं चाभित्यादि चामुक्तदेवतायाः मर्त्र न्त्रियासि । एवं भामिलाहि असुत्रदेवताव वाड्मनसन्तु:स्रोचत्रागप्रामा दलागय सुखं चि तिष्ठन्तु खाद्या। इति प्राचान् प्रतिष्ठाप्य न प्रक्रतदेवतासावाद्य घोड्ग्रोपचारै: पञ्चीप चारेक्वा पूजयेग्। ततः पट्टस्चादिकं टह अयोत्तरमतं जमुा म्हतः चेत् विलं हदात ततो व रोत्तर शत हो मं कला प्रवाहितसम्य १० द्द्यात्। चीमाभावे हिरुगवाप: कार्यः। तन रिचियां रस्ता अस्टिदावधार्यं कुर्यान इति तन्त्रसारः ॥ अ ॥ चौषधपाकार्षयन्त्रारि

"भाके वितिश्विमक्तीरे सध्ये निहितकूपिके। क्षिकाकारणयंनां वालुकाभिच पूरिते। भेवनं कूपिकासंस्यं विद्वना यच पर्यतः। वाजुकायलमेत्राह्य यस्त्रतस्त्रहेः स्ट्रतम् ॥"

इति वालुकायल्बम्॥ "निवडमीवधं छतं भूकें तिल्लगुणान्तरे। रसपोट लिकां कार्रेड ढं बड्डा गुर्वाव हि। सन्धानपूर्ण कुष्मान्तः खावसद्यनसंस्थितम् । चाधस्ताच्यालयदमि तत्तद्ताक्रमेण हि। दोनायकसिदं प्रोक्तं खेदनाखां तदेव हि ॥" सन्धानं काञ्चिकादि। इति दोलायन्त्रम्॥ 🚁 ॥ "साम्याली सुखे नहीं वस्ते स्वेदां निधाय च। पिध(य पच्यते यच तद्यन्तं स्त्रेनं स्तृतम्॥"

इति संदनयन्त्रम्॥ "खब:खालां रसं चिमा निद्यातन्।खोपरि कानीकर्वस्थी सम्बन् निरुध एड्स्स्या॥ कहेंसात्यां वनं चित्र। युह्यामारीय दक्तः यससाकालयेद्धिं यावत् प्रहर्णस्वाम्। खाङ्गभीतं ततो यन्ताद्यक्तियाहरस्तामम्। विदाधराभिषं यसमेतत्तर्होरराहृतम्॥"

> इति विद्याधरयन्त्रम् ः समसाङ्ग गर्ते स्रशर्या विवा

ही प्रोपले सटग्रुयाद्यक सूधरनामकम् " इति भूधर्यन्तम्

यल इमर्वज खात्तत खाल्योम् दति मुखे। इति इसर्यक्रम्। इति भावप्रकाशः॥ (तयाच। 'अरस्यस्थातुकर्भवागोक्तनाकारसित्रभा। नेव हिः दान्विता मध्ये गम्भीरामारगोचिता।" इति असम्बायन्तम्।

'ही सागीतु सदुग्वस्य एकावल्गीकव्यक्तिकाः[। ोहिकिहस्य भागेके चैतपाषासमागिकम्। रिक्शसमं कि चित् छ। गौडु खेन पेषयेत्। शबहुयं हुएं महीं तेन मूबां सुसम्युटान् ॥ विश्वस्थला रसंस्त्रिपाततृक ल्कोः सन्धि चैपयेत्। ौद्रन्द्रमा समाख्याता सम्यक्षारदसाधिका॥"

इति स्वायन्त्रम् ॥ 🗱 ॥

हालुकापृरितं भाग्डंतन्मध्ये छतकं चिपेत्। सं ऋषागतचीव भाग्डं सावेण रोधयेन्। ।प्रा च्ह्रवर्षे: सन्धं पाचये बुल्यिका सिना। लुकायन्त्रमेतिह्न योजयेत्रसकस्मेणि॥"

इति बाजुकायन्त्रम्।

यंस्कारं काचकुष्णा शिलयेत् खल्मा खर्कैः। र्थक्छता प्रचेत् भाष्डं वकयक्रमिति स्टतम्॥"

र्ति वक्यकाम्॥

ғइीध: संपुटाकारंतमाध्ये रससंस्थितम् । विवलमेतिहि रसास्त्रियसायगम्।"

र्ति कावचीयकम्॥*॥

। वैद्यकर्सेन्द्रसारसंग्रचे जारणाद्यधिकारे ॥ कित्सी प्रयाय पर्यन्त्र विष्टतियेथा. — यन्त्रभ्रतमेकोत्तरमत्र इस्तमेव प्रधानतमं । ग्रामनगच्छ। विं कारणम्। यसाहस्ता-यन्त्रायामग्रहत्तिरेव तस्धीनवाद्यन्त्रकर्म-र् तम मनः प्ररोरावाधकराणि श्रव्यानि साइरकोपायो यन्त्रास्त्रि। तानि घट्यका-ष। तद्यथा। खक्तिकयन्त्राणि। सन्दंश्-थ्या। तालयन्त्राखि। गाड्रीयन्त्राखि।

कायन्त्राणि । उपयन्त्राणि चैति ॥ चतुर्विग्रतिः सस्तिकयन्त्राणि। दे सन्दंश-। दे एव तालयन्ते। विभातिनीयः। खटा-तिः एजाकाः। पञ्चितं ग्रतिरुपयन्त्राश्य ॥ । प्रायशी जीशानि भवन्ति तत्प्रतिस्टप-त वा तद्खामे। तच गागाप्रकारायां तां कापवियां सुखेमुँखानि यन्त्रायां ए: चड्यानि तसात् तसारू वारामादु-दिन्ययन्त्रदर्भगद्युत्तितः कार्येत्। हितानि यन्त्रासि खरश्चन्त्रासुखानि च।

ानि सुरूपायि सुग्रहाशि च कार्येत्॥ खिल्तिकयन्त्राख्यशह्माङ्गलप्रमाणानि

यात्रहवातरसुऋचदौपिमार्चारस्याल-ारकाताकाका कुररचासभासभाभाषा ह्या ह्य-र्राक्षप्रेनरवज्ञी चन्द्रकरा जाञ्चलिकर्णाव-नन्दिसुखसुखानि मस्दराष्ट्रतिभिः की जे-मुले। हु ग्रवहा इत्तवार ङ्गास्यस्थि-। शस्तियको

श्री ग्राह्म सन्द्रशी घोडशाजुली भवतस्वामांस **चिरास्त्रायुगतप्रस्थोहरणाधसुप**रिस्थेते

तालयको द्वारशासुने मत्यत लुवदकतालि द तालके क्रांनासानाड़ी भ्रत्यानामा हरसायम्। नाङ्गीयन्त्रास्यनेकाप्रकारास्यनेकाप्रयोजनान्येक-तोसखान्यभयतोसखानि च तानि सोतोगत-श्राखीद्वरकार्थं रोगदर्शनायमाच्यार्थं क्रिया-सौकर्यार्थकेति तानि स्रोतोदारपरियाचानि वधायोगपरिणाच्दीर्घाण च।

भगन्दराधीं श्रेंद्वणवस्तु उत्तरवस्तिम् बरहिंद-कोररधूमनिरुद्वप्रकश्चसनिरुद्वगुर्यत्वाग्यलावु-ऋङ्गयसायि चोपरिराहकाम:।

भ्रवाकायन्त्राय्यपि नानाप्रकाराणि नाना-प्रयोजनानि यथायोगपरिकाहदीर्घाक च तेघां गर्द्रपरश्रमुद्धसपंपणविङ्ग्रमुखे हे हे एधण-ख्डनचालनाहरखार्थसपप(दश्येते। मद्धरदल-माचसुखे है कि चिरानताये सोतोगतप्रस्थोद्ध-रखार्थम् । षट्कार्पासकतोष्णीयाखि प्रमार्कन-क्रियासु। चीणि दर्शांत्रतीनि सन्नस्यानि चारौषधप्रविधानार्थम्। जीव्यन्यानि जास्वय-वरगानि चीर्यञ्ज्ञश्चरगानि यङ्गास्यक्रमस्ब-भिप्रेतानि। नासार्वदहरणायमेनं कोनास्थि-रलमात्रसुखं खक्षतीच्योष्ठम्। अञ्जनार्थमेनं क्लायपरिमधः लमुभयतो सुकुलायम्। सूच-मार्गविद्योधनार्थमेकं मालतीपुव्यवन्तायप्रमाण-परिमण्डलमिति।

उपयन्त्रास्यपि रच्नुदेखिकाषड्च मेरान्तवत्कल-लतावस्त्राष्ट्रीलाध्य-सङ्गर-पाणिपाद-मलाङ्गुलि-जिङ्गा-स्नानसमुख-नालायकटकप्रास्तान्तीवन-प्रवाष्ट्रणहर्षायस्कान्तमयानि चाराधिमेष्रजानि

एतानि देने सर्वसिन् देनस्यावयने तथा। सन्धी कोहे धमन्याच यथायोगं प्रयोजयेत्॥ यन्त्रक्माणि तु निर्घातनपूरस्य वस्त्र वर्षान-चालनविवर्तनविवर्गणीङ्नमार्गावप्रीधनविक-वैगाहरणा चनोक्रममविनमनभञ्जनी व्ययना-चूवशीषणदारगर्ज्वरगप्रचालनप्रदमनप्रमा-व्येगानि चतुर्विप्रति:॥

खनुह्या चापि विभनेद्यन्तनमाणि बुह्यिमान्। व्यसंख्येविकल्पवाच्छल्यानामिति निस्वयः। तवातिस्वामसार्मतिही धैमतिष्यसम्याष्टि विषमयाष्टि वर्ज प्रिधित्तमसुन्नतं स्टुकीलं च्दुस्यं च्दुपाश्रमिति दादश वन्नदोषा:। एते दी विविभिन्तं यन्त्रमणादगाङ्कलम्। प्रयक्तं भिष्ठा स्थं तिह्न कभैसु योजवेत् ॥ दक्षं सिंहसुखातीसु गूढं कङ्गसुखादिभि:। निहरेतु भने: शत्यं भक्तवृत्तिवरेचवा॥

विवनैते साध्ववगा हते च प्रत्यं निष्टह्योहरते च यसात्। यन्त्रेष्वतः कङ्कमुखं प्रधानं सानेव सर्वेष्वविकारि चैव।" इति सुन्नते सन्त्रसामे सप्तमेश्यामे । 🕬

गीलाधायी सयलाणि यथा तवानी तर ' अय यन्त्राध्यायो याखायत र सम्ययो ननमा इ हिनगतकालाययवा ऋातुमभक्यायती विना

बन्बे.। वची यक्तावाततः स्पुटानि संजीपनः कति

मोलो माड़ीवलवं यधि: प्रहुर्घटी चक्रम्। चापंतुर्यं मलकं धीरेकं पारसाधिकं यलम्। "चाच प्रधमं गोलयन्ह्रमाह।

यापष्टतार्विचिहं चितिने प्रवा क्रीन संमर्कः ।

गाड़ीरको विन्दुं कवा प्रवाय जलसमं चिति

रविचिद्सस्य च्हाया पतित कुमध्य यथा तथा

उड्गीने कुनविन्होर्भधे नाखो सुवाताः सु:॥' "अय नाड्रीवलयसाह।

म्रपष्टते युज्जनके लयं चाघो खगोलन[नकान्त: भूखाँ पुरवण्यस्यं चन्नं घरा। निजीरवै चाङ्माम् । चक्तैर्यहीभायासुद्येश्वी न्यस्य नाड़िका फ्रीया: इष्टच्हायास्यंशन्तरेश्य लग्नं प्रभायाच ॥ केनचिदाबारेग ध्वाभिस्खकी नक्ष्य धते। व्यथवा कील च्छायातलमध्ये स्थ्नेता नावा:।" घटिकायन्त्रजचगादिकं घटीयन्त्रप्रव्हे द्रष्टवाम्। "चय श्रङ्कमाद्य।

समत्तमस्त्र कपरिधिभेमसिङ्गी दन्तिदन्तजः तच्छायात: प्रोक्तं चानं दिग्देशकालानाम ॥ इति शङ्खयन्त्रम्॥

वाय वक्षमाह। चक्रं चक्रां भार्दुं परिधी सथस्य श्रमादिकाधारमः धार्त्री चिभ चाधारात् कल्पा भाहे ३ च

तकाधे सन्मानं चित्राकांभितुखनेभिकं धार्यम्। भूमेरज्ञतभागास्तवाचच्छायया सुक्त:॥ तत्खाही नाच नता उन्नतसवनं गुणी हतं द्युव-

ब्रुदलोननां ग्रमक्तं नाषाः स्वृताः परै: प्रोक्ताः ।" "चय वेधेन यहजानमाह।

> "पेनचेपुष्यान्तिमनाराणागा-स्चइयं निमातं यथा सान्। दूरिश्नरेश्स्पेयुभखेचरी वा तयाच यन्तं सुधिया प्रघार्थम् ६ नेसिस्यह्यात्त्वातं प्रप्रस्तित् खेटच धिकातस्य च योगताराम्। नेम्बङ्गयोर चयुजीस्त मध्ये में। भार स्थिता भध्नवको शुतस्ते:। प्रत्यक् स्थित मेरथ पुर:स्थित ने-र्होंनो भुवः खरत् खचरस्य सक्तम्॥"

"अथ चामं तुर्धमोलं चाह। दवीसर्वं पत्रसुम्बन्त चामं खबु तुयमोलम् ।' "अय फलकयन्त्रार्थमाह ।

हज्जुक्क वेग्न स्मुटकाल जन्तः

सुद्धिन नान्येयेतितं मयातः ।

सन्नोलयुक्तीर्याणतस्य सारं

स्मष्टं प्रवस्य फलकात्य्यस्यम् ॥"

"दहानीं यन्त्रलच्चमाह ।

कर्त्रयं चतुरसनं सुफलकं खाङ्का-६० जुलेविस्तृतं

विस्ताराहिशुणा-१८० यतं सुगणकेनायाममध्ये

तथा ।

स्माधारः स्रयस्टक्लाहिष्ठितः कार्या न

आधार: स्रयद्धस्तादिवटित; काथा च रेखा तत-स्वाधारादवलम्बस्यसम्भी सा सम्बरेखोचते ॥

लखं नवत्य-६० क्लुलके विभन्य
प्रस्नुकं तियंगतः प्रचायं।
स्वाणि तवायतस्य स्वा
नीवाभियानाः सुधिया विभेयाः॥
न्याधारतोश्यः खगुणा-३० क्लुले हा
न्यालख्योगे सुधिरच स्वस्मा।
रचप्रमाणा सुविरे भ्रलाका
निपाद्यसंचा खलु सा प्रकल्या।
यद्याञ्चल्याचमतस्य रन्यात्
कला सुवतं परिधौ तद्द्यम्।
यद्या घटीनां भगणांभ-३६० केस्य
प्रसंप्रकं चास्त्रपत्तेच दिग्भिः॥
न्यस्य सरन्या तत्तुपहिकेका
यद्याञ्चला दीर्यत्या तथाङ्का॥"
"रदानीं चन्नोपकर्यमाइ।

"दहानों यहिमाधनमाछ।
वेदाः ४ भवाः ११ घोलसुने १० छतिच्यः ६
विषे १३ च बाणाः ५ पलक्षे निष्ठाः।
च कोंद्धताः खः क्रमग्रः खदेशे
राख्य हैलस्यानि छि खखकानि॥
तेः क्रान्तिपाताच्यद्येभै चच्या
षष्ट्राष्ट्रताच्यवणेन युक्ता।
दिग्भी क्रतामा भवती छ यदिः
सा पहिकायां सुधिरात् प्रदेशा॥"

यत् खण्डकी: स्यूलचरं पलादां

तहोकु-१८ इत् खाचरिश्विनी ह।"

"द्रानी यिष्प्रयोजनसाह ।
यार्थ तथा पलक्षयक्षमिदं यथैव
तत्माश्रेयोर्जगति तुल्हामिनस्य तेजः ।
कायाच्या सुप्रति तत्मिद्धौ यमंग्रं
नवांग्रके मित्मता तर्गिः प्रकल्पाः ॥
ज्याप्रेति रिवलनगतां पितृकां न्यस्य तस्मादुयथैर्यादुपरि पलकेश्यच्च गोलक्रमेग ।
यत्नाहियच्ह्रतगुणस्तव या न्या तथाव स्त्रिवेच्चर्रलगुणस्तव या न्या तथाव स्त्रिवेच्चर्रलगुणस्तव या न्या तथाव स्त्रिवेच्चे तलग्वदिकाः स्त्रुनैता लम्बकाम्माः॥"

विच्याविष्यस्माहं दृषं कला दिगहितं तत्र । दत्त्वायां प्राकं प्रत्यास्थि ॥ वत्परिधौ घराष्ट्र यस्तिरद्युविद्धव केन्द्र निच्याकुला निधेया यहामामानारं यावत् ॥ तावत्या मौर्चा यद्द्वितीयहत्ते धनुभेवेत् तन । दिनमतभोषा नाष्यः प्राक् पश्चात् खुः क्रमेखे-

"हरानी धीयनं विवच्चरारी तत्प्रशंसामाह। अय किस एयुतनेधीमती भूरियने: खकरकानित्यहोर्नेत्तम्बाग्रहहो:। न तद्विदितमानं वस्तु यद्दश्चमानं दिवि स्विच ननस्यं प्रोचन्यत्थ्यस्थनस्यम्॥ अत्र प्रश्नाः।

वंग्रस मलं प्रतिलोका चार्यं तत्सान्तरं तस्य मस्क्रयस । यो वित्त यहीय कर्म्ययाची धीयकवेदी वद किंग वेत्ति ॥" "स्यय यहार भुववंधेन प्रत्यभाभाष्ट । यहामस्त्रमं विद्ध्या भुवम्यम्ब्रत्योकेंग्नी । वाह्यंबान्तरभूकंगंस्ट्रायान्तरं कोटि: ॥ कोटिहांद्ग्रगुण्यता वाह्यंवभक्ता प्रत्यभा

"इहानीं वंशाहिवेधमाह। विद्धवेवं वंश्तलं दुष्यच्छायाचनाद्वाहोः। कोच्या लब्धं ज्ञेयं खवंश्रसध्ये सहीमानम् ॥ विद्वाधो वंशायं भूमानं कोटिसंगुणं सक्तम्। दोष्णा वंशोच्छायो इष्टाच्छायेण संयुनो सेयः॥ उदाहर्यम्। पच्चाकाङ्कुला १४५ यहिर्छवहिर्गुक्छ्यः। षट्कराक्तलवेधे दी: कोटि: सप्तदशाङ्गुला । अयवेधे रसेमा ११६ दो: कोटिस्तुरमकुञ्जराः। वंश्रस्य यस्य तन्नानं चात्मवंश्रान्तरं वह ॥" "चाय केवलायवेधेनाह। अयं विश्वोध्येखः पुनरपविषयः तहिहोत्। निजमुजमत्ते कोटी तदनार हतो हमी चा विश्वेष: भूमिव भौचामतः एषक् एषक् पूर्ववज्जीयम्॥ ∘अच प्रञः!। जर्भेख्यस ग्रहादिभिष्यवहितसाप्यमानं सखे। वंश्रस्य प्रमुखस्य यस्य सुसमे देशे समालोक्यते। अर्जन त्यमनस्थिती यदि वदसास्थान्तरं चोच्छ्यं मची यन्त्रविदां वरिष्ठपदवीं यातीशिच भीयना-

दराहरणम्।
रचयच्योद्वेषंस्थेन वंशायं विध्यता भुनः।
दण्यव्योद्वेषंस्थेन वंशायं विध्यता भुनः।
दण्यवुष्तरोऽणान्ययध्या खाङ्काञ्चलः सृष्ठि॥
विविष्टेन तथा कोटिरङ्गुलं वेधयोरितः।
यात्मवंशान्तरं वृष्टि वंशोक्ष्ययच वंश्ववित्॥"
"स्यय जलान्तवेधमाहः।
एवं तोयेऽध्योच्यं तत्र दगौष्योनितं भवति।
विवा यण्या कोटी दशुक्तायो जलान्तरे
वाहः॥

अन प्रमः।
दूरसम्य न दूरमस्य यदि वाहरस्य हरस्य वा
वंग्रस्य प्रतिविध्वतस्य धनिवे हरू।यमापं स्से
पानव समयस्यतो वदि

पोन्कृय

लां धवँ ज्ञमती ज्यिक्स मतुज्ञा जिन मची सुनि ॥ उदाहरणम्। इटा चैत् खडूला कोटिबां हुच्च चतुरङ्जः। ऊर्ध्व भोगिविष्टेन बाहुरेका दशाङ्गलः॥ कोटिरशाङ्गला तीये वंशायां विध्यता सखे।। चाकहरूती दशुच्छायौ वंशीकां चान्तरं बद ॥

"किंवा यद्यायस्वीदाहरणम्। घड्केरमरेस्तुलान्यकुलान्ययवा कमात्। आस्त्रतीयान्तरं दृष्टा वंशीचां चान्तरं वद॥' "अय स्वयंवद्यमाह।

वधुद्रिजसम्पन्ने समस्विराराः समान्तरः

किचिह्ननातीच्याः सुविरस्तार्धे एयक् तासाम्। रचपूर्धे तचकं द्राधाराचस्थितं खयं भन्नति॥" "चयान्यराच्छ।

जलावें नेमिमचवा परितो मदनेन संलयम्। तदुपरि तालदलादां झत्वा सुविरे रसं चिपेन् सावत्॥

यावदसे तपार्चे चिप्रजलं नान्धती याति । पिहितच्छिद्रं तद्तश्चतं भमति खयं जला-करम ॥'

"अधायदाह। तानादिमयसाङ्गप्रस्पनतसान्पूर्णसः। एतं कुछजलान्तदितीयमगं तथीत्रस्य

युगपम्नुकं चेन् कं निलेन कुरहाद्वहिः पति॥ नेम्यां बद्ध्या घटिका खकं शलयन्तवन् तथा धार्थम्।

नलक्ष्रच्यतस्तिलं पतित यथा तह्दीमध्ये ॥
अमित ततस्तत् सततं पृषेषदीिमः समाहत्रम् ।
चक्रच्यतं तद्दवं क्रार्के याति प्रणानिकया ॥"
"इदानीमचेषां खयंवहसुपहसद्वाह ।
यहघीरत्वृनलं तत् सापचलात् स्वयंवदं द्वान्यम् ।
चतुरचमकारकरी युक्तियंन्तं नहि यान्या ॥
रवंबहुधा यकं खयंवहं क्षहकितद्या भवति ।
नेहं गोलाञ्जित्या पूर्वोक्तिकान्यायुक्तम् ॥"
इति यहान्तिश्रामणी गोवे यकाश्यायः ॥)

यन्त्रकं,की,यन्त्रकास्म्। (क्रान्स्म्। इति हेमचन्द्रः।
३।५०३॥) कुँद् इति भाषा। यन्यते कास्त्रमनेनेति यमधातोन्त्रप्रत्ययेन यन्त्रं ततः सार्थे कप्रत्ययेन निष्यम्। (यया, सुस्रुते। ४। २।
"कार्योगोर्फाणकावन्यः कस्त्रामानेस्य यन्त्रकम्।
न कुर्यात् सहसेन्य तेन किर्यति हि वसः॥"
यन्त्रयति वप्ताति सेतुप्रस्तीनीति। यन्त्रि+
ग्वुण्। सेतुप्रस्तिनिकीतिर्दि, चि। यथा, रामायग्री। २। २०। १।

"खकमेगभिरताः सूराः खनका यसकाख्याः" "यस्त्रका जलप्रवाहादियन्त्रणसमर्थाः।" इति. तङ्गीका॥)

यलग्रहं, की, (यलस्य ग्रहम्।) तेलिग्राला। इति हिमचन । ११६९॥ घानिचर इति भाषा॥ स्ताति, पु वलाविष्णित । इति प्रवस्ति का ॥
मटर इति भाषा ॥
लग, की, (यन ने खुट्।) रचगम् । वस्तम् ।
(यथा, सुन्नते स्त्रस्थाने स्रष्टार्थाध्याये।
"यन्त्रणमत जड्डं मधस्तिष्येत् ॥") नियमनम्।
इति मेरिनी। गी, ०१ ॥ (यथा, सुन्नते उत्तरतन्त्रे ४१ ख्यधाये।
"रक्तच्यादेरगामस्त्रणेवाष्ट्रार्थन्त्रणात्।
व्रात्तस्य भवेच्छोषः स चासाध्यतमस्ततः॥")
वृणा, खी, (यन्ति + "ग्रास्त्रस्यो युष्।" ३।
३। १००। इति युष्। टाप्।) पीड़ा। यथा,
वृष्षी। ४। १०।

"महनतापभरेण विदीर्ण नी

यहद्याति हृदा दमन्छतः।

निविष्पीनक्षच्ययक्षणा

तमपराधमधात् प्रतिवस्ती।"
(पीड़ाप्रस्टेश्सा विद्येशे विद्येशे ।)

रिपेषणी, स्त्री, (पिश्रतिश्चेति। पित्र। वारणी

स्त्रुट्। हीप्। यक्तमेन पेषणी।) पेषणार्थयक्षम्।

इति जटाधरः॥ याता इति भाषा॥

सक्षा, स्त्री, (यक्तयित कतनौतुना पीड़यनीति। वित्रि + स्तुन्। टापि स्तत इत्म्।)

पक्षाः कनिसा भगिनी। यथा, हेमचन्ते।

'क्रनिसा स्त्राक्षिका हाती यक्तिका नेनिक्रिस्ति स्त्रीता हाती यक्तिका नेनि-

ततः, चि, (यकि + कः।) वदः। इति धर्षः।
(यथा, देवीभागवते। २।१०।९०।
'ते स्वा वयद्वर्षेतं हतादाज्ञम्य यक्तिताम्।
रेगमावा सुर्वि प्राष्ट्र सुरभिः साञ्चलोचना॥")
रे, [२] चि, यक्कविश्वरः। यक्तप्रव्यदस्यर्थे
रिगवरोन वियदः॥ (यक्तपति वेद्यति।
रिगवस्ते + सिदिः। वक्तनकारकः। यया,
रामायगे। १।१। ०६।
व्यक्ति चितास्यानं द्वाला पतामहाद-

। वैसन् राज्यसान् वीरो यन्त्रसक्तांन् यह-

सी मैथने। इति कविकसाहमः॥ (भाग-र-जन-सवट्।) सी, समासीत्। समति वा। इति दुर्गाहासः॥

चौ उ विस्ती। इति विविक्षाहमः। । भ्वा०-प्रर०-खक०-कानिट्। क्वावेट्।) चौ, स्ता। उ, ध्रमता यन्ता। विस्तिनिष्टत्तः। व्हति प्रापात् साधः। इति दुर्गाहासः॥

का मि परिवेषणे। तहभावे। इति कवि-ह्महुमः॥ (चुरा०-पर०-सक्क०-सेट्।) क न, समयति यामयति। परिवेषणं चात्रादेर-ह्माने विद्यनिक्षां । विषयणाप्ताविष्यस्य स्प्रमिति रमानायः। विचित्त परिवेषण स्वायं ह्युन्यः। यमयत्यनं द्विचान ग्रन्थे। स्वन्यन्य त्यामयति संयामयति इत्यान्तः। सन्ये तु प्रित्वेषस्य स्वायं

विभागेप्रस्थितानानु दखम्। इति प्राक्तनत्वे। परिवेषणे तु यासयतात हिचाय रही इत्याह तेन उभयस्य प्रामाणिकत्वादुभयन्न विकल्प द्वापनार्थेषानुबन्धः क्षतः। इति हुर्गादासः॥ यमः, पुं, (यमयति नियमयति जीवानां फलाफल-मिति। यम् + अच्।) दिच्यि दिक्पाल:। तत्मयायः। धमीराजः २ पित्रपतिः ६ सम-वर्ती १ परेतराट् ५ कतान्तः ६ यसुनाधाता २ भ्रमनः प्यमराट् ६ कालः १० दख्ट्यरः १४ श्राह्रदेव: १२ वेवस्वत: १३ स्रन्तक: १८। द्रवामर: । १।१।६९ ॥ धनी: १५ धनीराट् १६ कीवितेमः १० महिषचनः १० औड्लरः १६ इष्डधार: २० कीनाम्य: २१ दभ: २२ महिय-वाह्नन: २३ शीर्कपाद: २४ भीमशासन: २५ कड्ड: २६ इदि: २०। इति प्रन्दरतावली ॥ क्रमेकर: २५। इति जटाधर: ॥ 🛊 ॥ चतुर्देग-द्यमतपेषं यथा,—

"यां का खित् सरितं पाच्य क्षणपति चतुर्देशीन्। यस्तायां विशेषेण नियतस्तर्पयेद्यमान् ॥ यमाय समीराजाय स्टलंवे चान्तकाय च । वैवस्ताय कालाय स्टबंभूतद्ययाय च ॥ स्वौद्ध्याय द्वाय मीलाय परमेहिने । इकोहराय दिवाय चित्रगुप्ताय ने नमः ॥ रक्षेत्रस्थ तिलेभियोक्षीस्त्रीन् द्यात् ज्ञा-

खंबसरकतं पापं तत्वयादेव नायति ॥"
दित तिथ्यादितत्वपृतभविष्यपुरायवचनम् ॥
तस्योत्यत्तियेषा,—

"चंद्वा च रविणा हटा निमीत्यति लीचने। यतस्ततः सरोधोश्यः चंद्वां निस्रमज्ञवीत्॥ भिय हटे उदा यस्तात् क्षुद्वे नेचसंयमम्। तस्ताच्यनिष्यसे म्हें। प्रचारंयममं यमम्॥" मार्केष्टेय उवाच।

"ततसाखास्तु संजज्ञे मर्नुग्रापेन तेन वै। यसभा यसुना चेयं प्रख्याता सुमञ्चानही ॥" इति मार्ने क्षेत्रपुराचे दैनस्त्रमम्बन्तरे २० अ:॥ पुरायात्मनां सम्बन्धे तस्य रहणं यथा,---"तामाग्रतां स्ततो हृष्टा नरान् धन्मपरायगान्। भास्त्ररि: प्रीतिमासाय खर्य नारायको भवेत्। चतुर्वाहः स्थामनगैः प्रपृत्तकमवैचयः। ग्रह्मचक्रमसम्बद्धारी गरङ्गासनः॥ खर्ण्यचीपवीती च सीरचारतरानन:। किरीटी कुछवी चैव वनमावाविभूधित: ॥" पाणिनां सबन्वे तस्य रूपं वथा,--"चिंग्रद्योजनदीर्घाङ्गी वाषीसहग्रलीचनः। ध्ववर्णी सहातेजाः प्रवधामाधिस्थ्वनिः ॥ ह्रणाधिराजनोमा च न्यनदिक्षास्यवत्। नासार्न्यस्पुरक्कासस्रनेष्कितमञ्चानितः॥ सदीवैदश्यश्रीणः स्पोपमनखावितः। प्रच्छमहिषारूषः संद्यद्यानकृदः ॥ राहहसासमानासा भूक्षटीकृटिसाननः॥* इति पाद्

ग्राचा धिकारो वधा 'प्रोवाच धर्म यदच त्रवीम कार्ये त्वया तत खलु धम्मराज ॥ ब्रह्मीवाच ।

ये मत्ताः पुण्डरीकाचे कर्मणा मनसा गिरा।
खक्रमीनरता हाना न नियस्या हि ते लया।
कृष्णः संपूजितो येस्त येः कृष्णः समुपासितः।
येख नित्यं स्तृतः कृष्णो न ते लिह्ह्ह्योपगाः।
वमः कृष्णाचुतानना वासुदेवेण्यदीरितम्।
येभावभावितो यमा । न ते लिह्ह्ह्योपगाः॥
दानं द्रह्मिं कृत्मान्तः प्रीयतामिति।
यहापुरः सरेर्धमा । न ते लह्ह्ह्योपगाः॥
उत्तरह्मः स्पाद्ध्य प्रविद्ध्य जनादंनः।
येः स्तृतस्त भदा धमा । न ते लिह्ह्ययोपगाः।
स्वायास्य ये कृष्णं संस्मरन्यस्यान्तः ।
तह्मवायास्य ये कृष्णं संस्मरन्यस्यान्तः ॥
स्वयः याता सर्वस्य तिष्योगकरा वयम्।
यमस्यमने स्यतः सीरस्मत्यंयमकी हरिः॥
दित्व वृद्धप्राची नरितं ह्यादुभीवाध्यायः॥
स्रापः च।

शासक उपाच। "यत् क्रला समस्त् पुर्ण्यं समाधमीविनिक्ये। प्रमाणं लंहि जीकानां फलं मे अूसि तह-यस। ॥"

यम खनाच।

यमी यम इति श्वला तथा सुद्विजते जन.। ध्यात्मा च यमितो येन न तस्येन यम: स्तृत: ॥ ध्यात्मां सं चमा स्वयमश्चिमा दम चार्जनम्। ध्यानं प्रसादी माधुर्यं सन्तीयच यमा दश् ॥ यमेच नियमेचेव यः करोत्यात्मसंयमम्। स चाहञ्चा तु मां याति परं त्रस्त सनात्मम्॥"

इति तजीव यमप्राभिकीपाख्यानम् ॥ ॥ ॥ साविजीकतं यमारकं स्तीजं यथा, — साविज्ञानस्य ।

"तपसा धर्ममाराध्य पुष्करे भास्त्र रः पुरा। धन्ने शियं सुतं प्राप्रधन्ने राणं नमान्य हम् ॥१॥ समता स्वंभृतेत् यस स्वंस साहिए:। कती बन्नाम श्रमनिश्चित तं प्रथमान्य हम् ॥५॥ चेनानम्ब सतो विन्धे सब्बैधां औषिनां परम्। क्रमातुर्क्पकाले च तं अतान्तं गमान्यहम् ।३। विभक्ति दर्खं दर्खाय पापिनां शुहि देतवे। नमामि वं रखधरं यः भास्ता सर्वदेशिनाम्। श विश्वे च कलयहोन यः, सञ्जायुश्व समातम् । चतीव दुनिवायं च तं कालं प्रमाम्य हम् ॥५॥ तपसी वेवावो धन्मीं संयमी विजितिन्त्रयः। जीविनां वर्भमपलदस्तं यसं प्रक्रसान्वहम् ॥ ६ ॥ सातारामच वर्वची मिन: पुरवक्तो भरे। मापिनां क्षेप्रदो यस्तं पुर्श्यामनं नमान्यदम्॥०॥ यन्तम ब्रह्मणी वंश्र स्वतननं ब्रह्मतेनसा । यो ध्यावति परं जन्म नश्ववंशं नमान्यसम्।ना इल्ला सा च साविनी प्रशानाम वर्म सने ! यमस्त

इहं यमाएकं निखं प्रात्तरसाय यः पठेत्।
यमात्तस्य भयं नास्ति सर्वपापात् प्रमुखते ॥
महापापी यदि पठेत् निखं भन्या च नारदः।।
यमः करोति तं युद्धं काययूदिन निश्चितम्॥"
इति अञ्चवित्ते प्रकृतिखादे २६ व्यध्यायः॥॥॥
पारिभाविकयमदन्ता यथा,—
"कार्त्तिकस्य दिनान्यश्वावशायद्यस्य च।
यमस्य द्याना एते सच्चाहारी स जीवति॥".
इति वैदाकस्॥ ॥॥

("पङ्गमत्यवसातिषष्टतमन्यां स्व ये नराः।
च्छमत्यां स्व ये वान्ति मन्तारस्ते यमालयम् ॥
यूका जलाटमायान्ति वर्ति नाम्नन्ति वायसाः।
येवां वापि रितनीस्ति यातारस्ते यमालयम्॥"

इति सुन्नते स्वयाने ३१ व्यथायः ॥ वस्य शापष्टनान्नं स्रामान्ततान्तव यम-राजप्रव्हे दृष्ट्यम्॥ *॥) भ्रहीर्याधना-पेचानित्यनमा । इत्यमरः । २ । २ । १६ ॥ "उपायान्तर्गिर्वं भ्रहीरमाचसार्थं नित्यं यावक्रीयमयस्थकार्थं यक्तके सत्यास्त्रेयाद् तद्-यमः । यमेरस्।

'অहिंगा सखनचर्न अधापर्यमकत्कता। चार्त्तियमिति पश्चेते यमास्त्रेन प्रसानि च॥'

इति मत्तः।" इति तक्कीकायां भरतः। स च च्याङ्गयोगान्तर्गताङ्गविभिनः। स तु द्याविद्यो यया,— "यद्यपर्यं द्या चान्तिधीनं सत्यमकत्कता। चाहिंसास्त्रियमाष्ट्रयां दमस्ति यमाः स्टताः।"

इति गारुई १०६ बध्धाय: ॥ 🕏 ॥

स च पचित्रिये यथा,—
"अस्तिम सळामस्तियं जस्मचर्थापरियसी ।
यमा: पचाप नियमा: भीचं दिनिधमीरितम्॥"
इति तन्ति २३० यथाय:॥

"या चिंशासत्या स्वीय स्वायं परिश्रहा यमाः।" इति पातञ्जवे वाधनपादे। ३०॥ यच्छिति निय-च्छित इत्त्रिय्याममनेनेति। यम + घण्।) संयमः॥ यघा, च्यमरः। ३।२।१८। व्यामो वियमो वामो यमः संयामसंवमौ॥" कातः। प्रानः। इति मेहिनी। मे, २३॥ (विद्याः। यथा, महाभारते। १३। १८६। ३०। ज्यतिन्तः संयष्टः स्वार्णे हतात्मा नियमो यमः॥" "च्यन्त्येच्छतीति यमः।" इति तद्वाष्टे प्रकरा-चार्थः॥)

ाः, चि, (यच्हित एकच गर्भाण्ये निर्तो भवतीत। यम् + अच्।) यमचः। इति मेहिनी। मे, २६॥ तयोर्च्येष्ठलिक्ष्मणं यथा, "विह्विणीषु चारित्राद्यमयोः पूर्वजन्मतः। यस्य जातस्य यमयोः पद्धान्त प्रथमं सुख्वम्। सन्तानः पितरच्चेव तस्मिन् च्येषं प्रतिष्ठितम्॥ सम्प्राधम्यात् च्येषं यमयोः म तु निवेत-प्राधम्यात् सम्प्राधम्यसन्देषे सुख्वर्णनेपाध-स्थात्। अस्त्राधम्यसन्देषे सुख्वर्णनेपाध-स्थात्। इति उदाप्तत्त्वम्॥ (यथा — स्थातः। अस्त्रियमार्थाते स्थानाः स्थातः। स्थातः स्थातः।

यमावित्रभिष्ठीयेते धर्मीतरपुर: चरी ॥"
दित सुत्रुते प्रारीरखाने द्वितीयेथ्याये॥
व्यनयोरेकस्य द्विरयरस्य चौखताक्षयमित्रत

"क्रमासकलाहियमां प्रभेदात् सुक्रास्ट्रजं टहिस्पेति क्रमी। एकोश्घिको स्वनतरो दितीय एवं यमेश्यास्यक्षिको विप्रोधः॥"

इति चरके भारीरस्थाने द्वितीयेश्थाये॥) यमकं, क्वी, (यमं युग्मभावं कायति प्राप्तीतीति। के +क:।) भ्रव्हालङ्कार:। तस्य लच्चादि यथा,—

"सख्यें पृथायां याः सर्वञ्चन चं हतेः।

अस्य तने वाद्य तियेम कं विनिगद्यते ॥

अस्य द्योरिष प्रद्योः कचित् सार्थकलं कचित्र प्रथंकलं कचित्र स्थायं कलम्परस्य निर्धकलम्परस्य निर्धकलम्पतः ककं सळ्यं इति। तेने व अस्योति स्मो मोह इळादं विभक्त विषयलं स्विन् एतम्। एतस्य प्रद्यादाई सोकाट चित्रेन पाहादा द्विने कविषयत्या प्रभूततमभिदं हिस्सा च सुराहि स्वेते।

'नवपनाध्यनाध्यनगं पुरः स्मृटणरागपरागतपङ्गचम्। स्टुलतान्तनान्मसोकयत् ससुरभं सुरभं सुमनोभरेः॥'

इति माधै। ६।२॥

चात्र परावितः पलाश्यकाशित सुर्भि सुर्भिमित्यच च दयोः सार्येकलम्। जताना-सतान्तेळत्र प्रधमस्य निर्धेकलं परामपरागे-खन दितीयस्य रवमन्यनाप्यदासार्थम्। यम-कारी भवदेकां इलोकंगोर्करोक्तया। इयुक्त-नयात्। सुखलतां जङ्सामयलाजन इत्यन न यसकलकानि:।" इति साधित्यद्रमेगे दश्म: परिच्छेदः। २०॥ (यमकालङ्कारस्तु युग्मपाद-यमकायुम्मपाद्यमकायुक्तयमक-पादमध्यमक-पादानायमक-पादादियमक-पादादिमध्ययमक-पादादान्त्रयसन-मध्यान्त्रयसन-नाष्ट्रीयसन्यस-यमक्षज्ञवालयमकपुष्ययमकम्हायमकसिथुन-यमक्रमायमक्विप्ययमक्रमस्त्रयमक्रमक्रमक् यमकाचलीमेदात् वच्चियः। तत्तस्य चौदाद्य-रणादिनं भट्टिकाचे दश्मसर्गे यमक चन्ने काया-दभी दश्रमपरिच्छेदे च दश्यम् ॥ व्हिविशेषः। यया, महाभारते । ८। ५५ । ८२ । "ततो विराटख सुतः स्यमारुख वाजिनः। यमकं मगडलं खला तान् योघान् प्रस्वारयत्॥" "यमनं ग्रन्यां निरोधनं मखनं कला।" इति तहीकायां नीवककः। मदश्म्। यया, महा-भारते। ३।१८। 🐃 "मखलानि विचित्राणि यमकानीतराणि च। मवानि च विचित्राणि दिस्मानि च सर्वप्र: ॥" "यभकानि सङ्ग्रानि।" इति तङ्गीकायाँ नीक

क्रका। चि,यमच इतिमेहिनी के १८२।

यमकः:, एं, (यम् + भावे दण्। खार्ये कन्। संयमः । इति मेहिनी । के, १४२॥ यमकालिन्दी, खी. (यमः कालिन्दी च सुतः सुन च यस्ताः।) संज्ञा । सा च स्ट्यंपत्री। इति प्रव्यकावली ॥

यमकीटः, पुं, (यमस्य चकः कीटः।) घुर्ष्रनाम कीटः। इति विकारहिष्टेषः॥

यमकोटिः, स्त्री, लङ्कायाः पूर्व्वे प्रथियास्तुर्थमा देशविशेषः। यथा,—

> 'लङ्का कुमध्य यमकोटिरस्थाः प्राक्पस्थिने रोमकपत्तनस्य । स्थस्ततः सिहपुरं सुमेरः सौन्येश्य याच्ये बड्वानस्य । कुष्टत्तपारान्तरितानि नानि स्थानानि बङ्गोलिविदो वहन्ति ॥" इति सिहान्तप्रियोगनिः ॥

यसघाटः, पुं, (यसं चर्टयतीति। चर्टिः अग्।) योगविशेषः। यथा,— "हे सवापूर्वपल्गुनौ पुष्याक्षेषा च् चन्द्रयो.। च्येत्रात्राधा भरणी चाचिनी क्षजवासरे॥ इस्तार्द्रा चन्द्रवे स्ता पूर्वाषाट्रा च रेवता। जीवे सुत्तरभावच युकाचे खातिरी हिणी। प्रानिवारे प्रतिभवा युवणा यभवरहतः॥" इति सारसंग्रहः॥

अपि च।

"वर्णोश्वर चेंयुक्ते सरहपति हिने सीस्यवारे-श्येसापि!"

खख वक्तांकालिकियों यथा,— "यमचाढ़े व्यवेद्धी न्यों दादण गादिकाः। खमीयां पापयोगानां मधाद्वात् परतः अभम्॥" खख दोत्रा यथा,—

"श्भिजांतो न जीवत यदि ग्राज्ञसमी भवेत्। विवाधि विधवा नारी याजायां ग्रास्यं भवेत् ॥ निष्णलं स्विवाशिण्यं विद्यारमी च म्हर्कता। रहप्रवेशे भङ्गः याज्ञ्यां ग्रास्यं प्रनम् ॥ महणदाने पाणं नास्ति व्रतदाने च निष्णले। प्रामकामाणि चर्चानि नेव क्रायंदिचन्यणः॥" द्रति च्योतिस्तस्यम्॥

रिववारे १०।११। सीमवारे ८।६। मङ्ग-वारे १७।१८।१।२। बुधवारे १३।६१ ब्रह्मस्तिवारे १६।२०।२६।२०। सुक-वारे १५। ४। प्रानिवारे २४।२६। इति यमघाएयोगः॥

यमनः, नि, (यमो यमनः चन् नायते इति। जन्+ डः।) रक्तवाकोनेकामभेनातमनान-दयम्। यथा, मेदिनी। मे, ए३। "यमोश्चितिङ्गो यमने ना काके प्रमने प्रमी॥" (यथा च कथासरित्सागरे। २३। ६९। "प्रान्तिकरोश्य प्रदेश आहस्त प्रान्ति-सोममपरकः।

वै - - - -

यसभौ ॥"

चस्य चेष्ठतं यमण्ड् द्रष्टवम्। (स्रश्विषेषे, पु। यदा, व्यक्षवैदाने । ३ । १५२ । "एक्नेनाङ्गेन हीनेन भिन्नेन च विशेषत:। यसर्जं वाजिनं विन्दात् वामनं वामना-श्विम्॥") टांगः, पुं, (जमन् च्हतभचाणभीतः प्रज्जूलितो श्चिरित । पृघोदराहितात् जस्य यः ।) जम-इसिमुनि:। स तु परशुरामपिता!। इति भरतदिक्षपकीयः ॥ (विद्यतिस्तु जसदिवाध्वर ऋखाः ॥) दूत:, पुं, (यमख दूत:।) यमस्य चर:।

"यमदूर्वापशाचावीर्यत् परास्वपास्यते। उद्गिरीषधवीर्थाणि तस्तातं परिवक्वेयेत् ॥" इति वागभटे श्रीर्खाने प्रमेश्थाये ॥) धमाख डवाच।

के युधं विक्रताकाराः पाग्रसुकरपाणयः। ं कुकिरालवदना खङ्गारसङ्ग्रभाः॥ धं धर्वे मञ्चावीराः ज्यलत्यावकलोचनाः। ाता तथापि युद्धाकि मियं केन सुदुर्गेति: ॥" यमदूता अचु:।

मदूता वर्षं सब्वे यमाचानारियः सदा। । दुदली व्यं दिकासानं सुमहान् कथाली-

ति पदापुराखे जियायोगसारे ६ चाध्याय: n ्तकः, पुं, (यमस्य टूत इवेति कन् ।) काकः । ति ग्रव्हरकावली॥ (यमदूत + खार्थे कन्।) सदूतञ्जा

तिका, स्त्री, (यसस्य दूतिकेव।) तिन्तिड़ी-च:। (यथा,—

गीवनं जीवनं स्थानि प्रायान् स्थान समीर्यः। भाषायं चारभूमी प्राणदा वसदूतिका ॥"

वता, स्त्री, (वसी दैवता अधिष्ठाची बस्धाः।) [ळीनचम्। इति डेसचन्द्र:।२।२२॥ मः, पुं. (यस एव सवावची हुमः ।) ग्रास्त्रासि-तः। इति राजनिषेग्दः॥ (विवर्णमस्य का (जशन्दे जातशम् ॥)

तीया, खी, (यमप्रिया द्वितीया इति मध्य-जीपिकस्मेघारय:।) कार्तिकशुक्कादितीया। विद्वितीया इति खाता। तत्वयं यथा।

क्तिने तु दितीयायां श्वकायां आत्रपूषनम्। न कुर्यादिनस्यन्ति भातरः सप्तजनानि॥" ग इति भेषः। सन्दासारते।

ार्तिके सुकापचास्य द्वितीयायां ग्रुधिष्टर।। ो यसुनया पूर्व भोजितः खरहे खयम्। ।(निजय है पार्ष ! न भोक्तवमती बुधै: ॥ न भगिनी इस्ताङ्गोक्तयां पुष्टिवर्ड नम्।

। नि च प्रदेशनि भगिनी भ्यो विष्रेषतः ॥" त्यु (प्रम

खर्थाच प्रशतको यमाय सहजहरी: ॥" सहनद्येभेगिनीचाहिमः । चर्धमन्तः । "ए हो इसार्न खन पाध हस्त यसान्तवालोकधरामरेश्व। भारहितीयाकतदेवपूर्णा ग्रहाम चार्थे भगवनमक्ती। धमीराज नमसुभ्यं नमस्ते यसुनायज । पान्दि मां कि दूरि: साई स्थंपुत्र नमी रसु ते॥" यमुनाच संपूज्य नमस्त्यात्। "यमखसनमस्तिरस्त यसने लोकप्लिते। वरदा भव मे निर्द्ध ऋर्यपृत्ति नमी र सु ते ॥" च्यनंदत्त्वा पठेत्। "भातस्तवातुचाताचं भुड्चु भक्तमिदं शुभम्। प्रीतये यमराजस्य यसुनाया विश्वेषतः ॥" ष्येषा चेत् तदायचाताइमिति वदेत्॥ अव भोक्तयं पुडिवहुँगं इति विधिसमभियाच्छत-प्रवश्रुता भोजननियमस प्राधान्यात्तस सुख-कालोर ६धाविभक्त (इनयचमां भ्रो याचा:। यथा

"पक्षमे च तथा भागे चं विभागो यथा हैतः। पिष्टदेवसमनुष्यायां कीटानास्त्रोपदिखते । संविभागं ततः कला ग्रह्सः प्रेत्रभुग्भवेत्। दतिष्टासपुराणादीः घष्टच सप्तमं नवेत् ॥" संविभागो विभच्याञ्चस्य प्रतिपादनम्। देवोश्च वैश्वदेवसम्बन्धी । पञ्चमां शालामे तु । "न सुङ्गीतोइतक्षेष्टं नातिसीहित्यमाचरेत्। नातिप्रगे नातिसायं नातिस्थासभीपतः ॥" मन् तपर्यदस्तस्योदस्ततरकाली। पि याद्यः । मौद्धिलं हप्तिः । यत्र भोजनस्य राग-प्राप्तलेशिप तलालसः।

"सुनिभिर्दरम्नं प्रोक्तं विषाणां मळेवासिनां नित्यम्।

अहिन च त्या तम खिन्यां साह्वे प्रहरयामान्तः " इति कात्यायनीयेन नियमितलाझीजनकालस्य वैधलेन भारकीयत्वात् न सामान्यभारकाप्राप्त्रपन जीविपर्युदासासङ्गतिः। चाचानध्ययनं भाना-नाम्। प्रेतपचोत्तरहितीयायां तिविधेधात्। यथा च राजसार्भकः।

"भे को चे चा दितीयाकाः प्रेतपचे गते तुथा। या तुकीचागरे वाते चित्रावल्याः परेश्प च ॥ चातुर्माखे मसाप्ते च दितीया या भवेतिथि:। पराखिताखनध्याय: पुराखी: परिकीर्तित: ॥" ज्यातिषे। तथा यमदिलीयात्रां यात्रायां मर्णं भवेत्। इति तिथ्यादितत्त्वम्॥ 🕸 ॥ च्यस्टांत्रत-विधानं यथा,---

नारद उवाच । "भगवन्। प्रषु मिच्छासि लास इं विनया-व्यितः।

तद्वतं मूहि मे खासिन् ! च्ह्युं येन न पश्चति ॥ अलारोधं महत्युग्यं शोभनं वतस्त्तमम्। प्रचाद क्रम से खामिन यथा है तत करों मि

यदि चेक्हिंच विप्रेक ब्रतानां बनस्तामम्। वर्तं यमहितीयाखं ऋणु तं स्युवारमम् । कार्तिके साचि मुकायां दिनौवायां नुमीत्यर क्तर्भवं तिद्धानेन ह्यपन्टस्निवारणम् । बाक्षी सुद्धेनी चीत्याथ चिन्तयंदातानी दितम् प्रात: क्रला दिज: स्नानं दन्तधावनपूर्व्यक्तम् ॥ ततः युक्ताम्बरधरः शुक्तमाल्यानुखेपनः। क्रतिविज्ञियो हुए: कुछला द्वरभूधित: १ विधि विषाच रदच संखाप्यी इनरे शुमे। पद्मं सप्तर्लं कला पूजवेत् सुख्यमानसः । चन्दनागुरुकपूरकुङ्गमेर्डिजसत्तम !। पुर्व्योर्ध् पेच नेवेदोर्गार्केलाहिभि: मले: । सरस्तती च वरदां वी का पुक्त कथारिकी म्। धायित् युक्ताम्बरघरां चंसवाचनचं स्थिताम् ॥ तती खळविनाभार्ध सालक्षारां पयस्तिनीम्। विप्राय वेद्विद्वे गाच ददान् सवस्मनाम् ६ व्यपच्ट्यविगाप्राय संसाराखेवतारिकाम् । विप्र तुभ्यमिमां रीहीं घेतुं सम्पद्दं साहम् ॥ इति वाकाविचारेण घेतुं ददाहिजातये। कुलीमाय सुभान्ताय शोगद्दीन[हुजाय वे ॥ तरभावे चौरक्षमां सवस्तं यहिर्ग्यकम्। व्योडुन्बर्विधानेन सम्पृहदाहिजासये। तस्याप्यनाभे विप्रेन्द्र । विप्राय सदुपान हो । दद्यात् कार्त्तिकशुक्तायां द्वितीयायां विश्वातः ऋातिश्रेष्ठान् तथा इड्रात् संपूज्य चाभिवाद्येत नारिकेलास्ट्रानेन तोषवत् खजनानपि ॥ ततः सोररमम्पन्ना भागिनी याभवन्तुन ।। तस्या यहं समागत्व ऋद्धानीयभिशानयेत्। मदे भगिति। शुभगे व्हिङ्करसी उद्घे। श्रेयसे । दा नमस्त तुं मागतो १ इंतन (सयम् । इति श्रुला भगिन्यादिः सोदरं विनयान्वितम्। स्डुवाक्येसतसस्य पूजनं क्रियतं महन् । चदा आहमती आतन्तं नी वयमि वान्धव: । भोत्तयं भोद्य सर्हेचे लायुवे कुलदीपन । ॥ कार्तिके शुक्रपचस्य दितीयायां सहोदरः। यमो यसनया पूर्व भोजितः खग्रहेश्चितः। म्बस्तिन् दिने बमेनापि पूजिता भागनी पूमा खसनेरो वैक्सनि यो न सहती

यमिदतीयादिनमेव सञ्जा। तं पापिनं सर्वसुराः प्रकृष्य चं बारमार्गी रटयन्ति विष्र ! 4 तसार्भामा खरगरे भोत्रयं मानि वार्तिक भुकाषाच दितीयायां सर्वेत्रयाय मी दिन। वंभे वंभी च कर्तमं यम्से आयुर्ध त्रिये। ततः सम्पृत्य सुमते भगिन्धे सुविधानतः । सर्वालङ्कारवस्त्राहिदानसत्त्रारमाहरात्। प्रदशन्मुनिग्रार्द् ल प्रययावनतः सुधीः । च आशीषं प्रस्तात्वा नमस्त्रव दामाप्यत् सर्वा मसिन्यः सन्तोष्या च्येष्ठानुब्रसम्बद्धाः ।

ेशंचित्रे पुरिवद्धने करोबीय गरी विद्वास यालि यभयातनाम् ।

पूषयेत्

चाती २ हैत: स्थानरतां स्थातां नैवं यथा पुन:

स्ट्रति: स्वान्मन्यवादेन तमापि मदनुयहात्

अपन्यं न चामोति सखं सखं हि नामधा । यैभीगियः सुवासियो वस्तालङ्कारतोषिताः। न तेवां वत्सरं यावत कलाही न रिपोर्भयम् ॥ व्रतस्थास्य प्रसादेग भूताः प्रेतास्य राचराः । दूर(देव पलायन्ते धर्माराज्ञेन ता खिता: ॥ यो देवो सहिषास्कृो दखसद्गरधारकः। वेष्टित: किङ्करेई है स्तसी कालासने नम: । इत्यं त्वं दिजशाह व । कुरुष्य तद्वतं श्वभम्। रम्यं यमदितीयाखामपच्युनिवारसम्॥ व्रतस्यास्य प्रभावेन प्रचपीत्वसमन्वतः। सतां वदामि ते विष्। ग्रह्माः स्थान् सदीव हि ॥ गार्इस्थीन समी धन्मी न भूती न भविष्यति। सन्देही/चन कर्त्रय इह लोके परच च॥ ये वे यमदितीयाच्यं व्रतं कुर्व्वन्ति मानवाः। समजनाहतं पापंतत् च खादेव न खाति ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं धनहीं नो लमेडनम्। भार्थाष्ट्रीनो लमेड्रार्थां सुरूपां कुलसम्भवाम् ॥ यसां तिथी यसुनया यसराजदेव: संभोजितः सकललोकनिपातस्यः। मखां भनिक्त स्तियौ च ग्रंहे भगिन्याः प्राप्नीति विक्तमतुलं स चिरायुरेव ॥" इति पान्ने उत्तरखब्हे १२५ व्यथ्यायः ॥ मधार:, पुं, (यसा घुग्नीभृता घारास्य । यदा, बमवस् विनाशिका धारा यन।) पार्वेदय-धारायुक्तास्त्रविशेष: । किरीच काटार इचादि भाषा ॥ मनं, क्ली, (बम्+भावे ऌाट्।) वन्यनम्। उपरति:। इति सेहिनी। ने, ११९ ॥ (संबम:। यया, इरिवंशे भविष्यपर्नश्य। १६। ६८। "यगुर्वासननामासि यतस्वं वामनाख्या। मननाच्नुनिरेवासि यमनादृ यतिरूचसे॥") मन , पुं, (यमयति नियसयतीति । यम् 🕂 छ्यः।) यम:। इति सेदिनी। ने, १११॥ (यमयति **नश्रमानयतीन्द्रिययाममिति। संयमकर्शर**, त्रि। यथा, वाजसनेयसंहितायाम्। ६ । २२। "यनासि यमनी घुनीश्री धर्णः।" "यमनः खयं संयमनकत्ता भविख।" इति तद्-भाष्ये महीधर: । नियमकारिणि च चि । यथा, तचेव।१४।२२। "यन्त्री राष्ट्रयन्त्रासि यमनी घुवासि धरित्री।" - "यमनी सळेषां नियमकारिययसि।" इति तहायों महीधर:॥) मनिका, स्त्री, (यच्छति स्त्राष्ट्योतीति। यम्+ ख्यः। लन्। टाप्।) यवनिका। इत्यसर-टीकायां रामायमः॥ कानात् इति भाषा ॥ मपत्नी, स्वी, (यमस्य पत्नी।) यमस्य भार्या। यसख दे नार्थे। धूनोर्गां १ विजया २। इति मप्रियः, पुं, (प्रीकातीति । प्री+कः । यमस्य

प्रिय ।) षटहारा । इति प्रम्हरतावकी ।

दति विमयन । 8 १८६ ।

ममगित्री, स्त्री (यसस्य मगित्री संसा यसना

यमराज:, पुं. (यमश्रासी राजा चेति।"राजाहः सिखभ्यष्टम्।["]५। ३१६१ । इति टम्।) यम:। इति हैमचन्द्र:। २।६८॥ ग्रस्थ पुर्थादि वया, "पुरी संयमनी तस्य चित्रगुप्तस्तु खेखकः। भ्रती च कमहाचकी धुमोर्काविजये प्रिये। विचार भूमिका गीचि: सद्दाया: कालपूरुघा:॥" इति चटाधर्: ॥ ₩ № स च विमाचा क्यया ग्रप्त:। (यथा, मार्के-क्टिये। ७७। २५---२६। "इटाबासंद्राल्यपबेबुबया खेळ्यतिनत्सला। तया न संज्ञातन्यायां पुत्रयोचान्वर्गत ॥ मिलिमाद्यमभोगेषु विशेषमञ्जासरम्। मनुस्तत्वानवानस्या यमस्तस्या न चचमे ॥ ताङ्नाय च वे कोपात् पार्स्तन समुदात:। तखाः पुनः चान्तिमता न तु देहे निपातितः ॥ ततः श्रग्राप तं कोपात् इरायाचं त्रा यमं हिच। कि चित्रसम्भागोष्ठी विचलत्या विपत्नवा॥ पितुः पत्नीममर्थादं यन्तां तच्जेयसे पदा। भुवि तसादयं पादक्तवादीव प्रतिष्यति ॥") तच्छापानां यथा,---"खरूपधारियों चैमामानिनाय निजायमम्। संज्ञां भाषां प्रीतिमतीं भास्तरी वारितस्तरः ॥ ततः पूर्वस्तो घीरखाः मीरभूदेवखतो मतः। द्वितीयस्तु यमः प्राधाद्वर्महर्ष्टरभृत् स्तः ॥ क्रिमयो मांसमादाय पादतको महीतलम्। पनिष्यन्तीति प्रापानं तस्य चक्रे पिता खयम्॥ धमीड्डियेतचासी समी मिने तथाहिते। ततो नियोगं तं याची चकार तिमिरापष्ट: ॥ यमुना च नदी जन्ने कलिन्दान्तरवाहिकी ॥" इति मार्नेष्डेयपुरायी वैवस्तमन्वनारे। ७८। यसराट्, [ज्] पुं, (प्राक्षिसंयमनात् यमप्रश्टतयः किङ्करास्तिषु राजते यमेन संयमेन राजते इति षा। राज्+किए। इत्यमरटीकायां रह्न-नाथः।) यमः। इत्यमरः। १।१।१६॥ यमजं, की, (यमं जातीति। जा + कः।) युग्मम्। इति हेमचन्द्र:। ६ । ६०॥ (त्रि, बमज:। यथा, देवीभागवते । ३ । २८ । ५ । "सुभिचातनयौ जातौ यसलो हो सनोहरी। ते जाता वै किशीराच धनुर्वाणधराः किल ॥") यमलपचकः, पुं, (यमलं यमनं पचमस्य। बहुत्रीही कः।) अध्यक्तकतृतः। कीविद्रितृतः। इति र्जिनिघर्ट: ॥ यमलार्जनहा, [न्] युं, (यमलार्जनी हतवान् इति। इन्+ विष्।) श्रीतवाः। इति हेम-यमलार्ज्नो, एं, (यमली च तावर्ज्नी चेति कर्मवारयः।) गोकुलस्यार्ज्नरऋदयम्।तौ कुवेरपुत्री नलकूवरमनियीवी। नारदशायात्।

रुच्तां गती श्रीकृष्टेन उद्घारिती वधा,

पुत्री भूला वस मुवी

"चवारि

ात्मान विचायीत सुदुर्भादी ।

वासुदेवस्य सान्निधं लब्बा दियश्ररच्छते। हत्ते खलावतां भूयो जव्यमत्ती भविष्यतः॥ श्रीमुक उवाच। स एवमुक्का देवधिंगैतो नारायणाञ्चमम्। नलकू वरस सिमीवावा चतुर्यमला र्र्जनौ॥ ऋषेभागवतस्ख्यस्य सत्यं कर्त्तं वची हरि:। जगाम भूगके स्तच यच स्ती यमलार्च्च गी। देविधिमें प्रियतमी यहिमौ धनहासाजी। तत्त्वा साध्यियामि यद्गीतं तक्कातामा ॥ इयनरियार्जनयीः कषास्त यमयोर्थयौ। मानेय तीर्यमानेय तीर्यमतसुद्खबम् 🖟 वाखेन निय्क्षष्ठतान्यगुट्रखलं नत् दामी दरेण तथीं तुक जिताङ विवन्धी। निष्येतसुः परसविकसितातिवेप-स्तव्यप्रवालविटमौ तत चळश्रद्धी ॥ तच शिया परमया सञ्जभ: स्पृरन्ती सिहारुपेख कुजयोरिय जातवेदा:। क्षांप्रयम्य प्रिस्ताखिलली कनायं वहाञ्जली विर्वसाविष्मः चतुः सा । वागी गुणानुकयने श्रवगी कथायां ष्टक्ती च कर्मसु मनस्तव पादयोर्नः। स्ट्राबं प्रिरस्तव निवासनगत्रणामे हरि: सतां दशीने 2स्तु भवसम् नाम् ॥ श्रीभगवातुवाच । तद्गच्छतं मन्परमी नलक्षवरसादनम्। चंजातो मधि भागो वामी धित: परमो २ भन: ॥ श्रीमुक उवाच। इलुक्ती तं प्रिक्रम्य प्रयान्य च पुनः पुनः। वड्रेल्खनमामका जनत्दिंग्रस्तरान्॥" इति श्रीभागवते १० स्कन्धे १० व्यधाय: । यमली, स्त्री, (यमल + स्त्रियां डीप् ।) चोटिका-द्वयम्। दलि मेदिनी। ने, ६२.६॥ चोटी प्राटीपर्याये हेमचन्द्रेय गायिता सेव चीरिका। यमवाष्ट्रनः, पूं (यमस्य वाष्ट्रनः ।) महियः । इति हेमचन्द्र:। ३। ३१०॥ (तथास्य पर्याय:। "महिषो घोटकारि: खातृ काषरच रजखन:। पौनस्कत्यः कष्णकायो सुलापो यमवा इनः ॥" इति भावप्रकाथस्य पूर्वस्वस्के हितीवे भागे ॥) यमव्रतं, स्ती, (यमस्य धर्मराजस्येव व्रतम्।) राजधर्मनिष्रेष:। स तु पचपातं विना पानिनां भासनस्यः। इति पुरासम्॥ यमखरा, 🖘 निकी, (यमख खना भशिगी।) यसना। दुगां। इति मेदिनौ। से, इ०॥ (यदुत्तं हरिवंशे आयं स्तवप्रवर्षे । ५८ । १ । "नया च विजया च लं तुष्टि: पुष्टि: चमा द्या । च्येष्ठा यमस्य भगिनी गीलकीप्रयवासिनी ॥") यभागिका, स्त्री, (यसानी + खार्घ कन्।) वंमानौ । खालमोहा २ 8 184 B

यमानी हि

यसुना व्यस्या जलगुर्याः । पित्तदाच्यमनश्रमापचलम्। चयमानी सा अजमीदा रखेन खाता। खादुलम्। वातजननत्वम्। पावनत्वम्। वद्भि-

हीयमकरत्मा रोचनत्म्। वलप्रस्तस्य। इति राजनिष्ठेग्दः॥ 🕸 ॥ चायमच्य भगिनी।

"सादर्शिभैकपृष्ठतुत्रपो घोरंचकार ए। खदादि भविता सोने मंतुः चावर्षिकेरन्तरे ॥ धाता श्रानेश्वरश्वास्य यद्यतं स तुलव्यवात्। तयोयंत्रीयची या तुयमस्यचा यद्मास्वनी। काभवत् सा सरिक्क्रेश यसना जोकपावनी ॥"

इति विद्विपुरायो सागरीपाख्यानम् ॥ * ॥ सा च रुव्हावने सुषुम्नाख्या परा प्रक्तिः। यथा,

मीभगवानुवाच ।

"इदं बन्दावनं रम्यं सस धासेव केवलम्। तत्र ये पश्व: साकादृष्टकाः नीटा नराधमाः। वे वस्कि समाधिष्ठं चता यानि समान्तिकम् ॥ तच या गोपपत्राच निवसन्ति ससालये। योगिचस्तत । एवं हि सम देवा: परायणा: ॥ पषयोजनमेवं हि वर्ग मे देहकः पनम्। काजिन्दीयं सुष्ठुकाख्या परमान्द्रतवा हिनी।"

इति पारी पातालखाई ६ स्रध्याय: ॥ #॥ अस्या जलस्य क्षयावर्णेत्वकार्गं यया, — पुलस्य उवाच।

"वदा दचसुता ब्रह्मन् । सती याता यमचयम् । विनाम्य दचयत्रं तं विचचार (जिलोचन: # ततो द्रवध्वनं स्ट्रा कन्द्रपः क्रुसुमायुधः। चापत्रीकं तदाक्त्रेय चौकाईनाभ्यताङ्यत्॥ सती हर: भ्रेगाय जीकादेनाभिताङ्गि:। विवचार तदोष्यत्तः काननानि सरांसि च॥ सारन् चतीं महादेवस्तयोन्नादेन ताङ्तः। न मासी लेमे देवेषे वाणविह इव हिप: । तत: पपात देवेण: कालिन्दीसरित सने। निसमी प्रकृरे चापे दग्धा क्रमालमासता ॥ तराप्रस्ति कालिन्या हमझन्तिमं जलम्॥" रति वामने ६ अधाय: ॥ 🛊 ॥

च्येष्ठशुक्रदादघ्यादिष्यस्मं सामिष्टदानमसं "बळीष्ठश्रुबादावी साला नै यसनामने। मधुरायां इदिं डङ्गा प्राप्तीति परमां गतिम् ॥ यसुनासिलिजे सात: पुरुषो सुनिसत्तम!। व्येष्ठाम्यकामचे यचे दादायासुपनासकत्। चमभ्यचाच्यतं सम्यक् सधुरायां समाहित:। अन्यमेवस्यं यत्तस्य प्राप्तोव्यविकलं एलम्। च्येष्ठान्द्रले सिते पचे समस्य की जनाईनम्। वन्यो नः पिक्डनिर्व्वापं यसनायां प्रदास्यति ॥"

इति विष्णुपुरागी हं अंग्री = अधाय: ॥ यसुनाजनकः, पुं, (यसुनाया चनकः।) सूर्यः। इति हैमचन्त्रः। २। ६॥ यसनाभित्, [ह्] पुं, (यसनां भिनत्तीति । भिह्+ किए।) वलदेव:। इति हैमचन्द्र:। २।१३०॥

वया, श्रुरिवंशी १०२

परा थमानी इश्वेन खाता व्यक्तियात् ीरपीति सुभूति:। केचितु चनमोदादिदयं विमान्यां ब्रह्मस्मिद्दयं यमान्यामिळाडु:। ग्राम्धानमीदाखा स्तृता चेत्रयमानिका तः। 'बमानी दीपको दोष्यो भूतिकच नानिका। इति च रतः। यक्ति विर-ति निवर्तते अभिमान्यमनया यमानी। यमी विरती नामीति अनट ईप् यसानी खार्थे यमार्विका यसानी पश्चमवर्गपश्चममध्या। ।। नीति चानाः साचतुर्घमध्या इति केचित्।" ते भरतः ॥ 🟶 ॥ चास्या गुगाः । कुष्ठम् ल-शिलम्। इटलम्। पित्ताथिकारिलम्। युक्षक्षसमाभाविच्। इति राजवक्षभ: ॥ ी, स्क्री, (यच्छलि विरमति विदर्शते अधि-न्द्यमनयेति। यम + कर्गी प्ल्ट्। ही घ्।

व्हरहावली। (यथास्याः पर्णायः। ।मानी दीपको दीयो भूतिकच यमानिका।" इति वैद्यक्रतमाकायाम्॥)

शेहराहिलात् वाधु:।) यमानिका। इति

नकः, पुं, (यमस्यान्तकः । च्ह्यञ्जयतादेवास्य शालम्।) भिवः। इति भ्रन्दरकावजी॥ रमञ्ज चान्तक्ष तौ इति विषदे। वेवखत-ली। यथा, महाभारते। २।१७।१५। । जसा क्यंसङ्कामः, चमया प्रथिवीसमः। गम्तक्समः क्रोधे श्रिया वैश्रवखीपमः ॥" ।मो वैवखत: अन्तव: काल:।" इति तद्दी-

यां नीलक्षडः ॥)

की, बसुनानदी। इति चिकारङप्रीय:॥ नया; श्रीसङ्कागवते । ⊂ । १३ । ६ । तौयां वङ्कामेने ताचां चंद्रासृतास्त्रयः । ोयमी ऋडिदेवण्हायायाच सुतान् ऋगु ।") , प्ती, (यमयतीति। यमि + "अजियमि

ड्म्यच।" उषा॰ ३।६१। इति उनन्। प्।) दुर्गा। यथा,—

।व्यांचि हृदयस्थानि मङ्गतानि शुभानि च । ाति चेशितान् जोने तेन सा सर्वभङ्गला ।

इमाहमनाहङ्गा खोके देवी विभावते। ाख भगिनी चाता यसुना तेन सा मता ॥"

इति देवीपुराखे ४५ अध्याय: 🛚 🗱 🛭 उच्छति विरमति गङ्गायामिति। नदी-धिय:। या तु इिमालयद्वि ग्रेश्सिन य प्रयागे मङ्गायां मिश्रिता। तत्प्रयाय:। जिन्ही २ सर्थतनया ३ श्रमनखसा १। उसर:।२।१०।३२॥ तपनतन् जा ५ कलिन्द-चा ६ यमखना ७ ग्रामा न्तापी ६ कलिन्द-न्दनी १० यमनी ११ यमी १२। इति व्रकावनी। किन्द्रश्लेना १३ सूर्य-रा १८। इति जटाधर:॥ (यथा,— ाङ्गा सरखती भ्रोखयसुना सर्युः सची।

म इरावती नीचा उत्तरात् पूर्ववाहिनी ।" इति चारीते प्रयमे स्थाने सप्तमेक्ष्याचे ।

"व इवेगानतायेण कुले यहा मद्यानदीम्। चक्र वस्तारामी युखितां वनितासिव । सा विज्ञलजलमोता चूदप्रस्थितस्थ्या। द्यावर्तत नदी भौता इलमागीसुसारिको ॥

लाङ्गलादिष्टमार्गा सा देगगा वक्रगामिनी। सङ्कर्षणभयत्रसा योविवानुसता गता ॥") यसनाधाता, [ऋ] पुं, (यसनाया भाताः) यम:। इत्यमर: १९।१। ६१ ॥

यमेरका, स्त्री, (यमं द्रयति प्रेरयतीति। द्रीर 🛨 वाङ्काकात् उतः। टाप्।) दखाः इति चिका यह ग्रेष: ॥

ययातिः, पुं, नहुषराजपुत्रः। तत्वर्थायः। नाहुविः

२। इति चिकाण्डश्रेषः॥ नाष्ट्रषः ३। इति जटाधरः ॥ तस्योपाखानं यथा,— "न हुष खा प्रकासि पुत्रान् सप्तेन धानिस्कान्। यतिथैयाति: संयातिरुद्धव: पश्चमक्तथा ॥ खर्यातिमें वयाति च सप्तेते वंश्ववर्द्धनाः। ययातिरकरोद्राच्यं घर्मेकप्ररगस्तदा ॥ प्रान्तिष्ठातस्य भाषांभूत् दुहिता वृत्रपर्वन्यः: : भागेवस्याङ्गका तदहैवयानी च सुवता ॥ ययातिरेवयान्यान्तु गुलावजनयन्तृपः । यदुच तुर्वसुचेव प्रक्रविष्णु द्वापरी ॥ तसादेव तुराजर्भे: ग्राक्मिका वार्षपर्वगरीं। हस्रचातुच पूरुष जीन् क्रमारानजीलनत् ॥ ततः कार्वे च कस्मिं खिद्देवयानी शुचिसिता। थयातिसंहिता राजन् जगाम हरितं वनम्॥ दर्घं च तदा तच कुमारान् देवव्हिपिगः। कीड्मानान् सुवियव्यान् विस्तिता चेद्मप्रवीत्॥ किन्नामधेयं गोचं व: गुचका:! त्राध्वण: पिता। विन्त मे यथातथां स्रोतुभिक्तामि तं साहम् । तेश्दर्भयन् पदेशिका तसेव वृपसत्तसम् ॥

ममाधीना चती कसादकाधीर्विधयं सम ॥ ग्रामिकोवाचा

वृद्धा च कत्वती देवी श्रामिष्ठामिहसत्रवीत् ॥

यदा तया हतो राजा हत एव तदा मया। त्वत्तो दि मे पूज्यतमी राजियः किंन वेत्सि

श्रोनक उवाच।

श्वता तखासतो वाक्यं देवयासम्बीहरम्। राजनातीह वत्स्यामि विधियं में लया सतम्॥ व्यवित्रवन्ती किस्चिच राजानं सामुलोचना । अचिरादेव संप्राप्ता कायकोश्रमसी/क्लिकं॥

देवयान्युवाच ।

श्मिष्ठयातिहत्तासि दुच्चित्रा व्यपनेगः:। चयोऽखाः चनिताः पुचा राचानिन धवातिना। हुमंगाया मम दो तु प्रनौ तात ! ववीमि व:॥

सुक्र उवाच।

धर्मेत्रः चन् सहाराज । यो अधर्मे सक्षयाः विषम् । तसाज्यरा लामचिराद्वर्षेथियति दुर्ज्या। ययातिक्वाच।

चतुकामी स्विय वस्तु ग्रम्यो रष्टसि याचित नोपैति सप धर्मीय भूयदेव्याती दुधे ।

₹9 ₹4

अध्मेभयसंवितः श्रासिष्ठामुप्जिमिवान् ॥ च्यस्तो योवनस्वादं देववान्या भगदत्तः।। प्रसाहं जुक्त से ब्रह्मन् जरेयं सा विश्वेत साम् 🕯 शुक्र उवाच।

नाइं ख्या बरीस्येतन् जरां प्राप्तीश्वि भूमिष !। चरां लेतां लमनासी संक्रामय यदी चहासा वयो दास्यति पुक्तो यः सते राजा भविष्यति॥" इति मात्ये ३२ चाधाय:॥ 🛊 ॥

श्रीनक उवाच।

"जरां प्राप्य ययातिस्तु खपुरं प्राप्य चेव हि। पुत्रं च्येष्ठं वरिष्ठच यदुमित्यववीहचः॥ त्वं यदो ! प्रतिपद्मस्व पामानं जर्या सह। यौवनन त्यदीयेन चरेयं विषयान हम्॥ पूर्णे वर्षसहसे तु पुनस्ते यौवनं व्हर्। दस्ता सम्युतिप्रत्स्थामि पाष्पानं जर्या सह ॥

यदुरुवाच । सिन्ति ते बहन: युचा सत्त: प्रियतरा रूप !। चरां यहीतुं धर्मना ! पुचमखं हणीव वे ॥ ययातिरवाच ।

यो मेलं इदयाच्यातो वयः संव प्रयच्छति। यापाक्तातुलसम्बन्धात् दुव्यूजाते भविष्यति ॥ तुर्वसो प्रतिपदाख पामानं जरवा सह। योवनेन चरेयं वे विधयांस्तव पुत्रक । ॥

तुर्वसुरवाच ।

ग कामये जरां तात ! कामभी मप्रणाधिनीम्। वलक्षानावरणीं बुह्मानविनाधिनीम्।

ययातिरवाच! यत्वं मे सुद्याकाती वयः सं न प्रयक्ति। तसात् प्रथा सस्विदं तुर्वसो । तव यास्यति ॥ हुन्तो । लं प्रतिपद्यख वर्णे रूपविनाधि नीम्। जर्। वर्षेत्रस्याणि यौवनं सं प्रयक्त प

हुन्द्वाच । न गर्जं न र्षं चार्चं जीर्जो सुड्क्ते वरस्तियम्। नारीगचास्य भवति तां जरां तं न कामये । ययाति रवाच ।

दक्त मे हृदयाच्याती वयः खंग प्रयन्त्रसि । तसातृ हुन्ह्यो । प्रियः कामी न ते चन्यत्यते विचित्।

ष्यनी। लं प्रतिपदाख पामानं जर्या सह। एकं वर्षसङ्खन्तु चरेयं यौवनेन ते ॥

अनुरवाच । जीर्नः शिशुरिवादते काले/द्रमशुचियेथा।

न जुहोति च कालेश्यां तां जरां नेव कामये। ययातिरवाच।

यस्तं मे हृहयान्त्रातो वयः स्तं न प्रयक्ति। भरारोधस्वयोक्तो यस्तस्यानं प्रतिपत्स्यसं ॥ पूरो। से लं प्रिय: पुत्त ! त्वं वरीयान् भविष्यति । काथाखोग्रमसः ग्रामात च ह्रप्रोधिस यौवने । पूरी ! लं प्रतिपदाख प्राभागं जरवा सह। किसिलासं चरेयं वै विषयान् वयसा तव॥ पूर्वे े हि प्रतिदास्त्रामि यौवनम् याचीव प्रतिप्रवश्चामि अर्था यह।

ग्रीनक उवाच। एवसुत्ताः प्रख्वाच पृतः पितरमञ्जना । यथात्य त्वं सहाराज । तत् करिष्यामि ते वचः ॥ थयातिरवाच ।

पूरों ! प्रीती शक्ति ते वहा प्रीत चे दंददामि ते। सर्वकामसम्बद्धाते प्रचाराच्ये भविष्यति॥"

दति सात्र्ये ३३ चाध्याय:॥ 🕸 ॥ भीनक उवाच।

"पौरवेणाथ वयसा ययातिर्वच्च वात्सचः। प्रीतियुक्तो नर्श्रेष्ठक्षचार विषयान् सुखी। पूर्णे मला ततः कालं पूरं पुत्रस्वाच इ। पूरी। प्रीतोशिस भदंते यहासीदंखयौ-

राज्यसापि ग्रहासीदं यत् लयोपस्तं पुरा ।

प्रीनक उदाच । र्वं स नाचुषो राचा ययाति: पुष्तमीश्वितम्। राच्ये श्रीभिषय सुदिती वानप्रस्थी श्रीभवन्तिः॥ उषिला वनवासं च बाक्षणे: यह संश्रित:। फलम्हलाधनो हान्तो यथा खर्गमितो गतः ॥"

इति मात्ये ३५ व्यथाय: । * । यथी:, पुं (यायते प्राचित मन्तिरित । या + "यापी: कित् हे च"। उषा० ३।१५६। इति ई: दिलच ।) महादेव: । इत्यादिकीय: ।१।३५८॥ (याति इतं गच्छतीति। अथः। इख्जुबदत्तः॥) ययु:, युं, (यातीति । या + "यो हे च ।" उगा० १।२२। इति उ: दिलखा। यजन्यनेनेति। यन 🕂 उ:। एवीदरादिलात् जस्य यलमिलमर-टीकायां रघुनाय:।) अश्वमेधीयाश्व:। षामात्रवोटक:। इति मेरिनी । ये, ४० 🛭 थवः,पुं, (य्यते व्यक्तसरा इति । यु भिव्ययो + व्यप् ।)

खनामखातश्रकधान्यम्। तत्पर्यायः। सित-श्रुकः २। इत्यमरः । २।६।१५॥ श्रितश्रुकः ३। इति ग्रब्दरकावनी॥ मेथा: ३ दिया: ५ व्यक्तत: ६ क भुकी २ धान्यराजः प्रतीन्तात्र्यकः ६ तुरग-प्रियः १० प्राक्तः ५१ माडेयः १२ प्रविजधान्यम् १३। तस्य गुणाः। कषायतम्। मधुरत्वम्। सुधीतललम्। प्रमेचपित्तकषापचारकल्या। अम्बस्ख्ववगुणाः । वेवपद्वम् । रुव्यवम् । नृगां व हुवीर्थपुष्टिद्वस । इति राचनिष्टः ॥ अधि च।

"यवः कषायमधुरो बहुवातम् अद्गुरः। रूच: खोर्यकर: ग्रीतो ऋचमेदकमापह:॥"

इति राजवस्यः । 🗱 🛭

(ऋषिचा

"बवः क्षायो मघुरो हिमस कट्विंपाके कफपित्त हारी। त्रग्रेषु पथान्तिलवस निर्द्ध प्रवह्नम् चो वहुवातवर्षाः ॥ खीर्थ। सिमेधा सरवर्णकच प पिच्छितः खूनविवेखनस्। भैरो पूर्वो/तिक्षा प्रसारम

रिभिग्रेषेचींनगरांस्तु निचिद्-विद्याद यवेभ्योऽतियवान् विशेषीः ॥"

इति सुद्युते स्वय्याने ४६ स्रध्याय: ॥ "क्च: भीती गुरु: खादुर्बहुदातभक्रद्यव:। स्येयं तत् सकषायस्तु बच्याः स्रिधाविकारनुत्॥ रूच: कवायानुरसी सपुर: कर्पापत्त हा। मेद:क्रिमिविषञ्च बल्तो वेग्रुयव: स्तृत: "

इति चरके स्त्रस्थाने २० स्थाये ॥ "कचिहाकाप्रेषादपि प्रक्तियन्नः यथा यदपदस्य कङ्गप्रस्तौ क्लेक्शनां दीर्घभूके च शिए।नां व्यवद्यारिकमात्रशक्ते: प्रिक्टेनुमश्रक्यलात् नागार्थेत्वस्य चान्यायत्वात् यवभयसरभेवतीति श्वनी यवपदस्यार्थं सन्देचे ।

'वचनो सर्वप्रस्थानां जायते पत्रभातनम्। मोदमानास्तु तिष्ठन्ति यवाः किषाश्रशालिनः ॥ इति विध्ययां काङ्यया प्रवर्तमाना हा क्यप्रेवा ही घे-म्यूक एव बवपदस्य श्रात्तियह:।"इति श्र्व्दशक्ति-प्रकाधिकार्या नैमिक्तिक संज्ञायाम्॥ 🗱 इदिस्ये यवानायेव सुख्यलम् । यथा,--

"इविकीष्ठ यवा सुख्यास्तरतु बीइय: स्तुना:। साधकोद्रवगौराद्सिक्वालाभेश्वय वर्ज्यतु॥"

इति क्यायमसंदिता। ८।१०॥ नवयवागमे तर्वायं श्राहं कार्यं स्रकर्णे प्रवाययवणात् । यथा,— "नचनयहपीड़ास दुएखप्रावलोकने। र्च्छाश्राहानि कुळीत नवश्रसाममे तथा। इति विष्पुराणात् वच्चमाययच्तरवस्वेषु नवात्रश्रुते: नवाद्मागमन्त्रेनेव निभिन्तं लाघवात्। व्यमावस्यास्तिस्रोव्यका मार्था प्रौष्ठपदाङ्गे कणा-चयोरधी बी हियवपाकी च। एतांस्तु आह्वकालान् वे निवानाञ्च प्रजापति'। श्राहमेतेव्वकुर्वाणी नरकं प्रतिपद्यते ॥"

इति याञ्चतले नवात्तयाही।) परिमाणविशेष:। चतु चतुधीन्यमानरूप:। इति शुभक्करः॥ वट्सर्वपपरिमाणात्मकः च । यथा. — "जालान्तरमते भागी यचानु हाम्रतं रजः। तैचतुर्भिभेवेखिखा लिखायड्भिच सर्पपः। षट्सर्वपर्ययन्त्रिको गुञ्जैका तु यवैश्विभिः ॥" इति श्रव्यक्तिना । 🛪 ।

चाङ्गलिस्ययनाकाररेखाविश्वेषः। यथा,— "तर्जनीम्हलमंप्टली यवी पुचार्यदी क्रमात्। मध्यमायां यवच्चेताङ्गरियूवंधनप्रद: ॥" चापि च सामुद्रके। "मध्यमायां यदि यदो हम्यते च सुधोभनः। तदान्यस्थातं दर्यं प्राप्नोत्यस्थिके यदे ॥ यसापि चक्रमङ्गुष्टे ववपूर्यंच दश्यते। तदा पितामहादीनामान्त्रतं लभते धनम्॥" (पूर्वपच: । यथा, पाजसनेयसंहितायास् ।१४। इशा स्काचि भतास्तु वत प्रजा अख्यान यवा-

खायवाचाधिमतय खासन्।" "यवा: पूर्व्य-

।" इति तही पचा चयवा कावां मधीघरः ।)

ावकः, मुं (यवप्रकारः। यव + "स्यूलाहिभ्यः प्रकारवचने कन्।"प्राध्यः। इति कन्।) यवः। इत्यमरटीकायां रामाध्रमः॥ (यथाः,— "यवका द्यावनाः पांश्वाप्यनेषधकाद्यः। भ्राकीनं प्रावयः कुर्धन्यस्वारं सुवा सुनैः॥"

इति चर्के स्वस्थाने २० खध्याये॥)
श्यं, त्रं, (यवकानां भवनं चीचसिति। यवक +
'यवयवकषष्टिकाद् यत्।" ५।२।३। इति
त्।) यवभवनोचितन्त्रेचम्। इत्यमरः।२।
-1०॥

हार:, पुं, (यवजात: चार: । प्राक्रपार्धिव-त् समाव: ।) चार्रविषेष: । यथा,— नरसारयवचारसाटिकारित एव काचवक-

हुप्र: पार्ट्यं सत्त्वं तिह्व मचादावकशाम ॥" इति रकावली ॥

त्पर्याय:। यवायजः २ प्राकाम् ३। इत्यसरः। धा१०८॥ यवलासः ४ यवस्तः ५ सार्कः ६ दम: ७ यवनालक: ८। इति ग्रन्थ्यावली ॥ विश्वतः ६ चारः १० तच्यः ११ तीच्यारसः ्यवनालनः १३ इति रत्नमाला ॥ यवजः १८ नम्बन : १५ यदाइ: १६ यदापलम् १७। ख गुगाः । कटुलम् । उचालम् । कमवाती-। भिनाशिलम्। खामभूलाञारक्छत्कविष-यहरतम्। सर्त्वच । इति राजनिर्धेग्टः॥ रो:चासगुळायहणीपाख्डीहानाह्रमलामय-शिलिक। इति श्विवसमः॥ (तथा च। ान्यः चारो यवचारो यवस्को यवस्यजः। चारो लबुः स्तिषः सुस्रको दिह्दीपनः। हन्ति भूववातामञ्जेष्यखाचगलामयान्। इस्पिहणीगुत्मानाइहीहहदामयान् ॥" : ति भावप्रकाशस्य पूर्वकाक प्रथमे भागे ॥) रः, पुं, (यवानां चीरः।) यवचूर्णम्। थाय:। चिन्नसः १। इति हेमचनः।। ड़ः, पुं, (यूनो मण्डः स्कोटकः। प्रवोदराहि-नु यवादेश:।) हुवगण्डः। इति ग्रब्द्रता-॥ वयस्मोड़ा इति भाषा ॥

, पुं, (यवाच्यायते इति । जन्+ड:।)

गरः। इति रत्नमाला॥(यथास्य पर्यायः।

गर्भो यवचारी यवस्तो यवास्रजः।

स्तीक्यास्तीक्यारसी यवनी यवनात्तनः॥"

इति वैद्यंत्ररत्नमालायाम्॥)

ती । इति राजनिर्धेखः ॥ वं, क्ती, (यवजादुद्धवोरखः ।) तवचीरम् । राजनिर्धेखः ॥

ा, खी, कताप्रमेदः। प्रक्विनीति धवेची व खाता। (यथा, सुश्वे स्वस्थानेश्यः। तिलातिलं स्वंदोवप्रधानमीयतिलाम्। शीपनं जेखनं मेथां प्रधारस्यमञ्च॥") १थः। महातिला २ डएपादविस्पर्यंशी इ १वे ३ नेवमीना ५ प्रक्षिती ६ प्रवत्रकृती स्वी ८ स्वमिष्का ६ सन्त्रापृत्वी १० यम् खिनी ११ माहिष्यरी १२ तिक्तपना १३ यावी १४ तिका १५ । याखा गुणाः । यतिका-क्षत्वम् । हीपनत्वम् । रिचकारित्वम् । क्षि-क्षष्ठविवणीस्रहीयनाभित्वम् । रेचनत्वसः । इति राजनिषीस्टः ॥

यवतेनं, ज्ञी, (यविभिन्तं तेन्तम्।) यवन्णेहि-युक्तपक्षतेनिविभेषः। तत्मकारं गुण्याचः। "यवन्णि ज्ञिन्नं मिल्लिण्डिंगतेन तु। तेनप्रसः प्रतगुणे काल्लिने साधितो जयेन्। ज्वरं दाइं महावेगमङ्गानास्य प्रहर्षणम्॥" दत्ति सुखनोषः॥

यवहीपः, मुं, (यवनामा हीपः इति मध्यपद-लोपिकम्मधारयः।) उपहीपविशेषः। याना इति भाषा। यथा,—

"यक्षवलो यवदीपं सप्तराच्योपग्रीभितम्।
सुवर्णेक्टप्यनं हीपं सुवर्णेक्टर्माख्यतम्॥"
दित बाल्गीकीय रामायणे किष्कित्याकाख्ये
४० सर्गः ॥*॥ "चतः परं यक्षवन्तो भूला सप्तराच्योपग्रीभितं यवदीपं तथा सुवर्णेहीपं
विचेत्यमिति ग्रेषः। सुवर्णेकरम्बद्धतिमिति
सुवर्णे कुर्वन्ति ये तैः ग्रीभितम्।" इति
रामायण्तिककामसङ्गीका॥

यदनः, पुं, दिश्वविशेषः । (यया, मास्ये ११२०।४३।
"तान् देशान् प्रावयन्ति साम्बेक्ष्यायां साम्बेक्षः।
स्थीलान् कुकुरान् रौधान् वर्षरान् यवनान्
स्थान्॥")

वेगः। वेगाधिकाणः। इति मेहिनी ॥ गोधुमः।
गर्णरहणम्। तुरुष्कः। इति राजनिर्वेग्दः॥
(यौति मिश्रीभवतीति। यु+"सुयुरुष्टणो
युन्।" उणा॰ २। ०४। इति युन्।) जातिविभिनः। इति प्रव्यक्तावती ॥ स तु यवनदेशोद्धवययातिराजपुन्नतुर्वमुवंभः। यथा,—
"यदोसु जाता यहवसुर्वमोर्यवनाः सुताः।
हसोसु तनया भोजा अनोसु खेळ्जातयः।
पूरोसु पौरवो वंभा यज्ञ जातोशस पार्थव।॥"

रित मात्ये ३८ चथाय: ॥ ॥ सगरराजेनेषां सर्वधारीस्टनं सर्वधानराहिव्यष्ठ हतं ते चात्रधमीपरिक्षामान् केन्द्रतं
ययुरिति विष्णुप्राचीत्त्रतात् यवनः मोसलमानेष्ठरेजोभयजातिवाचकः। यवनप्रवस्वयीहतीवादिरिति रञ्जन्दनमङ्गचार्येण खिलितम् ॥ जननादीनाम् सर्वधानराहितंस्तं
हरिवंषे । यया,—

"सगरकां प्रतिज्ञाच गुरोवांकां निश्रस्य च।
प्रमीं जघान तेवां वे वेष्णान्यत्वं चकार ह ॥
स्मीं जघान तेवां वे वेष्णान्यत्वं चकार ह ॥
स्मीं जघान तेवां वे वेष्णान्यत्वं चकार ह ॥
स्मिनां श्रिरः सर्वे काम्बीजानान्त्रधेव च ॥
पारदा सक्तकेशाच्य पद्भवाः स्मश्रुधारिकः।
निःखाध्यायवषट्काराः क्षताक्तेन महात्मना ॥
स्मि जवनकाम्बीजाः पारदाः पद्भवाक्तयाः।
कोलिसर्थाः समहिषा दार्वाच्योजाः सक्रिकाः॥

स्वानां स्करेशोइनानां चिक्तियाणां स्वं जन नाहीनामिति। व्यन जननस्व्यलहेशोइन वाची चन्नां हतीयाहिः । जननो देस्विमिनो दिति निकार्ख्यामधानदर्भनात्। तेष न्वच्छलमणुलां नियापुराणेः। तथा जनार जननाही तुमक्रम्य। ते चात्मधर्मपरित्यामात व्यक्तिययुरिति। नौधायनः। "गीमां सखादको यञ्च निर्द्ध नच्च भाषते। धर्माचारित्वचीनच केच्छ स्वभिधीयते॥" दित यायस्वतत्वम्। ॥

यवनादीनां राज्यकालो यथा,—
"सप्त ग्रहीभनकाषि प्रकाशादाप स्तृता,।
यवनारी भविष्यन्ति तुखार्स भविष्यति ॥
असी ते यवना राज्यं वर्षांगां परिसद्याया।
भोज्यनसमीति तदस येश्य ग्रहीभनः स्तृताः।
प्रतानि नीणि वर्षाणां दामीतीनि प्रतानि वे
प्रकानां राज्यकालः स्वाद्विष्यो निस्यो

गतः ॥ भ्रतस्याहें चतुर्थान वर्षायां राज्यभागिनः । भक्तानां सुताः काला यस्मिन् भोस्थान्त तं भहीम्॥

मरका व्यक्ते: बाईं तथान्ये स्वेन्द्रसम्भवाः। भोत्यक्ति राज्यं प्राच्येष्ठ भविष्ये निर्धारितम्। भ्रतानि नीयि वर्थायां योख्य राज्यस्तः

स्ताः।
स्वान्ति पार्वतेथास्त हे भते परिसद्धाया॥
स्वाहिमच्चल्या राज्यं भोच्यन्ति तं तृपाः।
सम्बद्धिस्तु वर्षाया दशातीयाद्यासः स्वताः ॥
तेषु च्हिष्ठ कालेषु ततः विलविता नराः।
भविष्यनीष्ट यनना सभीतः कामतोर्थ्यतः॥
तेविभिष्या जनपरा चार्या मोन्कान्य सर्वपः
विपर्ययेग वर्तन्ते जनयिष्यन्ति वे प्रजाः॥
तेषां यतीतं पर्याय बहुवर्षयुगांस्तरः॥
राजानः संप्रयस्यान्ति कालेन सहता ततः।
वाल्तिना वाङ्ताः सर्वे स्वार्था स्विन्हाम्य

अवाजिकाच वे सर्वे पायकार्येव सर्वमः। युरे वृपतिम्ब्दे वे सन्यामिरे च वे कली।" इति व्रक्ताकपुरासे इध अध्यायः।

सुनिविधेष:। यथा,—

"नातं दिनं दूमवते विशिष्ठ-साष्टी च गर्गो ववनी दशाष्ट्रम्। जन्माख्यमासं किल भागृश्यि वते विवाहि ह्यसमीविधे॥"

इति तिथादितसम् । * ।

कालयवनीत्यसिर्यया —

श्रीपराभार उपाच ।

"मार्थे मोन्ने दिनं खातः वर्ण दश्रुतावाम् दिन ।
यदूनां सित्रधौ सर्वे जहस्यांद्यास्तरः ॥
ततः कोषयभाविष्टो दिच्चाप्यमेव सः ।
स्तिमक् दापस्तेप य

सम्रोख

यवस

आराधयनम्हादेवं सी व्यस्य र्थं समत्त्वत्। हही वरच तुष्ठी स्मी वर्षे दादश्मे हरः। सभाजवासास न तं यवनेशी हानातान:। तद्योघित्स्त्रमाचास्य पुत्रोरभूद्विस्तिभः॥ तं कालयवनं नाम राज्ये खे यवनेश्वरः। चाभिष्य वर्ग याती वजायकितीरसम्॥ स च वीर्यसदीनातः प्रथियां विलागे नृपान्। पप्रक्त नार्द्यासी क्षयामास याद्वान्। म्हे च्हकोटिसहसाणां सहसे: सोश्रीमसंदत:। गनान्यर्यसम्पत्रेचकार प्रमोदासम् ॥ प्रययौ चायविच्छन्नं छित्रयानी दिने दिने। बादवान प्रति सामधीं मैचेब मध्रा प्रीम्॥ क्षणीयि चिन्तयामाम च्यतं यादवं कुलम्। यवनेन र्गी ग्रम्यं सागधस्य भविष्यति । माग्रधस्य वलं चीयां स कास्ववनी वली। इन्सः तदिहमायातं यदूगां यसनं दिधा। तसाइमें करिष्यामि यदूनामति इजेयम्। क्तियोश्रीप यत्र युक्षेयु: विं पुनर्रु स्मापुद्भवा: ॥" 'इति सचिन्य गोविन्दो योजनानि महीदिधम्। ययाचे दार्गपुरी दारकां तत्र निक्सेमे ॥ मधरावासिनो लोलांस्तचानीय जनाइन:। ज्यासने कालयवने मधुराच खयं ययी। विद्यावासिते सैन्धे मधुराया निरायुधः। निकासि स गीविन्हो दहणे यवन स तम्॥ स ज्ञाला वासुदेवं तं वाहुप्रहरणी रुपः। चातुयातो महायोगिचेतोभि: पाप्यते न य:॥ तेनानुवातः क्षयोशिप प्रविवेश महागुहाम्। तच प्रिते महावीयों सुचुकुन्हों नरेन्द्ररः॥ सी २ पि प्रविष्ठी यवनी हष्टुर प्रव्यागतं नरम्। पादिन ताड्यामास क्रमां मत्वा सुदुम्मेति:। इष्टमात्रस तेगासौ जन्वाल यवनोश्याना। ततकोधजेन मैजेय। मसीभूतच तत्त्वणात्।" इति वियापुरागी ५ अंध्र २३ व्यथ्याय: ।

इति वियापुरागी ५ अप्रे २३ स्थाय: ॥
:न:, जि, (योतीति। ॥ + "नन्दिश्रहीति।" ॥
१। १३८। इति खाः।) वेगी। इति मेदिनी।
ने, १११॥ (यथा, नैष्यचिति। १। ६५।

"तमखवारा यवनात्र्यायिनं
प्रताप्र रूपा मनुजेप्रमन्त्रयुः॥")
वनिष्ठः: पुं, (यवनिष्ठिः। हिन्द्रप्रियत्वात्
नथात्वम्।) गुग्गुलुः। दति राजनिषेत्रः॥
वनिष्यं, क्षी, (यवनानां प्रियम्।) मरिचम्।
दति हेमचनः। ३। ४८॥ (विवर्णमस्य
मरिचप्रव्दे ज्ञात्यम्॥)

श्वाचार्यः, पुं, (यवनो नामाचार्यः।) व्योतिः-प्राच्नकतृंस्तिविग्रेषः। इति वराष्ट्रमिष्टिरौ ॥ श्वानीः, च्योः, (यवनानां लिपिः। "यवनालि-प्याम्।" १ । १ । ३६ । इति वार्तिकोन्या दीष् व्यानुगागस्य ।) यवनस्य लिपिः। इति सुखवोधदीकायां दुर्गाद्यसः॥

नारि', पुं (धवनानामरि'। धवन' कालयवनी-2रियेसीत वा श्रीकृष्य दति चिकाक

भेष ।

यवनातः, पुं, (यवानी नाता इव नाता यस्य ।) धान्यविशेषः । देधान् इति भाषा । तत्पर्थायः । योगाल: २ ज्यांक्रिय: ३ देवधान्यम् ४ जोन्ताला ५ बीजपुर्वियका६। इति हेम-चनः। १। २८१॥ (यथा, सुमृते उत्तरतन्त्रे १५ अधाये। "यवनालस्य चुर्णेन (जिकटोर्लवगस्य च। खेद्यिला तत: पञ्चाह्यभीयात् क्रुग्रको भिषक्॥") यवनालजः, पुं, (यवानां नालेभ्यो जायते इति। जन् + द:।) यवचार:। इति हेमचन्र:। 8। १०॥ (यथा, वैद्युलस्त्रमालायाम्। "चारकी क्याकी क्यारमी यवजी यवना जनः॥") यवनिका, स्त्री, (युनात्याष्ट्रणोत्यनया । यु + व्हुट्। डी घा सार्थे कन्। टाप्।) जवनिका। इ.स.-सरहीकाः। कानात् इति भाषा। (यथा, भागवते। १। ८। १६। "मायायवित्रवाच्हतमद्वाधीच जमययम्। न लक्समें स्ट्रिया नटी नाव्यधरी यथा।") यवनी, स्त्री, (यूचते पचतं सुक्तमन्या। शु-खुट्। डीप्।) यवानीनामनौषधमेदः। इति मेहिनी। ने, ११२॥ (यवनस्य स्तीति। यवन + डीष्।) यवनभार्था ॥ (यथा, रहुः।

ष्टा ६१। "यवनी सुखपद्मानां से हे मधुमदं न सः। वालातप्रमिवाङानामकाल जलदोदयः॥")

यवनेष्ठं, क्षी, (यवनानां इष्टम्।) सीसवाम्। इति डिमचन्द्रः। ८ । ९००॥ मरीचम्। एक्षनम्। इति राजनिवेष्टः॥

यवनेष्टः, पुं, (यवनानाभिष्टः ।) सञ्जनः । दान-पत्ताखुः । निम्नः । पत्ताखुः । इति राजनिर्घयुटः॥ (तथास्य पर्य्यायः ।

"एला खुर्य वने रुख दुर्ग सी सुख दूषक: ""
दित भावप्रका ग्रस्थ पूर्व खुर्छ प्रथमे भागे ॥)
यवप्रका, की, (यव दित प्रक्था यखा:।)
चुद्रशेगाविष्य:। तसच्यां यथा, भावप्रकाणे।
"यवाकारा सुकां दिना ग्रियता मांसिमित्रता।
पीड़का संप्रवाताम्यां यवप्रक्रीत सोच्यते॥"
यवाकारा मध्ये खूबा प्राम्ते सुप्रा॥ तचिकित्सा यथा,—

"अन्ताल जी यवप्रखां पूर्वे खेरेक्माचरेत्।
भनः शिलादेवरात कुरुक ब्लोः प्रतेमयेत्।
प्रकां व्यविधानेन यथो लोन प्रमाध्येत्॥"
यवफ्लः, पुं, (यववत् फलमस्य ।) वंपः। इलमरः। २। ४। १६१॥ जटामां थी। कुटनः।
इति मेरिनी। ले, १६२॥ (यस्य प्रयायो यथा,
"कुटनः कूटनः कोटो वसको गिरिमलिका।
कालिङः प्रव्रपाखी च मिस्तकापुष्य इस्पि।
इन्हो यवफलः प्रोक्तो हन्तकः पास्त्रहमः॥"
इति भावप्रकाप्रस्थ पूर्व खर्छ प्रयमभागे॥)

ं प्रचटना इति घ्रन्दरसावकी। यवसध्य की, (यवदत सध्य यस्य प्रमेद यथा "प्रिश्वचान्त्रायणं श्रीतं यतिचान्त्रायणनाया यवमध्यं तथा श्रीतं तथा पिपीलिकाङ्गति ॥ इति प्रायक्षित्रतस्त्रम्

(पुं, यच्चमेद:। यथा, ध्रातपथत्राहासी । १३० ९।६।

"यवसधाः पचराची सवति॥" यवाकारमधी, चि॥ यघा, सुत्रुते चिकित्स स्थाने १ अधाये।

"प्राविनिक्सधास्य यवसध्यास्त्रधापरे।

एवंप्रकाराञ्चतयो भवन्यायन्तवो बणाः॥")

यवसयः, त्रि, (यवस्य विकारी व्यवनो वा। यव

"स्यसंज्ञायां तिलयवास्थाम्।" ११६११६६। इति

स्यट्।) यवनिक्सितः। यवप्रव्हात् स्यट्

प्रययेन निष्यतः॥ (यथा, प्रतप्यवास्त्री।

२।३।१३।

"कार्कं पलाशाध्यां यवमयमपूर्णं कला यचा-इवनीयमाधास्य न भवति तिव्रद्धाति ॥") यवलासः, पुं. (यवान् लासी यस्य ।) यवचारः इति शब्दरतावली ॥ (विश्विशिस्य यवचार शब्दे जातयः॥)

थवश्रकः, पुं, (यवानां श्र्कः कारगलेनास्यस्य ऋषेच्याद्यच्।) यवचारः। इति जिकाण्ड ग्रेषः॥(यथास्य पर्यायः।

"यावण्की यवचारी यवण्की यवाण्यन:।
चारकी द्याकी द्यारमी यवनी यवनासण:॥"
इति वैद्यकरतमानायाम्॥)

यवम् ताजः, पं, (यवम् तात् जायते इति । जन्म हः।) यवचारः। इति राजनिर्वेद्धः। (विवर्णमस्य यवचारण्डे जातव्यम् ॥) यवसं, क्री, (योतीति । यु + "विष्युश्यां स्थित्।' उथाः। २।११६। इत्यसन्। संज्ञापृक्षेकत्वाः

हिंद्धः ।) हमान् । घातः । इत्यमरः ।२।६।१६०। (यथा, मनी । ६ । ६५ । "तत्यादायुधसम्पन्नं धनधान्येन वाष्ट्नेः । न्नाक्ष्येः [प्राच्यास्यनं धनधान्येन वाष्ट्नेः । न्नाक्ष्येः [प्राच्यास्यनं व्याप्यास्यास्य ।")

यवसुरं, क्षी, (यवनिक्षिता सुरा। "सुरासेना-क्शयाप्राणानिप्रा क्षियाच।" जिङ्गासुप्रायने नपुंसकाधिकारे १२। इति क्षीवलम्।) यव-जातसुरा। इति सिद्धान्तकीसुदी॥

यवागूः, स्त्री, (यूयते सिश्चाते रति। यु + "स्युविचिश्वीरन्युनागूजनुत्तः।" उगा० ३। प्रश रितः
यागूच्।) षड्युग्जन्य पत्रवनद्रवविषेषः
याउ रित भाषा॥ तत्पर्थायः। उग्याना २
स्राथा ३ विनेपी ४ तरणा ५। रस्यमरः। २।
१।५०॥ "यूयते सित्र्याते यावागुः यु न सिन्न्राये
नासीति न्यागुः गुणः। स्रोधित चिनस्त्रि
न्वरादिरोगं उग्याना उप्य वाधे दिच पूर्विण
निक्। स्रायते पत्रवेत स्त्रताया स्राव पाने स्तः
सुल्वासोहिति नः। विकिम्पति विनेपी नि
विपी प्रण च वेष नदादिसा
दीप तरित स्वति तर्षा त सरेरिसमेवे
प्रश्नी वाषीति स्थाः।

याखा गुणा तच्यच । "सन्दीपनी खेदनरी यवाग्ः सम्याचनी दोष्ठमलामयानाम्। चन्तपंगी धातु वजेन्द्रियाणां भूक्ता भवेत् सा व्वररोतिणाच ॥ तिकञ्च भवेशाच हिमामेन जर्ज चिपेत्। वर्त पिपाली सलं पिपाली च खनागरम्॥ वक्स समांग्रानि पिष्टा चेतांच तस्लान्। डा भिथिला कि चित् सा यवाग् निगदाते॥ गुसुप्रसङ्घानी जनी नारु चिमाचरेत्। हमाध्रफलेयुँ ता यवागः स्थाच दुर्ज्या ।" इति हारीते प्रथमस्थाने १२ अध्याये॥ । गृ: घड्गुया नवे चिह्ना स्थात् क्रश्ररा घना। त्र्यां इत्यो बल्या तर्पणी वातनाशिनी ॥" मध्यलके हितीयेवधाये बार्ड्सरेकोत्तम्॥) ाः, पुं, (यवायात् जायते इति। जन् + छः।) वारः। इत्यमरः। २ ः ६ । १०८॥ ा, भावप्रकाशस्य पूर्वस्वक्ते प्रथमे भागे । का: चारी यवचारी यावस्को यवा-ग्रज: I²²)

नी। इति राजनिष्युटः ॥ वि, (यदेन वेशेन खनिति जीवतीति) + खच्।) वेगौ। इति सेहिनौ। ने, १११॥ ा, हे स्की (इंडो यव:। "यवाहीय।" श्रातुमागमचा पद्ये खार्थे कत्।) धिभेदः। योयानि इति भाषा । तत्रायायः । न: २ दीय: ६ यवसाइ: ४ यवागन: ५ ी ६ उपमधा ७ वातारि: ८ भूकद-८ यवजः १० दीपनीयः ११ म्यूतक्ति १२ नका १३ उमा १४ सीत्रमन्या १५। ंगुयाः। कट्लम्। तित्तालम्। उषा-वातार्थः स्त्रीयम्बाभावक्षमिच्हि हैनाग्रि-दौपनलच। इति राजिनवैग्टः॥ स्रिप अथ यवाचा नामगुका:। निक्रीयमना च ब्रह्मद्भाजमोदिका।

ता दौष्यका दौष्यातथा स्वाद्यवसाङ्या॥ ो पाचनी रुचाती च्छोध्या कटुका सञ्चः। ो च तथा तिका पित्तवा मुक्र प्रकट्टत्। मीदराना हगुला भी इङ्गामप्रयात् ६ म्रामीदाया नामानि गुणास्य। ोदा खरासा च मायूरी दीप्यवस्तया। त्रक्षक्वधा प्रोत्ता कारवी लोचमत्त्रता। ोदा कटुक्ती क्छा दीपनी कपवात बत्। विदाक्तिरी इत्या इच्या नक्करी कहु।

नेनासयमसिक्हि इिकार्वस्तरजी हरेत। व्यथ खुरासानीयवानीनासगुरा। पारसीकयवानी तु यवानीसहणी गण विशेषात् पाचनी रूचा याहियी सादिनी गुरु: 🛚 "

इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्तरहे प्रथमे भागे ॥ यवापत्यं, क्री, (यवस्थापत्यम्। तच्चातत्वानया-लम्।) यवचार:। रति राजनिर्वेष्ट: ॥ यवासानं, क्षी, (यवास्ताभ्यां नायते इति । जन् न-इ.।) सीवीरम् । इति राजनिष्ठेग्दः ॥ यवासः, गुं, (यौनीति। यु+ "ऋतन्यञ्जीति।" उगा० १।२। इत्यादिना खास:।) दुरालभा। "यासी यवासी दुष्पर्शी धनुशासी दुरालमा॥"

खद्रिमेद:। यथा,— "करहकी वासपत्रच यवासः खदिरस्तया॥" इति ग्रव्समाला।

इति रिसमाचा ॥

यवासा इति खाता कर्टकी चुपविष्य:। तत्-पर्याय:। यास: २ वहुकराटक: ३ अल्पक: ४ चुडेकु दी ५ रोट निका ६ कच्छ्रा ७ वाल-पन: - विषन्न: ६ काएटका लुक: १० जिक-र्किका ११ गान्सारी १२ छनना १३ । छन्स गुणाः। मधुरितक्तिवन्। भौतवम्। पितात्ति-दाइनाभित्म। वलदीपननारितम्। छणा-क्रफ्रच्हिं विसमेनित्वच। इति राजनियेग्टः॥ यवासकः, पुं, (यवास + खार्थे कर्।) दुरालभा। इति प्रव्हरतादली॥ (यथा, सुश्रुतं उत्तर-तन्त्रे ३६ चथाये।

"चयकासं वचनापं पार्श्वभूलानपास्यति। गुङ्चीविषलावासावायमाणायवासकी: ॥") र् । १। इस । इस स्व वर्तिकी का। यवासमानेरा, स्वी, (यवासेन तहसेन क्षता मार्करा। भाक्षपाधिववत् समासः।) यदासरस्वटित-ग्राकेरा। तत्पर्यायः । सुधामोदकः २ मोदकः ३ तवराजः । खख्तरः ५ खण्डनः ६ खण्ड-मोदनः । अस्या गुणाः। अतिमधुरत्मः। पितश्रमष्टवापद्वम्। वृष्यवम्। विदाह-ऋच्हें।सिंधान्तिशान्तिकर्त्वम्। सर्वयः। इति राजनिर्वेग्टः॥ (यथा, सुत्रुते स्टब्स्याने ४६ "यवासप्रक्रा मधुरकवाया तिक्तातुरसा क्षेया-

इरी सरा चेति ॥")

यवासा, स्ही, (यवास + टाप् ।) गुखासिनीहणम् । इति राजनिवंदः।

यवाज्ञ:, पुं, (यवमाज्ञयति खकारणव्यादिति । चा 🕂 क्रे 🕂 तः ।) थवचारः । इति राजनिर्वेग्टः 🛭 (यया, सुश्रुते चिकित्सितस्थाने २० व्यध्याये। "ववाङगीरिकोम्मिन्नै; पादलेपः प्रश्रस्थते ॥" गुणादिविधीकोशस्य ववचारण्ड्हे विज्ञीय:॥) यविष्ठः, चि, (खायमेधामतिश्चयेन युवा इति। अवन + इसन्। "स्यूलह्रेति।" यथा दिली पगुणौ।) (यसा, ऋखेंदे १।१३७ २

"बीधा में अन्य वचका यविष्ठ कानस्थातरि पु इति हैमचन्त्र । ०११ % १ चिव्वपि वधा सागदते ३ १ **५** "भातुयावष्ठस्य मुतान् विवन्तृन् प्रदेख लाखाभवने दहाह ॥")

यवीयान्, (स्] चि, (स्रयमनयोरतिश्येन एवा । युवन् + "दिवचन विभन्योपपदं तरवीयसुनो।" प्राहाप् । इति ईयसुन्।) कनिष्ठ:। (यथाः मनी। २ । १२८।

"अवाची दीचिती नामा यवीयानिष या

चातिभ्य युवा। इति मेदिनी। सं, ६१॥ यवीत्यं, स्ती, (यवेभ्य उत्तिष्ठतीति। उद् + स्या क:।) धौवीरकम्। इति राजनिर्वस्ट: " यखं, जि, (यवागां भवनं चेत्रम् । यव + "यव-यत्रकाविकादु यत्।" ५।२।३। इति यत्।) यदाह्मियनोचितचे चम्। तत्पर्यायः। यत-काम् २ वरिकाम् ३। इतामरः । २। ६। ०। ववीचितम् ३ ववकोचितम् ६। इति भृष्द-रतावली॥ (बर्वस्यो हितम्। यव + "खन-यवमायति खद्दवन्न साम सा भू। १। ७। ४ वि यत्। यवच्तिः । इति वाक्रणम्॥)

यथः, पुं, (यवस्यो हिनः । यव र यत् ।) सारः ।

"बबाह्यं आवणादि सञ्जानतो रजसानाः। तासु स्तारं न कुळींन वर्जायला ममुद्रगाः ॥' इति प्रायस्वित्ततस्व ग्रामाहाताप्।

(स्त्री, नदीमेर:। यथा, ऋर्यदे । पाप्छापा "वार्यवा यथा(भर्त्रहेलि मूरव्रकारण।" "ययानि: नदीसि:। चयनय: यशा: इति नदीनामसु पाठात्।" इलि तहार्थे सायमः ॥ यशः, [स्] की, (चक्तं वाग्रीनीति। अध -"चर्णहेंबने हुट्च।" उचा० ४। १६०। इत्य-सुन् युद्च।) सुरवाति:। तन्पर्याय:। की नि: २ चमका ३। इत्यमर: ।१।६।११॥ समाखा ३ कीर्तनापु अभिश्वानम् इ चाद्रा ६ समच्या । इति ग्रव्हर्वादकी॥

"दानादिप्रभवा कीर्तिः ग्रीयादिप्रभवं यगः। इति माध्यी।

चतरव यश:कीनांभेंदस्थापि दर्शनान् यश:-कीर्तिपरिमदी जीवज्ञीय न कीवति। इति कर्याचत् प्रयोगः। जीवतः स्थातिर्यभ्रो क्रमस्य खातिः, कीर्णिरिति केचित्। तम् साधु कीर्णिन्ते ष्ट्रप दूतिकेति प्रयोगद्धौगत्।"इसमस्टाकायां मरतः ॥ कीर्तिनाग्रं होघो यथा, —

"हन्ति यः परकीतिष स्वतीति मानवाश्वमः। य छत्र इति खातस्तन् कल व निश्चामय ॥ धानकूपे वसेन् सीर्या याविस्नाचतुर्या। कौटेनेकुलमाने च मचितः सततं हुम । ॥ वप्रचारोदकं पापी निखं पिवति खाइति। तत: सभी जन्म सप्त काक; प्रश्व तत: मुचि: ॥"

इति बचारेवले प्रकृतिखके हह ख्रध्याय. 1

यिष्टिमधु खालेजाता जलजातिरसा पुरा ॥"

इति वैदाक्रमालायाम्॥)

(चन्नम्। यथा, ऋमिरे। धा ५२। ११। "वयं स्थाम यश्रमी जनेषु।" "बग्रस: कीर्तेरबस्य वा।" इति नद्वार्ध्य साययः ॥ चि, यश्खी । यथा, ऋग्वेरे । ८। "त्विभिन्न वधा गस्त्रजीभी भ्रवसस्यते।" "संयगाः यग्रखासि भवसि।" इति तद्वार्थे सायगः: 🛚) ग्र:पटच्च:, पुं,(यग्र:स्टचक: पटच्च: । ग्राकपार्थिव-वत समास:।) एका। इत्यसर:।१।०।६॥ भ्र:भ्रेष:, त्रि, (यम् एव प्रेषीय्खा) न्हत:। इति हेमचन्द्रः। ३। ३८॥ (यथा, कथासरित्-सागरे। ६१। ४३। "तत: क्रमेण तनैव सार्ज्यस्भरीयाणा। प्रची गदेह: प्रययी स यग्र: ग्रंघतां नृप: ॥") सर्गे, धुं ॥ ! ग्र्हं, क्री, धातुविशेष:। एस्ता इति भाषा । यथा, "यग्रहं रङ्गसङ्खं रोतिचेतुच् तक्ततम्। यग्रहं तुवरं तिसं ग्रीतलं कपः पित्तस्तृ। च चुर्खं परमं मेचान् पार्क्ष्यासच नाध्येत्॥" इति भावप्रकाशः॥ प्रकरः, चि, की निकारवः । सुख्यातिजनकः । यग्रस्करोति य इसर्घे ("क्षेत्रो हेतुनाच्ही ल्यातु-लोम्बेषु । "३।०।२०।) इति टप्रत्यवेन नियाझ:। यश्स्त्री दिला इति याकरणम्॥ (यथा मनौ। ५। ३५३। "एतेषी नियही राजः पञ्चानां विषये स्वकै। साम्बाज्यसन् समाबीयु नोके चैव यश्रस्तरः ॥" विमा चे नविशेष, की। यथा, नारसिंहे ६२ चाः। "विर्जं पुष्पवत्यायां वाजञ्जामीकरे विदुः। यश्रकरं विपाशायां माहियायां हृताश्रनम्॥" भौभावतीपुर्या जाते बाह्मणविशेषे, पुं। यथा, क्यासरितागरे।१०४।१६। "तस्यां यश्कारो नाम विदानाष्ट्री वहुन्नतुः। ब्राह्मणीरभूदभूतस्य सत्यक्षी मेखवेरित च॥") प्रस्वा, स्त्री, (यश्रसे विता। यश्रस्+यन्।) जीवन्ती। ऋडिनामीयधि:। इति राज-निचेत्ट: ॥ प्रस्वान्, [त्] चि. (यशोशस्यस्य । यश्रस् + मतुप् । मख व:।) कीर्तिविधिष्ठ:। इति व्याकरणम्है। (यया, अधर्ववेदे। ६। ५८। २। "यचेन्द्रो द्यावाष्ट्रियोधेश्खान् ययाप कोषधीय यश्चती: "") प्रस्तिनी, स्त्री, (यप्रस्तिन् + डीष्।) वनका-पासी। इति ग्रव्ट्रजावली ॥ यवतिका। महा-च्योतिश्वती। इति राजनिष्येष्टः॥ (सळवतस्य पत्री । यथा, कथासरिसागरे । ७३।२५०। "चार्च यशस्वती नाम राजसेवानुकी विनः। मार्था मत्रवताखास्य विप्रस्थेहामनान्वया॥"

वया, काभीखर्क

"वप्रस्थिमी यभोदा च योग्या ग्रक्तात्मसेविता।

₹ 181

सक्यने

वश्रकी, [न] चि, .(यश्रीवस्यस्वति । वश्रस् + "अस्सायेति।"५।२।१२१। इति विनि:।) यशीविश्रिष्ट: । कीतिमान्। इति वाकरणम् ॥ विष्टिकः, पुं, (यिष्टिरिव । कन्।) जनकृत्रः। (यथा, मनौ। ६। ३३४। "विप्राणां वेदविद्धां स्हस्थानां यण्रस्ति-शुक्रवैव तु श्रूतस्य धन्मीं नै:श्रेयमः परः ॥") यशीरः, गुं, (यशी स्दानीति। दा + कः।) पारदः। इति राजनिर्वस्टः॥ (ज्ञीनेश्प-इखते। यथा, वाराहे। "सुवर्णे रजतं ताःचं रङ्गं यश्रीदमेव च । मीसं लोइ ख सप्तेत धातनो (गश्चम्मना: ॥") यभोदातरि, चि॥ यशोदा,फ्ली,(यशो ददानीति । दा∹ क: । टाघ ।) नन्दपत्नी। यथा, त्रीभागवते १० स्कन्दी। "नन्द: किमकरोहु छान् श्रेय एवं महोदयम्। यश्रीदा वा सञ्चासामा पर्यो यस्यास्तनं (दिलीपमाना। यथा, हरिवंग्रे। १८। ६०। "तेघान्तुमानसी कच्या यश्री दामा विश्वता। पत्नी सा विश्वस्थतः स्वया वै रहण्केणः। राजधेर्जननी चापि दिलीपस्य सहातान: ॥" यशोदातरि, चि। यथा, तैत्तिरीयसंहिता-याम्। ८। ८। ६। २। "यशोदां ला यश्चिते जोदां ला तेजसीति॥") यषा, [ऋ] पुं, (यजते इति। यज्⊹ हचा।) घ!ा-कत्ता। तत्पर्यायः । यजमानः र । इत्यसरः ।२। । पा (यथा, मार्क छिये। १२०। २। "स दानभीलो यहा च यज्ञानामवनीपति:॥") यरि:, गुं, (इच्यते इति। यज् - बाह्रलकात् ति:। इति उगाहिष्टती उच्चनस्तः। १११ २६।) ध्वनदण्डः। इति विश्वशब्दरतावस्यौ ॥ सुन दग्ड:। इति मेहिनी। टे, २६॥ यष्टिः, पुं, स्त्री, (यजते सङ्गच्हते । यज् + तिः।) तन्तु:। इति भ्रव्यमाला । हारलता। (हारा-विलि:। यथा, स्वी। १३। ५८। "कवित्यभाविषिभिरिजनीलें-म्लामयी यष्टिरवानुविद्वा । चन्यच माला सित्रप्रकृतानां इन्हीवरैरतुखचितानारेव॥" "यिष्ट: हारावित: 1" इति मिसनाय: 1 * 1) सार्गी। मधुका। श्रक्तमेदः। इति मेहिनी। टी,२६॥ प्रोषस्य पर्यायः। दखः २। सगुड्ः ३ इति हिमचन्दः। ३। ४४८॥ तहानमालं यथा, विद्विपुरायो । "यधि ये तु प्रयक्त्ति नेत्रहीने सुदुर्वते । तेषान्तु विपुलः पुंचां सन्तानी मोहवज्जितः ॥" (क्जी, प्राखा। यथा, कुमारे। ६।२। "चृतयशिरिवाण्यासे मधौ परभृतोक्खी॥"

"चूतवरिं चूत्रशास्ता इव " इति तच मिस्र

मधुक यष्टि स्वीतक

नाय । यश्मिध्

इति भाव्यरतावनी॥ (यष्टि + खार्घे कन्।) यरिका, स्की, (यदि + सार्थे कन्। टाप्।) हार-मेद:। यथा,— "यष्टिका दिख्का चैत्र तिलका सारिकेळिष्॥" হিন সিटাधर्.॥ वाणी। यथा,— "पर्व्वलं दीर्घिका वाषी यणिका भीनगीधिका।" इति विकास्टप्रेयः॥ यहिमधुका। यथा,— "चय यहीमधुनं साम्मभ्यष्टी तु यहिका।" इति श्ब्द्रज्ञावली। लगुड़:। यथा,— "अय प्रक्तिच प्रकी च यष्टियंशी च यहिका। दण्ड: काण्डोशीय लगुड़: पसुन्नी दखकी-श्पचा" इति भ्वद्शनावली। यष्टियहः, पुं, (यष्टिं ग्रज्ञानीति । यष्टि 🕂 यह 🗕 "प्रस्तिलाङ्गलाङुग्रयस्ति।गर्ता।" ३।२।८। इत्यस्य वार्ति० चाच्।) यष्टिधार्कः। लगुड याही। इति सम्बनीघटीनायां दुर्गाहास: 🕫 यष्टिमधु, क्री, (यष्टां मधु साधुय्यसम्ब ।) वर्ट-मधुका। इति इलावुधः ॥ (यथास्य पर्यायः, । "यराइं मयुनं यष्टि: क्रीतनं मधुयष्टिना। यष्टिमधु स्थवेनाता जनजातिर्सा पुरा ॥ 🐣 इति वैदाकरतमालायाम्॥) यिष्मधुका, स्त्री, (यिष्मधुदम् कायतीति। की 🕂 कः:।) यष्टिसधु। तत्पर्यायः। स्तीतकम् २ सध्-कम् ३ मधुयरिका ४। इससर:। २।४।२०६। यधाः इम् ५ वर्षः: ६ स्यलेनातं चेत् वरिमध् ८ जातजाचेन् व्यतिरसा 🕒 इति रत्नमाला। "च्येष्ठीमधुतथा यङीमधुकं क्लीतकं तथा। अयकीतनकं ततु भवतीयं मध्रावका।" अखा गुणाः। "यषी हिमा गुरु: खादी चचुच्या वलवर्ण-सुखिषा युक्रला ने खा खर्था पितानिला-स्त्रांजित। वस्प्रीयविषक्हिंद्रिधारकानिचयापदा ॥" इति सावप्रकाशः॥ यषी, खी, (यषि + "हादिकारायक्तिन:।" इति डीष्।) यस्मिधु। इति भावप्रकाशः।

(बद्यास्थाः पर्धायः ।

"यही यद्याइयं श्रीसं सधुनं सधुयहिना।"

"यधी दिमा गुच चाती चल्लाखा बलवक

गुखा भाव

इति गाराई २०८ मधाय: ॥

पूर्वसङ्घे १

सु स्वाधा युक्रका कड्या खर्था पिता निला स् (जत

वयप्रीयविषक्हिंह्यमाग्लानिचयापदा ॥ याम्। प्। इई।

"संयोजिता या मकिना तु मधी वरीति सा भूषणविज्ञितता।") किं, की, (यरी + कन्।) यश्मिधु। इति राजनिषेग्द: ॥

ीपुरुपः, पुं, (यष्टीपुर्धासव पुर्व्या यस्य ।) पुत्र-जीवरुचः। इति भावप्रकाणः॥

ीमधु, स्ती, (यद्यां मधु साधुर्यसस्य ।) मिष्ट-म्हलविश्वेष:। जेठीमधु इति म्हलइटी इति च चिन्दी भाषा। तत्पर्याय:। सध्यष्टी २ सधु-वसौ इ सधुसवा । मधुकम् ५ मधु ६ यही-सम् ७ यट्याइन् 🕬 (तथा च।

'धष्टीमधुतया यदी मधुकं स्नीतकन्तया। अन्यत् क्योतनकन्तत्तु भनेत्रोये मधू जिका॥" इति भावप्रकाष्ट्य पूर्व्यखाडे प्रथमे भागे ॥) घसः गुणाः। मधुरत्म्। किसित्तित्तत्म्। श्तिललम्। चचुथलम्। पितिष्ट्ताम्। रुघः-चम्। भोषळवात्रियापचलकः। दति राज-निर्धेष्ट:॥ (यथा, सुञ्जते चिकित्सास्याने २० अधाये। "तत्र विङ्कृतख्वचूर्णमाहृत्य यरीमधुयुक्तं यथावलं भीवतीयेनीपयुक्षीत ।") ग्राकं, की, (यशीयाज्ञा यस्य।) यश्मिधु। इति राजनिषेखः ॥ (यथा, सुम्रुते ऋचस्याने १६ खधाये।

'ववाचगन्या वष्टाइक्तिलेकोहर्ननं

हितम्॥")

इर् य उ यतने। इति कविक त्यहमः। द्वा०-पर०-खक०-सेट्। क्रावेट्।) इर्, मयसत् अयाचीत् अयसीत्। अस्तात् पुषा-दलाजियं इ इयाची। य, प्रयस्थति। क्रम सम इत्यादिना केवलात् संपूर्वाच असात् अन् विकल्पात् यस्ति यस्त्रति संयस्त्रति विनति। उ, यसिवा यखा। यतनं यतः। ति इगोदासः॥

:, युं, (यसति मोचायेति। यस्+किप्। 'ज्ञायां कन्।) सुनिविशेष:। इति सुन्धवीध-ाकरणम् ॥ (यथा, खाश्यलायमञ्जीतसूत्रे उत्त-हिं । ६।१०।१०। "यस्तवाधीलमीनमीनग्रार्क-चित्रविधातिर्धेषालङ्कायनजैमिनिहैनन्याय-ानां भागविवेत इयस्वितसेति॥")

, पुं, (यजतीति । यज + "ग्रेवायङ्गिङा-वापुरमीवा: 1" उका॰ १ । १५८। इति न्पत्येन निपातित:।) यनमान:। इतु-हिकीय: । (जि, महातृ। यथा, ऋग्वेदे। 121121

उड्डिया जानता यो जजानाणां गर्भी गृतमी

वश्री खियः " यको सञ्चान्।" इति तद्गाव्ये सायस ।

या ल गती इति कविक खाइम (बाहा॰ पर॰ सक्त चानिट ल याति। दात दुर्गा

(घारमेर:। तलचार्यं यथा, उहत्संहिता- थागः, युं, (इज्यते इति। यज् + घण्।) यमः। इलमर:।२।०।१३॥ तच औतामिहळ-इवियंत्राः सप्त । यथा । च्यामग्राधानं तदे वासिहोत्रम् १ दर्भगौर्धमासौ २ पिकःपिष्ट-यत्तः ३ व्याययगम् ४ चातुकीस्यः ५ निरूढ्-पश्चन्य: ६ सौत्रामणि: ७) सात्तीपञ्च-पाक्यद्भाः सप्ता यथा। खीपासनम् १ वेश्व-हेव: २ स्थालीपान: ३ चाग्रयसम् ८ सर्प-विलि: ५ ईप्रानविल: ६ खश्कान्यस्का ७। श्रोतासिनप्तसंखाः। यथा। सोमगाः स रवामिष्टोम: १ अवसिष्टोम: २ उक्था:३ घोड़शी ८ वाजपेय: ५ स द्विविध: संस्था कुरुख । चातिराचः ६ चाप्तूथामः ७ । उत्तर-कतनो बहन:। यथा। महावतम् १ सर्वती-सुखम् २ राजस्य: ३ पौष्डरीकम् ३ स्राम-जितु ५ विश्वशित् ६ खन्त्रमेधः ७ हृष्ट्यातिसवः प आङ्गिरसः ६ चयनाम्यरादश २०। दत्यादि श्रीतस्त्रम् ॥ ॥ सर्वदेवानां यागनालो यथा,

> शुक्र उनाच। "खळानेव सुद्रश्रेष सहापुर्यं यथा भवेत्। तदर्धं श्रोतुमिक्साम यद्यामं सुरेश्वर ! ॥ ब्रह्मोवाच।

स्या वस प्रवस्थामि यथा लं परिएच्छसि। व्यक्षकेन महापुर्यं यहचेति विधौषिकम् ॥ स्रापूर्णांद्रभीयोगं प्रिवयागेषु चोत्तमम्। खडुवर्गम् भाग्यम् उमाया सगुवासरे ॥ दैवयोगात् यदा घष्ठी पुष्यर्श्वरविवाससम्। खन्दयागत्तदा कार्यः सर्वकामप्रसाधकः॥ वारेण वा यहा स्र्यं: सप्तमी विजया सता। तदा तुभवते भानीर्थागः सर्वगुष्टावृष्टः ॥ प्राप्रिरिकातुमंथीय अर्वर्क्त सीत्तरासु च। नवन्यां मङ्गलायोगो भानुम्हलदिनं यदा ॥ व्यष्टन्यां वाय चन्हा है अवगीन सुभावहम्। अधिवर्ध क्रजा है सुगर्गे भे तस्य वाहिन। पुनर्क्षमी गुरोक्चारे हाद्यां श्रवसेन वा। चोमग्रस्तं यदा योगं विष्णोः सर्वार्थमाधनम्॥ हितीयायां यहा सौंग्ये क्रांतिकर्त्वं भवेत् वाचित्। गह्यामसदा कार्यः सर्वग्रान्तिप्रदायकः। खातीचौमी चतुर्थीं च उमायामे वरा सहता। उत्तरासु च वर्वासु भानुपौर्णाष्ट्रभीषु च। श्चान्यभिवेकयागेषु सर्वकामार्थराष्ट्रमी ॥ गुरावेकादभी पुळा रोहिस्या वा यदा भानि:। सुतसौगायकामाय यागी रहिवनायके ॥ पूर्णिमास च सनास चयमीहाहणीषु च। चतुर्देष्यां व्यतीयासु यह ऋचे शुमेषु च। चर्चेषां भवते यागो भतिपूर्वो महासुने ।। सन्त्रसाधनद्रवायो रदयागाद्वायते।

> व्यक्तस्ति । विद्धिः सष्टादेवादवाप्रुवात्

खारीय वप्रतापल भास्त्रात पाष्ट्रत प्रम् गतिसिष्टां यथाकाम प्रयक्ति विचित्रम विझो न भवत तस्य यस्तु पद्मयेद्विनायकम विज्ञतारिभैवेत् यस्त्रां दृष्टा म्झन्दं मखे चगात्। माल्यामान्महासिद्धिः सर्वेषामपि जावने ॥ भवते धनवान् पुंषः प्रथमाई हुनाभ्रमान्। समापवर्गं पहिस्ति देशीयामात् प्रजायते ॥ माघादीर्भङ्गलांशीस्या चेस्राधीर्वक नायते ; र्देशादी: कालिकादान्स यष्ट्या विधिना सने।" इखारी देववतारे उदयतिष्युचर्यामाहाता-कीर्ननम्॥ 🛊 ॥

अथ यद्यामविधि;। "प्रमच्य नव रथादीन् शुभाशुभमलपदान्। महयागविधि सन्यक् विक्ति श्रीरघुनन्दनः ॥

चाय यहवागप्रयोगः;। तत्र रविसोमवुधगुरुशुक्रवारेषु चित्रानुराधाः स्याधिरोरेवतीयुव्यास्यिनी इस्तारी द्विगयुत्तराः चयेषु चन्द्रतारातुकूते शुभलके यागः कार्यः। ञ्ज वालग्रहभूतग्रहप्रवलतर्गराधिपण्यः डु:सङ्रोगाभिभवाटुभृतदु:स्रप्रावलीकनग्रह्नौ स्थ्रादिनिभित्तकं शान्तिकं मलमाशाहार्वाव कर्त्तवम्। अवग्रष्टं विना केवलदृष्ट्रायु:पुष्टिपृष्ठः श्रीकामादिपीथिकन्तु मलमासादीतरकाल एव कार्थम्॥ 🗱 ॥ तत्र यजमानः जनसानाः गीमधीपलिप्ने देश सद्भामनीपविष्ट उदह्मुस, बिस्तवाचा: स्थं: सोम इति पविता मलपूषः निजर्भेत्रयसहितजसपूर्णनाम्यपानं ग्रहीहा ' ॐ तिहिष्णोरिति विष्णुं संस्तृत ॐ तत् सहिः ख्चार्य ॐ असीताहि अमुकगीच: श्रीअमुक-देवधानी अमुककामी यहबज्ञमर् कार्य इति सङ्ख्या तळालमेवेषाचा नि:चिपेत्। जनार्थले गोचनाची: वद्यानाना। करिले इत्यन करियाभीति विशेष:। ततः चैतमर्थपा-नादाय।

ॐ नेतालाख पिशाचाच राचचाच सरी-

चापसपंतु ते सब्बं ये चान्ये विष्नकारकाः । ॐ विनायका विवक्तरा महोया यज्ञिषो वे पिशिताश्वनास। सिद्धार्थकेने क्षमामकाले-

मेया निरक्ता विद्शः प्रयान्तु । इत्येताभ्यां मन्त्राभ्यां खेतमर्थपप्रचेपे विषक्रकाः रकानमसार्यत्। ततः सगगाधिपघोड्णः मास्त्रकापूजा वसीर्धारा चायुष्यजर्म तदक्राने गायली जमं रहियाहक सला तरमली भीषा-सत्स्च्य बाह्यसान् परितोषा ततः स्वर मभक्तौ कर्त्ता प्राष्ट्स खंगुरुम् ॐ साधु मवा-नास्तामिति वदेत् ॐ साध्यद्यमासे इति प्रति वचनम्। ततो गत्वपुव्यवस्ताङ्ग्रीयकारिंगा युर्मनकृत दिस्यं नातु साद्रा ॐ अही. बाहि मसङ्घ क्यांश ग्रहपूषा भीमकर्मकरकाव वस्तकभीच वस्तक्रदेव-

श्रामाणं गत्यादिभिर्भ्यचै भवन्तमई रखे। ॐ ष्टतीरस्तीति प्रतिवचनम्। ॐ यथाविहितं यूजा दिकार्रेन क्षुर । ॐ यधाक्तानं करवाणीति प्रतिवचनम् । 🗯 । तती मखपौत्तरपूर्वभागे वितस्तिदयविस्तृतायां वितस्य क्रितायां उदक-ञ्चवायां वेदां गोसचेनोपलिप्तायां रत्तचन्दना-हिना मध्ये वर्त्तलं स्ट्रांम्। आयोग्यां खेतमई-चनानारं घोमम्। दिचणखां चिकोणं रक्तं मङ्गलम्। ऐशान्यां पीतं धनुराकारं बुधम्। उत्तरत्वां पीतं पद्माकारं दृष्टसातिम्। प्राचां मेतं चतुष्कोगं शुक्रम्। प्रतीच्यां स्थासं सर्पा-कारं श्रानम्। नैक्टेंबां श्वामं सकराकारं राहुम्। वाययां धुम्त्रवर्णान् खड्गाकारान् केतृत् विलिखा खरस्त्रोत्तविधिना व्यक्तिस्थाप-नादिवसस्यापनपर्यन्तं कमी इत्वा मखर्वे यष्टागावाच्येत्। 🗱 ॥ तच क्रम: । मध्ये। ॐ चित्रयं काष्य्रपंरत्तं कालिङ्गं हाद्या-

ङ्गलम्। पद्महस्तदयं पूर्व्वाननं सप्ताम्बवाहनम्। शिर्वाधिदेवतं ध्यायेड्डाइप्रत्यधिदेवतम् ॥ सम्यां जायमानं विशाखानचर्नं रक्तमाल्या-बरधरम्। इति ध्याता ॐभूभूँदः खः स्थ्यंग्रह इहागच्ह इहागच्ह इह तिष्ठ इह तिष्ठ इति शुक्ततस्त्रीरावात्त्वस्थापयेत् ॥ १॥ व्याप्ये । ॐ सासुद्रं वैश्वमाचेयं इस्तमाचं सिताबरम्। म्बेलं द्विवा हूं वरहं दिल्यां सगदेतरम्॥ दशार्थं चेतपदासां विचिन्योमाधिदैवतम् । जलप्रत्यिद्वय स्थार्यमाइयेलया ॥ चतुर्देश्यां जातं क्रांतिकानचम्मिति थ्यावा ॐभूभैन: ख: बोमयह दहामऋ दहागऋ इच तिष्ठ इच तिष्ठ इति शुक्रातामु जेरावास खापयेत्॥२॥द्वाचिखाम्। ॐ चावन्यं चित्रयं रत्तं मेवस्यं चतुरङ्गुलम्। चारत्तमात्यवसनं सारद्वाजं चतुर्भुजम् ॥ द्विणोडेंकमात् प्रक्तिवराभवगदाकरम्। चादिखामिसुखं देवं तददेव समाज्ञयेत्। स्कन्दाधिदेवलं भीमं चितिप्रव्यधिदेवतम् । दश्रम्यां जातं पूर्वशिषाहानचनमिति ध्याला अ भूर्भवः सः सङ्जयह इहारक इहारक इन तिष्ठ इन्ह तिष्ठ इति श्रुक्षतस्कुनैरावास्त स्थापयेत्॥ ३॥ रेग्रान्याम्। ॐ मागधं द्वाङ्गुलाचेयं वैद्यं पीतं चतुर्भुजम् । वासोहें क्रसत्वकारावर्दखङ्गिनम्॥ खर्यास्यं सिंहमं सीम्यं पीतवस्तं तथाइयेत्। नारायणाधिदेवच विण्यव्यक्षिदेवतम्॥

स्थापवेत् ॥ ८ ॥ उत्तरस्थाम् । ं पीतं सैत्यवस धडकुसम् पौतानर जीवं सरोजसः चतुर्मुजम् । वर्दक

हारखां जातं धनिष्ठानचनसिति धाता

ॐ भूभुंव: छ: उधयह इहामऋ इहामऋ

इन्ह तिष्ठ इन्ह तिष्ठ इति शुक्तताबुनीरावाहा

यागः ब्रह्माधिदेवं स्वयंश्विमन्त्रप्रविदेवतम् ॥ एकारायां जातं उत्तरप्रवागुगीनचन्नसिति-धाला ॐ भूभुँव: ख: इइसते इइसक् इचागच्छ इष्ट तिष्ठ इच्च तिष्ठ इति युक्क-तख्लैरावास्य स्थापयेत्॥ ५॥ ततः प्राच्याम्। ॐ युत्रं भोजकटं विषं भागैवच नवाङ्गुलम्। पदास्यमाक्तयेत् स्रयंसुखं खेतं चतुर्भे नम् ॥ सदाचवरकरकाद्यहस्तं सितामरम्। श्रकाधिरेवतं ध्याचेत् श्रचीप्रव्यधिरेवतम् ॥ नवन्यां जातं पुष्यनचनमिति थाला ॐ भूभैदः ख: युत्र इष्टामक इष्टामक इष्ट तिष्ठ इष्ट तिष्ठ इति शुक्ततगडुलैरावाद्य स्थापयेत्॥ ६॥ पश्चिमायाम् । सीराइं काप्श्रपं सूदं स्रधास्यं चतुरङ्गलम्। ज्ञायां क्षणास्यरं ग्रथमतं सीरं चतुर्भ्नम् ॥ सद्वदायवरमूलधनुष्टेसं चमाइयेत्। यसाधिरेवतं प्रजापतिप्रकथिरेवतम् ॥ क्षणचतुर्भयां जातं रोहिणीनचनमिति धाला ॐ भूभैव: सः प्रनेखर इष्टामच्छ इष्टामच्छ इन्ह तिष्ठ इन्ह तिष्ठ इति श्रुक्ततगडुलेरावास्य स्थापयेत्॥ ७ ॥ नेऋं खाम्। राहं सलयजं यूदं पैठीनं द्वारशाङ्गलम्। क्षमां क्रमाप्यरं सिंदासनं धात्वा तयाइयेत्॥ चतुर्व्वाहुं खड़्गवरमूल चर्मकारं तथा। कालाधिदैवं स्वयास्यं मर्पप्रवाधिदेवनम् ॥ पौर्णमास्त्रां चातं भरणीनचनमिति धाला ॐ भूभृवः खः भगवन् राहो रहागच्छ इष्टागच्छ इष्ट तिष्ठ इष्ट तिष्ठ इति श्रुक्तत खुले-रावाद्य स्थापयेत्॥ ५॥ वाययाम्। कौ प्रहीपं नेतुगणं जैमिनीयं घड्कूलम्। धुन्त्रं राष्ट्रगतं अद्वभाक्रयेन् विक्रताननम् ॥ स्ट्यांस्यं घुम्तवसनं वर्दं गदिनं तथा। चित्रगुप्ताधिदेवच बचाप्रविधिदेवतम् ॥ ग्रमावास्वायां जातं यश्वेषानचन्नमिति धाता 🕉 भूभैव: ख: भगवन्त: केतव इष्टागच्छत इहागक्त इह तिस्त इह विस्त इति शुक्ततगड्लीरावाह्य स्थापयेत्॥ ६॥ स्वश्चिदेवत-प्रव्यविदेवतपूजनच अयुत्रहोमादौ । क्तल्लक्ष्मवन्द्रतल्लहर्णमन्द्रतल्लहर्णप्रयं द्यात्॥ ष्पे विशेष:। रवये गुग्गुलुधूपम्। चीमाय सर्वम्। मङ्गलाय देवदारम्। बुधाय एत-मिश्रितदेवदारम्। इच्छातचे दशाङ्गम्। शुकाय त्रगुरः। श्लेचराय कालागुरः। राद्दवे गुड्लचम्। केतुन्यो मधुमिश्रितगुड्लचम्। स्रभावे घोड्ग्राङ्गं वा ॥ 🕸 ॥ गन्धे विशेषः। स्र्याय रताचन्दनम्। योमाय श्वेतचन्दनम्। मङ्गलाय अङ्कमम्। बुधाय सरलम्। गुरवे रक्तचन्दगर्धतचन्दगकुङ्गमग्लं मिश्रितसम-भागस्वेच ददात्। प्रनेश्वराय कस्तूरीम्।

राभवे पद्मकालम् कतुन्यस

यचा ।

रिवता

पूर्णयेत्। 🛊 । व्यक्ति

याग: वोमख उमा नवम्। मङ्गलख स्कन्दः चितिः। बुधस्य नारायणविष्या। हृहस्यतः ब्रह्मा इन्द्रच। युक्रस्य भक्तः भक्ती। भ्नेसरस्य यसः प्रजापतिस्थ। राष्ट्री: काल: सर्पस्थ। केंतूनां चित्रगृत: ब्रक्षा च। एतत् च्ययुतादिहोमे ज्ञेयम्॥ 🕸 ॥ स्ट्रयंग्य गुड़ौदनवलिः। एव सोमादीनामपि। सति सामर्थ्ये घोड्शोपचारा-दिना। वली तु। स्टर्भाय गुडौरनम्। सीमाय ष्ट्रतपायसम्। मङ्गलाय पक्षयवच्यांत्मक्याव-कम्। बुधाय चीरात्रम्। गुरवे दध्योदमम्। सुकाय छतीदनम्। भ्रानिचराय क्षण्रम्। राइवे क्रामांसम्। केतुम्य: अजाचीर-वाधिताजक्षेरक्समित्रित-यव-तिस-त्रस्टलरूपं चिनौदनम् तत्तद्दयालामे भन्यानारं ददात्॥ 🕸 ॥ ततच्चरं अपयेत्। तच साम-गानां क्रम:। चकी: पश्चिमावां हिश्चि प्राग-यान् कुशानास्तीयं तद्परि प्रचालितवार्ख-सद्खलं वैणवच ऋषं वार्याचमस्य जल-प्रोचितं संस्थाप्य ब्रीचीन् थवान् वा व्यक्सती भालितण्डुलान् स्रेपे निधाय ॐ स्रयंाय ला जुरं निबंपामि इति ग्रहीला उद्खले स्थापयेत्। रवं सोसाय। रवं सङ्गलादीनासीप निर्वपणं कवा उदूखने स्थापयेत्। दिस्तणीम्। तनो दिच्यण्डस्तस्परि क्षत्वा सुष्वेन।वह्त्य स्पेण प्रस्तोटयेन्। इत्यमेव वारचयम्। तत-चरखाल्याममलवं क्रेनोत्तरामं पवित्रं नि:चिष्य तत्र प्रचालिततष्ड्लान् निधाय तदुपरि दुग्धं एका यथा पायसचर्भवति तया स्तोवं स्तोकसुदर्वदस्या तकाधी स्वदिर-पवाग्रीडुमराणामचतमस्य प्रादेशप्रमाणं उभयया बार्डाङ्करप्रमार्ग चतुष्कीगपुञ्जसं मेच्यं दिच्यावर्त्तेन मामधिला तथा परेत यया अन्तरोदाया सन्यक् पाको भवति भगड-गालनं दाइच म भवति। सन्यक्पाने भूते चरमध्ये छतसुवं दस्ता प्रागादिहिक्चिद्वितं जला चरम्वतायं व्यवेदत्तरतः क्रशीपरि स्थापयिता पुनमेध्ये इतस्वं ह्दात्। सती भूमिजपादिसुवसंस्कारपर्यन्तं कसी सला अमे: पश्चिमत: स्तरणक्ष्योपरि पृक्षमार्थ्यं पचाचरं निधाय उदकाञ्चलिसेकं क्षता विरूपाच जपानां कुम्बिकां समापयेत्। 🕸 ॥ यजुर्वेदिनान्तु आन्यस्यात्सामान्यनिवेपणा-नन्तरं सप्पंपुरतो दिखामागे संख्याच तजी-ट्रखर्षं विचस्य बीह्याद्यन्यतमं तच निधाय ॐ ऋणाय ला चुरं एकामि इसेनां मुरिं ग्रहीवा ॐ स्थाय ला जुरं निर्मपामीति **ब्दूबर्वे स्वाप्**यित्वा ॐ स्र्थाय ता जुरुं प्रोचामीति प्रोचकीजवेन प्रोक्तयेत्। एवं सोमाय ला रलाहि। तत ॐ समये सिहर-खते ला इक्षाहिना **यध** मोध्यक्षानि क्रमा द्विस्तृसर्भे क्रम्यात सत पूर्णवन

मीदन खादा। इदं बुधाय ॥४॥ ष्टहस्पते: ब्रह्म-

त्मध्ये दिचागावरीन भामियता तमसि विवासी चिपेत्। सत चाद्राराच्यभागानः म कुर्यात्॥ ॥ भा भाविद्नान्तु प्रोचिशी-वस्थापनानन्तरं पविचानाहिते ॐ स्वर्धाय जुरं निर्वपामीति बीह्यायन्यतमसृष्टिं ज्ञ ॐ स्यांय हा जुरं प्रोचामीनि तिलिखेन प्रोक्षयेत्। एवं सीमाय ला ारि। तत: खिरिकदर्थे कि चिद्धिकं तृथाीं ा छत्वा पवित्राना हितं सत्वा पूर्व्य यीवोर्ड-रक्षणाचिने उद्खलं निधाय सच सर्पस्थ-प्राचन्यतमं प्रचिष्य सुष्ठेनावह्य स्पेंग , वीक्षत्य प्रस्कोच्य वि: प्रचास्य पविचं स्थान्यां प्रचिष्य तथैव श्रापयिता उदीन्थां रयभागे ॐ बीमाय खाहिति होमपर्यन्तं ति। ततः प्रान्तिकर्मीता अपने तां वर्द-ाचौति नाम क्रवा।

पेङ्गभूममृत्रेगाचः पीगाङ्गनठरीः रवाः। खः वाचक्षत्रोशियः सप्तार्वः प्रसिधाः

रकः।

हिपुराणीयं ध्याता ॐ वर्दनासत्तसं सच्छ इहासच्छ इह तिष्ठ इह तिष्ठ वाख पातादिना पूजचेत्। * । पौष्टिक-णि तु वजदनासापि:। यहहोसे खसी-सोसिन:।

इत्ये कपिको नाम पिड़ल; सीम उच्छते। तिस्तया भौमे जहरीयमञ्जीव स्तृतः । यतौ शिखी नाम शुक्री भवति छाटकः। धरे सञ्चातेचा राष्ट्री चैव चुताण्यनः। लीहितोश्मः स्मादिति वहिदिनियाँयः॥ खरहोत्तिविधनानेन चर्गा स्रयोहि-यः प्रत्यकाचुर्ति ददात्॥ श्रा अञ्च मन्ताः। य कालकोनेतिमलस्य हिरस्यसूपाङ्गिरा चृष्ट्य इन्दः सविता देवता आदिव्यस ष्टीमकर्मीण विनियोगः। 🕉 स्राक्षकीय ा वर्त्तमानी निवेश्यक्वतं म**र्वेश्व** हिर-न सविता रघेना देवी, याति सवनानि [खाद्या। इदं सध्यांय इति देवतो हेगा: ोतरे: कार्य: ॥१॥ सीमस्य इमन्देवित-व वर्ण ऋषिरमिर्वेवता सीमख पूजा-हम्मीख विनियोगः। ॐ इसन्हेना अस-स्वदं महते चन्नाय महते चेश्वाय। मुखा पुत्तमसुखी पुत्रमखी विशे खाहा। मीमाय। २। मङ्गतस्य व्यक्तिमृद्धैति-य अपाङ्गिरा ऋषिर्याधन्ती ऋन्दीरिय-

मङ्गलस्य पूजाहोमन्मीण विनि। ॐ अस्मिम्बी दिनः नञ्जलातः एथिया पा रेतांसि जिन्ति साहा। इतं या इ ॥ बुपस्य उर्ह्मश्रस्तिमन्त्रस्य पर-विस्तृष्टुप् इन्होर्ग्यहैतिमन्त्रस्य प्र-विस्तृष्टुप् इन्होर्ग्यहैन्ता बुधस्य पूजा-विमीण विजियोगः। ॐ उर्ह्मश्रस्त्री । यहि तिमिष्टापूर्ते संहजेशामयश्रास्त्रम् सध्युरुर्सान् विभेद्ना यजमानस्य

सते अतीतिमन्त्रसा एतामर ऋषिस्त्युण् इन्हो ब्रह्मा देवता जीवन्य पूजा हो सकर्माण विनि-योगः। ॐ ष्टइसते खतियद्यों ग्रहां सुमहिभाति व्रतुमक्तनेषु। यदीदयस्यसम् ऋतु प्रचात तद-सासु दिवसं धेहि चित्रं खाहा। इदं हह-खतये ॥५॥ शुक्रस्य स्वज्ञात् परिश्रुत इति सन्त्रस्य प्रजापतिऋषिरतिजगती च्हन्दोश्यमस्यतीन्त्रा देवता: पुत्रस्य पूजा हो मक ने वि विनियोग:। ॐ अज्ञात् परिश्वतो रसं प्रक्षगा चिपवत् श्वन्नं पयः सीमं प्रजापितः। ऋतेग सत्यमिन्त्रियं विषानं सुक्रमन्यस इन्द्रखेन्द्रियमिदं प्रयोश्चतं मधु खाहा। इदं अकाय। ६॥ ग्रनेखरस्य भनो देवीतिमकस्य दथाङ्गायव्यव ऋषिशायिकी च्छन्द चापो देवता श्रनेखरस्य पूजाशोम-कर्माण विनियोग:। ॐ प्रजी देवीरमी छ्ये आपो भवन्तु पीतये संयोरभिस्रवन्तु न: खाद्या। दर्ध प्रमेखराय ॥०॥ राष्ट्रो: काखात् काखा-दिति सक्तास्य अभिन्धे विग्रीयत्री ऋन्दी दूर्जे-एका देवता राष्ट्री: पूजाश्रीसकर्माण विनि-थोग:। ॐ काण्डात् काण्डात् प्ररोहन्ती परुष: भरवः परि एवानो हूर्वे प्रतन्त सहस्रेग प्रतन च खाडा। इदं राइवे॥ ८॥ केंतूनां केतुं हारणितितमन्त्रस्य मधुच्छन्द ऋधिर्गिदहायन्ती-चरन्दो ध्यार वता केत्नां पूजा हो मक की वि विनियोगः। ॐ केतुं खखन्न केनवे पंची सर्था क्रपेषसे। सस्यद्भिरनायया खाहा। इदं केंतुभ्य: ॥ ६॥ ततो मधुष्टतालां ष्टतालां चीराक्षां वा प्रादेशप्रमाणां चायामकैसमिध-माहाय ॐ खालकान इत्यादिमन्त्रेण स्र्काशा-शोत्तरम्पतं चाटाविंम्पतिमधौ वा चामावा। भ्रात्वा अष्टखातिपीड्राकर्लादा अशेनर-चहसं चुहुयात्॥ #॥ समिधमाङ् याज्ञः

सर्वः पलाशः खदिरस्वपामाग्रीश्य पिप्पतः।
उष्डमरः श्रमी दूर्व्यां कृशास्त्र समिधः क्रमात् ॥
होमी यहादिपूनायां ग्रतमशेत्रारं भवत्।
यशिवंशितरशे वा यथाश्रांत्र विधीयते।
यतिगौडाकरो यस्तु तन्तु वर्तन पून्नयेत् ॥
ततो होमानन्तरं उदीन्तं कर्म कुश्चात्। तत्ते
गुड़ोंदनादीन् ऋत्विने भोजयेत्। तत्तर्द्वयावामे भोज्यान्तराणि वा ददात्। भोजनासमर्थ्ये तत्तद्दव्याणि पाश्चिना प्रतियाह्येत्।
ततो मत्त्यपुराणोत्तीर्मन्त्रदेश्विणां ददात्।
धेतुः ग्रह्डस्थान्डान् हेम वासी ह्यस्तथा।
हम्मा गौरायसं ह्या रता वे द्विणाः

क्रमात् ॥

तन।
किपिने सर्वदेशकां पूजनीयासि रौहिशी।
कीर्यदेवस्यी वस्तादतः प्रान्तिं प्रवच्ह से।
हित पठिला ॐ सर्वेद्यादि स्तेतन्स्यंग्रहयज्ञकभैष प्रतिष्ठार्थे दिवसं क्रिनो चेनु

रहरेवताकां चमुकभोचाय चमुकटेवशक्षीय ब्राह्मणाय ऋत्विने तुभ्यमहं संप्रहरे। सन्मार्थ चैत् इदानीति ब्यात्। कघिखाभावं ग्रीमाच वा। तहमाने का अम्म। तहमाने र्जताहिक वा ददात्। काचनाटिकन्तु भ्रहादि द्चिया-भावेटिप ददात्॥ १॥ रवन्। पुरविकं प्रश्रुष्यानां सङ्गलानाधः सङ्गनम्। विख्याना विष्ठती निष्ठसतः प्रान्तिं प्रयक्ति से। इत्वार्थ पूर्वात्तक्रमेश सीमग्रहयत् प्रश ददात्॥२॥ ॐ धर्माक्षं वृषक्षिण जगहानन्दकारकः। खरक्तेरधिष्ठानमतः प्रान्तिं धयक्त मे॥ इयुचार्य मङ्गलयसे वृषं ह्यात्॥ ३॥ अ हिरएयगर्भगर्भक्षं हमक्ष्णं विभावकी:। व्यनन्तपुरायपालद्मतः प्रान्तिं प्रयच्छ मे ॥ इयुचार्य बुधयक्ते काखनं दद्यात्॥ ८॥ ॐ प्रीतवस्त्रयुगं यसाहासुद्वस्य वालभम् । वरप्रशनात्तियोश्तः प्रान्ति पवक्क से॥ रत्वे वार्य गुरुवरे पीतवस्त्रयुगं रहात् तर-भावेयन्यवर्णवासीष्ट्रगमपि द्वात् ॥ ५ ॥ ॐ विण्यास्वस्य रूपेण यसाहणेवसमावः। चन्द्राक्वाइनस्तं वे यतः ग्रान्तं प्रयच्छ से॥ इल्बार्थ शुक्रवर्रे अर्थं रतात्॥ ६॥ ॐ यसान्तं प्रथिवी मत्वां धेतुः केंध्यमभवाः सर्वपापहरा निवसनः प्रान्तिं प्रवच्ह में ॥ इत्युचार्य प्रनिचर्यके क्षणां धेरु व्यन्यवर्णा वा द्यात्॥ ०॥

ॐ यसारायुधकस्मीणि लर्घीनानि सचेदाः लाङ्गलादायुधारीनि ततः शान्तिं प्रयच्ह से ॥ दिलुचार्य राह्यके लेखिं स्वान् ॥ ए॥ ॐ यसास्त्रं सबेसूतानां सङ्गलाय व्या-

म्यतः। यातं विभावसानित्यमतः शान्तिं ग्रदक्षं मे ॥ इत्युचार्यं केत्यत्र हागं द्यात् ॥६॥ द्विणाणलं शान्तिकुष्मज्ञंत संभित्रत्र शान्तिं कृष्यात्। ततः इताञ्चलः।

ॐ तन्क जमसराः सर्जे रहीलाची समा-लसम

सन्तरा वरससाकं राजेरानी सुपूजिता: ॥
दित विद्याध्यमां त्रीयं प्रतिला ग्रहान् विसजैयत्। दिल्ला च प्रदातवा ग्रहालाच विसजैमिति विश्व प्रवचनात्।" दित र धुनन्दनभट्टाचार्य विर्णितग्रह्याग्रयोगः समाप्तः ॥
वाच, दु इ च वाचने। दित कविकल्पहुमः ॥
(भा० उस०-हिक० सेट्।) याचनगासमं
दानार्थे भेरणम्। दु, याचपुः। हु, याचि
विसम्। च, व्ययपाचत्। म, वाचित याचितं
तुगे विषः। यहकार्य भैर्गीर्थेष याचितं विचे
गुरवे क्रियः। दितं दुर्गोहासः ॥

याचकः, चि, (बादत इति। याच् + खुल्।) याचभाकत्ती सत्पपर्याय। वनीयक ९ याचनका इसामक ४ व्यथा ५ दक्षसर याजकः

याचितं

३ १। १६ ॥ दनी पक ६ भिच्च क असिचा कर प। इति शब्दरकावनी ॥ तस्य वधुव

"ऋणाद्या लघुस्त्वस्त्वाद्या च याचकः। वायुना किंन नीतोध्सौ कि चित्रार्थनशङ्क्या॥" इति प्राचीनाः॥

चाय च। "कुजस कौटघामस वानाभिष्कासितस च। शिखरे वसतस्य वरं जन्म न याचितम्। जात्यति हिं याचिला विष्यवीमनतां गतः। कीर चौर्यावस्य स्था योर्गी याति न जाव-

इति गारुड़े मीतिसारे ११५ खध्याय: । । বেনু, [নৃ] चि, (धाचतीति। याच् + মূछ।) याचन:। यथा,---

"सुखभन्नः खरो दीनो गानखेदो महद्भयम्। भर्णे यानि चिद्रानि तानि चिद्रानि याचतः॥" इति गार्डे गीतिसारे ११५ च्यथाय: ॥ शचर्न, क्री, (याच्+भावे ॡाट्।)याच्चा।

(यथा, नैषधे। ५ : ११२। "भीमजार्घयाचनवाचे

य्यमेव गुरव: करणीया: ॥")

शचनकः, त्रि, (याचन + खार्घे कन्।) याचकः। दलमर:। ३११।८६॥ (यथा, मनी । ३।१६५। "आचारहीन: क्षीवस नित्यं याचनकस्तया॥") ाचना, स्त्री, (याच्+स्वाधे शिच्+श्चन्। टाप्।) याच्या। इत्यमर:।२।०।३२॥ (यथा, रामायगा। २। २७। २३।

"नयख मां साबु कुरुव्य याचनाम् ॥")

ाचमानः, त्रि, (याचते इति । याच् 🕂 ग्रानच् ।)

याच्या:। यथा,---

"नवीनदीनभावस्य याचमानस्य सानिनः। वचां जीवितयोरासीत् पुरोनि:सरको रकः ॥" इति वर्क्चि: #

अप्रिच।

"दिनेश्यो याचमानेश्यो यनमानः प्रयच्छति। स थाति चाचवान् लोकान् येभ्यो नावर्णते

युन: ॥ ष्ठिष्मेसहसायां सहसाया वसेहिव।

याय्तुमन्तापि भवति निर्धे प्रतिवेधकः ॥" इति विष्टुरासे वासनप्रादुर्भावी नासाध्यायः॥ ाचितं, की, (याच्+लाः।) याचनष्टतिः। ततायायाः। चतम् २। यथा, — "दे याचितायाचितयोर्यधासंखं स्तास्ते ॥" इत्यमर:।२।०।३२॥

"है। याचनप्रतिभैरणभिव दु:खजनकलात् खतम्। अयाचितं अखतमिव अखतम्। याचितायाचितयोभावे कार्माण वा सा।" इति भरत:॥ प्राधितदस्तुनि, चि॥ (यथा, देवी-भागवते। ३। २८। ६०। "पिका वे थाचित पूर्वे सवा वे खतकते

याचितक स्ती (याचितेन निर्वेत्तम याचित+ 'व्यपमित्रयाचिनाभ्यातकानी १ ४।२१ इति कन्) याच्चाप्राप्तम् . इत्यसर् . २.६.४॥ "याच्या। प्रवर्षणीयलेन याच्या यस् प्राप्तमलङ्कारादिवस्तु तत् याचितकम्। कार्या-नन्तरं वस्तुखामी यन् पुनर्यक्वाति तदित्यधे:। याचितेन प्राप्तिमिति एपे काहिति क:।" इति

याच्या, स्त्री, (याचनिमिति। याच् + "थचयाच-यति च्छप्रच्छरची नड।" ३।३।६०। इति नर्।) याचनम्। तन्पर्यावः। समिप्रस्तिः २ याचना ३ व्यर्थना ७ सिचा ५ व्यर्दना ६। इत्यमरः।२।७।३२॥ लाजसा ७। इति जटाधर:॥ (यथा, भागवते। २। ७। १७। "च्यायान् गुण्येरवरजीय्धादितः सुतानां लोकान् विचन्नम इमान् यदशाधियज्ञः। च्यां वामनेग जग्हें चिपदच्छतेन याचनान्दतं पथि चरत् प्रस्मिनं चालाः ॥") तदेदिकपर्याय:। ईमहे १ वामि २ मकहि ३ हिंह 8 प्राप्ति ५ पूर्डि ६ मिमिएि ७ मिमी हि = रिरिष्ठि ६ रिरी हि १० पी परत् १९ यनार: १२ यन्वि १३ इब्रध्यति १८ मदेमहि १५ मनामचे १६ मायत १०। इति सप्तदश याच्याकमाण:। इति वैद्रिधारी ३ स्र:॥ याजः, पुं, चाझम्। इति हेमचनः।।३।५८॥ (ऋषिमेद: । यथा, महाभारते ।१।१६५०। "याजीपयाजी बचावीं ग्रान्यन्तौ परमेछिनी। संहिताध्ययने युक्ती गोत्रतचापि काश्यपी ॥") याजकः, युं, (यजतीति। यज् 🕂 खुल् ।) याज्ञिकः । राजी गणः। इति सेरिनी। के, १८२ ॥ मत्तवती। इति जटाधरः ॥ ऋत्विक्। यथा,

> काच ते॥" रत्यमर:।२।२।१०॥

"यजमानेन धने की याः: धनानि इत्वा दरसम्याः-हनाय वियन्ते प्रार्थान्ते ये यानीवपस्तयस्ते ऋषिनो याचकाच कथानी। यसिं इत्ययन्ति दीपयन्ति चामीपा: इन्हीं वि ध ड दाती वि: नामीति र: मनीयादिलाइकोप:। व्यादिना त्रकोताहरीयध्यावामान्सं विप्रस्तवः हो-इम् महानी। वाया इति इस्यासीरिति ध्यण् दश्जुधेबादी ए ज इति भातुवन्यनिर्देशान् अम्बद्धातोर्गं काप् ऋतौ यजन्ति ऋत्विजः किय्। यजन्ति याचकाः ग्रकः।" इति भरत: । * । बहुयानकपामयाणकयोर्निस्

"अयीषादा धनैकीया ऋतिको बाज-

"सवास्त्रसास्तु षट् प्रोक्ता ऋविभिक्त स्नदर्शिः।। चादो राजस्तरतेषां हितीय: क्रयविक्रयी॥ ढतीयो बहुयाच्य: खाचतुयों ग्रामयाजकः। पचरस्तु स्तक्तेषां गामस्य नगरस्य च। व्यनादिकाच य पूर्वी बादिकाचीन प्रश्चि

नोपासीत द्विल सन्था स पर्छे र बाह्य स इत्याद्वतत्त्वं सन्धी,पासनम्

च्यपिता।

"सूदसभोदिक्तवाणी सामयाजीति कीर्तितः सूत्रपाकोपजीवी यः सपकारः प्रकीर्तितः ॥ सन्धापूजाविद्दीनस् प्रमत्तः प्रतितः स्ट्रतः। एतं सहापानिकनः कुम्भीपाकं प्रवान्ति ते॥"

इति ज्ञानेवर्ते प्रकृतिस्ख्छे २० स्थायः। याजनं, आं), (याच्यते इति । यज् + (णच् + ख्युट ।) यागकियाकारणाः। याग कराण इति भाषाः। ततु ब्राह्म खट्कम्मान्तर्गतकर्मे (दश्रेष, ।

"अध्यापनसध्ययनं यजनं याजनन्तथा। दानं प्रतिग्रह स्वेव ब्राह्मणानामक ख्यात ॥" इति मानवे १ अधाय: ॥

याचि:, पुं, (यज् + "वसिविषयि जिराजीति।" उगा॰ १ । १२४। इति इच्।) यद्यः। इति संचित्रसारीकादिष्टलिः ॥ यागकत्ता । गाहिकीय: ॥

याजुषं, वि, (यजुष दद्सिति । यजुष् 🕂 व्यण् ।) यजु वैरसम्बन्ध । इति सिहान्तर्कोस्ही ॥

याज्ञवल्काः, *पुं, (वल्कयतीति । वल्क-† व्यन्तः।

यद्मस्य बल्को यक्ताः। तस्य गोचामस्यमः। यज्ञवल्का + "गर्गादिन्दी यञ्।" । २ । १ ०५। इति यम्।) धर्मभारास्त्रप्रयोजनस्निविष्यः । तत्पर्याय:। त्रक्षराचि: २ योगेश: ३। इति हिमचन्द्र: ॥ योगीत्यर: ४। इति मितान्त्रा ॥ (महविरयं याज्ञयल्काः स्थात् सुक्रयनुचिरं पाप्तवान्। तचा ही अधापरम्पर्था प्राप्तं वह वेदवासी मन्दमतीन मनुष्यान विचिन्ध तष्ट क्रपापर: चतुर्धा अस्य ऋग्यनु:सामाथर्वास्था-श्वत्रो वेदान् पेलवेशस्यायनवेभिनिसुमन्तृभः क्रमादुषिद्देश ते च खिश्रिष्येसः। तच यान-शिष्यो विश्वन्यायनी याद्रवल्कामहिभ्यः स्वशि-ख्येभ्यो यजुर्नेहमधापयत्। तत्र देवात् केरापि चेतुना बढ़ी गुरु: शिष्यं याज्ञवल्कं प्रशीतपेद-परिखामायेमारिधवान्। याज्ञवल्कारीयपि योग-वर्षेत्र चार्शतयजुर्वियां कृतिमतीं विधायीह-वास। वानतानि यज्धि ग्रह्मीतिति गुरूला व्यक्षे शिष्यास्तितिरयो भूत्वा यत्रं व्यभव्ययन्। तात्येव बन्धि बुडिमालिचात् सत्वानि जातान। ततो वेदचीनीयतिहः खिती याच वल्काः स्वयंसाराध्य शुक्तानि यण्या पाप्तवान् तानि च जावालगीधियकाएकाधिन्दिनादीन

हारमञ्जू ६ वधाये। "तमासी चतुरी वेशंखतुर्भिवेशनी विसः। सवाहतिकान् सोङ्कारां खातु हो चिनिव चया । पुचानध्यापयन् तांस्तु ब्रह्मधीन् ब्रह्मकांक्तिस्तान् ; ते तु सम्मापिदेशार सापुत्तीग्य समाहिश्न्।

पचर्माम्यानध्यापयामास। तथाहि भागवते

चतुर्यगेष्वय यसा दापरादी सहर्षिस:॥ चौ या ग्रुव: ची यसचान्द्रमी घान वीच्य कालत:। वैदान् ब्रह्मधेयो चस्त्रन् हृदिस्याच्तचोदिता: 🛭 असिन्नप्यन्तरे त्रसन् भगवान् लोकभावनः। ब्रह्मेश्रादीलों कपालैयां चियो धर्मगुप्तये 🛚 पराधारात सक्षवकासंभाधिक जया विशु:। खबतीयों सहाभाग वेदं चके चतुर्विधम् ॥ एतधर्वयज्ञ:सानां राष्ट्रीतुद्धता वर्णेष:। नतसः संहितासक्रे मन्त्रेमें विगया १व॥ तासां स चतुर: शिष्यानुयाक्य महामति:। रक्षेत्रां संहितां त्रस्तिनेकिकसी दरी विसु: । रेलाय संहितामाद्यां बङ्गचाख्यामुवाच छ। रिश्रम्यायनसंद्वाय निगरांखां यसुर्गेणम् ॥ गाना जैमिनये प्राष्ट तथा इन्होगसं हिताम्। प्रथक्तिहरू नाम सिध्याय सुमन्तवे॥" वैश्वस्यायनश्चिषा वै चर्काव्ययंवीरभवन्। चैरके सह्यां इ: अपर्यं खरुरोबेतम् ॥ (ज्ञवल्लाख तिक्थ याहाही भगवन्

रितेनात्यसाराणां चरिकी ग्हं सुदुखरम् ॥ यक्ती गुररपाइ कृषितो याच्यलं वया। प्रावसन्त्रा भ्रिष्येग मद्धीतं खजान्धिति । बरातस्तः: सीय्पि च्छर्दिला यञ्जवां गराम्। भी गतीव्य सुनयी सहस्रक्तान् यञ्जर्भाणान ॥ गृंधि तिसिरा भूला तक्को लुपतथा ददु:। त्तरीया इति यजुःग्राखा चासन् सुपेश्रलाः ॥ जनकारतो वसंम्बन्दां खिध गनेषयन्। रिविद्यमानानि कपतस्ये । कॅमीव्यरम् ॥ ^अ वं स्तुतः च भगवात् वाजिक्डपधरो रदिः। ्थियातयामानि सुनयेश्हात् प्रसाहित: ॥ भिरकरोच्छाखा दश्र पच ग्रतिविसः। चुर्वाजसन्यस्ताः कारवमाध्यन्दिगादयः ॥" मेन महिंपिमिधिकास्य एव सामश्रव:प्रस्-म: ऋविभिवैगात्रमेतर्धक्ते ज्ञानाधेमाहिरु चरिचन्द्रारपायस्त्रित्ताखनाखन्यासर्व भारतं प्रकीय तेभ्यः आवितवान् । यहुतां विल्लासंहितायां यत्थारको। गीन्धरं याचावल्कां संपूच्य सुनयी श्ववन्। अमेतरायां नो मृद्धि धर्मानग्रेघतः। ग्लास्यः च योगीन्द्रः चयं ध्यालाव्रवीन्-

इति ग्रब्दरत्नावकी ॥ (यथा, भागवते । ११ । | १०। २३।

"इष्ट्रेच्ह देवता यज्ञी: खर्जीकं याति याज्ञिकः॥") रक्तखदिरः। प्रकाशः। अध्ययः। इति राज-निर्वेतः॥

यात्तिकां, त्नी, (यात्तिकानां धर्मा खाखायो वा। यात्तिक + "क्टोगौक्षिकयात्तिकवकृच नटा-म्काः।" ४। ३।१२६। इति काः।) यतः। इति सिद्धान्तकौसुदी ॥

याच्यं, क्री, (रच्यत रित। यज् + स्यत्। "थज-याचरचप्रवचचैच।" । १। १। १६। रित झल-निषेधः।) यागलअधनादि। रित सिहान्त-कौस्दी। यजनीये, चि॥ (यथा, मनौ। ८।३१०। "चन्नादेर्भूमहा मार्थिपत्नी मार्थापचारिणी। स्री प्रित्यच याज्यच स्तेनो राजनि तिब्लि-षात।"

शिष्यः । प्रावनार्षः । यथा, देवीभासवते । १ । १८ । ६ ।

"याच्योशिक जनकस्तच जीवन्तुक्तो नराधियः। विदेशो लोकविद्तिः पाति राज्यमकग्टकम्॥") याच्या, स्ती, (यजन्थनया। यज् + ग्यत् + टाप्।) ऋक्। इति सम्बनीधयाकरग्रम्॥ (मङ्गा। यथा, काश्रीखर्ष्ट वष्टसनामकीर्नने। २६।१८२। "योगविद्विप्रदा याच्या यक्तेश्रपरिपृज्तिता॥")

यात्,य, चाखातप्रत्ययिष्ठेषः । स च विधि सिडा-श्री सिंडः परसेपद्रथमपुरुषेनवचनम् । स तु विध्याद्यर्थेन चाशी व्यादार्थेन च । इति व्यान रणम् ॥ सुम्ववीधमते विध्यादार्थे चस्य स्वी मंत्रा। चाशीरर्थे ही संज्ञा ॥

यातं, क्षी, (या + क्ष:।) निषादिनां पादककी। दित चिमचन्द्र:। ४।१६०॥ पुक्तकान्तरे यत-मिति पाठ:। यथा,—

"अपश्काद्भृष्यास्यायं घातमञ्जूष्मवार्यम्। निषादिनां पादकर्मन या(य)तं वीतन्तु तह्यम्॥" यातः चि, गतः। याधातोः ऋषययेव निष्यतः॥ (यथा, मतः। ४। १०८।

"सेनास्य पितरो याता येन याता: पितामहा:। तेन यायान् सर्वा मार्ग तेन गच्छन् न

रियते॥")
यातना, खी, (यत् + खिच् + "खासयायो युच्।"
३।३।८०० । इति युच्। टाण्।) गाढ़वेदना।
तत्प्रयायः। कारणा २ तीववेदना ३। इतः
मरः।२। ८।३॥ च्यतिव्यणा ४। इति प्रव्दरतावली॥ (यघा, भागवते।०।१।४१।
"चिरण्यकिष्णियुः पुत्रं प्रद्वादं केप्रविष्यम्।
विषां सुरकरो ज्ञानायातना ख्युहेतवे॥")
नरकर्षा। इति केचिदिति भरतः॥
यातयामं, वि, (यातो गतो याम उपभोगकाको
वीर्थं वा यखा। जीर्यम्। (यथा, महि-

काव्ये।प्राह्टा

्रावस विभितवान् सराम यहि क्रिकातः।" परिस्ताम्। इत्यमर:। ३।३।११६५ । उजिनितम्। इति मेरिनी। मे, ६२॥ (प्राप्तणे वावस्यम्। यया, गीतायाम्। १०।१०।
"यातयामं गतरसं पूर्तपर्यापतस्य यत्।
उच्छिष्टमपि चामेष्यं भोजनं तामस्यियम्॥"
गतरसः। यथा, ताख्यमचात्रास्याः संवसरा
अयातयामा इति ते नायानयामेति वक्तत्रसम्।"
"यातवामः गतरसः।" इति सायखः॥)
याता, [ऋ] की, (यततिश्चोच्यमेदायेति। यन्+
"त्न्।" उगा० २। ६८। इति त्न्न्।)
प्रतिभात्रपत्नी। इत्यमरः। १।६।३०। या

स्वस् हित्र वेतं नयनयोशे हा लिही यातरः॥"
या + छच्। ग्रमनकर्त्तरं, जि॥ (यथा, छहतः
संहितायाम्। ३३। १३। यातुः॥"
"उल्ला सुभदा पुरतो दिवाकरविनिः स्ताः
स्वार्थादिः। यद्या, मनौ। =। २६०।
"यानस्य चैव यातुस्थ यानस्यामिन एव च।
द्यातिवर्त्तनान्याहुः प्रेषे एको विधीयते॥"
"यातुः सार्थादेः।" इति कुल्लुकः॥ इन्ना।
यया, ऋवदे। १।३२।१८।

इति भाषा। (यथा चाचित्रदर्भेग । ३। ०८।

"खामी निम्मितिरैष्यस्यति मनी जिल्लः सपत्नी-

"खहियांतारं कमपछ इन्हः"

"यातारं हम्नारम्।" इति तङ्कार्ध्य वात्रणः॥)
यातायातं, क्री, गमनागमनम्। यथा,—

"एष्ठे भ्रान्यदमन्दर्गारियावायक स्वयान्

निहालोः कमठाकृतेभेगवतः वासानिलाः

यानु व:। यन्संस्कारकलातुवर्तनवग्राङ्गेलानिभेनास्मसं यातायातमलिक्ततं जलनियमीधापि विश्रा-

स्वात क्षेत्र इति श्रीभागवते १२ खन्मे १३ खधायः ॥ वातिकः, पुं, (यातं गमनं प्राप्रस्थेनास्यस्थेति। यातं + इन्।) पास्थः। इति प्रव्यद्वावकी ॥ यातु, क्षी, (सर्वेषामन्तं यातीति। या + "क्षिम् यातु, क्षी, (सर्वेषामन्तं यातीति। या + "क्षिम् यातु, क्षी, (सर्वेषामन्तं यातीति। या + "क्षिम् यातुन्ति।" उणा॰ १। ७३। इति तुः।) राचसः। इत्यमरः। १। १। ६३॥ (यथा,— "यातु यातुप्रतीराणां प्रणस्य सर्गानसी॥"

वातु वातुप्रवाराका प्रकल चरकामको ॥" इत्यमरटीकायां रचुनायन्तकवर्ती ॥ (युंकिङ्गेश्य टच्यते । यथा, ऋग्वेदे । ०।२१।५। "न यातव इन्द्र जूजुदुनों म।" "यातवी राचसाः।"इति तहास्य सायकः॥)

यातुः, पुं. (सर्वान्तं याति गच्छतीति। या + "किम-मनिजनिमामायाहिन्यस्थ।" उद्याः १। ६६। इति तुः।) कालः। सध्यमः। इति विद्वाना-कौसदास्थाहिष्टतिः॥ वायुः। इति संचित्र-सारोगाहिष्टतिः॥ (स्त्री, यातना। यथाः स्टब्रेट ८ ८६ २०

"मानीरच

मायातुर्यातु

1³

"थौतुर्यातना पीड़ा।" इति सायगः । वर्म-नाध्यकरी छिंसा। यथा, तनेव।५।१२।२। "नार्ह्यातुं पर्चान हवेन ऋतं ग्राम्य-रषस्य द्याः।" "यातु कर्माणां नाश्करीं चिंसाम्।" दति तहाकी सायगः॥) गतु, चि, घातीति। या+ "कसिमनीति।" उगा० १। ७३। इति तु:।) गन्ता। इत्यु-गादिकोषः ॥ जियापदं चेत् गच्छतु ॥ ातुन्नः, पुं, (यातु हन्तीति। हन् + "अमनुष्य-कर्नुके च।"३।२।५३। इति टक्।) सुग्-गुलु:। इति राजनिष्यः:॥ ातुधान:, पुं, (यातूनि रचांचि द्धाति पुचा-तीति। धा + वहुलमन्यत्रापीति युच्। खजाति-पीवकलात्तवालम्।) राचसः। इत्यमरः। १। र। ६३॥ (यथा, मङ्क्तियो। २। २६। "द्चिष्यदिष्टी सप्तमार्त्विजीने-क्तद्वात्धाने चिति प्रसपत्॥") ाहकः, पुं, (यातैवेति। याह्य + खार्षे कन्।) पात्य:। इति शब्दरतावली ॥ ार्खं, चि, यतितवाम्। यतनीयम्। यतधाती: कर्माण छाण्यत्यवेन नियानम्॥ ाचा, खी, (या + "हुयामाश्वमसिम्यकान्।" उणा॰ ४। १६० । इति चन्। टाप्।) विजिगीयो: प्रयासम्। तत्पर्भाय:। बच्या १ अभिनिर्धाणम् ३ प्रस्थानम् ८ रामनम् ५ गम: ६। इलमर: ।२। ८। ६५ ॥ प्रस्थित: ७ वानम् प्यायनम् ६। इति ग्रब्दरतावजी। यापनम् ॥ (यथा, भागवते। १०।८६।१५। "याचामाचं लहरहर्देनादुपनमत्त्रत ॥") उत्सव:। इति मेहिनी। रे, ७५॥ (यथा, कया-सरित्सागरे । १० । ८० । "यात्रासुपवने दृष्ं जगाम सखिभिः सद्य ॥" यवश्वारः । यथा, गीतायाम् । ३ । ८ । "भ्रारियात्रापि चति न प्रसिद्धोदकभीयाः॥" "प्रारीरयाचा देख्यावद्वार:।"इति तच नील-क्षर: ॥) उपाय:। इति विका:॥ ॥ अध याचा-हिनम्। भादपोषचेचेतरमासेषु दूरयाचा कत्ते या। पूर्वने स्वां दिश्चि रिविशुक्तवारस्य प्राधा-स्यम्। दिल्यसां सङ्गलवारसा प्राप्तस्यम्। मिश्रमायां सोमभ्रानिवारस्य प्राम्स्यम्। उत्त-रसां रहसातवारसा प्राथस्यम्। पूर्वसां दिशि घोमश्रनिवारे न गन्तवम्। दिवासयां ष्टहस्रातिवारे केषाचिकात वुधवारे च न गना-थम्। पश्चिमायां रविख्रक्रवारे। एवं उत्तरस्यां बुधमङ्गलवारे न गन्तयम्। दितीया खतीया सप्तमी पचमी दशमी एकाइशी चयोदशी च रता यात्रायां प्रश्रसाः। अनोत्तमनस्त्रासि।

विशाखा सवा आर्त्रा भर्गी क्रिका अधिषा। तच नचचण्लकथनम्। खाळां जेहायाच पूर्वेदिग्रासनं निधिडम्। एवं पूर्वभादपदे असिनाच दिन्गिदिग्ममनं पुखे रोहिण्याच पश्चिमदिग्ममनं उत्तर्पल्युन्यां इस्तायाख उत्तरिहम्ममनं निधिड्म। तचानुत्तकरणानिः गरं विशाजं विष्टि:। गरमपि के खिच्छ सं मन्यते। धान उत्तमलयानि। सिंहरूपशुम-कन्यामिथनानि । तच योशिनीनिर्धयः । प्रति-पदि नवस्याच प्राच्यां योगिनी। हतीयायां एकारधाधासिकीये। पचन्यां त्रयोदधाख दिचिंगे। दादधां चतुर्थाच नैक्टेनकीर्या। षष्ठां चतुर्देश्याच पिसमे। सप्तमां पूर्णिमा-याच वायुकीमे। दितीयायां दशस्याच उत्तर-दिशि। अष्टम्याममात्रास्यायाच ईशानकीये। तां दिचिया सम्मखें च कवा न गन्तयम्। पापयोगनाइसार्थमासरम्बारिष्ठ याचा न कर्भग्या। वार्वेलाकालवेलाकुलिकवेलाव्छि-भद्रास्युच याचा न कर्त्तया। दिरागमनदिनं नववध्यञ्दे त्रष्ट्यम् ॥ 🟶 ॥ जाय गोयाचाप्रवेश-विक्रया:। तत्र तिथय:। अमावस्थारमी-चतुर्देशीविष्टिभिन्नाः। तत्र गचनासि। रोचिकी पूर्वकालगुनी पूर्वकाला पूर्वकारमपन् उत्तरप्रवृगुनी उत्तराघाट्य उत्तरभावपन् अवसा भरसी चिचा रतदातिरिक्तानि। योगाः। यतीपातभित्राः। वाराः। कूर-भिन्ना: ॥ 🗰 ॥ अथ नीकायाचा । तच विद्यत-नचवािषाः अश्विनीहत्तापुष्यस्माप्रिरःपूर्व-फल्गुनी-पूक्षाबाए।-पूक्षभाहपदत्राधाविषा-श्रवणाः। वाराः सभयदावाम्। तत्र खयं भ्रोभनम्। तत्र भ्रोभनखन्तः। तारा च भ्रोभना विश्विता। इति च्योतिस्त्रसम्॥ 🕸 ॥ व्यथ याचायां श्रभजनकदृष्ट्योगादि यथा,— "धेनुकंत्रप्रयुक्ता त्रधगजतुरगा दिचणावर्तवद्भि-दिवस्त्रीपृर्णेक्षमा द्विजन्पगणिकाः युव्यमाला

स्द्रीमांचं इतं वा दिश्व मधु रचतं का चनं श्रुकाधान्यं

ह्या मुला पठिला पनिमा लभते माननी गन्तुकाम: ॥"

इति समयप्रहीम: ॥

तचायमजनवहर्षमं यथा,—
"सम्मुखे रणनं पत्थात् चुरिणं यदि पायति ।
न गन्नयं तदा तस्मात् तेजनाध्ययगोग्युभः ॥
स्रजो जुग्छति,गौः नासी चुतं ना कुरते नरः ।
पायन् यात्रा न कर्मया क्षीनं पायति नाम्रतः॥"
हति च्योतिरानरः ॥

याज्ञाकाले विशेषदर्शनमतं यथा,— "त्याहिकामार्ज्ञारवानः यूकरपविषः। नकुषो स्विकचेव याज्ञायां दक्षिणे ग्रुमाः॥ यानो सम्बद्धमेरीवसुन्धरा

श्व यात्रायां वामके समा ।

विगुरवीपूर्णवुष्मानां यात्राघां दर्शनं सुभम् ॥ यात्राकाले समुभलचर्षं यथा,— "कार्पासीवधनैलक्ष पङ्गाङ्गारभुजङ्गमाः। मुक्तकेश्रो रक्तमान्धं नयाद्यशुभलचागम्॥" *ध याचाकाचे व्यक्ताया: पलं यथा,-"किकाया लचगं वच्ये लमेत् पूब्वे महाफलम् चामिव शीवसन्तापी दिन्छ हानिमाश्यात नै ऋँखे श्रोकसन्तार्यो मिटानचीन पश्चिमे। चानं पाप्तीति वायखे उत्तरे कलही भवत्। इंग्राने भरणं प्रोक्तं प्रोक्तं व्यक्ताफलाफलम् ॥" स्य याचायां दिसिश्चे विशेषन चचाणि। "क्षतिकारी त पूर्विंग सप्त ऋचाणि वे त्रजेत्! भनादौ दिलिया गच्हेदनुराधादि पिस्मे। ग्रम्का चोत्तरे याचा धनिष्ठादिष्ठ सप्तसु । चात्रिगीरेवतीचित्राधनिष्ठाः सहसङ्गताः। न्द्रमाश्विचिचापुष्यास्य म्हलहस्तौ शुभौ सदा ॥" याचारी लमादिय महस्मिनिपलं यथा,— "कन्धाप्रदाने याचार्या प्रतिकादिष्ठ कर्मनेसु । प्राप्त चन्त्री च जन्मस्यी सुभदी च हितीयगी। भूभिज्ञभूक्रजीवास्त्र राशीचाय हर्नायके। भौसमन्द्रप्रशाङ्काको बुधः श्रेष्ठचतुर्धने ॥ शुक्रचीशी पश्रमी च सेंशी सद्भिरास्ती। मस्विद्कुनाः पर्छे गुरुचन्त्री च सप्तमे ॥ युक्रजावसमें येही नवसस्यी गुरु: युभ: । चार्वार्कचन्द्रा दश्रेने एकादश्रेशिखना यहाः । बुधीश्य द्वाइमें चैन सामैनः सुखरी भनेत्॥" इति मारु है । हर अधामी ॥ 🟶 🕯

अय राजयाचा। "इरानीं सर्वधनेत्र धन्नेशास्त्रविशाहर!। याचाकालविधानं मे कथयख महीचिताम् । यहा सन्धेत नृपतिराज्ञन्देन वलीयसा । पाणियाहाभिभूती । रिसादा यात्रां प्रयोजयेत् ॥ योधानाता प्रभूतोच यसूतच दलं गम। न्द्रजरचासमधीशसा तदा याचां प्रयोजवेत् । चाराइयाधिर्गपतिमे तु याचा प्रयोजयेत्। पाणिया हाधिकं सेन्धं म्हले नि: चिष्य वा अभेन : चैनं वा मार्गधीर्घ वा याचा यावात्रराधियः चेनी नायति नैदाघं इन्ति पुष्टिच ग्रारदी ॥ युत्तदेव विपर्यस्तं सामेश्रीवें नराधिप:। प्राचोकी असने यायात् काल: स तु सुदुर्जभ: ॥ रियानारी चाचिति जैरत्याते; पीड़ितं परम्। सहच्यो इसितं पीडितन तथा यहें: ॥ ञ्बलनीव तर्पेवोल्जा दिशां यस प्रपस्ते। भूक्तम्योल्जा दिशं यान्ति याच केतुः प्रख्यते । निर्वातस परेद्वन तं याबाह्मधाधियः। सवतवासनीपेतं तथा इभिचपी इतम् । सम्मतानारकीपच चित्रं यायादरिं हुप:। यक्रमाचीकबच्चलं बच्चपद्धं तथाविलम् ॥ नास्तिकं भिज्ञमयादं तथासङ्गलवादिनम् ! च्यपेतप्रश्राविचेव निरायच तथा चयेत । विद्रि रीगं तथा मित्रा

সৰ্ভা ঘৰিস্তা

व्याचिनी व्यन्ताधा रेवती स्माधिरा म्हला पुन-वसु पुका इसा व्येषा। मध्यमनवाणिः।

रोाइबी पूर्वावय चिवा स्ताती प्रतिमग

वारगामश्काणि स्कृरन्यङ्गानि यच च ात्राम्यपि प्रश्वन्ति बनन्तन्भियोज्यतः [इवलसम्यज्ञचातुरत्तवलस्तया , [रुवलो राजा परानभिसुखो बजेन् । रस्फ्रकी धन्ये तथा दु:स्वप्ननाग्रने । ते सङ्गुले धन्ये जाते प्रज्ञपूरं वजेत्। ष्ठ घटस श्रुडेव यहेष्वत्युगेषु च। ताले पुमे जाते परान् याया हराधिप: ॥ [देवसम्पद्मसाया पीरुवसंद्यत:। सलीपपतान्तु याचा यायात्रराधियः । तस्य निधि ध्वाञ्चः स च तस्य दिवा वरी। देश च कालच काला याचा प्रयोजयेत्॥ तनागबहुलां सेनां प्राष्ट्रियोजयेत्। ने शिशिरे चैव रथवा जिसमाकुकाम् ॥ ष्ट्रवच्चलां सेनां तथा चीवी नराधिपः। इदलोपेतां वसनी वा प्रश्रेष ॥ पदातिबहुला यस्य स्थात् एथिवीपते:। भीच्यो भवेत्रेन ग्रमुविषयसास्त्रितः ॥ इचा इते देशे स्थितं श्रचं तथेद च। लक्के तथा यायाद्वजुनामी नराधिप: ॥ वक्हुली यायात् ग्रमु चमपयाश्रितम्। यनो वहुलास्तया राजाभिपूज्येत्॥ विद्वती राजा अत् वस्त्रसंस्थितम्। स्योशीय योज्योशिरस्तरा प्राष्ट्रीय भूसना । ातयुते देशे स्थितं यीश्वीरभियोजयेत्। वन्ती धक्तेच काली खाधारणी सहती। विज्ञाय राजा दिजदेशकाली देवं चिकालच तथेव बुद्धाः घाषात् परं कालविदां मतेन सिक्स्य साई हिनमनहिन्हिः।"

इति मात्वे २१४ व्यथाय:॥ *॥ शांचे माङ्गलाहवाणि यद्या,— एम्यं खरुतानं तातुका च शुभच्छी। षाहें वंतवान् वभूव ग्रमनो मुख: । सङ्गतं रामः शुश्राव जयस्यकम्। मनसा सर्वे विजयं वेश्संचयम् ॥ काचे च पुरतः सुत्राव सहसा स्वि:। ब्दं श्रहरवं घरटा दुन्द्रभिका हनम् ॥ श्वाणीं सङ्गीतां जयस्ते भवितेति च। तच जल्यायं मेघम्ब्दं जयावच्चम् ॥ याचा भगवान् श्रुलेखेवंविधं शुभम्। पुरतो विषवन्दिदेवज्ञभिच्चकान्॥ दीयं विश्वन्तीं पतियुक्तवंतीं सतीम्। र्णं खोराखां नानाभूषणभूषिताम्॥ श्वां पूर्णंकुमां चासच्च नक्काननया। ददर्भ रामेशो यात्रामङ्कस्त्रकम्॥ रंगजंसिंहं तुरगंगाडकं दिपम्। राजहंसच चक्रवाकं शुकं पिकम्॥ खञ्चगचेव प्रडचिखकोरकम्। त वक्षकाच्य चात्रकां घटम्। रूके सम्बन्धा गुभाम् मर्गी

माणिकारजत मुक्ता मगौज्य प्रवानकम् द्धि लाज शुक्रधान्य शुक्रपुव्यच कुङ्गमम । शुक्त च्हन पनाकाच दपण श्रीनचासरम घेतुं वसप्रयुक्ताचा रथस्यं भूमिपंतया ॥ दुग्ध च रोचनामाच्यमस्तं पायसं तथा। भ्रालयामं पत्रपतं स्वस्तितं भ्रकेरां सधु 🛚 मार्जार्च दृषेन्त्रच मेधपर्जतस्थिकम्। मेवाच्छन्नस्य च स्वेत्रदयं चन्द्रमण्डलम्॥ क्तस्रीं कव्यनं तीयं श्रारतं तीर्यम्हिकाम्। सिहार्थं राधेपं टूर्वा विप्रवालच वालिकाम् ॥ स्तां वेद्याच्य भगरं कपूरं पीतवाससम्। मोस्त्रं गोपुरीयक्ष गोधृत्वं गोपदाक्तिस् मोर्छ गवां वर्त्त रन्यं गोशार्ज मोर्त्तं शुभाम्। भूषणं देवप्रतिमां ज्वलद्यां मञ्जातावम् ॥ तान्त्रं स्कटितं रैत्यच चिन्द्रं माल्यचन्दनम्। गत्वच शीरकं रतं दर्श रचिये समम्॥ सुगन्धि वायोराधार्यं प्राप विप्राधिषं शुथम् । इत्येवं मङ्गलं चात्वा प्रथयो स सुदा (न्वत: 🛚 " इति बद्धविन्ते गणपतिसको ३३ चथ्याय: ॥≇॥ याचाकाचे अमङ्गलक्कचकानि यथा,— "राजा जगाम समरं चुर्येन विदूयता। वाहें सेम्यसम्बद्धे वाद्यभाष्ट्रीसंख्ये.। दरधीमञ्जलं राजा पुरी वर्त्मान वर्त्मान । यथौ तथापि तसरं न जगास रहं पुन: 🛊 सक्तनेशीं कित्रनामां वहनीच हिमबहीम्। क्रधानकपरीधानामपरां विधवासपि॥ सखड्रां योनिद्रां वाधियुक्ताच कुट्टनीम् । पतिषुत्रविष्टीनाच डाकिनी पुंचलीमही ॥ क्रम्भकारं तैलकारं याधं सर्पोपनीविनम्। कुचैलमपि रूचार्ष्ट्रं नमं काषायवासिनम् ॥ वसविक्रियणचीव कचाविक्रियणं तथा। चितां रम्भावं भसा निकी बाङ्गारमेव च ॥ सर्पचतनरं सर्पं गोधाच प्रश्न विवम्। अ। हमाकच मिख्डच मोदकच किवां स्वया। देवलं त्रवाष्ट्य मूहमाहात्रभोतिनम्। मुदातपाचनं मुद्रयाचनं मासयाचनम्॥ क्रमपुत्रां लका खेव भ्वदाष्ट्रनकारिसम्। मृत्यकुमां चूर्णकुमां तेलं जदकमस्य च ॥ कार्यासं क क्यं चूर्वं क्रुक्ररं प्रन्दनारियम्। दिचियो च खगालांच कुर्वनं भेरवं रवन्। कपर्वक चौरच विश्वकेशं नखं मलम्। कल इस दिलाप च दिलापकारिक जनम् ॥ यमञ्जलं वदमाच सहमां श्रीवकाश्यम्। मिष्याचाचिप्रहातारं चौरच नरवातिनम्॥ पंचवीपतिपुची च पंचलोहनमोजिनम्। देवतासुरुविपाणां वसुवित्ताप्रदारिसम् ॥ दत्तापष्टारिशं दस्युं हिंसकं स्वयकं खलम्। पित्रसात्रविरत्तम् दिचात्रस्विघातिनम् ॥ बळाच क्रवच्च साम्यापचार्सं जनम्। मिषहर भित्रप्रय चत वि ् निम्दक साञ्चयातकम्

यावा ब्रतीपरासद्दीनच दीचाद्दीन नपुस्कम शिलिकाधिसाच्य गुरुलङ्कनमेव च । युकास विविधिक्ष सुरामत सुरा नथा चिप्तं वसन्तं रुधिरं महिषं गर्दभं तथा। मूर्च पुरीषं स्वयाणं कियनं नुकपालिनम् भाषभावातं रक्तवृष्टिं वादाष वृष्यातकाम् । रुद्ध प्रकरंग्रघं खेनं कङ्क भह्तम् ॥ पाश्च मुष्ककाष्ठच वायसं गत्मकं तथा ध ख्यदानित्राक्षणच तन्त्रसन्त्रोपनीविनम्। वैदास रत्तापुष्यभेनी प्रधन्तुष्मेव च । कुवार्तां न्हतवात्रीष विषयापष दारम। दुगैन्यवातं दु: शब्दं राजा संप्राप वर्त्धान । सन्च क्षत्रितं प्रामाः चुभिताच निरम्तरम् वामाङ्गसन्दर्गदेशलाशंराक्तो वसूव ए 📭 रति जसविवर्ते मणप्तिखक १५ व्यथ्यायः । भीतवास्य मधुरायाचा यथा,— "राधिकायाच सप्तायां सुपास गोपिकास च पुष्यचन्दनतक्षे च वायुका सुरभीकृते । खतीयप्रहरेश्तीतं निशायाच शुभद्यां । श्वभचन चंगींग चान्दत्योगसम्बत्धः सोम्यसामियुते जमे सीम्ययक्षविजीक्ते। पापय इसमासत्तहरिदी बादिवा क्षेत्र ॥ यशोदां वोधवामाच कारवामास सङ्गलम्। बन्द्रनाश्वासयामास ससुत्याय इहि: स्वयम् ॥ वादं निवेधयामास राधिकाभयभौतवत्। खतन्त्री विश्वकर्ताच पाता भन्नी स्वतन्त्रयनः प्रचाल्य पादयुगलं एत्वा घीते च वास्वी। उवाच संस्कृत स्थान विलिधे चन्दनाहिना । फलपत्तवसंयुक्तं संस्कृतं चन्दनादिभि:। वामे कला पूर्णकृत्मं विद्वं विद्रं खद्चिया। पतिपुत्रवतीं दीपं दर्पं गुरतक्तथा । दूर्वीनाष्ट्रच सुस्त्राधं पुष्यं धान्यं सिनं सुभन गुरुद्तं, यद्दीला च प्रदरी सस्त कीम रि ॥ ष्टतं ददर्धमाध्वीकं रजतं का घनं दक्ष। चन्दनं वेपनं कला पुर्यमानां गले दही । गुरुवर्गं नाक्षणक वन्द्यामाच सत्तितः। श्चावनि वेदपाटं सङ्गीतं मङ्गाएकम् ॥ विष्राभी जंचनं रस्यं शुक्राव परमाहरम्। थाला मङ्गलरूपच चर्वन मङ्गलप्रदम् । चिचेप दिचाणं पादं सुन्दरं खातावियदम्। विष्टत्व नासिकावामभागं मध्यमया विस: । विस्च्य वायुसिष्टच गावादिक्यार्न्तः। ततो ययौ नन्दनन्दो नन्दस्य पाङ्गर्योदस्म् ॥" इति ब्रक्तवैदरी श्रीक्षणानसञ्ज्ञ ७१ स्थाय व्यथ याचायुक्ति:। तच समय:। "वाचार्या दिविध: कालो वैकार: सहज्रस्य भोक्त व्याविक कार्य विकारी नाच निर्वाण

याजानिं इमध्या भूने सर्वधोधनसां रहें भानो कुसीर्हपहिस्कामीभर्दीर्घ भस्तस्त देवसमतेश्चिति एष्टतीर्थः ॥

सष्टन: खेक्ट्या राजा तस्य निर्माय उक्ती ।

में देगिशिरी सुका यात्रायासुत्तमाः स्ट्राः।
भरकी कृत्तिकाश्चेषा विश्वाखा चीत्तराज्ञयम्।
मधा प्रमुपतिश्चेष यात्रायां सर्गप्रदाः॥
पूर्वे कुवेरे दहने निशाटे
यमे जलेशे प्रवने महेशे।

यमे जलेशे पवने महेशे।
व्याच्यं नरस्य प्रतिपत्तममेग युगां तिथीगां प्रवहन्ति तज्जाः। स्थात् संमुखे यानमस्च्याय पक्षाज्ञवेत् सर्वेत्रभाय पंसाम्॥ स्वयं: युकां राह्मन्द्यन्तो गुरुक्षंधः।

खन्नतः प्रोभनायात्रा एवतो सर्गं घुवस् ॥ पूर्व्योग्द्रं द्चिगे यानपादं रोहिग्ये तत्रार्थमाख्याच त्रुलम् । कामं यायात् साम्यरायेषु कार्ये-व्यन्यदापि प्रेच्य सूर्वान भागि॥"

तच दिन्यूनम्।
"घष्ठाष्टमी चतुर्थों च नवमी दादणी तथा।
चतुर्देशी कुष्ट्रस्याच्या यावायामशुभपदाः ॥
प्रायो जगुः सहजश्चन्दशाय संस्थाः
पापाः शुभाः सदिल्जं परिस्थ खस्यम्।
सर्वचगाः शुभफ्लं जनयन्ति सोस्थास्यक्षारिसंस्थममरारिगुर्वं विगीषाः॥

नाकालवर्षनियुन्स्तिविषयं कथिषदिपयानम्। स्रातप्राष्टात् दियान्तरीयभौमेस्ययोगातीः॥" तय क्रमः।

"राचां याचानिधं वस्त्रे जिगीवृणां परावनीम् । भीराजनाविधं कता स्त्रीनकास्त्राग्येत्तः । गत्रानन्यान् स्वानन्यानिति याचाकमो सतः॥" तच भीराजनाविधः ।

"वर्षान्ते भ्युहितं युक्ते पन्ते पूर्णे ग्रुभवाणे।
स्थानीराजनं कुर्णात् ययोक्तस्विषक्तमेः।
उदीची प्रस्थितं भागी संकान्त्यां वा युमे हिने।
गननीराजनं कुर्णात् सङ्गेपाली जिमी विवान्।
एखनस्थे रवो कुर्णात् पित्तनीराजनाविधम्।
नौकानीराजनं कुर्णात् हिच्छाम्मां प्रतिस्ति।
स्वादीनाच्च सर्वेषां प्रक्रीत्याने नीराजनम्।
स्वादीनाच्च सर्वेषां प्रक्रीत्याने नीराजनम्।
स्वस्थ नवद्खस्य तथा सिंहासनस्य च।
स्वस्थ नवद्खस्य तथा सिंहासनस्य च।
स्वस्थ नगरसापि सङ्गित्यस्य सिक्त्यान्तथा।
स्वन्महिनसे राजा कुर्थाभीराजनाविधम्।
स्वस्थितस्य राजा कुर्थाभीराजनाविधम्।
स्वस्थितहिनं प्रोक्तिसेषां जन्महिनं स्था।"

"अवानां भास्तरो देवो रेवन्तसिति चंत्रया। गणानां देवता एकः पत्तीनां कालिका सता ॥ गौकानां वक्षो देवो यानानान्तु जयन्तकः। खद्धाणां देवता रामो यमः खड्गस्य पूज्यते॥ ख्वानां चतुमान् पूज्यो हचस्पतिहिति कमात्। तान् पूजियला विधिवदेताकीराजयेन्त्रपः॥ द्वाद्धमाच्चि पृष्टेकामरचग्टास्नगादिभूषाहितः। क्याले में चिषादगुके पुरुषेस्नाहिगुग्ने कादरीप भर्षं वा सहसंग्रुहिने नीराजयेत्राचा।
हादश्वाहे रुचिरे: साङ्गीपाङ्गरतोह तचार्छे:
तस्याहेनो वाष्ट्रेगंजध्रतनीराजनं सम्भवति।
हागजध्रतं व्यभग्रतं ग्रतच मेघाकान् ॥
तुरमा दश हराङ्गा वाष्ट्राः पच द्विपचेतः।
भज्ञना हि कुकुराखेनेनाः पत्तिचचगस्य॥
नीकाग्रतनं साङ्गं नवद्यानं काचनाहिभिघटितम्।

वं इप्रतमिष अन्तर्गनौकानी राजने राज्ञाम् । यदा दिपदं यानं सर्वेतामिस्रते तुरगैः। सुद्रशावतार्वसितेयोंग्याङ्गियोंग्यवर्गेश्व॥ च्यश्राभिधांस्भि: कुर्याद्कानीराजनाविधिम्। राजाचनरनौकाभिहित्यगाभियेथोत्तरम्। रसेनानाविधेरकोशांतुभिवेसनेक्षणा। सिंहासनेस योग्येन क्र्यानीराजनाविधिम्। ग्रुक्तीराजनाध्येवं नरस्याय निगदाते ॥ श्वभिः सरीः प्रमालेख याप्रेर्डेक्योप्रतीः। पुरं नीराजयेत्राजा चिरसम्पत्ति हैन वे । म्बा स्प्राम्बस्तरहेंन नरसेव तरहेत:। वाबादीनां नधेर्नेकं स्त्रं नागाविधन्तथाः। च्यन्तर्थि भातवश्चेव वस्ताशि **च प्रलागि च।** वननाः खलनाञ्चेव चलनाञ्चेव जन्तवः भवत्रहास स्वयाद्याः ग्रेलाः सम घटास्त्रणा। योग्यधातुसमुद्धता नीकाखण्डनयन्तथा । निजदेशमतं खर्षं रजतं ताम्बमेव वा। आतानीराजने द्याट्यदिच्छे चिर्संस्थितिम्॥ च्यस्त्रेनीनाविधीः कुर्याद्यवराचनीराचनम्। ग्रलकारिय विविधेहें बीनीराजनं मतम्। मिल्लिनी राजनं राजा इयेनैव समाचरेत् 🗈 अमात्यानां चेनिकानां विश्वायां घनिनान्तथा। वस्त्रेत्रीं राजनं कुर्यादिति भोजसा सम्मतम् । नीराजनाथा वस्त्नि न पश्येत पुन: स्पोत्। सप्तक्रतः परिधान्य कुर्याद्वीराजनाविधिम् । न्यसंदा पर्राष्ट्रिया हने वा जलेशिय वा। देवज्ञवैदादीनेश्यः प्रयक्तेहा यथाययम् ॥ इति संचिपतः प्रोक्तो मया नीराजनाविधिः। वानेन विधिना राजा सुचिरं सुखमसुते।" तथा हि गर्गः।

"नीराजना महीन्त्राणां निहन्ति विपरीश्विजाः। सैव सक्षद्दनं राज्ञां कषुकेनेव संयतः॥ नीराजनावन्दितानां न सयं विद्यते किपित्। नीराजनाविद्यीनानां नक्षेषुः सर्वसम्पदः॥" तथा च वाल्यः।

"ये भूमिपाला: प्रतिवस्तरान्ते कुर्वान्त नीराजनक्षेत्र सम्यक् । तिथां न लच्ची: चयतासुपैति साम्बाज्यलच्छी: कर्गेद तेथाम् ॥ एवं नीराजनं झवा राजा प्रस्तानमाचरेत् ॥" इति नीराजनाविधः: ॥ *॥

वाथ याचा। "गुवातिप्रयसम्पन्नः प्रमु यदि प्रभात प्रकीपी व यहि राष्ट्रे न कर्यटका । संज्ञायात्रय यायादा पार्किया हैण प्रानुगा।

राजायुलुको विनिष्टन्ति काकान्

काकोश्युल्कान् रचनीयपाये।

इति स्कालं ससुदीच्य यायान्

काले प्रान्तीह समीहितानि ॥

प्रवत्तयसनोपतं दिभैचादिप्रपीहितम्।

सस्तान्तरकोपतं न यायान् एथिवीपति:॥

निजदेवानुक्ले हि प्रातिक्लो परस्य च।

यायाद्ग्पो यतो देवं वलमेतन् परं मतम्॥"

स्रान्त के निक्ताति निक्दिमें निरामय।

विषये जयमिक्शन्त राजानी विजिशीषवः॥

रति युक्तिकस्पत्रः ।

युद्यात्रायासमङ्गलदर्शनं यथा,—

"तस्य विशेक्तो गेहात् स्थानी>स्थि सुखनी-

भवत। धने रहोइ कापीतः भिवा स्थामा च दिवाश।

पिङ्गला चचुगोघाच स्करी केंवली तथा। ग्रजवानर्मेनाजिशिखिचिकाच नामनः। षषं विभिन्दते सर्पः कुम्भोदकं वर्णार्यंत । रराव वागरी ऋजी मार्जारी ऋतिभेरवस ॥ तेलतन्न हणके ग्रयुक्ताभ्य क्तादिरर्भ नम । वानोक्सलजङ्ख्याचुत्दामनकलं रयम्॥ तुंबकार्यासलवणानां निन्दितानाच दर्भानम । रत्ताबरधरो सुखः पङ्गामिवं तथा वसा॥ सन्ताटं ग्रह्मज्ञाय उल्लापातव्यनार्थाः। हिश्रां हाइसडीकच्याः सरवः कलुवं नभः ॥ निक्तिजक्तेपते भानुनंदाः प्रतिमुखावषाः। उच्चोदकं महाकूपं दरमं दीविकास च ॥ खकालविक्ततः पुष्पमनागमन्वभूत्तदा। भीत उषाविपर्यासा सेवनादाच दार्याः । च्रार्य्यसन्ता ग्रामेषु ग्रामजार्य्यवः सिन.। कोएसपेसन्द्रहाच ग्राम्यान: पिपी जिना: ॥ ऋखाणां महती सेना समागास तथेन च। रते च पुरप्राकारे निपतन्युत्पतन्ति च ॥ दुर्गन्य: प्राकरो वायुर्दीनां योधा ऋतप्रभाः। प्रक्रम् त्राश्वपातानि गना अन्याः प्रचित्ररे। ध्ववच्हत्रप्रताकानां स्फुटनं दखिभन्दनम्। कलक्सिस चके च इता दुन्द्रभिरेव च॥ च्यातलाकूटनचापि नाराचानाच कुचता। गदानां सुहराणाच प्रीर्णता स्वतुभिन्दता ॥ भुष्कप्ररोष्ट्याचार्त्रभात्रमातस्तयेन च। प्रतिमार्श्यतं खेदी न्द्रतकानाच जल्पनम् ॥ ग्रदां रासभमारोष्टः स्त्रीयाच वक्तपत्रता। स्तीस्ते अविन्हागादि राजावि प्रिशुप्रोभनम् बालानां वातनं युद्धे निष्किंद्याः सक्तलाः प्रजाः मिचिकारंश्रमाडूकवचुगोनावदर्गनम् ॥ विस्तेजा न वहेद्रह्नि: सधूम: स्फुटते सहु:॥ एवंतिधान् तथोत्यातान् हष्टाम् घोरेण वासव

प्रमुक्त नारद सीव्य किनेविदिक्त दिषा । 🗗

द्रवादी देववतार धीरवधाधाय 🗆

स्य हार्ग याचा

प्रम्य जाता नाथ कितिकस्माननाम्म्।
द रम्यात्रातस्यानि विक्ति श्रीर्धुनन्दन "
त्वादी हार्श्यात्राकालस्य मुख्योगाद्यस्यान्
व्यादी स एव निरूधित। तद्यथा स्वन्दपुर्खि।
दन्द्रव्या उवाच।

"वैशाखादिव मासेषु याचापूनाविधि सने !। स्रोतुमिन्धामि देवेग्रे यथावदक्तमर्घसि ॥ जैमिनिर्वाच ।

वैशाखादिषु मासेषु देवदेवस्य ग्राङ्गिणः। या या दादश्य याचाः स्युक्ता द्वि वक्तामि ते

वैशाखे चान्दनी याचा ज्येष्ठे सापन्य दीरिता। व्याघा है रस्याचा स्थात् आवियो प्रयमी तथा। माने दिलाणपान्धीया खान्त्रिने वासणान्धिका। उत्थानी वार्तिके सासि इत्नी मार्गशीर्घके ॥ पीचे पुर्व्याभिवेन: स्थानाचे द्वास्थोदमी तथा। णाल्गुने दोलयाचा खाचेचे सदनभक्षिका॥ रकेका स्तिदा समा धनीकामार्थसायनाः ॥" स्यथ वाचाविधि:। स्क्रान्टे। "वैग्राखस्य सिते पचे हतीयाचयसं जिता। तच मां वेपयेहन्वलेपनैर्तिश्रीभनै: ॥ वैशाखखामवे पश्चे हतीया पापनाश्चिनी। व्यमातिकृता चैता प्रात्रापत्वर्चसंग्रता । यः प्रस्ति हतीयायां क्यां चन्दनम् वितम्। वैश्राखस सिते पन्ने स यावस्यतमन्दिरम्॥ वैधाना जयग्रन्देच पूज्यिता तहा इरिम्। नानास्त्रतीपनिषदेविषेषेष्रं संसुवन्ति च । वेगुवीणादिवातीश्व तथा नानोपचारकै:। सन्तोषयन जगनायं खतीयादौ विवेपयेत् ॥ विशाखस्य हतीयायां जनमध्ये विशेषतः। जेपनं सरहपे कुर्यान्सरहरी वा हस्दने॥ चन्दनागुरुक्षीवरं दुष्ठकुकुसरीचनाः। जटामांसी सुरा चैव विक्योगं साधकं विदुः। रतेर्गत्वेसवामीच विष्णीर्गावाणि केपवेत्।

त्रय कानयाता। खन्दपुराखे।
"व्येष्टारमच्चावतीर्णकात् पूर्णं जन्मवासर्म।
नद्याच कापणं वार्यं महासानविधानतः।
तद्यां प्रातः सानवाने बद्धणा सहिन्द मान्।
रामं समद्रां सुकाण मम जोवमवाप्रयात्।"

ष्टतच तुलसीकार कुथा संपनकामिण ॥"१॥

"मासि क्येष्ठे तुं संप्राप्ते नचने प्रकादेवते। पौर्णमाखां हरे: सानं सर्वकासपणप्रस्म्। सर्वतीर्थसमः नूपचादास्ते निर्मालः स्रचिः। तदा भोगवती तन प्रत्यचं सवति दिजाः ॥ तसात् च्येष्ठां सस्हृत्य होमाच्येः कलसेर्ज्यतेः। नापयन्ति तदा लखां सततं तं हलायुष्ठम्। नन्ताहिन हरे: सानस्त्रवं परमाञ्जतम्। उसमे वे म होवेत तसाच्ह्यस्तक्षरेत् ॥

व्येष्ठकान भरावती से प्रक्रान्त सुदान्तिता ।

न ते भव की सञ्जलत याचाया यतमानसा च्येष्ठे च स्तपन कुणात श्रीविधो नेकावासरे दैनन्दिननु दुरित पद्ममासर्नुवर्षेजम्। त्रसह्यासहसामि ज्ञागजानस्तानि च खणंकीयसुरापानगुरुत खयुतानि च। कोटिकोटिसहसाणि चुडपापानि यानि च ॥ सर्वास्थिव प्रमञ्ज्ञति पौर्यमान्धान्तु वासरे । पुरुवस्त्रकासलीय पावमान्या तथीव च ॥ गारिकेलोहकेनाच तथा तालपलामुना। पद्मान्दतै: ग्रीततोयेर्ड् व्याकपूरवासितै:॥ यबीदकेन शुद्धिन तथा पृत्योदकेन च। स्नापियला जगनार्थं पूजयेत् प्रमेश्वरम् ॥ ॐ घं वर्ष्टाये नम: इति वर्ष्टावादां निवेद्येत्। य सर्व करते विद्वान् ब्राह्मणः चित्रयः शुन्तः। सर्वपापः प्रसुचित दिव्युकोकं स गच्छति। चतुर्देखां हुदं मदं कार्यिता सुश्रोभनम् ॥ सुगत्विधूमसुरभिं चन्द्रगम्भः समुचितम्। एवं मचं प्रतिष्ठात्य कलसानिधवासयेत् ॥ सुवासितं जसपूर्णं पावकं कलसं चसेत्। जयस्ब्येच स्तांतिभनीयते जगहीत्वरः। जयस राम क्रकोति जयभद्रेति चौदिते। नीयते मखदेशन्तु निष्ठीये ज्ञान्त्रसाहितः ॥" अथ र्थयाचा। स्कन्दपुराधी। "गुक्तिकारणां महायात्रां प्रकृत्वींचाः चिती-

खावाएस सित पर्ने हिनीया पुळासंयुता ॥
तस्यां रथे समारोप रामं मां महया सह।
याचोत्सवं प्रश्ताप प्रीक्षयेच दिजान बहुन् ॥
नस्याभावे तिथौ काथा सहा साप्रीतये सम।
सप्ताचं सरितस्तीरे सम याचा भविष्यति ॥
व्यप्ने दिवसे स्वांन् रणान् मास्त्रीवंभूषयेत्।
गवम्याभानयेदेवां स्त्रेष प्रीतः सम्हां इत्तेभा।
यथा पूर्वा तथा चेयं ते हे स्तिप्रदायिके॥
व्यथाचि विस्त्रेचक्कां तद्वें न तु पार्वतीम्॥
दित्रिन तिथिना रकाचो बोड्याः।
"तिथिनेकेन दिवसचान्त्रमानेन कीर्तितः॥"

यन्।
"वावाद्स्य किते एके भदा सा पुष्यसंयुता।
याचीत्सवं प्रकुर्वीयास्वभावे पुष्य एव हि॥"
इति ईश्वरसंहितायां वस्त्रास्यसः

इति ईश्वरसंहितायां वचनालरम् ॥
तद्वैकाल्यकप्रयोगान्तरविद्यायक्षम् । पान् ।
"वाघाएस दितीयायां रथं क्रुश्चाद्विप्रेयतः ।
स्वाधाएसक्रिकारक्षां जपहोममहोक्षवम् ॥
नातः परं हि ज्ञासं यात्रान्तरमवेश्वते ।
स्व सर्वं चिलोक्षेपः स्थन्दनेन क्षुत्रहलात् ॥
नाप्रयम् सर्वपापानि वर्षे वर्षे ब्रजेदसी ।
रथस्थितं ब्रजनं तं महावेदीमहोत्यवे ॥
ये प्रश्चनि सदा सक्षा वासक्षेषां हरेः पदे ।
स्व स्थ पुन स्थ प्रतिकात द्विजोत्तराः ॥
नात स्रेष परी विद्योगत्यव स्थानस्थात ।

र्षधानीत यात्र था मुख्य ह गत पति 🖡 सहावना वजलात रणस्य पुरुगोत्तसम वल्नद सुभनाच न्यू सुक्तन चान्यया : चाषाटस्य ।सत् पचे दिन । वर्षः स्मारद । प्रतिष्ठाच्य सन्दर्धेन विधिना मृञ्चेविद्या: ॥ रथं नरी हरे: कुर्यात् खासनं मुपरि फ्रानम् । स्वविद्यभिका वस्त्रालकामान्यके; इ च्हतपणवादीस मेरी इकार्यक्तमः। नटनर्भकमुख्यास गायना वच्चनसा ह वैद्या योगनदर्पाद्या रूपालकृतरभृणिताः। ध्वत्राच बह्वस्त्रच प्राकाधिष्ठितानाराः ह गरङ्घ खर्ज फुळानु रक्त चस्मिसितम्। दीर्चनासं घीतदेशं कुळलाभा विभृतिनम्॥ च व्यद्रमुकारं सर्वालकारभृधितम्। देयाः पद्मध्वतं कुर्धात् पद्मकाष्ट्रविकितम्। नप्तकत्मयं कुर्याक्ती (स्मे लाइनक्षणम्। सारियं वाजिन चेंच वर्ण वलसुदान्वितम् ॥ द्दीरकेर्मकलिश्निकंतिवर्गः सुशीसनम्। इत्यं सुविटिनं तन्तु रथं देवचयस्य म ॥ चारगोदयवैलायां देवं तस्तान् प्रद्रविन। ब्राक्षर्येनेषावें: सार्ध यतिभिक्ष तप्रकािभः, १ विज्ञापयेद्देवदेवं यात्राधे स लताल्लाः । ततः कप्रमणेश्व समनीभरवाजिरत्॥ षयि भीभगस्तानि प्राटल्ति दिशासय:। केचिका इसगायास केचिकाय तरेरित सा जितना इति सन्धं वे के लिन् पुर्ण्य जमाना च स्तमामधमुख्याच कीर्ति काणां सुदा चर् चर्चरीमार्भरोवंग्यंस्थासाध्रकात्यः। श्रन्दायन्ते सुगपूरं गोविन्द्रिजयामारं। रवं पहते समय कार्य रामप्र:गर्म्। नमन्ति विधा भवाच चित्रयाच विधासयाः करे छवा जगमार्थं सामधिता रचवथम्। रासं भदाच तथा च रथमण नितंपयित॥ पूत्रवेड्पचारे सी: अहाभातिसमंग्रत:। रथक्रायां समाक्रमा क्रकाराधां स्थारित। तदेशासंसक्तमन्स्य जेरे पायमं इतिम्।. घनाम् इणितिस्तेन खर्गहासाननं भक्तम्। ये प्रमासं प्रक्राविन्ति नेश्वि सोधानसामुद्धः। अनुगन्छन्ति वे ज्ञतां ते देवतृन्छविमञ्चाः । वेदे: सुर्वान्त वेदानां वत्तारी मीचभागनः दतिहासपुराबादी: स्तीनेश्रीप सुमंस्कृते:। स्तर्गन पुष्डरीका सं ये वे विगतकत्वाणाः। ते वे जयन्ति पापानि जयग्रद्ः सुवन्ति य नर्तनं कुनते वापि गायनधण नरोत्तमाः। वैवावीत्तससंसमीमुलिं प्राप्तीवसंग्रयम् ॥ नामानि कीतिययनि म ने कालि यमासय जवस रामक्रमोति जवभद्रीत यो बहेत्। न माहगर्मे वासीऽस्त स च देवलमाप्रुयान : चामरे यं नरी: पुष्पी: स्ववनेष्यानचे सर्वी:। रथखाये स्थितो यो वै वीचयेत पुरुषोत्तम स वीकामात्री । सरीमिद्रवसन्य कंसी बतान् सबसे त यावशक्तिस प्रमम्

नान: पर्तरी खोके मधावेदीस घोत्सवात्। सर्वेपापहरी योग: सर्वतीर्घपलप्रद:॥ क्षकासु हिस्स से तच दानं ददति वे नराः। यन्कि चिद्रचयक्षलं मेरदानेन संमितम्॥ गुव्हिन्सम्बर्षे यान्तं भदाक्ष्यां तष्टायजम्। नवातप्रयानगावं दर्पग्रेयमिवैचयेत्॥ पद्मान्तते: भीततीयै: पुत्रवसपूरवासिते:। नाहिक्षेत्रज्ञेगाय तथा तालफलाम्ब्ना ॥ र्बोइकेन मुद्धेन तथा पृथ्योदकेन च। सर्वाङ्गमतुलिप्येच चन्दनेन्द्रखदुदवैः ॥ सुगन्धाभरकेचीनचेते: सुग्रोभने:। नामरेच जलामेन धीतलेचेजनेसाया। बीजयेन पुरहरीकाचं सुभद्रां बलमेव च। सिताभि: पानके हुं दौस्तथा खळविकारके:। खर्जरैर्नार्कलेख नानारमाफलादिभि:। तथा चौरविकारेक पनसैरिच्चभिक्तथा। वासितै: ग्रीतनोधैच गन्यताम्बपनकै:। सकर्पूरलवङ्गादीः पूजवेत् परमेश्वरम् 🛊 रथत्रयस्थितं देवचयं ये पुरुषर्वभाः। प्रदिश्यं प्रकृष्टिमा विचतु:सप्त एव च 🛊 ततो। पराक्षे देवेशं दिचगानिलवी जितम्। प्रनि: प्रनिवेदियां सचकस्य च मध्यमे ॥ एवं अज्ञति देवेग्रे स्ट्यंच्यास्तं गतोरभवत् । क्षीपकानां सक्साणि ज्यालिसानि नरेस्तसः। मस्डपे वास्येहेवान् गुस्किकास्त्रे मनोहरे। चार्यकातमे चारमान्यचामरसूषिते । यूष्विखा चग्रज्ञाचं तोषयेत् गीतमृत्वके:। उपहारादिभिस्तव सप्ताशानि जनाहैनम् ॥ सप्ताहं ये प्रप्रायन्ति गुक्तिनामकपे स्थितन्! माच रामं सुभदाच विवासायच्यमाश्रयात्। दिया सहर्थनं पुरखं राची दश्रमुखं भवेत्। यत्कि चित् क्षरते कमी कोटिकोटिगुर्ण भवेत्। चर्च मेर्समं दानं सर्वे याससमा द्विलाः। मकावेदारित क्षणे योगीश्यं खन्न दुर्लेभः 🛊 अर्डोदयादयो योगाः स्कन्देन परिभाषिताः। महावेदाक्षयोगस्य कलां नार्हन्ति घोड़ग्रीम्। चछा है च पुन: सता दिवाशिमस्खान्यान्। दिवासिमुखी याचा विखोरेवा प्रकीरिता । कार्याप्रयनतः साहि सक्तिसक्तिप्रदाभवेत्। दिचिणाभिसुखं यान्तं शक्षां पञ्चति वे नराः। न तेषां पुनरावृत्तिः सत्यमेतन संग्रयः। पुराविही वस्क्येतां याचां नवहिनास्मिकाम् ॥ तस्या: संवीर्त्तनादेव निक्षेत्रों जायते नरः। तावतीयं महायाचा यो यया कर्नुमिच्हति। सोरिप विषाप्रभावेग वेञ्जरहभवनं ब्रजेत्। उद्ध्य समयुग्धान् पापानिवसमिवतन् ॥"१॥ अथ प्रधनयाचा। स्त्रान्दे। "चाषा है शुक्रदादायां कुर्यात् खापसहोत्सवम्। मक्त रचयेत्रच प्रयनासारस्त्रसम् ॥ देवस्य पुरप्तः प्रयां रक्षादिनिक्तितोपरि । बासीर्थ कपू शुभाम्।

पृथ्यात्ययुतां सुसार्ज्ञितां चन्द्रनाङ्किताम्। साधुद्वारां शुभां स्त्रिक्षां नानाचित्रोपश्रीभिताम्। यवं खापग्रहं जला निशीये खापयेहिसुन् । संपूज्य भावधेरैक्यं तेषां क्षणा, स्थि। ए हो होति च संवार्थ खापार्थ परमेश्वरम्॥ नयेक्ट्यारम्हदारं वाश्येत म्टिकाचयम् । पचान्टतै: स्नापथेतान् पृथक्पलग्रताधिकै: ॥ सुगन्दिचन्द्रने लिप्तान् वस्तालङ्करगाहिभिः। पूजियला यथान्यायं प्राञ्जलिमैन्वसुचरेत् ॥" जगदन्दा इत्यादि । "सुड ढ़ंकारयेदारं विकाी: प्रयनवैष्क्षन:। खापियवा जगनायं सभते सुखस्तमम् ॥"५॥ ख्यय पार्श्वपरिवर्णनयाचा। "अव्य ते संप्रवच्छासि पार्श्वेख परिवर्तनम्। नमस्यविमले पर्ने संप्राप्ते इरिवासरे । विकारे: खापस्हद्वारं अनेगैला प्रविश्व च। नमस्कृत्य जगनायं पर्यक्रम्प्यतं सदा ॥ व्यवचाव्य भूमेहारं पूज्येद्यचारकैः। प्रयान्य सक्चा तत्यादी खापयेदुत्तरास्खम्॥" सन्त्रचेसं पटेत्। "ॐ देवदेव ! जगन्नाच ! कल्यार्गं परिकल्पय । परिवृत्तिमदं सर्वे यथा स्थावरचङ्गमम् । यत् इष्ट्रा चेष्टितेरेव जायत्स्वप्रसुद्धप्रिमि:। जर्राह्वनाथ सुप्ती/सि पार्श्वन परिवर्त्तय । प्रस्विमेनकालोश्यं जगतः पालनाय ते। बह्मजीरवं श्रातीरिप घवे तिस्तेतु सस्त्रस्तः। इष्टं लत्यार्कमलं विसुच महिं तस्त्रवाम्। सन्ते जलं सावयति प्रजापालनन्तिकम् ॥ इति संप्रार्था देवेशं विनयासीषयेत्ततः। वजनैद्यामरे खैव वीजवेत परमेश्वरम् ॥ सुगन्विचन्द्रीरस्य सन्नाङ्गं परिवेपयेत्। खाद्नि भस्यद्याचि पायसादीनि दापयेत्। प्रयाग्रहहारि विभी: प्रनिर्धका निवेदयेत्। देवमुहिस्य यत् कुर्यात् सर्वमध्ययतां प्रजेत्। पार्श्वेच जम्मदिवसे उपवासपरी भवेत्।" एवं ऋाधिनश्कीकादध्यां पूर्वीक्तविधानेन श्रीसाधास्य वामपायंपरिवर्तनं कार्यम्। "मुमे चैवासिने सासि मधामायां प्रपृष्येत्। धीवणीं राजतीं मात्तीं विष्यमायां महेन्यरीम्। **इंग्रेंग में य कर्त्र या कराचि द्विष्**रूप्च के: "६॥ व्यथीत्थानयात्रा। "एकार्यामु कार्सिकां सुकायां एथिनीपते। क्रमास्यापवेहत्वा पूजितवा चगद्गुरुम्। पूर्ववत् पूजवित्वा तु प्रातमेन्तं चसुचरेत्।" "ॐ उत्तिष्ठ देवदेवेशः । तेजोराशे जगलते !। वीन्हीतत् सक्तलं देव। प्रस्तां तव मायया । प्रमुखपुरहरीकाच्च ! क्रीइरे ! प्रयनेव वे । त्वया दृष्टं जगदिदं परमं सुखमेश्वति ॥ वे ते आर्श्ताकिया चर्ना प्रवर्तन्ते तनी धुषम्

जयग्रद्धेक्तथा देवं नवेशुर्नृत्यमण्डपम् । तें जेना स्टच्य तो येन स्वापयेन पूर्वोत्तमन्। पचान्हतेन रिकेलर्से: फलर्सेस्तथा । सुमन्धामलकेनाथ यवकल्केन केपयेत्। षर्वे त्वसी चुर्गे लें प्येहन्यचन्द्नै: N युव्यवाधिततोधै च कुप्रस्वीदकेसया। सायधित्वा चयेत् पायं बहुजक्योपपादितम् महोपचारै: संपूष्य विष्णुं गीराजयत्तः। कताञ्जिषुटी भूत्वा प्रार्थयेत् परया सुदा ॥' अय प्रावर्णयाचा। "मार्गभीर्वे मिते पचे कुर्यान् पावरकोत्सवः क्षला द्रष्टा नरी सत्त्वा वैष्णवं जीकमानुयात् वासी / विवासं कुळीत पक्षमां निधा कर्म-

प्रभाते मख्डलं कुर्यात् पद्ममहदलान्वितम् ॥ दिक्षालान् पूजसेहिस् चेचपालं गणाधिपन् चारप्रचरही च वस्त्रिसतुहिन्तु प्रपूजयेत्॥ तन्मध्ये स्थापयेद्यन्तं चालयेद्यावारिया। पूज्यिता जगनायं गत्सते वेन दीपकम् । इल्ला क्षणाय भन्नातु गीलवा दोर्नयं निम्माम् प्रात: प्रपृज्येह्वं नानाह्ये: सुधीभने: ॥ सप्तभि: सप्तिभिद्देवान् वास्त्रीभि: परिवेष्टयेत्। सुखवजेषा सर्वाष्ट्रे ग्रीतपाषरखेडिंगा: । दूर्वानते: प्रपूज्याच क्षर्याक्षीराचनां विभी: भगवनां समृहिस्य ब्राह्मकेम्यः प्रहापयेत् ॥ गुरुध्य खान्य देवेभ्यो ही ना ना चेभ्य एव च। श्रीतपावरणं हदात् सञ्चन परमया सुदा ॥ ददाति भगवान् प्रीतसासी वरमहस्तमम्।"

अय पुष्यसानयाचा । "पुष्यकानोतानं वक्ते यथोत्तं वक्ताणा पुरा। पुष्यचिष च चंयुक्ता पौर्णमाची यदा भवेतु । पीवे माखि तु तत् कुर्यात् पुर्यकानीतादं इरे: चतुर्देशीनिग्रायान्तु कुम्भानामधिनासनम् । राजी जागरणं झला प्रातदेहिं प्रकीरयेत्। त्र सविवापि विभयस प्रतिनं समिषं क्रमात्। जुड्यात् पूजियला तु तदक्ते पुरुषोत्तसम् । पूजरेदुपचारेस्तु चार्चे प्रतिविध्यतम्। ततः पुरुषक्रकोन कुम्मांस्तानभिमक्रवेत्। क्रमात् देवस्य शिर्षि भाषये दिविवत्ततः ॥"

"ततः पद्मान्द्रवेषेव वासुदेवच चालयेत्। लच्या युत्तं पुनर्वित्र उपचारै: प्रपूजवेत्। दू वाङ्करातीः स्तुतिभिनीतीः संपूज्य केपानम्। समनादिकिरेदेवं कर्पूरादीः सुलख्लात् ॥ गौराजयेष्जगन्नायं कपूर्यतक्तिभि:। 🕟 सतः प्रदिष्णं सत्वा स्थवत् प्रयमेत् चितौ ॥ पुष्यकानोतानं पुर्ध्यं ये प्रश्वन्ति सुदान्विताः। चर्वसम्पन्नकामास्ते व्रजेयुर्वेषावं परम्।" धा खाय नवप्रस्थाना।

"कुर्यादयनसंकान्तां नवप्रसम्होत्स्वम्।

े यूर्विदिवस नवं शांकि सकुड़िसम्।

तया च माद्री। "संज्ञान्यां मात्रमावस्य साधिवासिततस्तुवार। निदेश विकावे भन्ना इसं मकन्दीर्येत्॥ त्विय तुरे नगत् सर्वमन्त्रेन प्रभविष्यति । रच चर्च जगन्नाय ! यहातां पिटकं शुभम् ॥ त्राष्ट्रयान् भी जयेत् भन्त्या देवदेवपुर:स्थितान्॥" अधर्वे। भगवद्धतानिलाहि॥ "नदेन वाससादेखा दूर्वासवेपपुष्यकें!। पूजविवासिमलेग क्षमास्वामिस्चतु। पुनः प्रभाते देवेशं शिलपेहन्यचन्द्रनेः। वक्वालक्कारमाख्येच पूर्विषया यथाविधि ॥ नौराजयिला देवेश तख्लानधिवासितान्। स्याजीव पाकपाचेव मधुखखाच्यमिश्रितान्॥ पङ्क्तियः: स्थापयेदमे गत्थपुव्याचतान्तितान्। चपूर्प पायसं कला स्याहे चक्रपाणये। दश्वर्षेकापिष्ठभ विष्यो: प्रियतरं परम् । ॐ जीवनं सर्वभूतानां जनकस्तं जगद्गुरी !। तन्त्रयाः प्राणिनी होते लबेव अनिताः प्रभी। ॥ लोबातुमस्यार्थाय मुद्दीला चित्रविमहम्। तव प्रौत्ये इतानेतान् ग्रहास प्रसम्बर ! ॥ त्वयि तुरे चगत् चर्चमनेन प्रभविष्यति। खाइ।कार्खधाकार्यमद्कारा दियौकसाम् ॥ व्याध्यायना समिष्यक्ति तेनेवाष्यायितं नगत्। रच सर्वे जमन्नाथ ! तन्मयं सचराचरम् ॥ इति संप्राच्ये देवेषां प्राचीस्तान् विनिवेद्येत्॥ १०॥ अध दोलयाचा।

"षाज्यने मासि कुळींत दोनारोष्ट्रवस्तमम्। वन क्रीड़ित गोविन्हों लोकाव्यहणाय वे ॥ ध्रव्यं देवदेवस्युगोविन्दाखान्तु कार्येत्। फ लगुत्सवं प्रज्ञव्यीत प्रचाचानि च प्रचानि वा ॥ षास्युन्याः पूर्वतो निपाचतुर्द्श्यां निप्रासुर्वे । वद्मात्यदं प्रकुव्हीत दीलसक्डपपूर्वतः ॥"

"पौर्वमाखा समारम्य पद्मयाच समाप-येत् ॥"११॥

चय सर्नमश्चिका याचा। "वाचिनाकां समाख्यास्य याची मदतभिन बखां कतायां इष्टायां प्रीकाति पुरुषोत्तमः ॥

चेन शुक्क चयो रखामा इरे तत् सन्द्रलकम्। देवस्याये विश्वितं सक्षपे साधिवासितं ॥"१२॥ इति याचातत्तम् ।

देखाः घोड्णप्रकारोत्सवः। यथा,---"वैग्राखि मध्याना च चन्द्रनामुख्कत्यना। चेंहे महासानेयाचा अख्वाचीहिनचयम् ॥ आवार्षे रथयाचा च हिम्हिनकामिनी परा। भावणे जलवाचा च वस्त्रभूषणचासरे: । भावे याचा धूननाच्या चिक्डनाया दिगचयम्। आस्त्रिने च सहापूत्रा याजा यज्ञवलिप्रिया ॥ क्राक्तिक दीपयाचा च नवाससयहाययो । गैवे चाङ्गरामयाचा वस्त्रासङ्गरसूष्यी: । मधि मासि महादेशी रटकी च चतुर्द्भी।

दोलाकेलि: फालगुने च चेने याचा चतुरयी ! दूतीयाचा रासधाचा वासन्ती नीलयाचिका। एवं याचा मया प्रोक्ता घोड़ग्री भदमोचनी ॥"

याला

द्वि वासकेश्वरतके ५४ पटलः ॥ (रोतिहर्शनार्धे भिष्ठनां यात्राविवरणम्। यथा, "इहानीं निर्मासे पुत्र । प्रविशे वा सहस्य अ। मुभामुभागि सर्वाणि दच्यामि प्रकृतानि च ।

राचा गची दिवसप्रकखञ्जरीटा-श्वाष: श्रक्षुन्तरचक्: सितवस्त्रयुक्त:। पुष्तान्विता च युवती गणिका च कन्या श्रीय: सुखाय बग्रसां प्रतिदर्शयन्ति ॥ नटाचाची भारदारीतपत्री भारदाची च्छिकार ऋगासंद:। रते शेषा दिवागे वाय सर्वे विद्याविशी निर्मामे श्रीयसे च अ सर्घोत्को वानरः भूकरस मोधा ऋचः जनभागः ग्राम्यः। रते रिटानिशेमे वा प्रवेशे कार्याचाती नीयकारेष्ठ भक्ताः॥

न्टगो वा पिङ्गलो वापि प्रश्चला दिविसी सदा। निर्ममे वा प्रवेशे च दिल्ला: मुभदायका: 4 एको दा त्रीरंख वा पच सप्त वा नवसंख्या। भाग्यकाचे नराखान्तु स्था। यान्ति प्रदिवसाः ॥ पिखिष्टयगनगोधारासमी सङ्गरानी सखरपिककपोतो पोलकी मुकरी वा। तदगुविष्टगराची मङ्गलाश्चिनः स्य-वंदति श्कानवेला वासती निर्ममे वः ॥ तित्तिर: क्रर: क्रीच: वारवाभाचयुकर:। वामे तु सभग्रं सी च निर्मामे कार्य विद्वये ! काको दिख्यतः श्रेष्ठो निर्ममे श्रुभदायकः। प्रविमे गहित: येछी वामत: ऋवावायस: ॥

> जालको हि भूभूको। पि कर्केटो-कीर्ननम् गरितं न सुखाय। न समद्यांना खमी भवेषुः सर्पमोधाक्तकताश्रविद्वालाः । दर्भागं दिसकारं प्रवद्क्ति खञ्जरीटमराज(इक्करायाम्। वामतः स्रभकराः प्रवद्गि दावीघाटवराटकशुक्य 🛊

इति शुभाशुभग्रज्ञनानि ॥" इति इहारीते दितीयस्थाने सप्तमेशध्याये । 🛊 🛊 तथा च।

"ग्रवकाष्ठपनाग्रामां युष्कामां पृथि सङ्गमाः। नेष्यनी पवितानस्थदीनान्वरिपवस्तया ॥ न्दडुभीतोव्ह्रकृषच सुमन्धिश्चानिकः सुभः। खरीषाोऽनिरमस्य प्रतिनोमस्य महित:। यस्यार्वं दादिष्ठ सदा हेदग्रन्द स पूजित:। विद्रध्युदरगुत्सीष्ठ भेदश्रव्यस्त्रधेव च । रत्तिपिचातिसारेषु रहण्यः प्रश्सते। एवं चासिविशेषेख निमित्तसुपधारयेत्। तथेवाक्ष्यद्वाकश्माकन्द्रहितस्वनाः। हर्दमं वातप्रीवायां भन्दों वे महंभीदृती ॥

प्रतिविद्वं तथा भयं खतं स्वितिमाइनम्। हौर्मनख्य वैदाख यात्रायां न प्रम्सत ।" इति सुश्रुते स्वस्थाने २६ वाधाय: १) यादर्भाः, षुं, (यादसी जलानी चलजन्त्रों वा

ई्गः।) समुद्रः। इति हेमचन्द्रः। ४। १३८॥ याद:, [स्] क्की, (यान्ति वेगनिति । या + च्यसुन् । बाइलकात् दागमच।) जलजन्तु:। इत्यमर:। १।१०।२०॥ (यथा, भगवद्गीताधाम् ।१०।२८। "व्यनन्तद्यासिन नामानां वस्यो यादवा-

जतम्। इति निवयदः।१।१२॥) याद:प्रति:, युं, (याद्धां प्रति:।) उम्रद:। इतः-सर: १११६।२०॥ वर्गः। रत्नव्यपातः यादवः, पुं, (यहीरपत्यम्। यदु+ अग्।) श्रीकृष्ण:। इति भ्रब्दरत्नावर्ती । (यथा, भग-वहीतायाम् । ११ । ४२ ।

''बखेति मला प्रसमं यदृत्तं हि ताणा | है यादव | है सरीति। व्यवानता साहिसानं तवेदं सया प्रसादात् प्रकायन वाषि ॥")। ययातिच्येलपुत्री यहस्तस्य वंगः:। यथा,--"ययातच्येष्ठ प्रसस्य यहीवेशां नर्रांभ :।" इत्यपक्रस्य ।

"साधवा रुणायी राजन्यास्या सिनमं जिनम्।" इति त्रीभागवते ६ स्कृत्ये २३ व्यथायः। (यहसम्बन्धिति, चि। यथा, भागपतः। १६।१।५। "मन्प्रवनेनेतु मतीराध्यातं हि भारं यह्याहवे कुलमही अविमन्त्रमास्ते ।"। याहवी, स्त्री, (यहीरियमिनि। यद् 🕂 खण्। डीम्।, दुर्गा। इति चिकायङ्ग्यः ॥ (यहुनंश्रीयस्त्री सामान्य। यथा, मधाभारत। १। ८५। १३ ३ "प्राचीन्वान् खल्बसकी सुप्यमे यादवी तस्या-मख चन्ने संयाति: #")

यादसानाथ:, मुं, (यादसां सत्तकमानां नाथ:। मस्या चाजुक्।) वरकाः। इति छलायुधः। बादसांपति:, युं, (बादमा अक अन्तृतो प्रति:। मछा चाजुक्।) ससदः। एकसरः। १।१।६४। वर्थः। इति मेरिनी। ते, २३२ । (यथा, देवीभागवते। ३। ६। ६५।

"अभिनी वसवस्तरा कुषेरी यादमांपतिः ।" कचित् विशेषयमपि। यथा, मार्केक्टवे। २२।११। "यावदम्तर्जेषे देवं वर्त्तां यादसीपतिम् ।")

बाहक्, [म्] जि, (स इव इध्यंत । हम् + "कहा-दिश्व डयोश्नालोचने कम्म ।" श्राह्ण। इति चनारात् कित्। "चा सर्वनामः ।" ६। ३। ६९ । रवाकारादेश:।) य दव इश्वतं स:। इति सम्बोधवातर्यम्॥ येमन इति भाषा। (यथा, भागवते। ३। २६। ६३।

"नातुभूतं क्षणानेन देकेनाहरमसुतम्। कदाचिद्रपत्रस्थेत यदूपं याद्रमात्मान ॥")

वाहचः, नि, (य इव हण्यते यश्विव प्रश्नति वा। डग्रा-"इम्रो क्श्वानक्तव "३०६०

दार्तिकीत्ते: क्य:। "आसर्वगाच:।"६।३।६१। इत्रच "हरी चेति वक्तयम्।" इत्यालम्।) य इद हम्यति सः! इति सुम्पवीधवाकरणम्॥ येमन इति भाषा ह

इग्रः, नि, (य इव इम्सते। इम् + "त्यदादिष्ठ डग्न: इति।" इ। २। ६०। इति कष्। "आसर्ज-नान्त:।" ६।३।६१। इत्याकारादेश:।) य इव इस्रते स:। इति मुख्योधयाकरणम् ॥ येमन इति भाषा। (यथा, मनु:। ४। २५८। वाडभोभ्स भवेदाया घाडमच चिकी मितम्। यथा चोषचरेदेनं तथात्मानं निवेदयेत् ॥" क्लियां याहम्मी॥)

ग्होनाथ:, युं. (यादर्सा नाथ:।) ससुद्र:। इति राजनिर्घेग्टः ॥ (वर्गः । इति वाद्यां-नायप्रव्हदर्भगत्।)

। हो निवास:, पुं. (याइसां निवास:।) जलम्। इति हैमचन्द्र: । ४ । १३५ ॥

। नं, क्री, (या 🕂 ल्युट्। चर्डु चीदिलात् पुंलिङ्ग-मणि।) राजां सन्यादिषड्गुणान्तर्गतगुण-विशेष:। नन् उपचित्रयक्तीः कतन्त्रकाषु-रचस्य भ्रजोरास्कल्टनाय याचा। इति भरतः ॥ (यथा, देवीभागवते । ५ । ४ । ११ ।

"यानमध्यधुना नैव कर्त्तवं सहसा पुन: ॥" यान्धनेनेति।या 🕂 खुट्।) इस्य वर्यदोलादि। तिलायायाः। वाचनम् २ युग्यम् ३ पत्रम् ८ धोर-सम्प्। इत्सरः ।२।५५मः विमानम् ६ चङ्क-रम् ७ यापनम् प्रातिभित्रकम् ६। इति शब्द-रक्षावलौ ॥## (यथा, सनु:।३।६८६५। "श्रिक्येन व्यवद्वारेख सूद्रापश्चेश्व केवलें:।

शोभिरश्वेष याने च क्षणा राजोपसंवया । व्ययाच्यवाजने केव नास्तिक्वेन च कर्मकाम्। कुलान्याय विनश्सन्ति या(न ज्ञीनानि मन्त्रत: 📲)

अय चतुव्यद्यागोद्देश:।

"ये बचाचावादिविभेदतोरमी सया निरुत्ता इच वानितुखा:। दिशानया सर्वचतुव्यहानां मेदो विधेयो विदुषादरेख । तथा यथा चादिक पीषर्यान यानेन वा शोषगुर्णी भवताम्। तथा तथेवान्य चतुष्य दानां प्रकीर्भिती दोषगुर्की बुधेन । वर्मयात्रमपोष्यमेव वा वर्मिवासाश्रीरसपोषणम्। न खलु दोवयुतं च चतुष्यदं स्त्यति प्रश्निति प्रोभनचेतनः।

सुराविन्द्रद्वेषयति पयीचटश्तं यथा। तथा तर्जे दूधयति दीवरुरञ्चतुष्यदः।"

इति चतुष्यद्यानोह् ग्रः । 🗱 ।

अथ द्विपदयानोद्भाः। "सानुषेः पश्चिभिर्वापि तथान्येहिंपरेरपि।

यान स्वाह्मिर माम तस्त्र मेरी स्वनेकधा । विशेषच वस्त्र मेरी दिधा भवेत।" सम सामान्यं यथा, --"यानं यद्विपदाभ्यां सत् तद्गेलादिकसुच्यते। चतुर्भिर्वे तिसंयुक्तेदेखधातुगुणाब्दरे:। दोखेति कथाते तेषां नियमोश्यं प्रदर्शते ॥" तच समय!!

"उपेन्द्रक्रलाहिशिवायिवर्जे श्रुक्तेन्द्रतारातिथियोगलये। र्राष्ट्रचमापुत्रयमाच्चन दोलादिकारोइयमादामिष्टम्॥ र्ककाष्ठरा नियमे नियमऋचरकः वन्। कनकंर जतंतास्त्रं ली इंधातुचतुष्यम्। चतुर्विधानासुद्दिः कचादीनां यधाकसम्। सुराणामसुराणाच चातुर्व्ययमस्य ॥ विष्टक्तसमितो मध्ये तरई पार्श्ववोईयो:। विजया नाम दोवेयं विजयाय मही चिनाम्॥ विजया सङ्गला अरा प्रिवा के प्रा शुभः असात्। वितस्ये कैनसंष्ठह्या होला: वट् खुः सुखान्नहा:॥ कुम्मच पदाकोषच भ्रष्टः प्रकृत रव च। चतुर्विधानां दोलासु कल्यामाय चतुरुयम् ॥ इंग: केंकी युको सङ्गञ्जतुरयमिदं क्रमान्। कुम्मादये निधानयं चतुर्विधमष्टीचिताम् ॥ व्यवापि वर्स्सविन्धासी विद्येयी नवदण्डवत्॥"

"गजः प्रस्थानदोलायां रखदोलासु केप्ररी। च्यो अमगरोलायां क्रीहारोलासु घट्परः ॥ सुजङ्गमः ग्राच्याच्ये द्वमो दानकर्मिणि। दोलोपर्युपरि चाखो वहुमिर्मुनिगासनम् ॥ यदक्रदर्खं यागं स्थान् तत् पर्याक्विमिति स्प्रतम् । जिञ्चसम्मिती यानस्तद्ईपरियाच्दान्। पर्यक्र: चेमनामार्यं भर्तुः सर्वार्धसाधकः ॥ चैमो चल्ज्यो दु:खचलारक्ते यथाक्रमम्। वितस्योक्तिकसंबद्धा यथा चासार्वं सङ्गिन: 1 मणिघातुगुणादीनां नियम: पूर्वेवकत:। विशेषम्य वच्यामि प्रमेष्ट्रस्य यथाक्रमम् ॥ शुक्तिच गजदन्तच न्दगः इङ्ग्लाधेव च। अन्पादिक चातानां पर्यद्वेषु न्यसेत् क्रमात् । पद्मश्रह्मानाश्वालिहंसकोकश्रवान् क्रमात्। व्यादिकादिद्याचानां स्वास्त्रेण विन्यसेत् । महीन्द्रायां विश्वेष सिंहमानेव श्रस्ति। निमाणे पुक्तिद्खाच राष्यभोगसुखप्रदाः ॥ तदेवावकराङनु खड्डायाग्मिति स्हतम्। अस्यापि पूर्व्ववनमानमिक्षधास्यादिनिर्गयः॥ विशेषसरकोच्छायः मरिकाहाहंसामतः। तदेव चेति चर्णं पीठयान मिति स्ट्रतम् ॥ तस्य भेदो दिधा दखवकावक्रप्रभेदतः।। मानादिकं पूर्व्यतुकां विश्रेषाचतुरस्रता। रवमन्यानि मिश्राकि यानानि विविधानि च।

सामान्याखानि जानीयात् प्रिक्तिनिर्मन-मनोहरलं लघुता इएतेति गुणवयम्। भोक्त दि ं यद्वज भोजभूष्ठका ।

(६पदय)नवाधनम् ।"

प्वि

इति युक्तिकाल्पतकः । 🕸 ॥ विभीवहिषदया चतुर्रालग्रन्दे निष्यद्यानोद्देशस्तु नौकाः। द्रष्ट्यम् ॥ (फलप्राधिहेती, चि । यथा, ऋखे 801880121

"तन्नपात् पथ ऋतस्य यानान् मध्या समझन् सदयास् जिङ्क ॥" "यानान् फलप्राप्ति हेत्न् पथी मार्गान्।" इ तद्वाखे सायण:॥ या + भावे छाट्। गति यथा, वाभटे शारीरस्थाने वर्षे ४ धाये। "यानं खरीयुसार्ज्जारकपिशाई लगूकरें।। यस्य प्रते: प्रशार्ति वां च चत्योर्वर्भते सुखे। यानपाचं, क्री, (यानसाधनं पात्रम्। प्राक्रमाधि वत् समासः::) निष्यस्यानविशेष:। जाह इति भाषा ॥ तत्पर्याय:। वहिचकम् वीक्षित्यम् ३ वहनम् ४ पोतः ५। इ हेमचलः। ३।५३८ ॥ सस्त्रवागम् ६। इ वराच्युराणम्॥ (यया, इरिवंशी ११४५।६३ "यस्चित्रते: सिते पाते: यानपाचे सायेव च नौभिक्ष भिक्तिकाशिक्ष शुशुमें वर्गालय: 🛚 ' यानमुखं, क्री, (यानस्य मुखम् पुरीभागः रथाई: पुरोसाम:। तत्प्रमाय:। धू:ः इवसर:।२। = । ५५ ॥

यापनं, क्री, (या + सिच् + स्पट।) वर्तनम कालचेपणम् ॥ (मधा, कामन्दकीय ।१०।३ "पूर्व्यसेनापतिनींचः कालयापनमाश्चितः ॥" निर्धानम्। इति मेहिनी। ने, ११२॥ (याप

तीति। या + णिच् + ल्युः। प्रापने, चि। यथ

भागवते। ३। २२। ३३। "अयातयासासासासग् यामाः सान्तर-

यापनाः ॥",

याप्ता, स्त्री, जटा। इति भूरिप्रयोगः । याप्यः, चि, (वापि + यत् ।) खधमः । निन्दितः इबसर: ।३।१।५८॥ (यथा, टहत्संहितायाम् 361 221

"यर्णुममशुमेरव्दे मासनं तस्य रहिः शुभक्तमपि चैवं याष्यमन्त्रीश्चतायाम् ।" यापनीय:। (यथा, सुभृते निहानस्ताने यथ अधाये ।

"शीणितं तद्याध्यं खात् याप्यं संवत्सरीत्रिय-

चिपणीयकालादिः। इति मेदिनी। ये, ४८ याधिविशेष:। यथा,—

"षाध्या याच्या यसाध्याच वाधयस्क्रिनिधाः

सुखराधाः करसाध्यो हिनिधः साध्य उचाते । वाष्यलच्यमाहः।

यापनीयनु तं विदात् कियां धारयते हितास क्रियायान्तु (नवत्तायां सद्यो यस विनम्हति । प्राप्ता जिया धारयति सुखिनं वायमातुरम् प्रपतिष्यदिवागारं स्तम्भो यहान यो जितः । साध्या धाप्यव्यमावान्ति याप्य ध्यवां सच प्रतिप्राव्यानसध्यास्तु नरायामक्रियावताम

भावपनामः॥ ाष्ययानं, की, (याणं खधमं यानम् ।) प्रिविकार । इलमर:।२।८।५३॥ ाभः, पुं, (बश्यते इति। यम + वश्।) मेधु-नम्। यथा। इषाश्वयोयीभेश्ये सन्। इति विध्यादे वोपदेव:। ८४६॥ (यथा, भागवते। £1321€1 "पीवानं सम्युतं प्रेष्ठं मीतृांसं याभकोविदम्। स एको २ जष्यसामां वज्ञीनां रतिवहेकः। रेमे कामग्रहयस्त चात्मानं नावनुध्यत ॥") ामः, पुं, (याति यावते वा। या + "अर्तिस्तु-सुहुन्दप्रचित्रुभायावापहियचिनीम्यो मन्।" उचा० ११९४०। इति सन्। यम् + घन् वा।) दिवाराच्योचतुर्घभागीकभागः। तत्पर्यायः। ग्रहर: २। इसमर:। १।८।६॥ (यथा, मनी। "उत्याय पश्चिमे यामे क्षतभीत्रः समाहितः। हुताधिर्वास्थांखाचे प्रविशेत् च शुभां वसाम्॥") संयम:। इति मेहिनी। मे, २८॥ (ग्रामनम्। यथा, ऋग्वेदे। १। ४८। ४। "उथो ये ते प्रयामेतु युक्षते।" "यामेष्ठ ग्रामनेष्ठ ।" दति तङ्काव्ये खायण: ॥ ग्रामन-साधनः । यदा, ऋग्वेदे । ४ । ५१ । ८ । "कुवित्स देवी: सनयो नवी वा यासी वस्यादुषसी वी खदा॥" "थामी गमनसाधनः स रथः।"इति सायसः ॥ दैवगणनेद:। यथा, मार्कछ्यपुराखे ।१५।१८। "यत्रस्य दिवायान्त पुत्रा हादग्र जित्रहै। यामा इति समाख्याता देवा; खायम्वर नरे।") मधीयः, पुं, (यामे प्रतियामे बीवः रवीशस्य । व्रतिप्रहरं र्वकरणादेवास्य तथात्वम्।) कुक्द:। इति श्व्दमाला ॥ मचोवा, स्क्री, (यामे यामे घोषोऽस्वा:। याभान् प्रचरात् वीवति श्रव्यायत इति वा। सुव्+ चन्। टाप्।) यलविशेषः। घड़ी इति भाषा। नत्ययार्थ:। नाली २ घटी ३ यामनाली 8 प्रमेरका ५ रखाका ६। इति विकाखप्रोधः। रनाखी,, स्त्री, (यामस्य नाखीन।) याम-बीषा। इति चिकाखप्रीय: ! गर्नेसि:, युं, इन्द्र:। इति चिकायङश्चेष:॥ । लं, की, युगलम्। इति हैमचन्त्रः। ६। ६०॥ न्त्रशास्त्रविशेषः। तस्य तत्त्रयां यथा,— खिष च्योतिषास्थानं निखस्त्रस्थिपनम्। मस्त्रं वर्षेभेही जातिभेद्रस्तरेद च । गधनेम मंखानो यासनसारवचणम्॥"

तु ४ड्विधम्। आदियामलम् १ ब्रह्म-

ासलम् २ विष्णुवासलम् ३ रहवासलम् ४

राशीतनम्। एषां श्रोत्रमंखा तन्त्रप्रच्

दशा ।

व्यक्रियदनां चिक्तिसार्हितानाम्।" इति | यामक्ती, स्की, (यामः प्रहरः चस्त्रस्थामिति ॥ याम + मतुष। पख व डीष्।) रात्रि:। इति राजरिषंग्टः ॥

यामाता, ऋ] युं, (जामाता प्रधीदरादिलात्। जस्य यः।) जामाता। इहितुः यतिः। इत्य-मरटीका भ्रव्हरवादकी च । यामातु विष्णु-तुलालं तस्य यहे कन्यासातुरीं चिवजनगरित् प्राक् भोजन्तिवेधच यथा, कामधेनावादित्य-पुरागम ।

"विद्यां यामातरं मन्ये तस्य मन्युं न कारयेत्। चप्रजायानु कमायां नाष्ट्रीयात्तस्य वे यहे॥" इख्हाइतलम्॥

यामाई, ज्ञी, (यामखाईम्।) प्रचरखाईम्।

तस्याधिया यथा,--"बारेशादर्खेयामेषु रात्राद्वी: पच घट्कमात्। व्यधिमा: खुर्येष्टास्तन यथाकाँ है भवन्ति हि ॥ रवीच्येन्द्रसमुद्धााजधनित्तरवयो निधि। रविश्वक्रज्ञराचीप्रश्नीच्यक्रजभास्कराः ॥ हिने तूह्याः परेष्वेदं तत्राधादाचतुर्यदाः । पापरके भवेदिष्टः शुभरके युभं भवेत् ॥ शुभग्रह्स दक्षेतु कम्मारम्भाच्ह्भं भवेत्। च्यारम्भात् पापद्यकेतुकर्मात्मकर्ताद्रजेत्॥ यखाईयामसस्वैद प्राग्ट्खः समुदाह्नतः। षट् षट् परीत्य रण्डाचा चयो राचौ मताक्तया। यामाहाधिपसंख्यानी द्वितीयस्त तरहेत:। तदर्हीत् हतीय: स्थात्तरर्हात् तुरीयक: #

अङ्गामावे तु राचु: खात्तरङ्को वसुसंख्यत:।

भयाङ्कस्य परिवासाहिवादकाधिपा यथा ॥"

इति जोतियत सम्॥ यामि:, कौ, (याति क्वजात् क्वजान्तरभिति। या + वाहुं लकात् भिः।) खसा। क्वलकी। दळमर:।२।३।१४२ ॥ "ससा भागि। कुलकी कुलवम्:। प्रहरे संबमे यामी यासि: खड्जुलिखयोरियनः साही रमसः । जिसस् क्वटिवे निन्दो जामि: सस्युत्तिस्त्रियोरिति चवर्गं हतीयादावणयः इति भरतस्वाही ॥ यथा, जामयो यानि गेहानि प्रापनधप्रतिपृथ्विता: । इनि खामी। जै स्वयं बाहुलकाकिः। यदा जस अदने बाहु जनादिण् जामिदिति। अना:-स्थादीया प्रापसी घातुनों छः। " इति रासा-श्रमः ॥ (यथा, सनी । ४ । १ =३ । "यामयोश्यामां जोने वैयदेवस्य वान्यवा: #") यासिनी। इति ग्रन्टरवावली ॥ धर्मास्य पत्नी। तस्वाः कन्या नामकीयौ । यथा,— "अरम्बती वसुर्यासिलम्बा भारतमेरत्वती। यङ्कषा च सुहूर्मा च साधा विश्वा च नामतः। चन्नेपन्त्रो दश् लेलास्ताखपवानि से ऋग्राः लबावाञ्चेव घोषोक्सी नागवीयी तु यामिला।"

इति विद्विप्राणी कथ्यपीयप्रचासमें:। गेपयामसम् ५ सादिवयामसम् ६। इति यामिकमटः, पुं, (यामे यामे नियुक्तः । याम+ उत्। घ चासौ भटखेति।) प्रहरिकः। पौकी-दार देवि साधा यथा,

"छत्राहाम्हरहितान्यतमसः अभएदिखाःखने काचे जायदुर्ययामिकभटपारसकोनाएंचे। कर्षासम्बद्धां वास्तुवङ्वावद्वेषद्कः:पूरा-द्याताचि यदमुजाचि । अतकं मन्ये भयं वीधिताम्॥" इति कार्याट: ।

यामिनं, की, लगात् सप्तमराधि:। वथा,--"धीस्यानं पचमं ज्ञेयं वामित्रं सप्तमं स्तुतम द्युनं दूर्नं तथास्ताखं पट्कीयं रिप्रमन्द्रम्॥' बामिनवेधी यथा,—

"पाषात् सप्तमगः भ्रमी यदि भवेत् पापेन इती व्यव

यते नासु दिवर्जयम् निमनी दीषी १ प्ययं कथाते। याचार्या विषदी सहै सुत्रधः चौरेषु रोगीद्

य्युदा है विघवा प्रते तु सरकं प्रूल 'स पुंस्कर्मा कि। रविमन्दकुजाकानां स्याङ्गान सप्तमं त्वजेत्। विवाहयाचाचूड़ासु ग्रहक्केप्रवेश्व 📲 इति यासिनवेष: । * ।

अस्य प्रतिप्रसवी वधाः। "म्हलविकोगागिजमन्द्रगाँउच पूर्णी मिवर्षमी सम्बारिय तदा चिता या। यामित्रवेषविद्धितानपश्चा शेषान् रोषाकरः सखमनेकविधं विधन्ते ।"

इति ज्योतिसाचम्। यामित्री, स्त्री, (यामा: सन्त्रस्याम्। याम 🕂 इति.। क्षीम्।) राजि:॥ (यथा, महाभारते।१२।५३।१। "ततः श्वनमाविस्थ प्रमुन्नी सध्यदनः। वासमाचाईप्रधायां वासिन्धां प्रत्न कृथत ॥") हरिता। दलसर:।१।४।४।(कासपपती। वया, भागवते। ६। ६। २१। "ताचेख विमता कट्ट: पतः ही याचिमीति च। पनङ्गासन पनगान् याभिकी प्रसभानय 📲 प्रकादस्य दिलीया तनया। यथा, कथायरिन-सागरे। ४६। २२।

"प्रकारी यामिनी नाम दिनीयां तनयां त्वी।") याचिनीपतिः, युं, (यासिन्धाः पतिः।) चन्द्रः। इति प्रन्दरकावली । (यथा, भागवते । १०। 東リーラリー

"यदुपतिहिं षराणविद्यारी यामिगीयतिर्वेश हिनाकते। सिहतवक्रा उपयानि हरमां मोचयन् वचगवां (इनतायम् ।")

कपूरम्। इक्सरः ॥ वाभी, स्त्री, (वसस्त्रेवम् । यभी देवनास्याः इति वा। यस + चाण्। छीप्।) दिश्वमदिल्। इति राजिववेष्टः। (यथा, न्योतिवे।

" - याचां गुरी न बजेत्।" यामि + डीष्।) कृतस्ती। इति भृज्द्रज्ञा-वली ॥ (यथा, मनी । ४११ ८० । "मातापिल्यां यामीभिभांता पृत्तीस भासेया। दक्षिमा विवाद म समाचरतृ ॥"

धस्तपती। यथा, विख्युपराखे १२१९ ११०९।

"अरुस्ती वसुर्यामी लखा भातुमरुद्धती।

सङ्ख्या च सुरूर्ता च साध्या विका च

ता दश ॥")

गस्नं, की, (यसुनार्या अवम्। यसुना + च्यन्

यसुनाया इदिसळ्ळ् वा।) खोतोण्ड्रनम्। इल
सरः। २१६।१०० ॥ (जस्य पर्यायो यथा, —

"अञ्चनं यासुनचापि काषोताङ्घनस्त्वाप।

ततुश्रोतोण्ड्रनं कृष्णं सौवीरं खतमीरितम्॥"

इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्त्रके प्रथमे भागे॥)

पुं, जनपदमदः। यथा, भागवते। १।१०।३॥।

"जुरुनाङ्गलपाचालान् सूर्सेनान् स यानुनान्।

बचावर्त्तं कृष्णं चे मळ्यान् सारखतानथ॥"

पर्वतविश्वः। यथा, रामायगे। ॥॥॥।।।।।।।।।।

"कालिन्दीं यसुनां रस्यां यासुनच महा-

गिरिम्।"
तीर्थमेद:। यथा, महामारते। ३। ८१। ८१।
"यमुनाप्रभवं गता तमुपस्पृत्य यासुनम्।
स्थमेश्वप्रलं लब्धा व्योजोकं महीयते॥")
यमुनासस्वन्धिन, जि। (यथा, प्रायचित्तत्त्वी।
"विभि: सारस्तं तीर्यं सप्तमस्य यासुनम्।
नामीदं दप्रभिर्मासीर्गां वर्षेण कीर्यात ॥")
सिनेएकं, की, (यासुनिमिनेएकम्।) सीसकम्।
इति चटाधरः॥ (विप्रिशोरस्य सीसकप्रव्दे
विज्ञीयः॥)
सियः, पुं, भागिनेयः। यामिः स्टब्लुलिक्यो-

रिखनुशासनात् यासेरपत्य भिव्यर्थे धाय-(एक) प्रत्ययनिव्यक्तः ॥ (याच्या ध्रम्नेपत्रा अपय-मिति । यामिपुत्रः । यथा, भागवते । ६।६।६ । "कञ्जदः सङ्गटस्तस्य कीलटस्तनयो यनः। भुवी दुर्गाण यामेय: खगों नन्दिक्त तो ३भवन ॥") ान्य:, पुं, (यासी निवासीयन्य । यासी ÷ यत्।) चामस्यमुनि:। चन्दनहस्तः। इति मेहिनौ। ये, ४८ ॥ (यमस्यायमिति। यम + एश:। यमदूत:। यया, मार्नेखेये। ११। ३०। "नष्माणस्य याग्येच नर्कषु च पाळतः। पूरच गर्भी जन्माय सर्गं नर्कस्या ॥") म्या, स्त्रो. (यमस्येत्रं यमो दंवनास्या इति वा। यम + "यमाचेति वक्तयम्।" शशाप्र। इति वार्तिकीक्या एय:। टाप्।) इत्तिणहिक् । (यथा, रामावयो। २।१०३। २६। "प्रस्य तु सहीपानी जलपूरितमञ्जलिम्। द्शं याम्यामभिमुखो रुद्तु वचनमन्नवीत् ॥")

ाइम् याम्यामासस्या वर्न् वचनमनवात्॥")
भरणीन त्वम्। इति मेहिनी। से, ४८॥
(यससम्बन्धिनि, वि। यथा, महाभारते। स्टाः।
"कथिय्ये सभां यान्यां युधिहिर। निवोध ताम्।
वेवस्वतस्य यां पार्थं। विश्वकस्भा चकार ह॥")
ान्यायनं, जी, (यान्यायामयनं यान्यं व्ययनमितिवा।) इत्तिणायनम्। यथा, मलमासतस्ते।

"धाम्यायने इसी सुप्ते सर्व्यकर्मनाश्चिवण्येयेत ।"

यायकः

यायज्ञः, पुं, (पुनः पुनर्यज्ञति। यज् 🕂 यङ् । "यजजपद्रशां यह:।" ३। २। १६६। इति जन:।) पुन:पुनर्यामकर्ताः तत्पर्याय:। इच्याभीतः। इत्यमरः। २। ७। ८॥ (यया, रामायगा। २। ७२। १५। "या गति: सर्वभूतानां तां गतिं ते पिता गतः। राजा महाता तेजसी यायज्ञ: सतांगति: "") यायावरः, ग्रुं, (पुनः पुनरतिश्रयेन वा याति देशा-हे भान्तरं अच्छतीति। या + यड्। "यश्च यडः।" ३।२।१७६। इति वरच्।) खम्बमेधीयामः। इति जटाधर: ∥ जरत्कारमुनि:। इति चिकागड-प्रेयः ॥ (ऋवीयां गणविश्वेषः । यया, महा-भारते। १२। २४३। १७। "तात प्रवाचिमाणस्त्रचा यायावरा गणाः ॥" जरत्कारस्मिरेवैतहं भीय:। यथा, सन्दासारते। १ । ९३ । ११ । " जरकार्रित खात ऊर्देता महातपा:। यायावराणां प्रवरो धन्मेज्ञ: संभ्रितव्रत: ॥")

यायावराणाः प्रवरो धम्मेजः: संभित्ववतः ॥") चि, पुनःपुनर्गमनभीलः । यथाः,— "यायावराः पुष्पप्रचेन चान्ये प्रानर्भुरकाः जगरर्चनीयम्॥"

इति भट्टि: । २ । २०॥

(सी, याच्या। यथा, भाषाती। ११११६६। "वाचा विचित्रा प्रालीनथायावरिष्ठली उक्तम्। विप्रकृति खतुर्हेयं स्रेयसी चोत्तरोत्तरा।" "यायावरं प्रवृह्णं धान्ययाच्या।" इति तव श्रीष्ठरखामी॥)

यावः, पुं, (यौति यूयते वा। यु + व्यन् व्यम् वा। ततः प्रज्ञादाण्।) व्यवक्तः। द्वस्यः। २। ६। २२५॥ (तथास्य प्रयायः। "लाचा पलङ्कषालको यावो व्यामयो जतु॥"

इति भावप्रकाषास्य पूर्व्यख्ये प्रथमे भागे॥ यथा, नेषये। २२। ४६। "ततस्त दीयाध्ययावयोगा-दुदेति विकास्यविक एष:॥" यव एव। खार्थेंग्ण। याव:। यथा, तेतिरीय-

संचितायाम्। १। ३। ६। २।

"यावानां भागीयस्य यावानामाधिमलमिति॥")

यावकः, पुं, (यव एव यावः स इवेति इवार्धे कन्।
यहा, याव एव। याव+ "यावादिद्धः कन्।"
५। १। २६। इति खार्थे कन्।) कुल्मायः।
इत्यमरः। २। ६। १६॥ "हे वोरोध्यान्धे।
कुलस्य इत्यन्धे मावाक्तिपने काउसीरेष्ठ तुलसीति खाते। इति सुमृतिः॥ यव इव गुणिन
इति यवकः विकारसंचेति कः। यवक एव
यावकः खार्थे धाः। कुलेन सस्यति परिणमति
कुल्मायः ससीय ई परिसाणी परीणामे वल्
मनीयादिलाद्युक्। कुल्मायो दन्त्यसकारवान्
महीन्यवकारवांद्धः कुल्मायो इन्त्यसकारवान्

दनधार्न रचित इति मधुः । कुलाघो यावने

पुरि काञ्चिके तु नपुसकमिति

रभष "इति भरख।

"यवक: खानु कुल्याय: कुल्यासी यावकी शिष च वीरवाखे षष्टिके वा कुल्ये काध्यी रहेश जे ! श्चालिधा येष्ठ चलार इति के चित् प्रचचति ॥' इति शब्दर नावली ॥ ॥ ॥ यावानम् । इति चेमचन्द्र: ॥ (यथा, मनी । १ । १ । १ ।

"सङ्करापाञ्चलयासु मासं ग्रीधनसन्दिनम्। मिलिनी करणीयेषु तप्तः स्वाद्यावकीस्त्राष्ट्रम्॥' खलल्लकः। इति भ्रब्दरतावली॥ (यथ किराते।५।३६। "इष्ट सनियमयोः सुरापगाया-

सुधि स्थावकत्वपादलेखा। कथयति भिवयोः भरीरयोगं विषसपदा पदवी विवर्णनेतु॥")

यावच्चीवं, या, जाी, (यावत् जीवतीति। जीवनं "यावति विस्चीवीं:।" ३।४।३०। इति यस्त्।) यावहायुः। जीवनपर्यन्तम्। यथा "यावच्चीवसष्टं मोनी बद्धाचारी च मे पिता माता च मम बन्धाचीदगुच्छ पिता सम॥" इति चाहत्याब्द्दीकायां भरतः।

यावन, ख, (यद्+ खावतु: !) साकाल्यम्

व्यविधः । मानम् । व्यवधार्यम् । इत्यमरः ३।३।२४५॥ "साकच्छे निरवर्षे वे। यदा यावद्तं तावद्ध इक्ते॥ अवधी मर्यादायाम् म्बलात् प्रार्कायावत् प्रकारहः ॥ सानं प्रसा यन्। यावद्ग्हासा तावङ्किचवः ॥ व्यवधार्गा मियत्तापरिच्छेद:। इयतो भाव इयत्ता परि-सार्खंतस्य परिचहेदी निश्वयः । यथा यावत पाचं तावर्वाचायानामन्त्रयमा। यावत् कार्त्यो विधारण प्रशंसायां परिच्हें सानाधिकार-सम्भे पचान्तरे चैति मेहिनी।" इति भरम: । (यत्परिमाणमस्य इत्वर्धे। यत्+ "यत्तदेतेभ्यः परिकारी वतुष्। " ५। २। इ६। इति वतुष्। "बासकंगानः।" ६। ३। ६१। द्वालम्।) यलारिमिते, चि। तच यावान् यावती यावत इति रूपचयं भवति । यच्छन्दात् निपातनादतु-प्रव्यविव्यतः। इति ति तितिपाई दोपदेवः (यथा, भागवते। २।६। ३१। "यावान इंयथा भावी यद्रपगुणक से काः। तयेव तत्वविज्ञानमसु ते मरनुयहात्॥"

तथव तत्वावद्यानमस्तु त मर्नुयहात्॥" यथाच मनु:। प। १५६। "यावती सम्मवेद्दृहिस्तावती दातुम्हिषि॥" तथाच यात्तव्का:। २। २६४। "यावत् प्रस्थं विनय्येत् तावत् स्थान् सिचियाः

यावतियः, चि, (यावतां पूरणः । यावत् + "तस्त्र पूरणे इट्।" ५।२।४८। इति इट्। "वतोरि-णुक्।"५।२।५३। इति इधुगागसच्य ।) यावत्परि-साणम् । इति सुम्वोधयाकरणम् ॥ (यथा,

मग्र'ा १।२०। " ति पर' पर । वो यो यावतियस्थेयां ससतावद्गुस स्तर॥"

इति राजनिर्धेग्ट ।

ाम्बोद्धत, पु

यवने यवनहेश्रे अव [वर्ग , पु ख्याः ।) विकाखान्यस्यम इत्समर ।२ ई १२८॥ (विष्टतिरस्य विज्ञकप्रस्टे जातया ॥) विनातः, पुं, (यदनात एवेति । यदनात ने खार्थे अया।) धान्यविश्रेषः। जीयार इति भाषा। तत्रयाय:। यवनातः २ प्रिखरी ३ वृत्त-तख्ल: १ दीर्घनाल: ५ दीर्घश्रर: ६ चेने छ: ७ र्चुपचकः प। तस्य गुराः। धवलत्यम्। गौलालम्। बलालम्। चिदोषजिलम्। द्य-तम्। रचतम्। अश्रीयदागुताप्रणगाशित्यः। इति राचनित्रंग्टः॥

विनासम्रः, पुं, (यावनास इव प्ररः ।) प्रर-मेर:। जो हरकी इति हिन्दी भाषा। तत्त-भाष:। नदील: २ डएल्वन् ३ वारिसम्भव: ४ धावनालितमः ५ खरमदः ६१ अस्य म्हल-गुगाः । देवनाधुरत्वम् । रुखत्वम् । प्रीतत्वम् । राजनिषंग्ट: ।

ावनाली, स्त्री, (यवनालस्य विकार:। यव-नाल + अण्। तती डीप्।) याचनालग्रकरा। भाकरा । चुनश्रकेरिका ५ चुना ६ गड्मा ७ जनविन्द्रवा । असा गुकाः। गोल्यलम्। उखालम्। तिक्तलम्। अतिपिक्तिलम्। वातन्नसम्। सारकलम्। राष्ट्रन्तम्। राष्ट्र-पितासदाधिलाच । इति राजनिवेशहः ।

ानमूकः, पुं, (ययमूक रव। यवमूक + स्वार्थे-२ ख्। यहा, यावस्य यवस्य मूकः कारकालेना-स्थरोत। अर्थअदिन्।) वक्चारः। इति रज्ञमाला। (यथा, सुम्नुते चिकित्सास्थाने १ अधाये।

"चौमं होतं पिचं फ्रेगं यादशूनं समस्वम्। क्रकेशानि च पचाणि वेखनाएँ प्रदापयेत्॥") वसः, एं, (बूसते इति। यु 🕂 विश्वयुक्षां सिन्।") उगा० ३।११६। इति असच्। तस्य गित्यचा। बहा, यनसामां सम्हः। यनस + "तस्य सस्हः।" शश्रह्ण। इत्यम्।) यवससस्हः। इति सिद्वान्तकी भुदी॥

मं, चि, (यूयते इति। शु + "चासुशुविषदिष-समिन्यियस्य ।" ३।१।१२६। इति खत्।) भिश्रकीयम्। यूयते यत्। इति सुरवनीध-याकरणम् ॥

पोधरेय:, पुं, (यशोधरस्वायत्वं पुमान् । यशो-धर 🕂 ७ ।) प्राक्यस्तिपुत्तः। इति हेम-

ौकः, धुं, (यष्टिः प्रहरणमस्य। यष्टि + "प्रति-एप्रोरीकक्।" १। १। १६। इति ईकक्।) 'छिधारियोहा। खेटेरा इति भाषा। तत्-यथा, राजतरङ्गिखास्। ६। २०३।

व्यानवय दृतं दिस्त्रा सन्त्रक्य प्रार्थनादिकम् । युक्तः, युं, (युच्यते सा योगेनेति। युच् + क्तः।) डे प्रमुख याडीकां कास क्या अधर्में बत्।"

बदन । यास पु (यस मचन दुरालमा। इत्यसर इ ६१ (घथा 'वारो बवासो दु व्यक्षी धन्यास कुनाक्रक दुरालभा दुरालभा समुद्रान्ता च रोदिनी ॥ भासारी कच्छ्रावना कषाया दुरसियदा। यासः खादः सर्कतन्तुवरः भौतनो लघुः॥ कपमेदोमदभान्तिपिताखक्ष्ठकामजित्। हका विसपैवातास्वमिन्वरहर: पर:॥"

इति भावप्रकाशास्य पूर्वेखके प्रथमे भागे।) यासा, स्त्री, (यास: प्रयत्नी) स्वास्था इति अप्रे-चादाच्। टाप्।) मदनप्रकाकापची। इति श्ब्दमाला॥

यु, उ क निन्द्ने। इति कविक खादुमः॥ (चुरा०-आस्म॰-सक॰-सेट्।) इ.क., यावयते। इति दुर्भारामः ॥ ("यावयते बाला छङ्गम्।" इति मनोरमा ॥)

पित्तस्वानाधित्वम्। पश्रामवत्वप्रदत्वच । इति यु, अ ग वन्ते । इति कविकत्वर्मः ॥ (क्रा॰-उभ॰-सक - सेट्।) अ ग, युनाति यो वयस्थी श्रि न वैद्यावन्यकीननेरिति इतायुधः। इति दुर्गाहास:॥

तत्पर्याय:। हिमोलाहा २ हिमानी ३ हिम- यु, ज मिश्रयो । अभिश्रयो । इति कविकल्पहुम:॥ (खदा०-पर०-अक्र०-सेट्।) ज, धौति। मिश्रमें वधा,---

> "योति काले ज्ञलकीभिः चन्नसन्तानवृह्ये॥" द्ति इतायुधः ॥

व्यक्तिश्रक्षे समवायक्षचिक्ष। व्ययुत्तिस्हानामिति युक्तिः, क्षी, (युव्यते एति । युन् + क्तिन् ।) मिलितसिद्वानामिलार्थः। इति दुर्गादासः॥ युक्, [ज्] जि, (युन्यते समाधते इति । युन्यो ङ् समाधी + किए।) समाधिमान्। इति सुग्ध-नोधवाकरणम्। (युज्यते परसार्मिति।) युग्नम्। इति भ्रव्दर्तावली ॥ (यथा, मनु:। 100515

"युच्च कुर्वन् दिनचें यु चर्वान् कामान् समय्ते। चारुच तु पिटृन् सर्वान् प्रचां प्राप्नीति पुरुक-खाम्॥")

युन्, च, निन्दा। युज क ड, निन्दे इत्यस्ताद्वावे किष्माळचेन निष्यतम् ॥ (एति चन्सम् ॥) युक्तं, चि, (युज्यत स्त इति। युक्+क्तः।) चायम्। ततु चायामतद्रवादिकम्। इत्यमरः। २। ८। २४ । (यया, भाकुन्तवे। १ अङ्गी "जन्म यस पुरोवणे युक्तरूपिमइं तव। पुचमेवं गुर्थोपेतं चक्रदर्भिनमाप्त्रीह ॥") ष्यप्यम्भूतम् । मिलितमित्रर्थः । इति मेहिनी । ते, ३०॥ (यथा, च्यानन्दसम्बर्धाम् । १ । "प्रिवः प्रका युक्तो यदि भवति प्रकः प्रभवितुं न चेदेवं देवो न खलु कुग्रलः स्वन्दितुमपि। चतस्वामाराधां हरिहरविरिखादिभिरपि प्रवन्तुं स्तीतुं वा कथमञ्जतपुर्व्यः प्रभवति ॥") र्थाय:। यष्टिहेतिक: २। इखमर: ।२।८।००॥ युत्तं, स्ती, (युक्+त्तः।) इत्तचतुर्यम्। इति मेहिनौ। ते, 80 ॥

यथा,

'बोग नो दिविध शेला युल पुञ्चान भटन युत्तास्य सम्बदा भाराचन्त सहको यर ॥ इति श्वापरच्छ ६४॥

तस्य सन्ध्या यथा, शीतावाम् । 🛫 🕒 "ज्ञानविज्ञानस्प्राता क्टर्स्यो विजिनेन्द्रियः। युक्त इत्युव्यते योगी समलोरायमकाञ्चन; ।" "योगारू एस्य लवगं थेडं। चोनास्परं इर्त ज्ञानिति। ज्ञानमीपदीयकं विज्ञानमपरीचान्-भवः ताभ्यां तमो निराकाञ्च चात्मा चित्र यस्य । चातः क्रुटस्थो निर्विकारः ! चानण्य विजितानि इन्द्रियाणि येन। अन्तर्व समानि लोहादीनि यस्त । ऋत्वकपावाणसुवर्णेषु हियोपादेयमुहिम्प्नः स युक्ती योगारू इतः च्यते ॥" इति तड्डीकायां श्रीधरस्वामी ॥ (रेवतमनी: पुन्न: । यथा, इतिवंधा । २ । २०। "खय पुतानिमां सस्य निवीध गदती मम। प्रतिमानवयो युक्तम्तचदर्शी (नमन्मुक: "") युक्तरसा, स्वी, (युक्त: रसीयस्या:।) रास्ता। इत्यमरभरतो । २।४।५३० ॥ काँटा व्यामक्ती इति भाषा। (तथास्याः पर्यायः। "राका युक्तरमा रखा सुपन्ना रमना रसा। रजापमा च सरमा मुगाचा श्रेयमी तथा।" इति भावप्रकाशस्य पूर्वश्वस्य प्रयम भागि ।) युक्ता, क्ली, (युक्तने टाष्।) स्वाविशेष:। इति रवसाला ॥ एनानी इति भाषा ॥

पञ्चतन्ते । ३ । १ ६ इ । "तस्य तक्वचनं युका धर्मयुक्तिममन्वितम्। उपगत्व ततोऽधष्टः कषातः प्राष्ट लुव्यकम् ।') षोक्यवदार:। इति खवलाम्माहका । "धर्मभाकविरोधे तु युक्तियुक्तो विधि: सततः।" रति स्ट्रांगच।

न्याय:। इति मेर्निशे। ते, ३६० (यणा,

चारुमानम्। यथा, — "युक्तिव्यवस्त्रात सपर्मेनसह्येत्। युक्तिर युमानम्। चाहुमानेन विक्रीयं न स्थातां प्रवसाचित्राौ। इबिवनाक्वलाहिति विवर्णम् ॥ स्रथ वृक्तिः। उल्लाइलोश्यदी ज्ञयः प्रस्तुपासिक वानतः। केपाकिष्यक्षितच समयन् पारदारिकः ॥

कुद्रावपाणिविश्वेयः संतुमेत्ता समीपगः। तथा जुडार इस्तच वगक्ता प्रकामित: प्रवचित्रियो द्रायार्थकत्रः। व्यवाचित्रता होते पारको तु परीच सम्। प्रवासिक्तः स्थिरासाबङ्गाहिसः। पारुखे वाक्याक्छ। यहः। कोप्रहक्तस चौर इति। गारसः।

चभी द्यां दिख्यभागीरिष प्रतिष्टनाम तद्वणः। चिचतुःपञ्चलतो वा परतोऽर्धं तसाव हत्। यरा धनिकेनाधमधिक स्त्रचतु; पचलको वा व में ऋक धारयचीति पुन पुनर्देश्वमानी। पि न तहाक्य प्रतिइन्ति नदोत्तरकालमनेनाभ्युप मनोव्यमर्थ इखवधार्थ तमर्थम्शाकाय नापये ान्खण दात यवचारतत्त्वम्॥ * नाचा लङ्कार्विशेष:। तस्य लच्यम्। यथा। "युत्ति-र्यावधारमम्। उदाहरणं यथा,---'यदिसमरमपास्य नास्ति न्दलो-भेवमिति युक्तसिती। न्यतः प्रयातुम्। ख्य सर्णभवस्थमेव जन्तोः किसिति सुधा मलिनं यश: क्रुरध्वम् ॥' इति देगीसंहार:।" इति साहिळदर्पणम्॥ (उपाय:। यथा, कथासरितागरे। ३८। ५६। "तस्र प्रदूष्पुचा देशाज्ञिकीस्थेताचिरात् यथा। ना पुत्र ! चिन्तयेयैं सिं लमखेर्याहिभिः सह ॥" भोग: । यथा, स्ट्रंयसिद्धान्ते । २ । २४ । "(जचतु:कर्णयुक्याप्राक्ते द्विष्ठाच्छिच्यया इता:। स्कटा: खकर्यास्त्राधामा भवेशुमानिकिप्तिका: 🕷 धमाळविष्रावः । तद्यथा,---"अवासां तत्त्रयुक्तीनां किंप्रयोजनसित्युच्यते त्राक्ययोजनसर्धयोजनस्।" "च्यसदाद्पयुक्तानां वाक्यानां प्रतिवेधनम्। खवाक्य चिडिशिप च क्रियते तन्त्रयुक्तित:॥ यता नोताच वे द्यर्था जीना ये चाय-निक्तलाः। चेश्रोक्ता ये कविक्तने तेवाचापि प्रसाधनम् ॥ प्रवीध्यस प्रकाशार्याक्तया तत्त्वस युक्तयः।" इति सुऋते उत्तरतकी ह्यू चाधाय:॥)

यथाम्ब जवनस्थाकै: घदीपी वासनी यघा ।

ा, इ. बर्जने। इति कविकरणद्वसः॥ (स्वा०-पर∘-नकः-सेट्।) व्यन्तःस्थादिः। इ, युङ्गाते। इति दुर्गादाव: ॥

ां, अती, (युच्यत इति । युज् + घञ् । अल्लम् । न गुण:। "युजेवंत्रन्तस्य निमातनादगुणस्य विशिष्टिविषये च निपातनसिद्सिष्यते। काल-विशेषे रचाद्यपकरणे च शुगशब्दस्य प्रयोगी-उन्यच योग एव भवति।" इति काध्यिका। ६। १। १६०।) युम्मम्। (यथा, भ्रिप्रपालवधे। धा ७२।

"उपनेतुमुद्रतिमतेव दिवं क्षचयोर्यम तरसा कलिताम्। रमधोत्यतासुपगतः सहवा परिरम्थ कञ्चन वधुमरुधत्॥") क्रताहिकालचतुरयम्। (यथा, गौतायाम्। १।८। "परित्रायाय साध्नां विनाणाय च दुष्कृतान्। भ्रमेसंखापनार्याय सम्भवासि युगे युगे ॥") इद्विनामीयधम्। इस्तचतुष्काम्। इति मेदिनौ। मे, १६ ॥ (बया, मार्क्सहें मे । ४६ । ३६ । "दे वितस्ती तथा हस्तो ब्राह्मातीयाँ द्विष्यन्। चतुर्हेत्तं धनुर्देग्डो नाड्का युगमेव च ।") देवागां दादशसद्दस्वतारेण चतुर्यंगं भवति। मनुष्यमानेन चतुर्यंगपरिमासं विश्वतिषद्यसा धिवविष्वारिष्रहाचम् तत्र सत्तयुगस्य मानम्

१७२८०० वधा मे ु १२८६०००

वर्षा दापर्युगस्य ८६४००० वर्षा । कलि युगस्य ४३२००० वधा 🛮 इति श्रीभागवतमतम 🛭 तेषा भारतवर्षेदात्तल ववरणच्यायाः "चलारि भारते वर्षे युगानि ऋषयोध्यवन् । क्षतं चेता दापरच किलचित चतुर्वैगम् ॥ पूर्व जतयुगं नाम तनखेता विधीयत। दापरच कलिचेव युगानि परिकल्पयन् ॥ चलायां इ: सहसामि वर्षाणानु कतं युगम्। तस्य तावत् भ्रती सन्धा सन्धां ग्रस् तथाविधः ॥ इतरेषु ससन्धेषु ससन्धांप्रीषु च चिषु। एकाप्रायंत वर्तन्ते सहस्राणि प्रतानि चा। चेतां ची शिष सहसाणि युगसंख्याविदी विदुः। तस्यापि चिश्रनी सन्धा सन्धांशः सन्धया समः॥ हे सहसे द्वापरे तुसन्थां शौतु चतुः प्रते। सञ्चसमेकं वर्षायां दिश्यंकलौ प्रकीर्त्तितम् ॥ हे भते च तथान्ये वे संख्यातच मनीविभि:। एषा द्वादश्रमाच्सी युगमंख्यातु संज्ञिना॥ क्तं चेता दापरच नलिखेनि चतुर्यंगम्। सच संबत्धरा: खष्टा मानुषास्ताजिबोधत 🛭 चलारिंभ्रचया चीगि सतं युगमधोचते। विंग्रतिन्य सहस्राणि काली स्वेष चतुर्थमः॥ एथक्लेनं इ बच्चामि युगानि तु निनोधत। नियुतानि दम् हे च एक चैवाच संख्या । अराविश्वह्याणि सतं युगमधीयते। चायुतन्तु तथा पूर्ण है चान्धे नियुत पुन: । यट्चिंग्च रहसागि संख्यातानि तु संख्या। चेतायुगस्य संस्थिषा सानुष्य तु कीर्फिता। चारी प्रत्वच्यामि वर्षामां मानुषामि तु। चतु:वरिसइसाणि वर्षाणां दापरं युगस् ॥ चत्वारि नियुतानि स्प्वैषीणान्तु चतुर्यगम्। दाचिंश्च नयान्यानि सहस्राणि तु संख्या॥ रतन् कलियुगं प्रोत्तां मानुषेण प्रमाणतः। रुषा चतुर्यमावस्था भागुषेण प्रकीर्तिता॥ चतुर्वेगस्य चंखाता सन्धा सन्धां प्रकेर च। एवा चतुर्वैगाखा तु साधिका लेकसप्ति:। खतनेवारियुक्ता सा मनोरन्तरमुखते॥" इति मात्खे ११८ खधाय: ॥ 🗱 ॥

युग्धम्मी यथा,— "ध्यानं परं कतयुगे चेतायां ज्ञानमध्वरः। हापरे यज्ञसेवा हुर्वानसेकं कली युगे ॥ व्यक्ता क्षतयुरी देवस्वतायां भगवान् रवि:। दापरे देवतं विष्णुः कलौ रुत्रो महिश्वरः॥ वसा विष्युक्तया स्थं: सब्बं एव क्रिकियि। पुष्यते भगवान् रुद्रचतुर्विपि पिनाकप्टक् ॥ व्यादी छत्रयुगे धर्माञ्चतुष्यादः सन्।तनः। चेतायुगे चिपाद: स्वाहिपादी हापरे स्थित:। जिपादचीनिक्तिये तु सत्तामाजेश तिस्रति 🕷 इति क्रूम्मेपुरार्थे युगधकीकीर्तनं नाम २० खध्याय:॥ ॥॥ युगावतारा यथा,— " क्षते युगे परं भावं कपिना (इस्टब्स्ट पस्टत। ददाति सर्चभूताताः

दुष्टामा मियच्च कुळेन परिपात जगन्नयम वदमेक चतुमेद मत्वा भाषाभितिविस । करानि बहुल भूयो वन्चासस्वरूपध्क। वेदांस्त हापरे यस्य कर्णरन्ते पुनर्हारः। कब्लिखरूपी दुई तान् मार्गे स्थापयति प्रभ स्वमेध च अत् सर्वे परिपाति करोति च। इनि चाचीवननासा नास्यसाद्वातरीक

इति विषाुषुराणी ३ व्यंप्रे २ व्यध्याय:॥ अ युगधकी नारं यथा,—

जिसिनिरवाच। "कर्जो युगे मञ्चाभाग । समायाते सुदारुणी भविष्यन्ति जनाः मळे कीटग्राक्त इदम्ब से ॥

थास उनाचा चादां सवधुगं प्राक्तस्त्रतस्त्रताक्षयं धुगम्। ततः इ। परं विष्र ! कलिसन्दं विदुर्वेशाः॥ सते धर्मञ्जूषादः सर्वधर्मारता जनाः। वर्णायमाचार्रास्त्रोवतपरायणाः॥ नारायणार्चनपराः श्रोकचाधिववार्जनाः। सत्वीतिभाषिण: सर्व्य सदया दीर्घजीविन: ॥ धनधान्य। दिसल्य शा हिंस। दस्भविव जिता:। परोपकारिगाचीव सधीशास्त्रविदस्तथा॥ एवंविधा: चत्यधुरी सर्वे लोका दिजीत्तम । । राजधनेपाहिणच सूपाला जनपालिनः॥ चही सवयुगस्यास्ति कः संखातं गुणान् चम चाधनाचिर्णंतच धनाः केचित्रं कुर्वतं॥ अ चेताष्ट्रग समायात धर्माः यादोनतां गतः। अल्पक्तेश्रान्तिता लोकाः, केचित् केचिह्या प्रया विष्यागरता लोका यज्ञदानपरायणाः। वर्णाश्रमाचार्रताः सुविनः सुख्यचैतसः॥ चता भूमिस्य: यूदा: सर्वे ब्राह्मणसेविन: बाखणाच महासानी वस्वदाङ्गारमाः॥ प्रतियञ्जित्यसम्बा सितेन्द्रियाः । तपोक्षतरता निखंदातारो विकासिविन: ॥ कालवर्षी तिङ्लांच क्वियः सर्वाः प्रतिव्रताः . वसुन्वरा च श्रस्याद्या पुत्राच पिष्टसेविन: ॥* चेतायुगस्यावसाने दापरे युग व्यागत । दिपादी भूतवान् घम्नः सुखदुः खान्विता गरा. केचित् केचित् पापरताः केचिङ्कमेरतास्तया । केचित् केचित् गुर्णेर्झीनाः केचित् केचिकाचा-

चयनदु:खिन: केचित् केचित् चातिधनास्तथा प्रतिय है बाह्य गास्य कदा चित् कुर्वते स्पृष्टाम् भूभुजा धनलोभेन कदाचिद्द्याद्वी प्रजाः। विष्णुपूजापरा विषा: शूत्राच डिजसेविन: ॥ तदा विष्युर्वासरूपी वेदभागं चकार इ। 🗱 क जौ सुगे च विशेष्ट्र । सर्वपापिकामन्दिरे । एकपादीश्भवहर्मः सर्वे पापरता जनाः । बाखकाः चित्रया वैद्याः भूदाः पापपरायका निवाचार्यास्थिभी नाचा भदिष्यानित कको युगे॥ विषा वेद्धिक्षीनास प्रतियश्चमरायका

पिष प्रभाः।

षराञ्चलीलुपा निष्य भपे बनपराडमुखा पाध खस इनुवास भविष्यान्त कर्तो युगे वितार्थ झाझागा अचिकाद्वाकपटघ की ग बल्काधरा भविष्यन्ति चटिलाः ग्रसम्रुधारिखः। कलो युगे सदिखान्त ब्राह्मगा: श्रृहधार्मगण: ॥ ज्राच दीचाग्रनो निखं बाखगधिकीय:। कलौ वास्त्रान्त निर्वृता उत्तमा अपि नीचताम्॥ नीचाच धनसम्पन्ना थास्यन्य चपदं प्रति। प्रदास्य स्युपकारिभ्यो दानानि सकला जनाः ॥ यताहपि च नेव्यन्ति तृष्ठता विप्रवर्भनम्। भित्रस्ति हादि हिष्यानि कुसा ह्या इ कली जना:॥ भ्रथमी बृह्विद्रातारी धकी बृह्विविजीपिन:। परी चानिन्दका: क्रा: संसुखप्रियवाहिन: ॥ पर्त्री इंतनाचन मिळावचनभाविकः। भविद्यन्ति कलौ विद्या: परिक्ताभिलाधिया: ॥ यहमायाक्तमतिर्धं समाराध्य विधानतः। धनलो भाइति खन्ति नरा नरक्तभागिनः। ऋगोप जी विवर्धे व सविष्यन्ति कर्ली युगे । स्तीजिताः पुरवाः सर्वे स्तियोश्यत्यन्तच प्रवाः।

सन: मुहिविधीन वात् सर्वेषां प्राणिनां सने !। खत: सर्वे लया प्रोत्तं मनी विस्तयदं मम ॥ कालो सर्वे भविष्यन्ति मन: मुहिविविजिता: । तेषां यथा भवेन् कभी समलं बृधि तर्गुरो !॥ यास उवाच ।

द्नौतिळिधिते तामां खासिनच न संग्रयः॥

जीमिनिस्वाच ।

अनि पितन्तु यत् वर्ग्स तज्ञवेशिकालं खलु । एकेन मनवा विष्र! सुद्ध कृष्यते मया ॥ विद्युभक्तिमतां पुंचां न किव्हिशिकां भवेत् । इति ते किथितं वर्ज्ञं यक्तं बाक्षणसत्तम ! । यम श्रुला भक्तिभावेन नरो मोचमनाप्रयात्॥" इति पान्ने क्रियायोगसारे २५ अध्याय: ॥*॥ स्विप च ।

'तिते धन्में चतुष्याचे सर्वं दानं तयो दया। अक्षेपाता हरि: श्रेत: सन्तुष्टा ज्ञानिनी गरा:। वतुर्व्ववेशहसाणि गरा जीवन्ति वे तदा ॥ न्तान्ते चित्रियेविया विट्यू दाश्व जिता हिजे:। रिख प्रणित: पुत्री विष्णु: चत्रं जवाग स ॥ ॥ ाताधुगे चिपाड्यम: सळदानद्यासक:। रा यञ्चपराक्त सिंक्या चन्नो इवं जगत्। स्ती चरिनरी: पूज्यो नरा दभ्रभतायुष:। च विधार्भीसरयः चित्रयो राचवानहन्॥॥॥ इपाच हापरे धमी: पीतताचाच्यते गते। ।तु: ग्रतायुषो लोका डिजच स्रोत्तराः प्रजाः ॥ दा द्वष्टालाबुद्वीच विष्णुयां वस्तरूप एक्। देवानु यजुर्वेदं चतुर्धा विभवत् पुनः ॥ ष्थानधापयासास नामतस्तानिवीध से। विद्रमय पौलस्यं सामवेदच जीमिनम्॥ । यक्ताणं सुमन्तुन्तु यनुर्वेदं महास्तिम्। ग्रम्पायनसंज्ञलु पुराणं स्त्रमेव च ॥ टाइप्र पुराकानि चेष्ठ वे हरिरेण हि। संस्था विषा

युग्

वशासुचरितद्वैव पुराग प्रचलचगम । ब्रास्त पाद्म वैद्यावस्त ग्रीव भागवतन्तया। भविष्य नारदीयच पुराणचिति विस्तरम् साके छियं तथा सीयं अक्षिवेव की भेव च । कों में मात्र्यं गाक इच्च वायवीयमन करम् ॥ अराद्शं सस्हितं ब्रह्मास्हिमिति संज्ञितम्। जन्यान्युपपुरागानि सुनिभिः कथितानि तु । चार्दां सनतकुमारोक्तं नार्सिः हमयापरम्। हतीयं स्वान्दम्हिष्टं कुमारेण तु भाषितम्॥ चतुर्थं शिवधकीरकं साचाइन्दीशभाषितम्। द्वीषसीत्रमाचर्यं नारदीत्रमतः परम्॥ काणिलं बासनचेव तथेवोश्चनसेरितम्। बच्चारं वारगचाच कालिकाइयमेव च । माहिन्दरं तथा ग्रानं भौरसन्नार्थमस्यम्। पराश्रोत्तमपरं मारीचं भागवाज्यम्॥ प्राणं धर्मा भ्रास्त्र च देदा च्यङ्गानि यन्सने !। न्याय: भौनक। भीमांचा चायुर्वेदार्थभाक्तकम्। गात्वज्ञंच धरुर्जेरी विदा स्टार्ण स्ट्राः। हापरान्ते स च हरिस्वो आहमपाइरत्॥ 🗱 एकपादस्थिते धर्मी क्रम्यता चाच्ते गते। **चनास्तदा दुराचारा भविष्यन्ति च निर्देया:**॥ सन्तं रजसाम इति इद्यन्ते पुरुषे गुणा:। कालसची दितास्तेशीय प्रवित्तन्त आत्मनि ॥ प्रभूतच्च घरा सत्त्वं सनोबुड्डीन्द्रियाणि च। तदा ऋतयुगं विद्याद्याने तपसि यदितः ॥ यहा कस्मेसु कार्योषु प्रक्तियेशसि देहिनाम्। तदा जेता रजोष्टिति दिति जानी हि भौनता। ॥ यदा लोभव्लयनोवो मानो दसीरव महार:। क्रभेगाचापि काम्यानां दापरन्तत्रचक्तसः। यदा सरावृतं तन्द्रीनिद्राष्ट्रिंसादिसाधनम् । शोकमोक्ष्मयं देखं च क्रांतस्तु तदा स्मृत: ॥ यसिन् जनाः कामिनोपि प्रश्वलट्कभावियः। दख्छरा जनपरा वैदा: पाषकडू घिता: 1 राजानच प्रजामचाः भिन्दीहरपरा दिचाः। अवता वटवी श्रीचा भित्तवच कुट्खिन:॥ तपस्तिनो यामवाया चासिनो निळलोसुपा:। चूखनाया मचाचारासीर्यमायीरसाहसाः॥ व्यक्षित स्वाच पतिं स्वं भनार एव च। मूदा: प्रतियचीयानित तपोवेद्योपजीविन: ॥ उद्वियाचानलङ्काराः पिशाचस्टशाः प्रजाः। ख्यातभो वनेनासिदेवतातिधिपूचनम् । करिष्यन्ति कलौ प्राप्ते न च पिक्डोस्क्रियाम्। स्तीपराध्य जनाः सर्वे शूद्रप्रायास्य श्रीनकः।। वरूपजाल्पभाग्याच भविष्यनि कलौ स्तियः॥ शिर:कर्ड्यनपरा आद्यां नेत्यन्ति सताते:। विष्णुं न पूज्यियधन्ति पाष्ट्रकोपद्यसा जनाः ॥ कर्वेदींधनिधेविष यस्ति होकी महान् गुरा:। की तेनादेव कथा खास्तवन्य: परं वर्जेतु॥ क्रते यह्यायती विम्युं चेतायां यक्रतः पलम् । दापरे परिचर्थायां कली तहारिकी र्ननात्॥ तसाधक्रीयो इरिविद्धं छोय पूज्यक्य भौवकः ।" इति गार्के द्वमधन्ती १२० खद्यायः ।

युग ए (यज्ञीत वलवही खिमाझित युज + घण युज्ञघलनस्य निपातन नगुगतम् इति कारणका ६ १ । १६० रष्ट्रल यङ्गम्। इति माहनी। गे, १८॥ जाय। सि इति भाषा। (यथा,—

"नावेव नः पास्यतं युगेद नभ्येव न उपधीव प्रधीद ॥"

इति ऋषेदे। २ ३६। ४॥
"युगा इव यथा रथस्य युगे नभ्या इव।" इति
मदाक्षी सायणः॥ तथा च कथासरित्सागरे।
ह०। १२।

"तस्वेकदा विशिष्टार्थ मन्दिती मणुरा पुरीम्।
भारवीषा युगं कथन भारिण पुमभस्ताः॥")
युगकीलवः. पुं, (युगस्य कीलकः।) युगकाषस्य
कीलकः। जीयानेर खिल इति भाषा।
तल्यायः। प्रम्या र। इत्यमरः। २ १६।११॥
युगस्यरः, पुं. (युगं धारयतीति। धारि + "संज्ञायां
स्तृष्टिनिधारिमहितपिदमः।" इ।२।४६। इति
सुम्।) यच रयस्य युगकाष्ट्रभासण्यते तच।
रथस्याया यच वध्यन्ते तद्युगकाष्ट्रं तद्युग
भरति युगस्यः। इति भरतः॥ नत्यायायः।
कूवरः २। इत्यमरः। २। ६।५०॥ प्रयतविग्रेषः। यथा, —

"निषधी माख्यवान् विन्थो हेमजूटी युगन्यर.॥" इति श्रुव्यक्तावती॥

(त्थापुच:। स च साथकः पाँचः। यथा, इर्विप्रे:१६०। ३१।

"तूर्गर्यगन्धर: प्रत इति वंधः समापति ॥")

गुरुषत्, च, रकदा । एककालीनम् । द्रयमर: ।३।

१। २० ॥ (यथा, भागाति । ६। ६। २।

"कालमंद्रां तदा देवी विश्वच्छांत्तरुक्तमः।

चयोविधातितच्चानां गणं गुरुषदाविप्रत् ॥")

गुरुषदाः, पुं, (गुर्ग प्रवस्थ ।) कोविदारव्यः।

इति हमनदाः ।१।१८०॥ गुरुषपर्णवस्य मावधः॥

गुरुषद्वतः, पुं, (गुरुषदा + स्वार्धे कन्।) कोविदार
गुरुषदाः । इत्यमर: ।२।१।२०॥ (ग्रयास्थ प्रधाय:।

"कोविदार्यमरिकः कुद्दालो गुरुषवकः।

कुष्डवी तान्यप्रयस्य सान्तकः स्वत्यक्रम्यरी॥"
इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यस्यः ग्रथमे भागे॥)
ग्रुगपन्तिका, स्त्री, (युगं प्रचमस्याः। क्रप्। टाप।
स्वतारस्थेलस्य।) शिंश्रपाष्ट्रस्यः। इति जिलासग्रियः॥(विवरणमस्याः शिंश्रपाश्र्व्यः ज्ञानस्यम्।)
ग्रुगपार्षेगः, युं, (युगस्य पार्श्वं ग्रास्कृतीति।
गम् । सः।) स्रम्यास्थिलाञ्जलपार्श्वद्धोगीः।

गम् + डः।) अभ्यासाय लाङ्गलपायन्दा गीः। पाटे दासा गरु इति भाषा। तलायायः। प्रष्ठ-वाट् २। इयमरः। २। ६। ६३॥

युगर्ल, क्ली, (युच्यते परसारं संगच्छत द्रान् । युन् + व्यादिन्यः कलच्। न्यङ्गाहिलात् कुलम्।) युग्मम्। दलसरः ।२।५।३०॥ (यथा, भागवत।

8 **२**६ २० 'प•सन्नर्

चोत्चङ्गका(बताम्।")

युग्माद

गलमलः, पं, (युगलाखो मलः। ग्राकपाधिववत् समातः।) लच्चीनारायणमलः। यथा,— "इटं रहस्यं परमं लच्चीनारायणाइयम्। राजंस्तवापि वच्चामि प्रपत्तं प्ररूणागतिम्। इयात् परतरो मलो नास्ति सखं झवीमि ते। दयात् परतरो धम्नो नास्ति लोकेषु कच्चन॥ सर्वेशं कच्चमन्त्राणां मध्ये युगलसं स्तम्। मलं इ दवंतः श्रेष्ठं कच्चनप्रमन्त्रमम्॥ सर्वतो युगलं मन्तं कार्या परतरं वृपः।। गृद्धादुगुज्ञतमं जात् स्वेशं तत्तदुपासकेः॥"

इति पाद्योत्तरखण्डं २५ स्थायः॥
गलाखः, पुं, (युगलमित्यास्त्या यस्य।) वर्ष्यः ।
उत्तः। इति राजनिष्ठः ॥ वि. युग्गनामकः ॥
गांपकः, पुं, (युगस्य संभकः स्तुनंगः इति।)
वत्यरः। इति चारावली ।२०॥ युगविभाजकस्य॥
गादाः, स्त्रीः, (युगस्याद्यादिभूता।) युगारम्भनिचः। यथा। "स्य युगादाः। तासु च।
'युगाद्या वर्षयद्विस् सप्तभी पार्वतीपिया।
रवत्यमीचन्ते न तस्र तिथियुग्मता॥'
इश्वनेन श्रवस्था॥

विद्यासे पुकापने तु हतीयायां हतं युगम्।
कार्तिने पुकापने तु हतीयायां हतं युगम्।
कार्तिने पुकापने तु हताय नवमे । हिन ॥
क्यम भारपदे हत्याचयो द्यान्तु हापरम्।
माधे च पौर्णमास्यां वे चोरं कतियुगं स्मृतम्॥
युगारम्भास्तु तिषयो युगादास्तिन विश्वताः॥'
व्यव विद्याखादयः पौर्णमास्यन्ता स्व। वद्यापुराणं तथेव तिथि हत्याभियानात्। सुखापाचिले कार्तिने नवमे । हत्ने विद्याचित्रे हिन स्वाव्योदपी
व्यव्यव्यक्तायानीयति मेथिकोक्तं निरक्तम्॥ ॥ ॥
व्यासां प्रश्वामान् विद्याप्राणम्।

'वें प्राख्यासस्य सिता हतीया नवस्थ्यो कार्त्तिक्ष्यक्षपचे। नमस्यगासस्य तमिश्रपते चयोद्धी पस्द्धी च माथे॥ यता युगादा: कथिता: पुराये-रननापुष्यास्तिथयस्तसः। उपस्रवे चन्द्रमसो रवेस्थ चिख्यकासस्यथनहरे च॥'

उपस्रव गहरी।

'पानीयमण्यच तिले विस्थितं

दर्शात् पिरुभ्यः प्रयतो मह्य्यः।

श्राहं स्तं तेन समाः सहसं

रहस्यमेतत् प्रितरो बद्नि॥'
स्नानमधिक्राय भविष्ये।
संबस्यकं तच नवस्यां कार्तिके तथा।

मार्थ ५ । ४ ६ ६५

मन्दारी च युगारी च साधन्यकां समेत्॥" द्रति तिथ्यादितत्त्वम्॥ ान्तः. धुं. (भुगानामन्ती यत्र। युगानामन्ती वा प्रस्तय द्रति प्रसायुष्य ॥ यया, सन्दा "उहक्तंयन् दस्यसंघान् समेतान् प्रवक्तंयन् युगमन्यद्युगाक्ते। यदा सच्चाक्यावन् कौरवेयां-स्तदा तप्ता धार्चराष्ट्रः सगुच्चः॥)

युमं, स्ती, (युज्यते इति। युज्÷ "युजिक्चि-तिजो कुच्च।" उषा०१।१४५। इति सन्।) दयम्।योड़ा इतिसामा। तत्पर्थाय:। हृन्दम् २ यश्लमः यसस्थ। दलस्यः। २।५।३८॥

दयम्। योड़ा इति भाषा। तत्त्र्याय:। हृन्दम् २ युगलम् ३ युगम् ४। इत्यमर:। २।५।३०॥ (यद्या, रामायग्रा। २।६१। ७६। "पादुकोपानचाञ्चेत युगान्यच सहस्रग्र:॥")

हितीयचतुर्थयकाष्ट्रमदश्रमदादश्रराश्रयः। यथा "क्रूरोश्य मौन्यः पुरुषोश्क्षना च

चो नी तथ इमं विषम: समस । चरस्थिरद्वास्मननामधेदा मेवादयोश्मी क्रमश्च: प्रदिश्चा: ॥"

इति ज्योतिस्तस्वम्॥

(हितीया।) सेलनम्। यथा,---"युग्नायिकतभूतामि मग्प्रचीर्वसुरच्योः। रुद्रेण द्वादशी युक्ता चतुर्देश्याथ पूर्शिमा । प्रतिषदाष्यमावास्या तिस्योर्थुग्मं महाफलम् । रतहास्तं महावंदि हन्ति पुरायं पुराखनम्॥ हिनीयाहतीययो चतुर्थीं पचम्योः यष्टीसप्तम्यो-रसमीनवन्योरेकादर्भाद्वादस्योः चतुर्देशीपोर्क-मान्योः प्रतिपद्भावाख्यायार्यमं मेलनम् । तत्त-त्तिथिमाचनिमित्तके कर्माण महाफलम्। एतत् प्रयोजनन्तु तिथिविप्राधिविद्विते कमीरि तिधिखण्डविधीवनियमनम्। खतिथ्या कर्मानि-व्वाहि सहायभावेनान्यतिथ्यनुप्रवेशाहुपवासा-दाचरणचा" इति तिथादितस्म। (द्वय-विशिष्टे, चि । यथा, मनु: । ३ । ४ ८ । "युग्मासु गुन्ना जायन्ते क्लियोऽयुग्यासु रानिषु । तसात् युग्गासु पुचार्यी संविशेदार्तदे खियम्॥") युम्मपनः, पुं. (युम्भं पन्रमस्य ।) रस्तकाश्वनवृत्तः । इति रतमाला॥ (युग्मं पत्रम्।) युग्रलप्यें, स्ती॥ युम्मपविका, स्त्री, (युमा पत्रमस्या:। "प्रवादि-भाषा।"५। १। १५१ । इति काम् । टापि च्यत

इलम्।) थिंपपाष्टचः। इति स्ट्रिवावली। (विषयोग्खाः धिंपपार्य्ट ज्ञातवः॥) युमपर्माः पुं, (युमं पर्णमस्य।) कोविदार्यचः सप्तपर्णयचः। इति राजिनिष्यः॥ युमप्रजा, स्वी, (युमं प्रजमस्याः॥) इन्द्रचिभिटी। युस्यकाती। इति राजिनिषयाः॥ मन्यिका।

इति र्वमाला ॥

युगाहरः, षुं, (युग्यस्थाहरः।) तिथिविष्रेषयोगेन तिथिखद्धविषेषस्थाहरणम्। यथा। "पद्मगी सप्तमी चैवेळाहिना विष्रेषतः सायाद्वयापि-तिथेगेद्वणादुपवासेग्रेषि न राजियुग्गाहरः।" इति तिथाहितस्वम्॥ अस्य विवर्णं युग्नप्रव्हे

, की युमाखाद्रावम्। युमातिथि पूष्यता यथा "विषम्बद्यापिनी या तु सैव पूच्या सहा तिथि: न तच युमादर्यभन्यच इरिवासरात्॥" इति तिष्यादितस्तम्।

युगं, की, (युगाय हितम्। युगः । "उग्नदादिश्यं यत्।" ५ । ९ । २ । इति यत्। युगमहैतीरि वा। दखादिलात् यत्। यदा, युष्यत इति युज् । "युगं च पन्नं।" ३ । १ । १२१ । इति क्यवन्तो विपातितः।) वाह्नम्। यानम् इयमरः । २। ८। ५८॥ (यथा, महाभारते। ३ । ५६ । ६ ।

"हिरस्यस्य सुवर्णस्य यानयुग्यस्य वाससाम्। स्थाविष्टः किलना द्यूते कीयते सा नलस्तदा ॥" यथा च मनौ। ८। २६३।

"यचापवर्णतं युग्यं वैगुर्यात् पाचकस्य तु। तच खामी भवेद्द्यो दिस्यां दिस्तं दमम् ॥" वाच्यां क्रिप दस्यते। यथा, "गुग्यो गौ:। युग्यो व्यः। युग्यो इस्ती।" इति कास्तिका। ३।१।१२१॥)

युग्यः, पुं, (युगं वहतीति। युग + "तद्वहति रथ-युग्पासङ्गम्।" ३। ४। ०६। इति यत्पत्वयः।) युगवोजा। इत्यमरः। २। ६। ६४॥ ("रथं वहतीति रथाः युग्यः प्रासङ्गः।" इति काधिका।) युद् [ज्] चि, (युचिर्योगे + किन्। "युचेर-

समासं।" २।१।२१। इति नुमानमः।)
योगक्षां। मेलनक्षां। इति सुम्बनीधयाकरणम्॥ (यया, भड़िकाश्चे।६।११८।
"गुष्टाया निर्मादाली सिंहो स्मामिन द्वानन्।

भातरं युड्भियः संख्ये घोषेशापूरयन्दिशः ॥" युग्मम्। यथाः मनौ। ३। २००।

"युच क्षत्रेन दिनचैं इ बनान कामान समझते। चयुच तु पिट्टन् सम्बानु प्रजां प्राप्तोति पृष्क-

यमः। स च छन्द्रसि दितीयचतुर्यपाद्रक्यः। यया, छन्द्रीमञ्जर्थाम्। ३।१।

"विषमे यद् भी भलगा द्ले . भी युजि भाद्गुक्कालुपचित्रम्॥")

युड़ी, [त] युं, वर्णसङ्करचालिविश्वेव:। सतु
गङ्गापुत्रकत्यायां वेशाधारिणी जात:। यथा,—
"गङ्गापुत्रस्य कत्यायां वीर्योग वेशाधारिणः।
बस्त्व वेशाधारी च प्रत्नी युङ्गी प्रकीतितः॥"

इति नभावेवर्गे त्रसाससम्

युक्तः, प्रभादे। इति कविकत्यहमः॥ (भ्वा०पर०-व्यक०-सेट्।) व्यक्तः स्थाद्यादिः प्रव्यसस्री। प्रमादीश्ववधावता। युक्तित पापं
साधः। कोस्यवर्गाद्यादिशित रमानाधः।
पचाहिलाहिन पुक्तो लाङ्ग्लम्। स्रोस्यवर्गप्रेयादिशित (त्रलोचनः। सुक्ति। इति
दुर्गीहासः॥

युण, इर्ध क चौ युती। इति सविकस्वह्म: ॥ (व्या०- चम०- चस०- च्यान्टः) इर् चयुचन् स्वीचीत् च तुमित युक्ते हतेनात्रस्रोक्ष चौ, योका इति दुर्गादास्य । (चुरा॰ प्रश्चे भा॰ पर॰ सक॰ सेट।) अन्त कि योजयतियोजति स्यमी खाबाहि त्रन्वसम्। इति दुर्गादासः।

गुज, इ.स. निन्हे। इति सविकत्यहमः॥ (चुरा०-ट्राहिष: 🖟

। ज, य औष समाधी। इति कविवलाहमः। (द्वा॰-आस०-अक॰ अदिट्।) समाधि-योंग्यभाव:। य ङ, खयसये नियुच्यते। इति इलाय्धः। चौ, योक्ता। इति दुर्गादायः॥

[जान:, पुं, सार्थ:। इति संचित्रसारीकारि-्जी, [ज्] एं, (युज्+ किए।) चान्त्रनीकुमारी।

इति चिकारक्षेषः । निश्वद्विचनान्तीरयम्। ुझानः, धुं, (युज्+ भागच्।) सार्यः। विशः। इति मेदिनी। ने, ११३ म आवनासहकारेख सर्वेत्तः । यथा,---

"योगजी दिविधः प्रोक्तो युक्तयुक्जानभेदतः। युक्तस्य सर्वदा भागं चिन्तासहक्षतीव्यरः ॥" इति भाषामिरिक्टेदे। ६५॥

"युक्तस्यति। योगाभ्याचानग्रवा वशीकतसमाधि-ममासादितो विविधविद्युता इत्युखते चयभेव विशिष्टयोगवस्वात् युक्त इत्युचते। सर्वदेति चिनासङ्कारं विनेत्वर्थः । भानं सर्वेविषयागां प्रवासन्। अपरो युद्धानः। विषयकात्रता मानसमाधिसः। अयस युङ्गान उचते। चिना धार्गं तदेव कारणं तसहकारात् स्यूलसुद्धायत्रहितविप्रहारान् चार्यांन् मनः प्रयक्तीनरोतीलये:।"इति सिङ्घानासक्तायली ॥ न, स्ती, निन्दा। युड़ का निन्दे दखसाङ्गादी किप्प्रथयेन निव्यवस्॥

रु, [ध्] स्ती, (बीधनमिति। युध्+क्षिप्।) युडम्। इत्यमरः ।३।८।१०६॥ (चि, युडकर्ता। यमा, भागवते। ६। ९२। २३।

"इति मुवाणावकीनां धनीजिज्ञासवा कृप!! युयुधाते महावीर्थाविन्द्रवनी वुधां पती ॥") , ऋ ड दीप्तौ। इति कविकत्यहमः॥ (भ्वा०-

कास - अव - सेट्।) ऋ, अयुगीतत्। इ, भीतते। इति दुगोदायः ॥

, क्री, (यु+तः।) इस्तचतुर्यम्। इति मेरिनी। ते, 89 ॥

:, चि, (यु + ता:।) युता:। खप्रधम्-द्वः। इति मेदिनी। ते, ४०॥ (यथा, रिष्ट्रकाची। १। ०।

"कीसियंवानक्षरसामिनौधै-मरो: भिरांसीव यहाणि यखाम्॥") ां, की, खंशयः। युगम्। नारीवन्ताचलम्। , सम्। चलनायम्। यौतुकम्। इति विश्व-दिन्धी। के. १८३॥ सेचीकर्यम्। इति । स्वीवसामेद इति हेमचन ।

अब भूपीयम् इति

रङ कि स्यमे युतौ। इति कदिकस्यहम ॥ युद्द [ध] स्त्री, योधनमिति युध + किए) युद्धम इकामर २। ८ १६। यथा रामायकी (२।५१ १०) "यो न देवासरी सळी प्राच्या प्रसन्ति युधि ।

तं प्रस्व सुख्यमं सुनं हियो हु सच्च सीतदा ॥") आता∘-सक्त०-सेट्।) ङ क, योचयते। इति युद्धं, क्री, (युध्यते इति। युघ् + भावे क्तः।)योध-नम् । लड़ाइ इति भाषा । तत्ववायाः । आयो-धनम्२ जन्यस्३ प्रधनम् ३ प्रविदारसम् स्थम्६ चास्तन्तम् ७ संखाम् प्रमीकम् ६ साम्य-राधिकम् १० समरम् ११ चानीकम् १२ रण: १३ क्लाइ: १४ विग्रष्ट: १५ संप्रहार: १६ चाभिसम्यातः १७ कतिः १८ संस्कोटः १६ संयुगः २० ग्रम्थामदः २१ समाधातः २२ संग्राम: २३ ऋभ्यागम: २३ व्याह्व: १५ समु-दाय: २६ संयत् २० समिति: २८ आजि: २६ समित् ३० युत् ३१ । इतामरः । २१८१०२-१०६॥ संराव: ३२ चानाह: ३३ सम्परायक: ३४ विदार: ३५ दारणम् ३६ संवित् ३७ तम्पराय: ३८। इति ग्रब्ट्रवावधी॥ तीन्याम् ३६ अबरीधम् ४० बलजम् ४२ चानते; ४२ स्राम-सर: १३ ससुस्य: १४। इति जटाधर: १ 🛪 🛚 युद्धे वर्णनीयानि यथा। चर्मा १ वर्मे २ वजम् ३ चर: ८ घूलि: ५ तूर्यम्बन: ६ सिंहनाद: ७ भ्वमख्लम् = र्सानदी ६ छिन्नच्हनम् १० रघ: ११ चामर: १२ इस्ती १३ अथ: १8 केतु: १५ विदीर्यं सम्भक्त इस्तिक्रमस्ता १६ वृष्टरचनादिक्षातसेना १७ सुरपुव्यवृष्टि: १८ ! इति कविकल्पाजता॥ 🗱 ॥ व्यथ युद्धापलम् । "अपिष्ठोमारिमिये हो रिष्टा विपुलद चिले !! न तत् पलमवाशीति संग्रामे बद्वाश्यात् ॥ रति वज्जविदः प्राह्यंज्ञकासीविधारदाः । तसातते प्रवच्छासि यनु पालं प्रकातीविनाम्॥" युद्धे मरणपलं यथा, —

> "धक्रीनामोश्यंनामच यश्रोनामसचिव च। यः सूरो वश्वते युद्धे विम्हद्तु परवाहिनीम् ॥ यख धन्मार्थकामी च यक्त चेव सर्चिताः। परं समिसके इला तयोः प्रशाधिरोहति ॥ विकाो: स्थानसवाप्नोति एवं युध्यन् र्वाजिरे । अश्वमेधानवाप्नीति चतुर्स्तेन क्रकीणा ॥ यसु प्रस्तं समुन्द्रका वीर्णवान् वास्त्रिमस्ते । चम्मुखो वर्तते यूरः च खर्गात्र निवर्तते ॥ राजा वा राजपुत्री वा सैनापतिर्थापि दा। इत: च क्रेंग य: यूरक्त ख जोकोठ खयो जुव: ॥ यावनित तस्य गाचाणि भिन्हन्ति प्रस्त्रभाइने। तावता अभते जोकान् सर्वकामदृष्टी/स्यान् । वीरासनं वीरभ्या वीरस्थानस्थितः स्थिरा । गरार्थे ब्राचायसार्थे गोसाम्बर्थे च ये हता:। ते मक्कत्यमरस्थानं ये खुः सुलतिनस्तया ॥ स्मानी यः परं सैनां समाच परिरचिति । एकस्थितः पाखयति चीर्या गच्छति तहतिम् ॥

बद्धाः माकान् यस्यवति युधि । श्तक खपवे यह स सर्गाप्त (भवतेते ।

द्ष्मि इङ्गिभंदापन्या सन्देव का स्वास्थय य हा। राज रूपा स्वमः न ल ग्र श्रास्त्राचिना सुनिह्च स्वग्रेत यन प्रव सयामान्चियतं र जस्तस्य स्वगा न भगप मयेन लक्क्या वापि संदेग च रमाजिते। सम्मखी क्षियते राजेस्तहास्वर्गान मंग्रदाः। यत् भिनीकृतं गातं प्रस्कृतिनोसरे: : देवकचास्तुतं व रंशामवाना स्मान्त च ॥ वराष्ट्रसङ्खाणि श्रमायोधने छतम्। लिरितान्यभिधावनित सस सर्ता भवेति च । यच सत्र इतः शुरः प्रवृभिः परिवेधितः। अध्यान् लभन लोकान् यदि कीर्यं न भाष जितेन सन्यते लर्घाल्तेनापि सराएनाः । च्याविष्वं विकि काये का चिन्ता सर्ग रग इतसाभिम्बयस्य ये लोका न नियमिन'। इति गोस्यामिविष्ठार्थे नरमेश्रमलं श्रिनन् ।

> खानासियाने परगागत च राक्ती विपत्ती दिशसायेषात । की बाल एडा अनशोग है च भारते मुर्नानासणि धार्योधम् । यां वज्रमंबिस्तपमा न (५५): ख्यों विकी यच गर्वे प्रपालित : चिक्रीन नामेंच गति प्रयासि महाइवे को नत् मंद्यक्त: ॥ सबीस बहार सुमस्तिर्हीः मारवाय योगाच वने जिल्लाम्। जते गुगा समपदे प्रतियो मद्दाद्ये स्वांतन्' मंद्रचेत्यः ५ दमां गिरं वेड्विट्: भुभानर् मुभाविनां इचिभदा दिशीकमाम् । चक्तुके यः कार्न सहस्रात ने इन्यते इन्ति च मंद्रिप देशिनाः ।

सदा पुरस्थतमः स्वर्यः सुरकः भविती सुन्नः। सर्जेगामेव वर्गाणां चलियसा विश्वासतः॥ सूयक्षेव तु वच्याभि रणधर्मी संगातनम्। याहणाय प्रवर्त्तेयां वाहणां परिवर्णतेत ॥ चातताविनमायान्तमपि वेदान्तगं विजन। चित्रांसन्तं चित्रांसीयात तेन हसाहा भनेत। कोरण्डास्त्रपाणिन्तु प्रहर्नते विजं यहि। हन्यात्रमासुरं भावं हला न ब्रह्माहा भवेन बच्च वायते येस्त हतेस्त लं स्टागुन से ॥ वच: संख्री नुप्रश्रेष्ठ । काधवर्त्ती मनागरे । विर्षं विमनं अयं विवर्णे विसुविस्थिनम्। युडोत्साइडतं इत्वा प्रश्नचा नायते नरः ॥ विश्व विधनुष्य च तं भीती। भीति। विवादिन वर्णेशाखायुनांस्तांस्तु हला व बच्चहा भरिन खनाइतो न इन्तयो मलो एही ग्रंमकः तवार्चं प्रवस्मानग्रास्त्राहोश्य भीरः। । तसादेतात् प्रसिच्चरो धक्तम्यतां वरः। सन्वगयचफलन्दीहर् इलासी प्रसहा भदेर

रव्याग कर्त वृद्धे सदुष्कर ।

बस्रहा स्थति। श्रुहो देखं सका रणानिरे। र शुड़ी रगभयानां ऋते कचिच्य चापणात्॥ संयामे युश्रतो लच्छी; कीर्ति; स्थात् स्वर्गत-भमस्य ते । यि न प्यन्ति महासल्यान् न हार्यान् ॥ तसात् सळेन यत्किञ्चित् क्रियते तच्ह्भप्रदम्। यज्ञं दानं बतं वापि संग्रामे बृपसत्तम ।॥" इलारी विद्वपुराकी संयामप्रश्ना॥ *॥ चाथ युद्ध निग्यः। ंश्रवायुद्धे भूवं नाशी युद्धे जीवितसंश्रय:। तं कालमेकं युह्नस्य प्रवदन्ति मनीधिगः॥ चासोहये विग्रहीयात् चीभी नासवले यहि। बसने च प्रहर्भेशं प्राची न तु निपर्धये॥ खयं राज्ञा न योड्यं येशीप शस्त्रास्त्रको-न्ता युडेयु इस्मने प्रक्तेभ्यः प्रक्तिमत्तराः॥ रथयुड समे देशे विषमे हस्तिसङ्गर:। व्यवबुद्धं मरी देशी पतिबृद्धः दुर्भमे ॥ अथये सर्वयुद्धं स्थानीकायुद्धं जलन्ति ! संहत्य योधयेदन्यान् कामं विस्तारयेदहृत्। स्चीमुखमनीकं स्वादल्यं चि बह्मि: सह! च्यपि पञ्चास्तः स्रान् निव्यन्ति परवाहिनीम्। वेशिष वा पाचवट्सप्तसिच्ताः छतनिचयाः ॥" च्यथ बुद्धासननिर्णय: ।

"याहारा विषयन्त विष्णासनस्याने।
व्यश् विषया वा स्थानं विषयासनस्याने॥
व्यश् विजिशीषोष विषये हिथासनस्याने॥
सम्बाय यहवस्थानं सन्धायासनन्याने॥
सम्बाय यहवस्थानं सन्धायासनन्याने॥
सम्बाय व्यवस्थानं सन्ध्यासनस्याने॥
सम्बाय व्यवस्थानं सन्ध्यासनस्याने॥
सम्बाय प्रीताजननं निजराष्ट्रस्य जन्मम्।
स्तत् श्रीत्यासनं नाम सम्बासनमहत्तर्म्॥"
स्वय सम्यासनं नाम सम्बासनमहत्तर्म्॥"
स्वय सम्यासनं नाम सम्बासनमहत्तर्म्॥"

"हाची वर्णनिहासलं द्वस्तीय वर्णवलम्। स्राध्यक्षवलवात् राजास्थिरी दन्दवलाङ्गदेत्॥" तथा च।

"यनः प्रतं थोधयति प्राकारस्यो धगुर्धेरः। प्रतं द्रप्रसद्धाणि तसादुगं विभिन्यते॥ यविमां क्षतिभ्य तत् पुनिर्देविधं भनेत्॥ यदिवस्तितं इन्हं गिरिनद्यादिसंश्ययम्। यविमासयं ग्रेयं दुर्लेख्यमरिभूस्नाम्॥ प्राकारपरिखार्ग्यसंत्रयं यद्भविद्धः। ऋषिमं नाम विश्वयं नद्धालख्यम् वैरिणाम्॥ यथाकविमदन्युक्तिः। "असुव्यक्तिभौधिरा दुरारोद्धः सकाननः।

भवलाश्यसमारमोन्यद्रयसमाययः ॥
मुखनि:सरगो दन्दः पर्वताखो महीभुनाम्।
गद्यो मभीरविस्तीर्गाचतुर्देश्च व्यवस्थिताः ॥
तम्भयं भूप्रदेशो यो नदीदन्दः स उच्यते।
यदाव्यक्रिताजीनं दुर्लक्षविष्यादिकम्।
तम्भयरिता भूमिर्देश्विनोपतिस्त

यमदद्भिति खात यथापूर्वे

क्ष विमदन्दय तियेषा,— "यसिनाच्ये गिरिनोस्ति नदौ वा ग्रहनौद्वाः। तस्य मध्ये महीपालः क्विमं दन्द्रमार्भेत्॥ गजैरलङ्गा विस्तीर्याः गन्भीराः पूर्णवारयः । इन्दलेन समादिखाः परिखा बच्चयादसः॥ विभाजभासं सुधरं वहुकस्टिक सङ्कटम्। दन्दलेन समादिष्टं विस्तीर्श विषमं वनम्॥ अधोवधो वध्यमानीव्या कन्दरीव्याजलं सदन्। इन्द्रेलेन समुह्ए: स दुर्ले हुगो हि भूमजाम् ॥ सर्वतः परिखां कला निवन्धोपरि कन्दरम्। तच्चनम्तदेशस्याच्चलदन्दं तद्चते॥ एषामभावे निकस्य भूषदेशस्य बन्धना । दर्घा स्रप्राते वारि जलदन्दं ततो भवेत । एतयोरपि संभित्रात् संभित्रं दसमाचरेत्। चाश्रिय क्रिमं दन्दं यनवदेशियी दिशि॥ अन्यच क्रविमं दन्द्रं कला नरपतिर्विधेत्। रयपतियदा वैशी खाल इन्डं तदाचरेत ॥ गजामानाथचे हैं शे जलदन्दं तहा चरेतु। गिरिहन्हं रूप: सेदेन् यस्य स्पाहितियो रिषु: ॥ सर्वे हि चिविधं युद्धं समामाद्यादिकाते। प्रतिराजस्य राज्यान्तं प्रकटे गुप्त एव च॥ राज्याको सैनिकान रचेत् प्रकटे निवसेत् स्वयम्।

राज्याना चानकान् रचन् प्रकटानवसन् खयम्।
गुप्ते जीकोषसम्मारं संर्चेदिति निच्यः॥"
ख्य वासान्यतो गुणाः। तथा हि नीति-ग्रास्त्रम्।
"सप्देशापसर्णं दहम्तममुखते।

चान्यन वन्दिशाखेव न ताहग्यहमाययेत्॥ अनुहेन्द्रं महीदन्द्रं (गरिदन्द्रं तयेव च। मनुष्यद्वन्द्रसंतर्भे वगद्वन्द्रस्व तामि वट्॥" चान्ये तु।

"न दन्दं इन्द्रिमिळा हुयों बृहन्दं प्रकी चितम्। यो बृत्यू यं हि यद्यु हं न्दतका यसमं हि तत्॥" स्थान्य चापि। "यावत्य मार्गं नगरं हि राज्ञां

ततो भवेदुत्तममध्यमान्यम्।

निंशकानग्राष्ट्राकोत्तरेण
विदेशकानां धरणीपतीनाम्॥"
गर्भस्तः।
"यद्गदिविधं हृन्दं प्रोचते धरणीभुजाम्।
तेभ्य एवातिरिचेत मकावन्द्वं विशेषतः॥
चन्धेत्व देवाद्विज्ञेष्ठ मन्तवन्द्वाच्येतृपः।
मन्तदन्द्वे हि भिज्ञेष्टिन चान्यत्वार्थकार्कम्॥
यदेव वैरिद्रजेङ्कां विक्तीर्थे विषमच तत्।
सग्वेशापसर्थं तद्युद्वस्त्तमं विद्रः॥"

इति युक्तिक्लात्यः ॥
तदे दिकपथायः ॥ रणः १ विवाक् २ विखादः ३
गरतः ॥ अरे ५ आक्रन्टे ६ आह्वे ७ आजो प्
एतनाच्यम् ६ अभीके १० सभीके १९ ममसक्षम् १२ नेमधिता १३ सङ्घाः १८ समितिः १५
समनम् ९६ मीळ हे १७ एतनाः १८ सम्प्री २३
समर्षे १८ समोरे २५ समिपे २६ सहे २७

सङ्गे २ ट संयोग २६ सङ्घो ३० सङ्गो १९ व तूर्यो ३२ एचे ३३ आणो ३४ प्रसाती. वाजसाती ३६ समनीक ३० खले ३ ट खले ३ पोंखे ४० सहाधने ४९ वाले ४२ अज्म. सङ्ग ४४ संयत् ४५ संवत: ४६। इति वट्चल रिंगत् संयामनामानि। इति वेट्नियस २। १० ॥

युहरङ:, पुं, (युह्व रङ्गो रागोश्खा) कार्तिकेय इति प्रव्दचित्रका ॥ (युह्य रङ्ग:। युह् खलम्। यथा, महाभारते। ०। ६५। १८ "अच्योश्यं चित्ररे जुहा: युह्वरङ्गाता नरा ॥' युह्वसार:, पुं, (युह्य सार:।) घोटक:। इर्ष प्रव्दचित्रका ॥

युध, य चौ ह युद्धे। इति कविक खाइम: ॥ (दिवा॰ चात्म॰ - खात ॰ - चनने चक ॰ - खान ट्।) य ह युध्यते। चौ, योद्धा। संसुख स्थित योद्धेये सांग्रामिक रीखा परसाराभि भवेच्छा युद्ध भ युध्यते योधः कहा चिह्ने कखा सह भावित्र चार्या युध्यते योधः परेगा। कहा चिह्न ने २ विष्युष्टित चार्या युध्यते योधः राजा इन्ती खर्धः। यो भला पिष्डस्थ कते न युध्येदिति चार्या द्वा मिन्द्रितीति किष्णु दिल्वा विषये सां स्ति दुगीहाति काष्ट्वा दिल्वा क्ये वा साध्यम्। इति दुगीहारः॥

युधानः, प्, (युध्यते क्षो । युध् + "युधिवृधिहण किच ।"उगा० २ । ६० । इति स्राग्च् । स व कित्।) चल्चिः। इत्युग्यादिसोयः ॥ (रिपु. । इत्युस्तिदसः॥) युध्यकः स्त्रु चीहा । युध्यक्षात्र विषक्षणक्षीय

युधिकः, चि, योद्धाः युधप्राव्दात् धिषकप्रस्थयेन निव्यनः॥

युधिहरः, पुं, (युधि संयामे स्पिरः। "गावयुधियां स्पिरः।" = । ३। ६५ । इति वलम
"इलदलात् सप्तस्याः संज्ञायाम्।" ६। ६।६।
इति सप्तस्या अनुक्।) पास्त्वरानः। म कुली
गर्भे धकी ज्ञातः। तत्प्रकायः। स्रजातधानुः ।
स्रकारिः ३ धकीपुनः ४ स्रजमीहः ५ । इति
हेमचनः। ३। ६०६॥ (स्रज्ञापाभितपः
पास्त्रनिर्पत्यतया खिन्नचित्तः प्रनाथमितपः
पास्त्रनिर्पत्यतया खिन्नचित्तः प्रनाथमितपः
पास्त्रनिरपत्यतया खिन्नचित्तः प्रनाथमितपः
पर्मिपत्नी कुन्तीमुवाच। सुचिस्ति। स्वमुका कुन्ती
हृद्वा च पत्यरायद्यति॥ स्वमुका कुन्ती
हृद्वा च पत्यरायद्यति॥ स्वमुका सुव्याः
दुव्वासः प्रदत्तमन्त्रववेन धक्तमाद्वा तेन सङ्गता
युधिहरः प्रत्रमन्त्रववेन धक्तमाद्वा तेन सङ्गता
युधिहरः प्रत्रमन्त्रववेन धक्तमाद्वा ।
१२३। ५—८।

चियुत्ता चा हि धर्मेण योगस्तिधरेण ह। जैमे पुनं वारारोहा चर्ळ्यायस्तां हितम्॥ ऐने चन्त्रमायुत्ते सङ्कीर्रमिनितिरयमे। दिवा मध्याते खर्ट्ये तिथौ पूर्णेर्थतपूजिते॥ चर्च्यप्रमं जुन्ती सुधाव प्रवरं सुतम्। जातसाचे सुते तस्मिन् वामुवाचाप्रशेरिकी॥ एव वसीस्ता श्रेष्ठो मिवस्ति नरोत्तसः। विकाल, स्वावत चैन राषा एव्या मावस्रति। खंध ग्रच्हित काले इतराकेण योवराच्ये प्रवासु लक्षकी तिर्तुजै: सह सुखसुदास। ऋष चतुरुइदाइानन्तरं स्रक्तराच्यो इपदराच्य-मिमान्य द्रीपहीं सातुज: परिकीय पुन: खराच्यसागतवान्। ततः क्षणसहायो राज-स्रययज्ञकर्णाय दुर्जयान् जरासन्धप्रश्ति-वृपतीन् इत्या राजसूयिष्टं समापयामास। ततीरस्थापरवध्रद्यांधनमतातुसारिया कैतव-पट्ना प्राकृतिना सह तृतं खला पराजिती-**२ तुजिभी माहिसि: पत्रा दीपदा च यहिती** द्वादश्रवर्षे वनवासाय एकवर्षमञ्जातवासाय च प्रस्थिती हैनवनमध्यवास । तती दादश्ववधेवन-वासजातं महन् जदमह्म्य याजातवासार्थ चयोदश्वधं विराटनमरमधिवसन् युनः अधा-सहाय: खराव्यप्राप्तार्थं महतीं वेशं सत्वान्। क्षतेशीय यक्ने यहा विगुणयही दुर्योधनी राज्यादिसं न रत्तवान् तदा सञ्चयेन्यवजीऽसी कुरु चित्र महत्यु ई झता विनास च दुर्यो-धनाहीन् इस्तिनाधिपतिः सन्ताट् वसूव। ख्यचाश्वमेश्वादिना सुरगगान् परितोष्यः षट्-चिंग्रहर्षे राष्ट्रस्खमस्भूतवान्। ततः प्रभासे विषयापात् यदुवंश्चयमानस्योतिनिर्विसाः षट्चिं अवर्धदयस्तं स्राक्त्रियोत्तं परीचितं खराच्येशीसिष्य उत्तरामार्गेण सर्गारीहणे क्तवानिति। तथाच देवीभागवते। २। ८।

"देहळागं हरे: युत्वा यादवानां चयं तथा। हमनाय मति चक्री राजा हीमाचलं प्रति ॥ उट चिंग्रहार्विकं राच्ये स्थापयिलोत्तरास्त्रम्। नर्जगाम वनं राजा द्रीयदा आहरिन: सह। **इट्**चिंग्रचैव वर्षाण इत्वा राज्यं गजाइये। ाला हिमाचले घट्ते जहुः प्राणान् एघास्ताः ।"

अस्यान्यहि येवदिवरणन्तु महाभारतादौ विस्त 'शो इष्ट्यम्॥)

यः, भि, योद्धा । युधधातीरीयप्रवायेन निव्यवः॥ , पं, (युध्यते इति युध्यते येनेति वा । युध् 🕂 इविद्युधीन्यिद्धिखाध्यस्यो मन्।" उताः 1१९४। इति मक्।) चंयामः। घरः। इति दिनी ॥ वाया:। इल्याहिकोध:॥ योहा । इति ब्हान्तकीसुवासुखादिष्ट्रति: ॥ (यथा, ऋग्वेदे । 144141

"स इसहानि समिधानि मन्मना क्रियोति युद्धा को जसा जनेस्य: ।" [भा: योडा।" इति तज्ञाको सायगः॥) भीत्र-त्रामः। प्ररमः। इति संचित्रसारीणादिष्टतिः॥ य इर् विमोडे। इति कविक छाडुम:। दवा॰-पर॰-सक् ०-सेट्।) विमोच खाकुली-. गम्। य, युष्यति । इर्, अयुपत् अयोषीत्। ादिलात् ड इत्यन्ये। इति दुर्गादासः ।

युधिष्टर रति खातः पाखीः प्रथमनः सतः ॥" व्युक्खरः, युं (युनिस्तः युक् योजनासः। ताडणः खुरी यस्य।) सुदयाष्ट्रः। इति प्राव्दचन्द्रिकाः। सल्च।" उणा० २। ६१। इत्यानच् किलाय्ये सत्वलायंचा।) साव्यकि:। यथा,— "ग्रेनियस्तु भिनेनिमा युग्धानश्च सात्वितः ॥" इति निकारहशेष:॥

युवती

इन्द्र:। चित्रिय:। इति संचित्रसारीयादि-ष्टितः । चि, योहा च ॥

युवकः, ग्रुं,युवा । युवन्श्रब्दात् कन्प्रव्ययेन निष्यवः ॥ य्वागढः, पुं, (यूगां गान्ड आश्रयतिनास्त्रस्य। युव-वयसुफी इति साधा। यथा, —

"युवाखो यवगणः; खात् वयस्तोटाइये दयम् ।" इति श्ब्द्रवावली।

युवजानिः, गुं, (युवित्रजाया यस्येति। "जायया-निङ्। प्राधार्इ अ इति निङ्।) युवतीयति: ।यथा, "युवजानिर्वतृष्णासिर्मूमितः खिवचारियः। रामो यद्यदृष्टो एनित कालक्ष्याप्रालीसुखः॥" इति भट्टि:। ५। १३॥

युवितः, रिक्न, (युवन् + "यूनस्तिः।" ४। १। ७०। इति ति:।) प्राप्तयीवना ॥ (यथा, व्यक्तिज्ञान-भ्राकुन्तचे १ खङ्के।

" शुख्यस गुरून कुरु प्रियसकी हिस सपनी जने भत् विषद्धताणि रोषणतया मास्य प्रतीयं गमः। भूबिछं भव दिलागा परिचने भोगेव्यनुन्सेविनी वान्धिर्व ग्रहिनीयरं युवतवी वामाः जुल-

स्वाधय: ।") युवती, की, (यु + ग्राष्ट्र + डीए। इति सिहान्त-कौसदी। ४। १। ७७। कदिति डीय। इह्-व्यालहरू: ११ ११६ ।) प्राप्तयीवना । यथा, ष्ठस्त्यं प्रिनायाम्। ७५। १।

"यो यं विचिन्तयति यानि स लन्सयत्वं यसारतः सभायेव भता युवलः ॥")

५ दिवरी ६ धनिका ७ धनौका = मध्यसा ६ हररणाः १० सध्यमिना ११। इति शब्दरला-वली ॥ ई खरी १२ वर्था १३। इति है स चन्द्र: । ३। ५११ ॥ वयस्या १८। इति राजनिर्धेष्टः ॥ तखा जचगादि यथा,--

"खाषोड्शाइवेहाला तरुकी त्रिंशता मता। पचपचापतः प्रौढ़ा रहा भवति तत्परम्।" इति कालिस्सः॥

"वाला तु प्राचदा प्रोक्ता युवती प्राचक्वारियो। भौग करोति रुडलं रुडा मरणमाहिशेत्॥ निहाचधरहोकाका प्रीकृत वर्षावसन्तयोः। हैमन्ते ग्रिभिरे योग्यान हडा काणि भ्रस्ति।" मान्यम्। यथा। प्रमदा चेति विद्यया युवति च तथा स्टेतित भागुरि:। प्राम्यीवना युवति-रिति वात्स्यायमः। इत्यमस्टीकायां मरतः। युद्धद्, (योवति भजतीति। युध + "युद्धासिम्यां २। ६ ' मा अप्राप्ता प्रति भ्रव्यक्तिका।

युवतीहा, स्त्री, (युवतीनामिष्टा।) सर्णयूषिका। इति राजनिष्टः॥

स्थापितीय्वं दणदाचिष्यादिगुणपरम्परया युयुधानः, पुं, (युधातेय्सी । युध । "सचियुधिम्यां युवनामः, पुं, स्कंवंशीयराजविशेषः । स च गौरीगर्भे प्रसन्जिनो चातः मान्वारुपिता च।

> "तस्याः प्रसेनजिञ्जक्ते लेमे भाय्या पनिव्रताः। गौरी नामाभिश्वा सा नदीसूना तरिङ्गणी। तस्यां प्रसेनिक के युवनायं सर्वीपतिस् ॥ यावत् सुर्थं उदेति सा दावच प्रातितिष्ठति । सच तर्योवनायस्य मान्यातुः जीवस्थते ॥" इति विद्युराणि समरीपाखानाधाय: ॥

गर्ड + अर्था आदम् ।) यूनी गर्डकाव विश्वाः। युवनाश्वाः, पुं, (युवनाश्वान् जातः । जन् + हः।) मान्धात्राजः। इति ईमदन्दः। ३। ४६४। युवरानः, पुं, भाविवुद्धविशेषः। तत्यय्याः। मेंचेय: २ चाजित: ३। इति विकाखणीय:॥ राजपुत्र:। तत्पर्याय:। जुमार:२ भर्नु-हारक: ३। इत्यसर: । १ । ७ । १२ ॥ वृत्रा वाली राजा यूनां वा राजा धुवराजः । संस्थ-शोराज्ञ इति वः। क्षमारयति क्मारः। स्थातु कुमार कुमाल नृ क केली चन्। भर्तुर्दारकः पुत्तः भर्ता चार्यो दारकञ्चीत वा अर्लुहारकः:। दारकी मंदके शिशाविति निमम:। इति भरत:॥ (यथा, महाभारतः। \$ 1 = 3 € 1 5 € 1

> "मिष चार्यत यः पुत्तः स भवे स्वरनन्तरम्। युवराजी सहाराज! सल्सेतद्वर्वीम त ।"। सुवा, [न्] जि. (यौर्नाति। यु+"कानन् युष्टिपतिचरानिधन्तिद्यपतिदियः।" उणा॰ १।१५६। इति किनिन्।) तक्यः। (यया, भगो। २ ! १२० ।

"अर्हे प्राका सुत्कामिन यून: स्थविर

प्रवृत्यानाभिवादान्यां पुनस्तत् प्रतिपदाते॥") येष्ठः। निवर्भवनाशानी । इति मेदिनी :ने,९१३॥ तलकाय:। युवित: २ यूनी ३ तरकी ८ तलुनी युवा. [न्] युं, (योर्ताता यु+कनिन्।) योवनावस्थाविधिए: 🎼 घोड़ ग्रवधीत् चिंद्रहर्षे-प्रयम्तवयकाः। इति केचित् ॥ घोड्ग्रदर्धान् चप्रतिवर्षपर्यान्तवयस्तः। ययाः--

> "आयोद्धाइपेडालक्तरणस्तत उचात। रुड: सात् सप्तते रूडें वर्षीयान् नवते: परम्॥" र्ति भर्तपृतस्तातः।

> ("व्यापी इम्राद्भवेदाल: पचर्चिम्रत् युवा नरः।" इति हारीते प्रथमे स्थाने पश्चमेवध्याये॥) तत्वर्यावः। वयस्यः २ तरुगः ३। इत्यमरः। राह्। ४२ । वयः स्यः ४ तलुनः ५। इति भ्रन्द-रङ्गावली॥ गर्भेस्पः ६ वेटकः छ। इति जटा-

योग्या युवती। इति राजवस्तमः॥ स्त्रीया- युव, भजने। इति कविवाल्यहमः॥ सीवधातु रथम्। (पर०-सक०-सेट्।) योधित् युद्धाद्ः। इति इगोशासः॥

महिक " उषा०१ १३८। इति महिक

युषस्र

सर्वनामयुश्रच्छव्द:। तस्य निष्ठ तिङ्गेषु ससानि रूपाणि। (रक्विंप्रतिविभक्तिष्ठ तस्य क्टपार्था।) यथा। त्वम् १ युवाम् २ यूयम् ३। चाम् ८ युवाम् ५ युग्नान् ६। त्या ७ युवाभ्याम् युद्राभि: ६। तुभ्यम् १० युवाभ्याम् ११ युग्नम्यम् १२ । त्वत्र ह युवाभ्याम् १४ युग्नत्र ५। नव १६ युवयो: १० युद्धाकम् १८। त्वयि१६ युवयो: २० युद्धासु २१। (दितीयाचतुर्थी-घष्टी नामे कावचन दिवचन बहुवचन विभक्तियुतस्य रूपान्तराणि यथा। इिनीयेकवचने ला। सतुर्धीषष्ठौरंकवचने ते। आसां दिवचने वाम्। व्यामां बहुवचने व:। श्लोकपादे वाक्यादी च-वा-हा-ह-एव-ग्रन्थोंगे चद्रभंगाधहस्त्रधं-धातुयोगे च न खु:।) इति याकरणम्।

"युद्मत्कते खञ्जनमञ्जनाचि ! शिरो महीयं यदि याति यातु। नीतानि नामं जनकाताजार्थ दश्राननेनापि दश्राननानि ॥"

इति सुत्तिवादे गदाघर: ।) :, स्त्री, यूष:। इति हिमचन्द्र:। ३ । ६८॥ कः, पुं, (यौनीति। यु+ "च्याजियुध्नीभ्यो दीर्घ ॥ उगा॰ ३। ४०। इति कन् दीर्घमा) मत्कुण:। इति जटाधर:॥ (यथा, सुभृते खुचस्थाने ३१ खधाये। "यका लकाटमयान्ति वर्षि नाम्नन्ति वायसाः। विषां वाचि रतिनी स्ति यातार स्तियमा लयम् ॥") का, स्क्री, (यक्त + स्थ्रियांटाप्।) मत्कुर्यः ≀ यभी इति उक्षण इति च भाषा। तत्र्याय:। केशकीट: २ स्बेदन: ३ घट्पट: ४। इति राजनिर्धेष्ट:॥ पाली ५ कालक्षमि: ६। इति जटाधर: ॥ (घया, मनौ । १ । ४५ । "खंदजं दंश्मश्वं युकामचिकमत्कुणम्। उश्यक्षीपनायन्ते यचान्यत् कि चिदौडग्रम्॥" किमिविशेष:। तद्यया,— "नामती विश्वतिविधा वाह्यास्तत्र मलोह्नवाः। तिलप्रभाणसंसानवर्णाः केप्राम्बराश्रयाः ॥

बहुपाराञ्च सःच्याच युका लिखाच नामतः। डिया ते कोटपिड्काः करङ्गस्डान् प्रकुर्वते।" इति माधवकारसंग्रहीतराविनिश्वये किन्यधि-

"क्रिमयो दिविधाः घोत्ता बाह्याभ्यन्तरसम्भवाः। बाह्या यूनाः प्रविद्वाः खुः तिसुनून।स्तथा-

सप्तथा हि भवेदास्याः घड्धा चान्तः समुद्धवाः । तेषां वच्चामि संभूतिं बाह्यामाभ्यन्तरे बृणाम् ॥ रुचार्ति वलात् खेराचिनया श्रीचनारपि। कष्यातुनसङ्ग्तास्तीद्शा यूका भवन्ति हि। यका छंचा परा चेतासृतीयासमीत

भतुक्त्याद्यास्य पञ्चन्यो वास्त्रीपद्रवकावित्यः ॥ यका मत्तकसंस्थाने खेता वस्त्रनिवासिनी। चर्मेयुका नेत्रचर्मे स्ट्यो रोमणि यश्किता॥" इति हारौते चिकित्सित्छाने पचने थ्याये॥ युकाना शकीषधंयथा, कामरक्षे। "विङ्ङ्गान्धीत्पस्तकत्कयोगात् गोन्द्रचसिङ्कं कट्तेलमेतत्।

काथक्योगेन भिरोसहामां युकादिलीचापचर्यं निष्टांका॥ गोन्द्रचेया बलान्द्रलेपो युकानिवार्याः। पारदं महं ये तिष्का कथा धुक्त र जदवै:॥ गागवसीद्रवेश्वाय वस्त्रखस्डं प्रलेपयेत । तर्दक्तं वेषयेकीनी धार्ये यामचयं तथा ॥ यका पतिना नि:शिषाकास्तकाद्वाच संभ्रय:। दिनिधानवनीतेन खेपान्तीलौ प्रकब्हनुत्।। गीलोत्पलं तिलं यिष्ट सर्पपं नामके प्रस्ना धानीफलं समं पिष्टा लेपी यकाविनाश्न: । निशागन्यकारोग्हर्चं विङ्ङ्गकट्ते बक्म्। पारदेन समं महीं लेघी युकानिवारण: ॥"

इति केशस्य युकादिनिवार्यम् ॥ परिमाणभेद:। यथा, मानेखेये। ४६। ३०। "परमाणः: परं खच्यां वसरेगुकी हीरजः।। बालाग्रचेव निष्काच युकां चाय यवीररम्॥") यूति:, स्त्री, (यु + "जित्यातिज्तिसाति हेतिकीर्त्त-यस । ? ३।३।६७। इति क्तिन् निपातनाही वे-लप।) मित्रयम्। इति सुम्बबीधवाकरः गम्॥ (यथा, महिकाको। ७।६८। "करोमि वो वहिर्यूतीन् पिनध्वं पाणिभि-

यूथं, की, (यु मिश्राणे + "तिषष्टसगूषयूषयोशाः।" उटा॰ २। १२। इति धक्षस्ययेन निपाति-तम्।) चनातीयसम्बद्धः। इत्यमरः।२।५।८१॥ (यथा, रामायखे। २१५३। ११। "तच कुझरय्यानि समयूषानि चैन हि। विचरन्ति वनान्तेष्ठ तानि द्रव्यचि राघव । ॥"। यूचनाथः, पुं, (यूथस्य नाथः।) वन्यकरिणां सम्बद्ध ईश्वरः। तत्पर्यायः। यूथपः २। इल्सर:।२।५।६५॥ यूथमः, पुं, (यूथं पातीति। पा + कः।) स्वरण्य-इस्तिगां प्रधानम्। इति भ्रव्यकावणी। (यथा, श्रीमङ्गावते। ८।१५। २८। "घोरमादाय परभुं सतूर्यं वस्तकार्यं कर्मकार्यं कर्म। च्यन्द्रधावत दुर्मियों स्टोन्द्र इव यूथ्पम् ॥" प्रधानमाने च। यथा, महासारते । १।१८।५। "राजा नाक्ष्में हारक्ष्टे क्या वाल निवेदिते ।

चरन् मेधुनधक्तेस्यं ददर्शं न्द्रमय्यपम् ॥") पसायित इसी। इति प्रव्यमाना । (यूथ-**भरमात्रे, ति । यथा श्रीमद्वामवते । ४**३

र्⊏ 8€ "यद्र

ाच पलुर्थेती

य्चिका, स्त्री, (यूर्ध पुष्पदृन्दमस्या अस्तीति। यू + उन्। टाप्।) पाठा। इति राजनिष्धः व्यन्तानक:। इति मेदिनी। के, १३८० पुष्प विश्वेष:। युँद फुल इति भाषा॥ (यथा, मेच हूते।१।२५।

"विश्वानाः सन् व्रववननहीतीर जातानि सिखः उद्यानानां मवजलकारीयं थिकाजालकानि ॥") तत्पर्याय:। गणिका २ व्यत्वष्ठा ३ सामधी ४ सा पीता चेत् हेसपुव्यका। इत्यसरः। २ ४। १ ॥ युथी५ प्रश्वसन्ती ६। इति जिक्ता प्रतः प्रेव:। श्रिकां हिनी ७ वासन्ती ८। इति रत्नमाला। दासपृथ्यिका ६ बच्चान्या १० भङ्गानन्त ११। अस्या गुणाः। खादुलम्। शिशिरतम्। श्रेशार्तिपित्रदाष्ट्रषानानाः लग्दोधनाशिला । इति राजनिष्टः ॥

"यूघीयुगं इसं तिलं कट्पाकं वरं खबु। मधुरं तुवरं इदां पित्तन्नं कपवासलम्। वणासस्खरनाचि भिरोगाविषापद्रम्॥"

रति भावप्रकाशः। ॥

(तथा च सुम्रुते उत्तरतन्त्रे ४५ व्यथ्याय:। "पटोन शेल्स निवस्य यू थिका वटातिमुक्ताङ्करमिन्द्रवार्षम्॥")

यूथी, स्की, (यूथ 🕂 चर्षां आदास् । तती सीम् ।) य्थिका। इति भ्रव्ह्रावकी।

यूचीनः, पुं, (यूषं मातीति। यूष+खः।) य्यप:। इति भ्रब्दचन्द्रिका॥

यूनिः, स्त्री, योगम् । मिश्रवम्। इति सिद्धान्त-

यूनी, स्त्री, (युवन् + डोघ्। "माबुवमघीनाम-तिहिते।" ६। ४। ११३। इति वस्य खलम्।) युवती। इति भ्रब्ट्रक्लावकी॥ (यथा,— "यूनी कामसयी इनोति चहरा वैध्ययभावा-

दति कलापे ययुवमधीनाचेतिस्त्र कुलचेनः॥) यूप:, पुं क्री, (घौति मिश्रयतीति । यूपते युष्यते-२ सिनिति ऋग्भाय्ये सायणः । ९। ५१। १८। यहा, यु + "कुयुभ्यां च । उगा० ३।२०। दति पः दीर्घत्वच।) यज्ञे पशुवन्धनकाष्ठम्। इत्त-मरः। २। ४। ४१॥ तस्य परिमाणादियंथा।

"चतुर्छको भवेद्यूषो यदारच समुद्रवः। वन्तुंत: श्रीभन: स्यूत: कर्तवी दममीतिक: ॥" भविखे।

"विस्तस्य वक्तसस्यैव कली थ्रपः प्रशस्यते।" इति सामवेदिष्टवीत्स्यतत्त्वम् । यूथअष्टः, युं, (यूथाद्भश्चितिः।) यूथात् यूपः, युं, (यु+पः। दिर्वेख।) जयस्तमः। याम-स्तमा:। इत्यादिकोषः ॥ (यया,रघुवंशे । ६।३८।

"संग्रामनिर्विष्टसम्बराहु-

यूपदः, पुं, (युपाय दः।) खरिरहचः। इति चिकाण्डपेषः॥

धूपहुम:, पुं, (यूपाय हम:।) खदिरहण:। इति
प्रव्हरत्नापती॥ रक्तखदिर:। इति राजनिर्धेतः॥

्पन्तस्यः युं, (यूपो लच्य उपनेश्वनार्थमस्य।) पची। इति श्रव्यमाला॥

पायं, की, (यूपस्यायम्।) यूपस्यायभागः।
तत्ययायः। तस्त २। इत्यमरः। २। ०।१६॥

घ, वधे। इति किवनस्यहमः॥(भा०-पर०-सक०
सेट्।) यस्यरी। यूपति। इति दुर्गादासः॥

घं, पुं, की, (यूष्+सः।) सुन्नाहिकाष्यरसः।

इत्यमरः। ३।५।३५॥ यूषीवन्तःस्याहिः।

चवगांदिस्विति सुक्तटः। इति भरतः॥ ॥

स्थम सुन्यूष्यागाः।

"सुत्रयकोशिकारो हृदाः सुद्वानां त्रिकामिषि। प्रयो वनास्पित्तत्रो ज्वरहा च कताकृतः॥ स्रक्षह्ववयां सर्वमञ्जतं कर्कार्वना। विश्वयं जवस्यक्षेत्रसम्बद्धाः संस्कृतं कृतम्॥ स तु दाङ्मिल्द्वीकायुक्तः स्थानास्रवाड्वः। विक्रित्रयं जवस्यक्षेत्रसम्बद्धाः स्थानास्रवाड्वः। विक्रित्रयं व्याप्ताक्ष्यः दोषास्यामविरोधकत्॥"॥ पद्धर्यवगुषाः।

'सहरयूषः संधाही हं ही खादुः प्रमेह जित्। पत्तक्षेत्राच्यरहरक्षयातीसारनाग्रतः॥"॥॥ गुजराय्वराखाः।

कुवत्यय्वीश्निकचा श्रवेराधारिनाभ्रवः। [खीप्रत्योकासाभागुकामेदःकपापचः। "*। म्बोन सच सावय्वगुकाः।

खासमानो गुरुभेदी वातझो दीपनी मत: ॥"

तकं कपित्यचाक्षरीमिरचाचाचित्रकः। पनं खड्युषीरदमयं काम्बलिनीरपरः॥"*॥ ड्नाम्बिक्युषगुणाः।

ध्याको जनग्रकेहित्तलमायविपाचितः। इताम्बलिकौ यूगी श्राहिनातकपापही॥" रति राजवल्लमः॥ ॥॥

प च। अथ यूयखा निधिभैणाख।

ग्रिट्सप्राणी नीरे प्रमीधान्त्रप्टतो रसः।
(लाने घन: किचित् गेवातो यूव उच्चते।

तः स एव निर्यूष्टो एचित्रच विशेषतः।"
स्य प्रकारान्तरमाष्ट।
स्कत्रयणं गुण्डी पिष्यकीचार्वनार्विकीम्।

प्रमीन त्रिष्चेत्रको यूव समते।'

ख्यमधं यूपात्र प्रसमित तन कल्लीतित रुग्दी पिपाली च ससुदिताहेक वामता कल्ली सना उभयमपि ब्रह्ममितन वारिया पचत तद्ववीयवः।

"यूघो बच्चो बच्च: पाके बच्च: करहा: कपा-पष्ट:॥"

चाय स्तय्षविधिः । हन्दरीकायां तन्तानारे ।

"स्तानां द्विपनं ताये घ्रत्मम् एको स्मिते ।

पादसां मदितं पूतं दाड्मस्य पनेन तृत् ॥

युक्तं सेन्यवित्याङ्गान्यकैः पादकां प्रिकेः ।

क्वानीरक्योस्यां क्वान्यकैगावच्यितम् ।

संस्कृतो स्त्रयूषी ।

च्या स्तय्षगुर्थाः ।

"सङ्गानसत्तमो युवो दीपनः ग्रीतलो लघुः। वर्णोद्धम् वग्दाहतपापत्तव्यराम्बद्धत् ॥" **। स्रम सङ्गामतवयुषगुषाः।

"सुहामजक्यूषस्तु भेदी पित्तानिलापष्टः। छड्हाष्ट्रणमनः भीती म्ब्लांश्रममदापष्टः।" मस्रयूष्ट्रगुषाः पूर्ववन्। इति भावप्रकाशः॥ (तथा च।

"कुलत्ययूषी मधुर: कथाय:
कणं सिंपणं विनिष्टन्ति ग्रीष्ट्रम् ।
मेहाप्सरी गायुजमेरहन्ता
सन्दीपनी स्वित्योधनः ॥
आढकायूषं मधुरः ग्रीतं
विग्रेषती वातनिवारणः ।
स्विग्रायहं पित्तहरं नराणां
कामं निष्ट्याद्यि दारुणः ॥
ग्रीतलं मधुरं मोदुमं यूषं पित्तविकार्णित्।
वातरोधहरं पोत्तं व्यराणां ग्रमनं परम् ॥
मास्रो बाह्को यूषो दं ही खादु: प्रमेह-

पित्तस्विक्षाः सात्तथातीसारनाधनः ॥
कागं कटुक्षीयां नातः गुंखदीषकत्।
रत्तापत्तं निह्नसाम् चयानां यूष्टमुख्यते ॥
सनं स्वातं कपक्षमाष्यूषं च पित्तकत्।
सनं स्वातं कपक्षमाष्यूषं च पित्तकत्।
सन्तं पर्युषितं तच प्रस्तते तेलपाचने ॥
सन्तानि चेव प्रस्तानि कौलत्यात्य्यवितानि च।
सस्राख्यिपुटा वल्याः कलायादास्य विक्यिताः॥"
इति यूष्विधः ॥ # 1

दित हारिते प्रथमखाने नवमेरधाये ।

"ज्ञेथः प्रधातमचापि सुद्रयमः खताहतः।

क तु दाङ्मिन्दद्वीकायुक्तः खादामघाड्वः।"

"पटोलनिक्वयूषी तु कपमेदीविधोधिकौ।

पित्रज्ञी दीपनी हृद्यी कमिकुष्ठकरापण्णी ।

खासकासप्रतिक्वाय प्रसेकारीचकक्करान्।

हिन्त म्हलकयूपस्तु कपमेदीमलामयान्।

कुकत्ययूषीरिकहा श्वासपीनसनाधानः।

त्यी प्रतृकी कासाधीमुख्योदावर्तनाधानः।

दाङ्मामलकेयं थी हृद्यः संग्रमनी सञ्चः।

प्राणामिनननीम्ह्यंभेदीष्ठः पित्रवात्वितः॥

ू याची भित्तकाके जिल

यवकीलपुलिस्था। या कर्डारिना पह इत सुत्रुत स्टन्स्थान ८५ च म प सूघ पु (यवतीति यूप + का) मणनारुज्ञ इति भ्रव्यक्तावली ..

येष, ऋ ६ घते। इति कतिकल्पद्रम:॥ (स्वा०-चाता०-चाक०-सेट्।) व्यन्त:स्यादि:। ऋ, ऋथियेषत्। ६, येषते थियेषं। इति हर्गा-दास:॥

योक्ता. [ऋ] चि, योमकर्ता। इति युज्यातोः कर्त्तरि छन्पत्यथेन निष्यज्ञम्॥ (यथा, वाज-सनेयसंहितायाम्। ३०। ११।

"सन्यवेश्यक्तामं क्रीयाय निसरं योगाय योक्तार्य भ्रोकायाभिसक्तारम्॥"

"योकारं योगकत्तारम्।" इति तद्धाप्यम्॥) योकां, की, (युज्यतिरोनेति। युज् + "दाक्तीप्रस्यु-युजस्तुदेति।" इ। २ । १८२ । इति पुन्।) युगेन सङ् ईप्राद्धः व्यवध्यते व्यनेत तत। योत् दिङ् इति भाषा। तत्पर्थायः। व्यावन्यः,२ योजम् ३। इत्यमरः १२ । ८ । १३॥ (यथा, क्यावेदे। ५ । ३३ । २ ।

"स खंग इन्ह्र धियमानी ऋतें ईशीणां दृषम् योकस्य: "

"योकं नियोजनरम् व्ययः व्याययन्।" इति तह्माखे सादगः॥ शहानरम्तुः। यथा रासायमा ११७५ । १८।

"ततो निश्चित्व मयनं योकां कत्वा च वामु-किम्।

मन्यानं सन्दरं जला ससन्यर्भिनी जनः।"। योगः, पुं, (श्रुच समाधौ 🕂 भावादी यघावर्ष घन।, सबहन:। उपाय:। ध्यानम्। सङ्गति:। बुक्तिः। इत्यमरः। ३।३।२२॥ (ग्रम। यथा, देवीभागवते । ३ । १५ । १६ । "स्टीयान् गुणान् प्रविततान् प्रवरं सारासी तां ग्रेमदामनुचकार च योगयुक्तः ॥" "योगयुक्तः प्रेमयुक्तः।" इति तङ्गीकायां नील-करछः॥ इतम्। इति मनः। =।९१५॥ चख प्रमाणं योगरानम्ब्दे दरवम् ॥) चपू-वीर्यसम्याप्तिः । वपुःस्येथं म् । प्रयोगः । विष्व-स्मादि:। भेषजम्। विश्रद्धशातकः। हवाम्। कार्मणम्। इति सेटिनी॥ नैयाधिकः। धनम्। इति हेमचनः॥ चारः। स्त्रम्। इति त्रिकारङप्रेय: ॥ * ॥ (येन वाक्यं युज्यते स योगः । यथा,---

"तेलं पित्रेशास्तवित्रामविश्वं विश्वास्तवित्राम् ।
विश्वं वलास्याश्व सहेवहाम
हिताय निर्द्धं गनामक्षरीगी।
सिर्द्धं पिवेहिति प्रथमं वस्त्रेशे हित्ये पिद्धं पिवेहिति प्रथमं वस्त्रेशे हित्ये प्रश्वामिकीकरणं योगः।" द्वान्यत्रेले प्रश्वापित्मेश्यापे स्थितेनोक्तम्।) स्था सप्तिवेशामां स्थानि। स्था

योग:

"चयोगेषु च सर्वेषु पूर्वयासं परिवर्तने ।

ष्ययोगाच विनश्यन्ति चन्द्रशुह्विद्यता इमे 🛭

विरुद्धयोगानां देश्चविश्वे प्रतिप्रसदी यथ

"विरुद्धसंज्ञास्तिधिवारयोगा

नच्चवार्प्रभवास्त्र वे वे ।

च्चनाङ्गवङ्गेष्ठ खप्रेष्ठ वन्याः

छथ क्रियायोग:। सुनय जचु:।

भूषेषु देशियुन ते विरुद्धाः ॥"

इति ज्योतिसत्त्वम्॥ *

"विष्याभः प्रीतिराद्यपान् सौभाग्यः भोभन-चातिगणः: सुक्रमा च प्रति: यूजक्तयेद च ॥ मखो वृद्धिर्भवस्य याचातो हर्षेणस्तथा। वज्रशास्त् अतीपातो वरीयान् परिषः ग्रिवः। सिधाः साधाः सुभः सुको बक्तेन्द्रो वैष्टतिस्तया॥" तिदां वर्ञ्जनीयभागा यया,— "परिचस्य व्यजेदह युभक्तमे ततः परम्। त्यजादौ पच विष्कामी सप्त गृखे च नाड़िका:॥ शाख्याचातयोः घट्च नव इष्णवचयोः। वैधृतियतिपाती च समस्ती परिवर्जयेत॥ ग्रेंचा यचार्यनामानी योगाः कार्य्येषु ग्रोभनाः ॥" च्यच विष्क्रसादियोगानयनक्रमः। "रवीन्द्रयोगलिप्ताच्यो योगा सभीगभाजिताः। मनगन्याञ्च घष्टिमा नाची सत्वन्तरोह्नाः ॥" इति स्रथंसिङ्गानाः॥

विष्यभादिसप्रविग्रतिसञ्चानकालविग्रेषः । तत्-साधनमाच ।

"यहकलाः सर्वीन्द्रकतान्त्रताः खखगजेच भयोगमिती ऋमात्। अय हुना खगते खविजिप्तिका निजनवंत गतामन नाहिला: " भास्त्ररीयविद्वान्तिध्रिरोमणीगणिता-थाय: ॥ 🕸 ॥ यस गहस नचनं जातु-मिछते नस्य कताः कार्याः । तथा चन्द्राक्रयो-

योंगस्य कला: कार्या:। उभयव प्रतास्केन चृते प्रथमखाने सत्मानि । द्वितीयखाने सत-योगा:। अथ यान्यनभ्रिष्टानि गतानि खस-चारच्यमानि सन्यानि खः तैष्ठां सतानां सन्न-स्थियो विक्ताः खखगतिभिर्माच्याः । यहभ्यते ता गतगाद्का भवन्ति । यसेयाणां विकला मत्तास्त्रदेष्या घटिका भवन्ति । इति मिना-चरागाची तन्छतटीका॥ आनन्दयोगो

यथा। भीमपराक्रमे। "वाश्वनी सह स्वयं सामी सगाधिरसाया। अर्थेषा भौभवारेण वृधे हक्तः प्रकीर्तितः ॥ चात्राधा गुरोवीरे विश्वदेवस्तु भागेवे। वार्षं प्रनिसंयुक्तमानन्दीरयं प्रकीर्कितः ॥"

योगवरा यथा। हो विकायाम्।

ष्ययमेव

"भूमिषुचाकेयोरद्भि गन्दा सरु-द्वारमार्नन्यचित्राहिन्द्रलामिः। भागंबैबाङ्कवीरहि भदा भवेत् फल्गुयुग्नो इसंयुता ॥ सोमपृत्रसः वारे जया स्थान्सगी-पेन्द्रगुर्विन्द्रथाम्याभिजिञ्जाजिभि:। शीष्यतेर्द्धि रिक्ता च युक्ता यहा विश्वभ्रकाषिष्टक्पिचादिळाम्भि:॥ स्त्रयं सुतस्य दिने यदि पूर्णा ब्रह्मद्गाधियतिद्रविधैः खात्।

ोग । 🗱 घ्य

भरेव समैता सिद्धानयुक्ता ।" "ध्वगुर्कसम्द्रला पौचाभान्य केवारे

इरियुगविधियुग्मे फल्गुनी भादयुग्मे। दिवसकरतुरङ्गी सर्वशीनाथवारे गुरुधुमन जवातीपान्यपीध्यानि की जे दहनविधियताखामेत्रभं सौन्यवारे मरददितिभप्रधामीचभं जीववारे। भगवुगज्युगचो विष्युमेचे सिता है खसनकमलयोनी सौदिवादेश्वतानि॥ यदि विष्टियतीपातौ दिनं वाध्यश्रमं भवेत्। इत्यतेश्चतयोगेन आस्करेण तमी यथा॥ सर्वदेशाविश्वेष फलं स्याच्ह्भयोगजम्॥ अन्दर्भ सिक्षियोगञ्च यदीकस्मिन् हिने भवेत्। तिह्नन्तु भवेह्षं मधुचिर्यया विषम्॥" *॥ चाय सिहिद्ग्धपापयमघाटयोगाः । यथा,---

"गन्दादाः (सिंहियोगा सगुजनुधनुजाकीं च्य-वारे: प्रश्चा:। क्रयें प्राप्राधिषड् इड्स्विसित्तिषयो १ कां दि-

राजमार्च ग्रह

"मासा रुदारिक्षी रामा षट्पचसुनयस्तया। इस्ने तिथय: सप्त रखादिसप्तिमर्ग्यहे: ""

"हारश्यकंयुता भवेरयुभरा घोमेन चैकारशी भौमे चापि युता तथेंव दश्मी नेषा खतीया

घष्ठी नेयमलप्रदा सुरगुरी पुत्रे द्वितीया तथा। सम्बारस्यविना अविज्ञाननी स्थ्यां सामे । पापी कांचि विषाखा चययम सु च्या छ। जि चित्राचतुः क्षं तीयं विश्वाभिजिद्धं तथ क्षुचद्दिवसे खबयं चाहि म्हला विशासा यमधनतुर्गान्यानि जैने-

रिट्टि पिनं रोडिएयादां यमेन्ट्र्यसममथ स्मोर्ड् युष्या-सीराहि इलयुग्गार्थमयमजलयुक्षी छापुछा-

वर्तोवस्य चीयुक्ती स्वयहपतिदिन सीम्यवारे र्थ्यमापि ॥"*॥

जयोत्पाटादियोगाः। "रवादिदिवनेर्युक्ता विभाखादिचतुक्षतुः। उत्पाटा क्रवः काणा अस्तानि यथा-क्रमम् 🖁"

खय करकचायोगः। "वाजिचित्रोत्तराष्ट्राम् सलपाधीव्यभानाताः । स्र्यादिवारमंयुक्ता योगाः करकताः स्त्रताः॥" अथ क्लायोगः:। "आदिसमौमयीर्गन्दा भवा शुक्रम्याङ्कयोः । दुधे चया गुरौ रिक्ता भनौ पूर्णा च खत्यदा॥"

षाच यसघग्टाहीनां वनिसंध "वमचाहे राषेप्षी कर्यो दादम् माहिका परत शुमम्।

व्यथ शुभचन्द्रेण करकचादिशान्ति:! करकचा म्हल्योगाचा दिनं दर्भंतथा परे। शुमे चन्द्रे प्रस्थान्ति हचा वचहता १व॥"

श्रीपति:।

"दु:खाम्याः पुरुषाः प्राप्य त्रस मचालयम् उत्तरेयुभेवास्नोधिं तथा व्यमनुचिनाय 🗈 रतृतः च नदा प्राप्त क्रियायोगं मधासनाम नराखासुपकाराय दु:खदिच्छित्तकारकम् ॥ वारी: प्रदग्धा: ॥"

विद्विर्वाच । चाराधवधं विश्वेषं जगतां कार्गं परम्। केश्वनाविरापेचा एवसुत्तं प्रवास्थय ॥ द्या पूजानम्खारी: मुख्यामिर्हानेश्म। ब्रतीपवासीर्विविधेत्रां खणानाच तर्पणै:॥ ते सीचाता हिते: कामेचे खचेतान तुष्टिहा:। अवेशुरपरिच्हेदादाराध्यत केपावम्॥ त्रतिष्ठास्तर्राधयस्त्रकास्मायस्तराययाः । तइ्रयस्तन्मनमः सर्वस्मिन् स प्रति स्थितः ॥ समस्तात्वय कर्नाणि तत्र सर्व्यात्मनात्मान । संन्यत्यध्वं स व: कर्भा समस्तावरमाच्यः। पर: पराणां परम: च एकी

गरोत्तमी यस्य पदझ भिज्ञम्।

चराचरं विश्वमिदं समना-दिचत्यरूपन्तपरिग्रहं यत्॥ तमाराध्य जगन्नायं जियायोगेन वाड्वा:। चयों मोवं परं जमुक्तसात्तको चकारणम्। संसारार्णवसयानां विषयाकान्तचेतनाम्। विष्णुपोतं विना नान्यत् कि चिहस्ति प्रावणम् उत्तिष्ठं चिनाय हिर्दे वर्गे चिनाय के श्वन्। सुझंचिन्तय गोविन्हं खपंचिन्तय माध्वम् ॥ व्वमेनायचिता हि संत्रिता मधुस्रहनस्। जक्तन्द्र सुजराया हं संसारं सन्तरिष्यय ॥ कियायोगपराणीच सुक्तिकार्याग्यनेकपा:। समाराध्य जगन्नाषं राजानी मोचमाप्रुष्टः ॥" इति विद्विष्ठाखम्॥ *॥

खय योगसाधनम् । केशिध्यव उवाच । "धोगखरूपं खाखिका ! श्रृयतां ग्रहतो मस । यच स्थितो न चवते प्राप्य बचालयं सुनि: ॥ मन एव महुव्यागां कार्यं वन्त्रमोचयोः। वन्यस्य विषयासङ्गि सुक्तेनिर्व्यवयं तथा ॥ विषयेभ्यः समाहृत्य विज्ञानात्मा सनी नुन ।

ु ये तेन बक्षाभूयं परेश्वरम्। ष्प्रात्मान नयत्वेन ्घन सुने । भ्रमा जोइमानर्थको यथा। व्यात्रप्रविवा विशिष्टा या मनोगतिः।
तस्या वस्या संयोगो योग दश्यभिधीयते ॥

एनमत्वनविश्रिष्ठायुक्तयस्त्रीपज्ञच्छः।

यस्य योगः स वै योगी सुमुचुर्भिधीयते ॥

योगयुक् प्रयमं योगी युझानः सोश्मिधीयते ॥

योगयुक् प्रयमं योगी युझानः सोश्मिधीयते ।

विनिध्यद्यसमाधिस्तु प्रवस्त्रीपलिञ्चवान् ॥

यद्यक्तराथदोवेण दुख्ते चास्य मानसम्।

जस्मानगरिस्थसतो सुक्तिः पूर्वस्य नायते ॥

विनिध्यद्वसमाधिस्तु सुक्तिं तन्वेव चन्नानि ।

प्राप्नोति योगी योगाणिद्यस्वक्ता च योन

बस्यस्थमित्वित्व स्यास्त्यापरियद्दान्। स्वेत योगी निकासी योग्यतां स्वं मनी नयन्। स्वाध्यायश्रीत्रसन्तोषतपांसि नियतास्वान्। कुर्वीत बस्थान तथा परिसन् प्रवसं मनः॥ स्वेत यमाः सनियमाः पद्म पद्म प्रकोतिताः। विश्रिष्ठपतदाः कान्या निकासानां विस्-

यसं भनासनादीनां समास्याय गुर्गेयंतः ॥

यमास्त्रीनंयमास्त्रेच युक्कीत नियतो यतिः ॥

प्राणात्यमान्तं वायमस्याचात् कृतते तु यत् ।

प्राणात्यामः च विज्ञेयः सवीजोश्वीज एव च ॥

पर्सारेशामिभवं प्राणापानौ यदानित्तो ।

कुत्तः विद्वधानेन हतीयः संयमान्योः ॥

तस्य चालस्वनंतः स्पूलस्त्यं दिजीनमः ! ।

स्वालस्वनमननस्य योगिनोश्ययतः स्ट्रतम् ॥

स्वालस्वनमननस्य योगिनोश्ययतः स्ट्रतम् ॥

स्वालस्वनमननस्य योगिनोश्ययतः स्ट्रतम् ॥

स्वालस्वनमननस्य योगिनोश्ययतः स्ट्रतम् ॥

स्वालस्वनमनस्य योगिनोश्ययतः स्ट्रतम् ॥

स्वालस्वनमनस्य योगिनोश्ययतः ॥

स्वालस्वनमनस्य स्वालस्य प्रसावनाम् ।

इन्द्रियाणस्यस्यस्तिनं योगी योगसायनः ॥

प्राणायामन प्रवनेः प्रसाहरित्र चितः स्थानस्यः ॥

स्वालस्यन्तेस्तः क्ष्मात् स्थानं चेतः स्थानस्य ॥

वर्षोक्षतेस्तः क्षमात् स्थानं चेतः स्थानस्य ॥

मीखांकिकः उवाच । क्षणतां मे महाभाग । चेतसी यः सुभाष्ययः। श्राधारमधेषं तहन्ति रोषमजोह्नसम्॥

स्रीके (श्रध्यक्ष उवाचा प्राथयस्तिसी बद्ध दिया तक स्त्रभावतः। र्प। मूर्तमसूर्तेच परचापरमेव च॥ विवा भावना विप्र विश्वमेत्रात्रवीश मे। खाल्या क्रममंत्रा च यथा चैवीभयासिका। स्रभावासिका होका कर्मभावासिका परा। 'भयासिका तथैवाचा चिविधा भावभावना ह नन्दनाद्यो बच्चमावमावनया युताः। क्मभावनया चान्ये देवाद्याः खावराश्वराः ॥ ररग्धमभी दिशुच अचक भी सिका द्विया। धाधिकारयुक्तेयु विद्यते भावभावना ॥ ची गेव समस्तेष्ठ विशेषज्ञान कम्मेसु ! चमेतत् घरं चात्यद्भेद्रभिन्न हणां तृप ।॥ वस्तमितमेदं यत् यत्तामाचमगीचरम्। ।सामात्मर्यदेशं तज्ज्ञानं अञ्चर्धाज्ञतम्॥ । विक्षीः परं रूपमरूपसाजमचरम्। यखक्तपवैक्तप्यचच्यां पर्माक्षनः॥

न तद्यीगयुचा भान्यं हुप ! चिन्तवितुं यतः । तत: स्पूलं हरे रूपं चिन्सं यहित्रगोत्तरम् ॥ हिर्य्याभी भगवान् वास्वीवध प्रवापति:। मक्तो वसवी क्दा भारकरास्तारका यहा: ! ग्रन्धवंयच्चदैवाद्याः सक्तला देवयोगयः। भनुष्याः प्रभावः श्रीलाः ससुद्राः सरितो हमाः॥ भूप भूताचाप्रीघाणि भूतानां ये च हितवः। प्रधानादि विशेषानं चैतनाचैतनातावम् ॥ रकपारं द्विपादच बहुपारमपादकम्। स्त्रीतहरे रूपं भावनावितवासकम् ॥ रतत् सर्वभिदं विषं जगदेतचराचरम्। परं ब्रह्मस्करप्य विष्णी: प्रक्तिसमन्दितम् । विक्षासिः परा प्रीक्ता चैत्रज्ञाख्या तथापरा। व्यविद्या कर्ममं ज्ञान्या हतीया प्रक्तिरिव्यते । यया चैत्रक्यातिः सा चेरिता नृप ! सर्वमा । संबारतापानश्चितानयात्रीवनुचन्तराम् ॥ तथा तिरोहितवाच प्रस्तिः चीनप्रचंदिता। सर्वभूतेषु भूपाल ! तारतन्येन जच्यते ॥ च्यप्राणवस्य खल्याच्या स्थावरेष्ठ तती शिका। सरी खपेशीय ते भ्योशीय स्वतिश्वास्य प्रतिल्ला ॥ पतिस्थो समास्तेभाः सम्बा प्रम्वोश्धिकाः । पश्चभो मनुजाञ्चातिभ्रका पुंधः प्रभाविताः ॥ एम्बो/पि नाममन्बन्धा यचावा देवता नृप ! । भ्रतः समस्तदेवेभ्यस्ततचापि प्रवापतिः॥ हिंगस्यगभी । ति ततः पुंचः शक्त्पणचितः । एतान्यग्रेरूपस्य तस्य रूपायि पाधिव । ॥ यतस्व च्हित्योगेन युक्तानि नमसा यथा। दितीयं विषासंज्ञस्य गोगिर्ध्यं महामते॥ चन्द्रते वचायो रूपं यत् सहित्यते वुधै।। समलाः प्रत्तवस्थैता हुप यन प्रतिष्ठिताः ॥ तिहियरूपरूपं वे रूपमन्यहरेमें इत्। समसाप्रक्तिकःपाणि तत् करोति चनेश्वर ।॥ देवतियंह्मनुष्याहिचेशावन्ति खळीलया । जगतासमनाराय न सा नमी निमित्रचा। चेश तस्त्राप्रमेयस्य यापिन्ययाष्ट्रतात्मिका ॥ तद्रमं विश्वरूपस तस योगयुनी कृप !। चिनयमास्मविश्रद्वार्थे सर्विति व्यवनाप्रवस् यथामिरहतिश्खः कर्च दहति सानितः। तथा चित्ते स्थितो निष्णुर्वीतिनां सर्वकिल्लियम्। तसात् समस्तर्मतीनामाधारे तच चेतसः। क्रव्यति संस्थितिं सा तु विजीया श्रुवधारया। ॥ शुमाययः सचित्तस्य सर्वगस्य तथातानः। चिभावभावनातीती सुक्तये योसिनां नृप ॥ अभी च पुरुषशात्र ! चैतकी ये श्रमात्रयाः ।. व्यशुहास्ते समस्तास्तु देवादाः कमीयोगयः ॥ मूर्त भगवती रूपं सर्वापाश्रधनिस्पष्टम्। एका वे बारका चेवा यांचत्तं तत्र धार्थते॥ तम्ब सत्ते हरे रूपं याटक् चिन्छं नराक्षिम !! तच्छूयतामनाधारा धारखा नोपपदाते। प्रसम्भारतद्रं पद्मपनायतेचासम्। सुनभोतं सनिक्षीर्यंवसादयसकोव्यसम्। समक

कम्ब्यीवं सुविक्तीर्गशीवसाद्भितवसम्। वसीत्रिमिङ्गिम् समनाभिना चीदरेण है। प्रलबाह्युजं विष्णुमधवापि चतुर्भे जम् ॥ समस्थितो र जङ्घ सस्थिरा इधिकरा स्वम् । चिन्तयेद्वासमूनं तं पीतनिकीलवाससम्॥ **किरीटचार**केय्रकटकारिविस्जितम्। भार्ङ्गभादाखड्गचकाच्यलयान्वितम् । "चिक्तयत्तकायो योगी समाधायातामानसम् ॥ ताबद्यावर्षीभूना तजेन हम धारणा । बजतिस्तलतीय चदा से च्ह्या कर्म कुर्वतः। नापयाति नदा चित्तान् सिड्डां मन्येत तां तदा ततः प्रस्तादाचकप्राङ्गीदरिहनं नुषः। चिनायेद्वगवद्षं प्रशान्तं साधस्त्रकम् । सा यहा धारणा तहत्वस्थानवनी तत:। किरीटकेय्रमुखेभेषणे रहितं स्तरेत्। तद्कावयवं द्वं चेत्रचापि पुनर्क्धः। कुर्यास्तोरवयविनि प्रसिधानमरी सविन्। तद्रपप्रत्ययेत्रेक्तनत्ति छान्यनिस् छ। तह्यानं प्रथमेरङ्गे: घड् भिर्निष्यादातं नृष । ससीव कल्पनाष्टीनं स्वरूपमध्यं हि यत्। मनसा ध्वाननिचादां समाधि: सोश्लिधीयते ! विज्ञानं प्रापनं प्राप्य परे न फार्यि पार्थिय 🖂 भाषणीयक्तयेवात्मा भक्तीकाभाषमावनः । दिवजः करणा ज्ञानं करणं तन तस्य तन्। नियाद्य सुलिकार्थ वे जतल्यं निवर्भते ॥ तद्भावभावमापत्रस्ततीय्वी पर्माताना। भवत्रभेदी भेदच तस्याचानकती भवेत । विभेद्वनके? ज्ञानं नाश्माळिन्तिकं सने। वालानो तक्षणो भेरमसन्तं कः करिष्यति। इयुक्त ले मया योगः खाल्कियः। परिष्टक्ते। इति विष्णुपुराग्री ६ अप्री ७ अध्याय: ॥ 🕸 ॥ वस्ततयागी यथा।

"सुखं योगासनं क्षता वस्य संपृटाञ्जलि:। पुलकाङ्कितसक्षीङ्गः साम् नेचीवित्रशंभवत् ॥ रड़ां समुन्तां मेध्याच पिह्नां निलनी धुराम् नाङ्घिट्कच योगन निरुध च प्रयवसः॥ खनाधारं साधिष्ठानं मणिपूरमना इतम्। विश्रहं परमाज्ञाखं घटचकच निरुध च । लङ्घनं कार्ययया च तं घट्चलं क्रमादिधिः वसरत्वं समानीय वायुवहं चकार ए॥ निरुधवायु मेथानामानीय चुद्यास्वम्। तं वायुं सामयित्वा च योजयामा स मेध्यया 🛊 यवं कला तु नियन्दो यो इतो इरिका पुरा जनाप परसं मनां तं तस्यैकादशासरम्। सक्तेष जर्ग सला ध्यायं धायं पदाम नम्। दरभं हरयासोजे कर्व तेनीसयं सुने ॥ तत्तीजसीयनारे रूपमती वसुमनी हरम्। विशुजं सरली इसं श्वितं पीतवासमा । मुतिम् लस्यलक्षक्षक्षकम् । देवडास्यं प्रवशास्यं भन्नानुयहकातरम । नवीनजलहाकार खामसुन्दर्विग्रष्टम । स्रिव जन्द्र सम्बद्ध निलिप्त सान्तिकप्रिका

स्वातारामं पूर्णकामं जगद्यापि जगत्परमः सर्वसन्दर्भ सर्वेषां वीजरूपं सनातनम् ॥ सर्वाघारं सर्ववरं सर्वशिक्तिसमन्वितम् । सर्वाराध्यं सर्वगुरं सर्वमङ्गलकार्णम् ॥ सर्वेमलखरूपच सर्वसम्यत्वरं वरम्। यर्ड्ड प्रकारने च हिंदि तह हिरेव च। हुषु च परमास्थ्यं तुराव प्रमेश्वरम् ॥" इति बचावैवर्ते श्रीकृषाख्ये २० अधायः ॥ 🗱 ऋष ध्यानयोगः । इहिरुवाच । "चय योगं पवत्यामि सिल्लानिकरं परम्। ध्यायिभि: प्रोचिते धोयो धानेन हरिरीखर: ॥ तत ऋगुष्व महेशान । सर्वपापविनाश्चनम् । विणः सर्वेषरीयननो यहभूमिपरिवर्क्तः॥ वास्ट्वी जगनायो ब्रह्मात्मा अहमेव तु। टेडिरेडिस्थिनो नियाः सर्वदेष्टनिवर्क्तिः॥ देवधर्मविष्टीनच चराचरविवर्ष्णितः। षड्विधेष्ठ स्थितो द्रशा योता द्वाता हाती द्रियः॥ तहसरिहतः सरा नामगोचविविक्तिः। मनता मन: खिती देवी सनवा परिविष्णैत: ॥ मनोधर्मिविहीनच विद्यानायय एव च। बौडा बुद्धिस्थितः साची सर्ववोधविविचितः ॥ वृद्धिर्माविष्टीनच सर्वः सर्वगतीः। सर्वेद्राणविनिर्मुक्तः प्रश्यधकीविविच्यतः ॥ प्राणिप्राणी सहाप्रान्ती भवेन परिवर्कित:। चाहदुराहि ही गच तह से परियण्जितः ॥ ततसाची तदियन्ता च परमानन्दरूपक्;। चायत्खप्रसृष्ट्रास्यकात्साची तदिव चितः॥ तुरीयः परमी धाता द्यपो गुगविर्जतः। सत्तो बुद्दो जनवापी चल व्यात्मासम्बद्धं भिवः॥ रवं ये मानवा विज्ञाध्यावन्तीश्रपरं पदम्। प्राप्त्रयुक्ते चतद्दपं नाच कार्या विचारणा॥ इति ध्यानं मया खातं तव ग्रङ्कर ! सवत !। पिट्य एता सततं विष्णुलीकं स गच्छित ॥" इति गारु १८ चाधायः। च्यवाष्टाङ्गयोगः।

"मुक्तिरणङ्गविज्ञानात् वंचिषात्तददे घरणः। यमाः पच विद्यंताया चिच्चा प्रास्यद्विन-

सबं भूतिहतं वाकामत्त्रयं साग्रहं परम्।
कामेयुनं ब्रह्मचर्थं सकंव्यागीऽपरियष्टः ॥
नियमाः पद्म सव्याद्या वाक्यमान्यन्तरं दिधा।
प्रौतं तृष्टिच सन्तोष्ठक्तप्रचेन्द्रियनग्रहः ॥
स्वाधायः स्वाध्मचन्नापः प्रशिधानं हरेयं निः।
व्यापनं पद्मतावुक्तं प्राधायामी सक्च्यः ॥
सन्वधानयतो गर्भो विपरीतो स्वगर्भकः ।
सन्वधानयतो गर्भो विपरीतो स्वगर्भकः ।
सन्वधानयतो गर्भो विपरीतो स्वगर्भकः ।
सन्वधानयतो गर्भो स्वाधायामस्ततोऽधिकः ॥
सन्वधानयतो विचायम्बः प्राधायामस्ततोऽधिकः ॥
सन्वधानयते विचायम्बः प्राधात् प्रकः स च ।
कुस्मको निचनवात् स्व रेचकादिचकित्वा ॥
सन्वद्वदिग्रमाचः स्वाचतुर्विप्रतिकः परः ।

षट त्रिं भ्रमानिका येष्ठा प्रवाहार च रोधनम।

ध्यान मनवो छति अक्षत्रक्षे स ं स्थितिः। चाहमात्मा परं अद्य सत्यं ज्ञानमनन्तकम्। विज्ञानमारन्दो जच्च सत्तत्वमित केवलम् ॥ चाहं जच्चासाइं जच्च चाहरीरमितिन्त्रयम्। चाहं मनो वृद्धिमरहहङ्कारादिविक्तिन् ॥ चायत्वप्रसुष्ठप्रादिमुक्तं च्योतिस्तदीयकम्। वित्यं गुडं वृद्धियुक्तं सत्यमानन्दमहयम्॥ चोऽसावादित्यपुरुषः सोऽसावहमख्खः ॐ। इति ध्यायन् विसुच्येत बाह्यसो भवनन्सनात्॥"

द्ति गात्हें ४६ अध्याय:॥ *॥ चिपिच।

"एतते कथितं ज्ञानं योगचे मं निवीध मे। यं प्राप्य बद्धणो योगी शास्त्रतानन्यतां ब्रेनेत्॥ प्रागासीवासना ज्यो योगिनां स हि दुर्क्यः। कुर्व्वीत तत्त्रये यवं तस्योपायं प्रशुप्य मे॥ प्राणायामें देवेद्दोषान् धारणाभिच किप्तिषम्। प्रशाहारेण संसर्गान् धानेनानी वरान्

यथा पर्वतवातूनां भातानां दह्यते मलम्। तथेन्द्रियक्तता दोषा दह्यन्ते प्रायनियद्वात् । प्रथमं साधनं कुर्यात् प्राणायामस्य योगवित्। प्रायापानिरोधस्तु प्रायायाम जदाह्नतः ॥ लबुमध्येत्नशैयाखः प्रायायामि खाद्योदितः। तस्य प्रमार्गं वस्थामि तद्वकै । ऋगुव्व मे ॥ लब्रहोदग्रमाचस्तु द्विगुणः स तु मध्यमः। चिगुणाभिच माचाभिरत्तरीय उदाह्यत: । निमेघोकोष्ये मात्रा तालो लब्बचरो मत:। प्राचायामस्य संस्थार्थं स्मृती द्वादश्मात्रकः॥ प्रवमेन जयेन् खेदं मध्यमेन तु वेपयुन् । विषादं हि हतीयेन जयेदीवासुक्रमात्॥ स्दुलं संयमानासु विष्ट्याई वकुष्टराः। यथा यान्ति तथा प्राणी वक्ष्यो भवति योगिनः॥ वक्षं मत्तं यथेच्हाती नागं नयति इस्तिप:। तथैव योगी च्छन्देन प्रार्थंनयति साधितम् 🛭 यथा हि साधित: सिंहो स्मान् हिन्त न मानुषान्।

तदिविषितः पवनः किल्विषं न तृषां ततुन् ॥
तसाद्युक्तः चरा योगी प्राणायामपरो भवेत्।
य्यूयतां सक्तिष्वरं तस्यावस्थाचतुरुवम् ॥
ध्वस्तः प्राप्तिस्वया संवित् प्रसादस्य महीपते।
स्वरूपं ख्या वे तेषां कथ्यमानमत्रक्रमान् ॥
कभिणामिरदृष्टानां नावते ष्रवसंच्यः।
चेतसो विक्षायसं यन सा ध्वस्तिक्थते॥
ऐहिकासुश्चितान् वामान् कोममोद्यासकांस्य

निरुधान्ते सहा योगी पाप्तिः सा सार्थ-

कातिकी । , व्यतीतानागतानयांन् विप्रक्षष्टितरोष्टितान् । विजानातीन्द्रसंय्येगचायां ज्ञानसम्बद्धाः । तुल्यप्रभावस्तु यहा योगी प्राप्नोति संविदम् । वदा संविद्ति स्थाता प्राणायामस्य सा

वानित प्रसारं वेत्रास्त अत्र प्रस् च वायव

खिता ।

इन्द्रियाणीन्द्रियार्थाश्च स प्रसाद इति स्रुत:। प्रयाज्य च महीपाल । प्रामायामस्य लहागम् युञ्जनस्य यथायोगं यादिकि हितसासनम्॥ पद्ममहासनं वापि तथा खस्तिकमासनम् । च्यास्याय योगी युझीत लाला च प्रगवं हृदि । समः समासनो भृता संहृ व्यास्मानुमौ। संद्रतास्यस्तया चोक्त सम्याविष्ठभ्य वाग्यत:॥ पाधियेश्यां लिङ्गष्टचणावस्य भ्रम् पयतः स्थितः । किश्विद्वामितिशिरा दन्ते है नाच संस्पीत्। संप्रश्रदासिकायं खं दिश्रकानवजीकयन् ॥ र्जसा तमसो हात्तं सलेन रजसक्तया। संख्याप्य निक्षेते सर्वे स्थितो युज्जीत योगवित्। इन्द्रियासीन्द्रियाधैभ्यः प्रास्टान् सन एव च निगृत्य समवायेन प्रत्याहारमुपक्रमेन्॥ यसु प्रताहरेत्कामान् कूम्मोंश्रानीव सर्वग्रः। स त्वासर्तिरेक्सः पश्यक्तासानमातानि ॥ खवाह्याभ्यन्तरं श्रीचं निष्याद्याक्षर्छनाभितः। पूरियला बुधो देचं प्रवाहारसपक्रमेन् ॥ प्राणायामा दश दो च धारणा सामिधीयते। दिधारणा स्टुतो योगो योगिभिस्तस्वडिधि: । तया वे योगयुक्तस्य योगिनो नियनात्मनः। सर्वे दोगाः प्रशास्त्र नित स्वस्य स्वे वो पत्रायत ॥ वीचाते च परं बचा प्राह्मतांच गुळान् एथक्। योमादिपरमाण्य तथातानमकलायम् ॥ इसं योगी जिताहार: प्राणावामपरायण:। जितां जितां प्रविर्हे सिमारो हेत यथा यहम्। होषान् याधि तया मोचमाकान्ता भूरान-

विवड्डवति नारो हित्तसाङ्गासमिनिकताम् ॥ प्राणानामुपनंरीधात् प्राणायाम इति स्टुतः ! धारगोळ्यते चैयं धार्यते यक्तनो ४ नया। प्रव्हादिम्य: प्रष्टतानि यदचाणि जिताहासि: । प्रवाद्वियन्ते योगेन प्रवाहारकतः स्टूतः॥ उपायसाच कथितो योगिभिः परमधिंभिः। यन वाध्यादयो दोपा न जायन्ते हि योशिन: यथा तीयार्थिनस्तीयं यखनालादिभिः भ्राने:। आपिवेयुक्तया वायं पिवेद्योगी जितस्मः ॥ प्रायाभ्यां ऋद्ये वाष हतीये च तथोरिंख ! कफ सुखे नाचिकाचे नेन्रभूमध्यम्दर्श ॥ किचित्तलात् परसिंख घारणा परमा स्ट्रता दश्ता चार्णाः प्राप्य प्राप्नोव्यवस्थान्यताम् ॥ नाभात: चुधित: श्रान्तो न च याकुललोचन: युक्कीत योगं राजेन्द्र ! योगी चिहार्थमात्मन: । नाति श्रीते न चैनो सो इन्द्रे नाम्युनिलाताके। कालेब्बेतेषु युद्धीत न 'योगं ध्यानतत्पर: ॥ सग्रब्देशियनकाभ्यासे जीखें गोर्ड मतुष्पर्य । शुव्यापर्णचये नदां साधाने ससरी दपे॥ सभये क्रूपतीरे वा चैत्वबल्मीकस्चये। देशे व्वेतेष्ठ तत्वज्ञी योगाभ्यासं विवर्क्यत्॥ सन्तस्यानुपपनौ च देशस्तालविविचिते । नासतो दश्च योगे तसात रोधा म्ह्याद्यो युनात्त वै।

विद्याय तस्य ये रोधा जायने ताकि मे में वाधिय जहताले प स्हतन्द्र कलमन्द्रता ज्वर कायते सदास्त हर्द्या गयो मिन ॥ प्रमादाद्यो गनो दोषा ययते स्विक्षितिस्त म्। तिषां नाप्राय कर्त्र ये गिनां तं निवाध मे ॥ स्वित्यां यवागू मळुन्यां स्वता तन्त्रे यार्येत्। वात्र गुल्याप्रमान्ययं गुदावर्ते ततो दिध ॥ यवागू व्वाप पवने वास्त्र महायतं परित्येत्। सहत् कम्पे महायतं स्थिरं मनिस धार्येत्॥ विचाते वचसो वाणि वाधिये अवस्थित् ॥ विचाते वचसो वाणि वाधिये अवस्थित् ये। तथेवान्वपतं ध्यायेन् स्थानं दिने तस्यं स्वत्येत्॥ सस्ति वस्ये स्वाप्त स्वाप्त दिने तस्यं स्वत्ये स्वाप्त स्वाप्

धारयेद्वारणासुको भीतां भीते विदाशिनीम् । कीवं भिरित संस्थाप्य कालं कालेग ताड़-येत्।

जुप्तस्तृते: स्ट्रित: खडो योगिन स्तेन जायते ॥ द्यावाष्ट्रियो वायुक्ती व्यापिनावतुधारयेत्। स्वमानुष्ठात् सम्बद्धाताद्वाधास्थितिचिकित्-

अमानुषं सत्तमन्तयोगिनं प्रविधेत् यदि । वाय्षिधारणा चैवं देवसंख्यं विनिद्वेते ॥ एवं सत्वांसाना कार्या रचा योगिवदा वृष् !। धन्मार्यकाममोचाणां भ्रीरं साधनं यतः ॥ प्रवृत्तित्वचणा खाता योगिनो विसायात्तया। विद्यानं विवयं याति तसाद्गोष्याः प्रकृत्यः ॥

चनौक्यमारीत्यमिष्टरतं गनः सभो सचप्रीयमक्षम्। कान्तः प्रसादः खर्षौन्यता च योगप्रवृत्तेः प्रथमं हि चिद्रम्॥ असुरागं जनो याति प्ररोचे गुणकीनंगम्। विन्यति च सन्तानि विहिन्नेच्यस्तमम्॥ दीतोक्याहिमिरसुर्येथस्य बाधा न चायते। व भौतिमेति चान्येभ्यस्तस्य विहिन्दपस्थिता॥" ति मार्नक्यपुराको योगिचिकित्सानाम ६६ प्रध्यायः॥ (तथा च।

देश्वर खवाचा। मर्थेक चित्तता थोग इति पूर्वे निर्द्धिपतम्। धिनान्यदेशा तस्य प्रवस्थान्यधुना ऋगु॥ माञ्च नियमास्तावदासनाचिप वस्तुखः।। । यायामस्ततः प्रोत्तः प्रवाहारश्व धार्या ॥ ानं तथा समाधिख योगाङ्गानि प्रचलते। हिंसा सत्यमस्तेयं दस्यच्यापरिश्रही ॥ माः संचेपतः प्रोक्ता नियमाः ऋगु पुत्रक ।। ाः खाध्यायमन्तोवः श्रोचमीश्वरपूजनम्॥ यमाः कथिता तसः ! योगचि द्विप्रहायिनः । वैदामेव भूतानामको ग्रजननं हि यत् ॥ चंसा कथिता सिद्धवीमसिद्धिप्रदायिनी। ष्यंकयनं सत्यमस्त्रेयमधुना प्रदेशाः॥ र्थेया वा वजेनापि परस्व इस्यंच यत्। रसिख्यते सङ्गरस्तयं तस्य वर्णनम् ॥ च मेचुनवामी वच्चचयमिष्टोच्यते

योगः

इञारासच्यनादानमापदापि वर्षे च्ह्या। कपार्य ह इसको योग सिंह स्तु साधनम्। चान्द्रायसादना यस् प्रशिरस्य च शोषसम्॥ तत्तपः कथित पुत्तः। साध्यायमधुना इटसाः प्रगाद: प्रतिक्त्रीयं तथाधर्क्षाप्र:प्रिखा । क्तेषां यो जपः पुत्र । खाध्याय इति कौ तितः । यहच्छानाभसन्तृष्ट: सन्तोष इति पट्यते ॥ बाह्ये चाभ्यनारे चापि पुडि: प्रौचं विधीयते ! स्तुतिस्तर्गपूत्रासिवी ङ्गुन: कायकर्मेनि:। भवि भक्तिई जा पुत्र स्तरीन्दरपूजनम्। यमाच नियमाः पोक्ताः संचीपात तु विक्तरात्। यमें च नियमें योगी मोचाय मं सुत:। श्चिरवृद्धिरसंस्ट्रः पूर्वसासनसम्यसेन् । पद्मनं खिल्लनं पीठं सें हं की कुटको अरम्। कौर्मा वजारनं चैव वैयावं चार्हचन्द्रकम्। इय्हंस । इत्रोसनं श्रूसंख इत्रांसुहर मेव चा सकरं चिपयं काष्ठं स्थासावी इस्तिकर्शिकम्। भीमं वीरासनं चापि वाराष्टं च्यावेथिकाम्॥ क्रीचं चानासिकं चापि मर्वतोभद्रमेव च। इत्येतान्यासनान्यच सप्तविंश्तिसंख्या ॥ योगसं मिहि हेतोस्त कथितानि सवानच । ॥ रमामेकतरं वड्डा गुरुभक्तिपरायणः। इन्दातीतो जयेत्पायानभ्यासन्नमयोगतः॥ अन्तखराणां वायूनां बाह्याभ्यररोधनम्। प्राखायाम इति प्रोत्तो दिविध: स च कथाते ॥ खगभेश्व सगभेश्व तयोरायोग्जयः स्टतः। द्वितीय: सजय: प्रोक्तो पुर्व याच्च तिमालभि: ॥ रेचकः भून्यकचैव पूरकः कुम्भकस्तथाः। एवं चतुर्विधो मेद: प्रायायामेश्च स्टरिंभ:॥ असर्ग गाड्यः प्रोक्ता मसाममलयाभयाः । रेचनाडेचन: प्रोत्तः ग्रूचकस्तु वधास्थित: ॥ पूरकः पूरणाद्वायोक्तकिरोधाच कुम्भकः,। देखिनो दिख्यो भागे पिङ्गता नाड़िका

पिडयोनिरिति खाता भारुक्त नाधिरैवतम्। दिचि केतरमा या च इड़ा सा नाड़िका स्ट्रता। देवयोगिरित खाता चन्द्रक्तवाधिदेवतम् ॥ रतवोदभयोक्षक्षे सुष्ठका नाम विश्वता॥ पदाखनिमा नाड़ी कार्याखा नस्दैवतम्। तत: मृन्यं निरालकं मध्ये खातानि योजयेत्॥ बाह्यस्थात्रोधनाडायोः मृत्यकत्वं विनिहिधात्। चन्द्रदेवतया भूयः पिवेदस्तत्तत्तमम् । आप्यायनं भवेत्रेन छावनं कल्पवस्य तुः। चापूर्योदरसंस्यं तु उचेर्वायं निरोधयेत ॥ कुम्भवः कुम्भवस्य स्थावेचको वर्त्तितस्य च। उत्चिय प्रयती वायुमचहैवलमानयेत्॥ बङ्गुष्ठायान्त्रमारथ बद्धरस्वेष मोचयेत्। सङ्कोच्य कूचिकाचक्रसङ्घं नीला स्वाचयम् ॥ वंचीभ्य प्रश्विनीं सम्बक्तती ब्रह्मगुष्टां नदेत्। व्यनेन प्रोधवेन्साग्रमेश्वरं विमलं सनिः। क्रमेणाच्यासयोगेन योगसंसिहिभागमवेत ! ससचूकां बदा बत्स योगाक्त योगिक हुये।

विष्य बहिस में १ चाद चास्तु मने भने सोम्बेनाक बयेहायु नाभाव छाष्य धार्यत । धार्य विषयत्राणा योगे व्ययस्य स्वित जायते बसरादोशी जरामरस्य च्चा. । वायसाक घेषा हां वास्या चोर्र भवेतु । नाभिनासान्तराध्यायं स्वि: प्राणांस्व जयेद्-

मनः स्थेयं भवेदत्सः विष्ठं स्थानेषु धारणान्।
च्यङ्गुष्ठनाभिनासामे वाष्ठं योगी जितासनः।
च्यपानं कटिदेशे नु एक्ष्वी वे विनिर्देशेत।
सदा तनेव सन्येय एष वायुव्यक्रमः॥
रेचकः पूरकञ्चेय ज्ञुम्मकञ्च न विद्यते।
निरालक्षे मनः शला च्यणायाणजितो भवेन।
दिन्द्रयाणां विचरतां विषयेषु सभायनः।
नियनः प्रोचित यस्तु प्रवादारः स उच्यव॥
वदन् पद्यति तत्स्वं पद्यदात्मवदाक्षानः।
प्रवादारः स वे प्रोक्तो योगसाधनस्त्रममः॥
कम्मेन्द्रियाणां प्रचाणां प्रचमादीतरं भने।
यदि तच स्थिरो जोको मनो याति तदाज्यम्।
उद्यातान् दश्र पचिव कारयदारणां नुधः।
प्राणवायं निवायेव मनः रुव्येश्नतरं चिषेतः।
देवांच सिद्धान् गन्यवींचारणान् स्वित्रान्

षर्मासान्यासयोगेन सन्धान्योतिः प्रपायि ॥ हरं न खाज्यरा रहतः सर्पम्य प्रजायते । स्फ़ोटाखा गाड्का प्रांता क्रमंतीकस्तरा-

उचार्थं विन्धतन्त्रं तु तस्यान्ते गुणयत् सारतः। सूतं भर्थं भविषाच वर्तमानच हूरतः। 🛚 चार्गं यनद्भवेत्नं स्पीटाखे चानमन्दर्ततः ललाट द्रिभेद्वस्य सदाधियमनुसार्त्॥ **अदस्मित्वसम् । जटा**ज्हेन्द्रसम् । मचन्ह्रं दश्भुजं सपेयच्चावर्थात्रम् ॥ ध्यालीयमात्मान विशुंध्यानं तन् सर्यो विद् तलोन्नन व्हां भवति न इत्योति न प्रावृति 🖁 न निष्टति न सुण्यति न निष्यदा समी चति। गुद्धोदरादिस्थानेषु वायुं नासां विचिनायेत्। ईग्रोव्हिमिति योगीन्दः प्रशनन्दैकविग्रहः। जरामरणगिमीं काः शिव एवं भवनानिः॥ गमनागमनाभ्यां यो हीनी वे विषयं। जानितः। रकान्तरोप्तरीभाव: समाधिर्मिधीयते ॥ न ग्रहस्तुनियन्ता न स्वत्यस्थापि चिनानम्। न विह्नां लारं पुछ । वक्षयस्थि विसेदनम् । न स्यूलं न लग्नं वापि न इस्तं नापि ले। पितम् न शुक्तं नापि वा पोतं न क्षतां नापि कर्नुरम् कला हत्पदानिकां दिन्दार्ख दिन्दरस्मनम्। चातानं चर्वभूतानां परस्तात्तमसं स्थितम्। सर्वसाधारमयक्तमानन् च्योतिरययम्। प्रधानपुरवातीतमाकामं इन्हरं भिवम् । तदन्तः सर्वभूतानामीत्यरं वक्तरूपियाम् । धावेदनादिमधान्तमानन्दादिगुणालयम् ॥ महाना पुरुष वस्त्र तस्त्रास क्षत्र चाव्यम्

ची द्वाराकी तथातानं संस्थाप परमातानि॥ काकाची द्वमीमानं ध्यायीताकाशमध्यमम्। कार्षं चर्चभावानामानन्देकरसात्रयम्॥ पुराणं पुरुषं भ्रम् धायेनुचेत वन्धनात्। प्रिवमिक्तं विनायसु संसारं तर्नु सिच्छति॥ न्ह्राह्मे वया खलाङ्कले: समुद्र तर्त्तमिच्छति। तथा विना प्राम्मेवां संसारतरणं न हि॥ सर्जवीखपदः भ्रम्भृतीन्या काचन देवता। तसात सर्वप्रयकेन महादेवं प्रपूजयेत्॥ यदा गुष्टायां प्रकृतं जगत्सं मो इनालये। विचिन्ध परमं योम सर्वभृतेककारणम्॥ जीवनं सर्वेग्द्रतानां यत्र लोकः प्रलीयते। आतन्हं ब्रह्मण: स्टब्स[ं] यत्प्रश्चित सुसुच्चव:॥ तकाध्ये निहितंत्रका केवलं द्वानल स्याम्। पातुं तिल्ले अधिम सी श्वांत योगसी श्वरम्॥ नैकलचंडिल चंवा चिलचं व नवस्त्रकम्। सब्बों पाधि विनिन्सुतः समाधिर सिधीयते ॥ बाह्य चाभ्यन्तरं पुच । यज यज सनः चिपेत्। तच तचातानी रूपमानस्मनुभूयते ॥ सस्याच्य स्वि चात्मानं परंच्योतिषि निग्रींगी। स्हर्ते तिष्ठनः साचात्तस्य चातुभवी भवेन् ॥ सब्बन्न: प्रसिप्रयोच जरासर्याविकेत:। मत्प्रसाराञ्जवेदोगां नान्यया क्रीक्सरन ।॥ तसान् सर्वे प्रस्थित्य कर्ननातं सुट्व्करम्। मामेकं प्रर्शं गर्ऋदशानं नाश्याम्य हम्॥ बाक्षणाः चित्रवा वैद्याः सूत्राचार्ये च

महित्तभावना पूता यान्त मत्यरमं परम् ॥
जगतः प्रकाय प्राप्ते नष्टे च कमजोद्धवे ।
महित्ता नैव नाम्यन्ति स्वेच्छावियष्ट्यारिखः ॥
योगिनां किर्म्तिखां चैव ताप्रसानां यतास्त्रनाम् ।
स्वद्धमेव गतिस्तिषां नात्यरक्तीति निष्यः ॥"
इति वद्धपुराणोपपुराणे श्रीकोरे प्रिवस्त्रन्दसंवारे यमनियमप्राणायामाहित्यनं १२ स्तः ॥
स्वय योगान्तराया यथा,—
"योगान्तरायासस्याथ चायन्ते युद्धतः पुनः ।
नश्चन्तेश्चासतस्तेशिष प्रणिधानेन वे सुरोः॥"

स्त उनाय।

"आलस्यं प्रयमं पचाहाधियोड़ा प्रचायते।
प्रमाट्: संभ्रयस्याने चित्रस्थेहानवस्थितिः॥
च्याद्वादर्भनं सान्तिदुःस्वच चित्रधं ततः।
दोम्मनस्यमयायायेषु विषयेषु च योग्यता॥
दश्रधामिप्रचायको सुनैयांगान्तरायकाः।
च्यावस्था प्रदत्तिच गुरुत्वात् कार्याचत्रयोः॥
व्याध्यो धातुवैपन्यात् कमीजा दोष्ठणास्तरथा।
प्रमादस्तु समार्थस्तु साधनाग्यमादनम्॥
दद वस्नुभयस्तुक्तं विद्यानं स्थानसंभ्रयः।
च्यावस्थितचित्रस्यम् विद्यानं स्थानसंभ्रयः।
च्यावस्थितचित्रस्यम्पतिस्था हि योग्यनः॥
स्याधामिण भूमो च चित्रस्य भवनस्थात्।
च्याद्यामाद्यस्य हित्रा वित्रवे साधनेषु च ॥
साध्ये चित्रस्य हि गुरी द्वावाचार्भिवादिष्ठ
विषययश्चानामित स्थान्तद्यीनस्थ्यते॥

चानासन्यासिक प्रांतम् ज्ञानात् तस्य सिवधी । दु:समाध्यासिकं प्रोत्तं तथा चैवाधिमौतिकम् ॥ द्राधिदेविकसिख्तं चिविधं सहजं पुनः । दच्छाविघातात् सङ्गोभञ्चेतस्सादुदाहृतम् ॥ दोम्मेनस्यं निरोह्नचं वैदाख्येण परेण तु । तमसा रजसा चैव संस्पृष्टं दुम्मेनः स्मृतम् ॥ तदा मनिस सञ्जातं दोम्मेनस्यमिति स्मृतम् । हटात् स्वीकर्णं छला योग्यायोग्यविवेकतः ॥ विषयेषु विचिचेषु चनो चिषयेणोलता । चन्तराया इति स्थाता योगस्थेते हि योगि-

चायनोत्साह्य तस्य गर्यान्त न च ग्रांसय:। प्रनरेष्ट्रन्तरायेषु दिना पश्चाद्धि योगिन:॥ उपस्याः: प्रवर्तन्ते सर्वे ते सिद्धिस्त्रचकाः। प्रतिमा प्रथमा सिद्धिद्वितीया श्वनणा स्तृता॥ वार्त्ता हतीया विश्वन्तास्तुरीया चेह दर्भना। खाखादा पश्चमी प्रोत्ता वेदना यहिका स्तृता। खळ्षपट्सिद्धिसन्यागात् सिद्धिदाः सिद्ध्योः

प्रतिभा प्रतिभावतिः प्रतिभाव इति स्थितिः ॥ वुडिबिवेचना वेदां दुधाते वुडिरचते। सत्त्री अवहितेश्तीने विषक्ष लनामते ॥ चळें च चळें दा ज्ञानं प्रतिभारत्रामेण तु। श्रवणात् सर्वेश्रव्दानामप्रवर्त्तन योगिनः॥ इखदीर्घन्नतादीनां गुल्लानां अवणादिप । दार्थे खाधिगमी यस्तु वेदना त्रपादिता । दर्शना दिश्ररूपाणां दर्शनचाप्रयवतः। संविद्यारसे तस्मित्राखादी साप्यवत:॥ वार्त्ता च दियमन्यामां तकाचा बुद्धिसंविदा। विन्दन्ते योगिनस्तसादाब्रसभुवनं द्विजाः॥ जगव्यसिन् हि देइस्यं चतुःवहिसुखं चमम् । औपसर्गिकमेतेष्ठ गुगेषु गुणितं डिचाः॥ चन्याच्यं सर्वया चर्वमौपसर्गावमात्मनः। पेशाचे पाधिवचायं राचसानां पुरे दिना: ॥ याची सुतील संप्रोकां गान्य चे श्वसनात्मकम्। ऐन्द्रे खोसात्मनं सर्वं सौन्यं चैव तुमानसम्॥ प्राजापळे लड्डारं ब्राम्से बोधमनुत्तमम्। चार्रे चारी दितीये न तथा श्रोड़श्ररूपकम्॥ चतुः वंग्रत् हतीये तु द्वाचिंग्रच चतुर्धने। चलारिंगत् पचमे तु भृतमाचातानं स्हतम्॥ गन्दी रचक्तथा रूपं भ्रव्द: सार्भक्तथेव च। प्रक्षेत्रसष्ट्या सिंडं पश्चमे तत्त्व्वकतो:॥ तथाष्ट्रचलारिंग्र्च घट्षचाश्न् तथेव च। चतु:घरिशुषं बार्चं लगते हिजस्समा: । ऋौपसर्शिकमानचा सुवनेषु परित्रजेत्। लोकं व्वालोक्यवोगेन योगवित परमं सुखम्॥ स्थलता इस्वता चाल्यं वार्डक्यं यौवनं तथा। नानाजातिखरूपच चतुर्भिहें हथारणम्। पाणिवां इं निगा निखं सुरक्षिमैन्य चं युत:। रतररमुणं प्रोक्तमैयर्थे पार्थिवं सहत ॥ जर्वे नियसन थद्यस्यामिन पिनिशस इच्छेच्छक्त खब पोतु धसुद्रमपि नातुर 🖈

यत्रेक्टित जगहसिन् तत्रास जलदर्धनम् वर्यदस्तु समादाय भोक्तमिच्छति कामनः नत्तदसान्वितं तस्य त्रयाणां देवधारणम्। भाषः विनाथ इस्तेन जलपिष्डस्थ धार्यम् अत्रणलं प्ररीरस्य पार्थिनेन समन्वितम् । रतत् घोड्यकं प्रोक्तमाध्यमेश्वर्यमुत्तमम्॥ देशद्यविगिक्तार्यं तत्तापभयदर्जितम्। लोकं दग्धमपी हा खद्दग्धं ख्विधानत: ॥ जसमध्ये इतवष्टचाथाय परिरच्याम। चिपितियष्ट्यां हस्ते स्ट्रतिमानेण चागसः । भस्तीभूतविनिर्माणं यथापूर्वे खकासतः! हायां रूपविनियात्तिविना तेष्विभिरात्मनः चतुर्त्विप्रात्मकं होतत् ते जसं सुनिपुङ्गवा.। मनोगतिलं भूतानामन्तर्निवसनं तथा॥ पर्वतादिसहाभारस्कत्वेनोहहनं पुन:। लवुलच गुरुलच पाणिभा नायुधार्यम् ॥ अङ्गल्ययनिपातिन भूमेः सर्वव कम्पनम्। एकेन देखानियातियांतिकार्ये स्टतं बुधै: । द्धायाविहीनिविद्यतिरिन्त्रियाखाण्ड दर्शनम् : चाकाप्रगमनं निव्यमिन्त्रवार्धेः समन्वितम् द्रे च प्रव्यक्षां सर्वेष्ववावगाचनम्। तिष्मात्रतिङ्गयहणं सर्वेप्राथिनिदर्शनम् ॥ रेजमेचर्यम्याम्याम्येरकाः पुरातनः। ययाकामोपलां अञ्च ययाकामविनिगमः। ॥ सर्ववास्मिभवसेव सर्वगुत्त्वानदर्शनम् । कामानुरूपनिमायां विधित्वं प्रियदर्भनम् 🖁 रंबारदर्भ नचेंव मानसं गुग्रालच्याम्। क्टेरनं ताड्नं नन्धं संसारपरिवर्तनम्॥ सर्वभूनप्रसादस च्ल्वात्र जयस्त्या। प्राजाप्रत्यसिदं प्रोत्तमाच्द्वारिकस्तरम् खकार्यनगत्स्रिक्तयानुग्रह एव च । प्रलयसाधिकारस लोकष्टतप्रवर्तनम् ॥ यसाइस्यमिरं यक्तं निम्मां यच पृथक् पृथक संसारस्य च कर्तृत्व' ब्राइमेतद्युत्तमम्॥ एतावत् तत्त्वसित्युत्तं प्राधान्धं वैधावं पद्म्। नस्या तर्गुणं प्रका वित्मनीने प्रकात ॥ विदाले तत् परं ग्रीवं विष्णुना नावगम्यति । च्यसंख्येयगुणं पाद्वं को जानीया च्छिवासकम् बुत्याने सिद्धयचेता ह्यपमर्शाच की तिता:। निरोड्डचाः प्रवित्तेन वैशाखेण परेख तु ॥ नापाति धयतां ज्ञाला विषयेषु भयेषु च। खश्रह्या खनेत् सर्वे विरक्त इति कीर्त्तिः:: वेटाणं। पुरुषे खातं गुणवेटाणामुखतं । वेराग्येशेव सन्धाच्याः सिद्धयद्शीपसमिकाः ॥ चौपसर्शिकमाञ्चस सवनंत्र परिक्षजेतः। निक्धीन खजेत सर्वे प्रसीदति सहित्ररः । प्रसन्ने विभक्ता सुक्तिवैराग्येण घरेण वै। चायवानुमहार्थेष जीलार्थं वा तदा सुनि: ॥ जनिरुध विचेष्टेहय: स्रोध्येवं हि सुसी भवत कि चिद्रिमं परिविच्य चाकाणा की कते यिवा। उहिरेच कचिषेदान् क चिच्छ्त तदर्धेन छोकमन्य कराति सः।

कचिद्राहमदम्बन्तु कुर्याह्नमं सहस्र :। न्द्रापश्चिसन्द्रहस्य रतस्ति । ब्रह्मार्यं स्थावरान्तस् इस्तामलकवद्भवेत्। ब इनाच किस्तेन विज्ञानानि सहस्राः॥ उपरामी सुनिश्चेषा सुनैस्तस्य सङ्हासनः। चाभ्यासेनेव विज्ञानं विश्रुहृच्य स्थिरं भवेत्॥ नेजोरूपाणि सर्व्याणि सर्वे पश्चति योगवित्। देवविखारानेकानि विमानानि सप्तसम् ॥ पास्यति ब्रह्मविधिष्डयभाषिवरुणादिकान्। यहनचनताराच भुवनानि सहस्रम्:। प्रात्ता जतक संस्था च समाधि स्थः च पश्यति । च्याक्षविद्याप्रदीपेन खस्सेनाचलनेन तु 🛚 असादान्टनपूर्वेन सन्वपाष्ट्रांस्त्रेन तु। नमो निष्टळ पुरुष: पश्चिति स्वाह्मनी यरम्॥ तस्य प्रसादाङ्गर्मस्य ऐन्दर्धे ज्ञानमेव च। विराज्यसपवर्शेख नाच कार्या विचारणा॥ ज प्राच्यो विस्तराष्ट्रक्तं वर्षाणासयुतैरणि। योगे पाशुपते निष्ठा स्थातवाच सनीचरा:!॥" इति जिङ्गपुरासी ६ अध्यायः ।

ख्य चिविषयोगः।

श्रीभगवानुवाच ।

"योगास्त्रयो सया प्रोक्ता नृषां श्रेयोविधिस्रया। जार्न कमे च भक्तिच नोपायोशकोशक्ति ज्ञच-चित्र ६

निर्विसामां जानयोगो नासिनामिष्ट कमीसा। तिष्वनिर्विखिचितानां कर्मयोगच कामिनाम् ॥ यहच्हया मत्कथादी जातयहस्तु यः पुमान्। ग निबिखो गातिवलो भिल्लयोगीयस चिहिदः। लावत् कस्पीं ख क्वांति न निर्विदीत बादता। मत्कयाश्रवणादौ वा श्रद्धा यावन जायते ॥ खधमीखो यजन् यज्ञीरनाशी: काम उद्वव ।। न याति खर्गनरकी यदाचन समाचरेत ॥ असिँ डोवे वर्तमानः खधर्मखोरनघः पूचिः। श्वानं विशुद्धमात्रोति सङ्गत्तिः यहक्या ॥" इति सीभागवते ।११।२०।६--११॥ *॥ सांख्योग: २ कर्मयोग: ३ ज्ञानकर्मन्यास-योग: 8 सत्थासयोग: ५ जानयोग: ६ विचान-थोग: ७ बसयोग: पाजगुद्धयोग: ६ विभूति-योग: १० भत्तियोग: ११ प्रज्ञतिपुरुववियेक योग: १२ गुणचययोग: १३ पुरुषोत्तमयोग:१8 काचारविवेक्सोगः १५ मोचयोगः १६ एते योगा एतेष्वधायेषु भगवहीतायां द्रश्याः ॥ 🗱 ॥ (कर्नो योगसिडिर्नास्ति। यडुलं काशीखन्छ। ३२ अधाये।

"न सिधाति कहाँ। योगो न सिधाति कलौ

तपः ।

तथा च तचेद ४२ अधाये। "चचवेन्द्रियरुत्तिः खात् वाशिवस्माष्ट्रभायात्। अल्पायुः स्थात्तया नृषां कोष्ट योगमञ्जीदय:॥") गचेमं, की, (योगच चेमच तयो: समाहार:।) अभागतानयनागतर चुगा। यथा मतु:। "दिवा वृद्धवा पाचे राष्ट्री खामिति तद्यहे

योगचीमेश्यथा चेतु पाली वक्त यतासियात्॥" | रुच्दिङ्गरा:। "खनागतस्य चानेता खागतस्य च रचनः।

योगजः

राजाविप यहान्योशिस तदा खामी न दोष-भाक्॥"

द्ति प्रायश्चित्ततत्वम् ।

(तथाच गीतायाम् । ६। २२। "चानवाश्चिन्तयन्ती मां ये जनाः पर्युपासते। तेषां निखासियुक्तानां योगचीमं वहान्यहम्॥" "योगोरपाप्तस्य प्रापणं चैमस्तदन्यं तरुभयं वद्याम ।" इति प्रदूराचार्थः ॥ "योगं धनादि-काभं चिमच तत्पालनं मोचं वा तेरपार्थित-मपि चाहमेव वहामि प्रापयामि।" इति श्रीधरमामी । योगच चेमच इतीतरेतरदर्वे पुंलिङ्गद्विचनप्रयोगो अवति।) यथा,---"घोगचेमकरं कला धीताया लच्चाणं ततः। खाखानुपदी रामो जगाम गजविक्रम: " इति सङ्काखे। ५। ५०॥

"पालपृष्यादेरतञ्चस्य साधनं योगः प्रशिरादे-र्षेथसा पालमं चेम:।" इति तहीकायां भरतः ॥ "बोगचेमौ श्रहीरस्थितिमालने।" इति तनीव जयमङ्गलः।

बोगचर:, युं, (बोगेयु चरतीति। चर + "चरेरः।" ३।२।१६। इति टः।) हन्मान्। इति प्रव्हरतावली ।

योगजं, स्ती, (योगात् जायते इति । जन् + च: ।) चगुरः। इति भावधकाष्यः। योगनाते,

योगनः, पुं, (योगेन्यो जायते इति । जन् + डः।) व्यजीकिकसिक्षदिश्वः। य च युक्तयुक्षान-भेदतो द्विवधः। यथा, —

"अलौकिक: सिक्तके स्विविद: परिकी कित:। सामान्यलच्छी ज्ञानलच्छी योगचन्त्रया ॥ व्यामितरात्रयाणान्तु सामान्यज्ञानसिक्यते। तदिन्द्रियजतह्मीवोधचामग्रापेस्यते । विषयी यस तस्वेव यापारी ज्ञानलच्छः। योगजो दिविध: प्रोक्तो वृक्तयुञ्जानमेदत: ॥ युक्तस्य सर्वेदा भागं चिन्तासहस्तीरपरः ॥"

इति भाषापरिक्टेरे। ६३---६६ ॥॥॥ "योगन इति। योगाभ्यासन्तिनसर्भाविष्रेयः। श्वतिपुरावादिप्रमावक इखयै:। अर्लाति। युक्तयुञ्जानकपयोगिरे विष्यात् धर्मस्य है विधा-मिति भाव:। युक्तस्थेति। योगाभ्यासावग्रला वभौकत-चमाधि-चमासादित-विविधसिहियुक्त इत्यते। अयमेव विभिष्योगनस्मात् युक्त इत्यु-चते। सर्वदेति। चिन्तानहनारं विनेश्वर्थः। सानं सर्वविषयाणां धत्यसम्। आपरो युद्धानः : विषयकाष्ट्रता मानससमाधिकाः युक्षाव उचते। चिन्ता ध्यानं तदेव कारणं तत्यहकारात् स्र्वस्यायवहित्विपक्ररा-नर्थान् मनः प्रख्यीकरोवीसर्थः।" इति योगपीनं, की (यामस्य योगार्थं ना भीतमार

बीगदान, सी, (बोगन दानम्।) ऋचेन दानम्।

"बोग[धमनविक्रीतं योगदानप्रतियहम्। यच बाष्युपिधं पर्श्वेतन् सर्वे विनिवर्त्तरेन्॥" इति मानदं - अधाय:।

"बोगाधमनेति। योगण्च्यक्लवाची छ्लेन हे बंस्वक्विकयहानप्रसियहाः क्रियन्ते न तन्त्रती-2न्त्रजापि नि:नेपादी यन छ्या जानीयान वस्ततो निचीवादि न क्षतं तत् सर्च निवर्त्त-यत्।" इति तड्डीकायां कुलकभट्टः॥

योगनाविकः, पुं, सस्यविद्ययः। तत्पर्यायः। गर्गाट: २। इति चारावली 🛭

योगनित्रा, स्त्री. (योगन्धित्तर्शिधतस्त्रा, समाधिक दूपा निदा।) द्रगां। यथा, --^लया निमान्त:स्वजाधस्या जगदस्वयाजत:।

विभच्य पुरुषं याति योगनिदेति सोध्यते ॥"

इति कालिकापुराग्रं इ अधाय: । (चापि च मार्कछेव देवीमा इत्यों। ५ । १८। "योगनिनां यदा विष्णुच्नेग थेका गवीक्षतं। च्याक्तीयं प्रयमभ जन् करणान्ते भगवान् प्रभु, ।" योगेन सद्भाषायादिना साधा निहा। वीराणां निद्रा। यया, कामन्दकीयगीत-सारे।१५। ३३।

"मार्गे च दुर्गे (पनिविष्टमीची) विधाय रचा विधिवदिधि श:। सबद्धपाचे स्थितिवीरवीय: र्घदेत साध्वी सुख्यांगनिहास्॥") योगपट्टं, की, (बामस्य पट्टं पसनविशेष.। योगाच पहामिति वाः) यद्वाक्य एष्ठवानुस्वन भवति तत्। यथा,---

"पादुकं योगपट्टच तच्येत्यां रोक्षार्णम्। न जीवत्पिष्टकः कुर्णात् प्यंष्ठे आतीर

चंखिता"

तहाचां यथा.--

"एड जान्त्रोः समाधीमे वक्तं यक्तयवदृहरूम्। परिवेधा यहुई ज्ञासिक सद्योगपहुक्षम्॥" इति पाद्में कार्तिकमाद्याकी २ व्यथायः। (योगपदकम्। उत्तरीयविष्यः। यया, वाच

"अभावे घौतवस्त्राकां प्राकक्षीमाविकानि च ञ्जलपो योगपट्टं वा दिव्याचा येन या भनेत्।"

इत्याद्वितत्त्वम् ।) योगषदकं, क्री, (योगस्य पदकम्।) पूजारी धार्योत्तरीयविष्यः। योगपाटा इति भाषाः

"चिविषं योगपदकमादां खाद्राजिनोद्धवस्। हितीयं स्थाचमां ह्यं हर्तायं तन्त्रविभित्तम्। चतुम्भीचप्रविस्तारं है वें ग यश्स्त्रवत्। चतुर्माचं चतुरङ्गलमाचम्॥" इति वीर-मिनोदयध्तसिहान्तप्रेखरः ।

देवाना योगासनम् । यथा,

"माहनं योगपीठन्तु पद्मं पद्मं विचिन्तयेत्। प्रावादी यासनानी ह चलायंपि विचिन्तयेत्। योगपीठं एणायात्वा माहनेन सहैकताम्। पुनर्धात्वा नतः पञ्चात् पूजयेदासनं ततः॥ ध्यानेन योगपीठस्य ध्यात्वा यदीयते जलम्। नेवेदापृष्यधूपादि तत् स्वयचोपतिष्ठते॥ सर्चे देवाः सगन्यत्राः सचराचरगुद्धकाः। चिन्तिताः प्रजिताच स्वय्योगपीठस्य पूजने॥" दति कानिकापुरागि ५६ ष्रध्यायः॥

स च विष्णुमाया। यथा, —

"ततच शौरिभँगवतपचोदितः

सुतं समादाय स स्तिकाग्रहातः।

यदा विश्वतेन्तुमियेव तद्येचा

या योगमायाचितनत्द्वचायया॥"

द्ति शीभागवते १० स्कन्ये ३ व्यथ्यायः॥

गारहः, पुं, (योगनरहो रागो यस्य।) नारहः।

दति राचिवचेग्टः॥ (नारहृश्रद्येस्य विशेषो

। मराचगुम् गुलुः, एं, (योमराचास्त्री गुम्र गुलुः।)

ज्ञीय: ॥)

ोगमाया, स्त्री, (योग स्व माया।) भगवती।

वातरोगादीनासीयधविष्ठेष:। यथा,---"नासरं पियाली स्तं चर्च स्वगत्तिचकम्। अरं चिञ्जमोरा च सर्वमो जीरकह्यम्। रेग्। केन्द्रयवी पाठा विङ्क्षं गजिपियाली । कटुकारितिया भागी वचा ऋबं। च पचकम्। देवराय क्या क्षष्ठं राखा सुक्ता च सैन्यवम्। रका चिक्राटकः, पय्या धान्यकच विभीतकम्॥ भानी च लगुशीरच यवचारीशिखनानापिः स्तानि समभागानि सःचाच्यांनि कार्येत्॥ यावनयेतानि च्यांनि तावदेवाच गुग्गुजुः। संमदो सर्पिषा पचात् सर्वे संमित्रयेच तत्॥ रकं पिणाडं तत: कुर्यात् धार्येत् प्रतमाणने। गुटिकारकमाचास्तु खाईत्ताच वयोत्तितम्॥ वयी चिवमिति दीषकाजानकाद्यपेचयां। परिभावा च। चारौ भागी कितं खादेत् ततः कर्गहै-

माचलम्।
ततः क्षेपितं खादेत् गुग्गुलुं क्रमतो नरः॥
दिनानां सप्तते पूर्वे गुग्गुलीः श्राणमाहरेत्।
दिनीये क्षेपद्वेलु पूर्णे क्षे ततः परम्॥
गुग्गुलुर्योगराचीव्यं महान्मुख्यो रसायनः।
सेथुनाहारपानानां नियमो नाच विद्यते॥
सर्वान् वातामयान् हत्यात् खामवातमयः
स्मितमः।

वातरक्तं तथा क्रष्ठं तथा दुष्ठत्रकानिष्णः व्यक्षीत्रं क्षीष्ट्रगुक्कीदरायम् । व्यक्षीत्रं क्षीष्ट्रगुक्कीदरायम् । व्यक्षीत्रं मन्द्रमध्यच व्यक्षं कासमरोचकम् ॥ अमेष्टं नाश्मिश्रवण्डं क्षामं च्यम्रोयष्टम् । श्रव्यक्षीयं रजोदीषसुदावर्तं मगन्दरम् ॥ ॥ राक्षादिकाथसं दुक्तः सर्ववातामयान् द्वरेत्। वाकोद्याः पित्तः । दिना

मोइचि गोमस्वर च

सपुना मेदसी दृष्टिं कुरुं निस्त स्टिन च ॥ इंदिसावाधिन वातासंभ्रोफं स्टलकचात्

योगरू

पाटलाबायमहितो विशं म्हयकसम्बम् ॥
विभावाबायसंयुक्तो दार्गां नेचवेदनाम् ।
पुनर्गवादेः कायेन हित्त सर्वोद्रान्षि ॥ ॥
स्म रास्नादिकायो यथा —
रास्ना पुनर्गवा स्रुखी गृङ्खीराहजं प्रतम् ।
सप्तधातुगते वाते सामे सर्वाङ्गो पिवेन ॥

इति योगराची गुग्गुतु: ॥"इति भावप्रकाणः:॥ योगरूषः:, पुं, (योगार्षप्रतिपादको रूषः:।) योगार्थसहभावन रूष्ट्रायेनीयकपान्दः। यथा, "योगरूष्ट्राय रूष्ट्राय योगिकासीति ते विधा॥"

"योगक्र एष कर्ण्य योगिकास्ति ते विधा।"
"ते प्रव्दाः पुनक्तिया भवन्त । योगक्र एाः
पद्मजादयः। पङ्मजनिष्यययेः पङ्मजनिक्यंभिधाय केन योगेनापि पदार्थं एव प्रतिपाद्यते
न क्षसमाद्यं इति । योगार्थपुरक्तारेगापि
कर्ण्यं एवति योगक्र एः । एवं इंश्वरसङ्कतमहिना सादिति पद्मस्ते स्टुतेः।" इत्यलङ्कारकौस्तुमे २ किर्णः ॥ ("योगक्र एं नाम जन्म यति । 'खान्ति विष्णाव्दाषं खार्थयोविधक्र स्थिः ॥'

यज्ञाम खावयवष्टित्रसम्यार्थेन समें खार्धस्या-

नववीधकत् तन्नाम योगक्त यया पङ्गक्त व्यासर्पाधमीहि ति आम्तिनिकानां पङ्गाहिप्रव्दानां वृत्तिलस्येन पङ्गजिनक्रमीहिना समं
स्वप्रव्यस्य पद्मादिरत्ययातुमानकं पङ्गजिमयाहितः पङ्गजिनक्षे पद्ममियनुभनस्य सर्व्यसिडत्वात्। द्यांस्त्र निष्यो यद्गृष्मिय मञ्जप्रयकाराहिषदं योगार्थविनाक्ततस्य कृष्यंस्त्रेन
काराहिषदं योगार्थविनाक्ततस्य कृष्यंस्त्रेन
काराहिषदं योगार्थस्य मेगार्थस्य नोधकं मक्षपे
प्रिते द्यादौ योगार्थस्य मक्षपानकर्मादिहन
मक्षपं भोजयहित्यादौ समुद्तितार्थस्य प्रश्चादिरयोग्यत्वनान्वयानोधान्। योगक्तृत्तु पङ्गजाहिपदमवयनक्रत्रा कृष्यंभेन समुद्दायप्रक्रा
चावयनक्षस्यार्थमेनानुभावयित नत्वन्यं युतानिविचिन्नात्त्रयेन सानाङ्गत्वात्। स्रतस्य पङ्गजं

कुस्दमिळच पङ्गणिकर्रतिन भूमी पङ्गणसत्पन्निकारी च पद्मित पङ्गणपरस्य लक्ष्ययेव कुस्रस्यलपद्मयोगीय इति वार्तिकम्। नस्
पृष्यं पङ्गणेखारी पङ्गणादेरन्यस्थानीयात्
नोधाच पङ्गण्यमिळारी निर्विभक्तिकेन पङ्गणादिपदेनीपस्थाप्यार्थस्यान्यधीसामान्यं प्रकेव
ताद्मपङ्गणिस्थाप्यार्थस्यान्यधीसामान्यं प्रकेव
ताद्मपङ्गणिस्थाप्यार्थस्यान्यधीससाम्यं प्रकेव
ताद्मपङ्गणिस्थाप्यार्थस्यान्यधीपस्थाप्यावं तन्त्रम्
स्वं पृष्यं पञ्चणमिळारी जान्यकोषदर्भनात्तरसुरोवेन सिर्मिक्तकपङ्गणारिपद्योपस्थाप्यार्थन्यनोधं प्रति स्वस्मानविभक्तिकपद्योपस्थाप्यार्थस्य

खतकत्रुपस्मापितस्य पङ्गजातादेः कथं पदा-न्तरानुपस्मापितं पद्मादावन्वय इति चेदपङ्गज-ष्टतिः सत्तेखादी च विभिषारादुत्ववृपत्तेः

' इसक्रीसि णम् इत्यादी सङ्गोचेगनि स्टब्स्स नच विद्यपदस्स

धानकभीवविशिष्टायां गवीवपङ्गादिपदस्याः पङ्कजातत्वादिविधिष्ठपद्मादौ रूफ़िरेवास्तु न योगव्हिंदिति संाम्युतं अन्यत्र नृप्तश्चितिभ पङ्कनसारिपदेभ्य स्वाकाङ्गारिसाचियेन पर्क निक्टे लादेणांभसम्भवे तिहाशिष्टस्य पदार गुरो: समुरायाभ्यकात्वादनत्यलभ्यस्थेव भ्रब्दाष्ट लात्। यवापि कष्टं वाचक डप्रत्येये एव पद्मल विशिष्टस्य जचगया लाभसमावात पहुच भागस्य तच प्रसिष्धिता प्रकारान्तराज्यस्य भ्रव्दश्कालमित्रक्तलात् कतिवर्तमानलयोगि वैकपदार्थयोरपि कर्तुपद्मयोर्भियोऽन्वयस चन्सविलात् तथाध्यवयवानां शक्तरेशहे शहेश वा पद्मादी तदर्थस्यान्वयधीविरोधिधीदणाय पङ्कमकीळादिन: पद्ममकीळाटानुभवार्थ सवद्यं पदात्वादिविधिष्ठे पङ्कणादिभागस रू दियंबा दनस्या प्रसन्धर्या विक्रु सन्देव पत यार्थस्य प्रदार्थान्तरेगान्वयस्य खुत्पन्नतया उ त्रयोपस्यापितस्यापि पद्मस्याक्तिलाहिना स्टा न्वयानुपपसी:। धातएव पङ्गजादिपदास्टीत प्रात्तिकस्य पुंसः पञ्जनमसीत्यादिती जात्वि कर्नास्तीत्वाकारको नान्ययबोधः प्रत्ययमात्रीप स्राणस्य कर्त्तरमञ्जलये निराकाङ्गलादि वच्यते। किचेवमेकाचरकोषावध्तप्रक्तिकान काबादिप्रत्येनवर्णानामेव निरू एलचायया तत्त द्यां नुभावकत्वसम्भवा हक नखा दिसस्दायस्या (तत्तर्थे प्रतिविंतीयेत का दिप्रते कवर्णे स्व प्रति ग्रहं विनापि वकादिप्रव्हादकादेरतुभवाधे तः समुहाये प्रसिद्धि तुंपकतेश्य समानं डादि प्रवायमाचला पद्मारी वृत्तिमाचायहेशीय पह्न जारिसस्दायात् पद्मादेरसमनस्य सर्व्यसिङ लात्। गचैवं चित्रगृरिळादावपि चित्रगोसा म्यादी सहरावस्य प्रक्तिप्रसङ्गः समासलसा विशिष्टलादिति वाच्यम् अग्रहीतावयवर्शतकर पुंचक्ततीव्यानिधिममेनावयवानां क्रक्तरमञ्जा पेचायां तेपानेव तयाविधार्यनीधकः लीपित्यस्

वस्त्रमाणलाहित।

पङ्गाहिपदेन्थः केवलस्येव श्रीगायस्य स्टार्यस्य वा बोधयुदासार्थनाहणार्थयोगियः स्वाकाञ्चलियमो न कस्त्राते परम् स्टार्यभिष्ट योगार्थस्य वोधं प्रति स्टार्वियः प्रतिवन्यकाल्य त्राप्यस्य वोधं प्रति स्टार्वियः प्रतिवन्यकाल्य पङ्गां सुन्दिव्यानी पङ्गणनिवस् लाहिन कर्षावास्य स्वाव्य प्रतिवन्य क्रियादे पङ्गलीव भूमो पङ्गलम्बद्धास्य स्वाद्य पङ्गलीव भूमो पङ्गलम्बद्धास्य स्वाद्य स्वाद

'क्टायेभिने योगायेंब्ही क्टेविरीधिताम्। वहन्ति कविस्केकबुहिस्ते कविह्यते । कवित्ससुदाय रिकमानस्य भक्तिप्रति

सन्वानस्य वे यद्यपि पश्चान्यधर्मिकपङ्कजातता-न्वयधीसामान्यं प्रति एङ्गलपदं पद्मश्रास्त्रिययं किंद्रिन ने विशेधिलं ताहण्यी सन्तेशि कईमजादिश्ब्देभ्यस्ताद्र्येश कैरदादेरवामात् नापि पङ्कापदनन्यताहण्योधं प्रत्येव सथा विरो-धिलं रूढ़िज्ञानदशायामवि समुद्रायस्य लच्चणया श्क्तिभमेग वा पङ्क पदात् पङ्क जातत्वेन सुस्द-बोधस्य सर्वेरपगमात् तथाप्यवयवश्रक्षा पङ्कन-पर्जन्यपद्मान्यधर्मिकपङ्कजातत्वात्वययोधं प्रत्येव रूपियानविन प्रतिबन्धकलम्। नच कुसुद एव पदालेन कार्मनमद्शायां ताहू येण जुस्दख बोधो न खाडिरोधिका रूढिधियः सन्तादिति वाचं पद्मान्यथिकिशेखनेन पद्मवानविक्रहिष्णे-खताकलस्वीक्तलात्। पद्मस्वेष कुमुद्खापि समुद्रायम्बालधीर्भायामनयनभास्या पङ्कातं जुसद्मिळाकारकधी खीकारे तु जुसुद्दिशक्तित चानाजन्यत्वे नापि प्रतिवध्यं विश्वेषस्याम्। नच यन तात्पर्यादिधीविलम्बाइयोग्यताश्रमादिना-प्रतिनत्वाद्वा रूप्रोपस्थिते पद्मे योगार्थस्य .क्रचरिकर्तुरमन्वयस्तचावयवभ्रम्या पङ्कचा-खिन क्रमुहादिवोधो न स्थात् विरोधिनो रूढ़िजानस सत्तादिति वार्चं मीमांसकाताः मश्लात् ते हि मख्यं भी नये वादावीय रहादी रूर्विधन्ते मखपादिपदानामवयव-पत्या सरूपानकर्तादेन सन्धन्ते वीधं असला महागास्क न्दितस्वेव रूप्यभीचरतत्तद्यीय-। ज्ञानाद्यभावविशिष्टखेन रूढ़िज्ञानस्य विरी-ाताया: सुवचलाचं। यहि च ससुदाय रव ग्रास्त्रेन पञ्ज जनिकर्र स्त्रेन च ग्राती: प्रमान्त्रसान्यां द्वजातं पद्ममियाकारको नोघः प्रामाखिक-त्रानीं च पङ्गचनिवाद लेग जुस्स्य गाना-घी: तदावययक्रातीत्वपद्याय पङ्कणपद्घटक-व्दमस्मेति प्रतिदश्वकृत्तौ निन्नेपसीयं तहट-.लचेष्ट विदिष्यविताथापकविष्यविताकालमाचं हवयव इव तचायविशिष्टम्। यत्तु खावयव-निया पङ्कणपद्जन्यं पङ्कणक्तृत्वेनान्वयवाधं ति पद्मतः चेतुसान कार्यस्य विप्रेष्यसः तद्व-दिनाल वा कारणस्य तु समदायस्ताहासांत्र प्रवासित्वित्वत्वतेव योगार्थमर्थास्या सुदादेवींधणुदाससम्भवात् उत्तक्रमेण प्रति-चकतायां मानाभावः पद्मसं पङ्कजप्रयो-पाधिरिति प्राचीनप्रवादस्याष्ट्रातार्थं रव यवसानासित तनुच्छं यद्मारहीतप्रस्तिन-ापि पुंख: पङ्कलिनत्तृंतिनावयवप्रका कुस य बीधातुस्यप्रसङ्गात् नचेष्टापत्तिरतुभव-रीधात् नच रूपिज्ञानकासीनमेव योगार्थस्य घं प्रमुत्तरीया पद्मवस्य हेतुलं तथा त कि विधीदशायामिष तदसमानका लीनस्य चातलेन कुसुद्वीयस्य सामान्यसामगी-इना दुर्वारतापत्तेः रूणिज्ञानासमानका-। नताद्रभ्योशं प्रति निभावती हेलनारसा नेखां व तत्कष्यमे चातिमौरवात्। यर्पि

पङ्कजनकर्नुषु पङ्कादिपदानां प्रक्तिसन्ते।पि पङ्कपदान ताद्यीय वोध: परन्तु पदालमाचेय मार्च प्रत्येव पदालविधिष्ठे रूटिजानस्य लाघ-वेन विरोधिलात् पद्मान्यधिनकलादेगीरवेण प्रतिबध्यकोत्यप्रविष्ठलाइतो योगरूढ़ं नामेव गासि युधिष्ठिरादिशब्दादपि रगस्यिरवादिकं योगार्थं परिखच्चेव वैजालादिप्रकारेण कुन्ती-पुचाद्यवगमात् । यदुक्तमभियुक्तेः । या वृत्तिर जञ्जलार्था संयमचीपपारिता। जञ्चत्रसाधी तु तर्नेव यत्र रूढ़िर्व्वरोधिनी। पङ्कर्णं सनसादेवी पद्मनासी युधिष्ठिर: ॥ इति। तदेवदैयाकर्णमनं पङ्कजमकीयादितः यङ्कातं पद्ममसीलादानुभवस्य चायुमीमां-चारिसकलतक सिद्ध विन गौरवस्य प्रामाणि-कलादगारीयमञ्चया व्यवयवण्रक्तोरीय प्रतिवधा-तायामप्रवेषापत्तिकां घवे पङ्गकातलप्रकारक-गाब्दसामान्यं प्रकेव रूढ़िधयः प्रतिबन्धकलस्य सुवचलात्। नन्वेदं दशे सर्विजमस्तीव्याहिनौ इयानिक सरोजनिव हथाभित्रे सरसि जातं पद्ममाप प्रतीयेत नामार्थयोर्भेदान्वये तन्त्रस्थ नाची: समानविभक्तिकत्वस्थानथादिति चैन् सत्यं सविभक्तिकनामार्थेख नामान्तरायीन्वये वृत्तिग्रब्दैवदेशास्त्रीनेव समानविभक्तिकनामा-न्तरेग सारितलस तन्त्रतायाः सीकार्यता-यदाकाङ्कितं योग्यं चित्रधानं प्रपद्यते । तेग तेगान्वतः खार्थः, पदैः समध्मान्यते ॥

इति रूटार्थयोगार्थयोर्थुगपदुपस्थितौ तयी-राकाङ्गादिवाचियादा इत्यान्ययुद्धिस्यत योगार्थस्य रूप्रार्थस्य वा नामाचान्वयो नतु तयोरेव मिय: चाकाङ्कलं अव्यव योगार्थस्य वीधने व्हिष्टियः प्रतिवन्यक्तं वा प्रमागा-भावात् एवच यत्र योगस्टिष्ट्रिलभ्यार्थयोस्तात्-पर्याययदाहिरोधिसमयधानाहा न प्रथमसन्व-यधी खच योगायम्बंगस्या पङ्कजानलेन जुस-दारे: समुद्रायणाच्या च पदालेन स्थलकसलस्य बोधो भवत्वेवेति मिणक्किनतं दर्भयति। 'रूप्रार्थे व्याच या यत्र यहाकाङ्गाहिनिश्वयः। तरेव तच योगार्थस्याच्यो मणिकस्ततः ॥' सत्तरायम्बुपस्याविते यहान्तरतत्तुप्रप्रसापिते वा यत्र विसीएयवान्तर्वत्तिलभ्यार्थस्य यदा-काङ्गानिश्वयादिकादैव तत्र तथान्वयनोध जत्म-दाते सम्मूतसामयीकतात् रूछार्थभिने वोगार्थ-खानवनीधसुदासाय तु रूटियाँगापद्वारिता-प्रवादो रूढार्थमाचे योगार्थस्य न्वयनोधसामगी-खनामित्रायक इति चिन्तामिकतामातम्। योगरूषं विभजते।

'सामासिकं तहितात्तिमित तर् हिविधं भवेत्। योगरूष्टं सहन्तस्य समास्तव्यवस्थिते:॥' तत् योगरूष्ट् सामासिक समासाताक समास सपादि विद्वतात्ति वास्तदेनादि सहन्तस्य पङ्कणादियोगरूएख सामासिक र्याक्त रतिनाधिकान्॥ *॥)

योगार्थमध्यास्याः प्रकृतातलप्रकारकारेष्याः योगवाद्यः, पुं, (योगस्य वाहः । योगं वा. मार्चं प्रस्नेव पद्मालविभिन्ने रूपिन्य वाहः । योगं वा. तीति। वहः + सिन् मे स्वम् वाः) यातुः वा विस्ताः । विद्याः । विस्ताः । विद्याः । विस्ताः । विद्याः । विद्या

बोगवाही, स्ती. (योगं वाह्यतीति। वह -- ि + त्रम्। ततो हीत्।) चारविशयः। यथा, "खर्ष्णिसु खर्ष्णिकासुन्नी योगवाही सुविधिका इति हिसमन्द्र

पारत्यः (पुं, रोगविष्वे मिलितानामें एधा प्रवोग: । यथा.—

"योगवाहिरसाः सर्वे सर्वरोगगलगान् ॥" इतिवैद्यकरसंख्यसारमंग्राच्च रक्तिपाधिकारे योगवारः, पुं, (यांगस्योधधप्रयोगस्य वार् । सर्वरोगहर्योपायः। यथा,—

धलनारिख्याच।

"सर्वरीग्रहरं सिएं योगसारं वहास्य इम्। ुष्टगु स्थतः। संचेपात् प्राणिनां जीवर्तन्ते। निमेघोदिछवि:कालश्चिमामि: भक्षिधो भवन क्षायकद्तिका सक्त ना ए। राहशी भनान । चिन्ता खबाय खायामभय श्रीक प्रचामराहु । उचेर्माष्यितिभावाक कर्मायीगातिकायणात्। वायुः क्षाधित प्रथमित जीमाई दिनसं लिया। उष्यान्नवगचारकट्काजीर्गभीजनात्। तीच्छातपासिंसन्तरपसदाक्षीधनियेचणान् ॥ विदाहकार्व सुक्तस्य मध्याद्वे जलदागरे। यीधकार्विश्वंराचेशिय पित्तं क्षाधित देखिनः। खादम्बलवयस्मिम्धगुरुश्तिमिनिभी त्रनान् । नवानिषक्रसान्पमायाभिस्य (न्द्रेयनात् ॥ खबनायो हिन।स्वप्नस्यासमस्यादिसिः। कफः प्रदीव मुक्ती च वसकी च प्रकृष्यति । मारुखस्यवसङ्घोचतोद्दिष्टमभोचनात् । खरता सुप्तता इवरीच कामन ग्रीवणम् ॥ खावत्वसङ्गविक्षेयवलनाधासवनं नम्। वायो जिङ्गानि निर्युत्तं रोगं वातातानां वदेत् । दाहीद्यपादसक्तं दकीपरागपरिखयाः। कदम्बग्रववेगस्त्रसे दम्हन्स् (तहरू त्रमाः ॥ ष्टारिदे हरितल्य विस्तिङ्गानि तेर्स्यः। मेहोपदेहसाइयंचिरकारित्वक्तनम् ॥ क्तीमलदृष्टिसंवातशीयशीतलगीरवम् । वास्त्रिवासियोगस्य सच्चयं कच्चसभावम्। हितुच च यसंसम्हिताह्याधि स्टिंग्नम् । सर्वे हेतुससुन्पत्नं चिक्तिङ्गं सान्निपातिकम् ॥ दोषधातुमसाधारी दं हिनां दं ह उछत। तेषां समलभारी ग्यं चयद्वी विषयं यः॥ रसारब्यांसमेरीविष्यमन्यवराण धानवः। वातिषत्तकमा रोगा विष्मुचाद्या सताः सहताः। वाष्ट्र: शीती वहु: रुख: खरी रुवीशियरा

पित्तमस्वकट्रव्यक्ष प्रक्रीफोरीमकारसम् । मधुरी खनस सिन्धो गुक् श्रीक्षातिपिक्षि

योगिनी

मेघखना २३ सहस्राची २५ विष्णुमाया २६ नजोदरी २० महोदरी २८ सुताकेणी २८ घोररूपा ३० महावला ३९ श्रुति: ३२ स्टुति: ३३ प्रति: ३४ तुष्टि: ३५ पुष्टि: ३६ मेधा ३० विद्या ३८ खच्ची: इध सरखती ८० अपर्णा २१ चामिका ४२ योशिनी ४३ डाकिनी ४४ प्राकिनी ४५ इतिनी ४६ इकिनी ४० लाकिनी ४८ जिस्मी यही ४६ महायही ५० सर्वमङ्गला ५१ लज्जा ५२ को शिकी ५३ वसायी ५८ माहेचरी ५५ कोमारी ५६ वैशावी ५७ रेन्द्री ५८ मारसिंही ५८ वाराही ६० चास्खा ६१ शिवदूती ६२ विण्माया ६३ माहका ६४। इति हद्दतन्द्वेश्वरपुराणीता-द्रापित्रापह्रति:। यपि च। "बद्धाणी चिष्टका रौदी गौरीन्द्राणी तथेव च।

कौमारी वैधावी दुर्गा नार्सि ही च कालिका। चासुखा शिवस्ती च वाराची कौशिकी तथा। मारेखरी आहरी च जयनी सर्वमङ्ला॥ काली कपालिनी मेधा शिवा शाकमारी तथा। भीमा ग्रान्ता सामरी च रदागी चानिका

चमा घानी तथा खाहा खघापर्या मही-

घोररूपा महाकाली भदकाली भवदूरी ! चंमङ्गरी चोयचण्डा चल्डोया चल्डनाविका। चुख्डा चख्डवती चख्डी महामोहा वियङ्गरी। बलविकरियो देवी बलप्रमिथनी तथा। मनोम्मधिनी देवी च सर्वभूतस्य दामिनी । उमा तारा सञ्चानिहा विजया च जया तथा। पूर्वासाः घेनपुत्रादा योगिनयौ च याः

ताभिराभिच पहिताचतुः वरीच योगिनीः। पूजयेक्त खल्लाकाः सर्वकामार्थे विद्वये ॥"

इति कालिकापुरागे ६२ चधायः ॥ 🗱 🛚

अवयोगियो यथा,— "ततो रूषपंत्रे व्यवस्थ पूजरे दश्योगिनी;॥ ग्रीलगुन्ती चण्डवगटां खान्दमातरमेव च। कालराजिच पूर्वादिवतुर्देखु प्रपृणयेत्॥ चिट्टकामच कुबार्स्टी तथा काळायनीं प्रभाम्। महामौरी चामिकोणे नैकं खादिय पूजवेतु॥" इति तजेव ५३ व्यधाय: ॥ 🕸 ॥

तिथिविश्वे दिग्विशेषावस्थितयोशिक्यो यथा,-"ब्रह्मासी संस्थिता पूर्वे प्रतिपन्नवसीतियौ। माहिश्वरी चौत्तरे च हितीयादश्वमीतियौ । स्थितासीये च कौसारी हतीयैकारभीतिथौ। नारायमी च नैऋं वे चतुर्थोहादशीतिथी। पच्चयाच त्रयोदक्षां वाराष्ट्री दिख्यो तथा। महाभिन चत्रहेम्बासिन्द्राकी पश्चिसे खिता ॥ सप्तम्यां पौर्णमास्याच्य चास्यका वायुगीचर । वारण्यमावास्ययोश्व महावच्यीप्रागीचरे ॥ योगिनीससुखे नैव गमनाहि प्रकारयेत्।"

च्यपिच।

"प्रतिपन्नवमी पूर्वे रामा रुद्राच पावके। शर्मयोदशी याच्ये वहा सामास नेर्ऋत । यकी चतुर्दधी पञ्चान वाययां सुनिप्रिकी। हितीया दश्भी यचे रेखानां चारमी कुइ: वामे शुभकरौ देवी खळ्दा दचिये स्थिता ! वधबन्धकरौ चाम्रे एष्ठे सर्वार्थवाधनी ॥" इति ज्योतिस्तत्वम्॥ अ ।

तत्कालयोगिनी यथा, -"यस्यां दिख्य हवं याति ततो वामाई भुक्तिका अमनी तेन मार्गेण भवेत्तत्वालयोगिनी॥ याची धनेचरचुताधनकोग्रपेय-वाययवारगयमाधिपश्हारेषु। एषु कमा बिवस्ति प्रतिपन्नवस्याः एहे स्थिती सुमनरी गिरिरा जपुनी।"

इति समयाच्तम् ॥ 🕂 ॥ च्यथ योगिनीसाधनम् । भूतडामरं । "च्यथातः संप्रवस्थासि योगिनीवाधनोत्तसम् सर्वार्थसाधनं नाम देहिनां सर्वसिहिदम्। व्यतिगुद्धा महाविद्या देवानामपि दुर्लेमा । यासामधर्चनं कला यत्तेशोरभूहनाधिपः। तासामाद्यां प्रविधासि सुराणां सुन्दरीं पिये। व्यख्या अध्यर्भनेनेव राजलं नभते नरः॥ चाय प्रात: समुत्याय खला स्वागादिकं शुभम् प्रावाद्य समासादा कुषं। राचमनं तत: ॥ प्रखवान्ते सहसारे हुँ फट दिग्बन्धनं धरत प्राचायामं ततः क्र्यात् म्हलमन्त्रेण मन्त्रवितः। षड्ङ्रं सायया क्रायात् पद्मसप्टरलं लिखेत्॥ तिसन् पद्मे महामन्तं जीवन्यातं समाचरेत्। पीठे देवीं समावासा ध्यायेहेवीं जाग्यियाम्। पूर्यंचन्द्रनिभां गौरीं विचित्रास्वरधारियीम्। पीनोत्ङक्कचां रामां सर्वेवामभयप्रदाम् ॥ इति ध्याला च ऋजैन ददात् पादादिकं भ्राभम् पुनघू पं निवेदीव ने वेदां म्हलसम्बतः। गत्वचन्द्रनतास्वलं सक्तपूरं सुप्रोभनम् ॥ प्रयम्भी सुवनेशी खासच्छ सुरसन्दरि !। वहूं भीकी जपेकान्तं जिस्टब्ब हिने हिने ॥ सहस्रेनप्रमाधिन धाला देनी सरा बुधः। मातान्ते बाध्य दिवसं विलयूनां सुग्रीभगान् ॥ क्ला च प्रजगेमालं निश्रीये याति सुन्द्री। सुद्धं साधनं मला याति सा साधकालये॥ सुप्रसमा साधकाये सदा सोरसुखी ततः। ह्या देवीं साधकेची रवात् पावादिकं शुभम्। , सुचन्दरं सुमनसी जात्वा[भनवितं पदेतु । मातरं भितिभी वापि भार्या वा भक्तिभावतः यदि माता तदा वित्तं दयाच सुमनो हरम्। भूपतिलं प्रायितं यत्तहराति हिने हिने। पुत्तवत् पाति तं लोके सत्यं सत्यं सुनिधितम् ॥ खसा दराति दशक् दियामलं तथेव च। दियां बन्धां समानीय नागकन्यां दिने दिने ॥ यद्यद्भवति भूतच्य मविष्यसीति यत पुत्र 👍 तत सर्वे स विदयति निश्चितम् 🕻

गुदश्री एया अयो वायु: पित्तं पका प्रवस्थितम् ॥ कप्रस्थामाध्यं स्थानं कस्डोरनःईमन्धयः। कट्तिसक्षायाचा कपरिताहिसंअय:। कदुक्तलवगाः पित्तं म्बाद्यालवगाः कमम् ॥ श्त एव विपर्यक्ताः समायेषां प्रयोजिताः। भवन्ति रोगियां पान्ये सुन्यानां सुखदितवः॥" इयादि गारु हे १७२ अध्यायः॥ (बीगस्य सार:। शिवस्तवात्मको यन्थाविश्रेष:॥)

धोगाधमनं, क्री, (योगेनाधमनम्।) क्लेन बन्ध-कम्। यथा,---

• "बोगाधमन विकीतं योगदानप्रतिग्रहम्। यच वाष्प्रधि प्रश्लेत् नत् सर्वे विनिवर्तयेत् ॥" द्ति मनु:॥

छास्य विवर्णं योगदानशब्दे दश्यम् ॥ बीबारङ्गं:, पुं, (बीगेन ऋतुबीगेन खारङ्गः।) नारङ्गः। इति राजनिष्येखः ॥

योगारूढ़:, चि, (योगं विषयनिवृत्तिं यमाहिकं वा च्यान्डए:।) इन्द्रियभी खेषु श्रन्दादिष्ठ तत्साधन-कार्नेसु चानासतः। तत्य लच्च यथा,-"यदा इंदियोधेषुन कर्मस्यतुपच्यते। सर्वयङ्कल्पसंचासी योगारू इस्तरोधत ॥" इति श्रीभगवर्हातायाम्। ६। ३ । 🗱 ॥ "कीटशोव्यं योगारूही यस्य ग्रमः कारण-सुखते रत्यचा इ यदंति । इन्द्रियार्थेषु इन्द्रिय भोग्येयु प्रब्दाहियु तत्नाधनेयु च कर्मस यहा गानुयच्यतं चार्सासं न करोति। तत्र हेतुः चारित्तस्तभ्नान् सर्वान् भौगविषयान् क्रमेदिषयांच सङ्कल्यान् संच्यसिन् व्यक्तं श्रीलं यस्य सः। तहा योगारू ए उचते।" इति तट्टी-कायां श्रीधरखामी ॥

योगासनं, जी, (योगखासनं योगसाधनमासन-मिति वा।) ब्रह्मासनम्। ध्यागासनम्। इति ष्टिमचन्द्र:। ३।५०३॥ (तत्तु पद्मासनाहि। यथा, भट्टिकार्य । 🤊 । 🥯 । "इत्युक्का सर्वे स्वास्त्रवृक्षा योगासनानि ते ॥" "योगासनानि पद्मासनानि।" इति तष्टीकायां नयमङ्गलभरतमाञ्चनौ॥)

योगिद्राहः, पुं, (योगिनां स्राह्येध्यसम्बन्धरिः ।) वेच:। एति राजनिष्धेराट:॥

योगिनी, स्त्री, (योगोऽस्वस्था इति। योग 🕂 इनि:। डीप्।) योगयुक्ता नारी। (यथा, सालंग्डये। प्र । ३१ ।

"ते उमे ब्रह्मवाहिन्दी दोमिन्दी चाणुमे दिन।") भगवताः सखीक्षा न्यावर्गदेवता। सा कोटिविधा। तासां मध्ये चतु:षष्टि: प्रधाना:। वधाः नारावणी १ गौरी २ भाकरमरी ३ भीमा ३ रत्ताद्निका ५ सामरी ६ पार्वती ६ दुर्गा प काळायनी ६ महादेवी १० चक्डवंटा ११ महाविद्या १२ महातपा १३ साविनी १८ बच्चवादिनी १५ भद्रकाची १६ विभावाची १० क्द्राकी १८ सम्बद्धिया हुन २० रौदसुखी २१

, ९२ तपस्तिनी २६

इति मार्च्डे ५८

यन यन प्राधियत सर्वे दनाति सा दिने दिने । अ हवत पाति त लोके कामना समने गती भाया खाद्य ह सा दवी साधक स मे हरा राजेन: सर्वराजानां संसारे साधकीत्तम: । खर्में सर्वे च पाताले मति: सर्वेच निश्चतम्। बह्यदृददाति सा देवी कथितुं नेव शकाते॥ नया साह्य इंसंभोगं नरोति साधकीत्तमः। चन्यकीगमनं खद्धा अन्यथा नम्यति ध्यम्॥१ ॥॥ तती श्यत् साधनं वच्चे विभिन्नं बच्च खा पुरा। बरीतीरं समाचारा कुर्यात् सानाहिकं ततः॥ पूर्ववत् सक्तं कार्या चन्दनैर्मग्डलं लिखेन्। इसलं तच संलिखावाह्य धार्यसनोष्टराम् ।

कुरङ्गनेचां प्रार्टिन्द्रवल्लां विकाधरां चन्द्रगत्विष्ठामान्। चीनां युवा पीन क्षचा मनोक्रां फ्शामां सहा कासडुघां विचित्राम्॥ यवं ध्यात्वा जपेहे दी सगुरु ध्रयदी पकी:। गत्मं पुष्परस्थैत ताम्लादीच म्हलतः । तारं माया राच्छ सनोहरे पावक दसमा। सालायुतं प्रतिहिनं जपेन्नन्तं प्रसम्भीः॥ मासान्ते यापा दिवसं कुर्याच जपसत्तमम्। खातिशीर्धं जपेलालं जाता च साधकं डएम्। शला च साधकाभ्यासे सुप्रसन्ना सनीहरा। तती? चिंता प्रसा सा पुर्णाति प्रार्थेच यत्॥ क्वर्णाध्यतं साधकाय इहाति चा हिने हिने। सावशिषं वयं क्र्यात् स्थिते तत्तु न दास्यति॥ चायाकीगमनं तस्य न भवेन् सवमीरितम्। खबाह्तगतिसख भवतीति न संग्रयः॥ इयं ते कथिता विद्या सुगीया या सुरासुरै:। नव से हेन भन्या च बच्चे रहं परमेश्वरि । ॥२॥ ततीरमात् साधनं वस्ये प्रस्मुब्दिक्मनाः प्रिये। शत्वा वटतकं देवीं पूजवेत् साधकोत्तमः॥ भागायामं वङ्क्षच माययाय समाचरेत्। वद्योमांसं वितां इत्ता पूजयेतां समाहितः। चार्यासुव्हिरस्तीन दशालाखी दिने दिने। प्रचळवद्गां गीरी पन्नविग्नादशं प्रिये ॥ रक्ताबरधरां वालां सर्वकामप्रसं शुभाम्। एवं ध्याला जिम्सलम्युतं साधकोत्तमः॥ सप्ति समभ्यके पाएमे विधिवचरेत्। कायेन मनसा वाचा पूजयेच हिने दिने ॥ तारं साया तथा कूचें रच कमीय तद्दिः। आगच्च कनकान्ते तु वितः खाचा महामतुः। आनिश्रीयं जपेनानां वितां दत्ता मनो हरम्। माधकेन्द्रं हुएं मला चायाति साधकालये। अधकेन्द्रोशिय तां हयू। दबाह्यांदिकं ततः॥ ात: सपरिवारेण भाष्या खात् कामभोजनै:। । खभूषादिकं यक्षा याति सा निजमन्दिरम् ॥ एवं भार्था भवे वित्र साधका इति रूपतः। प्राप्तमार्था परिखच्य भजेताच विचच्यः ॥३॥ ात: कामेश्वरी वच्छी सर्वकासमलप्रदाम्। गवं भुवनेशानी चागच्छ कामेश्वरि ततः।

द्वेभाषा मधासक साधकारा

मकस

योगिनी

पूर्ववन सकल छाला भूजपने सुधोमने गोरोचनामि प्रातमां विनिमाय खनइताम प्रयासारहा प्रनामक्रमेकसनास्तर सहस्रेक्यमायिन मासमेकं चपरुनुधः। घृतेन समुना दीपं ददाच सुसमाहित: ॥ कामेश्वरी प्रपादास्यां चलन्खक्षनकोचनाम्। सदा लोलगति कान्तां कुसुमास्त्रशिस्तीमुखीम्। एवं ध्याखा जपंचालं निभी थे याति सा तदा। द्या तु साधकः श्रेष्ठामाज्ञां देशीति तां वदेत्॥ क्तीभावन सुदा तसी दखान् पादादिनं तत:। सुप्रसन्ना तदा देवी साधनं तीघयेत् सदा ॥ च्यनादीरतिसीमेन पतिवन पालयेत् सदा। भीता रात्री सुसी खर्ये देला च विपुलं धनम् ॥ वस्तासङ्कारद्रवादीन् प्रभाते वाति निश्चितम्। एवं प्रतिहिनं तस्य सिद्धिः स्थात् कामरूपतः ॥४॥ ततः पटे विनिकाय पुत्ति ध्यानरूपतः। सुवर्णवर्णा गौराङ्गी सन्वालङ्कारभूषिनाम् ॥ न्पुराङ्गदहाराष्ट्रां रस्याच पुष्करेच गाम्। एवं ध्यात्वा जयेकानां दत्ता च माद्यस्तमम्॥ चचन्द्रेन पुर्वेग जातीपुर्वेग यत्रत:। गुग्गुलं धूपदीपौ च ददान्नूचेन साधकः । सन्तस्तु । तारं मायां तथागच्छ रतिसुन्दरिपदं तत:। षद्विजाया चारसस्यं जपेन्नर्स हिने हिने ॥ भासान्ते दिवसं प्राध्य कृषांत् पूजादिकं श्रुभम्। **एतरीपंतया गत्यं पृष्यं ताम्ब्लमेव च ॥**्र तावनातं जपेदिदान् यावदायाति सुन्दरी। भाला हुएं साधकेन्द्रं निशीधे याति निश्चितम्॥ ततसामचें बेह्नवा जाती कुसुममालया। सुचलुरा साधकेन्द्रं तोषवेदतिभो जने: ॥ भूवा भार्था च सा तसी दहाति वाञ्चितं वरम्! सूत्रादिकं परिकाम्य प्रभाते वाति सा भ्वम् ॥ माध्यकाचा बुक्पेय प्रयाति सा दिने दिने। निर्जने प्रान्तरे देवि। सिद्धिः स्वातात्र संप्रयः। वका भार्थां भनेताच कश्या नक्षति दुवम्॥५॥ तती भ्यत् साधनं वस्त्रे सग्हे शिवसां नधी। वेदादां सुवने भी खामच्ह पश्चित् वस्त्रभा ॥ पावकस्य महामन्त्रं पूर्ववन् स्कलं ततः। माहकं चन्दनैः कला म्हलमलं किखेततः। पद्माननां क्यामवर्णा पीनोत्तुद्भपयोधराम्। कोमलाङ्गी स्मेरसखी रत्तोत्पलद्वेचकाम्॥ एवं थाता जपेकानं सहस्र व दिने दिने। माधान्ते पूर्विमां प्राप्य विधिवत् पूजवेत् सहा ॥ चानिशीयं जंपमन्तं हतास्थासेन साधकः । सर्वेद कुषालं काता सा याति साधकालयस् । भूत्ना भाना सामनं हि सामग्रेद्विविधेरिप। भोगीर्द्वेभू विष्तिः पश्चिमी सा दिने दिने ॥ पतिवत् पाति तं बोने नित्वं खर्गे च चर्चहा। क्षमा मार्थां मजेत् ताथ सावतेन्द्रः सदा प्रिये॥६॥ ततो वक्ते मञ्चाविद्यां विश्वासिनेक श्रीमता । वाला यां साधिता निदा बचा चातिनचा श्रिवे॥ प्रगावान्ते सहासाया निन न पावकिपया भहाविदेश कथिता गापा या प्रयत्त । अशोकस्य तल गता साम पूजवर परा। म्रत्मक्षेण सक्त कृषाच सुसमाछ्न. . चैलोक्यमों। इनीं गोरीं विचिचामरधारिगीम विचित्रालहुतां रच्यो वर्तकीवस्रधारिकाम्। एवं ध्यात्वा जरेशनलं सहस्र हर्न हिने। मांसीपहारी: संपूज्य धुपं दीपं निवेद्यत् । गन्यचन्दनताम्मं दद्यात्तस्ये सुद्रा वुधः। भासमेकच तां भन्ता पूज्यत साधकीत्रमः॥ मासान्त दिवसं पाध्य कुर्याच पूजनं महन्। व्यह्नी भयं दत्ता कि सिन् साथक कत्ती। सुट दं साधकं मत्या यानि सा साधकालयन् ॥ विद्यासिः सकलाभिष्य किष्वित्सेरस्वी ततः। वरं वर्थ श्रीवं लं यत्ते मनसि वर्णते । तत् मुला साधक केषी भावये कानसा धिया। मातरं भितानीं वाधि भार्थां वा धीतिभावतः। क्षता सन्तीययेह्ना निटनी तन् करोखकम्। माता खाट्यदि सा देवी गुचवत् पाति ते सुदा। स्तर्णेश्यतं सिहिदयं दराति सा दिने दिने ॥ भगिनी यदि सा कचा देवस्य नागकन्यकाम्। राजवन्यां समानीय दरानि सा दिने दिने। चतीतानागतां वार्ता बखां जानाति साधका,॥ भार्या स्थात् यहि वा देशी हदानि विप्रको धनम्। चातादेवपचारेच दशांत कासभीजनम्॥ खर्णभातं सदा तसी दहाति सा भ्वं प्रिये। यत् यन् वाञ्हिति तन् कर्ते इहासि नाच नं प्रयाध महाविद्यां प्रश्चामि धाणधानावधारय। शुद्रमेन समालिखा भू चंपच खियां गुहा। वतीश्यदनमाशिय बुध्यास्यासाहिसं थिये। जीयन्यासादियं जला ध्यायन तन प्रमन्धी;। गुड्डस्कटिकसङ्काशां नानारक्वविभूधिताम्। मझीरहारनेय्ररत्रक्षायनमाखिलाम्। रवं धाला जंपसन्तं मरसन्तु हिने हिने ॥ प्रतिमहिनसारस्य यूजवेत् क्राह्मसिन्।। घूपरीपविधानेस जिसन्छं पूजवेस्तरा । पूर्णिमा प्राप्य गत्मादी: पूजचेत् साधकीत्तम.। ष्टतदीयं तथा धृषं ने वेदाच मनोरमम् ॥ राची च दिवसे जयं कुथाच सुसमाहित:। प्रभातसमये याति साधक खान्तिकं भुवम् ॥ प्रसम्बद्या भूला नोषयेहितभोजनैः। देवरानवगन्धकं विद्याष्ट्रग्यचार स्थाम् ॥ कचाभी रत्नभूषाभिः साधकेन्द्रं सहुर्मेषुः। चर्चे चोत्रादिनं इदां दिदां ददाति सः भुदम्। खर्में मर्ले च पाताने यह सतु विद्यते पिछ। चानीय दीयते कलं साधकाजातुरस्पतः । खर्णमतं चरा तमी द्राति सा दिने दिने। चा धकाय वरं इत्वा याति सा विकमन्दिरम्। तखा वर्यसादेन चिर्चीवी निरासयः। सर्वजः सन्दरः श्रीमान् सर्वजो भवति प्रुवस्। रेमे बार्ह तथा देवि साधकेन्द्रो हिने दिने ॥ मन्त्रसु

योगी

देखवाच।

श्वतः साधनं पुर्यं यि चिणीनां सुखप्रस्। यस्तिन् काले प्रकर्मयं विधिना केन वा प्रभी। स्वाधिकारिण: के वा समासन वर्ख मे ॥ ईम्बर उवाच।

वसकी साध्येद्धीमान् इिन्छाग्री जितिन्द्यः।
सटा ध्यानपरी भूता तहं र्णनमहीनसुकः।
उज्जटे पान्तरे वाणि कामक्त्ये विशेषतः।
स्थाने विकानमं प्राप्य साध्येन् सुनमाहितः।
स्थाने विधिना साचात् भविष्यति न संग्र्यः॥
देशास्त्र मेवकाः सर्त्ते परं चान्नाधिकारिणः।
तारकात्रक्षणो भृत्यं विनाप्यनाधिकारिणः॥
इति तन्त्रसारे योगिनीसाधनप्रकरणं समाप्तम्॥
दण्यविधद्गान्तर्गतद्गाविग्रेषः। यथा,
स्वनचनं पुनं कत्वा पच तन विभिन्नयेत्।
मङ्गलेन इतः ग्रेषो मङ्गलाद्विनिच्यः॥
मङ्गलेन इतः ग्रेषो मङ्गलाद्विनिच्यः॥
मङ्गला विङ्गला धन्या सामरी महिका तथा।
उत्का सिद्धा सङ्गटा च योगिन्यशे प्रकोत्तिताः॥
स्राद्धां मङ्गला धने ग्रेषाक्वेतंत्रविष्टं काः।
गुनक्षाक्षीमवर्षने चक्रवत् परिवर्तनात्॥
स्राप्ति च।

रोडिखादी विराष्ट्रता मङ्गलादी यथाक्रमम्। उल्कासिदा सङ्कटा च अश्विचादित्रये पुनः॥" रतासामन्तर्देशाः।

"रणावधेना पद्चिंग्रहागं कत्या विनिर्द्रित्। यना यस्या दि यहघें तत्तद्वागं प्रकीर्नितम्॥" मलं यथा,—

"मङ्गला मङ्गलं धत्ते रतुलभोगं सुखं तथा। गोगजाश्वस इसाणि ग्रंडे तस्य दिने दिने ॥ पिङ्गका विविधं दु:खमज्ञक्तिनाह्सिमावम्। दराति नार्शं ग्राजुन्धीधनधान्यगजादिकम्॥ धन्या च सततं दत्ते सर्वत्र विजयादिकम्। श्रामुखी रचते निर्द्धं मालवत् परिपाजवेत्। भामरी विविधं दु:खमन्त:सम्ममसम्। स्रक्षात्तस्य दुई वं विधिना प्रीरतं भवेतु ॥ भदिका विविधान् धत्ते सम्मानाहिसनीरथान्। तुरा चेहदिका निर्धं दुर्येष्टः सुयहायते ॥ उल्ला थाधिकरी प्रोक्ता निर्वागनाभयप्रहा। उल्का यदि समायाति सुग्रहो दुर्गहायते । निद्वा च साधयेत् सर्वे मन्त्रारक्षधनादिकम्। यस्य त्या भवेत सिद्धा लच्ची स्तस्य करे स्थिता ॥ सङ्कटा सङ्कटं दत्ते सङ्क्ते धान्यधनादिकम्। सैव भाषा सदा निर्द्धग्रही ऋषाः फणी यथा ॥" इख्दुबोधचन्द्रिका।

गी, [न्] पुं, / योगः अस्त्रस्थेति। योग+

इनि यहा युष समाधी युषिर योगे दा+

"_{हे} २५8२ इति धि**सुख**

योगयुक्त:। तस्य लचागादि यथा;—
"खर्म लांग्रे ग्रहेश्राये सुक्तिये चन्दने तथा।
समता भावना यस्य स योगी परिकीतितः।"
इति ब्रह्मवैवर्त्ते गरूपतिखाडे ३५ चाधाय:॥
स्माप च।
"आस्मोपस्येन सर्वव समं पाद्यति योश्रक्ति।।

चित्रियापम्यन सञ्ज्ञच सभ प्रायति योग्जुन !। सुखं वा यदि वा दु:खं च योगी परमी मत:॥" इति श्रीभगवद्गीतायाम् ७ अधाय:॥

" भग्यच

ऋषय अचुः।

"भगवन् ! देवतारिष्ठ ! इरिग्यादिनिस्ट्रनः !। चलारो साम्यमाः प्रोत्ता योगी नाम क

उच्यते॥

चर्वेकमां ए चंचस्य समाधिमचलं त्रित:। य चास्ते निक्षलो योगी स सत्यासी न पक्षमः॥ सर्वेषामात्रमाणान् है विध्यं श्वतिद्धितम्। ब्रह्मचार्य्यकुर्वागो नेष्ठिको ब्रह्मतन्तरः॥ यो रधील विधिवदेशन रहस्यात्रममावजेत्। उपकुर्वाखकी ज्ञेषो नैहिको सरणानिक:॥ उदासीनसाधकाय एहस्यो दिविधी भवेत्। ऋगानि जीग्य्याह्रल लका भाष्याधनारिकम्। एकाकी यस्तु विचरेदुहासीन: स मोजिक:। कुट्जभरकायत्तः साधकोऽसौ ग्रही भवेत् ॥ तपस्तवात योश्चेन यजेरेवान् जुहोसि च। खाध्याये चैव निर्तो वनस्यस्तापसी मत:॥ तपमा कर्षिती । वर्षे यसुध्या नपरी भवेत्। सद्धासिक: स विज्ञेयो नानप्रस्थात्रमे स्थित:॥ योगाभ्यासरतो निव्यमारुर ज्ञां ज्येतिन्द्रय:। चानाय वर्तते भिच्छः प्रोच्यते परमेखिकः॥ यसात्मरतिरेव खानिवहारी महास्ति:। यम्यग्दर्भैनसम्यतः स योगी भिच्चरच्यते ॥ चानस्त्यासिनः वेचिदेदस्त्यासिनः परे। कर्मसद्धासिनः केचिदिविधाः प्रमेष्टिकाः । योगी च चिविद्यो ज्ञेयो भौतिक: सांख्य एव च। हतीयोध्याश्रमी घोत्तो योगमृत्तममास्थित: "

इति नीमों २ चथायः॥ (तिषां क्लीसङ्गनिवेधो यथा,— "यहि सङ्गं करोळेव विद्यस्य विन्छति। चायुःचयो विद्यहीनारसामर्थं चायते॥ तसात् क्लीणां सङ्गवर्चे कुर्यारस्थासमाद-रातः।

योगिनोऽङ्गस्य सिद्धिः स्थात् सततं विन्द्रधार-स्थात् ॥"

दति दत्ताचेयर्गहिता॥ त्रवीगपटीपिकायमः।

तेषां पद्यं यथा, इतयोगप्रदीपिकायाम्।

"गोधूमधालियवष्ठिकश्रीमनामं
चीरादाखण्डनवनीतिस्तामधूनि।
श्रूण्डीकपोलकणणादिकपच्याः
सहादिद्यमुदक्ष यमीन्द्रपण्यम्॥"
तेषामप्रश्रं यथाः तनेव।

तिश्राक

चीवीर्ती**यतिकस**र्घे

णाजादिमांसद्धितझञ्जलस्यकीलपिन्याक हिङ्गलसुनाय समप्रथ्यसाहु: ॥")
योगीत्वरः, पुं, (योगिनामीत्वरः ।) याज्ञवल्का
स्विः। (इति हेमचन्द्रे योगिग्रणव्यदर्भनात्
इ। ५५१॥) यथा,—
"योगीत्वरं याज्ञवल्कां सम्पूत्र्य सुनयोश्त्रवत् ॥ "योगीत्वरं याज्ञवल्कां सम्पूत्र्य सुनयोश्त्रवत् ॥" "योगिनां सनकादीनां ईत्वरः श्रेष्ठस्तं याज्ञ-वल्कां संपूत्र्य।" इति मिनाचरा॥ वि यगानां श्रेष्ठः। (यथा, मार्केख्वे। ६६। २५

योंगीसरा: क्रेप्सिन्तिचित्न ॥") योगीसरी, स्त्री, (योगिनामीसरी।) दुर्गा

"यजन्ति यानस्तमतैर्मनोमि-

"योगिश्वादयो देवाः सनकान्तास्त्रपोधनाः। तिषां खामी तथा योगी इंखरी प्रभुपालना॥ खाक्येन्द्रियमनादीनां संयोगो योग उच्यते। तिषां वा योजनाद्योगी योगैखर्यविवोधना॥"

इति देवीपुराशे ४५ अध्यायः॥ योगेशः, पुं. (योगस्य ईशः: ईश्वरः।) याच वल्ताः। इति हमचन्तः। ५। ५५१॥ (योग-श्वरे, चि।यथा, भागवते। ४। १६। ६। "किंपिलो नारदो हती यगेशाः समकादयः। तमसीयुर्भागवता ये च तत्सवनीत्सुकाः॥") योगश्वरः, पुं. (योगानां ईश्वरः।) श्रीकृष्णः. १

यथा,—
"बृद्धि योगियरे क्यों त्रक्षाये धनीवमीण। खां काष्टामधुनोपेते धनी: कं ग्ररणं गत:॥" दति श्रीभागवते १ स्क्रमी १ स्थायाः॥

(ग्रिव: । वया, मञ्चाभारते । १३ ।१८।३२३ ।

"नमस्ते भगवन् देव ! नमस्ते भक्तवस्त ! । योगेषर ! नमस्ते भ्या नमस्ते विषयसभव ! ।' देवष्टी जतवय: । यथा, भागवते । ८ । १३।३२। "देवष्टी जस्य तनय उपचर्ता दिवस्ति: । योगेषरो घरेरंथा हष्ट्रायां सम्मविष्यति ॥"

योगियरी, स्त्री, वन्थाककोंटकी। इति भाव-

प्रवाद्यः ॥ (योगानासी खरी । हुमां । यथा, — "वसं योगेषरी तथा — ।" इति चक्डीनव-चम् ॥ योगयुक्ते, चि । यथा, मार्कक्टिये । ६०। = । "प्रचापतेः कश्यपाय सोमाय वक्षाय च । योगेषरेभ्यस्य सहा नमस्यामि सताञ्जालः ॥") योगेरं, की, (योगे सन्विच्छिदाहिपूर्षे इसम् ।)

पर्याय:। "नागं महावलं चीनं पिष्टं योगिष्टसीसकम्॥"

सीसकम्। इत्यमर: । २ । ६ । १०५ ॥ (तथास्य

इति वैदाकरत्नमालायाम्॥) योग्यं, ऋी, (योज्यत इति। युज्+िषाच्+ग्यत्।) ऋडिनामीषधम्। दिखनामीषधम्। इत्य-मरः।२१४।१९२॥

योग्य चि, (योग्य प्रभवति। योग्र + "योगाद्-यच "प् १ १०२। इति यत प्रवीच योगाई" यथा रचु ६ २६

"काल्या शिरा स्वृतया च ये ग्या लसेव कल्याणि ! तयोस्तृतीया ॥") खपायी। एताः। इति मेदिनी हेमचन्त्रस्य। (यथा, मार्कक्टिये। ६९। १०। "खपतीको नरो भूप न बोखो निजककी-

योजनसाधनभूत:। यथा, ऋग्वेदे। ३।६।६। "ऋतस्य वा केश्रिना योग्याभि:।"

"योग्याभियों जनसाधनभूताभी रच्ज्भिः।"इति स्यण:॥ भ्राकटाद्योजनीय:। यथा, भ्रात-मयजासायी । राहार । १६।

"योक्त साहि योग्यं युझन्यस्ति वे प्रका असेध्यं यदवाची नम्।"

"धोखं धोजनीयमन्ड्रशादिकम्।" इति नद्वाष्ट्रम्॥) पुष्ट्यनचन्ने, पुं। इति मेदिनी।

ोग्यता, स्त्री, (योग्यस्य भावः। योग्य+तल्। टाप्।) चमता। इति जोनप्रसिद्धिः॥ (यथा, सार्क्षडेये। ११३ ⊦ ६ !

"तयान्यानव्ययोग्यानि योग्यतां यान्ति कासतः। योग्याम्ययोग्यतां यान्ति कालवध्या हि

योग्यता॥")

भाव्यवीधकारणविशेषः। सतु पादार्थानां घरसरसम्बे वाधाभाव:। इति साहिल-द्येग्यम् ॥ न्यायमते तत्पद्रार्थे तत्पदार्थवत्ता।

"पराधै तच तदता योखता परिकीर्भिता।" इति भाषापरिच्छेदः ॥

"योग्यतां निरूपयति पदार्घ इत्यादिना। रक्तपदार्घेश्परपदार्थसम्बन्धो योग्यता इत्यर्धः। नज्ञानाभावाच विद्ना सिवतीत्यादी न शाब्दकोधः। नन्देतस्या योग्यताया जानं भाव्यवोधात् प्राक्सर्वचन सम्भवति वाक्यार्थ-स्वापूर्व्यत्वादिति चेज्ञ तत्तत्वदार्घसारयो स्ति कचित् संग्रयरूपस कचित्रिश्रयरूपसापि योग्यताया ज्ञानस्य सम्मवात्। नवास्त घीग्यताचानं न प्रव्दज्ञाने कार्यां विद्या विश्वति द्वादी सेके विष्कृतर्गक्तासाव-रूपायोग्यताया निश्चयेन प्रतिबन्धाझ ज्ञाब्द-रोधः। तदभावनिश्वयस्य जीतिकस्विकर्धाः नस्यरीषविश्रेषाजन्यज्ञानसाचे धतिबस्यकतात् गान्दे प्रतिवस्वकलं सिंहं योग्यनाचान-विलम्बाच भाग्यक्षितस्वीश्रसिद्ध इति वहन्ति।" ्ति सिद्धान्तसुक्तावली । रा, की, (बीग + टाप्।) सम्यास:। (यथा,

"व्यपरः प्रशिधानयोग्यया मरत: पच भ्रशेरगोचरान्॥" अपरो रचु: प्रशिधानयोग्यया समाधा-दासेन।" इति मिह्निदायः॥) व्यर्केयोपित्। ति मेदिनी । ये अधा माचा भाषा । तत्-|**यादा' रहरको २** श्रम ३ चान्यास 8

ह्यः। ८। १६।

तझः खलूरिका। इति हिमचन्द्रः। ३१ ४५२॥ (यथा, सुत्रुते सूचस्थाने ६ खध्याये । "चघातो योखास्त्रजीयमधायं वाखास्यामः। चाधिमतसन्यास्त्रायमिषि प्रिष्यं वीयाङ्कार येत्। क्टिबादिषु स्नेष्टादिषु च कमीपणसुप-दिग्रेत्। सुवहुश्रुतीय्धज्ञतयोग्यः वस्त्रस्योग्यो भवति। तच पुष्पपतालावृकालिन्दकचपुरे-व्यक्तिककित्रकप्रशतिषु हिन्दिशिषान् दर्शय-द्रकार्तनपरिकर्तनानि चोपहिषीत्। डांनवस्ति प्रसेनप्रस्तिष्दकपङ्कपृशेषु ं भेदायोग्याम् । सरोचि चक्ति एयातते वेखाखा खतपशु चिरा-स्तवज्ञनाचेषु च वेथास्य । घुणोप इतकाष्ठवं स-नलनाली युक्तालायु मुखिज्वे घाखा पनसविम्बी-विख्वपलमञ्चन्दतपशुदनोखा हार्थस्य । ऋष्टोपलिप्ने ग्राल्मनीयनके विस्रायस्य । सन्म-वनवस्त्राम्योर्मृदुचम्मामयोच सीवखा एक-मवपुरुषाङ्गप्रवाङ्गविषेषेषु वन्धयोग्याम्। चदु-मांसपेग्रीवृत्यलगावेषु च कर्यंसन्धिवन्धयोग्याम्। स्ट्रु शांसखर्डव्यासचारयोग्याम् । उदक-पूर्णेवटपार्श्वसोतस्यलाद्मुखादिष्ठु च नेचप्रशा-धानवस्तिवणवस्तिपी इनयोग्यामिति । एवमादिषु मेधावी योग्याचेषु यद्याविधि। हवेषु योग्यां कुव्वासी न प्रमुद्धनि कर्मस् ॥ तसात् कौश्लमन्दिच्यत् श्रक्तरचामिक्समस्।

यस्य यत्रेष्ट साधर्मीं, तत्र योग्यां समा-

(युवती । यथा,—

"निदावग्रदीर्वाला घौड़ा वर्षावसन्तयो:। हिमन्ते शिशिरे योग्यान इहा कापि श्रस्थते॥" योग्या युवती। इति राजवक्कभ:॥)

योजनं, की, (युज्यते मनो यसिमिद्रित । युज + खुट्।) परमाता। चतुःकोशी। योगः। इति मेदिनी। ने, ११३॥ 🕸 ॥ (यद्या, इटि-वंश्री। १४६ । १३ ।

"गान्वारकन्या वहने हुपाणां रचे तथा योजनस्जितानाम्॥") चतुःक्रोफ्शर्षे यथा,—

"दादशाङ्क्तिकः श्रङ्कस्ट्डयन् श्रयः स्ट्रतः। तचतुर्वा धतुः प्रोत्तं क्रोधी धतुःसहस्रिकः। तचतुळ्कं योजनं स्थादिलादि मानपास्त्रम्॥ एतकते घोड्णसम्बद्धसंदर्शेयां जनं इ। विंग्रत्सहस्रहस्तरिप योजनम्। यथा, —

> यवोदरे रङ्गलग्रष्टसंखी-र्हेक्तोरङ्गलै: षड्गुणितेश्वतुर्भः। इस्रोचतुर्भिभेवती इ हराः: क्रीश: सहस्रदित्यंग तेषाम्। खाद्यां जर्ने क्रीध्रचतुष्टयेन तथा वराकां दशकेन वंश: "

इति लीलावती॥ योजनमन्या, च्यी (घोषनं गन्धीः स्थाः । योज नात मन्त्री । इति वा कच्चूरी चीता

सळवती। इति मेहिनी। घे, ८८॥ (यथा) देवीभागवते । २।२।१८। "इस्युत्तन तुसाकचाचरमात्रम भाविनी। क्षता बोजनगत्वा तु सुरूपा च वरानना।") योजनगन्धिका, स्त्री, सत्यवती ! इति जटाधर । कस्त्री । इत्यज्यपाल: ॥ सीता । योजनगन्धा-भाव्दात खार्षे कप्रवर्षन जातलात् ॥ योजनपनीं, खी, (योजनाय सन्धिस्यानाईमननार्थ

पणे यखा:।) सक्षिष्ठा। इति रवमानाः॥ योजनविस्तता, र्क्जा (योजनविसी + स्वार्धे कन्। टाप्।) मञ्जिष्ठा। इति राजनिर्घेग्टः। बीजना, स्त्री, बांगकारका। इति न्यानत्ज-

धातीरनप्राययेन सिहम्॥ योजनवली, स्त्री, (योजनगामिनी ऋतिहीवी

वस्ती यस्याः सा।) मञ्जिष्टा। दलमरः। २। 8। £१॥ (तथास्था: पर्याय: ।

"सञ्जिष्ठा विक्रमा जिङ्गी समङ्गा कालमेषिका। सण्डकपर्णी भण्डारी भण्डी योजनवलापि । रसायन्य गया काला र लाड़ी रलय दिवा। भण्डीतकी च गण्डीरी सञ्जूषा वश्वरिक्षनी ॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यस्य ग्रंथमे भागे॥) यीजिनं, चि, कारिनयोजनम्। त्र्यानयुक्तघानंः कार्की का प्रत्यं वन नियम्ब्रभु ॥ (यथा, भाग-वने। 8। २१। २२।

"चार्यं दर्यधरी राजा प्रजानामित्र

योगितः ।")

योटकः, प्, योटनम् : मेलनमिति यायन। विशिष्ट राधियोटक-यहयोटक-नचचर्योटक-भणयोटक-वर्णयोटक-योगियोटक-वर्णयोटकम्ह्न सप्तरिधी बोटकः। तच राश्चियोटकं धड्छकनवपच-मिड्डिस्थिवियमसप्तकयोगा निधिद्धाः। नदाष्ट श्रीपतिसं इितायाम् ।

"यङ् छनं चिकी साध द्विष्ट (देश कमें व च । परखरं जनाराप्रस्थका कचाकुसारयी: ॥ यङ्डकं भवेदीयां वैधयं स्टब्रंव वा । चिकोणे पुत्रदानि: स्थात् धनकानिर्धनयये। पुरुष खारमे वन्या कन्यायाः षष्ठकं पुमान् ! शुभं वह एवं ग्रेयं नी द्वार्च मूच्यां भवन् ॥

पुंसी रहान् सुतरहे सुतहा च कचा धन्में स्थिता सुतवनी प्रतिपक्षमा च। हिदार्भ धनग्दै धनचा च कल्या रिप्षे स्थिता धनवती पतिवसभा च। योटकं सप्तके नेवतुनी युगाइयी तथा। सिंहपटी सहा बल्बी स्टानसामात्रवी व्हिय. । राजयीटकमाइ ई।पिकायाम्। रकराधी च सम्बद्धी: पुर्म खात् समसप्रकः। चतुर्यस्मकं चैत्र छत्यिकार्ण तथा ॥"

इति राणियोटकविचार: ॥ 🕈 ॥ यहवीटतं यहभ्रमुधोगी (निषिद्धः। कचादर-राष्ट्रसिमयस्यो स्तुर्क्षे यस्भ्युत्रीमः सन विवाह रोगाहि पत्रम् तदाश्वरार्गं मर्ब

भाविरोध गहरिषुभावे चाचिरेण रोगादि:।
इति गह्योटकविचार:॥ ॥ अन्य योटकाः
प्रयम्भयात्र लिखिताः। इति ज्योतिषम्॥
गन्धान्तरे जीटकप्रब्द्ध्वग्रेटतीयादिस्थ॥
योतः, पं, (य्यते ज्ञायते स्वनेतेति। यु+वाहुलकात्तः।) परिमाणम्। इत्यगादिकोषः॥
योत्रं, क्री, (य्यते स्वनेति। यु+"दास्वीप्रस्य
युज्ञतुद्दि सिच मिह-पतदंग्र-वहः कर्गा।"
३।२।१८२। इति युन्।) योक्षम्। इत्यमरः।
२।६।१३॥ (यथा, जी॰ रामायग्री। १।
४५। २६।

"भरतायाभिस्था: सा योजाय पणवी यथा॥") योहा, [च्ह] पुं, (युध्यतीति। युध् + छच्।) युड-क्षी। तत्प्याय:। भट: २ योध: ३। इय-सर:। २। २।६१॥ (यथा, हर्विग्र भविष्य-प्रक्रीय। २।१८।

"वाधियते पुरी योहा छित्रं यदि लभेत सः।") योधः, पुं, (युध्यतीति । युध् + व्यच् ।) योहा । द्रायमरः । २। २ । ६१॥ (यथा, कथासरित् स्वारे । १२ । २२ ।

"सङ्ग्रीमिलित आत्येयाँ घासी: सेनिजी: सह ! तिख्यैत्संखरं चण्डमहासंनान्तिकास तत् ॥") योधनं, की. युडम्। (यथा, मार्केण्डिये।१३५।१०। "योधनेयु सक्तपेश दमी यस्य दुरात्मनः। स हमी वार्यत्येष हमि तस्य रिपोर्ग्हम्॥") स्राच्यम् ॥ युष्ठधातीभावि कर्या चानट् (त्युट्) प्रत्येन निष्यत्रम्।

योधसंराव:, पुं, (योधानां संराव:।) चान्योन्यं योधानां युडायाङ्गानम्। तत्प्रयाय:। क्रन्ड-नम् २। इत्यमरभरतो ॥

योधियः, पुं, (युध् + भावे घण्। योधं युडं करो-नौति। योध + खः।) योद्वा। योधप्रव्हान् भीयप्रव्येन निष्यकः॥

योनतः, पुं, (यवस्य नतः दव नतः कास्त्रीयः । पृषोदरादः ।) प्रस्यविष्यः । तत्पर्यायः । यवनातः २ जूर्याद्यः ३ देवधान्यम् ॥ जीन्ताता ५ दीजपृष्यिका ६ । इति हमचन्द्रः । ॥ २८॥ ॥

योनि:, पुं. की. (योति संयोजयतीति। यु+

"विक्थित्रयुष्ट्रकाचात्तिरियो निन्।" उसा॰

१। प्र। इति नि:।) आकरः। इति मेदिनी।

ने, १६॥ कारणम्। (यथा, उत्तररामविश्ति। ६।

"सध्यो राचसीमा हुर्वाचस्म तहप्रयो:। सायोति: सर्वेदेराणां साहि लोकस्य निर्द्राति:॥")

जलम्। इति हैमचन्द्रः। ३। २८६॥ (खुप्र-ह्रीपस्थनदीविष्रयः। यथा,मार्कस्थेये।१२१।०१। "धूतपापा नदी बाम योगिस्त्रेव पुनः स्टूता। सीक्षा दिलीया विभीया सा चैव हि निष्पा "सनत्कुमारकं तकं योनितकं प्रकीर्तितम्।
तकान्तर्च देनीप् ! नवरतेच्यं तथा ॥")
प्राणिनासुन्पत्तिस्थानम्। इति चिकार्णयेषः॥
तत्त् चत्रप्रीतिजचप्रकारम्। यथा,—
"चतुरप्रीतिजचाणि चतुर्भेदाच कन्तवः।
ख्राद्ध्याः स्वेदचाक्षेव उद्धिच्याच चरायुचाः॥
एकविप्रतिजचाणि ह्यस्डचाः परिकीर्तिताः।
ख्रेदचाच तथेनोक्ता उद्भिच्याचत्त्रमाणतः॥
चरायुचाच तावन्तो मनुष्यादाच चन्तवः।
सञ्जेषामेव चन्त्रनां मानुषतं सुदुर्लमम्॥"
इति श्रीगरङ्ग्राणे प्रतक्ष्ये धम्मप्रकटनो नाम
२ ख्रायाः॥ ॥ अत्यच।
"जन्नचा नव लचाणि स्थावरा जचविप्रतिः।
क्रमयो इदसद्धाकाः प्रचिणां द्र्यन्त्वम्॥

द्ति हहित्यापुरासम्॥ * ॥
आपि च।

"स्थावराक्तिंश्साच्य जलको नवलच्कः।
क्रिभिजा दश्लघ्य उदलच्य पित्सः॥
पश्वी विंशालच्य चतुर्लघ्य मानवाः।
रितेषु भ्रमणं क्रांबा द्विज्ञावस्पाचायते॥"

इति कार्मे विपाकाः।।

चिंशसचामि प्रवचतुलेचाशि मातुषाः।

सर्व्वयोगिं परित्यच्य ऋक्षयोगिं ततो र स्यगात्॥"

("भूतानाचनुर्विधा योनिभैवति जरायण्ड-र्खरोद्धिर:। तासां खलु चतत्रगासपि योगीना-मेक्केका योनिरपरिसङ्घीयभेदा भवति भूता-नामाल्तिविश्वापरिसङ्ग्रेथलात्। तत्र नरा-युज्ञानामण जानां प्राणिनामेते गर्भकरा भावा यां यां यो निमापदानते तस्यां तस्यां योनी तथा तथा रूपा भवन्ति। तद्यथा कनकर जनतास्त-चपुनीसा बाधिकमानास्तेषु तेषु मध्क्रिष्ट-विम्बेधु। ते यदा मनुष्यविम्बमापयनो तदा मनुष्यदियदेश जायन्ते। तसात् ससुदाया-सकः धन् मभी मनुष्यविग्रहेख नायते मनुष्यो मनुख्यप्रभव इख्छते तद्यीनित्वात्।" इति चरके भारीरसाने हतीयेश्याये॥ #॥) भगम्। इत्यमरः ।२।६।०६ ॥ तत्पर्यायः । वरा-ष्मम् २ उपस्थः ३ सारमन्दिरम् । इति राज-निर्वेत्दः । रतिगृहम् ५ जन्मवत्रे ६ व्यघरम् ९ अवाचादेश: प्रवति: ६ अपथम् १० सत्-क्यक: १२ अप्रदेश: १२ प्रकृति: १३ युष्पी १३ संदारमार्भकः: १५ संचारमार्भः १६ गुञ्चम् १७ सारागारम् १८ सम्बनम् १८ रवङ्गम् २० र्तिकुष्टरम् २१ कलत्रम् २२ चाधः २३। इति प्रव्हरत्नावली । रितमन्दिरम् २८ सार-ग्रष्टम् २५ कन्टपेकूष: २६ कन्टपेसम्बाध: ५० कन्दर्भसन्धिः २८ खीलिइम् २६। इति जटा-घर:॥ स तु गर्भस्थाया: सप्तमिमंचिमेवति। इति सुखवीय । # । तस्य लच्च यं यथा — "त्रुभ क

वासीततचित पुत्रजी दिश्वभीतत ।

तुङ्गः कमलवर्णाभः शुभी श्वास्यद्वाक्तः ॥
वुरङ्गख्ररूपी यश्च क्रिक्ताद्रस्तिभः ।
रोमधो विद्वतास्यश्च दृष्ण्यामी शितदुर्भगः ॥
ग्रह्णावर्त्तो भगो यस्याः सा गर्भमिष्ठ ने स्तृति
चिणिटः कर्पराकारः किङ्करीपद्दो भगः ॥
वंधवितसप्याभो गजरोमो चनासिकः ।
विकटः क्रिट्वाकारो लख्याक्कस्यासुभः ॥
"

इति काशौखर्छे ३० व्यथाय:॥ *॥ व्यपिच।

"ग्रह्मनाभ्याञ्चातयोगिस्त्रप्रावक्तां सा च कौर्किनाः

तस्यास्त्रीये लावने गर्भश्या प्रतिष्ठिता॥" * चय योगिरोगाधिकार:। "तच योनिरोगाणां निहानाचा ए। 'मिष्याचारविचाराभ्यां डछैरोंबेः प्रदूषितात । कार्त्तवादीर्थतचापि देवादा खर्मगे गरा: ॥ रोजिखीनां योनीनां नामान्याह । 'उदावर्तातया वन्या विश्वता च परिश्वताः वातला योनयो रुका वासदोवेख पञ्चधा ॥ पश्रधा पित्तदोषेग नवादौ लोहितचरा। प्रसंसिनी वामिनी च पुत्रक्षी पित्तलातया॥ व्ययानन्दाक्तिंगीच चरणानन्दपूर्व्विका। व्यक्तिपूर्व्यापि साजीया श्वेश्वालाच कपादिसाः। खाडा किनी च सहसी खचीवका जिदोविणी पचेता योनयः प्रोक्ताः सर्वदोधप्रकोयतः ॥ अय तासां सच्यात्याचा 'सा पेश्वितसदावक्तां रचः ऋच्हें य सुच्हति। बन्धा नष्टात्तेवा जीया विज्ञ्ता निखवेदना ॥ परिञ्ताया भवति शान्यधर्मे रुजा स्थम्। वातजा कर्वेशा स्तव्या मूलनिस्तोदपीड़िता। चतत्त्वविष चादासु भवनविष्वदेनाः ॥' अनिलवेदनाक्तोदादय:॥ घातलायां त्वति-भ्रायिता वातवेदना वोहया। वातका दत्य-न्ववात् 🎚 🗱 🖁

'वहाहं चरते रक्तं यस्याः चाः लोहितचरा। प्रसंधिनी संसते च चोभिता दुःप्रजायिनी॥' चोभिता विमहिता संसते स्वस्थानातृ च्यवते दुःप्रजायिनी दुष्प्रजननग्रीना। 'सवातस्तिहिशीयं वाभिनी रजसा युनम्। स्थितं स्थितं हन्ति गभें पुत्रज्ञी रक्तसंस्वात्॥'

पुत्तम्ब्होध्यापत्थोपनयतः।
'अत्वर्धं पित्तना योनिर्दाष्ट्रपाकव्यरान्विता।
चतस्त्वपि चादासु पित्तनिङ्गोष्ट्रयो भवेत्॥'
खत्यानन्दानसन्तीयं प्राप्यधर्मेण विन्दति।
क्षिन्यां कर्णिका योनौ संशास्त्रम्थां प्रनायते॥'

कर्षिका मांसस्य कार्षकारी यस्यः॥ 'मेषुने चरणापूर्व्वं पुरुषादतिर्द्यते।' स्रातिस्थिते रजो सुस्ति दव्वर्थः।

'बहुशसातिचरणा तयोव्यों नं तिस्रति ॥' बहुशः वार वार अतिरिच्यते तयो चर

स्तृतः।

योनि:

चनस्विष चायास स्मालक्षाच्छ्यो भवेत्। चनार्नवास्त्रनी खण्डी खरसामां च मेणुने॥' चास्त्रनी ईषत् स्त्रनी यस्तां सा चाव लच्या खण्डी। खांखनीमाच। 'महामेष्ट्रचिताया वालाया खांखनी भवेत्॥' महामेष्ट्र पुरुष: तेन यस्तिताया वालायाः स्त्रमयोनिच्छिताया खांखनी चाखवस्त्रमाना योनिभैवति।

विह्नातिसहायोनिः स्चीवक्वानिसंह्ना।
सर्वेतिङ्गसम्सानात् सर्वेदोगप्रकोपना।
चनस्वपि चातासु सर्वेतिङ्गनिद्धेनम्॥
स्माध्या योनीराह।

'पचासाधाः भवन्तीह योगयः सर्घदोवजाः ॥' यच खखीत्रभतयः ॥ *॥

भ्रथ योनिकन्दस्य निदानमाह ।
'दिवासप्राद्तिकोधाइप्रायामादितमेथुनात् ।
'चताच नखदन्तद्येश्वाताद्याः क्रुपिता यथा ॥'
वातादाः अधिता यथा यथा निदानक्रुपिता वातादाः ॥ * । रूपमाह ।
"पृवशोणितसङ्गार्या जञ्जनाक्षतिस्तिमम् ।
जनयन्ति यदा योगी नामा कब्दः च योनिजः॥"
जञ्जचाक्षतिस्तिमं जञ्जनाकाराकारम् । गुड्कमच विशेष्यं बोह्यम् ॥ * ॥ वातजादिमेदेन
स्विभेदमाच ।
"स्टच्चं विवर्षां स्मिटितं वातिकं तं विनिद्धित ।

"रूचं विवर्णे स्फुटितं वासिकं त' विनिर्दिशेषः । दाइरामन्बर्युतं विद्यात् पित्तात्मकंतु तम् ॥ तिलपुव्यप्रतीनार्शं कर्ष्मनां कपात्मकम्। कर्वितिङ्गसमायुक्तां चित्रपातात्मकं भवेत्॥" 🕸 ॥ अय योगिरोगाणां चिकित्सा। तत्र बन्धा-चिकिताः तस्या लच्यमाच् । वन्या नश्रानेवा ज्येति। ततः प्रयमतो नटार्श्वाचिकित्सा। 'आर्जवादर्भने नारी सत्यानु केवेत नित्य प्र:। काञ्चिकच तिलान् मावातुद्धिच तथा द्धि । इ.जु. क्वरीजहन्ती चपञागु इस्मन (संख्यवयूर्व):। दक्क् कोरें विभियोगियाता कुसुमचक्रमणी। इ.चु.जु: कटुतुम्बी। चपता थिप्पती। दमनी सहनपलम्। किखं सुरावीजम्। 'पीतं च्योतियातीपत्रं राजिकोयाचनं चाइम्। भीतिन पयसा पिष्टं कुसुमं जनवेद्ध्वम् ॥' च्योतियाती कटभीष्टचिवयोष: करही इति लोके। पयसा दुर्धन ॥ *॥ अथ नन्था-

'वला सिता सातिवला मधूनं
वटस्य दुइं गजनेश्वर्य ।

रतनाधुचीरष्ठतेनिपीय

वन्या सुपृत्रं नियतं प्रस्ते ॥

स्वाताक्षयायेण सिहं दुखं प्रतान्वतम् ।

स्तुचाताङ्गा प्रातः पीला गर्भे द्धाति हि ॥

पृथोड्न लच्चायाया स्तं दुखंन नन्यया ।

पिष्टा पीला सतुद्धाता गर्भे धने न संग्र्यः ॥

कुरस्टन्द्रलं धातका कुसुमानि वटाहुराः ।

नासीवस्य भूवम् ॥

द्यावला पिवति पाचिपिपले जीरकेश सहितं हिताश्रना। श्वेतया विशिखपुद्धया युतं सा सुतं जनयती इ नान्यथा।" चैनकुसुमया भ्रापृखया सह। "पत्रमेनं पलाभस्य पिष्टा दुर्धन गर्भिसी। पीता गुलमवाशीत वीर्थवन्तं न संश्वः । मृकर्णिकी मुलं मधंवा दिव मलस्य सपयस्कम् भीत्वाचीभयां जड़ीवीजं कन्यां न स्ते स्त्री। पुच्चमनारीम्हलं विख्वज्ञान्तेशालिङ्गिनौसंहिता। एतत् गर्भे १४ दिनं पीला कन्यांन सर्वया स्रते ॥ पुच भनारी पतिचया तस्या म्हलम्। इ.भालिः ङ्गिनी पचगुरिया॥ 🕸 ॥ गभेपदर्भेत्रजकथना-वसरे ग्रभाजनक्षमपि नेवजमाहा। 'पिञ्चलो विङ्क्षटक्कुणसमस्यां या पिनेन् पयसा। ऋतुसमये गिह्न तस्या गर्भः संजायते कापि ॥

चारनालपरिपेषितं चारं
या जवाकुतुममित पृथ्यिगी।
सन्प्राणगुड्नुष्टिसेविनी
सा द्वाति निष्ट ग्रमेगङ्गना ॥ ॥ ॥
तासु योगिष्ठ चाद्यासु स्वेडादिकम रच्यते।
वस्त्यभ्यङ्गपरीधिकप्रवेपपिचुधारणम् ॥ वस्त्यभ्यङ्गपरीधिकप्रवेपपिचुधारणम् ॥ वस्त्रभ्यङ्गपरीधिकप्रवेपपिचुधारणम् ॥ वस्त्रभ्यङ्गपरीधिकप्रवेपपिचुधारणम् ॥ विस्तर्योत्तर्गतिनीकुष्टमेन्यवामरदार्गमः ।
तिलतीलं पचेत्रारी पिचुं तस्य विधारयेत्॥ विम्नुनायां सदा योगो यथा तिन प्रभान्यति॥ गतं तगरम्।
वातलां कक्ष्मां स्व्यामस्यस्थां त्यीव च ॥

क्रामीखेरीरापचरेरनार्वेध्सनि संष्टते॥

धारयेहा पिचुं योगौ तिजतेलस्य चा सदा। पित्तवानाच योगीनां सेवाम्यक्रपिचुक्रियाः ॥ भीता: पित्तहरा: कार्या: स्त्रेहनार्थे प्रतानि च। प्रसंतिनी ष्टताभ्यत्तां चीरसिद्धां प्रवेशयेत ॥ पिघाय वेशावारेख तती बलं समाचरेत्। शुखीमरिचक्रणाभिर्धायकाजानिहाहिमैं; ॥ पिष्यजीम्हलमं युक्ती वेशवार: स्टुती वुधै: ॥ धाचीरसं सितायुक्तां योनि हा है पिवत् सहा। स्रयंत्रानाभवं मूलं पिवेदा तस्लाखना॥ योन्यान्तु पूयसाविष्यां भोधनव्यनिर्मिते:। समोन्द्रने; सलवणे; पिग्हे: संपूर्णं हितम् ।' भौधनद्रशासि निष्वपत्रादीनि। 'दुर्गेन्धां पिक्छिलां वापि चूर्यें: पच्चकवायजें:। पूर्वेद्वारयेदाचयचादिक्षयतास्त्रा ॥" पच कवायाः । वचावासापटोलप्रवङ्गिकाः । राजद्वचाहि धनवहेरा। "पिष्णखामरिचेमांहै: श्रताञ्चाकुरुचेन्ववै:। वर्तिसुल्या प्रदेशिन्या योनी श्वेकृषिप्रोधिनी ॥ मुख्या प्रदेशिसा देशेंस परिसादेन सः क्षिन्यां वर्त्तयीः देयाः श्रोधनद्रयनिर्मिताः ॥ गुड्ची विषलाहनी कथितो दक्षार्या। योगि प्रचाचनेत्रेन तच तकः प्रशास्त्रति । सुहरूम्य संखद्र पच्चा वातीपन तथा

विस्वी पुगच संनुख्यं वस्त्रपूर्त जिपेद्वगे। योनिभैवति संक्रीर्णान भवेच जलं ततः। कपिक च्रुभवं खलं खायये हिधिना भिष्ठक्। बोनि: सङ्गीर्मतां वाति बाधनानेन धावनान॥ जीर्कदिनयं कृषा सुध्वी सुर्भिल्चाः वास्तः सैन्ववञ्चापि यवचारी यवानिका। एषां च्या प्रतं कि स्वित् स्वा खब्देन मीटकमा लला खादेद्यथाविद् योनिरोगाहिस्यने॥ मञ्जिला मधुकं कुछं विकला भाकेरा बना। मेदे पयस्या काकीली सलहैवास्वान्वजम्। अजमोदा हरिदे दे प्रियङ्कट्रोहिणा। उत्पलं कुमुदं दाचा काकोल्यो चन्द्रवस्म श्तिशं कार्धिकेशंगिर्दनप्रस्यं दिपाचयत्। श्राताक्रीरनं चीरं प्रताल देवं चतुर्गं लम्। सपिरेनजर: पीत्या की धुनियं हवायते। पुतान् जनयते वीरान् मेधात्रान् प्रियस्य-

या चैवास्थिरमभी स्थात् पुर्वं या जनवेन्त्रन्। ऋत्पायुषं वा जनयेत्याच कन्धां प्रस्थते ॥ बीनिरोमे रजीदील परिसाम च मस्यते। प्रजाबद्धेनमायुष्यं सञ्चयस्निवारगम्। नाचा पलघनं ह्येतद्धिभ्यां परिवर्त्तनम्॥ चानुकां लचागामलं चिपन्धन चिकित्सका:। र्जावदत्सेकवर्णाया घ्रतचाच प्रयुक्तते । व्यरग्यगीमयेने इ बिहु ज्वाला च ही यते। मेदे मेदा मधामेदा तयोरभाव धनावरी हिगुगा द्या। पयस्याच चीर्काकीकी काकोलीयुगनामादे अध्यान्धा दिशुका देवा। प्रियङ्गस्थाने केचिडिङ्ग पटन्ति। प्रथस्या काकोली स्वता पुनः काको त्या विति काकोलो-चीरकाको त्यो देगुग्याचे रतस्य फनप्रतस्य षाठो नानातन्त्रेषु नानश्विधः । तत्र चिङ्गवचा तगरजीवकर्षभका एवाधिकाः। तज जीवकर्ष भयोरभावे विदारीकन्दी दिगुर्गो देय:। फक पृतं सकलयो।बिरोगोपु ॥ 🛪 ॥

अय योनिकन्स्य विकित्सा ।

'मेरिकाम्यास्य जनुत्र जन्य झनकट् मलम् ।
पूर्येद्योनिमेत्यां चुर्गे: चौद्रममन्दिते: ॥
चिषकायाः क्यायंग सन्देदिंग च संच्येत ।
प्रमदा योनिकन्दिन याधिना परिसुच्यते ॥
च्यथ प्रसङ्गान सुर्विस्या रोगागां चिकित्सा ।
'इविरातिव्यासुक्तमोच्याके: प्रनं चलम् ।
द्याहर्भे प्रचलिते प्रदे कुच्चिरच्यां ॥'
कुच्चिरक उद्रय्या । चलित्रगर्भस्यापने देविरादिकायः ॥ ॥ ॥

खय गर्भेसावपातयोशिंहानम्। 'यास्ययम्नाध्वामनयानासनप्रपीहनेः। ज्वरोपवाचीत्यतनप्रहाराचीर्मधावनेः॥ वसनाच विरेकाच कुत्यनाहर्धपातनात्। तीच्यायारोत्याकटुकां क्रिक्चणात्॥ वेगाभिष्ठाताहि ह्यान गर्भे प्रति रक्तस्य समूक दश्चनं भवेत ॥ योनि:

गर्भेपातनात् नियमे गर्भे पातनशीलं दर्धं तसात्। गर्भस्य सावपातयोः पूर्वनस्पमादः। गर्भे पत-तीलादि । पतति सावेण पातेन वा पतिव्यति मावपातयोरवधिमाहः। 'आचतुर्यात्ततो मासात् असवेहभैविदवः । ततः स्थिरश्रीरस्य पातः पच्मषष्ठयोः॥ व्याचतुर्घात् सासात् चतुर्घेसासपर्धननम्। शर्भेख विद्रव:। शोशितरूपार्भ:। स्रवति भ्रोगितमिति भोजवचनात्। स्थिरभ्रोरस्य कटिनग्ररीरस गर्भस। गर्भपातस इहान्तं

'गर्भो श्रीभवात विषमासनपी इनादीः पक्षं हमादिव फलं पतित च्योन ॥ यथा इन्तलमं पत्रं फलमसिवातेनाकाल रव पतिति तथा गर्भोर प्यभिचाता हिना चाका खेरपि पनित । 🛊 । अय गर्भसावस्य चिकिता। 'गुर्विग्या गर्भतो रत्तं स्वेद्यदि सङ्मुँडुः! तिवरोधाय सुव्सिग्नमुत्वना (दिख्तं पियेत् ॥ उत्पन्नादिगणमाह । 'उत्पलं नीलमारसं कड़ारं कुत्रदं नथा। श्वेताम्गीन व सपुत्रसत्त्वता हिर्यं गण: । मंग्रीलितो इरलिव हाइं त्रचां हुरामयम्। रतापित्रव म ऋशिष तया हि हिंमरोचकन्॥ अथ ग्रभेपातस्य उपदवानाच । 'प्रसंग्रमाने गर्मे खादाहः यूलक पार्ययोः। पृष्ठरक ग्रद्रानाहाँ, मूचनङ्गच जायते ॥° प्रसंध्यमाने पति । 🖈 ॥ स्वयं गर्भेख स्वाना-न्तरमसने चोपदनानाह। 'स्यानात् स्थानान्तरं तस्सिन् प्रयात्यपि च

चामपनाभ्यादौ तु चोमः पूर्वेश्युपदवाः । पूर्वे । एप्ट प्रवाः पार्श्व म् वाह्यः । * । तिचिकित्सामा छ । 'किम्मग्रीताः क्रियासीय दाशादिष्ठ समाचरेत्। क्राप्रकाशीरवृकामां म्हलेगीं सुरकस्य च। ऋतं दुग्धं सितायुक्तं गभिष्याः अवस्तुत् परम्। श्वरंद्रामधुकाचुनान्द्रानैः सिद्धं पयः पिवेत्।

श्करामधुसंयुत्तां गुर्विणीवेदनाप हम् 🕯 च्यम्बान: पुष्पचाति:। च्ययं नासपुष्प इति गीड़ादी प्रसिद्ध:।

'खलोष्ठागारिका गेइसमावात्र च खतिका। सगङ्गा धातकीपृथ्यं गेरिकच रसाञ्चनम् ॥ तथा सच्चरसञ्चेतान् यथालामं विचूर्ययेत्। तवर्णं मधुना (जिह्याद्वारी प्रदरशान्तये।' चकोष्ठागारिकाचय्मवा चकोष्ठागारिका वस्टी तन्निमीतग्रहभवा स्तिका। समङ्गा

'क्सेस्टललफ्रङ्गाटक ख्वं वा पयमा पिवेत्। पक्षं वचारसोनाभ्यां हिङ्गसौवचैनान्वितम्। व्यामाचे तु प्रेमेनेव दुन्धं गुर्किकी सुखिनी

[']त्रसपञ्चकसः लानां कल्लीन विपचैत् पयः । तत् पयो गुर्विणी पीला मःच सङ्गाहिमुचाते ॥ भाजी चुकुभ्काभी: खात् भ्रेण दखपचकम्। र्षां म्हलं स्वादाष्ट्रिताञ्चङ्ग्द्रवसङ्गहृत्॥'*॥ व्यथ प्रस्ताया योने: चतादे चिकित्सा। 'तुम्बीपचं तथा लोधं समभागं सुपेषयेत्। तिन खेपी भगे कार्यः: प्रीवं स्थाद्योनिरचता ॥ पलाभोड्बरफलं तिलतेलसमन्वितम्। योगो विलिप्तं विधिमा ग्राष्ट्रीकर श्रमुत्तमम् ॥" इति भावप्रकाशः ॥ * ॥

अय क्योनिपापिकारणानि। "इविक्रीइति नामौ ये गोविन्दं नार्चयन्ति ये। लमन्ते नाताविद्याच सुतीर्घवस्याच ये ॥ सुवर्शं वस्त्रतास्वृतं रतमत्रं फलं जलम्। च्यात्तेभ्यो न प्रयक्त कियं सुक्र तहारकाः॥ अञ्चलक स्वीधनानि जीभादंव हर्नि ये। वलेन छ्याना वापि अ्ती अपरविकाः। गासिकाः क्रष्टकाचीरा ये चान्ये वक्रहत्तयः। बालरहातुरस्तीषु निह्याः सत्यविनेताः ॥ अधिदा गरदा ये च ये चामी ब्राटमाचिता:। च्यान्यासासिनः सर्वे ये चान्ये मामयाजिनः ॥ व्याधाचरणसम्पन्नाः वर्णादिधर्मनविजेताः । देवोपदेवदरुजरकोयकादिसेविन: ॥ चर्चदा मादकद्यपानमत्ता इरिहिधः। देवतो चिष्टपतितरूपश्राह्वान्नभो चिन: ॥ चासका भीरता निर्दं सर्वपातक पापिन:। पाष्ठराध्यक्षाच्याः पुरीधोवन्तिजीविनः 🛊 पित्रमात्रखरापयखदारयागिनच ये। वै कर्यां श्र जुब्बा श्र गास्तिका धम्मेद्रकाः। ॥ ल्यजन्ति खामिनं युद्धे अजन्ति प्र्यागतम् । शवां भूमेख इतिरो ये चान्ये रत्नदृषका: ! महाचेत्रेषु सळेषु प्रतियहरताच ये। परदोष्टरता ये च तथा ये प्राकि हिंसका: ॥ परापवादिन: पापा देवतागुरु विन्दका:॥ कुप्रतिग्राह्मिण: सर्वे सम्मवन्ति पुन: पुन: ॥ व्रतराच्यप्रेषाच्यतियंग्रहचकुयोनिष्ठ। न तिथां सुखलेशोशिस्त इह लोके परच च ॥ तसात खहा निविद्वार्थं विचितं कर्मे कार्येत्। यक्तां दानंतपक्तीर्घमन्तंदेवं गुर्कं भरेत्॥ नाचरेत् कुल्लितं कर्मेन सनसाच कदाचन । विषानं कर्मणां हष्ट्रा योनिकोटियु दु:सचम् ॥ चतुर्भिर्धि वर्णेस्तु सेव्यो धम्मों निरन्तरम्॥" इति पाद्योत्तरखळे १८ अध्यायः॥ 🗯 ॥

योगिदुराया खगाध्वीलं यथा,— "साध्वी की मालतुला च सर्व्या हितकारियी। चासाध्वी वेरतुल्या च श्रावत्मन्तापदायिका। सुखदुष्टा योनिदृष्टा चैवासाध्वीति विश्वता ॥" र्ति ब्रह्मवेवर्ते गणपतिखखे २ चाधाय: । 🕸 । पापपुरुषपानं व्यवसोत्तमयोनिप्राप्तियेथा,--" योके प्रवन्धं काञ्च स्टब्स ते

क्षभियोगिता 🛊 देवदामधम

मर्गं वासरहानामन्द्रं युक्तता तथा। रेश्रर्थे सुदरिद्रत्वं पाण्डिर्द्धं ग्रस्वैता तथा। एताचराचरे लोके भवन्ति कथमन्यथा। "

इति पाद्योत्तर्खार्छे २१ व्यष्ट्याय:॥ 🗱 🛭 -पचियोनिप्राप्तिकार्गायया,— "इति श्रुतकथो विप्र। सार्खं प्राष्ट्र वानर: । सम्यक्ति भवान् नूनं लं कर्यं पवितां गतः। हत्तान्तमेतं कथय श्रोतुमिच्हामि सारच ! ॥

सार्स उदाच ! कथियामि नत ककी येगाई द्रौतिंगत: १ पिचयोनिंगतो येन तत् सर्वे श्रोत्मर्हसि ॥ धान्यकारी प्रतं सायमुन्स्ष्टं हि वया पुरा। वहुभ्यो ब्राह्मग्रेभ्यच नक्तदायाः परिग्रहे॥ पौरोच्चिमदाक्षोभाइचियवा दिनांस्रथा। किञ्चिह्ता तु तेभ्यच ग्रहीतमखिलं मया ॥ विप्रसाधार्णद्रव्ययद्योत्पन्नपातकात् । पतितः का लस्त्रेश्टं नर्के रस्तक ईमे ॥ वक्तमन न शक्तींस दुःखं वानर! नारकम्। देवातु कथमपि प्राप्त उत्तारी नरका ख्ये: अ मया यदि तथापी इ प्रकुनत्वसुपस्थितम्। च्यपद्धत्व पुरा कांस्थभाजनं भगिनीयहात्। दातकर्ने मथा दत्तं तेन ने सार्सी गति:॥ इयह अध्याणी पूर्व्य कांस्यचीरी सुदारुगा। तेने इ सार्सी जाता महाया राइधिक्तीणी॥"

इति तत्रीव १६। २० चाधायी ॥ 👭 ॥ यापिनां नर्कभोगानन्तरं स्थावरादियोनिपान्नि

"स्थावराः क्रमयोश्चाच पत्तियः पश्ची नराः धार्मिका रिलद्यास्तदन्मे (चिगञ्च यथाक्रमम् ॥ सङ्सभागप्रथमा दितीयानुज्ञमान्त्रथा। सर्वे होते महाभाग यावन्तिसमाश्रयाः ॥"

इति विषापुरामी २ वंशी ५ व्यथाय: ॥ "पाणिनां नरकभोगाननारं खावराद्यासत्तरी-त्तरमृत्तरासु नवधा भिन्नासु योनिष्ठ जन्तक्रम-माह। स्थावरा इति। अज्ञा मत्यादयः। धार्मिका नरेम्बेव पुरस्य विशेषेया के चिक्को चि-यास समुद्धवन्त यथाक्रमं भवन्तीति प्रेतः। तेषाच पूर्ववाहुत्यसत्तरीत्तराकातवाद सह-स्रोत । हितीयानुकमाः हितीयोश्चक्रम उद्धी येवां दितीयस्थाने । सुन्नान्ता ये क्रमयस्ते सङ्ग्र-भागप्रथमाः चन्नसभागाः चन्नसगुकाः प्रथमाः प्रथमनिर्हिषा: स्थापरा येषां ते। क्षिम्य: सहस्रायमधिकाः स्यावराः। तत्रहस्रतंम-भागाः क्रमयः इव्यर्थः। पद्मस्यन्तपार्हेशिष दितीयस्थानेश्नुकान्तात् अभिवर्गात् सहस्रगुणाः स्थावरा इत्येवार्थ:। तथा सर्वे स्थेत इति। यथा खावरा: स्वानान्तर्गिर्देशेन्य: क्रमिन्य: सहस्रमुणमधिकाः। तथा क्रस्यः स्थानान्तर-निर्ह्टिन्योऽज्ञेन्यः सहस्रगुणमधिकाः। एवं

द्रध्यम् मीचं म्ते इति सुसुचने त्-

शौतर्यंत्र धौजार त्रांच कोचे

क्रमः । ततः परं मुक्तिः । एतच वं सारि नीव-बाचुत्यक्षमं भोचस्य दुर्लभतास्त्रचनार्थम् । अयच नवधा निर्देशो जन्मक्रमः प्राधिक एव । तदुक्तमादियपुराये । युनक्रमेणापि मामुखं प्राध्यक्ते पुरुष्यगीरवात्।

खुनझमेणापि मासुखं प्रायम्ते पुरुषमौरवात्। विचित्रा गतय: पुंखां कर्लाणां गुरुका घनेः॥" इति तट्टीका ॥

क्षयोगिमी चर्या वया,—

वाराष्ट्र उदाच। "येन गर्भेन गक्ति तन्मे प्रमु हि माध्वि !। क्य विखासि ते हीवं सर्वधके विनिष्यम् ॥ क्तवापि विपुर्वं कर्मने आतानं न प्रश्चंवित । क्रवंते बहुक्सांचि यह नैवानाराताना ॥ क्रवापि मम क्रमाणि मन्प्रियाणि वहत्वरे !। नैव अर्जन्यहङ्गारं क्रोधसेव न एस्रति॥ समं प्रायति चित्तेन लाभाकाभविविजितः। यचानामित्रियायाच समर्थो नियंचे रत:॥ कार्याकार्ये विजानाति सर्वधर्मेषु निष्ठित:। भ्रीतीक्यवातवर्षादिचात्रिपासासदस्य यः ॥ बी दिस्ती निरालखः सत्यवागनस्यनः। खहार निर्दो निर्द्धं परहार विवर्णित: ॥ सत्यवादी विश्वहात्मा निर्द्धं भागवतप्रियः। संविभागी विशेषको निखं बाख्यवस्यलः॥ प्रियवादी द्विजानाचा सम कर्म्नपरायणः। क्षयोनिन्तुन गच्छेत सम लोकाय गच्छति॥" विद्योगिमी चर्च यथा,-

"अन्य ते प्रवच्यामि तक्ष्युष्य वसुन्यरे ! ।
यो वियोनि न गक्षित सम कर्मपरायणः ॥
जीविश्वं सानिष्टसस्तु स्वंभूतिश्वतः स्विः ।
स्वं व समतायुक्तः समजोषाध्यकाष्यनः ॥
आको स्थितोशीपवयि चान्तो हान्तः भूमे रतः ।
कार्य नेव विजानाति परेशापञ्चतं क्षित् ॥
ङाख्य संस्तरेत् ह्येतस्यत्य न जन्यति ।
स्वतीकेष्ठ निवनो यः पर्येति क्रतनिष्ययः ॥
निव्यच्च ष्टतिमान् किष्वत् परोचीशीप न च

चिपेत्। श्रुतकालेश्भिमच्छेत चमसार्थं खकां व्यिम्॥ इंडक्रास्तु नरा भद्रे ामम कर्मनपरायगाः। १ वियोगिं न मच्छिन्त मम मच्छिन्त सुन्दरि॥" तिर्थम्योगिमोचिगं यथा,—

वाराष्ट उवाच। 'गुद्धानां परमं गुद्धं तच्हृगुष्य वस्त्यरे!। तथेग्यो(नगताश्वापि यो नगच्छन्ति किस्ति-धम॥

प्रश्चाद्य चतुर्देश्वां मेथुनं यो न गच्छति।

क्षित परस्य चानानि यखेन न विक्रस्यति॥

वास्त्रे वयस्यपि च यो मम नित्यमग्रनतः।

किनापि सन्तरः पिल्लमालप्रपूजनः॥

पिन जीवति च यः प्रविभागी गुणान्वितः।

प्रजुल्यः सर्वकार्योषु स्वतन्त्रो नित्यसंयतः॥

वक्ष्मी नाभकुल्याति वौमार्वतस्यस्यतः।

वस्त्रेन च समन्तितः।

योनिसु मतिमाझैव तणीत परार्धेषु कदाचन । र्रेटग्री वृद्धिमास्थाय मम कसाँखि कुर्वते। तियंगयोनि न गक्छित सम लोकाय गक्छिति॥" इति वराच्चपुराखे योगिगभँमोच्च बनामाध्यायः ॥ योनिकन्दः, ई, (योनीकन्द इव।) योगिरोग-विशेष:। तस्य निहानं यथा,— "दिवासमादतिकोधाद्यायामादतिमेथुनात्। चताच गस्तरनादीकातादाः क्रियता यथा। वातादाः कुपिता यथा। यथा निदानकुपिता दातायाः। रूपमा ह। 'प्यभोगितसङ्कार्धं वङ्गचाङ्गतिसन्निभम्। जनविन यहायोनी नाचा कन्द: स योनिज:॥' लकुचाहातिस विभ लकुचाकाराकारम्! गुड्कमच विशेष्यं बोहयम्॥ 🗱 ॥ वातचादि-मेंद्रेग रूपमेर्माए। 'रूचं विवर्धे स्पृटितं वासिकं तं विनिह्मित्। दाहरामञ्बर्धतं विद्यान् पित्तात्मकन्तु तत्॥ तिलपुष्पप्रतीकार्यं कष्ट्यन्तं कपात्मकम्। सर्वतिङ्गसमायुक्तं सादियातात्मकं भवेत्॥' अस्य चिकित्सा। योनिम्ब्दे द्रष्ट्या।" इति भावप्रकाशः ॥

यो निर्जं, ति, (यो नेर्ज्जायते इति । जन् ने डः ।)
यो निनः खतप्र रोरादिकम् । यथा,—

"सा च जिधा भवेदेष दिन्द्रयं विषयक्तया ।
यो निकादिभैवेदेष दिन्द्रयं आगलक्ष्यम् ॥"

दिन भाषापरिक्छेदः ॥

"वीनिजाहीति। योनिजमघोनिजस्तिष्टं। योनिजमपि जरायुजमछजस् । जरायुजंमानु-धाहीनां अछजं सर्पाहीनाम्। अयोनिजं खेरणोद्धिहाहिनम्। खेरजाः क्रिस्टंगाद्याः। उद्धिरस्तकगुल्माद्याः। नारिक्यां प्रशेरमप्य-योनिजम्।" इति सिंडान्तस्तावनी ॥ योनिदेवता, स्त्री, (योनेर्देवता।) पूर्वपन्गुणी-नचनम्। इति हिम्यन्दः॥ योनिमुद्दा, स्त्री, (योन्याक्तिम्दा सस्तमङ्गी।)

कारमुहाविशेष:। यथा,—

"पच प्रवामान् कवाथ ॐ द्वी श्रीमितिंमकतेः।

यथेषां प्रतचीन व्यधिकाच्या यथेच्हया।

योगिसुदां ततः पचात् दर्शयिवा विभन्नेवेत्॥

दो पाणी प्रवतिक्षय कवा त्रागमञ्जानम्।

खङ्गुष्ठाग्रह्यं चस्य कविष्ठाग्रह्योक्ततः॥

खन्नामिकायां वामस्य तत्कविष्ठां पुरो व्यसेत्।

दिच्यास्यामिकायां किष्ठां दिच्यास्य च॥

खनामिकायाः एष्ठे तु मध्यमे विभियोजयेत्।

दे तत्नेन्यो किष्ठाग्रे तद्ग्रेगीव योजयेत्॥

भगवत्याः पूजायां प्रदर्शनीयां कुत्तीर (चत्योन्या-

तां सुनां भिर्धि चखा माइवं विकासत्ततः ॥" इति कालिकापुरागो ५३ छाध्यायः ॥ ॥ ॥ पारिभाषिकपोनिसुना यथा वस्ताम्

योनिसुदा समाखाता देवा: प्रीतिकरी मता।

जिवारं दश्येंदर्भे म्हलमखेश साधकः।

"उपविद्यासने मन्ती प्राइसकी वास्युद्दस्खः। घट्चक्रं चिन्तयेदेवि! प्राणायामपुरः सरम्॥ चतुद्देनं स्वादाधारं स्वाधिष्ठागन्तु घड्दलम्। नाभी दण्दलं पद्मं स्वयंसंस्थदलं हृदि॥ कार्क स्थान् घोड्यदलं भूमध्ये द्विदलन्तथा। सहस्रदलमास्थानं जन्तरन्त्रे महापये॥ खाधारे कन्दमध्यसं चिकोणमितसन्दरम्। चिकोणमध्ये देविष्य! कामवीजं सुन्तर्णम्॥ कामवीजोद्धनं तज्ञ स्वयस्मुलङ्गस्त्रसम्। तस्योपार पुनर्थायेन् चिकालां इंसमायिनाम्॥ ध्यायेन् कुर्ण्डान्तीं देवीं स्वयस्मुलङ्गविष्टनाम। चिक्तत्रया कुर्ण्डान्तीं देवीं स्वयस्मुलङ्गविष्टनाम। चिक्तत्रया कुर्ण्डान्तीं त्रेजोरूपां च्याक्यीम्॥ खाधारादीनि पद्यानि भिन्ता तजःस्वरू-

इंसेन मतुना देवीं बदारम् नचेत् सधीः॥ सदाभिवेन देवेभि । चायमाचं रमेत् प्रिये ! । खन्दनं जायते देवि । तत्त्राणात् परमेश्वरि । ॥ तद्द्ववाच्तं देवि । लाचारच्यमोपमम् । तिनाच्छतेन देविधि । तर्पयेत् परदेवताम् ॥ घट चकदेवतास्तव सन्तर्धास्त्यार्य।। व्यानयत्तेन मार्गेष ग्रलाधारं एन: सुधी: ॥ ततस्तु परमेप्रानि । खद्मालां विदिन्तयेन । चित्रिणी विध्वन्दामा बद्धनाइंगिवान्तरा॥ तया संयधिता भ्रया साचाच्यायन् सर्वाणी। चामुलोमविलोमेन मन्त्रवर्णविभेदन:॥ मन्त्रेणानारितान् वर्णान् वर्णनान्तरितं मसुम्। क्ष्यादर्गमवीं मात्तां सर्वमन्त्रप्रकाश्चिम्॥ चरसार्ण मेरुरूपंलङ्घनं नेव कार्यत्। सविन्द्रं वर्णसञ्जायं पद्माध्यनमं जपेत् सुधीः ॥ व्यष्टी तर्भतं स्टलसन्तं ज्ञानेन संवर्षत्। वर्माणामध्वर्मेण व्यववारं जपन् सुधी: ॥ व्यक्त चटत पय भार्रिकी वचारवर्गनाः । योनिसदा महियानि । तत को द्वात प्रकाशिना। मन्त्रार्धं सन्त्रचैतन्धं योगिमुत्रां न देति यः। भ्रतकोटिचपेगापि तस्य सिद्धिर्भ जायते ॥" इति भाक्तानन्दनर्डियी।

योनिरोग:, पुं, (योने: रोग: 1) सममद: ॥ (यथा, सुस्रते। १। ४५।

"यूनोदावनातिसारप्रवाधिकायोनिरोजगर्भ-सावरक्तपित्रथमकामधरम्॥" *॥) अख निदानादियोनिष्यस्टे दश्याः॥

ानदाना। दयानम् व्हं दश्याः ॥ योन्यमः:, [स्]काः, (योनिजातममः:।)योनि-जातरोगविष्यः। तत्मस्यायः। कन्द्संत्रम् २। इति चिकाणक्षम्यः॥ (यथा,—

"के चित् भूयां तमेव देशा सुष दिशा नय शंचां शिष मण्यप्यं शतस्य ना स्वताक शांचित तमी व वक्षा" इति चर्ते चितितसाम्याने अर्थने अथाये॥)

योषा, क्री, (योक्ति मित्रीभवतीति। यु मिश्रयी † वाह्यकात चः। इख्ज्युष्ट्ताः। ३। ६२। ख्यिया टाप) नारी इखमर २ ६।२

योगिकः ⁶धथा दारुमधी योवा नटादीनां प्रचेखते। नथा खक्कीवण्गी देही सर्वव वर्तते॥") िहित्, स्ती. (योषति पुमांचं युखाते पुंभिरिति बा। युव्+ 'हस्टर्ह्ययुविश्य इति:।" उवार १। ६६। इति इति:।) नारी। इत्यमर: १९। €।२॥ (यथा, मेघरूते।१। ३८। "ग्राच्छनीनां रसणवस्तिं योघितांतज नर्से रुडालोने नरपतिमधे स्विमेदीसमोभि:॥") तस्या अवधालं वया, विह्नपुरागी। "तं प्रेच्य भरतं थेषं ग्रवृत्तो वाक्यमववीत्। खब्धाः सर्वभूतानां योचितः चन्यतामिति ॥" ोिवित्यया, स्त्री, (योजितां प्रिया।) हरिदा। इति भावप्रकाषाः । ोघिता, स्त्री, (बीचित् + टाप्।) नारी। यथा, "स्ती वध्रवला नारी प्रिया रामा जनिकानी। योषा योषिद्योषिता च जोषिच्जोषा च जीविता ॥" इति ग्राच्या त्रावली ॥ (यया, मुख्डकीपनिषद् । २।१।५। "तसाद्धिः समिधी यस सर्थः सीमात पर्जन्य खोषधयः एथियाम्। गुमान रेत: विचति योधितायां बद्धी: प्रजा: पुरुवात् सम्पृक्ता: ") क्तिकः पं, (युक्तिं करोतीति। युक्ति ने उच्।) योग्ये, चि॥ ोगकः, चि, (योगस्थायमिति। योग+ अण्+ कीसदी॥ शिकः, त्रि, (योगाय प्रभवतीति। योग+

नमेसिचिव:। इति ग्रन्टरत्नावली॥ युक्ति-खार्थे कन्।) योगसम्बन्धी। इति सिहान्त-"योगार्यच।" ५। १। १९६। इति उन्।) प्रकृतिप्रत्यवयोगसभ्यार्थवाचकः। यथा। योगाय प्रसद्ति। इति योखः यौगिकः। इति विहान्त-कौस्दी ॥ "योगरू एक रू एक यौगका-चिति ते चिछा। चाहितेयादिग्रव्हा यौगिकाः चान्तिरपद्यानीति एक्पलयन केवलं योगार्थ एव।" इत्यसङ्गरकोस्तुने २ किर्णः॥ ॥॥ ("ग्रीमिनं नाम लच्चयति विभन्ते च। 'योगलभ्यार्थमात्रस्य बोधनं नाम यौगिकम्। समासस्ति वितास सरमा केति ति सिधा ॥ धवास खानार्त्वविष्णाच्दानां योगसम्बद्धेव याडग्रार्थस्यान्वयबीधं प्रतिचेतुस्तन्नाम ताद-भार्थे यौगिकम्। योगरू एनु अधासपीदिपरं योगिनाविक्तस रूप्यार्थेख वीधवं न तु तकात्रहा। तच यौगिकं तिविधं समास-साहितासं कदनचिति। दन्दीरित समासः खव-टक्यान्दानामाकाङ्गया लभ्यस्य धवखदिरा-दार्थस्यान्ययनोधकतया यौशिक एव। सर्वस्टं रू एत्यलेन विश्वयायं नातः सवासर्गादौ षासुरेवादी पङ्कलादी च योगस्टिश्विष्रमञ्ज'। मासकी चत्रु अविवादी ठीवादे चीव

क्तीत्वादिमति तत्तद्धे रूप्मेव नातो विभा-ग्रस्य याचात: ॥ यौगिकेषु समासं लद्ययति । 'यादशस्य महावास्यसान्तस्वादितिनार्थेने। याह्यार्थेख धीहतः स समासस्तद्येकः ॥' याडग्रमहावाकोत्तरखतलादि: खार्थस्य याड-भार्याविक्तित्रविषयताभाषिनीये हेत्स्तार्टभं तदाक्यं तथाविधार्थे समास:। पाचकादिकनु पाककत्तीदार्थकं वाकामपि खघटकानिकनाम लभ्यतार्थार्थेकत्वविर्हात महावाक्यम्। प्रत-ग्यतं वा प्रकृते वाकासा महत्तं वाचाम्। तेन उपक्रमादौ नाथाप्तिज्ञैवा नीवघटललमिलादौ नीलघटवादिभागेरितप्रसङ्घः। चीरपायीत्याहि-क्स्त प्रकाययांविक्तिक्रक्रक्रदर्यस्थान्वयवीये समर्थी-२पिन प्रक्रवर्धभाजादिक् इस्य ततः पान भीतसामान्यसाप्रयात्। राजः पुरुषवमित्या-हिती राजन्येव पुरुषभावः प्रतीयते न तु राज-प्रवस्य भाव: तहितानां प्रक्रत्यथेमाचान्वित-खार्थवीधकलाइसी राजः पुरुवेलादिमागे न प्रसङ्गः। पार्ययायमिलाद्वियमन्तभागस्त खार्थाः विक्तिस्य धालनाराषंस्येवान्ययोधको न तु लाह्पिष्ययार्थेख प्रशायियारी समास्यप-देशी खाता दिश्रव्य संस्कारप्रयोजनकी गौण:॥" "यौगिकेव क्रमणार्धं तहितालं नाम लचयति।

'यन्नाम तहितं यच यत्कमं सदार्घं कम्। यद्ह्यं यम्क्रमं तच तिह्नतात्तं निगदाते॥' यद्यपि नामोत्तरतिहतलं तिहतीत्तरनामलं वा प्रश्चेनं वच्चगुड़ो दाचितारी दाचिरिधारी चावापकमेव तद्विताक्ती नाचि तथापि यादण नाम यच तहितं या हणा नुपूर्वं विक्तं सदा-हशार्थस्य त्वयंबोधे समधे ताहशानुपूर्यविष्क्रः तर्हथमाप ताडमार्थे तहितासं नामेळथे: प्रचलितरामिळाहिनमु नामेव न प्रागेव सु तहितातां तस्यापि संस्थलेयः श्रव्साहितं यबेति प्रवरीयं टाबाईरपि ति इतलोपगमा-दनात्राद्यवीद्यादेनीयंग्रह इति वदिना। क्षदनां नाम लच्चिति।

'यहात्वर्धान्वतसार्धधीतत् लवाहर्षा भवेत्। तद्वातूत्रकां तत् अत् कर्नां नाम ताटशम्॥' यहात्वर्षान्वतस्वार्षान्वयवोधं प्रति याडमानु-पूर्वविक्शास्य यत्कतो निचयः कारणं तहा-तृत्तरगंतन् कदेव ताडणानुपूर्वविक्तं सत् ब्रदनं गाम। यथा पाठकपाठ्यमानादि तडि घावर्षेगान्वतस्य खार्यकर्तादः कसीवादा-वन्वयवीर्ध प्रति दितीयादांग्रे ताडगानुपूर्वि-कार्वन निश्वीयसानं हेतुः चेत्रेस ग्रामस्य गन्तयसिखारी धालर्थे खार्थमिष्टमाधनवादिकं बोवयद्यि तवादिकं धालधैनिस्रविधयतानिक-पितसार्थेविषयताक नोधजनकलेन धालधी-

चार्तः । तत्पर्यायो यथा, — "चयोगुरः समुह्छो यौगिको लोहनामभि ॥" इति गारु ३०५ अधाय: ॥) यौजनग्रतिक:, चि, (योजमग्रतं गंचक्तीति।

योजनप्रत + "कोप्राप्रतयोजनप्रतयोरपर्यखा-नम्।" ५।१।०४। इत्यस्य वार्तिः इति। टन्।) योजनभ्तगमनकत्ता। इति चिह्नान्तकी सुदी॥ (योजनभ्रतादभिमसनमहैतीति वाक्ये योजन-भ्रताभिग्रमनकत्ता। इति काभ्रिका।)

त्यर्थमात्राविक्त्रप्रत्यार्थस्यान्ययोधं प्रव्यो- योजनिकः, त्रि, (योजने गच्छतीति । योजन + "योजनं गच्छति।"५।१ं। २४। इति ठघ्।) एकयोजनगमनकत्ता। इति सिद्धान्तकौसुदी॥ थीट ऋ सम्बन्धे। इति कविकल्पह्मः॥ (भ्वा०-पर्॰-सक् ॰-सेट्।) चतुर्ध्यस्री। ऋ, अयु-बीटत। बीटति कार्षंतचा। इति दुर्गादासः॥ यौड, ऋ सबन्धे। इति कविक रूपहमः। (स्वा॰ पर०-सक०-सेट्।) चतुर्हेभ्स्सरी। ऋ, यस यौड्त । यौड्ति कासंतत्ता । इति दुर्गादासः ॥ यौतकं, स्ती, (युतकयी वधूवस्योस्टिम्। युतक + च्यक्। युतकमेनित। स्वार्थे च्यक्ता।) यीत्-कम्। इति इलायुधरायसुक्तरौ । २। ५। २।

"मातुस्तु यौतनं यत् स्थात् कुमारीभाग एव

(यथा, मनु: । ६ । १३१ ।

अस विभ्रेषविवरणसु यौतुकमार्व्हे द्रष्टवम् ॥) यौतवं, क्षो, परिमागम्। इत्यमदः। २। ६। ५४॥ यौतुनं, की, यौतनम्। विवाहनाचे स्म्यत्योजेन धनम्। उपचारात् अन्नप्राधनादिमं स्कारकाल-सब्दमपि। युनकं योगिस्बन्धः तन भवमिति व्यो गीतकम्। युत्यो वेध्वरयोरिसमिति वर क्षि यौतकम्॥ यौतकसुकारमध्यमपि। यौतकं यौतुकच तत्। इति वाचखितः॥ यौत-कादि तु यहेयं स दायो चरणच तदिलाचामर-टीकायां भरत: ॥*॥ क्तिया यौतकधनस्याधि-कारक्रमी यथा,—

"यत दुव्हिमात्राधिकारार्धे गौतमवत्तनम्। 'स्तीधनं दुहित्यामप्रतानामप्रतिष्ठितानाचा' यच नारद्खां

'मातुर्दु चितरोग्भावे दुष्टितृषां तरन्वयः ॥' यच काव्यायनस्यापि।

'दुच्टिक्णामंगावं तु रिक्षं प्रजेषु तझवेत् ॥' वस याज्ञवल्कास्य।

भातुर्हेहितर: प्राथकणाताभ्य ऋतेश्वय: ॥' तानि पूर्वीत्तदेवजनचनविरोधन यौतकधन-माचिववाणि। अलएव मनु:। ६। १३९॥ 'मातुष यौतकं यत् स्वात् जुमारीमाग एव स:॥' वीतकं पार्णयनलळाम्। यु मित्रण इति धानी-र्वंत इति पदम्। मिश्रता च फीपुंचयोरेकप्ररौ-रता तर्च विवाहाद्भवति। अस्थिभिरस्यीनि मोर्सेमांसामिः लगा लयमिति श्रते । अतो

यौतकम् ततस्य परिकारन

यीवनं

क्रमाधं गोतमवचनन्। स्तीधनं दृष्टिवृणामप्रतानामप्रतिहितानाष्ट्र। प्रथममप्रतानां तदसावे प्रतानां तद्भावे सन्द्राग्राम्। स्त्रीधनं
दुष्टिवृणामितिषामान्यतः प्राप्तवात्। स्प्रतानामिस्रादेस्तु क्रमाधेवात्। तथा, याज्ञवल्काः।

'अप्रज:स्तीधनं भर्तत्रीक्षास्य चतुष्वेषि। दुन्धित यां प्रस्ता चेन्हें वेषु पिलगामि तत्॥ तत्र ब्राह्मग्रादिषु विवाहिषु यहात्रमध्याययनं चिया तत् तस्वी कतायां प्रथमं दु चित्रगामेव नवापि प्रथमं कन्यायास्तदभावे प्रतायास्तद-भावे परिगीताया: सर्वदृष्टिजभावे च पुन-खाझिकार: अप्रज:काधिने भन्तरिधिकारात्। ष्ट्रस्यतिना अप्रकामदेन अप्रकाद्यभावे सम्ह-ढाया खप्यधिकार: स्रचित: ! 'ब्राह्माहैवार्षमान्धर्वपानामळेषु यहनम्। ग्रप्रजायामतीतायां भर्त्तरेव तदिष्यते ॥ । खाद्याः साह्य दर्भ विवादिष्यासुराहिष्ठः। प्रतीतायासयनायां मातापित्रीक्तरिखते ॥ प्रसा: साहत्ति पराचीनं पूर्ववानुषय्यते। ान विवासिय यहार्ग रक्तिसिति वाद्यिकधनमाचप्रतीतेने यावद्यनविषयत्वम् ।

व्यासरारिष्ठ यहकं विवादेष्ठ प्रहीयते॥' वदा इक्तियायां पूर्व्यापरी भूतायां यह खं प्रही-ति इति यौतकधनमाचगोचरत्नमेव प्रतीयते।" ति दायभागः ॥ 🕷 "जहाया यौतक्षने प्रथमं मारी तदभावे वाग्दत्ता अधिकारियो। तयोरभावे जएयो: पुत्रवतीसम्मावितपुत्रयो-गपद्धिकार:। एकाभावे चापराया:। एतयी-भावे बन्थाविधवयोसुः स्वाधिकारः । रकाभावे पिराया:। तत: पुलरौ हिजपौ लप्रपौर्लस-त्रीपुचपीचपपीचाणां कमेणाधिकारः। यन्ध-काते वपक्षीपुष्ठानन्तरं दीहित्रस्थाधिकार त विशेष:। तती बास्मादिविवाहपश्वन-नयनव्ययौतकधने भक्ति भावा माता पिता ति क्रमः। आसराहिविवाहत्रयसमयलञ्च-तकधने माता पिता भाता भना चेति कमः। ते देवर: ततो देवरगुक्रमर्भृत्वशुरगुक्री गनीपुत्र: तती भर्तृभागिनेयः तती आष्टपुत्रः री जामाता ततः चयरः ततो धाळचशुरः । आरनन्तर्थनमेख स्पिष्डाः ततः मञ्जल्याः : समानीदना:।" इति तङ्गीकायां श्रीक्षा इरं, चि, (युधिस्टिस्ख द्रहमिति । युधिस्टिर

इरं, चि, (युधिहिरस इर्मिति। युधिहिर अण्।) युधिहिरसम्बन्धि। यथा,— । च यौधिहिरी सेना गाङ्ग्येष्यरताङ्ति।। । पत्पाटभीनानां विदेव तत्तां गता॥" इति सन्दासारतम्॥

सिहिरस्टाप्ये, युं। यथा, महाभारते। ९०। ५६

विक्रिर, सुचकुत्त सौनन निधिते, धरे

वदार्यत संग्रामे मध्वा इव दानवम्॥"
वासुद्देवस्य पत्नीविशेषे, स्ती। यथा, हरिनंशे।
१६०। २०—२१।
"कौशिक्यां सुत्मोमायां यौधिष्ठिय्यं युधिष्ठिरः।
कापाली मरुड्येव जजाते चित्रवोधिनौ॥
एवमादीन पृत्वाणां सहस्राण निवेध मे।
दणायुनं समास्थाता वासुदेवस्य ते सुताः॥")
यौधियः, युं, (योधमर्हतीति। योध + एण्।
यद्वा, "पार्श्वादियोधियादिस्यामस्यभौ।" ॥।

३।११०। इति खार्थे अन्।) योहा। इति विद्वान्तकौ सकी। (युधिहरपुन्न:। स च प्रेय-रानदी जिन:। यथा, सक्षाभारते।१।६५। १६। अधिहरस्तु गोवासनस्य प्रेयस्य देविकां नाम कन्यां खयसरां लेमे। तस्यां पुन्नं जन्यामास योधेयं नाम॥" नगरानपुन्नाः योधेया इति खाताः। यथा, हिरवंग्रे।३१।२५। "दमद्वास्तु संजज्ञे प्रिविरोग्रीनरो नृपः। प्रिवेस्तु श्रिवयस्तान्। योधेयास्तु नगस्य ह॥")

यौनं, की, (योनेरिस्मिति। योनि + अख्।)
योनिसम्बन्धाधीनपापूम्। यथा। बौधायनः।
"संवसरेख पत्ति पतितेन स्हाचरन्।
याजनाध्यापनाद्यौनात् सद्यो हि ग्रयना-

सुमन्तः। यश्चेतैयौनमोखश्रौवादीनां सम्बन्धानामन्यतमेन सह सम्पर्कमियात् तत्याप्येतदेव
प्रायश्चितं विद्ध्यादिति। इयात् क्यांपात्।
एतदेविति द्वादश्वाधिकमित्यर्थः। स्त्रत्र याननाहीनामन्यतमेन संवत्सरेण प्रततीत्यवगन्यते।
इति प्रायश्चित्तविवेकः॥ (उत्पत्तिकार्यम्।
यथा, महाभारते। १६: १०२। २५।
"यत्रामियौगाश्च वसन्ति लोका

सन्योनयः पर्वतयोनयस्य॥" उत्तरापयनातनातिविशेषे, पुं। यथा, महा-भारते। १२। २००। ४३। "उत्तरापयनकानः कीर्नथिस्थामि तानपि।

यौनकाम्मीनगालदाः किराता वर्ळरेः सह॥")
योवतं, की, (युवतीनां सम्ब्रः । युवति +
"भिचाहिश्योश्या" ४।२।६८।इति स्थाः ।
प्रेवद्वावाभावस्थाः) युवतिसम्ब्रः । इत्यमरः ।२।
६।२२॥ (यथा, गीतगोविन्हे । १०।१५।
"रितस्तव कलावती क्चिरचित्रवेले भुवावहो विवुधयोवतं वहस्ति तिल् । प्रक्षीगता॥"
युवतिभः स्वस्तिति । वृक्षविश्वेषः । यथा,
यङ्गीतदामोदरे ।

"मधुरं वहुकीकाभिनैटीभियंत्र गृत्वते। वस्रीकरणविद्याभं तहास्यं योवतं भतम्॥") परिमाणम्। इति त्रमरटीकायां भरतः॥ योवनं, की, (युवन् + "हायनान्तयुवाहिन्योऽख्।" ५।२।१६०। इति त्राख्।) यूनो भावः। तत्राखायः। तारुख्यम् २। इत्यमरः॥ ययः ३

इति । ततु सप्ति वर्षेपयनाम् षया, "आधीष्पाह्रवेदालसरगस्तत उचाते। इड: स्वात् सप्ततिरूईं वद्यीयान् नवते: परम् ॥ इति स्ट्राति ॥

नवधीवनलक्षणं यथा.—
"दरोद्धितस्तनं किस्तिन् चलाकं मेदरस्मितम् मनाग्राभिस्पूरद्वावं नवं योवनस्व्यते ॥"

द्वाञ्चलनीलम्बाः॥ ("गर्भेषरत्मम् अभिनवयीवनत्मभाषिक्पत्ममः मानुषपत्तिलक्ति महतीयं खखनप्यरम्परा। सर्वादिनयानामेकैकसधिषामायतनम्। किस्त समबाय:। धीवनारमने च प्राय: प्रास्त्र जल प्रचालनिकंगलाणि कालुग्यसपयाति बुद्धिः। च्यतुज्भितधवजनापि सरागेव भवति वनां डिटि:। उपप्रदर्गि च वास्त्रेव शुष्क्रपचंसस्-इतरजोश्रान्तिरहूरमासे ऋया 👚 यीयनसमये पुरुषं प्रकृति:। इन्द्रियहरिखहारिगी च सत्तमातिहरकीयमुपभीगत्याहिकाचा । नद-यौवनकप्रद्वितासमञ्ज सिललानीव तानीव विषयस्टपार्यासाद्यमानानि सधुरतराग्या-पतन्ति सनसः। नाभ्यति च दिख्योह इवो-न्मार्गपर्वक्तः पुरुषमद्यासङ्गी विषयेषु।" इति कादमयां चन्द्रापी इं प्रतिश्वना प्रीपर्श्यः ॥) नवयीवनकारकसीषधं यथाः,—

"अश्वगन्धानागवलागुड्मांम् निवितिकाम्। रूपं भवद्यया तदत् नवयोवनचाहिकाम्।" इति गारुड्रिष्ट अध्यायः॥

यौवनकरहकं, पुं, की. (यौवन जरहकासव इ:स्वद्वात्।) युवस्ताः। इति ग्रन्ट्सालाः। वयस्तोदा इति भाषाः।

यौवनिषड्का, की, (यौवने पिड्का।) युवकारी सखे जातः चुनस्मोटकः। वयस्मोड्रा इति भाषा। (यथा, सम्रुते निदानस्थाने।१६। "यौवनिषड्का पद्मिशे करहका जनुमश्चिरि-खादि॥") तसम्बर्शयथा,—

"श्रात्मजीकगृहकप्रकाः क्षमाकतश्रीगितैः। जायन्ते पिड्का यूनां कक्षे या सम्बद्धिकाः।"

दित सुमृते।१।१८ साधायः। अस्याधिकिताः स्वद्धिकाश्च्दं दृष्याः। योवनकात्ताः, को (योवनस्य कान्ताः चिद्रम्।) कावर्यम्। स्तनः। इति मेदिनीः। ने,११०॥ ताकर्याच्हृम्॥

यौदनात्रः, पुं, (युदनात्रस्मापत्यमिति। युदनात्रः ÷ स्वस्।) मान्वाहराजः। इति दिकाग्हण्यः। स्राप् च। "यौदनात्रोध्य मान्याता चक्रदर्नायनोप्रसः।

सप्तवीयवतीमेकः प्रशासाण्युतस्ति सः । इंसे च यत्रं अतुभिरात्मविद्धृरिद्ध्ति गैः ॥ स्वेदेवमयं देवं स्वात्मकमतीन्द्रयम् ॥ द्वां मलो विधियेत्रो यजमानस्त्रथिक्षेत्रः । स्मो देशस्य कास्त्र यावन् स्व सदेवि सा यावस प्रसितिकृति

तत सर्वे बीक्या

श्राप्विन्दोर्द्हितरि बिन्द्रमळासधावृषः। प्रकृत्समम्बरीयं नुचुक्तुन्द् च योगिनम् ॥ तियां खसार: पचाशान् सीमारं विविरे पनिम्॥" इति क्रीभागवते ६ स्कल्वे ६ च्यधायः ॥ विनाश्वतः, एं, (यौवनाश्व-)स्वार्धेकन्।) मान्याष्ट्राच:। इति जटाधर: ।

बाकिं, ति, (युशर्+चाण्। "तसित्रणि च शुश्राकासमाकौ।" ४। इ। २। इति प्रक्रते-र्वभकादेश:।) युद्मनसम्बन्धः। युद्माकिमदं इत्यर्थे गाप्रवयेन निष्यत्रम्। इति सुम्बदोध-थाकरणम्॥ (यथा, कथासरित्यागरे। ११२।

"इंखादासासु जन्पन्सु मिलितेयव तत्च्यम्। विद्याधरी धुमिश्रिको यौद्याको श्वातरहिव:॥") प्राकीनं, (त्र, (युद्धाह⊹ "युद्धादस्तदोरस्य तरस्यां खन्न ।"शश्रा इति खन्। "तस्तिन्नश्या चेति।" ४। ३। २। इति युदाकादेश: ।) युदान्सम्बन्धिः, युग्नाकिमिदं इक्ष्यें खीन् प्रक्षयेन निष्यत्रम्। इति सुःचबोधयाकरणम्॥ युग्नक्ट् यानिखित-लादवसरसङ्खा गौगयुग्रहसाच्छव्यपयोगोरच लिखते। गुयारकारोमं खाले गौणले च सिजस डेडसां स्टब्स्यम्हगारत् तेषु परेषु त्वाच्ययवंय-तुभ्यमत्वतवसमाः स्युरेव । सिजसाटरस्यव युद्य-इसादीर्मध्यत्वे एकवचने परे लक्सदी हिवचने परे द्वापी बच्चने परे स्वस्ट्पेश विम्हानस्, गों खले तु परविभक्तिं सनाइत्य युदा दसदोरं कली त्वसादी दिले युवाकी बहुने खरूपेणावस्थान.. मिति। 🕯 ॥ यथा वामतिकान्त: चातिलं चातिलां

च्यतिय्यम्। च्यतित्वां चतित्वां चतित्वान्। अतिलया " अतिलाभ्यां अतिलाभि:। अति_ नुभ्यं चतित्वाभ्यां चातित्वभ्यम्। चतित्वन् चति लाभ्यां चातिलत्। चातितव चातिलयो: चाति-ल्याम्। ऋतिव्ययि ऋतिल्योः ऋतिलासु ॥ 🛊 ॥ शुवामितिकान्तः स्रतित्वं स्रतिश्ववां स्रतिय्यम्। व्यतियुवां व्यतियुवां व्यतियुवान्। व्यतियुवया चितियुवाभ्यां अतियुत्राभिः। चतितुभ्यं चति-युवाच्यां चातियुवम्यम् । चातियुवन् चानियुवास्यां व्यतियुवत्। व्यतितव धानियुवयो: व्यतियुवयाम्। चानियुवांच चातियुवयो: चातियुवास ॥ ॥ युश्चानतिकान्तः; छतित्वं खतियुद्धां व्यनिय्यम्। चतियुशां चातियुशां चातियुशान्। चातियुशाया

चातियुद्धाभ्यां चातियुद्धाभिः। चातितुभ्यं चिति-युग्राभ्यां चातियुग्रभ्यम् । चातियुग्रात् चाति-युग्राभ्यां चतिष्ठुयत्। ऋतितव अनिष्ठुग्रयोः चातियुष्मयाम् । चातियुष्मयि चातियुष्मयोः चाति-युगासु ॥ 🗱 ॥ मामतिकान्तः चळहं अतिमां चितिवयम्। चातिसां चातिमां चातिमान्। यतिमया यतिमामां यतिमामिः। यतिमद्धं

सस् ; ● ३

चितमाभां चितिमसम्। चितमत् चिति-- व्यक्तिसयी' मार्था स्रित्मत । चातिमवि चातिमयी चाति

याबद याबार्वा

चानिवयम् । चाळावां चाळावां चाळावान् । अव्यावया अकावाभ्यां अव्यावाभि:। अति-महां अवावाधां खवावध्यम्। खवावत् चिखावास्यां बर्यावत्। चितिमम चेखावयी: च्यवावयाम्। च्यवावयि च्यवावयोः च्यवा-वासु ॥ 🗱 ॥ व्यस्तानितकान्तः व्यव्यहं व्यव्यसां चानिवयम्। चायसां चायसां चायसान्। चळसया चळसाभां चळसामि:। चतिमस्रं ययसाम्यां चारसान्। चारसान् चारसाम्यां ष्यासान्। षानिसस वायसायो: वायसायास्। **अयस्मि ययस्योः अथसास्।** दुर्गादास:॥

र, रेफ:। यथा। वर्णान् कारतकारी राईफ:। इति कलापसंचित्रसारयाकरशी॥ कारच। रकार:। इति प्रक्रियाकौ मुदी॥ सत् सप्तविश्व इलवर्षे:। तस्त्रीचारणस्वानं मही। इति सुग्धनोधवाकरसम्॥ 🗱 । (तथा च शिक्वायाम्। १७३

"खुर्मू इंगा ऋटुरसा दनका लतुलसाः स्ट्रता: ॥")

तस्य स्वरूपं यया,—

"रेफच चचलापाङ्गि! कुग्डलीहयसंयुतम्। रस्तियुक्तनाकारं पचढेवास्मकं यहा। पचप्रागमयं वर्ण चिविन्द्रसहितं सदा।" इति कामधेनुतस्ते ६ घटतः । * ।

तस्य जेखनप्रकारो यथा,— "दचन: कुण्डली रेखा वामाहचंगताष्यधः। युनर्दचानता हैया ननीश्योगत्व चोईत:॥ भवानी प्रदूरी विद्विस्तासु तिस्तन्ति निख्यः। अर्हमात्रा **त्रस्टिंगा महायत्तिः** प्रकीतिता॥"

"अर्द्धाधः प्रमती रेखा चिकीयाधीगता हि सा। विधिरीशः केप्रवस तासु तिष्ठन्ति निराधः। क हेस्यिता तुथा माचा सा भक्तिः परिं-कीर्तिता।

तस्य मध्यमता रेखा विद्वरूपा हि सा स्ट्रता। निर्मेशोध्यी सदा वर्णों न नदाचित् गुणीभवेत्।" चस्य धानं यथा,—

"बबिकडो महारौदी रक्ताखा रक्तबीच-

रत्तवर्वायरभुजां रत्तपुष्पोपधोभिताम् ॥ रक्तमाल्यामरधरां रक्तालङ्कारभूघिताम् । महामोचप्रदां निकामग्रसिद्धिप्रायिकाम् ॥ एवं ध्राता ब्रह्मरूपां तत्थन्तं इत्र्या चपेत्॥" तळणामनली यथा,—

"त्रिप्रक्तिपक्षितं देवि आसादितत्वसंयुतम् धर्मदेनो सय वर्ष सततं इति वर्शोद्वारतंत्रम् । 🐠 । तस्य नामानि यथा,--"रो रक्तः क्रोधिनी रेफः पावक ख्लोच से सनः। प्रकाशास्त्रां नी दीपो रतक सापरं वली । भुजक्रियो मति: स्वयों धातुरत्तः प्रकाशकः। क्षापको रेवनौदासं कुक्संधी विद्विसङ्ख्या उगरेखा खनदस्डी वेदकराठपना पुरा। प्रकृति: सुगली प्रस्तप्रस्य गायकी धनम् ॥ जीकण्ड उग्ना हृद्यं मुखी चिपुरसुन्दरी। सिन्द्रथीं निजी ज्वाला श्रीशीली विश्वती-

इति नानातन्त्रशास्त्राखि॥ (क्रव्य:प्रास्त्रोक्तमणविश्वय:। यथा, क्रव्यी-मञ्जर्याम्।१।८। "र-लमध्यः।" लघुवर्णमध्यो र: भवति। तस्येदं साङ्केतिकं चिद्रम् 2।2 पदारी ऋखाचरसा प्रयोग राष्ट्री भवति । यदुक्तं वृत्तरत्नाकरटीकायाम् ।

"वो बच्चों रस्तु दाइं यसनमय बवी ग्र:सुखं घस्तु खेदम्॥" धात्वनुवन्धविशेषः । यथाः, कविकद्धहमे ।

"----चो जचारि र वैदिक:।" "वैहिको वेदेव्येव प्रयुक्तो न तु भावाया-मिळ्ये:। यथा, मार्लि स्तृती नगाति॥")

रः, पुं. (राति ऊर्द्धातच्हीति। रा+डः।) पावकः । तीच्याः । इति मेहिनी । रे. १ ॥ कासविद्ः। इति भ्रव्यवाने ॥

रंছ:, [स्] क्ती, (रमते येन इति। रम्∸ "र्मेच।" उणा० ।। २१३। इति ऋसुन्। हुगामस्य धातोः। "यहिर्हिन्यामसुन्

इति खंहो रहः। इति धातुपरीपः।" दय-ज्ञ्चलदत्तः।) वेगाः। द्रव्यमरः। १।१।६० ॥ (यथा, रघुवंशे।२।३४।

"अलं सहीपाल ! तद अमेगा प्रयुक्तमप्यस्वामितो द्या स्थान्। न पादपोन्न्लनश्रात्तरं हः

शिलोचये महर्क्त मारतसा ॥" महादेव: । यथा, महाभारते। २३ । ८। १५। "इरिनेचाय सुख्याय क्यायोत्तरकाय च।

भाखराव सुतीर्याव देवदेवाय रंइसे 🗗 विका:। यथा, सहासार्ते इर्विप्रवर्शे

द्र्पर । १८। "नमस्बल सुरेशाय तसी देनाय रंडसे।

प्रयाताः प्राग्दिशं पुग्यां विपृत्तं कश्यपाश्च-मम् ॥") रक, कम्बादे। उपापने। इति कविकष्णहर्मः। खादी रसोपादनम्। क, राक्यति मोदकं

वालकः। इति दुर्गोदासः॥ रतां, की, (रन्यत स्वज्ञमनेनेति। रन्ज्+काः।) कुकुमम्। तामम्। (अस्य पर्यायो यघा, —

"रत्तं वस्टिं में काखं तामं युलत्तु वरम्।"

इति मेरिनी ते, उप । प्राप ख्रस्य पर्याची वया,

रता'

रक्त को वनद ण्डामल्यमन्यद्वो (इतम ॥ १ इात रक्षमाला) टन्ट्रम् इिहुजम् इत राजानघरः ॥ खख पर्यादो वधा,--'रत्तां सर्वदशीर्यच चित्रुलं दरदी रस:।" इति र्वमाला॥)

रक्तचन्द्रभेद:। तत्र्यायो यथा,— पतङ्गं रञ्जनं रत्तं पचाङ्गच कुत्तन्दनम् ।" इति र्नमाला॥)

ग्र्रीरस्थसप्तथात्वन्तर्गतधातुविग्रेषः। . याथः। रुधिरम् २ अन्दर्भ् ह लोहितम् ४ वसम् ५ चातजम् ६ शोशितम् ७। इता-रः:।२।६।६॥ पलङ्कारम् ८ रोडितम् ६ ङ्ग्तमृ १०। इति ग्रव्हरत्नावजी ॥ कीजा-म् ११ अङ्गजम् ६२ रोधिरम् १६ खनम् १८। ति जटाधर:॥ लग्जम् १५ ग्रीयम् ९६ ोइम् १० चम्मेजम् १८। इति राज-विष्टः॥ 🗱 ॥ अय रत्तस्य स्टिपमा ह। वहा रसी यक्ट्याति तच रञ्जनियत्ततः। पां पात्रक्ष संप्राप्य स भवेत्रक्त संचकः। क्षं सर्वेश्ररीरसं जीवसाधार उत्तम:। इन्धं गुरु चलं खादु विदन्धं पित्तवद्भवेत् ॥ विस्वाधार उत्तम इति। यत कास। विशे वसति सर्वस्तिन् देहे तम विशेषत:! थें रक्ते भने यक्तिन् ची ग्रेशियाति चयं चया

र्थे रक्ती मने च प्ररीरारम्भने। दाग्भटोक्त-र्माणिमिते शुडी जीवी वसति न तुरुष्टे ार्डे रत्तासावणोपरेशस्य वैयर्ण्यसङ्गात्। त्तवद्भवित्। च्यक्तं भवेदित्यधैः॥ ॥ अध **१ख स्थानमार्छ।**

त् बी हा च रत्तस्य सुखं स्थानं तयोः

स्थितम् ।

यचापि स्थितवर्तारक्तानां पीषकं भवेत्॥" इति भावप्रकामः ॥

होषनाध्कीवधं यथा,--भ्रयष्टिपनं पिष्टं वारिणा तमु नेपतः। पृष्टं रत्तदीयः प्रणयाति न संप्रयः ॥"

इति गारङ्धिर अधायः। खखाणी रसी यसत्त्री द्वानी प्राप्य राम ति ॥ भवतञ्चान ।

। तास्त्रेनसा लाप: प्रशिरस्थेन देशिनाम्। रपद्याः प्रवर्तेन रत्तामिव्यभिधीयते ॥ देव स्क्रिया रत्तं रण:संत्रं प्रवर्तते। र्गद्वादमारूई याति पचामतः चयम्॥" दिक्तं ततो मांचम्॥"

। फिनिजमर्थं क्षायं पर्षं तह भीव-किन्दि च बातेन दुष्टम्। नीलं गीतं तं भ्यादं विस्तमनिष्टं पिपी लिकामिनि-ामंस्कर्त्स च पित्तदुष्टम्। ग्रीस्कोस्क-कार्थ स्वाप्तं प्रीतकं वश्वलं पिक्टिलं चिर-मायप्रेमीयमें श्रेशदृष्ट्य सन्बद्धय

स्युक्त काञ्चिक भावभ्रमतो दुर्भव्य च साद्र पातदृष्टम् पत्तवद्रलेगातकषाच दिदीय लिङ्ग सख्रम " "इन्द्रगोपधतीका भ्रमसं इतमविवर्षेच प्रकृतिस्थं जागीयात् ॥" "त्वम्दोधा यत्थयः श्रीकाः रोगाः श्रीणित-

रक्तमोच्च ग्रीलानांन भवन्ति कदाचन॥" "देइस्य रुधिरं मूलं रुधिरेगीव धार्यते। तसाद्यक्षेत्र संरद्धं रक्तं जीव इति स्थिति:। इति सुत्रते सुचस्याने चतुर्देग्रीरधाये। * ।

"श्रीतोषा सिम्धतचा दैतपत्रान्ता च वे गदाः। सम्यक्षाध्या न सिद्धनित रक्तनां सान् विभा-

करकाभं भवेद्वातान् फेगिलं विषदं ततु । पित्तात्पीतासितं रक्तं सीक्ष्यातृ स्यायति वे

ईषम् पार्क्तकषाद्धं पिक्ति तनुमद्दनम्। दिरोविषिकं संस्थातिष्ठिषिकं साविषातिकम्॥"

"नाख्याश्रीतं लघुदीपनीयं रक्तीयनीते ज्ञिसद्रपानम्। तदा प्रशिष्टं ह्यानवस्थितास्ट-गमिर्विशेषेण चरचित्यः॥ प्रसन्नवर्गे न्द्रियसिन्द्रियां यां निक्क्तमचाहतप्रतिवेगम्। सुखान्तितं पुष्टिवलीपपन विशुहरतां पुरुषं वद्गति॥"

इति चर्के सूत्रस्थाने २८ साध्याय: ॥) रक्तः, पुं, को इत्वर्यः । इत्यमरः । १ । ५ । १५ ॥ कुसुम्भ:। इञ्जल:। इति राजनिषेखः॥ (बन्ध्कः ॥ ततपर्यायो यथा, — "बन्यूको बन्धुजीवच रत्तो माध्यान्त्रिकोऽपि

द्ति भावप्रकापाच्य पूर्व्यखळे प्रथमे भागे॥) रतः, चि, खनुरतः। नीज्यादिरञ्चितः। जोष्टितः। इति मेदिनी। वे, ४८॥ क्रीड़ारतः। इति भरिणः ॥ 🟶 ॥ रत्तवर्णवस्तुनि यथा,— "शोखानि भौमतीक्षांशुतास्त्रकुषुमतवाकाः। गुञ्जेन्त्रगोपखद्योतवितुत्कुञ्जर्विन्दवः॥ हगनाधर्जिङाखङ्गांसिसन्द्रधानवः। हिङ्गुलं कुक्तुटिश्राखा तैजः सारसमस्त्रम् ॥ माणिका इंसत्त्रपृष्ठी शुक्रमकंटयोस्खम्। चकोरकोकिलपारावतनेचमखासय: ॥ कुसुभावित्यकाभोकजवाबन्धकपाटलाः। कसलं दाव्मिगुष्यं विस्विक्स्यानपस्त्रवी । ताम्बरागो मञ्जिष्ठावस्व रक्तचन्द्रमम्। चेता गखचतचे चघमारी दर्सादय: ॥" 🛊 ॥

रत्तनीलवाचकानि यथा,—

"सो हितनी सौ युष्कर इरिविड्स कमल समा रतानि। सिन्द्रभूषयोत्यवधनक्षयामोजिनीदलानि।"

वया पुरुषर शिरि' सुगै क्रमायो विद्रम प्रवालविधिष्टर्स्य । कमल पद्मपाणीयासलयो क्रकारन जास्तु भेन्द्रीलयो ।सन्दरभूषण सिन्दरालद्वार ग्राचयो:। उत्पन्तसृतुक्षरमांसन्दीवरयो: । धन ञ्जयोशियपार्थयोः। अम्मीजिनीदलं मञ्जपत्रपु-टिकियो:।

"कमलाधिप्रपद्मियौ नागजिनकान्तरुर्थभूः। रक्षाकरवर्त्रीक: सदाधिकमलतृति: ॥" कमलाधिपपर्देशी दृश्येलणीः नाग्राजिन गरही नागसाडीं च । कान्तः नभनीयः कं जनं तस्यान्नय। खणंभृः खर्योद्धनं यमच। "सदा सिन्द्रमुच्जेता कलयन् कमल्पियम्। स्तृटग्रोमनताम्बश्रीवंराष्ट्रनामिदीधिति:॥ एवं सुसम्पन्नखप्रभः विदूरमगिदीधितः। प्रवालप्रवलक्ष्यः कलभागुमितक्ष्वः॥"#\$ रक्तश्वतवाचकानि यथा,--"रक्तवी इरियुचिषुष्करभ्रतपचस्यंका-

नवहंसमद्यापद्याकसीदराः कमनकीलाने॥" प्टरियान्द्रस्थ्यो:। प्र्चि: खेतवंथ:नर्थो:। पुष्करं जनपद्भयो:। प्रतमत्रं संसपद्भयो:। स्टब्स कान्त: स्फार्टिके सर्व्यवत्कान्ते च। चाञा: प्रान्ताब-वयो:। नवहंस: नवहंस प्रत्ययस्य द। महा यद्भाः खेतनागं पद्मे च। अर्थः स्फटिक स्थियो । कमजंबसाम्बज्योः। की लासं अलग्लायोः। "सुद्ध वादिभिभानी एकं न (सं रूट्! जुकी:। जर्वेभ्यो जन्मशोसामः; सरोजक्रमुदारिमः; ॥" भानी: परसात् सुहदलादिभि: 🖟 🖟 🛭 सितर्तो यथा। र्विभिनं एल: र्वितृत्यश्व। भागुरतं स्रयंकान्तः रविपद्मराती च। ऋषि-रतं सृषंकालीश्यमञ्जरागी च। रही अर्व दन्तवस्ते यधरच। जलग्रामा जलना चासौ श्रोभा चेति पर्ने पद्मकान्ति:। सर्व सरीजारि श्रीमा वरीचसाहिशीमा पर्त बरीजारिसनः। क्रस्रारियोभा कुस्रचाईयोभा पर्व कुस्-दारिरादिख:। इति कविकल्पनायाम २ श्रेषस्तवके उद्दिष्टवर्णनं नाम १ कुस्मम् ॥ रत्तकः, पुं, (रत्तं रत्तवर्णं कायनि प्राप्नीनीनिः

के + क:।) अन्त(नवृद्य:। वन्धकवृष्य:। रसा-वक्तम्। अत्रागी। इति सेहिनी। के, १४५। विनोही। इति एव्टर्कावली। रक्तप्रियुः। स्लोरख:। रति राजनिवैग्ट:॥ (चन्द-विश्वेतः । अथा, अस्वेदाके । ३ । १०० । "ग्रीनको इस्ति: प्रोत्तः कथायी स्त्तकः स्टुनः। पन्नताल विभो वाकी कथा चः परिकी कितः ॥" रक्त एव खार्थे कन्। को द्वितवर्धे, त्रि। यथा, बहत्सं हितावाम्। द। 8६। "अलयस्तु जनः प्रमाहिसं श्रे

इसरं रक्तकपुव्यवीचनाशः ॥") रत्तकच्दः, पुं. (रक्तः रत्तवर्णः कच्दोरम्सः।) विद्वमः। इति इदेमचन्द्र १ १३२ ।

रताषु इति राजनिर्धेष्ट ।

क्तकन्दमः, पुं. (रक्तं रत्तवर्धं कन्दकं नवाङ्करो । रक्तकुसुमः, पुं. (रक्तानि रक्तवर्थानि कुसुमा-यस्य।) प्रवालम्। इति चिकागडप्रीय:॥ (मुकादयोशस्य प्रवालप्रव्हे विज्ञेया: ॥) त्तावसनं, की, (रतांरतावर्णकमलम्।) र्का-इर्छोत्पलम्। तत्पयाय:। कोकनदम् रक्ताम्भी-जम् इ च्यरणकानम् ४ घोषपदाम् ५ रक्तीन्-पलम् ६ चार्विन्दम् ७ रविप्रियम् प रक्ता वारिजम् ६। (रक्तकम् १०। इति याद्यो त्रखख १३ अधाय:॥) अस्य गुगा:। कट्-तम्। तित्तत्वम्। मगुरवम्। शिशिर्वन्। र्तद्यिहर्वम्। पित्तकपनातश्मनत्वम्। सन्तर्गनार्गलम्: दृष्यलम् । इति राज-निर्वेखः । तत्पर्यायगुगाः ।

"विशेषतः सितं पद्मं पुष्डरीक मिति स्टुतम्। रक्तं को कन दं जी बंगील सिन्दी वरं स्टून स् ॥ धवलं कमलं भीतं मधूरं क्षणित्तित्। तसाद्चपगुर्या कि चिदन्यदक्ती न्यनादिकम् ॥" इति भावप्रकाश्य:॥

त्तनमनं, की. (कावनं जनमात्रयस्नास्यस्ति। चार्य गाराचा गतां रत्तवर्णे कम्ममुन्पल-मिति:) रिकोन्पलम्। यथाः,— "रन्दनागुरुकपूरिकृत्सीच सुगन्दिसिः। कमली: कुम्दी: पुर्या: कज्ञारी रक्तकम्बर्जी: ॥ मलीर्पे पेरपूरेच शोभने में इसिश्चिती:। अर्चैयहिलराजानं सन्त्रेण दिजसत्तस: ॥"

इति पाद्यात्तरखर्ड १३ चथायः॥ त्तवस्वीरका:, पुं, (केस्वीर + स्वर्धिकन् । तनी रता: रतावर्ण: कर्योरत:।) लोहितवर्णकार-वीरपुष्यद्वन:। लाल् कनेल् इति हिन्दी भाषा। तत्पर्याय:। रक्तप्रसव:२ शिधप्र-जुसुस:३ चरडीकुसुम:७ क्र:५ भूतदावी६ गवि-प्रिय: । अस्य गुगा: । कट्लम् । तीत्रालम् । विशोधनत्वम्। लङ्गोषत्रसन्षङ्गिञ्जङ्विषङ्ग-लस्। इति राजनिवेष्टः ॥ नत्पर्णायगुणाः। "करवीरः खेतपृष्यः ध्तकुम्नीःश्वमारकः। हितीयो रताप्रयाच चाडालो लगुङ्काया । करवीरहयं तिलां कषायं कट्टकच तत्। व्यालाचवक्षत्रेचकोपकुष्ठवणापहम्। वीयों खं कमिक ख्यं भह्यतं विषवस्तम्।" इति भावप्रकाशः ।

तालाषानः, पुं. (रत्ताः रह्मवर्णः नाष्ट्रनः।) खनामखातपुत्रवस्यविश्रेषः। तत्पर्धाव: । विदल: २ तमस्कि: ३। इति श्रन्ट्रवावली ॥ काचनाता: ४ मास्त्रपृथ्य: ५ कुदार: ६। इति जटाघर:॥

तकारका, स्त्री, (स्ताः रक्तवर्यः कारकः दश्की-व्याः।) रत्तपुनर्नवाः इति राजनिर्धेष्टः॥ (विवरणसन्धा रक्तपुनर्गवाध्यव्दे विज्ञेयम् ॥) लगारं, की, (रतं कारुं वखा) पत्तङ्गम्। रति राजनिवंदः ॥ लोहिनवर्णेदार च ॥ क क्र सर्वक के इस र स्रावक क्र सुरम्

वेरवम इति

न्यस्य।) पारिभद्र:। धन्वनष्टचः। इति राज-निर्प्रेष्ट; 🛭

रत्तकेप्ररः, वुं, (रत्ताः केप्रराः किञ्चल्काः खस्यः) पार्भिदः । इति र्नमाला ॥

रस्त केरवं, की, (रस्तं रस्तवर्णं केरवम्।) रस्त-असुदस्। इति जटाघर: ॥ (ययास्य पर्याय:। "तदल्यसन्धं सोमारखं इक्ष्रवं रक्त केरवस्॥" इति वैद्यक्रमाला॥)

रक्त को कन दं सी, (रक्तंरक्त वर्धे को कन दम्।) रक्तोत्पलम्। इति जटाधरः॥ (विशेषोऽस्य रक्तोत्पलग्रव्हे ज्ञातवः ॥)

रक्तखहर:, पुं, (रक्त: रक्तवर्ण: खहर:।) रितावर्षेखद्रिष्टचाः। तत्प्यंथः। रह्नसारः, २ सुसार: ३ नाम्बसारक: ३ वहुप्रका:५ याजिक:६ कुष्ठनीहन: ७ यूपहुम: ८ अस्रखहिर: ६ यर:१०। यस गुणा:। कट्लम्। उचालम्। कषायलम् । गुरुलम् । तिक्तलम् । चामवाता-स्वानव्यभूत व्यर्गाधित्य स्व। इति राज-निर्धेग्ट:॥ तत्पर्थायगुणाच्चः।

"खरिरो रक्तमारच गायस्रो हन्नधावनः। कर्टकी बालपचच बहु प्रत्यच यज्ञियः॥ खरिर: भीतली दन्य: कण्डुकासार चित्रणुन्। तिक्तः कथायो मेरोघः क्रमिमेच्च्यरवणान्। विवयोगामपितासपाण्डकुरुकपान् हरेत्॥" इति भावप्रकाशः॥

रत्तमन्धर्कं, की, (रत्तं रत्तवर्णं मन्धकम्।) वीलन्। इति राजनिर्वेग्टः॥

रक्तगुल्मः, पुं, (रक्तजो गुल्मः इति मध्यपद्नोपौ कर्मधारयः।) स्वीयां रक्तच्युत्यरोगः। तस्वी-षधं यथा,---

"दिजयशीत्रिकट्कं चूर्यों पीतं हरे च्छिव !। तिबक्षायेन संयुक्तं रक्तगुर्त्वा क्लिया इद्र 🕍 इति मार्ख् १६६ अध्याय:॥

(तथास्य निदानादिकं यथा, ---

"श्रोणितगुद्धास्तु खलु स्विया एव भवति न पुरुवस्य गर्भकोन्डानवागमनवैग्रेकात्। पार-नल्याद्वेशारदात् सनतमपचारानुरोधा-देगानुदीर्थानुपरत्यन्या आसगर्भे वाष्ट्रात् पसिते तथायः चिरप्रजानाया ऋसौ वा वात-प्रकोषनान्धास्त्रमानाया वातः प्रकोषमाप-दते। स प्रकृषिको योन्या सुख्यमनुप्रविक्यार्भव-मुपरकाद्विमासि मासि तदार्भत्रमुपरध्यमानं कुच्चि दहेयति। तस्याः श्रूलकासातीसार-च्छरीरो चनाविपाना इमहे निहाल खन प्रसेकाः समुपनायको सनयोच सन्यमोष्ठयोः सनमण्ड-लयोच नार्था। म्वानि: चचुयोच च्हा हक्ताचो होहरः श्रवंषुः पारयोरीवचोत्रमी रोमराच्या योग्याखानातत्वमपिच योग्या दौर्गन्यमासाव-चोपणायते। वेदलकास्या गुलाः सन्दतं ਾਹ" दति चर्क

"न सन्दते नोदरमेति हर्षि भवन्ति लिङ्गानि च शर्भिकीनाम्। तं गर्भकालाति असे चिकित्य-महामवं गुलासुभान्ति तज्जा: ""

इति सुश्रुतं उत्तरतन्त्रे ४२ अधाय: ॥ तथा च। रत्तगुत्सस्तु व्विया एव प्रजायने। घथा,---

"ऋतों वा नवस्तावा यदि वायोगिरोगिगी सेवते वानलानिकी ऋइक्तस्थाः समीरणः। निरुणह्यार्त्तवं योन्यां प्रतिमासमवस्थितम्। कुचिं करोति तर्मभीलङ्गमाविष्करोति च ॥ हृह्वासरौर्ह्रसन्यर्भेनं चामनारिकम्। अभेण वायुसंसर्गात् पित्तयोगितया च तत ॥ भौगितं क्षरते तस्या वातियत्तोत्यगुल्मजान् । रक्सम्भराचातीस।रहाड्ज्यरादीतुपद्रवान् ॥ गर्भाष्य च सुनरां यूकां द्थास्माय्य । योन्यास सावदौर्यत्यतोहस्यन्दनवेदनाः॥ न चाङ्गिर्गभैवद्गुल्यः स्पुरव्यपि तु ऋलवान्। पिखीभूत: स एवास्था: कदासित् स्यन्दते

न चास्थावद्वेते कुचि गुँख्य एव नुवर्द्धतः। खदोषसंश्रयो गुल्बाः सर्जो भवति तेन सः॥ पार्कं चिरेण भजते नैव वा -----॥" इति वाभटे निदानस्थाने एकाद्श्रध्याये ॥ *॥ तथास्य चिकित्सा।

" अरक्तगुर्को गचपाचनक्तु न हिङ्गपानं कटिचालनचाः न चैव संस्त्रेदनभई नम्ब न वा क्रमेक्रीन्झवनं इंदलक्षा रोषाच्चैनं खहिरमाग्रध्यना समङ्गा कार्योक्षवेतसम्म प्रतसंप्रयुक्तम्। गुर्सं सर्तामपि चाच निष्टन्ति भी वं हुन्कोदनच विनिह्नाचि क्हारसाम्॥ भीरपानं प्रदातयं प्रतसीवर्षेणान्वितम्। रक्तगुल्मविनाभाय यहाहि चनजेशीप वा ॥ न हिङ्गसंयुनं पथ्यं न चीयां न विदाधि च। रकाजी चानची गुल्यो मांसानि चाङ्कान चि ॥" इति हारीत चिकित्सितस्थाने चतुर्चेश्थाये॥) चान्यत् गुल्मशंब्दे द्रष्ट्यम् ॥ 🕸 ॥

रक्त प्र:, पुं. (रक्तं इन्तीति। इन् + "अमनुष्य कर्नुके च।" ३। २।५३। इति टक्। रोहितकष्टच:। इति जटाधर:॥ ('र्हतिक पान्देश्य विश्रेषो स्य:॥)

रक्त भ्री, स्वी, (रक्तं हन्तीति। इन् + टक्। श्रीष्। हुर्वाविष्येष:। गाँठिया दूर्वो इति भाषा॥ यथा "महौवधिश्व गोलोन्यां रऋष्टी रऋपितहा ॥' इति प्रवस्यक्तिका।

रक्त चन्दनं, जी, (रक्तं रक्तवर्षे चन्दनम्।) रक्त वर्णेचन्द्वकाष्टम् । (घषा, रामायकी । २।३३।६ "पद्भरागोचितां चीतां रक्तचन्द्रगरेविनीम्। र्भ भीतचा नेष्यळा सु विवर्धताम् ।")

हतीरेश्धाये । वया च

नम् 🛭 जुदन्दनम ५ इत्यमर । १। ई। १३२। तामसार्म ६ तामरम ७ चन्यु नम् 🕒 इति रतमाला। लोहितम् ध भौणितचन्दनम् १० रक्तसारम् ११ तास्त-सारकम् १२ च्हानचन्द्रम् १३ अर्कचन्द नम् ९८। इति राजनिष्याः॥ रक्ताङ्गम् १५ प्रवासम्बम् १६। इति भावप्रकाष्यः ॥ पत्र-कुम् १७ पत्तसम् १८ रत्तवीजम् १६। इति भ्रद्रतावली। अस्य गुणाः। स्रातभीतल-लम्। तिक्तलम्। ईचण्यतस्रोषभूतपिच-कपक्षासञ्बर्धानि जनुवसय् हवाना शिल्य । इति राजिनिधेग्टः ॥ स्रापि च । "रक्तं भौतं गुरु खादु ऋद्विष्णासिपत्तहृत्। तिकतेत्रस्ति वधं व्यस्वणविवापसम्॥" इति भावप्रकाशः॥

अग्यच । "रत्तिपित्तवरं बळां चचुळां रत्तचन्दनम् ॥" इति राजवस्मः॥

च्चपविश्रेषः। राङ्गचिता इति भाषा॥ सत्-पर्थाय:। कातः २ खाळातः ३ कालमःतः ४ व्यतिहीयः ५ साव्यारः ६ वासिः ७ दाइनः ८ पावक: ६ चित्राङ्ग: १० महाङ्ग: ११। अख गुणाः। प्रवसायकारतम्। रूचलम्। कुछ-व्रत्यः जोष्टवेधकत्वम्। रचनियासकत्वम्। र्सायनविष् । इति राजनिर्धेष्टः ॥

क्तपूर्ण, की, (रक्तं रक्तवर्णं पृर्णम्।) किन्दृ-रम्। इति चारावजी। १४॥ रक्तवर्णनुषे-

क्तजन्तुकः, पुं, (रक्तः रक्तवर्धो जन्तुः। ततः खाधे कर्। अथवा रत्ता खायता जन्तवीय किन्।) भूनामः। इति राजनिष्यः। रक्तवर्णजेन्तु-

क्जिइ:, पुं, (रक्ता रक्तवर्णो भ्रोणितपानादी कासतावा जिल्ला यस्य।) सिंह:। इति ग्रन्दमाना । रसावर्थानकायुक्ते, चि.।

किम्स्टी, स्त्री, (रत्ता रत्तवर्था (कस्टी।) रत्तवर्णे भिर्दीपुष्पष्ठचः। तत्पर्यायः। कुरः वकः २। इत्यसरः ॥ (विश्वेषीरुखाः कुरुवक ग्रस् चातवः॥)

नतुष्डः, ई, (रस्ती तुष्डी यस्त्रां) ग्रुनपदी। इति राजनिवेग्दः ॥ बोहितसुखयुक्ते, चि ॥ ततुष्डकः, पुं, (रक्तसुष्टो यखा। कन्। भूनागः।) इति राजनिर्धेग्टः ॥

त्तर्या, स्त्री, (रत्तानि रणान्यस्याम्।) मोसः चिका। इति राचितिर्धेतः॥

तिवृद्धत्, स्त्री, (रत्ता निष्टत्।) रत्तवर्ध-चिष्ठता। जाल तेजदीः। इति भावा । तन् पर्यायः। कालिन्दी २ चिपुटाइ ताम्त्रपुष्पिकाः। अनवर्णा ५ मझरी ६ अन्त्रता ७ काक-नः चिका न। ऋस्या गुका तिकत्वम् कट सम् उध्यसम्। रेजनसम् यश्योमक

विष्ठसंघारित्यम चिनकारित्यच दातराज अस्या निषीषा यथा रिघग्र "तयोगेखतर विद्व म्हल यदरगाप्रमम्। सुक्रमारे प्राथी वहीं खड़कों है च तत् शुभम्॥" इति चर्के कळाखाने सप्तमेवधाये। "अक्षामं हरम्लं श्रेष्ठं म्लविरेचने॥"

· इति सुम्रुते स्त्रच्याने ४४ चाधायः॥) रक्तदन्तिका, क्ती, (रत्ता दन्ता: चस्या:) रत्तदन्ता + स्वार्धे कन्। टापि अत इलम्।)

चरिह्या।यथा,— "भन्यक्याच तानुयान् वैप्रचित्तान् महा-

सुरान्। रक्ता दक्ता भविष्यक्ति दाजिमीकुसुमीयमाः ॥ ततो मां देवता: स्वर्शे मर्ळालीके च मानवा:। स्तुवन्तो बाइरियन्ति सततं रक्तरन्तिकाम्॥" रक्तपादः, पुं, (रक्ती पादायम्य।) भुकपची। इति सार्के खें बपुरांगे देवी माहास्री । ६१ ।४०। रत्तदला, की, (रतानि इताम्यस्था:।) निविका। चिविञ्चिका। इति राजनिष्युट: ॥

मचित्रतः, पुं, (रत्तोः रत्तवर्णस्थित्रतः।) रत्तडक्, [ग्र्]पुंच्नी, (रत्ताडक् डिर्थिखः।) कपोन:। इति केचित्। रक्त वर्णेचच्छर्वि-शिष्टे, जिल

रत्ताधातुः , पुं, (रत्तो रत्तवर्थी श्रातः।) गेरि कम्। इति चिक्तरक्षप्रेषः । (च्यस्य पर्यायो |

"ग्रीसिकं रक्तधातुच गैरेयं गिरिजनाथा। सुवयोगेरिकन्द्रकातो रक्ततरं हितन्॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्य प्रयमे भागे॥) साम्बर्ग इति राजनिवैष्टः । रक्तवणेधानु माभ्य ।

रक्तनानः, पुं, (रक्तो नालोश्स्य।) जीनप्राकः इति राजनिर्घेष्टः॥ (विवर्शमस्य जीव प्रांकप्रव्हे विश्वेयम् ॥)

रक्तनासिकः:, पुं, (रक्तानासिकास्यः) पैचकः। इति ग्रव्हरवावली 🏿 लोहितनासायुक्ती, 🖼 🗷 रत्तपः, पुं, (रत्तं पिवतीति। पा 🕂 कः।) राचनः। इति मेदिनी। पे, २१॥ रत्तपान कर्तर् चि॥

रक्तपचः, ग्रं. (रक्तीं पची चस्य।) गरः हः। इति

रक्तमधिका, स्त्री, (रक्तानि पत्राखास्याः । स्वार्थे कन्। टापि कात इत्वचा) नाकुली। र्त्ता-पुननेवा। इति शक्तिविधिष्टः ॥ लोक्तिपच्छ ।

रक्तपदी, स्त्री, खुदरचविशेष:। यथा,--"भ्रमीपचा रक्तपदी समङ्गाञ्जलिकारिका।" इति चडाधर:॥

रक्तपद्मः, गुक्रीः (स्की स्कावर्धो पद्मः।) स्का-वर्षकमलम्। तलायायः। रत्तस्रीरहम् २ रक्तोत्पलम् इ कोकनदम् ४। इद्यमरः । १। १०। हर ॥ चस्त्र प्रमार्ख यथा,---

"येषा जजितकामाखा देवी मङ्गजनकिका।

च दिसुजा सौरदेशिका । सा च त्रदासुक्रुटमांकता।

र्लाक वयवस्ता चास्ततत्रका प्रभानना नवयोवनसम्यता चाळ भी ल ननप्रभा

इत विध्यास्तिलम्॥ रक्कापत्तवः, पुं, (रक्ताः वस्तवा अन्यः।) अयोकः ष्टचः । इति राजनिर्देखः ॥ लोहितपत्रकः ॥

रत्तापा, स्त्री, (रत्तं पिवनीति। पा+क:+ क्तियां टापः) जनीता। डाकिनी। इति मेहिनी। मे, २३ ॥ भ्रोगितपानकत्तेरि, वि ॥

रक्तपाकी, स्त्री, (पचते इति। पच्+धन्। रताः रत्तवणः पाके यसाः।) हहती। इति राचिनिषेखः ॥

रक्तपाता, स्त्री, (रक्तं मानयतीति । पन+ शिच + अत्। स्तियां टाप्।) जलीका। इति म्ब्रिहा वसी ॥

इदि हैसचन्द्रः ॥ (यथा, रामायग्री। ०।६।५०। "रक्षोगगखोपरिष्ठात् परिश्रमति का्जवत्। कपोता रक्तपादास सारिका विद्वा ययु:॥" लया च याज्ञ ल्लाः। १।१०५ । "चार्याच रत्तपादांचा सीर्गवस्त्रसेव च। मत्यां च कामती जाधा सीपवासका है चरेन्॥")

लोडितचरणयुक्ती, नि ॥

रक्तवादी, स्त्री, (रक्ताः पादा ऋखाः।) बच्चातु:। (खाखा: पर्यायो यथा, --"जञालुः स्टात् भ्रमीपना नसङ्गा जन-

रक्तपादी नयस्तारी नाम्बा खदिरकेळिप ॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यावर्षे प्रथमे भागे।) हंसपदी। इति गाननिर्देग्टः॥

रक्तपायिनी, स्त्री, (रक्तं पातुं प्रीलमस्या। पा-|- किन। (स्त्रयां डीव्।) जलीका। इति राजनिवेश्टः ॥

रक्तपायी, [न्] (व, (रक्तं पातुं प्रीक्षमस्य। मा + रिक्षान: ।) रत्तपानशीत: । इति व्याकर-

रक्तपारदं, की, (रसंरक्तवर्णे पारदम्।) हिंदू-लम्। इति हारावकी । १५५॥ जटाघरे. पुं! रक्तपिक्टं, क्वी, (रक्तं रक्तवर्णे प्रिकटीमव।) जवायुव्यम्। इति प्रब्द्रतावली ॥

रक्तविष्टकः, युं, (रक्तविष्टिमिवेति । रक्तविष्ट+ दवार्षे कन्।) रक्तालुः। इति राजनिर्धछः। रक्तपित्रं,की,(रलदृषकं पित्तमिति। सध्यपद्वं।धी कमीधारय:। "रताम पित्तम रत्तिपत मिति इन्द्र इति सुश्रुत:। रक्ताच्च तम् विकर्शित रक्तिपत्तं रागगाप्तं पिनसिति वासीधार्य इति चरकः।") रोमविशिधः। तस्य निहानं वणा,

धननारिकवाच। "अयातो रक्तेपित्तस्य निदानं प्रवदास्वदम्! स्योगानिककद्वस्तवशाद्विदाहिभि:॥ कोदवोहाचकैचाम्यैकदुक्तैरतिसेविते । कुपित पित्तवे विकादव रक्तका

ते (मथसुळारूपलमागम्य वाप्रवंसत्तम्। पित्रक्तस्य दिलते: संस्माद्यगाद्य ॥ मत्ववर्गानुष्टतेषु रक्ते न व्यमदिष्यते। प्रभवत्यस्त्र स्मात् जीहती यञ्जनः तत्। शिरोगुरलमर्गाः भीतेच्हा मधुकोलापः। इहिंहट्इहिंवेभत्यं काय: खाचो सम: कम:॥ बोह्नितोश्लोहितो मत्यामगन्यास्य च विञ्वरः। रत्तसारद्रहरितवर्णता नथनादिषु॥ नोललोहितपीतानां वर्णानामविदेतनम् । खंगे तर्षंघिमेलं भवलस्मिन् भविष्यति॥ कहें नामाचित्रणीसीसींट्योनिग्रदेश्यः। कृषितं रोमकूपेश्व समसीसान् प्रवर्तते॥ अर्दं साथं जणाद्यसान् नहिरेचनसाधितम्। वजीवधश्च पित्तस्य विरेको हि वरीयधम् ॥ ब्यनुबन्धी कषी यस नच नस्यापि पृह्विकत्। कवाया: खाटबो यख वित्रुष्टे श्रीक्रालोहिता: ॥ कट्तित्तक्षयाया वा ये निस्मान् कषावद्याः । च्यघो याप्यच नामुक्षात् तत् प्रवर्द्धनसाधनम् ॥ खालाँ विधय पित्तस्य दमनं नतु चौषधम्। व्यनुविष्य च लीपस्य भानतिपत्तनरस्य तत्॥ क्षायाच्य हिनास्तस्य मध्रा एव केवलम्। कषमारतसंख्यमधाध्यमुपनाधनम् ॥ मसराप्रतिलोमलाहसाध्यादीपथस्य च। नहि संधोधनं जिचिद्स्य च प्रतिलोमनम्॥ शांधनं प्रतिलोमच रलापित विनिर्व्यतम्। गवमेवीपश्मनं सर्वश्रीधनसियाते॥ सर्छेळाह देषियु सर्वया छ्ह्मं हितम्। तम दोषोक्ष्य ग्रमनं शिवास्त्र इव लच्यते। उपद्वास विक्रतं क्षत्रक्तेष् चाधिकम्॥"

इति गाम्ड्रे १५६ व्यथायः॥ 🔻 ॥ तस्योषधं यथा.— "चिटना चिपला श्यासा प्रियली श्रक्तरा सधु।

मोदक: सदिपातानो रक्तपित्तच्यरापद्य: 🛭 वाशायां विद्यमानायामाशायां जीवितस्य च। रलपिती चर्चा कासी विसर्थमवसीद्ति। **गटरू**षकरुड्डीकापण्याकायः स्प्रक्रिः। चींत्राद्धाः कासमञ्चासरक्तपित्तनिवर्ष्ट्यः ॥" द्रि गार्क् १०३ खधाय: ॥*॥

अपि च। "तत्र रक्तपित्तस्य निदानपूर्व्धिकां

वमेखायामग्रीकाष्ट्रवायेरतिसेवितै:। तोच्छो ण चार जवणेरकी: वट्सिरेव च। णित्तं विद्रमं ख्रायी विद्वहिष्टाशु श्रीणितम् ॥ तौच्यां मरिचाहि। उष्णोशीमतापाहि:। चारो थवचाराहि:। विहासं दूषितस् । खगुणीः सकारगोगैकेसीच्यादिभि:। गुग्रेरिति वहु-लेन तीद्याम्बलनगकद्रवाधमनाद्यो रहानी। विद्वति दूषयति ॥ 🛪 ॥ रक्त्यिक्ख सामाचा-वच्यमाह् ।

'ततः प्रवर्भति रक्तमञ्जू वाधी द्विधापि वा।' म् ववसंस्थि विकास अत इन्द्र द्रति

सुष्टतः । रत्ताच तत् पित्तचेति रत्तापित्तं रागः-प्राप्तं पित्तिसिति कम्सिधारय इति चरकः॥ सार्गानाइ। 'कर्षे नामाचिकणांसीर्मेत्योनगुरेरपः:! क्रितं रोमकूपेच समसीस्तृ प्रवर्तते॥' कुपितमतिकुपितम्॥ ॥ पूर्वक्रिपमारे। 'सदनं ग्रीतकासिलं कर्ण्डधूमायनं वसि:। लो हमन्दि इतियाची भवस्य सिन् भविष्यति॥ विधिष्टं रूपमाइ। 'सान्द्रं सपास्डु सस्ते हं पिच्छिल च कफान्नितम्। प्यावार्गं संपेणस तनुरूचस वातिकम्॥ रक्तिति कवायामं क्षणं गोम्द्रवसिमम्। मेचकागारधुमाभसञ्जनाभच पेलिकम्। संख्यनिङ्गं संसमामितिषुं सामिपातिकम्। सपाखः ईषत्पाखः। पिच्छिलं सयरपिच्छच्छवि-युक्तम्। कृषां कञ्जलासम्। सेचकं चिक्राण-कियावर्णम्। अञ्जनं यातोरञ्जनं तरासम्॥ *॥ संसर्गाविग्रंषिया सार्वेभेदसाह । 'ज इंगं नफ्सं ख्रमधीगं मारुतातुगम्। हिमार्गे कपवाताभ्यां उभाभ्यां तत्र्यवर्त्तते ॥'*****॥ उपदवानाहः।

'दौर्वक्यमासमासन्वरवमधुमदाः गार्ह्यना दाइन्द्रच्हीं

शक्ते बारो विदाइस्वष्टतिरपि सदा हुव-तुल्याच पीड़ा। त्यका नोष्ठस्य भेदः शिर्सिच तपनं पूर्ति-

हैघो सक्तेशविषाको विक्रतिर्णि भवेदक्तिप-त्तोपसर्गाः ॥'

उपसमी उपदवा:। विश्वतिसीसप्रचालनाम-लादि: । 🗱 । साध्यलादिकमाहः। 'राकरोषानुगं साध्यं द्विरोषं याष्यमुखते। यित्रदोष्ठससाध्यं स्थानसन्दायेरतिवेशवत्॥ उर्ह राध्यमधी वाष्यमराध्यं युगपहतम्। वाधि**भिः चौगदेहस्य रहस्यानमतम्ब य**त्॥

'रकमार्गे बलवती नाविवेगं न चौत्यितम्। रत्तिपत्तं सुखे काचे चार्थं स्थातिकपदवम्॥ मुखे काचे (इमश्रिश्रियो: ॥≉॥ न्यसध्यमाच । 'मांसप्रचालनामं कथितमिन च यत् कर्रमासमी-

मेर: पूयासकलां यक्तरिव यरि वा पङ्कणं वा क्षामन्।

यत् क्षयां यच नीतं सम्मामि कुषपं यत्र चोक्ता विकाश-

स्तहकों। रक्तियत्तं सुरपतिधतुषा यचे तुलां विभाति॥

उत्ता विकारा दौर्वस्थादयः। सुरम्तिधनुषा तुल्दं नानावर्णम्। थिन चौष इती रत्तं रत्ति पिसेन मानवः ! प्रभाद् गरं वियक्तापि तचा नाष्ट्रमनं भावम् ॥ यन रक्षामित्रेन उपक्रतो मनुष्य दक्षा घटमटा

हिकं वियच रक्तं पायति स नायति वियचा चरश्यमपीवर्षः ॥ * ॥ चरिरमाह । 'लो चितं छ्देयेद्यस्त वच्चाो लो चितेचकः। लोहितोद्गारद्शीं च स्त्रियते रक्तपितक: नोहितोर्गार्दशीं वाधिमहिनोर्गारम नोहितं प्रायति इत्यर्थः ॥ ॥ अथ रक्तपितः चिक्तित्सः । 'पितासं स्तम्पयेवादौ पट्तं विनिगेश्वतः ।

हृत्पाख्यहणीरीमशीहगुत्त्वचरादिसत् । भालिषधिकनीवारकोरदूषप्रसाधिकाः। फ्रामाकाच प्रयङ्गच भोजनं रक्तपितिनाम् प्रियङ्गः कङ्गः।

'मस्रमुहचयकाः समकुष्ठाद्वीपलाः। प्रशःचाः ऋपय्ष्रर्थि किष्यता रक्तपिनिनाम् दाङ्मामलकं विद्वानकार्धे चापि दापयेत । पटोलनिम्बवेचाग्रप्रचवेतसपहावा: ॥ भाकार्थे भाकसास्रानां तस्त्र्लीयाद्यो हिताः यारावतान् कपोतांच लावानृकाचवर्मकान् प्रशान् किपञ्जलानियान् हरियान् कालपुच्छ-

रक्तपित्तहरान् विदाद्रसांस्तेषां प्रयोजयेत् । र्घरन्हाननन्दांच प्रतस्थान् सर्वेन्धवान् । कपानुमे युषश्राके इदाहातानुमे रसम्॥ पर्यं सतिलय्वेग समिताला जण्लासि:। धान्याकधानीवासानां द्राचापर्पटयोहिंम:। •रक्तपित्तं व्यरंदाइं छक्षां भ्रोधिष नाम्रियेन् ॥ वान्याकादे हिंस:। 🕸 🛚 'इीवेरसुन्पनं ध्यार्थं चन्दनं यरिकास्टता। उवीरच व्यक्षीयां बायं समध्यकरम् ॥

पाययेत्रेन सद्यो हि रक्तपितं प्रकाशति। रक्तपित्तं जयत्यमं हिखां दाहं ज्वरं तथा ।* पुरासं पीनमानीय कुथायहस्य फलं टट्रम्। तदीजाधारवीजलक शिराशृष्यं समाचरेत्। ततस्तस्य तुलां नीता पचेच्चलतुलाइये। सिस्तिहीरें रहे शिष्टे तु यत्रत: भ्रीतनीकते । तामि क्षमाण्डसण्डानि पौड्येइ एवाससा। यज्ञतस्त ज्ञलं नीत्वा पुनः, पाकाय धार्येत् ॥ कुवाकं प्रोषयेद्वकी ताम्त्रपाने ततः चिषेत्। चिप्तातन एतप्रस्यं क्षयाग्रहं तेन भर्ज्यंयेत्। मधुवर्णे तदालोक्य तच्चलं तच नि: चिपेत्। सितायाच तुलां तच चिप्ता तसे इवन् परेन् 🛚 सुपके पिष्यची शुख्टी जी राखां दे पचे प्रथक्। एथक प्रवाह भ्रमाकपत्री लामरिचं त्वचम् ह चुर्णमेषां चिपेत्रत्र प्रताहीं चौतसावपेत्। एनन् पनसितं खादेदघवाचिवलं यथा ॥ खरह कुपारह ले ची रयं रक्त पित्तं विनाश्येत् । पित्तच्वरं छषां दाहं प्रदरं छ प्रतां विसम्॥ खरमेरं महहोगं कार्च चार्च चतं चयम्। नाभ्यत्वव हच्छी व्यं हं हमी दलवर्डनः ॥

इति खण्डकुप्राण्डावलेष्टः॥ 🐎 🛭 'भ्रतावरीम्सलकरकं करकात चीरं चतुर्गमम्। चीरतुन्य एत गक सितया कस्कातुन्यया ।

रव रक्तच पित्तच

ष्ट्रसम्भित्र प्रसाह सेख्येत सदा। रक्तामिक स्वस्ति क्य खासच नाम्येत॥ भ्रतावरीपानः। इति रक्तामिकासः.."

म्ति भावप्रकाषः॥ (तथासा सनिदानपूर्वन रूपल चर्णं सम्पाप्तिस। "पित्तं यथा भूतं सो इति पत्तसं ज्ञां जभते तत्तयातुवाखास्यामः। यदा यस्तु जन्तुर्थव-को इाल कको रदूधक प्राया एख नानि नित्यं सङ्की स्योक्तीत्यमपि चात्यद्वजातं निव्यावमाव-कुलस्यचारस्योपहितं दिधमखोदिश्वत् नदृश्व-काञ्चिकोपहितं वाराइमाहिषाविकसत्स्यगय-पिश्चितं पिग्धाकं पिण्डालक्याकीपहितं म्रलक-सर्वेपलयुनकरञ्जाश्रयुक्तस्य स्वर्षस्य ज्ञान-सुसुखसुरस्कृतेरकाषीरकालक-पर्यासच्चक-पाण ज्ञानतीयहंशं सुरासीवीरतुषोहकसेरेय-मेर्क्समध् जनकुवरवरराध्वप्रायातुपानं पिष्टामी-त्तरभूविष्ठसृष्णाभितप्तो चातिमाचमतिवेसं वा प्रवसां समञ्जात री दियोक्तक द्वापोर्व वा सर्पपतेन चार्विहं कुनत्यमा विषयाक नामव-लकुचयकी: शीक्तिवैदाँ यह चीरमाममातमाच-मधदा पिनसुकाशितप्रसाखेवमाचरतः पित्तं प्रकोपमाप्रदाते। जोहितच खप्रमासमिवनेते। तिसन् प्रमाणातिप्रवृत्ते पित्तं प्रकृपितं भ्रारीर-मनुसपैर्यदेव यक्तवृक्षी इग्रभवानां लो चित-वशानां श्रीतसां नोहिताभिष्यत्गुरूणि सुखा-न्यासाच प्रसिपचते सरेव लोखिनं दूचयात। संस्तारीनावी हितप्रदूषया हो हित्रान्यवयां गु-विधानाच पितं जोहितमिवाचित्रते। तस्ये-मानि पूर्वक्षपाणि। तद्यथा। अननामि-लाघी सुलाख विदाद: शुलाखरसगन्ध उद्-जरकन्दघीरभी च्छाममनं इहिंतस्य वीभसतां खरभेदो गानायां वदनं परिदाइस सुखा-हुमागम दव जोइजोहितमत्थामगन्धित-मपि चाख्य रत्ताचरितचारित्रवत्तमङ्गावयव-श्रास्त्र व-सेंद्रताताश्रिष्टानकास्वक्षेमसिपड़-को जिका पिड़काराससंदेदमा लो हितनी सपीत-खानामाचिश्रताच क्ष्पाणां खप्रदर्धन-मभी व्यामिति वो हितपित्तपूर्वे ऋपाणि। उप-दवास्तु खलु दौर्नित्यारोचकाविणाकचास-कासञ्जरातीसारभोकभोधपाख्योगखरमेदाः। मार्गी पुनरसा हो अईचायस तहहसीया श्रारे श्वेशवंसर्गाटूर्डं प्रपद्मानं कर्णनासिका-नैजाखंभ्यः प्रचयते । यहुवाते तु प्रदूरि वात-संसमीद्धः प्रपद्मानं मूचपुरीषमामाभ्यां प्रचवते। वहुवातस्रीकाति तु प्रशीरे स्रीयावात-संसर्गाट्डाविष सार्गी प्रपद्यते। तौ सार्गी प्रयद्मामं सर्वेभ्य एव वयोक्तिमाः खिम्यः प्रय-वते भरीरस्य। तत्र यदूर्डभागं तत्साधं विरे-चनोपक्रमणीयतात् वज्ञीयस्त्राचा । यद्धी-भागं तद्याप्यं दमनोपक्रमणीयत्वात् व्यत्योधघ-लाचा पदुभवभागं तत्यार्थं वसन्विरेचना

पो

रक्तपि

पुरा दश्वभादिसे रदकोषामधाकिना प्राचिना परिगतश्रीरपाण नामजुज्यरमभवन तस्या शुकारियो हावायीरवापतितस्यावयिकस्याशु प्रशान्ती यतितयं माचा देशं कालचानि-समीच्य सन्तर्भेगीनापनपंगीन वा न्टडमधुर-ग्रिशिरतिसाकषायरभ्यवष्टार्थ प्रदेष्ट्रपरिषेका-वमा इतं सार्थ ने वैमनादीको तवाव हितनेति॥" संचीपतीयस्थीपश्यमनोपायी यथा,--"साधं लोहितपिनं तद्यदूई प्रतिपदाते। विरेचनस्य योगित्वाद्वज्ञताद्वेषजस्य च । वमनं निह पित्तस्य हर्गी येषस्यते । यञ्च तत्रातुमी वायुक्तच्छान्सं चावरं मतम्॥ स्याच योगावहन्तज कषायं तिस्तकानि च। तसाद्याणं समाखातं यहतामनुनीमगम्॥ रत्तापित्रन्तुयकार्गो दाविष प्रतिपदाते। असध्यमाप तज्ञीयं पूर्वीक्तादपि कारणात्॥ निष्ट संशोधनं निष्विदस्यस्य प्रतिसागेगम्। प्रसिमागेच हर्णं रक्तपित्ते विधीयते ॥ रवमेबीपश्मनं सर्वश्री नास्य विद्यते। संख्येषु च दोषेषु सर्विजिच्छमनं मतम्॥ प्रयुक्तं चिविधोदके रक्तं मार्गविधेषता ॥ एम्यसु खलु हेतुभ्यः किषित् वाध्यं न विध्वति । प्रेष्योपकर्गाभावात् दौरास्त्राहित्यदोषतः॥ अनमेन स्थायं नि स्रोगी विवर्ति । तच साध्यत्वमेकं खात् साध्यवाष्यपरि-

क्रमातृ॥ रक्तपित्रस्य विज्ञानमिर्दं तस्योपदेस्यते । यन् कथामधवा नीलं यहा भाकधतुष्यभम्॥ रक्तिपित्तमसाध्यनदाससी रञ्जनच यत्। स्ध्रं पूर्वितमात्रश्च सर्वोपदवदच यत् ॥ वलमांचच्ये यच तचरक्तमचिह्निमत्॥ थेन चौषह्यो रक्षं रक्तियत्तेन सानवः। पश्चेद्डायं वियचीव तचाचाध्यमसंप्रयम् ॥ तज्ञासाधं परिक्रज्यं वार्णं वक्षेत्र यापयेत्। बाध्यश्वाविद्यतः चिह्नेभेषिनः साध्येद्धिषक् ॥ कारमं नाम निर्कृतिं पूर्व्यक्तपास्युपदवान्। मार्गो दोषाद्वबन्धच साध्यतं न च हेतुमत्॥ निहाने रक्तपित्तस्य याचद्वार पुगर्वसुः। वीतमो हर जोदोषकोभमानमद्रस्ह: " इति चरके निदानस्थाने दितीये। धाये । 🗱 ॥ व्यथाख चिकित्सायां रचाः।

> "स्तं गन्धं माचिकचैन नोर्हं चन्दं ष्टरं चैपनोदकेन। नोर्हे पाचे गोमये: पाचिखा राचौ दद्धात् रक्तांपत्तप्रशान्त्ये॥

इति सुधानिधीरमः॥
ग्वताभमुद्धतीद्याच माचिकं रसतालकम्।
गन्दक्ष भवेतुन्धं वरिदाचान्द्रतादवैः॥
दिनेकं मह्येन् खन्दे सिताचीद्रशृतावटी।
माषामात्रा निहन्याशु रत्तापत्तं सुदारसम्।
ज्वरं दाहं द्रमां वान्तिं भोगंपितान्तको रसः॥

रच।

भूकेशतिसस्य ता चित्रवययुतन्त्य रक्ति भन निच्न्त्यायु व्यव्यप्तिच्र ए इति भूक्राद्य ले

इति वेशकरसेन्द्रसारसम्बद्ध रक्तपित्त खयास्य प्रथापयाविधिः।

"अधीशते छ्दंनसःईनिर्ममे विरेचनं खादुभयच लङ्गनम्। षुरातनाः घरिकशानिकौहय-प्रियङ्क्तीदार्यद्यसानिकाः॥ मुद्रा सस्दराश्चणकास्तु वर्या-सुकुएका चिह्नटवर्मिमस्याः । प्रया: कपोती इस्गिनलाय-पूर्ालिए। हावतवर्तकास्य । वका उर्धाच सकालपृच्हाः कपिञ्जलाचापि कनायवर्तः। गवासनायाच पयो इतच पृतं महिलाः पनसं पियालम् रभाषलं कचटत्रख्लीय-पटोलवेचायसचादेकाणि। पुराणकुषा एक मच पक-प्रजामि तदीजज्ञामि वासा ॥ स्वाट्रीन विस्वानि च दाड़िसानि खर्ष्याचीमिधनार्केलम् । क्षेर्छ ङ्वाटम र जरागि क्षित्यशाल्कपरूपकारियः। भूगिमधानं पिचुमह्पर्न तुस्वीकलिङ्गानि च लाजनस्:। द्राचा सिता साचिकमे चवय भीतो इज्जोद्धि द्वारि चापि । सेकोश्यमाष्ट्र: श्रुतधीतसपि-रभ्यक्रवीगः शिशिरप्रदेषः। चिमानिलचन्द्रनिस्पादाः कथा विचित्राच भनीर तुन्ताः धारायहं भूमियहं सुधीतं वेटूर्णसुक्तामणिश्रारण्य । रमोत्पनामी रहण्यश्या चौमान्यस्थियनं सुग्रीतम्॥ प्रयङ्गुकाचन्द्नरः विताना-मालिङ्गनषापि वराङ्गनानाम्। पद्माकराको सरितो इसामां चन्दोदयागां स्हिमवह्रीखाम्॥ सुधीतलानां गिरिनिसेराणां सुति: प्रश्रकानि च कीर्तितानि पणीरनीरं हिमना लुका च मिनं रूषां भ्रोगितिषत्तरोगे॥"

अधाप्रधानि।
"यावामाध्वनिवेषकं रविकर्की द्वा

चोमो वेगविधारणञ्चपसता हस्यश्वया खेदासस्तिस्मणानस्रतकोधाः स्नलतः वार्णाकं धिराराधि कौ दिस वेदकपथापथिवधी रक्षपितासि रक्तवो

स्वितःहा, खी, (रस्वितं इनीति। इन्+ ड:। खियां टाप्।) रत्तन्ती। इति श्रव्-चित्रका । गाँडिया हुन्ना इति भाषा ॥ (विष्टतिरस्याः रक्तश्रीशब्दं ज्ञानया॥) त्तापुनर्नेदा, स्त्री, (स्ता स्त्तादर्गा पुनर्नेदा।) रक्तवर्णेपुननेवाध्याकः । तत्वर्णायः । क्रहा २ भगडलपनिका ३ रऋकारहा ४ वर्षकेतु: ५ लोहिता ६ रत्तपिका ७ वैशाखी ८ रता-वर्षाभू: ६ भ्रोकन्नी १० युव्यिकार् विकखरार्य विषद्गी १३ प्राष्ट्रवेग्या १४ सारिगी १५ वर्षा-भवः १६ प्रोगपनः १० भीमः १८ पुनर्भवः १६ नव: २० नथ: २१ ! चास्य गुना: । तिस्तत्वम्। सारकत्वम्। भोषरक्षप्रदोषपाख्षित्तनाधिः-त्वच । इति राजनिवेग्ट: ॥ क्तपुष्पः, पुं, (रक्तं पुष्पमस्य ।) करवीरः । इति जटाधर:॥ (अस्य पर्यायो यथा,---"करवीर: चेतपुष्य: प्रमञ्जयनीय्यमारकः। हितीयो रत्तपृष्यस चग्हानो लगुड्न्तया॥" इति भाषप्रकाशस्य पूर्व्यखरे प्रथमे भागे॥) रोहित्रुच:। इति प्रव्दमाला॥ रक्तकाचन-ष्ट्रच:। हाङ्महत्तः। वक्तहत्तः। इति रक्ष-माला । वन्युकरुष:। पुत्रागरुष:। इति राजनिर्ध्यः । (रत्तवर्गपुष्यविधिष्टे, नि।) यथा, रुहत्मं हितायाम् । १५ । १८ । "इन्हाधिरैवतं इत्तपुर्यमलप्राखिनः सनिल-कार्पासमाध्यकताः पुरन्दरहुताश्रमकाख॥") क्तपुष्पकः, पुं, (इक्तं पुष्पमस्य । कन्।) प्रवाध-ष्ट्रचः । (ऋख पर्यायो यया, — "पताश: विंभूक: पर्णो यद्मियो रक्तपुय्यक:। चारशेषो वागवशे त्रक्षवचः समिद्ररः।" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यखण्डे प्रथमे भागे॥) रोहितकहत्तः। इति जटाधरः॥ पणटः। श्लाकाक्षिष्ठः। इति राजनिषंग्टः। क्षपुष्पा, क्ली, (रक्तं पुष्पं व्यखाः।) प्रात्मिल-रच:। इति घटाघर:। (अखा: पर्यायो "शास्त्रालस्तु भवेकोचा पिक्ला पूरणीत च। रत्तपुच्या स्थिरायुच्च कग्टकाच्या च तृ लिनी। " इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यखर्ड प्रथमे भागे ।) युनर्नेवा। तत्पर्यायी यथा, — "पुनर्नदा परारक्ता रक्तपृथ्या प्रिकाटिना ।" सिन्द्री। तत्पर्यायी यथा,—

पाटकी रुचा। दति जटाधरः ॥ जवा। चावर्ते-

काकी इति राजनिषेग्ट । (धावकी

कीषता नागदमनी करबीट्य

"सिन्ट्री रक्तदीना च रक्तपुट्या सुकीमता।" इति भावप्रकाशः॥) कपुष्यिका, स्त्री, (रक्तपुष्या + कन्। टापि चत इलम्।) सम्मालुः। इति श्द्रमन्द्रिका। रस्तपुगर्नेवा। भूपाटितः । इति राजनिधेखः । (पुष्पी, स्ती, (रक्तं पुष्पं व्यखाः। हीष्।)

तायना पुरुषा

स्य नहुषा श्रक्तिश्रवादिभिभुं वि

तत्पर्यायी यथा,---"धातकी रक्तपृत्रयी स्थात् कुल्लारा मध्यवासिनी॥" इति वैद्यकर्मालायाम् ॥) रत्तपूरकं, क्षी, (रक्षं पूरयतीति । पूर् + खुल्।) टचान्तम्। इति राजनिर्घम्टः॥ (विवसमस्य वचास्त्रप्रदे ज्ञातसम्॥) रक्तप्रसव:, पुं, (रक्त: रक्तवर्ण: प्रसव: पुष्पमस्य।) रक्तकरवीर:। रक्ताम्बान:। इति शाज-निष्याट: ॥ रक्तफलः, पुं, (रक्तं लोहितवर्थं फलमस्य।) वटटचः। इति जटाधरः॥ (खख पर्यायो "वटो रक्तपतः प्रङ्गीचयोधः स्कन्दणी भ्रवः। चीरी वेंश्रवणी वासो बहुपादी वनस्पति: ॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यखर्के प्रथमे भागे।) रक्तफजा, स्त्री. (रक्तं पक्षदग्रायां स्रोहिनवर्शे फ्लमखाः।) विभिना। इत्यमरः।२।८। ९३८ ॥ (चास्या: पर्यायो यथा,---"तुष्टी रक्त फक्ता विस्वी तुक्तिकी च विस्विका।" इति वैद्यकरत्रमालायाम्॥) स्वर्णवसी। इति राजनिर्वराटः॥ (यस्याः मर्थायो यथा,--"स्डर्णे वंस्तीरक्ताफलाकाकायुः काकवस्री॥" इति भावप्रकाशस्य पृत्वंखर्ण्डे प्रथमे भागे॥) रकाफांमजः, पुं, (रक्तफांनान चायते इति। जन् वासपार्थस्थकोस। तत्पर्थायः। पुस्तुष:२।इति हैमचन्द्र:।२।२६६॥ रक्तविन्द्रः, पू, (रक्तानां विन्द्रः।) रक्तक्याः "रक्तविन्द्रयेदा भूमी पतव्य प्रश्रतः। चमुत्पत्ति मेदिन्यास्तत्प्रमायस्तदासुरः ॥" इति मार्कफीये देवीमा हाताम्॥) रक्त बीज:, पुं, (रक्त वर्ष बीजमस्य।) दाड्म:। इति राजनिर्धाटः॥(चरिष्ठनप्रतः। रीटा इति खातः। तत्पर्यायो यघा,— "खरिष्ठकस्तु माङ्गल्यः क्षण्यवर्णोवर्धसाधनः। रस्तवीज: पीतफेन: फेनिको गर्भपासन: " इति सावप्रकाशस्य पूर्व्यखण्डे प्रथमे भागे ॥ रत्तं प्रोधितं वीनं कारणमखा) चासुर-विश्वेषः। स च श्रमानिश्रमासेनाम्तः देवा 'इतस्व। यथा,---"पतायनपरान् इष्टा देवान् माहमवार्दितान्। योह्मभ्याययी ऋही रक्तनीची महासुर:॥ रत्ताविन्द्रयेहा भूमी पतलख्य प्रारीरतः। समुतातति मेदिन्यास्तत्प्रमाणसदासुरः॥ युयुधे स सदापाणिरिन्द्रभात्वा महासुरः। ततस्वेन्द्री खवचेगा रक्तगीचमताङ्यत्। कुलिशेनाइतखायुतखासुसाव ग्रीणितम्। ससुत्तस्युक्ततो योधास्तद्रपास्तलाराक्रमाः ॥ यावकाः पवितास्तस्य भ्रोरादक्तविन्दवः।

पपात यो वै रक्तीचक्तनासक्तमारेसुरा: ॥ तेचासुरास्क्षमभतेरसुरै: चकलं जगत्। याप्रमासीत्तरो देवा भयमाजग्मुकत्त्रमम्॥ तान् विषसान् सुरान् हष्ट्वा चरिष्ठका प्राप्ट-उवाच कालीं चासुखें ! विसारं वद्नं कुरु ॥ मच्चकपातसम्भानान् रक्तिवन्द्न् महासुरान् रस्तविन्दोः प्रतीक्त स्वं वस्ते गानेन वेजिता॥ भच्चनती चर रंगे तदुत्पन्नान् महासुरान्। एवमेष चयं देख: ची गरको गमिष्यति ॥ भव्यमाणास्वया चोग्रान चोतात्यन्ति चापरे 🗷 खुक्का तांतनो देवी सूखेना भिज्ञ वान नम् 🛭 सुखेन काली जगहे रताबी जस्य प्रोधितम्। तस्याहतस्य देषात् वहु सुस्राव भौणितम् यतस्ततस्तदक्षेण चामुण्डा संप्रतीच्छ्ति। सुखे समुद्रता येथ्या रक्तपाताक्षहासुराः। तांचखादाय चामुखा पपी तस्य च भ्रीकितम्। देवी शूढेन वचिष वासीश्सिमऋषिमः । जवान रत्तवीजंतं चास्खापीतश्रीशितम्॥ स प्रपात महोएके श्रास्त्रसंघसमाहतः। गीरताच महीपाल ! रत्तवीजो महासुर:॥ त्रतस्ते इवंमतुलमदापृस्तिदशा वृष ।। तैवां माष्ट्रगयो चातो ननना खडादोड्डत: ॥" इति मार्के खेंचे देवी मा हाताम्। (मिडियासर्पिता दानवी रम्भ एव जन्मान्तरे रक्त की जो जात:। यथा, दंबीभागवते। प्रा 2188-8E1 "क्टतं रूभां समानीय बचाक्ते परमं प्रियम्। चितायां रोपयामासुस्तस्य देहस्य मुहुये। महिषी ना पनिं हया चितायां रोपितं तदा। प्रदेष्ट्रं सा मितं चके पितना सद्द पावकम् ॥ वार्थमावापि यचै: सा प्रविदेश हुताश्रनम्। ञ्चालामालाञ्चलं साध्वी पतिमादाय यह्नमम् ॥ महिषस्त चितामधात् सस्तरको महाबन:। रम्भोश्य्यस्यदपुः कला निःस्तः पुत्रवह्मसः ॥ रस्तवी जीरप्यवी जातो महिषोरिप महावसः। व्यभिवित्तस्तु राच्ये रची इयारिरस्रोत्तसे: ॥ एवं च अस्थि। जातो रत्तवीजस वीर्थवान्। खबध्यस्तु सरेहें हो सानवेश्व मृषोत्तस । ॥") रसवीजना, स्ती, (रस्ती रसवणी बीजीरस्या:। कन् ÷टाष्।) तरही छचः। इति राजनिर्ध्ययःः n रक्तमञ्जरः, ग्रं, (रक्तारक्तवर्णा मञ्जरी। या विद्यते-रसेति। "अर्थेगाहिन्य: अन्।" प्रारार्ट्या रविष् ।) निचुत्रचः । इति चिकासः शेषः ॥ (गुगादयोवस्य निचनशब्दे द्वातथा: ॥)

रक्तमस्यः, पुं, (रक्तो रक्तवर्धी मत्खः।) रक्त

गाविस्यू लो रक्तमस्यः च तूक्तः। भीवो रच पुष्टिन्दीमनीव्सी

"यो रत्ताङ्गो नाति ही घों न चाव्यो

इति राष्ट्रिक्ट ।

वर्षो मस्यविशेषः। यथा,---

यार्थं धत्ते किय

"सितासिता: पीतकरक्तवरणी

रत्तवर्डनः, पुं, (रत्तं भोगितं वडेयतीति। वृध 🕂

भवन्ति येश्नेकविधास्तु शिखाः ॥")

म्बकः :, पुं, (रक्तं रक्तवर्धे म्द्रवसस्य । कन्।) ;

स्वसर्वेष**ट्यः । इति राजनिवेदः ॥**

म्ला, स्त्री, (रक्तं म्हलं खखा:। टाप्।) नज्जालुष्टचः । इति राजनिर्घेग्टः ॥ मेहः, युं (मेहनं मेहः रक्तस्य मेहः।) मेच्दोगविशेष:। तस्य लच**णं यथा,**— विस्तुषां सलवणं रत्ताभं रत्तमेहतः॥" रचं **मूच्येहिति योजनीयम्। ऋखोषधम्।** चन्द्रप्रभावचासुस्ताभूनिष्वसुर्दार्यः। हिंदानिविधादाव्यैंपिष्यलीस्वचिवकम्। क्यिकं चिपला चर्च विङ्क्षं गलपिष्ठली। वर्णमाचिनं योवं दौ चारी सदस्ययम्। तानि टङ्कमाचा्मि संग्रह्णीयात् पृथक् पृथक्। इक्षेष्टतलोचं खाञ्चतुष्कर्षां सिता भवेत् 🛚। ग्रलाजलरकां खादरौ कर्षाच गुग्गुली:। धिनां घो जितेरते: कर्तवा गुटिका शुभा ॥ न्द्रप्रमेति विखाता सर्वरोगप्रणाधिनी। । इन्ति विप्रति भेद्वानृ क्षच्छ्मष्टविधं तथा। तुमचाकारीस्तरत् सनावातांस्वयोदस् । खरहिं पाख्रोगं नामलाच हलीमनम्॥ विं यासं तथा अष्ठमिमान्यमरोचकम्। निपत्तकप्रधाधीन बच्चा रुचा रसायनी । साराध्य प्रियं तस्तान् प्रयतात् गुटिकामिसाम्। प्रवीखन्द्रमायसात्तसाचन्द्रप्रभा स्ट्रता॥" इति भावप्रकाशः॥ तथास्य लंचागम्। यथा.— विस्रं जवसमाचाच रत्तं मेहति यो नरः। । तस्य परिकोपेन तं विद्याहलसे हिनस् ॥" दति चरने निहानस्थाने चतुर्थे थाये॥) ोचणं, क्री, (रत्तस्य मोचयम्।) प्रोणितः व्यः। यद्या,— विनोपस्मार्थीय तथा पाकस्माय च। चिरोन्पतिते शोधे शोखितसावसक्रेत्॥ रेन् कुर्यान्। नतस्तुक्रियाः पर्वारक्तमोच्चयमेकतः। तं दि वेदनाम् अतं तचे झास्ति न चापि कक। वर्षे कठिने ऋावे असी चास्यन्तवेहने। वंशे विशेषिय जलोको भि: पहेरिय॥ खितसावणचरेदिलानेगान्वयः।" इति भाव-शाभाः ६ (तथा च। त्तावसेचनं चतुर्भिः प्रकारमेनित। राविरेचनेनापि खलाव्भिक्षचेव च ।

ग्रायङ्गेजेलीकाभी रक्तच स्नावग्रह्यः।

ाग् परिपीतस्य शीथितं मोत्त्रयेद्विषम्।

रोरोगेषु सब्बंधनासामध्यपुटे तथा।

विका यहिः शाखासाः।)

। अट्सिंर 🖡

र्गाह्व चापराह्वेच नाह्य नातिशीमले॥

इनं रेचयेद्यकात् सर्वदा भिषगुत्तमः ॥"

एति हारीते आरीरस्थाने पश्चमेश्थाचे ॥)

ए:, की, (रक्ता यशिरव। यदा रक्ता

मञ्जिष्ठा।

रक्तव रक्तयष्टिका, स्त्री, (रक्तयष्टिं कन्।टाष्।)। इनि राजनिष्ठेग्टः॥ (खाखाः पर्यायी यथा,---"मञ्जिष्ठाः विकसा जिङ्गी काला योजनपर्ण्याप । ताभ्यवती चित्रपर्वी काण्डारी रक्तयविका॥" इति वैद्यकरत्मालायाम्॥ "सञ्जिष्ठाविकसाजिङ्गीसमङ्गाकाल-मख्कपर्भी भएडीरी भएडी योजनवस्त्रापि॥ रसायस्य क्या काला रक्ताङ्गी रक्तयखिका। भाषीतकी च गाष्टोरी मञ्जया वस्त्रर्शञ्जनी ॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यवर्के प्रथमे भागे॥) रक्तयावनाल:, पुं, (रक्तदर्ध: यावनाल: ।) तुवर-यावनाल:। इति राजनिर्धग्ट: 🛭 रत्तरेखः, पुं, (रत्ताः रेगवोशिसानिति।) सिन्द्-रम्। (चस्य पर्यायो यथा.— "सिन्द्रं रत्तरेगुख नाग्राभेख सीसजम्॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्व्वसम्हे प्रथमे भागे ॥) पलाग्रकलिका। इति मेरिनी। ने, १०५॥ पुद्राप्त:। इति राजनिषेग्ट: ॥ रत्तरेखुका, स्त्री, (रत्ता: रेखव: परागा अस्वाम्, कन्। टाप्च।) प्रजाप्रकलिका। तत्प्रधाय:। खङ्गारिका २। इति श्ब्दमाला॥ रस्तरेवतनं, की, (रस्तवर्णरेवनसम्।) सचा-पारेवतम् । इति राजनिष्ठेखः: ॥ रत्तनशुन:, गुं, (रत्तवर्यो लशुन:।) रत्तवर्य-म्बलविष्रेष:। तत्यपर्याय:। भहाकन्द: २ ग्रज्ञन: ६ दीर्घपचन: ४ प्रथुपच: ५ स्यूल-कन्द: ६ यवनैर: ७ । अस्य गुर्णा: । "ग्रञ्जनस्य मधुरं कटु कन्दं नालमण्यदिश्नात्त कवायम्। पचरव्यसुष्ट्रित सतिलं कर्यो लवसमस्य वहन्ति॥" इति राजनिर्घण्टः॥ रक्तना, खी, (रक्तं लानि ग्रह्वानीति। ला+ कः । टाप्।) काकतुष्डी । इति राजनिर्धेग्टः ॥ (विशेषीयसाः काकतुग्डीश्रन्दे ज्ञातयः ॥) रक्त जोचन:, युं, (रक्ते जोचित जोचन व्यस्य।) कपोत:। इति हैमचन्द्र:। १। ४०५॥ लोहित-लीचनयुक्ती, चि॥ रक्तवटी, स्त्री, (रक्ता वटी वटिनेव।) मस्टरिका। इति विकार प्रोध:॥ रत्तनरटी, स्त्री (रत्ता दरटीव।) मस्ररिका। इति जटाधरः । (मस्टरिकाश्रव्हेश्सा गुगा-स्यो इविष्: ॥) रक्तवर्गः पुं, (स्क्तानां लोडिसवर्णानां वर्गः। षम्होरव।) दाड्मि:। किंग्रुकम्। लाखाः बन्वुकम्। निप्राहृयम्। क्षसुम्भगुव्यम्। मञ्जिष्ठा_। इति राजनिषंत्रः॥ रस्तवणः, पुं, (रस्तः चोहितः वर्णोश्खा) इन्द्र-मोपः। इति राजनिषं**ग्टः ॥ (र**ऋवर्णविधिष्टे,

त्रियणा, सुन्नुति इस्प्रकानि वस् चाधाये

गिच्+ छः।) वाक्तांकुः। इति ग्रव्दचित्रका। (पारावत:। तत्पर्यायो यथा,— "पारावन: कलरव: कपोतो रक्तवद्वन: ॥" इति भावप्रकाशस्य पृत्वेखस्य प्रथमे भागे ॥ ; रक्तवर्षाम्:, स्त्री, (रक्तवर्णावर्षाम्:।) रक्त-पुननेवा। इति राजनिर्घस्टः ॥ रक्तवसनः, पु, (रक्तं वननमन्य।)सञ्चासी। इति हिमचन्द्रः। ३।४०३॥ रक्तवातः, पु, (रक्तप्रधानी वातः । रोगविपेषः, । अस्वीवधम्। यथा, गारुडे १८३ त्राधाये। "नारित्रेलस्य वे सलं क्रामचौरेस संयुतम्। पित्रेच चित्रिधक्तस्य रक्तवानी विनध्यति॥" रक्तवालुकां, क्रीं, (रक्ता वालुका च्योमच।) सिन्ट्-रम्! इति हारापली 🏗 रत्तवालुका, च्ही, (रत्ता वालुकेव।) सिन्द्-**হন্। হার ছাভহ্য**রাবর্ণী ॥ रक्तरन्ता, स्त्री, (रक्तवर्षं रुन्तं प्रसदयसन-मखाः।) ग्रेषालिका। इति श्ब्द्चिन्त्रिका॥ (श्रेफालिकाग्रन्देश्स्या मुखादयो विज्या:॥) रक्तदृष्टिः, स्ती, (रक्तानां दृष्टिः।) रुधिरवर्ष-गम्। तत् उन्पानविधेषः । तन्पलं भ्रास्तोद योगः। यथा। क्षयाचिनासर्गौ। "रक्ते प्रकीद्योगी मांसास्थित्नादिशिकारक.। धायहिरायवक्षलक्षसमाद्ये वर्षितं भवं विद्यान्॥" इति ज्योतिस्तत्त्वम् ॥ रक्तमालिः, पुं, (रक्तवणः मालिः।) रक्तवर्धः धान्यविग्रेय:। (यया, सुग्रुतं स्टबस्याने। २० अथोवे। "र्क्तण्जिष्टकगङ्कस्कुन्दकपार् कपौतकप्रसोदककालकेळा(द 📭) तन्पर्याय । ताम्बद्धालि: २ प्रांगप्रालि: इ मीचित: १। अखागुणाः। मधुरवम्। लघुवम्। विषय लम्। वलावद्वम्। रिकारित्वम्। दीप-नलम्। पथालम्। पित्तदाद्यानिलासनाधि-लिखा इति राजनिषंत्ट: 8 (तथा च। "रक्तप्रालिवेरक्तेषु बंज्यो चर्यास्त्रदीयजिन्। चलुष्यो स्वनः स्वयः पुत्रतस्तृट् ज्वरापष्टः। विषवणन्यास्वास्याहनुहिंदृपृष्टितः॥" इति भावप्रकाश्च पृत्वेखाई प्रथमे भागे ।) रत्तपासनं की. (रतांरत्तवर्णं प्रास्त वशीनरी-तीति। मास्+ खु:।) सिन्द्रम्। इति हारा-रत्तिधियु:, युं, (रत्तवर्णः प्रिथु:।) रत्तप्रीभा अन्हचः। तत्पर्यायः। रक्तकः २ मधुरः ३ वहुलक्ट्रः ८ सुगन्यः ५ केश्ररो ह सिंहः २ न्द्रगार्: ५: चख गुगा:। महावीर्धलमः मधुरलम्। रसायनलम्। श्रीकाश्वानसमी रातिषित्रभेषानाशिलमः। सार्यलयः। इति राषानिषाइ ।

क्तारीर्वनः, एं, (रक्तंरक्तवर्धे प्रीवें अप्रमखः। कन्।) सर्लदवः। इति रक्षमाला। क्तप्रक्रिकं, की, विषम्। इति राजनिर्घेग्टः॥ त्तर्मं ज्रं, जरे, (रत्तिमिति संज्ञास्य।) कुङ्गमम्। ुइति विकारहण्यः । (गुगाह्योगस्य कुङ्कुम-प्रब्दे विज्ञयाः ॥)

्तस्य स्थिता, स्ती, (रक्ताय रक्तपानाय सम्यक् हभातीति। इन्म + खुन्। टापि सत इत्या नतीका। इति राजनिवेखः॥

त्तासम्बनं, क्री, ("रक्तं सम्येवेति रघुनायः। रक्तान् सन्धीन् अकति गच्छति याप्नोतीति। कः: इति रायमुक्तटभरतमस्तिकौ।") रक्त-क्षज्ञाहम्। तत्पर्याय:। चलकम् २। इय-अन्द: ३११० । इ€्॥

:त्तमरोरुषं, की, (रक्तं सरी**रु**ष्टम्।)रता-घद्मम्। इयमरः। १।१०। ४६॥

(क्तसर्वेप:, पुं. (रक्तवर्थे: सर्वेप:।) राजिका। इति राजनिषंखः ।

त्तम्हा, स्त्री, (रतां महते इति। सह + चाक्÷टाप्।) रक्ताम्बानः। इति राज-निषेश्ट: ॥

क्तमारं, क्री, (रक्तवलं: खारोग्स्य।) रक्त-चन्द्रम्। (यथास्य पर्याय:। "रक्तचन्दगमाखातं रक्ताङ्गं खुदचन्दनम्।

तिलप्या रचानारं तत्प्रवात्तपनं स्ट्रिन्॥ इति भावप्रकाशास्य पूर्वस्यके प्रथमे भागे ।) यत्तक्षम्। इति राजानिष्युदः ॥ (अस्य पर्यायो

"पत्तङ्गं रत्तवारच सुरङ्गं रञ्जननाया। पहरञ्जनभाग्यानं पत्रच कृचन्दनम् ॥") इति भावप्रकाशस्य पूर्वेखके प्रथमे भागे ॥)

त्त्तवारः, पुं, (रक्तः यारी यस्य ।) व्यक्तदेतसः । रत्तखिरः। इति राजनिष्युः । (अस पर्यायो यथा,---

"खदिरो रत्तासारच गायकी दलघावनः! नएकी वालपचस बहुधाल्यस यज्ञिय:।" इति भावप्रकाशस्य पूर्वमातकः प्रथमे भागे ॥ रत्ते बारो बस्येति। भ्रीकितबारयुक्ते, त्रि। यथा, रुष्टत्सं हितायाम् । ६८। ६०। "तास्वीयदमापाती जिज्ञाने जामापायुकर-

रत्तेस्त रत्तसारा व हुसुखवनितार्थपुत्रयुता: "") क्तर्योगिन्तकं, स्ती, (रक्तवर्धं सीयन्त्रिकम्।) रताकाकारम्। इति घटाधर:॥

समाव:, पुं, (रत्तं स्रावयताति। सू + शिच् + वाच्।) वेतसाखः । इति वटाध्रः ॥ (रत्तस्य साव:।) रक्तपतनम्। (यथा, रुचत्मं चिता-बाम्। ७०। ३५।

"कल हो नेर्कतमामे रत्तासावीश्य प्रस्त्रकीप छ। अपराखेचमें अतं विनद्धते चर्मकारभयम्॥") लिएंसा की (रक्ता वसीभूता एंसा अवा।)!

रत्ता, स्त्री, (रक्त+टाप्।) गुञ्जाः (अस्याः पर्यायो यथा,---

"रक्ता चाकाकचिची खात् काकानकी च

काकादनी काकपीलु: मा सहता काकवहारी॥" इति भावप्रकाषास्य पूर्व्वखण्डे प्रथमे भागे ॥) लाचा। मझिष्ठा। उद्काखी। इति राज-निर्घग्द: ॥

रक्ताकारः, पुं, (रक्तवर्शं खाकारः खवयवीयस्य ।) प्रवाल:। इति राजनिष्युट:॥ (विश्वेषोयस्य प्रवालग्रब्दे विद्येय:॥)

रक्तासं, क्री, (रक्तेन रक्तवर्धेन अकं स्नचितम्।) रत्तचन्द्रम्। द्रति जटाधरः॥ ग्रोणित-भिश्चिते, चि॥

रकाचः, पुं, (रक्ते लोहिते अविकी अस्य। "अच्छोरदर्धनान्।" ५ । ४ । ७६ । इति व्यच्।) महिषः। पारावतः। चकीरः। कूर:। इति मेहिनी । वे, ४४ ॥ सारव:। इति राजनिषेत्र: । (चब्दविश्वेष: । यथा, हह्नत्-संहितायाम्। 🕒 ५१।

"रत्ताचमन्दं कथितं हतीयं यसिन् भयं दंख्कितं गदाखा") रक्तवर्थोच चुर्वेक्ते, चि। (यघा,रामायग्री। 21001381 "क्षथमिन्द्रीवरम्यामो रक्ताचः प्रियद्श्रेनः।

सुखमागी न दु:खाडों श्रवितो सुवि रावव:॥" च्ययन्तु सदा लच्छी युक्ती भदेत्। यया, च्योति:-"न मीरख चिति रक्ताचं नाथं: कनकपिष्नुलम्। न दीर्घवाड्रमेश्वर्यं न सीखं प्रहस्तस्यम्॥")

रत्ताङ्गं, क्री, (रत्तवर्णनङ्गमखा) विद्यमः। कुङ्गम्। इति मेदिनी। गे, ४८॥ (रक्तचन्द-नम्। यथा, भावप्रकाशे पूर्व्याखर्क्षे प्रथमे भागे। "रक्तचन्दनमाखातं रक्ताङ्गं चुदचन्दनम्। तिलपर्के रक्तमारं तत्यवालमलं स्ट्रतम्॥")

रताङ्गः, पुं, (रत्तमङ्गंयख।)मङ्क्याहः। कस्पिस:। इति मेरिनी। गे, ४७॥ (अख पर्यायो यथा, वेदाकरतमाकायाम्। "कम्पिञ्चकस्तुरत्ताङ्गो गुरूरोचनिकेति घा।"

"क(म्प्रस: कक्रोप्ञन्द्रो स्काङ्गी रोचनी ४ पिच॥" इति भावप्रकाश्रस्य पूर्वस्वके प्रथमभागे ।) प्रवाल:। मल्तुष:। इति राजनिवेग्ट:॥ मण्डलम्। इति प्रव्हरतावली ॥ (नामविप्रेष:।

यथा, महाभारते। १। ५७। १७। "ऋषभो वेगवाद्यागः, पिकारकसद्याद्य ।

पिसञ्जन

रताङ्गः सर्वसारङ्गः सन्द्रः यटनासकौ ॥") रक्ताक्षी, स्त्री, (रक्ताक्ष + डीष्।) जीवन्ती।

इति मेदिनौ। मे, ३६॥ मिक्किष्ठा। इति भाव-प्रकाशः ॥

रतातिसारः, पुं, (रक्तं चल्रानं सरलसात्। ख + धन ।) रोगविशेष:। "तस्य संप्राप्तिमाइ। रक्तामरं, की, (रक्तं रक्षितमन्दर्म।) काष्य-

ति येत्तिके ।

तद्रीवाच्नायते श्रीधं रक्तातीवार उल्लगः ॥' तस्य चिकित्सा।

विस्वतरत्वगात्री दा डि्सफलसम्भवा लव्। त्वग्युगलं पलभानं विषयेदशाङ्गसम्मिते तोये। व्यष्टमभागं शेषं काथं मधुना पिनेत् पुरुष:। रक्तातिसारसुक्वयमतिश्रयितं नाश्चिवियतम्

इति कुटजराङ्मिकाय: ॥ 🕸 🛚 भोदुग्धनवनौतन्तु मधुना सितया सह। कौढ़ंरत्तातिसारे तुया हकंपरमं मञ्त्॥' इति नवनीतावलेष्टः॥ 🕸 ॥

'प्रीतं सधुसिता धुक्तं चन्दनं तगड्लाम्बुना। रकातिसार जिहकापित्त हर्हा हमे हन्त् ॥ चन्द्रमच खेतम्। इति चन्द्रकाल्कः ॥" इति भावप्रकाशः ॥ (तथा च। "यस्तुरक्तप्रद्वविरेचने शोषहाइमतिरिच्यते। रत्तातिसार इति विज्ञेयो वैद्येमेद्यामतिभि: । धनगारसुक्ता च वालकं वालविक्वकम्। विजानामवला चेलिकायो रक्तातिचारियाम्॥ दाड़िमच कपित्यच पथ्याजम्बाम्बपस्वान्। पिट्टा देथा मस्तुयुक्ता रक्तातिसारवारणाः ॥

> वस्रकातिविधनागराभया पेषितः मधुमस्तुसंयुतम्। वेष्ट रव सधुगा च मानुवे रत्तवाह्सति वार्यवापि॥

गुड़ेन पनं दातयं दिखं रत्तातिसारिय।

मनुषे मधुयुक्ता वा दक्षा रक्तातिसारहा: ॥

क्षटजलक् च पाठा च विन्धं विख्व च धातकी। मधुना चहितं चूर्यं देवं रत्तातिचार इम्। इति रक्तातिकार: ।" इति ছारीतं चिक्तित्-सितस्याने हतौयेश्याये॥)

रक्ताधारः, पुं, (रक्तस्याधारः।) चम्मे। इति राजनिधेस्ट:॥

रक्तापर्छ, जी, (रक्तमपद्यनीति। इन्+ दः।) वोलम्। इति **राजनिवेस्ट:** ॥

रक्तापासागैः, पुं, (रक्तवर्षेः खमामागैः।) रत्तवर्थापामार्गेच्चपः। राष्ट्रा स्थापाङ् इति वङ्गभाषा। लाल चिर्चिरी इति हिन्दी भाषा। तत्पर्यायः। खुदापामार्गः २ आघट्टकः इ दुग्धिनिका ८ रत्तिविट् ५ कल्यपिका ६। अस्य गुणाः। भीतत्वम्। कट्त्वम्। कपवात-व्रजनाष्ट्रविधनाश्चित्वम् । संग्राष्ट्रित्वम् । वान्ति-कारित्यम्। इति राजिमिधेग्टः॥ तत्प्रयाय-गुगा:। अय आहल चिर्चिरा। "रक्तोश्न्यो विश्वरो उत्तफलो धामाग्रवीशीप च। प्रत्यक्षपर्भी केग्रपर्भी कथिता कपिपियाची । अपामार्गो रेखो वातविष्टभी कपश्चाहिम:।

विष्टिन्स वातलं रुचं वातिपत्तप्रसाद्मम्॥" इति भावप्रकाशः

क्टचः पूर्वे सुर्वे कूर्नः कथिती सुमानेदिभिः ॥

खपामागेपलं खाडु रसे पाने च दुर्जरम्।

"श्वीपरिसमाधीनां रत्तासरपरिच्हराम्। रत्तालङ्कारसंयुत्तां गुञ्जाचारविभूषिताम्॥" इति तत्त्रमार्धतस् च्छिष्टचाष्टा विगीधानम्॥ सद्युक्त, चि॥ लान्बः, पुं, (रक्तवर्णः: आम्बः।) कोषाम्बः। इति राजनिर्धेष्ट: ॥ (विवर्णमस्य की ग्राम-शब्द जातवम्॥)

काम्बानः, पुं, (स्क्रीन स्क्रावशान व्यासम्बन् क्वायते इति। का + का:। समधिकरक्तवर्णेवा- रक्तार्थः, [स्] की, (रक्तजनितमर्थः।) अर्थो-त्तयालम्।) रत्तवणीपुष्यविश्वेषः। सत्पर्यायः। रत्तवहार अपरिवान: ३ रत्ताव्वानक: ४ राग-प्रसव:५ रक्तप्रसव: ६ क्षरवक: ७ रामालिङ्ग-काम: = वध्सवयसन: ६ सुभग: १० अमरा-नन्दः ११। अस्य गुणाः । कट्लम्। उष्णलम्। वातासयभोषाञ्चराभानम्बनाभ्यासार्शिप्रभ-सनत्यम् । वर्णयेलच । इति राजनिर्घर्टः ॥ कार्मन, [न्] अती, (रक्तं ऋच्छतीति । ऋ + मन्।) नेबरोगमेर:। तख बच्च यथा,— "पद्माभं च्हुरत्ताने यक्तासं चीयते सिते।"

इति माधदकरः॥ कार्वदः, पुं, क्री, (रक्तानामर्वदमन।) रोग-विशेष:। यथा, शातातमीयक की विपाक । "जलोदर्यकत्ही इत्रूलरोगव्यानि च। याताजीर्गन्वरऋहिं अममोहगलयहाः। रत्ताव्हेदविवर्णाद्या उपपापोद्धवा गदाः " इति मनमास्तत्वम् ॥ 🗯 ॥

"रक्ताव्यदमाच।

'दीषप्रदुष्टा रुविरं प्रिराच सङ्घोष्य संपीद्य ततस्वपानम्। ससावसुब्रह्मति मांसपिग्डं मांबाद्वरेराव्यमाश्च इदिम् ॥ सववाजसं विधरं प्रदृष्ट-सराध्यमेतहधिरात्मकन्तु। रक्तचयोगम्बपी इतलात् पाण्डभवेदवंदपी (इतचा ॥

दोषोऽत्र पित्तं रुधिरं प्रिराच सङ्घोचा संपीदा संहतीज्ञ मांसारको: सर्वेष्वर्द्ध दूखतं रक्तजे तु विशेषती रक्तदुष्टि: एवं मांसार्व्हदे विशेषती मांचद्रिवीं ह्या। तती मांचिषक-सुब्रह्मित उत्तरं करोति। अपाकं ईषत्पाकं यथा स्थादेवसिति जियाविशेषणम्। ई्षत्-पाकचेकदेशपाकेन। रक्तचयोपनवपौड़ित-लात् रक्तचयोपदवाः सुस्रतेनोक्ताः। गौज़ितलात् चर्नुद्मीज़ितः॥ * । अथार्न्दछ चितिसा।

'यन्धार्व्हानां न यतो विशेषः प्रदेश हेला कति दोष दू थैं:। खत चितित्रे द्विषग न्दैरानि विधानविद्यस्थि चिकित्सितेन । हरितालोषपत्तङ्गरहघूममनः(भालाः । मधुमसाही बेमीव्य मेरीवर्चुरकर पर । ध्यक्य कवः चारी

प्राच्च केन मं युक्तो लेप: बिह्नी व्हुँदायहः । वटद्रचकुष्ठरीभवालिएं वहं वटख पर्वेख। अधि सप्तरात्राक्षहरणुपश्रान्तिमर्नुरं शियुम्सलक्योब्यीं रचीष्टं सुरसा यवम्।

तक्रेगा खरिपुं पिष्टा लिम्पेद मुंदगान्त ये । रचोत्तं सर्वपम्। सुरसा तुलसी। यवं इन्द्रयवम्। अम्बरिपुं करवीरम्।" इति भावधकाष्यः॥

रीगविश्लेष:। तस्य बच्चमाच।

"र को खगा गुरे कीलाः पिताकतिसमिवताः। वटप्रोह्सङ्गा गुङ्गाविह्मसन्निमाः॥ ते ४ वर्षे दुरस्याच गाएविड्सा: प्रयोड्ता: । सदिन सहसा रत्तं तस्य चातिप्रष्टतितः। मेकाम: पौद्यते इ:खें: श्रोणितचयसम्बद्धे:। ष्टीनवर्णवलोत्साची स्तौनाः सनुविन्त्रयः ॥ विद्यावं कठिनं रूचमधी वायुने वर्तते। तनु चार्णवर्षभ फेलिक्सासगरीसाम् ॥ कच्चरगुदयूलच दौकेलां यदि वाधिकम्। तचानुबन्धो वातस्य हेतुर्येदि प रूपाम् ॥

श्चिर्थलं खेतपीतच विट्सिक्षं गुरु भीतलम्। यदार्शनां वनचा खक्तत् सत्याखः पिच्छिलम् ॥ गुइं सिप ऋं स्तिमितं गुरु स्तिग्ध सार्यम्। श्वेद्यातुबन्धो विश्वेयस्त्रच रत्तार्धासां बुधै: ॥ गुद्दे कीला खर्मांति। पित्ताक्रतिनसन्दिताः पित्तार्थोलचययुक्ताः। अकारेग च वटप्ररी-चादिसदशाः। दुःखैः रोगैः। लक्पारुष्यासु

ग्रीतप्रार्थनाहिभि: कलुविन्तिय: वाकुलसर्वे-न्त्रिय:। रत्ताणसापि वातोल्वणस्य जचण-माह। तन रतार्शेष अनुवल; उल्लंगलम्। रूनणं रूचयतीति रूचणं रूचं दयम्। पित्तोखण्य वच्यां रत्तोखणा गुदे कीना पिताकतिसमन्त्रता इयादिनैवीत्तम्। रत्त-

पित्तयोः समानि बङ्गलात् । 🟶 । कपोल्यस्य जचणमाइ। समिक्टं मिक्लिमित-मार्देचमावगुच्छितमिव। तस्य चिकित्सा।

रक्तार्थमास्पेचेत रक्तमादी सनद्विषक्। दुराश्रीकरहीते खुः भूजानाहासमासमाः। चल्नकिरातितत्त्रक्षचन्यवासाः सनागरा:

कथिताः । रक्तार्थमां प्रथमना हार्व्यालगुशीरनिम्नावा। चन्द्रमञ्ज्ञाचन्द्रम्। इति चन्द्रमादिकाय: 🖁 ववनीतिताभ्यासात्

केप्रमवनीतप्रक्राभ्यासास्। द्धि**वर**म्यिताभ्यावात् गुदनाः शास्यस्ति रक्तवहाः॥

दशक्षपरि यो भागो घन: सोच्युत: सर:। मिथतं सररहितम्। निच्नेतं वस्तपृतं दिधि। सपद्म ने प्रदेश की में नवनीतं नवं लिए नु चित्राकेश्वरचंद्रकं स्कार्शःस सुखी भदेत ।

पयसा ऋदिन व्यो २०००

समङ्गीत्यसमीचाङ्गिरीटनिलचस्पै:। सिर्द्ध इत्यीपयी ददार्ग्डम शीमितात्मके । समङ्गा लजालु:। मीचाची मीचरव. तिरोटो लोध:। चन्दनसच रक्तचन्दनम्। सम ष्ट्रादिहुग्धम्। भावितं रजनीचुर्णं सृष्टीचीरै: पुन: पुन:।

वत्वनान् सुटङं स्त्रचं छिननाशीं भगन्दरम्॥ गांवागाभिससुखोष तथा मेहादिने विषा क्रियामर्थ:सु जुर्चीत तच तच यथीदिताम । चन्नेकीलन्तु संक्रिदा दहेन् चारिण चासिना। वैगावरोधकोएसयानाम् कटकासनम्। यथाखं दोषलश्वात्रमध्यः परिवर्क्यन ॥'

इति भावपकाशः॥

(यथा चास्य लचगानि । "रक्तजानि व्ययोधप्रोद्धविद्मकाक्रणांनिका-फलसङ्गानि पित्तलचगानि च यदावगाह-पुरीयप्रपीडितानि भवन्ति नदात्वर्थ दुरमन्ख मछक् रुष्टमा विक्वान्ति तस्येवानिष्ठाती श्रीकि सातियोगोपदवा भवन्ति।"इति सुश्रुते विदान-स्थाने दितीयेश्याये ॥ व्यथास्य चिकित्सा । "रक्तार्थमानुपचारं बच्चासि प्रवागुचना।। प्रातक्तिलान् भचयेच नवनीतविमिश्रितान् । चितानागरसंयुक्तं नवनीतं सप्रकरम् । केंगरं मातुण्डस्य विङ्ङ्गग्रकेरायुतम्॥ भचेत् कुषा खावनं इं नवनीतन प्रकेराम्। रतिन रत्तागुर्जान् श्मयन्ति विचल्याः ॥ समङ्गा ग्रात्कानीपृष्यं चन्दनं वञ्जभवचम्। नीलोत्यलमनाचीरं पिष्टा यानमस्मादान्॥ **अटजन**्तसके प्रमुत्प ले

खदिरघानिकिन्द्रलय्दनं पयः। पिवति स्वच्यवीसमस्य भवं गुद्ववैज्ञतसञ्चिनाध्वन्॥" दति रक्तार्शेकि किन्सा।

इति हारीते चिकित्सितस्याने १२ स्थायः।। रक्तानुः, धुं, (रक्तः रक्तवर्थः आखुः।) रक्त-वर्णां सुविधेय:। अकरकन्ट चातु इति भाषा। तिलामंग्य:। रिकापिकालु: २ रकःपिकानः नोष्टितः ४ रत्तकन्दः ५ नोष्टितातुः ६। अस गुषाः। शीतवम्। सध्रास्वम्। सम्पत्त-दाचापचलम्। उच्चलम्। वलपुष्टिकारिलम्। गुरुवाच। इति राजनिष्यहः॥

रिताका, स्त्री, (रत्ती रत्तावर्गी/स्ट्रास्याः। रत्त + "अत दनिवनी।" पारार्र्प। इति वर्ग। गुझा। (बखा: पर्यादी यथा ---

"साङ्घा क्रमणना गुङ्कारिताका काकसन्तिका। काकाद्नी काकतिका काकज्ञा प्राख्यक्री॥"

इति नेदासस्त्रमालायान्। "रत्ता या काकिकी स्थात् काक्टनी व

काकादनी काकपीचु सा स्ट्राता काकवसरी।" पृथ्वसाको प्रथम मार्ग ।

राजका इत राजनघट । रिलक पार्धा गञ्च

र्त्तेन्, पु.्रत्तो स्त्तवर्णे इ.स..) रत्ता, वर्गेचु:। लाल चाक् इति भाषा ॥ सत्यर्थाय:। रच, जि पालने। इति कविकल्पड्म:॥ (भा०-स्चापत्र:२ प्रोग:३ लोचित:३ उलाट:५ मध्र: ६ इ.स.स.ल: ७ लो घितेचु: ८। अस्य गुणाः। मधुरत्मः। पाने भौतलतम्। सद्-लम्। यित्तदाइइरलम्। द्यालम्। तेणी-ब्लदिवहंनत्वच। इति राक्षनिवेष्टः॥

'त्रीरखः', पुं, (रत्तवर्थः एरखः ।) द्वचित्रीयः। लाल मेर्डा इति भाषा॥ तत्वर्थायः। यात्रः २ इस्तिकर्यः ३ रहः ४ उरवृतः ५ नाम-वर्ण: ६ चचु: ७ उत्तानपचक: ८ करपर्ण: ६ पाचन: १० स्त्रिष: ११ वावनल: १२ रताक: १३ चिचदीर्थ: १८ च स्वेरक: १५। अस गुगाः ऋथयुपवनऋान्तिरत्तार्तिपाक्कुभान्ति-श्वासन्वरारी चक्रनाशिलम्। सञ्चलसः। इति राजनिर्देख:॥ तत्पर्यायगुगा:।

"युक्त एर्ख आमार्ल्डचो गर्यवेष्ट्सकः। पदाकुलो वर्डमानी दीर्घहणी यङ्गकः ॥ रक्तोव्परोधवूकः स्वादूकवृको वृक्षया। यात्रपुक्षः वातारिसञ्ज्ञानपनकः । एरव्हयुग्नं सधुरसुषां गुरु विनाधायेत्। मूलग्रीयकटीविसिश्राःपीड़ोदरञ्बरान्॥ नभ्यायक्षानाइकानकुष्रामभारतान्॥ शर्ष्डपचं वातर्तं कफिकि मिविना सन्। म्बन्नक्ष्रहरकापि पित्तरत्तप्रकोपणम् ॥ वातार्थयदलं गुल्मवस्ति श्लाद्दं परम्। कप्रवातकामीन् इन्ति वृद्धिं नप्तविधामपि ॥ एर्खफलमञ्जूषां गुल्बायुलानिनापह्म्। यक्षतुत्री चोद्राणीं जंकटुकंदीपणं परम्। तद्याच्या च विड्मेदी वातस्योगोरयापहः॥"

इति भावप्रकाशः । क्तिकारः, पुं, (रक्तः रक्तवर्णः सर्वादः ।) इन्ह-वारकी। इति राजनिवैद्यः॥ (विश्रेषी-थर्खेन्द्रवासग्धीधव्हे विज्ञेय:॥)

रत्तोत्यतं, की, (रतं रत्तवर्णस्त्यतम्।) रतः पद्मम्। तत्पर्यायः। रत्तसरोग्हम् र की क-नहम् ३। दळसर: ।१। १०। ६२॥ (यथा, **रहत्मं** इति।याम् । २६ । ६ ।

"विन्धाच विन्द्रवारेण मौत्तिकं कुदूमं क्रसुमान। रक्तोत्पर्वेन राजा मन्त्री नीलीत्पर्वेनोक्तः॥" तथाख गुगा:।

"धवलं कमलं भ्रीतं मधुरं कफ पित्त जित्। तसादक्यगुर्वं किचिद्चत् रक्तोत्यलादिनम्॥" इति भावप्रशास्य पूर्व्यख्छे प्रथमे भागे॥)

.स्रोत्पतः, युं, (रत्नोत्पत्तमिव पुव्यमस्यस्य। अभेगादाच्।) शासाविष्टचः। १ति राज-निर्वेख:

'क्तोलखामः, ष्ठं, (रत्तोत्पलख भोबवर्भ इति जटाधर तद्

युक्ते, चि 🖡

रक्तीण्ल की (रक्तसुपलम्) ग्रीस्वम इति हारावली ११५ (गुणादवीयस्य गी।रक ग्रब्दे जेवा...)

पर॰ सक॰-सेट्।) जि, रचिती श्रीत। इति दुर्मादाय:॥

रचः, [स्] जी, (रचलसाहिति। रच+ "सर्वधातुरभ्योसुन्।" उसा० ४। १८८। इति व्यसुन्।) राच्यसः। इत्यमरः।१।१।६२॥ ति इशियो यथा, —

"दृष्टा तु विकलान् यङ्गाननाधान् रोगिकस्तथा दया न जायते यस्य सरचा इति मे मति: ॥" इळामेये यमप्रांभैनीपाखाननामाधायः॥ रचांत्रीपधं यथा. --

मनुरुवाच ।

"रजोप्नानि विषप्नानि यानि धार्याणि भूमुजा। व्यगदानि समाचचुतानि धक्तेभ्तां वर 🛚 मत्स् उवाच ।

यविका रोहिकी चैव रक्तमाला महीयधी। तथामलकवन्हारं या च चित्रपटीलिका ॥ काकोली चीरकाकोली पीलुपर्गी तथैद च। केशिती विश्वकाली च महानागा भ्रतावरी। तया गर्ड्वेगाच स्थवे क्षमृदिनी तथा। स्यवे चीत्पलिनी याच सहासूमिनताच या। उन्नाहिनी चोमराजी वर्लरहानि पार्धित। विग्रेषाकारकतान्यच कीटपच्यविग्रेषतः॥ जीवजातास मणयः सर्वे धार्था विशेषतः। रचोप्ताच यश्खाच त्रवा नेतालनाश्नाः ॥" इति मात्ये १६२ चाधायः।

रचः चर्म, क्री, (रच्यां राच्यानां स्मा। क्रीव-लमभिधानात्।) रचः सम्हः। इयसरः। इ।५। दर् ॥

रचकः, वि, (रचवीति। रच+खुन्।) रचा-क्तो। यथा,— "गोरचः सष्टदेवस नकुलो इयरचकः।

वैराटे क्वरहायादी नरायां मातुकक्रमः॥" इति पुरासम्॥

रच्चणं, क्षी, (रच + भावे खुट्।) रचा। यथा, "इति प्रवयवद्वाभिगोपीभिः जतरच्यम्। पायिवता स्तनं माता संन्यवेश्यदात्मचम् ॥"

इति श्रीभागवते १० खन्चे ६ अधाय: ॥ रचगारकः, पुं, म्हजकच्छ्रोगः। इति स्बद्-रतावली। वाचित् पुस्तके रचगीरकोश्प

रचिथिः, स्थी, त्रायमाया लता। इति राज-

रचा, की, (रचगमिति। रच 🕂 "गुरीच इवः।" ६।३।१०३। इति स्र:। स्तियां टाप्।) रचणम्। (यथा, क्षमारे। २। २८। "मयि छटि हिं जोनानां रचा युग्नाखनस्थित। १") इ.ति मेटिमी ये २३ । ससा

रवा यथा,

'रचा विन्धिरे चलक गोपुच्चभ्रमणा गोभूचेण सामायत्वा पुनगार्जनार्भकम रचा च चक्रु: शक्ता हादशाक्षेष्ठ नामान. होण: संस्परस्तिला चर्छेष्ठ करयो: एघन् १

व्यस्थात्मचय वालस्य दीजन्यसमञ्जर्वत ॥ चायादजी । इदिमणिमां स्तव जानधो रू यत्रीरवातः कटितटं जटरं ह्यास्यः। हृत् नेश्व बलद्र ईश्र इनस्तु करटं विष्मिनं सुखसुरुक्षम देखरः कम्॥ चक्रायतः सहगरो हरिरसु पथात् त्वत्यार्थयोधेरुरसी मधुद्धा ननस । को गीषु भ्रंख उरमाय उपर्यपन्ड-स्ताचे: चितौ इलधर: पुरुष: समनात्॥

इन्द्रियाणि हुनीकेण: प्राणान् नारायणोऽवत् । खेतद्वीपपतिश्चित्तं मनी योगेश्वरी^{३व}तु ॥ ए शिग्राभेस्त ते बुद्धिमात्रानं भगवान् परः। क्रीइन्तं पातु गोविन्दः भ्यानं पातु माधवः॥ व्रजनस्वादेकुण्ड खासीनं त्वां श्रियः प्रति:। सुझानं यज्ञसुक पातु सर्वयहमयङ्गरः ॥ डाकियो यातुधात्यच क्रुग्राव्हा येश्मेनयहाः भूनमाद्यपिशाचाच यचरचीविनायका:॥ कोटरा रेवती च्येष्ठा पूतना माष्टकादय:। उक्सादा ये स्थपस्मारा देहप्राग्रेन्द्रियहृहः॥ खप्तहरमहोत्याता रहवानयहास ये। सर्वे नम्बन्तुते विद्योगिनिमग्रहणभीरवः॥" इति ग्रीभागवते २० स्त्रन्ये ६ अधायः ॥ 🔻 ॥ खय पौर्धमास्यां रचावन्यनम्। राखीबीध इति भावा। यथा,—

"पौर्णमासां हरे रचावसर्गं विधिपूर्वकम्। वजराजक्कमारत्नात् के चिद्दिच्छिन्ति साधवः 🖟 तत्र भदादिचडावे तामतिक्रमधेव कुर्यात् तथा च स्टूलनारे !

"भद्रायां हेन कर्त्र श्री श्रीवणी फाल्गुनी तथा श्चावकी मृपतिं इन्ति श्वामान् दहित फाल्-गुनौति ॥"

विधिय भविष्योत्तरे।

व्यनेष विश्विना यसु

"उपानकी हिने प्रोक्त खबी खा चैन तर्पे थम्। तती । पराह्मसमय रचापी टलिकां सभाम ॥ कारचेदचतैः प्रस्तेः सिडाधेर्हेमभूषिताम्। वस्त्रीकि चिने: कार्पासे: चीमेर्जा मलविनेतें: विचित्रं यथितं सूत्रं स्थापयेद्वाजनीपरि ॥ उपलग्रहमधी स्टन्तुक्के न्यसेन्ह्मं पौटम्। तबीपविशेदाजा सामात्यः सपुरोहितः ससुद्धन तर्रु पुरोधा वृपते रचां वधीत मर्लेख। येन बह्वी वली राजा हानवन्त्री सहावल:। तेन लां प्रतिवधासि रची मा चल मा चल ।" वेहिकच। यहा वन्न हाच्चपणा हिल्लयः भ्वानीका सन्छा साना तन्मया वधारि भ्रतं भारदाया युक्षन् चरदिष्टियेथा सन्। "ब्रास्त्रणें: चित्रियेनें छैं: मृिचाचेष्य माननें: विप्रान् भ्रपूष्य प्रश्विष

स सर्वदीषर इत सुख सवस्र वसे।दिति " अय तहिनानस्थाध उपाककी दिन्तिस्य तियते। यहाच स्त्रत्यन्तरे। "उपाककी तु कुर्विका ते सामऋग्यकुर्विदः। गहर्मेक्रान्तियुक्तीषु इस्तयवयापर्वसु ॥" नथा च। सामदेदिनां भादस्य इस्तानचन ऋखेरिनां आयणस्य अयणनचनं यजुर्वेदिनां श्रावणी पूर्णिमोपानम्भकाल:। उपक्रमकास्वना-

भाद्रे आवगेशिप विधेयम्। "अष्टच्योषधयस्तस्सिन् मासे न हि भवन्ति तेत्। तदा भाइपदे मासि आवशिश्य तदिष्यते॥"

की तेन रूपं कर्म उपाककी। व्यव कर्याभावे

इति बङ्ग्परिशिष्टवचनात् ॥ त्रावणपच्चत्रक्षः। तहाइ गर्गः। "यदि स्थान् श्रावणं पर्व ग्रहसंक्रान्ति दूषितम्। स्यादुपाकरणं युक्तपचन्यो यावयस्य च ॥"इति ॥ अञ्च भूतविद्वा पूर्णिमाच निधिद्धाः तथाच कार्किकापूराणे।

"चतुर्देग्छां सत्तन्पन्नावसुरी मधुकेटभौ। वेदान खीक्कवंत: पद्मयोनेस्ती जन्नतु: श्रुती: ॥ चला तावसुरौ देव: पातासतलवासिनौ। आहता ताः श्रुतीक्तके दशैनोकगुरुः खबम्॥ संप्राप्तवान् श्रुतीवेशा प्रवंखीद्धिके पुन:। अतो भूत्युते तस्मिन्नीपाक्रस्यभिष्यते। आसरं वर्जेयेत् कालं वेदाष्ट्रसम्प्रङ्कयिति ॥"

"अवसेन तु यत् कामी उत्तराघाएमं युतम्। संवत्सरकतो ३ ध्यायस्तत् च का देव न स्थति॥ धनिष्ठासंयतं कुर्याच्छ्।वयां कमी यहवेत्। रत् वन्ते समलं विद्याद्याकर्णसंज्ञकामिति ॥"

इति जी हरिभक्ति दिलासे ५१ विकास: 🛭 रचाकम यथा। उद्युक्ताचारी रहीला ोचयन् रचाकमे कुथात् तद्वस्थामः। त्रवानां प्रतिचातार्थं तथा रचीभयस्य च । 'चानसे नरिषामि बचा तदनुसम्वताम्॥ ामाः पिशाचा गत्स्वाः पितरो यचराच्यमाः। रिचिवगैः, युं, (रिचियां वर्गः सन्द्रहः ।) राचाषु-रभिववित्त ये ये सां बद्धाता इन्तु तान् सदा ॥ धियामनारीची च वे चर्नि निश्चित्राः। श्च वास्तुनिवासास पान्त लाम्ने नमस्ताः ॥ ानु लां सनयो बाह्या दिचाराजध्यक्तथा। विताखिव नदाख सकी; समें।पि सागरा: ॥ मी रचतु ते जिङ्कां प्राचान् नायुक्तथेन च। (सो वानसपानको पर्जन्यः परिरचतु ॥ हानं विद्युतः पालु समानं स्तनशिववः। इमिन्द्री बलपतिमें नुर्मेची मतिनाया ॥ मिसे पाच गस्वीः सत्त्विमन्त्रीश्मिर्चतु। दानो वर्षणी राजा ससुद्री नामिसक सम्॥ हु: इयों हिश्र: श्रोचे चन्त्रमा: पातु ते मन:। उनाणि सदा रूपं द्वायां पान्तु निशास्तव। च्चाप्ययन्वापी रोमास्योषध्यक्तथा। कार्य खामि ते पातु देचनतव वसुन्धरा ॥ शवर भिरापातु विश्वका

रचान्नः

भौरव पुरुष प्रश्ने जल्लातान चुनी सुनी एता दहे विग्रेषिय तव नित्याहि देवता। रतास्ता सतत पानु दीर्घमायुरवापुहि खिति ते भगवान् जहां खित्त देवाच कुर्वताम्। खिक्तिते चन्द्रसूर्यीच खिक्ति नारदपर्वती॥ स्वस्यिषिश्वेव वायुश्च खिल्त देवाः सहेन्द्रशाः। पिनास इत्तारचा सब्स्यायुर्वे हैतांतव ॥ ईतयस्ते प्रशास्यन्तु सदा भव गतयथः ॥" इति खादा ॥

इते वें दात्मकी मंनी: काता याधिवना घरी:। सयेनं सनरचकं दीर्घमधिरवाप्तृ ॥"

इति सुमुतं स्वस्थाने पद्मिवधाये॥) रचापनः, पुं, (रचार्थं पनमस्य।) भूजंबचः। इति राजमिषेग्दः ॥ भूनेविचि, कौ ॥ रिचका, स्त्री, (रचैव। रचा+खार्थे कन्। टापि अत इलम्।) रचा। यथा,--"खनेन विधना यस्तु रिचकावस्थमाचरेत्। स सर्वदोषर हित: सुखं संबह्य र वसेत्।"

द्रिक्षिक्षित्वासि ५१ विलासः॥ रचितं, चि, (रच+क्त:।) जतरचम्। तत्-पर्याय:। चातम् २ चाराम् ३ अवितम् ४ शोपाथितम् ५ सुप्तम् ६। इत्यमरः ।३।१।१०६॥ (यथा, मगु:। ११। २३।

"क्लाधिवास्य वृत्तिच रचेदेनं समनातः। राजा हि धक्नैषड्भागं तसात् पाप्नोति र्चितात्॥"

क्षी, भावे छः। रहा। 🕸 । खिवां टाप्। **अप्र**ोविशेष:। यथा, महाभारते ।२।६५।५०। "चलमुषा भिश्वनेशी विद्युत्पर्यातिलोत्तसा। अरुगा रचिता चैव रुमा तहकारीरमा ॥")

रिचिता, [ऋ] युं, (रचतीति। रच+ टम्।) रचावती। यथा,--

"आयवन्त्रो लीक्त्रो देशोग्यक्तिविशारदः। कताकतन्त्री ख्यानां ज्यः खादेष रिवता।" इति मास्ये १८६ अध्यायः ॥

रच काक:। तत्पर्याय:। खनीकस्य: २। इय-मर:।२।८।६॥

रचोन्नं, कीं, (रचो राचर्सं इनीति। इन्+ टक् ≀) काञ्चिकम्। इति हैमचन्द्रः। हिङ्गा इति राजनिर्धग्टः ।

रचोष:. पुं, (रची इनीति। इन्+टक्।) मक्षातकत्वाः। इति त्रिकाषद्येषः॥ स्थेत-सर्वपः । इति रत्नमाचा ॥ रचीत्रमन्त्री यथा,—

"स्थाने इधीकेश तव प्रकीती। जगत् प्रहृकात्मगुरच्यते च। रचांचि भौतानि दिश्रो दवन्ति सब्दै नमस्यन्ति च सिद्धसंघा: ॥"

इति भगवद्गीतायाम्। ११। ३६॥ "खाने इवयमं युक्तमिवधै। हे द्ववीकेश सर्वेष्टियप्रवर्तकं यतस्तमेदाळनाद्भतप्रभावी । वसस्तव प्रभीनंत्रा

की नगा निर तथा प्राथा स्वस्य की नेवन अव ग्रीन च न जवलमहमेव प्रहृष्यामि किन्तु सर्व मेव जगनेतनमाच रची विरोधि पह्राया प्रकृष्टं चर्वमाप्नोति इति यत् तत् स्थाने युक्त-मिलायी:। तथा सर्वे जगत् अनुरूप्यते च लिहा ष्वमन्रागसुपैति इति च यत्तर्पि युक्तमेव। द्यथा रखांसि भीतानि सन्ति दिश्री द्रवन्ति सर्वास हिन्द् जलायन्त इति यत्तरपि युक्तमेव। यथा सर्वेषां सिद्धानां कपिलादीनां संदा नमस्यन्ति चेति यत्तर्पि युक्तमेव। सर्वेच तव प्रकीनी। इससान्यः साने इसस च। ख्यं श्लोको रचोन्नमन्तः शास्त्रप्रसिद्धः।" इति तड़ीकायां मधुसहरसरम्बरी ॥ (रचीविनाश्रक्ते, चि । यथा सुत्रुते । १ । ५ । "वेदनार चोन्नेष्पें र्धपयदचोप्तेस मन्त्रे रचां कुर्वात ॥")

रकोशी, खी, (रची इनीति। इन+टक्। डीप्।) वचा। इति रत्रमाला ।

इस्रोजननी, स्त्री, (इस्रशं जननीय।) राजिः। इति जिलाग्रहेषे ॥ राजसमाता पा॥

रकोहा, [न्] पुं, (रको चन्तौति। इन् + किए।) गुग्गुलु:। इति राजनिघेस्ट:॥ (ऋविविधेष:। चतु ऋग्वेरस्य १० मगडलस्य १६२ स्तास ऋषि:॥ राजसङ्मार, चि। यथा, ऋषेरै। 80150161

"विष्र: स उच्यते भिषयनोद्दा मीवचातगः, ॥" "रची हारची हना।" तझाखेसायगः॥)

रक्ण:, पुं, (रच+"यजवाच्यतविक्प्रक्रको नङ्।"३। इ। ६०। इति नङ्।) नासन्। इलमर:।३।२।=॥

रख, सर्पेगा। इति कविकल्पदुम: ॥ (भ्वाः - भरः -चनः -सेट्।) रखति। इति दुर्गोदासः॥

रख, र सर्पेगी। इति कविकल्पद्रम:॥ (स्वा०-पर०-सक०-सेट्।) इ. रहाते। इति दुर्गादानः। रस, इ सती। इति कविकल्पहम: ॥ (भ्वा०-पर०-यक०-सेट्।) इ, रक्कते। इति दुर्गाहासः॥

रग, क खाद आपने। इति कविकष्णदुम:॥ (चुरा॰-पर०-सक०-व्यक् • च-सेंद्।) क, रागयति। इति दुर्गादासः ॥

रंग, म र शक्ते। इति कविकचाहमः। (भा॰ पर॰-अक॰-सेंट् !) म. रमयति । र., खरगौत्। श्रद्धः श्रद्धाः। रति रोती कृपर्थन्यः। इति दुग(हास: 1

रप, इ क मासि। इति कविकरण्डुम: ॥ (पुरा॰-पर॰-चक॰-सेट्।) इ क, रङ्गचिति। भासि दीशी । इति दुर्गादासः ॥

रघ, इ इ समने। इति क्विक्त्यह्मः ॥ (भ्वाः आता०-सक् मेट्।) ६, रङ्गते। ६, रङ्गते। द्रति दुर्गादासः ॥

रञ्जः, छः (चङ्कांत चानसीमां प्राप्नोतीति । अङ्कि + "लिब्बिक्सोर्नकोपस।" जगा॰ १। ३०। इति क्र नवीपसः "स्वतस्यलच्चस्राव मञ्जूनीनां वा खो ते इति वसम्बन् '

=।२।१८। इति काशिको स्वा लख रलम्। इत्वज्ञ्चलदत्तः ।) स्वयंवंशीयहिलीपराजपुत्तः । सतु चयोध्याधिपति:। श्रीरामचन्द्रस्य प्रिता-भद्धः। यथा, रघुः। ३। १८।

> "स जातक कर्मग्यां खले तप स्विना तयीवनादेख पुरोधचा कत। दिलीपसनुकी सिराकरोद्धवः प्रयुक्त मंस्तार इवाधिकं वभी॥"

तद्रास्थन्प(त्तर्यथा.—

"सुतस्य यायाद्यमन्तमभंक-क्तथा परेषां युधि चेति पार्थिव:। अवस्य धानोगं मनार्धमर्थ-वि-चकार नाचा रघुमात्मसम्बम्॥"

इति स्युदंगे महाकाये। ३।२१॥ (अख पिता दिनीप: माता सुद्धिणा। अयं ष्टि अधमेधयमहोचितस्य पितुर्यमीयासर्चणे नियुक्तस्वच्यचारिणं देवराजं जितवान्। व्यथ वह्कालं राज्यसुखमनुभूय विश्वजिद्यामाध्यरे सर्चे दित्तं प्राज्यसात् क्षतवानपि गुरुद्धिगा-धिना वरतन्तुधिर्योग की न्सेना स्थितः अवैरं विजिल् धनान्यादाय तस्ते प्रदत्तवान् । अय खपुलमनं यीवराच्येशीमधिच्य विशतविषयामि-लायो योगसमाधिना भगवन्-साधुन्धमाप्तवान् । तथाचरत्रंग्राः चर्नां।

"च्यय वीच्य रघु: प्रतिष्ठितं प्रज्ञतिवासाजमातावत्तया। विषयेषु विनाशाधनंत्रसु चिद्विस्येष्वपि नि:स्होरभवन्॥" "ध्यथ कास्थिरजयपेचया गमयित्वा समद्योनः समाः। तमसः परमापद्ययं पुरुषं योगसमाधिना रघः ॥" 🟶 ॥ भीमारिवदेकदेश्य हुणे रघुवंशकात्यम्। यया. "रघुर्षि कार्यं तस्पि च पाळान्

तस्य च टीका सापि च पाछा।" रव "रघी: कार्य परे परे ॥" एताइइटी ॥

"रङ्घयतीति। राजा प्रसः। तेन 'राजा प्रमतिरञ्जगात्।' इति रघु:।" इति उगादि-वृत्ती उज्ञ्वलहतः। १। १५६॥ अ । रघु-यंशीयसाचम्। तच बहुवचनानाः। यथा, रघुवंगा: १।६।

"र्य्यामन्वयं वस्ये तनुवाध्विभवीश्ष सन्॥" वदुर्गत हुतं गच्छतीति। श्रीष्रगासिनि, नि। यथा, ऋषेदे। ५।३०।१८।

"अयो न वाजी रञ्जरण्यमानः॥" "र चु: भीत्रमासी।" इति तहास्य चायण: "")

घुकार:, एं. (रघुंतराखंकायं करोतीति। स+"कर्मस्यण्।" ३।२।१। इति अण्।) कालिहास'। इति जिकाख्यीपः॥ (यथाः वाग्देवीं भजतो मम चन्तः प्रश्चन्तु को दीवः ॥" "सीमन्तिनी च निलनी च कुमुह्ती च

चन्द्रप्रभाच रञ्जूकारसरखती च। कान्तो ज्भाता इमहता रविरक्षितप्रा मैघाष्टता जङ्धियाभिहता ग भाति॥"

इत्यह्नटः ।)

रधुनन्दनः, गृं, (रघन् रघुवंश्रसम्तान् नन्दय-तीति। गन्दि + ख्यः।) श्रीरामः। इति प्रब्द-रकावली ॥ (धया, रायायखी । १ । ५२ । १२ । "ततो विश्विष्ठो सगदान् वाधान्ते रघुनन्दन ।। विस्वासिनमिदं वाक्यस्वाच प्रह्मन्नव॥" वङ्गदेशीयनवदीयानवासी स्नार्भः पाछत-विश्रेष:। स च प्राचीनस्ट्रांतरंग्रहकत्ती। मलमास्तत्वादाशविभ्रतितत्वप्रणेता घटीयक्रीहरिइरभद्वाचायांत्सन:। यथा,— "प्रयम्य सिच्दानन्दं परमात्मानमी ऋर्म्। सनीन्द्रायां सहतेकान्त्रं विक्त श्रीरघुनन्दनः। मलिक्त्पे दायभागे संस्कारे शुह्लिमियेये। प्रायस्थिते विवाहे च तियौ जन्माहमीवते ॥ दुर्गोत्सवे यवच्चतावेकार्यार्ट्रिग्येये। तङ्गमवनोतार्गे वृष्ठोतार्गचये वते ॥ प्रतिष्ठायां परीचायां च्लोतिषे वास्त्यज्ञके। दीचायामाद्ति कले चेने श्रीपुरुषोत्तमे ॥ सामयाई यनु:याई यूदकळविचार्गी। इबराविध्वतिस्थाने तत्त्वं बच्चामि यत्रतः ॥" इति सजमासतत्त्रम् ॥

व्यपरः परिहतविधेवः । स च वर्हमानप्रदेशान्त-र्गतमाङ्यामनिवासिचरः। राष्ट्रीययेगीसत्तः किशोरीमोचनगोसामि छनुः श्रीमनिवानन्द-वंशीयमोखामी। भागवति चहान्तव जरमापरि-गयक्न्दोमञ्जरीटीकाथाखानकौस्दीरामरमा-यगप्रस्तयो बहवी यत्थास्तत्प्रयोगाः सन्ति॥) रघुनाथ:, पुं, (रघ्यां नाघ:। चुमादिलात् गला-भाव:।) श्रीराम:। इति ग्रव्हरतावली। (यथा, रघु:। २५। ५८। "र्घनाधोव्यमस्येन मार्गनन्धितासना। महीजमा मंधुवुचे प्रश्लाल द्वेन्द्रगा।") रञ्जपति:, पुं, (रघुणां पति:।) श्रीराम:। यथा. "यद्यते: वा गता मयुरा पुरी रघुपते; क गतोत्तरको प्रका। इति विचित्य क्रिष्य सनः स्थिर न सदिदं जगदिखनधार्य ॥"

इति रूपगोखासी। (केषाचित् परिङ्गानां नाम । यया, रञ्जनाध-पिरोमण: अयन्तु नैयायिक: गाङ्गेप्रोपाधाय-**क्तवाधिपचनादेशीकाकारः। रघुनाय चक्र-**वर्ती अयममरकोष्ट टीकाकार:। रबुनाय तर्कवागीग्रः। रचुनाय सरखती। रचुनाथ हासगीखामी। अयं हि श्रीचैतन्बदेवस्थ वियमक्त आसीत चाव समय प्रवेता वाय सञ्च वर्षेष्ठ

प्टरनिवासिचरः कायस्यज्ञलभ्ययां मधुरान्त -र्वितिमोवईनिमिश्तिटे राघा आरखें मर्ना दे हैं विचाय खर्धामागमत्। ततसमाधिरधुनापि तनैवास्ते सेचते । द्यापि वहु भिवें वावै: ॥) रबुवंगः:, पुं, स्ती, (रवोवंगः: सन्ततिवंगंनीयो

यसान्। यहा रघ्यां वंश्मिधिकत्य कतिमिति च्यम् जुक्चा) कालिदासक्षतरघुराजान्वय∗ वर्णनमहाकाचग्रस्थविषेषः। यथा,---

"रघुगामनवयं वस्ये तनुवाग्विभवीशिष सन्। तहुगुर्णे: कर्णमास्य चापलाय प्रचोदित: ॥"

इति रघुवंपी महाकायी। १।६॥ (अयं हि जनविंग्सगिंसकी यय:। धन दिलीपादारभ्य असिवर्णपर्यन्तं वस्तु वर्णि-तम्॥ पुं, रघोवं भ्र: । यथा, —

"अयति रघुवंग्रतिलकः कौग्रस्थानन्दिवर्डनो

इति रासायगम्॥)

रञ्जवंश्रातिसकाः, युं, (रघुवंश्रे तिसिक इव श्रोभा-जनकलात्।) श्रीराम:। यथा,—

"जयति रघुतंप्रतिलकः कोप्रज्यानन्दिवर्हनो

द्भवदगनिधनकारी हाभरिष: पुर्खरीकाचः॥" इति रामायणम् ॥

रञ्जरः, जि, (रघुषु वरः श्रेष्ठः ।) रचुवंश्रीयश्रेष्ठः । यथा, रामायरी।

"रामं लच्यागपूर्वनं रघुवरं सीतापतिं सुन्दरं का अनुखं करणासयं गुणनिधं विषयियं धाक्तिकम् ३"

रघृहष्टः, पुं. (उदहतीति । उत्+वष्ट्+ अप् । रवृषां उदहः रचाभारवारकः ।) श्रीरामः । इति भ्रव्हरकावली॥

रङ्कः, पुं, (रमते तुष्यतीति। रम् + "बाहुलकात् रमेरिप कः।" इति कः। इत्युज्ञ्ञलदत्तः। ३। **८०।) क्षपण:। भन्द:। इति मेरिनी।**

रङ्कः, पुं, (रमते इति । रम् + वाच्चलकात् कुः ।) न्द्राविष्रेष:। इत्यमर:। २। ५। ५०॥ च तु श्वतपृष्टहरियः। इति राजनियंग्टः॥ रक्षं, क्षी पुं, (रङ्गतीति।रङ्ग+अच्।रव्यते

स्यसिन्। रन्ज्+ अधिकरसे घण् वा।) धातुविश्रेष:। राङ्ग इति भाषा ॥ तत्पर्याय:। चरु: २ चरुवम् ३ कापूयम् ६ वज्जम् ५ सधु-रम् ६ चिमम् ७ कुरूपाम् ८ पिचटम् ८ पृति-गन्तम् १०। अस्य गुणाः। कट्लम्। तिरी-लम्। इसिलम्। कमायलम्। जनणर्सलम्। मेष्टव्रतम्। कसियास्ट्राष्ट्रग्रमनत्वम्। कान्ति-करत्वम्। रसायनत्वचः। तदिशोषो यथा,—

"भोतं स्टु लघु खच्छं सिम्भम्यासहं हिमम्। स्वपवकरं कान्तं चपुश्रेष्ठस्हाहृतम्॥ चुरकं मिश्रकचापि दिनिधं वज्रमुचते।

उत्तम चुरक तक भित्रक लिइत मतम्।" इति राष्ट्रिवेखः ।

"पूर्वे धिभित्ररत्ती

तस्य गुडुख दोषमा ह 'उड़ी वधत्ते खलु मुहिहीन स्तथा त्यपक्य किलासगुल्मो क्षुष्ठानि श्रूलं किल वातश्रीयं पार्खं प्रमेहच भगन्द्रच ॥ विधोपमं रत्तविकारहन्दं च्यम् अच्छाणि कपन्वर्थ। मेच्चाप्सरीविद्धिसुखारीगान्। नामोश्पि कुर्यात् क्षितान् विकारान्॥" ख ग्रोधनमभिष्रीयते । वड़नासी प्रसमी च सलिती नौ निषचयेतु। वधा विधा विश्विद्धः स्यादविद्यये। पि च

नतज्ञकाञ्चिकारोग्द्रजञ्जलत्यकाधेतु प्रत्येकं जिधा वधा। ततोश्केंदुम्धे विधा॥ 🗯 ॥ ाथ वङ्गस्य सार्गाविधि: । न्द्रतपाचे दातिते यङ्गे चिचा खरासची रजः। ।प्राबङ्गचतुर्थाशसयोदक्या प्रचालयेतृ॥" । चा च भिली। रजचूर्णम्। चयोदचीं कर-तो दियाममाचे स वड्ड भस्त प्रचायते।

घ भसासमं तालं चिप्तास्त्रेन विवर्द्धयेतु॥ नी गजपुटे पक्षा पुनरस्त्रेन सद्येत्। बैन इश्मांश्रेन याममेकं ततः पृटेत्। द दश्र पुढे: पन्न वङ्गं भवति मारितम् ॥" द मारितस्य दङ्गस्य गुणाः। ाइं लघु सरं रूचं कुष्ठमे इक्षम समीन्। ऋन्ति पार्ड् सम्बासं नेचामीवत् पित्तलम् ॥ सिं हो गतीयनु यथा विहान तथेव रङ्गोशिवलचेसवास्। देशस पौद्धं प्रवते ऋयतं

इं तिलाम्बर्ग स्टचं किष्विदातप्रकीयणम्। : श्लेशामयत्रच किमिनं मेहनाश्रमम् ॥" इति वैदावर्धन्त्रसारसंग्रहे

इति भावप्रकाष्ट्रः॥

नरसापुष्टिं विद्धाति न्नम् ॥

रणमार्गाधिकारे॥) पु, (रन्ज् + चल् ।) रागः । (यथा, महा-ति। ५ । इड्। १०।

"वासी यथा रङ्गवर्श प्रयाति तया स तथां वश्मभ्यप्रति ॥") म्। (यथा विधापुरासी। २। ६। २०। शोपजीवी कैवर्तः कुखाफ्री तरदस्तथा। ौमास्टिधिकचेन पर्वकारी च यो हिज: ॥" ति चामज्जति मसी०व। रत्ज् 🕂 अधि-णे घन्।) रणभूमि:। इति मेहिगी। गे, ॥ (यथा, श्रीमद्वागवते । १० । ४३ । १० । णीनां परदेवतेति विदितो रङ्गं गतः

चायज: 0") १कटि

रङ्गमा

"इय रङ्गप्रविश्वेत कलानासीपशिच्या। वच्चन पश्चितत्वेन खरनेपुर्यमाश्चिता ' लच्चयानाश्वस्थानस्थतीजन यथा व्यभि ज्ञानश्रकुक्तचे १ प्रसादनायाम्। "स्त्रधारः। आर्थें। साधु गीतम्। सही र्वापहृतिचत्त्विरालिखित इव विभाति सर्वतो रङ्गः। तदिहानीं कतमं प्रयोगमाश्रिके-नमाराध्याम:॥" राजमार्ग:। यथा, देवी-भागवते। ७। २२। ३। "द्यवसार्थ्य तदा रङ्गेतां भार्थ्या तृपसत्तमः ॥") टङ्क्या: । खादिरसार: । इति राजनिर्घेयट: ॥ रङ्गकाष्ठं, क्री. (रङ्गं रिञ्जितं कारूमखा) पत्त-ङ्गम्। इति राजनिवेखः n रङ्गजं, क्री, (रङ्गात् जायते इति । जन् + सः ।) सिन्द्रम्। इति रतमाला॥ रङ्गजीवकः, पुं, (रङ्गेष रङ्गनकार्य्येण जीवतीति। जीव्+ खुल्।) चिचकार:। इति प्रब्द-र्वावली ॥ माञ्कार्च ॥

रङ्गदः, पुं, (रङ्गं दाति क्रिनत्तीति। दो + कः।)

टङ्गण:। खाद्रिसार:। इति राजनिषंग्ट:॥ रङ्गदा, स्की, (रङ्गद+टाप्।) स्फटी। इति राजनिषेग्द: ॥ (तथास्वा: पर्याय: ।

"स्पटी चस्पटिका प्रोक्ता खेता शुक्रा च रङ्गहा। रङ्गहरू। रङ्गहा च हर्। रङ्गापि कथ्यते ॥" इति सावप्रकाशास्य पूर्वस्वर्ण्ड प्रथमे भागे ॥)

रङ्गरायनं, की, (रङ्गस्य रायतम्।) नङ्गरम्। इति राजनिष्येग्टः 🖟

रङ्गड़ा, की, (रङ्गवन् हा।) स्फटी। इति राचिविष्यः 🛚

रङ्गपची, स्त्री, (रङ्गं रङ्गार्थं पचमस्या: । दीव्।) गीलीष्टचः। इति राजनिर्वस्टः॥

रङ्गपुर्या, स्त्री, (रङ्गं रिञ्जतं पुर्यमस्यः।) नीलीटच:। इति राजनिर्धाट:॥

रज्ञवीनं, स्ती, (रङ्गं वीनं उत्पत्तिकार्यमस्य।) रूप्यम्। इति श्रन्दरकावली॥

रङ्गभूति:, खी, (रङ्गसा रागसा गौरिन: भूति: भोभाव। ट्र) को जागरपूर्विमा। इति भ्रब्द-रकावकी ॥

रङ्गभूमि:, खो, (रङ्गस्य भूमि:।) मसभूमि:। इति प्रव्हरत्नावली ॥ (यथा, महाभारते।१।१३५।६। "अववृष्टे समाखे च तद्धें बहतां वरः। रङ्गसूमी सुविगुलं गास्त्रहरः यथाविधि ॥" रङ्गसूमिविवर्णं यद्या, ऋखवेद्यके ।७।९१-१२। "सान्द्रां सुकठिनाचैव पाषाणीदक्षसंयुताम्। ढणकाष्ठममायुक्तां रङ्गभूमिनु वक्षेतेतु ॥ समाच विषुकाचेव किचित् पांगुसमन्त्रिताम्। एकान्ते विजने रम्ये रङ्गभूमिन्तु कार्येत ॥") नाव्यभूमिस्र ॥

रङ्गसी, खी, (रङ्गाय रामाय मसी।) वीखा ! इति शब्दरकावली॥

वस्थानम्। इति हैमचन्दः॥ (यथा रिष्ट्रमाणिकां की, (रक्नेरिक्षतं माचिकाम्।) इति राजनिषंग्र 🛚

रङ्गाता (ऋ]स्त्री रङ्गस्य माना जनिका कुड़नी लाचा इति मेनिनी त २१५ रङ्गमालका की रङ्गमाट + साध कन टप लाचा। इान विकाखप्य:॥

रङ्गलामिनी, खी, (रङ्गण रागेस लिसतं क्षीन-मखाः इति । लच + मिर्गः।) प्रेमालिका, इति भ्रब्दचिन्द्रका॥

रङ्गपाला, की, (रङ्गस्य पालाः) नाव्यग्रहम। इति शब्द्रवावली । नाचघर इति भाषा ॥ रङ्गाङ्गा, स्त्री. (रङ्गं रङ्गारंगङ्गमस्याः।) स्प्राटी। इति राजनिर्ध्यटः॥

रङ्गाजीव:, पुं, (रङ्गी धरिनालाहिस्तेनाजीय-तीति। जीव्+ चर्गा यदा, रङ्ग च्याजी-वीरखा) चित्रकर:। इसमर:। २।१०।०। नटः। इति ईमचन्दः। ३।४८५ ₺

रङ्गावतारकः, युं. (रङ्गे सङ्गीतभवनं व्यवतर-तीति । ह + ग्पुल् । यहा रङ्गं तृश्वादिकमय-तारवतीति। दु + णिम् + खुल्।) रङ्गा-तारी। तत्वपर्यायः। श्लेषः २ भरतः इ सब-विश्री ८ भरतपुचक: ५ धार्चीपुत्त: ६ रइ-जीव: ६ जायाजीद: ५ नट: ६ ल्याची १० श्लाली ११। इति हैमचन्द्रः ॥ वृत्यगीतस्थान शीतवाद्यादिना तद्नुगुगनथा प्रस्कृतः इति प्रायिक्तिविष्कः॥ नटगायनयनिरिक्तरङ्गाव-तर्गचीवी। इति कुल्कभट्टः॥ तस्यासमचग-प्रायश्चित्तं यथा,—

"मत्तमुहातुरायाच न मुझीत कराचन। केशकोटावपनच पदा सुरुच कामतः ।" इल्पक्च,--

"कर्मारख विधादस्य रङ्गावतारकस्य च। सुवर्णकर्तुं वेणस्य प्रस्तविक्रशिणस्तथा ॥" इखाय्ह्रा,—

"ध एते व्ये त्यभोच्याचाः प्रमापः परिकीत्तिताः । तियान्त्वमस्यरोभाणि वदन्धनं सन्।वियाः ॥ स्कातोश्चतमसावममया वणणं चाहम्। मथा सका चर्त् अच्छ रेनोवित्स्वकेव च ॥" दित सामवे १ व्यथायः ।

रङ्गावतारी, [न्] पुं, (रङ्गमवनस्ताति। हु+ र्षानि:।) नट:। इति नटाधर:॥ (यथा, याज्ञवलकार्यहितायाम्। २। ७२। "स्वीरहवाल(कनवमतीन्तताभिसप्तकः। रङ्गावतारिपाषािङ्कृटङ्गदिक्लंन्द्रियाः॥")

रङ्गारि:, पुं, (रङ्गस्य सदास्वधातोरिहरिय।) करवीर:। इति रक्षमाला॥

रङ्गिणी, स्त्री, (स्ङ्गास्यस्था इति। रङ्ग+ इनि:। स्थियां डीप्।) शतम्बली। इति जटाधर: ॥ केवितिका। इति राजनिर्धेष्ट,॥ रङ्गविधिरहे, वि॥

रकः, [स्] की, (रंडतं प्रायातं इति। रिष + "अधिरविभ्यामसुन्।" इति स्नसुन्। इतु-च्चुजदत्ता वा २२३।) रंखा विगा दति भरतद्विस्थकीय । (यथा, स्रयम्रतक अर्

रघ सघो सुराणा जगदुपलत्ये निळसुक्तस्य यस्य '
च, त व कत्याम् इति कविकस्यद्गाः ॥
(अदन्त चुरा०-पर०-सक्त०-सेट्।) रचयित।
इति हुर्गादासः ॥
चनं, क्ली, (रिचि + भावे खुट्।) निम्नाणम्।
गन्धनम्। यथा, जयदंवः। १। ४।
"वाचः पक्षवयत्यमापित्धरः सन्दर्भशृद्धिं गिरां जानीते चयदेव एव प्ररूगः स्राच्यो द्रू च्हृतेः।
ध्रद्वारोक्तरस्त्प्रमेयरचनेराचार्यगोवर्द्वनः
साद्वीं कोश्प न विश्वतः श्रुतिधरो धोयो कविः
च्यापितः ॥"

वना, स्ती, (रखते इति। रच + गिच् + "ग्यामअन्यो युच्।" ३। ३। १००। इति युच्।)
कुसुमप्रकारादेः पचावल्यादंख रचनम्। तत्थायः। परिस्यन्दः २। इत्यमरः। २।६।
१३०॥ परिस्यन्दः ३। इति भरतः॥ (यया,
साहित्यदर्भेषे। ३। १४६।

"भृवाणासहरचना ष्टणा विश्वगवेद्यसम्।
रहस्याख्यानभीषच विचेषो द्यतान्तिकं॥")
यथाक्रमेण स्थापनम्। तन्पर्याय:। निवेश: २
स्थित: ३। इति हेमचन्द्र:। ३। ४११॥
(यथा, महाभारते। ८। ४६। १०।
"ऋणु घृहस्य रचनासच्चनेच यथागत:॥")

निर्मिति:। अति:। यथा,—
"अस्थार्याच्यात्वारकार्यो रचना हि
निर्मिति:॥" द्यानद्वारकोस्तुमे १ किर्णः॥
सत्पर्याय:। सन्दर्भे: २ गुन्फः: ३ स्थानम् ४।
प्राथनम् ५। इति हिमचन्तः। ३। ३१०॥
(उद्यम:। यथा, श्रीसञ्जागवते। ३। ६। १०।
"देवाहतार्थरचना ऋपयोऽपि देव

युश्नप्रसङ्गविस्वा इच संसर्मि॥"
"दैवेनाच्ता: सर्वत: प्रतिच्ता: ष्रघीनां रचना: खर्षांघोष्टमा: येनाम्।" इति तही-कार्गं श्रीवर्खामी॥ इचयतीति। रिचिने छ्रः!

टाप्। विश्वत्रामेगो भाषा। यथा, श्रीमद्वाग-वते। ६। ६। ८४।

"लपुरें बाताजा भाष्या रचना नाम कन्यका। सिनविशक्तयोक्तं सिष्यक्तपञ्च वीर्थवान्॥") चितः, चि, कृतः। रचधातोः कर्मनियः क्तप्रय-

येन निय्यतः। यथा,—

"शिरः पद्मश्रेणीर् चितचरणास्नीर चवतेः स्थिराया स्वद्भत्ते स्विपुर इर विस्कृत्रितिसदम्॥"

इति पुष्यहन्तकतस्तुति:॥ नं, की, (रञ्जयतीति। रञ्ज + अच्। निपा-तनात् सिडम्।) स्तीकुसुमम्। इति प्रब्द-रकावती॥

गः, पुं, (रञ्जधनीति। रन्ज्+ याच्। निपासना-क्लोपः।) परागः। (थथा, गो॰ रामायसे। ३।९६।२६।

"यद्मपुष्यरजीक्षित्री इचान्तरविनि सते'। निषास इव सीताया वायवाति सनीरम ॥" रेण (अथा पानरजीपमा " दात उज्जलकत ४ २१६) ग्रामेन चार्त्तवम इति जान्तवमे प्रव्हरतावली (स्कन्ट्ख संगाविष्ठा:। यथा, महाभारते। ६। ४५। ७१। "द्ख्याहु: स्वाहुख रज: कीक्लिकस्तथा॥" विरुष्ठाह:। यथा, विष्णुप्रामे । २।१। ४०।

विरंजपुत्तः। यथा, विष्णुपुराको । २ । १ । १० । "लथा लथुच विरंजो रजस्तस्याध्यभृत्स्तः॥" विश्वस्य च्या, विष्णुपुराको । ९ । १० । १३ । "जम्बीयान्त विश्वस्य समाजायन्त वे सुताः।

रजो गानीहंबाहुच वसनचागयस्तथा।")
रजः [स्] क्षी, (रच्यते रजतीति।रन्ज्+ "भूरिक्षम्यां कित्।" उक्षा०४। २१६। द्रश्यस्त्।)
स्त्रीमां मासि मासि योनिनिः स्तरस्तम्। तत्पर्यायः। पुष्पम् २ च्यात्त्वम् ३। द्रश्यमरः।
२।६।२१॥ ऋतुः ४ कुसुमम् ५ रजम् ६।
दति मञ्दरतावली॥ (यथा, मनौ १४१२००।
"रजसा स्त्री मनोदुष्टा सद्यासंन हिजोत्तमः॥"
चस्त लच्यां यथा,—

"रिक्षिताक्तेणचा लापः प्रशेरखेन देखिनाम्। यायापत्राः प्रसन्ने रक्तमिळ्भिधीयते ॥ रसादेव क्विया रक्तां रजःसंज्ञं प्रवर्णते । तह्वषां हाद्यादृष्ट्वं याति पचाप्रतः चयम्॥" "नारीखां रजसि चोपचीयमाने प्रनेः प्रनेः क्तनगर्भाष्ययोन्यभिष्टिह्यभैवति।" इति सुकृते क्षत्रस्थाने १४ व्यथायः॥

"मासि मासि रजः स्त्रीयां रसनं स्वति नाहम्। वत्सराहार्याटू हें याति पचाशतः चयम्॥" इति वाभटे शारीरस्थाने प्रथमेश्याये॥)

प्रक्रतेर्गुंखिष्म्यः । तत्तु राग्रहेषात्मकं दुःख-हेतुः । रजीव्दन्तः पुंतिङ्गीविष । यथा,— "रजीव्यं रजसा सार्धं कीपुष्यगुण्ध्रृतिष्ठ ।" इत्यमरहत्तः । इति भरतः॥

महाभारतमते दु:खजनकगुण:। तस्य धर्मः कामः क्रोधः लीभः मानः दर्णेच । इति मीच-धर्मः ॥

"ढ़का क्रोधोश्सिषंरको राजवाक्त गुकाः स्टुनाः॥"

चासिसंरक्ती हिशाभिनिषेशः। इत्यासमेधिक-पर्व ॥ चापि च।

"काम एव क्रोध एव रजोगुण्यस्ड्रवः। महाप्रनो महापापा विद्वीनमिह वेरिणम्॥"

इति स्रीमगवहीतायाम्। २ अध्यायः॥

खिष च।

"सन्तं र नस्तम इति सुणाः प्रक्षतिसम्भवाः।

निवधन्ति महावाहो देवे देविनमञ्जयम्॥"

"रनो राशासकं विद्धि ल्लासिङ्गसस्द्धनम्।

तिक्षवधाति जोन्तेय। सम्मेसङ्गि देविनम्॥"

"सन्तं सुखे सञ्जयति रनः समीणि भारत।

ज्ञानमात्र्य तु तमः प्रमादे सञ्जयत्व ॥

मञ्जाभिमय सन्त मर्गत मानन

रत सल तमश्चेत तम सल रजस्या लोम प्रवृत्तिरास्म क्म्मणामसम सृहा रजखेतानि जायने दिवही भरत्यम "क्मेण: स्वत्त्रसाहु: सात्त्रकां निमेलं फलम् रजस्सु फलं दु:खमज्ञानं तमसः पलम्॥ सल्वात् सञ्चायते ज्ञानं तमसः पलम्॥ प्रमादमोही तमसो भनतीय्ज्ञानमेव च॥ जहाँ मक्कित्तं सल्वस्था मध्ये तिस्नित राजसाः॥ जन्नसगुणवृत्तिस्था स्था मध्ये तिस्नित राजसाः॥

दित सीभगवहीताथाम्। १८ त्रधायः॥
"सन्तं रजसम इति द्रधन्तं पुरुषे गुणाः।
कालसकोदितास्तेशीप परिवर्तन्त द्रात्मि॥
प्रभूतक यदा सन्तं मनोवुडीन्द्रियाणि च।
तदा क्तयुगं विचादाने तपसि यदतिः॥
यदा कमेसु कार्येषु प्रतियेश्वसि देखिनामः।
तदा जेता रजोविडिरिति जानीष्टि श्रोनक॥
यदा लोभक्तनत्तेषो मानो दम्मीश्य मत्सरः।
कमेणाकापि काम्यानां द्वापरं तद्रजस्तमः॥
यदा सदावृतं तन्त्री निदा हिंसादिसाधनम्।
श्रोकमोहभयं देखं च कृतिस्तु तदा स्वनः॥
दित गारुष्टे २२० स्थायः॥

प्राप्तः । इति मेदिनी । सं. ३२ ॥ (यथा, भागवते । ८। २८। २२ ।

"पद्मकोष्रको दिच्च विचिष्तम् नोत्सवम् ॥")

रेखः । अन्य पर्यायः ध्रूलिप्रच्दे दृष्ट्यः ।

(यथा, मावे । २ ! ८६ ।

"पादाच्तं यद्त्याय महिनम्सिरोच्ति ।
सम्यादेवापमान्यिष देविनसहरं रजः ॥")

निविद्वानिषिद्वरजो यथा,—

"आयुष्ट्यामो न स्वेत तथा सम्माञ्जेनोग्जः ।

त्वायुक्तामा न संवत तथा सम्मान्नगर्नः।
तवात्वरणधान्यानां गवात्वेव रतः शुभम् ॥
चामुमत्र विज्ञानीयात् खरोष्ट्राणाविकेषु च ।
गवां रजो धान्यरनः गुल्लस्याङ्गभवं रतः ॥
रतहत्रो महाधास्तं महापातवनाश्चम् ।
खजारनः खररजो यतु सम्मार्क्नगरेनः ॥
रतहत्रो महापापं महाकिल्लिषकारणम् ॥"
इति गारुड़े ११८ स्थ्यायः ॥

(रामि:। इति निषयुः:। १। ०॥ उदतम्। यथा, ऋषेदे। १। ५६। ५। "वियत्तिरोधरूणमञ्जतं रचोतिष्ठिपो दिव ज्यातास वर्ष्णा।"

'रज उदकम्।' इति तङ्काच्ये बायणः। स्वनम्। यथा, तजेव। १०। ८२। ४। "चस्तें स्तें रजीव निवत्ते ये भूतानि सम-क्षस्तिमानि।"

"रचिस लोके।" इति तद्धास्त्रे सायणः॥ ज्योतिः। यथा, तत्रेव।१०।३२।२। "बीन्द्र यासि दियानि रोचना विषाधिवानि रचसा पुरुष्ट्तां

"रचमा आस्मीयेन च्योतिषा। वद्यक्षचणन यदा रचः भच्दाच्छच च्याकारं पार्थिवान रजन

अर्थं यह गीन विना जवन्य! सुक्ती ३ सि कुल-टाभि: ॥) जतं, ज्ञी, (रजति प्रियं भवति रच्यत इति वा। रन्ज + "एषिर झिध्यां कित्।" उणा०। इ। १९१। इति अतच् कित्कार्यसः।) रूप्यम्। द्रत्यसर: । २ । ६ । ६६ ॥ इ.सिर्ना: । धवल: भोणितम्। हारः। इदः। भीतः। (च तु प्राक्तहीपस्य एव। यथा, मात्स्य १२१। १८। "र्तमाजानार्मयः शालाजचानाराजञ्ज्। तसापरेण रजहो महानको गिरि: खत:॥") खर्णम्। इति चेमचन्द्रः। १। १०६॥ शुक्त-वर्णीविधिष्ठे, वि। इत्यमस्टीकायां मस्तः॥ पिष्टकार्यो रजतपाचादीनां प्राध्यस्थादि यथा, "सीर्धं राजतं तानं पितृषां पात्रस्थते।

ज्ञाचा वाणि द्राप्ते हानमेव वा॥ जाचने चवा ।

वायपि श्रद्धया इत्तमच्चयायीयकल्याते ॥ नथार्थ्यपिक्षभोक्यादौ पितृवा राजत सतम्। श्चिवनेत्रोद्भव तसाहत्त तर् पिछवस्मम् अमङ्गलं तद्यज्ञेषु देवकार्योषु विर्ज्जतम्॥" ् इति सात्ये १७ चधाय:॥

रजतव्युनिः, पुं, (रजनखेव तुनिरखः) हनूमान्। द्ति भ्रव्हरहावली।

रजतप्रस्थः, पुं, (रजतस्त्रस्यः तदन् शुधीवा प्रस्थ: सानुरस्थ।) केलासपर्वत:। इति विकारहप्रेष:॥

र्चिताचलः: पुं, (र्जतप्रधानीः चल इव। ग्राक-मार्घिवादिवत्समारः।) रीप्यपर्वतः। तस्य परिमार्णं दानविधिच यथा,— "राजनो नवसस्तद्वद्यमः धर्काराचलः। वच्ची विधानसेतेषां यथावदनुपूर्वणः॥ ञ्चतः परं प्रवच्चामि रौष्याचलमनुत्तमम्। यतप्रसादाद्वरो याति सोमलोकं द्विजोत्तम ॥ दश्भि: पलसाहसैयत्तमो रजताचल:। पच्चभिक्तध्यमः प्रोक्तक्तरहेनावरः स्तृतः। अध्यक्तौ विधितेरुई कार्येत् प्रक्तितः सदा। विष्क्रमापर्वतां साह्यत् तुरीयां प्रेन करणयेत्॥ पूर्व्ववदाजतान् कुर्याच्नन्दरादीन् विधानतः ॥" पूर्व्वत् रताचलवत्। "कलधौतसयांस्तच लोकेशान् रचयेट्बुधः॥ ब्रह्मविष्ण्केवन् कार्यो नितम्बी १ च हिरस्सयः।

प्रिक्ष पूर्ववत क्र्यात होमजागर्यादिकम्। प्रदश्तु प्रभाते तु गुर्वे रौष्यपर्वतम् ॥ विकासप्रीलाम् लिग्भ्यः पूज्य वस्त्रविभूवर्धः। इसं मन्त्रं पठन् ददाइभैपाणि विसस्दरः ॥ पितृणां वसमं यसात् विष्णोर्वा प्रकृरस्य च। रजतं पाष्टि तसातः शोवसंशार्यासरातु॥ इत्यं निवेदा वी हदान् रचताचलसुत्तमम्। गवासयुतदानस्य पालं प्राप्नीति सामवः॥ चीमनोके समस्यैं: विद्वराध्रसाङ्ग्यैः। पूष्यमानी वसेहिहान् यावदाकृतसं प्रवम्॥"

इति मात्ये २ अधाय:॥ (कैलासपर्वतः । यथा, महालिङ्गार्भनतन्त्रे। "रजताचलमधी तु कुवेरेश्वर देशित:॥") रनतादिः, पुं, (रजतमयस्तद्दत् शुभो वा स्रदिः। भाक्यार्थिववत् समासः।) कैलासपर्वतः। इति हिमचन्द्र: 18 1 ६ 8 ॥

रजन, की, (रच्यत इति। रन्ज् + "रक्के: क्युन्।" उगा॰ २। ७६। इति क्युन्। "रजकर जन-र्जः स्ट्रपसंख्यानम्। " ६। ८। २८। इति वार्त्तिकोत्तिने लोगसा) रागः । इति सिहान्त-कौसद्यास्यादिहत्ति:॥ (यथा, महामारते। 51421E1

"यथा वा वासकी शुक्ते सञ्चार जनरञ्जिते। विख्याद् युववी प्यामा तदहासीद्रसुन्दरा ॥") !

, यं। यथा, तेतिरीयच विसावाम

"र जनी वे कौ ग्रीय क्रतु अत नान कि च शु खेन्

र-ान खी रजलि लोकायच रनज⊥ बाच्चलकादिनि:। इत्युन्चलदत्तः । २।१०३।) राचि:। इखमरटीका॥ (यथा, सर्तिसागरे।१८। ५८५।।

"इत्वेद खाध्य समयं पाप्तायां रजनी च तान्। चामना विपान् प्रवयी मापानं स विद्रवत्।") र्जनी, स्त्री, (रजनि + क्रांदिना रादिति डीघा) राचि:। (यथा, महाभारते । ३। ६६ । २५ "सा खद्वा रजनीन्तन पितुन स्मिन भाविनी। विश्वानता भातरं राजन्। इदं वचनमञ्जवीत्॥") हरिता॥ (असाः पर्यायो वधा, —

"इस्टिंग पीतिका सोरी का चनी रजनी निशा। मेच्बी रञ्जनी पीता वर्षिनी राचिनामिका॥" इति वैदाक्र निमालायाम्।

यथा, नध्ये। २२। १८।

"अस्याः सराधीप्रदिशः पुरामीत् यहम्बरं पीतमिहं रजन्या। चन्द्रांशुचुगेचतिचु वितेन तैनाधुना नृनमलो(इताय ॥")

जतुका। इसमर: । २ । ८। १५३ । (यदा, हस्त्रं हितायाम् । १४ / ६ /

"इन्धरताञ्चनर्जनीसुवराष्ट्रयासिमस्यास्र॥") नोलिनी। इति मेदिनी। नं, १२६॥ (ग्राव्याली-द्वीपस्यनदीसंदः। यथा, भागवते। ५।२०१०। "खनुमनी सिनीवाली सरखती कुष्ट रजगी नन्दा राकिति॥")

रजनीकर:, पुं. (रजनीं करोतीति। छ + ट.।) चनः। इति ग्रब्द्रवावनी॥ (वधा, भाग-वते। ४।२८।३४।

"हिला ग्रहान् सुतान् भीगान् वैदभीं मिद्रिः

ख्यन्यधावन पार्क्यमा त्योत्कीय र्वनीकरम्।") रचनीयना, की, (रजनां मन्त्रीयः:। राजी विकाधात तथात्वम्।) स्वनामखातभेतकाः पृव्यविश्वेष:। इति जीकप्रचिद्धि: ।

रजनीचर:, पुं, (रजन्यां चरतीति। चर+ "चरेडः।" ३। २। १६। इति ८:।) राज्या इति प्रव्द्क्षावली॥ (वथा, रामायरी: २१५॥॥ "स तथा सइ संयुक्तो बराज रजनीचरः॥" तथा च।

"योनोश्यागानां रचनीचराशां व्याहारहेतानं ध्रीरमिष्टम्। गर्भ परेयुर्वहि तेन मातु-र्षेखावकार्यं न इर्युरोनः ॥" इति चरके पारीरसाने दितीये । चोर: । यामिकमट: : (राचिविष्टार्के, वि यथा, हरिनंशी। २०२।१५। विश्वयानाच राजानं भावतं रचनीवरम्। ।

रजनीजक, क्षी रजन्या जलम्

दनिकाशानकी नक्ष

र्जनीपुष्यः, पुं, (रजन्या इस्तियाः पुत्रासिव पुष्यस्य ।) पूर्तिकरङ्गः । इति राजनिर्धेग्टः ॥ (पृतिकरञ्जयम् दिवरणं जातवम्॥) रजनीमुखं, जी, (रजन्या मुखम्।) प्रदीषः। इसमर: ११।४।६॥ (यया, द्वानतरिङ्ग-स्याम् । ८ । ८३३ । "तत: ग्राङ्गधवले, सञ्जाते रजनीमुखे। पाश्चिमालभ्य भूपालं भ्यावेश्म विवेश सा॥") रजनी होंमा, स्त्री, (रजन्यां हासी विकाशी बखा:।) ग्रेपालिकापुंच्यम्। इति शब्दरत्नावली॥ र्बसातु:, पुं, (रच्यते≀स्मिक्ति। रन्ज्+ "असानु: महिमेन्दिभ्यां द्रिधर् झिम्यां नु किद्त्ते-रर्श्च।" इत्यणादिकोमटीकातन्छचोत्तीः म्मसानुप्रत्यः।) केषः। चित्तम्। इत्यसाहिन कोष: । १ । १०३ ॥ र्जसलः, पुं, (रजोऽवास्तोति।रजस्+"रजःः क्राव्यास्तिपरिषदी वलच्।" ५ । २ । ११२ । इति बलच्।) सद्धिः। इति मेदिनी। वी, १६३॥ (अस्य पर्यायो यथा, — "महियो घोटकारि: स्थान कासरच रजस्तः। पीनस्कः: क्षणाकायोऽय लुलापो यसवाहनः॥" इति भावप्रकाण स्य पूर्वसारहे द्वितीये भागे । चि, रजीयुक्तः । यथा, भागवते । ७ । १३।१२ । "नं प्रायानं घरोपस्य कावेर्यां सह्यसानुनि । रजसलीसन्देशिर्नग्रामलतजसम्॥" रजीगुगद्यकः। सृहयातुः। यथा, मनुः। 61991 "जराभोकसमाविष्टं रोगायननमातुरम्। रवंखलमनिखय भूतावासिममं खजेत्॥") नस्ता, स्त्री, (रनो१ स्यस्याः । "रन:अया-सुतीति।"५।२।११२। इति वलच्। टाप्।) रजोष्ट्रता। तन्पर्यायः। स्त्रीधिनेगी २ व्यवी३ व्याचेयी४ म{लनी५ पुर्यावती∉ मरतुमती ७ उदका ए। रत्यमर: ।२।६।२०॥ दुरि: ८ पुष्पचामा १०। इति भ्रव्हरता-वती ॥ पुष्पिता १२ च्यवीरा १२ विफली १३ निष्कली १८। इति जटाधर:॥ म्हाना १५ मांग्रुला २६। इति राजनिर्घतः। 🟶 ॥ व्यय रजखलासायोपायस्वितम्। "काग्रयः।' 'र जखनातु संस्पृष्टा बाइनस्या बाइनगी यदि। स्करात्रं निराष्ट्रारा पश्चगवीन संधाति ॥ रजखनातु संसारा राजन्या बाह्यको तुया। निराचेण विशुह्धिः, खात् वात्रस्य वचनं यथा। रवखना तु संस्पृषा वैध्यया ब्राक्षणी च या। मधराचं निराहारा पच्माचेन सुधाति॥ रज्खला तु संस्था ज्रवा ब्राह्मणी यदि। षड्राचेळ विशुधित ब्राह्मणी कामचारत:॥ स्रकामतचरेदई त्राखणी सर्वजातिष्ठ 🕯 रतेर र्जखलाया बाह्यस्याः स्वस्थर्जस्ला-सारी रक्राचीपवासः पद्माखपानं कामतः। ेम् नक्षत्रतम्

खबाखुर्ये वि

चानामतस्तरहम्। एतत् चतुर्योद्याननारं कर्त्रयम्। 'चाग्डालेन म्यपाकेन संस्था चेद्रजस्ता। खतिक्रम्य तात्व हानि प्रायं चिनं समाचरेन् ॥ चिराचसुपवास: स्थात् पश्चमचेन शुध्धति। तां निभानु यातिकस्य खजायकत्तुकारयेत्॥ इति वचनान्तरपृश्चात् रतत् कामतः॥ चात्र दिनमेदोश्यि नास्ति। चात्राने हहस्यति:। 'पिततान्यसपावेस संस्था की रजखलां। तामां हानि चतिक्रम्य प्रायश्चितं समाचरेत् । "धयमेशिद्व त्रिरामं तु दितीये द्वाहमाचरेत्। चा होराचं हतीये श्रेड्र चतुर्थं नतामा चरेत्॥ चतुर्थेरद्रौति श्रुद्धिसानात् पूर्वम्। व्याप्तः। रिजस्त्रलीयदास्पृष्टाश्वजम्बस्यरे: कचित्। निराष्ट्रारा भवेतावत् यावत् स्वानेन शुध्यति ॥ अवापि हहस्यम् तादिनमेद्यवस्था। हड्ड-भातातपः। 'रजखले तु ये नार्थावन्योत्यं ख्राती यह। सवर्षे प्रचगचन्तु अञ्चल्चिमतः पर्म्॥'. पचमन्यपानं त्रतरूपम्। तेनोपनं सः। ब्रञ्ज-कूर्चमाइ जावास:। 'स्रहोराचो घितो भूला पौर्णमास्यां विशेषतः। पसगरां पिवेन् प्रातके सकू वैविधि: स्टन: ॥" तदशको पुरायेनं दातश्रम्।" इति प्रायस्वित-तत्वम्॥ 🛊 ॥ चाचच ! 'शुह्रा भन्ते चतुर्थे हि चायुहा दैवपेत्रयो:। देवे कम्मेणि पेजेच पश्चमे । इंगि शुध्यति ॥ इति शुड़ितलम्॥ त्तस्यां गमने पापं वया,— "प्रथमे दिवसे कान्तां यो हि गक्तेद्रजखलान्। ब्रह्मह्याचितुयोगं लभते नाच चंग्रयः। स पुनाक्त हि कम्मी हीं देवे प्रेचे च कर्मा खि.। अधमः स च सर्वेषां निन्दितचायश्खारः ॥ दितीय दिवसे नारीं यो बनेच रनखलाम्। कामतः परिपूर्णाच बचाचलां लग्नेद्ध्वम् ॥ च्याजीवनं नाधिकारी पिछविप्रसुर्छिने ॥ अमनुष्योग्यशस्य: स्वादिखाङ्गिरसमाधितम्॥ हतीयदिवसे चायां यो हि गच्छेद जखलाम्। स महो बिखह्ळाचा लभते नाच संध्य:॥ पूर्ववत् पतितः घोरिष न चार्दः सर्ववकीसः। व्यसन्प्ता चनुर्धेश्टर न मच्हेत्रां विचचगाः॥" इति अक्षदेवर्ते श्रीतवाजनसम्बद्धे पृथ्यधायः।। "अपूर्वो ऋतुकाचे तु यीश्मगक्तेत्रजखलाम्। रेतपा: पितरकाख एवमेतन संभ्यः ॥ एकस्तु पुरुषी याति द्वितीयां काममीहित:। हतीयां वा चतुर्धीच तदा स पुरुषाधमः॥ ऋतुकाले तु सर्वासां पिज्ञर्थ भोग इस्पति ।

ऋतुकालाभिगामी यो ब्रह्मचार्येव समात: ॥

नं गच्छति च यः कीवात् मोहादा पुँखवाधमः।

ऋती ऋतौ भूयक्यां प्राप्नीति पुरुक्तरन्।"

रवि पर्राचे

(ऋपचि। "र्जस्वलास्तीगमनमेतत्ररक्कारगम्। रजखलावीरात्रच पुंचलात्रच भचयम्। व्यभच्यात्रच विप्रंधे यहत्रं तृष्ठतीपते: ॥" "र्जखलामकामाच मलिनामधियान्तथा। वर्णे वहां वयो हतां तथा व्याधिप्रपी हिताम्॥ चीनाङ्गी गर्भिणी देखां योनिदोवसमन्विताम्। समोवां गुरुपुत्रीच तथा प्रवितामपि॥ सन्यापर्वखगन्याच नोपेयात् प्रमदां नरः॥ र्जंखलां प्राप्तवतो नरस्यानियनातानः। हर्यायुक्ते जसां हानि-रधमीस ततो भवेत् ॥" इति सुत्रुति चिकिन्सितस्थाने २३ अध्याय: ४) र्जि:, पुं, चन्द्रवंग्रीयराजविश्रेष:। यथा। "पुरू-रवसो च्येष्ठपुत्रचायुर्गामा। स राहोई हिनर-सुपयेमे। तस्यां पच पुत्रानुत्पाद्यामातः। नह्षचत्रवृद्धरस्रिनंजाः। रजेः पञ् 'पुत्रप्रतान्यतुलवीर्थमाराग्यासन्।" इति विद्या-पुराखें 🖁 अंग्रे। 🕒 । हा अध्यायी ॥ (राज्यस् । कन्याविषेषे, स्ती। यथा, ऋर्वेदे। ६। १६। ६। "लं रिजंपिटीनसे दश्खन् घढिं सहसा भ्राच्या सचा हन्।" "र्जिं एतदाखां कैन्यां या राज्यं वा।" इति तद्वाय्ये सायणः ॥ रच्नुः । यथा, ऋग्वेदे ॥ ० । १००। १२ ॥ "रिज्या रच्या पत्र आ गोस्तुत्येति पर्ययं दुबस्यु:॥" "रिविष्ठया ऋजुतमया रच्या रच्च्या।" इति तद्वाखे चायण: 🛭 🗎 रजोवलं, की, (रज इव बलति संदर्णोतीति। वल् 🕂 अच्।) अन्यकार:। इति चिकाखप्रीय ॥ रजोरसं,की, अन्वकार:। इक्ति भ्रव्हर्वावकी ह रकोहर: पुं, (रजो हरतीति। हुं-| "हरते-2 त्यमने २ च्। " इं। २।६। इति खच्।) रजकः। इति शब्दमाजा॥ रच्युः, स्त्री, (इच्यते रचते इति। उच् + "स्चे-रसुचा" उणा॰ १। १६। इति उ:। चमुगागमञ्चा धातुसकारजोपञ्च। चागम-स्कारसः जश्लम्। दकारः । सस्यापि चुलम्। चकार:। इत्रुज्ञन:। अप्राधिजातेश्वार-ज्ञादीनामिति कथनात् न ऊड्।) बन्धन-साधनवस्तु। दङ्गै इति भाषा॥ तत्-पर्याय:। युक्तम् २ वराटक: ३ वटी ४ गुग्ग: ५ इत्यमरः। २।१०। २०॥ यञ्चर ६। इति भरतप्रतरतकोष:॥ शुल्लम् ७ गुल्ल: ८ गुल्लाध .शुल्बी १० सुधम् ११ वराटः १२ वटाकरः १३ वटीगुग: १८। इति हीकान्तरम् ॥ (तखाः अप्रचरणे दोषो यथा, मनी। १२।१६६। "कार्यासकीटजीर्यानां डिग्रफेनग्रमस्य च।

पचिशन्यीवधीनाचं रजख्याचीन नाचं पय: ॥")

विशी। इति मेदिनी। चे, १४॥ (प्रवाह-विशेष यया, सुत्रति प्रथाया।

"र्ञ्जव सेवन्य स्प्राता,।)

रङ्गयतीत र्नज ⊤ गिच 🕂 ख्ल) हिंदलम इत राजनिचार (गुणान्यो । स्य चिहुतप्रब्दे विश्वेषा) ान:, पुं, (रञ्जयनीति। रन्ज्+ णिप्+ खल।) कम्पिलकः। इति राजनिर्धेस्टः। भीतिजनमः। वस्तादिरागकर्मा च ॥ (अख गृहें भी जर्न निधिन्नं वंधा, सनौ । ४। २१६। "श्वतां प्रौद्धिकानाच चेलनियोज्यस्य च। रञ्जकस्य नृश्यंसस्य यस्य चौपपतिगृहि॥" नादादिति ग्रीषः॥ पित्तान्तगैतीश्मिविभीषः। **"यनु यञ्जन्द्रीद्धी: धित्तं तिसन् रञ्जकीरियरि**ति मंद्रा सर्यस्य रामजदुत्तः।" इति सुभुते ह्रच्छाने २१ चाधाय:॥) नं, क्ती, (रज्यतेश्नेनेति। रन्ज्+कर्यो छुट्।) रक्तचन्दंनम्। इति मेदिनी। ने,११५॥ च्यस्य पर्यायी वया,— पित्रज्ञं रत्तमारच सुरङ्गं रञ्जनन्तया। ारुरञ्जनमाख्यातं पन्त्रक कुचन्दनम्ँ.॥[?]ः इति भावप्रकापस्य पूर्व्यख्खे प्रथमे भागे॥) इङ्गुलम्। इति राजनिषेदः ॥ (रन्ज्+ राज्। भाषे खुट्। प्रदेतिजननम्। यथा, (वी। ४। १२। 'त्रयेव सी व्यवस्वयों राजा प्रकृतिरञ्जनात्॥") नः, युं, (रञ्जयतीति। रन्ज् 🗗 शिच् 🕂 छाः।) रामननकः। इति मेदिनी। ने, ११५॥ सञ्ज हिसम्। इति राजनिषेएः:∥ नकः, पुं, (रञ्जन + केन्।) कट्फलः। इति ाजनिष्य 🗜 ॥ (गुरु (६ विशेषो) स्य कट्फल-(ब्दे विज्ञेय:॥) ाहः, पुं, (रङ्गपतीति। रन्ज् + विच् + ख्यः। अन्यांनी हर्वात।) अन्य्वरचः। आम्-क्ट्रिसमाया॥ . री, फ्री, (रञ्जन + डीघ्।) भ्रुग्खारोचर्नवहाः। ौती। (चास्वाः पर्यायो वधा,— गीनी तुनी जिनी तूजी काल दोला चनी जिला। ञ्जनी श्रीपाली तुच्छा यासीया सधुप्रसिंका। ीतका कालकेशी च नीलपुच्या च का स्मृता।" (ति भावप्रकाष्ट्रस्य पूर्वेखके प्रथमे भागे n) जिष्ठा। इति सेदिनी। मे, ११५॥ श्रेफा-काः। इति ग्रन्दचित्रका॥ इरिद्रा। मखाः पर्यायो यथा,— रिहा पीलिका गौरी काखनी रजनी निधा।

इन्नी रञ्जनी पीता वर्णिनी राचिनासिका॥" इति वैदाकरतमालायाम्॥) यंटी। इति राज्यनिषेत्रः॥ वाचि । इति कविक्तस्यहंमः ॥ (म्वं १०-पर०-क॰-सेट्।) रटति। इति दुर्गादास:॥ ो, च्ली, (रक्ते पुरस्य जनक लेन कथाते इति। द्री बहु बकात् आच् । कीप् ।). गौक चान्द्र-विविज्ञाचतुर्देशी। तच सन्वीद्यकाखी नि क्षेत्रेयम् यथा। यम

भाषे मास्यस्ति पते रटन्यास्या चतुर्हेग्री तस्यासुरयवनाया साता गावेचते यमम उद्यवलायाम् क्योस्यवलायाम् "अनकां स्युद्ति काले माघे क्रकाचतु इंगी। सतार्योमकाले तु तद स्नानं सहाफलम्। स्ताला सन्तर्धे तु यमान् सर्वपापे: प्रमुखते ॥" अच तिधिक्तवलात् गौगाचान्द्रादरः। अचा-र्योदयकाल एव सानं पूर्वीत चतुर्धभयम-तर्पणच । यत् उदयवेलायां स्रयोदयवेलायां अनकां भ्यदित इति ईषदर्धे निनति खाख्यानं तत समुद्रकरभाष्यं धृतसतारयोम . इति इत्यु-त्तराङ्घांनवलोकनेनेति । इति तिथ्यादितत्त्वम् ॥

"अनुकािस्य्हित काले स्नानं क्ष्याते सरिष्ण्वे। भ्रतज्ञाक्त ने पापंतन्त्रण दिव नम्यति 🖡 रटन्ती नाम विख्याता सर्वपापहरा शिवा॥" इति मास्यक्ती ५५ घटनः।

कचितु पुस्तके सरिच्चले इत्यच दहिच्चें टे इति पाठ: ॥ 🗱 । तच म्यांमापूजाविधियेथा, — "माघे मास्यसिते पचे रटन्यांख्या चतुद्धी। तस्यां संपूजयेचारां सञ्चाविभवविस्तरे:! चक्रवत्तीं महाराजी अवलेव न संग्रय: ॥" इति रुइद्रीलतन्त्रे ७ पटल:॥

च्यपिता। "मावे सास्यसिते यचे रटन्याखा चतुर्दभी। तदानी ना(लकापूजा सर्व्ववित्रीपग्रान्तये॥" ं इति कालिकापुरासम्॥ 🗱 ॥

"माघ माखिषते पचे रटल्याखा चतुई भी। तसां प्रदोधसमये पूजयेन्तु का लिनीम्॥" रळाचार्यं चूड्मिणिञ्जतक्षळत्त्वार्यं वध्तवच-.नम् ॥ च्यन्यत् स्वासाध्य व्हेदश्याम् ॥ 🕠

र्टितं, चि, कथितम् । रटधातोः नर्मेणि ऋप्रय-येग निध्यव्रम्। (भावे स्तः।) क्षणमान्त्रे, की ॥ (यया, राजतरिङ्ग्याम्। २। ९०४। "वन इरिर्मितीः पदे पदे

स प्रतिभटतां पटइध्वनेई्धानेः। अमनुत रहितेच कर्नरेहो:

परिश्रालितां गमनी न्युखिन्वयामाम् ॥") रठ, भाषणे। इति कविकल्पद्रमः ॥ (भ्वा॰-पर०-सक्-सेट्।) भाषणं कथनम्। रठति। इति दुर्गादास: ॥ 🕛

रण, राति। इति कविकालाद्मः॥ (भा०-प्र-चाक ॰ सेट्।) रखित। रिति श्रन्दे। इति

रण, संगती। इति कविकल्पहुमः॥ (भ्वा०-परं - सक - सेट्।) म, रखणता इति दुर्गा-

रणं, जा युं, (रणनि प्रव्हायके निता रण्+ "सहिति।"३।३।५८। इत्वन्न। "विधारस्यो-चमचंच्यानम्।" इति वाधिकोक्या व्यय) * ग्रहस इयमर, ६ ६ ६ १०८।

सनी ७ ६०

'न कूटेरायुधेहन्य न्युयसाने रणे रगून। न काशिभनी प दिखेना मन्याजननजने रमणम्। यथा, ऋवदे। ८। १०। १२। ^अशाचिको माचि प्चनायं रणाय ते सुत: ॥' "र्णाय रमणाय।" इति तङ्गार्थ सायणः॥ इमगीयें, चि। यथा, तर्नेव।१। ११६। २१। "एकस्यावनयो रावतं रणाय वश्मिषकासन्ये

"र्षाय रमणीयाय।" दति तहा व्ये सायसा।) रगः, युं, (रग्+अप्।) प्रव्रः। कगः। इति मिद्नी। गति:। इति भव्दर्वावली। रणतूर्यं, जा, (रणसा त्यम्।) युह्यादाम। · तत्पर्यायः । संगामपट इ.२ यभय (इ.सि.२) इति चिकाखप्रेष:॥

रगप्यिं, की, (र्ग प्यिम्।) ट्यीरम्। इति राजनिष्युद्धः ।

रिकाप्रियः, पुं, (रणः प्रियोधस्य । तत्र मांसभच्या-त्तथात्वमः ।) स्थेनकपर्चा । इति राजनिर्धेष्टः॥ (विष्:। यथा, महाभारते। १३। ९८६। प्हा "स्तवः स्तवधियः स्तोत्रं स्तृतिः स्तोता रक्षप्रियः॥" युडिषियमात्रे, चि। यथा, कामन्दर्भीये।१७१३। "र्णि प्रय: साहिं सिक चाक्षसम्भावितस्तय।। विच्छित्रधर्मनामार्थः ऋदौ मानी विमा-नित: 🕸)

रखमत्तः, पुं. (रसी रगं प्राप्य वा सत्तः।) इसी। इति भव्दमाला ॥

रगस्टि:, एं, विषस्टिचुप:। इति राजनिष्टेस्ट:॥ रखरङ्गः, पुं, (रगेषु रङ्गो सन्द: ।) रखकातर इस्ती। तत्पर्थायः। प्रतिमः २। इति हारा वली। २०३॥

रणरणं, की, उदाइनम्। इति विकारहरेष, । रखरख:, पुं, (रणर्ग इति , श्रच्ची स्वर्वेति। वर्ग वाहिल।हच्।) मध्यकः। इति चिकाष प्रेष: ॥ (रसी रंग: प्रव्ही वस्य । रंगार्जन-श्रीलें, चि । यथा, --

"चयादः करणो रसी रसरमी रासी रसी रावगो

धलां वेन रमा रमा रमरमा रामा रमा ' सा रमा।

सत्रीमानद्यी दशी दशदयी दा्यी इसी देखी विष्णुजिष्णुरसीरमीरमरमीरामीरभी-ं

चौर्मि:॥" इख्हट: 1)

रणर्गाकः:, पुं, 'उत्करहा । इति हैसचनः:।२। २२६॥ (वया, उत्तरसामक्ति प्रथमाद्वी। "अवे सेवेयं रणर्यकदायिको चित्रदर्भगा-दिरह्मावना देखा: स्वप्नोहों करीति ॥") रमचङ्कलं, क्षी, (रायस स्टूलम्।) तुस्सम्। इलमर: । २१ ८ । १०६॥

र्यालङ्ग्स पुं (रशस्य खखद्वर्य) अर् पचौ इति राजनिष्यः ।

रति:

यवः । धर्नः । इति संचिप्तसारी गादिहात्तः ॥ खकः, पुं, (रखः इवेति। रखः † कन्।) चापल-वृत्तः । इति श्रव्दचन्द्रिका ॥

हा. खी, (रमन्तेश्वेति। रम्+ "वमनात् हः।" उका० १। ११३। इति हः। टाम्।) स्विक्यणीं। इत्सारः। २। ८। ८०॥ (यथा, "हिङ्गलात् सम्भवं स्तं पालिधारसमर्हितम्। राहाभी धितमन्य च तरेव कच्चली खतम्॥" इति वैदानरसेन्द्रसार्गय है हहस्रोमनाधरसे॥) विधवा। राँड् इति भाषा॥ यया । तिष्ठते राहा विकर्मस्येम्य: सहदंवं यनकी त्वर्थः। इति संचित्रसारे तिङ्गपादः॥

स्टाध्यमी [न्] गुं, (रखी विपल खाद्यस: मीयस्थसा। रखात्रम + इनि:।) अण्चला-रिश्रदन्सरीपरिभार्थाविष्ठीनः। यथा, भवि-ं घ्यपूरासम्।

"चलारिं शहताराणां साराना इ परे यह। क्तिया विशुच्यते कि सित्स तुरक्डार्थिमी मनः॥" T₂ र्वहाइतत्वम्॥

तं, क्री, (रमणमिति। रम्+भावे काः।) भीष्नम्। इत्यमर:। २।०।५०३ (यथा, चायांसप्तशालाम्। ५४६।

"विषयीतमपि रतंति सीती नदा दवातुकूल-सिइम्।

तद्वर्भिय मंग हृद्यं सन्द्रलमपि वेगती हर्ति॥"

तन् हिविधम्। यथाः, कामग्रास्त्रम्। "बाह्यमाभ्यन्तर्देति हिथिधं रतमुखते। तवादां चुन्दनाश्चीषनंखदन्त त्तादिकन् ॥ हिनीयं सुरनं साचात्रानाकारेख कल्पिनमाः") शुस्तान्। इति मेदिनी। ते, 8६॥ त्रातुरस्ती, वि॥ (यथा, राजतरिक्षियाम्। ३।५०५। "तत्त्वगुणनिर्विसः। तद्विपचस्तुती रता।" नियुक्तः। यथा, मनु: । २ । २३५। "यात्रच्चयन्ते जीवेयुन्तात्रवात्यं समाचरेत्। तिष्वेव निखं मुख्यां कुर्यात् (प्यचिते रत:॥") तकीलः, पुं, (रतं से युने कीलिन परसारं संवधाः-तीत (कील्+क:) जुक्दः। इति हिम-चन्द्र: । ४ । ३४६ ॥ (रतस्य कील: ।) सुरत-काएक वा

क्वितं, क्री, (रतस्य क्वितम्।) सेयुन-कालीनवांक्। तन्पर्यायः। मखितम् २। इति हिमग्रदा:॥

ागुरु:, पुं, (रतस्य रते व∵ गुरु: ं।) पतिः। इति चिकार्क्डप्रेय:। ६। ८८॥

क्चरः, पुं, (रतेन व्यरीव्खः।) काकः। इति चिका गड़ पे (व: ॥

ताली, [मं] पुं, (रते तलि प्रतिष्ठां लभते र्ति ग्रन्द इति वस + (यावि) विस्य माना ।

छः, चिः, (रम् । "जमन्तात् डः।" उगाः। रतताली, स्ती, (रते तालः प्रतिष्ठास्याः। हीष्।) कुड़नी। इति चिकार्क्डप्रेषः॥

रतनारीच:, एं, (रते नार्थां चिनोतीति। चि न डः।) नारीयां भीत्यारः। कुकुरः। सार:। इति मेदिनी। चे, २१॥ विङ्गः। इति श्ब्दमाला॥

रननिधि: गुं, (रतमेव मिधिवत मीर्घं यस्य।) खञ्जनः। इति ग्रब्द्रहावली॥

रति हैं कं, की, (रतस्थं ऋडिरच। शेया दिभाषिति कप।) दिवस:। सुखसानम् । औरमङ्गलम्। इति मेदिनी। के, २१०॥

रतवगः, पुं, (रतेन वर्णोयस्य । रतं वर्ण इव क्षष्ट-हायकं यस्त्रीत वा।) कुक्तरः। इति हिम-चन्द्र:। ४। ३८६॥ .

रत्यायी, [न्] पुं (रनेन खात तन्करीवातान-मिति। प्रो + णिनि:।) कुक्रुरः। इति हेम-चन्द्र: । ८ । ३५६ ॥

रति इंडिक:, पुं, (रते रतार्घे वा हिस्डते इति। हिख्न- खुल्।) स्तीचीर:। इति चिकाख-प्रेष:। लम्पट:। लोचा द्विभाषा। तत्-पर्याय:। विड्ग: २ छलीक: ३ पहाव: ४ दावन: ५ सुजङ्गः ६ चुखन: ७ लङ्गः ८ भक्कः ६ नारीतरङ्गकः १० स्वस्तिकः ११ रतनारीच: १२ वन्धक: १३ रतताली १८ कटार: १५ कामी १६ खेटी १० नागर: १८ हासीशिय: १६ अाखकीट: २०। इति प्राब्द-

रतान्द्रकः, युं, (रतार्थमन्द्रक इव।) जुक्त्रः। इति हेमचन्द्रः। १। २८६॥

रतान्त्री; स्त्री, (रते अन्त्रीव।) क्वज्साटि:। इति चिकाराडप्रेय:॥

रतामदैः, एं, (रते रतकाचे चामदीं व्या कुक्रः। इति शब्दमाला॥

रतायनी, स्वी, (रतमेवायनं जीवनगतियँखा:।) विक्या। इति भ्रब्दमाला⊪

रतार्धिनी, च्ही, (रतमधैयत इति। अर्धे + मिनि:। डीप्।) मैच्नाभिलाविकी। इति इतायुधः।

र्तिः, स्त्री, (रम्यतेश्नथा इति। रम्+क्तिन्।) कामंदेवपंजी ॥ (च्यस्या: गामणिवक्तियेषा, अखावेदलें प्रस्तिखाडी। १।६।

"मनो मयाति चर्लेषां पचनारीन कामिनीम्। तन्नाम मन्त्रयस्तेन प्रवदन्ति मनीवियः॥ तख पुंसी वाम्पार्थीत् कामख कामिनी वरा। चभू वातीव ललिता सर्वेषां मोहकारिकी। रतिर्भेम् व सर्वेषां तां हष्टा सिस्मिनां सतीम्।

र्तीत तेन तदाम प्रवद्गि मनीविण: ॥") तस्य उत्पत्ति। नामकार्गं कासप्रकीलच यथा,

दत्त उनाच।

"सह इंजियं कंन्स्पे सह्पगुणशालिनी। रनां रुद्धीप्य भाषायें भवतः सडधी गुर्णेः 🕽 🤏 र्घातव महातिणा सर्वेदा सहचारियौं वर्मेको वय्व(र्शनी। भविष्यति य

माके छिय उवाच । द्रविक्षा परसे दिन् देख्खेरनलोहवाम् । कन्दर्भायायतः कवा नाम कवा रतीति

तां वीच्य मदनी रामां रखाखां सुमनो चराम् स्रातार्शिन विद्वीश्वी समीच रितरञ्जित: ॥'

ंद्रति कालिकापुराग्री ३ च्यथ्याय: ॥ अनुशाम:। (यथा, भागवते।१।२।८। "नोत्पाइयेट् यदि रतिं श्रम एव हि केंव-लम∥" }े

रतम्। (यथा, दृहत्चंहितायाम्। ७४।१८ "कामिनी प्रथमयीवनान्दितां ' मन्दवल्गुन्दर्पीड़ितखनाम्। उत्सानीं समवतामा या रति:

सा न धालभवने रस्ति में मिति: ") गुद्धम्। इति मेदिनी । ते । ४६॥ (चाधरी-विश्वेष: 🕾 यथा, सहाभारते। १३ । १६। ४५ । "विद्युता प्रश्रमी हान्ता विद्योता रतिरेव च। रतासामास वै वजाः प्रतासरसः युभाः ॥ षीति: ∣यथा, रासायगी।११९८।२८। "तिष्नां केतुरिव व्येखो रामो रतिकरः (पतुः।" 'रति: प्रीति:।' इति तष्टीकायां रामासुज: ॥) रतिबन्धा यथा,—

"न भवन्ति यदा नार्यस्तुष्टा वादारते मताः। नानाविधेस्तया बन्धे रन्तवाः कामिभिः स्थियः॥ षद्मामनो नागपाश्ची जतावेछोरहँ संपुटम्। कुलिशं सुन्दरकीनं तथा केश्र एव च ॥ हिकोलो नर्सि हो ३ पि विपरीत स्तथा पर: । चुन्यो वे धेतुक खेवसुतक रहस्तु ततुः परम्। सिं हासनी रतिनागी विद्याधरस्तु घोड्या: ॥"

इति रतिसञ्जरी ॥ एतेषां लचणानि तत्तच्छ्व्दे द्रष्टवानि॥

रतिकुहरं, की, (रह्या: कुहरम्।) योनि:। इति चिका खप्रेषः॥

रतिक्रिया, स्की, (रत्या: क्रिया।) मेथनम्। तत्प्रयायः । संवेधनम् २ । इति चिकार्छशेषः॥ (यया, जामन्दकीये गीतिचारे। २। २५। कि पिद्योची पचरणं जीवन स्वक्रमी भि:। · घरमां रियं ग्रहिणां का ले पर्वव को र(तिक्रिया।") रतिग्हं, जी, (रहा: ग्रहम्।) योनि:। इति चिका खप्रेष:॥ रमणमन्द्रच ॥ (यथा, हन्त-संहितायाम्। ५३। १६।

"षचात्रमिणामितं धान्यायुधविद्गरतिग्रहा-

· नेच्छन्ति शास्त्रकारा च साधाता दुन्छितं पर्नः॥")-रतिनागः, पुं, भीङ्ग्रारतिबन्धान्तर्गतपञ्चरग्रहस्यः। तख लच्चं यथा, 🕝

"पीड़ येहू रें दुरमेव कास कं नासिनी यहि। ंरतिनागः समाखातः कासिनीनां मनोरभः ॥" इति रतिसञ्जरी ।

रतिपति पुँ(रत्वा पति 🕽 कामदेव मर । यथा, विद्योचे १०।

रतिस यचे । भवा सममेलवं धनुरिषूत् पौचान् वहन् पिच्चा") प्रविधेषस्य स्त्रीयां स्थानविधीवे तस्याविभीवो शाचि श्रीमाध्रीयां जनकजनपदस्यायिनीनां ते गौड़ाङ्गनानां मुललितज्ञचने चीत्कल-प्रविधीनाम् । लङ्गीनां नितस्य सजलघनर चौ केरलीकेश-। गांटीनां कंटी च-स्सुरति रतिपतिगुँ सरीणां क्तनेव ॥" इति साहियस्पेसम् ॥ ाधाक:, पुं, (रती: माधादवं। तत: स्वाधें कन्।) तिबन्धविष्रेष:। यथा.— गैड्येद्रशुग्नेन कासको यह सुन्दरीम्। तिपाग्रस्तयाखातः नामिनीनां सुखावदः ॥" इति सारदीयिका॥ प्रय:, पुं. (रते: प्रिय: I) कामदेव: I इति ब्दरकावसी ॥ सुरतप्रियस ॥ (स्त्री, ग्रात्ता-ाभ्रेव:। यथा, देवीसाग्रवते । ७ । ई० । ६८ । गोरावयों चिस्त्या तु गङ्गादारे रति-प्रिया ॥") ग्रा, स्ती, (रतिमेदीयस्या:।) खप्रस्य:। सर्धानम्दा रतिमदाघरमः सुमदात्मना ॥"

इति जिनासकी ॥ इति जिनासकी ॥ ॥ ।।
। स्थि की, (रिपेन्ट्रिसन ।) योगि:।

ान्हरं, की, (रतमंन्दरमिव।) योगि:। नि जटाधर:। मैथुनग्रहम्। यथा,— समारो रतिमन्द्रावधि सखीकग्राविधि याह्रतं

तः कान्तसमीहितावधि पदन्यासावधि प्रेचितम्।

खिं चाधरपञ्जवानधि महामानीयपि मौनानधिः

र्व साविध नाविध: जुलस्वां प्रेम्य: परं केवलम् ॥"

इति रसमंश्री।

सनः, पुं, (रती सिचः द्रःण इत () रतिवल-भोषः । तस्य जच्चणं यथा,— पातसेद्रुष्युगे च कासुकं यदि कासुकी । तिस्विस्तदाखातः कासिनीमां सुखावहः ॥"

नगरना बुखान है. ॥ इति रतिसञ्जरी ॥

्मणः, पुं, (रखा रमणः ।) कामदेवः । इति ।काण्डेपेतः ।

नचं, ती, (रतिं लच्यतीत। लीच + छाच्।) नधुवनम्। दति चारावली। ५०॥ उत्तरा, स्ती, (रतौ सत्तराः) चिरञ्जीवा। ति श्रम्यचित्रकाः। पिड्डिश्च भाकः दति

भिष्म 🛊

पञ्चातिष्यलमात्रितो रितपतिर्देवस्य रखीत्- रितिसुन्दरः, पुं, (रता सन्दरः सुखावदः।)
पर्व।
पर्व।
भवा सममैत्रवं धनुरिषूत् पौच्यान् वहन्
पच च॥")
धतकाको रमेन् कामी बन्दः स्वादितसन्दरः॥"

इति रितमञ्जरी स्प्रदीपिका च ॥
रतः, स्ती, (ऋतीयते इति । स्प्रादार्थंक ऋत्सौचधातुः + "ऋतेरम् च।" उगा॰१।६८।
इति कूः। स्माच।) देवनदी। स्थवाक्।
इति सिद्धान्तवोस्यास्याह्यितः॥

रतोदष्टः, फं, (रैतं उद्देशि प्रापयतीति। उत् + षष्ट् + अप्।) कोकिलः। इति प्रव्यमाला। रवं, की, (रमयति इप्रेयतीति। रम् + क्षिम् च + "रमेस्त च।" उक्षाः ३।१४। इति पः तकारभानादिपः।) बाप्सनातिः। स्तादि। तत्र्यायः। मिखः २। इत्यमरः ॥ (यथा, कुमारे। ए। ४५।

"न रत्नमन्त्रियति च्याते चितत्॥") खनातिश्रीष्ठः। इति मेरिनी॥ (यथा, सार्वेख्डेये। प्या १४५।

"कीरतमित्राचं झी द्योतयन्ती दिश्रास्त्रधा॥") माखिकाम्। वद्यम्। इति राजनिषेत्रः॥॥॥ अधंरतोत्पत्तिकारसम्। यथा,—

स्त उवाच।

"वच्सि परीचां रवानां वली नामासरीय्भवत्। दन्द्राद्या निष्कितास्तेन निर्जेतु तेन प्रकात ॥ वरवाजेन प्रश्नुतां याचितः स सुरैर्भवे । वलो दरौ खपस्तामति, चलो मखे इतः ॥ यशुनता विशेन् स्तमी सवाकाश्रानियन्तितः। वलो लोकोपंकाराय हैवानां हितकान्यया ॥ तस्य सन्विषशुहस्य सुविशुह्रेन कक्तेणाः। कायस्थावयवाः सर्वे स्ववीजलमाययुः॥ देवानामण यचाणां सिद्वानां पदनाशियनाम्। रतवीलमयं याहः समहानमवत्रा॥" 📲 चय तस्याकारसानानि वया,--"तेषान्तु मततां देगाहिमानेन विद्यायसा । यद्यत् प्रमात रतानां बीजं कचन किञ्चन ॥ महोदधौ सरिति वा पर्वति कानने १ पि. वा । तत्तराकरतां यातं स्थानमाधियगौरवात्॥ तेषु रचेनिषयालयाधिमान्यवहानि च। पादुभैवन्ति रतानि तथैव विगुणानि च॥ वज्रमुकाप्समणयः सपद्गरागाः समरकताः

श्रीलाः । अगि चेन्द्रनीलसणिवरवेटू यां च . पुव्यरागाः च । कर्नेतनं सपुलवं सधिराच समन्वितं तथा

विद्रमस्थिच यत्राद्धिरं संग्रहे तज्हे: ॥ *॥ आकारवर्णी प्रथमं गुणहोषी द्रत्यलं गरीचा

म्हलाच रतक्षप्रविश्विष्ठेयं धर्लप्राच्हाणाम् ॥ क्षत्रप्रेष्ठपायन्ते यानि चौपचते हिने। दोषेका गुमयुक्तमे घीयमी

रजानां प्रचिवीसुचा

धारणं संघाची वाषि कार्यः त्रियमभीसाताः । भारतहाः कुणावाषि रत्नभावः परीचवाः। त र्व सत्यमावाया वेतारः परिकीतिताः॥" इति गारुड़े ६० व्यध्यायः॥

विशेषस्त्रपरीचा तत्तव्हर्व्द दथया ॥ 🕉 ॥ चतु-देश सहारतानि यथा। रामक्कोश्विचरणः ंतत्तवय: श्रप्रविद्वचतुर्देशमहार्वचक्रवर्ता-भवत्। चतुर्ध्य महान्ति स्वानि यस्य सः। रतानि तु ख्रातिश्रेष्ठानि धर्मेसं चिनोक्तानि। "चक्रं रधी मांगः खड्गंचर्म रतच पच्सम्। केतुर्विधिच सप्तेवसप्रामानि प्रचल्यतः। भार्थाः पुरोहितस्वि सेनानी रथक् से यः। यत्त्राखी कलभर्यति प्राणिनः सप्त कीर्तिता, ॥ चतुर्देशीतानि रक्षानि लर्विषां चक्रवर्तिना-सिति। इति विष्णुपुरागि । अंगे १२ अधायः तड़ीका च॥ (स्थार्वस्य निक्तिः। "धनार्थिनो जनाः सर्वे रमन्तेरसमञ्जीव यत्। तनो रक्षमिति घोलां भ्रव्यभाक्तविभारहें:॥" अयं रक्षः नामानि खरूपनिरूपवस्र। यथा,--

"रतं कीवे मिणः, पुंसि स्वियामिपि निगवते। तत्तु पाषाणभदीरस्ति सुक्तादि च तद्यति॥" व्यथ रतानां निक्तपणम्।

"रतं गारततं पुत्रसारो माणित्रयमेव च। इन्द्रनीलक्ष गोमेदक्तथा वेह्यंमिलप्ति॥ मौक्तिक विद्रमचिति रहान्यक्तानि वे नद। रहां होरा। गारुहातं पाहां। माणित्रयं पद्म-रागः। इन्द्रनीलः लीला।

विष्णुधन्मीत्तरेशि नवर्त्तात्ररूपणम् ! स्तापनं होरमञ्च वेहूर्यं पद्मगायसम् ! पुष्परागच गोमेदं गीनं गासस्तनन्तथा ! प्रवालयुक्तास्थेतानि महारतानि वे नव ॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्वके प्रथमे भागे।) रत्नकन्दलः, पुं, (रक्षानां कन्दनो नवादुर इव।)

प्रवालम्। इति प्रव्हरतावकी । रतकूट:, पुं (रतमय: क्वटो सङ्गस्य:) पर्वत-

विश्वेष:। इति प्रत्यस्त्रायकी ॥ (क्वी, दीपविश्वेष:। यथा, कथासरीत्सागरे। २६। १।
"यक्ति दीपवर् मध्ये रत्नक्टाख्यमस्येः॥
कतप्रतिष्ठकाचाकी भगवान् च(रर्व्यना॥")
र्तगर्भ:, पुं, (रतानि गर्भ लच्चगया खिघकारे
व्खा) अवेर:। इति चिकागढ्येष:॥ (रतानि-

गर्भेश्सा) समुतः। इति राज्विष्टः ॥. रत्मार्भा, स्ती. (रत्नानि गर्भे मधीशसाः।) पृथिवी। इति हिमचन्तः। १। ३॥ उपचाराव् सुरावत्पुस्तवती च॥

रत्नदीयं, ती, (रत्निकितं दीपम्। शाकपार्धिववत् सर्मासः।) रत्निकितस्मानम्। यथा,— "विद्यत्नाधिसं रूष्ट्रां नानाजद्वारभूषिताम्। चतुर्भुवां महादेवीं नामयद्वीपवीतिनीम्॥ स

ीयानां बाखार्क्यवय्यीतन्म् ।

रत्ननि नारदादीसंनियाणे: सेविनां भवसन्दरीम्। चित्रलीयलयोपेननाभिनालन्द्रलालिनीम् । रक्षद्वीपे महादीपं मिंहासनसम्बते। प्रफूलकमलारू एां ध्यायेत्तां भवगे हिनीत्॥" इति तन्त्रसारे जगहानीधानम्॥ दानविशेष:। यथा,-मत्स्य जवान । "अधानः संप्रवच्यामि सहाद्यानसनुत्तसम्। र्त्रधेनुरिति ग्यानं गोलोकपलट् नृषाम्॥ पुगयन्दिनसपासात्य तुलापुरुषदानवत्। कोके प्रावाइनं ऋत्या नतो धेतुं प्रकल्पयेत् ॥ भूमी क्राणाजिनं कला जवगदी गसंयुत्तम्। धेनं रत्नमयीं कुथान् चङ्कल्पा विधिपूर्व्यकम् ॥ खापयेन पदारामागानेका श्रीतं सुखे बुध:। षुष्यरागधनं तदद्घीगायां परिकल्पयेत्। ललाट हैमानिलकं सुलायलपानं हपी:। अय्मे विद्रम्प्रनं शुक्ती कर्णेड्डये स्ट्रते ॥ काञ्चनानि तु इङ्गाणि प्रिरो वचग्रतात्मञ्ज् मीवायां नेवपटलं गोमेदकसम्बितम्॥ दल्कीलधनं एछे वङ्यं अत्पार्श्वकौ। म्फाटिकी सदरं कार्यं मौगन्धिक ग्रातान् सृदि॥ खरा इसमया: कार्या: युक्कं मुक्तावलीसवम्। स्वांकानंत द्वानती च बागं कर्र सन्दर्गे: । कुछुमानि च रोमाणि रोष्यं नामिच कारयेत्। गारुत्मनभ्रतंतद्दस्धीनि परिकल्पयेत्। तथामानि च रकानि स्थापयेन् सर्वसन्धिष्ठ ।

ग्रोमृत्रमाण्यभ् तय। द्धि दुग्धं स्टप्तः। युक्तार्यं चासरं दयात् सभीये तास्त्रदेष्टनम् ॥ कुष्डवानि च हैमानि भूषणानि च शक्तितः। कारयेर्वमेवन्तु चतुर्धांग्रेग वस्यकम् । तयायानि च सर्वाणि पारां चेन्हुमयां स्वया। नानाप्रतानि सर्वाचि पद्मवर्णविसानसम् ॥ यव विरचनं कला तद्वधीमाधिवाचनम्। ऋत्वाभ्यो इचियां इचा घेतुमामऋयेत्ततः। गुडधनुबदावाहा ददकोदाहरेत्ततः । लं सर्वदेवगणधाम यतः पठिना क्रेन्द्रविग्णुक्रमजासनवासदैवाः। तसात् समस्त्रमनयहेतुवृत्ताः मां पाहि देवि भवसाशरपीखमानम् ॥ च्याभन्ता धेनुमिनतः परिवर्ता अक्या स्याह्याय गुर्वे जलपूर्वकं ताम्। यः पुग्यमाध्य दिनसच सनोपनाचः पापेविस्कतन्रीत पदं नुरारे:॥ इति सक्लविधिहो रहधिनुपदानं विनर्ति च विमानं प्राप्य टेरीप्यमानम्। कालिकशुष्ववस्ताने वन्ध्भः पुत्रपोन्ने:

कुर्याच्छकरया निकां गोमयच गुड़ासकम्।

र लाक रतपारायणं, की, (परायसमेव। आख्। रतस्य पारायणम्।) सर्वरतस्यानम्। यणा,--"मसुद्रोपत्यका है मी पर्वताधित्यका पुरी। रनपारायमं नाचा बहुति सम मैश्वित । ॥" इति भट्टि: 🛚 बधेतु:, स्वी. (रत्निर्मिता धेतु:।) सहा- रत्नप्रमा, स्बी, (रत्नानां प्रभाच।) जिनानां नर्कः-विशेष:। यथा,---"रत्रशक्षरावालुकागङ्गध्रमतमप्रभाः। महातमप्रभा वेळधी श्वी नरकमूसय: ॥" इति हैमचन्द्रः॥ रतमुखं, की, (रतेषु मुख्यम्।) हीरकम्। इति च्यिचन्द्र: ॥ रतराट्, [ज्] क्ती, (रतेषु राजते इति। राज्+किए।) माखिकाम्। इति राज-निर्वेखः । रत्नश्रेष्ठः ॥ रक्षवती, स्त्री, (स्वामि सन्त्रस्थामिति । स्त्र+ मतुष्। मख्य वः। उगित्वात् औष्।) पृषिवी। इति भ्रब्दमाला॥ (राज्ञो वीरकेतो: कत्या। यया, कथासरितागरे। 🗢 । 🛊 । "नन्दयन्यभिघानायां प्रक्राां तस्योदपदात । सुता रववती नाम द्वताराधनार्क्ता॥") रतयुक्ते, चि॥ (यथा, रघु:। ६। ८। "परार्ड्यवर्णास्तरणोपपन्न-मासेदिवान् रव्यवदासनं सः॥"

फालप्रदेच चि। यथा, ऋग्वेदे। ३। २८। ५। "धारत्नवन्तसन्दर्शयु चाय्विम्॥" "र्ववन्तं र्वण्ड्वं खर्गाद्वच खस्तमं पत-मभिधीयते तहन्तं पातप्रदम्।" इति तहास्ये सायणः ॥) रत्नवर्षेकं, की, (रतानि वर्षितुं भीलसस्य। द्व

🕂 "लघपतपदस्येति।" ३।२।१५४। इति उक्षा) पुष्पकर्थः। इति ग्रन्थरतावली॥ र्वविष्याधीती, वि 🛚 रत्नचातुः, युं, (रत्नानि सामी प्रस्थे यस्य।)

सुमेरपर्वतः। इत्यमरः। १।१।५२॥ रत्नरू:, की, (एतानिकते इति। ऋ प्रस्वे 🕂 किए।) प्रथिवी। इति द्वेमचन्द्रः। । १।३॥ (यथा, राजतरिङ्गस्याम्। १। ४२। "चिकोक्यां रत्नसः: ऋष्यातस्यां भ्रमपते हेरित्। तच गौरीगुर: ग्रेबो यत्तासित्रपि मख्डलम्॥" रत्नप्रसक्तारिणि, चि।यपा, र्षु:।१।६५।

"न मामवति सङ्घीपा रत्नस्र पि मेदिनौ ॥") रव्राकर:, पुं, (रव्रानामाकर: उत्पत्तिस्थानम् ।) समुद्र:। इत्यसर:। १। १०।२॥ (वया, महाभारते। ३।१०१।२३।

"दुर्गे समाश्रित्व महोर्गिमन्तं . र्ज्ञाकरं वर्षस्थालवं सा ॥") रक्षोत्रात्तिस्थानच । (खनामख्यातकविविधेत्र:। वया राजग्रेसरक्ष्मोकः।

भासासम्बद्धाः चब्दार प्रायो

स तु ध्वनिमायापञ्जिका-वक्रोक्तिपञ्चाणिकाः हरविजयादिग्रस्यप्रयोता। अन्तभानु सृत् विद्याधिषळपरनामाथं कवि: नाइसीरहेंग्रे-2विन्तवमीयो राज्यकाले सस्त्यद्वः। तथा र राजतरिङ्गस्याम्।५।३६। "सुक्ताक्यः भिवस्वामी कविरागन्दवर्द्धनः।

वर्मगः ।" अविनविमेराज्यकालसु ७०० शकाब्दाहारू ८०६ प्रकाब्दपर्थन्तमासीद्वस्तत्कालीन स्नाय कविरिति ज्ञायते। रत्नाकरप्रणीतं चर्विज-याभिधं पचाधत्मगाँताकं सहाकायं काध्मी-रेषु प्रसिद्धमिस्त ॥)

प्रयां र्वाकरसागात् साम्त्राच्ये । विल-

रवाङ्कः, पुं, (रवानामञ्जू चिङ्कं यस्तिन् ।) विष्ण्-रथ:। इति प्रब्दरतावली॥ (रतानासङ्गः।) रिविच्चिच्च ॥

रवाचल:, पुं, (रवनिकित: ध्यचल:। प्राक-पार्थिववत् समामः ।) हानार्थमिणिमयपर्वतः । "चतः परं प्रवच्यामि रक्षाचलमनुत्तमम्।

मुक्ताफलसङ्खेग पर्वत: खार्नुत्तम:॥ मध्यमः पञ्च भ्रतिक च्लिभ्रतेगाधमः स्ट्रतः। चतुर्घोप्रेन विकासाः पर्वताः स्यः समन्ततः ॥ पूर्वेष वच्नगोमेदैह चिग्नेन्द्र तीलकै:। पुव्यरागधुतै: कार्यो विदक्षिमीत्वमादन:॥ वैद्र्यविद्रमी: पञ्चात् संभिन्नो विमलाचल:। पद्मरागसमी वर्षे कत्तरेण तु विन्धसेत्॥ धान्यपर्वतवत् सर्वमचापि परिकल्पयतः। तदरावा हर्ग कत्वा व्यान् देनां स्व का स्वनान् ॥ पूजयेत् पुव्यपानीयै: प्रभाते चाच पूर्व्ववत्। पूर्ववद्गुरऋ विग्धाः फलमकातुदीर्येत्॥ यथा देवगणाः सन्दं सर्व्हात्रव्यवस्थिताः। विष रतमयो नित्यमतः पाहि महाचल। ! यसादतप्रदानेन तुष्टिं प्रकुरते हरि:। चरा रवप्रदानेन तस्तात्र: पाचि पर्वत ॥ व्यनेन विधिना यस्तु द्वाहतं महागिरिम्।

तत् सर्वे गाश्रमायाति गिरिवेष्त्र हती वधा ॥" इति सात्ये ६० अध्यायः ॥ रतासरणं, ली, (रत्नविधिष्टमाभर्णम्।) सणि~ मयालङ्करसम्। अड्डाको महना इति भाषा ॥ तस्य धारणगुणाः। "वयं यशस्यमायुष्यं ग्रीसहासनस्दनम्।

स याति वेषावं जोकसमरेश्वरपूजित: ।

यावन् कल्लाभातं सामं वसे के ह नराधिय।

रूपारोग्यगुगोपेत: समहीपाधिपो भवेत ॥

मसहायादिकं कि खिद्यदचासुच वा कतम्।

इर्धणं नाम्यमोजसं रताभरणधारणम्॥" इति राजवस्तमः । मितः पुं, (ऋच्हति प्राप्तीयनेनितः

त।" उवा॰ ३ २। इति ক্ষরি ব बह्नमुष्टिश्च ।

दमे

कीर्यने सबबित इति मत्स्यपुराखे म प्रदास्तिको नाम २ ४ ९ चरश्राय 🛊

स व्हि सद्बद्धस्य खानसभीत एक्सी। ॥"

त्रारती इत्यये। इति भरत ॥ (यथा सहा-रते ७ २२ २०। अररातसहाताहुगू पोरस्क सुदुर्क्य ॥ -, क्षी, (रतरङ्गम्।) योनि:। इति भ्रव्द-वावसी॥

पुं. (रम्यते २ ने ना वा। रम् + "हिन विमीर सिका शिभ्यः क्यम्।" उगा० २।२। त क्यम्। जनुनासिक लोपस्यः। कायः। यथा, गीताणाम्।

गात्मामं रिषमं विश्वि श्रिरीरं रथमेव च ॥") रण:। वेतस्यचः। इति विश्वः॥ (अस्य गायो षणा,—

ातमी नम्बनः प्रोक्तो दाणीरो वज्ञकल्लाया।
अपुव्यस्व विद्वजो रयः प्रीतस्व कीर्तितः॥"
ःति भावप्रकाप्रस्य पूर्व्यख्यके प्रथमे भागे॥)
निम्नस्यः। इति राजनिषेद्यः॥ चक्रभ्रष्टयुडार्थयानम्। तन्पर्यायः। प्रनाजः २
स्नः १। इत्यप्रः। २। ८। ५१॥ स्वस्यसम्। इत्यप्रः॥ (यथा, मन्नः। ८। २६५।
चेत् तु पथि संस्वः पश्चामिषं रचेन वा।
।। प्रोत्ते प्रायाश्वतस्त्व द्वाने विचारितः॥")

्दारा असणगुणाः।
द्वाचरव्यतेलाद्येभस्यं वातकोपगम्।
दिवाचरणसङ्गानां वच्यं विद्वविवर्जनम्॥"
दिवाचाणां नामानि यथा,—

विशेषाणां नामानि यथा,—
हार्षे चक्रवद्याने श्रताङ्गः स्वन्दनो रथः।
होड्गंषे: पुन्धरणो देवार्थस्य मन्द्रयः ॥
स्वो रथो विनाधिको १ ध्यार परिचातिकः।
हिर्णः प्रवहणं स्थनं रथगमेनः ॥
स्व श्रवटो १ ध्याङ्गली कम्नलिवास्यसम्।
स्व स्वन्यस्याद्यास्त्रेस्तः परिहते रथे॥
। स्व स्वन्यस्त्रो स्थान् संवीतः पास्कृतम्बनेः ।
देशो वैद्याद्यस्य यो हती ही पिचमीणा ॥"
हति स्थान्नः ॥

लोकस्य रथो यथा,— इतं विषयतीभिक्तिष्टमतं सधोपमम्। तकान् भोकयिका तु खबच बुस्जे विस्:॥ सिन्नकरे तच भातकुम्भरथं वरम्। युविष्रप्रकाच यतनां रागनाद्दी। द्षेणसंयुक्तं रत्नसारपरिच्हदम्। सामीतिवहच महत्रकतामी ग्रवताम्॥ ाचासरसंयुत्तां विङ्गाडां भुकान्दितम्। रजातप्रसुनानां मालाचालविराजितम् । चक्रतमायुक्तं मनीयायि मनोश्वरम्। तं पावदेहिं अर्जनमाला विभूषितै:॥ वस्तप्रीधाने रक्षालङ्कारसूषितै:। पौवनसम्पद्गे: भ्यामले: समनोहरे: ॥ जिम्रली इली गीपने मधरे नेरी। खपुन्छ्गुझमालागड्डवाङ्गमण्ड्कैः ॥ बह्य रथानुकों ते प्रसम्ब हरे पदन्। मारोष्ट्य वर्षं स्युज्ञाचायकामिनी ॥

विष्रभाषा इरि नखा जर्मुगोलोकसी शिमाम वभूवर्गापिका सद्भाद्धाका सात्रवावयहान्॥" इत ब्रह्मवेबर्ते मीक्षणजक्षाख्ये १८ अध्याय देवा रथयाचा यथा,—

बह्योवाच !

"भूयस्ते संग्रवस्थामि देवाराधनसुत्तमम्। यन् कला सर्वकामाणां याप्तिस्तिभविष्यति॥ दिनदन्तमयेर्द्छिईमबद्धै: सुश्रीभने:। विचिचपद्मरामाद्यैकीसिकिषशोभितेः। रयन्ते. कारयेदेवा सप्तभौमं मनोरमम्। दुक्तवकासंक्तमङ्चन्द्रोपशोभितम्॥ घरहाकि कि गिश्कारं जामरे: कटकान्दिनम्। पताकाध्व जभीभाटंग दर्पके रुपभीभितम् । तं र्षं पृष्ये ऋक जातीकु सुमम सिके:। पारिजातनपुर्येश्व यचनईमचन्दनै:॥ सुगत्वध्पितै: कला देवीं तच निवध्येत्। प्रतिमां श्रीभगां वता ! महासुरच्यद्वरीम् ॥ पूजयेदयविष्यसां सर्वभङ्गलसङ्गलाम् । दुर्गा कात्यायनी देवी वरहा विन्यवासिनी ॥ विश्वक्षश्रक्षमयनौ महिषासुरवातिनौ। प्रसीहतु सदा मेशस्तु यच नो वाञ्चितं हृदि॥ व्यनेन विलिपूच्येण नमस्कारयुतेन च। पूजियला ततो नेया समस्ता घरगीतकी:॥ पख्यमी सप्तमी पूर्वा नवस्थेनाइप्रीष्ठ च। हतीयाभिवविद्येश्दिवसेष्ठ्रसवेध च ॥ महानदीनद्सं ज्ञपत्रीतस्वगेषु च। तज सर्हपविकासं सहहाविष्टि भिनेतम् ॥ श्रेलं वा न्दरास्यं वापि झत्या वास्तुविचारितम्। सर्वेज दगमं पूर्णे सर्वभो भासमन्वितम् ॥ पूर्वेच कारयेच्छक्र पचार्याचां प्रचित्रे। महाजनपदोपेतां सहास्त्रीभः: ससङ्काम् ॥ सर्वाद्रपाननेवेदीः समसीर्पि पूजवत् । द्यादिन प्रक्र सर्वे सर्वेद्यु समनातः ॥ भूयो वेतालसंघस्य मन्त्रेखानेन सुवत । । रच मां निजमूतिस्यो विलं एक सदा भियम् ॥ मातमातवेरे इति ! चर्वनामार्थमाधिन। छानेन वित्रानेन सर्वकामान् प्रयच्छ है। एवं दस्ता विश्वं शक्त तथा दंशावतारचेत। विव्यवेद्भवपीठे तु मक्त ने रपधी भिताम्॥ तत्रस्यां पूजयेहेवी हैमरूपैख तानने:। क्रम सहस्रेण गन्धीहकसप्रिती: ॥ समस्तप्तसम्पर्णियात्रियर्थ पहानै:। सापयेदेकमेकेन रत्नगर्भेनंदैई है: ॥ वेदमङ्गमध्येन प्रख्वादिचनिखनै।। वेग्रवीगाम्टदङ्गेस घरटाकिङ्किशिशाविगी;॥ सापविचा ततो देवी निर्मन्केन्द्रननीः सुनै:। मोमयादिसतै: पद्मेदीपवर्भमा विश्वोधितै: ॥ सस्तिवैर्गन्दकावर्ते: प्राष्ट्रेर्गीलीत्यलीत्यली: । यवशास्त्रङ्करोडिहेरैवीवाचारे निमन्त्रवेत्॥ प्रत्येकष रहेडू मं प्रत्येकं कलरें: सपित्। तया अपूरची देग चन्हने मुद्रुमेन च। तेव दंवीमाखिया पूज्येत 🖡

हेमजेजी जिसा हो रतमा हो रने कथा वासीभि सुमनास्त्री पुनध प ससुत चिपत । भन्तवेत तथा कचा हिजातीनघ दु खितान् भच्यभीच्यात्रपानेन तच सर्वीच प्रीगधेतु॥ भोजविला जमायेत देवि मे प्रीयतामिति। रधी कला तथा देवीं पुनरेव गर्च नयत्॥ महता जनसंघेन समस्तविभवान्त्रिते:। भानारेश्वपधं सर्वे पुष्पदृट्धी चते से ले: ॥ प्रचिष्यमार्थी: कचामि: स्त्रीमिमें द्रलवाहिमि स्तिवेन यथा गांसुं कला यहं प्रचकिरे । प्रश्रीमां पर्ये श्रीमां दारश्रीमां गृहे गृहे। कारयीत तथा प्रक्र सर्वेगां निवास्येत्। अक्टेबास्तरवस्तिसान् प्राविष्टिंसां विवर्जवेन बन्धनस्था विभोक्तया बध्याः क्रोधारिश्चवः। च्यवालको सुदी प्रकर्ययाचान्त कारयेत्। सर्वदा सर्वदेवेस्तु शङ्कराद्ये: प्रतिष्ठिता 🗈 ्रचयाचातदा प्रक्रसरेः सर्गे सदाकता। तथा किन्नरात्वर्वेभ्रेपानानगिवासिभिः॥ र्घयाचाप्रभावेण मोहन्ते (हिव देवता:। व्यादियो रचयाचा लद्रयेन नभसः झमेत्। देखो दिखदिमानस्या रथयाचाप्रभावनः। कींड्नो विविधिभोगी: सर्वातक्कविवर्शिता: ॥ तथा लमपि इंदेन्द्र । रथयात्राकरी भव। श्चित्याः शिवदाय।स्तु परमेग समाधिना ॥

वागस्य उवाच। रचयाचालतं पुगर्यं महानी वानवस्य त्। पूर्वे बन् कथिनं तात नत्ते सर्वं मवाखिलम्। चापितं गात्र सन्दे हो दंवी माहाला असम्। यः पठेत् प्रश्रुवाहापि भक्तिमान् नृपनत्म। स सुखं यद्य: सीभाग्यं एलपाप्तिमधिष्मताम्। लभते नाच सन्देच इत्येतं प्रदागी । प्रतीत् ॥ खनरेन कते राज्ये पुरा शक्तरः कीर्तिता। धनरख पूरीप्राप्तितंत्रकस्य च वावृता । चृति स्थाने क्षता तेन तथा श्रुत्वाच निक्रते। सञ्जतं प्रया इस्मा पृरीभौगवतीः शुभाः ॥" इति दंतीपुराणं रण्याचाविधिमाहासा ३६ अध्याय: ॥ 🛊 ॥ नवयद्यां र्था यथा, – "वीजनानां सहसाणि भारतरस्य रधी मन। ईश्राहळक्षेत्रामाहृहिशुणी दिशमत्तमाः। साईकोटिस्तथा सप्त नियुतान्यधिकानि तु। धोजनामान्तु तस्यानं तत्र कर्त्र प्रतिष्ठितम् ॥ निवासिमतिपचारे वसीमियनयात्मके। संवत्सरना यन् छन्सं कालचकं प्रतिष्ठिनम ॥ चलारिंसन्सइसाणि द्वितीयोरची विवस्ततः। पंचाचानि तु सार्हानि सन्दनस्य द्विभीत्रमा. खनधमारानुभयोः प्रमार्ग तत्पराईयाः। भूयोश्चलद्वगाई च धुनाधारं रयस वै । द्वितीयें हे तु तचकं संस्थितं गानसाचले। इयास सम क्रहांसि तन्नामानि निवीधत । गायसी च इह्यांचान् जमती पंक्तिरेव च। बरुष्प विष्विस्तामकन्दासि श्राचा रम।"१ इति की माँ ३८ वाश्वाय ।

रधन्त्रचक्र सीमस्य कुन्दाभास्तस्य वाजिन बामदाचिकतो युक्ता नम् तेन निमाकर बीधाध्ययामा चर्ति नचत्रांग र्वियथा सोमपुचस्य चाराभिवाचिभिवायुवगिभि:। वारिजै: खन्दनी युक्तास्तेनाची याति सर्वतः ॥३॥ मुक्रस्य भूमिजेरचै: स्यन्दनी दश्मिर्वत:॥ ४॥ ग्रहासिकाय भौमख रथां हैंस: सुभोभन: १५। हृहस्तिर्घाष्टाय: स्थन्दनो हिमनिकित: ॥६॥ र्षसमीमयी ख़त्रो मन्दस्यायसनिर्मितः। ७। स्वर्भानोभिस्तिरारेच तथा षड्भिर्चवैवृतः॥८॥८॥ एते महायहागां वे समाख्याता र्था नव। सर्वे ध्वे महाभागा (निवहा वातरिख्सिंभ: B ग्रहर्जनाराधिष्यानि भ्रे बहान्यश्यतः। भ्रमन्ति भ्रामयन्येनं सर्वारायनितरिस्मि: ॥" इति को में १० अध्याय: । *। श्रीनग्रनाथदेवस्य रयः याचाभ्रव्हे दरयः ॥॥॥ (त्रिपुरदहनार्थं सहेत्रशादिष्टा देवा येन प्रकारण तद्रषं (निकीतवन्तस्तदाष्ट्र। मात्ये। १३३। १इ---- १। " (जिनेच स्वसुक्तस्तु दंवै: ग्रज्ञपरोगमै:। उवाच दंवान् दंवेशी वरदी तथवाहनः ॥ यपगच्छतु वो ईवा महदानवर्ग सयम्। तरहं चिएरं धन्ये (क्रयतां यर्मदीम नत्॥ यहीच्छ्य भया दार्घतन् पृरं सहदानयम्। न्यमीपधिकं मन्तं सञ्जयकं किलास्य ते॥ दिखासमा तथं कार्से मितामच्काः सुराः। त्रंयस्का सहाद्वं चक्रके रयस्तमम् । घरां क्रवरकी सी तुरुद्रपार्शचरात्रभी। अधिष्ठानं भिरो मेरीरजी मन्दर एव च ॥ चक्रयन्त्र स्थ्यंच चक्र का चन-राजते। क्षणपत्तं भूक्षपत्तं पत्तद्वयसपीत्थराः । रथनिमदयं चक्त्रें वा ब्रक्तपुर:नराः। न्यादिह्यं प्रकाशकं यन्त्रमेताच्य देवताः ॥ कमलाकतराम्याच गागान्यां समवेषितम्। भागेत्रखा(इराचैत सुधीरङ्गारक एव च । श्रोधरस्तया चाच सर्वे ते देवसत्तमाः। वरूषं गगनं चत्रुश्वाररूपं रथस्य ते॥ क्षतं दिजिक्षनयनं चिवेगुं प्रानको स्मिकम्। मिणमुक्तेन्द्रभोलेख वृतं च्रयस्कः सरेः । गङ्गा चिन्धुः भ्रतह्यः चन्द्रभागा द्रावती। वितस्ता च विपाशा च यमुना गरा की नया। सरखती देविकाच तथाच प्रस्यूरिम । रता: सरिद्धरा: सर्वा वेगुसंज्ञा: छना रथे। धतराष्ट्राच्य ये नागास्ते च वेद्यात्मकाः कताः। वासुकः: कुलजा ये च ये च रेवतवंश्चाः॥ ते सर्पा दपैसन्यणां चापत् खेष्यन्नगाः। व्यवतस्यः प्रशा भूवा नावाजातिश्रभावनाः । सुरसा सर्मा कडू विनता अचिरेव च। ल्या दुस्चा सर्वोग्रा चलुः सर्वेश्रमस्तथा ॥

नसरधा च गोवधा वालवधा प्रजामयाः।

मरा भूला प्रक्तथक्ष तदा दगर्घक्यसु ॥ सुग्र चातुक्तीचप्रयोजका

चतत्रया सलीलाच वसूत्र खणकाङला तद्यम युगसङ्गाम रथप्रीचे प्रतिश्चितम धतराकेण नामन बहु दलदता सहत ऋग्वेदः सामवेदच यज्ञुर्वेदक्तथापरः। वेदास्वार एवेते चलारसुरमा भवन्॥ च्यवदानपुरोगालि यानि दानानि कानिचित्। तान्यासन् वाजिनां तेषां भूषणानि सञ्चस्राः ॥ पद्मदयं तत्त्वक्य कर्कोटक-धनञ्जयौ। नामा वभूषुरेवेति ह्यानां वालबन्धनाः । चोङ्कारप्रभवास्ता वा सन्त्रवज्ञतिष्ठाः। उपदवाः प्रतीकाराः पशुवन्धेष्टयस्तथा ॥ यत्रीपवाद्यान्यीतानि तस्तिन् लोकर्ये श्रमे। सर्गि-मुक्ता-प्रवालेस्तु भूषितानि सहस्रप्र:॥ प्रतोदोङ्कार स्वासीत् तस्यञ्च वषट्कतम्। सिनीवाली कुह राका तथा चानुमती शुभा॥ योक्ताग्यामं सुरङ्गागामपनपंगवित्रहाः॥ लिणान्यय च पीतानि खेतमाञ्जिसकानि च। च्यवदाताः पताकास्तु वभृषुः पवनेरिताः ॥ ऋतुभिच कतः वड्भिर्धनुः मंब्रहारिभवत्। व्यजरा ज्यामवचापि सामिका धनुषो हता ॥ काली हि भगवान् कहस्तक संवत्सरं विदु:। तस्माडुमा कालराचिर्घतुषी **च्याऽजरा**भवत्॥ सगर्भ चिपुरं येन दग्धवान् च चिलोचनः। स इष्ठविष्ण्मोमामि-चिहैवतमयीरभवत्॥ चाननं हामिरभवक्करां सोमसामीतदः। तेजसः समवायोग्य चेयोक्ते जो रचाङ्गध्य ॥ तसिंच वीयंष्टडार्घ वासुकिरांगपार्धिवः। तेण: संवसनार्ध वे सुमोचातिविधी विधन्॥ हत्वा देवा रयचापि दिशं दिश्रमावत:। नोबाधिपतिसधीय इदं वचनमनुवन्॥ मंख्ती । यं रघी । साभिस्तव दानवप्रवृजित्। इट्मापल्परिचाणं देवान् सेन्द्रपुरीगमान्॥ तं मेकप्रिखराकारं चैलोक्यरघमुत्तमम्। प्रश्रस देवान साध्विति रथं प्रश्निति श्ङूरः॥ सहदंदारयं माधु साध्विल्का सहमीहः। खवाच सेन्द्रानमरानमराधिपति: खयम् ॥ याङ्ग्रीव्यं रथः कृष्ती युद्गाभिमम सत्तमाः। इंडग्रोरयसम्यत्ताः वन्ता ग्रीषं विघीयताम्॥ इसुक्ता देवदेवेन देवा विद्वा द्वेष्ट्रिभि:। अवापुमेहतीं चिन्तां कथं कार्यमिति अवन्॥ महादेवस्य देवीश्यः को नाम सहसी भवेत । मुक्ता चक्रायुधं देवं सोपाख इद्युमाश्रितः॥ बुरि युक्ता दवीचायो घटनत दव पर्वती:। निम्बसन्तः सुराः सब्वे कथमेतदिति बृवन् ॥ अइं सार्थिरिल्झा जयाद्वाशांसतोश्यन:॥ ततो ६वे: समसर्वे: (संहनादो महान् कत:। प्रतोहहक्तं सम्मे हा त्रहार्यं सततां गतम् ॥ भगवान्य विश्वेषो रथस्य वे पिताम है। सहभः सत दल्ला चाररोह रथं हरः। ग्रारोहति रघं देवे द्वाया हरभरातुराः। जार्ग्याम पतिवा भूमी रजोधायक यासित । देवो हष्ट्राच

उक्क हार पिढुना शांन सुषुत त्व दु सिता तत सि हर वी भूगी वभूव रथ भेरव जयस्ट क देवाना सम्भू वार्ग वे प्रम तदो द्वारमयं रहा प्रतो दंवर दे प्रभु: । स्वयभु: प्रययो वाक्षान सम्भू यथा जवम् ॥ स्वयभु: प्रययो वाक्षान सम्भू सम्बा यथा जवम् ॥ स्वयभु: प्रययो वाक्षान सम्भू सम्बा देविनीम् मुखेभ्य: सस्तु: त्यामान ज्ञू सन्त इवीरमा: स्वयभुवा चीत्रमाना ज्ञोदितन कपित्ना । प्रजन्ति ते स्वा जवना: स्वयकाल द्वानिला स्वाक्रस्य विक्तमां गां स्व कयरिम नुत्तमाम् । स्वाक्रस्य वन्दी य्यमं तस्यो तिस्मा व्यवस्य मार्गवा क्रियो देवी द्वा स्व स्वयो र्वा प्रमां। रथ प्रकेत् रचीतं द्वा स्व प्रयक्ता क्रियों॥ प्रेष स्व भगवान्नाम: स्वननो यन करी यहिन

प्राहक्ती रथं पाति प्यनं वक्षणकादा ॥

यमक्षें समास्याय महिषचातिहारणम् ।

दिवणिधिपतिद्यां संस्राणामधिपे दिपम् ।

मयरं प्रत्यन्द्रच क्रूजन्तं किद्ररं यथा ।

गुह बास्याय वरदी युगोपमर्थं पितु: ।

नदीचरच भगवान् ज्लमादाय दीपिमन ।

एष्ठतचापि पार्चाभ्यां लोकस्य च्यकद्यणा

प्रमणाचायिवर्णाभाः सामिन्नाला द्वाचल

यातुनम् रथं प्रान्वें नक्षा द्व महास्वेवम ॥

स्गुभरद्वाज-विश्वः गोतमाः कतुः पुलस्यः पुलच्नसपोधनाः। मरी विर्चिभैगवानधाङ्गिराः पराधारागस्यसुखा मच्चयः । च्ह्रमाजितसर्वे प्रतुष्डु-वैचनविधिविचित्रभूषणीः। रथस्त्रिपुरे सकाचनाचली व्रजति सपच इवादिरस्वरे ॥ करिगिरिर्विमेघसनिमाः सजलपयोद्गनादनादिन:। प्रमध्मणाः परिवार्थ देवगुप्तं र्यमभितः प्रवयुः खद्पेयुक्ताः ॥ सकर-तिसि-तिसिङ्किलावृतः प्रलय इवातिचसुह्वती व्यावः। व्रज्ञति रथवरीविति भाखरी ह्यप्रानिपातपयोदनिखन:॥"*॥) स्त्रथ क्योतिर्विदाभर्ग रथकमे। इ। "नोलमेचलबुजिख्युकमञ्ज

अध रथचक्रमाह।

"उधार्याक्रमकी ग्रेप्रचीदेवस्व च वलयं वलयस्य।
सब्भागिवितस्यमम्यादाविमध्यमन्यो नवसागम् ॥
स्थमे स्वति सक्राक्रम्

कूक्रोस्ति वयोग्य रथाञ्जे।

खन्दनाखिलविधानमयाच्च:।

साधुराणिवति साधुभिरङ्ग ॥"

सनसद्युष्ठवध्यान्नुतपस्थीः

सन्धिभे र्यं हित्र नर्य स्वी भीतिश्हिमनसी ननु गर्भे ॥" वाष मुहर्नगरपतो र्यष्टरम्। "गुखे पुनर्ञसुन्येष्ठातुराधा रेवती दयोः। श्रवणाहिनिमे हसानितये रोहिणोस्मे। सार्के सौम्बद्दिन सौम्बविलये रथकमा सत्॥" माय च्योति:सागरे रयचक्रम्। "र्षाकारं लिखेचकं भाउभादौ विलोकयेत्। रधाय वीशि रचाणि खिरमागै प्रदापयेत्॥ ऋङ्गे स्वर्ज्यं चक्रे सिल्य रखे महद्भयम्। र्घाये च महोत्पातं मध्ये चैव सुखप्रस् ॥" इळार्योषु च्योतिर्व्वदक्षभरामेण जताः शुभा दिश: । 🛪 । खखार्थ: । खयानन्तरं धीराः स्यन्दनानां रथानां अखिलं सम्पूर्ण विधानं कार्थमाच्यः कथयन्तः नेषु जीलसंज्ञानि स्वाति पुनर्वसु: श्रवणा धनिष्ठा श्रतिभिवा रतानि। भेत्रवंद्वानि खगप्रहा रेवती चित्रा चात्राधा एतानि । लघुमं ज्ञानि इन्ता अन्धिनौ पुष्या अभिजित् एतानि। जिष्ण्रिकसङ्गं च्येष्ठा को असातई रोहिकी रतेषु नच त्रेषु। पुनः केंब्रु सेन्सट्राष्ट्र इन: स्टर्य: तेन सप्ट वर्तमानेष्ठ । सतां शुभयहाणां दा्धु वारेष्ठु। पुनः कस्मिन् साधुराशिवति अभगहराशियुक्ते अङ्गे लसे स्रति । पुनः, कै: वग्रास्की सप्तमं स्थानं अस् चतुर्घे तप: नवमं रतझवनस्वी: साधुभि: श्चभयहैरिति । अय रथमक्री नच चखापनम् । उम्मेति। उम्मविधाः स्थंत्तस्य नरेः निर्णेः की में यामं पुरं कत्ताम क्रजीय कभाग प्रदेश यखतन तरचचिति तसात् अर्थात् स्यां काल्तनचनात् चनसः भ्रकटस्य नलयस्त्रं तस्यापात् जयभागमारभ्य व्याविमध्यं मध्य-भागपर्यन्तं सुधिया ऋचवलयं भचकं देयं न्यासीकर्त्त्र के किस्तृतं ऋचवलयं गवभागं नविभागी: स्थितिमिति यावत्। पुन: विंभूतं वयसामनिचितस्रमं वासभागेन वाप्तसमण-भिति। अथास्य पलम्। सनसः प्रकटसः व्ययमे व्ययस्तवर्तमाने चन्द्रबच्चे सङ्ग्रलः युद्धं भवति। क्वरोड्नि युगन्धरमते वर्ष-माननचर्चे अन्तो स्ट्लि: मर्ग्यं भवति। रधाङ्के चब्रयुग्मे जयो भवति। सन्दिमे सन्दि-गतनचर्चे अर्थेहिति: इयहरणं सन्ति। अन्तरमनौ मध्यसन्धानगतनज्ञ भीति-भैयो भवति। गर्भे मध्यभागगतज्ञ इष्टं शुभं भवति। ननु निश्चितिमिति। अध्यत् कः, पुं, (रघ इव प्रतिक्रतिः । कन्।) मन्दिरा-वयवविश्चिधः। यथा,— "अष्टकां भ्रेन गर्भेख रथका नालु निर्मेमः। प्रधिर्म्यमागेन रचकांत्त्व कल्पयेत्। तत्त्वीयेन वा क्ययात् रणकानान्तु निर्मसम्। रामभवं स्वापनीयं रचक्र जित्तये सहा ॥"

प्रति श्रीष्ट

२० विखास 🛭

रथना र्घक्डा, स्ती, (र्घानां सम्बद्ध इति। "जन-खनाहिमोर्थित।" इति सुम्बनीधस्त्रेग कद्य:। टाप्।) रथसम्बद्ध:। तत्प्रयाय:। र्थंत्रजः २। इत्यमरः । २। ८। ५५॥ (रथ-

क्ट्या। इति पाधिनि:। ४। २। ५१।) रथकर:, पुं, (करोतीति। छ+अप्। रथानां कर:।) रथकार:। इति प्रव्हरतावली । रथकार:, पुं, (रघं करोतीति। क्त + अख्।) रथनिकागकत्ती। इतार इति भाषा। स तु

करणीमभे माहिष्याच्यातः। (यथा, वाच-

सनेयसं चितायाम् । ३० । ६ ।

"स्तीवखं प्रमदे कुमारीपुत्रं मेधाये रचकारं धेर्याय तचाणम्।" "रयकारं माहिन्द्येण करिन्यां जातम्।" इति तङ्कार्ये महीधर: ॥) तलार्याय:। तचा २ वर्द्धकि: ३ लघा ८ काष्ठतट् ५। दक्षसर:॥ स्र च्यार: ६ वर्डेका ७ रचकर: ८ कास्रतचक:

८। इति भाव्यस्तावनी ॥

रथक्कटुम्बी, [न] युं, (रथं क्कटुम्बियतुं धारियतुं भ्रीलमस्य। विनि:। यहा, रघ एव ऋट्खम्। तदस्यास्तीति। इति:।) सार्थि:। इत्य-

सरः। २। ८। ६० ।

रथकान्तः, पुं, (रथवत् कान्तं क्रमणसस्य।) सालविग्रेषः । यथा, —

"च्यत्रज्ञान्तीरथकान्तीविधाकान्तस्तसः परः। स्र्यंक्रान्तो विधुकान्तो बल्भित्रागपचनः ।

इति पचमदीनानां संज्ञाः सप्त क्रमान्यताः ॥" इति सङ्गीतरताकरः॥

रणगभैकः, युं, (रघो गर्भैंग्सः।) स्कन्धवाह्य-यानम्। नरस्थः । तत्पर्यायः । अर्खीस्यः २ प्रवच्यम् ३ डयमम् ३। इति हिसचन्द्र: ॥

रथगुप्तः, खी, परप्रहरणाभिवातरचार्धं रयस्य समाइवदावर्शकादिदयम्। रथस्य गुप्तिः काखादिन्यो रचार्थं मावरमम्। तत्पर्यायः।

वरूष: २। इत्यमर: भरतच ॥

रथगोपनं, क्यी, (रथस्य गोपनं ग्रस्तादिस्यो रचार्यमावरणम्।) रयगुप्ति:। इति चला-

रथचरणः, पुं, (रयचरणं मक्तं तद्व नासास्य।) चक्रवाकपची। इति ग्रव्हरतावली। (पुं, क्री,

रथस्य चरतः।) रशचक्रम्। यथा,---"रथ: चौथी बन्ता ग्रहष्टांतरगेन्द्रो धनुरथो

रथाक्के चन्द्राकी रथचरखपाखिः भ्र इति।" इति महिनः स्तानम् ।

रथहः, पुं, (रथनामा हः । बहा, रथस्य हर्षुंगः । तचोपयोगितात्।) तिनिश्रृष्टचः। इत्यमरः।

२ । ४ । २६ ॥ (तथास्य पर्याय: ।

"तिनिशः सन्दनो नेमी रयदुर्वञ्चतस्या।" ुइति भावप्रकाशस्य पूर्वस्वरू प्रयमे भागे॥)

रयमारः, चि, र्येन तरति यः। इति सुरवनीय-पु यथा, मत्स्य

प्राची प्र इह ३८।

"र्घन्तरस्य कलास्य उत्तान्तमधिक्षय यत। साविश्वेना नारदाय कवामा हात्मा संयुतम् । यज ब्रह्मवराहस्य चरितं वस्येतं सुहः। तद्राद्रश्वाइसं त्रखनैवर्तस्यते॥" रधेन तरतीति। तृ+"संज्ञायां स्तृष्ठीज मारिसहितपिद्म:।" ३। २। ४६। इति खच। सुम्च। व्यव शुन्पित्मावम्। बल वयदार्थातुगमः । सामसेदः, की । यथा, ऋग् वेदि।१।१६४। २५।

"जगता सिन्धुं दिखस्तभायदयकारे स्ट्यं पर्यः

"र्थन्तरे रतनामके सामि।" इति सङ्खार्थ सायसः। स्तियां डीप्। रथन्तरी। पौरकः द्वीलनस्य भार्था। यया, सञ्चाभारते।राध्धारु७। **"रयन्त**र्थां सुतान् पद्म पद्मभूतोषमांस्ततः। ईलिनो जनयामास दुश्यन्तप्रस्तीन् वृपान्॥") रथपर्थायः, युं, (रथः पर्यायो यखा) वेतस-वृज्ञ:। इति प्रव्दचन्त्रिकाः। (दिवर्णमस्य वेतसभ्रद्धे विज्ञेयम् ।)

रघपाद:, यु, (रथस्य पाद:।) चक्रम्। इति हेमचन्द्र: 🖁

रथंश, की, नदीपिशेष:। इति शब्दरता-

रथयाचा, च्छी. (र्थेन भगवनी याचा।) व्यायाष्ट्रभुक्तदिनीयायां स्रोजगन्नाधस्य र्था-रोपण रूपोत्सवः। यथा, स्कन्दपुराग्ने। "आवादस्य सितं पचे दिनीया पुर्यसंहता।

तस्यां रचे नमारीप्य रामं भां भत्रया सह ॥ याचोतायं प्रहत्याथ पंत्रायेच हिजान् बहुन्।

ऋचाभावे तियौ कार्या सहा सा प्रीत्ये मम। मां जगनायम्। सा याचा।" इति तिथादि-

"नातः स्रेयः पदी विकारित्सवः प्राच्यसमातः। रथयाचेव यात्राणां सुख्येत्याच्च प्रजापति: " इति वाचातत्त्रम्॥॥

अन्यत् यात्राश्च्द द्रश्यम् ॥ रपाङ्गं, की, (रथस्याङ्गम्।) चक्रम्। द्रव्यमरः। (यथा, रघु: । २ । ११।

"रघो रघाङ्गध्यनिना विजन्ते विखोलघाटाकारणतेन नाम: " रयावयवसाचम्। यघा, सञ्चासारते।१४। च्र। १३।

"चर्च पताकार्रेडेड रथयन्त्रइयेष्ठ च। कक्षेष्ठ च स्थाङ्गेषुन ग्रासी न सार्थी।" सुदर्भगचन्नम्। यथा, मात्रि। १। २१। "रणाङ्गपाणः पटलेन रोतिमा-

चिषित्वियः संबंधिता विरेशिरे॥")

रयाङ्कः, पुं, चक्रवाकमची । इल्लासः ॥ (गर्गा, . नेपर्ध। १६। ३५।

"विर भिन्न समू परी

र्याङ्गपाणि:, पुं, (रथाङ्गं सदर्शन दक्षं पागौ बखा।) विषाः। इति इलायुधः॥ (बणा, भागवते। १। ३। ३८।

"सर्वेद धातुः पदवीं परस्य दुरन्तवीर्यस्य स्थाङ्गपायी:॥")

र्षाङ्गी, स्त्री, (रयस्याङ्गमिनाकतियस्याः। रथाङ्ग + डीष्।) ऋडि:। इति राजनिर्घत्टः॥ रथानार:, पुं, कल्पभेद:। इत्यामिषुरासम्। (रथ-न्तर इत्यपि पाट: ॥)

र्घाभः:, पुं, देनसञ्चः । इति ग्रब्ट्रवावली ॥ र्थाअपुवाः, पुं, (रथाभस्य पुष्पमित्र पुष्पमस्य ।) वेनच:। इत्यमरटीकायां भरत:॥

र्षावरोद्दी, नि] पुं, (रघे व्यवरोद्दतीति। व्यव् + रह + (गिनि:।) रथस्ययुद्धवर्ता। इति

रियक:, पुं, (स्थोग्स्यखिति। स्य्+टन्।) रघी। इत्यमर:। २। ८। ७६॥ (यथा, इइत्संहितायान्। १५। ११।

. "इस्ते तस्कर्कुञ्जर-

र्यिकमञ्चामाचिधि (ल्पपर्यानि॥") तिनिश्हक:। इति राजनिवंद्द:। (र्थेन चरतीति। रय्+ "पर्पाहिभ्यः छन्।" १। १। १०। इति छन्। रथचारिणि, वि। इति सिद्वान्तकी सुदी ।

रियन:, पुं, (रयस्य इन: ग्रस:। ग्र्यनमाहि-वादकारलीय:।) स्थी। इत्यसर: १२।८।०६॥ रिषरः, युं, (रथोशस्यस्येति। रथ+"मेधा-रयाभ्यामिरविर्की वक्तयी।" ५।२।९०८। इत्यस्य वार्तिको नवा इरचा) रूपी। इति भ्रन्दरत्नावली ॥ (यथा, ऋग्वेदे । ३ । २ । १७ । "अतुद्वान्थिरो यासि चाधन्॥"

"रिघर: र्घौ।" इति तद्वाख्ये कायगः ॥) रघी, [न्] पुं. (रघो३स्थास्तीति। रथ् + इनि:।) रयखाभी राजादि:। तत्प्रयाय:। रियक: २ रिधन: ३। इत्समर:। १।८। ६॥ र्घा-रोही ३ रधी ५ रथिर: ६। इति हैमचन्द्र: ३ रथमामी ६ सहाच: १। इति प्रस्ता-वर्ती । स्यन्दगरोहः १। इति वटाधरः ।

(यथा, रबु:। २।३०।

"पत्तिः, पदातिं राधनं रधेशः-स्तरङ्गसादी तुरगाधिकः हम्॥")

रख:, पुं, (रघं वहतीति । रघ + "तदहति-रचयुगप्रामङ्गम्।"४।४। ७६। इति यत्।) रथस्य बोट्रा घोटकः। इत्यमरः। ए। ८। ४६॥ र्थांस:। इति हिमचन्त्र:॥ (रथख नेता।

यथा, ऋषेदे। ६। २१। ६।

"क्सने रथां नवं दधाता केतमादिशे।" "रखं रथस्य नेतारम्।" इति तज्ञाश्च सायगः ॥ र्यसमन्त्रिन, चि । यथा, ऋर्वदे ।

२ : हर् क

"स्पिन रखो सहसी "रक्षो र्घसमन्त्री सप्तिने सर्पस्पीकोश्य की चक्रम्॥ (युगम्। इति काफ्रिका। भ!रते । १ : १८१ । ६० । "पानागारेष्ठ रथासु सर्वतीर्थेष्ठ चाष्ट्रथ।

यर०-सक्त०-सेट।) रेफाहि:। उत्खानस्त्-खननमिति गोविन्दभट्टः। रदति भूमि युनरः।

रहः, पुं, (रहतीति । रह विजेखने न पचादिलात् व्यक्तः) दन्तः। (यथा, व्यार्थासप्तप्राव्याम्।

कर् ग्रसार्यसि हरामपि अयसि। धिड्मानं तव कुञ्जर जीवं न जुद्दोषि जठरायौ ॥")

"विवर्णेधेनहीनाश्च दन्ताः स्विग्धा घनाः

कीर्मलक्ष यथा,-"क्रन्टपुष्यसभा दन्ता भाषितं की किलासमम्। दाचि एययुक्तमभा उं हं सभाव्दसुखावहम् ॥ नाचा समा समपुटा स्त्रीयान्तु रुचिरा शुभा। करालविषमा दनाः क्रेग्राय च भयाय च। चौर्याय हरमांसाच दीर्घा भर्तुंच स्ववे॥"

दन्तलमस्य भूतित्वं यथा,—

न तच बहुणः कुर्याद्यतसुद्धर्थे पुनः। भवेदग्रीचमत्वर्थं स्वावेधाद्वर्गे कते।"

र्यक्षः, पुं, (रदानां छ्र काच्छादनः।) कोष्ठ:। इति हेमचन्द्र:॥

रहनः, पुं (रद्यते विने वि। रह + करणे खुट। रमतीसि रहु+ ब्यूवी

दव।" दति तहाच्ये सायणः॥ रथखेदमिति।। "रयात् यत्।" १।३। १२१। इति यत्।) रथा, स्त्री, (रथानां सन्दर्ध:। रथ + "खलगी-रथात्।" ४। २।५०। इति यत्।) रथ-सम्बद्धः । तत्पर्यायः । रथकचा (चा) २ रथ-व्रज: ३। च्यथ्यन्तरसार्गः । नाक्ट इति साधा ॥ तत्पर्थाय:। प्रतोकी २ विधिखा ३। द्रत्यमर: ॥ च्यावर्त्तनी। इति मेदिनी ॥ (रथाय हिता। रथ + "रथार्थत्।" १। ३।३२१। इति यत्। यदा, र्यं वच्नीति। "तइच्तीति।" । । ।। 峰। इति यत्।) पत्या:। (यया, महा-चलरेषु च कूपेषु पर्वतिषु वनेषु च॥")

चलरम्। इति हीमचन्द्रः 🏽

र्र, उत्साते। इति कविकत्यहमः॥ (अहा०-

इति दुर्गोदासः॥

"अमसि प्रकटयसि रहे

विजेखनम्। इति मेदिनी। दे, ५३॥ पुरुष-दनालचार्यं यथा,--

ती त्था दंषु: समा: श्रेष्ठा जिज्ञा रक्ता समा शुभा ॥"

इति शास्त्रे हह अध्याय: । 🗱।

"एनावष्टनालामेषु जिल्लासार्धे भ्याचिमेवेत्।" इति कौसे उपविभागे १२ अधाय: ॥¥॥ "दन्तसममं इत्यं सेपं मन्येत दन्तवत्।

· इति प्रायश्चित्ततत्त्वभृतवचनम् ॥

२। ह ६९ **४ यथा, ऋरिवंग्रे**। १३० ⊂७।

"रहने: पन्नगरिपुं करेख धिरसातदा। ऐरावती सजपतिराजधान नदंस्तथा॥" रहू + आवे छाट।) उत्खनने, स्ती ॥ रदगच्छदः, पुं. (रदनानां छ्द ख्याच्छादकः।) चोष्ठः। अधरः। इत्यमरः। २।६।६०॥ तस्य युमायुमत्तवार्यं यथा, — "मांसलेश धनोपेता व्यवज्ञीरधरेन्ट्रीयाः। वियोपमेच स्मृटितरोष्ठे क्वेचं खाडतै:। विवर्णेधेन हीनाञ्च दन्ता स्त्रिया घना: भूभा: " इति गाव के ६६ सधाय: ॥

रहनी, [न] पुं, (रहनौ प्रश्वस्त हन्तावस्य स्त इति। रहन + इनि:।) इन्ती। इति राज-निर्घेष्ट: ॥

रही, [नृ] युं, (रही प्रशस्त हन्नावस्य स्त इति। रह+र्रान:।) इस्ती। रति इसायुध:। रध, य ज ऌ इंबने। प्राक्ते। इति कविकलपहुम: 🛭 (दिवा ॰- पर ॰ - सक ॰ - वेट ।) य, रधाति । ज, रिधिष्यति रत्यति । एः, चरन्यत् । इति दुर्गा-रन्ज,मच्यो च { हागे। इति कविक ख्यहम:॥

रन्ज, यम ज्यौ न । (स्वा०-दिवा० च-उभ०-वर्गान्तरोत्पादने सक्त०-व्यासन्तौ अक्त०-व्यानट।) य भ, रच्यति रच्यते। स, रचयति च्यान् स्मार्मणाद्यच रञ्जयति पुत्रं पिता। स्री, रङ्क्ता। च, र्जित रजते। रागी वर्णा-न्तरीत्यादनस्मसत्तिच। इति दुर्गादातः। रिनादेव:, पुं, (रमते इति। रम+संज्ञायां

तिक्। रिन्तचासौ देवच्चेति ।) विष्णुः । चन्द्र-वंशीयवृपतिमेरः। ख तु चाह्नतियुत्तः। इति मेरिनी। वे, ६२॥ (यथा, भागवते।धारशरा "गुरुच रिक्तदेवच संक्षतेः पाख्नन्दन !। रिन्तदेवस्य महिमा इहासुच च गौयते।" च्ययं दियाचितो दातायगस्य इति पुरागेषु श्र्यते। एतद्यज्ञ इतगो चसौर्सनेव चसौण्यती नही जाता। यथा, महाभारते। ३। २००।

"राज्ञो मचानसे पूर्वें रिन्तदैवस्य वै द्विज।

दे सहसे तु वधीत पशुनासन्बहं सहा। अइन्यहर्नि वधीते हैं सहस्रे गवां तथा। समांसं ददनी ह्यनं रन्ति देवस्य निवाश:॥ च्यतुला की तिरभवत् दृषस्य दिनसत्तम । ॥" तथाच तचेव । १२ । २६ । १२२ — १२८ । "उपातिष्ठं ख पश्वः खयं तं खंशितव्रतम् । याच्यार्ग्या महासानं रिन्तदेवं यश्चिनम् ॥ महानदी चर्मराशेषत्कोदात् सुश्रुवे यतः। ततस्मिम्बतीयेवं विखावा वा महानदी ॥

ब्राह्मग्रेभ्यो ददौ निष्यान् सदस्य प्रततं रूप:। तुभ्यं निष्यं तुभ्यं निष्यामिति क्रोग्रामित वै द्विषा: 🏾 यहसं तुम्यसिल्हा व्राह्मणान् संप्रयद्ते। अत्याहार्योपकर्गं द्रयोपकर्गः यत् ॥

घटा माना माचीतृ किषिद्धौवर्षे रामिद्देवस्य घीमतः 🛚 अक्षते र निदेवस्य या राजिमवसन् महे प्रातम्बन्त प्रात गाव सहस्राय च विप्रति ॥ च सा सरा: क्रोध्नि सुम्ख्मायकुखना:। प्रभूषिष्ठमत्रीष्वं नाद्यमांसं यथा पुरा॥") (क्रः। इति प्रव्हरतावजी। , स्ती, (रमते अविति। रम् + तुन्।) दसा। ही। इति मेहिनी। ते, ४६ । ां, क्री, पानः। रधधातीर्भावेश्नट्प्रस्थेन ाम्यतम्। यया रत्वनाय स्थाली । इति चित्रसारवाकरणम् ॥ (रध् + ल्यु:) नाम्रके, त्र। यथा, भागदते । ८। ३०। २८। यदनुसार्यते काले खनुह्याभद्रस्वन । ॥" हे अभद्रस्व ! अमङ्गलना अनः !।" इति ही कार्या श्रीधर: ॥) तं, क्षी, (रध्+क्षा) जतरसन्द्रवस्। खा पात्राक्तरे स्थापनविधियंचा,--सङ्कीर्से पाञ्चवसारे मार्गे वा ग्रामविनेते। ापयेद्रुश्यवात् स्टरः (सहाद्यं पाचकान्तरे ॥ क्तं खपावने स्थार्ध न स्थार्ध पार्चनान्तरे ॥ नं काष्ठायसे स्थार्थं मांसं मांसभवं रसम्। ापयेदाजते हीमे पाने लौहिश्य काछजे। न(दिवस्विधं प्राकं स्थाप्यं नासाधानी हुने। क्रामं पिष्टकं अन्तरं स्वाप्यं कांस्त्रीय दावजे ॥ ारयेन सुद्धतं चीरं पार्थिवे वाथ कास्त्रे । त्तीयं पाषसं तक्रं न्टर्त्येखेव धारयेत्॥ (चर्ज स्काटिक वाय वेटूर्यादिविजिचिते। रियेत् सर्वदा पाचे रागमा खनमा हकात् ॥ साधाचानारे खार्षं तर्दवं तर्हजापहम्। र्वदा सुखदं हृदामखघा दोषकारकम्।"

इति सप्तारप्रास्ते प्रावराजेश्वरः ॥
काः, (रन्याति हिनस्यनेनेति । रघ् + बाहुकात् रक्।) दूषणम्। (यथा, रघु:।
। ११।

म् । इति मेदिनी ॥ (यथा, रघो ।१५। प्रा वस्ते तथा पाध्या रन्त्त सदोभवाद्स्तः। तद्दर्भव च्योतिः प्रभामक्ष्यसृद्ययो ॥" । व्यप्रेरिस्थरम् । श्वि यथा — । पानयन्तर्णानां हे दे रन्त्रे प्रकीतिते। । नापानवक्षाणामेतियां रन्त्रस्यते। । । मं मस्तवे प्रोत्तं रन्त्रस्यते। । । मान्त्रीस्थिवकानि स्ताः स्व च्योगं भेवक्षं नः । यान्त्रियधिकानि स्ताः स्व च्योगं भेवक्षं नः । यान्त्रियधिकानि स्ताः स्व च्योगं भेवक्षं नः । यान्त्रियधिकानि स्ताः स्व च्यां क्षिन्।

इति प्रार्क्षयरे पूर्वसाखे पश्चमेरधाये॥ नि:। यथा, महासारते।१२।२८२।५३। न्यागतस्थात्राणां प्राखोद्धेदस्य विश्वसान्।। रोगः कोकिलस्य ज्वरः प्रोक्तो सहास्मना॥") स्टः, पुं, (रम्पे कर्सटः कराटको यस्य।) जवस्यूरकः। इति राज्ञिचैर्गः॥ धु पु रम्पे गर्मे द्व नम्प्राप्त, प्रस्विधि हो वप्त ।) कि एउस वध्य भाषावाध इति भाषा तत्पर्याय त्वक्सार, २ की चका इय, ३ मस्तर, ४ वाद गीय: ५ मुघिरास्य: ६। व्यस्य गुगा:। "वंधी लक्षी कषायी च कि चित्ति तो च धीतली।

म्बन्नक्ष्यमेषार्शः पितदाचासनाम् नौ ॥ विशेषो रन्त्रंपस्तु दीपनीवजीर्यनाम्यकः । रचित्रत् पाचनो स्ट्यः म्लन्नो गुल्यनाम् नः ॥" द्ति राजनिर्धेग्दः ॥

रप, वरे। इति कविकत्यहुम:॥ (स्वा॰-घर०-चक॰-सेट्।) रपति। वहः कथनम्। इति हुमौदासः॥

रण, गळाम्। वधे। इति कविक्त्यहमः॥ (भ्या०-पर०-सक०-सेट्।) रफति। इति दुर्गाहासः॥ रक, इ गळाम्। वधे। इति कविक्त्यहमः॥ स्राह्मा०-पर०-सक०-सेट्।) इ, रम्फाते। इति दुर्गोहासः।

रव, इ गत्याम्। इति कविकत्यहमः॥ (भ्वाः-परः सकः सेट्।) इ, रखाते। इति दुर्गाः-दासः॥

रव, इ. छ. ग्रन्टे। इति कविकल्पह्मः॥ (भ्वा०-पर०-चाक०-सेट्॥)

रवः, पं, भव्दः। रवधातीमविश्वप्रत्ययेग निष्यतः॥
(यथा, राजतरिङ्गर्याम्। ५। ४० =।
"सुप्तक्तटादृष्ट् भष्ट इव निहालसेच्याः।
प्रबुद्धः भ्रष्टपतिः स्वसुच्यद् भेरवान् रवान्॥")
रभ, इ इ ग्रन्थः। इति कविकळाहुमः॥ (भ्वा०खात्य०-खन०-सेट्।) इ, रम्भाते। छ, रम्भते।
इति दुर्गादासः॥

रभ, औं ह राभस्थे। इति कविकत्यह्मः॥ (भा०-स्राह्म॰-स्रक॰-स्रविट्। राभस्यसृत्सुकीभावः। विक्षिपारा प्रश्लिरित गोविन्सभटः। स्रो, रस्ता। ह. रभते साधः पुष्ये। स्राह्मभू स्रोऽय-भारमो। सास्तं पंठितुमारभते सिस्थः। इति दुर्गाहासः॥

रमसः, पुं, (रमणमिति। रम + "अखिविचिमि तमिनमिरभिलभीति।" उणा॰ ३। ११७। इति खरुच्।) वेगः। (यथा, माघे। ६। ७२। "रमसोखितासुपगतः सहसा

परिरम्यकचन वयूमरवत्॥")
इयः। इति मेदिनी। से, ३९॥ (प्रेमोस्याइः।
यथा, गीतगोविन्दे। ५।६।
"मनसि रमस्विभवे इरिक्ट्यत् सुक्तिन॥"
"रमसस्य प्रेमोस्याइस्य।" इति तट्टीकावाल-

.बोधिनी ॥) संरमा:। यथा, माधि। ११। १६। "प्रमदमदनमाद्यदेवनोह्मस्सम् रमसर्भस्खेदच्हेदिक्हे दचः॥"

संभ्रमः । यथा, भागवते । ११ । १६ । "वचरंषुः स्थानः सप्तप्रतानि विश्वतिष्य सर्भसः स्वादन्ति ।" क बड़ । खियामा रमसा च टायते दित हास (यथा किर तार्जनीय ५ १ 'यथ जयाय गुमेरुमहीरू'। रमस्या नु दिगन्तदिहच्या। च्छाभ्ययो स हिमालयमुङ्धितं समुदितं नु दिलङ्घितुं नमः॥") (यथा, महाभारते। ५। ५१। १०। "संवैधां मम गुत्राणां स रकाः क्राविक्रमः।

सम्बाग सस प्रमाणा स रका कृरावक्रमः।
बिक्रामी विप्रतीत्रच बाल्येश्य रससः सदा॥
सचान्। इति निष्युः: इं। इ॥)
यदा तु रमसगुखयोगात्रम् चाहित्वान् चमस्यये तद्वित वर्तते तदा वाच्यिलङ्गता स्यात्।
इति खिङ्गादिसंयहे सरतः॥

खनामखातः सभिधानविशेषः ॥

रम, उ इ व स्रो क्रीड़े। इति क्रिकित्त हम:॥(आ॰ छाता॰ - स्रक्ष॰ - स्रिन्ट्। क्रिकिट्।) रेफादि:। उ, रिक्ता। रक्का। इ, रिक्ते। ज, राम: रम:। स्रो, रक्का। इति दुर्गादाकः॥ रम:, पुं, (रसते इति। रम + पचादाच्।। काका:।(यथा, क्रिराता क्रिनेथे। प्र। २०। "निधगृह्यकाथिपरमें: परमें:॥")

रकाशोकष्टचः। कामदेवः। इति मेहिनी। मे, २५॥ रमणच। रमधानीमविश्लपस्य-विष्यसम्॥

रसनः, पुं, (रमते इति। रम्+"रमेरच लो वा।" उगा० ३। ३३। इति जुन्।) कान्तः। इत्युगादिकीयः ॥

रमटं, की, (रम + घटन्।) घिह्न्। दलुगानि-कीष:॥ (जनपद्विणेषे, पृ! नहें ध्वासिनि, चि। यथा, सहाभारते। इ। ५१। २३। "जागुडान् रसटान् सुर्डान् क्लं। राज्यानय नङ्गान्॥")

रमठध्वनिः, प्ं. (रमठ इति प्रव्हेन ध्वत्यते कथ्यते इति । धन् + दन्।) हिङ्गुः इति प्रव्ह-चिन्निका॥

रमणं, की, (रमण्नीति: रम्+णिच्+ छा:।)
पटोलम्कम्। इति मेदिनी ॥ जनमम्। इति
हेमचनः:॥ (रम्+ भावे छाट्।) जन्मनम्।
तत्पर्यायः। अत्रक्षचर्यकम् २ याम्बधर्मीः ३
स्रतम् ४ रतम् ५ संप्रयोगः ६ निधुवनम् ०
सेषुनम् ५ रतिः ६ उपहृष्णम् २० धर्षतम् ११
क्रीहारतम् १२ महास्तम् १३ विभदम् १८
योगसियुनम् १५ असिमानितम् १६। इति
शब्दरतावली ॥ (श्रदा, माष्ट्र। १८।

विकत्त कमनगर्नेरस्यम् शहमाणाः
सरिभनमकर्न्दं मन्द्रमावाति वानः।
प्रमन्सदनमादाद्यांवनोद्दासरामारमणरभस्थिद्खदिविच्छेद्दन्वः॥")
कीङ्गम्। इति रमधालर्थद्र्यंगात्॥ (रयुत्यादनम्। यथा, भागवते। १०। २। १३।
"रामेति जो इत दल्यादनाव ' इति तन

खामी॥ दनविश्वेष:। यथा, हरिनंश्वे।१५५।२१। "भाति चैचवनचैव नन्दनच वनं महत्। रमर्गं भावनं चैव देशामदे समन्तत: ॥") मगः, पुं, (रमते रमयते≀नि वा ≀ रम्⊣- किच बा + खा: ।) पति: । (यथां, कुमारे । १ । २ १ । "वचनीयमिदं खर्वास्यतं रमण ! त्वामनुषामि यद्यपि॥"

रमयति स्तीपुरुषाणां अन्त: करणमिति। रम् + शिच् + ल्यः।) कामदंवः। इति मेदिनी। गी, ७२॥ गर्भः। इति हेमचन्द्रः। ६। १८१॥ वृध्यः। इति भ्रव्यचित्रता। महारिष्टः। इति राजनिवेग्टः॥ (धरवसुप्रवाणामन्य-तम:। यया, मार्ख्य 🔍 । २३। "क्लागिन्यां ततः प्रागो रमगः ग्रिशिरोध्पि च मनोहरा धरात् प्चानवाषाय हरे: सुता॥"

रमणीये चि। यथा, भागवत । ४। ६। १०। "रमशं विचरन्तीनां रमशै: चिड्डयोष्ट्रिताम्॥") मणकै, क्री, (रमन्ते लोका अत्रवारम् + ल्युट्। संज्ञायां अन्।) जस्द्वीपान्तर्गतवर्षावर्षाः,। स तुर्म्यकवर्षः । यथा,---

"स्वभेवीत्तरे चीशि वर्षाणि च नपीधन। कुरवर्षं सिन्धुकूलात् स्ट्रवानवधिः स्टतः। हिर्मायं नती वर्ष खेतावधि निराद्यते ! रम्बक्च तती वर्ष नीलक्खावधिः स्ट्रनः॥" अपिच।

श्वेष उवाच।

"दक्षिणेन तुर्धेतस्य निषधस्योत्तरेण तु। वर्ष रमणकं नाम जायन्ते तच मानवाः॥ श्काभिजनसम्पद्गाः सर्वे मुश्चिर्धेनाः। द्श्वधैसहसामि भ्नानि दश्य पच च। जीवन्ति त महाभाग निर्वं सुद्तिमानसाः॥" इति पादी भूत्रके १२८। २२६ अध्यायी ॥ (अयात रम्यकपार्वे तरवाम् ॥ वीति हो नस पुलमेद:। यथा, भागवते। ५ । २० । ३१। "नहीपखाधिपति: प्रविवती वीति होत्री नाम तखास जी रमणक्षातकनामानी वर्षपती नियुच्य स्वयं पूर्व ज्वद्धावत्व सेशिज एवास्ते॥") मणा, इजी, रमणी। इत्यमस्टीका॥ (पीठस्य श्किविश्व: । यथा, द्वीभागते । कार्लाइक । "रमणा रामनीर्धे तु वसुनायां खगावती ॥") मणी, स्त्री, (र्मते स्वामिति। रम + ख्युट्। डीष्।) नारी। इति मेदिनी। र्गे, ७२॥ उत्हरकी विशेष:। या वणुगैसी पचारेण सौभाव्येन कान्नं रमयति सा। इत्यमरभरती ॥ (यथा, कथासरिन्सागरे। ५२। २१४॥ "रथेन रमणीयुक्तः प्रजानां दत्तकौतुकः ॥") बालाखरुच:। यथा,--

> 雪 1127 र्तात प्रव्दयस्तिका ।

> > 1 33

स्वीय (म्र रम् + धनीयर सुन्दरम

। यथा,

"नाला च रमधी रामा वन्या कामकलापि

"वितर्सि हिच्च रखे हिकपतिकमनीयम् रश्सुखमीलिवलिं रमणीयम् ॥")

रमिता

रमण्यं, चि, (रम् ⊹ " इरम्यो ख।" उक्तर०३। १०१। इति अन्यप्रवयः। रमणीयम्। इति सिद्धान्तकौसुद्धासुगादिष्ट्रितः ॥)

रमतिः, षुं, (रसतिशस्तिन् इति। रम्+"रमे-हित्।" उगा॰ ४। ६३। दति अतिप्रत्ययः। निच।) नायन:। खर्म:। इति मेहिनी। ते. ११३॥ काकः। इति प्रव्हात्वली॥ कालः। कामदेव:। इति सिद्धान्तकीमुद्यासुकादि-

रमा, प्ली, (रमयतीति। रम् + णिच् + अच्। टाप्च।) लच्मी:। इति मेर्दिनी। मे, २५॥ (बया, भागवते । ३ । ६ । २३ । "रुष प्रसन्नवरदी रसयाताश्रका। यद्यत् करिखाति ग्रहीतगुणावतार:॥"

यथा च। "रमा यच नवाक् तच यच वाक् तच वी रमा।

ते यच विनयो नास्ति सा च सा च स च लिय ।"

इत्युद्धटः ॥)

प्रशिष्वजराजकचा। सा कल्लि हेवेन विवा-हिता। यथा,---

"तत: प्रश्चिजो राजा युद्धाराष्ट्रय पुष्नकान्। सुभान्ताया मति बुद्धा रसां प्रादात् स

कल्किये॥"

इति कल्किएरायो २५ अधाय: ॥ ग्रीभा। इति राजनिर्देग्ट: ॥ (गङ्गा। यथा, काम्यीखर्खे। २६ । १४५ । "रेवती रतिक्षत्रस्था रहमभी रमा रति:॥" रमाधव:, युं, (रमाया लच्चाा धव: प्रतिरिति।) श्रीकृषाः । यथा । रमाधवः पूत्र्यो माधवत्वात् ।

इत्यवयवयस्य जगदीशः ॥ रमानाय:, पुं, श्रीकृष्य:। रमा लच्ची स्तस्या नाथ: खामी। इति घष्ठीतत्पृरुषसमासनियातः॥ रमापति:, पुं, (रमाया: पति:।) श्रीकृषा:। यथा, सुम्बबोधवाकर्णे।

"सुकुन्दस्वासितमिहमिहं वातं रमापते:। भुत्तामेतदनन्तस्ये वृजुर्गोयो दिहच्चः ॥" (यथाच देवीभागवते । १ । ५ । ५ । "दचा भार घतुष्कीयां निदासाप रसा-

पति: ॥") रमाधिवं, जी, (रमाया: वियम्।) पद्मम्।

इति भ्रब्दचन्द्रिका 🛭 रमावेष्ठ:, युं, (रमया वेष्ट्रातेश्मौ । वेष्ट + घन् ।)

श्रीवास: । इति राजनिवंबट: ॥

रमिता, चि, (रम् + सिच् + ता। टाप्।) रति-प्रापिता। यथा,—

"त्वरितग्रनित्रेनयुवतिस्तर्थिसुतादिषिनगता । सुररिषुका रतिगुक्का परिरोमता प्रमद-

> मिता।' रति इन्दोनझरी।

"बज्जबुर्वातर्शोपवधः सुर्दिषुणा श्रीक्षणान पा रमिता सती प्रमर्द इषें इता गता किम्मुता। वरितगति: वरिता भीत्रा गरि बैखाः सातथा। पुनः किस्मृता तर्णिसुन विधिनगता यसुनासम्बन्धिवनसुपागता। किन्स तेन रतिगुरुणा रतौ इड्डारे गुरुणा उप थ्यायेन। ऋयमभिषाय:। स्वयं रतिकुणान गायिकाच रितमधापयति।" इति तङ्गीका रमेश्वरः, प्रं, (रसाया लंचात्रा ईश्वरः प्रतिनियन वा।) विद्या:। यथा, —

"श्रीराम राघव रमेखर रावणारे भूतेश सन्मधरिषो प्रमधाधिनाध। चाण्रमद्ने ऋषीकपते 2सरारे व्याच्या भटा य इति सन्ततमामनन्ति ॥"

. इति काशीखां हिरिहर्सीत्रम्॥ रम्मः, ग्रुं, (रम्पति राज्यस्क्ट्रेनाहिकसनेनेति रिभ 🕂 कर्रके शिष्ठ घण्।) वेश्यु:। (रस्तते उद्यक्त परीलो भवति निरन्तरसुदरभरगायिति भाव. रिभ + छाद्।) वानरविश्यः। इति मेदिनो मे, २ ॥ महिषासुर्गिता । यथा,—

श्रीचौंबं उवाच। "आराधितो महादेवो रक्षेण सुरवेरिका । चिरिण स च सुप्रीतस्तपसा तस्य श्रूपः ॥ अय तुरी महादेव: प्रवाचं रन्मसुक्तवान्। प्रीतोश्सन तं वरंरमन वर्यस्व यथे पितम्॥ एवसुत्तः प्रव्याच रम्भक्तं चन्द्रश्राखरम् । चापुन्नोव्हं सहादेव यदि ते सथानुष्रह: 🛭 मम जन्तवये पुली सवान् भवतु प्रकृर। रवसुक्त सु देखेन प्रत्युवाच एवध्यचः ॥ भववितदान्कितं ते भविष्यामि सुतस्तव। इत्यक्षा स महादेवस्त चैवान्तरधीयत ॥ रम्भोऽपि यात: खस्यानं चर्षात्पुङ्कविनोचन:

विष्टायणीं चित्रवर्णां सुन्दरीं ऋतुश्रालिनीम् स तां हक्षाय महिवाँ रमाः कामेन मोहित दोग्यां ग्रहीला च तहा चकार सुरतीतृसवम् नयो: प्रवृत्ते सुरते सातदानस्य तेजसा॥ दधार महिषी गर्म तदामूकाहिषासुर: ॥"

पिच गच्छन् स रक्नो। घदङ्गा सहिनी

इति कालिकापुरागे ५६ सधाव: ॥ (असी एव जन्मान्तरे रस्तवी जी जात: क्तिस्वर्णं वचा, देवीभागवते। ५।२।१०-१६। वास उवाच।

"दनो: पुत्रो सद्दाराज ! विख्याती जिति-

्रसञ्चेव करन्नच हावास्तां दानवीत्तर्सी॥ तावपुत्री सहाराज ! पुत्रार्घे तेपतुस्तप: । वहृत् वर्षेत्रणान् कासं पुर्श्यो पश्चनदे जर्ज ॥ करभरतु जले समञ्ज्ञार परमं तपः। वर्च रसाखवटं प्राप्य स रम्मी श्रीमसंवेतत ॥

स रमासु यदाभवत चाला प्रचीपतिर्दं ससद्ययौ दाननौ प्रात : ाला पचनदे तच याहरूपं चकार ह।

ासवस्तु करमानं तदा जयाह पादयोः॥

नजधान च तं दुष्टं करमां वचसदनः।

गातरं निहतं भूला रमाः कोणं परङ्गतः॥

ग्रीषं पावके होतुमे क्लिक्ला करेगा ह।

प्रपाणे ग्रहीलाश वामेन क्रोधमंगुतः॥

विशेष करेगीयं ग्रहीला खड्गमत्तमम्।

श्रीषं तत्तावहृद्दिना प्रतिवोधितः॥

श्रीक देल मुखींशिस खप्रीषं हेत्सिक्टिम।

गात्मह्लातिष्टःसाधा कथं लं कर्मुम्बतः॥

रं वर्थ भदं ते यस्ते मनलि वर्चते।

गा स्वयस्य क्रीनाय किन्ते कार्यं भविष्यति॥

यास उवाच।

ाक्त्र्वा वचनं रम्भः पावकस्य सुभाषितम्।

ातीश्वभीह्वो रम्भस्यक्वा क्षेण्यकापक्षम्।

ादि तुष्टीश्व देवेणः। देवि मे वाक्क्तं वरम्।

वेलोक्यविषयी प्रतः स्थातः परवलाहेनः॥

प्रजेयः सर्वया स स्थादिवदानवमानवैः।

ामक्ष्पी महावीर्थः सर्वलोकाभिवन्दितः॥

ावकस्तं न्येव्याह भविष्यति तविष्यम्।

प्रस्तव महाभागः। मर्गादिरमाधुना॥

स्थां चित्तं तु रम्भः। त्वं प्रमदायां करिष्यसि ।

वास उवाच। रखा पुत्री महाभाग । भविष्यति वलाधिकः॥ श्युक्ती बह्निता रस्की वचन चित्तरञ्जनम्। मुला प्रयास्य प्रययी विद्धितं दानवीत्तमः॥ प्रचः परिष्टतं स्थानं रमनीयं श्रियान्वितम्। ह्या चन्ने तदा भावं महिच्यां दानवीत्तमः॥ नतायां रूपपूर्णीयां विद्याययां च योजितम्। रा समागाचे तर्वा कामयन्ती सुदान्विता॥ 'स्रोधिप गमनं चक्रे भवितव्यप्रेगोहितः। ग तुगभवती जाता मिहिषी तस्य वीर्यतः। रा उद्दीलाथ पातालं प्रविध भगोचरम। महिवेभ्यच तां रचन् प्रियामनुमतां किल ॥ कराचित् मधिष्यान्यः कामार्कस्तासुपादवत्। बयमागत्य तं इन्तुं दानवः समुपादवन् ॥ वरचार्यं समाग्रन्य महिषं समताह्यत्। र्गे≥पि तं विषयानामु सङ्काश्यो कामसोहित:॥ गाड़ितस्तेन तीन्साभ्यां ऋङ्गाभ्यां हृदये स्थान्। रूमी प्रधान तर्सा समार च विन्द्रिल्हेत:॥ टते भर्तार सा दीना भयात्री विद्वता स्ट्राम्। वा देगाचं नटं प्राप्य बचार्या श्रर्ण गता। रष्टतस्तु गतस्तच महिषः नामपीडितः। तामयानम्तु तां कामी वलवीर्यमदोखतः । हरती सा भग्नं सीना दशा यचैर्भवातुरा। शावमानच तं वीच्य यचाच्चातुं समावयुः। वृहं समस्वद्धीरं यत्ताणां च ह्यारिणा। प्रेण वाङ्तिसूर्य पपात धरणीतके ॥ इतं रसं समानीय यचाक्ते परमं प्रियम्। चिनायां रोपयामासुक्तस देवस यह ये॥ महिषी या पनि हड्डा चितायां रोपितं तदा प्रवेशु सा मलि पत्र प्रतिका सङ्गावकम्।

वार्षमासापि यची: सा प्रविवेश हुताश्वनम्। क्वालामालाञ्जलं साध्वी प्रतिमादाय वस्तमम्॥ महिषस्तु चितामध्यात् समुत्तस्यो महाबलः।। रक्षीरध्यव्यहृष्टः क्वला निःस्तः पुत्तवत्मलः॥ रक्षवीकोरध्यची जातो महिषीर्यप महावलः। खिमिषिकस्तु राज्येरसी ह्यारिरसुरीत्तमः॥ एवं स महिषो जातो रक्षवीकश्च वीर्यवाम्। खवध्यस्तु सुरदेश्चिमांववेश्च वृपोत्तमः॥") रसा, की, (रिभ + अन्। टाण्।) कदली। (ध्या, नेष्ठे। २। ३०।

"तरम्बर्युगेन सुन्दरी

क्तिसु रक्तां परिकाहिना परम्॥")

चार्यरोविग्रेष:। इति मेहिनी। मे, ०॥ (यथा,
महाभारते। १। ६५। ५०।

"व्यवका रिवता चैव रक्ता तहक्किनोरमा॥")

गौरी। इति श्व्यरकावली॥ (सा तु पीठस्थ-श्रक्तीनामचततमा। यथा, देवीभागवते।

७। ६०। ५०।

गौरी प्रोक्ता कान्यकुळे रक्ता कु मलया-

मोध्यनि:। इति हेमचन्त्रः। ६। ४२॥ देखा। इति धर्णि:॥ भावतीया क्वी (मध्याका व्यतीयाः) वत-

चले।")

रम्भाद्यनीया, स्त्री, (रम्भाख्या द्वतीया।) त्रत-(विग्रोबकाल:। यथा,— अस्रोवाच।

"रमाष्ट्रतीयां वच्छे च सौभाग्यत्रीसुतादिदाम्। मार्गभीर्षे सिते पचे हतीयायासुपीवितः॥ गौरीं यजेदिखपत्रैः कुशोदादः करम्भदः। करमारी मिरिसुतां योषे मरवकेर्यजेत्। कर्परादः कप्रदी मिलकादलकालका । माघे सुभवां कजारे वंताशो सखकपदः ॥ गौतीमयं दन्तकारं फाल्युने गोमती यजेत्। क्षन्दै: कला दन्तकान्तं जीवाग्रः संस्कृतीप्रदः ॥ विशालाची हमनके छैत्रे काशार्सं घरः। द्धप्राधो दन्तकान्ठ' तगरं श्रीसुखी यजेत्॥ वैशाखि कर्षिकारेच चामीकाभी वटपदः। चौडे नारायकीमचें ऋतपनैच खकदः। गनकामास तन्ताद चावाहे माधवीं यजेतं। तिलाशो विव्वपनेच चीराबवटकप्रदः। चौडुम्बरं दन्तवाष्ठं तमधाः श्रावमे श्रियम्। दन्तकार्छ खर्णकाषाः चीरही ह्युत्तमां यजेत्। मद्दीयेचेत् भादमदे ऋङ्गीराभ्रो गुणादितः। राजपुत्रीकामयुक्ते जवापुर्वेख जीवकम् ॥ प्राम्येकिप्मि नैवेदी: क्रम्सी: क्रातिके वजेत्। वातिषुवीः पद्मनाचा पच्यवाष्ट्रनी यजेत्॥ ष्टतोदनच वर्धान्ते सप्रशीकान् दिकान् यसेत्। उसामहेकरं खार्थं लग्गे तु गुड़े स्थितम्। वक्क ऋत्रस्वर्गादी राजी च कतवागर:। मीतवादीईदेन् पातमैवादां सर्वमाप्त्रयात् ॥"

इति गाराड़े १२० अध्याय:॥ *॥ स्पाप च "अथ द्वतीया सा चतुर्योसुना 'रसाखां वर्जेयता तु हतीयां सुनिसत्तम। इत्येषु सर्वकार्येषु गण्युता प्रशस्यते॥' इति ब्रह्मवैवर्णात॥

ततः युगावाकां रस्ताद्यतपरम् । सविष्योत्तरे 'कुरुष्य भद्रे यह्ने गै रस्ताखां वतस्तामम् । चौद्ये पुक्तहतीयायां सात्वियमतत्परा ॥' रस्ताखामिति रस्तया क्रतमिति रस्तावतम् ।" इति तिष्यादितस्वम् ॥

रक्षोक्तः, स्त्रौ, रक्षो इव उत्तरूट यस्याः सा। इति याकरणम्॥ (यथा, रघौ। ६। ३५। "स्रमेन यूना सह पार्धिवेन

रक्षीर ! किविक्तनसी रुचिक्ते॥") रम्यं, ज्ञी, (रम + "पोरड्पधात् यत्।" ३। १ ६८ । इति यत्।) पटोजन्द्रजम् । इति मेदिनी। प्रधानप्रातु । इति जटाधरः॥

रिचाः, गुं, (रिचाति वानेनिति। रम → यन्।) चन्यक् उचाः। इति सेहिनौ ॥ वकातृचाः। इति श्वः चिन्तिकाः॥

र्न्य:, चि, (रम + यत्।) मनोचः । इति मेदिनी।
(यथा, मनौ। ७। १६।
"रन्यमाननसामनं खाजीयं देशमावसेत्॥")
बलकर:। इति जटाधर:॥

रम्यकं, क्षी, (रम्यंत जनोयनि। रम् + यत्। ततः कप् संदायां कत् वा।) वर्षविष्षः। इति जटाधरः ॥ रतस्य दिवरणं यथा,— "दिच्यान तु मेरीस्तु भीतस्य चौत्तरेण च। वायखं रम्यकं नाम जायन्ति तत्र मानवाः॥ स्तिप्रधाना विमला जरादुगै विवर्जिताः। तत्रापि सम्भान् युची न्ययोधी रोहितः

स्हनः।

सत्पनप्राध्नाद्व जीविन्त बहुवासरम्॥"

दित वराद्यपुराणे वदगीनानामाश्रायः॥
(तणाच देवीभागवते। ८।६।१९—२३।
"रस्यते नाम वर्षे च महिन् भगवतः पराम्।
भारतां देवासरि बन्दां मनुः स्तीति निरम्तरम्।
भनुक्वाच।

ॐ नमी मुख्यतमाय नम: सत्त्वाय प्राचायोजसं बलाय महामत्याय नमः। व्यनविश्विशासिनली सपालकी-रहरकपो विचरस्य गस्थन:। स ईश्वरूकं स इहं वर्षे नय-त्राचा यथा दारसर्थी नर: स्क्रियम्। यं जोकपालाः किस सहार ज्यरा हिला यतनोशिप ष्टथक् समेळ च। पातुं न प्रकृहिं पद्चत्यदः मरीखपं खाखु वर्च इक्षते। भवान् युगान्तार्णेव अभिमालिनि चौयौमिमामोवधिवीराष्टां निधिन्। मया वहोरक्रमतेश्व खोजसा तसे जगतायामणात्मने नमः ॥ एक कोलि च देवेश भनु गार्थिक सत्तम मस्यावतार देवेश्रं सञ्चय है दकार मन्।

श्चानयोगेन इंतस्य निर्युताप्रिकत्याषः । श्चास्ते परिचरन् भन्न्या भन्नाभागवतोन्तमः ॥" नयाच मात्स्य । ११२ । ३० ॥ वेस्पाने । २।२।१३॥ ब्रह्माक्षे च । ६ । १। ० ॥ दरव्यम्॥) पटोल-स्त्रम् । इति चिकार्क्षाषः ॥ (यथा, सुश्रुते । १ । २६ व्यध्याये । "कम्यिलकरम्यकपाटनाप्गहरीतकीत्यास्यः ॥" प्, त्यासिष्णुत्रमेदः । एनवामानुसारेखेव रम्यक-

"किस्सिक्षकरम्यकपाटलापूगहरीतकीत्याह्यः ॥" पु, आसिष्यक्षमेदः। एतवासानुसारेखेव रूटक-वर्षीरभवत्। यथाः भागवते। ए। २।१६। "तस्यास्ह वा चात्राजात् र राजवर्य चार्योधो नाभिर्जिप्रवहरिवर्णलाटतरम्यकि हरस्य-कुरभद्राक्षकेतुमालसंद्रात् नवपुत्रानजनयत्॥") रम्यप्याः, पुं, (रम्यं दर्शनीयं पुय्यसस्य।) प्रात्मालिष्टचः। इति राजनिर्घेष्टः॥ (प्रास्माल-प्रब्धिस्य सुगाहयो। द्वीयाः॥)

रम्यपालः, युं, (रम्यं पालसस्य।) कारस्करहस्यः। इति राजनिर्घगटः॥

रम्या, खी, (रमतेश्खामिति। रम+ "पौर-दृपधात् यत्।" ३। १। ६८। इति यत्। टाप्च।) राचि:। इति मेदिनी॥ छान-यश्चिती। इति राजनिर्धसटः॥ (गङ्गा। यथा, काणीयकं तस्हस्मामकी तैने। २६। १४५।

"रेवनी रितिक्षत्रस्था रक्षणभी रमा रितः॥")
रमः:, पुं, (रम् + प्रकादिलात् रः।) स्रक्षावर्णः।
प्रोमा। दक्षणादिकोणः। २।२३८॥
रय रगती। इति कविकल्पद्रमः॥ (भ्वा०-प्रात्म०सक०-सद्।) उ, रयते। इति दुर्गादासः॥
रयः, पुं, (रयते स्वेनेति। रय+ "पुंसि संजायां
वः प्रावेगा।"३।३।११८। इति घः। रीगाल्नेनेति वा। रो गती + वप्रस्थेन साधुरिति।)

वेग:। इस्रमर: १२१२।६०॥ प्रवाह:। यथा,—

"प्रवाद: पुनरोब: खादियां घारा रयस सः ॥" इति हेमचन्द्रः॥

(वधा, महाभारते। २ ११० । ६ ।
"कथमन्तं न गच्छेम इचस्येन नदीर्याः ॥"
पुरुवनः पुत्रभेदः । यथा, भागवते । ६ ११५१९।
"गेलस्य चीर्वजीगर्भान् यस्सकात्मका नृष ।
व्याष्ठः सुताष्ठः सकाय् रभीत्थ (वन्यो जयः ॥")
रराटी, स्त्री. (लनाट + रस्थोरिक्यात् नस्य रस्यम् ।
नतो डीष्।) ननाटः । इति पुरायम् ॥ (यथा,
भागवते । २ । १ । २८ ।

"तपो रराठी विदुशिरपुंस: सत्यनु ग्रीर्घाण सहस्रशीर्णः ॥")

रक्षकः, यं, ("रमणं रत् क्षिण्यदुनासिकलोपे रत् इच्छा तां लानि कः रक्षस्तः खार्थे कन्।" इत्यमरटीकाष्ठत् रञ्जनाथ चक्रवर्तीः।) काबनः। इत्यमरः॥ पद्मा। इति सुभूतिः॥ क्याविष्याः। इति सुकुटः॥

र्व, इ वर्जे। इति कविक छाडुम: ॥ (स्वा०-पर०-सक् सेट इ, र्स्डावे इति दुगा दास ।

रवः, पुं, (रूथते द्रातः। रुध्वनौ + मावे स्प्रमः) भ्रन्दः। इत्यमरः । (यथा, रघुः। ६। ५४। धरुरिधिच्यसनाधिरुपाइदै नरवरो स्वरोधितकेश्रारी॥") रवणं, की, (रौतीति। र + युच्।) कांस्यम्। इति हैमचन्द्र: । (क् + भावे ख्युट् ।) रवश्य ॥ रवणः, पुं, (रौतीति। रु+"सुयुरुषणो युच्।" উगा॰ २।७४। इति युच।) उषु:। इति हिमचन्द्रः॥ (यथा, माघे। १२। ६। "उत्धातुभिच्छन् विष्टतः पुरोत्रला-विधीयमाने भरभाजि यन्त्रके। चर्डीज्भितोज्ञारविक्रमौरसरः खनाम (नन्धे रवण: स्फ्टार्थताम्॥") कोक्तिल:। इति सिद्धान्तकौमुद्यामुखादिष्टत्ति:॥ रवणः (च, (क + युच्।) ग्रव्दनः। तीच्यः। भिख्क:। चिच्वः। इति श्रुव्टर्वावकी॥ रवय:, एं, (र+"भ्रीडभ्रिक्समिविञ्चजीव-प्राशिभ्योदय:।" उत्था॰ ३। १२३। इति च्यष्रव्ययः।) कोकिलः। इक्ष्रणदिकोषः॥ रवि:, पुं, (रूयते स्तूयते इति। रू+"अच इ:।" उगा॰ १।१३८। इति इ:।) स्र्यः। स्रर्न-वच:। इत्यमर:। स्वयंस्य मीग्यं दिनं वार-रूपम्॥ यथा, — "रवी वर्ष्णाचतुः पच सोमे सप्त इयं तथा॥"

तच निविद्वानि यथा,—

"मावमाभिवमां सच्च मस्रं निविप्यकम्।
भच्चेद्यो रवेकारे सप्तज्ञक्काः॥
स्वादेकं मध्न मन्स्यस्य भच्चयेद्यो रवेदिने।
सप्तज्ञक्ष भवेदोशी जन्म जन्म द्रिद्वा॥
निम्बं मांसं मस्यस्य विस्थकाञ्चिकमादेकम्।
भच्चेद्यो रवेकारे सप्तजन्मन्यप्रकाः॥

इति कमीकोचनम्॥ ॥॥

इत्यादिवारवेलाकथने समयप्रदीय: ॥

रिवयहस्य रत्तास्थामिसिश्ववर्थः। यथं पूर्व्यदिक्षुरयसित्यजातिसस्वगुणकटुरसितं ह-राणिहस्तानस्वसमगैतिधितास्वकिष्ट्रिया-नामिधिपतिः। कास्थपगोतः। द्वादधाङ्गल-भारीरः। पद्महस्तदयः। पूर्व्याननः। समाध-वाहनः। भिवाधिदेवतः। रिह्नप्रविधिदेवतन्य। इति यहयज्ञतस्वादयः। ॥ सस्य युन्पस्थिषा, "अवसीमांक्ययो लोकांस्तमात् स्वयः प्रान्त-भमात्।

अविरात्तु प्रकाशेत अवनात् च रवि: स्टूतः॥" इति मान्खे १०१ अधायः॥ *॥

वास्य भाषाप्रवानि वथा,—

"मरीने: कश्चपो जर्जे तसाच्चरी विभावसः।
तस्य भाषाप्रवत् संज्ञा प्रकी लयुः प्रजापतिः॥
वीख्यप्रवानि राजेन्द्र। संज्ञायां महस्रां

आहिलो जनयामास बन्याचिकां सुलोजनाम् । समुश्रीष्ठ यमच यसुमा सत् । स्ट्य सीद्र साच विवस्ततः मायामयीं तत्रकायां सवर्णा निक्षमे खतः ॥
संज्ञीवाच तत्रकायां सवर्णे दृश्यु ने वचः ।
स्रज्ञीवाच तत्रकायां सवर्णे दृश्यु ने वचः ।
स्रज्ञीवाच तत्रकाणाः । निर्व्याद्युं मसाज्ञयाः ॥
मनुरेष यमावेतौ यमुनायममंज्ञतौ ।
स्रापत्रदृश्या दृश्यमेतद्वात्रचयं त्याः ॥
न वक्षयदिदं वृतं त्या पत्रौ कदाचन।
दृश्याकर्णाय सा त्याष्ट्रों देवी दृश्या जमाद
ताम्।

याक्चयहणादाहमाभाषाचं कराचन। चाखासामि चरिचंते याचि देवि। ययासुखम् इति च्छायां ग्रहे स्थाप्य नं जागात् चितुरालयम उवाच पितरं देवी जामातुक्तव न चमा ॥ तेज: सोष्ट्रमहं तात। काग्ययस्य सहासनः। तित्रग्रस्य जुकोषासौ भर्तस्यामास कन्यकाम् मन्धं श्रेय: कयं वा स्थादिति सा पश्चिनस्य च अमक्दइइवाभूत्वा चरन्ती चोत्तरान् कुरून् तपस्ति च सा तीनं पतिमाधाय चैतसि। मन्यमानी ३ थ तां संज्ञां सवर्गायां तथा रवि: सावर्षिं जनवामास सतुत्रीष्ठं महीपते। भूने चरं हितीय इतां भदां स्वीयकाम् । सवर्णा खेळ्यपळेषु सापत्रात् कीखभावतः चकाराध्यधिकं स्तेष्टं न तथा पूर्वजेष्य छो। चिरमालोक्य तां भार्यां उवाच सविता वच: ष्ययि भाविनि नासेष्ठ समेव्यपि कुतस्वया॥ विधीयतेश्घितः से हः सावस्यीदसुतान् प्रति गाचचचे तहा साथ भाखते परिष्टच्हते 🏼 ततः सस्यते प्रमुं क्राया सर्वे प्रप्रांस इ। यया उनं तथा तथां तुतीय भगवान् रवि: ॥ निराससं न अभाष जगाम खट्टन्तिकम्। त्वरापि च यथात्रायं साम्स्यित्वाय काद्यपम् निर्देग्नुकार्मं की पेन प्रायाची च सुदा तदा ॥ लहीवाच ।

तवातिते जवी भीता भाषीत्तरकुरून् वने।
वड़वारूपभाष्टाय संज्ञा चरति भावते।
वटा हि तां भवानद्य खभाश्यां तात भा रुष
खबानुज्ञीरथ सविना गत्वीत्तरकुरूनथ।
स इरिहेरिक्षिय सुनित समताड्यत्॥
त्यस्माणा च सवितुः परप्रवश्चद्या।
सा तिवरवमत् भाका वासिकाभ्यां विवस्ततः।
देवी तसादजायेतामध्यां भिष्ठां वरी॥"

इति पाद्मी खर्म खर्मे ११ अध्याय.॥

(अन्यत् स्वयं प्रव्हे द्रष्टवाम् ॥)

रिविकान्तः, युं, (रिविखा रिविकरसंयोगिन कान्त कमनीयः।) स्वयंकान्तमिखः। एति राज-निर्वेषटः॥

रविचर्झ, की, (रवेश्वक्रम्।) नराकारस्यं चक्रः विशेष:। यथा,—

"लिखाते रिष्णकत्तु भास्त्ररो नर्गित्मः। यसिकृते भवेत स्वयंस्त्रवादौ चीखि सस्ति। भव वक्षे वे वे वेस्त्रत्। रकेत गाचुयमे तु रकेत कस्त्रवीर्द्वयो,।

र्राष्ट्राः

हृत्ये प्रश्व त्रचाणि एकं नाभी प्रतापयेत्॥
क्रम्मेकं द्देद्गुन्ने एक्षेकं कानुके न्यसेत्।
निम्माणि च प्रेयाणि रिवपादे कि निम्मेत्॥
चर्णसीन कर्मण खळाायुर्नायते नरः।
विदेश्यामनं जानी गृद्धस्य परदारवान्॥
नाभिस्त्रोनाक्षमसुद्दी हृत्स्त्रेन खाक्षदेखरः।
पाणिस्त्रेन भवेचीरः स्थानसदी भवेद्ग्ने॥
स्वत्यस्ति धनपतिम्मेत्वे भिष्ठात्रमाप्त्रयात्।
मक्तके पर्वत्यस्तु नचनं स्थाद्यदि स्थितम्॥
इति ग्राव्हें हे॰ ख्यायः॥
जः पं, (र्वर्जात इति। जन्ने छः।)
ग्रेक्सः। यथा, च्योतिवतस्ते।
"उर्गणतिभवाद्यस्तिन्तवाद्यम्॥"
वहुवचने तु केतदः। यथा, वहत्यं हित्याम्॥
११।१०।

"प्रामणराहित्रीड स्था मृपतिवरीधावचा रविका: ॥") तमय:, पुं, (रवे: तमय: पुच्च:।) सावर्थिक-।तु:। यथा,—

स वस्त सहाभागः सावर्शिसनयो रवेः ॥" इति देवीमाहात्माम्॥

वस्तमतु:। प्रति:। (यया, इहत्संहिता-सम्। ३४। १२।

"परिवेश्सम्बन्धनाती

रिवितनयो खुदभाष्यनाध्यकरः।") सः। (तृग्रीवः। कर्याः॥ दिवचने अस्थिनी-स्मारौ॥)

ान्दगः, पुं, (रनेगेन्दगः। यदा, रविं नन्दय-ति। गन्दि + छाः।) सुधीवः। इति चिकाण्ड-यः॥ सावणिमतः। वैवस्त्रससुः। (यथा, गम्बते। ६। १। १६।

होतुळं प्रतिक्रमं साला वसाव रिवनन्दनम्॥")
ति:। यसस्य ॥ (दिवचने व्याध्यनी कुमारो ॥)
त्यां, क्षी, (रिवरेव नायोग्यः।) मद्मम् ।
स्की, पुं। हति प्रान्दचन्द्रिका।
सः, पुं, (रिवर्व दी सिमत्यनं यस्य।)
तियपनच्याः। इति राजिविधितः॥
प्रयं, क्षी, (रिवरेव प्रियमस्य।) रक्षाः

मलम्। तास्तम्। इति राजनिषंग्दः॥
सस्य पर्थायो यथा,—
राम्समीस्वरं शुल्लसृद्धरमपि स्ट्रतम्।
विप्रयं स्वेच्छमुखं स्ट्यंपर्यायनामकम्॥"
रिक्र सम्बद्धस्य स्ट्रेमकं ग्रम्मे भागे॥)

रित भावप्रकाश्च्य पूर्व्यख्डे प्रममे भागे॥)
गवः, पुं, (रवेः प्रियः।) व्यादिलप्रवः।
क्रक्रदौरः। इति राजनिर्धेग्दः॥ सकुत्तः।
त प्रव्यमाला॥

लकं, की, (रवे रलम्। ततः कन्।) माखि-म्। इति राजनिषेखः।

हिं, की, (रविधियं को हम्।) ताम्यम्। तरामनिष्यः । गुवाहयोऽसः ताम्यभन्द

त राजितिष्यक्षः । गुवाहयोक्ष्यः तास्त्रभ्यः विषाः।)

रविखोचनः, पुं, (रविखोचनमस्य।) विष्णुः। यथा,—

"र्विकिरोचन: स्र्यः स्वता रविखोचन: ॥" रित तस्य सहस्रनामचीचम् ॥

रविसंज्ञकं, स्नी, (रवि: संज्ञायख इति। कष्।) तास्त्रम्। इति ग्रब्टचन्द्रिका॥

र (वस्तु:, पुं, (रवे: स्तु:।) सूर्यपुन्न:। सच भूने चरादि:। यथा,—

"नीलाञ्चनघयपक्षं रिवस्तुं महायहम्। क्षायाया गर्भसंभूतं वन्दे भक्षा भनेश्वरम्॥" इति नवयक्षतोचम्॥

र्वीन्दं, क्षी, (रविखा स्थंकरसार्थेन इन्दिति प्रकाशित इति। इन्दिने अच्।) पद्मम्। इति धर्णाः॥

र्ग, खने। इति कविकलाह्मः॥ (स्वा०-पर०-अक्- सेट्।) रेफादिस्तालयान्तः। र्ग्रमा। इति दुर्गादासः॥ सौजधातुरयम्॥

रशना, की, (अनुते बाह्रोतीन। अन्य बाही +
"अग्रेरश च।" उका॰ २। ७५। इति उच् धाती रशादेशस्।) कासी। इत्यवादिकीय: ॥
(यथा, रघी। ८। ५८।

"इयमप्रतिनोधम्यायिनी

रभाना त्वां प्रथमा रहः सकी॥")
जिज्ञा। इति भव्यस्तावनी ॥ ("जिज्ञावाची
तु रमनाभव्यो दन्यसकारवानेव। रस्यति
खादयतीति। नन्यादित्वात् ल्युः। इति कलिङ्गः।
रस्या काचिजिङ्ग्योरिति तु अर्ग्यः।" इतुज्ञानः। २। ७५॥ रज्ञाः। अथा, वाजसनेयसंदितायाम्। २१। ४६।

"होता यचदनस्तिमिभ हि पिरुतमया रिभ-ह्या रश्ननयाधित।" "रश्नन्या रूच्या कला स्वधित प्रत्वान प्रमृत् रित श्रेषः।" रित तझास्य सहीधरः॥ सङ्ख्यः। रित निचस्टः। २।५॥ स्रत्र सहा बहुवचनप्रयोगी भवित । रित देव-राजयच्या॥)

रिश्तः, एं. (अनुते वाहोतीति। अन् वाहो + "अन्नोते रच।" उगा० १। १६। इति मिः घातो रणादेशच।) किर्यः। (यथा, मनौ। ५। १३३।

"मिश्रिका विषुषण्काया गौरश्वः स्वयंरस्यः । रजो भूत्रीषुरियश्व सार्थे मेध्यानि निर्देशेत्॥") पद्मा । सन्यर्जः । इति मेहिनी ॥ * ॥ (यथा, च्हावेदे । १ । २८ । ॥ ।

"यत्र मत्थां विवसते रासीन् यमित वा इव ॥"
"रासीन् अत्रवन्धनार्थान् प्रयद्यान्।" इति
तद्याध्ये सायणः॥) स्वयंख्य राध्यना जलादानदाने यथा,—

"तेजोभि: सर्वतोकेन्यो ह्यादत्ते रिफ्राभिक्वेलम्। समुद्राष्ट्रायुसंयोगाङ्गण्यापो गमस्तयः॥ ततस्र प्रथसं काचे परिवर्तन्दिवाकरः।

> मेघेन्य सुद्धामुद्धेन्तु स्थिमि । इति माद्धारः २ व्याधायः । ॥ ।

"य्वमेष महादेवी देवदेव: पितामहः। करोति नियमं कालं कालात्मा स्त्रीन्दरी तत्तु: तस्य ये रफ्तयो दिप्राः सर्व्वलोकप्रदीयकाः। तेवां श्रेष्ठा पुनः सप्त रक्षयो ग्रष्टयोनयः। सुसनो इहिनेश्रच विश्वकर्मन तथेव च। विश्वयताः पुनचात्यः सस्पद्वसुरतः परः॥ अर्वायसुरिति खातः खराङ्गः प्रकीतितः सुसुच: स्थारिसस्तु पुचाति शिशिरस्तिम् तिर्थगृह्वपचारीव्सी ससुन्तः परिगीयतं॥ इश्क्यिस्य यः प्रोक्ती रिधानेचनपीषकः। विश्वक्रमी तथा रिक्सर्व्युधं पृष्णाति सर्वदा । विश्ववासु यो रिझा पुत्रं पृष्णाति निवश सम्पदसुरिति खात: स पृष्णाति च लोहितम् ब्रुखितं प्रपृष्णाति रिक्सर्वं। यसी: । प्रनेषरं प्रपुषाति सप्तमच खराट् तथा। एवं स्थ्यंप्रभावेन सर्वा नच्चतार्काः। वर्डेन्ते वर्डिता निर्वं निरामाणाययन्ति च। दिशानां पार्थिवानाच नेप्रानाचेव सर्वणः। चादानावित्यमादित्यक्ते जसा तमसां प्रसु:। अहिने सत् नाड़ीनां सद्देग समन्ततः। नादेशास्त्रेव सामुद्रान् क्रूपांस्वेव सप्टमनम्। स्यावरान् जङ्गांचीत्र यच कुल्यादिकं पदः॥ तस्य रिख्सम्हसन्तु प्रीतवर्षोणानिसवम्। सासां चतः प्रतं नाखी वर्धन्ते चिचस्रभयः ॥ छन्दनाचित वाद्याच कोनगा सक्तगास्तथा। अन्ता नामतः सर्वा रस्तवी वृष्टिस्क्नेनाः। हिमोइहाच नामसो रक्तपंकपतं पुरः। वासी मेख य पेया च हादिन्यो हिमसर्जनाः। चन्द्रास्ता नामनः सर्वाः पीनाभाः खुर्गभस्तव युक्राच ककुमचैंद गावी विश्वस्तरतस्तया। शुक्रास्ता नामतः सर्वाष्ट्रिविधा धर्मनसर्जेनाः। समं विभक्तिं ताभि: स मनुष्यपित्रदेवता:। सनुष्यानी वधेने इ सब्बा च पितृनिप ॥ चान्द्रतिन सुरान् सर्वान्तिसन्दर्भिसंपेधसरी । वसन्ते यीदाके चैव ग्रतेः सन्तर्पति जिभिः॥ प्रदापि च वर्षासु चत्थिः संप्रवर्षत । हिसनी प्रिश्रिर चेव हिमसुन्स्वति विभि'। वक्की माधमासे तु क्यं; पूषा तु फाल्गुने। चेने साहि भवेदीश्री धाता वैश्राखतायमः। ष्येष्ठस्ते भवेदिन्द्र खापार्ट सविता रवि:। विवस्तान् यावधि मासि प्रीष्ठपद्यां भगः स्टून ॥ पर्यायोग्यव्जि लया कार्किके मानि भास्तरः। मार्गशीर्वे भदेष्मित्रः पौषे विष्याः सनातनः । पच रिक्ससप्तमाणि वरु सस्तावीक सेनिए। घड़ भि: सहसे: पृथा तु देवेग्रः सप्तिमस्त्या। धातार्थाः उद्येक्त नवभिक्त प्रतकतुः। विवखान् इम्सि: पाति पाळकार्माभगः। सप्तामित मित्रकारा चैवारमिक्षित्। स्थंभा दश्भि: पाति पर्धश्यो नत्रभिलपेत्। ति विश्वपृद्ध वसमी कपिक स्टार्ग गीबी काष्वनसप्रभः ।

सती वधास विशेष पास्टर प्रश् हिमन्ते त स्ववर्षे स्थात शिशिष् र लोगहती रिव दिव स्थोपधीषु वर्षं धत्ते स्वधासिष पित्रस्वध । स्थारिमरत्वसन्दत्वयं चिषु वियच्छिति ॥ स्थोरिमरत्वसन्दत्वयं चिषु वियच्छिति ॥ स्थोरिमरत्वसन्दत्वयं चिषु वियच्छिता दिजाः

चन्नमाः सोमप्तव युत्रचेव हृहस्यतिः॥ भौमो भातुस्तया राहुः केतुमानपि चाह्यः। सर्वे धुवे निरुद्धा ये सहास्ते वात्रश्चिमाः। भाष्यमाणा यथायोगं समन्यतुद्वाकरम्॥" इति कौसी ३० चध्यायः॥

सदै (इकपर्याय:। खेदया: १ किर्णा: २ गाव: इ रशस्यः ३ च्यभीश्यवः ५ दीधितयः ६ गभ-क्तवः ७ वनम् च उक्ताः ६ वसदः १० सरी-चिपा: ११ मयुखा: १२ सप्तज्ञावय: साधाः १८ समगाः १५। इति पचदम रिस-नामानि। इति देदनिचाटौ। १५॥ रक्षिपति:, पुं, (रक्षिः: पति: पोषको यस्य ।) चादिळपचचुप:। इति राजनिर्धेग्ट:॥ रस, ग्रब्दे। इति कविक व्यट्टम: ॥ (स्वा०-पर०-षक∘-सेट्।) रसति ≀ इति दुर्गाहास: ॥ रम, तुक च्यास्वादे। इते हैं। इति कविक रूप हुम:। (अदन्त पुरा०-पर०-सज् ।) दन्योपधः। रचयति मधु दिरेष:। इति दुर्गादाच:॥ र्षं, क्री, बोलम्। इति राजनिष्यः: # रतः पुं, (रचतौति। रस् 🕂 पचाद्यच्। यहा, रखत इति। रख कास्वादने + "युं सि संज्ञायां घः प्रावेशा।" ३।३।१९८। इति घ:।) इसनेन्द्रियमाह्य-वस्तु। स च कालसङ्घयभूमिविधदनिलानलसंस-गोंण परिणामान्तरं गतः षट्पकारो भवति। तच एथियम्गुगवाह्यात्मधुरः १ तोवापि-गुणवाहुन्यादन्हः २ एथियामगुण-वाहुन्या-स्रवयः ३ वायम्बिगुणवाहुल्यात् कटुकः ४ वायाकाश्रगुळवाचुखात् तिक्तः ५ एषिखनिल-गुणवाचुल्यात् कवायः ६। स्वापी रचाना-भाधारकारखं अत जायो नाम। अर्पा पृषिकामनुप्रवेषातु पृषिकाष्याधारकारकमेव। तेन जलियती चापि तदाधारतया रसाना-मभियक्ती कारगी। अभियक्तीच मधुरादिरूप-मनारेणासमावासमधुरादिविष्रीषरिप चलचितौ कारता । अम्यादयस्तु चयः नीरस्तया मधु-राद्विप्रेवे प्रावान्येन निसित्तकारणम्। वदातिरंक्षेयामाहिरसाभावात्। रसाभियत्ते च चमग्राहिभूतन्यसमिद्यानं विनातुपलव्यरिम-

"रचनाथों रचक्तस्य प्रथमायः चितिक्तया।
निर्वृत्तौ च विश्वे च प्रत्ययाः खाद्यक्तयः॥"
स्ते च रचा प्रस्थरचंथोमात् इ
विक्ति दक्षि गिरि

यसाविष अमादीनां कार्यलम्। वहुसा

"भेदचिषा चिषशिवाधावकत्यो द्रव्यदेश्यकाल प्रभावाल्डुपदेखास खादुरन्हात्मभयाग प्रापेरन्हाह्य एथन्। यानि पश्चरश्चेतानि द्रवाणि दिस्सानि तु॥ प्रयमकाद्यिक्तस्य योगः प्रेषे: प्रधमभवेत्। मधुरस्य तथाम्बस्य जवगस्य कटोस्तथा ॥ चिरसानि यथासङ्घं द्रचार्यकानि विग्रति। वच्चनते तु चतुब्बेस द्रशासि दग्र पश्च च ॥ खाइम्बी चिहती योगं सवणादी: पृथम् गती योगे: प्रेषं पृथमयातस्तुव्यं रससङ्घ्या ॥ सिंहती खादुलवगौ तदन् कङ्गाहिभिः पृथक्। युत्ती प्रेषे: एथम् योगं यात: खाद्रवणी तथा। कड़ा दौरव्यलवणी संयुक्ती सिंहती एथक्। यातः प्रेषे: एवमयोगं प्रेषेरम्बक्तट तथा ॥ एकोते तुक्षायेख सतिली सवसीवसी। षट्तुपच रसान्या हरेकी कस्यापवर्ज्जनात्॥ षट् चैनेकरसानि खुरेकं बहुसमेव तु। इति विषष्टितैयाणां निर्द्धा रससङ्ख्या ॥ चिष्ठि: स्याच्यक्षेया रसाहर्यक्रलात्। रसास्तरतमाभ्यसाः सङ्ग्रामतिपतन्ति हि संयोगाः सप्तपञ्चाभात् कल्पनातु चिष्टिधा। रसानां तच योग्यलातृ काल्यता रसचिन्तकी;॥ क चिदेको रस: कल्या: संयुक्ताच्य रसा: कचित। दोषीयधादीन् सञ्चित्य भिष्नजा सिहि-

परचातः प्रवस्यन्ते रचानां यिष्ट्रमस्तयः।

भट्एचम्तप्रभवाःसहगताच्च यथा रसाः॥"

"सौन्याः खल्वापोवन्तरित्तप्रभवाः प्रकृति भीता
लबुच्च व्यवस्तरसाच्च तास्वन्तरित्ताद्भग्य
सानामधाच्च पच महाभूतगुग्रसम्बिता
जङ्गमस्यावरायां भूतानां कर्तारिभिप्रीययन्ति

यास स्निष्ठ षड्भिस्चईन्ति रसाः।

तेथां वसां रसानां सोमगुगातिरेकानस्तरे

र्म: पृथिवस्मिभूयिष्ठलाद्म्व: स्विनासि-

भूबिष्ठलाञ्चवको वायुनिभूबिष्ठलात् कटुको

वायाकाशातिरेकातिकः पवनए विवादिकात् कथायः। रवनेषां रसानां घट्तसुल्यसम्॥" इति च चरके स्वन्छाने २६ व्याध्यायः॥ नयाच। "दोषाणां पचदश्वा प्रसरीर्थनिष्टितस्तु यः। विषया रसमेदानां तन्प्रयोजनस्व्यते॥ व्यावदग्वा विद्याच्या भियन्ते ते विषयिया। रसमेद्विषयिस्तु वीष्य वीच्यावचारयेत्॥ रक्षेभेनानुगमनं भागशो यद्दीरितम्। दोषाणां तत्र मितमान् विषयिन्तु प्रयोजयेत्॥ यथाक्रमं प्रतानां दिवेतु महुरो रसः। पचानुक्रमते योगानका बतुर सन् च॥ वींचानुगच्छित् रसो स्वयाः कटुको दयम्।

तिस्तः कषायमन्वेति ते द्विमा दश्पच च ॥

महारेखाः ध

सद्यया अधुराचा । अप्तरणवया

क्टुक ख्रास्तातक व्यक्तकवाय रात चल रोरनुजान्ता चन्नेन लवर कट्क लवणतिला. लवणकायाय, एत चयी ३व कान्ता जवर्णेन ॥ कटुतिक्तः । कटुकवायः । द्वावेतावनुकान्ती कटुकेन । तिलाक्षाय यक रवातुकान्तरित्तलेन। रते पश्चदश्रदिवसंयोगा वाखातास्तिकं वस्थामः॥ चादौ प्रयुक्तभागस्तु मधुरो दश्र सन्हिति। षङ्की जनगस्तसादईक्वेनं रसः कटुः॥ मधुरास्तलवणः। मधुरास्ततट्नः। मधुरास्त तिक्तः:। मधुराम्बक्षायः:। मधुरलवणकटुकः:। मधुरलवणतिक्तः। मधुरलवणक्षायः। मधुर कटुकतिक्तः। मधुरकटुकषायः। मधुरतिका-क्रवाय:। एवमेशां चिक्तसंयोगानां द्रशानामाटी मधुर: प्रयुच्यते। चम्बलवयकट्वः। चन्न-लक्यतिलाः। अन्तलवयक्षयः। अन्तकटु-क्षप्रायः । व्यन्तकटुकतिक्तः । व्यन्ततिक्रक्षप्रयः । एवमेषां घरामादावन्तः प्रयुच्यते । जवराकटु-तिक्तः । जनगकट्कषायः । जनगतिक्तकायः । एवमेवां चयाणासादी लवणः प्रयुच्यते॥ अटु तिक्ताकषाय:। एवसेक स्थादी कटुक: प्रयुच्यति ॥ रवमेति विक्षसंयोगविद्यतियां काताः॥ चत्-व्वान् वस्थासः। चतुष्करससंयोगावसधुरो दश्र गच्छति। चतुरो व्यस्तु गच्छेच लवण स्वेक सेव तु॥ मधुराव्हलवणकटुकः। मधुराव्हलवणतिकः: मधुराच्यलवणकषाय:। मधुराच्यक टुक्तिक्त:। मधुरान्त्रकटुककषायः । मधुरलवगतित्तावटुकः । मधुराक्ततिस्तवघायः। मधुरलवणकटुतिस्तः। मधुरलवणकट्कषायः । मधुरलवगतिस्तक्षायः । ख्वमेषां दशानामादौ मधुरः प्रयुच्यते ॥ खम्बलवयकटुकतिक्तः । खम्बलवयनटुकवादः । **अन्तनवर्गातस्त्रनायः । अन्तन**दुतित्तनवायः । र्वमेषां चतुर्णामन्तः ॥ लवसकट्तिक्तकषायः। एवमेकस्थारौ लवस:। एवमेते चतुष्कर चर्ययोगाः पञ्चस्याकी र्तिताः॥ पञ्चकान् वच्यामः। पचकान् पचमधुर रकमन्त्रस्तु गच्छित। मधुराक्तलवयाकदुतिक्तः। मधुराक्तलवयाकटु-कवाय:। मधुराम्बलवगतिक्तकघाय:। मधु-राम्बकटुतिक्तकधाय:। मधुरलवगाकटुतिक्त-कवाय:। एवमेषां पचानां पचकरससंयोगाना मादी मधुर: प्रयुच्यते ॥ चान्तवनसकट्तिकः कषाय:। रवमेकस्यादावस्तः प्रशुक्यने। एवमेते घट्पचन चंधोगा चाखाता;॥ घट्नमेकं वच्याम:। एकस्तुषट्कसंयोग: मधुराम्बलवण-कटुकितिक्तकषायः। स्वमयमैकषट्संयोगः॥ एकैकच घडुमा भवन्ति। मधुरीवनी लवणः कटुकस्तिताः कषाय इति । भवति चान । र्षा चिष्ठियौक्षाता रसानां रसचिन्तके:। दोषभेदे चिषरिसु प्रयोक्तया विचयसे 👢

इस रेश्वतेन मेश्वाय एक्तः । "रवासुप्रवान ह्यामो द्विधाव रसः

शते पास्ती इस अधिकता यथा रसायत हार दात तसिस प्राणा उपदेशा पानध्यन्ते । इ. रसा. . यथा मधुरास्तलवसा तं प्रस्यन्ति । अनुमानाच रसेन सनुमीयते ां यथा सध्रसिति। ऋषिवचनाच ऋषि-ानं वेदो यथा कि चिहिच्यार्थं सधुरमा-हेदिति। तसाद्रसाः प्रधानं रसेषु गुगसंज्ञा।" न च सुद्रुते सृचस्थाने ४० साधाये॥ ाच, बाग्सटे १० खथाये। भारभी थिम: च्या खुतेन: खवायुगानिन-

ोिखगै: क्रमाइतैके घुरादिरमोइदः ॥ रां विदादसं खादुं यो बक्रमनुलिस्पति। प्साता मानो देष्रसा ज्ञाहनीयचप्रसादन: ॥ यः पिपिलिकादीनां चन्छः चालयते सुखम्। त्रणो रोमदन्तानामध्यभुदनिकीचन:॥ ग्या स्वन्दयतास्यं कपोलगलदाइसन्। क्तो विश्वद्यतास्यं रसनं प्रतिचन्ति च। ेजयति जिज्ञायं कुर्वेकिमिचिमां कट्:॥ वयत्यक्तिनासास्यं कपोली दहतीव च। गयी जड्ये जिक्कां करहसोती विबस्त अत्। रानाभिति रूपाणि कक्सीणि मधुरी रसः। (जन्मसात्र) । तु क्रिते धातूनां प्रवर्ण वलम्। लहहजनचीगवर्षकेश्रेन्द्रियौजसम्। ाक्ती हंच्या: कष्टा: स्तम्यसन्यानकर्गुर: । ायुष्यो जीवन: स्त्रिभ: पित्तानिलविष्ठापहः।

रते। त्य्ययोगेन सम्मेदः कफजान् गदान्॥ ौलागिमादसञ्चासमेष्ट्रगळार्वे शहिकान्॥ कोश्यन्दीप्रिष्ठत् स्विग्धो हृद्यः पाचनरोचनः। रावीयों हिमसाग्रे: प्रीयन: स्नेदनी लघु:॥ रोति क्षायितासं ऋद्वातानुलीमनस् । २व्यन्यस्त स्तनोः क्वर्याच्छेघित्यं तिमिरं भ्रमम्॥ डपार्ख्यवीसपेशीकविस्कोटळङ्ञ्यरान्॥ रण. स्तम्सचातवन्यविभाषनीरिक्षकत्। हन: खेदनस्ती इस्रो रोचनऋदे भेदल म् ॥ रितियुक्तीरसपवनं खलतिं प्रतितं वलिम्।

:बुरुविषवीत्पान् जनयेत् च प्येद्रल**म्**॥ त्तः स्वयमरोचियारुकचिं क्रमिष्टट्वियम्। उम्ह्रच्छीज्यरोत्क्षेशस्य इपित्तकषान् जयेत्। हमेदी वसामकाशक सम्बोगशीयणः।

र्मेश्रो हिमो रूच: सत्यकरविशोधन: । तुचयानिलयाधीनतियोगात् करोति सः॥ र्गेलामयोदह्बुष्ठालसक्ष्मीपचित्।

गावसारमञ्जूह मेद: सोदीपशोषण:॥ नित्त बन्धान् सोतांसि विष्टणोति कपापहः।

हते चीर्रतियोगेन हमां युक्तनलक्ष्यम्। क्रीमाजुषनं कमां करिएसादिञ्ज यथाम्। शयः पित्तकप्रधा सुरस्यविश्रीधनः।

डमो रोपणः शीतः संस्मेदीविश्रोधणः ॥ ामसं सम्मनी याची क्योश्वितकप्रसादन'।

रोति भौक्ति चौश्तिविष्टमाधावज्ञद्य ।

पृत्रहेमगु डाची हमी चर्चा चषट्घकम चभी व्वीरापनसरा चाननव लाचयम मेटे चनस पामन्यो भीवनती जीवक्षभौ सध्वं सधुकं विस्वी विहासी खावगीयुगस्। चौर पुत्ना तुगाचीरी चीरिस्यो काफ्सरी सहै। चीरेच्योच्दरचौददाचादिमंपुरो गणः। अस्तो घाचीपलाभीकामातुलुङ्गास्वीतसम्। दाङ्मिं रजतंतकं सुकंपालेवतं दिय। च्यास्त्रसम्बातकं भद्यं कपित्यं करमह्कम्। वरं सौवर्चलं क्रमां विड्ंसाल्डमौद्भिदम्॥ रोमकं पांसुजं प्रीसं चार् स लवणो गण:। तिक्तः पटोली चायन्ती बालकोग्रीरचन्द-

नम्।

भूनिखनिखकट्कानगरागुरुवसकम् ॥ नक्तमालदिरजनीमुक्तसर्वाटक्ष्यकम्। पाटापामागेनांस्थायोगुङ्चीधन्वयासनम्। पञ्चस्तं महहुराष्ट्री विश्वालानिविधा वचा। कट्को चिङ्गमरिचक्तमिजित्यचकोलकम्। क्कुटेराद्या इंग्लिकाः यित्तं सूचमरुष्करम्॥ वगे: कवाय: पर्याचं प्रिशीध: खिहरी मधु। कदस्बोड्खरं सुक्ताप्रवालाञ्जनगीरिकम्। बालं कपित्यं खर्ज्रं विसपद्मीत्वलाहि च ॥ मधुरं श्वेयालं प्रायो जीर्काल्यवाहते। सुद्रार्थोध्मतः चौद्रास्मिन्या जाङ्गला-

प्रायोरम्बं पित्तजननं दाख्यामलकाहते। **अप्रयां लक्षां प्राय**सन्त्रोयनाच सन्धवात् ॥ तिस्तं कट्च भूयिष्ठमहष्यं वातको पनम्। ऋतेश्चनापटोकीन्यां शुख्रीक्षणार्योनतः॥ कियायं धायम: भीतं काम्भनं चामयाऋते॥ रसा कङ्गलनगा वीर्येगोध्या यथोत्तरम्। तिक्तः कथायो मधुरक्तददेव च प्रीतलः॥ तितः: बट्टः वधायच रूका दह्वमलास्तया ॥ पद्गन्तमधुराः स्त्रित्थाः स्टब्सियम्बसारता ॥ पटो: कवायस्तस्माच मधुर: परमं गुरु: ॥ लघुरनः कटुस्तसात्तसाहिप च निलाकः। संयोगा: सप्तपचाप्रकाल्पना तु चिष्टिधाः । रसानां धौराकलेन यथास्त्रलं विभष्यत ॥ रक्तिकहीनांस्तान् पद्म पद्म वान्ति रसा द्विते। विके खादुई शामाः घट् चीन् पटु स्तिक एक-

चतुष्किष्ठ दश सादुखतुरी । म्बः पटः सकत्। पचने व्यक्तमेवाम्बी मधुर: पच सेवते। दवभेकं पड़ाखादमसं ग्रुलाच घड्साः। षट्पचकाः षट्च पृथग्रसाः स्थ-ऋतुदिकौ पचदश्यकारौ। भेदास्तिकाविधातिरेक नेकं

> दर्थं षड्रास्वादिसति चिष्ठि: । ते रचानुरसती रसमेदा-क्तारतम्बपरिकक्यनया च।

> > नित ग्रामना समतीता

अघ द्सगुगा

'सधुर प्रीगनो वासी अहरी श्रीनल पत्तहा र्सायमा" गुर सिमिच्चच्छ प्री∩िण्चस ∥ च्यायु:क्षर्वमचा रुच्यः करुद्योदावनेनाम् कः। ख्यको कचिकरो छता: शीलनो विद्ववर्षेन:॥ वानचा रसनोद्वेगी स्त्रियोग्यो रक्तमांसदः। क्रोदनस्तर्पणः पत्ता लघुयापौ कट्स यः ॥ लवण: क्रीट्नसीच्या: पाचनीदीपनी रस:। खिन्नो कविकर: खन्दो दृष्टिमुक्तकरीयगुक: कट चिंडास्थना साचिरीचनी रुचिराङ्ग कत। उधासी द्यो लघः कष्टक मिणुकव साप हः। लघु: प्रीपी पत्तिकर: स्रीमाकर्षणकः पट्.। तिलाः पित्तकपकेदी विषक्षष्ठचरापहः। दीपन: पाचनी रूच: कख्कमिছरी लघु । कगाय: प्रोधक: स्तर्भी प्रगण्लान (निनःप्रनः । कप्रशोकितपित्तर्शा रूच: शीती नवुस्तथा। श्रीतल: पिनहा बल्य: कफवातहरी गुर:! उद्यां पित्तकरो वीर्या वातसीसहरो लघु:। भीतं वीर्येग यह यं सधुरं रमपाक यो:॥ तयोर संकट्ट व्यवस्था विद्या तयो:। कट्तिताकयायागां विषाकः प्रायशः कट्: ॥

म्यन्तीर्णा पर्यात स्वाद् सध्रं लवगं तथा। कट्किंपाके शुक्रशे बहुविड्वानली लघः। स्वादुर्भेकः खरमलो विषामे मफराक्रलः। याक्रेश्वः स्टब्स्नापत्तक्षक्षक्षम् ॥"

"कट्निक्तकपायाच को पर्यान्त समीरणम्। कटुम्बलयगाः पितं स्वायम्बलवगाः कपम्। च्यतस्य विषयम्ताः समायेशां प्रयोशिताः। चचुक्यों मधुरी चेंबी रसी धातुविवर्द्धन: । ख्योत्यालस्वविषद्यस्य कटदीयन पाननः॥"

इव्याद्भितत्वम्।)

न्यायमने त्।

"रस्सुरमनाग्राद्धो सप्तराद्दिरनेकधा। सहकारी रसद्घाधा निखत्वाद् च पूर्ववन्।" इति भाषापरिचंदि ॥

"रमस्विति। सहकाशीति रासनदाने रग

कारणसिव्यये:। पूर्वविदिति जनपरमाखी ग्सी निवा: व्यन्य: सर्व्योशिप र्मीश्नित्व इत्यर्थं।" इति निहान्तमुत्तावली ॥ 🛎 ॥ धरीरसाधातु विशेषः। तन्यथायः। इतिका २ खेरमानाः वषु:सव: ४ चर्मामा: ५ चर्मसार: ६ रतः सार: ७ ग्रम्माहका 🖰 । इति राजनिषेखः । बाइारमध्मव: ६ तेन:सम्मव: १० अपि सम्भव: १६ बहुरसासव: १२ आविय: १. अस्कर:१८धातुवन: १५ म्हलम्हापर: १६ ^१ इति हेमचन्द्रः ॥ तस्त्र निहत्तिर्थया,— "यत् पार्थो रसधातुरौक्ततीरभवदयं रसः। मदेव सजलं देखं रसतीति रस: स्टत: ।"

तस्य संस्ट्पमाष्ट सुत्तस्य सारी नियमिती रच सतुद्रव सिप्त भूगेन स्वाद् का मनेत्।

सार यथा गृहमः नगृष्यवकुललमहरी
स्तारमव सारी मतरा तस्य स्थानसाह।
सर्वदेहचरस्याप रसस्य इत्य स्थलम्।
समानमस्ता पूर्वे यदयं इत्ये धृतः॥"
तस्य नमीर्ग्याह।
"आरु धमनीर्गवा धात्न् स्वानयं रसः।
पृष्याति तदन् सीर्थेयां प्रीति च तन् गृग्येः॥"
गृग्येः भीतिक स्थापेषक वेः।
स सुर्थाह्वलान् रोगान् विषक सं करीत्यपि॥"

इति भावप्रकाशः॥ (तथा च। "तत्र पाचमौतिकस्य चतुर्विधस्य घडमस्य दिविधवीर्थस्याद्यविधवीर्थस्य वानेक-गुणखोपवृत्तसाहारस सम्यक् परिखतस यस्तेजोभूतः नारः परमसन्तः च रम इख्यते। तस्य च सुर्यं स्थानं स सुद्या धतुर्श्चि ग्रातं चमनीरनुपविष्योद्देगा दश दश चाधोगामिनी-चनस (स्तर्थना: सन्सं श्रीरमचर्च सप्यति बहुँयति धारयति यापयति जीवयति चाइष्ट-हिन्देन कमीगा। तस्य प्रशिरमनुधावती 2नु-मानार् गतिरुपणच्यित्या च्यर्डिवेसते:। तसिन् सर्वभूरीरावयवरीयधानुमलाभयानु-सार्खि रसे जिज्ञासा किमयं सीन्यसीजस इति। अत्रीश्यते स खलु दवानुसारी स्त्रेष्टन-जीवनतर्पणधारनाहिभिविभिन्नै: सौम्य इत्यव-गम्बते।" इति च सुन्नृते खन्नस्याने चतु हैं ग्री-रध्याचे । ₩ г)

ऋङ्गाराहित्य विषस्याची भाव:। ऋङ्गाराहयी
२ शौरसभाव्दद्दाचा:। रस्यन्ते जास्त्राद्याने

रसा: रसत् क त्वाखाद घत्र्। तथा दि।

विभावरित्रभावेच कत्तो वा कभिचारिभि:।

खास्त्राद्यान् प्रधानत्वात् स्याची भावो रमी

मेवेदिति । रिखन्षाङ्गोक-विकायङासभयञ्जूषाकोषाः

त्रमादेत सुः स्थायिनः। यहस्तम्।

"रितिष्ठां सञ्च श्रोकस्य क्रोधोत्साष्टौ मयं तथा।

सुगुन्ना विस्मवन्ति स्थायिमामाः क्रमादमी॥
समय यः सनुद्धृतः स्वान्तं यन्त्रावितन्ति।
मानः स्थायी च विद्ययो यामचारिक देरिताः॥
निर्वेदस्वाविष्णक्षाद्या यामचारिक देरिताः॥
स्थायिनः वार्का विभावः च चावलक्वतोदीपनव्वत दिविधः। यथा रतरवलक्वतकारणं पुंचीः
युवती युवत्वान्च पुमान्। उद्दीपनकारणं सक्पन्दनादि। एवं सर्व्वचोन्नेयम्। रितप्मोदासम्नो भावः च युविभक्तुपादितः स्टङ्कारः।

पुंच. कियां क्षिया: पुंचि संयोगं प्रति या स्वाः । स क्ष्णार प्रति स्थानो रितिकी इंदिकार खम् । दानधर्मा युद्धे ये जीवानपे चोत्सा हकारी रसी वीर शोकसायमाव कस्य स्थममावित मधान्तरी नारहत कीतुको हवो ष्ट्रणाकरपूयरमाहिनो वीभनम सब्दाास-भाविता सौद यथा, रावणचारताहि। भाननोऽपिरमीऽस्ति।

- "प्टद्वारवीरवीभत्सरीद्रष्टास्यभयानसाः। कर्णाद्भतप्रान्ताम्य नव नात्या रताः स्ट्रताः॥" इति रत्नकीयः॥

एवं वस्तानीशिप रसीशिस्ता।
"ऋङ्गारवीरकरणाझुतचास्त्रभयानकाः।
वीभसारीत्री वासास्त्रं भ्रान्तचिति रसा दश्र।"
इति नामनिधानम्॥

वस्तानः पुत्रादिके हात् खारितभेद एव।

प्रान्तः खानिक त्यां नेतः। इति सुकुटः ॥

चप्रव्यान् प्रान्तवस्नाविष संग्रहीताविति
केचित्। दयमरटीकायां भरतः॥ ॥ अपि

च। तच प्रङ्गारादिस वर्षे सक्त्यम् स्मिभैगवान्

तत्तद्रिभप्रायानुसारेण वभौ न साक्त्येन सर्वे
धामियाह। भक्षानामिति। मक्कादीनां

द्रशानां द्रष्टुणां चप्रच्यादिक्षेण द्रप्रधा विदितः सन् साम्प्रजो रङ्गं गतः द्रयन्यः।

मक्कादिष्ठ खिभ्यका रसाः अभेण द्रोकिन

निवधनो।

"रौतो द्वास्त्र छङ्गारो हास्त्र वीरो द्या तथा।

भयानकच वीभत्यः ग्रान्तः चप्रेमभक्तिकः ॥"

अविदुषां विराट् विकतः अपयाप्तो जड़ इति

यावत्। अनेन वीभत्यं उक्तः। विकलत्वच क

वचवारचर्याङ्गावित्यादिना बच्चाति। इति

श्रीमद्भागवते १० क्लां १३ अध्याये १५ स्त्रीकटीकायां श्रीघरखासी ॥ * ॥ (तथा च।

"रसे सारचमत्वारः चर्चचाप्यसुम्यते ॥

तचमत्वारसारत्वे सर्चचाप्यसुनो रसः।

तसाद्भतमेवाच कती नारायको रसम्॥"

इति साष्टित्दर्पके धर्मह्तः॥

रसः कथाते।

"विभावेगानुभावेग यक्तः समारिका तथा।

रसतामेति रवादिः स्थायो भावः समेतसाम्॥"

यस्य सम्प्यक्यगमामं यास्वाद्यकारः कथाते।

"सत्तोद्रेकादखखखपकामागम्दिक्सयः।

वेशान्तरसाम्भूयो बस्चास्वादस्होदरः॥

लोकोत्तरचमकारमायः केष्वित् प्रभाद्यभिः।

साकारवद्भिन्नले नायमाखादातं रमः।

रचकामोग्यामस्यूषं भनः सम्बन्धियते॥"

इति साहिळहर्पण विश्वनाथः॥ ३॥
"इङ्गारहास्यक्तणरोहनीरमयानकाः।
वीमसाद्भुतसंत्री चेळ्छौ नाळी रसाः स्तुताः॥"
इङ्गारस्य यथा,—
"इङ्गं हि मन्योद्धेरस्तदागमनहेतुकः।
उत्तमप्रकृतिप्रायो रसः इङ्गार द्याते॥
परीतां वर्कायता सुवेद्धासानदुरागिणीम्।
विश्वासुद्

दुहीमन सतस् ≈िक्की साम प्रकीर्जित क्ष लकौगामरवालसाजुगुसा व भनार्ग स्थायी भावो रति प्रशासवर्णी विष्युदेवत । यथा

"श्रू एवं वासग्रहं विचीका भ्रायनादृत्याय कि कि च्छ्ने निहायाचंसुमागतस्य सुचिरं निर्व्वर्णे पह्न-

्यु अप् विश्रवं परिचुम् । जातपुजनामालोक्य गण्ड

लच्चानम्बसुखी प्रियेख इसता वाला चिरं चुस्विता॥"

चाखसा

"विक्षताकारवास्वेशचेशादेः कुहकाद्भवेतः। हासी हास्यस्थायिभावः खेतः प्रमध्देवतः॥ विक्षताकारवाक्चेष्टं यदालोक्य हसेवरः। तदवालस्वनं प्राहुस्तकेशोदीपनं सतम्॥ व्यनुभावीयव्यवद्वीचवचनस्तेरताद्यः। निव्रातस्थावहित्याद्या अव स्थ्यभिचारिणः॥ व्येतानं स्मितहस्ति मध्यानां विह्यति। व

नोचानामपह्लतं तथातिह्सितच् घड्मेदा. देवदिकाचिनवनं सितं स्थात् स्थान्दताधरम् । किच्छित्वद्यदेशं तच हसितं कथितं वृषे: १ मधुरखरं विह्सितं सांसिप्र्रःकम्यनमद-

व्यवस्थितं साम्रासं विश्विप्ताङ्गं भवव्यति -स्वितम् ॥"

यथा.--

"वाक्किया पाणिमश्चिं सम सिक्कि विश्वा मन्त्राभसां प्रतिपदं एवते: पविने । तारखरं प्रधितपूर्वमदात् प्रहारं हाहा हतो । हिति विक्युभना ॥" करमस्य।

"इष्टनाणाद्निष्टाप्तेः करकाखी रची भवेन्। धीरैः कपोतवणों श्यं कणितो यसदेवतः॥ शोकोश्य स्थाविभावः स्थाच्ही समालकनं

तस्य दाहादिकावस्या भवेदृद्दीयमं पुनः। स्वनुभावा देवनिन्दा भूपातकन्दनादयः॥ वैवयोक्तिसिनिश्वासस्तम्भप्रतपनानि च। निर्वेदमोहापस्तार्थाधिम्बानिस्तृतिश्रभाः॥ विवादजङ्तीन्नादिक्तिया सभिचारियः॥" यथा,—

"विधिने क लटानिवन्धनं तव चेदं क मनोहरं वयु:। जनयोर्घटनाविधे: स्फुटं नतु खंड्गेन ग्रिशिवकर्तनम्॥"

रीवस्य। "रौद्रः कोधः स्थायिभावो रस्तो रसाधिदैवतः

े त्र तचेशे ही पर्नमतम् ॥ चेषे

ययामय नमादीरकोही (प्रभवेत भी हा ।

अस्तीस्र नह प्रवाह्यस्कोटनतर्क्षेनम स्मावनानक्षनमाशुष्टीतन्त्रेपयानि च नुभावान्त्रयान्तेपक्र्यस्व्यानास्य. । प्रनावेगरीमाच स्वेदविषयती सदः ॥ हामर्थास्यचात्र भावाः स्युक्तंप्रसिचारिकः।" गा,—

ा,—
"सतमतुमतं इटं वा येरिदं गुरु पातकं
भतुजपश्भितिं की येरिदं गुरु पातकं
भतुजपश्भितिं की येरिदं गुरु पातकं
नरकारएका साई तथां सभी मिकरी टिकाभवमहमस्ड्बेदोमां से: करोमि दिशां
वितम्॥"

रख।

त्तमप्रकृतिकीर उत्साहन्तायिभावतः निद्रेवती हैमवणींश्यं समुदान्ततः॥ लावनिभावाच विजेतवादयो मताः। नेतवादिचेद्याद्यान्तचोदीपनरूपिणः॥ भावास्त तत्र खुः सहायान्वेषणादयः। ।रिण्यु पृतिमतिगर्वस्तृतितर्वरोमाचाः॥ । दानधन्मेयुद्देदया च समन्तितचतुद्वां स्थात्॥"

तुः सन्तासमेते विज्ञहित इरयः ! जुस-ग्रिक्षेम्बुम्मा इचित्र विज्ञा दिश्चति परमसी सायका निष्य-तनाः । मने ! तिष्ठ पानं तमसि बह्दि रहां नत्व इं

बद् भूमङ्गलीलानियासतजलिधं राम-मन्वेषयासि॥"

नकसः।

ानको भयस्याविभावः कालाधिदैनतः।

रिप्रकृतिः क्षणो मतस्तत्वविधारदेः॥

दुत्पद्यते भीतिस्तद्वालम्बनं मतम्।

दोरतरा तस्य तद्वोदीपणं पुनः॥

विभिन्न वैवर्ण्यमदस्यस्यस्यम्।

बेदरोमाचकम्पदिक्पेच्यादयः॥

विभक्षमोच्यास्यावाविदीनताः।

स्वारस्यान्यस्याद्वाद्यभ
विश्वस्यान्यस्या

भिड़ाभिरामं सहरतपति खन्दने
हत्त्विः:
न प्रविष्ठः: प्रपतनभयाङ्ग्यमा पूर्ववायम् ।
इतिकी है: यमविश्तमुखभंसिभः
वीर्णवस्रो
प्रमुत्वाद्वियति बहुतरं स्रोकसर्व्यां
प्रमुत्वाद्वियति बहुतरं स्रोकसर्व्यां
प्रमाति ॥"

यः।
ा स्थायिमावस्तु वीमतः वध्यते रसः।
तिमहाकावदेवतोश्यसदाह्वः॥
मतम्।

तनेव क्षमिणाता दिखदीपनस्टाइतम ।
निष्ठी वनास्यवलनम्बसङ्गोचनादय
व्यनुमादास्त्र मतास्तव सुव्यानिचारसः ॥
मोद्योरपसार व्यावयो व्याधिस मरणादयः॥
वया,—

"उत्ज्ञात्त्वात्वातां प्रथममय पृथ्तसध-भूयां सि मांसाः

संप्रस्मिक् एष्टपिष्टाद्यवयत्रसलमास्युपप्तीनि जन्धा ।

चानाः, पर्यस्तनेत्रः प्रकटितहमानः प्रेतरङ्कः करङ्काः

दङ्कस्थादस्थितंस्यं स्थपुटमतमपि क्रयमण-स्थमित ॥"

याङ्गतस्य ।
"याङ्गतो विस्तयस्यायमावी गत्यकंदैवतः ।
यीतवर्णो वस्तु लोकातिममालस्य मतम् ॥
गुणागां तस्य महिमा भवेद्दीपनं पुनः ।
स्तमः स्वेदोश्य रीमाचगहदस्यर्थसमाः ॥
तथा विज्ञातिसाया यागुभावाः प्रकीर्तिताः ।
विज्ञादिसायम् निष्ठादि यभिचारिषः ॥"
यथाः

"चित्रं सहानेव वतावतारः ज्ञा कातिरेषाभिन्नेव भिद्रः । जोकोत्तरं विश्वेसको प्रभावः काष्याकृतिन्तिन एव चर्मः ॥"

शालखः। "विवेदस्याविभावोऽस्ति शालोऽपि ववमी

तथा च

प्रान्तः धमखायिमात्र उत्तमग्रहतिस्मितः।
कृत्देन्द्रस्ट्रस्टायः श्रीनारायणदेवतः॥
व्यानिण्यादिनाष्म्यस्तुनिःसारता तु या।
परमात्मस्ट्रपं वा तस्यालन्तनिष्यते॥
पुण्यात्रमहरिचेत्रतीर्घरन्यवनाद्यः।
महापुर्वसङ्गाद्यास्त्योद्दीपनस्टिण्यः॥
रीमाचाद्याचानुभावास्त्यास्यःभिचारिणः।
विकेदस्वैसर्गमितसूत्द्याद्यः॥"
यथाः—

"गहीं वा हारे वा कुसुमण्यने वा हवदि वा मणी वा लोहे वा बलवित रिपी वा सहिद वा। द्रेण वा लेखे वा मम समझ्यो यान्ति दिवसाः कित्त पुण्ये र एखे प्रिविण्यवित्वि प्रत्यमतः ॥" इति का व्यपका प्रसाहित्यद्रपेणे ॥ विश्वेष विस्तृतिस्तु साहित्यद्रपेणे हती वपरिच्हें दे प्रण्या ॥ तन्त्रप्राच्छे र प्रवा । तन्त्रप्राच्छे र प्रवा । तन्त्रप्राच्छे र प्रवा । स्वा साहित्यद्रपेणे हती वपरिच्छे दे प्रण्या । तन्त्रप्राच्छे र प्रवा । स्व साहित्यद्रपेणे स्व स्व साहित्यद्रपेणे र प्रवा । व्या । न्या । न्या ।

भैरव उवाच।

"क्रियाकाख्यक्रवयने तलं वसुतरं भदेतृ। किष्णिसस्यग्रेतेयां संचिपात् वस्यासि ते॥ काख्याख्येनवर्सा योगे चास्यै रताः स्मृताः॥ वस्यादग्रमकारा दि विद्यादाः परिकीर्षिताः मक्तियोगे वद रसा क्रितवे विश्वय स्मृताः॥

रचमादा रसा देव पचपचाग्त स्टना मेद रसाना वच्या म ऋसुष्यावहिता । प्रयः प्रकार्वीरकर्णचास्वीज्ञस्यानका.। बीभत्सः ग्रान्तको रौडो नवधा कायग्रास्तरे। यसञ्च निवसचीव आसनं प्राणसंबसः। प्रवाहारी धार्गा च धानं समाधिर्द्धा ॥ योगपाकी महादेवि कथिता विस्तरान् प्रिये। क्टन्ट: पादी च वेदख मुखं चाकरणं सहतम्। भिचा बागं महिपानि। इस्तै कल्पोरथ कथते। च्वोतिषं देवि तद्वेचं निकत्तं स्रोचस्त्रते। चाङ्गानि वेदास्त्वारी मीमांचात्रायविक्तरें:॥ धर्मभाक्तं पुराणच विद्या होताचतुई भा। चायुर्वेदो धरुर्वेदो गान्धवाचिति त चयः॥ व्यर्थास्त्रमभायुक्ता विद्यारादश्या रसाः। सननं कीर्भनं ध्यानं सारणं पादस्वनम् ॥ छाचेनं वन्दनं दाखं सरकामात्मसमपंगम्। इत्यं दिवि नव रसा भक्तियोगे प्रकीर्तिता: ॥ सग्गन्धवनिताश्यावस्त्रालङ्गरमानि च। किथिता: परमेशानि विषये ऋतवी रसा: । खाद्याः पचरसा गौड़ी मार्थ्य सुफलशस्यकाः। र्नेषु रसभावका ये ते वै रसिकः! स्ट्राः॥ स्वविधि जेपविधिदे यशोधनिको विधि:। वास्त्रमाननिकी पूजा विधिक परमेश्वरि।॥ पुरुव्याविधिद्वि । वामीकाण्टानि पञ्चधाः। चिया क्र**ख विधिद्दें वि! प्राप्त: शार्य दिनन्तथा**। चातुभ्य रमान् संवान् क्रियाकाराई विधाय च चाधकः स्थिरचित्तेन कुर्यात् पूर्णासिवेचनम्।' इति वासकेन्द्रतन्त्रं चय:पद्धाधात् पटल:॥

देयुगान ।
"मन्त्रप्रकथनं नाय । देव प्रकथनं कथम् ।
नित्तद्वानां वचनिश्वनं मोहयनीव मे ॥
सान्पृतं नंश्यक्टेंदकारणं मृहि मे प्रभी । ॥
खाद्यं ग्याच्यं ग्याच्यं हि स्वणात् कौतुकं महत्॥

भेरव इवाच। तन्त्रीतं वेदवाक्यच सर्वज्ञानस्य कारणम्। मेरं रसानां बच्यामि इत्युष्ताविद्यासती। प्रदृष्टी वीरती प्रीयसासिंसी कर्माहय:। स्दङ्गारादिष्टगादिष अपि स्दङ्गारती भवेत्। प्रजारस्तु यहा देशी परमार्थक स.चकः।। तदेव परमा शान्ती रदलं संप्रपदात ॥ तियां अकरणार्थन्तु क्ष्यण प्राणाधिके । स्वि। मार्द विना भरीरस्य न गतिविद्यति प्रिये ! ॥ क्रन्दना वंदमार्गं तु प्रविशेष्ट कराचन ॥ चालक्कारं विनाक्क्स्टो न श्रीभंत प्रियंवदि ॥ चत्तुः परोचभेरः स्थात् क्योतिः शास्त्रं तथेवन चन्द्रसम्बद्ध यहणात् च्योतिः प्रत्यचतामियात् वेदशासा दिरुक्तं सान् शासाभित्रं स वायत गानकार्ये अवसास भक्तिभैवति बद्धारि ॥ तदेव गागहायश्च सुखनाधिकयोर्भवत्। गार्ग दिना न हुळं छात् नृत्यं गानेन जावते ॥ शिकाशास्त्र नाटकादि कर्य स्मृतम्

वेहा: षड्ङ्गसहिता: महायास्त्रागतत्परा:। त्यायेन साह भीमांसा ब्रह्म निर्णीयते घुवम् ॥ ब्रह्माने तु जीवस्थ परमाताविचारसम्। धुमेन्द्रास्त्रामुनारेग व्यवस्थादिनिं रूपितः॥ प्राणाखानि तेनीव जायते सततं प्रिये।। व्रक्षानन्द्रपरी जीव चात्सनंरचगोत्स्कः॥ चायुर्वेदं धतुचेदं मान्धर्वष समयसंत्। चनुसन्धानतो इति पूर्वज्ञानी च साधकः॥ मधुनेचुरसनीव दृश्धाहिपलध्यकी: रे गत्मात्यादिना देवि । वस्त्रालङ्करणादिना ॥ श्रयायां वनितारू पंपुजये ज्ञार्भिकाम्। वितापूजने देवि ! प्रङ्कारी रसमाधनम् ॥ पूजनं अभेका रूच पचधा तत्प्रकी रिनम्। तसर्वे साधयेदीरी देशी सम्यामिहेतवे॥ पुजने नवधा भक्ती रसीझासच्च जावते। तदा योगं समभ्यस्य समाधिस्यो भवद्यति: ॥ खतर्व महिशानि । पुरेव कथिनं मया। चारुभूय रसान् समान् पमाप्याधानः पिये।॥ विषये कम्मेकार्व्हेषु निष्कामी भवति प्रियः।। निष्यामे फलमाच्य्य तेन छछति देवता। देशी देश समाध्यत न च कमे परिविज्ञत । दिशां क्रियां समाधीवं देवीयाचा दिक्सीया।। पृक्षेत्रानरमानन्दात् जीवस्ता सवद्भवम्॥" दिति वासकंचार्तको चतु:पञ्जाधान् पटल:॥ रसस्य परत्रज्ञस्यस्यत्वमप्यक्तम् । यथा,--"र्मो वं मः।" इति श्रुति:॥ मन्यामकरिष। "यापी चौती रसीश्चर्त प्रसः।" यन प्रासण-

सर्वाचे हलायुधः॥ "स यव प्रसारूपी मार्गे रसः हण्यचीवधादिषु स्वावंग्य च स र्व र्स-रूपेंग वसतीलायी:। तथा च योगियाच-

"रुचीवधिष्टगानाच रसरूपेण तिरुति॥" श्रीमद्भगवद्शीनायामधि ।

"रची। इसप्स को केय इति॥") विषम्। (यया, सुद्रारान्द्रसं २ चार्न्ने। "ये मन्त्रेय रसेयुच प्रशास्त्रिय ते

मानिता: ॥['])

भौर्यम्।गुगः। रागः।(यथा,— "कविता की मलवर्गता रसयति रसिकं रसन मिलिता। सा यदि दुर्जनहर्से पतिवा प्रतिपद्भया संप्रयमया ॥" इत्युइट: ३)

दव:। इत्यसर:।३।३।२,१६॥ मन्दर्य:।

(तलकाबी चया,---

"विदान् गोल: पित्हकच पित्हों वीली रनी र्य: a")

जलम्। (यथा, रघो। १।१८। "प्रजानामेव भूळर्थं च तान्धी विवसमहीत्।

^{यह्} अगुगतुतसर्माहते हि रखंरवि° ॥") मारद इति मेरिनी। 'तन रसप्राचान्य अल्पमाचीपयीमित्वादर्चेर्पसङ्गत:। चित्रमारीग्यदायित्वादौषधेग्योवधिको रसः॥ साध्येषु भेषजं सर्वभीरितं तस्ववेदिना । अकाश्चेत्राप दातची रमीवनः श्रेष्ठ उचाते ॥ इतो इन्ति जरावाधि स्चिईतो वाधिघातक:। वङ्ग: खेचरतां धर्त्ते कोश्न्य: स्त्रतातृ क्षपाकर:॥" व्यथ रसएयायमाहा "रसेन्द्र: पारद: सूत: स्तराजञ्च स्तक:। भिवते जो रस: सप्त नामान्येवं रसस्य तु॥" मनाक्तरम्। "भिववीजंरस: स्नत: पारदः समिन्नत:। एतानि रसनामानि तथान्यानि यथा शिवे॥" यथा शिवे इत्यनेन शिवपर्यायागासपि र्स-वाचकत्वम्॥ 🗱 ॥ त्रय रतलच्यम्।

"चन्तः सुनीलो बहिरुज्जुलो यो

मध्याद्वस्र्यंप्रतिमप्रकाष्यः। श्की व्यथमः परिपाखर्च चित्रो न योज्यो रसकर्म्ससङ्घी॥ नागो वङ्गो मलो विद्याचलाच विषे गिरि:। व्यसद्धासिमेहारोषा निसर्गः: पारदे स्थिताः ॥ वर्ण कुछं तथा जार्च दाहं वीर्यस्य नामनम्। मरगं जड़नां स्कोटं कुर्जन्येत क्रमावणाम् ॥ तस्तादसस्य संपाद्धिं विदध्याद्वियनां वरः। शुद्धोरयमस्तं साचादीघयुक्तो रसो विषम्॥" "भूतं यचाभूतं वापि पविविशहभूव च ! पर्चितं या पल चेव पलाई कर्षमेव च ॥ कर्वाद्यनो न कर्त्तवो रमधंस्कार उत्तम: । प्रयोगियु च मर्वेषु यथालामं प्रकल्ययेत्। युभेशह विष्णुं परिचित्य कुर्यात्

सम्यक्जुमारीवट्काचेनच । सुलोहपावागमसुद्भवेशस्त्रन् हर्ष् च वेदाङ्गलिशभैमाचे ॥ सुतप्रखब्बे निजमलयुक्तां विधाय रचां स्थिरसारबुद्धि:। चानगरितः प्रिवमितियुक्तः समाचरेन् कम्सर्सस्य तज्ज्ञ: ॥" "व्यवीरेभ्योश्य बीरेम्यो घीरबीरनरेभ्यस । सर्वतः सर्वसर्वभयो नमस्ते रहरूपिभ्यः ॥"

इति रचामलः॥ इति वैद्यक्रसन्द्रसारसंग्रहे चारणमार्णाध-कारे॥ विस्तृतविष्टतिरस्य पारदश्रव्देशभिहिता॥ ज़िरालम:। तत्पर्यायो यथा,— "कपिनामा कपितेलं सिनिमं कपिलचलः। तुरुको स्तिमुक्तच पिखाते: विक्रको रमः॥" हिङ्गलम्॥ तत्पर्शायो यथा,—

"रत्तं मर्कटशीर्घच चिङ्गलं दरदी रसः॥" इति वैदाकर नमालायाम्॥)

रसकः, पुं, (रस-। संज्ञायां कन्।) निष्कृ।य-मांव:। इति ईमचनः। ३। ००। रसकपूरं की, कपूररसः। रसकापूर इति भाषा यथा "वज सिंदा ग्रीयन

शुह्र स्तयमं कुर्यात् प्रत्येकं गैरिकं सुधी:। इषिनां खटिकां तहत् स्मृटिकां सिन्धुजन्त च वर्षीकचार्णवर्षे भारत्मक्षकम्। सर्वास्थतानि संच्यर्थे वासमा चापि शोधवत ५ खटिका खड़ी। स्प्टिका पिट्करी। सिन्धु जना के लेवन्। वर्खी के तच्चा खत्। वर्द्धा वर्डर। चारलवर्ण खारीलवर्ण। भारतस्त्रक च्छतिका काविसमाटी। सभिख्मीर्धृतं स्तं यावद्यामं विमहितम्। तच्येमहितं स्तं खालीमधे परिचिषत्॥ तखाः खाल्या सुखे खालीसपरां धार्यन्

सवक्तकुडितन्दरा सुदयेदुभयोर्म्सुखस् ॥ चं प्रोच्य सहये द्वयो सूय: सं प्रोच्य सहयेत्। सन्य विश्रोष्य सुद्रां तां स्यालीं चुल्यां विधार्यन चिपिं निरन्तरं ददाद्यावहिनचतुष्यम्। चाङ्गारोपरि तद्यन्तं रचेंद्यताद्वनिंग्रम्॥ श्रिहार्येद्यन्त्रभूईस्थालीगनं रसम्। कपूरिवन् सुविसलं ग्रहीयाद्गुणवन्रस्॥ तं देवकुसुसचन्दनकस्रीकुकुसंयुक्तम्। खादन हरित फिरङ्गं खाधिं सीपहवं नपि -विन्द्रित दर्देहीं सिं पुष्टिं बीधीं बलं विपुलम् । रमयति रमणी शतकं रसकपूरिस्य स्वकः

सत्तमम् ॥" इति भावप्रकाशः॥ 🛪 ।

च्यपिच।

"ग्रेरिकतुरवीखटिकासिस्वग्रङ्जं रजंक्क्रस्टदम् . प्रकेतं हर्ह्यामाधायान्त्रीपरि धनं स्थाप्त,। कुड़विस्तीव्य तरूई देथा हरडीतदास्य पान-

चय तस्रवेर्मुदां इता तस्थे हुता भनो

अभैगप्यह्मप्रसितेद्द्शिरनुनातिदुक्षेलस्थूर्लः चार्यं ऋमेण द्याद्गुरुद्धि तवर्क्षना हिनिश्रम्। तदनु नती यक्तवराद्युक्या कपूरसिमं छन्। चाराय काचकुमी निघाय नवसादरं ददान्। संसही चाय काष्ट्रीर्डाफी खर्ज मिले: पचेत प्रस्। चुक्तीडमम्बसध्यं वितस्तिचतुराङ्कत्वकाभ्रन्। कर्त्रयं कसदहनं तद्यः प्रच्यालयेकाध्यम्। प्राणिधवलस्परिलयं दुक्या संग्रह्म रचवंह-

वलां वलाई वा गुड़िन जी ग्रेन री गिगे इद्यात्। दुम्बोदनन्तु पर्था दंथं तसी च तास्त्रम् ॥ हरति समस्तं रोगं कपूराखो रसो वृष्णम् ॥ फिरङ्गलरिके प्रशी चक्त कुष्ठ स्वानानी-विकासनिवाश्वासन् अस्त नामिष्टियदः । ह्वर्णवस्वर्णे अन् वन ह्वाप्ते चस्तरः समस्तादतः करो रसप्रतिः स कपूरिकः: ॥" ययानार्म्।

"टङ्क्ष्यं मधु जाचाय जर्या गुङ्कायुती रसः। महयेत शङ्ख्याविहिंगीय धार्ययम पुन

रसर्ग, क्यी स्की, (रस्थते रसधयनेग वा। रस+

करिंगे च्युट्।) जिज्ञा। इति मेदिनी॥ साच

```
सादरं पारदाचतुर्योग्रामिति सर्द्वतः। गाङ्जं
महिलोग इति भाषा। ग्रेपं साष्टम्।
द्विदेशकाशः॥ (तथा च।
हिं पश्चिपटु प्रशाहसमलं वच्चृत्वृता नैकप्रः
धातुमतं खटीकवलितं तत्संयुटे रोधयेत्।
गत्तस्य वास्य च तवे प्रव्यांकः वर्षः
याह्य मधेन्द्रकृत्द्धवलं भक्तोपरिस्यं प्रनि:।
व्हित्यं लवङ्गस्हितं प्रातः प्रयुक्तं भचेत्।
रेचयति द्वियासमस्तत् पैयं जलं भीतलम्॥
डुन्ति च दक्षराविध विधं धान्धासिको
                          सासिकम्।
ोर्संगरतं समेन्द्रकृटिनोग्हुतच ताला-
                           लिकम्॥"
। सुधानिधिरस:॥ * ॥ रकपूरिमिति रस-
री कार: । खेतभस्त इति चन्द्रिका । इति
त्रसन्द्रसारतंत्रहे चारणमाराणाधिकारेः)
रं, क्षी, कर्पूरम्। इति चारावली॥
पूर्णब्देशस्य विवरणं जातव्यम्॥)
्क्षी, बोजम्। इति राजनिर्धेयटः 🖁
🤃 पु, गन्धर्सः। यथा,—
तान्त्री गन्दरती गान्दारं मसिवर्डनम् ॥"
                  इति विकाखशीय: ॥
।कः:, पुं. (इसगत्स + खार्चे कन् ।) ग्रन्य-
;। इति ग्रब्दचित्रका। ग्रन्थक:। इति
ननिर्धेष्ट: ॥
, की, रसाङ्गनम्। दसमरः॥ (तत्पर्यायो
।, भावप्रकाशस्य पूर्वस्थः प्रथमे भागे।
। इतन्तार्च्यशेलं रसगर्भव तार्च्यवम्॥")
इलम्। इति राजनिर्घण्टः 🕪
पुं, ( रसं रसस्य दोषावच्च शक्तिं इन्तीति।
ने टक्।) टङ्क्याः। इति राजनिर्घेष्टः॥
क्ती, (रसाव्याधते इति। जन् + डः।)
म्। इति शब्दचन्द्रिका॥
. पुं. (्रसाच्चात:। जन्⊹ड:।) गुड़:।
राजनिर्वेष्टः । (यथा, सतुः ।१९।१८८।
शदाजानां सस्वानां रसजानाच सर्वधः॥")
कीट:। इति हैमचन्द्र:॥ ( रसजाते, त्रि ।
तर्ज पुरुषं विद्यादमं रचीन् प्रयत्तः ।
ान् पानाच मतिसानाचाराचाष्यतन्त्रतः॥"
इति सुश्रुते सूत्रकानि चतुईश्रीश्याये ॥)
खी, (रसं जानातीति। ज्ञा + कः। टाप्।)
ा। इत्यमरः । (गङ्गाः इति काशीखाछ।
। २४६॥) रसवेत्तरि, चि॥ (यथा, रघौ।
```

"यो हमञ्जूमाक्तननिः खतानां

[स्]स्ती रसात

खन्दस्य मातुः पयसां रसज्ञः ॥")

वासेघो

वाम् ४६ ८८

| रसहालिका, की, (रसं हालयति इति । हल 🕂 | विच् + खुल्। टापि अत इलम्।) पुर्वे चुः। इति राचनिर्धग्ट:॥ रसद्रावी, [न] पुं, (रसं द्रावयतीति। ह+ शिच + शिनि ।) मधुरजसीर:। इति राज-रक्षधातुः, गुं, (रसात्मको धातुः ।) पारदः । इति राजनिर्घेग्टः॥ (बास्य पर्यायादिर्येषा,--"र्यायनार्धिभिलोंकै: पारदी रखते यतः। ततो रच इति प्रोत्तः च च धातुर्ण स्टुतः ॥ पारदो रसधातुच रसेन्द्रच महारसः। चपल: प्रिववीयंच रस: छत: प्रवाक्य: ॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्य प्रधमे भागे ।) रसधेतुः, स्त्री, (रसकस्थिता घेतुः ।) दामार्थे-चुरसनिस्मित्रधेनु:। यथा,— चीतीवाच। "र्सचेनुं महाराज क्ययामि समासतः। चानु लिप्ते सहीए छे कथा जिनकुशास्तरे॥ रमस्य तुघटं राजन् संपूर्णमेच वस्य च। तहत् संकल्पयेत् प्राज्ञ अतुर्धा ग्रेन वत्स्वम् ॥ दचुरखभयाः पादा रजतचुरसंबुताः। सुवर्णे अङ्गाभरणां वस्त्रपुच्छां प्रतस्तनीम् ॥ पुष्यक्षन लसंयुक्तां भ्रक्रिस्खि त्रिक्टिकाम्। दन्ताः वनमयास्तस्याः गृष्ठतान्त्रसर्वो ग्रुमाम् ॥ पुष्परोमान् राजेन्द्र सुक्तामल वते च्याम्। सप्तत्री हिससायुक्तां चतु हिंचु च दीपिकाम्। सब्दींपखरचं युक्तां चव्यगन्यादिवासिताम्। चलारि तिलगाचानि चतुहिंचु निवेश्येत्॥ बस्यो वेदविद्वे श्रीवियायाहितायये। पुराखने विशेषेण साध्यक्ताय धीमते ॥ ताद्यभाय प्रदातका रसधेनु: कटब्दिने। वर्वनचगरुताय श्रीवियाय बुट्बिने 🛚 रसधेतु: प्रदातचा सर्वकामेग निखदा। दाता खर्ममवाप्नीति खर्व्वपातकविर्श्वतः ॥ दाता च गाइको वाय यक्तकालमभीजन:। सीमपानक लंतस्य सर्वकतुपलं लमेत् ॥ दीयमानान्तु पायन्ति ते यान्ति पर्मां गतिम्। घेतुच पूजियलाये गन्यधपस्रगादिभि:॥ पूर्वोक्तीरेव मन्त्रीक्त ततस्तां प्रार्थयेत् सुधी: । प्रार्थनापूर्व्वकं सक्ता दिचाय्याय निवेद्येत्॥ दश पूर्व्यान् परांचीत चात्मानचेक विश्वसम्। प्रापयेत् परसं स्थानं खगा वित्तंते पुन: 🛭 एका ते कथिता राजन् स्मधेनुरहत्तमा। दरख च महाराज परं स्थानसवाप्रृहि॥ य इदं पठते निर्लं ऋगुवादय भक्तितः। सर्वपापविनिम्तो विष्णुलोके महीयते ॥" इवादि नारा हपुराये केतो पाखाने रस धेनु-साहासंग समाप्तम्। र गुं, (रसेव च्येष्ठ:।) सधुररस:। इति रसर्न, क्यी, (रस्+भावे खुट।) खादनम्। र्दात मेदिनी । यदा प्रदन्य हिता

जलेन्द्रियम्। यथा, — "निखताहि प्रथमवन् किन्तु देसमयौनिजम्। इन्द्रियं रसनं सिन्धुर्हिमादिविषयी सतः ॥" इति भाषापरिच्हेदः ॥ "प्रथमविद्ति एथिया इतेलायें:। तथा हि चलं द्विविधं नित्यमनित्यस। परमानुरूपं नित्यं द्राशुकादिकं सर्वमितियम्। अवयवसम्बेतना-निव्यनसमि चिविधम्। श्रीरेन्द्रियविषय-मेदात्। किन्तु एचिकीतोययोयों विशेषस्तमाह किनिस्ति। अयोगिन भेने यथै:। जलीयं प्ररीरं व्ययोगिनं वर्णलोके प्रसिद्धमिति। इन्द्रिनं रसनं जलीयम्। तथा चि रसनं जलीय गत्याद्ययञ्जनत्वे सति रचयञ्जनत्वात्। ग्रान्त-रमाभियञ्जनोदकवन्। रसनासन्निकर्षे यभि-चारवारणाय द्रवलं हेती देवम्। द्रभैयति सिन्धुर्श्विमादिरिति । सिन्धु: सप्तत्र: डिमं तुवार:। चादिना सरिकासारकरकादि: भव्वो याद्य:।" इति सिद्धान्तमुत्तावकी ॥ रसना, कारे, (रस + युच्। टाप्च।.) जिज्ञा। इत्यसर:॥ (यथा, भागवते। ६। ४। १६। "त्रागम तलाइसरीजसीर्म श्रीमत्त्रसा रसनां तद्पिते॥") तस्याः शुभनचर्णं यथा, — "ती द्या दंषाः समाः श्रेष्ठा विकारका समा श्व द्या दीर्घा च विज्ञेया तासु: चेतो धनचये।" दिति गारुड़े ६६ चाध्यायः । चायमते रसनेन्द्रिययास्त्री रसी रसलाहिः सहित:। यथा,---"रचस्तु रचनायाच्यो मधुरादिरनेकधा। सप्टकारी रसक्ताया नित्यतादि च पूर्वनत्। बागस्य गोचरो गन्धो गन्धलाहिर्घि सहतः। तयारनी रचक्रायाक्तया ग्रव्ही । पच श्रुते:।" इति भाषापरिचंदः । "तयारस इति रसवादिसच्चित द्रव्यये:।" इति सिङ्घानतमुत्तावर्ली ॥ श्रा राखा। इति मेदिनी । (चाखा: पर्यायी वया,--"रास्ता युक्तरसारस्था सुदद्दारसनारसा। एलापणी च सुरसा सुगन्या श्रेयसी तथा॥" इति भावप्रकाप्रस्थ पूर्व्यखब्डे प्रथमे भागे।) गन्धभद्राः इति ग्रब्दचिन्द्रका । काची। इति े डेमचन्द्रः ॥ (बघा, रघो । ७ । १० । "कस्याचिदासीद्रमना तदानीं चनुष्ठमःतापितस्त्रभेषा ।") रच्नु:। इति संचिप्तसारी खादिष्टति:। रसनाथ:, पुं, (रसानां नाथ: श्रीष्ठ इसस्य ।) मारद' । इति राचनिर्वेग्ट' ॥

रचाना नायक नेता र**साय^ता**

तयस्यम्

प्रिव

विद्याविष्ठाः

रससि

बेहनकतिरि, नि॥ इसने चिका, खरी, (रसो ने चिमिव तदस्यस्या इति। रसनेच + ठन्।) सन: शिला। इति हिमचन्द्रः ॥ (मन: ज्ञिलाग्रन्टेंग्सा गुणादयो सेवा: ॥) इसपाक्रजः, पुं, (रसपाकात् जायते इति। जन्+ द:।) गुड़:। इति राजनिधेयु:॥ रसपंतः, एं, (रसो जलं फ्ले यस्य रचयुक्तं फल-मस्येति वा। भाकपार्थिववत् मध्यपदलोपौ समास:।) नार्भिलयुचः। इति श्≪र्बा-वली॥ (ना(रकेलभू न्देश्स विशेषी विशेष:॥) रसभवं, क्षी, (रसात् रसे वा भवतीति।) भू + अस्।) रक्तम्। इति राजनिवेखः। रसमझरी, स्त्री, (रसानां मझरीव।) नायक-नाविकाभेद्कग्रस्विष्ठाः। यथा,--

र्वा प्रकास्त्रते श्रीमर्भातुना रसमझरी ॥" इति तस्य हिनीयः शोकः। रसमयः, चि, गसस्यरूपः । रसात्मनः रसम्बद्धात् मबट्डबर्यन रिष्यतः ॥ (यथा, भागवते । ३ ।

"विद्वालनमनोस्द्वरस्यासङ्ग्रेतवे।

"बाधताको रसमयं कालमायोध्योगतः॥") रसमर्थनं, ज्ञी, (रतस्य पारदधातोमेद्नम्।) पार्द्ववणम्। यथा,—

"इधिकाचर्णचृणाभ्यामादौ मईग्रो रसस्तः। दशा गुड़ेन मिन्युत्यराजिकाग्रहधूमके: ।"

> "कुमारिकाचित्रकरत्त्वकंपीः सते: कवायेट इतीविभित्रते:। पाल जिले गापि विमहिती रची दिनचयं सर्वमलेविसुचर्त ।"

इति भावप्रकाशः रसमार्गं, की, (रचख पारदस्य मार्यम्।)

पारदस्य मार्थम्। वथा,-"धमसारं रसं तहिरं शत्यकं नवसाहरम्। यामेलं महीयर्खेभागं छला सम समम् । काच्यू यां विनि: शिष्य ताच स्ट्वस्तस्या। विकिथ परिता वसे सुद्रां दत्वा विश्वीषयेत्। स्थ:सिक्दिपितरीमधी कूपी निवेशयन्। पिटरीवालकाप्रेभंत्वा वा सूपिकामलम्॥ निवेध्य मुल्लां तंदधी विद्वं क्वार्था महने: ग्रानै:। तसाद्याधिकं कि चिन् पावकं च्वाल यत् केमात्। र्वं दाद्यभिर्वामे (स्त्रेयते रच उत्तम:। स्मोटचेत खाङ्गशीतं तम्हर्गं गत्वनं खेलेत्। अध्याच स्तं स्तं रहीयात् तन्तु माचया। बधोचितासुयानेन सर्वकर्मसु योजयेत् ॥"

इति भावप्रकाशः॥ रमम्बर्धनं, क्रीः; (रयस्य पारतस्य म्ह्यूनम्।)

र स्यक्षाचरतम् येया, शक्र 'नुरुषक ि

स्ततं खतेन यूवेण वारान् सप्तामिम्यक्तंयेत्। इत्यं संम्यक्तिः इतस्य नेत् वप्तापि कच्चकात्॥" इति भावप्रकाशः ॥

(तथास्य विष्टति:।

"गन्यकेन रसं प्राजाः सुद्दं महैयेद्धिवक्। कज्जलामो यदा ऋतो विचाय घनचापलम् । इश्वते भौ तदा ज्ञेयो मृक्तिो रसकोविदे:। खसौ रोगचयं इन्धादनुपानस्य योगत: ॥"

इति म्हक्तम् ॥ 🕸 ॥ इति वैदाकरसेन्द्रसारसंग्रहे जारश्वभारणाधि-कारे।)

रसराज:, पुं, (रक्षानां धात्नां राजा इति। "राजाइ:सिखिथाटम्।"५। शहर्। दति टच ।) पारदः । रसाञ्जनम् । इति राजनिषेखः ॥ रसके हः, युं, (रसान् ऋपरान् वातून् केज़ीति । लिइ+पचाद्यम्।) पारदः। इति राज-निघेस्ट: ॥

रखनती, व्ही, (रसी विविधखादारमी विद्यतेश्खा-मिति।रच+"रचारिभ्यच।" ५।२।६५। इति सतुष्। सस्य वलम्।) सहानसम्। द्रव्यसर: ॥ (यथा, सांख्यतत्त्वकौसुद्याम् । ५ । "यथा धुमादद्विसामान्यविश्वेतः पर्वते अह-भीयते तस्य च विद्वतमास्यविश्वेषस्य ख-अस्य यो विद्विशिषो हरो रचवळाम्॥॥॥") रसविधिष्ठे, चि॥ (यथा, चार्यासप्तप्रती । ४६८। "रोघोश्य रचवतीनां न कर्कशो वा चिरास-बंन्धी वा॥")

रसधोधनं, स्ती, (रस: फ्रोध्यतेश्नेनेति। प्रुच् + बिच् + खुट्। रसं पारहं प्रोधयव्यनेनेति वा।) टङ्क्यः। इति हमचन्दः ॥ (रस्य भीधनम्।) षारदशुडि:। यथा, — .

"कुमारिकाचित्रकरत्त्वरर्थेः कते: नवायेव इतीविमित्रिते:। पसिकेखापि विमर्हितो रखी दिनचयं सर्वमलैंबिन्चिते ॥ र्वं कर्रार्थतः स्तः घराष्ट्रो भवति निचितम्। बक्रीषद्रीक्षवायेण खेदित: स बनी भवेत्॥ सर्पाचीचिष्यकावन्यासङ्घारे: खेदिती वली। सत: सपावकहावै: खिन्न: खादतिदीप्रिमान् ॥" इति भावप्रकाशः॥

(सतान्तरम्।

"जयन्या वहुँमानस्य चार्त्रकस्य रसेन च। वायस्यास्यानुपूर्वीयवं सद्भं रसभोधनम् ॥ र्घा प्रक्षेत्रप्रतावना है वेत् सरसेन च। यावच शुष्कलां याति सप्तवारं विचल्तासः॥ उद्यक्षोग्णारनाचेन सङ्घाके चालचेत् सुधीः। सर्वदोषविनिर्मेतः सप्तक्ष्वविजीतः॥ जायते शहस्ति। यं युन्यते सर्वनकीसु ॥ इति वैद्यकरसेन्द्रधारसंग्रहे जारसमारसाधि-

रमांचन्द्ररें, की, र्यवातं खिन्दरमिति। · "युड्डस्तस्य यह्नीयाद्भिषम्भागचतुष्टयम् । युद्रगन्यस्य भागेकं तावत् ज्ञाचिमगन्यकम् ॥ चायवा पारदस्याई यहगत्वसमेव हि। तयो: कञ्जलिकां कुर्याहिनमेकं विवर्ञयेत्। ग्हितां वाससा साहें कुट्यंद्वियत्रतः। तया वारचयं चन्यक काचकूपों प्रखेपयेत्।

न्हत्तिकां प्रोषियत्वा तु कूष्यां कच्क्रिकां

तां कूपीं वालुकायके स्थापयिला इसं पचेत्॥ स्राप्तं निरन्तरं ददाद्यावहिनचतुष्टयम्। ग्रह्मीयादूर्वसंतमं सिन्ट्रसट्सं रसम्॥" इति भावप्रकाद्यः॥

(सताकारम्।

"एथक् समंसमं जला पारदं गत्सक्तथा। नवसारं घुमसारं स्फटिकं याममाचकम् ॥ निल्रसेन संसर्ग काचनूष्यां निवेश्योत्। सुखे पाषाणखटिकां इत्ता सुद्रां प्रवेपयेत् ॥ सप्तिमिन्देत्तिकावस्त्री: एयक्संधी्था वेष्ट्येत्। सिच्हितायां खदस्याल्यां क्रापिकां तां निवेश्येत। पूर्येत् सिकतापूरेरागलं मितमान् भिषक्। निवेश्य चुक्तां दहनं भन्दं मध्यं खरं क्रमात् ॥ प्रज्वाच्य दादमां यामं खाङ्गभीतं समुद्धरेत्। स्फोटयिला तु सुक्ताभन्दई लग्नं विलं स्वजेत्। व्यथः स्वं रवसिन्द्रं सर्वरोगेषु योजयेत्॥"

इति रससिन्द्रम्॥ इति वैदाकर्सेन्द्रसारसंघ है जार्थमार्था[ध-कारे।)

रसस्थानं, ज्ञी, (रस: स्थानमाधार उत्पत्ति-खानं यखा रसखा पारदखा स्थानमिकेने ।) हिङ्गलम्। इति अव्दचन्त्रिकाः॥ अर्रोरस्य र्मखन्यः। तस्य प्रमाणं रसम्बद्दे दरवाम्॥ रसा स्त्री, (माघुर्थादिरूपो विविधो रसी ३ स्वाया स्वा-मिति। "चार्श्वचादिभ्योऽच्।"५।२।१२०। इति अच्। रसति ग्रव्हायते इति वा। रस्-चन्। टाप् च्।) पृथिवी। इत्यसरः। रचना। (तत्पर्यायो वया, भावप्रकाषी ।१।१। "राका युक्तरमा रखा सवद्दा रसना रसा। एलापर्यों च सुरसा सुगन्धा क्यसी तथा ।") पाठा। (अखा: पर्यायी यथा, भावप्रकाशे।१।१। "पाठा व्यवस्वती च प्रांची ना पापचे कि का। रकाञ्चेतारया प्रोत्ता पाठिका वर्रातक्तिका ॥" ग्रह्मकी। (अखाः पर्यायो यथा, — "श्वको गजमच्या च सुवद्दा सुरभी रसा। सहेर्या कुन्द्रको वसको न बहुसवा॥" इति भाषप्रकाग्रस्य पूर्वस्थरहे प्रयमे भागे ॥) .कङ्गः। इति मेदिगी। दाचा। काकोली। इति भ्रव्दरतावजी॥ (रसासजम्। यथा,

"रमा दिशाच प्रतिनेदिरे चना पेतु चितौ ंगापहरू चेता राज्य सम्बोता राज्य

भागवते। १०१ 🗧 । १२।

गती में चितिनंभिः श्रायमाना रसं गता॥" ां रसातलं गता।"इति तहीकाशं खामि-ाः॥ नदी। यथा. चर्यादेदे १९११२ १११२। भी रसां चोदसोदः पिषिण्लयः॥" ां नदीम्।" इति तङ्काखे सायगः॥) ., ए, (खनतीति। छन् विदारे + खन्। गा भूमेः खनः।) कुकुटः। इति प्रव्य-का॥ ने, क्षी, (रसानां चप्रचं रसस्य चर्यो ते इति या। चन् + छः।) रसाङ्काम्।

राजनिषेत्रः ॥
, की, (रस्नातमञ्जनं रात मध्यपद्कीपी
धार्यः।) रस्नाताञ्चनविष्ठेषः। रस्वत्
भाषा ॥ तत्प्यायः। रस्ताभेम् २ ताच्ये१३। रत्यमरः ॥ रसोङ्गतम् ॥ रसाय६ ज्ञतकम् ६ वाक्येषच्यम् ० दाव्यीइवम् = रस्राजः ६ वर्षाञ्चनम् १०
भिम् ११ च्यायसारम् १२। च्याः गुणाः।
वम्। तिक्तवम्। चचुष्यवम्। मधुरवम्।

। रक्तापत्तविष्ठच्यिहे चिक्वापसारवस्।

वान्तु भाषमानायां तन्तिहन्तु रसञ्जनम्। वितुक्तेयं दाव्यींकाषससञ्जनम्॥" दति राचनिर्वेग्दः॥

च।
बीकायसमं कीरं पादं प्रका यथायनम्।
रसाञ्चनात्वं तक्तेत्रयोः परमं दितम्॥
शगं तात्वेद्येतं रसमभेक तात्वेलम्।
शगं कट् श्रीकृतिवनेत्रविकारतुत्।
रसाययं तिक्तं हिदनं व्रणदीवहृत्॥
वित भावप्रकाशः॥

युं, (रचेनाष्टा: युक्त:।) आस्त्रातक:। राजनिषेख्ट:॥ (आस्त्रातकशब्देश्स्य संज्ञातसम्॥)

की, (रवाया: तुलं निक्सामस्य नीक:) प्रातानम्। द्वस्य:॥ (यथा,
सारते। १२। ६४०। ५६।
एक वैदानस्विनान् स्थातनगती हरि:॥")
नमेद:। यथा,—
नं वितनस्विन नितनस्व तनातनम्॥

ल वित्राज्याव शितलञ्च तलामलम् ॥
वित्य सुतलं सप्तमञ्च स्थातलम् ॥
तमेदाः सप्तिव बामतः कीर्तिता स्वमी।
पतालसेकेलं द्रम्याहस्योजनम् ॥

इति प्रव्यमाला ॥

भेव निवातनवचाणां निवासस्थानम्।

द देवीभागवते। ८। २०। ८—१२।

धस्ताच निवरे रसातलसमाङ्ये।

निवसन्यव पणयो दानवाच्यं ॥

तिवचा नाम दिरस्यपुरवासिनः।

ग दिति च प्रोक्षा प्रवसीका छवि-

महीनसकीत्पतीय महासाहसिन स्था।
स्वावेशस्य च हरिसीनसा हतिविक्षमाः ॥
विवेशया दव सदा विवरे निवसन्ति हि।
ये वे वार्गासः सरमया श्रक्षद्व्या निरन्तरम्॥
मन्त्रवर्णामरसुरास्ता हिता विस्यति सा ह॥")
रसादानं, क्षी, (रसानां खादानं भ्रहणम्।) श्रोषथम्। इति हेमचन्दः॥ (रसाया दानम्।)
भूमिदानच्यः॥

रसाधारः, पं, (रसानां जलानां घाधारः । रसां पृथिवीं वर्षति खात्रघेशीनेति वा । ध + घण् ।) स्थाः । इति ग्रब्द्द्वावली ॥ रसस्याधारचा ॥ रसाधितः, पं, (रसाय खर्णादीनां ह्वीकरणाय घाँघतः भवलः ।) टङ्कणः । इति राज-निर्धेग्दः ॥ द्याधिकरस्य ॥

रसाधिका, स्त्री, (रसेन ऋधिकाः) काकोली-द्राचा। इति राजनिषेत्यः ॥

रचामाच:, पुं, (रव इव चामावते इति। चा + मास् + चच्।) चनौचित्यविशिष्टर्स:। तस्य लच्यां यथा,—

"यनीचिखपर त्वे व्यामाची रसभावयोः।"
व्यनीचिखपात्र रचानां भरतात्प्रकृतिलचन्नयानां चामगीर हितते सक्षेक दंश्योगित्वोपजचयपरं बोध्यम्। तच वालयुत्तत्त्वे रकदेशतो दश्वते। उपनायक चंद्यायां सनिस्कृतपत्नीगतायाच। वच्चनायक विषयायां रती
तथा स्थानिष्ठायां प्रतिनायक विषयायां रती
तथा स्थानिष्ठायां प्रतिनायक विष्ठावे तद्व द्धमपाचित्र्यंगोदिगते स्टङ्गारे व्यनीचिळम्। रोहे
सुर्वादिगतकोषे। प्रान्ते च ही निष्ठे। सुर्वाद्याचने हास्ये। जच्च वधायस्थाने हास्ये। जच्च वधायस्थाने स्थानके
स्थाने स्थानके। तत्र रते त्यनायक विष्ठावे यथा
सम्।

"आमी सम्वतरी वनं चनमितं वालाष्ट्रमेकािकाी चौचीमात्रस्ते तमाजमिलनच्छायातमः-

धनाति:। तन्ते सन्दर! सुच क्षणा! यहना वहीति गोप्या तिरः श्रुता तां परिरम्य सन्मधनातासको हरिः

पातु व: ॥"

न हुनायकानि इत्वे यथा,-

"कान्तास्त एव स्वमचितवेशिष सन्वे येषां क्षते सुनतु ! पाव्हर्यं कपोल्:।" बाह्मविवहले यथा,—

मालतीमायवे नन्दनस्य सालवाम्। पद्यादुभवनिञ्जलेश्य प्रथममेन्दिन्द रतेरासास्त्वसिति श्रीमखोचनकाराः। तचीदाहरणं यथाः
रत्नावस्याम्। साग्रिकाया अचीश्चर्पानात्
प्राम् वस्त्रराजे रतिः। प्रतिनायकनिञ्जले यथाः
हयधीवन्धे। हयगीवस्य जलकीहावर्णने।
स्थमपाचगतन्ते यथाः,—

पचनकी -गिरिसक्षीकृसमानि वापि शिक्षी च्यवित्य क्रिसी पुरी निष्या खन चातुत्व चयाचकार भर्ला ॥ " तिथंग्रातस्व यथा,— . "महीमतस्त्रीष्ठ वनान्तरेष्ठ

"सलीमतलीय वनान्तरेष्ठ वलान्तरे वलममाङ्ग्यन्ती। पद्मदिपद्यी कलगारमङ्गी सङ्गीतमङ्गीकुरते सम्बङ्गी॥"

चाहिश्रव्यात्तापसादयः। रोहाभासो यथा — "रक्तोन्पुक्कविश्राललोलनयनः कम्पोत्तराङ्गो

म्मृंकाकणम्पेनभीधृंतधत्र्वाणो हरे: पद्मतः। यापातः बटुकोक्तिभः खमसकदोर्विक्रमं क्षीभेदन्

वांसास्मीटपट्यंधिश्रिसमी इन्तुं प्रविष्टो-रेर्च्नां नः ॥"

सयानकाभाको यथा.--

"चाम् सुवन् सीएमधीरली चनः सहसरस्रित यस्य दर्भनम्।
प्रविश्व हिमाहिगुहाग्रहान्तरं
निनाय विश्वह्वसानि कौषिकः॥"
स्त्रीनीचविषयमेव हि भयं रसप्रकृतः। एव-मन्यन। इति साहित्यदर्भगो ३ परिस्कृदः॥ रसास्तं, क्री, (रसात्मकोश्को यन।) व्यास्तम्। द्विराजनिर्घत्ः॥ चुक्रम्। इति भावप्रकाशः॥

इति रावित्वेग्टः । रचायतः, मुं, (रचं रचलमयित प्राप्नोति इति । ख्य + खुल्।) ह्यविग्धः। इति प्रव् चित्तिका॥

रसाम्बः, पुं, (रसेन सह चम्हो यव ।) स्रास्वितसः ।

रसायनं, की, विट:। इति राजनिर्धेत्ट:॥ (रसें दुष्धं व्ययनं म्हलं यस्त्रीतः।) नक्षम्। इति हेम चन्द्रः॥ विषम्। (रसा रमरक्तास्य ईयन्ते प्राध्यन्ते व्यनेनेति। इन्द्र्यः।) व्यराद्याधिन नाष्यकीष्ठम्। इति नेदिनी॥ (यथा, मार्षे। २। ६३।

"घाज्यसम्बद्धान प्रक्षपंत्रं रसायनम्। भवन्यस्थेवमङ्गानि स्थास्त्रानि वस्त्रवित्त च॥") "न स्तृतन विना कान्तं न कान्तेन विना रस.। स्तृतकान्त्रसमायोगात् रसायनस्त्रीरितम्।"

इति राजनिष्युटः॥ 🛊 ॥

व्यय रसायगाधिकारः। तत्र र्यायगस्य सन्गमाञ्च।

"बजराबाधिविक्तं विवसस्तमानन्त्रा। चलुक्यं वृष्ट्यं वृष्ट्यं मेवजं ततृश्सावनम्।" स्तायनस्य प्रतमाद्यः।

"दीषेमायुः स्ट्रतीर्भेषामारीणं तक्तां वयः। देवेन्द्रियवनं कान्तिं नरी विन्देदनायनात्॥" तिविद्यमाद्यः।

"पूर्वे वयसि मध्ये वा सत्तृष्यस्य र्सावंतम्। प्रबृद्धीत भिष्ठक प्राद्धः स्मिष्यपुद्धतनोः सहाः। नाः युक्ता रासायमा विधि म माति वाससि चिष्ठे रङ्गसोग रदाष्टितः।

•।प− भैजाम् । द्धा तहुदाहरणानि ।

"ग्रीतीद्दं पयः चौदं एतमेके संग्री दिगः ।

विगः समस्तमधवा पाक् पौतं स्थापयेद्वयः ॥

मख्तमपगर्याः स्वरमः प्रभाते

प्रयोच्य धर्षीमपृकस्य चुर्णम् ।

रश्री गुड्ज्यास्तु सस्तलपृज्यः

कत्नः प्रयोच्यः खलु ग्राह्यप्रमाः ॥

च्यायः प्रदान्यामयनाप्रनानि

दलाभिवर्णस्वरवर्षनानि ।

मेध्यानि चेतानि म्मायनानि

मेध्यानि चेतानि म्मायनानि

मेध्यानि चेतानि म्मायनानि

मेध्यानि चेतानि म्मायनानि

मक्ष्यणाँ वार्ची। वरभी इति लोकें। तदलाभे मिल्लिण याद्याः तस्या व्यविरमायन्यात्। "माद्यकेण तुमाकोयां विष्णात्याः लवणेन च। विषका सित्या वाणि युक्ता सितुं रसायनम्॥ सिद्धास्पर्कराम्णदीकणामधुगुद्देः क्रमात्। सर्वादिव्यभया प्राप्या रसायनगृषेविणा॥

धननंबस्याह्ने पत्तं नवस्य पिटं प्रिवेट्य: पयसाईमासम्। ' सासचयं तिचारुणं समां वा चीर्कोरिप भूवः स पुनरेवः स्वात्। य मासमेन स्वर्ध पियलि हिने हिने छङ्गरण:ससुत्यम्। चीराधिनकी बलवेशियुक्ताः समाध्रतं जीवनमाभवन्ति ॥ भूनावरी सुविद्यतिका गुड्रची सहस्तिकणां सहनानस्यो। रतानि हत्या समसागगुक्ता-न्याच्येन किंवा सधुनावलि ह्यात्। जराबनाच्य विस्तादं हो भवंत्ररी वीर्थनमारियुकाः। विभाति द्वप्रतिमः स निर्वं प्रमामयो सूरि विष्ठ हु 🕫 । पीताच्याचा प्रवस्हिमासं प्रतेत तिर्वेन सुखाम्ब्ना गा वीयंख पुष्टिं वपुषी विश्वती वाजस्य प्रस्थस्य यथान् प्रतिः । खय:पतं गुग्गुलुरच यो^{च्य}: पलनयं चीषपत्तान पच । पनानि चारौ विकलार नस कर्ष सिद्दन् य (त्यमरत्यभेव।"

गेहगुम्युनु: ।

"न कंवलं दीर्घमिचायुग्युनै रसावनं यो विविधं निवेवते। गतिं स देविधिनिधिवतां त्रुभां प्रयवते बक्ष तथेव चाचयम्॥" इति रसायनाधिकारे भावप्रकाशः॥

्तथा ज । जामोपायो चिश्रक्तानां रचादीनां रचायनम् । पूर्व वयस्य मध्य वा तत प्रयोज्य जितासमः चापस्य सत्तरक्तस्य विश्वाहस्य च सर्ववा ॥

वाजीकरो वा मलिने वस्त्रे रङ्ग इवाफल: ॥" "रसायनानां डिविधं प्रयोगन्ड वधो विदुः। कुटौपावेषिकं मुख्यं वस्तातिपक्षमन्यया॥ निर्वात निभैवे इन्धें प्राप्तीपकर्यी पुरे। हिस्युदीचां शुभे दंशे विश्वभी सन्दानीचनाम् ॥ घुमातपरजोवानस्वीस्खीदाविनिङ्ताम् । सच्चवेद्योपकरखां सुन्दशं कार्येत् कुटीम् ॥ चाथ पुर्त्यो रिंदू संपूच्य पूच्यां ज्ञां प्रविधे च्छुचि:। तच संभोधने: यह: सुखी जातवल: पुन: ॥ बद्धाचारी प्रतियुतः अइधानी जितेन्द्रियः। दानभीलद्यासत्यद्वनध्सीपरायणः ॥ देवतारुस्ट्रतो युक्तां युक्तस्वप्नप्रजागरः । प्रियोवधः पंण्लवाक् प्रार्भेत रसायनम्॥ इरीतकीमामलकं सैन्यवं नागरं वचाम्। इरिद्रां पिष्यलों वेसं गुड् ची काम्नुना पिवेन्॥ स्त्रियः सिन्नो नरः पूर्व्यं तेन साधु विरिच्यते। तनः शुहुश्रीराय ऋतसंसच्चेनाय च ॥ चिराचं पध्राचं वा सप्ताइं वा प्रतान्वितम्। दबाद्यावनमाश्रद्धे: पुरागश्चनोध्य वा ॥ इत्यं संस्कृतकोष्ठस्य रसायनसुपाहरेत्। यस यद्यौभिनं पश्चित् वर्वमालीच सातार-

"कुटी प्रवेशः च जिनां परिच्ह दवतां हितः। चातोश्चया तु ये तथां च्रथं मारुतिको विधिः॥ यातातपस्थायोगा वच्यन्तेशतो विश्रेषतः। सुखोपचारा भंगाशिष ये न देइ खावाधकाः॥"

द्युत्तरस्थानीयवाग्सटे इ.६ चथाये॥ विग्रेषस्त तस्मितधायं ज्ञातवाः॥ ॥ रसः पारदः लज्यया तच्चातीय-इरितालादिकस्य ज्यमं चात्रय उपायो वायस्य तत्। सर्थादि-करणम्।

ग्रयर्सायने ई कीर उदाच। "गोस्त्रं हरितालच गत्यकच मनः शिलाम्। समं समं ग्रहीत्वा तु यावत् शुष्यति पेषयेत्॥ एकारप्रदिनं यावत् यक्षेत्र रचयेत् शुचि:। मन्त्रेस ध्यदीपादिनेवद्वीदु म्वमिथितै: ॥ मन्त्रस्तु ॐ इरिहराय रसायनं सिद्धं कुरुकुरु खाष्टा। यञ्जतनपेन सिह्नि:। तहंटी गोलकं कत्वा वस्त्रेगावेष्टयेत् पुनः। स्टलिकां लेपयेत्तस्य च्छायाभुष्यन्तुकारयेत्॥ गर्ते कुर्रेड विनिचिप्ते पलाग्रकारविद्रगा। च्चालयेद्रयामन्तु नान्यथा भ्राङ्गरोहितम् ॥ तद्वसा जायते सिहिर्विहि सिहिससाकुर्यम्। ताम्त्राचे स्थापमध्ये विन्दुमानं नियक्ति॥ तत्चणाच्यायते खर्णे नाच्या प्राङ्गरोहितम्। दात्वं गुरुभक्ताय न ददाद्षमान्छ । सिह्नपीठे भवेत्सिह्निश्चित्रीवचापनैः॥ यसी नसी न दातयं दातयं ग्रिममसमे। अधिमुखं द्विजातीनां भाचकानां विशेषतः । दुर्बेभम् 🖈 मोष्य मोष्य महामोष्यः

वसुरातं शिवचातं मायाविद्यमन्तिन् ॥
वीजनवधारश्तं प्रजापेत् सम्बलोपिरः ।
व्यागीतितोलकमानं क्रणायेतुसम्झवम् ॥
दुख्यमानीय यत्नेन चाष्टीत्तरश्तं जपेत् ।
वक्षयुक्ति स्त्रीक दुख्यमध्ये विनिच्चित् ॥
उत्तापं व्यालयेझीमान् मन्दमन्देन बिह्नाः ।
रिपुर्वदाहिपर्यन्तमहंशोषं भवेद्यदि ॥
तदेवोक्तांच्य तद्यं दुखं तोये विनिच्चित् ॥
ततेवोक्तांच्य तद्यं दुखं तोये विनिच्चित् ॥
ततेव प्रजाप्तमकं सञ्चनस्तमात्मकम् ॥
स्वाहिन तोलकं ताम्बं हृष्या उत्याप्य यत्नतः ।
गुञ्जाप्रमाणं तद्यं मत्यं सत्यं च्याप्य शङ्करोदितम् ॥
भवारान्तरम् ।
"क्षणस्त्रीकं प्रचीता तस्य सत्वे णिववीकी प्रम

"त्ताण वर्ष मे कं गृही ला तस्य सुखे प्रिविधी में प्रयिला वर्षस्य सुखं गुहच नहा नृतन कर्णत्य
स्थाली मध्ये संस्थाप्य स्थाली सुखं कहा नृतन कर्णत्य
स्थाली मध्ये संस्थाप्य स्थाली सुखं कहा हिना
संलिप्य निर्व्चनस्थाने प्रातरारम्य पुनःपातयोवन विद्वना ज्वालं रद्यात्। ततः सुभ चाले
स्थाली सुख्त हुत्य वर्ष मस्त विद्याय प्रिविधीय
ग्रहीयात्। ततस्तोलका मिनं तास्त्रं गालियिका
तिस्तन् गालिततास्त्रे रिक्तकमाचं तन् प्रिविधीय
द्यात् तेन तन्च णादेव तत्तास्त्रं सुवर्णी भूतमः।
स्थानी प्रिविचेनं सत्वा प्रचात् प्रयोग ग्य
कत्तेयः ॥" दति दत्ताच्यात्त्रे द्रियद्दक्ताच्यसंवादे रसायनं नाम चयो द्याः पटलः॥)
रसायनः, यं, गरुदः। विदुद्धः। इति सेहिनी ॥

रसायनपता, की, (रसायनेन फलित या। फल्+ चन्। टाप्।) हरीतकी। इति चिकाख्येष:॥
रसायनश्रेष्ठ:, गुं, (रसायनेषु श्रेष्ठ:।) पारद:।

इति राजनिर्धेग्टः॥

स्वायनी, स्त्ती, (रवान् तैलासीन् स्वयते

प्राप्तोतीति। स्वय् + त्युः। डीष्।) गुड्र्ची।

काकसाची। सहाकरञ्जः। गोरचद्रमा।

मांवस्ह्रदा। इति राजनिर्धेग्टः॥ (मञ्जिषा।

खाखाः पर्यायो यथा,—

"मञ्जिष विकसा जिङ्गी समङ्गा कालमेषिका।

मख्कपणीं भण्डीरी मखी मोजनवलापि॥

रसायच्यकणा काला रक्ताङ्गी रक्तायष्टिका।

भण्डीतकी च गण्डीरी मञ्जूषा वक्तरञ्जिली॥"

इति भाजपकाशस्य पूर्वस्य छ प्रथमे भागे॥)

रसालं, क्री, (रसं व्यालातीति। व्यानिका+

कः।) सिक्रकम्। वीलम्। इति मेरिनी॥

रसालः, गुं, (रसं व्यालाति ग्रज्ञाति। व्यानिलान

कः।) इन्तः। जानः। इसमरः। (घणा, साहित्रद्गेषे १०परिन्हेंदे जातिस्योक्यनङ्कारे। "प्रागिव हरियाचीयां वित्तसुलविकाञ्जवम।

पा **अल**्जिया ।" पनसंदिया । कुन्ट्रहरास् ।

उत्+भू+अच्।) हिङ्गुलम्। इति हाः

निवेष्ट: । रसजाते, चि॥

रसोत्त

ाल सा, कही, (रसेन ध्यल सा।) नाड़ी। इति ग्रव्दिन्द्रिका॥ ाला, स्त्री, (रसान् आलातीति। या + ला 🕂 कः:। टाप्।) रसना। टूर्वा। विदारी। इति मेहिनी॥ हाचा। इति प्रव्हरतावली॥ प्रिख-रिगौ। तत्पर्याय:। माच्चिता २। इत्यमर:॥ प्साः करणप्रकारो यथा, — चारौ माहिषमसम्बर्धाहतं दथाहतं प्रकेरां युनां प्रस्थयुगोन्मितां सुचिपटे कि चिच कि चित्रं चिपेन्।

दुर्भनाह्यनेन ऋत्ययनवस्थात्सां हर्षं सावये-हेलाड़ीनलवङ्गचन्द्रमारचैयोंग्येच तद्योच्येत्॥ भीमेन प्रियमोजनेन रचिता नाचा रसाला

प्रीक्षक्षीन पुरा एन:पुनरियं प्रीत्या समा-खा(दिता। एषा येन वसन्तव चिन्ति हिने सेथा परं निखग्र-तस्य स्याद्तिवीर्थेष्टिश्चर्रिन्शं सर्वेन्द्रयागां वलम् ॥

यीश्री तथा धरदि ये रविशोधिताङ्गा ये च प्रमत्तवनितासुरतातिखन्नाः। चे चापि मार्गपरिसपेण श्रीर्णगाचा-स्तेषामियं वयुषि घोषणभाषा कुर्यात्॥ रसाला शुक्रला बल्या रोचनी वातिषक्तिता। ीपनी डंच्यो स्तिम्बा मधुरा प्रिम्रिंग सरा। ्लापितं त्वां दाष्टं प्रतिखायं विनाश्येत्।" इति शाननिषंग्टः॥

ध्यपिचा दशोवज्ञी इनमीय दस्तमपुर खख्य चन्द्र ब्रोते: स्यं चौदमलक एच् इतियः सुख्यासतुमाध-

'लामाध्यतुष्टयं मस्चितः क्षष्टं लवङ्गं तथा ता शुक्षपटे भ्राने: करतवेनो कथ्य विसा-

झां के च्यानाभिचन्द्रमस्खरेश्युक्त दूरिते पूरिण सुगन्तिलं तद्खिलं संजीश्व संस्थाप-

खार्थे मधुरेश्वरेख रचिता ह्येगा रसाला

ासुकी अध्यक्षी पनी सुखकरी कान्तेव निखं धिया।"

इति भावप्रकाशः। नेषा, स्ती, शीलंगाला। इति शब्दचन्द्रिका। ाकुलिया इति भाषा॥

ही, स्त्री, (रवान् आसाति या। आ+ (+क:। डीण्।) पुण्ड्केन्तुः। इति राज-

धासा, स्ती, पलाशीसता। इति राज-

बादः, पं, (रसस्य अखादः।) अखण्ड- रसीत्तमः, पं, (रसेव उत्तमः। वदा, रसः पि चित्तवचे

सवि

इस्ती। इति सारखतः॥ वरसे, चि। इति रसिकेश्वरः, गुं, (रसिकानां रसन्नानामीश्वरः ।) ग्रीलख:। यदा,---

"दृन्दावनान्तरे रास्ये रास्योत्सवसमुत्सुकम्। राचमऋजमध्यस्यं नमामि रचिकेश्वरम्॥" इति जसवैवर्ते गरापतिखाडे ३२ चध्याय: । (रसिक्येष्ठच॥)

रसितं, क्वी, (रस ग्रब्दे+भावे स्तः।) मेघ-निर्वोध:। इसमर:। इतम्। खर्माद्साचिते, · चि। इति मेहिनी॥ ·

रसुनः, पुं, (रस + उनन्।) लगुनः। इति प्रव्ह-चिन्त्रका॥(विवर्णमस्य रसीनग्रब्दे ज्ञातसम्॥) र्षेन्द्र:,, पुं, (रसानां धातुरसानां मिन्द्र: श्रेष्ठ: ।) मारदः। इति राजनिर्धग्दः। (यथा, भाव-प्रकाषी । १।१। "खबाध्वी यो भवेतीगी यख गास्ति चितित्-

सितम्। रसेन्द्रो हिन्ततं रोगं नरकुञ्जरवाजिनाम्॥" व्यस्य पर्यायाहिकं रसम्बद्धे दरवाम्॥)

उत्तमोश्खं) सङ्ग इति राजनिषयः।

कच्चान-इाखादनं वा। इति वेदान्तवार:॥ श्र∥ रसोद्धवं, क्री, (रसात् पारदधातीरद्भवतीति "चतुर्धं विष्नमाच खालक्षेति। उक्तसविकल्पक-समाध्योक्षेध्ये दितीय: शब्दाननुविहस्तिपुटौ-विभिष्ठसिसन् य चानन्दी वाह्यप्रव्दादि-। विषयप्रपद्मगर्यागप्रयुक्ती नतु चैतन्यप्रयुक्तः । यथा निधियहणाय प्रवृत्तस्य निधिपरि-पालकभूतप्रेताद्याष्ट्रतस्य निधिप्राप्तेः सभावेशीय भूतादानिष्टनिव्यक्तिमानेण कीश्रीप सहागानन्दो भवति तथा सविकत्यक्समाधावखखवस्वनव-सम्बनेन निवानन्दर्साखादनाभावेशीप अनिए-बाह्यप्रविविश्वतिकातम् स्विकत्यकरूपं असानन्दभमेण खादयति तदसाखादनभिव्यये:। ल्चयानर्माच समाधीत्यादि । निर्वितत्यक-समाध्यारमाकाले खानुभूय मानस्विक्ला-कानन्दत्वागासिंहम्भृतया पुनस्तस्वेवास्वादनं रमाखाद इष्टर्य:।" इति सुनोधन्याखा

रचाखादी, [न्] पुं, (रचं मधु आखादयितुं ग्रीनमखा मा+खर्+ खिनः।) धमरः। इति शब्दमाला ॥ रसाखादविशिष्टे, ति ॥ रसाइहः, पुं, (रसः खाजा खाखा यखा।) बर्लदवः। इति रक्षमाला ॥ रसिकः, पुं, (रसो३ ख्यस्याचेति वा । रस् + टन्।) सारसपची। इति राजनिर्घेष्टः । तुरङ्गः।

- मेहिनौ ॥ (यथा, भागवत । १ । १ । ३ । "पिवत भागवतं रसमालयं सहरही रसिका स्विभावका: ॥") रिधका, खाँ, (रिधक ⊹टाप्।) रसाला।

इच्चरसः। इति मेरिनी ॥ काषी । रचना । इति

रसीन:, पुं, (रसेनेनेनेनोन: ।) रसुन:। इति राह निर्वेग्टः ॥ (तस्योत्यत्तियेथा,---"राहोरच्तचोथेंग ल्नात्येपतिता **गला**त अन्दरस्य कथा भूमों ते रसोनलमागता:॥ द्विजा नायन्ति तमतो देखदे इसमुद्भवम् ।

इति वाभटे उत्तरस्थाने ३६ ऋथाय: । "चाय वीर्यक्षं वच्छामि रसीनस्य महासते। रसेच यश्वभियुँको रसोनक्तिन वर्जित: ॥" "दम्रा वातादिश्रमनी रचीनी विहिती बुधै। जाङ्गबानि स्वान्धेत्र भोजनार्थे प्रदापचेत ॥"

साचादकतसम्तेर्यामणी: सरसायनम्।"

इति चारीतं कल्पस्यानं त्रतीयेश्याये। अधासगुणाः।

"रसोनो हं हणो हष्यः स्त्रियोकाः पाचनः

रसे पाकेच कट्कस्ती इस्सो सञ्चरकी सत्। भगनत्वानकलाकारो गुरः पितासविद्वरः। बलवर्षकरो मेधा चित्रो नेच्यो रसायन: ॥" इति च भावप्रकाशस्य पूर्व्यसम्बे प्रथमे भागे। व्यन्यदिवरणभस्य रसोनकभ्रस्ट समुनग्रस्ट न द्रष्यम्॥)

रसोननः, पुं, (रसोन + खार्घे कन्।) रसुनः तत्पर्यायः ।

"लगुनस्तु रसीतः स्वाद्यमन्त्री मन्नीवधम्। चारिष्टो संस्कृतन्द्य यवनशे रसोननः।" तखोत्मत्तियँथा,—

"यदान्टतं वेनतयो जद्दार सुरसत्तमात्। तदा तती भ्यतिहन्द्रः सुरसी नी भवद्गवि॥ पश्चिम इसेर्युक्तो रसेनाम्बन वर्ष्णितः। तसात्रकोन इत्युक्ती द्रवाणां गुणवेदिभि:।" व्यस्यावयवगुणाः।

"कटुकचापि ऋजेषु तिक्तः पंचेषु संख्यितः। नाचे नवाय उद्दिशे नालामे सन्यः स्ट्रतः। बीचे तु मधुर: घोक्ती रचक्तद्गुणवेदिभि:॥" असा भचणगुणाः।

"रचीनी टंइको द्वयो (काचीना: प्राचन: सर रसे पाके च कट्कस्ती दशों सधुरकी सतः। भयसन्यानसन् करछो। गुरु: पित्तासरहिंदः। वलवर्णकरी मेधाहितो नेन्रो रसायनः॥

हृद्रोग जी गोध्यर कुचि मृत-विवन्धगुल्मायचिकासप्रापान्। दुर्नामक्रुशनलसाम्बन्तु-समीरगयासकपांस इन्ति। मर्दा सांचं तथान्हच हितं लगूनसेविनाम्। वावाममात्रं रोयमतिनीरपयो गुड्म्।

रसोनमञ्जन् पुरुषस्य जेंदेत जिर्न्तरम् ॥" इति भावप्रकाशः।

(तथाखाना विश्वतियंथा, षाव सुरासुरयको महान

दाखाद्यम्

सहार वैनतेयस चस्ता चिह्वं गतः॥ धगामश्रमसम्पापे श्रमवेगप्रधाविते। स्राव्हिः वैकानं प्राप्ते श्राता स्वत्वतिब्दनः॥ सक्षत् सन्दूषितं देचे प्रतिनास्तव संस्थिताः। तस्तात् कालवशाच्चातं दुभिषां द्वादशाब्दि-कम्।

विशुक्ताः कानने सर्वा उचकाग्रप्तानिकाः।
तसाच कानने सर्वे प्रक्षणं ग्रहनं गताः॥
तेषां मध्ये जरायको गतिष्ठीनोरितजर्करः।
सर्वष्ठः सर्गिचुगः प्रीर्णदन्तावलीमुखः।
स्वलस्थः स्वधापतः च्रियिभक्तच विश्वतः।
सीर्वि चुधातुरः मर्वो पर्यट्यर्वरां म्हीम्॥
जुवचित् पुग्ययोगेन दश्वान् विद्यान् श्रमान्।
नीक्रभीवालसङ्गामान् माहलान् वहुलान्

सुधासंगोड़नेबापि सक्तवान् साहलानपि ॥ वासासानन्तरे पुत्रकान् विटपान् तदनन्तरम्। सक्तवान् कन्दकान् सोऽपि मासमेकं तथा

पश्चात् सुभिन्ने मञ्जाते सर्जे चैकन संस्थिताः। सोशिष हडी युवा भूत्वा गतस्तन च यन ते । तं डष्ट्रा विस्तयापदाः पप्रच्छः किं क्रतं त्वया। नोस्तवान् सोशिष किच्चित्रया तैः शापित-

यस्या खादिनं दशं नदमस्यं द्विनातिसः।
द्वांत्यपि चित्रस्व नसास्त्रातं रसोननम्॥"
"तेन रकोननं नाम विख्यातं संवनचये।
कुकुटास्क्रिमं यीथ्रं प्रौश्रेषणं सस्हरित्॥
वहा पृटे सुनिग्भं धारयेक्तकस्वासते।
दाप्तायद्येनाकेन स्वियतं दीयंतं सुनि॥
वशास शिश्रिरं चैन कारयेक्साचया युतम्।
रामटं गीरके दे च असमीदाकटुचयम्॥
स्तिस्विकांपिनं नातरीम विश्वयतः।
मातुषुहरसनापि क्लानास् प्रकीर्तितः॥"

इति हारीते कल्पस्थानं हतीयेश्यायं ॥ सस्यान्यत् दिवाभस्यत्वकार्णादिकं रचीनग्रन्दे इष्यम्॥)

षीयलं, क्ली, (रसवत् पारद इव उपलस्।) मौत्तिकम्। इति जिकामङग्रेष्टः।

ं, की, (रम+ "हिष्णुविर्मिणः कित्।" उगाः ६।१२। इति नधत्यः।) दयम्। इति धिद्वान्तको सुद्यासुगारिहितः॥ गं, की, (रसात् सुक्ताद्वादिपरिपाकात् स्थानत

मिति। रस+ यत्।) रक्तम्। इति भ्रब्द-चित्रका ॥ (यदा, महाभारते ।१८।५०।३२। "यमेव गन्धिनो रखं नम्हपं खग्रंभव्दवत्॥" रसयुक्ते, त्रि। यथा, सगवतीतायाम्। १० । १०

रवश्वतः, त्रि । यथा, सगवद्गीतायाम् । १० "रखाः चिन्धाः स्थिरा चुद्धाः आहाराः

सा(चन(प्रया: ॥ ")

खा **क्षी (र्**चाय छिता र्स + यस टाम।) राक्षा अस्ता प्रयासी यथा, रकापमाँ च सुरसा सुगन्धा श्रेयसी तथा॥" इति भावप्रकाष्ट्रस्य पूर्वस्यक्ते प्रथमे भागे॥) याठा। इति राचनिर्घग्टः॥ इ. तक गनो। इति कविकल्पट्रमः॥(ध्यद्रमः

रंड, तृक गतो। इति कविकल्पडमः॥ (खहणत खुरा॰-पर॰-सक॰-सेट्।) रंडवति रंडा-प्यति। इति दुर्गादासः॥

रंहः, [स्] की, (रम+"रमेक।" उका॰

१। २१३। इति चसुन् हुगामसम् । "चहि

रिहिम्यामसुन् इत्यहो रंह इति धातुप्रदीपः।"

दक्षुक्वलः।) वेगः। तत्यस्यायः। तरः २

रयः ३ खदः ४ यवः ५। इत्यमरः॥ रंघः ६

यवनः ०। इति तहीका॥ (यथा, रघः।
२। ३४।

"न पाइपोक्त्लनश्क्ति रंडः प्रिलोचये म्हर्क्ति मारतस्य॥")

रहः, व्याचि । इति कविकल्पह्मः॥ (म्वा०-पर०-सक०-सेट्।) रहति सुखं दीनः। इति दुर्गा-दासः॥

रह, इ ड गयाम्। इति निविक्ष्पद्रमः॥ (भा०-चाताः सक्तः नेट्।) इ, रंहाते। इति दुर्गा-दासः॥

रह, त्क खागे। इति कविकल्पहमः॥ (अहन्त चुरा०-पर०-सक०-सँट्।) रह्यति श्रोकं धीरः। इति दुर्गास्थाः॥

रहः, [स्] को, (रमनोशिकान्। रह+ "इंग्रे हा च।" उथा० छ। २१८। इति व्यक्तन्प्रवयः। इकारकान्तादेशः। "रह व्यागे व्यक्कादस्ति रहः इति थातुप्रदोषः।" इत्युक्वलः।ं) निर्व्वनम्। तत्पर्यायः। विविक्तः २ विवनः ३ कृतः ४ निःश्वाकः ५ रहः ६ उपांशः ० इत्यसरः॥ (यथा, रघौ। ३।३।

"तदाननं चत्सुरिंग चितीयरः

रहस्यपादाय न हित्समावयी।") तत्त्वम्। रति:। गुह्मम्। दति मेदिनी।

रहः, [स्] य, विजनम्। रसमरः॥
"मचो विभवनेशी स्थारको सकी नामकस

"रहो निधुवनेश्प स्तातहो गुह्ये नपुंसकम्॥" इति रभसक्ष ॥

"देशाद्यन रहोऽखर्य प्रव्दान्तरं वास्ति सुरत-वासकम्।" इत्युष्णुलः। ३। २१४॥) रहस्यं, चि, (रहसि भवम्। रहस्+ दिगादि-

कात् यत्। इत्युच्चृषः । ४। २१४।) गोष-नीयम्। रष्टसि भवम्। इति मेदिनी खमरश्च॥ रष्टस्यरोमस्पर्धान्विधो यथा,—

"न सर्पेश्व स्त्रोः को ड़ित खानि खानि न संसुधेन्। रोमाणि च रचस्थानि नाशिरोन सदा अनेत्॥" द्रति नौर्मे १५ खाश्याय:॥

रहस्या, स्त्री, (रहस्य + टाप्।) नदीमेदः। इति मेदिनी। (यया, महासारते। ६। ६। १८।

रिश्वत, चि रच + क्ता। विक्रीतम् यथा,

"रहस्यां प्रतक्षमां च सरयं च नरेश्वर!!") राजा पाठा दित राजनिष्य ।

ा ल= ल्लाक्**री का कालन का** शहराला ग

राभा

गुरोस्तदहितं छला चपनकी समाचरेत्॥" इति तन्त्रसारः॥

प्रिचा

"दिग्होरव्स्वास्थिरहितो जन्मक्षितो भरी-धितः।

भं भवेद्व्दवेशीयच योगियण्येन विचिन्तयेत्॥" इति चातकपद्वतिः॥

रा, स दाने। यहाँगे। इति स्विकाष्यहम् ॥ (खदा०-पर०-सका०-छानिट्ः) ल, राति। इति दुशांदास:॥

राः, स्ती, (रा + सम्पदादिलात् क्षिप्।) विश्वसः । हानम्। इत्येकाच्यरकोषः ॥ काष्ट्रनम्। इति ग्रन्थरकावली॥

राः, [रें] पुं, (राहाने + "राते हैं:।" उत्था∘ २। ६६। दति हैं:।) धनम्। (यथा, साग-वते। ३। २५। ३८।

"आत्मानमतु ये चेह ये श्यः प्रभावोः ग्रहाः ॥")

खर्षम्। इत्यमरः ॥ ग्रन्थः । इति ग्रन्थरता-वलो ॥ (क्ली, त्रीः । यथा, ऋषेदे । १०॥ ११९। ७।

"स चन्तयदुषसः स्र्येश चित्रामस्य केत्वी रामविन्दन्॥"

"चित्रां नानावकों रां राथं श्रियमविन्दन् अल-भन्त।" इति तङ्काको चा्यण:॥)

राका, खी, (रा दाने + "सदाधाराचिक जिभ्यः कः।" उणा० ३। ४०। इति कः। बहुल-वचनादेव व इखः।) नदीविशेषः। (सा च शास्त्रजीहीपस्थानां नदीनासन्थतमा। यथा, भागवते। ५। २०। १०।

"तेषु वर्षाद्रयो नदास सप्तेवाभिज्ञाताः । सुरवः श्रतसङ्गो वामदेवः कुन्दः कुसदः पृष्पा-वर्षः सहस्रश्रुतिरितः। चनुमतौ सिनीवानीः सरस्रती कुन्न रचनी नन्दा राकिति॥") कस्त्रोगः। नवजातरजः की। (राष्ट्रते दीयते देवेश्य हिवयं स्थाम्। रित निष्यस्त्रीकायां देव राजयन्या। ५। ५। २१।) सम्पूर्णेन्द्रतिधः।

इति मेदिनी ॥ (यथा, ऋग्वेदे । २ । ३२ । ॥ । "राकामहं सहवां सुष्ट्रती हुवे

म्हणोतु नः सुभगा बोधतुक्षना॥"
"संपूर्णचन्ता पौर्णभासी राजा।" इति सायकः ॥
राचकीविष्रिः। सा च खरस्य सूर्यकखायान्य
जनती। यथा, महाभारति। १। २०४। १-८।

मार्केष्डेय उवाच।

"एलस्यस्य तुयः क्रोधाद्वदेशोश्मवन्तृतिः। विश्रवा गाम सक्रोधः स वैश्रवसमेत्त्वतः। वृद्धे तन्तु सक्रोधं पितरं राचमेश्वरः। कृषेरस्तत्प्रसादाधं यतते स्म सदा गृपः। स राचराजो सद्धायां गिनस्त्रस्वरस्वतः। राचसी प्रदोतिस पिनुवै परिचारिकाः॥ ता सदा त सद्वासाय स

rfor mention in a

तिकटा च राका च मालिशी च विप्रां गिरुवासाहेया राजन्। श्रेयस्कामाः सुम-तसां भगवांस्तुष्टी महाक्षा प्रदरी वरान्। त्मालीपमान् पुत्रानेकैक्खा यथेपितान् । क्तिटायां जदाते हो पुत्ती राचमेयरी। किसंद्धयीदी बर्चेनाप्रतिसी सुवि ॥ लनी जनयासास पुत्रमेनं विभीषयम्। [यां [मध्नं जरे खर: शूर्येणखा तथा।") :, युं, रचन्वसात्रचः रच एव राचसः। र्याय:। कौरण: श्रक्रवात् ३ क्रयाद: 8 पः ५ आग्ररः ६ राजिचरः ७ राजि-: = कर्ज्र: ६ विकवाताज: १० यातु-: ११ पुरुष जन: १२ नैक्टेत: १३ यात १८ : १५। इत्यसर: ॥ सन्यावतः १६ चपाटः १० नीचर: १० कीमाया: १८ नृच्या: २० इय: २१ पनाग्री २२ पनाग्र: २३ सूत: । इति भ्रव्हरसावली ॥ गीलास्वर: ३५ ाघ; २६ कटपू: २० असिर: २८ कीला-: २६ नर्धियाण: ३०। इति जटाधर: ॥ त्यित्तियंथा,— ोमाचात्रिकामेव वर्तोश्यां जरहे ततुम्। चुद्वसणो जाता जर्ज को पाश्रयात्तत:॥ चामानव्याकारांच चोऽस्वज्ञानांसतः। पाः प्राम्नुका जाताक्तरेभ्यधावन्त तं शस्म् ॥ भो रच्यतामेष तेरक्तं राचनास्तु ते॥" इति विड्युराखम्। 🕸 ॥ शिगयं क्रोधवधात् खनासानमजीजनत्। यां नियुतं तेषां भीमसेनाइतं चयम्॥" मात्रे आदिसमें कम्बपान्वयनामं ६ ाय:॥ ₩ ॥ राज्यसभीज्यात्रानि यथा, — क्रीटा युपपन्नच यचो च्हिष्टा न्वितं भवेत्। वपसनाधृतं सार्तन्यासवद्भवेत्। : संस्टमत्रक भागों वै रशको भवेत्। ज्ञाला सदा विद्वानद्वान्येतानि वच्नैयेत्। सा नाम वे प्रोत्तास्ते सञ्चन्यसभी दश्म्॥" इति वामखपुराखे ३८ अध्याय: । 🗱 🛚 विचार: सुर्येलोकादध: । यथा,-तीचचरा ये च भूतप्रेतिपशाचकाः। यता रहमणांस्ते तर्नेव चरन्ति हि। विक्रमणे श्रिक्तियां सम्भूतपाथनाम्। जह इि विपेन्त्र राचिसा ये क्षतिनसः। स्र्यादधः सन्वे विद्यस्त्यहेवच्जिताः॥" इति पादी खरीखंखे १५ स्थाय:॥ * । नाधिष्ठितस्य रोगिनो तत्त्वां यथा,— रिषड्ढि भुकुटीसुद्दन्तं सर्वसमम्।

ना प्रवायना ग्रूब्द्रमा 🦜

दिनापि कृषिन वद्गतिह

रीषकं रत्तामाल्यकारित्तमदासिष्प्रियम्। इष्ट्राचरतां मांसंवा लिष्टानं रप्रनच्छरों। इसन्तमसकाचे च राचमाधिष्ठिलं पदेत् 🕷 इति वाग्भटे उत्तरस्थाने चतुर्घैयधाये॥) अष्टप्रकार्विवा**रान्त्र**गैतविषाहविद्येव:। यथा, "आसुरी दविणादानाद्वासर्वः समयान्तियः। राच सो युद्ध इरकात् पे प्राचः कन्यकाच्छ जात्॥" इब्द्वाहतस्वम् ॥ (रतल्लकामान्तरका घषा, मतु:। ३। ३३। "इता चिश्वाच भिलाच क्रोग्रनी बदती प्रसद्ध कन्धा इरगंरा चसी विधिरचते।" राचमविवाहसु चत्रियस्टेर प्रश्नसः। यघा, तजेव। ३। २४। "चतुरी त्रक्षसंखाद्यान् प्रभक्तान् कवयो विदुः। राच्चसं चित्रवस्थेकं चासुरं वेश्वयूद्रयो:॥" निन्द्यप्रजोत्पतिजनकतया तु क्राह्माधपेचया राज्ञचादिविवाष्ट्य मर्ष्टितत्वमाष्ट तत्रीव। इ। 8१---8२। "इतरेषु च शिष्टेषु वृश्ंसावृतवादिनः। जायमी दुर्विवाहेशु ब्रह्मधर्माहृष: सुता: ॥ व्यतिन्हितै: स्त्रीविवाष्ट्रेरनिन्दा भवति प्रजा। विन्दितीर्विन्दिता गृषां तस्तादिन्दान् विव-र्ज्येत्।"#॥ चान्द्रविभेषे, पुं, की। यथा, हहन्संहिता-बाम्। 🕒 । ३५ । "इन्द्रासिदेवं दश्मं युगं यन् तचाद्यमञ्दं परिधाविसं जम् । प्रमादायानन्द्रमतः, परं यत् खादाचरं चानलसंत्रित्य ॥") रच:समन्धिति, चि 🛚 राचनी, स्त्री, (राचम+डीप्।) कौगपी। राचनपत्नी। यथा, सबुः। १२। ६९। "दृष्टा विचिन्दता तेन लङ्कायां राक्ष्योग्रता। जानकी विषवसीभि: परीतेव सहीषधि: ॥") दंदा। रहस्नीत यावत्। इति हिमचन्द्रः॥ चेखा चीरनामगेन्यदेशमिति यावत्। इति मेदिनी । सायाद्ववेजा । यथा,---"प्रात:कासी सुकूत्रीस्तीन सङ्गवस्तावदेव तु। मधाद्रकिस्हुने: खादपराह्यसत: परम्॥ सायाद्रकित्हर्तः स्थात् श्राहं तच न कार-राच चौगाम सावेजा मर्दिता सर्वकर्मन सु॥" इति तिथादितत्वम् ॥ राचिनेन्द्रः, पुं, (राचमानामिन्द्रः।) रावणः। इति चिकार प्रेष:॥ (राच सपतिमाचे च। थया, महाभारते। १।२५४।२८। "विक्! लामसति पुंखामे मम विधिय-

कारिका

बख

पुर्नेषा

राघा, 📆,

वाचा

रागः राख, ऋ भी घाल सर्थयोः। इति कविकल्प हमः॥ (भ्दा०-पर०-व्यक्त०-सक्क च-सेट्।) स्ने इर हिती भाव:। खल सर्थों स्वयं सामर्थ निवारणचा ऋ, चरराखन्। इति दुर्गाः-रागः:, पुं, (रञ्जनसिति रच्यतेश्नेनेति वा। रञ्ज -) भावे कर्यो वा घण्। "घणि च भाव-कर्ययोः।" 🗧 । १। २०। इति नलोपः।) मास्यवंम्। जोहितादिः। (यथा, क्रमारे। "रागेण वालासणको सरीम च्तप्रवाली हमल चनार ॥") क्षेशादिः। अनुरागः। (यया, अरायासम-श्राम्। २६०। "तानवमेळ क्तिः परोपह्तिरागमदन-**च**ङ्गाटतः। क्याँ इव कामिनीनां न घोभते निभैर: प्रेसा॥") गान्धारादि:। वृष:। इति मेदिनी ॥ चन्द्र:॥ स्रयं:। इति भ्व्रावनी । नाचाहि:। (यथा, कुमारे। ४। १६। "निमिसं कुरु इचियोतरं चर्यां निक्तितरागभे हि मे ॥") रिक्तमिष्ट्। रञ्जनम्। दित नानार्थरह-भाला ॥ प्रीति:। यथा, — "वीतरागमयक्रोधस्थितधीर्मं निरुच्यते ॥" इति भगवतीतास्रोकटीकायां श्रीधरखामी । तख लक्षकं यथा,— "सुखमयधिनं चित्ते सुखलेनेव रञ्यते। यतस्तु प्रययोत्कर्धातु च राग इति की भीते॥" ं इत्युज्ञ्चलनीलमागिः॥ *॥ (अभिमतविषयाभिकाष:। सतु पश्चको ग्रामा-शेत:। यथा,— "अविद्यासितारागरेशाभिनिदेशाः कोशाः। रामोश्भमतविषयाभिलाषः।" इति शिशुपालवधटीकायां सिक्सनाय:। ४। ५६। "सुखातुप्रयो रागः।" इति पतञ्जलिः। गाव-भारतीयरामा यथा। भरतमंत इन्मनती च रागः वर्षिधः। तैषां वामानि यथा। भेरव: १ को शिक: २ हिन्दील: ३ दीपक: 8 श्रीरात: ५ मेव: ६। चनुसद्वरतवोक्नेते प्रत्येक-मेवां पच रामिस्यः। सोमेश्वरकञ्चिनाधयोकीत प्रवेतमेतेषां वट् राधिस्यः। एतेषां प्रवेत-मदो पुत्राः स्लेकपुत्रभायाः चः कक्तिगय-को से वरमते मङ्रागा यया। कीरागः १ वसन्तः २ पद्माः ३ भेरवः ४ सेघः ५ नटः गारायण: ६ : इति मामासंगीतशास्त्रम् । * चाय रागस्य युन्यश्चिसंस्वास्यानानि । "येसु चेतांस रच्यने जमस्त्रतयवनिगाम्। वे रागा दति कचान्ते सुनिभिमेरतादिमि । वेन चालानि रामामां सम्माणि सुधोदम् ।

रागः

सागः

कालक्रमेख तचापि दास एव तु हम्यते। की चहरनित रामा सर्जे सनी ति विश्वनम् बेरोरत्तरत पूर्वे पश्चिमे दाख्यी तथा सप्तदकार्छ ये देशास्तवामीयां प्रचारणा ॥" त्या च। अङ्गडङ्कालङ्गतेलङ्गमृखङ्गदङ्ग-म्बर्ह्मयपसङ्खेलाङ्गमीवीरकीरकाण्मीर्गाभी-रताहीरसिन्धुजालन्यरमगमगधनिषधमलयही-च्याजाइयमालवजालवमरुख चोलोत्कलकु-नत्तिं एल इरिकेल केरल-को प्रलम्बिवाल मञ्ज-भक्षमीविरक्षवातिकञ्चातम् ज्**रात्गुञ्चरकालञ्चर**-गौडदविड़ौड्यान्तर्वेदिकाषीपाचालसौराष्ट्रम्-बरली हावर खंशकी कगावरूप जामरूप हरिगमें-विदर्भद्रभेटवाटकीकटदेवेङ्गनटङ्गननाटभोटक-वाटकरष्टाटकर्याटकुम्तिकावन्तिकक्रमकाञ-कान्यकुलभोजकाम्बोजनोजनुखारविष्टारवली-शारगानगेस्विदेस्याङीक चचरीकविगर्तान-र्ताद्देशेयु रागाः प्रथरनौति। "यस्य श्रवसमाचिस रङ्गन्ते सकला: प्रजा:। सर्वाचरञ्जनाहितोस्तेन राग इति स्टतः ॥"*॥ अध हामा: । "आदौ मालवरागेन्द्रस्ततो महारमं ज्ञितः।

श्रीरात्रक ततः पञ्चाह्रसन्तस्तन्तरम् ॥ हिन्दोल खाय कर्गाट रते रामा: घडेव तु। ६। धटविंग्रहाशिकी तच क्रमग्रः कथिता मया। शानसी मालसी चैव रामकिरी च सिन्सुड़ा। चान्नावरी भैरवी च मालवस्य प्रिया इमाः। ६ वेलावकी च पुर्वो कान इंग साधवी तथा। को इं। केंदारिका चापि महारदियना इमा:॥६ गालारी शुभगा चैत्र गौरी कौमारिका तथा। पंजीवारी च नेरामी श्रीरामस्य प्रिया हमा:॥६ सुडी च पचमी चेंव लिलना परमञ्जरी। गुजरी च विभाषा च वसनस्य प्रिया इसा:॥६ माय्री दीपिका चैव देशकारी च पाहिंदा। गराड़ी मोरहाटी च हिन्होत्तस्य प्रिया

गटिका चाय भूपाकी रामकेली गड़ा तथा। नामोदा चापि कल्याची कर्णाटस्य प्रिया इसर: ॥६॥३६॥३॥

च्यथ कालनियम:। "विभाषा चिता चेव कामोदा पठमञ्जरी। रामनौरी रामनेती वंतीयारी च गुज्जरी ! देशकारी च सुभगा प्रधमी च गड़ा तुड़ी। भेरनी चाष कौमारी रागिसधी दग्र पच च। एताः पूर्वाह्नकाचे तु ग्रीयन्ते गायनीत्रमेः ॥ वराड़ी मायरी कोड़ा वेराक्षी चाघ धानसी। वेजावजी मोर्डाटी मप्तेता रामयोजितः। गैया मध्याद्वकाखे तु यथा भारतभावितम् ॥ मानारी दीपिका चैव कल्याकी पुरवी सथा। कानडा भारवी चैव गौरी केहारपाहिड़ा ॥

मावृरी भावची नाटी भूपाली चिख्हा तथा

याबाद्धे ताच रागिस्त

प्रतीवे चापराक्के च रचन्धां शानगीचरा दश्रदखात पर राजी सकेवा मानमीरितम् मेघमखाररागस्य गान वर्षासु सर्वदा । श्रीपचन्यां समारभ्य थावत् जन्मोतावं हरे:। तावह्रवन्तरागस्य गानसुक्तं मनीविभि: प्रक्रीत्यानं समारभ्य यावद्गीमहोत्सवम्। गौयते तह्यै निव्यं मालकी सा मनोहरा॥ वर्वेषामिष्ट रागावां रागियोगाच सर्वप्रः। रङ्गभूमी गृपाद्मायां कालदोषी न विदाते ॥ रामचालापयेदादौ तत्पन्यस्तदनन्तरम्। भारापती प्रवातका वृपाचायां न दूषसम् ॥ रामा: षड्य रामिग्य: षट्चिंश्चार-

ग्रागता बचामदगात् त्रशायं ससुपासते ॥"#॥ अथ धानम्। "नितस्वनी चुस्वितवक्षपद्मः

भुक्तद्वति: कुष्डलवान् प्रमत्तः। सङ्गीतभालां प्रविश्वन प्रदोवे मालाघरो मालवरामराजः । १॥ नीलोत्पसं वर्षायुगे दहनी ख्यामा सुकेशी च सुमध्यभागा। ईषत्**सद्दासाञ्**जरम्यवक्रा या धानकी पद्मसुचारनेचा॥१॥ करे युता चाम् वयुग्मरस्या इतस्तमञ्चार विलोकयनी। कर्यस्मरको क्तिकरवहारा सा मालसी संबधिता विचित्रा॥ २॥ प्रतप्रचामी करचा रवका कर्णावतं संक्षालं वहन्ती। पुष्यं घतुः पुष्पप्रस्थिताना चन्द्रानना रामकिरी प्रदिशा ॥३॥ महेन्द्रनीसयुतिरम् जाची घवादयन्ती कपिकाश्यकम्। विचित्रकाभरणा सुकेशी सा सिन्धुड़ा कान्तसमीपर्यस्या ॥४॥ जवापस्त्रद्यतिविस्वयक्ता सक्खपदां करयोदधाना । चौमांयुकाच्छादितगाचयरि-राष्ट्रावरी रङ्गकिला विदग्धा ॥५॥ सरीवरस्था स्फटिकस मन्दिरे सरोक्षे: ग्रङ्ग्सर्चयनौ। तालप्रयोगप्रतिरङ्गाति-मौरीतनुर्भरविका सतीयम्॥"६॥ *॥

अय मसारः। "विष्टारशोखोशतस्वानतदेषः कान्तापियो धार्मिकप्रीलयुक्तः। कामातुर: पिङ्गलनेचयुग्गी महाररामः धियकत् स्वेषः ॥१॥

सङ्केतितो तुमुख्यसानिक् के **ब्रवस्थित**

वेकावकी

र इसु कान्तप्रियमाणपत्र रस्य वहनी कुचकुमधुरमे। दूर्वदिखद्यामतत्तुः, चकामा पुरातने: सा पुरवी निस्ता ॥२॥ यशीकरचस्य तते रिषसा वियोगिनी वास्यक्रणाश्विताङ्गी। विभूषिताङ्गी चटिखेव बाजा सा कानड़ा हैमलतेव तन्वी ।३। संग्रथ संग्रथ गर्व द्धाना प्रस्नमाला द्यितेन वाला। गौरी खुनान्ताननपुम्बतास्या सा सुन्दरी माधविका निकुझे १८॥ सुकच्छपीं वास्यति खभर्ते-र्गागार्थमध्यस्वति सम्मुखेन। सदेव ताला विहिता च भाना कोड़ाक लातानवती भतासा॥५ स्वात्वा समुक्तीर्यवनी सुदेहा केश्रप्रकाष्यन्दितवारिविन्द्र:। नियोड्यकी तिमिरांशकानां

केटारिका रक्तपरीधरशी: ॥"६॥**३॥** व्याध श्रीकाराः।

"लीलावनारेख वनान्तरासि

चिन्वन् प्रस्तानि वध्सद्धाय:।

विकासविधी हातिदियम्बर्त्तः श्रीराग रिष प्रथितः पृथिकाम् ॥१॥ चन्यासुकाचे यहमधादेशे प्रवादयन्ती इपिगावयन्त्रम्। धाराधराधातु विचित्रिताङ्गी गात्वारिका गत्वस्त्रं निधते ॥ १ " रसनया सुविचारकौ सुकं विद्धती कविकीविद्कौतुकम्। सुक्षवितास्त्रभावनतत्पराः भगवती सुभगा चमुदाहृता ॥२॥

पुष्योदाने चाईमाजीकवापै: क्रोड्न्येवं कोकिलाकाकलीयु। रामा श्यामा बद्गुकानाच सीमा गौरी गोरी गौरवाखोकरिस ॥३॥ यहासिकायां स्मृटकौसुदीमिः

प्रकाशितायां रजगीविद्यारम्। अहाय कान्तेन समं वसनी

कौमारिका कामकला दहनो ॥३। गौरीपादाक्योजमस्य चेवन्ती गत्नोह्नतं गत्ममालं द्धाना। नानारत्नोपायनेभेक्तिभाने-

वैतीयारी कथाते वालिकेयम्॥५॥ उत्तासयन्ती वैभिन्हें रह:स्यान् प्राणयन्सु मालती क्रसमसग्भिर्वेरागी रागिनी स्हत ख्य वसन्तः।

"चूताङ्करेखेन कतावतंशी

मौता**मर**

म्र≓सि

राग: रागः ऋजुखभावादियतं रहली सुरुवमाना तिसुधील युक्ता सुल्लालताकिताचारयाँछ:। च्ताङ्करं पाणियुगे वहनी "क्षपागपाणिसुरगाधिक्हो जवारणाङ्गी तु ख्विरितेयम् ॥१॥ मय्रकण्डातिसुकण्डकाल्तः। संगीतगोषीय गरिष्ठभावं स्पुरिह्यतिस्विध्सः प्रशान्तः समाश्रिता गायनसम्पृदाये:। कर्णाटरामो इरिताखवर्ण: ॥१॥ खर्ळाङ्गिनी नृषुरपादपद्गा चिरं नटनी अभरङ्गंसध्ये सर्यसमी पश्चमवेदवेली ॥२॥ संप्रार्थयन्ती निष्टनं वसन्तम्। उर्सि केश्रचयस्य सुभारं सुगीतलाचेष्ठ कतावधाना विद्धती प्यनोत्यितचारवेषम्। नटी सुभाटीपरिधानदेचा ॥१॥ विजुलितालकविक्त स्था द्वी खनायकं पुष्पलताधिरूए। भासुरा सलिता कथिता बुधे: ॥३॥ इसम्खी सर्वमुदं वहनी। वखीववापै: परिचाखमाना खनानि प्रश्वितनोति सुमा वियोगिनी कान्तवियोगदेष्टा। पीनस्तनी चैव धराप्रसुप्ता ख्यामा सुकेशी पटमझरीयम् ॥४॥ खध्यापवन्ती मुक्तसारसारीः क्यों त्यलाल (बिमधुत्रताली श्रीराम रामेति सुवेश्लच्यी:। वामसानाई स्वितांशुकश्री: इंडगोति सा मञ्जलक्षितानि। कान्तान्तियं गन्तुमगः प्रदोषे सा गुज्जरी वेशकलो चिताङ्गी ॥५॥ विशेषवेद्ग्धावती समसान् कलाविलासेन विमोद्यन्ती। अधापयन्ती निजशिकाटन्टं ष्टक्षितवा परिपृष्टदेशा सङ्गीतप्रास्तासि विदेचनाभिः। वङ्ग प्रलम्बक्तनभारभया ॥॥॥ मनोहरा दार्चताभिरामा भर्तः समं गायसि सन्तर्नी समस्त्रभाषाज्ञप्रसा विग्रेषा॥"६॥ 🗱 पयोविष्टारेण सरोस्वाणि। श्चिन्दोत्तः। विचिन्वती सीरभमोदमानै।

"हासाभिकासेन पतन् एथियां उत्यापितस्तत्चणमा(जवन्दै:! उद्योजसङ्गीतरसै विहम्भी क्षिन्दोलरागः कथितो रसन्नै: ॥१॥ मब्रकेकाश्रवणोस्रसन्ती मय्रिकानुखत्तं किर्नी। मयुरकान्तीव सितिं दधाना माय्रिका वंकिथिता गुराजी: ॥१॥

सीमन सिन्द्र विराजमाना सुरक्तमाल्या किल दीपिनेयम्॥२॥ चाह्रं सखीभिविजने दसन्ती विचित्रवचीच(नतस्सङ्गा। निशीस्त्रमाणात्नवदर्येणा या सा देशकारी कथिता गुगती: ॥३॥

प्रदोषकाचे एएचं प्रविधा

प्रदीपहस्तारखगात्रवस्ता।

भक्तें देशाना चरणार विन्हं निवेधयन्ती परदेशयानम्। प्रकामदास्यवसुखे निसंसा सा पाचिड़ा संक्षिता का वीन्द्रे: ॥४॥ क्यों दंधाना सुरपुष्ययुक्तं स्पृरत्सुवचीजसनीहराङ्गी। कोरानना चारुविकोलनेवा वराञ्चनेय कथिता वसारी ।५॥

चि

वा मोरहाटी इंटकेलिक्टर ॥"६॥#॥ भूयालिका सा स्वलदुत्तरीया । २॥ श्रीरासकेली कथिता कवीन्द्रेः॥३॥

कामोदराभिण्य्दिता गुणक्री: ॥५॥ । याध्ता नटनृत्यपरिश्रमेख बाला जीलाभि: सुदती खताद्रा। नदीनां कंल्याची कलयति मत्तचली एयप्रसानं सुखरिता किङ्किसीकलापम् ॥"६॥ अथ रागरामिकीनां भावनिक्षयक्षम्। "मालवः श्रीच हिन्दोलो महारस्तदनन्तरम्। गायन्ति गायका धीर सानन्देन चतुष्टयम् ॥ वसन्ती रागः कर्याटो दो नौरौ भनतः क्रमात्। धानसी मालसी चैव मेरिवी माधवी तथा।

कौमारी मायूरी चैव देशकारी च विन्धुड़ा ! रामकेली च भूपाली रागिख्य स्रेति विञ्राति:। व्यानन्दांशा इति श्रोक्ता मीयन्ते माननोविदे: ॥ पुरवी कानड़ा गौरी रामकिरी च दीपिका। व्याधावरी विभाषा च वड़ारी च गड़ा तथा। रताच नव रागिएयो वीरांग्रे गानसत्तमम् ॥ वेलावनी च गान्धारी नालिता घटमञ्जरी। वैरामी रामियी चापि मोरहाटी च पाहिड़ा। करणां प्राविजानीयात् सप्तेता रामयोषितः ।

सुसमा पक्सी नाटी वेखीयारी च गुज्जरी।

कामीरा चापि कच्छाकी कोड़ा कैटारिका

रागेय रचभागेन घटत्रिंग्रहाशिकीय भ

खय रागागासुद्धवं दर्धयति। "प्रिवप्रक्तिसमायोगाद्रागायां सम्भवी भवेत यचाखात् पच रामाः खुः यष्ठसु मिरिना-चदोवत्रात् श्रीरागी वामसेवाद् वसन्तकः।

खबोराद् भैरवोश्भूत् तत्युरुषात् पश्चमो-**८भव**न् ॥ र्भूभागाखासीचरागी नाव्यारको भिवादभूत। शिरिनाया सखासास्य नद्द्रगारायगोरभवत्। व्यथ रागवेचा। "मधुमाधवी च देशाख्या भूपाली भेरवी

वेलावली च मझारी वलारी सोमगुर्जरी। धनासीर्मालवसीख मेघरागच पच्यमः। देशकारी भेरवच जालता च वसन्तकः॥ श्ते रागाः प्रगीयक्ते पातरार्भ्य निवामः। गुर्जरी को ग्रिकचीव सावेरी पटमञ्जरी। रेवा गुळकिरी चैत्र भेरती रासकियंपि।

वैराटी तो ड़िका चैव का मोदी च क्षड़ायिका मान्यारी नामग्रंच्यी च तथा देशी विग्रेषत:। प्राक्टराभरणो गेयो डितीयप्रचरात परम् । श्रीरामी मानवाख्य मौरी चिवमसंजिता।

सौराटी च तथा गेवा प्रथमप्रद्रोत्तरम्॥

सर्वे नाटा इक्षेत्र के नार्याच्या भी रिकात था। वड्हं सी प्रहाढ़ी च हतीयप्रहरात प्रम्। खर्द्धराचावधि ज्ञेया एते रागाः सुखप्रदाः । यधीक्तकाल खरीते गेया: पूर्वविधानत:। राजाज्ञया सदा गया न तुकालं विचारयेन।'

नहक्ताणसं ऋच सारङ्गहकी तथा।

द्ति रागवेला। खाय ऋतव: । "श्रीरागो रागिणीयुक्तः श्रिश्रिरे गौयते

वसन्तः सरहायस् वसन्तर्ती प्रगीयते । भेरतः समद्यायसु ऋती यीधी प्रगीयते। पश्चमम्तु तथा गेवो रागिस्या सह भारदे।

मेघरामी रामिकी(भर्यक्ती वर्षासु मीयते। नष्टनारायको रागो रागिस्या सह हैमने । ययेच्ह्या ना गातवाः सर्वतं व सुखप्रहाः॥" इति रागाणां ऋतुनिर्णयः। इति सीमेश्वर-

मतम् ॥ * ॥) रागचूर्यः, पुं, कामदेवः। खद्रिष्टश्चः। इि मेदिनौ। ने, १०६॥ पल्युचूर्यम्। इति भ्रव्र-रतावजी ॥ जाचारसः । इति राजनिष्धः ॥ रागच्छत्रः, पुं, (रागेणच्छत्रः।) कामदेवः।

इति ग्रन्दरतावली । रागेणाच्छने, ति । रागरः, यं, (रागं ददावीति। दा + क.।) तेरकोच्चय:। इति राजनिर्वेष्ट: 🛊 रामहातरि,

रामदाखि, ग्रं रागदा स्थाविक मस्ति

। विवर्

येंच मस्रम्, इति

ज्ञापकार्थं सक्षज्ञयम् ।"

₹वि

राष्ट्रल:

राङ्ववं, क्षी, (रङ्को भवम्। रङ्क् + "रङ्कोरमतुष्ये-

८स्च।" १।२।१००। इति स्रम्।

रामपुष्य:, पुं, (रामविधिष्टं रक्तवर्णं पुष्यं यस्य।) | रामी, [न्] चि, (रन्च + "बंपचानुरुपेति।" इस्व:। रक्ताम्बान:। इति राजनिर्घेष्ट:॥ रागपृथी, स्ती. (रागयुक्तं पृथां यस्याः । डीप्।) नवा। इति राजनिषंग्टः । (गुणादयोगस्य नवाभ्रव्हे ज्ञातयाः॥) शामप्रसवः, पुं, (रामयुक्ती रक्तवर्णः प्रसवः पुत्रां यखा) वन्यकः। रक्ताम्बानः। इति राज-निर्घेग्ट: ॥ रागयुक, [ज्] पुं, (रागेण युच्यते इति । युज् + किए।) माशिक्यम्। इति राजनिष्ये एटः। कस्ति-सित् पुस्तके रागडक इति पाटोश्पि विद्यते ॥ शाहकः:, पुं, (रामो रच्जुरिव यस्य । नायकयोः गरसरातुरागवह्वात्तघात्वम् ।) कामदेव: । इति शब्दरतावली ॥ रामकता, स्त्री, (रामस्य जनिका लतेव।) काम-दंबपती। इति चटाधरः॥ रागवनः:, पुं, (रागस्य वन्त ६वः) कामदेवः। इति भ्वाना ॥ रागवाङ्वः, पुं, दाङ्मिदाचायुक्तसुहय्वः। व्यस्य गुणाः। रुचिकास्तिम्। जञ्जपाकितम्। वात-पित्तकपाविरोधिलचा इति राजवह्नभः। (यया, सुम्बुते। २ । ४६ च्यध्याचे खतान्नवर्गे । "चेवः पष्यतमचापि सहयवः जताकतः। च तु हाड्मिम्हरीकायुक्तः स्थादागपाड्षः। रिचियो वहापातच दोयायामविरीधकत्॥" तथास्य गुगाः। "सवतो द्वंष्ट्या द्वाः चुदा रोचनदीपनाः। हेणानः क्षिमक् हिंद्रमन्ना रागवाड्वाः॥" इति च सुमृति छजस्याने ४६ व्यथ्याय:॥) रागस्त्रं, की, (रागष्ट्रतं रत्तवर्णे सन्तम्।) तुला-खनम्। यष्टसनम्। इति मेदिनी। रे, २६४॥ रागाङ्गी, की, (रागविधिष्टमङ्गं यखाः । डीप् ।) मिञ्जिष्ठा। इति राजनिष्येग्टः ॥ रागाच्या, की, (रागेण आद्या ।) मञ्जिष्ठा। इति राजनिषेग्टः । रागारः, चि, खाशां दस्ता दानविसुखः। यथा, "आशां वसवतीं दस्वा यो इन्ति पिशुनो जनः। व जीवाकोश्रीय रामासङ्गेको दालस्तु दातरि॥" इति शब्दमाला । रागाग्रनिः, पुं, ("रागेषु विषयवासनासु सम्मर्ग-रिव।) वृद्धः। दित जिकारङश्यः। रागियो, स्वी, (रामी रस्यस्य इति। राम+ इनि:। डीप्।) विद्यक्षा नारी। इति जटा-घर:॥ मेनकाया च्येष्ठकच्या । यथा,— "रागियो नाम संजाता ज्येष्ठा मेनासुता सने। रामाङ्गी पद्मपद्माची नीखद्भाष्यतमहोजा।" इति वासनपुरार्गे ४८ अधायः । जयश्रीनाकी लक्षी:। इति पुराखम् ॥ यष्-

रामाचां प्रमी। इति इकावृधः । चा तु

षरमव

सरसमये च विश्रात्यकारा चीने

मति च घट स्थिम

३।२।१८२। इति तच्छीलादिषु घिषान्। यदा, रागोवस्यास्तीति। राग + इति:।) खनु-रक्त:। (यथा, सार्कग्रेडिये। २९। ३९। "लयस्या हृद्यं रागि भन्ता चाची भविष्यति। यावच्जीवमतो दु:खं सुरुष्या नाच्यथा वचः ॥") कासकः:। इति विश्वः॥ रङ्क्ता। इति मेहिनी॥ (विषयातुरागयुक्तः। स च हिविधः। यथा, देवीमागवते । १ । १७ । ३७ — ३८ । ४१ । "हैं विध्यं सर्वजोकेषु सर्वय हिविधो जनः। रामी चैव विरामी च तयोखितं द्विधा पुनः॥ विरागी चिविधः कामं ज्ञातीरज्ञातच मधामः। रागी च दिविध: प्रोक्तो कर्यं च चतुरक्तथा॥" "रागो यस्यास्ति संसारे स रागी श्रुचिते ध्रुवम्। दु:खं बहुविधं तस्य सुखद्ध विविधं पुनः ॥" रक्तवर्णविशिष्टः । यथा, कथाचरित्सामरे। 21181 "ईर्ष्यारुवामभावेश्य भङ्गरभुणि रामिणि। न मुखे तत्त्रयो राज्योज्ञह्हिक्त्रिमाययौ॥") धुं, त्रणधान्यविश्रेषः । तत्पर्यायः । लाञ्क्नः २ बहुनरकशिश्चः ३ गुच्छकशिश्चः ४। अस्य गुणाः। तिक्तवम्। सधुरवम्। कषायवम्। भीतलम्। पित्तासनाभिलम्। वल्यलसः। इति राजनिवेष्ट: ॥ राघ, ऋड प्रक्ती। इति कविकल्पहमः॥ (भा०-चाता०-व्यक्०-सेट्।) ऋ, व्यराघत्। ड, राघते। प्रतिः समर्थम्। इति दुर्गा-राधव:, पुं, (रघोरपयमिति। रघु+अण्।) रामचन्द्रः। (यथा, रह्यः।१२।३२। "रावणावर्जा तच राघवं मद्राषुरा। खिमिपेदे निदाचार्ता बाजीव मलयहमम्॥" च्यनः। यघा, रघुः। ।। १६। "यतिपार्थिविकङ्गधारियौ दहशाते रघुराघवी जने: " रभारथ:। यथा, रामायगे। २। ६८।१। "वधमप्रतिरूपं तुमद्देशस्य राघवः। विखयनेव धर्मातां की ग्रत्यामिद्मनवीत्॥" रञ्जवंग्रीयमात्रम् । यथा, तत्रेव । २।६४।२५ । "अपि ह्यद्य कुलंग खादावनायां कुलो भवान्॥") समुद्र-महासत्यविशेष:। इति नेदिनी॥ वे, ४८॥ (यथा, कद्ती प्रथमणाई दुर्गिषं हः। "चास्ति मत्यस्तिमिनीम ग्रतयोजनविस्ततः। तिमिक्तिवागिष्यक्ति तद्गिकोश्यक्ति राघन: "") राष्ट्रवायनं, क्वी, (राष्ट्रवस्य रामख चरितान्वितं अयनं प्रास्त्रम्।) रामायखम्।यथा,---

"सेतिहासपुरायानि राधनायनभारतम्।

समाप्तिर ि धनित तानि श्वतानि वै॥"

ादुर्भाव

ष्ट्रगलोमजातवस्ताहि। तत्पर्यायः। स्ट्रग-रोमनम् २। इत्यमर: । २। ६। ११९॥ रष्टु-न्द्रेंगभेद: ततो जातादार्थे छा: पश्वीरिष स्टरा इति रूपा मेघारिलीमनमपि कमलादि राष्ट्र-वम्। इति तट्टीकायां भरतः॥ (यथा, मदा-भारते। २।५०। २३। "स्रीयेच राष्ट्रवधेव पट्ट कीटजनाधा॥" युं, गौ:। इति काश्यिका । राष्ट्रवाक्ततो, चि। यथा, सहासारते। १। ११। २६। "क्रोचपारावतनिमेञ्चदनेराङ्गवेरपि॥") राङ्गयं, की, पुव्यविग्रीय:। रङ्गन् इति भावा। षास्य गुणः। रक्तपित्तना सिलिम्। इति दय-राज, ऋष या दीप्ती। इति कविक ख्पइम: ॥ (भा॰-उभ॰-अक॰-सेट्।) कः, अरराजत्। च, राजति राजते। य, रेजतु:। इति दुर्गा-राजनं, की, (राज्ञां सन्द्रष्ट:। राजन् 🕂 "गोत्रोची-द्वोरभराजेति।" अ२।३८। इति वुण्।) सृप-सम्बद्धः । इत्यसरः । २ । ८ । ३ ॥ वया, सार्क-गड़िये। १०६। ६। "हृष्टपुष्टमतीवासीत् तस्तिन् राजन्यश्रेषत:। राजर्ब सक्तलं चोळ्यां पौरजानपदो जनः ॥" राजन् + खार्थे कन्।) राजनि, पुं। (यथा, इरिदंशी सिविष्यपर्वशि। २४। ६। "तवाङ्गं तिलग्रः कत्या त्रभ्यो दास्यामि राजक॥" राज्+ खुल्।) दीप्तिसारके, जि॥ राजकरमः, पुं, (करमानां राजा । राजरन्सादि-त्वात् पर्निपातः ।) कदम्बनिप्रीघः । यथा,— "काइन्वर्धः प्राष्ट्रविष्यो नीपो धुलीकदनकः। कदम्बिषयकी राजवादम्बीरुक्ककरोर्यमनः ॥" इति जटाधर: 🛭 राजकत्या, स्त्री, (राज्ञ: कन्येव।) केविकापुष्यम्। इति राजनिर्घयटः । नृपस्तता च ॥ (यथा, भाग-वते। धा ६। ४३। "इतः स राजकस्याभिरेकः पचायसा वरः॥") राजनकेटी, स्त्री, चीनानकेटी। इति राज-गिष्ठेण्ट: 🛭 राजकप्रेत:, युं, (कंप्रेस्टगां राजा। राजस्काहि-त्वात् परिविषातः।) भवसुका। इति राच-निर्घेष्ट: ॥ रानकीय:, चि, (राच इदम्। 'राजन् + "राच: कच।"३।२।२४०। इति हः ककारसानाः-देश:।) राजसबन्धी। राजऋखायं रखधै यीयप्रवयेन सिद्धः॥ (यथा, कथासरिसामरे। €×12251

"ततस्व दर्धं राजौ स राजकीयं सरी ययौ ॥")

राषपुच ।

राजा क्रमार

यचा

सभ

शकी खरकी राजभक्तिः शुभगतादयः ॥" इति कविक व्यक्तायाम् १ ऋत्वकः॥ ब्राख:, पुं, वार्त्ताकी। इति जटा-ोवातकी, आस्त्री, (राजग्रिया को घातकी ।) ङ्गाकविष्रेषः। विया तीरद्रदति हिन्दी-ता । तलायायः । इस्तिपर्शिका २ पीत-ाका इधामार्गव: १ केश्रफला ५ महाजाली ायीतकः । अस्या गुगाः। प्रीतलम्। इत्सम् । क्षप्रवातसत्वच । इति मर्गविनीरः॥ र्ज्ही, स्ती, (राजिप्रया खर्ज्ही।) खर्ज्री। पिख्यक्त्रीरका। तत्पर्यायः। विषिद्धार कृपपिष्टा ३। ष्ट्रास्था सुवा:। इत्वम्। खादे इमिलम्। गुरुलम्। पित्त-शक्तियासम्मनाशित्मः। वीर्यवृद्धिद्वसः। । राजनिष्युट: । [मि, [न्] चि, (रानानं गच्छतीति। गम् **ग्यनि:।)** राजसम्बन्धि। यथा,---तृतच समुलाधे राजगामि च पेश्रम्। |चालीक निर्वयः संसानि ब्रह्मक्या॥" इति भागवे ११ अध्याय: ॥

जनि वा स्तेनादीनां परेषां मरखफलदोषा-रानम्।" इति कुक्कभट्टः॥ स्राय च। विख्य धर्म प्रकामिमामि तद्भावे सालगासि भावे आह्यासि तदभावे आह्यप्रवासि नावे सङ्ख्यमासि तदभावे बन्धुमासि तद-। शिकागामि तहभावे सहाध्यायिगामि नावे ब्राह्मकथनवर्ष्णे राजगामि।" इति भागमञ्जूष्टतिवयुवचगम्॥ रि:, पुं, ग्राकभेद:। तत्पर्याय:। राजादिः जिश्लाकिनी ३ राजशाकिका । अस्य :। रच्यलम्। पित्तनाधिलम्। धीतल-। स्रूजस्य तु चतिभौतकत्वम् । चतिबच-। इति राजनिवंग्टः । (मगधदेश्स्यः नविश्रेषच्य ॥) दः, पुं, (राजते इति। राज्+ खम्। ा हो तिपालिनी सीवा यखा।) सत्य-

इति चिकाष्डभेषः। चि, तीच्छा:। इति चिकारकप्रीय:॥ ार्ग इन्तीति। इन् + "राजघ उप-शिम्।" ३।२।५५। इत्यस्यं वार्तिकी तथा विन संधु।) राजहन्ता। यथा,— "खनस्पदग्धारिपुरानसो व्यक्त-निजप्रतापिकंतयं च्यतद्भुवः। प्रदिचातिका जयाय सरया रराज गीराजनया स राजघ: " इति नेमधे। १। १०॥

वः। पञ्जर इति भाषा। यथा, —

की स्वाचित्रमती राजगीनी महामेद:॥"

मां खीधंविमालकार्गा राजा प्रति शृत् सिङ्गम् ।

राजजम्:, स्त्री, (जम्बूनां राजा। राजदन्ता-दिलात परनिपात:।) पिष्डखच्चूरम्। इति मेदिनी ॥ सञ्चाजम् :। इति राजनिर्धेग्ट:॥ राजजच्या [न्] गुं, चयरोगः । "यच्यते पूज्यते रोगराजत्यातृ यद्या यदा कड महि चाना:-खादि: चासुसिसिति मन् चनग्रहतीयादिश्लिके तदा जच भच्च सनयोशितासा रूपं राजयन्त-भूब्दोरणच।" इत्यमरटीकायां भरतः॥ (अस्य विवर्णनु राजयन्त्राभ्रव्हे द्रष्ट्यम् ॥) राजतं, त्रि, (रजतस्य विकारः। रजत 🕂 "प्रास्ति-रजताहिभ्योग्ण्।" १। ३। १५१। इति चाया।) रजतविक्तितम्। यथा,— "सीवर्णे राजतं ताव्यं पिट्णां पात्रसुच्यते। रजतस्य कथा वापि दर्धनं दानमेव वा ॥" इति सात्धे १७ च्यथाय: # रकते, क्षी ॥ (यथा, गो० रामायखे।३।८६।१। "तं तु सीता च्यां हृष्टा वने का चनसुप्रसम्। हेमराजतिचचान्यां पाचीन्यां चमलङ्कतम् ॥") राजतरः, युं, (तरूणां राजा। राजरन्तादितात् पर(नपात:।) किक्कार छक्तः। स्त्रारवधः। इति राजनिषेत्ट:॥ (यथा, सुश्रुते।६।५०। "मुस्तादिराजतर्वगंदशाङ्गसिद्धैः कार्यिजेयेकाधुयुते (अविधिश्व लेहे: ") राजतरुकी, स्त्री, (राज्यस्तरुकीय। सीन्द्र्याति-भ्रव्यवस्वात्।) पुष्पविश्वेषः। तत्पर्यायः। महाबद्दा २ वर्णपुषा; ३ अम्बान: ४ अम्बातकः ५ सपुर्यः ६ सवर्णपृष्यः ६। स्रस्या गुणाः। कघायलम्। कपकारितम्। चचुख्यतम्। इषंदलम्। ऋदालम्। सुर्भिलम्। सुखदल्स-· लक्ष। इति राजनिवेग्ट: ॥ राजता, स्त्री, राजलम्। राज्ञी भाव द्रत्येषे राजन् भ्रन्दात् तल्प्रत्ययेन सिद्धाः॥ (यथा, कथासरि-सागरे। ३६। ६८। "तेन मत्तामसुचन्तीमपि सुक्का स तां यथी। रततूरं खनार्थार्थं निव्यक्तिमा हि राजता ॥") राजतातः, पुं, (राज्ञस्ताल दव।) गुवाकष्टसः।

इति प्रव्दरतावली ॥ राजतिमियः, पुं, सुखायः। दिति चारावकी ११८१॥ राजलं, क्षी, राजता। राज्ञी भाव रत्वयें राजन् प्रव्हात् त्वप्रस्थिन निष्यत्तम्॥ (यथा, कथा-सरितागरे। २०।१८१। "कच राजलमिल्रका स राजा विविधेध तत् ॥") राजइसड:, पुं, (राफ्रो इस्ड:।) राजप्रासनमृ।

"जनेकादग्रवर्षस्य पश्चवर्षाधकस्य च। चरेद्रुषः: सुद्धद्वापि प्रायश्वितं विश्वद्वये ॥ ततो खनतरसास्य नापराधी न पातकम्। न चास्य रासर्वहोरिष प्रायस्थितं न निराते ॥"

इति प्रायश्चित्ततस्वष्टताङ्गिरीवचनम् ॥ हुकं, की, उपस्थ:। इति ग्रब्दचन्द्रिका। राजदन्तः. पुं. दन्तानां राजा। ("राजदन्तादिष्ठ परम् "२२ ६१ इति

उपरिश्रेकीसामध्यवर्तिदलाइवम् यदाः,

"राजदन्ती तु मध्यस्यादुपरिश्वीसकी कवित॥ इति हैंसचन्दः॥

राजदेशीय:, ग्रुं, (ईष्रदूनी राजा। राजन्म "ईष्ट्रसमाप्ती करूपवृद्यग्रदेशीयर:।"४।६।६० इति देशीयर्।) राजदेश्यः। राजकल्यः इति याकरणम्॥

राजधत्त्रकः, धुं, (धत्त्रकार्णा राजा। राज दन्तादित्वात् परनिपात:।) ब्रह्युस्त्र:। इति कि सित् राजनिवंषटः ॥ तस्य पर्यायः राज-धुक्तूरभ्रव्दे द्रष्ट्यः ॥

राजधमी:, युं. (राजो धमी:।) राज्य: कर्भः

कमा यथा,— "राजधन्नान् प्रवच्यासि ययाष्टली भवेत्।। सम्भवस यथा तस्य सिहिस परमा यथा। ब्राक्षं प्राप्तिन संस्कारं चित्रियेण यथाविधि। सर्वस्थास्य यथान्यार्यं कर्त्तवं परिरचगम्॥ चाराजके हि लोकि। सिन् सर्वतो विद्वते भयात्। रचार्यमस्य सर्वस्य राजानसस्चत् प्रसः।। इन्द्रानिलयमार्काणाममेख वर्गस्य च। चन्द्रवित्तेश्योधीय साधा निर्हेख श्रासती:। यसादेवां सुरेन्द्राणां मान्त्राभ्यो निर्मितो हुप.। तसार्भिभवविष सर्वभूतानि तेजसा ॥ तपतादित्ववचेष चर्चिष च मगांस च। न चैनं भूवि भाकोति कचिद्धाभिशीचित्म्॥ सीश्मिमेवति वायुच्य सीश्की: सीम: स धमाराद। स कुबेर: स वर्ण: स सहेन्द्र: प्रभावत: ॥ बालोऽपि नावसन्तयो सनुष्य इति भूसिपः। महती देवता होवा नरक्षण तिष्ठति ॥ रकिमेव दह्ळायिनंदं दुरुपसर्पिणम्। कुलं दहति राजामिः: सपशुद्रयसच्यम्॥ कार्थं की भेक प्रतिष देशकाली च तलतः। कुरते धम्मेसिहार्थे विश्वरूपं पुनःपुनः॥ यस्य प्रसादे पद्मा भीव्यं नयस पराक्रमे। न्द्रत्यच्च वस्ति क्रोधे चर्त्रतेजोमयो हि तः। तं यस्त देखि संगोधान् स दिनायसम् । तस्य ह्याशु विनाद्याय राजा प्रकुरते मनः। तसाहर्में यमिष्टेषु स व्यवस्थेनराधिपः। व्यनिष्टवार्ष्यान्छेषुतं धर्मेन विचालयेत्। तखाधै वर्वभूतानां गोप्तारं धक्तमाताजम्। त्रश्वतिजोसयं दाहमस्चत् पूर्विमीश्वर: N तस्य सर्वाणि भूतानि स्यावराणि चराणि च। मयाद्वीगाय कळान्ते खधमात्र चलन्ति च। तं देशकाली शक्ति च विद्याचा येच्य तचतः। यथाईत: संप्रणयेत्ररेष्वन्यायवर्षिष्ठ । स राजा पुरुषो हरह: स नेता प्रासिता च सः। चतुर्वामात्रमावाच धर्मेख प्रतिभू: स्टतः ।

द्खः शास्ति प्रजाः सर्वा द्खः स्वाभिरचति। दण्डः सुप्रेष्ठ जागार्त्त दण्डं धम्मे विदुर्व्धाः । समीखा स प्रतः सम्यक् सर्वा रक्षयति प्रजाः। असमीच्य प्रगीतम् विनाशयति सर्वतः । **इक** मूखे अक्षा विवायक्षाम् दुर्वेखान् बलवत्तरा ।

पानमचास्त्रियश्चेव स्टाया च यथात्रमम्।

एतत् कष्टतमं विदाधतुष्यं कामने गरी ।

क्रोधजेश्प मखे विदान् करमेति विकं सदा ॥

रक्टस्य पातनभीव वाक्षाक्ष्यार्थट्रवसी।

सप्तक्षास्य वर्षस्य सर्वनेवानुषङ्गितः।

यसनस्य च म्हळोच यसनं कष्टमुच्यते।

पूर्व पूर्व गुरुतर विदाहासनमास्रावान्॥

यस्त्रधीरधा प्रजात खर्माख्यसमी स्तः।

मौतान् शास्त्रविदः स्रान् सव्यवचान् क्षंत्रोर्-

द्बीयु: सर्ववर्षांच भिदीरन् कर्वसंत्रः:;

सर्वतीकप्रकीपस्त भवेद ग्डस्य विश्वमात्॥

थच ख्यामी लोश्विताची दग्डचरति पापचा।

प्रजास्तव न सुद्धान्त नेता चेत् साधु प्रश्नति ॥

समील्य कारियां प्राचं धर्मका साधेको विदम्॥

तखान: संप्रणितारं राजानं सत्यवादिनम्।

तंराचा प्रमधन् सम्यक चित्री साभिवहेते।

कामास्ता विषयः जुडी दर्खनेव निष्टन्यते ॥

रखी हि सुमहत्तेजी दुईरखासतास्माः।

धुमी दिचलितं इन्ति वृष्येव सवास्थवम् ॥

तती दुर्गचा राष्ट्रचा लीकचा सचराचरम्।

धन्तरीचाताचिव सुनीत् दवांचा पीडयेत्॥

शीरसहायेन सद्ने जुळानाजनबुद्धिना।

न प्रावधी न्यायना नेतुं सक्तेन विषयेषु च ॥

म्चिना सहानन्धेन यथामास्त्राहसारिणाः।

प्रवातुं प्रकाते इच्छ: सुमदायेन धीमता॥

एवंटलस्य द्वपतः (श्रामीञ्क्तापि जीवतः।

व्यतस्त विषयातस्य कृपतेर्विनासनः। शंकियते यशी लीके प्रतिन्द्रशिवास्थि ।

विक्तीर्थते यशी लोकं नेलावन्द्र दिवाक्शीं ॥

खें खें बक्तें निविद्यानां सर्वेषामतुपूर्वेषाः ।

तैन यद्यन् सम्बीन कर्त्रयं रचता प्रजाः।

बाखणान् पर्यंपाधीत प्रात्यत्याय पार्षितः ।

ष्टदांच निर्द्ध संवेत विद्यान वेहविट: श्रुचीन्।

तेभ्योरधिमञ्चेट्विनयं विनीतात्मापि निल्लाः।

विनोतातमा हि नुपतिने विनय्यति का हि चिन् ॥

वस्वीरिवनयाद्यस्य राजानः सपरिक्तराः।

वनस्था चापि राज्यानि विनयात प्रतिपेदिरे॥

वैगो विनरोश्विनयात्रस्थाचे व पार्धिवः।

सरायो यननचीन ससखी निमिरेन च ॥

प्रमुख विनयाद्राच्यं प्राप्तवान् मनुरेव च।

क्रवेरच धनैश्रयं ब्राचार्यचीव गाधिन: ॥ चैविदीधकयीं विद्यां एक नीतिष ग्राम्तीम्।

अविधिकीश्वात्मविद्यां वात्तारमांश्व जीवतः॥

जितेन्द्रियो हि प्रक्रोति वप्रे स्थापयितुं प्रणाः ।

रिन्द्रयाणां चय योगं समातिष्ठीह्वानिश्रम् ।

दश्य कामचसुरवानि तथाष्टी क्रीयचानि चः।

वस्यानि दुर्म्ताति प्रयक्षेत्र विवर्णयेतः 🛊

कामजेह प्रसन्तो हि खसनेह महीपति:।

तत्तहोर इं प्रवस्थामि यथावदतुपूर्व्यभः ॥

चैविद्रष्टद्वाम् विद्रुवस्तिष्ठै तिवाच प्राचन ॥

ष्टहरेवी हि सततं रची भिर्षि पूच्यते॥

सराहे न्यायष्टनः स्याद्श्यश्रदख्य भ्रम्षु। सुहुनस्त्र निद्मः (स्त्र म्बेषु ब्राह्म योषु च मान्वितः ॥

सचिवान सप्त चारौ वा प्रकुर्जीत परीचितान्॥ च्यपि यन् सुकारं कामी तद्योकं न दुष्कारम्। विद्रीवती । सन्दायेन किन्तु राज्यं मन्त्रीस्यम् ॥ ते: साह चिन्तयेद्रियं सामान्यं सन्विवियहम्। स्थानं ससुद्यं गुप्तिं खब्बप्रश्मनानि च ॥ तेषां खं सम्भिपायस्पलम्य एयक् एयक्। समस्तानाच कार्येष्ठ विद्धाङ्तमासनः॥ सर्जेघानु विशिष्टन ज्ञास्त्रयेन विपश्चिता। मक्रयेत परमं मक्तं राजा वाङ्गुरव्यचं युतम् ॥ नितांत(सान् समाचस्तः सर्वकार्यास्य निःचि-तैन चार्ड विनिचित्व ततः कर्म समारमेन्॥ व्यन्धानिष प्रकुर्वीत शुक्षीन् प्राक्रानवस्थितान् । सन्यगर्थसमाञ्च नमात्मान् सुपरीचितान् ॥ धर्णानामात्रमागाच राजा खरीः भिरचिता । निर्द्धतेतास यावद्विदिति कर्तवाता वृश्मि:। तावतीश्विन्द्रतान् दचान् प्रकुर्वीत विचच-तेवासर्थे वियुष्तीत श्रान् दचान् कुलोहतान्। शुणीनाकरकमाणि भीरूनकार्त्रदेशाने ॥ इतकीव प्रकुर्वीत सर्वप्राक्तविधारहम्। इङ्गिताकारचेरकं गुचिं दर्चं कुलोहतम् ॥ अतुरुत्तः श्रुचिह्यः स्ट्रतिमान् देशकाणवित्। वपुद्यान् वीत्रभीर्व्याकी दूती राजः प्रशस्त्रते । ध्यामास रक खायती रक्डे वैनियकी क्रिया। कृपती कोषराक्षेत्र दृते मन्विविपर्थयौ॥ द्त एवं हि समात्ती भिनतीय च संहतान्।

दूतस्तृ कुरुते कभी भिद्यन्ते येन वान वा॥

काकारमिद्धितं चेटा स्टेब्र च चिकीर्षितम्॥

स विदारस छलेषु निग्रे द्वितचे छिते:।

बुडा च सर्वे तस्त्रेन परराजितकी वित्रा। तया प्रयक्तमातिके द्यथातानं न पीड़ येत्।

जाङ्गलं प्रस्थयन्यद्रमार्थप्रायमनाविजम् ।

धन्दर्भे मधीदुर्भमन्दर्भे वार्षमेव वा ।

रम्यमानवसामनां खाजीयां देशमावसेत् ॥

मृदुर्म मिरिदुर्भे वा समाश्रिक वसेतृ पुरम् ।

तत् खाराष्ट्रधमम्यतं धनधान्येन बाह्ने:। बाखायै: प्रिष्टिभिर्यक्षेयंवसनोदकेन सः। तस्य मध्ये सुपर्याप्तं कार्येट्ग इसात्मनः। गुप्तं सर्वर्भनं शुभ्तं जनवृत्त्वसम्बनम् ॥ 🟶 ॥ तदथाखोद हेडायां सवर्णा सचणान्त्रताम् : कुवे सहति सम्भूतां च्रदां रूपगुगान्तितान्। पुरोहितचा कुळींत हास्यादिव चर्तिं जम्। तेरस ग्रह्मा(ल क्लीन्स्क क्लीन्स्किन्स स यजेत राजा धर्मार्थं चैव विशेषो ददाङ्गोगान् धनानि च ॥ सांवसारिकमाप्रेच राष्ट्राहाष्ट्रारचेद्वलिस्। खाचाचायपरी लोके वर्णेत पिष्टवन् हुछु। च्यध्यचान् विविधान् क्यायात् तज तज विष ति २ स्थ स्वार्यविचेरन् तृषां कार्थाणि कुर्व-व्याष्ट्रतारां गुरुक्तवादियाणां पूजको भवेत्। ष्ट्रपाखामचयो स्वेष निधिन्नीसीयनि ॥ न तं स्तेना व चासिचा इट्स्निन च च नाञ्जति तसादाज्ञा निधातयी जासग्रीव्यक्तयी निधि:. न स्कन्दते न खयते न विनश्यति काँ दिश्चित्। परिष्ठमस्पिको ने भ्यो नाक्षायस्य मुखे कृतम्। सममनासर्थे दानं दिगुषं नाक्षणन्ते। प्राधीते भ्रतसाष्ट्रसमनन्तं वेदपार्गे॥ पाचसा हि विशेषिय अहधानतयेव था। च्यर्णं वा वच्च वा प्रेस्ट दानल्यावास्त्रते फलम्॥ समोत्तमाधमे राजा लाचूत: पालयन् प्रजा: । न निवर्तित संयामात् चार्त्तं धक्नेमशुक्रदन् । संयामेळ्यानविर्त्तल प्रजानाचित पालनम्। शुक्रवा बाह्य यानाचा राज्यां क्रीय स्वरंपरम् ॥ बाहदेषु मियोश्योग्यं नियांसन्तो महीचितः। युध्यमानाः परं भ्रत्या खर्मे यान्त्यपरादस्खाः। न कूटरायुधे हंन्यात् युध्यमानी रखे रिप्नृ।

न कर्सिमनीपि दिग्धेनीमिड्यलितत्वनी:।

न च इच्यातृस्थलारू हुंन की वंन इस्ता-

न सुक्तकेयां नासीनं न नवास्तीति वादिनम् ॥

न सुनं न विसन्नार्छन नयां न निरायुधम्। नायुध्यसानं प्रश्चन्तं न परेख समागतम् ॥

नाबुधव्यवनप्राप्तं नार्तं नातिपरीच्यतम्।

न भीतं न पराष्ट्रं सतां धर्मामनुसारन्।

अर्तुर्वेद व्यूवं किष्मित्तत् सर्वे प्रतिपदाते ।

यसु भीत: पराष्ट्रत: संगामे इन्यति परें:।

यबाख सुक्त किष्यदस्तार्थसपरिकेतम्।

ञ्जलम् ।

राजघ

भ्रतं दश्यक्साणि तसाद्द्र्भें विधीयति ॥

द्भावविशेष:। विषा तीरद इति छिन्दी-

। या । तक्ष्याय:। इक्तिपर्श्विका २ पीत-

व्यक्ता इधामार्गव: शकी प्रापला प्राच्छा चाली

मधीतमः । स्राचा गुगाः । श्रीतलम्।

ार्झत्यम् ⊭कापचासलात्यकः। इति सदनविनीदः॥

क्युंरी, स्त्री, (रामप्रिया खच्युंरीः)

टख्बक्य री। पिग्डखक्य दिसा! तम्पर्याष्ट्रः

अधिकार वृष्यिका ह। खस्या गुवा:।

कालम्। वादे विमलम्। गुरुतम्। पित्र-

सार्तियाराभसमाश्रित्सम्। यीर्थवहिद्रसम्।

ामि, [न्] चि. (राजान सम्हतीति । सम्

बहुतच समुलाते राजगामि च पेश्नम् ।

चित्रं विक्तिक्षेत्रः समानि अश्वष्टत्या ॥

चिनि वास्त्रीनां परेशां प्रश्यक्षत्रहोता-

भागम्।" इति ञ्चलक्षमद्वः॥ व्यक्षि च।

(जस्म धर्म प्रजामिकामि तद्मावे साहवासि

भावे आहमामि नदभावे आहेपुत्रमामि

भावे समुख्यासि वहभावे बन्धुगामि तह-

। शिष्यगानि तदभावे बद्धाध्याविशासि

भावे अराज्यसनयर्के राजभासिः" द्रि

रः , यु, प्राक्षभेदः । सन्पर्यायः । राजादिः

लि भाक्तिमी ३ **राजभाजिक किया ३। व्यक्त**

। रुक्तस्। पित्तनाधित्वम्। ग्रीतज-

। ফালভার সারিমানিলন্দ্। অনিভাল-

। इसि राजनिर्वेष्टः । (सगददेशस्थः

ा ही तिप्राक्तियी की वा बस्ट।) सहस्र-

की स्वाधिक्षकी राजधीनी सहासेहः॥"

त्रि, तीच्हा;। इति चिकाकक्रोध:।

शान इन्तीति। इन्+ "राजव उप-

। जम् ः " इ.। २ ≀ ५ ५ । इ.स.च्या वार्क्तिको का

ायेन संधु:) शाक्षक्ता: यथा,---

इति भिक्ताकाश्चितः ॥

व । मञ्जर रक्षि भाषा । यथा, —-

पुं, (राजतं इति। शाच्⊹काच्।

भागसम्भाषका विकास मा

विशिष्टिया ।)

इति मानदेश अध्याय! ।

गिमि;।) राजसम्स्था । यथा,—

त रहजनिष्येदः॥

र जदन्ती मुसध्यस्य द्वपरित्र गर्ने क धन

न त चेमचन

राजन

राजह र्जनस्य क्ली (स्थन रज रजस्थाः दा जी बहुरली र ज सिन मुभगत स्था। क्ति न भर्भण त पिक्टश्रच्यासम्बद्धि इक्षिकविकस्यम याभ क्यविक 🖁 मेरनी सहजन्दिति स्विन्धिः क्षुयाग्ड, मु वर्शकी राजवच्या [नृ] ए, प्रधरोग:। "यक्यते पृथ्यते । गोषातकी. स्त्री. (राजधिया कोधातकी।)

शोगरावलात् यद्या यदाक इ.स.च्.स.न:-खाहि: त्रासुसिसित अन् चनग्रेहनीयाहिरिलेके तहा जन्म मच इसन्योशिवास्य रूपं राज्यस्य-भाज्योधकात्रा इक्षमद्रीकायां भरतः । (अस्य

विवर्षन्तु राजवद्याश्रव्दे द्रदयम् ॥) राजनं, चि. (रक्तस्य विकारः। रजन+ "प्रास्ति-रचनाहिम्योऽज्।" १। ६ । १५१। इति জ্জ্।) হলশ্বিনিনন্। ঘ্যা,—– "सीवर्के राच्यतं ताच्यं पिष्ट्यां पाचसुच्यते। र्जतस्य कथा वापि दर्भने दानमेव पा॥" इति भारती १७ चाधाय: ॥

रकते, जी । (यथा, को॰ रासायके ।३।४८।१। "तंतु भौना स्टर्ग हट्टा वनं काव्यनसुप्रभम्। हिसराजतिकजाभ्यां पार्याभ्यां समलकृतम् ॥") राजनवः, ग्रं, (तरूको राजा। राज्यस्कादिलात् भर्नियान:।) किंकार्डच:! आर्ग्वध:। इति राजनिर्देश्यः ॥ (यथा, सम्रते । १ । ५ ० ।

"सस्ताहिराजनस्दर्गर्भाष्ट्रशिहें:

कार्यजेवनमञ्जूते विविधिष विष्: ॥") राजनवर्गी, की, (राजकारगीन। कौक्धांति-ग्रय्यवत्वात्।) पुर्व्याविशेषः। तत्पर्यायः। महासदा २ वर्णपृष्य: इ अस्त्रात: १ अस्त्रातय: ५ सुपुष्पः ६ शुप्तकंपुत्रयः ६ । व्यस्या गुकाः । क्षायलम्। अभकारित्रम्। चलुयात्रम्।

इपेरलम्। ऋबलम्। सुर्भिलम्। सुराधसान-ंलयाः इति राणनियेश्टः ४ राजता, च्ही, राजलम्। राज्ञी भाव इत्वर्धे राजन् ग्रन्दात् तल्पत्रविष विद्वा । (यथा, कथासरि-त्सागरे। इ.स् । ६८ ।

"तेर सत्तामभुजन्तीमपि सुक्षा स तौ वयी । रवजूटं खनार्थां यें निवाकिषा (इराजता ॥") राज्यालः, पुं, (राज्यस्ताल इव ।) गुवाक्टसः । इति प्रस्टरक्षावली॥ राजतिसम्रः, युं, सुखामः। दिति हारावकी ११ ५१॥

राजलं, को, राजना। राची भाग रक्षेत्रे राजन

प्राच्दात् त्यप्रसमेग विष्यतम् ॥ (सथा, कथा-सरिह्यागरे। २०११८१। "काच राजल्वसिशुक्का संराजा (शक्षिक्ष तत्॥") राजदब्दः, ५, (राज्ञी दब्दः ।) राजधासनम्।

"अनिकाष्ट्रप्रवर्षस्य प्रव्यवर्षाभ्रकस्य कः। चरेट्सुरः सङ्द्वापि प्रावश्चिलं विशुद्धये ॥

तती खनगरसास नापराधी न पातकम्। न चान्छ राजनकीशी प्राविश्व न विद्यते ।" इति प्रायम्बित्ततसञ्चाङ्किरीयचनम् ॥

हर्व, क्षी, अपस्थः । इ.ति ग्रब्दचन्द्रिकाः। राजस्मः, यु, दन्तानां राजाः। ("राजदन्तादिषु ्राका इति कुव * * #1 द्रवि

इ अटेक्सिय युं दूष नी र ज

"द्रैबर्**शसासी करूप वृद्ध देशीयर**:।" ४।० ६० इति देशीयर्।) राजदेशः। राजकस्य इति वाकर्णम्॥

शिव्यात्रकः, पुं, (धन्रकाको राजा। स्व क्लाहित्वात् परनिमातः ।) डच्हुक्त्रः । इति काञ्चित् राजनिर्धेस्ट: । तस्य पर्याय राज

वुब्द्राश्चर्यः दश्यः । राजधर्माः, एं. (राही धर्मः:।) राज्य कर्माः कामाध्या,---र्शक्षकीत् प्रवस्थासि यथा इसी भवेहप ।

सक्तावचायपातस्य सिहिच परमाध्या बाइसंप्राप्तिन संस्कारं क चित्रयेण यथापिए : चर्चस्यास्य यथान्य। यं कर्त्रचं परिरूपकाम ॥

बाराजने कि लोकिश्सिन् भर्मनो विद्रते भधान र्वार्थमस्य सर्वस्य राजागमस्जत् प्रस् । इन्द्राविश्वयमार्क्षागामकेख वनगरा च। चक्रवित्राधीचेव सामा निल्लास प्रान्थती । यसादियां सरेन्द्राणां भाषाच्या निकिती हुय

तसाद्धिभवश्चेत्र मध्यभूमानि विजमा । तपळादित्रविषे चच्चित्र मानोश्तिया। न चैनं भूव प्रक्षीत कांखद्धांभवीचित्र चीऽसिभेवति वाञ्चच चाँठकी; सीम: स ध्रभेराट स जुनेर: स वर्ग: स महेन्द्र: गभावत ॥

वालोऽपि वावसमायो समुख्य इति सृक्षिप । अधर्मा देवमा स्थित नर्रूपेश निरुप्ति ॥ सक्तेव क्षत्यक्षिनंदं दुक्पस्पियम्। कुलंदकति राजः विः सपशुप्रधासक्यम् ॥ वार्थे सी भी का भारताच दंशका जी च भवत

भुत्वते धर्मेश्वहार्थे विश्वक्तपै पुनःपुनः ॥ यसा प्रसादि पञ्चा की व्याजयसा प्रशासने। क्ख्य वनति जीवे सर्वतंत्रीमधी कि स तं थेस्तु देखि संभोदात् स विनयण्यसंशयम । तस्य द्वाष्ट्र निनाधाः य राज्य प्रसुरते सन् ॥

तसाहमी यमिरेह म धनस्वित्राधिः। क्यनिस्चार्यानस्त्रित तं धर्मेन विचालयेन॥ तखार्थे सम्बन्धनामां भीमार्थं धर्ममास्रवम्। अवातेचोसर्य दशक्सलान पूँकंमी घर: ॥

तस्य सर्वाणि सूतानि स्थावराणि चग्णि प भधाद्योगाय कलाकी स्वध्नकाद चलकाचा तं देशकाजी प्राक्तिक विद्याक्षावेक समात । यथा हेत: संप्रक्षमेहारे जन्यायव (भेष्ठ । स राजा पुरुषो इस्टः स नेता प्रासिता च स

चनुकांमात्रमाराच धर्मेन्य प्रतिमृः स्टूत । देख: भाक्ति प्रजा: सक्षा दक्त स्वाभिक्तिन दक्षः सुप्रेषु जागानि दक्षं प्रकी विदुर्वेषा ॥ समीच्य स इनः, सम्यव् मना रञ्जयति प्रका

च्यमभीस्य प्रकीतस्त विनाध्यक्त सर्वतः । वहिव

'व्ययक्पदम्बारिपुरानलोक्नुले-निनप्रतापैकंतवं ज्वलद्स्यः। प्रदक्षिकी क्षेत्र जवाय स्टब्स

१२ (व नीराजनया स राजध: " इति नें वधी।१।१०॥

विद्यु ।

चपरिकाली (बैह्ब्बबुध्यु बचा

वुक्तिकान् वक्षप्रचराः ।

द्खीयुः स्क्रीयम्य भिद्धीरम् स्क्रीस्ताः।

मर्जनीयप्रकीयस्य भवेद्रस्य विस्त्रमात ।

तस्याचः चंत्रसेतारं राजानं सत्ववादिनम्।

स राजा प्रस्टन् सभ्यक चित्रगैसाभिवर्हते।

रामघ

चीमयुत्तरासिकमधः हनकुमनरासरा ॥

यथा दुर्भाश्चितानेता हो पर्श्विस स्मामव ।

सपारयोग किंदिक्त ह्यं दुर्शसमाध्यितस ।

स्तात वाकः पुरोषामः वकःचाः करावाची दिशक्ताः मरीशहः किशे सहः, आस्यम् न स्थात् कसिनं खित प्रवर्षेताधरोत्तरम्॥ सौर्यमिकं रूप। या च कासभी दशको मणः॥ सत्वीं इमहाजिती योको इलेमी हि सुचिनंर:। षेशुर्यं साध्यं होष ईषांस्यार्थेद्धशास्। इन्हरू दि भवान् सर्वे चाह्रोगाय कल्पते । वासटव्ह ऋचा पारुकों को धच्चो श्रीय सकी श्रेष्टकः ॥ हेदस्वकात्मकी रेखांनि पत्रोर्साः। ह्योरप्रतयोक्तकं संसर्वे कवयो विद्रार

ति। भी गाय अल्पर्क दर्खेणेव भिजी हिला: । वच ग्हामी वीक्तिकी दख्यर्ति पापचा। प्रभास्तव न सुद्धानित नेना चेन् साधु प्रकाति ॥ स्मीक्य सारिक प्रार्च धर्माकामाध्को विरम् ।

क्षामात्रमा विजयः स्तुनी दर्खने व निष्टन्यते ॥ दक्षी हि समदर्भकी हर्द्ध हालनाक्षा सः। वर्षाद्वित्तातां इत्ति व्यमेष सवास्थवम् । ततो द्रांच राज्या लॉक्ष समरामान्। द्यन्तरी च गतां चे व सुनी वृदेशं चापी है थे तृ∥ हो) यहायेन सर्वेन मुख्याल तमुहिना। भ प्राक्री कायभी भेनुंस सीन विषयेषुच ॥ प्रचित् सळालन्धेन यथाग्रास्त्राहमाहिसा। पृश्चेन्' प्रकान दण्ड, मुखद्रायन भीमता ॥ खराषे वायष्टनः स्थार्भग्रदकक प्रवृत्। शृद्धनम्बलिद्धाः स्त्रियेषु ब्राह्मगांतु 'द्धारान्यितः ॥ रपहत्तस्य तृपतिः प्रितिकेश्वापि जीवतः । विस्तीर्थते यथी लोके मेल विश्व विवास (त 🕽 ष्यमञ्ज विषयोगस्य हुपतिराजिनासमः । सक्तिकति यणी कीते इतिविद्धारियानशीन ।

र्भ स्त्रे धर्मी विविधानी सर्जीय।सहपूर्वेपः । वर्णामात्रमागान्ध राणा सर्थोऽभिर्याचता ॥ तेन यह्यत् सञ्चलि क्षेत्रं रचता धनाः । तत्तहोश्हं धवच्छासि यथावदनुपूर्व्यक्षः॥ बास्त्रवाम् पर्धायासीनः पातरत्याय पार्थिवः। चैविनहृहाम् विहुनस्तिर्श्येषाञ्च श्रास्त्रे ॥ हडाच निर्ह्ण सेवेल विशान वेदविद: प्रार्कीन्। रुडमवी विस्ततं रची भिर्णि पुरुषतः विश्वीर्थाधमञ्चिद्धनियाँ सिनीतासाधि निवासः। विनौताता हि सुपतिक पिनध्यति कहि चिन्।।

विदेवीयविनवासधा राजानः सप्रक्रिक्ट्राः । यग्रा काप राज्यानि विशयात प्रतिमेदिरे॥ वैशे विवर्धाः विकयात्र स्थाने स्थापिनः। हाराची यवनकीय शुक्तको निमिन्य थ ॥

एषुन्तु विनयादाच्यं प्राप्तवान् सनुरेत च । अवरच धरीन्धर्य माधारप्रदीव माधिणः । चैतिसोम्बद्धयी विद्यारिक नीतिच ग्राम्बतीस्। यामी चर्त्र भाषात्रा विद्याचि । चरिक्सोच सी कतः बन्द्रियाको जाँच घोर्ग समागिष्ठीहिनानिग्रम् । जित्तवि कि प्रक्रीति वर्षे साम्यवित् भनाः ।

तंबक्रीन जयेक्वीमंतच्यादैतातुर्भी गर्यौ॥ धानसभास्त्रियस्त्रीय स्टार्याच बयाकस्म। र्नन् करतमं दियाचनुष्यं कामच गर्मे ॥ रुक्तस्य गानरभीय वाक्षारुष्यार्थदृष्ट्याः। कोधनेश्वी गरी विदान करकेतिल के सहा। धप्तक्षास्य वर्गस्य सर्वविवातुष्टक्ष्यः। पूर्वे पूर्व गुरुतरं विद्याद्वासनमात्रावान्॥ बनगरा च क्योच यसनं नरस्यते : वासन्त्रधीरधी प्रवास स्वयात्रवसरी जनः॥ मीलान् भ्राक्तविद: प्रानृत्रश्रक्तान् कृतीट्-

सर्वदान् सप्त चारौ वा प्रकृत्वीत परी वितान्॥ व्याप यन सुकरं कमन तर्योक्तेन ट्रव्करम् । विशिषतीयसञ्चायम किन्तु राज्यं मञ्जीस्यम् । ती: बाई चिन्तवेदिन्नं सामार्थं मलिवियहम्। स्थानं सञ्चर्यं गुप्तं जब्दप्रशासानि च ॥ तेषां संसम्भितायस्यलभ्य प्रथक् प्रथक्। समस्ताताच कार्येषु विद्धाष्ट्रतभाक्षनः । सर्वेषाम् विभिष्टिन वास्त्रसम् विपश्चिता ।

त्रेत्र सार्डे विविधित्य भरुष कर्मा समार नेत्। च्यन्य। यदि प्रकुर्व्यात सुचीन् प्राञ्चानमस्थितान्। सन्यार्थनसाहर्ण् नमाळात सुपरीचितात्। निर्वासीतास्य याविद्विदिति वर्त्तयसा कृति।। त्रावश्रीकृतिक्तान् दलान् प्रकृत्वीत् विनच-तेवासर्थे विष्ठशीत श्रहान् दचान् खुकीनगान्। शुचीनावरकमांको भी ऋनकार्त्रिवेशने ॥ इनचीच प्रकृत्योंते मर्क्षप्रास्त्र विद्यार्दम्।

संज्ञीत पर्सं सन्तं राजा बाङ्गुण्यमं धनम् ॥

निकंत (सन्यसाभकः चर्वकार्या (य नि:चि-

इङ्खिलाक्षेष्ठ में श्चिं दर्श कुलीहतम् ॥ धारुक्तः मुचिद्दंतः स्तुतिमान् दंशकाखित्। वपुषान् वीतभीव्यांग्यी दृतो गातः प्रशस्ति। क्यामाली त्याइ ज्यायमी दब्हे वैनियकी किया। कृपनी को प्रार्थे च दूते सन्धिय पर्यश्री। दूत रुव हि सन्धरी भिन्नीय च संहतान्। डूनसत् युक्ते कर्म भिद्यमं वेन यात्र ना॥ स विद्याहरस करोए निम्दिशियरिस्तै: : व्याकारमिकितं चेटा शकीष च चिकाभितम्। बुदा च सर्वे तत्त्वेन प्रमात्रशिकी मितम्। तथा भगतमातिहेद्यथातामं च पौड्येत्। जाकृतं प्रस्त्रसम्बद्धसार्थधायसगावितम्।

पृष्ट्य शिरिद्रम पा

सर्वेत हु प्रवतन जिहिदुर्ज बसामवेत्

रम्यमानवसासमां खाजीयां देशसावसेत् ॥ चन्द्रवें संशीतुर्वभवद्रवें वार्श्वमेव था :

रकः भ्रतं योधयति प्राकारस्थो धनुर्हर । प्रतंदश्च स्वाभातकाद्दर्शविधीयत्। तत् खादाशुधसम्बद्धं धनधान्धेन वाहनै:। न चिन्हें शिक्तिश्चे की येत्र होने देवे गांच । तस्य मध्ये सुपर्याप्तं कार्यदग्रहमाक्षानः। गुप्त स्वतिनं मुभं कलाल्यास्य व्यासम्बद्धाः 🛊 🛭 तदथ्यास्त्रोदहेड्डायां सवर्धा लच्यान्यतमः। युर्वे सप्रति वस्तां प्रदां रूपगुराज्यित्त् । पुरोश्टितक कुळींत दशुवादेव चर्लिका। ति अस्य सन्दर्शाच्या कर्यना विषय क्रायो है ता विकास करा यज्ञेन राजा ऋत्भिधिविधीराहर्शकाः । धव्यक्षिव विश्वेशी ददाक्षीतान धनानि च ॥

स्वत्यारिकसामिश्व राष्ट्रादाश्वारयेद्धासम्। खाखाखायमं। लोके वर्तन पिष्टवस न्यु त व्याध्यकान् विविधान् क्षयान् तत्र तत्र दिए निश्लासकी सामेशिक क्षेत्र कुर्माका स्थापि क्षेत्र चार्चार्या गुरुक्षणादियामा पृषकी भवत । तृपासामध्यो चंत्र निधिष्णीकोश्सिधीयत । न नंदिना च चामिचा छर्मिन व च नक्स्यति ससाहाजा विधासकी आक्षयेककार्य किथि

वरिष्ठमियों में भयी माध्यस्य सुखे हुतम् । असस्यासायै हार्गदिगुर्यं तास्त्रगत्र्व । शाघीत प्रतिवाहस्रमनक्तं वेश्पार्शि ॥ पाचस्य हि विश्वेषिक सहधानतयेव व । चार्ल्य दर बहु वा प्रेस दान खादा प्यति भक्त मृ। दशोत्तमाधसी राजा लाजृत; पालयत् प्रजा ग विदर्शत घंषामान् चार्त्तं धक्ते भद्यस्त् ॥ संयामिकानिवानिका प्रचामा विव पालाम्। मुभूषा का चायानाचा राचा क्रीयसारं घरम् ॥ व्याह्मस्य सियोश्योग्धे जिल्लासन्ती सही। चन । शुध्यमानाः परं प्रत्या खर्गं यान्त्यपराष्ट्रभुकाः।

न ब्लब्दि ग अधित न विषयाति कर्ष्टिचित ।

न ऋटेरायुधे कंन्यात् युध्यसाणी गर्या रिपून। न कर्षिभनीपि हिन्दीनीकिच्चित्तित्ते जनै।। न च एन्यात् स्थलारु है र कीर्व र क्रमा-ञ्चलिम् । न सुक्तनेशं नाधीनं न नदास्तीति वादिवत् ॥ न सुप्तंत विस्वार्त्तंत मधान विरायुधन्। नाबुध्यसानं पद्मान्तं न परेशा समाजनम् ।

वायुध्रयसन्द्राप्तं वार्ति महित्रहरू सृ। न भीतं न पराष्ट्रतं मसां धक्तमञ्चन १ यस्तु भीतः यराष्ट्रसः संस्राप्ते इचिति परे 🖟

भेतीयेक म्यूट कि चिक्क मर्के प्रतिपद्धति । नवाका स्वतं विच भने दिवु सर्भमाइक

वयवावि दुरस्ताचि प्रवक्षेत्र विवक्तवेद् । वामविष्ठ प्रसन्ती कि असविष्ठ असीयति विद्व वर्षे शेषमा व्या

देश काससम्बानि तथाकौ कोघलानि 🐮 ।

श्वाच स्तुत द्वाच घर धाला प्रश्न स्तिय दब क्षि क्षधक्ष घेरे बच्चय न एस्स नत च दब्रह रासिक्ष में दि ी सुनि ाच वर्जयोधेभ्यो हात्यसप्र<mark>यग्</mark>विनम् ॥ व्युपक्तन: प्रीक्ती वीधधकी: रहातन: । ाहमर्गेड चर्चत चाचियो **झन् र**खे रियून् ॥

अञ्चेत (जिम्रो**न सब्दं र दे**न प्रयज्न:। त वर्द्धयेखें व रुद्धं पात्रेष्ठ नि:स्विपेत्॥

श्रुक्तियं विद्यान प्रकार्यप्रयोजनस् । नित्यमजुङानै सम्बक् कुर्णादयन्द्रिनः॥ अभिक्तिहरू के सब्बंदिवेच या।

त बर्धसेट्ट्रह्या एडं दानेन नि:(चापेत ॥ औ सुद्धप्तद्खः: स्वाबिद्धं विष्टनपीरुषः: 1 साजनसंवायों निर्द्ध क्रियानुसार्थ रे. । যুত্মনহ্ৰাজ্য স্থাস্কান্ত বিসাদী বাংলে। त सर्वाणि भूतानि दर्खने व प्रसाधयेत् ॥

ययोद वर्त्तेन व जयक्त साध्या । शास्त्रियुक्ताव्य मार्या निव्यं खसंयूनः ॥ च्छितं परी विद्याष्ट्रियाच्छितं परस्य तः क्रकी प्रवाहाणि एकेदिवरमाद्यानः ॥ चन्त्रवेद्धांनु सिंध्यच प्राक्षमेत्।

चावल्स्पेत ग्राधवचा विनिन्धतेन् ॥ < अथमानस्य वैशस्य स्य: परिपश्चित: । रवेड्डग्रं सर्वान् सामादिभिरूपक्रमी:॥ ने तुन निश्चेषुक्याधैः प्रथमी जिसिः। दे प्रसन्तीताच्छ्नकोर्धभ्रमस्वित् ॥ दीनासुपायानां चतुर्धामणि पण्डिनाः । स्की प्रश्चंबन्स निर्द्धं राष्ट्राभिष्टह्रचे ॥ "रसि निर्देत" कर्च धान्यय रचति ।

रचेन्त्रो राष्ट्रं इलाच परिपत्थिनः॥ दाचा खराषं यः कर्षययगवेचयाः। १र्ड्सप्रहेते राज्याच्योविताच स्वान्यदः॥ कर्षयात प्राचाः, चीयन्ते प्राचित्रां यया। राजामण प्राणाः चीयको राष्ट्रकवेकात्। य संबद्धे निर्द्धं विधानिसिद्धाचरित। हीतराद्री हि पार्थितः सुखनेश्वते ॥ त्रयाओं प्रभागों मध्ये गुलस्मधिकितम् ।

यामप्तानाच युव्यदि।रूख संघह्म् । श्राधिपति श्वर्याष्ट्रप्रयामपति तथा। ौश् श्वेश्च सङ्ख्पतिमेद च ॥ दोषाम् यसुत्मन्नान् व्यामिकः ग्रनकैः

यामर्पेगाय रपेशी विंगती प्रिनम् ॥ ीध्यतुनसार्वे भ्रदेशाय निवेदवेतु। भामभ्तेशस्य सहस्रातचे खयम्। राजप्रदेवानि प्रवार्षं यासवासिमि:। तिव्यवादीय याधिकस्तात्यक्षप्रयात्॥ क्षक्त सङ्घीत विंधी एक क्षत्रांति च। यामधाताधाचाः सञ्जाधिपतिः पुरम् ॥ गम्धाणि कार्याणि एथक् कार्याणि चैव इसरे "सर्चेत क्र्यात सव्य चरित्तकस् उच्चे स्थान घोर स्टाम नश्चन शासिव शहस सन वसुपरिका ऐन सर्वं नेत्र सदा खयभ् नेवां उत्तं परिख्यंत् अस्ययाङ्घे तचरे:। राजो हिरचाधिकताः परखादायिनः ध्टाः। भ्रता भवन्ति प्रावेश रेश्वी रचेदिसाः प्रजाः । हे कार्किकेम्बोर्डियेन ग्रह्मीयुः, पापचैतमः । तेषां सर्वस्वमादाय राजा कृष्यीत् प्रवासनम् ॥ राजककेस युक्तानां क्टीशां प्रेथजनस्य च । प्रशास कल्पयेद्यति स्थानककीरहरूपतः । प्रको देवीयवस्टस्य घडतस्य स्थानम् । पाएमासिकसत्याक्कृत्वो **पा**र्यद्रीय**स्त**

क्रवदिक्रयस्थार्गं भक्तश्च सपरिशयम्। योगचिनचा संप्रेचन विक्यो दापयेन करान्॥ वधः पालेन युर्वेत राजा लक्तीच कर्मशाम् । त्रधावेच्य तृपो राष्ट्री कल्पयेतृसनतं करात् ॥ यधान्यास्यस्म्याद्यं वार्योको वहा घट्पदाः। ष्रयाच्याच्यां सन्दीतयो राष्ट्राताचास्टिकः

पञ्चाशक्षाता चार्चयो राजा पशुहिरस्थयोः।

धान्तरमारमो भागः, वढी द्वादम् यव वा ॥ च्या द्दी नाच वडभागं दुर्गामसधुम पिंवाम् । शम्बोविष्टिर्सानाच् सन्तपुद्धवस्य च ॥ यत्रशालह्यानाच वैदलख च चर्मामाम्। ऋरस्याना च भारतानां सर्वस्या ग्रामयस्य 🗨 🛚 क्षियमाणोरपादहीन न राजा श्रीवियाकरम्। न प चुवास्त्र मंगीहेत् स्रोजियो विवये वसर ॥ यस्य राज्यम् विषये श्री (चयः भी दति सुधा । नखाणि तन्सुधा राष्ट्रसचिरेखेव चीहति ॥ श्रुविक्ति विद्वास्य इक्ति धर्मी प्रकलागन। संरक्षित् भनेतकोनं पिता पुत्रसिदीरसस्। संरक्षमाको राजा यं कृष्ति धक्षमञ्जलम्। तेनाष्ट्रमेर्हते राज्ञी दविसं राष्ट्रमेत चा यत्ति चिद्धि वर्षेखा दापश्चित क्रसं जिल्हा । व्यवद्वारेख जीवनां राजा राष्ट्री एथा व्यवस् ॥ कारकार् शिक्षिनचैंद श्रृतांचासोपधीविनः एकैनं कारयेव् कका माचि मासि महीपति: । नी फिल्बादाक्षानी सूचं परेषाचा तिल्लाधा। उच्चित्दन् हालानी समासानं ताक पीड़-

ठीन्छक्षेत स्टर्स खात् कार्यं वीत्य मही-भीच्याश्चंत स्टब्सेंत राजा भवति समातः॥ अमाश्चम्थां वर्माचं प्राचं दानां जुलोहनम्।

स्थापये हासने तसिन् खितः कार्यं चर्णे न्याम्। एवं सर्वे विवाधिहिमानि कर्ने खमासनः। युक्त स्वेवायम सम्ब प(रश्चे हिमा: प्रचा: । विक्रोधन्यो वस्य राष्ट्राह्नियन्ते दस्युभि: प्रजा:। संपञ्चतः धस्तास्य स्तः य द तुजीवति ।

नरो सम्बं प्रजाशक्षेत्र पाक्षयम्

उत्यय पञ्जेय मे क्षतश्रीच सम हिन इन गिक्रोचिक चाच्यप्रविधेन सभाभासम ⊤च स्थत प्रच सब्ब प्रतगन्य दिसच्चये विख्या च प्रचा: धर्मा सन्त्रयेन् मह मान्हभि शिरिएकं समारुह्य प्रासाद वर रहोगत । चार्ख्ये वि:श्रुलाकी वा सन्तयेदविभाषित ॥ यस्य सन्तं न जानन्ति समाग्रस्य प्रयाजना

आसिका:॥ 🟶 🛚

सक्तन्त्रः एथिवी सुद्की कीयहीनीयप चाडम्बद्दात्यवधिरौक्तियंग्योनान् वधीगतः न क्तीसीक्ञ्यापिष्यङ्गान् मन्त्रकार्थेऽपशार्थेत भिन्द्रस्थयसमा सन्तं निर्धग्योना ऋषेद च ।

रिलयक्षेत्र विशेषिण नक्षासचाहरो। भवेत्। सर्थान्ट्नेश्हराचे वा विकालो विशानक्रम । चिन्तये हुन्भे जामार्थान साहैं तेरेक रव या ॥ परखारविस्हानां निषाधः समुण्ड्यंनम्।

कवानां सन्पदानक कुमार (गाक रक्षण । । दूनसंप्रेयण चेत्र कार्यशायं तसेव च । चन्तःपुरप्रचार्यः प्रशिक्षीनाम् चिष्टितस् ॥ खतुच्चं चारुधि धंवाभी पञ्चयांच्य सच्चता । ऋतुरासापरासी च प्रचार संकलसा च । मध्यमञ्ज प्रचारञ्ज विजिलीकोञ्च चेष्टितम् ।

उदासीन बचारच ग्रामी श्रीय प्रयक्ततः ॥ 🔻 ॥ एताः प्रक्रमयो सलं सन्दर्भ समाप्ततः। चरी च (चा: समाखाता दादग्रेट तुता

अमात्यराषुद्रशीयेहरहाख्याः एच चापरा । प्रत्येकं ऋषिता होता: संचिपेण दिनप्रति । ष्यानन्तरसरिं विद्यादरिशीविनसेव च । भागेरनकारं सिचसुद्रशीमं तयो: सरम ॥

दान धर्वानसिसन्दशान सामादिसिरपक्रमी खली चीव सगलीच पौठवेश बरोन च । सन्तिक वियष्टचैय यानमायनमेव च। देधी भावं संध्यक्ष यज्ञाला (श्वन्तयेतृ सक्षा जासमञ्जेत यामच सन्धि विसाहमेन च। कार्य्यवीच्छ प्रबुद्धीत देशं मंश्रदमेन च ॥

धन्धिनु दिनिधं विद्याद्राचा विश्वद्वमेष धः।

उमे बानासने नेव दिविधः मंद्रायः स्टूतः।

धम्यागवानकर्माच विषयीतक्तवैव च। महाव्यायतिसंग्रलाः कृत्विचेयो द्विषाच्या । क्षवं द्वानका कार्यार्थमका जिलाल स्व दा। मित्रक्ष चैवापस्तरे दिविधी विश्वतः स्थान । एका कि वच्चा स्वयिके आर्थिपापि यह च्छरा। मं इतस्य च (मनेय द्विषं यानस्थते।

चीणस्य चैव अमग्री देवातु पूर्व्यक्षतिन गा। सिचस्य चात्रोधेन हिविधं स्थानमामनम्। वलस्य साधिनचैव स्थितिः कार्थार्थसङ्घे । हिनिधं की गेंग्रेट देशं बाइ गुरू मुख्यमुख दिसि । व्यवेसकारनार्थेश्व भीतामास्य ग्रह्मि ।

सावुषु व्यप्रदेशार्षे दिविधः संभवः छात 🕨

निद्दिष्टवसीला वि राजा धर्मीय हुन्दी।

যে ক্ৰিব

तराम पाकियां भीकां तहा कान धमासवेत

दूरवेषास्य समत बनसात्रीव्यवस्य ॥

गन्ध तहास तस्कावे 'हहा प्रहृष्टा सन्वीत मन्त्रीस्तु प्रस्तीर्धेशस् । बाबाक्कतं तयासानं नदा कुल्योतः विस्मृत् ॥ धरा मन्त्रेत साधन दृष्टं पुष्टं ननं स्वतम्। प्रस्तु विपरीतच तटा यायादिए प्रति ॥ बहात स्थान परिची यो नाइनेन बलेन च। तहासीत प्रवेशन भागवी: मान्वप्रदर्शन् ॥ मनीतार्वियहा राजा भनिया चलवत्तरम्। तहा दिप्रावल किया साधनेत आर्थकालानः॥ ब्रह्म प्राह्मला नामु समनीयतश्री सर्वन् । तहातु संयायेत् चित्रं धार्मिकं विक्तनं नृपम् ॥ विश्व श्राम्तीनाच्य क्रायात्योशस्य न । उपस्वेत नं जिलां सक्तंपन्नी सै अथा। शह तचापि संप्रधीन दीवं अंश्रयकारितम्। त्रवहमेव तज्यापि निर्विष्ठातः, समाध्यमेत् ॥ हर्कोपार्वेसचा कुर्याधीतितः एथिनीपतिः। यदास्थाध्यक्षिकान स्युर्भिचीटासीनशच्यः ॥ शायति सर्वकाधागां तदालका विचार्येत । स्वीताराध सर्वमां गुणदीधी च नत्वतः, । कायण गुगरीपचास्तराले नियनिधयः। दारीत कार्येक्स्य: प्रचलिन सिस्त्रंत ॥ यदीन नाभित्रकारण्यिकी की दानी नगा अप:) सया सब्बें संविद्ध्यादिय सामामिकी नयः॥ धश्यक्षानमानिष्टेदॉग्गाष्ट्रं बन्दि प्रसु:। महानेन विधानेन थाथादश्किर प्र^{के}: # मागर्पीर्थे भूभे माभि वाबाह्यान्त्री महीपन्तिः। मानगरं वास चैचं वा साधी ग्रन्ति स्थापलस्य चक्किपि नुकातीय यदा पर्यद्भ्वं जयम्। नग याधादिक्षकीय त्यमने चौत्यित रियी: ॥ बबाविधानं ऋरातुयाचिकदाययाविधि । उपरत्यासम्बद्धि चार्नु भम्बन्विपाय च ॥ रशीक विविधं मार्गे मध्विधव गर्न खकम्। क्षान्यराधिकत्तक्षीन याघादरियुरं ध्रानैः । मनुस्थिति सिचैच ग्राँ सुक्ततरी अदेत् । गंदप्रधारति चीव स 😭 क्षष्टनरी हिष्टुः 🛭 रण्डम्हेन सन्धार्भे बाबाल प्रकटन रा। रराष्ट्रमक्तराध्यां वा स्ट्रका या गराईन वा । यत्व भयभाषाकृति विस्तार्यक्षताम्। महान चीत ख्रांचन जिल्लात सदा स्वयम् ॥ सनापतिवनाध्याची मन्दिद्यु सिवेश्रवेत्। यतञ्च मयसाध्यक्षित् प्राची तो क्षाचर प्रदिशम् ॥ गुलाच सापग्रदाप्तान् सनमं ग्रान् मणन्तनः । याने युद्धे च भुगासादभी स्टब्स्वियारियाः । 💵 महतान् योधरीद्रणाम् जामं विस्तार्थेडहुन्। स्या वर्षा चैवेतार् युरेन ख्द्रा बोधर्यन । **ख**न्नावै: समे युधीदन्त भीश्विपेक्तया । वचगुनाएवं चापिश्विचनंगायुधै; साथै।

क्रवीनांच मत्यांच प्रवालान म्रूस्मिचान्।

दीवीन् बार्कक्षेत नरान्यानीलेख साध्येत्।

व्यक्तिका से स्वास्त संभाषा प्रशासीत

^{न्}राचन विकासीबाट्रीन बोधयदास्य ।

भिन्दा वैध तहामानि पाकार्परिखास्त्रया। मस्यक्तस्यंखेनं राजी विज्ञासयेलया ॥ उपच्यानुपन्नपंद्रश्यतिव च तनसम्म । युक्ते च देने सुध्येत जयप्रमुक्तेत्रभी: । साम्बा दानेन मंदिन समन्तेर्थवा प्रथम्। विजेतुं प्रयतेनारीज्ञ बुद्धेन अदाचन ॥ ग्रनिको निजयो वस्माद्दास्तते युध्यमानयी:। पराचयच संगामे तसादशुई विवर्क्यत्॥ चयासामग्रापायानां पूर्वीत्तानामसम्बद्धाः तथा युधीत संयत्ती विचयत रिपृत् यथा ॥॥॥ जिला सम्यज्येहेवान् प्राचार्यांथीव घार्मिकात्। मददान् परिचारांच खापयेरसयानि च । चर्चेषान्तु विस्तियां समासन चिकीर्यंतम्। स्रापयेत्तच नद्वस्यं कुर्वाच समयविवास ॥ प्रमाणानि च कुर्व्यान तथां प्रकारन यथी-हितान्। रजेश्व पूजयेदेनं प्रधानपुरुषे; सह ॥ व्यादानमध्यवारं वानच विधवारकम्। च्यभी धितानसर्यां नां काले धृत्तं प्रशस्त्री॥ मर्खे जम्मेद्भायसं विधान देवमानुष । तथी है यम चिन्छन् मात्री निश्चते क्रिया ॥ भक्त वापि बजिट्युक्त, सन्ति अला प्रयक्ततः। मिलं इंग्रिश्यं भूमि दानम्पद्धंस्थिदिशं प्रक्षम् ॥ पार्थिया इच संबैद्ध तया क्रव्य बार्ख । सित्रारयास्यसित्राद्वायाचाप्रवस्यायात्॥" चाकन्द: पार्थिया इस्ट नियामकी राजा। "हिर्ण्यभूभिसम्यास्या पार्थिनी स तथे प्रते। यथा सिर्भ गुनं लब्धा लग्रसम्यायतिक्रसम् ॥ 🕬 धक्तंत्रच क्रतचच त्र्यक्रितिसेव च। चातुरत्तं खारारमं नघू मिने प्रशस्ते। प्राज्ञं क्रमानं स्पृत्य क्तां द (तारमेव च। कतर्स धृतिसन्तव करमाहर्राः बुधाः । च्यार्थिता प्रवन्नानं भौन्ये कर्यावेदिया। स्रोवकसम्ब सनतप्तराधीनग्रकोदय:॥" स्यीलख्यां व्यूपद्यम्। "चोम्यां प्रास्त्रप्रशं निखं पशुरुहिकरीमपि। परिक्रजिन्तृणे सूमिसाझार्थमविचार्यत् ॥ चापदर्थं धर्गं रिहारामदेहवैरपि। न्यात्माणं सततं रचेदारेरीय धनेरीय । स्ह संबा: मस्ताना: प्रमान्धापदी श्रयम्। बंधुनां स विधुतां स सर्वीपायान स्वेदधः ॥ उपतारस्पेयच स्थीपार्याच समस्प्रः। क्तत अर्थ समाधिक प्रवर्ततार्थ सहये।" उपेशारं खाझानम् । उपेयं धाप्तवस् ॥ 📲 🛭 "र्वं सर्वमिदं राजा सद समस्त्र मन्त्रिभः। कावासाइत मधाई भोत्तमन्तःपुरं विशेत्॥ नवाह्यसूती: कालचीरहायी: परिचारकी: । श्वपरी निवमताद्यमदान्य वे विवाय वे । विवर्षे र अरे प्राप्त सर्जनकार्क योजयेत् विश्वापि च श्वानि विवर्ती बारवेद वहा ॥

वैज्ञामरक्षज्ञाः, भृतिषु, सुवसाहिताः, । रवं प्रयतं कुर्वीत यानग्रधासनाग्रने। **कार्न प्रकाधने चैव बर्जालङ्कारकेष्ठ च** ॥ भुत्तवात् विष्ठरेचेव स्वीभिरन्तः पुरे सह । विञ्च सुयधाकालां पुनः, कार्योक्ति चिन्तयेन ॥ कलङ्गनञ्च संपायीदायुधीयं पुनक्रीनम् । वाष्ट्रवानि च सर्वाशि प्रस्तार्थाभर्कानि च । सन्यक्तिमस्य ऋणुयादन्तविकानि भ्रस्तरत। रहसाखायिगाचीव प्रसिधीनाच शेषितम ॥ गता कचान्तरं तकानु समनुद्वात्य सं जनम। प्रविश्विद्धीकनार्थंक क्लीहतीयन्तः पुरं पुनः । तज सद्धा पुन: किष्मिन्ध्यं यो है। प्रश्चर्षित । संविशेष्त् ययाकाणम् तिष्ठेचा गतक्तमः ॥ ख्यदिश्वानस्यातिकीद्रोगः, पृथिकीपंतिः । ष्यस्थः, सर्वदेतत् स्त्वेतु विनियोनयेत्।" काजीकापुरायोक्तराजधकीः = ५। = इसधा ययो: इष्टब:। अञ्चाभारतो सराजधकी: प्रान्ति-यर्विण दश्यः। प्रापुरायोक्तराज्यसः स्वा-खक्डे १३५ अधार्य दश्याः ॥ गावधानकं, क्रो, (धीयतेऽत्रातः। धा+स्यट। ततः कम्। राचां धानकं नंबरम्।) राज-पुरम्। इति मृब्द्रकावली ॥ राजधानी, स्की, (धीयतेशस्थामिति। धा + व्यधि करणे खुट्। हीपृ। राचांधानी नग्ररी।) राजधारिका। तमर्थाव:। जोड्:२ राज-घानकसृ ३ । इति मुक्ट स्वावकी ॥ स्कन्धा-वार: १। इति चैमचन्त्र: ॥ (यथा, रह्य: १९।००। "तौ रम्पती खां प्रति राजधानी प्रस्थापयासास वसी विद्यक्षः ॥") राजधानां, क्षीः, (राजप्रियं ऋष्यम् ।) इहासाकः : इति राचनिर्वेदः॥ (यथा, हक्ष्म्संक्षितः-वाम्।१६।१२। "ल। के भूवक्रमस्य राजवेन्द्रज्ञान्य व्यवस्थित हा। ग्रस्तिपट्तन्त्वायाः, भाजात्वा राजधान्यानि॥") राजपुरुत्कः, पुं, (धुरूरकार्खा राजा। राजदक्ताः दिवात् परनिघानः।) ष्टच्च सूरः। तश्यमासः। राखबुर्भः २ अञ्चाष्ट्रः ု निक्तीयपुष्यक 🛭 भाग्नः ५ राजसमीः ह। 🐪 राजगिषीम् 👔 खख गुगाः पुरत्रपट्टं द_ृं।। राजनासा, [न्] एँ, (राजी पटोकः। इति राचनिषेशः राजशीतः, स्त्री, (राम्नां नी। वया, चामक्सपक्रितशतप्र "नानाश्रास्त्रोहतं बच्हेरा 🚉 🖓 समुख्यम् । चर्ववीचिसिरं भाष्ट्रं चागरे हैं। सियहम्।" सा बधा,— "ग्रहितं विणयुकास्यां भ्रा 🎉 🕻 तीयसुर ।

इति मानवे ६ खशाय: । 🕸 🛭 ंग्नामयश्चा) ः राज्ञां तथः : ं गेंबः। पाच वस्तार्थे बंदुलं प्रदा ो चर्म राचन वाविरोधिन धर्मस्य व्यवक्

११५ रासमी राजनी बाक्ष सुद्धाविधितक्यको केल्यमा वाविष्ट रह दन्तवेत सुरामार्थं समया वन्तवेत सहा। त्रकृषः प्रकृषः, पुत्र तत् वशैषः भाषरः ॥ ग सम्बोप्रयाख्यस्य यथा कीर्तिसेवेक्तवः। याक्यं रुचीन वक्तव्यं ष्टथा याधनुक्तदाचन ॥ निव्यक्तिमा क्रिया कार्यो राज्या नयविद्यार ह रात्रमुद्धांन बक्तवां हृतभेदं (वेवर्व्वयेत्। ा नापयशोगास्त्या कुरू सहासति ॥ चायव्यक्ती जीकत्ती देशील तिविशारहा लगलनची भृषानां चीय: खादेष रचिनाः वर्ष्णचेदनिपारुक्षं छमहिम्स समाग्रमम्॥ त्रर्थ श्रियं रौशं काङ्गले पुरुवंश्वमाः । अर्थदम्यकक्षेत्र न कर्त्र अंसराचन। सुक्टनकारकः प्रांश्हिएभाक्तः, क्रांतित । ोत (इ रंदेरस्तावं निवसन्ति सुनिर्व्युवाः) ज्ञातां नावियं व्याद्यदीक्देताज्ञकी वि॥ शर: क्रियसच्चीव खड्गधारी प्रकीतित 4 ्रे ज्ञानिशीया विषः कीर्शिख दश्सा सद्द । तसाद्यया ने तिरमन्ति पुष्त-नाई निवारणीयकी अभनाय पंचे स्थित:। भूश्य बलयुक्तस्य ग्राचात्रस्यकोविदः । रमन्त्रे क्रियमां श्रीष्टं यही न्हिस मस प्रियस् । राज्यस्थितस्येष्ट कृतीतसादाः। धनुधाँगी भदेदान्तः सर्वक्रीग्रसप्तः श्चि । ततः, पितुर्वतः सुवा राजपुत्री सम्रखितः। तथा यतस्वाभनसम्बद्धिया रिमित्तशकुनज्ञानस्यश्चित्रशक्तः। उभी तुपादी संग्रन्त कारुग्यं प्रव्याच तस्॥" 'इयायुर्वेदन•वर्जा भृति भागविशेष्ठित ॥ श्रषा धप्रस्ती भविनामि लोके॥ इळाहि सीवराष्ट्रपुरासी समयच्छासी भौतर्व खासिभक्ती सहीसाहः मर्चेधाक प्रियवह । भ्यस्यो भदा बाद्याणभूषिनायां तीर्यमाञ्चासीः व्यादिव्यवरप्रदावस्थानम् की-वलावलची रचिका स्थिरहरि: प्रिधंवर अ चेत्रास्थितायो हर्द्वायितायाम् । पारकार्ग नामाध्याय: 4 🗱 🛭 श्रूर्थ कर्ताध्याध मार्राध: परिकीर्तित । शुव्यासम्मनसङ्गायाः व्यनाद्यार्थ: मुचिर्देश विक्रिक्सित विक्री व्र ऋद्विप्रवास्ती**द न**राखिपेन्द्राः। समाद्द्विनायाः सुनिशास्त्रयुक्ता अनुक्तार । खरणा स्विप्रस्: सर्धिक: प्रशस्ति । "राजोश्मिविक्त सामस्य किंतु क्षत्यतर्मं भदेत्। चरपाकविधानजाः, पराभेदाः कुर्लाहनः । गराधिपांकी प्रतियाजयकी । द्शिये जन् असुंसिंद जैन्या एतत् अर्मे समाचच सन्धवित बतो भवान् ॥ सर्वे मदानसे धार्या शुप्तकेश्वनका कना ॥ यन्तास्त्रधमा न सुपत्त प्रान्ति: ह सत्रवाचाचा

ध्यभिषेकावेशिरमा राद्धाराजीवर्लोचन। **अइ:यावरणं कार्यं तक्ष र**।च्यं प्रतिष्ठितसृ॥ यतस्था कथतरं कश्ची नवस्थिने न दुष्करम् । पुरुषेकासचायेन किल् राज्यं मञ्जू यदम् ॥ तसात् सद्यान् पर्येष् कुणीनान् भृषानः मुरान् कुलीमान् चालीयाम् वलयुक्तान् आया-क्विताग्॥ व्हानच्यायोपेतान् नव्यतात्र चसवा युतानः क्षेत्रंचमान् भद्दोसाञ्चान् धन्तेशांच प्रयं-चितीय**देशकामजाम् खासिसकान् थर्धा-**

गर्रविधान सङ्खां स सुभक्तमेसु श्रीजयेत् ॥ गुक्ष ही नामित घरा विद्याय पूपितः स्वयम् ॥ कर्मस्विव निष्ठक्कीत यथायोग्येष भारत।। कुलीन: श्रीवसम्पर्ता धमुच्चेहिवशाहर:। दिकिशिचायशिचास समास समास दिकारीयाः निसित्ते प्रकृतकानं वैत्ता चैव (चिकातस्ति । खतभाः कर्मका भूरक्तयाः क्रीग्रक्षो ऋ**लः ।** क्षचतः लिक्षावद्याः मल्युकार विशेषितिस्। राज्ञा सेनामतिः कार्था जाक्यमः चालियोः

चिमयाष्ट्य सर्वेषां प्रतीदारी विधीयते ॥ यधोत्तवारी पूतः खादेशसात्राविक्रारहः । ग्रामः: अधियवद्यी वानगी देशाकाकाविभाषितः। ॥ विज्ञातदेशका बच्च हृतः स्थान् स मही चितः।

श्रीपु: सुरूपो दच्च शिवदाधी व चीहत:।

यस्ता नयस्य यः काचि स दुनी सूपते भेदेत ॥ चथियाचाविधानम् सिक्तिविश्वापार्म। प्रांग्रवी वायता: भूरा: इट्नका विराक्षता:। चनाधनो महीमर्तः सामगच प्रमुखते । राचा तुरिचिषः कार्याः सहा सिश्चचा चना इश्वेच स्रच तथा प्रात्रः कुलोहत । दुर्शाच्यण स्टाले राम छत्त्वच अर्थवक्षीस व्यवाचार्योश्वचयम् अर्रशस्त्रभ प्राचित्रे गासुविद्यादिवानको बधुक्रस्तो जितसम्

४धिन: ।

सम: शबी च सिन च धनीशास्त्रविशास्त्र विष्रभुष्य, क्रमीनच धम्मीधिकर्गी भदेत्। कार्याक्तपानिधास्तम (४ वसम्बा: सभासह । सर्वदंशाचगाभिष्ठः मर्कशास्त्रदिशाहर ॥ वेखकः। कथितो राज्ञः सर्वाधिकर्ग्यमु है। भौषेपियान् सुसम्पर्धान् समयीणातान धमान । न्यचाराम् वे लिखिन्यस्तु जेखकः स वर स्कून उम्बद्धान्यस्थानः नक्षेत्रास्त्रहार्द् । वक्रधवत्ता चान्येन विखन: स्ताष्ट्रमृद्रम् ॥ वाक्याभिपायसभ्यक्षी देशस्यालयिक्षाप्रावतः।

राजनी

खगाचार्थी वृषे भन्ती वैखकः स्वाद्यमन्म पुरुषान्तरतत्त्वमाः प्रांग्रवश्वास्त्रलोखपा । धन्माधिकस्खेनाथ्यो जनाज्ञानकरान्सः । यवेबिधास्त्रयाकाची याचादीवारिकाचना जो इवक्या चित्रादीनां र ज्ञानाच्य विधानवितः। विज्ञाता कल्युकादाका मनाचार्य, शुन्त सहा বিৰ্যজ্ঞাধমপজ ঘদাথ্যলু: মুঞ্চিন ॥ व्यायदारेत सर्वेत धनान्यक्षसमा नदाः। व्यवदारंश्च च नचा कर्त्तवा पृथिधी दिता। मरम्परागती थः स्टादशाक त चिकिश्वि।

चानाकार्थ: स वेदा: स्वाहम्माता च कुलीहर प्रामाचार्थः स विज्ञे वे वचनं सस्य भूभुज । राजन्राचा सक्षकार्थं यथाकार्थं पृथम इस्तिश्चित्रविधानची वनजातिविश्वार्ट। केमचमस्त्रवा राची सवाध्यचः वस्रस्ट । स्तेरेव गुर्वेदेल: खासनच विशेषत:।

गवारी हो नरेण स्य मर्जनकी शास्यते ।

भीती सर्वे क

नेन प्रमीदन्ति येन तुष्यन्ति ब्राश्वायाः। पुक्त कर्रावाँ ससंविधि विशेष ॥ वर्ष क्लीत होको राष्ट्रक्त उनावक (भा दिनश्चव क्षेत्रजो) मि संचाद्धवि 🛊 वालक्यारी सर्वाप व सी बाक्स

३ध्ययनसम्बद्धाः याजनाध्यापने रुषाः ।

शास्त्रज्ञानिकता इत्तारः ग्रस्त्रज्ञीविनः।

क्षया सन्तु है बिन्द्र प्रचाप् (जनभक्तियाः ॥

[ध्ययभवस्पना द्रासार; क्षविनारियः; ।

श्याञ्जलिय विद्यासदा अञ्चलवि स्ताः ।

। सन्द्रभूषेष्ठ तदाजाकाहिंगः सरा ॥

बहु स्तदा स्थाहे धर्म बहुरी चुगोदय:॥

वया: खधमीसा भवन्ति हितिनेवर ।।

हिर्मा सदस्य साम्बा कार्या: सवा वर्षे !।

ত্ৰী মৰবী ভত্তিকতালী ভাগিকঅবি 🛭

इत्धं वचः श्राय सहाहारेन्द्रो

ननो बदाचापवसे करिस्टी

जालां सदाक्षाच वसूत तृष्णीम्।

भूत्य विशि: प्राष्ट्र पत्री सक्षेत्र । ^प

इति वासने ३१ व्यथायः । 🗯 ।

रक्ता नती राज्यं कहिं चात्राय धर्क दित्।

ट मध्रं पाका पुत्रं पुत्रवशा दरः॥

स्पेदापिते पुत्र कर्त्यं स्ट्यातकाम ।

हित परमंधर्मी पित्या तारणंतथा।

शैक्षार्भने कर्नचा इन्त्या परशाहिकाः,।

ोभ प्रदिशेषुकान्यायोगाञ्जितेषुच।

ीयक्ष ते देश्र° कुलन्य(यवद्य (क्लित: । र्युक्तन स्थातयम्मात्यप्यनं कुरः।

सिव कर्त्यं प्रशेरपरिक्रस्थान् ।

र सिष्ठते काणि चर्ले मान्याः कराचन ॥

यो यदची व्यान् पुत्र कार्यविमध्नम्।

। सिक्ष इन्त्या इन्त्या स्त्रीविधानकाः।

। परस्य प्रकृष्णे स्युविष्या विधिनची विनः॥

विद्रा वर्षे पृष्यास्त्रनी । गुन्ना सवायः हि ।

निवेद्वेत प्रयक्षन केयव विकास वैका

जनखाविदितान् सौन्यांकायाज्ञातान् परस्परः

विक्को मञ्जूषालाम् स्वित्सर्चिकित्सकान

तथा प्रविचित्यारान् चारान् राचा नियो

यागचेमच इतिच तथेव परिक्षपयेत्।

मणात्रमञ्जवस्थानं सथा कार्थे विशेषतः।

चास्रकेच

वेदाचा

वैक

रमान्येत् ॥

भुश्रमा ब्रह्मालानाच राजा विशेषमं परम्॥ रुपमानाष्ट्र इञ्जानासात्राकाष रोसियाम्। स्वयमाप्रधानम् राजा स्वयमा स्थापनेत्रया ह क चताः बद्धत् शाचन शामानवाश्चाश्चा

है प्रज्ञे वेदित्यों च फाल्बी पका च सान्ये:। वको चाला ४ धेवेल धनिवाधेत धाराताम् ॥ गास्य स्हिदं परी विद्यात् विद्यास्क्रिदं परस्य तु ! ग्डित् कूक्तं इवाङ्गानि रचेदिवरमातानः । न विश्वसद्विश्वकी विश्वक्ती नातिविश्वसित । विश्वसम्बद्धसम्बद्धं स्टब्सन्धि (वक्कन्ति ॥ विश्वासयेचाध्यपरं तस्त्रकृतेन हेतुना । यकविद्यन्तियेदर्धान् सिष्ठवस्य पर्कामन्॥ रकवचावनुस्पेन भाभवच विशिव्यक्षेत्। टर्प्रहारी च भवेत् तथा व्यवस्वन्तृपः ॥ चित्राकारच शिक्षिबद्हात्मक्तासाधाध्ययम् । भवेच सधुराभाषी तथा की किनवनृतृष:॥ काकप्रद्वी भवेतियै माज्ञातवस्ति वसेन्। नापकी जिनपूर्वत्य भी जर्मकाय श्री बच्चेन ॥ वस्तं पृष्यसन्दर्शं यसस्यक्तानुनीतसः।। न ग्राहिष्यलसम्बाधं व चाचातजलाध्यम् ॥ चापरीचित्रकृतंन्तु पुरुषेराप्तन।रिभि:। नारोद्दिन कुञ्जरं बार्लन जातु त्रसं नथा॥ नाविज्ञातिकार्यं सर्क्त वैव देवोद्यवे वसेत्। गरन्त्रसम्माग धर्मन जाता यता भवेन्त्रपः। भदवत्ताच तथा प्रशासनतं प्रतिमानिनाः। राज्ञा सद्धायाः कर्त्रयाः एथिवी जैत्सिक्ता। यदाक्षिय सुरुतान् राज्य कर्मसुधीजयेत्। धक्तिष्ठान् धक्तेकार्येत्र जुरान् संयासकस्तेसु । निएकानर्थे ब्रह्मे हुम्बंच च नया प्रभीत्। क्ली घुप्रकटान् नियुक्तील तीच्छान् दारुगक्तस्य । पुर्क्षे चार्षे चकामे च भवे चर्वि क्रन्। राजा यथार्थय क्षमादुपवासि, परीवयम् । मसर्तातीपधान् कतान् कुर्वश्चितने चरान् । सल्पादाच्येण्यायकांच्यदध्यचांच्य अस्ययेत्। रवसादीति कभीका हुएै: कथाकि भागेव। मर्ज्या क्याति राज्यकी च्लोपकरण चयः॥ पापसध्याविकानेतास्य यानि राक्त्री वृषोत्तमः। सन्तक्तानि न कुर्वन्ति सङ्गानान् विष्यानुष्टुपः। नंबात एथियोग्रानां नीक्सोपकरणक्रिया। यस्तिव् वासीका यस्त स्थात् विश्वविकाच कीश्र-लिसन् कर्माश्चर्तराखा प्रशिद्ध विदियो जयेन। पिहरिनासदान स्टाब् सर्वक्केस् योजवेत। विना हायास्क्रवेड्ड परीख खक्ताद्यरान्। नियुक्षीत सञ्चासाय तस्य ते चितकारियः॥ पर्राजयदान् याच जनसंयहकास्यया। दुष्टान् वाधायकादुष्टानास्त्रकीत प्रयक्तः। टुर्ट विज्ञाय विश्वासं न कुथाशत्र भृसिपः। हित्तं तस्थापि वर्षेत जनवंधहकाम्बया ॥ . भाजा देशान्तरं प्राप्तं पुरुषं पृत्रवेद्गणम्। समार्थ देशसंप्राप्ती बहुमानेब चिन्तित: । रीवाचारेण चारिचं राजा विश्वाय निवासः। गुलियां पूजभ कुर्यात विश्ववाताच साम्यम् ।

वैकस्य राजा अङ्धान् चारस्वापि च सः कित हुयो: समन्त्रभाद्धाय श्रद्धानवृपतिस्तत ४ परसरसाबिस्ता यह साताचरावको । तसादाचा प्रवद्धीन गढांचाराद्वियोजयेता राज्यस्य स्वमेत्।वत् या राज्यसारहरिता। चारावासीय बर्कन राज्ञा कार्य परीच गर विरुष्यते तथा केन विद्वेयं तन्त्र ही चिना। व्यनुराशान कर्य लोके ककी कार्य मही विशा चोकरामापरामी च स्टागाच गुमागुराम खर्ले राज्ञां चरत्वर्ततेषु यत्नपरी भवे∼ ॥ कर्केन्या केंद्र से लोके चन: सक्षी/नुर्ज्यत । विरम्पतं केन तथा विज्ञेशं तन्त्रही चिता। विरोधकनकं लोके वर्क्कोयं विद्यापत: ॥ चनाबुरासप्रभवा हि खच्ची राष्ट्रां सत्ता भागीवनश्चन्त्र। तकात् प्रयक्तंग गरेन्द्रसृखीः कार्याञ्चरामी सुवि मारदेषु ۴ 🤻 दैनि सतिखें २१४ मध्याय: । 🕸 । थ्ययर्ध। राजीवाच। "कच्छी भृषतेर्धभांच्या व्यक्तां शीष्ट ग्राकाते तसात् समासती दच्या मचामाम निश्रासय पृथिकी वैध्यकी पुरस्या सदा प्रिथतका छ। पार्यनाहते गान्धो वहासळा: प्रतिर्भेदत । दाराध्यां प्रची राज्य सनुष्यीन कदाचन। અસાસા दुर्गेथं હੜा। भक्तां गै\ति स्थापर्नेत् । नीतियाची नृषी यस्तु विपत्तिमीस्त तस्य दि । चिरं सनित प्रथिनी कग्रकी: प्रविधिकत । यसी व शोचलं की लिभू पालाय पुरस्कान । **अरुजीर चिरे**सेव स गर्वताच संप्राः 🛭 चायुक्तेलं यहाँ। विक्तं विकायं सुख्यांमञ्जूना (मजिले पश्डितो राजा नियोकाः सर्वतीय हि चवज्ञया सन्नीभर्तस्यज्ञान सदसीं बुधा । सभावां बुधहीनायां नीतिकंशवती न हि । तनो चीली विषक्तायां सक्ता धर्को पते। राज्ञियो विनश्यक्ति सकोषवसदाहना । प्रकास (ग्रासको की देवें द्वांश्वः वाश्वको सहया। ष्ट्रपाः कल्यायध्यक्तिको न दिष्टन्त कराधन बानसीर्वासकाह्येसः विदादेसायुक्तांस्क्रीसः। बातिहेस विक्षुत: स्थार् दिवदेसासमार्थि राजानः पितरः भोसाः पुचा दनपदास्तया । चाती सूपा: पालबन्ति प्रचा: पुलानिवीरकार

पौरजोकनम् राजा मध्येन् युक्तवभू सन्ता

व च सूपाचा कातमापिक

क्य रेडि श्रीक्षणीतिक स

वीदकोकितस क्रमात्सका कक

∤क्तिक सन्दीयाका; पालक(लावचा प्रका. । नामधि देविष्यः पाजयखनिष्यं हरि.॥ (ना पालकं इतनं देशीय राज्यां स्ट्रभावदे। ar च विजिता भूपाक्ती विज्ञेया कृषाध्याः॥

ति। भासन्य व भिष्ठानी प्रतिपाद्धनम् । जेन्सो महीपानास्त्रम् नन्द्ग्ति भूनले ॥ भोषा चित्रेतं जिलं यका दिने कही प्रति:।

वत्ती हि सहीपाली विपत्ता न हि निस्त-कस्थायमिस्हलो निजरास्त्रप्रमागुभम्। (स्त विश्वं विक्रेन्द्र । सलदाच्यारचन्त्र्यः ।

क्रिसर्वे यावत् वायाति चिन्तयेद्वयम् । ति तुभागे अप चाचरे विभेगे विशा ो इत्ति च सिर्भे दा पूजे दागि च सन्दिशि। कारिन शास्त्रीर्थ सनता प्रेम केवलम् ॥ ही द्वातय: पुत्रा: प्रजास आतरस्त्या ।

थिं ही व भूपालं सन्यक्ते न हि भूपवन् ॥ क्त प्रथमं दूरे वद्यक्ति पुरतश्त्वदाः विश्वं यदिच्छानि खक्तमासीर्थभूपते:। । सन्त्रको राज्ञा विरंग्जिनमञ्ज्ञा। मकले राज्ये बहुयों नेव भूसुर ॥ पणकारहीनो समाना समान चर्मा

सस्यदि भूपाली भावसम्य नियोजयेत् । च्ही (विकित्तो शाला गीनवास्तरतः सहर । ङ्गकाचि हो न: महसा विपद विजेत्। र्ग्रह्णं सम्बं स्वाक्यप्रतिपालनम् । यंचिति भूपानां खच्छाति हिच्छोत्तसः। त्रभूपतियी**स्त भ्रतामन विश्व**ित्रोतः। ब्राह्मिन क जिला परसे दिनी ।

ग परकेदिका यात्रत्यादं बजेहपः। देश्यमेघस पर्व प्राप्नीति चर्चयम् : मजयाकाञ्जी ऋती वा नृपतिस्थि। क्टित परं धाम विश्वतः चळपातकीः । ।प्रवयो राजा प्राप्तीति परसं परसू । रसप्राप्तकाहिंदीन्द्रसम्पदं समित् ह ला त्वलाभक्तं पक्तसम्पर्यसम्।

शुधि थी इन्धान् स भूगी बात्यभी-अतिम् । मिको शुद्धे तहल्ता च द्विजी सम !! विभि तिकेता नाकिश्यक्त दु:सके। क्सवात् योद्धा तहन्ता च महीसुर। हावाम संगो यावधन्यदिवाक्ररी। र किसुक्तीन संजीपादुर्वात सवा। ननकदाचा कदाचित्रावसीहित। र पान्ने कियायोगसारे २० खाश्यायः ।

की, सरक्तमधि:। इति प्रव्हरकाः राजपयः, धुं, (राज्ञां पःष्टाः। "ऋक्प्रब्दःप्रव्यः पु, (राज्ञीरपत्यसिति। राजन्+ शुरान् यन्।" ४।१।१६०। इति सन्तियः । इत्यमदः । (यथाः ऋषेदे । ।

स्थि:। इल्लाहिकीय:। श्रीरिकार्यः। इति नदाधर: 1 राजन्यकं, की, (राजन्यामी चित्रयायां सन्दर्धः ।

सारू भएका वर्षेका प्रधा सूत्रो समावत ।")

राञ्चलुच्यः। (राजिति रीधातं रति। राज्+

राजम्य 🕆 "गोचोधोधोरधराजराजस्ति।" ৪/২।র্নে রুস্।) ভালিথমগুরা। ছত্র-सर: । (बया, रघु: । ७ ।५६ । "र्थी निवर्क्ती कवची धरुयान् इप्तः स राजस्यक्रमेक्यीरः।

निवारवाभाग महावराह: क्रच्य चायो इत्तिभाषा वाँ वास्भ; ॥"≠॥ राजन्धानां विवयं देशे च ये। इति काश्चिकाः चाच "राजन्याहिश्यो वुष्।" छ। २। ५३। द्ता युज्यस्य: ॥) राजव्यान्, त्रि, (राजास्यस्यासिदिति वा । राजन् +प्रशंसायां सतुष्। "राजन्तान् सौराच्ये।" 🗢 । २ । १८। इति निपातनातु नजीपाभावः।)

सुराजयुक्तदेशः । इखसरः । "प्रचापात्वनादि-खधर्मभारायकराञ्चल इंग्रे राजन्यान् राजा विद्यांत्रव्येति मोझुक्तपादिति प्रशंकायौ वतु: ! यद्रक्षेत्र लगामारे । 'भृष्टि विन्हाप्रश्रंसासु विवयोगेशविशायने। संस्कारिक विवक्तायां अवस्य मसुवादय:॥'इसि खमते च स्वर्धे समादयोगमी वायी वार्यात् जभ्यम्त रहा (नियातनः स्विधीपाभावः । व मौराच्ये राज्ञां नख जुड़ानावित परे। सुराज्ञ

अस्त क्षाना कानी विकास

गार्थायां खदेशित चानिष्ठधः। देशी जीकीप-

जनमं सुराश्व जोने इसमें: ।"इति तड़ीकार्या

भरतः ॥ (यथा, १घुः । ६ । २२ । "कासं हुपा: चन्तु महस्रग्रीयश्री राजनतीमा इरनेत भूमिम्। मचनताराथष्टसङ्का(पि च्योतिश्वती चन्द्रसम्बेय राज्ञः ॥") राखपटीनः, पं, (घटीकानां राजाः पर-निभातः ।) मधुरपटीनः । इति रवसाना ॥ राजपटोकी, च्छी, (राजधिया पटोबी ।) मधुर-

मटीकी। इति राजनिर्धाट: p राजपहः, मुं, (राजप्रियः पह इव।) मण्डि-विशिष:। तत्वर्षाय:। विराटण:२। इति चिकासङ्ग्रीषः ॥ राजपहिका, खी, जानकएची। इति शारा-

सार्वा "प । ४। ६४ (इस: 1) राजमार्गः । नस्य खन्त्रणं यथा,---"धर्नुषि एम् विक्तृंश्याः श्रीमानुरत्नप्रयः अतः। इदाचित्यवामानामसभाषाः सुसन्दरः ॥"

"राजेरण: !" उखा॰ ३१९००। इसि अन्य: I) राजपणी, र्छा, प्रशास्त्री लता। इति राज विषेख्यः । राज्यस्याख्ः, यु, (यलाख्नां राजाः स्व इन्तादित्वात प्रानिमानः ।) रत्तावर्णमनासः ।

लाकार्ष्याच इति भाषा। तत्पर्थाय:। चद नेष्ट; २ नृष(क्रय' ३ राजप्रिय; ८ सञ्चाम्रल 💡 दीर्घंपन: ६ रोक: ६ वृपंट: 🗢 वृपक्रम्ह ह भवाकन्द: १० वृष्पिय: १**९ र**स्तकन्द ११ राजेय: १६। ध्यस्य गुगा:। धिः धिर्लन। पिलकपगाधिलम्। दीपनलम्। बहुनिहाकर्

ल्या । इति राजनिर्घाटः ॥ राजपीलु:, युं, (राजप्रिय: पीलु:।) सञ्चापीलु ष्टचः । इति राजनिर्घ**य**ः ॥ राजपुत्तः, पुं, (राज्ञभन्तस्य पुत्रः ।) वृष्ठग्रष्ट । इति ग्रस्ट्रहावली। सहरराजकृत:। इति

राजनिर्धेस्ट: । वर्णसङ्करकातिविभाव: । रख पुनर इ.नि. भाषा॥ यथा,~~ "वैद्यादस्वस्तन्यायां राजपुत्रस्य सम्भवः ॥" द्ति पराधारपञ्जति ॥ करमयन्यायां चिक्तियाच्यानच्य। दति पूरा-ग्यम् । राजनन्दनः । तत्पर्भावः । युवराज ५

कुमारः ३ सर्नृहार्कः ४। इत्यमरः ॥ (यथा, — "राजपुच ! चिरं जीद भाजीव सुनिपुत्रकाः। जीव वासर्वाशाधीकाध साजीवसासरः" वस् रच्याः यथा,—

"राचपुष्रस्य रवा च कर्तवा एचिकीचिना। धाचार्येचाख अलेबं गिटाहलेख रधनम्। धक्तकामार्थभाकाणि धरुचेद्द भिष्विगेत। र्षे च कुञ्जरे चैनं यायामं कार्येत स्टा। शिक्षाचि शिक्षे सेने नाप्त्रीर्भक्षाप्रियं वदेन ॥

श्ल्इट ।)

शुखाधानसभक्षम् यस्य कर्त्तं स्वभादतः। वन्यनं तस्य कर्तवां ग्रुप्टे देश सुखान्तिसम् । अविनीतक्षमारं कि कृषशाला विभीयंति। अधिकारेष्ठ सर्वेष विकीतं हि निधी जयेत्र। भारी सर्वेष्ठ तरुपचातु क्रमेवाय सच्चतस्य मा स्मवापानसञ्चाच वक्त्रीयत् एषिकीपति । रत्यासंदमानास्तु विनष्टाः प्रथिवीचित ।

बच्दो क्यास्ट्रेसर येवा संख्या न विद्यत । चयाटनदिवाखद्र विभिन्ने विवन्त्रयेत्। साम्पार्थं व कर्तथं द्रह्मार्थ्यमेव च 🛊 मरोचिष्टा च तथा बर्ळाशीया सदीचिता। चार्यस्य दूषणं राजा द्वि.प्रकारं विवन्नेयेत ॥ चार्चावां दूवसचेव तथा चार्चेश्च दूवसम् । खनारकान चमुक्तितं दुर्शादीनाससतक्रिया ।

ज्यथीनां पृष्यं भोक्तं विश्वती भीत्समेव च । ऋदेशकाखे यहानमधाने दाममेव स ॥ अधेसा दूषमा श्रीक्षमश्रमधीप्रवर्णनम् । चाम क्रोब अर मान बौम प्रवैक्तकेन च

रेम्ध्य सम्बन्धासीत् पाष्ट्र राजवः ऋत

यया क्रमार्थमानै क 🚜

पति देवीपुरासम् ।

हतेतः, व 4% सति, क्रीय मृत्यूत्रच तत्ता, . ह्या सहज्ञयं मर्ज राजा जनपदं जयेत्॥ ब्रकातु विजयं तैयां प्राचृत्या छो कतो जयेत्। बाह्याच्य चिविधा जीयास्तुत्सास्य नारक चिया: ॥ ग्रारवर्क्त यथापूर्व्य तथु यसप्रो भवेत्। पिटपैनाम इंसिज्यक्षिज्ञ त्या स्थी;ा क्र(चम्च सहासाग मिन् विविधम्थने। त्यापि च गुरु: पुर्वे भदेनचापि चाहतः ॥ क्षास्थमात्वी जनपदो दर्ग सैन्यन्तधेव जा। कोशी सिवच धर्मिन नहाड़ी राज्यस्याने ॥ सप्ताप्तस्थापि राज्यस्य स्पर्तस्यासी असी सिल:। तम्तलानयाद्वानां राजा राख्यः प्रयत्ननः। बड्ड्रिक्स कर्मिया नया नेन प्रयक्तः । द्यक्तिभी बस्तवेकस्य द्रीस्माचनताल्ययोः। प्रमुख्य तु करिय: शीम्रमे । सर्छा (चना ॥ त्र राच्या चाद्या भागं चाद्धि परिभयते । न भार्यदास्यां नागि भंच्छा≀दुदिल ने करा;॥ आति कर्यों भेगति कारी भवति दाक्यः। हात्रा लोकहवां पद्यीतन्य लेकियं भदेत् 🕯 अधी; सच सर्वः। पालाः पविदास विथ्वते यत् । क्षताः। पर्भान्तीच तृषं चयेत्रशं सत्म् ॥ ब्मनानि च सद्याणि भूगतिः परिवक्षेत्। काक्षरेयस्यास्य विकास स्वर्गे भनेतृ । क्रांटी इस्य नरेन्द्रस्य नित्यमुद्रिक्तंतिसः। जना विरोगसापालि सदा द,सेश्रभावतः ॥ स्मितपूर्व्यासिमार्था स्थान सर्वस्थेव महीपतिः। प्रश्चिम सङ्गभास भ्रमुहो न नसापर्त ॥ भावां धमांभनां येष व्यनलक्षण भूभना। रमुललक्त्रस्य प्रश्नामना अन्ति सेदिनी॥ सदीपेश्चक भवेत् मर्ववाकेश पार्धितः । दी देख अस्य सुपने : कभी छानि वैत भवेत ॥ राति वेथे च कामे च हो है पापे च कर्माण। याप्रति विक कर्त्ते यी शीर्ष स्वः प्रशास्त्रते । राचा संक्रमान्त्रेय सहा सार्चा दिनात्तमः। मम्बासंष्ट्रतमञ्ज्ञ छ फ्रीया. सर्व्यापदी भुवाः । क्षतत्त्रीयत् क्षम्म∜त्य जायन्तीयस्य सूपतीः । गार्थानि मधासास तस्य खाइस्था वर्षे । सनामानं मदा राष्ट्रां तकात्वात्व सुराधनम्। कर्मवा पृश्यिवी पश्लिमेन्समेहसय। त् सहा ॥ मन्त्रवित् साधिती सन्तः, संयतानां सुखावहः । मलक्छिन वहची (३४४), ष्ट्रिकिंक्सिनः । ष्याकारी रिक्टिनीर्गता संख्या भाषितन ग। नेवनक्रविकारेच्य प्रस्तिरन्तर्गतं अयः ॥ नयसा कृप्तास्तरा दोष्ट्रास्टा देशुन्वरा। भवतीक सक्षेत्रज्ञी वटा पार्थिननन्दन ॥ में क्यु सम्प्रयेक्य महामायञ्जा अञ्चा गरोचितियमा नावं नापरीत्नितनाविकास ॥ में चाख भूभि जयती भवशुः परिपक्षिणः । तानानवेद्यं खर्धान सामादिभिष्यक्रमेः । यया व स्थान ऋषीभावः प्रकानसमनपे वाचा । चय" र"भू" प्रवर्तेण सराष्ट्रपरिरच्यतः ॥ मोक्षत्राच करुकुत सम्बद्धनर्गयका

सोक्ष्यसम्बद्धते सम्बद्धाः भौतनाच वदाः भृती ब्रह्मी जानवरू: कभीबीच्यी बया अवन्। तथा राष्ट्रं तकामाता भतं ककीम हं भवेत्। यो राष्ट्रमन्ग्रह्माति श्राच्यं स्वंपरिर्चाति । में बात मुपयाचेका विन्दान स सहत् मन्तम् ॥ शक्षाहिम्ययं धान्यश्व मह्यं राजा भुरश्विताम्। सहतः तु प्रयत्नेन स्वराष्ट्रस्थ च रशिता। निदं स्वेभ्यः गर्भ्यस यणा माता यथा फिला। मोविनानि चक्त कुर्यान म निमामी विवासि भाजनमृपदोक्तर्यप्रजंतिभ्यक्तविव च । घनंत्रकों स्मायनं विश्वानं दैवमाधृष्ठे। नयं देवमाचिल्लं चिपीवचे विदान क्रिया । गव मही पालयतीरस्य भरी-लोकानरागः, परसी सदेखाः जो भातुरागप्रभवा च लच्ची-खंच्यीवनचीव पराच की लिं:॥" इति मास्ये २०० जाध्यायः । श्रारिपर्ना! श्राली इनि साया ॥ यथा,— "भ्रहारिराडिराडिच चापुची राचपुलिका।" इति चटाधरः 🌓 राजकत्वा क ॥ (यथा, कृश्विशी। २५ । ४६ । " जल्याद्यासाम क्षमः पुंचां वे राकपृक्तिका॥") राजपन्नी, स्त्री, (राज्ञ: पुत्रीय।) कटुतुस्यी। रंगाका। जातां। राघरीतिः। छ्छ्≪रीः। रि राक्षदिर्प्रगृहः ॥ स्नालतौ । यधाः, — "चातिम्सस्य चातिमां लती सुमना चापि।" राजपुत्री सनोज्ञा---।" इति घटायरः। "सुजलं र। त्रपृत्री सः यथा कल्काणि । भाषरी । भाषा से अव भूशीशि । मृद्धि कि करवार्थि राजपुष्यः, एं. (पृष्याचां माचाः। राजन्तादित्वात् पर्वियतः।) नागकेश्ररपुष्यतृष्यः। यथाः,---"चान्सेवः कैश्वरो नामकेश्वः वनकाक्रयः। मचीयवं राजपुष्यः ५ सकः स्वर्वातमः ۴ कृति शब्दचिक्किता। राजांच्यो, खी, (राजांप्रयं प्रवासकाः । कीम्।) क्दकीवृत्तः । इति राजनिषेक्टः॥ म्जिपिया, ची, (माजः पियाः) नकशीस्चः। द्विशावन्त्रियः। शास्त्रस्थित्सकः, मृ,(राजते इति । राज्-स्थाप्। राती शैप्तिशानी पविज्यकः।) नामरङ्ग-हृद्यः । इति श्रव्यभावा १ राजफर्ज, क्रौ, (राजासिधेचं पलस्।) प्रदोलस्। इति चिकाकः ग्रेंबः। राज्यमा, स्क्रीः (राचप्रितं भवमस्वाः ।) जस्यः। द्वि राजगिषेग्दः । र जनन्दं की (राची नहरसिम प्रियलान्।) सम् बदवम् इति मेरिनी।

्राजय्हरा, हुं, (बद्राको राजाः राज्यस्ताः टिलात् परनिणान्:।) उत्तसकीलि:। तत्प-काय:। तृपत्रेष्ठ: ए तृपत्रहर: इ राजवद्यम. ध एष्कीन: ५ सन्बीज: ६ सधुरपण: ७ राज-कोल: ८। ऋख गुरुत:। सुमधुरलम्। सिश्चि॰ र्तम्। दाहार्निपिनवातहरत्वम्। दृष्थवम्। वीर्यष्टिद्विकेरलम्। ग्रोवस्थमनागिलाचा। इसि राव्यविष्युट:॥ राजवीजी. [न] जि. (राजा बीजी कारण यस्य।) राजनेश्यः। इत्यसमः। २।०।२॥ राजम[द्वात, मही, इत्युक्तीपक्षी । यथा, ─ "ग्रांभकीर: पङ्कीरी चापुत्री राजभड़िका।" इति जिटाधर: ॥ राजभदका, पुं, कुछम्। निकाः। इति राज-निर्वेद्दः । पारिभद्रकः । इति साधुपातः । राजभवं, की, (राज्ञी भाषः। राजन् + भू+ काप्।) श्चलम्।यया,---"साद्वसभ्यं प्रसनं प्रभसायुक्षमियपि। देशभूषाहिकं लष्टत्। "इत्यसरकी पर्योगात्। राजपुलिका, ची, (राजपृत्ती + संद्वायां बन्।) राजभीसं, लो (राद्वा भोक्तं योग्यन्। सुण् + अयत् (कृत्वचा) जानीकोष्य्। यिया सष्ट्री, पुं। द्विशस्त्रचित्रवा। शासम्बद्धकः, पुं, (अध्द्रवाको राजाः राजनस्का-दिलात् पर्निपातः ।) वृष्टद्भितः। यक् वेष् सति भाषा। नत्यकायः। महासम्बद्धः २ मीनाहः ३ गीतमण्डतः ८ दर्वाचीयः ५ महारयः ६। इति राचनिष्यः। राचसकः:,यु,राकांसनः:। राजार मान् इति दांत विकार द्वीत: 🛊 र्क्तिकृत्याचा (यया, महासारते । १००१।२। | राजयागी:, पु. (गाजी भागी: 1) राजपध: 1 त्रश्चिक्षं यथाः ---"गाचमार्ग मौधवृत्तं यः क्रशीत पतित्रते । वर्गाकास्त्रतं चंदिप प्रक्रलोके सक्षीयते ॥" रति पञ्चवेवर्ते पञ्चित्रवर्षे ७३ माधायः । व्यपि चः 'बिंग्रहद्वि दिकांगी देवमार्येश नै: क्रनः । दिशं बन्याससार्यः सीमामार्गी द्रपीन तु । धर्षे हि एश् विकी से: श्रीमानुष्णपथ: सत:। मृवासिर्यवामान्यसम्बद्धः सुसक्रः। धबूंकि चैव चलादि प्राखादधास्त्र विस्तिताः। जिकराक्षीयरक्षास्तु दिकराष्ट्रपरस्थकाः बङ्गापणसम्बद्धारिकाषादस्य रहान्तरम् । वृतीवहिष्वर्तपहः प्राम्बंधः पादनः स्टुनः। खबक्र: परिवार: याह्माच: समस्ता: ॥" इति देवीप्राक्रे गोपुरदारलक्षकं नामाध्यायः॥ (अञ्चामेध्योत्सर्भे दण्डवियानं कर्नयम्। यथा, 刊可: IEIPER! "सतुब्द्जेन् राजमार्गे यस्त्रेधामनावरि। च दौ कार्यापको ददारमेधाचात्र श्रीधवेन्।" ' नीति:। तथा. इरिपंधे शरिषापर्विषः।

18 3

অপ	राजय	∢! હ્ય
भ्रानविज्ञादसभ्यक्षी राजस गविष्य रती	वसकार तदायच्या व सिक्ष साहमीयण ।	बहस्साक ट खतीच यतो न्यानिप्रयो बबस्
धुयुष हे सहारङ्ग र चार्येन हुग् _{लि} ना	हरू कर अवल्य रखाड़ारभसप्रभ	ज व चिन् सप्रवर्तना यज्ञ सीक प्रसाम्
मत्र पु (साधनां राच अञ्चलत	चान्दीच स्वस्थकम् क्षशीधमनिसन्तर	दव काष्
र भएकर त्यात् परनिषतः वर्वटः	बारीसुको इक्षप्रका का छ विश्रव्य सम्ताम	न्रावर तिरतम् प्रच स्व च्य
स्वटी सङ्गद्दिन भाषा। नन्ययायः।	कुर्जाधी दिखनेम् य वीषस्थामीमधीलुपः ॥	्यता ।
तिलमायः = नुषमावः ३ हुपी चितः । अध्य	स सीवाच तटा दर्ज कुत्र म्हास्थान्य हं सुने !!	द च दावादिधकां चन तपांचि चिनौ कचिन
[सा । कपामिक द् रत्यम । कच्चंत्रम् । दाल-	किंवा चार्ड करिकासि तकी वद सहासने।	नैव वर्षति पर्थाणः दीसनीयाभवन् चितः।
ारिलम्। बणदायकसम्बः इति राजः	ततो इच क्तुतं प्राइट सं∤मं यातु इतं भवान्।	'वीणाः सर्वास्तयीषधः ग्रस्याः लोकाः सः।
। वेग्द्रः ॥ वादकलभ् । शुक्रास्वपित्त हरलम् ।	सीसम्म भगविष योगे ल तिस सिक्याः	সুকা ∥
खादुलम्। कृत्त्वम्। क्षायलम्। विषद्लम्।	मार्केक्टेय खबाच।	इस्बुभि: पौक्तिना विघा वेदवादाझ क्रार्थन
मुख्यमः इति राजपक्षभः । चानाचा।	धनि तस्त्र वचः; सुक्षा इत्तस्याच मधाक्षनः।	क्षत्रवेक्त्यमत्मात्र स्विधकी वस्तः प्रजा ।
र जसाबी मञ्चामायश्चपलच्च बलः स्ट्रतः।	भने: भनेकत: बीममावसाद स च हतम् ॥	व्ही बाह्य यक्त सामेषु सीमार्चा नास्त्र या वयस
क्तामो गुढः चाड्सुवरक्षपेथा रचः।	चानाद्यस तहासीमं दस्तातं प्रत्रमी यथा।	दुर्व्यक्ताश्व श्रिया द्वीता नेदः आर्थि लभारहे.
ची वातकरी रूच: स्तन्धी भूरिमसप्रद:।"	प्रविवेशीन्द्रसर्वे स्टिनं प्राप्य सन्दागरः।	की चिष्या अस्टिरे चन्द्री वजसका चिर्मे शिल।
इति सावप्रशासः ॥ के ॥	तिसिन् प्रविधे सुरये दाय्यो दालयन्त्राणि।	टक्साब्रीस चर्चाणी च्योन्स्ताक्षीत्रक रक्षेत्।
[लविद्वेषि कास्त्राभनावं यथा। नार्दीये।	शुभोच चन्त्रसन्त्रीच विषयां प्राप्तर्थास्त्रः । 🧍	बहैदान्विखते इतिकन्त्रो गेशां पुरः परः।
नव्याचान् राजमार्घाधः सुप्ते देने जनाहंते।	उत्पत्त प्रथमं वस्तान्तीनो राजन्यसी गरः।	कदाचिद्पि देवानां समाजे दा भयहिचे।
भ वयति राजेन्द्र चाव्यत्वादधिको हि सः ॥	राजयक्ति बोवेशसंसस्य खातिरभून	क्टाचिद्रोस्मितैं छक्षानित सचन सच्छति।
तीने सुविद्येषिया राज्यस्याधाय वर्ष्णयेन्।	दिणाः	बद्धान्छः कीश्रमित भनित्तदा चन्द्री विद्यमेदन।
बाकान् सुनिधार्यक्ष यावदाचनगरकी।"	तसन्तिवाभिभूतम् याद्माया रोष्टिनीपतिः।	डक्सने च कमाचीन: कलामानावर्णियत ।
र (स निच्याहिसभाग् ॥	चार्य जगामात्र दिनं कौ भी मुख्या नहीं यथा।	इति सर्वेच कोकेश हकः कर्मिविप्यंपः।
इ, ऐ. (सङ्गानी काच्या। राज्यस्मनाहि-	तचा चर्कं चीयसावे वर्लीयधाः च्यं सतः।।	तं डक्काकान्दिफ्रीकास्तु धर्याच्या प्रस्योगमा क
न घरनिपात:।) सुच्च धक:। इति हिस-	च्यं जाताखोषधीय न यजः संपन्ति ॥	पानाबाद्यावदृत्याय कालकञ्जादयीशतुरा ।
. / 8 1 x 8 o l	यज्ञाभावात् ईवानामधं रुर्वे स्यं प्रतम्।	नासान् कोवंगु बाधनी तात्रतः पाण्टि माज
याः [न] १, (राजकन्यः चयकारको	मयंग्याच तथा नषांचातां रहिनं चामदन्।	भारत है। स
ार। राजा चाची यक्या चेति था∤)	दराभावे वु जीनावामाहारी चीरताङ्गनः॥	स्वयं प्रवत्तेते कस्ताच्चगतां वा खतिक्रभ
रोबः। इति हैमचन्दः। अस्य पर्थाय-	टुमिचब्सनोपते धर्मलीके हिचीत्रसः।	न जानीसस्तुतन् धर्जीविष्ठवे चापिकारसम्।
चौत्रधादयो बच्चाम्र≪े ह टवाः ॥*॥	दामधनेगदिनं चित्रियत्र भौतिष्ठ प्रवर्णते॥	भाक्षिक अवाच ।
सी कि सर्वरीमाकामाकरः। यथा,	समाहीयाः प्रकाः सकी कीमेनीपहर्तन्त्रवाः !	एनन् सुरायां वच्च दं दिथद्श्री फितासङ ।
181641	यापमेव तदा चक्रुने धक्नीय चयक्तया॥	श्रुव्य चयमभिधाय (भवगाद त्रोत्तमान ।
वंदि बर्धावेजी जेत्राक्षीदशाहित।	हतहृष्टा वदा भावं हिक्पालाः वपुरन्दनाः।	कभ्योदाचः *
वसीय बोगाकां सम्रष्ट: स सहीक्ष्माम् ॥"	त्रम्: चीमं पर देवा: कामराख ग्रहाखया॥	ऋखन्त दिवताः सन्धा यहर्थे लीकविशव ।
ाइ दाम्भट:।	तनी हञ्चा जगत् सर्वे वाकृतं दस्युपी इतम्।	वन्तिवधुना येन भ्रान्तिन्तस्य अविव्यति ।
(रीमाद्यस्ती वसुरीमगुर:सर: ।	ब्रह्मायमगम्बेवाः सर्वे प्राजपुरीगमाः ।	चीमी दाचायणीः कच्याः अप्रतिग्रातिन व्यश
म्बा चयः श्रोषो शेगशाहित च स्तः॥	उपमङ्ग्य क्रिमें स्टारं क्षातां प्रतिम्।	व्यत्त्रत्वाद्याः वरमध्मोर्थ्यार्थे परिकीतनाव ॥
। खो डिजामास राज्ञीक्सूत् बदवं पुरा।	अबन्धाव अधायीस्त्रस्मिवहास्ततः सुराः ॥	मरिखीय च ताः चर्चा रीचिय्यो सननं विष्ठ
त्वा चयवा दश्ववद्या तनी सनः॥"	तातृ कानवदगान् वीका बच्चा बोक्पितासहः।	प्रथमीतातुर्गामेख व सर्वामु प्रवस्ति॥
इति नहीवाया असिनाय: 1)	च्यासिस्तान् परेबेद इत्तवविषयात्रयः	विश्वनादास्तः सर्वा है भावन्यरपीडिया
ातकाचिद्रमध्यतम् । यथा, विष्णुः ।	घशच्छ सत्ताबीखता गुर्तामनं हुताग्रनम्	षड्विंग्रितिवेशरीच्याः पितरं प्रस्थिताः स्वतम
विकास्त्रद्रश्चानी तिथेन्छम्तीयानी	ब्रस्तीवाच।	यवर्षते निम्नामाधी रीक्षियां राजनी यथा।
ं लच्छानि भवन्ति। कुन्द्रातिपासकी	खामतं भी; सरमणा: किमच पूममामता:)	तया न तासु अवति तह्चाय यवेद्यन ।
ा धक्यों सुराय: ध्यावदलक: भुवर्थः	दु:खोपस्वदेशांच युग्नान् कार्नांच जवांच ।	चतो सची महायुद्धिः सामा गंस्य विट॰
मुबसी गुष्तकारी दुशमी ; इसाहि	निराधारान् विरानकृत् तुरान् कळांन्तु	ग्रिम् ∤
रायम् । दीनस्य सर्वासः महारोतिम द्वतं च ।	वासगान्।	बहुक्पृत्माभाषा पृष्णार्थिः तुवस्य तम ।
दरमञ्जाहर्मस्यान्तमभू प्रिक्षम् ॥	कत्या खिवत्ये श्वचात् कर्षं प्रधानि दुष्ति-	च्यत्रही यथाकामं दक्षेण सुमद्वासना।
'शिय' पापरोगास्त्रास्थनमञ्ज्ञानतः।	ग्राम् ।	समें प्रवित्ते तासु सभयं क्षतवाम् विष्टुः
कारलग्होषो राजयसा यामो मधु-	यद्रभृते दुष्ट्वनीत्रं सुग्रान् वा यश्तु वाघते ।	सममङ्गीक्षते भाव नासु भर्तु हिमांश्वनः।
गमन्दर: उररोश्यमरी इलाखी पाए-	त्तृ कथ्यतामधेवैय सिहिंचाधावसार्थनाम् ॥ भाकं आदेश खनाच्।	खं जगाम तत: स्थानं दर्जीशिव शनिवत्तम !
गारहोसाः । इति शुद्धितसम्॥ ॥ ॥	भावकाथ जनाचा ततो रहणामा जीवः क्रमावद्याः च कोकासन्।	सते दचे सुनियेष्टे वैषम्यं तास चन्द्रभा।
गार्था कार्य है। या	प्रवाहित्यका जाव: अस्मित्यह च चायहान् । !	चर्ची न अपने ती [।] श्रमत् प्र मितः मितर
रपथ ।	तको सराजा दशक्षकारवस् । अक्ष सम्बं कालाकेका दिव क	अत्रा ।
1 4 70	चक्र थन प्रशासक्त शक्त । दर्द	वदी एषः सुतानाने ।

द्धनं वर्तते चलासम्बन्धासः भवात् वरि तटा प्रश्लो त्वष्टं सुध्यं नखाद् क्षव समझ-

बद्धहर्ति प्रतिकास्य य

तती गरी पुनरं के न ममं वर्षने यहा।
ताह चन्हार हमं पुनमे लानुवन् कथा।
त त वच: स कुकते नेवास्तासु प्रवर्षने।
वय तथः स कुकते नेवास्तासु प्रवर्षने।
वय तथः सर्वास्ताः स्वास्ताः स्वर्वान्ते॥
तावासिति वचः मुल्वा कुपितस्य यहा सुनः,
स्वयाय चन्हस्य मनः शाणायोग्स्तुकता गत्मा॥
शापायोद्युक्तमनमः दूपितस्य महासानः।
ह्यायो गाम महारोगी नानिकास्ताहित्योतः॥
प्रिताः स च चन्हाय दन्या सुनिना ततः।
प्रविद्यास्त्रस्य देवी स्वर्तास्ति चन्हमाः॥
ह्यायो चन्नी वसं याता स्थीत्स्ता मस्य महा-

शोकास् स्वेज्योत्कास् सर्वोकधः; स्व मतः । चोक्षभावास्तिकिःस्मत्न यजः, संग्रवस्ति । यज्ञासावादगात्ष्यक्ताः सर्वेष चाचयः । यज्ञसारायभीगेन श्रीनानां सवतां तथा । दुक्तिक् वसुष्पम् (विकारस्य स्यक्षोत्तरे ॥ इति वः क्षिणं सर्वे यषाभृक्तोकिष्मवः । वनोषायेन सस्कान्तिस्तृप्रस्थाः स्रीक्साः ।

इति आस्तिकायुराया = ० अध्याय;॥ ॥ ॥ प्रकोबात्तः

A 61 41 4

भाक्तम् भीः स्रामा र स्छा सर्वे प्रति। त प्रवाद्य चकार्यं स च प्रमो भवेद्यया ॥ पूर्वे चक्रे जात् सर्वे प्रकृतिस्यं अविध्यातः। स्प्राक्तम् सर्वेत् प्रान्तिरीक्ष्यीनाच्य सम्मवः॥ भाकेष्येय स्वाच ।

भाकतस्य उत्ताच ।
दित ब्रह्मचन्दः श्रुत्वा देवाः श्रुक्तगुरीमसाः ।
प्रव्यकृष्टमचनः स्वतः वृत्तिविधीनम् ॥

प्रयम्भेद्धसम्बद्धाः स्ट्लिकियोगम् ॥ यवाकायस्त्रस्थाः अन्ते भृतिवरं मृराः। प्रोषु प्रवापति स्व प्रयान्य अन्तं या शिका॥ स्या अष्ः।

प्रसीद बीद्यां जक्क सभाकं वचुद्व, खिवान्।
चदरख महावृद्धे नाद्धि नः श्रीक्षाग्रासः ॥
यह्म जक्षवं क्रम् क्रिक्तव्यस्मात्मनः ।
तद्याक्षं प्रं भ्योतिविक्षक्षणं वतीयक्षि ते ॥
द्वायात् वर्तव्याता प्रजापात्मकार्यवात् ॥
द्वाय मञ्ज्ञाता प्रजाप कृष्णनात्मगान् ।
द्वाय मञ्ज्ञातां दृष्णाय कृष्णनात्मगान् ।
द्वायात्मक्तियात्मु नमस्त्र्यं भ्रष्टात्मनं ॥
वतत चित्रयमानस्य यंश्रामितिवस्त्रात्मीः ।
सारस्य वारम्भावतं प्रचाय प्रमात्मने ॥
वोगिदित्तर्वाष्टः वारमान्नं प्रश्वयः ।
व्यायत्मस्ताः कष्टवा तत्मे विक्ष वसी वसाः ।
प्राच प्रमायद्यः भृक्षा दृष्णी वस्तुभुक्तं नद्याः ।
प्राच प्रमायद्यः भ्रक्षासाम् सुक्ष्यः ॥
द्वाय प्रमायद्यः भ्रक्षासाम्य सुक्ष्यः ॥
दृष्ण उत्याः ।

इत व्यव अयमवर्षायुः अविदेशुक्ष्य (दमो व्यवस्थिकान्यकात्रुः) संसाधित वरि क्रमेख सवतां दृश्यकानवे तर्थ य र व्योधि केरिकामि (वृत्यसम् 1 सर्काकीय उपाच ।

वत मुखा वचनं नम्य बचासनोमंहिं वैथः। जमाद भौचातिः श्रको वेशितहो को २६ तं सुनिस्।

स्वयं यानी निवानायक्तिक्कान् भी स्वयं अताः। स्व्येषियो हिन्येष्ठ नहानियं स्वान्तिम् ॥ यस्येषियो हिन्येष्ठ नहानियं स्वान्तिम् ॥ यस्येषियम् स्वयं स्वयं प्रयाः चुद्धयकानराः ॥ स्वयं प्रयाः ॥ स्वयं प्रयाः ॥ स्वयं प्रयाः ॥ स्वयं प्रयाः स्वयं प्रयाः ॥ स्वयं प्रयाः स्वयं प्रयाः ॥ स्वयं नाम्यः प्रयाः ॥ स्वयः स्वयं स्

एवं प्रवृत्ति विश्वन्त विश्ववेशकान् रसातकात्। देत्या स्वावद्वस्याय शाधकः तरवदुद्वर् श प्रमोण दश सत्ततं मं पूर्व त्यीवकात्। पृत्ते चन्ते जगत् स्था प्रकासकां भाष्याति॥ सामोकेव उवाच ॥

इति तेषां वथा श्रुवा प्रचापतिस्तिच्डा। उनाच नानृ सुरवकान् इष्याच्छ्ञासुद्वरम्॥ रच उपाच।

यकी वर्षी विश्रानाय प्रदर्भ ग्रापकारक भू। न केनापि विद्यानम मिळां कर्ती तहुताहै। किन्तु सहचर्य यक्षाक्रिका फ्रीय केवा अवन् । चन्द्रोरुपि वर्डने सम्मान् तस्पावसपेचर्त ॥ तजाव्यवस्थानीयक्ति माचाई यात चन्नमाः। व्हर्व कृतिषु मासहिं खर्य भाषासु वहीताम्॥ तस्य तस्थनं मुलातं प्रमाद्य प्रकापनिम्। सर्वे सुर्वणान्तव वता यवास्ति चलमाः । एवसुक्ते सु वचने इन्हेंब मुनिन। हिना:। वाय क्षा समाहाय भाषातिः सहितं तहा। कम्पन्ते बद्धसद्वं सुदिताः सुरचनमाः, । तन गला महाभागा यथा द्वीय भाषितम्। तसर्दे वयय। मासूर्वस्य परमासने। अनुसा एक्षकन: श्रुला देवानां सर्वं तसा। चन्द्रभागं महाश्रीलं जमाम विद्नतः सुरे:॥ तच गता शुर्येष्ठः प्रकार्गः चितकास्यया । साम्यासास मुखांमां वस्त्री दिवपुष्करे । भूतमञ्ज्ञान् भूकंमेर पितामहः। स्तर्धं चकाराच सरः पृथे जगत्यसः। लच आस्तरह कोवस्ट नीरोग्नसं प्रजावते। चिर्म्युक्तक सत्तं रहस्रोहितसंस्के ॥ सच स्नातस्य चन्द्रस्य अशीरात् तत्व्यां गदः। राजयच्या नि:ससार पूर्वकामी यथोदित:। नि:इन्द र चित्रचाः तु व्रक्षाध्य जमत्पितम्। . प्रथम्यार्थं (कं करियों क शक्स्त्रमीतु)वाच छ। कार्भ वकीच कीचे क्षा तत्र सम स्थातम् के सराज वर्धा वरा

মাৰ ভব ভৰাছ

तनी बचापित पुर रजे चन्द्रते स्तेनाति हुत्ते: ची खचापि निष्यापित्र द्रोभि: कर्वर्भ ग्रची ला जिस्ते निष्याचा ने सह ।

व्यन्तं प्राथमासास प्रशेरात्राचयव्ययः॥ व्यन्दतानि च आख्यास्य त्रस्पृतं तथा चर्ता। चौरोद्द्या च चित्तेष प्रधी प्रकृषि लीकस्ता। तस्त्राद्यास्त्रादिन्दी: कला: चीणा: प्राप या।

तासां जयाह लगा श्रृवांन् चीरीत्यागरात कजासात्रावर्षाच्छा संस्थांकाच्याकः। चीवाः ककाः मचद्या याः पूर्वसम्हलास्थिकः ता रासयन्त्रगर्भस्याञ्चांभूतास्तु पीच्या । वैकोच्योन्साक्षजासिस्तु निवहं यत् कता-

भरीरं तिच्च सभूतं गर्भेस्यं राजयच्यारा । च्योतिच्चुसैमभून् च्योतृष्टाचीना राजादि

थद्माण। इतीभूता: सुधा: चर्चा गर्भे रोगख च स्थिता यहा निर्माणयाभात सुधा क्रका ब्रदान्तरात : सहा च्योत्सा सुधा च्योति. सर्वे तस्माह-

विश्वर्गतम् ।
चीरीवसागरे चित्रं नहाळे विश्वगत्तरः ।
देवात् सिर्दी परिवाच्य स्वयं गला हलं नतः ।
सनीश्चनानि प्रचाच्य स्वयं ग्रांचि वारिषे ।
च्योन्साचाव्यामान्तरं ग्रांचि तस्व
सिरिम् ॥
चीरीटाव्यासान्तरं सस्यानं तस्य विश्व

मिरोहात्तिसागस्य चन्सभागं तहा विधि । देवसक्षे कनानृशं तुषा च्योन्षां व्यवीदिसन संखाध्य तद्ययं त्रषा देनानां सध्यतस्ततः । जगाह राजयध्याणं तन्स्यानादि निदेशयन ॥ बच्चोयाच । सर्वदा थो दिवा राची सन्धार्या धनिनारत

बसीयाचं।
सर्वदा थो दिवा राची सत्वाघो धनिमारत
सर्वत सुरतं तस्मिन् राज्यास्मृत दस्थिति ॥
प्रतिप्रशिधकानकासम्बद्धो यो सेपुनं चरेत !
स ते प्रदेशकः समलं क्षेत्रस्थ तथाविषः ॥
स्वास्था क्षुपुत्री या भवतः सङ्ग्री सुन्ने ।
स (वेटस्नु आस्या सततं भवनसम्बद्धास्मि ॥
क्षीतालं भवतः सत्वं तत्वद्धां दिवसे सुन्द ।
हतं मच्छ स्थाकामं चन्ने ले विस्ताने भव ॥
सार्वोक्षेत्र उदाचा ।

साविष्टेय उदाय !

स्व विष्ट्रेय विधिना राजयद्या सम्हाग्द ।

प्रमातां सम्बंदिनामान्तहानं जगाम भ ॥

धनाष्ट्रिय महारोगे जजा कोकपितामच ।

चन्द्रं सम्बद्धामान ककापवर्षित्रम् ।

तेन चीरांद्रधीतन सुधार्गेन वात्मस् ।

स्थोत्मस् कालावृर्थः पृत्वविष्ट्यमे स्रा ।

चन्द्रस्ता सम्बद्धा समुद्धान्य दर्थनात् ॥

स्थ चन्द्रस्त प्रमुद्धान्य दर्थनात् ॥

स्वा चन्द्रस्त प्रमुद्धान्य प्रमुद्धान्य म्

स्वा चन्द्रस्त म्

मोस उप च न्यान प्रज्ञेतद्वसन् स्रोरे भभ वनते।

वीर्थ वा तथीत्माची विमीदन्यङ्गसन्धयः ॥ । सहि पृथ्वेव केटी विधानुं श्रुतरा सहस्। ष्टाचीन≪वरुदिनंवर्त्तेयं कॅगलोकस्त् ॥ बर्काबस्य। त्तस्य यद्यामा सोम यद्भृत्वन्नस्ययः।

र्वावधीयां भवनस्तन्षूर्यं मभवत 😉 ॥ ध्नाम≒मी देश्चम्ये नि:सारितंसया। ्रिश्व साख्तकात्रेत्सा चञ्चमा राज-

यन्त्रमः ।

ा पर्यासनविधी सवधी या स्थितं चले। तिकारमाञ्च सुधायाच तेन घीती सवान् रिक्रसत्यदी राजंक्टव सीम्बिन साम्य्तम् ।

शेपायं विधास्त्रामि समा गार्ति समेहनान्। नाप्रकः पुरीसःश्री हवर्गायः पुरीव्यन्तरे ॥ स्तीरन दायीय: प्रदेश: मलंत: क्रती । हिमु भवनी भागः पुरोहाशी समा कतः॥

भागित भुक्तीय (नर्ल्यं यज्ञाकृतीन कि । क्ते सनुद्धाः इ: म्य्रानं वीर्थः मविष्यति ॥ **एकपक्काक्षोय की शेह्स्स स्थिताका**य।

रचन वावले क्योत्सायाचामि ये सखाः। यास्य कित सनते चीक्षासर्मधाराः। े(चिवेश्चारं शाप्ते हिनौधे ग्रङ्गरांश्चाः'। ।सा भविता विष्रः प्रचल्डचक्रभास्तरः ।

चैन्द्रस्थादिकसत् ग्रापंदन्या सुदारसम् । श्च त चिभुवनं नि: श्रीकं चसुरा सुरम् ॥ ए इहोने तलो कोके भविदाको क(वक्रव:। 🥈 नव चवान् होस प्रक्ती जीक विश्वः। 1 वयसार्थीन हमीये तुलते युगे। यस खास्यति च यावदृष्णचतुरुवम् ॥

तुर्धं सम्पाप्ते सङ्ग देवें: छते द्वारे । दि निक्नेषिज्यामः स्कृष्टिक्युरहंतया। न मन्दरं शाला चर्पराजंतयां श्राक्षन् ॥ । गातु चीनेषु दिवासाधी वर्धतन:। बास: लमंदेवें; चीशी इंच कह दानवें:। गैराकतिमदं यत् स्थितं चीरचासरे ॥

म्य अद्योद्यासी राजीभूतं तथा चयम्। । धान्तरे लावा लच्छ ही रंतदा वस्त्रा। गाम: खागरक वे भारी रार्थे विधी नव । 🕫 य साबरं पश्चात सतुद्धार्थ बदास्टनम् । ाव अपुक्तसिमद्गपूर्वे सकादिक्य**ि** ॥ भीके दिन का का मन्य स सुधालक म्। पन्धिकं व्यागः सविष्यति वयुद्धव ॥

मार्कक्षेत्र खवाच ! मेवसाभाष्य ब्रद्धाः जोकांप्रतासद्याः श्वयाय सासाई ब्ह्रचे यसकानभूत् ॥ चैस गरितं भाषाई वातु चन्द्रमा:। द्विक मानाई यहां तजानारोदिधि: ॥

उग्रधा चन्द्रं सुरच्येस्टो विभक्तवान । च सरान् यनाच वस्वविद्यक्ष्यम् । निष्ठळ द्वाराध धर्मः चाय वाच्यु चार्यदिका ॥ चीग यदि रोगेण भाषाचे दक्ष वान्वतः। स्त्राय प्रीचितं चन्हो सोप्रशास्त्रः सदा मदेत्।

विकतस्य या कला प्रामीच्योत्कामच्यन्तुला चन्द्रीयात्रलासंख्याः प्रतिमानं सुरोत्तमाः । चतुरं भूकनार्थस्थान्यस्थानि पित्रन्तु वै।

प्रतिपत्तिचिमारस्य सवन्तरूवाचित्रहेणीम् ॥ तेचीभागाः सुर्व्यविद्यं चतुर्देप्रातिणी क्रमात्। प्रविशन्तु खर्चलीय ऋथापचे विधार्भनेन्॥ यान भोषा कलाइक्ट्रै इस्तिपर्कपनायिता। निछतु प्रथमे मार्गे निर्धांत न्छां विशापनै:॥ द्वितीक्षेट्योग्रागेतुरीद्विषया थानुभन्दिरम् । हतीये तु सरखळां साला सन्धुचितो विधुः । चत्र्ये नलसंपुर्धस्तियिभागे विभावनीः। सक्क बात् चन्द्रोश्यं सदिखर्णघीटकः॥ यावत्वाचिन हि अता प्रथमः चयमः प्रयाग्। एक्स्रेवं क्रमापची नावतम्बाः प्रतिपन् भवेत ॥ द्विनौयारौ कामापचे राष्ट्रिक्षिकाषाविधः। तियोशं इडिनुष्य गुर्ले कार्णे तया भवेत् । ततः, पुनः, प्रुक्त पच्ची यः वत् पूर्व्याकः नौदिता । ष्टक्किमीत भवेत्रावत् प्रतिपत्तिथिशादितः। नता प्रितीयभागस्य या ज्योत्सा चरसद्देनि ।

खबसुनुपहर्यन चन्दी कोत्वायोगात सुरी-त्तमाः । यथा हिने दिने भागाः चर्यं यास्ति तथा

श्चितायो वै कलाया चुग्ता वा पुर्वत्रेक्य ति ॥

भद्भिरयादितिथिभिः पृयान्ति। भद्देव हि ॥

युग्राभिन्त भवेत् पेधमन्दर्भ बहिते हिते।

इद्धिं अच्छम्धनुहिनं त्रुक्तपचि≽लादं सुरा;ा रिजोभागः सर्वविज्ञान् युनरेव समध्यति ॥ प्रयास्थित खलापचे वयाभाग्यसनया । न्योत्काचरप्रिर्चन्द्रात प्रकर्ष पुनर्घात ॥ रेनोभागः स्वर्थविकादस्यनं वह्यदे खयम्। रनं रहि: श्कापचे सुधांशी: संभविष्यति । मचर्यः। प्रसारकमार्थः चन्द्रशत्वास्त्रवेतः। यात्रव्यानंग यो भागं चयं दृष्टिच यास्यति । वाबल्डालसभिधाय तिथि: स्वास्वति सा वृत्र:। चित्रेक हड्डियेदि वा चयी वर

हुनासियोगां तु कहा स्व: खा-सिरान् वृद्धिकातितु प्रवेशे । इथं कथा च चन्द्रीस विना न मं मविष्यति । तस्तान् तथीः प्रष्टद्वाचं चन्द्रं रचन्तु देवताः ॥ चाखादनीयः सुम्रांत्यः जलाप्रेचीयनुमासतः।

इतेन एडियंदि भा क्वी वा।

यमावास्थापराचे तु पिष्टभी रोहिथी रुद्दि 🛭 तसीवाखादवान् क्यं वृद्धि बाख्यति चान्वहम्। तिक काञ्चेक विसर्कारितं शास्त्राच्या कि वे गराम् ॥ . श्रीयाक्षेद्धंय उव(च।

त्रव सर्ज्या पर्ने विधोक्त विस्तरत्रक

चक्रजीक एत या व चन्द्रस्य चयत्रहरे। महाह्योक्ष्य चन्त्रह सरूप प्रमासन

ज्ञान देवैविविता शिरम(सुहितो स्याप्त यत्तीवाः परमं निष्यमनमययमञ्बद्धाः मन्ख्यस्पाञ्चन्द्रकाः शापतस्तु धयं ।। मा छ। बिश्वस्ति बदा व्योतिरानन्द्रमण रंपर्म। बोशिदान्त तदा तदांचित्तं तक्षीनमेव्यतः॥

व्यन्दर्भ ब्रह्माया सर्वे यद्वेभ्यः प्रातनम्।

श्रद्धादेवांग्रद्धः संशी लीने चित्ते श्रुधानियौ। चन्द्रदारा भवेच्यांकारे खेवं वेदिकी श्राप्त ॥ क्तजञ्जात्वा सहादेव: 'खयङङ्गा विका अन्य **ছिनाय मर्चलोकानो जगाङ (ध्रसा विध्य**

चन्द्रकांत्रसासमायीगारीयध्यो यान्ति रहय। सर्व्धीयधीय ब्रह्मानुप्रवर्तन्ते ततीरध्यरा । व्यक्तरेषु पृष्टकेषुं स्थान् स्थान भागांस्तु देवतः । परिष्ठकान्ति मिनरकाचाकवा (न भूरि च ॥

> तेन ष्टव्यन्ति भीना थे इत्यभागेन नैयता । बज्ञेनाच्छायिते तचल्योत स्वाभिवृद्धि से वि यज्ञकोतृकातिनाभूनंतच स्थातृकौत धारी/व्हतस्य यज्ञस्य चन्द्रमाः; कारणं स्टब्मः। द्यती३स्य दलगापाच् रचायै नस्तिशीष्ट्रतम्।

चादापि क्रव्यापत्तिः थि सुधा संपीयनि सुर । तेक. छर्ये याति शक्तो चन्दा है च्योगुक्तिक (तथा

पुत्रच प्रक्षायनी नुषेत्री देशि कलानतः । च्योतस्व। दिनीयां भागस्त निजीभागी दिनीयकः व्यन्तेवव्यश्चिमञ्चलात् स्पंतिमार्ययात्रमम्। कलाः गोष्टमः चन्त्रस्य नचिका प्राथम् प्रेखरी ।

मिनासिन(पृथीं पनी प्रेगावासुक्ष्यक्ष्यी। इति पः वर्वसान्यानं विशक्तमान्यमा प्रया । ब्राह्ममा प्रवतके हे तथा तथा कामा गातः यक्षभाग स्थिते प्रकादिवार्यक्रकरीक्षिध्स्। कर्य स्थिते श्री पित्र ये तिशिव हिल्ला सौ प्रधा 🛦

दर्भ गुग्यतगाच्यानं यः व्हाणीति रक्षतर । राजयच्या तस्य क्ष्मं न क्षक्ष किञ्चविकाति । यन्यस्य परिभूते। यः ध्वयोति यचमे ५४ । व्यक्तिरात् बद्धाया सुत्ताः स सदैन्नर्यश्रमः । इतं खख्यवनं पृष्यं गुक्तात् गुक्कनरं प्रस् वः प्रकोलेकचित्तः धन् स सञ्चातुग्यभागः-

इति कालिकाप्राधी २१ व्यधाय १ र(नयीन्य:, जि. (राची यीन्य:।) राजार्षं

तृपोचितः । यथा,----" चिको अक्षय हकं सौर्म्य पापे चीप वस्य स्थिते ।

रात्रयोग्या भदेतारी सुन्दरी कुल वर्डिंगी ॥"

राजरङ्गं, की, (राजयोग्धं रङ्गम्।) रचतम इति भ्रन्दरसाधकी ।

रात्रराजः, पू, (राज्ञामवि राजा धनाविपलान "राजाइ.सिलम्बरम्।" ५१४। ६१। इति

टचः) क्रवेरः। इत्यमरः। १३९। ६६

इति कातकाख्तम्।

वय विराष्टा च्यू भीवे १ ११

^लर्क्क सप भूत प्रव प्रव 🕊 धाम सहज्ञाभय स सानकस्ट कियाग एथास्तः प्रदेशी सत्वत्ते भ्रशमन्ति हि नहियोगः,॥") भार्वभौम'। (यथा, रासायसी । २।६०। १२। ^अप्रयाश्यमिति भाश्रुता राजराजस्थ योषितः । (इता यानारन यानरक वालाम पर्धवाद्धन्त²) सुधाकर: १ इति भेदिनी । के, ३८ ॥ शावरीतः, की, पिचलविषेषः। तसमेवः। पाक्रम्बरी व राज्यपत्री उसले भरी छ बन्नाकी प ब्रह्मारीति: ६ कपिना ६ पिङ्गला ८। अस्य शासा'ः तिकित्यम्। घोतिनात्यम्। जनस्वस्। शोधकत्वम्। पायद्यानिकिसिप्रोद्धिननाश्चि-स्वच इति राजनिवंग्द:॥ ।। इप्ति, पुं. (काजा कायिकिव स्रीक्ष्यानः।) क्रमप्रशाहितालः। इति चिकाखाँ श्रेषः ॥ सस्य सार्वं किवित्यनम्। यणा,---'कर्नाटकस्थ जागमः दस्यन्थः भनस्य च । भ्रतप्रशस्य राज्यें: थीं भिनं किनियाग्रनम्॥" दित सहाभागनम् ॥ ाचल सार, [न्] पुं. (राभ्यों लच्या विद्वंयचा) युधि हर:। इति धवज्ञयक्षीयः ॥ (राजविद्यः-। 🕅 अर्थाः, स्क्रीं, (काची लद्भीः ।) कालकी. । यथा व्योगियत वि । मन्त्रप्रभावनिष्यः, प्रभावनिकासः स्तानपत्रकृपण्डिमदेशालासः, । इक्स्यचाभधगपूर्णभनीर्घः स्थान भौकी दशा भवीन गिरान्यशास्त्रकाती: " राजमध्यः, चि. (राजनेची भवः । राजनेकाः ⊹ यतः) राजवंशीं अवः। नामयासः। राज-थीओं २। इक्षमर, । २। २। २। राणकस, [वृ] स्ती, (राष्ट्री वर्कमन्त्राः ।) राज-पेष । तत्वर्थापः। भगदापेषः २ संसर्गम् ३ श्रीपष: 8 उपभिकासभाम् ५ उपनिष्कारम् ६ सहायय: ७। एति हैझचन्द्र:। १। ५३ ॥ (। घवना, ऋती, (राजने क्यों शने दनि। राज+ ज्यः राजाः वका एकि सम्मेशस्यः।) महालाः इल्लास्:। २ । ८ । १५२ ॥ सन्ध-भाराजिया इसि भागा । राजवसभः, पुं. (राक्षांबसभः ।) राजादनी। राजाख:। राजबन्दः। रति राजिनिन्दाः। नेविष्ययस्यस्यविकाचक्रात्ययमुगन्यस्यविष्यः। "श्रीनारायणदासंत्र कविशक्ति धीसता। पितसं क्लियते द्रव्यगुणीय्य राजवक्षभ: "" इति तस्य दिनीयशीकः॥ रुपप्रिये, जिमा (अचा, मार्कक्षेट्रेग । ३६. । ३६. । िरष्टपायो विका सेची: परभूभिभारी नजी। याम एवा किसी संद्री राजवङ्गभसंभवः । () म्पद्धी 😎 राष्ट्रिया बह्री Κĺα । सबा इति भागाः

राजनामृत त्र (राजासकस्यतः राजन् मस्त्राच) र जसाच3ुखदेग्र "सुराजि देशे राजन्यान् स्टात्तरोक्ष्यच राज-दस्यमर: । २ । १ । १३ । (हुपविशिष्ट: । यथा. महाभारते ।५।५:७। "रगाज सा राज्यवर्ती सक्टहा यहेरिव दौर्विमने स्पेता 1") राजवादः, पु, (राजानं वहतीति। वह + व्यम्।) भौडक'। इति भ्रव्यक्तिका ॥ राजवाद्धः, पुं. (राज्ञां बाद्धः।) राजवास्टकः-ऋसी । तमयायाय:। उपयाच्य:२। इति हेमचन्द्र:। विजयक्षक्षर:३। इति जिकाण्ड-प्राय: ॥ राजवहमीये, जि ॥ राजरूप:, पुं, (रुपायां राजा। राजस्कास्खाप् परनियात:।) च्यारन्वधत्रच:। इत्यमर:॥ पियालवृत्ताः। इति मेदिनी॥ सङ्कारमायी वृत्ताः। दिनि प्रब्द्चिन्द्रिका ॥ लङ्कास्टिक् इति भाषा ॥ गानप्रकः, एं, (राजः श्रीभमानः ग्रमः।) पष्टः। दिन ग्रन्थ्साला ॥ पाट्डिन सःघा ॥ राजसपरः, पुं, इक्षिश्रमळ्थः । इति द्वारावली । राजग्रथा, स्ती, (राज्ञ: श्रया।) राज्ञ: भ्रय-र्नायम्। नत्ययायः। सञ्चार्या २। इति हेमचन्द्र: ॥ राजधारकः, पु. (राजधिवः ग्राकः। भ्राकार्गा राचा इति वा।) शास्त्रम्। इति राज-निर्देश्टः ॥ रामयुकः, पु, (शुकानां राजा। राजरमादिखान् यश्यापतः ।) पश्चिविशेषः । राजा सूगा इति हिन्दी आया। तत्वर्थाव:। प्राच: २ ग्रतपत्र: ३ इपप्रिय: १। इति राजनिर्धस्ट: । राजक्ष्यं, क्री, राजक्ष्यम्। तस्यथावः। क्रवत-इर्द्धक्षम् २ । इति जिक्तार्रेषः ॥ राजळ्ळू:, पुं, सर्गुरसत्यः । इति हैसपन्तः। राजसः, चि, (रलसो भयः। रचस्+ अस्।) रकोगुबोङ्गदः । सबजन्यं यया,— "आर्सकिनि।वैश्वेषमत्वार्थपरियद्ः!। विषयोपसेवा चाजसं राजसं गुखलक्षम्।" चार सर्वाचना प्रवाय क्मी तुष्ठानधीलता । 🗱 € चेपनन्सस्तवणं वया,---"बेशास्त्रिन् क्लीक(जीके स्वातिसिक्टिति पुरक्तलाभू । न च भ्रोचसम्बद्धाः तिहक्कीवन्तुरावसम्॥" तसाइतियंथा,---"देवलं सात्तिका यानि सबुखनक राजसाः। निर्वेदार्व तामभा विव्यमित्रीमा विविधा गति: 🗗 तहस्तित्रकारा यथा,— "भाक्षा सङ्घा नटाश्चेष पुष्ताः प्रसाहस्यः। ह्यनयामध्यक्तास कामध्य शालमी गति: । शोबाक चांचवाचीत राजवीत पुरोक्तितः। इत्रुव्यविष्यानाच मक्तमा रामधी जातः।

अन्तर्भातृभूतायच विद्याद्वचराक्रये तयेदाक्यस्य सभार वधीयत्तमागतः। प्रतिवासन् १२ च्यथ्याय 🛭 राजनाहार् यथा.--"कर्म्डलवसास्य वातौ च्या रहम विवा**ष्टिमः।**। व्याचारा राजधस्येषा दु:खश्रीकासवप्रदा ॥' राजसयकी यथा,---र्व्यभिक्तसाय तुफलं दश्काफे श्राम चैत्र धनः। इच्यते भरतश्रीत वं यत्तं विद्वि राजसम्॥" राच्यतमा यथा,--"स्वतारसानप्रवार्धेलपी हसीन चैव या। क्रियते तदिञ्ज प्रोक्तं राजसं चलमभ्त्रम् ॥"≉॥ राजनदार्गद्राधा,---"वत् ग्रह्मकारार्थे फलमृहिष्य वा पृत्। दीयने च परिक्षितः नहानं राजसंस्टनस्॥ ' इति श्रीभगवज्ञीतायाम् १० धाध्याय ॥ राजसलामी यया, — "दः खशि छेव यत कर्म्म कायको ध्रमयातृ स्टिन। स अल्ला राजसत्यार्गनेत्र त्यापान लंखरित ॥" राजसन्नानं यथा,---"एचक् खेन नुयन् ज्ञानं नादाभावान् एचगा-विश्वि सर्वीषु भूतेषु तृष्याः विश्वि शावसम्॥ राजसक्तियथा,— "यत्त्रकानेष्मुनाक्षकी माहकूररेशावा पुन क्विवत बहुलायासं नदाजसमुदाह्यसम् ६ ' 🗱 राचसकत्ती थया.— "रागी नकेणवर्षेश्चर्नेची विसासकीरमुख च्येशीकात्यितः, कर्ताराजयः, पश्विः कित ॥' राजयी दुहियेया,----"धवा धन्तेमधर्माच भार्मपावापीमेव च । चाव्यावत् प्रजागाति बुद्धिः सा वाये राजसी । ' शाच्ची पृतियेथा,---"यवा सुधर्माकामार्थां वृष्टका धारयते-प्रमञ्जन कलाकाडी इति: सा पार्थ राजसी॥ राजधसुर्खया,— "विषयन्त्रियसंगीगात् यत्तस्योग्जलीपमम्। परिजामे विषयिव नन् सुखं राजसं सहतम ॥" इति श्रीसमञ्ज्ञीतायाम् १८ न्यथायः ॥ 🕸 🛭 राज्यपुराखानि घथा,---"ज्ञाराखंत्रकारीयत्तं मार्कोस्टियं तथीय पः सविष्यं वर्शनं अव्हां र्यज्ञसानि निवीधन ॥"॥ राजसस्त्रतयो सधा,---"चावनं थात्रव्याप्य स्थानियं द्विमेष च। का त्यायनं वैषायच्य गाजचा: खगैदा सता ॥" इति पाद्योत्तरखक्ति ४३ खध्याय ॥ राजमदर्ग, की, (राज्ञ: सदनम् ।) राज्यकम् नव्यकायः। सीधः २। इत्यमरः। २। २।१०। भूगालभवनम् ३ सुधामयम् ३। इति भ्रव्ह रवायकी । अर्ज्जेस्य वया "योधीभ्यो श्विष

इक सन्तिमनी

म् ।* पहच्चा भेदा∀ इळ्मर:।२।२।२०।

দি 🔻

भा,को,राच: सभा। ("सभा राजा-यापूच्या।" २ ! ३ | २३ | इस्त्रच राज-

वस्यीव महणान् व क्षीवलम्।) वृपति-ाच । इत्यमर: ⊨ इ.। ५ । £ ॥ (नाचसाबी रक (लड़ तो क्तिस्त प्रासादिकी ॥)

ा, पु. (सर्यागो राजः। सम्बद्याः दि-पर(दपात:।) भपे विश्वाः। तत्पर्याय:। ब्रुभी जी २ । इति हिमचन्द्रः । ४ । ६०० ॥ स ।) सर्वेषविप्रीषः । राजसर्वा इति

। राष्ट्र इति केचिन्। समार्थायः। का २ राजिका ३ सरी ४ सुडक: ५ । द्वाच व्यष्टक इति वा घाठः । इति । আলা আল: ভু প্রামানি(ভাষন: ৩ ১

मजनन इत्यन चुधाभिक्तन इति वा । इति हैनचन्द्रः। क्रमा = दोक्स-राजी २० ज्ञासक्षेत्रस्था ३२ । चश्स । तित्तत्वम् । बटुत्यम् । उद्यावम् । वात-

नीकण्डुसुलप्रयगश्चिम्। प्रिक्टाचे∗ इति राज्य निर्धेश्ट, ॥ (चतुः विद्यानि-रुपरिसिश-परिभागविशेषः । वया, सनुः । यर्नाव्ही विचेवा लिचेका परिमाखतः। प्रसम्बद्धिसम्बद्धे स्था गाँउ सर्वेष.॥" हिः अरी प्रस्थवं जिल्लेका परि-द्विवा साख्यिसी जिल्हा र जस्मेपी

ीकार्याकुछनः॥) ন, লাং, (राजः: साधुच्यम् ১) राषकम्। रवासूयं अधार्त्वं अञ्चलायुष्यभिक्षापः।

ते राजनवैपान्त्रयो गौरववैपी द्वीय: व"

इत्यमरस्थेनात् । , ई, (बाइए, सारच द्रव। शात्रः

ाली चारच इव इति दा।) सथुरः। व्ह्रसाला । ।। (रजस स्यसिति। रजस्⊹ व्यक्ताः)

चुर्गा। इति प्रान्दरहावली । रजी-स्वभी च । (यथा, गीतायाम् । सेन्यक्षेत्र कार्यकालायंकेव च । । ग्रजानानि बुद्धि. सा पार्थ राजसी॥") रू. ('राजा खठात्मकः सीमः छयते त्यसरटीका। श्चं ने ऋधिकारकी क्यम्। सीत्रय: राक्षा वा इह स्टब्ते (^{*} श्का। "राजक्ष्यक्रवेति।" ३ : १ । लि निपालनायु दीर्घः।) राजकत्त्रेय-। तन्पर्यायः। कृपाध्वरः ६ क्रातु-

ऋतूचम: १। इति श्ब्द्रहावसी।

र्ते कीवलिङ्गीश्यम्∉३ः॥।३९॥

गिसएके ६ १६० ३६

"वक्कान्त च निन्निक एथियोशिसाम् र अञ्चलक्षेत्राची क्रतुमिश्रीरहणिकी । राणध्यमकादिकं वाजसनेदमहितायाम् ८

सध्याधस्य ३५ कविहकामा रूथः १० सम्बा-यस्य ३० कास्टिकाण्यं **नां** द्रश्यम् ॥ युधिष्टिरस्य राजस्थयन्नविवर्षन् सङ्ग्यार्दे चमापर्वस् विशेषको द्रष्टचम् ॥)

राजस्कत्यः, युं, (राज: भ्रोभाभाजी स्कन्ती यखा) घोटकः। इति विकायस्यापः।

राजस्यं, एं क्री. (राज्ये इंग्सं घनम्।) राज-धनम्। राजकरः। इति खोकप्रसिद्धम् ॥ प पुं, (श्रवेपायां राजा श्रीद्रलान् । पर- | राज्यक्षकीः, पुं, (स्वर्यानां श्रुस्त्रायां राजाः । राजदन्तादिलात् परनिपातः,।) राजधुक्त्

रकः। इति राननिषंखः॥ राजक्षः, पूं, (क्षंबानः राजा श्रीष्ठलाख्। राज-

दस्ताहिताल परनिपातः।) कोहितर्भेतदर्थेष्टंसः। इत्यमरः।२।५।२३। (धया, धुनादे । १। ६७ । "सा राजचंत्रीर्व सनताङ्गी

गलंब बीजावित्वविक्रमेषु। क्रमीयनद्रश्यद्श्यमुखे-राहित्स्भिन्पुरांत्राज्ञितावि॥") कर्मः । कलकृतः । मृदीक्तमः । इति मेहिनी ॥

राजक्षेयं, क्षी, (राजाणनिम क्षेयतीति। चृष+शिच+क्यु:।) तसर्द्रव्यम्। इति राजिभिष्ट: ॥

मरोलाट: १ । इति चारावली । १८ ॥ राजदावकः, युं, (शानानस्मि इत्रिध्योति। इस्+ किन्- क्ल्।) मस्यविशेषः। तत्-

राजध्की, [न्] पुं, (राज्ञो ख्की।) राज-

गच,। तल्लक्षाय:। मारीच: २ धाचकमव: ३

यथाधः । कालगः २ कालचः ३ राजीवः ॥। द्रसि भाव्दरझावजी। राजञ्चनकः, एं, सर्घयः। इति राजनिर्धयदः। (अखा भागग्याः ।

"मंत्रान्ति प्रीयलकापि लघुदोषाविसीधि च। राजधनकशाकन्तु सटीग्राकन्तु तदिधम् ॥" द्वि सुश्चते छत्रस्थाने ४६ स्थापाय: ॥)

राचा, वि] पू, (राचते शोभते इति। राज्+ "किंखन् युटियतिकाराजीति।" एका० १। १९६। इनि कश्चिन्।) प्रशु: । वृष्ति: । (यथा-

रक्षः। ८। ११। "बधा प्रकारनात् चन्द्रः प्रतापात् तपनी

तथेव शोक्ष्युदन्तयों राजा प्रक्रतिरक्षमात् ॥") चित्रवः। (यथाः, मतुः। २।३२।

"भ्रमेनद्वाक्षणस्य स्टात् राज्ञीरवासम-

वैश्वत्थ पुष्टिसंयुक्तं मृद्रस्य प्रेस्प्रसंयुक्तम् ॥") चनः । यचः । इन्दः । इति मैदिनी ॥ छत्तर-पर चैत् अस्तार्धनाचकः । वाच कृपतेः प्रकाम राटश्याविषक्

मूम भारत भूमत र माम' ८ वृपति' सद्दीयतनः १६ अतस्तिः १८ काराट स्थ भूमीन्द्र: १६ नरेन्द्र: १७ नायकाधिय १०। इति भ्रब्दरकायली ॥ प्रकेचर: १६ भूमिप 🕠 इन: २१ स्यडधर: २२ व्यवकीर्पात २, कान्य: २८ कान्य:२५ भ्राक्र ६ वर्षपति २०। इति भडाधर: । ४ ॥ चस्य युगात्तिर्थषा —

इति विकापुराकी १ व्यं भी १३ व्यध्याव ॥

ष्ट्रणोरेवादी राजादित संद्वाच्यानीतः। यथा

"द्यैविधैक्वया वर्षेश्वितिहासा सकामवा ।

या ऋाचीवाधिकाई पैष्ट प्यंगस्य: ग्रमापनान ॥

"महता राजरान्धन एष्वें खाः प्रतापवार्। सीश्मिषिली महानेजा विधिवहर्मको 🚉 🛭 विज्ञापरज्ञितास्तस्य प्रजास्त्रगानुगीन्नतः । व्यवुशासास्तरस्य नाम राज्यभाष्ट्रनः,"

অবিষা " शार्गे राजसिकं सर्ग्ये कुरुति कर्मने शाक्षा । रागात्थाच्य राजनिकाक्तन राजा प्रकीकित " इति बद्धवैवर्ते गथपतिस्वर्ण्डे ३५ व्यध्याय । 🗱

तस्य नर्विष्तिसं यथा,— श्चादाम । "क्रमणुवत्रः । सङ्ग्रान चैतात । भयभक्कन । भयज्ञासाच राजाच सर्जेनां पालकः, पिता भक्षीय महिन्देशिया त्य कर्री हुपीश्चना। थो राजा स पितापाता प्रवासिक कि क्या इति अञ्चलीवर्षे श्रीक्षण्यजनसम्बद्धिः स्थापायः।

भहा पित्रा प्रका: सर्व्या: कहा नेवाहरश्चिमा । त्रगान्रक्षिमाः स्थाः सुखिसीसुद्दि तदा । ष्यतुश्मा(त्तस्य भीरस्य नाम राजित्यभाषतः ।' दित पार्त्त भृखारहे २८ चाध्याय:॥ 🛊 🛚 व्यथ राजलच्चम्। "सीश्रविकाक्षपटे वासं हङ्गार्गीविषपीहितम्। गरेन्द्रवानकोगेलं चिन्तामाप गरंनारः ॥ तस्याखं चन्द्रविकाभं सुधु रम्यं समृज्ञमम्।

राजीवनेचयुगली विम्बीयपुरस्टित्:। चतुर्द्यस्वतुष्त्रिक्त्रह्मीचांस्यी दीवेत्राह्म । च गुन खानारो साख्यव इहिलाम चंकः। प्रिशालपादा समीर: सूत्रात्वल् विषकीष्ट ।'

रीला: केंग्रा: क्वांच्याच्य समा दीघीसार-

इता ।

इति सार्केष्ट्रेयपुरायी स्र्यिन्श्रेपाखाया ध्यायः । 🗱 ॥ नप्रमध्य । "अर्छिएगी स्ट्वरी क्रमलोदरसिस्री। क्षिष्टाञ्चली लाखनखी पादावृथ्यो शिरीन (জনী:

क्रुम्बीननी गृष्युल्की सुपाद्यीं चुपते: स्तृती ! च्दुजीमा चमा मक्षा तथा करिकर्पमा। उरती चानवसुन्धा वृषखीपचिताः स्तुता ॥ कोषगढ़ हवी दीवेंशैकी स सनव (केत: 1 समान्यां चित्यः प्राक्तः प्रकार्यन प्रभाव्यवान्।

वज्र-द्रिधान्धान संद्रिक चा सामध

	"	
राजा	राजाः	रावा
ह्य इतिबहु पष्पवस्थार इसरेन च ॥	मीध व्यवस्थातु यो चेताः क्षीरार्थी समक्षमयः 📊	क्षाकाभव साडू व करूड प्रती पर्म
हाच्यावतंत्रित्युचाभित्र कृषाः स्टूताः ।	र्दं राष्ट्रमयोगेन पीद्यमार्चन बहुते॥	अन्धर्वाशो चित्रदर्धनामानाभय वासुकिन
हुए। पुत्रानिमानुका सध्यन्ते धनं बङ्कः।	तसात् धर्वप्रकान एपियीमनुपालयेन्।	गन्धानां महत्रकृतं भूतागाः भ प्रशिरिणामः।
मामणस्मिक् सुखी स्टाच निष्धांसमक् भूपतिः	पालकस्य समेज्ञुभि: की तिरायर्थशी वक्षम् ॥	सर्वेषां दक्षिणां भाषं सर्पाणाचीय तत्त्वसम्॥
खितः।	चन्यचे विष्युधनाता गोबादागण्डित स्तः।	सागरायां नदीनाच्च प्रेथानां वर्षितस्थ पः।
भवेग (संघ्रक टी राजा निस्तः कविकाटिकेरः ॥	प्रजाः प्राचित्ं प्राक्तः प्राथितो थो जिति चित्रशः ॥	चादिखानामत्यतसं पर्क्वसभिषित्वदान।
नृपाचीत्रतकलाः स्यृत्जिदा विषमक्षणकाः ।	रेश्वर्षमधुनं पाष्य राजा भ्रमी मतिश्वरेन्॥"	सब्धारीमवानाथ कामहर्वतथा प्रसम् ।
बात्तसध्याना पासिः ज्लधारां करोति थि॥ अधी शदादेश कृथार्च दुवस्य बद्धकार्यकाः	इति गारुडी १११ चाधाय: ॥ ॥ ॥	कृत्वासधिमासानां दिवसानां तथेव च ।
अक्षा गवार पुर्वास भवन्ति सुभगा कराः।	ब्रह्मामिषिक्तराचाको घषा,—-	मचाखाच च्यागाच स्हर्भतिधिमञ्हराम
मह्म विषम देशिः भंगीविचित्रकेनेपाः	औपरामर खदाच।	कताकाक्षाप्रमाथाणां गतर्यनयोकाषाः।
समोजनम् इद्यमकस्या सामलं प्रया	"धदासिधित्तः स एषः, पूर्वे राज्ये सप्तरिधः।	गणितस्याय योगस्य चक्रे संबद्धाः प्रभुस् ॥
ह्यांकासध्यानाध्य सर्नीस शिशानकस्थ	तन, क्रमेग राज्यानि हरों लोक्कावितास्यः ॥ नच्चनाच्चित्राकां भीक्षां वाष्ट्रावृत्रतः ।	प्रजापति(र्वर्षमः, पूर्वस्थामशिषेचयम् । षुत्रं नामा शुधामानं राजानचास्यवेदस्त
क्ष्मित्रेवस् व्रथित्रिक्षकार्गित्रस्थाः	कोसं गण्धे दधादुक्रसा यक्तानां नमसामणि ॥	युत्र गामा श्वामाण राजागमा व्यवस्था ययाप्रदेश राजानं दक्तियसां प्रकासते ।
शाल मुलाबागी नाजु वृत्ती भीनी वृध्यारे ॥	राज्ञां वैश्वनस राज्य जलावां वस्यं सद्याः	कर्बन्द्र प्रकार पृथ्वे राष्ट्रिमिक्कियात् ॥
इतिवर्शनिग्रीचे मुक्तिस्थानिक्षिः।	व्याहिलानां पति निर्मावसनामय पावकम्॥	मञ्ज्ञ अभाग्य पुत्र राज्य शामामानातात् ॥ याच्यमञ्ज्ञी दिश्चित्या र्चसः पृत्रमुत्तसम्।
नृपा स्ति: कर्क्ट्रमण्ड्यंनप्रकिंशः ।	यजापनीनां इजन्तु वासवं सहस्यामि ।	केशुमल्लं ग्रह्मात्मार्गं राजानं स्थ्यत्रेष्ट्यत् ।
शिखाचकनविसाददगेच परतकेचाः।	विद्यामां दानवागःच प्रकादमधिषं द्वी ॥	तथा चिर्ययरेमार्ग पर्यात्रका अनापतः।
तालीर्भगा धनाध्यास्य अङ्गुर्छे स्थवीस्त्रया ॥	पितृमां धर्माराजानं यसं राज्ये स्थ संचयत् ।	दिशुत्तराथां पुत्रक्तु राजागमभ्यवेचयन ॥
वनाङ्गीलञ्च भधन स्मिन्नी बसास्य यस्य ये।	गेरावतं गर्जेन्त्रायामग्रीयार्थां यति दशै ॥	सातुष (कामधिपति चक्र विवस्ततं सहस्।
हुपते कर्नचगः सांश्वयधे समुख्यिताः ॥	पतनी याच गर्ड देवाना मणि वास्यम्।	तेरेद प्रथियी सञ्चा नम्हीमा समत्तना।
भ्रज्ञातमचिश्चिकाः सञ्चयक्तीपसर कृषे ।	उचे. अपसम्भागी स्वमन्तु ग्रहामपि॥	यथापदेशसदापि धर्मीण परिस्हाते॥
मुक्ताकुश्चमताकामा ग्रमालामा गिरोश्वर्षः ।	ग्रेंगच नागरानानं स्याणां सिंहमीश्वरम्।	खायभुद्धानारे पूर्व ब्रह्मणा तिर्धिता !
दासाभाच्यापाठ्यानी स्वक्तिकासा वृत्रवार् ।	विकस्तीना रिवानं इच्योवाष्यधेच्यत्॥	इन्द्राहिलीकपालास्तु पुनर्वेतस्त्रतः स्तर
चकासितांसर्थगःञ्चलामा तृपतिः करे ॥	ण्यं विभव्य राज्यानि दिश्री पातानभक्तरम् ।	राचकायं≀मितितासतुष्ट्यु; पूर्वेमचर्धिभि ।
शासलीच धनीपेला च्यमक्र रधरे मुँगाः।	प्रकापतियतियेश्वर स्थापयामाध सर्जेतः।	मबुसिर्विधिना तक्षत् सीश्विरातः; प्रताप
निवापसेच स्तु।टभिशेष कचिच व्यक्तिः॥	पूर्वस्था दिश्चि राजानं वैराजस्थ प्रजायतः।	घार।
विवेशक्षेत्रक्षीमाच्य दन्ताः (स्वन्धा धनाः सुभाः।	हिम्र:पार्कं सुदन्तानं पुनं वे सी ४ न्यवेचयत्॥	इलार्वे विद्वपुराणे घरान्द्रभाद्रभावनामाध्याध
हीस्ण दश्वाः भनाः येषा निश्वा रक्ता समा	दिचास्यां दिशि तथा नहेमस्य प्रनापतः।	राजकर्मयवासीयि घणा,
मुभा ।	पुक्तं गाठपदं गास राषामं नीरिश्यविचयत्॥	अहात्रसीयाचा
इन्ह्यादी यीच निर्मगालालु की में धनकार।	पश्चिमायां दिश्चित्या रजनः पुचनस्तृतम्।	"वस्य । राष्ट्राभिषित्तीग प्रचारञ्जनसाहितः । कतिवसिद्धिन स्वधक्तेष्य सङ्क्षिता ॥ '
लिया प पर्या वर्ता असं चीस्थ ए छेहतस्॥	केतुमनां सङ्क्षातं राज्यानमध्यिक्तवात्।	व्यविश्वेषेत्र धक्तमास्याविशेषितः
भ्यानासम्बं सन्दर्भ विप्रशासकः हः खिनास्।	तथा दिरस्यरीमायां पर्जन्यस्य प्रचापतः। एक्षीयां दिश्च दुईर्घ राजानमभिष्कतान्॥	"ब्रह्मान प्रतिक्षण्य सप्तरूलक्र्मांक वे।
भद्भुत्रश्रीकः दालाकी दीमकर्णा, प्रताद्या ॥ नरा स्विकावगत्विक कार्यस्थितिकर्तुं ।	लिहियं पृथिवी सद्भी सप्रदीमा सप्रताना ।	कासा रिश्रमः मं रक्षी विद्यम्तिविर्यमः
मारा । स्वयावगत्य वालसम्बानसञ्जाः । स्वीत्यस्याच्याच्याच च्हन्सी भाग्यवसी भवेत् ॥	वधायहेश्रमधाषि धर्मतः प्रतिमास्त्रते ॥	अध्या नाश्रमाप्तीति सचक्रसाच्नाह्य या ।
धकान्द्रा सुपुटा च अथका च वृपेश्री।	रते चर्ले प्रशास स्थान है प्रतिमान्तर ॥	तया राजायशस्त्राणं विविधिकः विविधासान
चरतेच जमादेश समगा उदमेतृंगाः।	विभृतिभूता राभानी ये चान्ये सुनिसत्तम ।	दृशादृशीय जानीयादमात्वानशिक्षेत्रत ।
वनाटापस्तारिकामी देखाः स्युः भ्रमविधिनम्।	ये भविष्यांना येशनीताः चर्चभूतेत्वरा द्विष्यः।	चरेश्वराक्तया ग्रचीरचेश्वयाः ग्रयकतः।
इपय खाचनस्हिभरायुः पचनवत्रयः॥	त सर्वे गर्वमृतस्य नियोरंशा दिवीतम ॥"	विश्वासीन तुकर्त्तयीराक्तासिकाक्षसम्युयः।
हवाकारी: शिक्तिभन्तु वृषा निकाशिका धनी।	इति श्रीविवापुराको प्रचमे श्री १२ लाभायः । #	कार्ययोगाद[मर्जेष्ठ विश्वचीत नराधिण:।
व्हु अतस्त्र तुर्द्धा रस्त, सप्रस्वती हुप: "	ন্তুল স্তথাশা।	स्थानहिंद्ध चयत्रेन याष्ट्रगुर्व्धादिदितासना ।
इति साराकृतरस्कील दार्यनास ६६ व्यध्यायः ॥	"एदं स्टास स्वास स्थावराम परास च।	भवितर्धं वर्ष्ट्रियम कामवश्वितिः।
व्यवि च।	ब्रक्ता क्रमेश राज्यानि कार्ट्यस्प्रचक्रमे ॥	प्राप्तासा मन्त्रिष्येव तती खळो महीक्षता।
'गःथिवस्य तु बन्दासि भग्यानास्त्रेव कत्त्रमाभू।	द्विजानां नीरधा सेव नचनातां यहें: यह।	वयाचाननारं पौरा विकश्चीत तत्नीशरिक
चर्नामा यो मधीनालः सम्बाद्धं परीक्षयेत्।	यक्तामां तपसार्विव सीर्म राज्येश्थ्यवेषयन् ॥	बक्तित्विज्ञिलेव वैशिको विजिमीयते ।
राच्य पाक्रधनं (नृष्यं सक्षधन्तप्रस्थणः ।	इच्छातिच सर्वेषां दशविहरुगमपि।	चीव्रजितात्मा जितामात्वः श्रञ्ज्वभौष वाश्रत
^{1नाच्य} स मर्थेन्सारंग चित्रं घन्नेसः पास्त्वेन् ॥	स्मूकाभाधिपत्ते च कार्य राज्येश्यमेचयत् ।	तकात् कामादयः पूर्व जेयाः पुत्र महीभन
पुष्पं प्रयं विविक्तीया चमुल करें दंग कारये यु।	चादिखाना पुनर्तिषु वसनामध पानअस्।	तक्तवे हि चयो राज्यो राज्य नम्प्रति तेतिन
मालाक्षार् प्रवाद्यक्षेत्र संव्याद्वारकारकाः ।	प्रजापतीनी दश्च सब्तामध वासवम् ॥	काम; क्रांधच को भच करी मानस्त्रिण च !
द्रवी चीरश्च सङ्घीत	सेवानासक राजान सक र दि	चयक श्रामको इति कुमची स्टाम् ।
भरराह मधीय को वांच दूवनन् ।	पारायवन् ६ जानी बदाको स्वमध्यम् ।	काश्रप्रवश्चमाझान स्तुजा दक्क नम्हित्वम्

र्ग्नवेत्रया बोधान्द्रज्ञाह विवेच गढ स्में जनचा मी गाटन देव: ऐस इति हिसान् पुरञ्जयम् ॥ । चिति जिते सर्व्य सङ्गेन सङ्ग्रामा । वा विवक्त यदिनान् घड्टी घांच सङ्क्षिपनिः ॥ तकी किलश्रङ्गार्था वक्रयाल प्रिकास्टियाम् । ान लोचकुहानां शिलोन चकिनं वृष: ⊮~ रान सञ्जप्रद्विता। को किनान् माधुर्धम्। ति प्रपीड्या अर्थादानम्। वकात् ग्राच्-र्षे रकायनाम्। बालान् दुरुपरिधेलम्। वरिष्डनस्थित्रर्भासप्रेम्बरणाय सृक्ष्मां राजा-ग्योपनच । इंनस्य सार्गाचित्वम्। लोच-नि सिधानम् ॥

श्चित्रम्य कियां कृषाहिषाचे सन्त्रेत्ररः । पिभौलिकाराच काले अन्य: ग्रन्थं धेन्। " ग्रमस्य उलनस्य राची काकावस्क व्वम्। िक्तानां सेनाबहुलं सर्धभन्नगन्त । राभिवस्फ्लिङ्गानां बीजलेखा च ग्रास्थावे: 1 द्रमाध्यक्तपञ्च नोटार्थ पृथ्विवी(चता ॥" विस्कृतिङ्गात् वृरात् राष्ट्रः । वीजाव्यक्ष-गव्यादनम्। उषाकाले चन्त्रः सुक्षदाबी कालेगः स्वंम्य्यं भ्रीते सुखहायी काले ह। एवं कालामुनारेण सुखद्:स-

कानि पद्मार्थभगुलिन्धाः गुर्विकीक्सकान्। चृषेग चार्या नया चळाखयीवित: ॥" ति निष्टेकस्यम्। पद्मान् कस्टकसीपर्य मुखनाच। प्रासात् च्यापि प्राचन् त । यया ग्रासी/दापकः, परीकृति न । भूतिन्या चार्तिकाषमञ् । सुर्किसशः काकि। योदानम्। यदशलको वित् ही क्रामांभ्रो दभ्यिया अवदिवीसाति। क्षियमसीमार्गा तहहायीर्स्हीपनि: I ण पच कुरुर्थित सन्दीपलनक्षमे कि 🛭 खतुरी सामान् वार्वीदेशीय भूतलम्। ाय वेत्तथः लोकान् परिचार में शीपतः ॥" । विद्येदानादिभिः ।

ानहीं यथा खर्थस्तीयं हरति रश्चिमः। वाश्यमाचेन तथा शुक्कादिना तृष्:॥ त्रल प्रियहेल्यौ प्राप्ते कार्वितियक्कृति । प्रयाप्रियौ राजा दुरादुरी सभी अदेत्। भानीका यथा प्रीतिभान जायते वर:। म अभा; सर्व्या निर्व्य तास्त सहशिवतम् ॥ वर्षभूतेषु निगाएसरते घषा। रेजपभाषे: पौरासाळारिवन्त्रवृष्ट रायेनं कामार्थेनांचांचेंबेख मानसन्। ष्ट्रकते धन्न (नृप राजा सर्गन्दक्षता ॥" द्रयोजनैः।

वाचिको सढ़ाव सधकी चिलिताहरान्। ोलि निजेधमें म राजा सर्गन्छ एति ॥" प(व्या: पार्विन:।

भी न भीए नायसाराक

सर्वा भारत प्रश्च च चाचतम् ॥

स्तराञ्च पर सन्द तथतरू हु सवार्यम् क्षप्रसे सापन नुर्वाचात्रकी व हुबुहिशि: 4 पालनेनेव स्थानां सनझखो सहीपति:। सस्यक पानविना भागं धक्तीस्याप्नीति वै यतः। एवसाचरते राजा चातुर्वर्गस्य रचाये:। संसुखी विद्यस्येष प्रऋखें नि यजोक्तताम् ॥" इति मार्चक्षेत्रपुराखि सनालमीपाख्यानाध्यायः तहीता च । ३३ ॥ राजाभिष्यस्य विद्ति-नचवाणि यथा,~-

"पृथ्यानुराधा च्येष्ठः च रोक्षिक्षी चीचराचयम्। इसाधिनी रेदली च नुवासिये चनी तथा: ॥" इति भौति:सारसंग्रह:॥

व्यस्य विषरमं व्यक्तिषेक्तप्रव्हे द्रस्त्यम् ॥ 🕸 ॥ काञ्चि वर्णजीयानि यथा,---"नुषे की चित्रसाषा सादृष्टशा कि विदेकिनाः। धन्सैपयागर्ययामणस्त्राताः सत्रयस्त्रसः ॥ प्रजारामोश्रसियोजादिवामोश्रसिएरमून्यता । चौरार्थाधैयं गामी ये भौर्यं त्रयों रामास्य: "" इति कविकल्पणतायाम् १स्तवने ३क्कसमम् ॥४६

वाराष्ट्र उवाचा।

राजान्नभचारी दीवो वया,---

"शृहा भागवता भृत्वा मस अम्मेपरायखः,। ये तुमुझन्ति दात्राद्यं लोमेन च भन्नेन च॥ व्यापदना हि भुझीन राजाञ्चलु वसुन्धरे। रश्चित्रेन इसागि पचानी नरके दरा; । भगवदचनं सत्वासः मची ग्रंसिपदना। उपाच सभूरं वाक्षं वर्ननीकमुखावसम् ॥ धर्गयवाच ।

प्रशु तक्षीन में देव हुइचे हि अवस्थितम् ! को सुदोषों इस्राज्ञान्तृतकी लंबक्तुमई ति॥ तनी भूग्या पनः शुला सर्वधक्षीविदा वरः। भाइ नारायकी वार्ज्यकांकामां पसुन्धरास्॥ वाशक उनाव।

क्रम सन्दरि । तस्त्रेन गुल्लामेतहनित्द्ते । राजाबद्ध व मोऋबं मुभैभागवते: घटा । बदायीय समझीन राजा लोके प्रवर्णते। शाजनकामसी वर्षा कुर्वन् कर्म सुद्रावसम् ॥ व्यापि वा गार्डिन रेन राजा इस्तुवसुन्धर। भन्मभग्रस्यार्थायं गतुमे रोचते शुवि॥ ततोश्यं मंप्रवच्याभि तच्छ्यप्रव्य वसुत्वरे। यथा राज्ञान्तु भी यां दे शुद्रीभांगवतीः सुभीः॥ स्थापियता तुर्मा देवि विधिट रेन कर्माया। क्षनधास्त्र प्रदक्षां निरुष्टा भारतिर्धि । चिडं भागवने भार्तसम् प्रापसभी वकस्। सङ्गानस्तु परारोडेन स पापेन निकाति॥ एवं विष्णुवन्तः भ्रुत्वा भरकी प्रक्तिवता। वाराइकः पिछंदेवं अत्युवाध वरावना॥" 🕸 तहसभीचनप्रायश्विकानि यथा —

धर्ययुक्ताच । "राजाद्यस्य ततो सुला युडी भागवतः युचिः। केंग दक्षात तका अधि चनाईन।

इस्यानकान से देशियण इस मीय शाक्सी तर.-त सदचा तेव रापानस्त्रोपसृक्तकाः ≭ क्कं चान्द्रायखं काला तमकच्च् च पृथ्यलम्। क्यान सामापनचेन प्रोप्त मुखनि किल्लियातः भुका वै राजीटक्सिन इक् कर्कसभार्भेत। भ तसीबागराघीऽस्ति वसुधे वे वर्षीसम् । एवसेव न भीक्ष यं राजाझ ला कदाचन। समाच प्रिथकामाय यहीच्हित परमां स्रतिक र रळादि वाराई राजात्रभक्षणपायश्चितं वाहा ध्याय:॥ 🛊 । स्वर्षि च !

इलाचभिधाय,— क्षेत्र। चाष्यतमस्यातमम्बद्धः चपयेत्राहम्। मत्या भुक्ता चरेत् इत्यूष्टं रती वितस्यमेव च।' इति प्राथिकित्ततस्वसः।

"र। जात्र तेच आहत्त म्दात जस्वकेतम्।

(राजनम्। थया, ऋस्वेदे । १०। ८६ । ८ "चार्च भवं यत्रसामस्य राज्ञान।" "खर्च यजमानस्य राजिव राजना**र्घ** भुद कामने अमर्थ इति देश:।" इति तहाकी चायगः ॥)

राजातनः, पु, (राजानं चानसीति । व्यस सानवः समने + "बहुलसम्बद्धि।" इसा० ६। ६६। इति युच्।) पियालष्टचः। इति प्रब्दमाला। राजादनं, की, (राजभिरुष्टिने प्रति । बाह भन्नी -1-कर्माण ल्युटः।) श्रीमिकाः। प्रियालः। किंगुक्त:। इति संदिनीः। ने, २०५॥ (यथा सुन्त । १। १६। जबस्यों। "ए। दिसासलकं हाला खण्डीरं सपरूपकम्। राजाइनं सातुतुङ्गं फलपर्भा प्रशस्यति ॥" উলিজ (चरोटपि ভয়ন্দী। কথেমহ;।২।৪।৪।॥ हेमचन्द्रकाशायाचा । १००॥ जी (स्वर्षे प्रमायो "राजादनः श्वीरद्यः पालाधी वानर्षिशः।'

इति वैद्यवारक्षमास्राधामः।

किंशक र्छिपयायी यथा,—

"वातयोधः पनाषाः स्वाहानप्रमण्ड किंशुकः राजादनी बस्नद्रश्वी इस्तिकार्वी इसी २ पर ।) राजाद्यीकी, [स्] जि, (राजः अनुजीवी।) राजोपकी शी। तस्त्र कर्माश्चिष्यणा,—

मत्स्य उवाच । "यथारुवर्भितमं स्वान्धनो राजोपजीवन । नचा ने कथबिष्यासि (नवीध सद्ती सम । काञ्चा सब्बोताना कार्या खुपात्वा र्विक्टन। अमिश्य वचननास्य व इलक्षेत्रशावच । व्यनुक्तं प्रियनास्य वक्तयं चानसंसांह। रहीगतस्य वक्तथस्पियं यद्वितं भवेत्। परार्थमस्य इक्षयां खर्खी वतिश भागेष। बार्यः मुलुद्धिवंतायो न खयन् वराचन । कार्थाभिचातः मर्लेषु रचितवः प्रयस्तः। न च डिंखं धर्वे कि खिक्षियुक्तीन च कर्माण । नीमचनसा क्षयाराश्चरियो नपेत

शत्त्रभातिय क्या वध्यभाव चेपितम्। स्तीत न कत्त्रस्य न इष्ट स्वप्ययेन रुग्न ससीक्ष्यकांद न सामा विशो वज

तृतिहित्र तथेवास्य कौप्रलच्च पद्यंति। प्रमान कौप्रतच्चास्य राजानच्च विद्यास्यत् ॥ यानः प्रध्याध्याचे धरहते: समागते:। समाग न प्रवेदावन्। दिना पाणिवेष्यामभभ् ॥ नि सीद्यताचादमानं प्रयक्षेत् च सीपयेत्। यच गृह्यं भद्रेदावी न नक्षीते प्रवाणयेत्॥ निष्य श्राविनं यत् स्वाष्टाच्यावाष्यं ह्योत्तम्। भन्तन् संश्रावयेक्षीके तथा राजः प्रियो भयेत्॥

काञ्चात्रकार्नं चान्यस्मिन् सगुत्थाय लगान्तिनः।

स्र क्षेत्रप्राभौति वार्षे राजाविजा-

कार्यावस्थाच विद्याप कार्यमेव तथा भवेत्। सप्तर जियमारी श्रीकान् नाचनम् वनीत् घुवस् । राज्ञ पियाश्यि धाक्यानि न चात्पर्य गुनःपुनः। न दास्त्रशीमस्य भवत चापि भक्टीमुखः ॥ गातिवक्ता व निकंता न च मत्स्रिककाया । आक्रमस्मादितचीय न भवेतृ ऋषधन ॥ दुळ्याति नरेन्द्रस्थ न नुर्धकी तेथेन् कचित्। इस्त भ्रास्त्रमलङ्कारे राज्ञा इत्तरा धारवेत्॥ बौदार्वीय न तद्यमन्त्रकी भूतिमिन्छत।। सञ्जीवीयामनं कार्या दियास्वर्गन कार्यन् ॥ वानिहिं है तथा द्वारे प्रतिशत कवाचन। त्र च प्रज्ञीतु राजानमदीय्यामु च स्मिष । राञ्चल इक्ति से पार्थ याने चीप विश्वतथा। पुरकातुतथः पत्रादासनतु विगर्धितम्। ज्ञा निष्ठीवनं कार्यं भीषं पर्यक्तिकास्रयम्। भुक्तरी यान्तसुद्रार्थ तस्त्रीपे स्विजीधन् । स्वयं तस्य ग आस्त्रीत स्वग्रमास्यापनन्तयाः। व्यमुणाक्यायने चेंद प्रदेशेन प्रदेशियत ॥ पुरव निमालं जाता परां भति। हपाधितै:। यातुनाविश्रामीयां विद्यं राष्ट्रास्थनकितः। श्रक्त कीलाच पेत्रकं नाम्तकं स्वानासया। चापस्थक्ष परिवार्क्य निर्द्ध राजानुकी विना । त्रतेष विद्याणिक्षेषा संयोध्यात्मानमात्रकः।। राजस्यां ततः कुर्काञ्चनये सुनिवर्हिनेत्य । नमस्यायाः सहा च।सा पुलवासभमन्तिगः। ताचनेश्वास्य निकासी म सुकार्यः कषचन ॥ वर्ष्णास्य म भूबात् कार्स ज्याशयापि । हित प्रथम वसन (इते: सह स्निश्चितम् । पित्तश्चेवास्य विश्वेयं निख्यीवीपजीविता । भर्तराहाधर्न कुथात चित्तजी मानवः स्थान् ॥ रामाधरामी चैदास्य विद्वीयो भूनिमिच्छता : वजेड्सि विस्तानत रस्ती इसिन्धु कार्येन् श वरकः वारयेद्वार्थं वित्रक्षास्त्रकार्थ। चात्रावहैनर्स शक्षा फजनार्श करोति च ।

भनीयोशिव नकीयान्तः प्रसद्धीशीय च निष्यतः।

है। यथा

नीक ग मर्थ, पर्राप्त कृतिकहेत् करीधि च ह

तो व

पार यम सु सर्व सु सुप्तवन वर्षेष्टते ॥
वय सु दोव नियमि वाकाभन्न करोति च वकात विद्युक्तिय गुगम तिर्मने स्ति ॥
विद्यालयान्यम् जियमाने च वन्मिष्टा ।
विद्यालयान्यम् जियमाने च वन्मिष्टा ।
विद्यालयान्यम् जियम् रक्षाति चास्टात् ।
सुधानदिपारप्रती मंगम्यक्ति चानगम् ॥
विद्यालदिपारप्रती मंगम्यक्ति चानगम् ॥
विद्यालदिपारप्रती मंगम्यक्ति चानगम् ॥
व्यापति स्टवद्नः सुना त्वा तृ त्वायम् ॥
स्याप्यास्य प्रत्याम् त्वन्ताव्यामान्यति ।
उपायम् स्वावि चोनम्याद्रात्या ॥
कचानगेषु स्वति प्रसुटवद्वन्त्या ।
दिन रक्षस्य वर्ण्या स्वा रविष्कृतोष्ट ॥
चापत्ता न स्वत्यं प्रकृति वर्ण्यान स्वा

त्वजित् ये निर्मुणसम्मयम् । प्रसु विशेषियः चति अजन्ति स्रोरेन्द्रभासरष्टन्द्जुटम्॥" इति स्मार्थ्यस्य राजधन्ते चात्रजीविष्टन्तिनासः नर्द व्यक्षायः॥

राजारनी, की, (राजमिरदात या। खर्मकर्मीय स्वद्ध होण्।) उजविष्यः। जीरियी
दिन भाषा। तस्यीयः। राजमकः ६ जीरह्यः; ३ हमदृक्षः ६ निष्यं ने स्व स्व स्व है
क्रियेटः अ भाषाहितः ६ जीरि है हुन्हफ्लार्॰ स्रेटः ११ राजनामः १२ नीपकः १३
हास्क्रयः १८ चीरश्कः १५। चस्त्रा स्व स्व हम्स्व हिन्दः । स्व स्व स्व हम्स्व हम्स्य हम्स्व हम्स्य हम्स्व हम्स्व हम्स्व हम्स्व हम्स्व हम्स्व हम्स्व हम्स्व हम्स्व हम्स्य हम्स्व हम्स्य हम्स्य हम्स्य हम्स्व हम्स्य हम्य हम्स्य हम्य

"चीरिकायाः पत्रं त्रष्यं क्लां किन्धं हिमं गुरु । हम्मास्टर्फ्शमद्भाग्तिचयरोधनयात्रकात् ॥" इति सामग्रकामः ॥

राजातं, की, (राजवीयमसम्। यहाणां राजा दित ना।) धन्यृदेशोद्धनप्रात्विषियः। तल-धार्यः। इपाद्धम् र राजाधन्य इतियुक्तम् ध धार्यमेदम् ५ राजधान्यम् इतियुक्तम् ६ रीचेत्र्रकस् ए। यस्य स्थाः। जिहीवद्यन् १ स्वान्यस्यम्। सञ्चलम्। यस्यम्। दीपन-सम्। वक्तारिलम्। प्रधलम्। द्यान्योधे-यद्विस्वच्यः। द्वति राजनित्रेष्टः॥ (राजः यसम्।) राजधानिकात्तम्। यहीनपविध-प्राविमे राजधन्दे प्रध्ले। (राजाः-सम्मिन स्विजोद्धानिमेवति। यथा, महः। ३। २१ए।

"राजातं तेज खारते युदानं अक्षमधैयम्। काष्ट्रः प्रवर्णकारानं यश्चमगेववर्णिनः।") राजाकः, गुं, (खाक्यामां राजा अक्रवात्। राजदनारिकाव् गरनिगराः।) जाक्यविधेयः।

ं राजक्ष २ काराचा ६ कोकि कोश्वन इसप्रदेश ६ कार्सेड क नृष्ण स्वभ च चारा पाळागुण को सकलम नहस्त्रत्वम पित्तर हर्लाच सुपक्षस्य तस्य सुष्य... सः दुल्यम् . मधुरत्वम् . पृष्टियोध्य वलप्रस्त्रच । इति राजिनिधेग्रः ॥ चापि च । "राजास्त्रद्भ खाळातः तामाको राजपुत्रता । राजास्त्रं त्वरं साह विषदं भीत्रां गुरः । माहि कर्च वियम्बायवात्रत् न्षपित्त्वत ।"

राजास्तः, ग्रं, (अध्यामां राजा स्रेष्टलात् । राज-एक्साहिस्वात् पर्शापातः ।) ध्यस्रयेतसः । इति राजनिर्घेष्टः ॥

राजाकै: मूं, (असीना राजा श्रेष्टलात।)
भौताकैष्टचा:। राष्ट्रा खाक्कच् इति भाषा।
तस्मीयाः। वसुकः, २ चक्रोः ३ सन्दारः ४
गागक्तपकः ५ काष्टीचाः ६ वहायुष्यः २। इति
राजविदेग्दः॥ चक्रकेः ५ प्रतापकः ६। इति
प्रस्टरतायकी॥

रावाहीं, और, (राजाममहितीता बही + व्याणा)
वागुकः (काल्ल पर्याची यया, —
"वागुक प्रवर्ग लीखं राजाहीं योगजन्मणा।
वंश्विकं क्षिमं वापि क्षमिनावसमाधिकन्॥"
इति भावप्रकाशस्स्य पूर्वव्यक्ति प्रयस्ते भागा।)
राजयोखीं, जि। इति मेहिबी। है, २३॥
(यथा, गी॰ रामायया। ६। ६८। १२।
"तथेहस्यपान में क्याक्तम्ख धर्मणम्।
राजाहां वि परमाति रत्नभाजी यये भुषम्॥")
राजाहां, क्षी, (राम्नी०हां।) जम्मः। इति
राजाहां क्षी, (राम्नी०हां।) जम्मः।

राजाकान्, स्वी, (चलावृनी राजा। राज-स्कादितान् परिन्यातः।) खादुत्की। मिटा जाउ दिस भाषा। नलखायः। महातुकी र मधुराकादृती ६ श्राकात्रः। शुक्तकः ५ भच्चाकाद्रः ६ चलादृती ० सिटतुकी ६। जस्याः क्लगुषाः। इन्यन्तम्। नलपिन्हर-सम्। गुरुन्दः। इति महप्रिनीहः।

राजाकुकः, पुं, (जालुनां राजा। ततः सार्णे कृत्।) महाकृद्धः। इति हारामकी । ६०१ व राजावभैः, पुं, (राजानं आवनेयित जानन्द्धः अतीति। जा+हृत्+ित्य् + अयाः। यात्रः प्रोप्तान जावभौ यकः।) अपरत्नेम् । रेखटी एति हिन्दी भाषा। तत्त्वर्यायः। वृपा-वृक्तः २ राजाशावनेकः १ आवनेप्रियः ॥ अस्य गृयाः। व्ह्लन् । सिन्धः स्वाने । प्राप्ते प्राप्ते । प्राप्ते प्रयोजितस्ति वृशां यहुभावकर्त्तम् । इति राजनिषेत्रः॥ विराददेश्चक्षिरतः। तत्त्वर्यायाः। विरादक्षः र राजपदः ३। इति स्वाने स्वारं । ११२२॥ (ययाः, क्षास्तित् मात्रे। ७३। १३२। (ययाः, क्षास्तित् मात्रे। ७३। १३२।

तत्ताच्य हुन।

विद्वारिक्टमि 'वाजावा ।

राजितेतु तरुह, प्रवर्गते 🗗)

(अश्वि:। यथा, भाषि। ३ । ६ । "राजं।वराजीवध्रुलीससङ्ग-

हानिका। (खस्या गुका यथा,---

रक्तवक्षेत्रवैषः । इति राजविषेग्दः ॥

(तथास्त्र पर्याय:।

विच्छित्रपरिकाः इति शब्दरहायखीः।

सुगान्तसृगान्तिमिक्तरः याम् ।")

"राभी तुराजिका ती व्यक्तका चुर्च्च निकासरी । भावः भावाभित्रभकः कमिकः कमासर्थेपः ॥"

इति भाववकामस्य पूर्वस्वकी प्रथमभागे ।)

राजीक्षतः, पुं, (राजीभूतानि अधिवद्वावि

मक्षानि यस्य ।) पटोल:। इति राजनिर्धेग्धः ॥

"पटोल: कूलनास्तिताः पाण्ड्यः कर्यग्रच्छदः ।

राजीपसः पाक्षपत्री राजेयकास्मापसः।

"पार्धी नरो हितादासी विस्तृत्ती हराकसधी:।

राजीयान् सिं इतुकांच भग्नस्वादिव सर्वप्रः ॥")

चर्को। दनि। जिलाक्ष्येषः॥ शारसपन्ती।

इत्यमरः ॥ राष्ट्रीयकौविकि, श्रिः। इत्यन्तयः ॥

र चेनाः, पुं. (राचसु इन्ह इद स्रीक्षलान्।)

मक्तिवरात् दश्रमुखी राजाः। धथाः,---

"चतुर्योजनपर्यन्तर्भावकारं हुवस्य च ।

यो राजा तच्हतगृथः स यव सक्तवेषरः।

तस्वद्यगुणी राजा श्रंभन्तः परिवीर्तितः।"

वर्षे प्रमेकक कृद्धिक निवारक "

भावप्रकाशस्य पूर्वस्यक्ते प्रचसे सामे ॥)

, पू, (खड़ीनां राजा। राजदन्तादि-

ररनिपात: १) हिसुखसपै; । तत्पर्याय: ।

ाश्च २ विकासार्खा३ विवासुधः ह।

[ब्द्रतावली। चर्चीर्याः पू। इति

रीं (श्वाचने इति । श्चि+ "वसिवधि-

'जीति।" उक्षा॰ ४।१२४। इति द^{्रम्}।)

प्रति सेविनी : जे, १४॥ (यथा, सन्ना-

पुलक्षियः। बतुरेनपौलः। बया,

पिशुक्तावासित्रथयाधिनस्। राचपित-

। तसेत्रगुथाः । मीच्यात्वम् । वातादि-

ध्यम् । शिशिर्वम् । यूक्तकः इत्सम् ।

ः लग्दीवनाशिलक्षां तत्पनगुगाः।

। खाळात्रम् । ऋस्थितस्थापक्रक्टास्य-

। साद्रुलम्। चत्रिदीयनवारिलच्छ।

र र जिंका ती एतामा चुट्य निकासरी।

क्षप्रतभी तीक्षोग्धा रक्तपित्तसम्।

पाणिका अबद्युष्टकोत्सभीन् सरेन्।

व्या विप्रेचेग सङ्ग् कव्यापि **रा**चिका ॥"

ष्ट्र, (राजिकाथा: फ्लमिन फ्लमख्य।)

स्त्री, (राजीभूगानि श्रीविद्यानि

थस्था,।) चौगाकर्कटी। इति राष्ट्र-

इति भावप्रकाशः ।

नाभिजनतः सभिकः समायधेगः॥

क्रिविध्दः ॥ च्यपि च ।

ष : इति राजनियस्ट: ।

(यया, खर्मासप्तश्राम् । ६६६ । त शोमराजिः स्तनग्रकोर्गरलवेखेव ॥")

पपुच्यवसांस्युर्श्वनकोष्टितराज्यः ।

च्यमेलाः सन्दर्वेद्वयुक्तदम् ॥"

ह्याप १

| का यह । हहा

रते । १ । २ ५ । ०५ ।

क्रकेंपकी इति मेदिनी न १। राजपकः व्द्वनीदावि प्रयः, राजी, स्त्री (राजि + क्षदिकार दिति की ए।)

"देवां सौभाग्यनावराशीनश्चनार्मणा। भप्राचातुर्कराचिक्यप्रेसमानवतास्य: ॥ विकोधिकाञ्चभीसन्तभावश्वात्यवर्धस्यकम्।

वापीलाधरतेचभवटा खरस्कन्यरा; ।

ग्राह्न स्वारोजनाभी मधाविजयम्। जोसालिश्रोकिन्द्रशास्युग्ननखं क्रमात्र ॥" इति कविकल्पनताथाम् १ स्तवके ३ कुत्मन् ६

ভান ভাগাৰা!

स्त्रंपद्याः प्रसाणानारं यथा,---

"विवस्तान् क्यस्पात् पूर्वेनसस्ति सम्बन्धाः। तच्यापकीचयंतदन्यं ज्ञाराचीप्रभाषया। रैवतस्य सुता राजी रैवन्तं सुद्वे सुतम्। प्रभाग्नभावं सुप्रवं लाकी कंद्रानया महस् । यक्ष यसुना चैव यमको तुत्रभूवतु: 🕬

इति साह्ये ११ वधाय । क्षांच्य:। इति । इति मचन्द्र:। नीली इति राज निर्धेष्टः । 🖈 । (प्रतीची हिस् । सणा, इरान्दोन्योपनिवहि । ३११५६ । "सहस्य प्राची दिक खुलुनीस चहसाना नाम राखका राज्यी नाम प्रतीची सुभूता नामोदीचीति।

'ठया राजी यास प्रतीची पश्चिमा दिशासी राजा वर्णेनाधिष्टितः सन्धारामधीमादाः इति श्राष्ट्रसम्बन्।) राज्यं, सी, (राष्ट्री भाषः कमी वा। राजन्+ "यखन्तपुर्देश्वितादिश्वीयक।"॥ । १ । १६००।

इयि यक्।) ११% इस्स्। तस्ययाय। नीयन् २ मण्डलम् ३ जनपरः ६ देश ५ घरेग:६ दिवय: ६ राष्ट्रम् च खपवर्तनम् ८ इति भ्रव्दरक्षाचली ॥ न्यसरस्ते मीब्रव्यनपक्षी खाइयङ्ग्वालङ्गपदान्यमग्रह्मोग्राकारी सर्वे लंग खाते ग्रामसम्बे। देश(दिघवो प्रदर्भगादि ए

कानपरे जनपरमहदाये। जनपरेवार्श्ये धजन-विजेतस्थानसाची च। प्रपाधिमेक्षेत्र देशादिविक भिक्षार्थम् । सामान्धेन पर्यागद्धीनाम् । नीष्टरा दय: पर्धेवेकायां:। श्यपरे। गनचायुक्तम्। दित भरत । 🔸। तस्य चन्नां सङ्गानि च

"परस्तेनोपकारीहं सप्तालं राज्यसुव्यते । चामात्रराष्ट्रकां चिकोपी एकच पचमः। शनाः प्रकलयस्त्रहदिचित्रीयोस्टाह्नमाः । र्तः (पच तथा मिर्ज सप्तर्भ पृथिवीपनि ।

सभप्रकृतिकं राज्यमिस्वाच प्रस्पाति:। षौरकेथी तदशक नुवंत ग्रब्ददेशिंगः। खान्यभावः सुद्धत् कोधो राषं दुर्गे वर्ज तथः। मीरश्रेणी च राज्याङ्गं ग्रहतिच सदेह दयम्।"

"सचाधिप्रश्चं राज्यं स्थातृ साम्बाच्यं दपलचने। (व्यक्षचरे I[®] ज्लबंधी महोश्राप **t**fa

इति ग्रब्दरसावली।

ष्टळ्याकीयां राजि वयसनेनसम्। वीजगर्भः ग्रमीक्षच क्षव्या का समञ्जनः ।" ी. सुतामेनावायी; पुदान् प्रचाती 🕬) इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यख्ये प्रथमभागे ॥) क्ती, (राभते याः राज 🕂 ग्रुज्। राजीनं, क्षी, (राजी एकप्रीमरस्वासीति। बत इलाम्।) केंद्रक्षाः क्षाच्यवेषः। राजी ÷ "चन्धेभ्यो≀मि इद्यते ।"५ । ३ । ३०६। इति मेदिनी। भी, १८५॥ पड़ितः।। इक्षदा वार्त्तिकां का व:) प्रदान् । इत्यमर् । भाषन्तः । खुद्धासर्थेषः । तस्यकेषः । २ । १० । ৪२ ६ (घषा, आक्रमार्थे। ३ । ३५ । च्हुधाभिजनगः इट्हांबाका ३ व्यासुरी ५। "उत्तर्गाखिद्वसिक्षेश्रात् स्राद्धाः कुत्तिश्चनतः इ असुरी ७। प्रकृत्तराजीवसिवाष्ट्रमधी॥") ीका। रक्तावर्थी वर्षपः। राइ. इति श्राषा। राजीन: पुं, (राजी व्यख्यार्व्यांगः । राजी + व:।) इ.ची ६ क्यासुरी ६ दक्तिका ३ इश्यिभेद:। (अम्य तत्तर्कं वर्षा,---प ५ कीक्समन्दा ६ स्प्रक्रिका ० "राजीवभूत क्यो जीवां राजीशि: परिता एत: 📲 प्यानकः ६ चावः १०। व्यस्या गुरुाः। इति भावप्रकास्य प्रकंखको हिनीये भागे ।) । तिसिव्स्। उषावम्: दातप्रीचा-ष्टक्सीनमेदः। इति सेदिनी। ते, ३=। (वधा,

मनु: । ५ । १ ह ।

पति वसविवर्त्ते श्रीक्षणानन्मसर्वे ८६ साधाय: । (राजश्रेष्ठ:। यथा, महाभारत १२।८५।८५। "सभीषेरोन राजेन्द्र । धर्माचा सुमदान् सतः ॥") राजोद्देजनसंभ्रकः, ग्रं, (राजोद्देजन इति इंग्रह

यस्त । ततः कन्।) भृताषु प्रष्टशः। इति राजनिर्घेग्ट: । राजी, स्त्री, (राज: पत्नी। राजन् + सीम्। सङ्घा, राजित इति। २ जिन्दिनितृ। ततः (स्तर्या दीप्।) दाचपतीः राखी इति साधा। (यथा, रहु: ११। ५६ । "तवीषरचतु पादापु राजा राजी च भावती थी इंटर्न्स्स्त्री प प्रोमा

i, (राजी रेखास्यक्ति। राजि + लागलच्। यदा, राष्ट्रिं चातीति। THE PROPERTY 1471以197

इत्यारि प्रवोधचन्द्रीहर्ये समावाकान् ॥

दंशीहरः। वया,---

राष्ट्रीय:, चि. (राष्ट्री निवासीयन्छ। राष्ट्र+

"च्ययनां प्राज्ञयमानं दुक्तकां मिनि नोच्यते ।

राष्ट्रीयश्रीनिवासीलं तब्सानं स्थलतं हिन्न तु॥

"हिंदाच्हः।" ४१२:१२४। इति ऋ:।) साः-

रादा

विष्ट्राचिका६धिलदयमित्रितस् द्यालाव-

खाडाहि। रायतः इति गायाः। यथा,---

'सचार्थ निविदेत्रके स्टर्ड जीरवाहिङ्क चा

त्रधान्तच वदवान् सक्तलानपि अव्वयेन् । श्कालकाञ्च बढको भजकद्रीचनो गुरु: 1

विवन्तराष्ट्री विश्वीश्राभी प्रशापदः।

राज्यल्यातिरोचित्या पाचन्या तांस्तु न वयेन॥"

इति भावप्रकाणि जलाक्षवर्गः।

द्वि च्छीतिधलन्तम् ॥

ाता खी, खलाः। भीभार। इति सेविनी। है,६६

^रबीचं राइमहत्तम निरंपमा वनायि राप्त

प्रोविद्या - सवा -

_{व्यस्}ता, खो, राज्या सर्वत चाक्त. स्टिया . . .

पिना ॥"

इति सलमासवस्त्रम् ॥

राक्रि'

"पूर्व्याक्क विचिनं कर्मान क्वानं सत् अभादरः।

राजेक्त प्रचरं गावन तन कर्मचं धर्योक्तवत ॥

ग्र्वंबी: प्रथमे यासे लागि क्वर्यादनन्द्रित, 📲

^ल उपास्त्र पश्चिमां सन्धां हत्वामीं सानुपास्य **फ**

खपेदिनि पंतः। *। या रासी सहीतः-

"वीक्यर्सर्विद्याः क्षीतां नाह्य हुम्माह्य संविद्यह

त्रवस्तु वष्णवेत् 🖍

गमन(विधि:। याज्यवस्क्रा:।

नक्ष चार्चे व

च्यी का भी कहा मिद्रा

इत्रिकाकार ॥

हिंची दिनाचि कस्माचि प्रभादात् प्रतितानि

वाञ्चवस्क्रताङ्गरसी।

```
खाए, क्री, (राव्यस्य अङ्गम् ।) राज्यस्योषाय:।
                                           राजं, क्री श्रामम्। यथा,----
                                                                                           श्रती: परिवती मुद्धा नातिल्पी । य संविधीन ।
 हस्य येथा। प्रसन्ति: २। तत्त् ऋष्टि चे यथा।
                                              "राज्ञ प्रावश्चनं जानं प्रचित्रं सुतन्।
                                                                                            अबिहोशोपासने सामिपरे। उपाछा चैति
 इस्सी १ असाछ: २ सुद्धन ३ कोघ: ३
                                              रीनेद पचाराजचा प्रवहत्तिः सनीविद्यः ॥ "
                                                                                            चकारो वैश्वदेवादिकं सञ्चित्रोति । सर्विधित
 राष्ट्रमुध् दुर्शसृक्ष् बलस्क पौराणां स्थान-
                                               दांत रार्ट्यक्राचे प्रथमराची । मधायः ।
                                                                                            कापेत्। तथा च विकाप्राणम् ।
 वश्र ८। दलसर:।२।८।१८॥ "कास्या-
                                              ( राचि: । यथा, महासारते । १३ ।१६६। ११।
                                                                                            "पुन: पक्तिसुपादाय कायसम्बद्धनीपते ।
 इक सप्त गुरस्यकोक्ष्येग्यस राज्याङ्गणह-
                                              "चे अप्रतिगारी चीत मास्कानकार्यो नाया।
                                                                                           वैश्वदेवनिसर्त्तं वे प्रत्ना माहें वित्तं हरेत।
 प्रक्षतिपदवाध्याः। गाण्यं सपाङ्गस्। कास्य-
                                              की (व राजाग्युपोषिला नेन पापाहिस्काते. a")
                                                                                            चाति(घिष्णागतं सच खण्डाका पूजवेद्षुध ।
 क्तिमते चाराह्मचिव्भयमेव दर्शितस्। यदुक्ती
                                           राचनं, की. (शर्च आनं तन कायनीति। की +
                                                                                            दिनातियी त विश्वखे गरी यत पातकं भवेत।
 काम-इकीय ।
                                              कः:।) पच्चराचम्। इति मेहिनौ। से, १७६ 🛚
                                                                                           तदेवाच्युमं पुंचां ख्यों है विसुखे गते "
 खास्थमात्यभाराषुच दुगे की भी वर्ल मुत्तुन्।
                                           राजक:, पुं, एकवर्षे देखाग्रहवासी । इति
                                                                                            खबाँ है थानां गते कर्ये । तथा ---
 भर्मारोपकादी दंगनाङ्गं राज्यसुष्यतः ।
                                              मेदिनी। की, १८६ ॥
                                                                                           "क्रमपादादिशीचस्तु सुक्का धार्यं नहीं स्ही !
 गौर्यस्या यहाराहमाप राष्यं प्रकीतिन-
                                           राचि:, की, गानि स्हाति अमें को विवर्ग निहाहि-
                                                                                           शक्केंदस्प्रदितां भ्रम्थासति दावसर्थीं भूप ।"
 मिनि। खान्याद्यः सप्त पर्यस्थिपकारित्वान
                                              सर्वे वा। राहानं + "राग्नाहिका निय।"
                                                                                            भोजने घावसिति सार्डेबद्धरपर प्रामुक्तात् ४
 राज्यस्य चप्रानि उपायाः साधनःनि राज्या-
                                              उगा॰ ४।६०। इति चिष्।) इरिहा।
                                                                                           व्यथ राजी स्यन(विधि:। मिन स्र्यं स्था च भ
 हारि प्रकर्ष कृषिन्त गाण्यम् । प्रक्रतयः कहोः
                                              (बधा, सुम्हनं चिकित्वितस्थानं ६ अध्याये।
                                                                                           पाननीया या च स्रयोदयान् पूर्व्यस्त्रोक्षनीया ।
 भभाव इल्ला: लि: प्रकृति: (स्वयान् । स्वामी
                                                    "स्नाच्या क्षर्य सर्वेषाः श्रीनिकेतं
                                                                                           तथा च सहित: ।
 र जा। व्यक्षात्वी मर्ला। स्ट्रान्ट्रजमः व्यवादि-
                                                   राजियोगं चत्रमहंस्य बीजम्।
                                                                                           "भाग्कराहरप्रायानि किलायिस जिलानि च।
 भाग्डागार को छ:। बार्ड जनपददनी भूमि:।
                                                   क्रार्विकम्धं सम्र गिष्ठः पर्वपौ
                                                                                           स्र्यावनाविद्याम क्यार वेद्यानि आक्रमम्॥
 प्रवतादिहरोसं पूरं दुर्शम्। पनं सेनाम्। पीर-
                                                   १९वृक्ती क्लकाडीवयुक्त: 🗥 )
 भौगीयक्षा मिल्ली पुनचलनं पाधानस्काप-
                                              कत्रजीप[विस्कृत-सूर्यक्षिर्शानवस्क्रियकासः]
                                                                                           "शुची देशे विविक्ते च ग्रोमयेकीयचे पिं।।
 नार्थस्। " दक्षि भारतः । 🗯 । ज्यपि 🔫 ।
                                              राभि इति भाषा। नत्ययायः। प्रार्वरी र
                                                                                           प्राप्तुटक्षप्रयमे चैव संविधान् सदा हुधः।
 "लाम्बसात्यो शनपदी बर्स दश्यक्त येव खा
                                              निशा ३ निशीधिकी ३ त्रियासा ५ त्रणदा ६
                                                                                           सङ्गळं पूर्वाञ्चरभाज शिरास्थाने विश्वाय च।
 कोषो सिचक धर्माक नप्तरणं शान्यस्काते ।
                                              वापा ० विभावरी प्रसमिकी ८ रचनी ।
                                                                                           वेदिकी गांद हे सेन्त्री रचां सत्या खपेत्रतः । "
 माङ्गिखानि राष्ट्रास्त्र सर्व स्वासी वर्धी-
                                              यासिकी ११ तमी १२। इव्यमरः ।१।८।८॥ म्हासा
                                                                                           असी: (
                                              १३ मोरा १४ सम्या १५ तुङ्गी १६ नक्तम् १०
                                                                                          "खराडे प्रक्षियाः, प्रेते ह्यायुवे दिल्याप्रियाः ।
 नम्बलाचयाप्राची राजा रक्षः प्रयक्तः ॥
                                              दीया १ = वासतिथी १६ तसा २० चासा २१
                                                                                           प्रत्यक्त्रियाः प्रवासे तुन कराचिद्यदक्त्रियाः ۴
 म्डइरचा कर्नथा तथा तेर प्रयक्त.।
                                              श्रुताची २२ चालिको ६६ विशिष्टा २८
                                                                                           सामे ब्हें यपुरायी।
 अक्षेत्री यसचैकस्य हो धनाचरत्रका हो:।
                                              %क्रमेहिनी २६ भार्करी २६ भ्रया २७
                                                                                           "प्राक्षिरः प्रायने विद्यान् यनमाशुच दक्तिया ।
व्यक्तस्य हु कर्नथः श्रीवनेव मही स्विता।
                                              वासुरा २८ विषद्वरी २८। इति श्रव्हरता-
                                                                                           पश्चिमे प्रवला चिन्तां हानिं ऋशुं तथीनरें।"
                                              घडी। वसति: ३० वायुरीया ३१ निक्रीय: ३२
              इति मास्ये १८८ जध्यायः ।
र्गंड क्यी, (राटय ति परसारमा क्रायस खर्जित।
                                                                                           "कमस्कृळात्यनं विद्युं समाजित्यं स्वपेदिश्यः।"
                                              निट ६६। इति चटाधरः । यामवती ३८
रटे ने विष् ने इन् ! ) युद्धम् । इति चैसचन्द्रः ।
                                              तारा ३५ भूषा ३६ भ्योतियासी ३७ तार-
                                                                                           मार्के ब्रेटिय: 1
१।३५२ । ( शाडपरीति । रट भाष्मा 🕂 खार्थे
                                              (कि.सी ३ ≔ काली ३ ८ कलामिनी 8०। इ.सि
                                                                                           "मृत्वाचये सम्भावे च ग्वरची चतुष्यये।
विष+इद्!) भ्रदास्यित्वी । इक्षमदः। ए ।
                                              गाजनिवेद्धः ॥ 🕸 ॥ तस्याः कार्यां यथाः,—
                                                                                           महादेवग्रेड चापि शर्वरालोक्पांत्रस् ।
                                             "थरा रिचाच चारतस मेरोभूगोलकोद्धवा।
                                                                                           धालागीविप्रदेवानां गुरूमाधा नधीपरि ।
हि की, प्रशासिकी। इसमा । ११११५॥
                                             क्काबा सदेलहर गानिः स्थान महिरहाहितम् ॥"
                                                                                           न चापि भयश्यने नामुची नामूचि: स्थम् ।।
ाद्य , एं, न्यनामस्यानदेश:। भया,---
                                                                                           नाजैनासा न नयाचा नीत्तरापरसक्तकः।
                                                इति दश्विद्राधि मसमेशे नामाध्याय: 💵
'त्रायां सामवदीकी च वारेन्द्रीमो स्टाह्नाः।"
                                             (प्रहरेवान! स्विवेधा,—
                                                                                           नानापो सर्वश्रुको च न च चौछहुमे नथा ।
                                              "मारीन च वराणाच विद्यां भदछनियस्।
```

कवाप है। दिनं श्रीतां प्रासी राजिः, यकी जिंदा ॥

क्यारं व वर्ग व 'क्षा क्षेत्र' के क्षा किया किया किया किया कि

उत्तरायके दिव को श्रामाण प्

हान अध्योधर्वे प्रकृतिसन्ते हर

V W V	रेह-	
राबि'	राह्नि'	राबि
क्तरिधिनासम्बद्धः तच्यस्यासः राज्यः,	ह्याच्या यम् पनति तसाव	, च्यत्रा द्वित्रपार्थन खान्नेत
पर्वाश वक्तचार्येव भवति। तत्र बतादी	तद्वनार्थं यनित्यस्ति कथ्यतरः। स्वस्य	युक्तवायित तुगर्भाद्धत्यशिक्ति विशेष्:। इस
नो ब्रह्मचर्वस्त्रलगहीयो नास्ति इति	आहि हिने सहसिक्तमनं प्राशुक्तस्याचयस्कायच-	"प्रशिवणिक्षमी यामी देशभ्यासेव तो वर्षत्र।
चरा । विण्युर्गम्।	बान् उतां सिता चरायां नहेयम्। वशिष्ठः।	यामदर्भ भ्रथानस्तु ज्ञामन्याय काष्यति ॥"
रहमीममावास्थासुने मन्दे चतुर्देशीम् ।	"श्दरात्रीत तु भुक्तीन सीधुनं थी⊅विश≪क्ति।	द्याद्दिकत्त्वम् ६ 🛊 🖫
नोपसंबंत हादछीख सम प्रयाम् ॥"	यखातं तखाते पुत्रा चास्त्रयाः भूववत्	वाय राजिजासरणदीवसुगी।
ति,। 'चतुर्चैश्वदि स्नानायां हुम्मानु च	द्धिणाः ॥"	"राची चामरणं रूचं खिन्धं प्रसपनं दिनः।
रनवहुपैत ब्रह्मार्भ सन्द्रधारीति।" व्यन	वराधारः ।	चाक्चमविभयन्दि त्यासीनप्रचलाथितम्।
।। राची यहभाधानस्तां तहलीविस्ती	"चतुत्ताताच थो सार्थी सांतधी मीपगच्छति।	क्षप्रमेहीदिवाकी राजी जागरणं हितम्।
म्। रचस्युपरते राध्वीकानेन की रच-	च गच्छेत्रस्वं घोरं अक्षदित तथोष्यतं ॥"	हिवाब। यदि वाराची निदाध्यासीङ ता _ ~
। इति सत्तवचनिववाक्यत्वात्। साध्वी	विद्यादिवासियागात् धर्माद्वितस्य गमना-	तुमें।
शामादिधिचित्रकाभेगोग्येखर्थः । आद्याच-	भावे व दोषः। पुन्नोत्यत्तिपर्यन्तस्यविक्तसम्	व तेवां स्वयतां दीवी 'कासतां वा दिशीयते ।'
रुवकोयेत्। इति तुरकोनिष्टक्तीतरपरम्।	निवमसाहाः क्रुकेपुरासम्।	र्ति ग्लावळ्मा; । *।
विष कासुकी समलगाइ । विद्युपरायम् ।	"ऋतुक्षावासिमामी श्वात् यावत् ग्रुची न जायने ।	राची कुलपृत्रायया। "यतु। राभावेव सक्षापूजा कर्मयावीरवॉन्स्ते ।
। एर्कसम्बेति डीयेर्चापि चायुपः।	जायतः। ऋगापकष्रेगार्थे हि पुत्रस्योत्पादनं प्रति ।"	रःचावव सद्दापूजा जल्या वारकान्द्रतः । च दिने सर्वया कार्या भासनाकाम सुबते ॥
ररति पुंचासुभयकापि भौतिहा । प्रत्या खदारेषु ऋतुसत्सु वृधी वजेतु ।	यतितकसिक्ष भ्रमः। कामस्तमः।	न रूप चळाचा काळा आच्छानाम सुन्नत्। सन् गुनः कुलपूषाविधयम् ।
मन्दर खरारय जरत्मत् छ वधा अगत्। इसीयसीनेष्ठ सन्तामेण्यन्तावरि ॥"	"ऋतो तु अभेग्राङ्कितानृ खानं सेयुनिमः	चार्यानः श्राम्यापयम् । चार्यानात् परं यच स्कृतिस्यमेव च ।
हिराब हाग्छ जना अल्य ग्राप्त । सि । "स्वादं विश्व कर्षण घात विश्व थे जिल्ला	न्द्रता तु असस्यङ्गलान् आस्य स्थुरानः स्ट्रतम् ।	सा सहारा (चित्रहरा महत्तसक्यन दे।"
देवा बचाचितिस स्ववदम् स स्विय उपा-	खन्तौ तु सदा कार्यां श्रीचं स्ट्यपुरीयवर्दित a	इति सम्बद्धाः ॥अ।
वर दाखामि ततो। खास्त्रीयं अस-	दावेतावश्चाची खावां दस्पती प्रयनं वती ।	अधराषी विहित्तिविद्धि , क्ष्म्हीसपरिश्चिष्टम्
रा घषतान्त क्रियः रहं भूमिन्देन सत्य-	भागगादुक्षिता नारी मृचि: सादम्चि:	"स्विभिद्दिरधनं घोल्लं विष्राची सर्व्ववस्तिनां
। सावां सददा तुरो वर प्रावच्छत भूमे:	पुसान् ।	(শ্লাস্
र उद्याणां शिक्षपरोच्यं स्त्रीयां सर्व-	मैथ्नदह: प्राक्त मकस्त्रीत्वर्ग न सुर्थात्।	खद्दि च नया तमस्तियो वाद्वेषचर-
ृसस्यदः ।" सन्भवी मेलनं सन्भीत इति	तीलाध्यक्ती नथा वाक्त समुक्तकीत सेथने।	भासान्त्र।"
। सर्वकावि ऋतादत्तौ था न सुधीत-	ऋषोषारं यहा कुर्वाष्ट्रीराचेक मुद्राति ॥"	जावात:।
नाही। भवाच श्रीतसः । चरताबुपेयात्	युति सथनात् ।	"धाष्ट्र:सु तिषय: पृष्टा: सन्माग्रुशागती दिवा।
षा प्रतिशिद्धवर्णेमिति । दुष्टकाणभाष	गुक्तानुमानी पार्यकरः। धा वह समें नाह-	नक्तारिवनयोग सुराजियोगो विशिष्यते॥"
[월 1	धीत निदिक्तिकायाः कृतपुष्पाया खगोष्य	देवन्त्रः ।
स्था सवासीमः देवती शांतिका-	पुथ्यनजने महस्त्राया चतुर्थे रहनि स्नातायां	"राहुदर्भनगंद्राम्निद्वाष्ट्रात्ययष्टिष्ठ ।
শ্বিনী।	त्रिम्रायासुरकेष पिष्टा दिखाखां वासिकाचा-	चानदानाहितं कृथ्युँ निधि काभ्यवतिष्ठ च॥"
स्त्रित्यं सद्धाः पर्ववर्क्तं त्रजेडनी ॥ ^७	साचित्रतीति। दयसोपधीखायमाणा सङ्	प्रथाकपुरायम्।
	माना वरवती। यसा अवं प्रवृक्षाः पृतः	"न राची पार्यं कुफीत् असे वे रोफ्टिश्रवसन।
। नोपेति वो भाषामत्त्री यस मच्छति।	पितुरिय नाम जनवळसित इति। धा प्ररि-	तज निष्यपि वे क्वर्याञ्च जीवत्यः सङ्ग्रीमप्राम्।"
व्हिक्सयोदीं प्रमयोगी यस सिकति।"	व्याता चातुवा विश्वमि क्षामिममना चिष् गर्भे व	इति नियादिन्त्वम । #॥
ागीयसञ्जते समनदोषासिधानमनासा-	दधाति तदा उपीच्य पृथ्वे वस्त्र के श्वेतकगढ़-	"यक्तमत्तिव वर्त्तीन तथेवायाचितन च।
म्। विश्वाः। यन्त्रीतारीत्यवर्षेभ्यताद-	व्यक्तिःचलसुत्थाधः नतुर्थे रहिन ऋतुकाताया	चपवासेन दानेन नेवादादाभानी संवेत् ।"
पत्नी चिराचसुपवस्थिति। दृह्वभूता-	बत्नी रामानुस्थेन विष्टा रिश्विकनासागुटे	सन्दर्शसम्।
	मितः इयमोशघीरिति सन्त्रेण नस्यं ददाति	"प्रदोषकाणिनी चास्ता तिबिनेसप्रते वदा।"
मं सप्रैच खान् सामीत् शासिः संबधना	रिचमध्यानामियाधुष्ठाव्या प्रदीला प्राक्-	देवीपुराखम् । "————————————————————————————————————
के विग्नित के दार्के करमच्यात ।"	भिरः संविधासः इति गोभिवस्मरकात्। आयुर्वेदीये।	"हिविष्यमीननं सतं स्नानमाहाएनाधनम्।
र्थे विपदीत न दारेजृतुसङ्गमात्॥" शत सजधनादिलन सराजालं संग्रन्दार्थः।		अधिकार्थभधः प्रथां नक्तभी की वसाचरेन ।"
वन्तरन्तु विविद्यमादतुः ग्रह्मिखिती।	"(पण्डली उदक्षदिस्य मरीचं नागकेश्वरम् । स्राच्येत सह सुक्षीत समि बन्धा प्रस्थते ॥"	दसंकार्दगीतत्त्वम् ॥ ॥ ॥ देवलः ।
ाता तदहीराचं एरिश्चरेत् नार्भः	आव्यन पह सुझात काथ बन्धर प्रसूचन ॥" याज्ञवस्त्रा:।	६वण:। "राजी आहं र कुळींत राचनी कीर्तिता ि
धुनं प्रजीत् क्रीक्षात्व्यकीर्थास्य हिवा	वरमञ्जातः। "सर्व गच्हत् खिर्दे चामां मधं स्टास्य दर्जें-	રાગા ખાલુ ર ગુજા(ત ફાપ્પ રા વ રા(પાત) ∖ જ્યા
तिरुवणायुच्य तसाः देतिहिन्द्रज्ञेष्यम्। प्रजा-		सन्त्रयोदभयोद्भीव सूर्यो चैत्राचरीदित ।"
पितृयां नोपहरेन तन्तुं विचिद्दन्द्रात्	यत्। इस्त दन्दौ सञ्जतु वृत्तं सन्तर्यः चनयेत्	यान्यायम् । इति श्राह्मतानम् ॥ * ॥
च्छिराय धेनाप्रतिको अनित तसात्	प्रमान् ।"	६(त श्राह्मतम् । विद्युपुरायम् ।
क्ताम. प्रजया प्रविद्धतिति। मीश्रव्दी	चामामाचारताचवर्राट्ना। सक्ष्येतसारम्।	"गावविष्यं वणा सम्भागधाचादिश् संसर्गः।
) तन्त्र सन्तान	भाष	संबंधित बळ पापचर्च नर ।
स् कृतिम वस्नाद् ऋप्रतिक प्रचा	मेर प्राथित व व्याप	वकुरवां श्राप्तारी
		-3144 @ 4161

इत र जी च सन्धाय सक्ष याच प्रमान्त

'अर्तो राचीपाप्तवतीचलं अन्त्रविदी चनाः।

प्रकृष्णतः जनाम् सर्वान् वनस्थान् नृपनीः विषि ॥

राचादद्दांन सन्धाया अस्य गुप्तः परियद्दः ॥

"सङ्घातिभा तुर्विजीया सध्यस' पष्टरहयम् ।

तस्या श्वानं व अर्व्यात आध्यमेमित्तिनाडतं ।"

चातग्र कथातक:। न नतां व्हाथात्रित वौधा-

बद्यचर्त्र श्वाप्राप्तस्त्र विषयम् । स्वक्ताप्ताः

श्चानस्य दिवाशः चिक्तने यत्वा विशेषान् तत्त-

ब्रिसत्तर्ताथिविश्रयस्थापि हिनाराचिसकस्यि-

"शर्मीच भोजनं अर्थन प्रथममञ्ज्ञाने ।

क्षिप्रनं समग्रीयान द्रजीरकाच वर्जबेन् ॥

चा अव (व। की इसे हैं। इहिंद्र: प्रिष्टिशना नर्गी: ।

बाजास मीयत नारी बावसमां (श मीड्या ।

तत्रकृतकर्णाञ्चया दार्चिशानु प्रस्रायां छ ॥

तह्य्मविङ्हा सान् पत्राण्यस्याविध।

इद्वा तन्त्र रोग जीया सुरनोत्सववार्ष्यना ॥"

'निरायग्रार्थावांला दिना विषयिकी सता। तक्षी भीत्रसम्य प्रोड्ड पर्वादशन्तवी: ॥

मिय बाला सिंद्यमानः। गिर्धे वर्त्तवेते चलभुः।

तरका इत्सव क्€ि डीएीस व्यक्ते जरान ॥

इतम्खीर्क जानं उदा: प्राचमराणि घट ।

प्रतिमांसं (क्वियां हुन् वालाकं क् एक द्धि।

प्रभाते सेशुर्भ निदा कदाः प्रागण्डराखि घट्।"

प्रामग्रद्धीक्ष्य वज्ञवासकः। याजार्कः कन्यार्कः।

"ढडोरिय तथर्मी शत्या तग्रमत्रस्यापुरात्।

वयोश्धकां स्त्रियं गत्ना तरका; स्वविरायते ।

खिरोप(चत्रवांखाचा भवन्ति क्रीयु वंयताः N

सवत आस्तः, कार्स वलाहाधीलनी हि 🖥 ।

चाष्ट्राहसका भ्रद्धी: प्रचार्विशिविद्याययी: 📲

'विभिक्तिभिरहोभिर्दे समेग्रात प्रम**रागर**।।

सम्बद्धाः वसात् प्रचात मचाद्वणेह्यः।"

"शीक रात्री दिवा की भी बरुक्ते तु दिवा-

वर्षे स सारित्रकाचे भूरतश्च सरसः करः।

मैपर्ने व ह्वराव व शबा सधाधिक व व ।

चमेशत् शङ्कल्लीस् प्रमर्गे सीर्थाः

परेबाद दुवाबी बहरी

मायुग्नली सन्द्रजरा वपूर्वेणीनकारियली।

प्रकासन्तु शिवेषेत से ध्रांक्रिशासमे ॥

सर्वी संस्कृतकार्यं बाखा की श्रीरभीचनन्।

ग्रहारे जायन निर्दे देश्वन' स्राम्बहा।

क्षेत्र(विशेष:। इति प्रायस्थिनतत्त्रम्।

(रामुक्तिविद्या: यपः,--

भागिया सुख्याप्त

स्राताचमेघ एराध १२ चंद्रध्यहतलच्चल ॥

श्चिक्राधिकारसप्रभग्न च्यादिपर्वशिग।

"सप्तृ हिमनलाय नदामखाच हुकी।

त्वाच्जैनस्य प्रतिनत्त्वम् ।

धेलागेर गर्भ

राली

राचिषस की (भाषाजन

भुजभाटिक

इत ग्रव्स वा र विचिगर., पु, ्राची चिगती ति. चार⊹

खन्।) बुक्तरः। इति हैमधन्तः। रात्रौ

राजिएकां, की, (राजी पुष्पाति विकाशति दति।

चागरथकत्त्रीर, जि ॥ राजिबागरदः, पुं, (राचौ आगरं बागरकः इंदालीति। दा + कः।) मधानः। इति राज-

विषेग्द: ॥ राजिधरः, पु. (राज्यौ चरतीति। चर्+ ८ ।

"राचे: कृषि विभाषा।" (। ह। २२। इति समा। राचान:। इत्यमर:। १।२।६३ ॥ (क्तियां डीम । राजिक्सी।) राची ग्रमनकर्तस्, चि॥

पुष्य + याच्।) उत्पन्तन्। इति रामनिर्धस्य । राचिसट:, पुं, (राचौ चटनौति । चट्+अव । "राचे: अति विभाषा।" । १। ६। ६० । इसि भुमृ।) राक्षसः। इति विकासक्रीयः। राष्ट्री

गमनक्षीर, 🖘 ॥ राजिमखि:, पुं, (राजैमैखिरिय।) चन्द्रः। इति

चारावली । १३ ॥ राज्ञियात:, [स्] क्षी, (राज्ञेशंसी वस्त्रमिनः) चाचनारः। इति ग्रन्दसाला ॥ राजी भ्रयन-

काखीवपरिवेधवन्त्रम्।यथाः अरक्षेत्रं मुक्ते उत्थाय सुक्तस्वाप: राचिवासस्यक्षा धिरिस

सञ्चयद्वजनस्वावस्थितं कोनवर्गाहिशुनं वरा-भववरं कीतमाल्याचुवेषमं व्यवनाग्ररूप खवासिकानरकाम्ह्या सुप्रकाम्बद्धया चिहिता शुरु विशास काननोपचारैशाहाध्य नश-ख्यांत्। इति हक्तसारः । छपि च।

"ग्रायन दान्य कारी चारा (विकास) दिने लगा। क्षामामरं मुवेशस्य वर्कवेत् शुक्तभी कवत् 👢 प्रति जर्द्याचि (चम् ॥ राचिवितमः, ग्रं, (राजेविंगमी बचा) प्रभा-

सम्। इति भ्रव्द्रशासा ॥ राजिविज्ञेनगामी, [म्] एं, (राष्ट्री विज्ञीक विच्छेदं गच्छतीति। गमु + शितिः।) पक्ष-

भाकः । इति राजनिर्धस्यः ॥ राजिवेरः, पुं, (राजिंराजियेषं वेदयति एवे-बेति। विश्व + विच् + अस्।) कुक्दः। इति

ध्रव्यक्षावली ह राजिवेदी, [स्] पु, (राजिं राजिप्रें वेदयात खरंगीति ! राजि + विदू + शिष् न - शिक्षाः।)

कुकुद:। इति जिनास्त्रीय:॥ राचिचायः, युं, (राचेचीय दव ग्रुसलातृ।

रासी दासी विकाशी यस्त्र दति वा।)

मेवीत्पलम्। इति प्रक्टरकावली ॥ राविधिकनः, ए, (राजी दिखता धानःपुर-

₹ŢĦ I

स्प्रियम्ब हितेत पाकर अध्यसामा वाषा हित्वचन म रतेल गा।

राध्य अया द्वागा ने स्थान्य सुख्या रहेते

विच्यार्थय भूष्यं इत्रात्मायस्त्रते

स्रातसन्दर्गकप्राङ्गः मुगन्धः सुमनीकन्तिः ॥

ताब्नवद्नः पन्नामन्रसोध्धनः सारः।

व्यवाधितो। प्रति: चुदान् स्थवाङ्गः, विपा-

वाली बढ़ीक्यवेगार्चस्त्रजेदोगी च सेंबुवस् 👢

"भार्यां ऋषगुर्वभितां तुल्यशीकां क्वलोद्धवस्य ।

चितिकामीक्ष्मिकामान्तु हुटो हुटामनङ्गराम्।

स्वेत प्रसद्धं युक्या वाजीकर्थष्टं हित:।

रजन्तवासकासाच्य स्विनासपियान्तया ॥

वर्णवृक्षां वयोष्ट्रहां नथा चापिप्रपर्गे डतास्।

स्कोचाङ्गस्पन्नीपः नथा प्रवनितासपि ।

चीना हो गिर्भिगी देखा योगिरोगसमन्त्रिस्म।

नाभितच्छेत् प्रमाज्ञाशीं श्रृशिवेगुरखप्राज्ञया।"

वती संबर्तः सप्तः सुरुधः के हिता समी॥

"स्नारं सम्नार्करं चीरं भरप्रमेच वसंस्कृतभ्।

श्रुसकः सञ्चरभाषकः (श्रुपास्तुस्यक्षः ।

मानियवायाच्यायम्ते शीमाश्वाचीपसादयः ।

राश्री जापात्र कंटलं अप्तरोपविषा (केलिन्।

विहा तुर्विवता काचे धातुचाच्यसमस्त्रितम् ।

एति भाषप्राधास्य पूर्वस्थ प्रयमे मागे ।)

सदैदिकप्रकाय:। स्वावी १ चापाण श्राचंदी ३

चात्तः १ उत्याप् रास्ता ६ यन्या ० नन्या प

होधा ६ जला १० मम: ११ रण: १२ चाचित्री १३ पयस्त्री १३ तमस्त्री १५

ष्ट्रताची १६ शिक्षित का १० मीकी १८ शोकी १८ **ऊध: २० पद: २१ हिमा २२ वसी २**३। इति

भयोतिश्वती राजिकामानि। इति वेदनिष्ठाती। १। ६। (काँचद्वीयस्वनकीविशेषः। यथा,

गौरी कुसदती चैव सन्धा राचिसंगीजवा।")

राजिकरः, पुं, (राजिं करोतीति । छ + टः ।)

मुख्यिमंत्रभीत्वार्षं विद्विक्षि करोलि च ॥"

पुश्रार्थी पुरुषो नारी सुपेशाच्छ्यने शूमि ।

रोगा सेथ्नसंबर्धनीय रीग युक्तः।

मुत्तवृष्यः, सुवसनः सुवैषः; चमजङ्तः ।

राह्मिच

"श्रुतास्त्रज्ञेव नदास्तु प्रतिवर्ध मताः श्रुसाः।

चन्द्रः। दति देशचन्द्री विद्याकरशब्ददर्शमात्। (कर्णुर:। इत्यसर:। २।६। १६०॥)

श्राश्क्ष द्वित टः। "राचैः कवि विभागः।" ६ : ३। ६२। इति पत्ते सुममायः ।) राज्यसः ।

सध्ये बसवीति। हिन्ह सवी 🕂 खुल्।) अना:-पुररचकः । दति शब्दरक्रामकी ॥ राची, की (व्यक्ति-अदिकारादिश कीक्।)

मिक्सा र 'रटीकावी सरत <u>१</u>

ऋगदे १ ,,५० १

भाइखे। १२२ । ⊏का

निश्चित

च यनस

राजिचरे:, युं, (रामी चरतीति। "चरेष्टः।"

इत्यसर: ! १:१।६३ । राजी समनकर्तर, जि ॥ रा(बचरी, चरी, (राजिचर+टिलान् कीप्।)

यान्तं वने रानिचरी अहीव ।

राक्षमी। यथा, अष्टिः । २.। २३ । ⁴तं निध्दश्रे क्रवचातयको

धिक प्रिया

क्षाच्याकाधिदेवी सा

वक्तत् चारती पुरना **देवच**ि "

ः इति केचित्। राची गमनकत्तीर.

(ज. (रासी ग्रन्थ:।) रासी दृष्टि-। रातिकत्या इति भएषा । राजी क्टिक्टीभपची । च तु काकादिः। (केव्हें यपुराशं ईवीसा हास्राम्। ए प्रास्तितः केचित्राचायन्यास्त्रथापरे। ा सथा राची प्राणिनस्तुत्वडच्य: ॥" ौबध यघा.—-ने ऋ वै चालें जानासकैस भावयेन्।

ति वे घारमिचिगी तेन चाझकेतु। ता पटसता नाखेदित विविश्वयः ॥" इति बारुखे १०६ सध्यायः ॥ (राध सिडों+स्तः।) पद्मग्र

इति चैमचन्तः। ६। ७६ ॥ विकाखः-(बचा, भागवते । हे । ८ । ३० । पसा यज्ञीद नियोंगे: समाधना । श्रीयकं पूंची समुप्रीतिकत्वविष्यतम् ॥") पु, (शह: चिह्न: चन्ती निर्णयो

) सिद्धाला:। इत्यसरः। १।५।४॥ भारमायती । ६५ । १५ । १ । र्धे पृक्तामी भवन्तं बहुदिनसम्।

दशहाकी भवान भागदततत्त्वविष् ॥") ीय मिडी। इति कवित्रकाहसः॥ १वा०-च-पर्०-खादिमचे समा-दिवा-ककः काकिटा} रैफादिः। य, राध्यति। औं, अरास्थीन्।

खारियची निव्यादना । दिवादियची । व्यक्तं राष्ट्रोति विद्यागी व इति । विकाद्यतीत्रकीः। स्ततं राध्यति ा **ऋता**पुध:। निष्यत्री स्टाहिन्दर्थ:। भूतमार्थेलादुमयकेष निवादनिति हं। इति दुर्भोदानः॥ (शुभाशुभ-ने च। बचा, सुम्धकोडी। "गर्गी रासाव।" रासख शुभागुर्भ पंथा-

राधा विद्याखा रुदती मीर्थमाची मा सन्ति । राधी + "वासिन् ति।" । १। ११। इति अथ्।) म.। इत्यसर: ११ । ८१ १६॥ (यषा, इस्याम् 🕒 । २१५२ । गप्तिध द्युसात: प्रस्ति वारिदा: ॥"

षा, ऋष्ट्रे। १। ३०। ५। धानां पते गीर्वाही बीर यस दे।" हाधार्मा प्रति धनानी पालक। "द्रति (बरग: 11)

(राध् 🕂 खुट्।) साधनम् । प्राप्तिः । ीं र ने ११ के वीष' परिव चेंस-

राधना भौ (राध+वित्त+कृत टाप सावकस् , इति केदिनी , ने, १,८३

4ु, (राज्ञी चाटकीति। खाट्+ আचा।) राधा, खाःी, (राग्नोति साधशन कार्थाणीनि। राध⊹ खच्। टाप।) धन्तिनौ चित्रभेदः। (यथा, वालभारत ६ ऋडू । "इन्न नि महा-

> राज्यभाजि न चाने क्रमवर्काबस्य वे राधावेध की त्तिची जयक्ती 📲) सो मी विशेष:। विशास्त्रा-गच्चम्। स्राप्तच्ची। विख्काच्याः विद्युत्। इति मेदिनो । घे, १३ । (स्तरखाधिरपस्य यजी: फार्की एव झुन्तीगर्भकरस भियो:

कर्णस्य पालधिनी चतर्यक्षाणी राधासुत इति खान कासीत्। यथा, महामारते। १। 40138--1381 "विम्हमाना खानं वे बस्पन्भवात्तराः। उत्सदर्भ चले कुम्को तं कुमारं वध्यक्तिम् ॥

त्रस्तर्द्धं चर्चे सभे राधामत्तां स्वाध्याः । राधायाः अध्ययाभास पुत्रं सी/धिर्यस्तरा॥" नथा च दंबीभागवते । ए । ६ । ६ ए ।

"राधा सनख साचा वे तयामी प्राचित: कर्जां भृहत्त्वान् वीर: पालिम: स्तमश्चान ।")

श्रीराधिका। या प श्रीख्यावामभागांशा प्रक्तिः । यथा,---"स क्राधाः सञ्चल्यादो सिल्फ्युरेक एव च । क्षष्ट्रान्म्बक्त दंशिन कारीन पेरितः प्रसः । खेंन्हामय: खेन्ह्या च दिधारूपी वस्र है।

तां दर्शो महाकामी कामाधारः यन्तनः।

क्कोरूपा वासभागांश्ची दिश्वणाश्च: पुसानु

अतोवक्रमगीयाश्व चारूभमक्षमान्।" द्वादि । 🗱 त्रका अनगत्रनाकार्याहियेया,—

"श्रिमार्वं तथा वार्डे रामेश्री रावसक्वै। रायोजास क्षरहरि रास्को इत्यार 🕫 🛭 भागायकारमञ्जारं महङ्गारी महर्त्तिभावितः चकार मुख्यसमीर्ग बावदे बच्चमा (१वन् । तत्र: स चार्यस्थान्तकास्त्र(योगी व्यातुष्ति ।। चकार वेश्वेगधानम् निकानम्: शुमे चर्चा । मात्रवो बोवितसाखाः सुरतानी च सुवत्। नि:सवार समयनं स्रान्तायासीजना हरें; ॥ सहाक्षरायक्तिशाया नि:कामच वस्त हा। नदा वजे शासञ्ज्ञं तहार्वे विश्वकोल अस् ॥ चतु निश्वासवायुक्त सर्व्वाद्यासी वश्व हु। नि:माचवायु: सर्वेशां जीविनाल भवंद स । वस्य कतिमदायोक्तमाङ्गाकाणयहमा। त्तन्यती सा च तत्युत्ताः प्रामास प्रश्व जीविशस्त् 🛭 प्राक्षीरपान: समानश्चीवीशानी व्यान एव सा। वसृष्टिय तत्पुत्रा आहः पामास्य ग्रम् च । चमालीयाधिदेवच बरा्व वराणी सहान्। तदामाञ्चात्तु तत्यकी वर्गार्वाः वसूत्र 🗷 🛚 व्यथ थः अवस्य प्रतिस्थल सम्बद्धिः देशाहः च

ग्रामिक्तर यात्र व्यवसी

स्कारत स्था स्था स्थात स्वयंश्विता श्रातसम्बद्धारीतकाली≥तीतिऽपि सुन्द्री। स्थाव जिन्दं ज्यांशं विन्धाधारालयं पर्म हरू। जिल्हा सा देवी लुद्यम विद्याता। उत्मनकं च कोपंत्र प्रचारहं गोलकं जले 🛭 हरू। संवाध सन्तार्ग हाहालार पकार ह प्राप्ताय देवी देवेश जनचामच स्पोचितस ॥ यती । पर्दं त्ववा यक्तं की प्रशींत मानिषुरे ! स्व व्यवपञ्जापि चाळप्रकृति विक्रियम्॥ भाधान्तदंशस्याच भविष्यन्ति सुरस्तियः। व्यवपळाच्याताः सर्व्यास्त्रसम्मा ग्राययोदना ॥ रतक्तिबन्तरं दंशीजिङ्गायात् सञ्चातत् । च्याविकीभूव कर्त्योका स्वक्तवर्गामनी घरा॥ पीतवस्तपरीधागा यीगायुक्तकथारिकी र्कभूषणभूषाच्या सर्वशास्त्राधिदेवना ॥ व्यथ कालाकां साच हिंधास्त्रमा प्रभूप 👸 वासाद्वांका च कमना दक्षिणाह्वां सरस्त्रो स्तिकात्रकारे लागी दिधारूपी वशूद स । द्धियाडीच द्विसणी वामाडीच परमक। ख्वाच वार्यां श्रीत्रक्षस्यमस्य कामियी भव च्यचैव सार्विकी राधारीय भन्ने भविष्यति ॥ यद बच्चांच प्रदर्भे तुश्री नारापणाय च । स जमाम च नेनुकं ताथा माई जमान च्यमप्रते च ते दे च धनी राधाकुमन्सवा।'

राधाया उत्तालियंथा,---"पूरा बच्चावने एक गोलोने रासमका। भ्रतऋक्षेसदेशे च सक्षिमामाधर्वावय ॥ रत्नसिंहासने रास्येतम्यौतचाजारात्ताः खेच्हासयच भगगान् बभूव रसगीतस्य । रमणं कर्त्तिष्ण्य नहमृद सुरैश्वरी। इच्छवा च भवत सर्व तस्य खप्टासधस्य च स्तरिक्रवन्तरं हुर्गे डिघाक्त्यो बभूव सः । र्विकाङ्गय कीलच्या वामार्डाङ्गा च राधिक वसूव रमणी रच्या रामेधी रमणीत्मका। चक्क्यरवामरणा रव्वविष्विभाषा ॥ विद्विशृह्योश्वकासांका यो। हिपूर्यो अधिधासा । तप्तकाञ्चनवयोभा राजिमा च खते गसा । क्सिता सुरती शहा प्रश्यक्षिमानना। विस्ती ववरी रखा भागतीमारधभावताम रज्ञालाच्य ६ धर्ती श्रीयुद्धये समप्रभाम्। तुक्ताद्वारंख गुर्खन सङ्गाधारानिमेव च 🛭 ययुक्तं वर्त्तं बोत्तङ्गं हुमेर्गारिस्हासम् ! क छिनं सुन्दरं इक्ष्यं जन्तुरीपच (चित्रस् ॥ माङ्गल्डों मङ्गलार्ह्य क्लब्बुअन्य विकर्तीम् । नितम्बयोगिमार्का भवयोधनसंयुताम् । कारास्त्री पश्चिताच रहा रेखिकचर । हट्टा कान्तां जगतान्ती यभूव रसगी स्व इट्टा रिरंसु कान्तच सा द्धार दशे हर। र सेर्घ भूव में बीके सा नक्षार भरे द्वर ह थन राधा

হদি লক্ষ্মিল হজনিজ্ঞ ভি ভাগোৰ

नाश एकति स्रोकता **धाच साच पर**खरम् । जभवी: सर्वेसाध्यक्ष मदा सर्जे बदन्ति च । भवन धावनं १ स्मिन्सर हार्ल पुनं चापेन् । तम जलाति सद्वीभादम्या राधः यशीखरः।। राष्ट्रकी चारण। इसी राति सुन्तिं सुटर्लेशाम् ॥ भागास्टी कारणाहर्म धापलीय हरे: पट्म । क्षणायामांश्रमभना राधा रामेश्वरी प्राक्ष तस्यात्रां जारेश्कलया वस्त्रेचेवयोगितः । शाह्य। दानवचनी धा च निर्दाणवाचक: ॥ थती। वाप्रीति सुक्तिय मा च राधा प्रकीतिता। इभूव गोपीसंपद्म राधाया लोमकूपतः । श्रीज्ञायानीमकूपेस्य वस्यः मन्त्रवलवाः । राधा वासी श्रामारीन सफालध्यी बेस्ट्य सा 🗈 चन्धें जस्य सा पर्की देवी बैक्त कटपासिकी। तक्षा राजकादीय राजमध्यत्वद्यां । प्रदेशा सर्वलक्षीय स्वित्याय स्वेत रहे । शक्या(धकाळ देवी चना एवं सफ देवता । स्य राधा क्रणपत्री क्षणदचः स्वतिस्था। प्राखासिषाञ्च हेर्याच तस्थीत परसातानः ॥ इच्चाहिस्तव्यप्रयंन सर्जे (मधीद पार्शन । अचि नळां प्रंत्रका राष्ट्रां चितुकात् पर्म्॥ पर प्रधानं घरमं परसात्मानसंश्विरम्। सवाह्यं सर्वपृष्याच विशेष्ट्रं प्राप्ततिः प्रश् ॥ र्श्वन्द्रासर्य मिळार्डम् भक्तानुगद्धवियद्यम् ३ महितानाच्य देगानी प्राप्तानं सः प्रमेत्र च ॥ तस्य प्राकाधिका राधा यहमीभाग्यमं दुना । महाष्ट्रको; परः: सा च स्वापक्षतिरोधरी । मानिनी राधिको सन्तः सन्त संवर्ग्ता निख्याः । श्वम यत्यद्रामी च प्रचार्यश्वी स्ट्रूम्म ॥ सपि राध।पदाम्मी चंग चि प्रश्यम्ति वस्ताः। अब देवी धरे! जो है इतथा रायाणका मिनी। र च दार्शमीयानां रावाज: अरम: प्रियं। श्रीतामाचित्रः भगवान् विजानस्यप्राक्रमः ॥ वीद्यक्षाचात का देशी गालीकादागना महीम ।"

सहीम वर्षे इति लक्षादेवेली प्रकालिश्वर्ण श्राधीपश्यानं श्रम स्थाय: ॥ भ ॥ भ्रात् स ॥

मर्गं उपाच । मिस पन प्रवर्षे श्वामितियार्गं तुरापनम् ।

इस मोलीक हाना ने जुन इन्द्र दाहात; व गेराको राध्या कार्ड बम्म कलको मक्षान्। वीनामा प्रापादेशक भाषी राध्या च बोल्लं । द्रमानुस्तः सा त माता यक्ष्या; कलावती । स्रमानुस्तः सा त माता यक्ष्या; कलावती । सोनीक्षामिकी सेथमक कथाज्यापुरा। वर्षेषिसमाप देवो कलाय कतिर्देशकरी ॥ सात्रमें पायुक्षे सका क माय्यम भवी। पार्विभाव के कार्य कार्याक्ष्य । याविभेन्त्र का सतः एक्ष्या अर्थाप्त्रम् ॥ व्यक्षित्रमा स्ता कार्यक्षेष्ठ स्वक्षा व्या ॥ रव को प्रदूषाम् । जनः सावाकाणना

है रूपे तेजका तुर्को क्रिया न गुक्केम च ।
पराक्रमेय बुद्धा वा जानन सम्परेन च ।
पुरतो गमनेनेन किन्तु सा व्यवस्थित ॥
ध्वायते तामधं ग्रश्निसं सा स्वर्गत धियम् ।
स्विता मास्य पार्वेश्व नजाकेर्म् भिमानयम् ॥
व्यथ्य राधानुभारेण गोजुलामसनं प्रम् ।
व्योजारं सार्थे जर्मा गोलोके यन् कृते पुरा ॥
वंगमितिक्त्वेवेव मोजुलामसनं हरे: ।

पतिज्ञामालनार्थेषु मयेणस्य भये कुतः ॥"का राधाण्यस्य युत्पातिर्थण— "राधाण्यस्य युत्पातिः नामयेदे निक्तिमाः । नारायगस्त्राम्याच नक्षाणं नाममकुते ॥ नक्षा तां स्थयामास नक्षतीने च श्रद्धरम् । पूरा कैलानश्चित्रं नास्त्राच स्टल्पा ते । स्टला सुलंभ नन्द निष्मास्य स्टला ते । स्टला सुलंभ नन्द निष्मास्य स्टला ते । स्टला सुलंभागं वाल्क्तां सुल्लिए। पराम् ॥ रेपा हि कोटिणन्याचं नसीमीगं असाग्रुभम् । प्राकारी मस्त्राम्य च्युच रोगस्त्रस्तेन् ॥ धकारसायुणं चानिसावारी भवनस्यम् । यनगस्तरसोत्तान्यः प्रस्तात्व वध्यः ॥ रेपा हि निक्षणा सन्तिं हास्यं नस्त्राप्ताः ।

सर्वेषातं सदानम् भन्ने सिही वसी खरम् ॥
धनारः स्वामण्य तण्यानातमेव च ।
दर्शत सार्थ्यां मान्य्यं तस्त्रामं हरेः स्वम् ॥
प्राकारस्विमो राणि दागम्यति हरी यथा ।
योगश्राम् योगमति सर्वकाण्यरिस्त्रातम् ॥
मृद्धां क्रस्तरसार्थीयान्ति वास गंश्यः ॥
दित यस्त्री वर्षे योज्ञ्या वर्षस्य १६ व्यथ्याः ॥
तस्त्राः भोद्यानामानि तेवां युत्तिस्य यथाः,
नारदः अवाषः ।

"क्वानि बोड्य नस्मानि राधिकाथा जगद-ग्रुरी:

तानि से यह शिष्याय श्रीतुं कीतृष्ट्यं सम ॥
युदं नामा सप्त्य समानद्दिनक्षितम् ।
नयापि थोतुसिक्सास लक्षा मामानि घोषणः ॥
याध्यमराणि तथा ना तद्यान्यंत था विभो ।
युद्धी पुरवस्त्याणि समानी दान्किलानि च ॥
नामानि सेवां खुत्याचे सर्वेवां दुर्नभागि च ।
पावनानि यश्यास्त्याणि सर्वेवां दुर्नभागि च ।
पावनानि यश्यास्त्याणि सर्वेवां दुर्नभागि च ।

नार्यम उनाच।
रापा रसियरी रासनासिनी रसिनेसरी।
उत्तार्थाधिका क्ष्याध्या स्वाध्यक्षिणी।
क्षयानार्थाधिका क्ष्याध्या स्वाध्यक्षिणी।
क्षया उद्यावणी उत्तर एत्यावणीविनीसिनी।
क्ष्यादती कन्द्रताला ध्रत्यक्षिभानमा।
वास्तरिती सार्थाधि नेस्तम्यन्दर्था च ३
राधिकेयस संसिद्धा राक्षरी दानवास्तरः।
सर्व क्ष्याध्यकी वासा राधा प्रक्रीिस्ता।
रा ४ राध स्ववस्ता सन

हरराणकृगासारायन राखा प्रकीरिता है
रासिकारका प्रकीर तेन रासिकारी स्तृता।
रासि च वायो प्रशास तेन रासिकारी स्तृता।
स्काषा रासिकामाच देवी गाती क्री पर् प्रवासा रासिकामाच देवी गाती क्री पर् प्रवासा प्रकाम को रासिकायरी म है
प्रामाधिका प्रयसी सा साम्य प्रसासन ।
सम्बद्धायाधिका सा च स्त्रीव प्रसासन ।
सम्बद्धायाधिका सा माना स्थापे वास्ता प्रवा सन् द्वयाचे क्रा तेन क्रमाधिया स्तृता।
सम्बद्धायाधिका स्वा प्रसास चावनी स्वा

भव्य इत्यागी रुक्ता तेन क्षणा प्रयास्त्रता। चर्चा ग्रें: शम्य पड़ाशी तेन शासा खण्डिप की । षाभाइ कि जब्ब स्थास समा प्रास्ती श्राक्षवामां प्रसम्भना तेन क्रक्योंनि की किसा॥ परमानव्दराशिख सर्व क् किंमती नती। श्रुतिभि: कीर्तिता तेम प्रसानम्हरूपिकी। क्षतिर्मी चार्थवचनी स स्थानकरहा चका । ष्मासारी दालयत्त्रक्षेत्र क्षम्मा प्रकीर्तिता क्ष चास्ति धन्दावनं यस्त्रास्तित बन्दावनी सहना । स्न्यावनस्वाधिदेवी तेन राधा प्रकीतिनः। हन्दः संववतः सख्यराकारीयव्यक्तिवादक चिखिङ्ग्हास्ति यस्यान्य सा द्वन्दा पर्दश्रीतिहा सुद्वाचकी विनोदक साबस्था अस्ति तक ध वेदा वद्यान्य सांतन बन्दावन (वर्ष) दिनी मृह नखनन्त्रावलीवक्रचन्त्रीयक्ति यत्र सन्तनम्। तेन चन्द्रावर्की साच कर्यक्रिय की निता पुरा कान्तिरस्ति बन्दतुक्ता थदा बखा दिवा

শিয়েম। सा चन्द्रकान्सा चर्चेग इरिया प्रदिक्षीर्शिता श्रवन्त्रप्रभा बस्याचानगेरिक हिंशानिश्रम् । सुनिना की तिता तिन भारभन्द्रभागना । इटं वीक्यनसीक्तमधेवाख्यावसंतुतम्। नारायधीन यहतं बद्धांग नामिपङ्कते। लक्षमा च पुरा इसं धकीय जनकाय है। धमस्य खपया दर्ग सहासादिव्यपर्शस्य । पुष्करे च सहातीये प्रायाचे देवसंसदि। राधाप्रभावप्रसावि सुप्रस्टेन चेतसः 🛊 दरं की वं महापूर्यं तुन्धं इतं महासुने। निन्द्वायाविमावाय न दाखास महासूने। यादकौर्वामरं स्नीचं चिसत्थं छ: परेश्वर । शाधासध्ययोः पारपद्मे सन्तिर्भवेदिन्छ ॥ लाको कमलयोहां एं प्रकृत सहचरी सवै।। व्यक्षिमाहिकमिड्डिच चेप्राप्य निख्यविष्यद्वम ॥ कः दानोपवासे स सन्देशियसपूर्वकम् । चतुर्णाध्वव वेदानां प्र.हे: प्रकाशकांतृष्टी: ॥ चर्लेशं बच्चतीयांनां कर्णीवं (धर्वे) सितै:। प्राद्चिस्येन भूदेश अनुसाधा एव महणा ॥ श्रक्तातरचायामञ्जागञ्जामधानतः। देवाचां व्यवदाना व दर्शनेदापि धन् पालस । तदेव क्रोज्याकस्य वालां वाहिना घोड्छीमः स्तीवस्थास्य प्रमावेश की प्रसाती भर्तकर ॥ इद्धि जन्मचेवर्चे

नार्इ उवाच।

श्रीनारायम् उवाच ।

। मञ्जू मां प्राक्तं घर भक्ता जब प्रिय ।

मस्य चिविषे क्षयसामि (नग्रामध)

ता च प्रकृति: पुरुषच्च चमल्पिता ॥ तिनि जगतां माता भनसुचैः (पतुः ।

कील गौरीप्रेलेषं प्रबद्धः सुमी सुनः ॥

धिम्मगीरीति लोके च च कहा श्रुतः।

रो।इसीचन यहासार्थामहं मस 🛊

। ध्ये सवादत्तं संज्ञयात्रच भास्तर ।

क्रमकाकाका स्टाम सम पूजनस्॥

ष्ट सामवेदी कीयमे सुनिभक्तम ॥

। सद्यक्ष विकासीटाष्ट्र पापत: ।

। यानिकीटाक्तद्रलगक्षमच्याः।

(चा तन्त्रानवर्षेचा पूर्वभचकाः:।

राण्यपाखायाध्यस्य क्रमणोज्ञनः ।"

राधां समृचार्यः पञ्चान् क्षवां विद्ञनैधाः।

ामा

राषा

मभ भाषा च नारवै पुन: चरहुच युद्धानियांस्यासि श्रीहरे. घट्स् ।

> इति ते अधितं सन्ने वनं वज वर्जकरि । ब्रजेखरेस सहिता खासिना सामिना सनि । ॥" इति बचारेवर्ते वीसणाजनसङ्ख्या ११० चथाय:॥ गुधापार्वकारमेदी थया,---

₹ ५ ₹

प(र्ज्ञेखुनाच । "किंवा प्रश्नं कारिकासि लो राजांसङ्गा-

खबाम । शता ते विरुद्धञ्चाला श्रीदाचः शास्त्रमो त मे ।

सततंतकार:प्रावालयोव सवितेतपा। न ह्येत्रमावयोर्भेदः प्रस्तिप्रवयोर्थया ।

ये वा निष्का महक्ता खड़का चापि सामपि। क्रमरीपार्केच पचनी यावचन्द्रदिवाकरी ॥ राधामाधवयोभेंदं ये कुर्जान्त नराधमाः।

भित्र यादेव स्कीती अवति साधव: । वंश्रद्वानिर्भवेत्तस्य प्रचली नरकं चिरम् । (च)रतः पद्माडावश्चेय सम्मामः । थः(ण्तः भूतर्थोशिच पिक्रसिः, भ्रानतेः, सद्धः । (र्यस्वः यं प्रशाद प्रवातिस्वरेत् । षष्टिं वर्षेसञ्चा खि विश्वयां समयस्तया ॥ गास्त्रामी च वेदातिक्रमणे सुने ।" इति ब्रह्मवैवर्त्ते श्रीक्षणचन्नाखर्द्धे १९१ वाध्याय:॥

भक्तत्स्य सम्बद्धाः वास्त्र विद्याचितं वरम् ।

माध्यक्षेत्रेः परिवृतं पृष्योद्यानभ्रतान्तरम् ।

मन्द्रत्य र तर्याच्या प्राचारी: परिपेष्टतम ।

दुर्जञ्चाभिमेशिराभिः परिखाभिः सुश्रोभितन् ॥

इविवर्ते श्रीकृषाजनाखाङ ५२ व्यथाय:॥ गोलांके सस्ता च (ऋमी बचा,---नन्दायां दोशी यथा,-"एलामु मनोर्मान् दला ते देवा गमनोध्यक्षाः। द्विकासिः निन्द्धिः पापिनम्ब चुन्नानः च । चम् भीतं कियहरं दढशः सुन्दरं नतः ॥ गाधिकां एंक देवीच राधिकां परास्ध न्नायमं राधिकाबाख रासेख्यांख नार्ट। प्राण्यतीस च सभन्ते नाम संध्रयः।

देवाधिरेवा मोपीना वरायाचाक निकातम्॥ । च प्रचारने कुक्नीपार्कच **रीर**वे 🛭 प्रावाधिकायाः सवास्य र्व्यादस्यं भनोष्टरम् । सहायोर जाकी कीटे च बक्त के। सर्वातिवंचनीयच् पार्कतेरं निक्पितम् ॥ न्द्राविच्छत्रं पिछमिः सप्तमिः सम्ह ॥ सुचार वर्त्तेलाकारं बहुमस्तिप्रसास्वम् । मजायन्त चक्तीशं बांबबी नितः। ध्रतमस्ट्रसंयुक्तं च्यालितं रहातच्याः ।

ार्वेयर् श्रीक्षव्याच्यावको ८० **च**ध्याय: । चत्रत्रविदिशाञ्चर्मा ग्रुफीदारिका सप्ताम:। रूप यथा,---संयुक्तरक्षिकेचा विचिक्षेत्रेक्षेक्षेत्रेन ॥ यश्रीदीवश्य । प्रधानद्वार्थप्रभ्यः जनग्रः क्रम्यो सुने । द विश्ववा भक्तिकाहास्यं वास्थितं सम। क्षंतीरिम ततस्त्रच बोडग्रहारसंयुनस् ॥

नश्च शुक्षतिं का नार्श्वक्त अर्थे विश देवा स्ट्राच प्राकारं रूप्यस्था रिकृतस्। राधिकीवाच । चत्रवरत्रकाच्यवस्य है: सुमनी हरम् । निष्यला ने इरंदिख्य दुर्जमम्। सुदीमं तेजसा रूथं परमं विकास यशुः।

महरणापि कथवासि स्वतिशेषम् ॥ ततः प्रदक्षिणीसव्य कियहरं यनुर्भं रा ॥" रेम एका इंभागडीरे वडमानके। इति अन्तरीयरी श्रीक्षणा जन्मकाकी ३ सध्याय, ॥ क्षितं। नन्दी (निध्युक्ष ब्रजेश्वर:॥ तस्या जन्मतिथिर्थशा,— खय राधा क्षाया राया यकामिनी। "भावस्य क्षणपचे तु कृष्टिनकाष्ट्रभी यदा।

श्रीक्रेश्यः मार्ख्यप्रवरी अचान् । संस्वाः परे तु या श्रुकाः तस्यां चाता इति।प्रयाः ॥ व सप्टदिकोदिशानि बस्त मोमसु। रुपशानुपुरी नाचा सर्वरवसयी प्राप्ता । वसु विश्वेष धा धःजीमाह्यवाचकः ॥ सुवर्णस्थिमा शिक्यविचित्रसवनाह्न ना ॥ व्यक्तिसादिसुखेश्वकंपरिपूर्धमनोद्वरः।

चित्रव्यव्यवस्थासादिविचित्रा चित्रविक्षिता । विदानस्खरूपा सा विदानस्यहायिनी।

आवन्दक्षिता राध्ये यश्च तिञ्जलि सर्वदा ।

वि IPICE

राधः दाचा विकेरिकी अक्रता सोहिनी देवी सुद्धसृद्धातिस∹्री

क्रहानामसताबीय न वर्ष्यं सुनिस्त्रस्य १ बार्ट् उदाचा प्रक्रियक्ष सन्दाभाग एक्ट्रास तव किहुर । या नध्यी: किं सुरवधुर्मधालच्यी: सरखती:

विद्याकिमन्तरङ्गाथ वैगावी प्रक्षतिः किंसु। वेदक्षा देवलाचा सुनिक्का। घवा वद ध सदाशित खवाच । कोडिके(डिमञ्जाच्यीकंट्यी, का वा परा वर निन्दिना बन्धरामी नै कथिता सुनियत्तम ।

चापर किं विशहिश्हशेक यक्षेत्र का भारत्। क्रीराधारू प्रमावस्थ गुगादी वृवक्तुमध्यसः 🛊 ै नचद्यास्माहाकां जच्चे । हमपि नारद्। चैता के तुस्यों इति सात् वक्त सर्वति । तहेहरूपसाधुर्य जाको इनमी इनम्। यदाबन्तसुखीः पि स्थां तहक्तं नास्ति मे गति जन्मः: बमला रास्त्रो यस्याः; या नाधर्मा मता यव भानसञ्चागामी यसी राधिका परा ।

नारह उवाचा प्रभी श्रीराधिकालकामा हास्रांत्र मर्वतः परम। तद्वं योत्मिच्हामि चराकं मक्तवस्रात । क्षाती से स्हामाग वनागाच वनातमा। ध्यार्थवा की दशी पूजा सुसिर्वापि वद्धामे . प्रतान्तें भीत्रिकामि लघलां से सदाधित। चर्शा पुजा(दिशानश्व विशेषमधीने भव। यन्तं सन्तं स्तुतिधानं पूजनं यच निर्मितम्। पूजन कि विद्यानम्ब तस्त्रहेदार्घने विद्यी। গ্লিৰ ভৰাৰ।

ष्ट्रभाषपुरीराचा स्वभावसंघाध्यः। सञ्जाकुलप्रस्तोरमी सर्लग्रास्त्रविष्टारह । महाशायी धर्मी जीनामश्चिमाखरदेशमः। विद्यः सदम्बत्सरगः कुलीनः खळादेवसः । तस्य मार्था महाभागा ग्रीमन्त्रीयीर्शिधाइया रूपयीवनसम्पन्ना सञ्चाराणक्षणीञ्चवा ॥ सदाबच्चीश्रुरूपः साभया परमसुद्दी। भारापशिवता कातार्थ सर्वविद्यास्याधिता । क्षसां श्रीराधिका चाता गीमदृहन्दावनेश्वरी। अङ्गे आसि विताष्ट्राचा मधान्द्रे सुभदायिनी । वेदसमगुराका दिशीना या काळवक्षभाः। मद(क्रकाधिया पार्थ्या श्रीक्रकानिन्द्दायमी। क्र्या मत्ती भहाभाग पूचनं भवनं तथा। नर्भेशं वर्गुष्ठाचं राधानकासधीकानः । समर्थेय खदा राक्षां जन्मवदयराययः। तत् समयं प्रवस्तामि धानास्किमगुक्षमान् । धर्यदा पश्चिमदारे श्रीराधाक्षधमन्दिरे। ध्वजस्यवस्य कार्यस्य तासानी श्रासिः।

भुना(बत्यन्द्रपुषीद्यित धृपितीम् शन् मध्ये प्रथमके चुलै संग्रहणं सहरो स्हम् । सुरीक्ष्म(काकार एक क्लिप्ट बदात । दिकाधने पञ्चमक पश्चिमामिश्ववी किवान

नानासमञ्जदबैर्यथाविधि धवरेते ।

ति इमेरेवां म्ब्याहितरीयरी। र थना खाता इरिका च पुरा बुधै: ॥ श्यप्रापिन उद्यसाष्ट्रमुताञ्चना ।

" विकेरी हरिया सह साम्बर्ध। य सम्बद्ध मार्च इप्रन्दी अञ्चल भाजकी कवा सम माता कवावती !

	र्ष∨	
राधा	राधा	राषा
क्रिकार र्ते स्थ स्टब्सानम दावि सा कसात्।	- उहसम्परीरकान्तिमतुकौ सङ्कामरेकाङ्काम्।	बन्दार्च प्रश्लरखर्ग पर्यामको जानस्वय
भती सह सजानीयै: प्रकाशुमानवस्तृभि:।	चर्णादामर्थां सदा प्रवक्तिमें श्रीत्रणस्तिन वे	व्यिता स् ।
सङ्गः पूज्येङ्गस्यातां सदा संयतिन्त्रयः॥"	मायनीर्वे मधुरखरेरविरणं श्रीतिवलेखां	नानायकाविशावसं वरमनु पष्टाकरेणाउता
स्य धापम्।	सचे ॥४॥	फुलेन्दीवरची चनासविहर्तधारी जाग्यां
"इमस्विरका निमञ्जलतरे श्रीमञ्जाको इने	जनकनिभग्रदीर्गविक्षतीरक्तवर्द्ध	च्चिनीस् ॥२॥।
कियाभिकोकिता(दिभि: पर्छितं सर्दाकिषीना-	जलितननिर्वति भारस्याङ्कशोसास्।	श्रीयन्तं खर्मण्डलं कलर्वं काने सटा विभाठी
सरम् :	सुभव्यपिकवाञ्चां चन्द्रवसां सुवेशां	श्रीभद्रां सधुरस्वरां मुललियां मदक्तवस्वाष्ट्रतास
नानाभ्यमभृषमाञ्चमपुरं केश्रोरक्षयं युगं	सन्रिष्ठां वजदा भी श्रीमती तां हि वन्दे ।५॥	राजनसर्थकचित्रभूष्यवरेरङ्गेः सहा श्री।सन
गान्धवीजनसञ्चयम्नलितं निर्धं प्रारम्धं अजे॥	ष्टन्दावनिभागि जसेवनसीम्बदासी	ध्याय श्रीयुगसंदिको प्रामिको जानेकसमी
युभाम् तिमिति धाला प्राच्यामेश्चया पृतः।	रस्यां सुबोल्यश्सनः सुरवावयन्ताम्।	सद्⊺ ११६।
सास प्रीमाहिन्द्रतीया सनीमयो समर्थेया॥	नानाविभृषितत्व स्मृग्द्युत्राची	राधाक्षणपदारिन्हमधूर्गी सदृशक्षतुच्याधिन
त न्मण्डलपृत्राष्ट्र तथीः चस्तुरातः असात्।	चन्त्रां भन्ने सक्तराग्रसनं प्रशासाम् ॥६॥	नानाभृषयभूपिताङ्गरचित्रं सहस्रवन्द्रा
बुधाइनः प्रथमेन थानपादाहिभिः सहा।	सुवसेवशो शुक्तधारिकं। ता-	श्रभाष् ।
लिसा पश्चिमे पुत्रमा पीनपर्याटलेश्यकाः	स्याप्त्रयकां मस्यभ्यकाष्ट्रीम्।	ध्याचे सन्तरश्रामायललियां नैयुर्दिमाप्तरा
चन्द्रावती सङ्कारले सङ्घामे पूर्णायेत सुधीः ॥	इरिप्रियां मञ्जूलपचनंचां	खर्णाई विष्याम्या सुखनवीं स्वाष्ट्रभीभा
बामश्री मासिना देवीं शकावर्शक्तीः स्वेशन्।	भजेटहरीखा कनकाङ्ग्रीभाम्॥०॥	क्वितास ॥१७॥
हदाभ कि वरेखारणा प्राज्य गरे ने ननः ॥	र्वावज्ञनवादिनों सक्तलशासमाविषीं	सपुकारी की जिलाभाद्रशार्माः
उन्हें कीमती लच्चा रिकाविगेटन तथा।	मुचानसिणानुबङ्जां प्रस्पूर्यं चन्द्रानन्।	मतुब्बर्धिमप्रविधारिगीः च ।
तदाभपाचि चलास्यां नालयलंबचेदचेवन् ॥	म्यज्ञ वरम्धकां क्चिर्थुश्वषट्टाकरा	वनप्रियं (शुक्तम्चीनवस्त्री)
इस्तवर्णेस्तिरुवाको ईम्रानि श्रीकरिष्या।	भने मर्गसन्दर्धं करकावर्षयेषां सुभाम्॥पा	भज इरिवाइनसङ्घामाम् ॥१८॥
तस्या गामे भूकद्वे पृष्या सहनमृत्यं। ॥	हातानकां शीत समस्काककां मुचतुरां	থৰ খাৰো পুল্যিকা লুলিলাতা ব্যাসনাৰ '
धीतरगर्वे पूर्वे विशासगर नेथिततः।	चगदन्धो धलस्विनगयगासिन्द्वस्नाम्।	पावादिभि: चीपचारै विधिवद्वासितत्वर ।
[ब्रा तस्या वाभपार्थ गृतवर्गद्रचेश्वीवन ॥	विधास्त्रां गीराहाँ कलितस्त्री पीतवस्तां	सङ्ख्यो लिलतादीको इलाल्यस्थिमतो सन।।
खसिकोमें प्याभागों हम सर्वा समर्चेयत ।	अजि श्वामा स्था मकलगुणपूर्ण सुख्यस्थी सृक्षः	प्रथपदिनसीरक्तेन संप्रदानपर्धम वै।
तदाम श्रीमधुमत् स्कायगंदलिश्चीयेत्॥	सुचामीकराथृषमाद्यां सुपेशा	तत्तवाचा गुभवना पृष्यगन्धादिभिस्ते ।।"
पुत्रवह चिसा प्रांग्तावगहिने तथा।	सबद्गीनविद्यासनीरां वर्षणाम् ।	इति पार्श्च उत्तर्खण्डे श्रीराधानकाएमीका
शाधर्मवाच नहामे नामायगंचन्यं वन् ॥	सुर्वभीम्मानां सुर्वमाङ्गधोनां	क्षनमाहास्त्रां नास १६२ खध्याय:॥
पुनयक्षेत्रहेत भद्रा रक्षेत्रकृतिक रहे	भने श्रीप्रियां मुक्तवन्त्री मगोद्याम् ॥१०॥	श्रीसदाधित खबाच।
स्व प्रयास्त्र सहस्ये भुजावर्गरचेरकोचित्। केश	ग्रान्थकी विवदासिको सुग्रह्वा ग्रायको सदा विस्तरी	"प्रश्रेमिक्यी पूजराई क्रस्तस्तु इति इति।
माराधादियसङ्गरी विशुगुरा क्रिया विद्या		হৰু ৰাজা ক্ষাৰ নাজাতাৰি গাছিল মান্ন
प्रयमी	सञ्जलकं विस्वितां वरततु 'पायोजने चा वराम्।	इसुकी रनजा च शुभरा शुसुकी तथा।
रैमाभा परिवादिनी भूम गुरध्यानां सुनेधा-	ध्याचित् क्षथापदारविन्दमधुपीं क्षणान्यरंगा-	वळवी चिक्तिसा चार्थन्रा च सुपाधका ॥
सराम् । वहनामरकेर्मनीम्रागुतनुं नियां जनसंखिनी	व्यापन् व्यापन्। दापण्यस्य व्यापन्यः	मधुरा इक्क्समला तथा मधुरभाविनी।
	संगीत मधुरंवरामविरतं मेथां मनोस्टारि-	विलाभिनी रसवनी तथा खञ्जनलीचना ।
विचे बीलिनां जुर्द्वायनं पानाव्यक्रिण्ड-	स्ति भवुर्वराभावरत गया सगरार-	मुख्या च्याकलिया रमदा रमसञ्जरी।
नाभू॥१॥ सामा ध्वासपरावनां वर्तनुं चासीकराञ्च-	रुच्छिरमञ्जाती नां तप्तचामीकरामां	वदा सुमञ्जरी भीला चन्त्रा चन्त्रप्रभावती । बसम्त्री मावती जाती चन्त्रपास्त्री सुक्षुन्तवाः
स्थानं स्थान्यव्यायायस्यतु चालाकराङ्ग	धिक्रकणस्थकस्त्री अञ्चलक्षे स्थानामः।	
मञ्जीरेमेपुरध्यतिंपरिलयजन्त्राननां सुखराम्।	तिलक्कुससुभागां चार्डसाङ्ग्री	रक्ता अमरतकोरा सुधीला च सुदेशिनी॥ आमनती सुधारुकी जिला च श्रीरतिष्यः।
मदलासर्गा सरीकान्यभी हुस्तांय्वेतार्ट्या	ुगरूचर्यस्वातवारामाभचेऽहम् ॥१२॥	मुकप्रिया सधुकरी सुवैधाः चान्छनोङ्गवा ॥
भाषत् श्रीनांगत्रस्थी सुविद्वतां चन्दावर्ती-	रवासक्षारदेसं जिनकुम्मक्चीमङ्गावग्य-	सुरलोण्डाभः हृत्या पारित्रानेष्रया श्वरा
स्कारम् ॥ ५ ॥	रूप-	यस्थरा रहमाता महिरा रास्यक्षयी ॥
काल्या काध्यतम्बिभा भुकालसा क्रवाब्दर	भंगां सङ्गीतविद्यास्मिषुग्रस्थिकौ लागमानाति-	मान्द्रगमनी तारावनी कुछवधारिश्री।
विभागी	विश्वास्।	केश्ररी सिच्छन्दाच लक्ष्याच्युतमाजिका ।
गानामृत्रवागञ्जलाच सदती भाई क्रिकी सन्दर	शारङ्गीयकामानां क्रयक्तिभन्न वृंबर्जना क्रमा-	मायायती को फिकी च को मलाङ्गी सुचन्द्रकी ।
राम्।	संबं	योब्यभाषिकी संख्वती च कुञ्जनास्त्री ।
भी-साविधितेन्द्रश्रे (तथकात्री भागी सधादा-	व हे पश्चा सुवेशां भ्रम्थरवस्तां विस्ती रङ्ग-	कपोतमाचिका जोपासुद्राच किंग्रुकसिया।
न्यान्यान्यान्यस्य । अस्याः व्यक्ताः ।	वस्त्रम्॥ १६॥	ह्लावती बुदुमा च क्सना च महालया ॥
वर्गी वागसमासिक (स्वासकः विकास से वे	भूधिरीक्षां स्टड्डच वादयन्तीं सहस्रेंहः।	विवोत्तमा च माविभी वक्षुणा प्रियवादिकाः।
वर्षास्त्रश्चिमास्त्रवास्थ्याभक्तः । गल्दः भागः	र्याच पस्त्रमण्य रस्प्रेसेन्यंत्रच्या । १३॥	सुताचन विभाग स्थाप स्थाप स्थाप
वै प्रणिस्क्रीं संबर	सक्। श्रीचा विका स्थानका यक्ताह	चवन्यती विचयती चैरसा ी
् म्(स्युक्तापुर अक्षा	बार्मावर्श	রব্য ব্যৱহার ক্রম্পর্যার ক্রী
ent m :		

पद्मिन्युदाच ।

वासुदेव खनाच ।

पश्चित्रवासः।

राषा रामाराचेति भी अवात सारवं क्रवते भरः . सर्वतीर्धेषु संस्कारान् सर्वविद्याप्रयत्नवान् ॥

शाधाराचिनि कुर्याच् राधाराधिति प्ययेन्।

इ{्राठा चाम्सम्बद्धातचः हतःविकःसिनीः ⊤ [दर्जी चारकण्डी विचित्रभ्या सुली घरा॥ द्याभन्दकलिया भुनन्दा नन्ददायिनी । डाची च समीगी नेलिलीना प्रियंवरा । प्रार्थाभा क्षामसेचा कक्षी मारुभद्विनी । चवमना रश्नमञ्जीका सङ्गतिक्षिकी। स्यम् सङ्गाना तथा पासनिचारियौ। श्चर्ति से पृथ्या स्वतात् भन्दावली ननः। म्ह्यादिभिः सम्यक्षकारंग च पूजकीः ॥ भा सधुरखरी विधुसुखी गासकेविद्या-म्हनाभूपिताङ्गमधुरी नातीस्मक्षीयलम्। बन्तसुवाहिनी बरतसुं चित्रास्यरं विश्वती क्षणापर विकाम स्थित्रका चन्द्रायकी मञ्जलाम् ॥ ।धाजकातियौ शुर्याक्सकतपूजनम्। हो न वैकापान् सळात् यत्रतः प्री-धासकापूर्वा सदोर्भष्टसपूर्वमम्। यकत: क्षयान कार्यो रासमधीक्षवे । निक्तं देवीयै । न कर्मधं करान्त्रम । श्रधीकल (नेनः घार्य समीव सर्वदा ॥ त प्रीयमास्त्राहीश राधालकामश्रीसमे । मित्रतान् सीलानस्थलाञ्च निमन्त्रयेत्। रागवर्षाक्षीयाम च तत्र प्रवेश्येत । । (दिभिर्माकोश्वन्दने सामिदिते: ॥ राधभीतस्तुभक्तांकांकच चार्चयेत्। राप्रयाहेच भक्तपेवाहिभिक्तचा । इसपूत्रायाः भाषां गामांश्व भीकवेत् । शान् बीहणास्य शास्त्रवीभक्तिनगरः। ोश्चेषक्षवात् सन्द्राः भी जसेत् पूजसेन्ह्याः। र्शन्त्रपुर्विमांस्टेशैक्यवादिशः ॥ वैभी ताक्ष्यी: समंत्रभ भाषी स्वयम् । व्यात् प्रधानेन राष्ट्राभक्तिपरायणः॥ गर सङ्गीत पिनाको परकोदकम्। ला पिनेन जाणीं: बाह्मस्वस्तिस्ताः॥ । विर्थं कृषेत्राधालकेति वा सार्न्। र्तमारीय क्यांबर्णाद्यंख्याम् । बक्षणापं पूराख स्त्रहकी चेनम्। प्रयक्ति गारीभिक्यं सदी: सह । न गरी भन्दा राधा जन्मास्मी सुमाम्। रबुधाः सर्वे राघाभक्तोशस्त भूनदे ॥ हरे राधां गोष्ठाद्रन्यां हिवानिश्च। । विभानेन शैक्षासम्ति तथा। वहालाघे राधालकास्त्रतिं सुहुः। सिवं अल्ला गरमानिक्ती भवन्। रकति कुर्मादशङ्गविधवीदिताम्। ा भुरूरी राधा भक्ता भन्नो स्टब्स्॥ ष्या नारी राष्ट्राभिक्तिपरावशा। **ध्यमे घाष: श्रीराधाक्तव्यच**्चिमी ॥

सर्वतृ क्षोत्रस्य विकासायका

प्रवोदाच सञ्जवको पदो सदैवृ ।

राधाराधिति यज्ञिष्ठा राधाराधित जल्लति । इन्हारक्ष्ये महासामा राधासक चरी भनेत्। अज्ञातां पृथियो धन्या सञ्च सन्दादनं पूरी। तत्र धच्या धती राक्षा क्षेत्राया सुविसत्तर्भे: 🛭 बचादीनां अञ्चाराधां हुरतः धवते सरः। ता राधिकां यो मजत ईवर्षेतं भन्नेमहि। तहालायं कुरुव्वेव चपस्र मन्त्रसम् । ध्यक्षतिश्रं मदासाम कुद राष्ट्रीत की भेनस् । दाधिति की सैनं क्षयंति क्षयोभ रुप्तयो जनः। नभराइटाह्मं, न शक्बेश्इंबर्ल्स् ग्रेबोठच मैं व च । न मङ्गान मधा निर्ह्णं न हिनाच सर्खती। कराचिन्नेव विभुक्ता धर्मनीर्धपलप्रदाः 🛊 सर्वतीर्थमयी राधा सर्वेश्वयंगयी युनः। कराणिदिसुखा लच्चीने भवेत् तरावये 🛚 सर्वासमे वसेत् क्षाधो राधया सप्ट नार्ट्। राधालकोति वस्टेरं तदैनद्वनसुत्तसम् । तद्गे हे इंडममधी: क्राचित चलेड्रि: ॥ रतदेव वष: श्रुवा गारदो स्रांगसत्तमः । प्रसन: पूजवासास गोष्ठारुखां वर्षा(६४म् 🛊 जन्माष्ट्रमीवतक्यां यः ऋर्णातीष्ट्र भएनवः। श्रीराधायाः सुखी मावौ धनी वर्वगुक्षान्वतः ॥ जगेरी भाषा श्रंबलः, गटेबाका कार्यस्यः। घक्ताची अभन घक्तमयांची अभन ध्रम् ॥ कामार्थी सभने कामं मोचार्थी मीवमाप्तु-चर्चदानन्य प्रस्यः का क्योद्विकाषः मुखीः विविक्षी च तथा विव्कामी यदा भक्तिमाप्तु-इति पञ्जी उपारसकी श्रीसराधितवारदसंवाई श्री**राधः चन्नारमीक्यममाचा**त्रे ३६६ अध्यायः । (वन्त्रमतेश्खा खन्पतादिषवर्वावि यथा;--काखायमुकाच । "साहरिव मचावाची मा भयं कृद पृक्षक। मयुरी गक्क लाक्षेति वद विद्विशेषिकाति ॥ क'न्छ अन्छ सहाबाही पश्चिमीसङ्गमाचर । पश्चिमी सम देवेश वजे राष्ट्रा मविद्यति। चान्याम् माहकादेव: यदा तस्यानुपारिका: । वासुदेव उवाच । प्रस् भातमीषाभाषे चतुवर्गशदाविति । ल्यां विमा परमेश्रानि । विद्यासिद्धिनै जायति ॥ पद्मिनी परमेश्वाचि ! भ्रामिन स्थाय शुन्दरि ।। अव्ययं सम देवेशिए । तहा भवति भागसम् ॥ इति श्रुवा वचकास्य वास्ट्वस्य तत्चकात्। काविराधीतदा ईवी यद्विकी परसंख्यता ॥ रक्तविद्वस्वाकारा पद्मगन्दसमन्दितः। क्ष्येय मोद्वयनी सा धर्खीमणसम्बद्धाः । सहस्रहाज्यानामाध्यकात्रश्चिता सटा । **ऐवी अवस्ती** रकाचरी महिलानि या रूप परमाचरा

का निवादासकः । चळः पशिन्ता प्रकृतिता वासुदेवी अष्टाजाहर्ष पूर्व विस्वयमात्रसः 💌 ट्रजंगच्ह सञ्चादार्की प्रीप्रंस्थि भगवन्। प्रमी खबा सह महानाही सुनाचार करीम्यहम् प्रदेश प्रश्चिति में वालयं कदा ते दर्शनं भवेत (क्षपया बद ईविधि ! जर्म किया करीन्य इयु। तवामे देवहवेषः सस जन्म भविष्यति।

को कुले साध्रे पीठ उनभा त्राष्टे धुनम् । दु:खं नास्ति राजाशाची सम संस्थे कृता ञ्चलाचारीययुक्ताधासामधीषध्रकच्याः। सालायौ तव देवेश चहा स्थास्त्रति पान्यथा। इत्युक्का पश्चिमी मातु सुन्दर्था दूरिकातवा॥ अन्तर्धानं ननो गचा भारायां सहसा स्थाह वासुदेवोशिव लांडका चीरास्त्रं प्रययी धुन्सः। ळ्ळाः काशीपूरं रच्यं सचापीतं हरासदम्। प्रययौ साथ्रं पीडं यद्मिनी परमेश्वरी। यच कालायनी दुर्गास हामाया स्वरूपिती। शास्त्राहोस्नैवियेष्ठे: पूजिता संस्तुता धदा। कालायकी महामाया यम्काजनसंख्यित(। यसुन(या जलं तच नाचान् कालीस्टर्पियो। वच्पचयुनं रन्वं शुक्तपीनं महाप्रभम्। रतां कथां तथा चित्रं चरितं धर्मनी चनम्। कारिकच्यास्थासपेशारिकयत्र कालायकी परा कालिन्दी काशिका माना जातां हिन काराध्याक्ते संदेशानि । देवविर्वस्तुना गरा । महसर्वपत्राताकेश्री साध्रमख्यम्। के प्रदर्भे सदिशानि । यतुष्ती सलतं स्थितम । मद्यसर्थ्य सर्वेश्वान । विद्यापीटं सनीक्षरम् । केश्यन्तं सरेग्राणि ! वर्णसाय्रस्थलसः। यत्र काळारकी माबा सहासायर शरकारी। व्रवं बच्चावनं देवि । जानाग्रस्तिसमन्त्रिमा श्रक्तिस्तु भरमेशानि । कलास्टपेश साचिगी। भाक्ति विकापरै जसान भाक्ति भावरत्यदर ।" इति वासुदेवरक्छो राधातको वष्टः पटल ॥ देश्वाचा । "क्रजं सत्वा सष्टादेन करोत् किंपश्चिते तना करुष का भवने वातु जाता का प्रद्विनी परा तत् चर्ळे परमेशाव विकार (दद प्राङ्गर । यदि नो कथाते देव विश्वचामि शहा तसुम्॥ ई भार खना था।

पश्चिमे प्रदासन् सा इक्सानुस्हे प्रियः। च्या विश्वको सदा देवी क्षणाखा प्रथमी विया ।

चिने मासि किते पद्धे नवस्यां पुष्यसंदुते । काखिन्दीजवकसोचि नान(पद्मशराष्ट्री। च्यविद्वाचीत्रक्षा प्रवासाय स्वाहिक सुपासिया १

खिक्योभूत्वः तदा पद्मास्थिता कनव्यमध्यतः। को तीकाश्र पित्र

व (नम्बर्

नगृष्टादिलम् । भूग प्रस्कासिनी ।

_{विभागतुष्} है विः कालिण्डीपारकैय च ।

है मासः की सिंदे भद्दे शीरं पायव शुन्दरि।।

क्ष द्धि कर्न देशि सब करा। भनाव्यक्षम् ॥

वतम्बादभनं तस्याः पश्चिम्याः कस्त्रीचियाः

समायसन् स्तर्भ ताखे पद्मिन्ये भगतन्दिनि ॥

सम्पापे मरमेशाचि । डिकीये व्यारे तहा॥

राधा

नीया बरीतटे यस्य र्ष्टस्यक्षणम्थली।

श्रीदासा पूर्वको स्नाता कनिष्ठान क्रमक्षरी ।

परमञ्चलकास्तुविताच विश्वासिका।

विचित्रा चम्यक्रचता रङ्गदेवी सुद्धिका।

सुङ्गदेशङ्कंखा च द्रव्यष्टी च समा मना ॥

_{म्(स्वर्} पञ्चष्टं रन्यं चतुर्व्योससन्धितम् ॥ कुर्मा द्यक्रीन देविशि । शिवसिङ्गापुजनम् । सन्दारक धनुः स्त्रीच दागीहृदयमन्दगी॥ डिस्नचोतिर्स्तरेशानि । सदसादितस्मिमम् । त जपेन परमाँ विद्यां कार्ली प्र**द्याश्वर**ीप**की स्**॥ हाविक्यं द्यिता विद्यं वक्तभा रुद्रधश्वकी । पूजर्वहिनिधेः पृथ्येर्गान्धेय सुमनोहरेः। तनज्ञान पर्नेत्राचि गाएथ्यान्तविनाभ्रक्तत्॥ सखाः खाताः सटा भद्राचारचन्द्रादशीमुखा इक्ताहुकी हासा च जालिन्हीतटमास्थित; । फलें अंचु विधेर्भेद्रे पूजरोत परग्रेश्वरीम् । गन्धकीरत कलाककी सुककी पिकककिका महा दखां सहाकाली मननं प्रकपनसुधी: ॥ मञ्जूबाच । कजावती रवोज्ञासा सुखदत्यस्य: स्टुना । बाविश्मीकारामाया पदा कालायनी परा। कास्वायिक सहासार सहायोगिक सी वार् या विश्वाक्षाक्षतागीतिमध्यन्यः सुखदा हरे ध्रुण पुत्त सचावाची ब्रजभागी सर्घीषर। दें हिं हिंस सहामाथे विद्यासिद्धिमनुसमाम् ॥ थाद्यक्यन्य युधिरं लाजसम्बद्धनक्त्रपि ॥ तिहोशित पुरुषश्चेत्र वरं वर्य साम्युतस्॥ सिहिच वास्विवस देशि आतर्गमोशस्तु ते। माश्चित्रवान सेंदा प्रेमनती कुरुसपेदला। त्वाविना मधानि: अल्दं निम्नलं सनतं सदा। ष्टकभात्रवाच । दिवाकी तें सन्जेतु सुगन्दान लिनी युमे ॥ प्रदीरसं हि हणस्य हणी चोतिसीयं बदा। धिक्षीरकं समतं देवि। त्यन्यमादान सुरैकरि।। सञ्ज्ञारङ्गवळाच्छी रजमस्य किस्रोदियो । हर्मग्राहरणाचामधियमा सुक्षी भवाष्य छन्। विका देवं परंत्रचा भ्रावस्टववरी हिन्स । पालित्थियतचे रित्यी हन्श्वाष्ट्रकारस्य ॥ तरप्रदाकासामाये अवध्यं नास्ति भृतते । चात्रक सहरकाये अच्चमः, कार्कं परा। श्विष्ठा गुणदळाला धन्यवैश्वरग्रेष्ट्रमः । श्राक्षन: चट्टप्राकारां कल्यानेकां घथच्छ मे ॥ रण प्राप्य सहस्तान । सननं प्रमेक्सीस् ॥ कामधा वामधा प्रयो सङ्कोभावविशेषभाकः। तच्छ्ला परमेशाचि । तदा काळायनी पराः। चैपूच्य पश्याभक्ता सच्छं चपुर हुकानसमृ। चवङ्गसञ्जरी राज्ञमञ्जरी गुळमञ्जरी। भेद्याभीर्या वाचा यहाच उत्तमानव ॥ वरं प्राप्ता महिक्यानि काल्यायन्याः समीपनः ॥ ञ्चभाज्ञस्य गुपसा सुप्रिया रतिसङ्गरी॥ शक्तमुख म्हिप्रानि । पौध्यनहर्म् दचः । कात्वायय्याचा। राजलेखा कलात्रेली श्रृष्टाद्याच्य नाशिकार भक्षाल दीयपश्चास्तुतुरार्घेल थिनुस्रि।॥ पश्चिमि प्रस्कुमदाक्यं प्रीशं साम्त्रानि केश्रवम्। नाक्षीसुखी विन्हसुखी ध्याद्धाः सन्धिविधा इतहि वदर्भ महा । सन मन्भा सुपुण्यति । दळ्ळा परमेशानि । तत्रीयान्तरधीयतः॥ क्ष्यक्क (सहस्रामच स्थामावा जगक्सयी । कान्यायनी मधामाया घटा हन्दावरेन्द्ररी। मुक्ताब्रतया ध्यानाः प्रयासना सङ्कार्य प्रदेशी प्रक्रेग्रानि । नक्षी डिगैसनीकरम् । टकमानु**शुना राजा** सखीगग्रहना महा k प्रतिपच्चतत्राक्षीका राधाच्च्यावर्की सुर्भ। इक्साहर्कतहासा स तर्चणाट्राच्याययाँ ॥ वर्डभागा चदा शामा यथा चन्द्रकला प्रियः !। बक्द हास्तु वर्षाः चन्ति कोटिसंखास्त्रोहशाः भाषा संस्थु विशास्त्राची विशासक टिशी हिनी। भवंक्ट हारवैक्षाठाः स्क्रचिक्तलोचना ॥ नयोरप्यभयोक्षेश्चे चर्चमाधुकंतोऽधिका। रत्नप्रदीपसाभाष्य रश्लपश्चिम् । चर्चाणद्वारसंयुक्ता मान्तान श्रीरिष धार्श्वान । श्रीराक्षा विषराष्ट्रती पुरागपुरविषयी। चनार सक्तं धोरं पद्मिशी परसुन्दरी॥ प्रसा हर्स तदा भारतः प्रदर्शे डिल्ममोष्टनम् । असमानगुर्वो इये। भूयों गोपेन्द्रनन्दन: ॥ त इष्ट्रा प्रक्रियाचि ! दिस्तर्थं प्रसंगना ॥ या राधा प्रमेश्यानि । पश्चिनी प्रमेश्वरी। यस्यः: प्रायापरार्ह्वानां प्रश्रहोद्दित्रस्याः। इक्ते क्षस्थातु डिब्बं ये विशीश्याच पुनः पुनः। पद्मस्य वनस्पश्चित्व सदा तिङ्गि कासिनी। श्रेष्ठा सा माहकादिम्बस्तम गोपेन्द्रगेष्ट्रिती ! गाराम्बद्धतं क्षित्रं सर्वेद्धाः तिमस्थितम् ॥ चयद्ति महिशानि । हट्टा चैपामस्त्रमास्। हबभाद्य: पिना यस्या ४४भातुविधी मद्दान । यागाच्योहिसीय छिल् भन्नजाच दियाभवन्। द्यालानः सङ्ग्राकारां राधामकां सम्चने शाः॥ रक्षमर्भा चित्री खाताचन नी की तिताच्या तबापखनस्थानस्थं पाइनी अमासीस्थिनीम्। या भातुकविमा राघा एक भारु एई चदा। उपास्ती जगता चसुमेगवान पद्मवान्ययः,। रत्तिव्यावताकारां सर्वायां साव्यवधिनीम् । व्ययोगिमकावा यातु पश्चिमी सा प्रराक्षरा 🛭 जाधः: खाःशिष्टनंशर्वे कात्यःवच्या स्टब्स्स तौड्या पर्ने शाचि सक्षा विखाय गता ह क्षत्रिमा या सदेशानि । तथाम्स चरितं पौर्णमाधी भगवती चर्चबीभाग्यवर्हिणी। की भिदीयास। पितासको सक्षीमानुकिन्ह्रकी सामको सन् ॥ है सात: पश्चिमीराजे सामं संसर संसर। इक्भातुकी दाक्षा स तस्या वैवादिकी कियान्॥ शातामहीपिवामस्त्री सखरामीसरामिष्र। ववस्तु परसेक्सरिन । लङ्ग्पं न्यन्द्र शास्त्रिये। ॥ कारवासास यत्रेन एक्षत्रेषे तु सुन्दरि ।) र्वभाव: खभावच भावच भातर: पितु । षक्ष सहसा हेदी सामान्ये स्टब्सास्थिता। तस्वास्त चीमयं वर्ण सावधानावधार्य ! भवकी सिंभे हाकी सिं; की सिंध प्रक्र भारत । शगसुकी सिंदा सेवी स्टपन्तसा खलीक्यन्। ऋ मुरस्त्र इकस्थापि वैर्ग परम मुन्दरम्। खचा को तिसती भादभी द्वसूत्रा पिष्ठव्यका ॥ रिंद्रकी क्रमामाकारा रक्तविद्यान्समप्रभा ॥ श्वज्ञम् जटिला खाता प्रतिकाखोऽतिसक्षः। पिछचस्पतिः भाष्यो मारुवस्पतिः सप्तः। कियोगाया भगान्दा क्वांटलावाची दैवरी दुर्भाशासिक्षः। सालुकी मेनकामेना पत्नी धानी मुध्याकी व

पुरावन्ती विभावाः सीमाव्यमणिकचाते । प्रियसम्बः कुरङ्गाची सम्बन्धी भागवुग्रहसः । चिकार नाम तस्यास्त भाषुः की सिंदयान्यितः। कार्श्वी काखन विचाहि गृप्री विचगीपुरी। माजती चन्द्रजातिका माध्यामस्यासमा 🛊 रक्तवियुन्पभां देवी धरो यसात् श्राचिस्तितः। मशुक्तरबनावहा धयोः सिञ्जितसाधुरी ॥ विकाल काभिका नाम सम्बंदीके सुद्धीय है। सञ्ज्ञेवा ग्राभिकता समस्या मधुमेन्द्रणा । वासी मेशासरं नाम क्षास्तिन्द्विमं सदा। जनजा कामजनिका काक्तचूड़ा बराङ्ग वा । ईश्वर जवाचा। हिने दिने वर्त्तमाना द्वासाध्यके पिने चर प्रियम् ॥ सध्री च चिका प्रसस्भारी चाद द्वप्रिंगस्थाभ शुप्राची इमचरको एमको कष्टपेसक्ट्री सद्यविधी पाटा सुकाटिकः । च चकार ह विक्रांत्रपटि क्यांस के रेप ज काळ के न सेनी काश्चिम पास कहाता। ৰভাৰী বাছলিকাইছিল গাঁ

[तखकं आरमाहाच्छं इरोहरिमगोहरः ।

रीचनी राजताच्छी ष्टाव्युक्तप्रभावरी।

द्भवं इष्ट्राप्रतिकाशंयद्गमः सदनाशिक्षन्॥

खामनाकाखप्रयायः श्वनु इशिरोमणिः ।

कादा सधुमती वासम्ती कल भाषिकी।

(चन्द्रावनेषार्थाः प्रायः सारूष्यमस्मनाः।

सरबस्तुकस्तरी सनोक्तामणिसञ्जरी ॥

रा चन्द्रवधनी कौसुदी सुद्तिरदय:।

हिलोप्यक्षेमसीन्द्यंभरभूषिनाः ।

गाहिसतास्त्रम्या विद्याराधं कला दव ।

तस्य: प्रकीर्नेत्रने प्रेयस्य: परमाञ्जूना:।

[वर्तीच मद्या च छासा सेका च सदिका।

िच्चाच्यास्थलीं पालिका सन्द्रमालिका।

ना विस्ता नीजा स्वराची सनोहसा।

लता नया मञ्जनस्थियी मञ्जेखना।

ा क्रीरवी पारी भारत्वाची निमारका।

ो कृतुमा ऋषा सारङ्गी प्रविकास्ति ॥

वली वकोराची भारती कामिनीति च।

य्यानि प्रतप्र; क्यातात्वनानि सुभुवाम ।

ाख्यासतुक्रयितः धर्षयुचे वराङ्गनाः ॥

स्त् तपु व्येषु काल्ताः सर्वगुकोत्तनाः। चन्द्रापली भद्रा स्यामला पालिकास्यः॥

तिकाश सा खाता मधुमारी विधेषतः।

िचनब्द्यांवे सुद्धापची सुचिस्ति ॥

राधा मरियानी खर्य प्रकृतिमस्तिनी।

रिमे सहिए। निस्थं हका: युद्धिसते।

वातुदेवच्या सन्त्रसिङ्केश्तुकार्यम्॥

य सापना कील विकार (दव देखर)

श्रित्य देवेश हुन्दावनविज्ञासिनी।

ईबर खनाच।

ग पश्चिमी राघा संदा प्रश्वन स्थिता॥

मालर विका चाह्यतुर्धा सम्बंसा।

ास्ते सर्देशारिन एतद्गुद्धां वद प्रश्नो । 🕸 "

ामुद्देवर इस्ब्रे राधासकी सप्तम: घटना:॥

त्था व्यास्तावाचि । पश्चिमी विक्षुवस्त्रमा ।

ाया जगञ्जाची चित्रा परकेश्वरी ॥

दूनी मदिशानि पश्चिमी पश्चमिकती।

ब्भक्ता सुपश्चिमी तस्य वसमा ॥

गोक्तरिशागि रुप्भक्तिः सुचिक्ति।

च गता देवी पश्चिती गन्मभाविनी॥

इ.समस्त्रिख यभुनावकमध्यतः ।

ख्या स**ह**। सन्तं धन्ति विर्मेने वने ।

बन्द्राधनी श्रधा एकभानुस्है स्थिता।

ा चित्रिया भोला चन्द्रातु पद्मिनी तथा।

नासचित्रानि वराकार्योचिकाकथा।

यद्शुणं देवि एद्मिनी समयेष्याचे ।

। पद्मिती खर्ड नात्यचा परमेश्वरि॥

न परमेग्रामि चन्द्रस्थे अचिक्ति 🛭

७ पद्धं श्रात्वा षश्चिनी यश्चमाश्चिता।

सुद्देवर इ.स.

र अद्वेद्धरांच प्रांत्रनी चढ्रपारिकी।"

चडभ मटका।

पुक्तनपार्य (इ.स.सम्पर्ध समर्च्या सा

देखवाच ।

पती गुवावती सुमुखो के जिसक्करी।

वर्षाकाली कपूर्तलल साद्यः।

यदास्ति सयि कारण्यं यद्यक्ति सयि ते दथा।

यहबन स्वया ध्रादितंतनुमर्चे से युतंप्रभी।

गुद्धात् गुद्धतरं यत्तु यत्ते सनसि काणिते ९

ल्या काहिनं यन् यस्ने कक्षीकदाचन ।

ल्क्सांक यय देवेश सङ्कंग (स चीत्तमम् ॥

श्रीराधाया सहादेशा गोष्या भक्तिप्रसाधनम् ।

प्रश्वायक्ष कर्जी इस्त्रीं साक्ष्यं सोपील सामना।

"देवदेव जगनाथ मसागुयहकारकः।

च्यतिमीम्यानिमोद्धा च ग्रतिरिधा ग्रनिषटा ।

जिनेन्द्रिया युद्धसत्त्वा कुलीना ञ्चलदीपिका॥

दीपप्रिया दीपदात्री विभन्ता विभन्नीह्ना।

सालिनी।

जनिया-भगतां घाजी चाजानन् प्रदाविकी ह

राधा

शोकुलाकारीहा च योगावन्दकरी तथा। वेगु बाद्या वेगु रतिवेगु वाद्यपरायणाः। गोप। लस्य प्रियर मौन्या रच्या मौन्यज्ञाली हवा।

मीक्षेणवन्दा मीक्षीया भीक्षीयमणर्मिवता। ल जिलाच विभ्रोकाच विभ्रासनाचित्र

कान्तरिवासिनी कथास्थियाचन्द्रप्रियासिति ॥ खन्नरा द्,व्हर्की वृ;खकर्षी कुलीहवा। प्रतिनं स्रीर्थृतिर्लका नान्तिः पुष्टिः स्ट्रति

चीरोल्प्राधिनी देवी देवास्क्रिलमाई जी। वैणावीच सकालक्ष्मी: कुशपुत्रसाक्षमाप्रसा

संख्याँ समेहियाकां सावित्री वेदगामिकी। वैदानीता विद्यालस्या विद्यालस्यासधिया॥ निर्वान जर्ने: पुत्रवा निर्वालीका दिरास्था। एकाङ्गी मर्जगा सेवा तिली: यक्नी सरस्रती।

रामप्रया रामग्रमा रामाधिकाऋद्वता । र्धिका र्विकानन्दा खर्य राधिकरी परा। रासमञ्जसथस्या रासमञ्जयोभिनाः रावसक्षक्षेत्रा च रामकौडामनी इरा । पुरुष्टीनाचानिया पुरुष्टीकाचानिति। पुळरीकाचसेयाच पुळरीकाच बक्रमा॥

सर्वजीवेश्वरी सर्वजीववस्या परावृपरा। प्रकृतिः भ्राम्भृतान्तः। च महाभिष्यमगी हरा। च्चृत् यिवासः इयानित्राध्यान्तिः **च**म विशुब्दपा गोपपकी भारती सिह्नवोगिनी।

भक्तकस्पद्मानीता तथातीतगुरा तथा । भगेरे विकास देवी च क्रमाप्रेमपरायगर। विरायधा सौम्यदाची तथा महनमोष्टिगी। एकानंशा शिवा जिसा दुर्मा दुर्मातमाश्रिनी। र्श्वरी सर्वयन्ता च गोपनीवा शुभक्तरी। पाणिनौ सर्वभूतानां तथा आमाजुङारिखीः सद्योमुक्तिप्रदा देवी विष्मारा गरात्परा ।

कामनहीं संघा

सिवदिक् काकिकी वश्वकवण

श्चुक्तपा सिचक्तपा निवाही निवामिनिर्धे। स्थानदार्भी भधा धाची सञ्चालच्यी: स्वयप्रभा। सिन्धुप्रकारका का वता जी द्वारका दासिकी तथा। वृद्धि, स्थिति: स्थागरूपा नकंकार्यकार्यमा भक्तप्रिया भक्तप्रस्था भक्तानन्दग्रदायिगौ ।

व (नवकी रेपसी

हिमानवसुना रक्ती पार्वती भिरिषा मती।

दचनवा देवसाता सन्दक्षणा हरेसातु ॥ हन्दार्यप्रधिया हन्दा हन्दावनविन्यासिनी। विश्वासिनी वैद्यामी च ब्रक्तकोकप्रसिष्टिना ।

तदा विश्वते ऋषाणि इत्वित्विश्वधाधिनौ ॥

सप्तादेवस्याभः : ऋगु हेवि ! विचित्रार्था कयां पापहरां चिनि जच्मानि कर्मशस्यि नस्यानृनं प्र**रुपार**्।॥ यदा ऋस्थिरिचानि कुन्ते कार्थशीरवान्।

तस्या गोणीलभावस्य कार्यं गदितं पुरा। इरावीं प्रमु ईवेश्रि । नावां चैव सम्बन्धा अचाया कथिनं नेध नजीव्यपि करा**चन** ।

त्तव को हान् प्रवच्यामि अत्या घार्थे सुसुद्धाः। सम प्रायसमा विद्याभावतं से खड्तिं ग्रुस्। इत्युख्य मिर्जिनि मिर्लिप्टब्य च यथासति॥

यस्य: प्रसादात् ऋषास्तु गोलीकेप: पर: व्यखा नामग्रहसंख ऋषिनंतर एवं च ॥ देवी राघा परा प्रीक्ता चतुः वर्श्वर्यप्रसाधिनी ।

श्रीराधा राधिका खमाब्हाभा खमार्च प्रता 🕯 ल्लावनेश्वरी खळाप्रिया सहनसी दिनी। श्रीमती क्षयावाका चक्कणावच्दपदायिकी । धप्रस्तिनी यश्रीभग्या वश्रीदानस्वस्ता। हासीहर प्रिया गोपी गोपानम्बन्धी तथा। भ्रमाङ्गवासिनी सुद्या प्रतिकाल्या प्रतिप्रिया।

प्रधाना गोषिका गोपकन्या चैलोकासुन्दशी ॥ त्रस्वनविष्टार्थे च विस्कृष्णितसुखास्त्रस्य । गोपकुत्वानन्दकर्त्री गोकुल (नन्द्रायिनी 🛚 भतिपदा भीतमस्य व्याधनागमनधिया । विष्णुप्रिया विष्णुक्तान्ता विष्णीरञ्जनिवाधिनी । यधीदावस्पत्री च यशीदावन्दगेष्टिनी। कामारिकाला कामेग्री कामनालसवियसा !

चयपदा चया जीवा जीवानस्प्रदाधियी। वर्षोदानन्दपती च त्रवसातुसुता शिवा। मकाश्यक्ता गवाश्यका गर्वा गतिरकुत्तमा ! काचनामा प्रमानी नाचनाङ्गद्यारिकी प

चामोकाभीकर्ष्ट्रनाविभोकाभोक्ष्माभिनी। शायको वेदमाता च वेदानीता विद्वतमा ॥ नीतिश्रास्त्राप्या नीतिगंतिकीतिकारिया हता।

षेद्धियः वेदगर्भा धेदभागरेपवर्ह्वि ॥ वैदमस्या वैदएरा विभिज्ञक्षकोण्ड्यलाः नयो वृज्यवप्रदा निवा तथेवीक व्यवगा विका। नन्द्रिया नन्दसुता राधानन्दप्रहा ग्रुमा।

सुमाको विसवाको च विवा भवनी

ζδζ गधा राघा वरिपूर्को पूक्तरात्य इस्पत्ती असि रविकास रविद्रीत शतिकक्षा रविद्राहा _{बार}मानुक्रक्रमाचनक् कप्रशाली ै॥ व्रक्षास्त्रभाग्डमध्यम्गा व्रशाग्डभाग्डरूपियी। प्रकृष्यदा हरेर्जाया जामास्वक्षवन्दिता। धास्त्रहभारतमधान्या तथाग्रयश्यानियो॥ वक्ता वक्तामोद्ध(विधी यसुना घटा ॥ भारत्यास्य अस्ति क्षेत्र क्षेत्र क्षेत्र क्षेत्र व्याप्त विजया चयपञ्जी चयमञाच्चीमभिद्विनी। भस्तिधाप्रिया कन्यम्बन्धाः निमन्तरा । वक्षेत्रकरी वक्रकाम वक्षदी समही सिना॥ हारभून स्थिरा गौरो गौराक्षी प्रशिष्टिसरा। व्ययराजिता जाकाषा जगहाये वरी सर्तिः। चीत्रास्यकवर्गाभा प्रशिकोटिनसपमा॥ खेणरी खेचरसुना खेचरलप्रदाविनी ॥ माजनीमाख्यभूगादश माजनीमाळ्यशक्रिकी। विकासमास्याच्याच विकासावनतत्त्वरा। क्षणस्ता कृषाकाना ह्नावन निल्लाभनी॥ चन्द्रकोटिसुमाचा च चन्द्राननमनोत्त्रम् ॥ हमख्यधिश्राष्ट्रदेवी समाराजीवधारहा। सर्वसंचा भ्रिवा स्रेमा तथा स्रेमङ्करी वदः। सारहा द्वारहा गीपनिस्ती सर्वसिद्धिता॥ यादवेन्द्रवधः, ग्रेका ग्रिनभक्ता ग्रिवास्थिता ॥ श्रतीत्रतमना गौरी पराच्यक्यारिकी । केवला विष्कृता कृत्या भन्नाभीमा भयपूर्य। क्षत्र वार्षेत्र में पूर्णा सारुण प्राणियधारिको ॥ चीमःतरूपा जैसती जिता मिजयमीदिशी । साधवी माधवसनी पारिकी प्रयासन्त्रभा। भीषासदनित्तानङ्गा कुलजेल्दनिवासिनीः। भागामार्भयकासहासहासहासहायदा॥ जवन्ती यसुनाङ्गी च धसुनानोधकारिखी ॥ श्रीप्रभाषीप्रशासीला श्रीनिशासास्त्रनिष्याः। क जिक्त सामभङ्गाचा क जिक्त ज्यायणाध्यानी । श्रीरूपा श्रीहरा श्रीरा श्रीतामा श्रीवक्षणियो ॥ कलिकलामन्ह्याच किलानव्हक्षरी कृपा 🛊 बीहासानन्दराची च योटामेणर्यन्तमा । श्रापारती कुलदर्भी जलासाफलवासिनी। बीजितस्या श्रीमधीशा श्रीम्बन्दपाश्चितः श्रुति: 🖟 ज्ञासदेनी वासभागा शोविन्द्रशिवकारि**सी।** बौक्रियास्ट्रिको भीना याजवाभवदाशिता। नमेन्द्रकत्या योगेष्ट्री थीचिनी बीशक्तिकी। बीराधा बीमति: येषा येषकपा मुनिपिया ॥ योगमिता रिष्टुक्टपा सिहुक्तेवानवासिनी । योगमा योगमाला च वांशालीला वृत्ताप्रया । चीचाधिष्ठात्ररूपाच चीचार्तीता क्षत्रपदा। देशवानव्दाची न क्षेत्रवानव्दवायिती। श्रीतिया योगमन्या याजिनीकगर्याहरू। क्ष के सब्द के समर्थाता के जो मी के भवदिया। चगञ्जसमङ्ख्या दण्डमीकमुगीएमा । भीलास्वमध्यसाधारी धेर्ल्यन्ह्या प्रहा छति: ॥ रास्त्रीडाकरी रासवाधिमी राससुद्धरी 🛭 र्यासंचामनस्था च रत्रकृष्टमस्थिता। गोञ्जलान्वितदेष्टाच गोबुक्कसपदायिनी। र्वातकुर्वेषुका मध्यालाध्या परा॥ खन्द्रभानी बारही नारहकुलसकता। प्रकेलसार छाराह्या प्रक्रमाला विस्धिता। र्ताथक्षकपूर्मस्वायस्थाचिता । इन्गोलस्याभिनास्स्याच्यद्वा प्राप्ता शृचिः ॥ मुख्या मुख्यपदा मुख्यस्या मुख्यपदायिनी 🛭

भाराधकी ऋषा राधा क्रमा क्रमासयी। भारत्या करणाकर्षी शोकर्णानामकामा । सक्षिणी कौलिनी चैत्रवासिनी च जगव्ययो। विद्या कृष्टिला नीला नीलालग्घरा श्रभर । निवामिनी रूपवती बुवती समापीवरी। विभावरी विश्वती संबटा कृटिनाखका। नारायमप्रिया ग्रीका सक्तमीपरिमोहिता। इक्षातमी हिना प्रानराश्चिनम्बर्गीतिका । नदौना नवनारी च मारङ्गपलश्रीभिना। हिमी देससुछी चन्द्रसखी ग्राग्रिसीभवा । चाईचन्द्राधरा चन्द्रवसभा रोच्छिको तिसिः। विभिद्धितकुकामीद्मस्यरूप्टपाङ्गचार्या ॥ कार्यी धर्चभूतामां कार्यातीसा विश्रोरिकी। क्षिप्रोह्दसमा कंप्रकारिका कामकारिका। कामेण्यदी कामकचः। काल्लिस्टीकुलदीपिकाः। भू जिन्हमन्यातीस्यासिनी तीरमेष्ट्रिनो ॥ कार्करीयानपरा कुसमाभीद्धारिखी। कु भुदा कु मुद्दा सन्दा क ग्रोभी कामवस्त्रभा ॥ नकारी वेजयनी च भिनदाड़िनकापियी। 'वस्तपृक्षिया उपरायश विक्रोपमसानी। विका अन्या विभववद्गियनम्यानिवासिनी **दयकार(का सुध्योद्यो**व हमती छोषका कैंग्व नार्यकी। चतुर्भुचा वक्सभा च द्विसच औरविसका

थिरामञ्जूष्मा दिमपिङ्गला हेममखला । भागडी रताल भनगा जैवलीं भीवरी सकी ॥ शक्देवस्थातीला शुक्दंवस्थामखी। विक्लोत्क क्रियो क्रीया की वियाम रक्षारिकी ४ को बावरी को धरूपा अगदत्य सिकारिका। ख कि स्थितिक री कंडारिकी मं डारकारिकी नैश्रश्रीवालधानी च चल्रगाचा सकोमलाः एञ्चाङ्गरामन्द्रामा विन्द्यानिपरिवासिमी॥ विश्वालया ग्रामसखी सखी भंसार्यांगरी भूता भविष्या भवा च भवगाचा भवा।तशा भवनाग्रान्तकारिग्याकाश्चरपा सुदेशिकी। रतिरङ्गपरितामा रतिवेशा रिनिचिया ॥ वेज विजिक्त ने जिल्लामा भी बक्त मध्य स्था। सुक्ति देतुमी सिदिनुका दृती कथा थर दासा । विद्याक्षनेचा देशाक्षी विद्याक्षक्षकस्मानाः। विश्वाख्याच्याया च विश्वाख्यक्रीर्ति ॥ भक्तकीला भक्तिगतिभैक्तिवध्याभवकाता । वामाङ्गन्धारियो विष्णोः श्रिवमश्चिसुखा-বৈশা খ विश्विताविश्विता सीष्राचा च गणतीविता। ष्ट्रयास्त्रा हरसम् तर गणमाना सुरेश्वरी॥ दु:खच्की हु:खच्या सेवितिधितसम्बंदा। सन्बीक्षानुदिधाची च भूलक्षेत्रविगाणिमी । जवज्ञा पान्डवस्त्री सञ्जीमध्यविकासिनी । यान्यतीता तथा तथा गमनातीतिमिरा। सर्वाद्रसन्दरी गङ्गा गङ्गाजनसयी तथा। अञ्चीरता पूतमाचा प्रविचक्त अदीपिका ॥ षविषयुखभीनाध्या पविचानन्द्राधिमी। पवित्रगुकसीमाद्या पवित्रकुलपाविका ॥ ग्रातिश्व। गीतकुश्ला दशुलेन्द्रणिवारिखी । निक्रिक्शनी नेवांकी चेतुग्रसाममोसरा ॥ प्रवेताधिनियासा च निवासकुश्रमा नया: सद्भागसमैत्रुपाला सद्भासे प्रसदा शुभा । भ्रायन्त्रसुखी ग्रामहारा चैचनिवासिनी

राधा

चारपच्छासाक्षकः । च नीतिन्रणच्याः

प्रमिष्या प्रेमक्त्या प्रेमानस्वर्ज्जिकी।

प्रेमद्दर प्रेमदाची प्रेमप्रक्रिमयी तथा।

प्रमार्थदायिनी पर्ञम्येता नित्यतरङ्गिणी।

ष्टावभावान्त्रिता शैदा रुदानन्द्रपकाश्चिती।

कपिना ऋकता केश्रपाश्यसवर्द्धिनो धटी॥

कुटीरवानिनी धच्चा धन्त्रकेशा जनोदरी।

विचास्त्रोत्तरा वचार्खणिकी भवभाविनी ॥

संसारवाशिनी भीवा भीवानन्दप्रदायिनी !

शिशिया हिसरामात्मा नेप्रक्रपाविसन्दरी।

द्वाल्वितः इषाधारा द्वारूपा सुर्वेविपी।

सनोरसा वेगवती वेगाच्या वेदवादिनी।

किश्रोरसङ्घसंसर्गागौरचच्चानना असा।

क का धिनायन इता क का ना चा धिरोस्थिते ॥

ज्ञाला ने सवती धन्या कथा प्रेसतर क्रिकी।

तचा

वजेन्द्रसासिको द्वासम

कारिको पौर्णमानः ४ असायन्या स्थागद्याः गोषिन्दराज्यक्ष्यांत्रं भोतिन्दराज्यक्तिया ॥ गानिकापितिकिका च गौर्याजनकणान्त्रिता। वैक्रुग्डन (थर) द्विभी सो (विश्वयक्ता स्थास) । गोपिक इंबर्दवाहार तथा वैकृष्ट सुन्द्री। भागना का नैत्वती शीता सध्वी प्रतिक्षता ॥ व्यवपूर्णा भदागस्त्रकृतः कैवन्त्रसन्दरी। वैक्लाटाधिनी श्रेष्टा रोपीनाष्ट्रसमी इरा ॥ मीपीमाधेश्वरी चर्छा शायका गयमान्विता। नायका नाधकप्रीता नायकानन्दरङ्गिको । श्रा प्रेयवर्ती प्रवस्ता चेव जाक्स्यी। गागाकपालिका साथा नन्द्वाया तथा परा । क्रमारी योवनानन्दी पुबर्ता सीपसुन्दरी। गोपमाता जानकी अजनकारम्बकारिसी 🛭 नेबासवासिकी इस्सा इत्संघनतत्त्वता। हरेचरी राभरता रामगामेखनी गमा। माभवा चित्रकेखा च राधा सुदनसीर्वहरी। सुगोधाः गोपवन्तितः शोवरण्डवप्रायुभा ॥ चामन्दपूर्वा माचेगी मत्त्रशाचस्ता चती। वीयारी मारधिकी च ाराची नवदुर्तिका । चा मोदा बारो सुवधसुन्दरी रेपन्यपर राचा एकक्या सनोपना ।

राषा रास्त्री विश्वास्त्रा च सुत्रस्त्रा सुद्रकृतिभी ॥ पिया प्राथक्तिया प्राथकः (प्रयूप्रधाकता । ीमा अकारता स्थातीयसम्बद्धाः। रस्वती लाग्यस्ता भक्तप्रवाता ।. सिप्रमिमका हरिसक्तिप्रवाधिनी ॥ रूपा चैतन्यप्रिया चैतन्यक्ष्मिणी। मा श्रियमो इस सम्बद्धी है। जली दर्शी॥ री सम्रादर्भकान्तार्फणनवासिनी : वर्नी चन्द्रकेशी चन्द्रशैसत्र हिन्ही॥ ख्तारूपा च समद्रजनगरिका । प्रारमा निदा छक्षा प्रेमस्यास्त्रिका॥ भग्रहामसन्द⁴ की दशकतुन्छ दि:। ा नागरी वास्तु गगरानस्टकारिखी ॥ लिइनपरा नगराञ्चनसङ्गला। चा चैसनती प्रवाहक्यतर क्रियो ॥ इनसिद्धान्नी विजयाध्यविकासिका। मोदजनशी मेखना मोदशाहिसी ॥ दिश्माक्षी रक्षभवसम्बर्गा ॥ मा चिका तथाप्राया प्राक्षिकी चर्हा । सयवती सेवशानन्ददायिकाः। निर्जगर्देपा विचित्रसिक्षप्रया। मणकाका च राधाराधनकपिकी। गामिनी लखप्रायसकेव्यदाविनी॥ गार विर्ताल खाम सम्बद्धिकी। याचकानस्कारिको याचको अक्खला॥ मभूवाद्याः बन्दवृक्ता अपापमा । । धरा येथे प्रव्दत्ति प्रकाशिकी । इसक्या च चीची नाका विश्वारका ॥ न्द्रज्ञीं च शास्त्राम्दरिश्रार्हा । पश्चिम्याणा पश्चितानव्यकादिकी। मिलाची च तथा खिलिशिवोदिशी । हर्रमञ्जातमा विद्यासम्बद्धाः। शीलिन मनी विष्ठत्येमविवर्लिमी॥ गादरूपा च गादिकद्विशारिकी। विश्विता श्रुचक्टमा पाटपवासिनी ॥ वत्यक्षे च रचगाचारिकी खरा। चात्रवातली श्रिकाष्ट्रविषयाचिनी॥ रह संसर्गभङ्गरीयविनाशि वी । हर्पनावएया कन्द्रपेकोटिसुन्दरी ॥ दिजनगौ कासबी जप्रहासिकी। अदिगोदा च कामग्राक्तप्रकाशिनी । श्चिका कामिनाविसाद्यक्षिहिसा। यासिनीनागवद्वा धासिनीकरी। ष्ट्रयोगस्तिदानी हिर्ग्यदाः। सिनी देवी सीमाधामखाङ्गदा॥ गुरार गौरवा गुवातीला मलप्रहा।

आर्थिः नामस्या बीचानौतुसक्तिकीः

श्वास्था च विद्याविश्वास्तर्भाषि॥

नवेत्राजनाधिनी भार्यान्वता ॥

नोभास्त्रस्या प्रास्त्रीमहान्त-

ा च सर्ला सीतामावग्यगङ्गा।

प्रारकात्राच्या होता च कवि विवयसकारा . ष्टरिप्राक्षा प्रदेशांका शिवप्राक्षा शिवासिका । गरकार्र्यसंख्या गरकार्यं नगामिन। गरेश्वरी बरातीना भरसेवा(दराङ्गना ॥ षधी हानन्दिनीक्री सा यग्नी दाक्री खना सिनी । यशोदानन्दनप्राखा यशोदायन्दनार्थनः । वहाना कोवला काला करवार्यवरूपिकी। भागिकव्यीर्मेसिकच्यीद्रीयनी प्रगडविद्या ॥ तथा चैनमञ्जी भौमी भीमा भेमी भयानका। दिजगको हिनी की छ। धासासकतरा तथा। णनार्थिती पानपाचा पानपानव्हदाथिनी। दुग्धसन्यनकर्माद्याः रुधिमन्धननगराः ॥ एशियाखार्थिनी खळाळी थिनी नन्दना हुना । ष्ट्रनिक्षातकन्त्रायसगापारकौसका । विचित्रक्षमेकी विशाष्ट्राध्यभः वस्तराहाः बोबाङ्गावंडिता च छवामङाधिनी खया॥ राममन्ता रास्त्रस्तरस्यामन्त्रासम्। हरिहा हरियाक्त्या हरावर्षितवेशसा । मिर्बेतम्या च निश्चेता तथा दाक्छदिविका। स्वतन्त्र खसा चैत्र क्रथामाधासिकेशिनी । श्रीदामस्य ससी दासदासिनी दासदादिनी। मक्षिकोज्ञाधिनी बेग्री इरिस्चरधार्यो । इरिसानिश्रहाची च उदिसीत्कसङ्गता। दृरियदा दृरियामा यसनाजनवासिनी ॥ नगः प्रदा जिलायां च चतुरा चातुरीसभी। विमया वमका च शैदक्षा वशीद्रश्चिती । क्षणकामा रूग्यमता रुगामध्यप्राचिनी। क्रकार्यवाधना लक्षारासियी भाविनी तथा। क्रव्याण्ड्रेड्ना भक्ता भक्ताभक्तसुमितिहा। श्रीक्रमार हिना विरुक्ति हरें: विया। सवरा सधुराराजग्रेह्यस्वस्थाजना । श्रीहणभावनामीदा त्रखोम्बादविधायिनी ह क्षमार्थं क्षमस कृष्णमार वसीधरा भूभा । खनके वरपूर्याच अवेरे घरवक्षभा॥ धनधान्यविश्वाची च जया कामा ह्या ह्यी। प्रथमा प्रथमेश्री च प्रथमार्थम्बरूपिगी ॥ वस्त्रिकासिवाहीशस्त्रिकारिको सेविविश्विपा। राजनीनामित्री भूतप्रेतप्राखविनाभिनी ॥ मक्तेषितहाँकी च नती साध्वी अरखनी। पालवता प्रतियाचा प्रतिवाकातिनी(दनी ॥ व्यक्तियस्थिनी स्वयवासिनी कवारक्षिणी॥ इत्येतन् कथियं देवि । राधानामधास्यकम् । ष: परेषु पात्रवेदापि तक्षा तुव्यति साधव: ॥ नि तस्य यसनाभिना नदीकि: सर्वतः प्रिणे। कुरुचैवारितीर्धेन धस्य तुरी जनाईन: ॥ भीत्रसास्य प्रसादेश किंग सिद्धानि भूतते ॥ बासमां वसवसैसी समियो चार्तीपति:। वैष्यो गिषिणतिम्यात् शृहो सुर्चेत अस्मतः ॥ वचा स्वाधानिस्त्वारीन्यतिषापतः। वदी गुचित देविष् ! सर्व सर्व न संप्रद: ॥ राषामाध्यक्षसञ्ज्ञ सभावं वाद्यि भूतवे चर्गे गायम मावाचे विरौ नः जववीक्रमिया।

न.त. पर जम श्लीन होय नातः पर परस रकारम्यां युचिर्भूषा यः परीत सुस्यादन वस्य सर्वार्थमितिः सान् प्रस्वादा सुविभने हादभ्यां पीर्कमास्त्रा वा तलकी सम्रिक्षे (प्रवा यः पर्वेत ऋगुवाहापि तस्य तत्त्व प्रतः च्यत्वभेधं राजस्ट वार्चमात्यं तथाविधस् ॥ चानियाचं वाजीयं त्रामिष्टोसं तथा सुनस क्रला यतमानमाप्नीति श्राला नित्मत्तमाप्रयान का निके चाहमी प्राध्य परेहा प्रशासाहित। सहस्याक्षणान्तं येत्रकावसन् लमत्॥ तम्भ ज्ञान्तमवने प्रिवन्ध भवने पुनः। भुराधिनश्चभाने पुनर्याति चलीकलास्॥ गङ्गातीरं समामादा यः पठन ऋगुयान्या । विल्योः स्वरूपनां यानि नतं सत्यं सर्पन्यारः , मस वद्धकिर्जीता पार्वतीसाक्षणस्ताः। राधानामन क्या खा गदी चें लोक्स पास्ती। प्रकृतिष्ट स्वानितं भन्नाशन्या वयोणितसः। सम प्रात्वसमी हीतन तद सत्त्वा प्रकाशितम ॥ निभिक्ताय प्रदानकं प्रविश्वाय कहा वन । नास्तिकाय विशेषाच रामयुक्ताय सुन्हरि। तथा देशं महासीचं हरिमकास प्रवृद्धि।। वैश्वदेख अधामक्तिहाचे पुग्यार्थप्रालिक । राधानामसुधानारि मरा वर्त्रा प्रशासनि । जब्दं किल्वा यकात् पाता संदेखपा อสเร็ก

विश्वस्थाय यथार्यवादिने
हिनस्य संवानिर्ताय सन्तियः ;
दावे यथाग्रास्ति मुभस्तिमानसे
दायापद्यानपराय ग्रीमने ॥
द्यापादस्यानपराय ग्रीमने ॥
द्यापादस्यास्याद्यास्तिने वेद्यावाय च ॥
दयान् क्रीकं सङ्गपुर्य कृरिभस्तिमसाधनम्
प्रकान्तरं च तस्यास्ति राधाङ्यापदाद्य ॥
सम प्रामा वेद्यादा हि तेना र वाय्येन हि ।
मूखं स्या आधेने हि बाज्यपा मेचकारकन्
द्रिभस्तिहिवामणे पूलं संधार्यत स्था।
उत्स्य देवि बयार्थे में महितं लिय सुन्नतः ॥
सक्तासि से वियासि समतः स्विचान् प्रकान

कदापि नोधाते देवि मया नामसङ्सकम् ॥ विषे परं वां प्रवक्तामि प्राण्युत्यं मकः प्रवे। स्वीचं मकः राधिकाया यस कदभनेव हि॥" द्रित नारद्यक्रदानि राधिकासङ्ख्यामसम मोठध्यायः ॥४१ (राधातस्त्रोक्तसङ्ख्यामस्त्रोः वयाः.—

र्षेत्र उवाचा "इति ते कथितं देखि किमच्यत् कथयासि ते स्रोजी लंभरमेशानि यहं वस्ताच प्रात्यत

हेनुयान । कियहनाकाष्ट्राहेद एक्स्प्रिन नहि सोचते । इयदे तब हेनेश्च सि शना ने । नानातनासि सन्तर्भाष १६ स्टानि एवन् एका

राधा

इत्त्रातपा च इचाड़ी इत्त्रज्ञी ख्वापालिकी।

इक्रान तम देवेशा स्टब्ये ईव स्वता हु।स्र(पर्तेमास अध्ययःत हथानिचे b ईचार उपाच । विवा: मरमेयारि रहरां नास्ति सुन्दरी। स्य बर्वे सर्थार्ग कथिनं प्रशेखिर । |आख्रास्त्रक हिंथानि नाम्ति से गोचि गे (प्रति । **६ह्यह्**कि महिणानि रहस्यं कथितं सया॥ देग्यास । प्राह्मनाः परमेप्रान र ४४ सं भवय प्रशेरेः शह नी क्षणाते देव व्यक्तामि विस्कृतिहा॥ ईध्यर उपाच । क्षम् प्रिक्षे क्रस्प्तर्शाचा रात्रभृष्ठी है कर्णमय । गीत्व धाव चार्याङ्ग रहर्मा कथवासि ते॥ १इस्य इत्यु च (बंदि स्ती वंपरमद्र्वभस्। कोट महस्रमासार्का उपनियास सन्नतम् ॥ प्रविद्यास देविक्ति कालिगुर्स मनोच्चरम्। श्रुत कोच महिलानि पश्चितिमस्त सदा । रतन् पश्चिदीको ज्यास्य परमा इतन्। बहात्त सर्वनकी पुत्र भन्त (प्रकाशिनम् । बस्य श्रीपश्चिमीवस्य वासन्तीत्रस्य दीउणा-चारमहिष्मदिन्यधिताना टेन्सा माथजी-ऋनी सद्याधियास्यापे पिनियासः। ॐ दी हें पहिनी शाधकार्य। राष्ट्रा रमणीयःपा विरुप्तसम्प्रवर्ती स्ट्ययणा वध्या वामा रहाड़ी रक्तपृथाभा राधा राजधगायगा। रमावर्गः स्टब्धरेलर रहता रिविनी रति.। (पिशिष्ट्राक्षीया एसप्या रनायनी। राषसधी रासक्तमा रनविधा रमीननुका ॥ इत्तवता द्वीझाना एक्षिका इमभृष्णाः प्रमाणाधरी गर्भ रसपङ्गस्टब्रा ४ क्सका कल्पलानका कुलवतप्राध्या। कामिनी कसला कुन्सी क्षालिकस्थनाधिनी। क्षातहा कुलवर्ती यामी कामसङ्गाका नथा । चौसारी भाषाविता कामाना कामरूधियी । वातुकी कजुबधी च कुलका कुलवंबरना 🛊 क्रमावर्गा हागार्ज्ञा च साम्मावस्थार ऋष्।। माला कामसंख्या च मामख्या मपावती ॥ चैभा चामापनी चेव श्वेलन्स्वक्षयमामिनी। बन्धा खना जनस्याची खन्नमन्य विचेतिकी । गरिष्ठा गरिमा सङ्ग गया मोदावरी गति:। भासारी मुक्तिनी सीरी महा संद्शनवासिनी। गाल्यसी गामक्रमाला ग्या ग्रापिकारंसनी। प्रवेश वर्धनदा वर्धना वनस्या चनवाधिनी । हेगा प्रमानती घीरा घीर सभी वर्गानता । वन्त्र चन्द्रप्रभार खेव चन्त्रक्रांनेप्राम्बर्धाः ॥ पेन्स्या च अन्यास्था चामा चायहासा । चेतुरा चाक्कश्वा च चल्या भन्यानती तथा । पन्येखा चन्द्रभूला चालवेधाः विमोदिनी। स्रभारतम् श्री चालस्री र धरा विभिन्नो चिनक्य प वि 1s राक्षा इस्पेमी असक्तय

क्रिनाखनधारीया क्युवेशनियासनी॥ क्टीजनसराजीयः क्टीडलनिचाखना । प्रथम्तीच लागकाताचनती प्रकाराधिती॥ जया जेजी च जस्ती जीवनी खताद्विका। वीवा जीवस्वरूपा च जाश्रविध्वंमकारिकी॥ गाञ्चभित्रवेषया पर्यद्वेत्वंगन्स्यी । जगदानन्दजनभी जनवित्री जनाखदा। सङ्गर्याचिनी सञ्जा अञ्जारनिर्माणकी। टक्षारटहिनी टक्का टक्किना टक्क्क्विकी। हातरा स्मारा समा समस्मा च सम्रा। हाकिताक्षिमिक्षिण हम्बहेलिक्कोचना । नापिनी विषया नीर्धवामिनी विश्लोखरी। चिलोक जयी जैसो कान स्थान स्थान का ताप इन्हों नपा नाया तपनी वा तपावती। काधिकी चित्राहेको जित्राज्ञाकरी सहा । विनक्षा नारिकी नारा साराग्रायक्रमो हिनी। . चेलोकाममना तौर्या तृष्टिता व्यक्ति वरा ॥ ल्ला नरज़िको नीयो चिविकसविद्यारिकी। तसीमधी तामधी चतप्रसः समा॥ चे बोक्दबापिनी तुरा क्षप्तिस्तुत्वा तुला नथा। चेनोस्यभीकियी तुर्भा चेनोज्यविमयप्रधा ॥ चिप्रदीच नयातथा विभिर्ध्ययपितवा। ते जोरूपा नषःपारा जिपुरा जिपदस्थिता। चर्या लर्जा नामहरा नमगाङ्गनगाहिनो । तरिक्तरिकतारम्या विभिन्ना नर्कौष्ट्रिया ॥ तीत्रयापच्चातुन्तातृत्वयापतम्भएत्। शारिद्रानाग्रिकी हाजी हजा देवा द्वावती ॥ हिया हिवास्तरूपाच ही चाहचा ह्या ह्या। (इक्षास्या (इक्स्यार्त्तर्वे ने प्रशासनामिशी । इया च हसक्टपा च दन्द्रमूक विवासि गी। दुर्काराद्मदीया च देवसार्यकरी स्था। क्ष्वित्रया देवयाच्या देवा देविधया सदा। विकासमार्यस्थानी च दीवीदा दीर्घेलीचना । इड्डेयकामदुषा दीखी दूरमाविर्वता । दुःचा बुधहग्राभाषा दिया दियमतिष्रिया। दानदी दीनप्रस्था दिया देशविष्टारिगी। दुशैमा दरिमा दाशा दूरशो हुरवाशिनी ॥ दुर्जितास्त्रा स्वाक्षारा हूरमन्तापनाशिनी। द्राज्ञवा दुराघारा द्राविकी हृष्टिनस्तुला । देळगुहिला रो देवी सरादानवसिहिटा। द् वृंद्धिनाश्चिमी देनी सततं सामदाविमी। हानदात्री च देवेशी दाधासूमिनिसाहिनी । द्विता द्विपस्त दंवताग्रस्थंस्मित्। भीर्धव्रतकरी दीर्घा सीर्घव्यमा स्थान्ती। शोक्षनी दस्त्रनीतिच दीप्रत्रसम्बार्जना । ए:कार्चिता दशवया दवेकविवसा परा । युक्तनाम्यक्षास्यः च साथी दव**युरोधिनी** ॥ हेवी दिशा बलक्ती साला सन्तचनशिया। · ·-- दुर्म दुर्ग्यक्ष्मधनारिकी । सभीक्षा प्रसापुरा विश्वक्षा प्रतिवेगा विश्वदाना जुनसामी विश्वदा ।

यक्तिवी धक्तमाना च धक्तदाची धरुडेगा। द्याची ध्येंबा घरा धर्मधारिकी प्रतदस्त्रामी धनम् सभीतः धन्या धन्यदा धान्यदा घनाः धन्याधनाधिकत्पाच धरिचीधनप्रिना॥ धारका धवरूपा च धर्मत धर्मप्रमारिकी। अस्मिकी धर्मनिकारका धन्मिलास वर्केशिनी धर्म्मप्रचारनिरताधर्मेरङ्गापुरन्धरी। धनुर्ञिदाधरी घाची धनुर्जिदाविधारहा । निशानचा निशीष्टा च निश्रीणदारसंख्यिता विकाशियद्वी दाकी मन्दिनी वाकनायिका नारायको रिवाहको निकरः प्रकाशिको । नमस्या निदेया नन्दनसा नृतनस्थियो। निकासा निकासाभामा विशेखा निरम्भए(**जिळानन्द्रमधी जिळाजिळा न**ठनविश्रहा॥ मिजिद्वानी निधेया प्रनिवीगापदरो पिका। नि:प्रकुत्व निर्।तक्षा निर्नाधितभद्यासना निकेत्वा गन्द जननी जिन्ने नश्कामविशानी। निर्वयक्षतस्थी निष्यानम्बद्धस्यायी॥ निर्मेशा निर्मेथभासा विविद्व सम्मेथिकिता। निकोन्सवा निवयसमा नमस्त्राची निर्ञ्जना। निष्ठावसी निरातद्वा दिकीया निञ्चलास्मिका निर्वदा निरीधा च निरञ्जनप्रस्थिता ॥ पुरसम्बद्धाः पुरस्कारी पुरस्थामी पुराननी । पुरुष रूपा पुरुष देखा पुरुष भीता च पायरी । पूजा पविचा परमा परा पुरस्विश्वका। पुरुषदाची पुरुषधरा पुरुषा पुरुषप्रवाहिनी ॥ पुग्यदेशा पुग्यवनी पुणिमा पूर्णेचकमा। गौर्यासस्यी पदा पद्मा पण्चा पद्मान्द्रणी ॥ पश्चिमी पञ्चनक्काच पञ्चमालाध्या बहा। प्रशासना परच्या च परमाधन्दरूपियी ॥ धकाप्ता परमाच्च या पञ्चगभेतिकासिकी । भावतीच नथापूना पविचा परमाकला। षद्यार्श्विना यद्मसंख्या पद्मसाना पुरातनी। यदास्त्रकाता नित्या पद्मासनयरि ऋदा 🕸 मुक्ताप्याधनभवा रक्तायाचना तथा। भीतपञ्चाचनगतः कथापञ्च स्थिता तथा। प्रदार्थद्: यिभी पद्मवनका सप्रदाधकाः। बकाधिनी प्रशस्ताच पुरुवज्ञीकाच दोवनी 🗈 धलाक्ष्मी भन्नद्वरा फलिनी धलाक्ष्मिणी। णुक्तिच्चित्रीचना भुक्ता पुक्तकोरकमन्पिनी। फ्रांजनी फ्रांजभी फेक्स फुक्ष च्छाटिसपानका । विकासता च विक्षेत्री विका विश्ववर्तिया । अख्या प्राक्षकी प्राची प्रश्चा विमलामना बहुला बाह्नला पक्षी यक्षारी वनस्थिती। विकान्ता विक्रमासाला बहुभाग्यविकीचगा। विकासिका विकास खी वैकाकी विकास समा विरूपाचिप्रया देवी विश्वतिविश्वतीसुखी । वेद्यवेट्रता वाधी वेदाचरसमन्दिसा॥ विद्या विद्यावती षण्या हहारी त्रस्तादिणी । वरता विषयुष्टा च वरिक्षा व विक्रोबिकी । विदासरी वसुमती विष्ठहा विश्वीविता वती बाभर विद्याची विद्युष्ट प्रसर ।

राधाः

धिया

र्ववर्षाध्ये विका

निष्ठाच चच

y (🕱

राधा बास्टेबपिया बासा

ारी बचाचननी प्रचायसामदर्गस्की ॥ वक्क खरूपाच सदाविभववर्द्धणी। दिखी वापिनी च टापिका परिचारिका ! तार्त्रचरा दंवी विषयवनपारियो । । भ्रोजन इची विषयी वाद्य नत्या ॥ [बापरा देवी वेस्ऋतिपरायणाः। दनी बस क्री क्स म्हला विवस्त्रदी। म् (विश्विता चैव विकल्पप्रविचिता। ा बहती देवी दिधिविक्त्तिसंग्रया ॥ बाड़ी विचित्रामा विष्टा विभववर्डिनी। जिन्**य (वन्धा वास**बेदी दर्ग्रहा ॥ ो चा विश्वालाच्यी विकायविक्रमारिकी : भौगदनी भच्या भवानी सयवाधिकी ॥ (को भग्नद्दी भलावाद्या भगापदा। ा अष्टला भेरीभक्तार्शप्रदारि**णी** ॥ ्षी भारुभक्षी भागप्रदा भगविद्यितः। राभूततृष्टिभूतिदाभृतभूवणा । री भूपिमधी मधक्या भ्रमिभंगा। । भित्तसुत्रमा भागादृद्धिकरी उदा॥ (ता भिच्निमा भवा भवक्ष्रः पिकौ। ाया शास्त्रीया सञ्चानन्दा सञ्चीदरी ॥ । ससीनोद्धा च अष्टासङ्गलदाविनी ह एवा सञ्चादान्त्री सीयनशियनाससा॥ ाभालिकी सामा सांध्यमाधिक बद्दारिकी। ना मोदनरों मोइइली मदोलाटा ॥ नरता सदा सहाय्यिकती चंता। नप्रस्ताच सधुलुब्धा संधूत्रनाः॥ सालिनी सान्या मनीस्थपथातिगा। यंत्रदासकेता सक्तापश्रवगानिका ह रावा महत्री काराकी मीनशीचन(। ((उन्प्रस्मुर्या सम्बद्धी सम्बद्धी स्राप्ती स्राप्ती पा सचारुन्हा मधिसाधिकाभूवया। लविचिषाकी मुत्तारिक्षनवाधिका। तकराशिकी समोन्यननन्दिनी। [स्टिब्स दिता सन्द्राभृषणभूषिता ॥ नी मोइइकी मदाविद्याविद्यारिकी। । अञ्चलकिक्षेत्रामाधा प्रिया संखी। ो सन्दीयाया मन्द्रमणिविभूधिसा । भूपश्चिमी सहासङ्गलदायिमी। ी समोदा म यसनावारिचारिकी। हुक्तरी बद्धा यहिश्वन्दितप्रिया ॥ यद्भक्षद्रयणनीया यद्भक्षरी। नयों मसदा योशियी योगबुद्धिया॥ ा यमादारसिहियेजीबधारिकी। सम्बाच वसुनाजकस्तिकी। असुना याच्या यसकोकनियाभिनी। कविलासा स जीनतुकक्षीलमालिका ॥ क्षोकसाराच चोकावन्द्रदर्शायदी। वॉक्शकी सोकानीकदिवासिनी। चिता - विद्याबनदीच्याः

३(स•ती वसुदा पणा अञ्चयास्तराजनाः व वीकावादासमला च वीकानाद्विभूधका। देखुवाद्यस्य चैत्र वंश्रीमाद्विभूषणाः । शुभा शुभरति: शान्ति: श्रीशवा शान्तिविषद्याः। भीतना भोषिता भोषा श्रमदा श्रमदायिनी ॥ भिविधिया भिवामन्दा भिवपूर्वासः तन्पराः। भिवस्तुव्या भिवस्त्रवा भिवतिक्षप्रायका ॥ श्रीसती श्रीविदासः च श्रुतिस्ट्याः शुस्त्रता। शुह्रविद्याचयकरी सुभक्तत्री शुभाभया॥ श्वनाबन्दा श्वनिः श्रीची शिवप्रेसपरायका । श्रीवयो सुभवानी च श्राखनी श्रिवनक्ती। बङ्धुकारुपदाक्रान्ता वङ्ङ्ज्जतिरूपिकी। सर्वा सुप्रभा निद्धा चित्रनिहिप्रदायिती॥ रिवानहा सती छक्ता स्रतिरूपा बदापिया। सम्पत्नदास्त्रुतिः सुद्धाक्तवनीयाक्तविध्या॥ खोर्यदा खोर्यमा सीखा कीवसीभाग्यदा(यमी ! सम्बद्धाः स्था साहा स्थावेपप्रसोदिनी ॥ खर्गेप्रिया श्रमुद्राभा श्रम्बंपातकपाधिनी। संसारवारियो राधा शीमाखनाई की सदा ॥ हरविया हिरण्याभा हरिकाची हिरस्त्रायी। र्चमरूपा सरिवाभा सरिवर्गी अचिसिते॥ चैमहा चालिता चेमा चुदप्रस्विधारियो । च्यपरेकं प्रशासी के स्थापन समान्यतम् ॥ क्तोचं सहस्रनाराम्बं सर्वज्ञनसंयुतस् । खन्या **अनुनानना** कानना स्टन्स्यिमी ॥ व्यवहाना व्यक्षीका च जानका व्यवहायका । ष्मगाष्यक्रभावनाः चयोगितस्मवः (प्रये 🛊 ष्यक्षण चर्णाचुसा विक्लिताचापराजिता। **ચ્ચવાયાના** સમી હાથે સિલ્લિવાન સ્વાર્કોની ॥ अधिमाहिगुगाधारा अमग्यालिक्छारिखी। षाचिनव्यवस्तिववयाद्यतस्या च श्वादिकी । अदिरावसता दृती अध्योगसमस्वसा। चाय्वा चनविक्ता कन्तुसप्रसिधारियो।। अनन्ततीर्थेस्ट्रपाच सनन्ताकनस्टिपशी। जननमस्मित् पारा व्यवनसुखदाविनी ॥ ध्यर्थेदा व्यवदा त्राघी। खदा व्यवस्तविधी। अविद्याचासम्मनी अप्रतक्षेत्रविद्रहा ॥ व्यक्रिमिष्टर्स एकी व्यक्तिम्मुखगुल्सिम्। अज्ञानवाशिनी देवी अनन्तिमिहिटाधिनी ह अभेवपापसंच्यी चप्रेषदेवतासयी । व्यवोरा वास्टता देवी व्यज्ञानतिसिस्प्रहा 🛭 अगुग्रहपरा देवी आभिसामविशोदिनी। चारवद्यपरिच्छिता चाळारन्तकताच्चित्री॥ यारोत्यदाची आनन्दा अरपन्नार्शिवनाश्चित्री। व्याक्षयं रूपा आदास्या चाप्तविदासदा प्रिया। खायायिकी च जालक्ता चापदाकान्द्रवस्ताः इषार्तिरिष्ट्। भी दरपूर्यप्रवापदा । इतिहासस्युतिः भेता इहाम्यनप्रवाहा । . इष्टा च इष्टल्या च इत्याहियदिवस्ति। दरिया रतराचीच रवकार इकाशीसैवितपद्र

र्वेचरी र्देशयवनी रेज्रकोचकंशावनी त श्रुत इत्राज्ञित्र ब्रह्मा व्यवसान विविध्याना उत्तमग्रीक्संस्था इत्तमोत्तमरूपिणी ॥ उचा उषा उधाराधा उक्तिवा च श्रविक्रिते खड़ा अड्वितर्काण अर्हधाराच अर्हेगा॥ जर्बघारा अर्बधोनी अपपापविनाशिनी । ऋषिष्टन्दस्ता ऋहिकस्याचयनाधिनी ॥ च्यतमारा ऋदिदाची क्रक्या च्यक्ष यस्त्ररूपिई ऋतुप्रिया कलमाता ऋचा चिक्रचमाममा । सत्बचगराय च सत्मार्भपद्रियोगा रविताखिलसञ्चा स्वीकायुमदायिती। रेक्ष्यंतकेट्या च रित्रेक्षाप्रहोसकि:। चो अस्तिकी चौक्की च चो जोनादी जदाविती। चोङ्कारजननी,देवि चोङ्कारप्रतिपादिनाः चौदार्थप्रकरा भन्ने चौपन्तीवधिविश्वला । जंभवस्या च अन्तरा चस्या वस्यालिका तथा। यञ्जाची च यन्धाना यञ्जू सम्बद्धानमा अंशुमाची यंशुमती यंश्रीतंषां प्राचमाना । जन्दशासिसँहा भद्रे चाबनाशोभनखरा॥ कार्थेप्रा कार्यदाची च कार्यस्पा काराहताः प्रदेशा वामान्तरं भन्ने ककारादि वरावने।॥ व्ययकासुन्दरं पृष्टं विक्तं लिं(त्यवगन्धिनी । कुटन्ता करणा कान्ता कभी जाल विद्याशकी कामका क्रकालस्त्राक्षा क्रिक्तिका क्रिकालस्त्रा वासकीयकाला कार्याकपाई पूजनप्रिया। बर्बब्रुसमामाधा सदा को कमदेखा। का लिल्हीके जिक्कालिना जाया चाइम्बमालिका। काल्तालोक्तजयाकस्थाकस्थलस्यामनोचराः खड मिनी खड्धारामा द्वमा समेन्द्रधारिकी। खेखिनगासिनौ खड्गा खड्गेन्द्रनवनाष्टिता। खेचरी खेचरी दिया खगति: खातिसायिनी। खखिषाभाषपार्वीचा खल इहिनाभाषिकी। खातिन कन्द्रक्दोन्द्रा खड्गाख्याप्रधारियो । खरचनाप्रासनीखरहु:ख(मफ्राननी। भुष्टासन्दर्भातसीरी सन्दर्धनगर्पिया। गुरुक्तपा गुयावती सुद्धीं गौरवर क्रिकी। यध्योदाध्या गुप्ता गर्कियसमा प्रिया। भाग्येयनीयका चाक कार्चड्डी चाक्कपियी। चन्द्रचन्द्रमाङ्गी चर्त्रमोद्या चिर्स्स्रितः। चारपम्पक्रमानाद्या चभिवाप्रेषदुष्क्ता। चारिताप्रीवहत्रिना चाकताप्रीवसस्तुला। रक्तचन्दनसिक्ताक्षीरकाक्षीरक्तमासिका। श्रक्षचन्द्रनस्तकाङ्गी श्रक्षाद्वी श्रक्षभाषिका। धीलचन्दनसिक्ताङ्गी पीताङ्गी यीतस्मालका। समाचन्दनसिक्ताङ्गी समाहिता॥ त्रुकावस्त्रधरीधाना शुक्रावस्त्रोत्तरीयिका। रक्तवन्त्रपरीधाया रक्तवन्त्रीचरीथिकाः। पीतवस्त्रवर्शियाना प्रीतनस्त्रीनशीविका। क्षमानुपरीयाना क्षमापनीत्ररीयिका। हन्देवनेश्वरी राक्षा क्षणकार्यप्रकाशिकी ! पश्चिनी नाजिनी जोपी साजिन्दी ध्वनजानिनी कोपौत्रक्षम्या संभा यहा

विष्रामदिकार्षेग्या विष्रापरिचारिका।

न्तासीभाग्यसम्पन्ना नानाभर्थभृतिना ।

शत क्लोजधा सलाचा सजवचा वरानने।

कर्ण कर्ल च देवेथि प्रपटेर्पारे मानव:॥

जास्य शाधिकाँ विद्या केवलं क्रमलेच्यो ।

बहुकालेद देवेणि उपनिद्यापि सिधानि ॥

इस्ट परमेश्वानि राधासकीय सुन्दरि ।।

इस माम राइसा(ग प्रकर्त यतु प्रास्थिते ॥

के अध्या राधि मी विस्ट इप्ल कार्य स्वतः ॥

क्षीविन्ही यस्तु हैवेश्चि स्त्यं विप्रसुन्दरी।

विनासकं विना श्रीसं विना पृथ्वी विभा नलिस्।

दिशासने दिना एव्ये पिना निर्धादिनो क्रियास्॥

प्रशासाम दिना ध्यान जिला सूलविशीक्षणम् ।

हरासी वैक्छमें इंबि सर्वेदेंव प्रकाम है।

प्राची राधिका विद्या उपविद्यासु विचिता।

महाविद्यां महिशानि उपास्य यहानः स्वयम् ।

ह्यास्त का जिला साजान् राधाः शनियक्तिगी।

विष्रापुरसंस्थात् या शांधा पञ्चिनी पर्ता

सीव मद्भगामा व्यं क्षश्यतं तथ भक्तिनः ॥

परसुष्य गिरित्रे तुभ्यं क्षत्रचं पूर्व्यक्षचितगृ।

ष्टरिमितिपरं साचान् सुतिसुतिप्रसाधनम्।

नैजीकाकर्षां देदि पृश्मित्रिधाकार्णम् ।

सर्वरकाकरं पुगर्यं सर्वष्टसाप्टरं पर्म्।

देश्याचा "देवदेव महादेव खिखिखक्तकार्यः ।

ईश्वर उवाच । प्रत्या देवि वशारोहि कवर्षण नमोहनम्। गोपितं सञ्चलकृषु रहानीं प्रकर्शकतम् ।

राधिकाकावर्णं देव क्षययस्त्र दयानिधे ॥

था राधा चिएरा हुनी उपविद्या सहातुसा। उपविद्याकसाद्दिक क्षतचं प्रत्या पार्थां ना चपपूनाविधागसा भलं सन्धलितिहरम् । यच तन म वसर्थ कवर्च भीषितं सहस्।

भिक्ति हो नक्ष्य देवेशि, द्विजनिन्द्रप्राय च । न सूद्रवा(जिविधाय वक्ताचे प्रशेक्षरि ॥ शिष्याय मिलयुक्ताव शिक्तरीचारताय च। वैकाताय विश्वेग गुक्स सिप्राय च ॥ वलार्थं परभैग्रानि सभ वाक्षंत चान्धया ॥ व्यक्त श्रीराधाचिकोक्यमङ्गलकावचस्य सोपिकाः

ऋषिरहरूपृह्यः: क्रीराधिका ईवता सञ्चा-विश्वस्थाधनगीयर्थे विविधोगः 🖁 ॐपूर्वेच पातुचा देदी रुक्तिकी शुभशायिनी। च्ची पश्चिमे यातुसत्या सञ्चलामग्रमूरकी। यास्यो ची जान्यवधी यातु सर्ववासमाजपदा । उत्तरे पातु भना ची भन्मात्तिसमन्दितः ।

ज हैं गांधु मचादेवी आर्थि छ व्याप्रिया यश्रस्तिती। न्यथण पातु मां देवी ये यातालातलवासिनी 🛊 व्यथरे राधिका पातु के बातु हृदयं सस्। यसः पातुच चर्वाङ्गं डेह्साच प्रनः पुनः।

खनंच पातु में ६वी ईश्वरी सुवनेश्वरी॥ र्थे द्वीराधिकावे द्वी गैशिय: पाटुसी इती क्षीं राधिवाये बीं की विचवाह रचतु सम। क्री की दासिकाये की की दामाई रचन् पश्चिमी पश्चमधिनी। रे ही दाधिकारी में रें इचपादं रचतु सस। की ंकी ंपे पें

राधकार्य ही ही ऐ ऐ जी औ चर्नाष्ट्रं सम रचत्। की राधिकार की वासपादं रचातु सदा पद्मिनी । भूरी दाक्षिन कार्ये ही अधिक्षुमंग्रहतुमम। से शाध-भारते ये कर्णवृक्तं खदा रखतु सन। ही

राधिकाये ही नामायुग्नं यहा रचतु सम । अंदी राधिकावे अंदी दन्तर्पति सदा पातु परखती। ही सबनेन्द्री जनाट प्रातु

हों काली से सुखमख्डलं सदा पातु। ही ही" ही महिवनहिंकी ही ही अहिवसहिंती हारकावासियी अल्खारं रचत् सहा समा। थें हो थे सातही हृह्यं सदा मान इचतु । ची है की उपतारा नाभिपद्धं चहा रचनु मम। की रें की सन्दरी की रें की काधिकानं विद्वासलं रचतु भम। लं रे जं पृथिकी गुद्धकार ाजतु समः। ऐ ऐ रे(

देवे के इवरचतु सम्ची

मेर्दी इपी च इर्प रचतु मस 🕏

स्बेय जयदं देवि सर्वभन्मयापसम्। सञ्ज्ञाचीय स्तानां सनोष्टतिकरं परम्॥ चतुर्दासिक्षिणनकं सदानन्दकरं पर्म्। राजस्थान्यमेधाना यज्ञानां प्रवटायकम् ॥ इदं अवचमज्ञात्या राधामन्त चयो जपेत । स नाप्रीति पार्शनस्य विषयस्य पर्दे परि ॥ ऋषिरस्य महादेवीरन्थ्यकृत्यः अकीर्तियम् । राधास्य देवता प्रोत्ता रां की जंपरिकी तिलग्। धन्मधिकाममोचेषु विविधांगः प्रजीतियः। कीराधा में क्रि: पानु खलाटं राधिका नधा॥ ष्ट्रमामुस्ता रक्तान् (चयुक्तं भोषमान्द्रजी । चन्द्रावनी पातु गर्छ जिल्ला स्वक्षांप्रधा नथा 🖡 क्षर्षं मातु हरिप्राका चुद्यं विषया तथा। राष्ट्र को चन्द्रवद्या खदरं सुवलखना ॥ कटि योगस्विता पातु शादी सीभद्रिका तथा। नखान् चन्द्रसुखी पातु गुलभी गौपालवक्षभा ॥ रासं विद्युर्शि पातु कोषी परतलं तथा । सुभयदा पात् एष्टं क्रमी श्रीकान्नवसमा। ग्रह्मदेशं चरा पात हरियी पात वर्ञनः । वाक्यं वासी सटा पातु धनागारं वनेश्वरी । पुर्वे दिशं सभारता समाप्रामा च पविमान्। उत्तरां भरिया पातु दिवाळां द्वपमानुष्या। चन्द्रावनी मेश्रामेष दिवा खिक्तिसम्बजा । चौभाग्यदा मध्यदिने सावाचे जामरू(पयी । बीक्षी बाल; पानुमां कि शोपिनी रचनीचरे। दित्दा सङ्घेषात बोसका च दिवाईके। ग्रेशापर। इत्यसंबे श्रमिता सर्वेसन्दिष्ठ । यां भित्री सीमसमय रती रतिपदा सदा। कारेप्री कौत्नी निर्द्धयोगे रकावली समा। मुर्जदा सर्वनार्येषु राधिना सवासायसा । इक्षित्त कथिवं देशि वावर्षं प्रमाद्ग्यम् ॥ सर्वरधानरं गाम महारधानरं परम्। सर्वार्थितिहरूसा स्थाद यद्यकार्गीय वर्षते ॥

विना अर्थ विना इत्तं येन राधा प्रतीविति ॥ राधासच्छणाभाख्यक्ती धमार्थका पार्थित । दी सोदिधापं सन्दं राधिशासन्त्रसेव च व क पसक्र की कोरे या विद्या खतुई गाः मृता गुरुमुखः न्यन्तं विद्यादी भल्तिसम्परः । ता प्रारो कुलंदिकविश्वानिसंस्थाम्। एका(भिषेक् मिलास्य लगे गुरुपदः खेनस् । अशा पूर्वाभिषे मध्य भवाब्दी पारमिन्द्रति । **चाइला** तत्य दुर्वीतिशिक्ष प्रत्यं स्थित ॥ शक्ष चर्च मनिश्रानि सर्व्य सर्व दहास्माच्या । भवास्त्रकं नास्ति विषा पूजाभिषेत्रम् । नानात्रसपुराभाति देद्वदाङ्गप्रास्थानः । सरीहतं गरिशानि नार पृथाभियेचनम् । तसात् सर्वत्रथळेन कुर्धात् पूर्णास्थितम् **छ**ला गुर्गाभियेकका पर्टन् राधरकार्य प्रिये । करपाठाकारेपार्गि स भरेश्वयव्यगः। कांच रहस्यातात्वां न यस्त्र रापती सदम् ॥ राष्ट्राक्षकार देवेशि तक्ष मायकले गर्यः। क्रमीपानं च पन्धेत सामने प्रकाराः भागनाः विकास की वर्षा श्रीका भविता मीर की प्रिवे। देखपाची यथा भूका: प्रकर्तानी यथा मनी ॥ पुरुषायां यथा विकानी स्वातां समा प्रामी। भागानाश्व नया खेउं राधास्त्रीचामदं प्रिये। वपपूचादिकं यद्यद्विवाहोसः दिशनायाः श्रीराधास्त्रोत्रपाटस्य कता नार्फात पीर्ष्योम्॥" रित पासुदेवर एस्यो र (धातको दार्त्रियान् पटवे सहस्रामकी जम् । 🚧) जास र स्माधनचम् । भीपान्दे खुदाचा "वेपामवाधिन् भगदन् भक्तानुगद्धकात्रयः। राधिकाकवर्ष पुरुष्टं कथ्यक समा प्रसी 🛚 नक्षांच्य करका काथ काश्चिमी कुञ्चकी भवाद कोर हर्स दाय मुख्याओ

राचद्वारे मभायाच्य संयामे अञ्चलकृति। प्राक्षाचेन(प्राचमये यः भठेतु प्रयस्ते नरः । तस्य सिद्धिभेषेद्देवि व सर्यं विद्यति अधित् ॥ आशाधिता राधिका च तेम सर्व न संग्रयः। शङ्गासानात् इरेनीययज्ञात् यत् भवं समेत्। तत् कर्तं तस्य सक्ति यः पर्टेव् प्रयतः सुचिः। इस्दारीचना चन्द्रमखितं इस्चिन्दनम्॥

क्षता (क्षस्त्रका भूको च धारवेत् सस्त्रके स्वी। वाक्षेत्र स्वदेवेशि संहरिर्गान संप्रयः। क्वतस्य प्रसादेव बचा खर्षः स्थिति हरि:। संदारचार्द नियवं करोसि क्षरी तथा।

विकाषाय च भुद्धाय विरागगुमभी खिने। दशाव द्व

इक्ट्रान

राम

एक सहा समा।

हपूर्वा ही बाटा रचतुसमः, दे प्री दे अञ्च सद्या पातु एक देशां ससः। ॐ सदा-पातु क्षत्रीक्षं से ७० गारायकः पातु ॐ आरखाः पातुसदा गोर्च एक्सियीनायः । सर्की सर्वभासा च वैद्याचालुक्ती नवा॥ या (समझन्दा च भदा वसचिता तथा।

ा सर्व्या युवनयः प्रोधनस्याः शुलोचनाः ॥ धुक्ता सन्धु दिश्व सततं अभदश्रेताः। नारायकास्त्र ग्रीविन्दः भ्रिरः पञ्चस्वेक्षसः । ां इतं से सदा रचीतु केश्रव: केश्रिष्टा प्टरि: ।

दि अवर्ष भन्ने भीयोक्यसपूर्ण युमस् ॥ त्याः प्रकेशानि खप्रविदास् सङ्गतम् । प्रक्रेन पाउरीहाथि सतनं भक्तितन्परः ॥ क्षारी जन्नताती अञ्चलं क्**स**रे सहा। ष प्रसिद्धा (वि पर्द्यमी विश्वतास्थित् ॥

चे काथराँ देवि कवर्च सुवि दुखें भस् । म्लाचालां सक्षा परिषु संबक्षरं घदि ॥ | नी बग्रसाधासि सबैब नगर-स्थि। 🖣 व विधानिन य: प्रतेतृक वर्षे परम् ॥ । क्रीकमनाप्रीति गाण्यया वचनं समः। रेष्य पूजधेदियां सञ्चायिलां वरानने ॥ डार्चासदंदेविकवचं प्रपर्टित्सदाः

ाविद्यां दिना भन्ने यः, पठेन् कदर्च प्रिये । र सहसा भर्दे शुक्की पार्त जलेत मिटे।" । वासुदेवरक्खे राधानके एकविंग्रत् स ।) व्यय राधास्तीत्रम्। ोचक्ष सामवेदीलो प्रपतित् अक्तिप्रयेकम्।

ा राष्ट्रेश्वरी रच्या परमा च परात्मनः ॥ ोञ्जवा द्वाचाकाना क्षयावयः स्थवस्थिता। प्राचाधिदेवी च महाविध्युष्टरश्चि॥ या विद्यासचा च सवास्त्रा सनातनी। खक्टमा पर्सा निर्तिप्ता निर्मुणा पर्सा भ्वनिद्धाः विज्ञास्य यस्त्रात्रहवास्त्रिते । ीक वासिनी योगी योगीचा गीयसाळका। स्था परमानस्था नस्यनस्वकातियो।

ात्रस्ता भाग्ता भाग्ता पूर्वतमस्य च ॥ ण क्रानावमीकचा तीर्थपृता सतीकिमा। चम्राच नामानि बदीशानि शुभानि चन हिं। यंचत: शुर्द्धी विद्युमत्ती जितेन्द्रिय: ॥ है निस्ताल जाती लब्दा साति इदेः प्रदेम् 🛭

भूतानि पुर्वानि चर्चनामसु नाइदः । मिला इरेर्डीखं जर्मत गान संग्रस: 1 । सन्दर्भगेनेव स्तोत्रसिंहभैवेत् ध्रवम्। । सर्यभाषिय जीवन्त्रां भवेतरः॥

पदेश्यमेथस्य समदे निष्यतं फलम्। "जन्माचित्रेगाम् पापान् ज्ञञ्जाद्याञ्चलाद्या। । स्वर्णमानेय सुध्यतं नात्र संग्रयः ॥ त्सा कावाबन्या मधाबन्या प्रस्वते । |सि वर्षेत्रेयं वा भाइत किन्य। हमीजनी 🐇 क्रिमाध्येक व धनांगीर बमेकर

वे**दि श्व**मारः वस्त्रदाषः क्रमबोद्धनः, ॥^४

राची शिवनाग्दसंवादे अस्तिचा निक्रधने श्रीराधिकाखीचं समाप्तम्॥ राधाकान्तः, धुं, (राघायाः कानाः।) श्रीकृष्यः।

"ग्रांलीक द्विभूत्र: ऋषी राधाकान्तः सगासनः! बोषाकृतादिभिधंतो दिस्कीगाँपप्राक्षेदी।" द्वि ब्रह्मीवर्ते अस्टब्रहे १६ व्यथाय: ॥ र्षित्तनवः, पूं, (र्षश्याः खतपत्राखनयः। सबा प्राचित्रलात् तथालम्।) अर्थः। इति हिमचन्द्री कर्यापर्याचे राधासुनग्रव्दरग्रीगात् । राधामेदी, [न्] पुं. (राधां धन्विचित्रसदं भिन-

त्तीति। मिट् + बिनि:।) खर्ज्नः। इति भूरि-राधावेधी, [न] एं, (राष्ट्री धन्दिकित्रविधियं विधानीति । विध् + (खनि:।) खर्कनः। यया, "राधावेधी किरोचीन्दि किया! खेतच्यो नरः। रहत्रको गृड्यंगः सुभद्रेगः कपिश्वकः। वीभन्सः कर्षाजित्तस्य गाळश्वे गास्किवं धनुः॥" इति हिमचन्द्रः। इ। ४०६॥ राधास्तः, पुं. (राधायाः खतपनाः स्तः।)

"वंदिका वाजसनी च कर्येष्यन्याधिपोऽङ्गराट्। राधासुनो≀र्कतनयः काकप्रक्तु वइद्यः ।" इति हैग्यन्तः। हं। ६०५॥ (यथा, महाभारते । 🖘 👊 🥞 । 🥞 । "याश चैनं सभायुक्तं स्यं कर्यस्य पास्त्रन। श्रीतवाजिसमायुक्तं युक्तं राधातुरोर च॥")

राधियः, पु. (शाधाया व्यपत्यमिति। शाखानः "क्दीभी हन्।" । १११२०। इति छन्।)

फर्गः । यदा, —

भारते। १। १३८। ११। "स्तरप्रस्तु राधेवो गुर्द होवधियासदा॥") राप्यः, त्रि, (रप्यवै इति । रप्+"धासुवृव्यि-रपीति।" ३ ! १ । १२६ । इति स्यत् ।) कथ-नीय:। रमधाली: लम्मीम ध्यव्यक्षस्येन

रासं, की, (रम्बतिश्नेनिति। रम् + धण्।) परस्तु-

कर्यः। इति जिलाकप्रेयः। (वया, मदा-

कम्। कुछम्। इति मेहिनी। मे, २६॥ तमाल-मचन्। इति राजनिवेग्टः॥ (नेशं सनः। बधा, ऋवेचे । १०। ३। ३। "सुपकेलेद्धीभरस्वितिसन् रप्रद्विवेशेरिशनामसस्यात ॥" "राभं क्यावर्धं शार्वरं तमः चन्यस्यातायं चीमकाचे चामिभृय तिष्ठति।" प्रति तदाखे

राम:,चि,(रमवे इति । रम् + ख; । रम्बतेः नेनेति। रमः⊹चम्वाः) सबोज्ञः। (यथा, इष्ट्-वंदितायाम् । १६ । ५ । "ग्रावः प्रभूतपत्रसी नयवाभिराभा रामा रहेरविरतं रमवन्ति रामाम् ।"

थिया भासिता इति बेदिनी से ५०।

"च्चलितिकसभिनेशो यू:।" ३ ! १ । २ 8 ० : इति थः:।) भरत्ररामः। स तु विक्षारिश जसद्धिसुनै: पुचलेन चेतायुगादादवर्भीश

रक्तिंभ्रातिवार्गन् एथिवीं नि:चिचियासक रीत्। (अमौ एव ससन्तपचक्र पञ्च चित्रय क्शीबितइदान् विधाय पितृन् सन्तर्पयाभास बदुर्सं मधाभारते । १ । २ । २—११ । ষীনিকৰাৰ।

"ऋक्षुष्त्रं सस भी विष्या न्यत्य दाषाः शुभा समनापचकारबाच श्रोतुमर्चय मतमाः,॥ चैताहापरयो: चलो रागः ग्रस्तश्रनांदर । व्यस्तित् पार्थिवं चर्च त्रघानासवेचीहित 🗯 म सर्वे चलमुत्राय खबीयोगाननतृति समलाएक पे पक्ष चकार को धिरान कृषाह 🖁

षितृत् सन्तर्यामास रुधिरंखेति नः श्वनम । खर्यभीकादयोश्येत पितरी रामसबबन । दास दास सञ्चाभाग शीता; सास्तव सामीवा व्यानया पिछनत्या च विक्रमेश तब प्रभी। वर्षं त्यीय भद्रकी यमिन्द्रचि सहात्वे ॥ राम उवाच। यदि से पितर: घीता धदानुयास्थत। स्थि।

यच रोवाभिभूतेच चत्त्रसमादितं नया। च्यतचा परमाच्या ∤इसेव के प्रार्थिती वर्। इदाख तीर्थसूता में भवेष्ट्रभीव विश्वता ॥ एवं भविष्यक्षीत्वेवं विवरक्तस्याव्यस्त्। नं चमखीत निविधिध्यानः स विरस्ताम ह। र्शवां वर्मापे यो देशों। एक्षानां कश्चिराक्सहाम

च तेषु विधिरासः सु चूदेषु क्रोधमः च्हित ।

असनायच्यासिति पुरसं तत् गरिकी तितम ॥ ' चासाम्बहिनरर्वं परशुरामग्रह्हे त्रष्टत्रम । ै रावनः। श्रीरामचन्त्रः सच पूर्ववस्वस्य व्ययोध्याधिपनिद्याद्थराज्ञतनथलेन जेतावृह प्रेषे रावग(विवधार्शमपर्सार्थः । अलदेव । व

तु व्यनन्तदेवी विष्णोर्गः सद्वंशीयव्यक्तदेव पुलस्य कापरयुगामी कंगादिवसार्धमवतीय । (यथा, भागवत । १ । ११ । १७ । "निग्रम्ब श्रेष्टसायान्तं दाह्यदेवी सञ्चामना । अक्रयोगसेनय रामखाद्गतविक्रम: ॥") घषी रामा बधा,---"अवोरं वाय वाय य सहावासी प्रकीर्तिती। अर्गवे राघवी मीपकायी रामा: प्रकीर्णिता ।

यस्य:। चीटक:। प्रश्नेह:। इति बेरिनी। क्षे, २६॥ (रम् + भः वै घला । इति: । यमा सारावर्ष । ६०१४ । "सर्वत्र सामज्ञाहः विवसासम

इति वहिषुरावाम्। ॥।

विविधित च सङ्घाद्वरामः॥" "सञ्जू दुन्ने रामी रितियस्य।" इति सः श्रीधरखागी॥) रामशब्दख वृत्यतियया — िराज्ञस्यो विश्ववचनी सम्बद्धीश्वरत चकः

मी चित्रेय रामा भवी चित्र

रसाखां रसखस्यानं रामं रासविदी विदः॥ राचिति लद्यीवचनी मद्यापीश्वरवाचक:। तद्यी पति गति राभं प्रवदन्ति अवीषिकः॥ काम्बी सञ्चयं दियानां सन्दर्श यत् प्रलं लमेन्।

तत कलं समते ननं रामी खारणमाचतः॥" दास तक्षांचेवर्त्ता श्रीकषाजच्यासको ११० चध्याय:॥ (तया च काधातारा सरवर्ग । १ । ३ । ८८ । "शक्कान् रसभ्ते सुनयो विद्यया चानविज्ञवे। त गुरु: प्राप्त कामेनि क्सणादास इत्यपि॥" एतनक्तराच्यमवध्रक्षान्तं विचायं यदुकां

र्मामुजैन सदाहः "अच युद्धदिनसम्बद्धायां क्षतकतीर्थीः। पूर्वं सुदेल। रोक्स करिने। ताीक्लमगमत् स्याः यभ्यया प्रतिरक्षितः। पूर्णचल्द्रप्रदेशियाच्याच्यापासम्बद्धियाचे

इसलीसहिमं चतुर्दशीपृथियान्यतर हित साकम्। ततः अनाप्रतिपदि युद्धार्मास्त्रस्था-मेर राजी वासप्रशाबन्धनशिमी ची । हिनी-धावा अञ्चलक्षः । स्तीयायां वक्षदंश्यः। दत्णीसनस्पनस्य। पश्चम्यां अष्टचस्य। वद्या रावसभूतः । सप्तन्यां कुम्भवर्ण-वध् । व्ययस्थामिकायादेः। भवन्यामिन्द-जिली बधाक्तप्रयोगः 🖟 दशस्यां दिवा निकुम्भवधः। तहार्ची सकराच्यवधः। यका-इस्याद्त्रिकोह्यस्तर्भन्यसः इष्ट्रान्द्धः। भतुई स्यां कालनलवधः । आसायां शावणगृहा-रसन्तद्वधाविति पश्चदशदिनानि नर्षे धुर्छ-सि।त । अबीई वक्तकम्। अयं क्रमध्यतिषत् माचलकास्य वा भैनलकास्य वा। नाटः चैने गुव्यानचन्त्रियोधानी वर्गपति रामस्य प्रस्थान-विश्व खरमयोध्याकाच्छे। चेने पुराक्ष अका-पस एव सवापि नवस्या(दिहिनवये स्वेति सारमेव ज्योतियादी । तथ नवभी रिसालाद-भिषेकायोग्या इदान्वेद तु पूर्णस्वाद्योग्या। एक्ड चेंधशुक्षस्याच्या प्रसानम्। तद माच-

द्वाचिस्त्रसम् । पूर्व पहुर्देशे, धर्चे प्रथम्यो सन्ध्रमाध्यनः। भरहाकाश्चर्य प्राप्य दवन्दे नियली सुनिम्। दात वस्त्रभाणत्वाम् । तच न प चतुर्दध्यवर्व-धमाप्तिरिति शमध्यः प्रतिज्ञाचानिः। पृथे चतुर्भ वर्षे इत्यक्तीरसङ्गतिश्व। युडीचरं तारकार्वं बङ्गाधामवस्यावन्यातामान्य। चीन-मुज्ञमक्षायां तज्यासनेश्वा यक्षदिनव्यक्तेयंति तहातमस्वद्यस्थेव । तदुत्तरदितीयहिन एव।यी-धापवेशस्य माभातः अस्तानसनिन चैत्रख-म्बोनरपञ्चमा सरायमगतान्य चत्रहेश्वर्षतो बङ्दिनाधिक्येन चतुर्देशावर्षमाप्तिदिनेश्योध्या-नामे "मबा झामा हैया" इति मरतप्रनिज्ञा-षानि:। सा च प्रतिमा चित्रकृटे रामनविधा-

विश्वय

मधिपदि 💎

ष्ट्रचामार्था सहजरपञ्चा भर-

क्रसम् वतेत्र

जार

धनुष्यस्य विषयि

प्रति तीच च च च च च च प्रति महासाः . पृश्चिमाभागानेन तिश्वित्तद्वद्वाद्श्यमासीर्व्वर्धगायने पच दिनानां न्युनलात् । व्यस्तान्तसामन चीच-ष्ठायाच्ये बङ्गिशिकाम्। सावनमानेन षट्रात्तर्त्रिपाता स्मिक्षेषेगश्चने तु तिथिबद्धवर्षात् तच प्रहृदिनाधिकीन चतुर्दश्रवर्गाकाचातुरशी-त्वचीराचद्रद्वाः वच्चदिवन्धवनेत्रः विश्व सञ्चा-भारते युधिस्टरवनधारी अथोदशावर्षमिते किष्यत्वालाद-वागेव देशं प्राक्षक दुर्वोधनेन तदसमाप्ती एवा प्राक्षकोग पुनस्तावसर्थानां गुनरंतिवनवास: कर्नयो सविष्यतीति सीम्रा प्रत्यक्तीभी भाषावाकां विराटपर्व्याख । 'पचने पचमे वर्षे हो सासावृपत्रायमः। र्वामध्यक्षिता मावाः पञ्च च दादश्रच्याः॥ अथोदशायां वर्षाणासिति में धीयते मति: । सर्के ययावचरिनं यदादेभिः; प्रतिश्वनम् । श्वसेत्रद्ध्वं भाला ततो वीभनुसुरागनः। क्षेत्री क्षेत्र अकासानः सम्बेधिकीर्यकी विद्याः। येवां युधिकिरी राजा कमराहर्मेभेपराभयुः 🕯 इति। यवज्ञेहप्रयवचार्यवद्वद्वद्वस्थास्त्रीरेव वर्षगणका। धाधिकसायगणना चीचितेव। एवदाधिकमासगणनायां धन्नाष्टाची नायाले च स्थिते कक्काद्राधकान्पेचेन। सरती या काल मध्येत्। स्वयाभाष्यस्य पत्रहेशी-याश्वितक्याः पृथ्विमान्तमानेव कार्त्तिकक्षा पन्तां तस्यमापिरियायाति। धन्यया चैत-भूक्षदश्चामार्थस्य वनवासस्य प्रद्रां चतु-हेश्वर्णसमाप्तिने अधमायुगपदाते । सहस्रते तु एकाएप्रस्थिनानपका सामाना चनुह्मावर्षेष्ठ इद्वाइपपदात रव सा । तसात् सार्शसमाप्त्रा-त्तरं चर्यापणे किविदानीते व्यरण्यकाकीता-सानीला फाल्गुनारन्यां रावकलत्रशताप-**क्षार:। ततम्बतुईक्षे किषिडातीते रामस्य** कड़ासभीपमनवम्। वर्तभ वश्रमी मासी ही तु प्रीडी प्रवस्त्रमेति सीनीक्तिः साववमानेव श्राहर्थादिनतः कालागणवया। रामपूर्यं चन्द्र∽ परीता चेति रामोका पीपश्याचतुर्देश्यां पृथि-मायां वा विकटिश्खरप्राप्ती रामखा किच श्वनमती खद्वाधवेग्रीतरं सीताहर्शनकाव क्षित्रवयावेन च शीतरक्षित्रम्य्तियतो नैक-सहस्राखारिति वाकीन दी सामी रिचानयी मे बीरविध सी मधा अन्त इति रावसवासीक मार्अशुक्षदश्रम्यत्तरं एन्सनो खङ्काप्रवेशो दिन-दयान्तरे लग्यते इति विक्टियतं सुन्दरकार्छ। नती गामें संधारको राचवप्रधानखान्यनोत्त-स्तेन पौष्णुर्विमालसेवीन्दरं तत्पापिद्नस्य। तती रम्मान्हित्तानि सेनाचिमाद्तमेवगादिना ग्रालाहि। तती युद्धारमास्तच तदारम्य भाद-ञावसोनवामानं लड्डाइराट् वर्षः संग्योः सङ्ग्लं युद्धम्। ततोः वृह्धस्यस्ययं भीता सन्ते प्रतिष्ट दांत सन्तिविवकार

दक्षादि : चतस्य ज्यानाच्यान्यस्य मदाने थीता ज्ञान्। तीर्का सागरस चीभ्यं भाररौ बोव्यदे इताविति । व्यनेश प्रकृदिनपुर्छ बहुयु र (च सेषु च वितेषु य्थएक तिपय रूपे श्यास्याच शिष्टे सेन्ये नयी: प्राचन्य इति सम्पति। तथा चारं ते सुभहान् काल: भ्यानस्य सहावर्वतिः भुभ्भवर्गम्पृति रापगोन्ना साम्युतसन्निनाया. षस्मासाधिकलयनीतेर्छिनमेनो चितम्। निरू-पिनचीनन् प्राक्ः सेतुबन्धाव्यक्तान्तं ल अ चानीचे इति कुम्मकर्छस्ति रावशीका पर्च-मकावरणीत्तरं मध्ये जागरकाभावस्य प्रतीत । कि 🕶 । भ्रारक्ष्यनदिनं न ज्ञाणाप्रतिप्रमः। सस्याः पूर्विभोत्तरत्वेन सन्यूर्णराज्ञीचन्द्रवत्तवान(सन-क्तमसि दार्खे रबादाक्तीरसङ्खापतेरत सा सुकार्यतपदाच्या । स्वकामान्तपचामार्थं युद्ध-सिव्**रवात्रकारमञ्**ष्टापत्तिः । यम् जसायामव रायथवध इतितत्तुन शुक्तम्। इन्हर्णिदधी 'अभ्युत्धानं तसहीन सचापच चतुर्हभीस्। कला निर्माश्वमावास्यां विजयाग वर्षेट्स 🐉 इति रावणस्पृति सुयाभेक्षीक्या। चतुरस्या रायसम्बद्धाः त्रायस्थाः निर्मतरायस्थाः रामकचणयोर्वं दे राची नचायस्य प्रक्ति-धातीतरं राज्यजङ्गाप्रविश्वकातया तता जन्मग्राचिकित्तीलरं पुना रामरावणशृहस्य वाजनीकिनेव चारमुक्ततया तदसमानाम। किय। बाहियन्तरयस्यादियां प्रेच्य अप्रेट परं इपंसवाप्तवानिखनेग स्थाद्र्यनीकर चपस्योक्ततया रावधमरणोशरं स्थिरप्रम चाम्यभवद्यामर दल्ला दिना तद्वधातीला च (चरकालयुड्डीतरं जन्मणे प्रक्तिपारस्य तदधमाववीपर्वतान्यनस्य चीक्तवेनामाराजी भाक्तिवासप्रतीला रवासाववायसम्ब प्रतीला च तद्विरोधात्। तथा प्राप्तीः 'तिनो चचे मचायुद्धं सङ्गुलं ऋषिर्द्धलाम्। सध्याचे प्रथमे हुई प्रारब्धे प्रतिष्याभृत् ॥ प्रतिपदि सुक्षप्रतिपदीलप्रेः। जल्लायुक्तेः। 'कती निधि,'चसामध्य साधावी प्रव्यक्तिक वकी। वबन्य नरमप्राधीस्ती राघवीच इरिक्रजान्॥' सत: चिरकानसङ्गलगुहोत्तरम् । ऋक्षया सन्धा निफ्री खेव वर्दम् । अस्ये दिन्दी यश्चि वस्त्रामित चीक्या दारखे तमसीति रामायकोत्या च भाइऋषिकोभवभागोत्तर्धातपदीतस्ति दोधमा 'वैनत्यसादान्येख तानि चान्त्रासमीचयन। हितीये। इनि युमार्च इन्शाधिवदान दे। हतीयेश्विच्चरं खब्गाचिक्हर चाहर.। ज्ञान इन्सान् भूयश्रुर्येऽसमाक्म्पनस्॥ प्रहक्तं प्रश्वभीतियां नीविश्वकेरसद्धींगं। रावनः परिस्तीरभूत् प्रध्यो रामेण अस्पिता । अथ अर्क्कुमर खिन्न कुम्भिक्षण महीदरम्। **बैरवॉघव**त वधान् स स्नाभवर्वे रामः

राम

दोधनं दिनदयेन , त नोधितं कुम्बक्र≉स् , मश्चित्र वोधनोत्तरं सत्त्रवासने इत्यर्थः। नु बोद्धनं यष्टार्ग राजी सप्तम्याचीनहृष इति । तरुष्टापने उऋखातिप्रयासस्य राचि-**श!सम्भव**[भा राप्रसन्द्रसन्न ना वे प्रभया श्विषक्तिस्थातिशाखर्त्ववर्णः-मस्त्रादिना सप्तम्यां यहासम्भवत्तः। इन्द्र " दिनचयेण वधीयसा यामपट्केनेळासा-खाच । एवच सादप्णिमायामेतद्य: । न बद्धागीरविद्यतिकावं द्याखनम्। धान्धत् (रिन्दारित्रे श्वास्त्रेग मृर्पीक पीनृ । सना समानीयो महीयधमहीधर: ' र्गननसार्वेष्ट्रात् सर्वे एते वसुख्यिताः । दा कपिराट्कुमं निक्क्सं वाष्ट्रकोश्यधीत्। । चिचि र्बुभेटी जवान सकर्चनान् ॥ सिशावधच्छी एकजिन्मसर्हित । खितोरभवदाम खायको सचारीय सः। ° गाड़े शौभिजिस्हिदिनं योध्यन् वली ॥ ग भाजनेतारं राजधानित हेतुना । ह्य सम्बोध दिवसेद। स्वनातिकायमचर्च (**रीदेपान्नक्षतरान्नज्ञमन्दी**हरमचापार्श्वो-[णम। जन्मथयहगमज्ञहर्दन्मतोरपुष-स्तृ । एवं बङ्भिहिंगै: पंगां वधः। क्रमेग्रीय सहधीकी:। व्यविद्युः सप्तन्दाम्। (नयनमध्याम् । चन्ये युनैबन्याम् । तन्छा गयमीराणी नदक्ते सायाधीत्सवधः। र्भामीचनुर्वयासमारभ्य ज्योदग्रीचतुर्व-[यक्न[सन्दिनद्व: | १वधीन्यस्य वस्तु देश्यां रशहरू: । य निर्मेशी राजा की हु रामेग संयुक्ति ॥ **इ**ब्बें: चार्ह्यं मन्ति(भई शक्यर: । स्मरमंथुक्तः सर्वाभर्वभूवितः ॥ धानो दार(दुत्तराजियंथी विदः। ो रज्ञसं राजा ऋक्षको देवकार्टकः 🖟 €सुवर्षेक्षां युमुदं कलाइव्यनि:। इ सम्भवद्वानरामाच रचासास्॥ ।वर्षयोच्चेत्र तथा श्रीसिविका सञ्ज्ञ ॥ श्वासेष संबद्धः सी श्रुणं प्रति रावसः। व्यास्यासास धौमित्रिक्षां वियहताम् ॥ विश्वभागः सन्प्रात वरणीतके ॥ या जीवितोश्सूदीवधानवगातृ पुनः। हड़ी महार्तना राधनो राज्यसान्तक: ॥ राचकार् बर्धान् भरे: काजानाकी-

प्रकृताव र्णे सङ्गां प्रति विश्राचर: ॥ समयं प्रशासिकीयति खग्रहं विश्रत्। भना नत: प्राप्य होमचके विक्रीवया ॥ बागरेकी खब्भिचारात्मर्क रिमी:। त्य पौजस्यो रामेण सह योधितुम् ॥ यन्द्रमहा वर्द्धा राच मे तिथियौ वर्द्धः। ग्रेमनमाचित्रयञ्जवतिपदि । इस्तमको (इस रच वर्गपर्यद्वतम्

रावपाद प्रायतेन ..., मिलमान् । तम्तु सात्रज्ञाभीतसार्ग्यः रथस्तसम्। स्त्यसानः सुरशसीयंयुचे तेन रचसा । ततो युह्नममुद्धीरं रामराधवयोगीहत्। सप्ताहिकसहाराचं प्रस्तास्त्रेरतिसीयसैरिति॥ सती अतिनिर्धाममनिद्योत्तरम्। एवध दवन्यां तद्वयः । सद्क्षं काजिकापुराखे । 'रामकातुमहार्य ने राज्यन्य वधाय च। राचावेव सहादेवी बद्धाया बीधिता पुरा । सतस्तु खक्तविदा सा मन्दावामा विनेद्रसिते । जगाम नगरीं सङ्घा यहासीहाचवः पुरा ॥' खागत इति ग्रीय;। इर्ध्यायसमं राम्प्रकी त्रदेव भान(जर्घामसनम्। 'तत्र गला सहादेवी तहा सौ रास्त्रचार्यो। द्वहीन योजयामाच खबमक्तर्त्वितास्विता। राज्यका वक्षरायां वज्ञा या संबद्धीय-रातरावकयोर्युद्धं बहाएं सा चयीवयत् ॥

व्यनीत सप्तमे राजिनवन्दा रावणंनतः। रामेख पातयामास महामाया जानायी । यावत्तयो: खयं देवी युडकीलस्टैश्वत । तामम् जदराचाचि चर्चे हेवैः सुपृत्रिता॥ जिहते रावशे वीरे नवस्यां सक्तें: सुरै: । विशेषपूर्णा द्यायाच्यके क्षेत्रपालसम्हः ॥ चकले: सुरेशिकाक्ष घडेति ग्रीय:। 'रामरावर्णार्यसु युद्धस्य भीतिदम्। द्धनीयायान्तु खङ्कायाः पूर्व्यात्तरदिशि स्थितम् श खानिनच यवुक्तायाँ भीतं सुरवसं भद्र । शास्त्रथ पारयामास देवेन्द्री वचनाह्नरे: ॥' प्रान्धर्थं भयग्रात्यर्थेम् । 'ततस्तु श्रवणे भाष दशस्यां चिक्कका श्रुभाम्। विखन्त चर्ने शान्यर्थे बलगेरावर्ग श्वारः॥ शिपुनविनभयप्रान्ययमिळ्यै:। 'बीराजितवलः ग्रज्ञस्तच रामं सत्तव्यसम्। समाम्य प्रवर्धी खर्म स्वी: प्रचीपति: । इति इतं पुरा वको भनी। खासमान्यानारे। पुरा कच्ये यथा टत्तं प्रतिकच्यं नथेव तु । प्रवर्तने खयं देवी देखागा नाश्चनाय थे। खायस्वमस्नाररूपे पुरा वाची प्रश्ये:। प्रतिकाष्यं प्रतिसावन्तरसिक्षक्षे:। जनप्रवसासा-व्योग लचापि काल्ययवद्यारात्। 'प्रतिक्षा' भवनायी रावस्यापि रास्यः । तथेन नायते युद्ध' तथेन (चरश्रास: 🛚 एवं रामधन्त्राखि रावकानां तथेव च। स्वितन्यानि सूतानि तेषु देवी घवर्तते । नां पूजान्त सुरा: सर्वे वर्ण वीराज्यन्ति पा। सबैद च नराः सर्जे कुथः पूजा अवस्विधः चबनीराचनं राजा प्राथाद बलविरुष्ट्रये। दित्। इयस बचाबोधिता मधादेवी खबी प्रविद्या चीतेव सगवच्छत्तिकःपति प्रतिसालि। स्रतस्य अध्यविक्ते प्रवमेश स्विमाम । प्रतिक्रम विक्रो-चारित की का भिति

वघाड दुरदेशानां भूमिभारङतां सुवि। क्षविद्वापर्थी: सन्धी भविष्यति व संप्रय 🔻 प्रतिकारण स्थिति भविष्यति न अंग्रायः ॥" इति सच्छळको रामीश्रीय भविता ब्रह्मणी हि इति ब्रक्कवैवर्से ध्यमनिसाअस्थे राघा प्र ङ्गाधाक्ये। दिने इति जानावेकवचनम् हिनेध्विधर्यः । पूर्वे प्रतिमन्दन्तर्मित्रुक्षे प्रतिचतुर्धे गंदासादावतार इति हुन युक्तम् चतुर्विश्रानितमचतुर्थेगे रामावनारस्याका विभावितसमत्वेग शब्यावसारस्य हरियंग प्र कालारे च प्रसिद्ध वाद्यित दिक्। स्विन्यस् रामायसमिति प्रसिद्धयन्त्रेष्ठ । 'र्यसः पञ्चस्मे वर्षे बङ्गवर्गमाम मेथिलीम्। छपयेमै लयोधायां दारशाञ्दासुवाध स । चन्नविद्यातिसे वर्षे वनवासमक्तवस्थान्। खारार्य तुवर्थाण सीतायास्त् तरासवन् १ जिर्जनुदका हार चतुर्घेश द्विपता श्रमः। पक्रमे जिल्लाहे तुरासी वासमकार्यन् । श्राधा त्रधो द्धी वर्ष पत्रवत्यां स्टासनाः। हासी विकापधासास घोरां गूपेंगखां वने । ततो साथि विवासन्यां सुकुर्त्ते सन्दर्भज्ञ । राच्या न्यां विनासोतां जद्दार दश्कासर । याचि शुक्कचतुर्देश्यामिति पाटान्तरम् । 'भागेनुकादश्रम्याभ्युवसम्मी रावणाक्रये। सन्याति है भूमे भासे च्याच खी वागरे हु ताम् १ एकार्य्या महेन्द्राधान् पृष्ट्वे प्रायोक्षमम्। वदा चिष्ठि भीताया दक्षेत्रं हि सन्मत, । दारखा शिश्चगाडचे चनमान् पर्यवस्थित । तस्त्री विश्वायां जीतायां विश्वासासाम्बन्

बाचाहिसिक्सबीदम्यां तती ब्रह्मवर्धत । यधी सुज्जुमारसा वनविष्यंसर्गतया ॥ बच्चार्च्चय चतुर्देश्यां वद्य: भ्राम्नाजिता विप । पश्चिमा गुच्छ गुल्लीय लक्काया एक्ट मं अया ॥ पौर्णमाशी भन्देन्द्राष्ट्री पुनरासमं जर्म। मार्गावितप्रतिपर पश्चीस: पथि वावरी. ! पुनरामस्य वर्षः शहर ध्वस् अध्वतस्य नै :। अप्तथा प्रताभिज्ञानदानं मृद्धिनिवेदनम् ॥ ष्यरम्युत्तरमञ्जूषां सृत्यूर्ते विषय[भिधे। मधा पाप्ते सहसाशी प्रस्तानं रायवस्य तु। वासरे सप्तमेश्याधी म्लन्दावार विदेश्रम । पौषमुकाधनिपदक्ततीय। यावन्युधः। जगस्थानं समेन्यस्य रामवस्य वसूत्र ह । विभीषणचतुर्था है रामेण सम्र सङ्गतः। समुद्रतर्गार्थंय पाचन्यां सन्त उद्गम: ह प्रायोपवेशनस्त्रे रामी दिन दतुष्ट्यम्। बहुदद्वाभथ मेत्रायमकीर्तनम् । मेतो इंग्रम्बासारकाका यो एपदां नमायनम्। चतुर्देशां सुवेजाये रामः खेन्यं न्यवस्थत । भैकेम स्तरं दिवीधान्तं चित्रमे र्वेश्वत स्मन् *क्र*वीयायाः दक्षणानां सन्ते सुक्काविवेदाने ।

स्सी⊤ इत्तीन न्तुस र म रीय श स्

वयावण(क्रही श्रीत्वं माच्युकारियामरे ॥

माध्यस्ता दितीया दिल्नी: सप्तिभारं व त्।

माबगुक्तनवस्यान्तुराचाविन्द्रजिनः रखे।

रासलक्त्रसयीनां सपार्थीकंत्यी वसूव हा॥

अभावहार; कथितो स्थाम्या दिद्गदयम् p

हाइग्रामाञ्जनेतेन धुन्ताचान्य वधः ज्ञतः।

चबोद्यान्तु तर्वेष निच्नो ३ सम्बनी इग्रा

बिह्नेव प्रश्रक्तस्य नीलेन विश्विभी दिवधः ध

माचावित्रदिर्माय (या खनु यन्त्र व्यक्ति देने: ।

एक्स्टरस्त्रधमी यावद्राव्यान एकोधितः।

शक्तेण विश्वती एश्चे बहुतानस्थानकः ह

मालगुनादिप्रतिपद सन्भावन (देने स्तल: 🖫

क्रमस्याः सञ्जन्यीतावत्युद्वचनुद्दिनस्

ब्रम्(बास्याहिन प्रीकाष्ट्राशी बशूव 📽 🕫

रास

म दे सत यदि न्या अन्य प्रकार साम त्रवीहरूणदामी यावसङ्गापा दिवसे क्लिभि:॥ रावण; सैन्यसंस्थानं रणाचीत्साइनं तथा। र्नमां वागरामाच युह्नमाशीन् सुदारशस्॥ नामपाश्चिमीचार्थं दशस्यां मग्रहोदस्यमान् । प्रावश्वकाचतुर्देश्यां यादगृक्षणास्विधसरम्। राजेण तुन्ती युद्ध र (वर्षो अरविनो रकात् । कुमाकर्सी दिने: घडु भिज्ञवन्यास्य चतुर्दश्रीम् ।

कारलकप्रश्रमधी विद्याः प्रभागाध्याः । प्रयम्याः सप्तर्भः यावद्विकाधवयस्त्रप्रहात् । **जारुपा हादश**ी यावजिञ्जली दिनशक्तातु । विश्वसायुक्तायुक्त सकरा व न्द्रिकी । पासगुरस्य हिलं।यायां जर्णे अकाचना जित्रम् ।

विभीषका ।

होतियायास्तुस्प्रभवे एरयः, गण्यासरात् ॥ चीवकानयने ययान्तर्हार्शस्वश्वास्यः। तच चबोर्धी यावहिरी: प्रष्ट्भिक्तु ग्रज्ञानित् । बन्धर्यान इतो युद्धे विक्षित्राव्यभाग् । चनुइक्षाः स्थानावरमद्भिताशिष. फ्रमात्॥ बमावास्त्रां बबी इंत्रो बुहाय एक्सक्सरः। चैनस्काप्तिपस्: प्रदानी दिनपद्की: ॥ रावगस्य प्रधानस्यो ध्रधानसम्बत् खेवः।

चैनगुक्रनवस्थासु चौभिर्वः ग्रालिमेटबस्। नीगादिराञ्चनेयेन अन्त्रमाध्यस्य छितः ॥ रश्यामदश्चारीयभूत्राची युद्धं वरश्ची:। गकारणान्तु रामाध र्यो मातलिसार्थः। चडारप्रविचे रामी देरणे हावमं बधीत्। इत्या: यकपचान्य यावत् कव्यक्तुर्द्शीम् ॥

चन्यस्य द्वारा वात्र अपूर्व (व्यादिकार सम्ब

मावगुक्ताइनीयाया धेनश्चवाचतुर्दशीम्। मराभी दिवनं शुद्धं मध्ये पष्पद्रभाष्ट्रकम् ॥ यहावद्वारः संग्रामध्यमप्रतिहिनोध्यभूत्। बन्दारी रावण(श्रीनांसमाचासाधिनीक्सवत् ॥ नेशाक्षादितिको राम सुप्रेज

चमित्रको प्रितीयाका

बीतालः

वैश्रास्त्रचतुष्य सुरम पुष्पक्रमास्थत ॥ पूर्ये चतुर्श्रे वर्षे पचन्य मधनस्य त सरदाच असर संस संधीत प्रारमासन्। निन्द्यामे तुष्ठ्यां वैभग्तेन समाग्रमः। चप्रम्यसमिविक्तीं भावगे श्रावां स्घूत्तमः ॥ जायकी रामसहिता शृहसम्बद्ध निवेशने। मनुमाधान् स्थिता पश्चरप्रवासर्संयुर्विति॥ यत्तु सर्व्याप्रे व्यक्तिप्राक्षरण्यम् । कालिका-युराखादिविरोधात् । इदं कट्यान्तरविषयमिति ग युक्तम् । तद्विरोघादेव । तस्नात् विद्याविरोधे एशाबीश्व उपमंचार एव व्यायः : श्राखाः न्तरीकाङ्गोपसंचारयन्। यघा जुन्मकर्णवधी-१व रानेणोक्तो भारते लच्चा खेन तार्ह्य विषये वतु कल्यभेदेश चवस्या। जन्मविषये एवतु इरिक्योक्ता सेलि बोधाम्।"इति श्रीरामायश-तीलके लक्षका कर ११० चर्मः ॥) तस्त परिः पूर्वतभव्ये यथा,---"सर्जे चोत्रक्जाः पुरः खळासु अवधाय् परिपुर्णनेसी रामी प्रचायापात् खविस्हरः ॥"

इति ब्रक्षवेपत्ते श्रीक्षखणमासके १२६ खथाय: ॥

"चनकोश्यामनः सन्दर्जीतं रामाय हुन्नतः।

चाय वीराममनाः।

षडचरीरयसाहिष्टी मचतां कासदी सन्तः ॥"* म≪य तार्कप्रदासलो थणा,---"चर्चयां राममन्त्राणां मन्त्रयात्रः बङ्खरः। तारकायका चेह्यक्षं तेत्र पूजा प्रशस्त्र वै ॥ नक्तक्ष रां रामाय खाद्या। इति रामा-भैनचन्त्रिकायाम् ॥ घटलः॥ अख्य पूजा-यथोगः । पानः सकादि विधावीक्तपीयन्यासान्तं कार्ने विद्याय ऋष्याहित्याचं कुर्णात्। शिर्सि ॐ त्रझर्वे भरवये नम:। सुखे मायश्रीष्टव्यकं रत:। इदि त्रीरासाथ देवताथे गमः। ततः कराष्ट्रन्याची। रा अङ्गदान्या गमः। री तर्ज्जनीभ्यां खाद्या। रूटं सध्यसाभ्यां नवट् । रे ऋगमिकस्थां इस्। शैं कनिष्ठाभां वीघट। रः वार्तवापृष्ठाच्या भटा स्वं हृद्याविवृ। तती सभाव्यास:। बचारकी रांगम:। असधी राजसः। इदिसाजमः ॥ वाभी घ पसः। खिद्धे न नग्र: ॥ पादयोसी बस: । सनो कार्तन-पञ्जरादिविधि विधाय देवे ध्यायेत् । "कालाक्योधरकान्तिकान्तस्तिश्वं दौरासगाधा-सुद्रां द्वानसभी स्थानसपर इस्तालुजं जाहानि।

एवं श्रान्या सानसी संपूच्य श्रान्त्वापनं भुक्षात्। ततः पीटपूर्णा विधाय वैधा-बीखपीठप्रकी पीतमञ्जूष अंपूच्य पुरुष्यांमा

सीतां प्रश्येकतां सरीदष्टकरां विद्क्षिमां राघवं

गरानां सञ्जटाइराहिविविधावक्यो ज्वाङ्गं

चीन वे कम अन्य ७० भ्राह्मा यस इ च व व समा प्रयोग 🕉 भारेभ्यो नम 🧇 च पाय कम, तहाँ इं. कंग्रेयु खम्मा दक्षी शिप् सध्ये दिच्च चर्रा इत्याय प्रमः। इत्यादिका यडज्ञानि पूजवेत्। तती दलेख पूर्वादिरिस् ॐ हन्मते नम:। ॐ सुग्रीवाय नम । ॐ सर्ताय नसः। ॐ विभीषकाय नसः। ॐ चन्नाकाय वस:। ॐ च्यङ्गराय वस:। ॐ प्राञ्-भाष नम:। अर्क कास्त्वन नम:। दलाखे ख अर्थे अहराय नाम:। अर्थे जायन्ताय नाम,। अर्थे विजयाय गम: । ॐ सुराष्ट्राय गम: । ॐ राष्ट्र वर्द्धनाय बस: । ॐ व्यक्तीपाय नस: । ॐ यक्ती-पालाय नम: । ॐ सुसन्ताय भम: । तद्वीह रिक्डारीत् स्कारींका पृज्यवेत्। तनी ध्यादि-विसर्जनानां अभी स्मापयेत्॥ ॥ अस्य पुरसर्वं धङ्जचान्यः । तथा च । "ऋतुवर्षाच्योकालां दश्रीशंकासने; शुभी। बुहुबाद्यवित बद्दी त्राचायान् भीजधेत्रतः ।" चार्यं अन्तः षड्विधः। तथा च । "म्बकामध्यित्रवाकलच्यीताराधः यथावर्णकः । यहचर वस्वियः स्टात् चतुन्वेशेषलगसः ॥ बचा सम्बोद्धनः प्रतिहेत्तियास्तरिक्षने । ध्यमस्य: श्रीशिव: प्रोक्तो सुनयोश्च ममाहिमे ॥ व्यथवा काभवे जादंधिकासिको जुविसी गे । क्टो गायस्य संस्था श्रीरामसीव देपता ॥ ध्यानपृत्रादिनं सङ्घे पूर्व्यक्षक समाकरेत् ॥" "जानकीवसमं है? न्तं वर्द्द्रणीया 'हुमादिसम। स्था चरी थ्यं सम्भः स्थाद्व शिक्षम् कथि विराट ॥ क्षस्यत् देवता रामः नौतापाणिपरिचकः।

च्या दंबी चंदित: ध्लि: नामेना क्वांमा सता ॥ प्रिरोननाटभुमध्यतानुक्रवरेषु ऋदापि । वाभ्यक्वानुपादेव दश्यकांन् व्यक्तिकोः ॥"अ। वतो ध्वानम्। "ऋयोध्यानसरे चित्रस्त्रसीयर्गसम्हर्। मन्दरभुषीरावज्ञविताने तीर्याध्वति । सिंश्वासनसमारू हं पुरुपकी परि राघनम् । रचीसिर्धरिभिष्टे है दिचायानगरी: मुर्मी: ॥ संस्ट्यमानं स्निभिर्मन्त्रें: गरिप्रोभितम् । सीतालक्ष्तवाद्याक्षं वाच्ययोगीपश्रीमितम् ॥

ध्यन्यत् सर्के पूर्व्ववन् ॥ 🗯 🛚 । "विश्वर्गरायसेनाध्यो चटर; कैंदल यव च । द्वास्तरो मन्त्रराजीय्यं सर्वाभीरफनप्रसः ॥ श्रीमाया मन्त्रधिकेतवीलाद्यन्तमती भराः। चतुर्व्वर्थः सः स्व स्थातु प्रदुवर्थी दाव्यितपदः ॥ खाञ्चाको हुँ फड़को वा नमीक्ती वा मदेकारु: ।"

खासं प्रकार वहनं सर्जाभश्यभृषितम् ।

ध्यायत्रेवं जर्पसम्यं वर्णसम्बन्धाः ॥"

सधाः '

श्वरीकेसु स्थापत

वानालध्मेता च हर्कोद्बादकराः।

रामः

ो चन्त्रीऽर्व

थ ऋच्छनु: प्रोजी सन्तः पञ्चाचरः परः । प्राचन छ का दर्भै: प्रश्लेकपूर्व्यको सन्:। विक्रमन्त्रयादिस नारातः स्थादनेकधा। थ राम । स्रो राख । इळाहि मास्ट'।

लक्षीयाक्मकाथादीनामध्यनसदानेऽपि र । तेन की राम । दें राम । जी

स्य भ्रायमं विष्णोरङ्घेचन्द्रविभृधितम् । वरी सनु: प्रोक्तो सल्लराचः सुरहम:॥ सुनि स्टाइगायसी च्हन्दी रामसु

हंबता ॥"कः। तरे सु हाटश्लनच्छा: ए**रस्ट्**यास्। य। भानुतन्त्रं जयेक्सन्त्रं इति सचनात् । खडल्च्चप इति विशेषः'। ध्यानपूजा-ष्ठकारतः । ४ । अध ग्रीरासचन्त्र-

ोप्रसने क्षेष्ट्रवादिन्दिरावाप्तवे नरः। ख्योर्ज क्याचन्द्रनामः समृचिते: ।

द्याय मेमनेधेनधान्यादिनन्पदः।

पनानां होनेग दश्येद्धिनं जारत् ।

ख्तीकं भुवा(दिव्यावाशये नरः) मिन दी बाँगुभी नेजान्त्री (नरासयः ॥ चच्चान्सन्द्री धनसाप्रीक्षि वान्धिनम्। मन होतर्य पनाशक्तमुहिन्नेरेः १

यथ। प्रसिद्धित्कविभीवति क**स्यर**ात्। ।ताम भुन्नीत सप्तरारोखन्देवम् ॥"*॥ र्मिचन्नकोचन्।

সীত বৃদার্থাবা: तसपि इप्जिति खसवार्यं नमीसुधान् । यीवमुखानां यक्तमुखं नमान्यहम्॥ प्रमञ्ज्ञाध विशिष्टाचिव थस् प्रियम् । गरवास्थितहे बस्तं वीरं नशस्य हम् 🛊 द पूजिनो द्यापी महाई: अरुका-

टायुना घेन सहाधिना नेमान्यक्रम् ॥ अधिका यस्य क्यमन्ति क्यमनादयः। र स्वतन्त्री धक्तं व्यक्तनसं क्रमान्य इम् ॥

|इस्ताचेण कीलया प्रश्लीतार्थीः। प्रयोधानां तंत्रन्टे सर्वतीसुखम्। इप्रमानां किनिस्ति क यथा ह्या। भन्वे विवोत् ऋषसं वृत्ति इं नमाम्बद्धम् ॥ भ्यति वानालेञ्चलवेन्द्राः अव्ययनः।

नोति पापानां सीवशंतं नम्राज्यहर्स्॥ । ग्यसपिचारचित्रे वित्यसङ्गलन्। निचीराधाद्यसं भन्नं समान्यसम् ॥

जिज्ञामाणी सार्यव्यक्षितेष्टर्:। [सयी बद्रो खलुखलु गमान्यहर् । युप्रवाती सर्वष्ट्रमस्पूर्षः।

धर्वदेवानां नसनीयं नसाम्यहम् ॥ र्ग **प्रश**्चित

प्रकार काम वधील प्रकाशकात् ।

रिश्व बैहाभग्रहक किन्दूरा वसकिन्द्ररा' भिवसको स्बद्धस्य (बहुवसम्ब हात्यका: ।

इर्दं इत्सना प्रोक्तां सन्त्रसाचात्सकां स्तरम् । पर्तद्वृद्धिं यस्तुस रामै भक्तिमान् भवेत्।"

इति इण्यत्कत्वे यन्त्रशास्त्रकं सीरामचन्द्र-क्षीचं समाप्तसृ। 🛊 ॥ व्यव श्रीरामचन्त्रस्य छो-त्तरभूतकं वास । वेद्याम जवासः

" इष्ट्राह्म वच्चामि रामसाद्भुतकर्मसः।।

वामारमातकं पुरायं चित्र लेकिए विश्वतम् । गान: परतर् गृहां चित्रु वीकेतृ विद्यति ॥

कैलासश्चित्रकारे राज्ये वाकार लागि चिति। यकार्यवयो भूषा विकामाराध्य भक्तितः। उपविश्क्तती भीक्षं पार्त्रती प्रक्ररीव्यवीत् ! यात्रं व्यक्ति सया सार्वे मोक्तुं स्वनवन्टित ॥

मसाइ पाळंती देवी बहा नाम सहस्रकम्। तनी भोष्यान्वर्षं देव सुन्वतां मदता प्रभी । ततका पार्वती प्राच प्रचयन प्रवेचरः ॥

धव्यासि द्यतपुर्धानि विष्णुभक्तासि प्राचिती। दुर्लभाविकाची भक्तिर्भागप्रयं विनेष्टरि ॥ रकाराहीन नामान् प्रख्तो मस पार्वात । मनः प्रमहतामेति रासनामाभिष्यञ्जया।

इसकी योशिमोध्यकी जिल्लामक्टे चिट्राक्षावि । इति रामप्रदेशानौ पर्वत्रश्वाभिधीयते । राम रामेति रामेति रमे रामे भनी रमे। चहरनामभिन्तुकां रासनाम वरानने ।

विने रामेति नामोका सक सुक्ता च पार्वती। त्तर्गा सका सकाईवी पनिना सह भंश्यिता। पप्रच्छ श्रीक्षद्वादेवं प्रीतिप्रवशकानता ॥ सहस्रामभिक्तुक्यं रामगाम व्यवेदितम्।

रामेळ्ळा सहादेवि सुहु वाही सवाधुना ।

संख्यान्याम्यपि नामानि सन्ति चेत्रानगङ्घिः। कव्यनों सस इंदेश तच मे प्रीतिरुक्ताः শীগান্তুৰ ভবাৰ।

क्रम् नामानि यक्षामि राभचलक्ष्य पार्वती। को किला वैदिकाः भून्दा ये के चित् सन्ति

র ভিনি ।⊧ भागानि रामचन्त्रस्य म**त्रसं** तेषु पात्रिक्षम् । र्तेष्ठ चाळन्तसुखां हि गामामरोत्तरं ग्रह्म 🕻

विष्णोर्देकीयनामानि सर्वेदेशाधिक प्रथम । नाइड्यासभइ बेयु राजनास परंसनस्र 🛚 जगनः सर्वेवदांश सर्वमन्त्रीय पार्वेति। नस्मात् कोटियुकं पुरुषं रामभान्तीव लभ्यते ॥ वन्य श्रीरामनाभाषीत्रर शतनामस्तीवस्य इत्यर च विरमुष्य कृष्टः सीरामचन्द्री देवता श्रीराम-

चन्द्रभीक्षमें जने विनिवीमः । कीरामो राभवन्त्रच राभभवक बाधनः। राजीवलोचमः श्रीसान् राजेन्द्रो रह्युद्रवः ॥

कानको उसको जेनो निवासिको जनाईनः। विश्वासित्रको हान्तः प्रवस्थनस्यत्परः ॥ वाविषसवनो राज्यों व सवसिक्सा सम्बद्ध यदा

चौधनेयः सरक्षशी पिराधवधपक्रितः जिसीवश्रमशिष्याता दश्रमीयश्रिरोश्चरः ।

चासद्यासहाहपैदसगमा इकान्तक, । वेहानसारीयमेघासा भववेदाश भेषन द्रवणविधिरोष्टला चिन्दर्भिस्तिगुण खरी। चित्रिक्रमस्थिलीकासा पुरुषपरिचकी पन ।

चित्रीकी र जक्ती अन्ती दण्डकार स्ट प्रयुक्त । खाइला।पावन खेव पित्रमको वर्षदः । विति जिलको यो जिललोगी जातमूक कचवानसंघातीः चिचकूटसमाश्रयः। जयनाजामवरहः सुमिनापुचर्तितः। समेहेवाधिदेवचा न्यनदानरकी वन:।

सायासारीचड्ना च सहाभागी सहासुत्र सर्वदेवस्तुनः सीध्या बचारको स्तिसंस्तृतः । सञ्चायोक्तरे सञ्चोदारः सुयोविश्वितराच्यदः ।

स्वीपुरामाधिकाकस्तीर्थः सर्वोधनाद्मन व्याद्युरुवी सङ्गष्ट्रपः परसः पुरुषक्षणा । पुरुवीद्यी दवासार: पुराव: पुरुवीसम ।

(स्ततवक्रो (सनभाषी पूर्णभाषी चराचव चानन्तगुरामगोरी धारोदान्तगुराभिका सायासानुधचारिजो अधाईवासिएचित । संतुष्ठत् जिसवारीष्ठाः सञ्चर्तार्थमधी छार् ।

श्वासाद: सुन्दर: श्रुव: धीतपाला घत्रहेर । क्रम्बद्धाः विशेष वर्षः जरासरण्यक्तितः । शिद्दालिङ्गप्रतिष्ठाता सर्व्याच्यामा । पर्माता परंबद्ध सम्बद्धानस्य विग्रहः। भरं च्योतिः एवं अस्म पराकाषा पराच्यर् ।

परेशा: पार्यः; पारः; सर्व्यदेशास्त्रः (प्राव 🛭 इक्षेत्रसम्बद्ध नान्त्रासरीत्तरं भूतम्। गुलाद्गुद्धनरं देवि तव प्रीत्या प्रकीशितम् । यः पठेन् प्रदश्यादाधि भक्तियुक्तेन चैतसा । च चर्चेमुच्यते पापः नन्धकाटिशसुद्धवै: ।

जकाविस्थलतां यानित प्रात्रको यान्ति सिच राज्यको दासतां याकि बहुयो याकि मौन्य

अर्द्धकृत्यच भूगानि सीयं यानि। चना स्तिय व्यक्तमञ्च यदा भाक्ति भाक्तिमायास्युपदवा

पढरो सत्तिभावन जनस्य विष्टमन्दे। यः पर्नेत् पर्धा सत्तवा तस्य बद्धं जगस्तवम् । यद्यत् कामयते (चनी तत्तव्यभीति कीर्णवान यः ण्डेदायचन्द्रस्य नाकामरीकरं प्रतन ॥

ध्यज्ञानेन धि कुर्वाणीन समापेदिक्ति घरा। पुरसकाबेध सर्वेषु पटनामन्द्रमान्नयात् ॥ सर्ववेदेषु तीयेषु दानेषु च तपःस् च। त्रमानं को टिगृगितं स्तदेनानेन सम्यति ॥ पुग्धकालेषुं नर्भेषु प्रवासम्बद्धारमम् । कलाकोटिसहमा(बा कक्यकोटिशना(म प १

वेकुकी वासमाप्तीति द्रश्यू वेदश्यापरी, ग रार्व पट्टाच प सुविका नहस्ति है वैय है छोचारिको कर रामः

रासाध राधसहाव र सच्छाय वैष्रते . रञ्जाणाय नायाय सीताया; पत्रे नमः ॥ इस मत्तं मदिशानि। जपन्नेय दिवानिश्रम्। सर्वपापविभिन्नी सिमासायुष्धमाप्त्र्वात् । इब्रोनहासभदस्य साहाता वहसस्यतम्। क्षणित तथ शाईप यतन्तं ने आयो तसः । इटामचे भरेशानं घरको एक सम्बन्ध जानकी हृहयान स्वान्दर्ग रञ्ज**न्दरम्**॥" हात पदापुराणी उमामचेत्रमनंदाई सीराम-मक्दारीसर्गतनाभक्तोचं समाप्तभू॥ * ॥ (यस्य विशासक्तिकण्नं यथाः, स्राधात्मा-विभाद्। ६। इ०—५४१

सस्यं उपाचा क्तीतुलुलाइन सेरस गर्गा गामानिसम्मान्। वामनन्तमनाद्यन्तं सनीवाचामगोचरम्। इता ने ऋपमयक्तं देखद्वप्रविलक्षणम्। ह्यप्रीतरं सर्व दृष्यं अष्ट्रभगासकम् ह त्रक्षं लां (वस्त्रानीयाट्यनिहितां सत्रः प्रभी। बुद्धात्साभामयोरीयाँ गीव एत्यसिधीयते । बुद्धारिमाजी क्रारियतसम्ब मिल्यियेशस्त्रिमम्। भारोधानः चानप्रास्त्रिक्षि नारेशाविकातानि ॥ हिर्गामार्थको सन्ता है है स्पूर्ण विकास स्टूनम्। भावनात्रिवयी गास सन्दर्भ ते ध्वत्यमङ्गलस् ॥ भूत भन्ने भविष्याच यर्चनं द्वप्रशत असत्। श्वनिराहनोशी देशे ने मर'दादिभिरावृत्ती ॥ सप्तरिकत्तवस्योगै दिल्ली धारण्याभयः । क्षमेत्र स्वयंत्री ल्यं भी कार्स्तर नग्रहाः सहनाः ॥ कालानं ते प्रस्तान कार्तिकाय पहासनम्। रसातक्षं ते गुल्कों त् तलाललास्त्रीकेंगे। चानुनी मुनलं रास । खन्ह ते निपणं राषा । चनलच् सही शास। अधर्य नासिमंगमः ॥ चर काल ते क्यांतीं वि योगा ते सप्त उचारी । वहन जनकी मास्त तपस्त ग्राधार्वधामा । स्थलीको रघुन्नेछ। शीर्वस्थार्भ वदा प्रभी। इन्द्रादेशी जोकपाला बाइन सी दिया सुनी। चित्रियो नासिकं राम पद्धं तेश्यिवदाश्वनः। चनुक्ते स्विता ए।म मन्यन्त्र खदान्त्रतः। थ्मद्भाष्ट्र सप्त कालाकी बाह्यस्त वाक्यतिस्वित्। रमीरहर्गारकपरत वास्त्रक्रम्थित तरवय। यमको दंग्रहेशास्यो मधाबाणि दिनालयः । शासा मोस्यारी साथा ऋष्टिस्यामा इमी सम्बन्धः वर्षा पुरस्ताः पृक्ताः च एष्टभाषा खदौतिनः । गिभिहीकोवर्धः राजिदिंश चैद रघुत्रम !! क्तुदाः सप्त ते कृष्त्रिनीयो नयस्त्रव धर्मा । रोमाचि इन्हीयध्यो रंती इक्किन प्रभी। महिना चात्रश्रामानी ए वं स्थानं वप्सात । यर्गसान् शानकारि दे सनः सन्धार्यसे वरेः। चनावासेन सुक्तिः स्वाहतीयन्यवादि किन्धन ॥ चनोः इंस्सर्क्तं ने स्थलस्वाद्यभावये। शिमान् श्राति प्रेसर्नः, सर्मसपुत्रकी सर्वेत्य

अन्दः अधर् स्त्रास चटानकात्राष्ट्राव स्त्रा च्यमीव्यवयर्थं कीर्ता विचित्रकालं सक्तव्यकम् ॥ इंद्रेन सदा में स्टाब्स वर्गे र्घून व्यं । सर्वेजः, प्रकृषः, याचान् पार्वेखा यद्तिः यदा । तह्यसेवं सत्तर्भशायद्वास्त्रे स्वृत्तसः। सुन्दर्भगं सदा कापनां सारकं ब्रक्कं वाचकम् ॥ रास रामेल्परिशन् महा धन्तुरमानसः। अप्तर्क नानकी बाय प्रशासा सुविश्वितः॥ धर्देते सायया सङ्ख्यां न चार्नान्त तत्वतः। नमर्क रासभदाव वैधरी परवासने । खबोधाधिपतं तुम्यं नमः शौभिवसंदितः। चाचि चाचि जगनाय मां माया नारणीतु ति।"# ॥)

अय भीरामकक्ष्यम्। "ध्याला मोलीस**बद्धानं रामं रा**चीवलो च-

जाबकीजन्मकोपेतं नटासुन्नुटमाण्डमम् । सारसन्अधनुर्व्वाश्वनाशि नक्तकरान्तन्। खनीनवा चमन्नातुमाविभेनसमं विसुन्। रासरचा पठितृ प्राचः पापन्नां चर्ववास-

चस्य श्रीराभचन्द्रकवच्या वृष्ठकीशिक्षकाधि-र्जायकी ऋन्द: श्रीरामचन्द्रो देवता श्रीराम-चन्द्रभी खर्च चपे विनियोगः:। ्र (भ्ररी से राधन: पातु भावं दश्रया-

कौग्रतियो दशौ पातु विश्वामित्रप्रिम: श्वती। पार्थ एत् महन्तर सुनं सीमनद्वन:। जिस्रो विद्याविधि: पातु सन्दी भरतविद्यः। स्कन्ती श्यायुधः पातु सुत्री भर्वशक्तास्त्रीकः।। करी कीतापतिः पातु चूर्यं आसहस्वाचित्। वक्तः पातु कवन्यारः कानी गोर्न्वायवस्टितः। पार्ची कुलगति: ए:तु कृ विभिन्नाकु वण्दन: । सध्ये पातु खर्घ्यंनी वासि आज्वदाखय:। शुद्धं जितेन्त्रियः यातु एष्टं यातु रष्ट्रः ॥ सुर्योविष: कृष्टि पातु श्व्यायिनी वृत्रमाससः। करू रच्तमः पात् रचः कुलविनाम् अत् ॥ कातुनी मेत् कृत्यातु चक्षे दशस्थानानः। पादी विभीवगश्रीयः पातु रामी श्रीकलं वषः। स्तां रासवतीयेतां रचां यः सुझनी पठेन्। स चिरायु: सुखी पृत्ती विजयी विजयी भवेत्। पातानसृहसयोभचारियञ्जानारियः:। न प्रकृतिक प्रकास्ते र्यसनं रामनामाभः । रामेलि रामभदंति रामचन्त्रीत वा सारत्। नरी न सिधाने पार्णभी कि स्किए विष्ट्ति । न्याचीनेक्सकीण रासनाचामिर्चितम्। थ: वारे धार्यत्तस्य करम्याः सर्वेशहरः । भूकोपन लिमां दिखां मन्यवस्वचित्रम्। कता में भारवद्वस्त मोक्नीष्ट फलनापुनात्। रकी श्वकृषे दृते निद्धं तस्त्र जयो भनेत्।

च था नारौ

दक्ष्यता जीववन्या सा सवैज्ञान सम्रायः । वज्रश्चर्नामेलं धो शासकवर्षं पठेतु। चाका इताजा: सर्वन लगते जयमङ्कम् ॥ चाहिरवान् यथा खन्ने रामरचानिका

तथा लिखिनवान् प्रानः प्रवृद्धी बुधकौष्मिकः । धन्तिनौ बहुनिस्तियौ काकमण्यसौ प्रभौ धीरी सां प्रथि रचेतां तारुभी रामजन्मणी। तरकी रूपसम्पन्नी सुक्षमारी भन्नावली। पुन्दरीकृतिभाजासी सीरकृष्णाचिनान्दरी धनस्वाधिनौ दान्तौ सापसौ बद्धचारको। प्रज्ञी दश्रहणस्त्रेती भातरी रामजणायी । प्रार्थी सर्वस्वागां खेकी सर्वधतुष्रसम्। रचः दुव्यविच्यारी चायेता नो रघुसमी।

मात्तसच्यधनुषा(वष्ट्रसम्प्रा-वच्यानुगनिवङ्गतिङ्गती । रचयाय मस श्मलच्यान-विगत: पथि सद्देव गच्छ ताभाृ॥ सज्ज : कश्ची खड़ भी चापम स्थानी युवा । यक्तनीरयसास्तानामः पात् सलमागः । व्यथनस्य वृधिहो में एउती मगड्यनः। प्रश्विंक्त अस्यानी मध्यी दामकन्यमी॥ र⊤भी दाश्यर्थाः, पूरी लच्च गालुचकी वर्णी। का कृत्या: पुरुष: पूर्ण: क्यां प्रविधी रघ्तस । वेदान्तवेदी यद्वेश: पुराम: पुरुषोत्तस:। चानकीवलभः श्रीमानष्टमेयपराज्ञामः ॥ च्यापदरमप्रदन्तारं दातारं सर्वसन्पदाम् । गुकाभिरासं श्रीरामं भूषी भूषी नगान्व

इक्ति लच्छाको भन्दी बॉमनी गानको सुस । पुरती भाषतियंश्व तं नमा(म रघत्तमन ॥ श्तारि सस गामानि महक्ती यः घरा सारेन च्यन्त्रमञ्चाष्ट्रतं पुरसंच प्राफ्नोति न संध्य । 🕯 इति पञ्चपुरायो धव्यपञ्चरकासास्य औरास कावधम्। इति तन्त्रसा€: ⅓

रामकरी, न्हीं, रामक्षकी रामिकी। दक्षि इना युव: ।{किंचित् राम(किर्ीयापि पाट:। सथा चङ्करिवद्र्येके काराध्याचे।

च्यय रामकिरी। पब्जयकोधकन्याका पूर्या रामकिरी गणा मः व्हेंना प्रथमा क्रिया कर्ये सा प्रमुख्यते ॥ रिधयकाषदा प्रोक्ता के चिन् प्रसमवर्णना ! विविधा सा समुह्दिश सम्पर्का सहिवी द्वा अखा अश्वम्।

"हेमप्रसा भास्रसूषणा च नीलं निचीनं वपुधा बद्धनी। काक्ते मधीप वासकीयवाग्छा मानोगला रामकिरी मतेयम्॥" एदाहर्यम्।

स रिप्राम गन्नानि साधम्यूर[ा]

वरसक्तमहाला चन्नीव्यं चत्रस्वदः र रामाय इलातुः भीको भक्तः प्रशाचरः परः । प्रशाचनात्रस्वतः प्रतिकृत्रेको मनुः । लक्षीयाक्मस्वयादिष्य तारायः खार्नेकद्याः । तत्र अंरामा चौराम। द्वादि चाच्यः। नवा वन्यीयाक्मस्वयादीनासन्यत्मवानेशी चाचरः। तत्र श्रीं राम। सेंशामा सींराय इति ।

"विद्धां ग्रहनं विश्वोग है चन्द्रविभू वित्मृ । यक्ताल्य रो सन्तः प्रोक्ती सल्य राषः सुरह्मः ॥ अक्षा सुनिः स्थाद्रायक्षी च्छन्दी सामसु देवता॥" क्षा

एका खर तु दार्य नजनाः प्रावस्यम् । तथा च । भातनाच जिमेकातं दित वचनात् दार्वे वे वृत्तन्त्वप दित विद्यादः । ध्यानपूषा-दिनं वटक्दवन् ॥ ४ । अय श्रीरामचन-पथीतः ।

"कातीयस्ते क्रंतुयादिस्दावामयं नगः। वातीयस्ते क्रंतुयादिस्दावामयं नगः। दाजवामायं कमले भेनसान्यादिसम्पदः। योजीसकानां द्वामेन वस्यदायतं जमत्॥ गान्यप्रस्ते क्रंतुयादिस्दाययं गरः। द्वादिमन दीजीयुमेनसन्ती निरामवः। रक्षाद्वीमन दीजीयुमेनसन्ती निरामवः। रक्षात्रामन द्वानपं पनायमुस्ति वाक्तित्। वेवाद्यात्रम द्वानपं पनायमुस्ति देते। गान्यप्रमास्यः प्रवितृ क्षिभेवनि दक्षगान्। साम्यात्रमात्र सुद्धीन सहदारीय्यवद्वेनम्॥" क्षा

श्रीचनृशास्त्राच ।

'तिरचामपि राजिति धश्रवाधं नशीस्त्राम् ।
यथा सुस्रीवसुख्यानां यक्तसुर्यं नशास्त्रम् ॥
सम्भदेन प्रप्रताय विधिष्ठधिन धत् विधम् ।
विभीवस्त्राधित है यसं धीरं नमान्यसम् ॥
यो महान् पूजिना याणी महास्रीः सकना-

हुन वटा बुन स्थित सक्ष विक्युन सम्बद्धन् ॥ र जन्म (प्रश्चिता बस्य क्वन कि क्वल नाइय:। प्रकाशने खतन्त्री बक्तं ज्वलक्तं नसम्बद्धम् । क्षतीसुखाना येग जीलया दक्षिता रखे। राचरित्रयोधार्गातं वन्दे सर्वनीव्रक्षम् ॥ हमावन्तु प्रपद्मार्था हिनक्ति च यथा हुए। ।संद्व: सर्वे व्यवीन्षरसं वृत्ति ए नमान्यहम् ॥ धस्ताहिश्यति वाताकेष्यवनेश्वरः सन्दक्षयः । मर्थ हिनोति पापरनां भीवणं सं नगरका हरू । रिख योखनावैचारिहतो जिल्लामङ्ग्रह । न्दाचीत विचीदार्थाद्यसं भनं दमास्वस्म । री स्टब्रं गिनहासानां सारयळखिलहः। विश्वास्त्रा वन्त्री क्युक्त नमामहम् ॥ ।त्याद्वद्वाष्यायो भदेद्त्तमपूर्यः। भी हाँ सर्वदेवानां ममनीयं मभास्य हम्। प्राप्तामंत्री बशुद्रुचिया हास्त्रेनीय रक्षणसम् मचेश्रं प्रक्रण राम प्रशीत स्थानस्थान् ।

तिल शैराममतस्य तिङ्कार यमिष्ट्राः । धिवसयो (रमन्त्य तिङ्कास्य दासिताः । इर्दे इनमता प्रोतं मन्तरः नासकं स्वयम् । प्रतिसृद्धं यसु स रामे भित्तमान् भवेत् ॥" इति इत्यासकत्ये सक्तरानासकं श्रीरामचन्द्र-स्नोवं समाप्तम् ॥ ॥ यथ श्रीरामचन्द्रस्यारो-स्रभ्रतं नाम ।

वेद्यास उपार्ष । "प्रमु सार्वेष दक्षांसि रामस्यात्सनक्रेमेशः,। नासारम्यतं पुर्मं चित्र नोकेश विश्वनम् । भाम: परसरं शुद्धं चित्र कीकेंगु वियमे ॥ क्षेत्रासिप्रकारे रस्थे नानारक्षविधानि । एकायप्रयानी भूतवा विष्ण्माराध्य भक्तिन. । उपविष्टकातो भी ल्यांचार्चनी प्रहरीरवर्गन। पार्कक्षेकि मधा साई भोता सवनवान्टिते। नमाइ पार्वती देवी अशा नाम सङ्ग्रकम्। तती भोक्षाम्बर्ध देव शुन्यनां भवता प्रभी । शतस्तां गार्वनी जाच्य शहसन् परमेश्वरः ॥ ष्टन्यामि शतपृद्धासि विगएभक्तासि पर्ञिनो । दुर्लभावैकावी भक्तिर्भागधेर्य विनेपारि ॥ रकारादीन नासानि प्रत्वतो सम पार्चति । मन: प्रवन्नतामेति रामगामाभिष्यद्वया ॥ रमन्ते बीजिबोध्यन्ते विकायन्ते चिरासनि । इति रामप्रदेगानौ परं बक्ता निधीयते॥ राम रामेति रामेति रमे रामे मनीरके : बहसनामसिस्त्छो रामनाम वरावन ॥ रागेळ्ळा मधादेवि सञ्जूनाहे भवादना। सनी रामेति नाभोद्धा यह भुद्धा च पार्वनी॥ यती सुक्का सहादेशी पतिना सह परिश्वता । ५५च्छ सीम्रहादेव प्रीतिपत्रसमानमा ॥ यहमनामभिन्तुः श्रीमनाम लयोदितम्। वस्थान्यान्यपि नामानि सम्ति चेत्रायगद्वितः। कथाती सम द्वेश तक मे प्रीतिन्तमा ! শীগ্রুহ ভরাশ।

क्रस्य गामाणि वच्छासि रामचन्त्रस्य पार्वती । कौतिका वैदिकाः श्रव्दा वे केचिन् स्लि

षदा

धन्नवती

कौन्नवेय सर्घ्यको निराधक्या सत् निभीवस्थामिश्राता दश्यांगवश्यिरोहरः । मप्तनार्व्यभेता च इश्जीद्बहस्वकृत्। भामदयामधादपंदमगस्ता इकान्तम्, । देवाकासारीर्दमेवात्या भववीदास संबन्धः ट्रामाविधिमोछन्स विक्तिसम्बद्धाः, चिविकसिक्तिनो काबर प्रसम्बद्धार्भक चिनोक्तीर खकी धन्ती दस्टकारमण्युगयकः व्यन्त्वामावनभीव पिष्टमत्ती वरपद्ः। विति विदेशी जिनकां भी जिनलों भी कातगुक कच्चरानामं पार्ता (किस्कुटसमाम्बद्धः) जयकात्रागयस्दः स्मित्रागळसीवतः ॥ सर्वदेशस्थिदेवस स्तवानाकावनः। सायामारीच्छला च महासामी सहास्त वर्कवेत्रस्तुनः, भीन्यो प्रचात्रधो सुनिर्मस्ततः। संख्यांकी कड़ीनार मुकीविजनराज्यह । मञ्जूषणाधिकपन्ने की थे। मञ्जूषिनापानः न्यादिष्ठयी ग्रष्टाष्ठणः धरमः पुन्यस्तया । षुगर्योदयो दयभागः प्राणः प्रगीलकः । सिनवर्की सिनमार्थी पूर्णभाषी च रावद 🛭 व्यवस्थान्यम्भाक्ति धीरीहासम्बद्धान्यः बाखामात्त्रच।रिची ग्रष्टिनाभिष्चित । चेंतुका जिनवारोगा संवंतीर्थमधी होते। श्त्रामाहः सुन्दर' अरः पीपवासा धरुद्वैर । सर्ववद्याधिया प्रजी जाराभागावाधितः। शिवनिह्नयभिष्ठाता नव्यधिमाण्यभिन्त्रः।। परमाक्षा पर्भं प्रथा सचिद्र (नव्ह विश्व हाः) षरं च्योति: गरंधाम पराकाछा परालग्। परेश: पारम, पार: संभीवेदाबाक: शिव । इ.वे.तवासमदस्य काचासकीत्रके प्रतस्। ग्रह्मार्मुखनर देवि तव ध्रील(प्रभीक्षितम् यः पर्तत्रक्षस्य । दापि भक्ति मुर्सन केनदा क कर्नेश्चित पापः अध्यक्षीत्मसुद्धवै: 1

राणानी बासतां सान्त पत्रयो यापित मीन साम्।

चयानि शास्त्रविधालि ग्राच्यो धालि मिव

ताम्।

चात्रक्ति मन्ति भीर्य वानि पताः (ववः)

चत्रवं यदा याभि प्रान्तिस्याय्युपद्रवः।

पत्रवे भक्तिगानेम जनस्य विद्यस्ति।

वः पत्रत् पर्या भन्ताः तस्य वर्षः ज्याचयम्।

यद्वत् कायवते पिनं तत्त्राप्नीति कोर्यमान्।

वः पत्रसमन्द्रस्य भाष्यस्योत्तरः प्रतम्।

च्रानेगापि कुत्रांशी म स प्रापितावावते।

इग्यकानेयु सर्वेषु प्रत्यान्यस्यायात्।

सर्वेदेस् सर्वेषु प्रत्याप्तस्य स्थान्।

व्यवकानेयु सर्वेषु प्रत्याप्तस्य ।

व्यवकानेयु सर्वेषु प्रत्याप्तस्य ।

व्यवकानेयु सर्वेषु प्रत्याप्तस्य ।

कृष्यक्रीति स्थापुर्विष्णार्यः।

दिक्षि करिस्तानिति स्थापुर्विष्णार्यः।

दिस्ति प्रतार्याः स्थाप्ति।

रामाव

र्ष्ट्रभ द्याव मन्द्रस्य सौतासा, प्रत्ये मस, ॥

ाव वैष्य छै

इभ भन्दं भारेष्ट्राति। चपन्नेव दिवः निक्रम्। चर्चपापविभिन्नी ति भुवायुष्यमाप्तु वान्॥ इद्धेनदासभदस्य भाष्टात्स्रां दर्मस्यतम् ।

अध्यत तव शाङ्गिय यत्तर्व्व विद्यादी नास:। बन्दाग्रहे सहिधानं घरकोहरू खल्डनस्।

जग्नकी सुद्यानन्दचन्दर्गर घुनन्दनम् ॥" इत पदापुरासे उमामचेत्रक्षंवाई श्रीराम-भक्तारोतरणतनामक्तोर्भसमाप्तम् ॥ 🛊 ॥

(चस्य विराहम्हर्णिकथनं यथा, चध्यातस्रामा-यखें। ३ । ८ । ३० — ५8 ।

गन्दर्व जवाच ।

"को तुमुन्न इते सेब्दा भने रामाति **दश्या**तृ । लासनन्तसनायन्तं मनीवाचामधी वर्त्र ह स्या ने रूपमयक्तं देवद्वधविलख्यम् । ट्यप्रमित्रं सर्वे डखं चड्मशासकम् ॥ तत्क्षण व्यां विजानीय (दृष्य निक्तिं सनः सभी ।

बहुरास्ना (भासयोरीकां की व इक्षा भिष्ठीयते ॥ बुद्ध्यादिचाची सञ्जेवतस्मिन् निर्म्बिधधेऽस्त्रिलस्ः वारीयने द्वागवया विचित्र रेखिलातान ॥ 'इर्गधार्भक्ते ऋषां देहं शालं विराट स्ट्रुनम् । भावनारिषयी राम स्टब्से ते धाळमञ्जलम्॥

भूत भर्च मर्रिष्णच बर्जेहं इस्वत जरात्। ষ্টিফেৰ্নীয় উই লি মহ্লাহ্মিক্টেল ॥ सप्तकित्यस्य केर्ने हाजो धारकाटायः। लश्य सर्व्यकेवन्त्रां नीका स्तीरवयमाः स्ट्रानाः ॥

माना लंसि माइन्हलां माध्यिन्ति व अञ्चातालाम् । श्चानकंति गुन्को सुतकातकामितीयंति ॥ चारुकी शुतलं राम । उत्तरः ते वितर्वं यथा। व्यतल खाम ही राम । ययर गामियं गम. अ

उर राज ते च्योतीं विभी वाति सह उचाते ॥ वरम जनको कम्ने नयस्ति श्रक्षदेशसम्। सथकोकी रञ्जूष्य । प्रीवेश्यक्ति सहा प्रभी ॥ रकात्यो जोकपाका चाइवको (२४६: श्वती। व्यक्ति वासिके राम वक्षं तेश्वकराह्न :।

चत्तुर्स सदिता राम मनश्चन्द्र एदान्तृत:। भ्मञ्ज एव कालकी बुद्धिकी वाक्पतिर्भवेतृ॥ चदी १ इक्कारकः पस्ते वाचभ्यन्दां वितरकाय ।

यमस्ते एंड्ड्शस्यो नक्तवाणि दिवालयः ॥ शासी मोचनरी माया खरिक्तेश्पाइमोचनाम्। धका, पुरस्ताधका प्रभाग उदीक्ताः ।

निसिधी स्पेष राजिदिवा चैव रघुत्तसः।। ससुदाः सप्त ने फुन्तिगाँची गवस्तव अभी ॥ रोमाणि रुघौषध्यो रेतो रुचिस्तव प्रभी।

महिसा चानप्रांताको एवं खुवाँ वपुस्तव।

यहर्षित् श्राहरूको ते मनः सन्धार्यते नहीः। अनायामिन सुक्तिः स्थादतीश्यद्रोष्ट विचन ॥

चनी १ इं ग्रामक वंति स्वातमेवा हुभावते । यस्तिन् धातं प्रेमर्सः सरोमपुलको भवेत्।

वशा वै

षपुर कथर प्रदास चटानस्थलभूवितस् आयोजन्यस भीभां । शांचान्त्रभा सक्तब्राख्यु ३ इस्सेव रुदा में स्थानमानसे र्घूनन्द्र । भर्बद्धः प्रदुरः नाचार पाबेळा(सहितः सरा 🛭 तहपनेवं सनतं ध्यायद्वास्त्रं रघुत्तमः। सुन्दर्भृष्णं सदा काइशं तारकं ब्रह्मवाचकम् ॥ रास रामे शुर्वे हभान् चटा चन्तु द्वमान्य:। व्यतस्तं जानकीनाय परमात्मा सुनिचितः। भर्चते साथया गढणाची व जानम्ति तश्वतः। नमस्ते राभभदाव देधसे प्रसाताने॥

व्यथ घोरासक्षवच्याः

खयोध्याप्रियते तुथ्यं ५म: भौमित्रसंबित।

चाडि चाडि जरमाध मां माथा माहकीत

"ध्याला नीकोत्मलग्रासं रामं राजीवकोच-

शि∥"# ¶)

नम्। जादकी जन्म वोषेतं जटा मुक्कुटस कितम् ॥ सासित्वधनुके सिप्तिं वस्ति सामिकाम् । खजीलया अग्रचातुमाविभृतसर्जं विसुम्॥ रामक्चां पर्नेतृ घाऋ; पापक्षीं कश्चेकास-

अस्य जीरामचन्त्रकवर्णः बुधर्वाश्चिकश्चि-र्गायची ऋन्दः श्रीरामचन्त्री देवता श्रीराम-चन्दर्भातार्थे वर्ष विविधीतः।

ॐ भिरो मे काचवः पातु भाजं ६ ग्ररथा-साज:।

कौषावेधी हमी पातु निवामित्रविदः शुती ।

प्राणं पानु मन्द्रभाषा सुखं सीमिश्रवहालः। जिक्को विद्यानिधि: पासु क्षरजी भरतदन्दित:। खान्धी दिखायुष: पातु भुत्री भर्मश्रकाम्सेक:। तरी धीनापतिः पातु च्चदयं जासदयाजित्॥ वच्च: पातु कवन्यारि: कावी गीर्काणविन्दल:। यार्ची क्षलपति: पातु क्षुविसिचाञ्चनस्य: ॥ मध्यं गातु खरध्यं धी नाभिं जान्दराश्रय:। गुद्धं जितिन्त्रियः पातु पृष्ठं पातु रच्दन्नः ॥ त्यीषेश: कटि पातु प्रक्षिनी इतुमन्त्रसः। जक् रवतमः पातु रचः कृषविनाशसन् । भारती सेत्छत् पातु जक्षे दश्रहासान्तक:। पासी विभीवसभीदः पासुरामी शिक्षणं वयः॥ र्मा रामक्नोपेतां रचां यः सुक्रती पटेत्। स चिरायु: सुखी पुष्टी विजयी विजयी संवेत्। पातालभूतलकोमचारिवऋकृषारियः;। न ब्रदमपि शक्ताको रचितं रामनामभिः। श्कृति श्वभन्नेति रामचन्त्रीत वास्त्ररत्। नरी न लिखते पार्पेर्भक्तिं सांत्तव्य विन्द्ति॥ चग्रचेचेक्समकेष रामग्रवाभिर्श्विसम्।

यः करे घार्येत्रस्य करस्याः सर्वेतिह्नयः 🛭 भू जैपने लियां विद्यां मन्यचन्द्रभचिताम्।

कता वै धारवेद्यस्त सी अभीष्टं पालमा प्रयात् । र्माराजकृति दाते गिर्शतस्य जयो भनेतृ। चव्याची कवाभवाचया

मक्रमका वौजनत्सासामनेहस स्थय ॥ चिष्णचारपाणम् थ**े रासक्षात् पठ**त्।

षाषाह्नाच: सर्नप लाभवे ज्यसङ्खम् ॥ च्यादिष्ठवान् यथा सन्ने रासरचासिसी

तथा कि खितवान् पातः प्रवृद्धी मुधकौष्टिक धन्विनौ बहुनिस्बिधौ काकपचधनौ भूभो। पीरी मां पथि रहीतां तावुमी रामकन्त्रवी ! तवणी ऋषकम्पन्नी सुक्तुसारी समावली ! पुकारीक विद्याच्याची चीर खबा कि नावरी। प्रजम्बलाशिनो हाम्ली नामसी ब्रह्मचारिका। पुर्जी स्वारवस्थेनी भावरी रामवन्यको । भ्रारण्यौ सर्वकलानां श्रेशी सव्यक्षनुष्रताम्।

रचः कुल निहन्तारी चायेतां नी रघुत्रकी। व्यात्तस्य व्यथनुषा विद्वासाग्रा-वचवायुग्रानवङ्गसङ्ग्री । रच्याय सस श्माचनामा-

वस्तः पर्धि कड़ैव गच्छतास् । सन्द: क्यमी खड्गी चापनासभी प्याः। यच्छन्यरोरथञ्चासमानामः पात् सबन्धयः । गयतस्तु रुखि हो से एउनी गरु ह्थान: । पत्र्ववास्तु धरुक्षर्या नधरी रामनचाली ॥ राभी दाधराधिः भूरी जन्मणायुक्तरी वकी। काञ्जन्स्यः पृष्यः पृष्यः क्षीणलेश्यो रच्यमः ॥ वैदालकिया बर्लगः पुरागः पुरुषोत्तमः। जानकी बद्धभः श्रीमानप्रशेषपराक्रमः॥ चापदामपद्यमारं दातारं मकंसव्यदान् ।

ध्रम ॥ ध्विको सन्द्रायो धन्दी वृक्षती जामकी शुभाः युरतो भारतियेखानं प्रमासि रघुतस्य । श्वानि सम वासानि स्क्षको यः सदा स्वरेन व्यव्यमेघाधुतं पुरसंस प्राष्ट्रीति न संभूद ६ ' दति पञ्चपुराणि यवपञ्चरनामास्त्रं श्रीमास कावचम्। इति सन्त्रसार. 🕯

गुणासिरासं थीरामं सूची भूवी नमाम्ब

रामकरी, स्त्री, रासककी रागियी। इति इत्या थुध: । (कचित् रायकिरीयापि पाट:। थणा चङ्गातरपंची राक्षाची।

व्यय रामस्तरी।

"घड्णयहोण्नकारा पूर्वा रामकिरी सता क्टर्चना प्रथमा क्रेबा करूगि मा प्रहुज्यते ॥ रिधळकायना प्रोक्ता केचित् एक स्वर्णिता। चिविद्या या समृद्दिष्टा सम्पृथारे याङ्बीङ्वा ४ चाखा धानम्।

"हेमप्रमा भरसुरभूषया च नीलं निची जंबपुत्र। व कुल्ली : कान्ते समीपे जमनीयकण्डा मार्गोक्षता रामकियी भनेवम् ।[®]

उ**राष्ट्रसम्**।

स रिंग राप ध मिच। चम्पकां।

तरेव सक्ति

चयका

रिग्नस ति वा बाइवा।

श्च स्वतन विवर्ण रामग्रन्टे वर्णम् । हपरकः, एं, (रामी रमगीयः कपृरेः। खार्च संज्ञायां दा कन्।) स्वासस्वात-ाम्। यथा,—

तैग (सक्छ सौगन्धं रामकप्रदेश वर्षे।" इति प्रव्दरकाषकी ।

ारि पं. (.रामाश्रिती तिस्:। रामी शीधी विश्वि:) पर्वतिश्व:। चित्र-ग्यर्कतः । इति कस्थित ॥ यथा,— श्चिन् कान्ताविरहतुरुणा माधिकारप्रमत्तः पेवास्तं असिलमध्यमा पर्वशीखेन भर्तः । च्छिक्के जनस्रमधास्त्रामपुर्यक्षेत्रकेषु । भक्काचातक हु वस्ति रामग्रिके विमेषु॥"

द्ति सेषबुतः ।१।

न. पुं, (इ।स**ञ्**च इत्राह्यादकत्वात्।) एम:। इति शब्दरजायकी॥ (जन्म-प्तस "खनासःखातः कविविशेषः। स तु भ्यातमारे विकासस्य प्रायाचेदयोपेनं सटीकं क्स द्वामं नास काव्यं प्रकीतवान् । तस्यादि-को यथा,---

रार्भी । इसे महितम् तिष्के जिल्हात क्ताकी रमी चलामकृतकुकी परिज्ञालम्। । कर्न्व नक्षे प्रश्चि पहिल्लाक्षे स्मितस्य स्वी

सके क्रमेरसवर्गमदेशितस्खन्।" ोकाश्तिमधोको यया.—

' इट द्वारवै राज्यम् तं समझ-विद्यास्त्रवीध्यानवरं सक्षतः। कार्ट्स विवहार्यवामाचन भौरामचन्द्रीश्च च तस्य दीकाम् । (सन्दर्शिना काश्यमिनं श्राप्ति (वर्शिन-

খীলন্মা ৷

हाजामपि रत्ये ऋक्षारार्घाश्विम संग्रहीती-

क्विप्रकीलाभि सीमावकीप्रातकप्रस्वीन्य-पि काञ्चानि इस्टर्नी ।) रैनकः, पुं, (दासंमनीचर्लं सहैवनि । **+क्य**:। खार्थे कन्।) सर्बष्टचः। इति

कि । कि चित् पुस्तके रासाच्छदेनकः च पाउ: । (गुणाद्योश्स महनश्रद्ध

गी, स्त्री, (ग्रास्य चवनी :) बलदेव-वर्षा,---

हकी रामजननी रोफिश्यक बसप्रकः " दात ग्रन्ट्रलावली।

चा । रेम्यका च ॥ ती, (रस्पते३लेनेति । रस + "रमेष्टे सिस्ह।" १।१०१। इति अतः उडिच भातोः।) रबसरः ६ ६ ६। (वका स्वृति

रामम

"सच मध्याचनि चाह रासट नेबद सप्त क्षांत्र (शारीयर जनी पन्दर्गेन्स प्रकेषरम् ॥ ") इति राम्नांकरी ।) रामडः, पुं, (रम्+खडः । एहिसा) अङ्गोउ-ष्ट्चः । इति रक्षमाजाः । अनपद्विधेषः । यथा. ब्रह्मसं(इतायास । १०। ५ । "रौद्ध गारतरामन्ति जनरचन चौराच।" तहीश्रादासिनञ्च । यथा, सन्दासारते । राह्णारण "राक्षतान हारहर्णाञ्च प्रतीच्याञ्चन वे तृपा:। तान सर्व्यान सर्वाष्ट्र सङ्घे प्राप्तनादेश प्राप्तातः ॥") रामही, खी, (रामह+स्थियां हीए।) नार्ज-इङ्कि र्किर्कानचे**स्ट**ः । रामधः, पुं, जिर्मिकः । तिकृतः । इति राज∽ विचेत्रट: ॥

रामखीदकं, जि. रमखीदम्। रखमस्टीका। (यया, सञ्चासारते। १। २६। ८। "रामकीयकमामऋकाचा यह संबङ्गाः ॥"

रामखीयमं रमखीयं हीपसिति ध्रेय: श क्षो, इसमीवस्थ भाव: वासीवा। इसमीय+ "योग**धार्गुरूपोत्तमा**धुञ_ा" ५ । ६ । १६२ । इति पृत्र् । रमणीयलम् ॥ यवा, किरावे।

"परीपत्रीनं कृत ! इस्मधीयकं दिजातिष्रीयेग वर्दवदस्था । तब्दाते वन्यफलाधियः परं गरै ति आफ्रों यग्रामा मर्सवपु: ॥°)

रामतक्षी, स्ती, (रामा मनीक्षरा तदशीव।) तस्थीपुर्यम्। इति राजनिर्धेष्टः॥ संउती इति भाषा ॥

रामदून:, पु, (रामख दूत: ।) हन्यान् । रति भ्र**ञ्डर**कावर्षी॥

रामदूरी, खो, (रामखा दूरीव। विवादियलात्।) तुलसीविश्रेष:। सत्त्ववं (य:। पर्वपुर्वा व विद्याख्या ३ वाजदिव्यका ३ कायद्वती ५ सुच्या-मर्गी ६ भर्ग्याचा ० मस्यम्सका ७। इति भ्रव्दक्षिया ।

रामनवमी, स्त्री, (रामस्त्र जन्मतिधिक्या बबसी। मध्यप्रकोपिकक्षधारयः।) चैक्यु आनवसी। सा च ग्रीरामचळ्छ चवा(तवः । यथा,----"वागस्थर्म हिनागाम्।

'चेचे मासि भवस्थान्तु नाली रामः खर्य

प्रशिष्ठ युगनेसृष्टमंत्रुक्ताः सा तिथिः सन्वेकासदो । धृनवें **कुँ पसं**योगः खल्ली ३पि यदि जन्यते । नीचमुक्ताननम्थान्तु सा तिष्धिः चर्ननामसा ॥ श्रीरामनवर्मी प्रोक्ता कोटिस्कंधशाधिका। तस्मिन् दिने सन्धाषुष्ये रामसृहिम्ब भक्तितः। षत्ति चित् क्रियते क्रमी सङ्गव स्थान स्वाद् । उपोधकं जातासक मिल्डुहिस्स धर्मकम्। तिसम् दिने तु कर्नेष्यं मध्यप्राप्तिमभीष्युसिः॥' चैत्रपदं चान्द्रपरम्।

विवे पूर्वाय संगाप्तें कर्ये च कर्वटाक्रय श्रीक्षकाची पर प्रमान्। च्यावराकीत्

कत तेवसकर्ये चान्त्रकेत्रकीर सम्बद्धाः तिक ज्ञान्य । तस्य

'विस्तिन दिन सम्रापुर्व्ध रामस्टिश्व भक्ति। जगेरेकान जासीनी भाषत खाहशसीविक नेगेंग स्थान प्रस्थामा दश्रम्यां भी जगेरहिन न भवाभी वी बी इविधि भेल्या देवाचा दिवाणाम्।

खतहाओ भवेत्तीन वदी राम: प्रमीद्ति b' 'चैचप्रक्तातुनवसी पुनर्वसृष्ट्रमायक्षर बैद अध्याद्वयोगेन सहापुग्यतसा भवेत् । जनभी चारमीविद्वा त्याच्या निमापराण्ये । उपीयमां नाम्यान्त इश्रान्यामेन प्राामन ॥ एनदचनहृष्यं कालसाधर्वीयेश्व । क्रिक सहा पुरवा इवन सङ्घलविति पाटः। शहिल-म्बलान सर्वेस शृहासान्हका एरी न विद्वारा-मिनि । सनस्वारमी विद्वा नदसी सनस्वार्ध नोषोखाः। इति साधवाचार्याः । सेव ताङ्क्षेत्र नत विद्वा। यदा त प्रदिने स्कारध्यां दशकी णार्गायोग्यानदा दश्कीयुक्ता दवन्यवीका। वैकार्यविकाप्परायको रितिश्रवकातः । अप्रैकारिका च्छमीविडीव याखा । यहा तु पूर्क दिने चष्टमी विद्वाननभी परच दशभीयुता नवसी रका दशीहिने च न पारणयोग्या दशसी तहा नचाचयोगायोगियधसीविष्टेव प्राह्मा। प्राहित दश्रस्थासेव गारणसिति नियमात्। नथा च रासाचैगचित्रकायाम । 'दशस्यादिषु एडिसीन छाण्या विदेव विद्यारी । तरन्येत्रास्त्र चर्चेभा वर्तं तचीव विश्वितम्॥ एक्रम्यामेवशब्देच दश्मी नैव लहुयेत।

निष्यियोवं विचारिका नवसीवतमात्ररेत । इति कारिकाम्यासमस्यसंहिताचारयागम्। यस्तुलस्य दश्मीपरस्थासस्त्री सर्वेनेवाटमीविहा नीपोच्या । नियापदायरी दिनि तु पियापशायर खेग मवितवामिख्यदेशपरं गतु कर्न्वश्रे वसन्। अगस्येगावैद्यावस्य विद्वीपवासात्त्र देशात्। कर्नुमेदे विधिद्वयकत्वनायसेन्य । अर-ण्य माधवाचार्येण दामान्यत एव विक्रा निषिद्रा । असम्लासंहिताधामस्य निशस्त्रसाद्य । प्राप्ते श्रीरामववसी दिनं सत्वी विस्कृषी:। उपीषलं क कृषने क्षमीयाकेंग्र पत्थते ॥ बक्तु रामभवन्यान्त्र सुरुक्ते भोष्टाहिन्द्रपृथीः।

'क्रार्थाद्रासनवन्यां य उपोत्रवासतन्त्रतः । मातुर्यभैभवाग्नीति नेव रामी स्वेत् खथम्। असात् चर्चातानः धर्वे कतीयं नवमीवतम्। राखन्ते पातके: सर्वेदीनित अक्ष समात्मम्। दति भक्कीतंनं प्रामृक्तसंदीमम्बन्धन्यविद् चिड्रम्। असस्य वंदितायाम्।

कुम्मीपाकेह वै(रेच प्रश्रात नाम संध्रयः ॥

जान सही इलुपादानात् भरमाचन्द्राधिकार ।

पूचा बैरामचन्त्रका बोटिन

इतात स्थिय स्थित त्वाबृहान हृतुष् ठ इस वादिः खपोक्य नवसीन्खद यामेज्यसम् राधव !

क्षेत्र प्रीतो भव लंभी संमाराच्या हिसा हिरे 🖁 হনি বিবয়।

'कोसलाइं विधादानिमन्द्रजीलसभयसम्। टास्यांचे दश्रयं गृताविन्यतत्पर्ग् ॥ ggaो जचार्यं देव सच्छ्यं कनक्ष्रसम् । यार्चे भरतश्चन्त्री तलहत्तकरायुमी। बर्दे वर्षं इन्मर्लं रासानुषद्वाङ्गिसम् ॥ इदधास्त्रा श्रीरामं पूज्येत्। स्नानभन्तस्त्। इक्षीय सिथ यगाचीव ने करेगी वन् की शिलः। क्षवेर द्वेशी ब्रख्याचि र्दिक्षालाः स्वापयन्तुते 🖡 छाच्छरनला.। लीप्रस्थां पूजयेत्। सन्तस्तुः 'शमस्य जनती चावि राममयमिष्टं जशत्। अप्रस्दो पूर्विष्यासि खोकसातर्गसीरक्षा ते ॥' बमी दशरचायेति प्तयंत् पितरं ततः। तृतीः सुद्धाप्य द्विष्टं परिवारान् सम्बंधित्।

पूर्व्यव्यविदेशायोगीय सुद्यादी किन्द्र असाम्॥ै ब्रुटबारीमि यया। रां हृद्याय नमः। रीं भिर्णेश्वरका। रूपिस्वाये ववद्। रेनिव-चाय हुन्। री नेवाभ्यां दीयद्। रः व्यक्षाय बट । तथा, --

'इनशक्तं समुद्रापं भर्तं महिभीषणम्। बयाबाङ्गरशन्यं भागयन्तं टलारिय । धस्त्र जरुमनं विवाधं सुराहं राष्ट्रवर्त्तन्। अकोगं ध्वापालास्थं तुमन्तं दलमध्यतः । द्वाप जीकपाणांच तद्यावि तदयन: ॥

सावपाला इन्सर्बो द्याः तद्कावि सन्त-श्क्षिद्खक्षकृतासम्बद्धान्यस्थान्यस्थान्यस्थाः। मश्राई जम्म सार्येत्।

'उत्तर्धो भद्रभवन सम्ग्रुगी सन्दी नवस्वा নিখী

क्यों कर्नटकी पुर्वके सुद्वि सेवं शते पुन्धा 🕽 निहम्तुं निखिकाः; पलाग्रसमिधी मध्याद- ः

योध्यार्ग-राविभूतमभूदपूर्वविभवं यन् कि स्टिकं महः॥ पेलाग्रा राचिताः।

मलेव चाद्येदान्यान्त्री द्याच्यारपतेः। णजपुष्पानुसंपूर्ण शहीत्या भाइस्तामम्। च मोकर मंगुनु रें वृंताच नुवनाद्वी: ॥'

'देशाननत्रभाणीय धर्मनधंस्थापनाय च । रात्रवानां विनाप्रस्य सेळानां निधनाथ च ॥ परिवाणाय साक्षमां रामी जातः खथं हरिः। म्हागार्थ्यं सया दले आहमिः, वर्ष्ट्रिती सस ॥ प्रयाञ्चर्षि पुनर्दन्ता यामे यामेष्वत्रान्त्रतः ।

एनयेर्विधिवञ्चमा दिवासार्च गणह्युधः ॥' वस्य संदीपः। शुद्धायां नचत्रशुक्तायां विश्व स्थापन सकारही (रने रम्भी मारजनोच्या व चेत तदा

योगेश्व व्यष्टभौतिहाभाग वरा भक्त गैरिको सक्ष. भरेश्यन इति तिथा(दिन्त्वम् 1

रासपूराः, पुं. (राजो रसकीय: पूराः:) शुवाक-विश्वयः । सन्यव्यायः । कासीनः २ स्तिपृतः ३ स्रेवट. ६ । इति चिकास्ट्रप्रेष: । रामश्रयः, पुं. (रामञ्ज वास इद समावावातः।)

चौषधविश्रापः । यथा । रसेन्द्रचिन्तासकौ । "प।र्दान्दत्तवङ्गान्धक भागवुन्समार्यन मिश्रितम्। त्रच चातियलमहँ भागिकं

तिसिकां प्रत्येच महिनम् । विद्यान्य र्भा यक्ष गाम ने राक्षवाय इति विश्वती रुष:। *चं पञ्च* दशीक्ष मान्यों कः मासवातसहरहृष्यं चयेत्। दीयते तुच्यकानुमाननः **स**था एव ज**ठरा**सिहीपगः,। रोचिकः: अपञ्चलाञ्चल (रकः:

माराभागः १ विषयायः १ लव्हमायः १ यत्वक्रमातः १ मस्चिमातः = च्ययक्रमातः १ । रामवासी रसोधनासी। इति भावप्रकाश:॥ (भ्रारहच्नेन्द्र: इति राजनिर्वयहः॥ राम-**紙(で習 1)**

श्रासकासवशिक्षमुगाग्रागः, 💵

रामभदः, पुं, (रास एव भदी भङ्गलजनकलात्।) श्रीरामः । इति शब्दरतावर्गी ॥ (यथा, अया-घरिनुसागरे । इष्ट । २३६ । "लोकास सर्जदा रक्तासत्प्रवादेव किं प्ररा।

रामभद्रेश शुद्धापि खक्ता देवी न जानकी ॥")

रामलवर्ण, क्षी, (रामं रसकीयं लवसम्।) भ्राम्भरिवयस्। तत्रयायः। रोमकम् व पाचायाक्रसम्भवस् ३। इति रक्षमाखाः । रामंबल्लभं, करी, (रामं रमणीयं बल्लभन्छ।) अचग्। इति श्वांनर्थकः ॥ (रामस्य वस्त्रमम् ।) रासप्रिये, वि 🛚

वीया विश्वेष:। यथा, श्रृब्द्रतावली ॥ "कुषी च कष्टगीयीया बीका तुम्ब्रनार्दी। भार्खती के जिनचा रामवी बार बका भिता॥"

रसमधीया, क्ली, (रामा रमगीया शीखर।)

रामधारः, पुं. (रामस्य भ्रष्ट दव ।) भ्रष्टचमेरः । तत्वर्थायः। रामकाकः २ रामबायः ३ रामेषु: ८ सम्बंदर्ख: ५ दीर्ष: ६ नृपधिय: ७।

तस्य स्तानुखाः । इंषद्यालभ्।कोत्तप्रस्तम्। र्श्व चन्द्रलम् । कषात्रलम् । पित्तकारिलम् । कष्वातनाभिल्या द्रति ्राज्यनिष्येत्यः ॥ (रामचन्द्रस्य वास्रोधिषः)

रामग्रीतका, स्त्री, चारामग्रीतवा। इति राज-विधाद: १ रामस्यः, ग्रं, (रामस्य सद्या। "राषाष्टःसंख-

व्यष्टच ^अभू ह ८१ (इति टच[ा] सुधीवाः

चैतृ रामधेनक पुन्नूनिल "थक्क मर्याची यचा "बिरासीमताः कैरामः, कटांतसः विराजकः का बहितको वार्थनिको सूनिको रामसेनक ॥"

द्ति सावप्रकाश्च पृथ्वे खण्डे प्रथमे भाग ॥) कटफक:। इति राजांगर्थस्टः।

रासा, रही, (रसंत समयतीति वा। रम+ अञ्चलादिलान् गः। टाप्। रसर्वेश्पदितिः कर्षे घम वा ,) उन्हरकी विषेष: । इत्य यर:। २। ६। ३। गीतनवाभी रसते रासा। इति सहय: ॥ (वया, भागवति । ७ । ५६ । ८३ ।

"निभन्य नवधासार्यभानवीं सुरकोन्सुकाम। रामा निरक्षयम् रेमे वर्षपूरान् सुन्ततेवत्।"। बोधा। (बचा, रच्च: १५। ४६. १ " स (च्छ्त्रयन्सद्वतयुग्यसून्यं

भयात्वपर्यन्तर्य चर्मान। रामाप्रसिवाय विष्य क्रियोधी सेनानियेशं तुत्रलं चकार।") खिङ्कानदी। इति सेदिनी ॥ चिक्तुलाम् । इदित प्रव्दरवावनी। क्तनग्रकारी: ग्रष्टकारा। चारामधीतनाः चधीकः। मीरीचनाः धित

राचनिच ८८:॥ याला । शैरिकाम् । इति ॥ ज्रद-च ऋिका। रामाययं, की. (रामस्य चरितान्दितं व्ययव भाग्यम्।) रामेण रावणदधकायम्। दास चिका खप्रैयः । तच भ्रतनी टिसंख्यकम् । यथा । कार पाना जनके ज्योधाना चाकी हनक-

तीयांश्रमवर्षेश्रप्रसादे । ^भशापोत्यः इत्यन्तर्भयाचे प्राचे दसमक स्वायम् । ग्रीवाच वचर्ग प्रचारतचाराख सुचनुस्तः ॥ न निवाद: अ में दामी लगबाक्षरमासम:। तस्य संयक्षेनिव सुद्धीकार्स भविष्यसि । इत्कार्वज्यामध्य बचाली संघरतयः। नत: चंबर्ययामास राघव प्रस्नकोटिमि: ॥"

कोटिनिः प्रकोटिनिः। चरिनं र्घृनाथस्य श्चनकोटिप्रविक्तरसियन्यमोक्तीः। सच चपूरा ज्ञासीके इसे तिल्लाम् ॥ इच तु शुप्राज्ञवी पहिला चतुर्विश्वतिमाच्चक्रोत्यलम्। इति दासायया-टोकार्य नामां की अट्ट: । 🏶 । तथा दि । "प्राप्तराष्ट्रस्टरामस्य वास्त्रीकिभैगवान् ऋषि,। चकार चरितं अतुक्षं विचित्रप्रसम्बेबन् ॥ चतुर्विष्णसङ्खाणि श्लोकाचासुक्तयान् ऋषि ।

सवासर्ग्यानुगच पद का का दिन समी सरम्

दात रामायये दालगीकी यानकार्ये ३ मर्ग, ॥ संचित्ररासचित्रचं धषा, — "रामायखभयो बच्चे श्रुतं पापविनाक्रभक्षः। विष्युनाभ्यक्षजो बन्धा मशीचित्रानुसुद: स्थ्रत ॥ मरीचेः काशप्रकासान् परकासान् मतः सुक्ष । मनोरिचाधूर्वधीरमूर्वश्रे राजा रहु: स्ट्रस ॥ रबोरजकाती जाती राजा दश्र्धी बली।

तत्य पुत्रास्तु चलारो सञ्चावनपराञ्चराः ॥ कौश्रद्धा वासभूदासी सहका वेषयीसका श्रुवी बद्धावद्यवधी श्रुमिश्राचा

महित राचनीमिश्व रावनैन चरदसा

सद सार्व्यति बहना जिल्लास्कीच्य राचनस् । चाङ्गलीयं अधिरेल्या सीतां कौ प्रस्थासम्बीतः।

राभस्य तस्त दृतीश्हं शोकं साक्कर सैथिति ।

व्यभिज्ञानक्ष में देखि येन राम: आरिष्यति ।

धन शुखा प्रदरी सीता वेकी एकं इनसने ⊪

तचे हुता दुष्टरमान् वर्ग दियं यसञ्चतन्॥

सर्वे रिन्द्र जिनी कार्गेट द्वा रायसमञ्जीत्॥

रामद्वीयसि चनुमान् देखि रामाय मेथि-

स्तत श्रुता प्रक्रायिनो दीपयासास पुच्छकम्।

कांग्यार्ज्यालनवाड्नो लड्डाग्रेष्टे मद्दावल:।

इल तं राख्यमंचाच्यान् वत्यनं खयमायतः।

यथा रामी नयेत् भी भ्रंतया वाचंत्रया गते।

परण्यस्थमत प्रिम्म सत्र श्रीचपुटी स्थी।

रामाय पासी मफ़ा पिद्रांद्रिय समादशप्रवाष् बक्कपार्स वती वर्षी ताङ्की प्रवयात ह 🛊 दम्ध(सिच स्त्र वर्त्त सुस्ताप्तुं नावधीदकी। ानकास्य ऋत् शास्त्रा खपसेसेश्य चानकी नुष रिकेश लियाओं वीरो भरती शाक्षवीं सुतास्। प्चन्नी वे की र्तिसनी। कुण ध्वत्रसने चने॥ त्रचा (इसिन्से) ध्यायां सत्या एसस प्रसार्थः स्थिताः । धाजितं भातुसच प्रच्छभरतौ गर्नी॥ तश्रीन्पवर्येकराच्यं दः तुंधसृदनम्। ामार्थकी हुए चार केंक्रेया प्रार्थित तहा। ातुर्भसा वासी वर्गशास्य बाव्छितः॥ मि पिछचिनार्थस्य सम्बर्धान क की सदाः क्ष्याच्या स्थानन्यक्षा प्रहानेमपुरं मनः : य सक्षा प्रवासच्च चिचकूटं शिशि सन: ॥ । सन्द्रातृ वियोगित राजा खर्म स्याधित: । ख्ता भरतचागासु रामं माहदकान्वितः। योध्यान्तु समागत्य राज्यं कृत् महामते। ीं चहत पादुके दश्या राज्याय भरताय तु॥ स(जाती श्य भएती शासराच्यमपानधन्। व्ययमे (सार्ता भक्ती हायोष्टां नाविश्र दृबती । मोर्शाप चित्रज्ञहाच खर्चे रायसमाययौ । वा व्यक्तीव्यां नामस्यंद्यक्षारम्यसागतः, ॥ त्र ऋपेन**ला नाम राज्य**नीमाईमामना । ऋख कर्णों नासे च रामेखाध पराक्तिता। प्रितः: खरचागाद्यक्किश्रिराक्तकाः। ुई श्रम इस्यारण सोन्तुक्षेत्र चा मीद्रिप प्रेवयाभास वार्येषभपुर्व लान्। क्रस्या प्रेरिनोध्यामान् रावको हर्याय हि। गर्ह्म समारीचं सक्षायेश्य विद्याहरू । तया प्रेरितो रासो मारी चंप्रवधान 🗑 ॥ थसायाः, संच प्राच्च चा वीते बच्चार्यात च । नीली जन्मकोश्यामादासकाशु स्दर्भ नम् ॥ । चिराचिची साया नृतं सीता चुते सि सा। राषीयन्तरभाषात्व चार्त्रनाष्ट्राय जानकीय ह ायुष (दिनिष्किंश यथी जद्भां सती वर्ली। विक्रमुक्त्रस्थार्था र्जितां लासकार्थन्॥ सल राम: गुन्यस पर्धप्रालां दरमं छ। न खत्वाच जागन्या नार्यमं खतवानु प्रशः ॥ (शुवक वंद्य वहुली दवियां दिशम्। ा सर्थं ततक के सुयोवंग च राचव: ॥ तःलाव् विनिभैदा प्ररंगानसपर्वना । चनव विविधित किञ्जिन्दायां इरीयरम् । रीव अस्तवानु रासी ऋष्यकः के स्वयं स्थितः । ीव प्रथमधास वावदान् पर्व्वतीयमानु॥ राया मार्गमं कर्ने पृत्वादी, समहावजान्। चित्रित्तरां प्रति दिशां गला ममागताः । रणान्त्र दिश्चा वे च सार्शयन्तीरथ जरनजीस् । ानि पर्श्वतान् भीषान् नदीनां पुलिनानि च।

मकी से खण्याकी सर्गे कवनिष्याः।

ैतम चारीय

विवयमध्योक अध्य

मित्वननात् जात्वा इन्मान् कविकुञ्जरः ।

रम्भा लड्डा समायाची रामपार्श स वाबर: 5 चन्या फर्ज सध्वने हरा सीते खने दयन। मिक्सिन कामाय रामी लड्डा ययौ पुरीम् ॥ ममुयीवः सञ्चन्नानङ्गरादाः मलचायः । विभीवणी श्रीय संपात: श्रास्यं र प्रदंपति ॥ महीन्द्र्येष्टस्यम् समामक्षं रावगातुत्रम् । रासी गरेम सेतुच ऋषाओं चो(च्छ्तायतम् ॥ मुपेल विश्विमचीय पूरी लड्डां दक्षे 🗑 । प्राच ये बातरा धीरा की लाइ इनका एक: १ थ्नध्यानध्येना वास्यमम्बास्या। मैन्द्रदिन्दमुख्याकी पुरी जक्षां वसञ्जिते ॥ राज्यांच अक्षाकायान् कालाञ्चनच्यीपमान् : रासः सनदायो इला मक्तपः सर्वराज्ञधान्। विद्युच्यिक्षच्य घुश्राची वैदामाव नराम्यकी । महोदरम्हापार्श्वविकायं सङ्ख्विम् ॥ कुर्मानिक्षभाभित्तवासका सक्राची स्वक्यानम्। प्रकलं वीर्मुकार्शकास्यर्थे सहायसम्॥ रावश्विं सञ्चयाञ्चला स्वस्ताती राजनी वली। निकास वीक्षु बक्रां थि रावस्त्र स्वामस्तरः। सीती पुद्धी सहीत्यस्य विमाने पुथ्यके स्थितः। सनाबर: समायामी हाबीध्याप्रवरं पूरम् ॥ तन राज्यं चकाराथ गुलमत् पालसम् प्रचाः। द्धान्त्रमेधानाहुल गयाचिर्वि पातनस् ॥ पिक्डानों निधिवत छल्या दल्ला दाकाचि साधवः। प्रकी अध्यानकी खड़ाती च राच्ये व्यवस्वत्र्य यकारप्रसम्बाणि रासी राज्यमकारयत्। **ध नुत्रो** समर्थं इस्ता ग्रेन्घं सरक्ष: स्थित;॥ मगरवादीन् सनीन् शुला शुलोलिच र्च-सर्वे सती चनै: माईभयोधां नेक्सान्तक: ॥" इति गारुङ्गे १८= अध्याय: । 🛊 ॥ एनइतिरिक्तं वाक्तीकिप्रशीतं सप्तविग्राविनर्ग-वृत्तं यहस्योकासम् सीतायकृतस**हस्रका**न रावगवधकाव्यस्पादृष्ट्योत्तरकाण्डम्(छा। तस्य प्रयमसभी बच्चोका चचा — "अस्यातीर विजयं सर्वीयां नामां सुरुम्। वचर्याप्रयस्य कारु शास्त्रीयं सूबा महाशाबी महासुनि

र,साववधितिस्त,त श्राप्तकोदि प्रविकारम प्रकीर्तभवता यञ्च मञ्जलोकं प्रतिदितम् ॥ श्रुयते ब समा विवादिधिः, धिव्यभिः, सुरै । पच्चित्रतिकाइकं रामायणमिहं सुवि। तदावावितमस्याभिः सावर्णवं सञ्चान्तं ॥ श्रातकोडियविस्तारे रामावणभद्रार्थवे। किंगीतसिंह ब्दास्ति सक्ते क्ययं सबन्। चाकमर्थादरिकः पृष्टं भरद्वात्रस्य वै सुनि । च्छामस्ववदन् वर्ळं बस्तार् ग्रनकोटिकम्। व्योभिल्कास्तिः शिल्यं पीयाच पदनादरः। भारदाच चिरं जीव साधु साहित्राद्य व । श्रकोटिप्रविकारि शामायणसङ्ग्रीहे । रामख चरितं धश्रेमा चर्यं नस्वगीरितम्। पद्मविक्राधिसाइसं हुलोके यन् प्रतिहितस्। हुणां हि बढ़ श्रं रामच (रतं वर्शिनं समा। चौतासाइहासप्रसारं यन् विद्याघाटच भीक्त

प्रशुष्टाविचितो प्रसन् काकुन्स्यचरिसं सहत। चीतावा क्लाभृतावा: प्रकृतिश्वदिनच यत।" द्याद्याचे रामायण वास्त्रीकीच ऋद्भुतात्तर-का के प्रास्कित्ये प्रथम: सर्गः॥ 🖈 ॥ व्यन्त् व साक्ष पुरायीयो नरखण्डान्तर्गतं कर्नाष्ट्रतसाधाशाहिक इरगार्ञती-संवादरूपाध्यास-रामायगम सः। सच व्यथ्यसम्बालकाको सर्गाः सप्तेत ग्रामः वं(दिखाः ष्रष्ठातरनिक्रतनीकाः मीलधरा मुखाम् १। अध्यासरासचरित कारीकात्राख नवानां सर्वाखाः सप्तापातान श्लोकाः पुरव्यक्षील प्रदाः २ । काच्छीररण्यीः ध्याक्षार्ख्यं सर्गादिपद यरिचित्राः प्रयुक्ताकि सीकाः प्राप्तरा पार्चतीधोकाः ३। श्रीमदश्रास्यस्यावर्थे अमा-सदिकारमंत्रादे कि व्यवस्थाला एकं नदस; सग पश्चम्यानि स्रोका: इस्तिक्र प्रश्वपत्रामन श सन्दरकार्क सर्गाः पचेवाध्यास्त्रिकप्रन्तिन प्रोत्तास्त्रीखि श्तावि श्लीकास्त्रिभुपनपाव " इटरा: ५ । कार्यक्षे युवासाके सागी भवसन्न शील-कष्टोत्ताः मार्डेकारण्यतश्रोवा सदुवंख हुता पुरुषः: ६। चाधासोत्तर्का छै नेगाः: यह चंख्या प्रविक्षा ऋतुभूनसंद्धश्चीका, २। पुरागमंख्याच पुरा हरेकोलाः । "पार्जली परभेष्मरं सामिति साधास्त्राप्तायसी कार्कः: सप्तासराचित्रात्तास्यः सर्भाचतुः-स्रोकानाम्तु प्रनदयेन मञ्चिताः युक्तानि चल्यार

श्वकारकोत्र समाक्षतः श्रुतिकृति सञ्जाति तस्त्रा

इक्षणासरामायगम् । 🗱

अपरं रामवश्चिक्षचायक्षपमी चीपायसदेव हुतीस्य(प्रहत्याक्षमहारामाध्यमस्ति । व^{त्र} बयमार्वे चकाविश्वकरश्रुवसर्गाः

नौ वचा

दौवासस्य देवीमर्एं ज्यर्घ्रणविषादिकाः.।

```
रास
           श्रीवास्त्री करवाच
  <sup>4</sup> अपश्चमप्रकर्गाद्यक्तरस्त्रं छशः
  त्रविधानपत्रकां ज्ञातं निव्याखदाथि यन ॥१॥
  इ इसं ऋकुण (जिल्हें विधि रासवश्चिष्ठयों)।
  सञ्जावस्थीरिय यवगान्यसे बन्द्र ऋक्ति ॥२॥
 उत्तराहे घोड़ग्रोत्तरहिश्रानवर्गाः। नखा-
 धनाश्रोकी यथा,---
            श्रीराम उदाच ।
   मेळ्जम्मान् कल्पनात्यामान् सनुः पननि
                               रोष्टित:।
 वयमेनदरी मध्यम् नस्पवस्याश् कीवनः ॥ १॥
 यत् तस्य स्वस्थित ब्रह्म त जलागिति च स्पाटस्।
 भूषा चहीयते सामितयो ब्रह्माक्षरे नमः॥"२॥
 चन्नारी वैराज्यपकरणग्रस्य:। दिनीयो सुनुच्-
 म्रज्ञः । स्ट्रभीय उत्पत्तिसम्बद्धः । चतुर्धः स्थितिः
 यसः। पत्रमः वजनीयसभगसः। घडपक-
 र्शे निर्वाणयन्यः। पृष्यं हिं सटीनयन्य
 स्खा १३५००। उत्तराई सटीकयन्यसंखा
 २, ८००। इति श्रीमद्वारामायणे निर्वाकप्रक-
 र्के बालका के भी जो पाचे ईवड़ तो की दार्जिं-
 भूतनाध्या। मंश्रितायां दाशिके अध्यद्धीने
 उत्तराही भाष्ट्रणीत्तराहण्यतसः सर्गः ।
रमालङ्गकासः, एं, (राहासामानाङ्बस्ट
 कामी 2 सिलापी थस्तानु। ) रक्तान्वानः । इति
 राजभिषेश्टः ॥
रामानची नीयम:,पुं.(रामावची वर्धा: फरीकानधी-
 रुपमा यच ।) अजवाक्षः । इति राजनिष्येक्षः ।
रामिक, पुं, रसयम्। कास:। इति से हिनी।
रामः पु, (५ समस्य दिकारः। रकान-"पन्ता-
 क्रा(देश्यो वरा ४ । ३ । ३ । ४ ह । इत्यव्य । )
 वित वैग्राफ्तां इन्ड:। रमाे वेसाः सस्य
 विकारः। इयसर्भरती । ९।६।८४॥
राधका, काी, पीइटा इस्ति करचिन् ग्रब्दरसा-
(यमात्री, एकी, नदीमीतीविग्रेय:। म्यान्यीव्
 इति भाषा । यथा,─
 'पूरोढ़ि पाचनदारी राधभाटी समाहरे।"
                     ४नि श्रव्हर्गावणी।
्ष पु, सामग्रद्धनिय्देसः। ह्या दिन भाषा।
 तप्रमाधः। सञ्जर्मः २ सालः ३ मनकः-
 खोझव. ४ ललन: ५ मालवियास: ६ दिवेट: ६
 भीतल; = बच्चप: ६ सामस्य: ६० सक्ते-
 निर्यासकः १२ सुर्भः १२ सुरभूषः १३ यक्त-
 भग १८ कासियसमः १५ कसः १६ कन-
```

सिभव्यम्। व्यवस्यसम्। तिस्तवस्। मेगस्

क रामका इति राज्यविर्धिष्टः । खारि च ।

रावस्य गावनिर्वाचसाय सन्वरसः स्टि

रेक्कपो सम्बद्धसम्बद्धाः अर्जर्भम् सः।

सालहक:। इति हाचानिवैश्ट: 🛭 राव, धुं, (स्वर्णामितः। एक ध्वनी + मावे भण्।) शब्द:। इति शब्द्रहावकी। (यथा, महाभारते । १ । २१ । १८ । "गम्भीरं निसिमकरोधनं क्लं लं गर्जन्तं अलचररावरीटनाटैः। विकीर्यो इडग्रातुरस्वर्यकार्य तिकार्षं निधित्तमसभासाक्षतन्तम् ॥") रावयः, एं, (रवधस्यापत्यामिति। रवस्ति। "श्चिवास्थ्यं¦ध्यु।" धार्। १९२ । इति च्यम । यदा, राजयनि भीषयति सर्वानिति । क + रिक्त् + न्यू: ।) जङ्गाधिपति: । तन्त्रयाय: । मीलस्य: २ ४ च:३ लङ्गेष: ा दशकत्यम: ५। द्रति हिमचम्द्र: ॥ दशकाढः ६ तिक्रवाद्धानः ७ राजसंनाः = जाँगाः ६ पठत्तियीवः १० दशाः-नन,११। इति मृब्द्रतावली। लहापति: १२ इग्रास्थ: १३। इति नदाधर: । (खस्य विक्शियंषा, रामाध्याः। "यसास्रोक्षचयं जीतद्रावितं भयसागतम्। तसात्वं रायणो नाम नाम्ता पौरो भवि-तस्रोत्यात्तनाश्री यथा, --भृत द्वाच। "मानवस्य नरेघाना आर्घात् पृक्षो दसः किल । नवसक्तस्य दाबादस्त्यविश्वरिति स्टून: ॥ तक्ष क्या इड्बिड्र रूपेगाप्रतिमा सुवि। युनास्त्राय म राजधिली क्यो प्रवपादवन्॥ ऋधिरेड्दिड़ी यश्चा विश्ववाः समपद्यम् । तस्य प्रकाश्वरसञ्च पृज्यां वे देववर्शिकी॥ ज्येह वैश्ववर्ध व ही कुरूप देववर्धिनी। जियादं समहाकार्य खूनशीर्षे सहावत्रम् । खण्डं वं चिरकात्रुं बाद्याणे विलोचितम्। पिङ्गलं नाम मंडक्श पिना तस्यात्रधी ननः॥ कल्याबाक जन्नाञ्डी श्रं प्रारीरचे दस्यते। कुछरोरलाच राचा देगरी म युवेरल'। ऋष्यां क्रांवरी अनवदृष्टिश्रुतं नखक्करम् । रावर्षं क्रान्नवर्णेश्व कच्यां छ पंगव्यां तथा। विसीयकं चत्र्येन्तु नैकथ्यजनयन् सुत्रम् ॥ प्रकृतको दश्यीवः पिङ्गली रत्तसङ्खः। चतुष्पादिश्रतिभुजो महाकायो महात्रमः॥ जाताञ्चनविसी महीजीहितसीव एव च। नन १०। चन्य भूगाः। शिधिरत्नम्। निस्तर्शाह्यस्थाः ज्ञृरः स रावशः इति सहतः ॥ प्रिश्यक्षियुक्तासीत् स राजा पूर्वजनानि ॥ सम । बानगितस्मीटकरङ्गसनाधिसम् । याख चतुर्वगानां राजातु जयोदश्य स राख्यः। यानकेषगुकी। प्रिणिश्लम् । घर्रामध्यान्ति-साः पञ्चकीयां वर्षायां बंखादाः संख्या ष्टि च खार्चिह्यस्तकृतः ।

च इसका किद्रवां खन्द्रजाती सार्गाञ्चः ॥" .. चैतायुगे चतुर्थोधे श्वास्त्रमयः खयातः। द्रांत भावग्रकाशः। राजनार्थः, पूं, (रामस्य चालरमस्य कार्यया या।) खिंस॥")

रामं दरभ्र्षं प्राप्य सम्बद्धः खयमीविवान् । इति विद्युराकी वाराह्यादक्षांबनासाध्याय रावणमङ्गा, की, (रावणित सना मङ्गा।) सिद्ध देशसानहीदिश्वः । यथा,--स्त ख्वाच। "(दवाकरक्तस्य महामहिनी सहास्र्योत्तमभूववायम्। अस्मग्रहीला चरितं प्रतस्थे मिस्तिंश्रमीकीन नसस्तिन। जिंका सुराष्टां समरेक्टलमं वीर्यावलेपीइनमानसन्। खद्वाधिपेनाह्वेषधं समेख व्यक्षांतुनेव प्रसर्भ निरुद्धम् ॥ वत् सिंहजीचा सनितस्य विज-विष्यंभिवसाधिमहाह्रदायाम् । पुरस्माबद्धतरहवायां मुमीच ऋषं; सरिद्रतमायाम् ॥ ततः प्रस्ति सा अङ्गा तुल्यपृष्यात्रकोदया । नःका रावगाङ्कीत प्रविद्यादसुपागता। चेतुरावस्थाङ्गायां जाधन्ते द्वरुषिभ्द्का । पद्मराया चर्न रागं विक्षाया: खरूटा दिन इति सार्वे ७० अध्याय रावसारि:, पुं, (रावशस्त्र स्परि: ग्रम् योरासः । इति वटाधरः ॥ (यथा,---"वन्दे जोकाभिरासं रघुकुतातिकानं राघव रावधारिस ॥ इति सञ्जागाटकम् ॥ राविष:. पुं, (शावशस्थापत्यमिति। घार्थः "च्यतदम्।"≋।१।६५। इति दम। रावसक्तेष्ठपुत्तः । न च इन्द्रधित् । दथा ---"राय(य: ज्ञुजिकदेवनाको सन्दीदशीमुल ॥' इति हेमचन्दः। १। ३००। (यथा, सहाभारते । २ । २५० । १२ । "रावश्वस्तु यदा नेगं विश्वेषयान वासकी । ततो गृष्तरं यक्षमा तिष्ठहतिनां वर्!। रावखदुत्रमाचे। यघा, महि:। १८। ६८। "तस्त्राह्यस्यतं प्राप्ता सुरिया वालिक्षःसुनाः प्राटुदवंक्तनः ब्रहाः सर्वे रावणकोऽश्रदस्॥" राभ्र, कट ड प्र≅रें। इति कविकल्पहुमः । (भाव जाह्म०-चाक०-संद् ।) दन्त्यः न्तीरयशिति अद सिंह:। र(सम: खर:। दुर्गसिंहन्सु इ: ताच्यानं सला उगारी इन्हां कला राग्रस भाव्यं युत्पादिस्वान्। ऋ, व्यरराभतः। ख शामात् । इति हुगोदासः 🗈 राधिः, धुं, (राधिः इति । राधा शब्दें + इक बदा, अधुते चाप्नोतीति। अभू वाभी ÷"समि

प्रमायो बहायस्की च।" उसा । ४३२

क्षलार्वाकः द्वाप सम्बद्धः ६ कृतस्य

इति इव

दैवतानां विद्याचा घोरं ल्ला प्रजास्ता।

हर कार्यत जटाघरः ॥ अध्वते जाग्नीन

्ति राशि:। **अभू भ ऋषिसंहकोरियस**ान

शम्बीति इथ विपानगरिष्कातमः। इति

ररत । 🖈 ॥ (यदा, ध्युक्तिवाशाम् ६ चाह्ने।

न खलुन खलुवाय: निविपास्त्रोऽधमस्मित्

वीतिसक्षम्य दाद्शांधः । तस्कोत्पतिर्येषाः —

त्मिश्वस्था नहीं सर्थों (श्वासिनसी निधि: ॥

क्ति स्वंततीवश्चिर्यायोधराक्रमात्।

क्रिसरहार पश्चेष महाभृगानि कचिरे ।

प्रयोगोमी भारकारेन्द् सनस्व द्वारकास्य:।

जीभ्यास्वातिभ्यः क्रमग्रः पच जात्रि ।

चनकपियं भूयः सप्तविद्यात्मकं वधी।"

दबुवनुकास्तिष्टकी व्याप् पूर्वभागस्थिताः

गद्या राष्ट्रयः कान्तिवृत्तवः पूर्वदिक्कमान् ॥"

कुञ्चिक्समम्।

कथिया: ।"

शिर्मः।२।

नम्। ३।

चयम् । ७।

ष्येष्ठा॥ 🗷 ॥

क्षा । १११

इति शाधिकयनम् ॥ 👫 ॥

इति सुनीप्यरक्ततसार्वभीयसिद्धान्तः। 🛊 ॥

ोष्ट्यस्थिनमञ्जेटसिंदा: सच्या गुनाथ

(रघ सत्तर: कुस्सी भीन इति च राध्यः

रिचित्रा मच भरती क्षणिकापाद ख की सिंगी

प्रिरसी2हें चार्डा पुनर्वनीस्त्रिपारी मिथु-

१ पुरुवंपीरक्य: पुर्यो) क्षेत्रा च कर्कट: ॥शा

ष्टीरथ समा पूर्वपन्युकी पाद उत्तरावाः।५।

हेव इस्ता चिवाहै इ कव्यक्ताखाः ॥ ६ ॥

क्षेति विचार्ह खाती विश्वाखायाः पाद-

नाव विधास्ता पार्स्तयाश्चराधान्तिता

पूर्वाषादा प्रचमसाप्युत्तरां शको धली।ध

रसाभरिष्ठावं अववा चार्हे धनिष्ठायाः ॥१०॥

माह्मदाश्विक्तयोत्तरा देवती मीनः ॥ ११॥

इति इत्थित्यचनेद्वयनस् ॥ अ ॥

हराहे अत्सिषा गुर्वभाष्ट्रपद्ययं

म सत्तिवाशिनं शेवियाई च प्रा-

इति द्धांपश्चिद्धान्ते ग्रीनाध्यायः ॥ 🕸 ॥

नदादप्रधात्मानं विभन्नेदाप्रिप्रांश्वनस् ।

स्व संख्यानं यथा,---

घ गाप्यादिगिर्णयः।

डदुनि व्हमश्र्रीरे सुलक्षाश्राविवासिः; ॥")

यथ खरारी समस्त्री ब्रह्मा इष्ट्रास्ट्रातिस्त्र ।

राशि

वीचित वाडोक्री प्रदोनकान्यम वैद्यम्।"

५मि शेवारीनां विदेवनासवायनम् ॥ 🛊 ॥

"व्यक्तमसित्हरिद्यादलपाक् विचित्राः सिने-तर्पियङ्गी !

पित्रलक्ष्यं स्वभूमिलिंगा रुपयी विधाने स्वाम्

इति मेवादीनां वर्श्वभेदनायनम्॥ 🗱 🛚 "सक्ष्यी घटी शॉसचनं समहं सदीसं

चापी नरी। यशघनी सकरी खशास्य:।

र्मानी मध्स्यदङ्गा अपगा च कन्या

शिया: खगामसहमा: खन्तराश्च सर्वि॥"

अभक्षतीयकातारज्ञनी यत् अधारूह-इति ज्ञाधन । उत्तर्च चतुष्पर्यात्वस्थनात्।

राष्ट्राधियावस्वनासयनम् ॥ 🗫 ॥

"अशोश्य सौन्यः पुरुषोश्वाना ख क्योजीध्य युक्तं विवतः सभक्त ।

चर्खिरद्वाताकनामप्रैया मंत्राहयोश्मी क्रमण: प्रहिना: " इति गाग्नी वांक्ररसीच्यादि (वयेक:॥ 🗱 ॥

दैवज्ञसनोच्छे ।

"पुरत्वच पुरवारकीय ध्वाधामा खासायीय च । भूता इत्ता भवन्तित निस्तं द्वारण राष्ट्रयः ॥"

इति पुरुष्टादिविदेकः; । 🐣 । "भिशुनतुकाचटकचा द्विपादास्थाश्वापपूर्व-

स्टब्र्ध्यकाद्यमाञ्ज हिं हमाचर्सिष्टाखरणा: ॥" इति दिपटचतुव्यद्श शिक्षणनम् ॥ % ॥

"कर्कडच्यक्रमीना मकरान्याह्रेच कीट-चंद्रा: स्थ:।

ष्टिकाराश्चिमीतिम: खरीस्वयस्त्रेन निर्देष्ट: ॥" इति के डिनरीक्ष्पराधिक्यमस्॥ अ॥

"हिपदयग्रमाः सन्त्रे सिंहं विद्याय चतु-

धिकिनिनया अस्या वाद्याः सरीव्हपकातयः ।

स्मापित्रके तिस्वविते विश्वाय सरीस्वपान् । ध्यकधिकराष्ट्रवृद्धं वार्द्धं जनव्यवद्यार्तः ॥" मरी द्यवासय इति बहु वचनात की टक्शापि परियक्षः । राष्ट्रीनां अग्रावश्यकथयम् ॥ 🗱 ॥ "यान्या शिष्मतुलाकी पाणित्रदाः विद्यानु

मकरादिमाई विंदी बन्दी दिवसे/बहत्रमी च । भन्नी कर्नटमीनी मन्द्रान्याहंच ख्रिवसत

अस्यः ॥

इति याम्यार्थ्यत्रलजन्तिश्क्षयनम्॥ 🕸 🏗

"इ.स.सि.मगोऽविंघटा सियुनधनुःकित्रैन्द्रगः स्वाच समा:।

एष्पिनानगान्द्रमप्तिवस्तिजो सीर्वाः समा-खाता: 12

इति राष्ट्रीनां इखदीर्घवायनम् ॥ 🗱 ॥

^{पं}प्रागादिकक्षमां नाथा यचार्यख्यं प्रदक्तिवास्। मेवादार राष्ट्रवी जीवाश्विरावित्यस्थितात ॥" ₹lb f

ीचक्रवावशीसभाग्

जीवार्शिमाञ्जलिकामां जेलानि स्वर्भाद्य ग

इ.त पशाबां चित्रवस्य । 🛊 । "अजो शोपनियुगाच किषिधन्तिसमास्त्रया।

निशानं हा: स्ट्रताचिते प्रीवाचान्ये दिनास्तवा

निकार्यक्र विभिन्नाः स्तुनाः एष्ट्राह्यास्तवः श्रीषाः श्रीषद्या द्यां सीनर्षाभयसं हक् ॥' भूति निश्वादिसंचाक्षणगम् । * ।

"र्विमार्च निधानाथः स्पाद्दियसद्धम्। पचलयं भृभिपुक्षा नुधोश्यादश्यासरान ॥ वर्षेत्रेकं सुराचार्यश्चाटात्रिश्राहिमं ऋगुः। श्रांगः सार्द्धयं वर्षे समानः सार्द्धश्रास्त्। एवं प्रमाणात् सकलाः खराणि भुक्षते यहाः ।'

द्वि राधिभोधक्षक्रम्। इति च्योतिश्रास्त्रम्॥ 🕸 । द्वादशस्त्रास्त्रक धिवस्यं वया,---

पुजस्त्व उदाचा [®]खारू गंक्षिपुरप्रस्थावद्यो काल शहीपका ३

व्यत्विनी सर्वी चैद हस्तिकाप्रसम्बद्धान्य ह मेघर्त ६ विकानीयाम् स्वाचित्रसदाह्वसम्। व्यार्थियां प्राक्तवी नचन् प्राचापत्यं क्षेत्र प्रमूत खीस्यार्चे द्वनामेरं यहनं पास्की किसन्। स्मार्द्धमाद्रोहितां ग्राष्ट्रयः सौन्यग्रहं विदम् सिष्वं भुजयोस्तस्य रागनम्बस्य श्रृत्निनः। धारिकां ग्रंच प्रवास व्यक्षिण ग्रांशनी रहन श्राधिः, ककेंटकी नास पत्नी संवावनाधिन ।

पिचार्च समहिन्हं उत्तराभूच केशरी । क्रयंचित्रं विभोज्ञें सानुसृक्षं परिकी किंतम। उत्तर्गप्रकायः पाणिचित्राह्ये कत्यका वियम्। क्षोगपुत्रस्य सद्दीनस्डितीयं जठरं विभी 🛭

चित्रांश्दिनयं खानीः विशास्त्रस्याम्बद्धनः।

दिनौयं मुझामदनं तुला नासिक्दास्ता । विद्याखाधामगुराधा कीस्रा भीसग्रहं विदम्। दिलीयं दिखनो (शिमें हुं का खस्किपिया । न्द्रजे पूर्वित्रांश्च देवाचार्ययद्वं घतुः।

उरुयुगलमी प्रम्य जमार्ये प्रशीवते । उत्तरांशाकायो पर्यं अवशां सक्ते सुने। धविद्यार्क्षे प्रतिश्चेचं जातुगी परिकीर्तिते । यविष्ठाके मत्तिमहा मोश्रप्रांश्चलयम्।

यौरं पद्मापरसिदं कुम्भी जद्भे चं दिश्वत ॥ पांषपदांशमेकानु उत्तरा देवती नधा। द्वितीयं जीवसद्यं मीनक् चर्माषुमी ॥"* ।

राप्रीनां च द्यास्यहपादि यथा.---गारह उपाच।

"राग्रय: कथिता कक्षन्। लया हादग्रे से सम

तियां विशेषाती मृश्विक्षकाशानि खन्द्रपन ॥ पुलस्य उवाच । खरूपं तथ वस्थामि राष्ट्रीनां ऋगु नार्द।

याङ्का यत्र सम्बारा यस्त्रिन् स्थाने दर्शन्त पि सन्पारसारमेकस्थ धार्यस्वाकरादियः। नवसाह्यक्षकंक्रको वसुयायाच सर्वप्र: ।

निमं चरति पृष्टा नर्स पुलिनेह व चलारिक्षमनार्विश्व ।

ष्य स्वर्तरां अञ्चलक्ष्य अवस्था के विश्व का को विश्व के स्वर्ण के किया है।

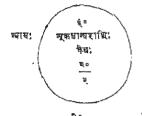
शिर्वासानि च चैनं मक्तं रहनास ज। दीनाष्ट्र पर्यायं खोकादेव विचिक्त धेनु॥" प्रति राधिष्यायक्षमम् ॥ 🗢 ॥

	१५८	
गिषिच	राजिच	राशिष्य
हवा संबद्धक्रमेड चर्ति जोक्कादिङ	भीरे डा' वसक् चया	^ल बाध्या प्रवादेत रम्
तस्त्राधियासम्सिन्	भगित्रकाचाः तीमाहोधसम् विदिशास्तिम् ,	दति रस्मस्वैनच्यानुसरक्षानचनात् । तथा,
स्थोप्सयोः समं भद्रश्रयासनगरियहैः।	सर्व्योपरिसान् अयति योजने स्त्रेभंगकतम् ॥"	"आज्ञाति राश्चिमचाचे नाभाद्यच्यरराष्ट्रित ॥"
बीकावाद्मष्टिं युनं गीतननेकि प्रिक्षिय ।	त्व कचाक्रमसाह।	्रति तलासाचे।
स्थित कोड़ा रतिर्तिते विष्हारीश्विगरस्य तु।	"नसासमधी परिधियसिकचाभिधीवते।	ंतिन सन्ताद्यवर्षन नाचाबाद्यचरिय च ।
मियुरं गास विस्तातं राश्चिष्ठातात्रः स्टूतः।	तन्त्रस्य भ्रमणं भानामधीत्रः क्रमण्यत्रथा॥	गगयेद्यदि प्रष्टं वाध्यध्मं द्वादश्चु वा।
कि जुलीरेग सम: मन्तिलस्य: प्रकीर्शन: !	सन्दासरेन्यभूपुत्रस्थं युक्रेन्ड्नेन्द्वः ।	रिपुमन्तास्वर्षः स्थात् तेन तस्याह्नितं भवतः।
कटार्यापीपुलिनविविक्तावनिरेव च ।	परिश्रमन्त्रधेरेधःस्त्राः सिह्नविद्याधरा घणाः ॥"	स्काम्चाम्बनान्धनाः स्ट्राः
विच्स् पर्वतारगयदर्गेनन्दरभूमितः।	इति सुर्व्यसिद्धान्तः ॥ 🗱 ॥	दी च वट्च दशमाच संक्षाः।
दश्ते बाधगळीचु गचायु गुचासु च ॥	श्रहचयपन्द्रसंयोगे फलविश्वेषचनकं राज्ञिणकः	दृष्ट्रिस्झुनयस्तु भोवनः:
या हि प्रदीपमयारा गायो छा। य कम्यका।	थया,	हादग्रायचतुरस् भातकाः॥"
चर्हे फ्लीर्निस्थाने वसते तदनंशु च ॥ ह्वापाणिका पुर्वी वीक्पापस्विकार्वाः।	"र(भिचक प्रवच्छामि तृपादी दिसकान्यया ॥ रविजीविद्याया सीन्यस्तेष चके समाजने ।	হলে শ্বিষ্ট্রিষ্ট্রন্
तुतायाणच पुरवा वाच्यावचावचारकाः। नगराध्वनि ग्रालाम् यस्ते तच नारः ॥		राभार्चनचन्द्रिजाधनत्वात्। ग्राकारौ तु घष
सम्बद्धांकसभारी द्वार्था द्वाराक्षांतः।	जजपाती भवेन् सर्वासित्युतां दिक्षुयासचे ॥ रिवर्जीवस्त्रया सुक्रस्त्रेच्य चन्द्री ससाप्तते ।	वर्जनीयम् । तथा च । "वचारुसङ्ग्रह्माति वर्जनीयानि यक्षतः ॥"
सम्बद्धाः क्यां वार्षः द्वाचाः । द्वाचाः वार्षः । इप्राहेमधकीटोश्चिमागास्त्रं वंश्यानः ॥	वायमात्री सर्वेन् सत्यासित्युक्तं विस्त्यासि ॥	, "विच्छिम्हृ(देश् ान विच्यान्यान यक्षतः।" हित्विच्यालाः ॥
धतुस्यक्षावाराधिक । अर्थितः ।	रविच्च विद्यासम्बद्धाः विश्वविद्याः । रविच्च विद्यासम्बद्धाः स्थिति व	हाल वयगाता सम्बाक्तदे।
वाजिश्रोऽक्रिनिहोर; सायी युज्जवादिष्ठ ॥	अधिमाती भवेन् यसमिस्तां ज्ञानाभवे ।	"वर्ण वर्ग भाष्ट्रसमुद्रमञ्जूषकमकाः ।
ह्यास्त्री मक्तरी नचान् । ययस्त्रस्यः क्याङ्गरः।	रिवर्गीमक्रवा राष्ट्रक्तैय चर्च समागते।	महर्गधक्तकमाथक्या हादम् राम्यः॥
मकरोश्मी महीचारी वसते च मछोहधी॥	नोष्ट्रपानी भवेत् चलभिलुक्तं वह्रयामवे ॥	नामानुस्यमितना भूभाग्रभधनं नमेन् ॥
रिक्रमुभाष प्रथाः स्कृत्यवारी जनात्तः।	रनी राष्ट्रकाया बेतुक्तीक चन्नी समागते।	सर्वे सिद्धिस्था निर्द्धं धने धगस्यस्थितः।
ट्रनभाजाचर: कुम्मस्याधी ग्रीकिक्ससभागु॥	पायस्यासीश्व भवेदिख्लं भातुवासर्वे ॥"	भागरि मास्टिडिच शभी शन्विवर्देगः
मौतरूपवसायको मात्रसीर्थान्यवरः।	द्वांत मरमित्रज्यच्याया तुभ्वस्त्र राग्नि-	पुच पुचविद्दक्षिः स्थान् बन्धी वान्धवन्त् प्रियः।
वसते पुगर्राष्ट्रीय देवना कामपूजकः ।	चक्रम्॥ ≉ ॥ जानकराशिचक्रम् । यथा,—	कलके सध्यमा प्रोक्ता सर्थी सर्थं भवेतु॥
तक्यां गरितं तुम्यं मेशादीनां सङ्गतने ।	"तन्त्राहिच्ययपर्यक्तं गामिचक्के व्यवस्थितम्।	धमा धमाविद्वात्तः सात् मिद्धिषः भमानं स्थितः
न कस्त्रचित्तवसम्बर्धे गुन्तस्तित् प्रालनक्ष	तत मुद्राल्यमतयो जखायन्ति तथा वया ॥"	च्याचे च धनसम्यत्तिकाये च सम्वितचयः ॥"
शतकाषा ने कथियं सुर्घे	इति पञ्चसः॥ ॥॥	देवावनको तु प्रामुखाने वन्युरिति पाटः। दात
यदा चिनेच. प्रसदाच वर्ते।	मन्त्रपृष्णोत्तराशिष्यकम् यथाः। व्यासमनव्य-	नक्तवार: ॥
गुल्बी प्रकार संघन संघान न	इमे ।	राधियण्डारः, पुं, (राधिकंवद्वारः।) प्रस्थ-
चं ऋण्यतां पाष दरं शिविषा ॥ ²²	^{(१} रेखादवं पूर्वपरागतं खात्	राग्निपरिमाणचापकाङ्गः । सदिवर्णं यथा,
इति नीवासनपुराधी गुलस्यनाददसंबाटे इद-	तन्सधाती आन्यक्रवेरमेदान्।	अथ राधियदहारे कर्णकृतं दृतम्।
क्लिनः पंचमीरश्चायः॥	र्केकमीशानिवा। चरे तु	"जाबगुषु दशकांशीरगुष्यशैकादशीस्
मिजलं, की, (राशीनां चलम्।) सेवादि-	हुत(श्रवाद्भीर्विलिक्षेत्रतीरकाँद्र ॥	परिविननसभागः श्रुक्छान्धेषु वैद्यः।
दात्रशास्त्राविषुत्रहरूम्। तस्य गामानारं	वेस्।सिवन्द्रियुगासम्मदगान्त्रि संस्थान्	सवति परिधिष्ठं विशिवे वैद्यनिक्षे
भक्त च्योत्विचक्रम् । यथा, —	प्रचिद्वशमप्रस्पच चतुष्टयासीम् ।	घरमधितकराः खुर्ममामधास्य खार्थ।"
ंसम्पिश्विभिच्योतियमं स्तिश्चितवायुगम्।	मेधादितः प्रवितिश्वित् समाजीशत वर्णान्	उदाधर्यम्।
नदक्ती औं सथका श्रिनंदर्शन दशास्त्रित; ह"	कन्यासान् प्रविक्षित्रेदय ग्राह्तिकान्।"	"समस्वि किल रामिने: स्थित: स्यूलभाण:
द्रति दीपिका। #॥	नथा,—	परिधिपरिमितः स्वाहसम्बद्धियदीया।
निह्यद्वं यथा,	"वालंगीरं खरंगीसंग्रसी ग्रीमेलि राग्निषु।	प्रवह सवत खार्थ: विसिना: सन्त तसि
'मणक वुनयां कंड्याच्चिम प्रवद्यानि ।	ज़सेस मेरिता वर्णाः कन्यायां सादयः स्तुताः।"	क्ष एकारणुधान्धे: भूनधान्धेन प्रीवस् ॥"
पर्यावनस् तत्रसा यहकाचा यथाकसम्।	देन का का इंदे मेगा। ज' का का हथा।	
उपरिष्यस्य ग्रहनीकचाच्याधःस्थितस्य च।	ऋ ल स्ट्राम्पनम् । ए ऐ कर्कतः । चो चौ	अस्य स्मूलधान्यराधिमारगावनीश्चनाय
मध्या कल्या भागा स्थानीय्वाक्तया-	विंद्धः । अर्थं च्यः प्रायस खच्चाः सन्याः ।	**
क्षया।	क्षत्रीसुकाः। चवसी दिश्वकः। टवरी श्रद्धः।	€°
कार्वमाक्षीन भग्नामं सुद्क्षीः साममाश्रातः।	तवर्गी सकर:। पद्याः जुम्मः। ददगी सीवः।	न्यामः (ज्यनग्रधान्यराश्यः
यह कालेन सहता मण्डले महति स्वसन्।	श्वराधीनामनुक्तं मन्तं भणेत्। नधा च।	वेध:
वसाधा तु बहुन् सह्ती भाषान् धीत-	"खतारराणिकोसानागड्क्वान् मसैन्यनृते ॥" इति वचनात्॥	. \ 4
दीधितिः।	"श्रामीक्ष व्यक्ता सेंगा खने क्युं कर्त वयम्।	` ' /
महात्रा कनगरान्त्रन् सनः स्वतः प्रतेत्राः ॥ मस् रवः ममेश्र सम्बद्धार्थः दिवधः विधाः	अशामिमं बराधानी मणनीयं नियचयें १°°	वरिक्ति १ - विष्यु १ - महिष् भ्रष्टीयः १।
स्वत् हतीयाः मस्त्रिक्तिः ॥	वहाश्च वहा	पनित ६ विश्व क्षिण सम्बा
कावपृष्ठतस्या मारकारकतः ॥ अवक्रमेक इक्स्मो स्थिता स्थला	यक्त छ। कल्लाभूम काल्ला संभीका समिति	वाना ६ । अस्ति ६ ।
ः रच्चच भारता । भाषता अञ्चला	And the Actual Advantument	प्रकारण प् र

मरिधि: ६०। धेश: है । जाते

सलम् ५८५ प्

वाध म्कथान्यराधिमाचानसमाञ

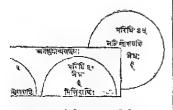

ारिशिः ६०। वेघः है। खार्यः ६६६ है।
प्रथ निकालवेश्वकीयसंक्षमराधिप्रमाणाः व्यके
स्राक्षयं वक्ता।
। इवेदवालभागेकशिकालु परिषेः मसन्।
भक्षान्यां स्रामेश्वराष्ट्रास्य स्राम्

। दाखरबन्।
परिक्षिभित्तनास्य रेखिखिश्निक्रः किन ।
तन कीव्यक्षितस्य विषिधुत्वः करः विके।
जि कीव्यक्षितस्य पि पश्चित्वः करः विके।
जामाचकु के चिशं वनक्रसान् प्रवक्षक्षितः।
जामाककु के चिशं वनक्रसान् प्रवक्षक्षान्।
अविश्विक्षक्षाद्धान्यको राश्चिमाचायः।

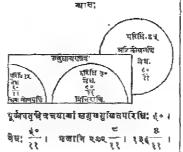
वोधनाय साध्येषध्यम् । जादावनश्रधान्यरार्श्यमानशेषकं वेषक् ।

श्चासः

स्राचास्य परिधि: ३०। दिनिहा ६०। त्याः १६। चतुर्वः १०। ज्यपरः ३६। स्राचिः । इत्याः १६। स्राचः । स्राचः

राष्ट्रिका त्र (ब्रमानावयभाव

ध्यय मुक्क्षान्यराह्मितानावकायः न्यांषः

काषामि पूर्वेषम् चिषवयायाः खतुवार्याताः प्रसिधः ६०। वेषः ह् । प्रसानि ३३६ है ।

१६६ है। १००।

BoE - 1

इति जीवावकां राजिश्ववद्याः समाप्तः । राष्ट्रं, पु, की, (राजते इति । राज्य् + "सर्क-सातुन्यः दृष्यः" ज्यान ॥ १५५८ । इति दृष् । अर्थात पु: १) विषयः । (यथा, सतुः । ६ । २५६ । "अद्यासन्तरकान सक्त विशेषकाति प्राणीतः ।

"स्थार्थनस्त्रान् वस्तु वर्णि एकाति पार्थितः। तस्त्र प्रचुष्यंत राष्ट्रं स्वर्गाचे परिष्ठीवने॥") उपम्रवः। इत्त्रस्रः। ३ ! १ । १५६ । विषयी जनगरः। उपम्रवो मरकाहिः। दति भरतः॥ (राष्ट्रपालम्बिमाहिलां सक्तमारते १९। ५० स्वर्धाये तस्त्रस्य ॥ ॥ १ १ एक्त्वीवंग्र-जातस्त्र कामे: पुत्रः। स्था, मामवते। ६. । १७। ॥।

"काध्यस्य काशिस्वतृष्टको राष्ट्री दीर्पनमः पिना॥") साम्रुविवासी, [नु] पुं, (राहे विवस्तीति॥

राष्ट्राव्याची, [मु] पुं, (शह निवस्तीति। वि+कश्+ियाविः।) जायपदः। ईग्रावसी। इति जिलाक्ष्रीयः॥

राष्ट्रिका, पक्षी, (राष्ट्रं अव्यक्तिस्थानक्षेत्रास्थलसः देखा राष्ट्रं स्वार्थाः स्वर्थाः स्वार्थाः स्वार्थाः स्वार्थाः स्वार्थाः स्वर्थाः स्वर्याः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्याः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्याः स्वर्थाः स्वर्याः स्वर्थाः स्वर्थाः स्वर्याः स्वर्याः स्वर्याः स्वर्थाः स्वर्याः स्वर्यः स्वर्याः स्वर्याः स्वर्याः स्वर्याः स्वर्यः स्वर्याः स्वर्यः स्वर्याः स्वर्याः

शाहिके सक्ष तहाह विश्वमैत निरुक्त ।"
राष्ट्रपति: यया, करिवेदी । १८६१२०--२८
"कुम्माद्य । सन्त्रिकां क्षेष्ठ ! प्रीतीर्म्स तह
सुक्रतमे विज्ञानाम राष्ट्रिकीरम् भवानिक ।
सञ्चातिकच: सुसुकी दिन्तृतीरम् भवानिक ।
राष्ट्राभ वि समा

गादिव', पुं, (श्रिशिकतः। राष्ट्र+ "राष्ट्रा वारपाराद् घर्मो।" ४। २। ८३ १ इति घ यदा, राष्ट्रे वात:। "तन वात:।" ४। २। ६५। इति घ:।) नावीको राजकाल इत्यमर:। १। ०। ९४॥ (राष्ट्राधाच । यथा, सन्थासरते। १०। ६५। १२।

वका, सहासरता रुगा च्या रूप "ततः संप्रविदाद राष्ट्रियाय च क्ष्रीयेतः", राष्ट्रीयः, धुं. (रार्च भव द्यातः। राष्ट्र + एः।) नाव्योत्ती राजप्रवातः। द्यातं केमचन्द्रः। २। १९॥ राज्यस्वात्विश्वेतं चित्रः। (यथा, महा मार्खा । १२ । एक। १८।

मस्ति। १६ १८०१६।
"शालं दिरम्यं भेरीन भीत्वं राष्ट्रीयनवृतः।')
रास, क ऋ ग्रन्टे। दित किनक्ष्यहमः॥ (भाः जात्मा-चावः-चेट्ः) रच्चानोध्यासिक मद विदः। राचभः सदः। द्वनेतिं पुल्लिमं नाल वाल्त मला जवादी क्रमं कता राज्याच्य कुन्मादितवाद्। जा, कारराभत्। ह, रावते दत्ति कुन्नीदावः॥

हासः, पुं, (रासकाधानः हासनेध्यीन वा। राम मार्थ्ये + भावः व्यक्षिकर्योः था घणः।) कीमा हवः। व्यक्षः। भाषास्थ्यस्तकाः। गोणाना क्षीकृष्टिः। इति मेहिना। सं, ११॥ वस्य विश्विष्टा, —

"कालिकीपूर्विमायाक स्वा तु राधमण्डम् । गोपानां धनकं सक्या गोपीनां प्रतकनाथा। भिवायो प्रतिमायां या श्रीक्ष्यां राध्या वर्षः भारते एकयेन् क्ष्ता चोपद्वाराणि मेहिष्य। गोवीके च यसेन् नेति प्रावदे क्ष्याची व्य । भारतं पुनरायता चरिमात्तं वर्मपूष्य। क्षोण सुदृष्ट्री भक्तिं कथ्या मकं चरिए। दिवं त्रकार गोलीकं पुनरेष प्रयानि च ॥ तथ त्रकार वर्षाक्षेत्र प्रयानि च ॥ तथ त्रकार वर्षाक्षेत्र प्रयानि च ॥

र्ति जस्येष्ये प्रकृतिस्था है १५ स्थाप्तः। विस्तारस्तु श्रीक्षणाचनास्याहे १५ स्थापे श्रीमद्वागवतीयरासप्रधायोग्च च द्रस्यः। १३। सस्याचिकांत कस्यातस्थार्षेषम्। स्रस्य विधि येणा,—

"वार्षिते पौर्षका खानु रामग्राचा कहानि (१) नन्दकर्गाः प्रकत्तेत्रा सङ्गविभविक्तिः ॥ इड की के द्वस्ते प्राप्त कन्ते विक्तपुर्वा प्रचेत् । पूजा कार्बार्द्धराजे तु गयेन् प्रेर्य स्ट्रीत्ववेः । की विकासामित्रीके

: रष्ट्रवानाथ की चैने

विद्याद्विषाभक्ती कथ्य स्व सहीत्सव

(नक्क क्षयदने कवा गोपीमक लगक्तिम्।

हृयोर्द्योगों पिक्योर्भध्ये सामामनक्षाः।

भाषा नटविशेन सधी सं सुरलीधरम् ।

गोवीगसमुखान्सीचमधुवानमधुवतम्।

स्थार्दं साधवं सर्वा बटनागरसेव च ।

क्रुकाल चक्रप्रतिमं सण्डलं पङ्काङ्कितस् 🖡

दशारशीभिनं कार्यं महिष्योऽशीच सन्तिष्य।

इटि इस्मीदर विद्यापुत्रचेत् कास-रूपिकम् ॥

श्वसरकार में विकास्त्र सम्बद्धि है। वराष्ट्रनाः।

भश्चियसाः समाख्याताः स्ट्रासङ्गानित्रताः ।

श्वाद्या विश्वाद्या विश्वता सुमित्रा विश्वता नयाः

भ्रन्दरी कमना रम्भा महिन्दी रही प्रकी किंता:॥

तारा राधा निरावाधा शब्धा भैदसुयामता:।

भारतां ध्यागै लेक्स सासी: पूजा कार्यन विद्यापन:॥

उत्तीर्वे सार्वं समये गीदी एन्ड्रिन यहः।

शासकी हो नक्सामिसकी च जगदी ऋर:॥

बोध्यो रामकाडां चक्रः पौर्धमान्दां महा-

ष तच पचिनिनदी न भिलीतिनद्दतथा।

मचा विद्या देविक राचिक्त स्थमवासयी:।

नदपाप्ती च कर्तवं पीर्णमास्थां विद्यासुक्ति॥

च चर्चदुःखानं वका विकासक्तिमाञ्चात ॥"

(तिसास:। अथा, भागवते। ५। २। १२।

"बर्कीच बक्रक्रसंबिभिक्तीले सदाइ। इडी

मधुर्(बाप: रासी विजासस्ताम्यां विश्वता सुधा

च्यधरान्द्रवस् । च्यादिशस्टात् सिन्तगर्नेनादि ।"

पति तच क्रीक्षरस्यामी ॥ क्रिया। यथा, भाग-

"ते वैष्टिता इसिक्कारं समाविधात् मरीचयन् प्रीलस्पेति वामराम्।

सक्तातिरासेन सुनिर्धतिन्त्रयः

परसारीहीस्याविस्तानाविः।"

"तैवेश्वितस्तच प्रकाभावं ज्ञाला इंगाना त्रास-

काना कुल धुन: प्रविधन तथा प्रीलंघाय-

खिलपूर्वकां पुत्रस्पन्धनाद्याचारसरीच्यन्

याप्रयी पद्मन् वानर्धुन्यान् अन्याचारान्

श्रद्रप्राथानुपैति । सञ्चातिरासेन वानरवाति-

कियवा (स्वयं मियुकीभूय परसारसः सोदी च-

"बाक्तदिधस्य मन उत्तवनी विभक्ति

बज्ञ हुतं सरमरासमुधादिनके ⊧"

वति। ५ । १६ । ६७ ।

इस्तुनकस्कलिका॥

श्य रासकी कृष्यिम् कार्येङ्घि सानवः।

भक्तीत्सवाभिवासिन कमला बक्तरूपिकी।

सदास्त्री भूपुरे गाँचाः प्रामग्रीश्य महासूत्राः।

चूक्तनोबा: प्रयक्षेत्र कृत्यगीतपराध्या: 🗈

प्रश्री सधी च गोविन्दं पार्ख्योरररु हपक्रम् ।।

राममण्डलयम्बस्य गां। विन्दं कर्णिकाससम् ॥

आ ग्रेट्टन्ट दने रूम्य यभुन पुलने दन

```
राजा
व्यक्तार्वर चत प्रतश्रङ भगोष्टरभ्
को टबोचनसङ्घ टब्स प्रश्नासिसम
```

रस ए रासते ग्रब्हायते इति रास+ र विव संभ्य च જીયા રૂ ૧ૂરત્ ૬ स्थमच् ्रा६६ द्वपर, २ ६ ६ ८ । (चर्य हि त्रभव: पह्यां जात:। यथा, सार्वः-मेडिये। ३⊂। ९६ । "पद्गाश्वात्र समातंत्रान् शास्त्रान् श्राकान् न्द्रभाव । उद्गानश्वमश्रंश्विष मानास्त्रपाच जातथः॥" चात्रतरः। खचर इति भाषा। यथा, सञ्चा-भारते। १। २८५ । का "स त्यं रासभयुक्तीन स्थन्दनेनाशुकासिना। त्रारणाचलसन्त्रीय अथा याचि तथा क्रुच ॥") रासभविष्ट्नी, श्ली, मक्षिका। इति शब्दः रायभी, खो, (राचभ+डीप्।) गईभी। इति अञ्चरकावती॥ (वधा, सहासारते। १३। 201291 "एतन् श्रुत्वाधनप्रस्तु इत्युष्टं रासभीवचः । अवनीयं र्थाच्छं रासभी प्रत्नभावत ॥") रासमण्डलं, स्ती. (रासस्य मक्डलम्।) मीक्षणस्य र सक्ती इस्थलम् । तदिवरमम् । यथा — "तसाद्परि भोजीकः भचरश्नकोडियोजनै। वश्युना धार्यसामाचाचा विविधागरसाञ्चयः ॥ अतीवरम्यभिक्षाओं निकरूपे सदीव्हया। भातक्रक्षेण ग्रीतिन पुग्छश्रक्षाधनेत्र स ॥ सरासमग्डकेनापि नता विरुधवास्तः। को टियो जन विस्ती गाँपसीन विर्वातन । दियों तस्त प्रानमुखा परितः परमा धाना। चामाचारतनिवरा शीरामा(याकायोक्तया॥ मधीनां सौक्षुभादीनामसंख्यानां मनोहरा। चामः खारतिकी। यौतनापि प्रतिमन्दिरम् ॥ सरोच्चरच प्राकारसङ्घं विश्वकर्मगा। गोपीभिगोपिनकरेवें एतं कामधेवपि: ॥ कल्परची: पारिवातिरभं जीयस सरीवरै: । े प्रयोदार्वै: सुकोटिभि: संष्ठतं रासमख्यम्। विदितं चिदितेगोपैसं व्हिः प्राथकोटिभिः। रक्षप्रदेशपञ्चलेख पुष्पनस्पममन्वितै:॥ सुमन्दिचन्द्रगासीहैः कस्त्रीकृद्दमानितैः। क्रीडो बब्की भोरी का ताम नैर्वासती वेंनी, ॥ धपै: सुर्मिरन्वेश्व माख्येश रजदर्पणै:। र च के र चिते: श्रभवाधादाशीविकीदिस: ॥ चान्द्रसामर्थे अंद्रियहायकेर्ण। जन्म नगर्नेन्द्रामा वेरितेख वर्षे: क्रमात । भवयौवनसम्बद्धी स्वीर्शिष्पभीर्षि । र्म्यस्य वर्तुंबाकारं चन्द्रविनं थया प्रचा सम्बद्धाः स्थाने विष्युगी चवित्र स्था भन्दरीकुद्धरे रखें: सुमन्दिनस्मार्चित:॥ चारतं सङ्गचत्रहेः मध्यक्षवसंद्यनेः। र्धात्राजेश पर्धेश (कामहुनाष्ट्रारे: पर्व: । श्रीरामनदनीस्तमीरमंखीच सनोचरी। यहराज(वर्षेत्रेक

चन्द्रनाचन्त्रम् काच भूषतेच विभूतितम्

पुष्पास्तिन साम्बेन प्रविचया सुगान्दिना । दासीमग्रीरसंख्ये च क्षमद्दावनविनी दिनी। तच क्रीड़ित सा राक्षा सम प्रावाधिदेपता॥ स्यं श्रीदामशापित इषभाहस्वायुनाः। अचादि^{देवे}: चिर्हक्सेर्स्तिके: पूजिता अज। ' इति अक्षारेवर्ते भशवद्यस्य वादे श्रीकृष्णकः रासवाचा, स्त्री, (राससा याचा उक्षया का कि की पौर्य मासी कर्षण श्री हा यास्त्री साथ तहिदरका याचायाक्ये द्रष्ट्यम् ॥ भा प्रक्ति "मौर्यमास्यां रायवात्रा देखाः क्षुकाका-भाईके। , पूर्वेत्रकाच्यास्थायः **ऐपी** ईखासनं यक्तन ॥" पौर्यमाखा चेनदौर्यमाखान्। "संतुष्ति राषसंस्थानं भेरवीश्वरणान्ततम् कला तान् पूर्विधका च भागवेत कुभाचन्नवन कोनाइसं बर्ड्स्स्ट्रियादीर्ग्यीः सुगौतकीः। कुर्यादानन्द इदयः चाधकाः स्थिरानामसः॥ विचयाकां व क्योंत देवीयाचा सस्प्रदा ॥" इति वासकीच्छर्तकी ५४ पटला ॥ रासेर्सः, पूं, (इसि ऋीड़ाविधिये को इस चाबुक्ससाथः;।) शोष्ठी। राधः। प्रकृतः र्वसिद्धिः। रसावासः। धकी वागरकः। ছार

क्टारुचेय रम्बेय सन्दारी: कामधेत्रीम । श्रीभितं श्रीभगाष्ट्राष्ट्र पथ्योद्धानेमंनी हरे । क्रीडाखरोबरे रन्धे: सुरन्धे रतिमन्द्रे । धानीवरम्यं रच्छि रास्योग्यस्यलान्यितम् । रिचर्तरच्ये रच्येरमंख्येशं पित्रागर्थेः। परिती वंशीलाकारं चित्रचयीवने वनम ॥ घट्परध्य निर्धेष्ठक्षं पुंस्की किल कता वितम्। तचाचयवटी रम्यो रच्च भ्रेव हि विभन्त क्ष बद्धधीलनीर्देख परितद्य चतुर्गयः। गोपीकां बळाटचेच चर्चवाच्छापंकप्रदः॥ औड स्थित राष्ट्रत स्थापा सामी सिल असे । विरिक्तिशिकारीयां यसुनाधील्डेन च ॥ खर्के ५४ काध्याय: ॥ विषयक्रशास्त्रयाच्या यथा, —

श्वप्रश्रम राम पञ्चापत्कोटियो भस्ध

प्राकारमिव तस्यापि भोजोबास्य मनोच्यम ॥

परितो देशितं रस्यं चीराचारसमान्वतम्।

तज इन्दर्धर्गं रम्धं घुक्तं चन्द्रमपाद्पै: ॥

कातीवक्रमनीयस् देहेः। (नर्असनीयसम् ।

मेरियो। से, ६०॥ जनावः। इति प्रस्टरका वनी । प्रश्चितः । इर्दूत चटाघरः ॥ रामेश्वरी, खरी, (रायस्त्र ईन्वरी।) राधाः।

इति ब्राइविवर्ते श्रीक्षणा जन्मखा छ १० व्यध्याय ॥ राजा, खरी, । रखते प्रति । रस व्याखादन 🕂 ्रक्तवादीया "स्य ६ १४ হঠি ৰম্মটৰ আলু আৰ

"राधा रासेचरी रासवासिनी रसिनेखरी॥"

अविविध्याती भौषित अवश्रिको वैन र व त्रशेकायां श्रीषरभागी । 🛡 ॥

वक्रियः। शासन इति ज्ञिन्दी साद्याः नत्-। याया । बाजूनो २ सरसा ३ सुगन्धा ४ गन्ध-। किसी ५ बक्क देखा इंस जा इन की क छात्र की प १वका ६। इत्यमर: । नाकुळाविषचर्वाः क्रियाम्। मञ्जलेशहिचतुर्कः सर्याद्यामि-ाइ । इति तङ्गेकायां भरतः ॥ र**खा** १० ।यसी १२ इसना १२ इसा१३ शुग्रान्यसमा १८ बाह्यार्थ् चःतिरसार्ददोणगन्धिकार्थ पंगन्धा १८ पंजकुषा १६। इति जटाधर:॥ स्या स्था:। सुरूलम्। तिसालम्। उष्य-म्। विश्ववातास्यकात्र यो पक्योदरक्षेश्ववाणि-

यो मः लहलो (सची हवार का सुभधना। " इति राजनिष्यः: ।

रास्त्रातुचित्रधाप्रीक्तान्द्रक्षं पंत्रं तक-

न । प्राचमन्यञ्चा

क्किनी सुरसा राक्षा सुगन्या गन्धनरकृती। । बदा भुवङ्गाची सर्पाक्षी विवशस्त्रिमी । हली सुबरा सिक्ता कट्की च्या दिवाध येत्। য়ক্লার **খি**কাডুবিসক্ত জমিরতাৰ্॥"

इति भाषप्रकाशः॥ हा भोषासवालको । दनि राजवङ्कभ: n यश्चितिश्वयः। कोटा भ्यामरली दनि भाषाः। थायां। एकापकी २ सक्दा ३ हका-[८। इलसर्:∥ अभि चः। का गुक्तरवा रखा शुवका रवना रखा। (पर्याः च प्रश्वास्त्रिकाका श्रेयकी नवा॥ शस्याचनी तिल्ला युरू व्याक मदाविजन् । ·म्याससभीत्।स्रवातः पूर्वीद्रापश्चाः

(क्वरविधाधीरितवानिका**मयश्चिमकृ**॥" इनि भ (वधकाध्रः ।

गा। यथा, वाचधनेयसंहितायाम् ।१।६०। "चाहिले राक्तांत्र।" योक्ष चाहिले चहिला भूम्यास्त्रं रास्त्राहि र कांच।" दति नद्वाच्चे सन्दीधर: ॥ क्रीनासन्यतहा। घटा, अञ्चरिक्ते । १ ।

¥---₹B I गानि चन्नमतीनां गायधानं नियाध के। क्षलावनी काञ्चा कालिका क्रकप्रिया ॥ की भीवया राजा प्रचीचा स्वसायकी। शा बहत: पुत्रा यसूत्र: शिवधावेदा: क") पुं, (रञ्जामि + वजुलावसनान् उस्।) । इति संचित्रवारीयादिवृत्तिः ॥ (रङ्खि वा वाजता ज्ञान्त्रसिति। रष्टव्यागे 🕂 यक्तात् उपा। दशुक्त्वसः। १। १।)

(प्रेवः। तलायायः। तस. २ ख्यांतुः ३ **त्यः ४** विधुन्तुरः ५। इत्यसरः ॥ व्यस्-पः हु यहज्ञहोनः ७ से हिकः = जम-

प्रीवेक: १० उपराग: ११ चिका-

१२ • प्रति सन्दर्भ नवी । सम्मन्य १६ **रक्ष जागर । यमु २४**

क्षस्र, १६ - इति कोविशक्षम्। तकोत् षत्त्रादिर्ष्या,—

"सिंडिकानामयोत्पन्ना विप्रतिचेत्रक्षाः प्राकः प्रान्धमान्यभ सङ्घः प्रात्त्वस्वयेव च । इब्ब बो नमुचि स्वय वातापी इन्हपो चिकः।। भ्रतक्यक सिगाभी भौशक्ष मध्यक्राया ॥ राडुण्यें छक्ष तेषां वै चन्द्रस्थं धमदैन:। इत्वेन सिडिकापुचा देवैरपि दरासरा: ॥ दारवाधिजनाः कराः सर्वे त्रचाहित्रस्त है। दशान्यानि श्रष्टमाणि से हिनेयो सक: स्ट्रेस: १ गिष्टवी यामस्योग भागविक बलीयसः। खर्मानोस्तु प्रभा कचा चुकोचस्तु प्राची हाता॥" इति वर्ष्ट्रियराजि प्रचापतिसगैनासाध्याधः ॥⊀॥ तस्त्र ग्रिरश्वेदकार्यं यथा,---"देवलिक्पप्रतिष्क्तः सभीक्षेत्रवंसदि। प्रविष्ट: चौसमपियत् चन्द्राकांभ्याश्व ऋचित्र:॥ चक्रेण चुरक्षारेण जन्नार पित्रतः शिरः। इरिक्तस्य कवन्यस्तु सुधवाश्वावितीश्यमस् शिर्ञ्जनरतां गीतसजी यचमचीक्छणत्।

इति श्रीभागवत = स्कब्दे L ख्रधाय: ॥ स म सलस्याचीगकातः। अद्भवर्षः। ब्राएग्रा-क्रुकपरिमाणः । संधावर्णः । सम्बद्धाः । (संद्ध-बाह्यः। चतुर्भेचः। खडाप्यस्युक्तपन्धेश्वारी। क्ष्यांस्यः। अस्य ध्यधिदैवतः कालः। प्रत्यधि-देवता सपे:। इति यहबद्यतस्थम्॥ साह्य खरूपं ग्रागिवत्। स च चयडालशाति:। सर्गालति:। खाखिकामी मैक्टेनदिकखामी प। इति ष्टब्लातकास्यः। (राष्ट्रपारस्थ फनाफलं इन्दर्गेष्टित(या: ५ सध्यायती द्रश्-राष्ट्रमाष्टः, युं, (राष्ट्रीर्याष्ट्री सक्ष्यं सच 🕕

थस् पर्वाश चलाक विभिन्नावर्ति वैर्धीः ॥"

चन्द्रकृषंबीर्यञ्चस् । यथा, — "राहुमाची। केन्द्रायंच उपराक्ष खपन्नवः।"

इति देमचन्द्रः। २ । ३८ ॥

(वान राष्ट्रयाम रसपि पाठो इक्षति ॥) राष्ट्रचर्न, स्त्री, (राष्ट्रीचक्रम्।) इक्षादिनप्त-

वारेष्ठ व्यक्षमत्त्रा वासावर्षेत्र वासार्हे प्राट्य वहरिचु राजीनैमनम् । बया,---"मखाएकें विधी पद्दी घीन्यां की बाबने आपी। रचोदिशि स्रमी वाक्यां गुरावीशि श्रमी (इने । राहुर्भमति यामाइदिश्वमद्या च यामतः ।

खते यहे विश्व से सामायां सम्मुखी स्थितम्।

राहु' विवर्केट दुशकाद्यदी च्छेन् सकेखः प्रतम्॥" इति वन्छन्मस्यावली ॥ 🛊 ॥

राचुकालानजधक अथा,---

"तस्य चक्रो प्रवच्छामि राहुकाचापचास्थ्यकम्। भावाकासभवं चक्रं प्रेपादी कव्छिकादिकाः ॥ वय ऋषे स्थितो राज्वेदनं तदिनिहिंग्रेष ॥ श्कात पचर्षे ऋके वस्य पुच्हे अवस्थितम्। च्यटोत्तरवर्त काता भाषकी वश्र वेहवा । पाल सञ्चलका की

राष्ट्रहतानि अधानि जीवमधी जबोहस् ह चरोद्धीय भीग्यानि न्द्रतपद्धे प्रकीर्श्वेत । ऋत्वजी मुखं मस्य गुदं जीवाक्रमध्याम् । क्वमञ्जदयो राह्यक्तियः खरपारशैः। जीवप्रको च्रापाणि स्टलपर्करवी (स्थत_। वस्मिन् कालं असा याचा विषयीत सु

> **द्धानिस्**ा इति खरोह्य ॥

राङ्च्छनं, कीं आदेशम्। दति राजनिर्देखः ॥ राह्नदर्भानं, अत्रा, (राह्नोदेशनं बना) राह्ने चाच्चित्रागम्। अकर्णासीय यावत्। दया,— "चचुषा दर्शनं राष्ट्रीयंत्रद्यश्चस्यतः। तक असी। कि कुर्कीत अधनाम (वरी गतु॥

राज्यक्षेत्रसंद्वान्तिविवाचात्रयष्ट्रहिञ्जा कानसम्बन्द कर्त्रथं दानचादुविविक्शितम् t" इति शिधादितसम् ।

राच्चमही, [तृ] पुं, (राच्च' भिनक्तीति। भिष्ट्+ थिनिः ।) विद्युः । इति चदाधरः ॥ राच्च खंभित्, पुं, (राष्ट्री खंब भिष्म हिन-क्षांति । सिद् + विष्यु ।) विष्यु: । इति विकास-

राच्चरत्नं, की, (गच्चित्रयं रत्नम्। राष्टी रत्न-मिनि वा।) गोमेर्कः। इति राजनिर्वेष्ट ।

राष्ट्रकाळ: पु, नुह:। इति विमक्तः।२। राचुत्रच्यातियोगः, ए, (राचुणा उद्यक्तियोगो मेलगम् १) स्वश्विस्थितसृत्राहुः। सुद-

चायडालियोग इति खातः। तस्य काना युह्मिनकालं यथा, भोजदेवयावस्थारसम्बर्धः। "सर्वे यार्थिन कर्त्तये गुरी सिंचिश्लिमाण द। बनदोचे व कुञ्जांन तसोयुक्ते ए≒ धनौ॥" नसीयुक्त राष्ट्रयुक्ते। व्रसदीकी द्वि निवेतर वेदिककमोयलच्चयम्। तथा च स्तृतिसारे

च्यों विषम् । "यकर । श्री स्थिनी स्थानां यदि राष्ट्रक स्थाती। विवादिवनयक्तादि सर्वे तच प्रशिक्ष वेत्।

मक्रमाधादापक्षम्य भविष्ये। "ऋचामें के स्टेकराधी सम्बद्धी यहि बानयी। गुरो राष्ट्रीरिप तथा स्वेदिश्वात वस्य ।"

वाच शुरीली व्यवतं हेतु:। "यन यन स्थितो जीवस्तभोयोगेम लजाते। उपचासाय किंग खार्यसाङ्गी प्रशीपकाम।"

इति सवस्थतसम् ४%। खख प्रतिप्रसर्वे। यथा.---

"कर्णाटनाटाङ्गकलिङ्गदेशे डच्चली राष्ट्रयुती विरुद्धः। केविष्ठ देशिष्ठ न चाच्छि सीपः मर्चन कार्थ्य सुभदी बद्दिन ॥" इति ब्रह्मानसारे क्रिप्तवचनांसति वेशिह्-

घटन्ति ॥ राष्ट्रचर्म 🐞 (राची खद्री धन) समराम

र्रात अभावस्थ

रिकारमी विगतचन्द्रनिधि विद्याय।

द्याष्ट्रालिमीचमुस्ये विक्रवार्थिवारे

भ्रस्तिद्योगकर्खेषु इजप्रवाहः॥"

(१४) च्छ्र :, पृं. (१ च्हिं) कच्छिष्ट : () नश्रुव: ।

मान जिकार की सः । (व्यस्य विवर्शका र्थोन-

क्रिप -) विष्युः । इति देमचङ्रः ।

द्रति ही पिका।

धक्तैविलङ्कर्ग रिङ्गणभिति आसी॥ वालाग

इन्तपादान्यां अलगं रिङ्गसम्। पिक्लिनोरी

पननं स्वनवसिङ्खे। एतस्ति भेरेश्यमेरीप

चारेण समे इत्यक्तम्। एम (एम लिगि गर्तो

व्योधिताम

for

```
प्रबद्ध दश्यम् ॥ !
९ कृतस्य:, मुं. ( राचुमा खत्न्छ: पविस्वज्ञ: । )
 লসুন:। হবি ছার্মেলী। ২২২্॥ ( অভ্য
 विवर्गं रभी नप्राब्द ब्रष्टवास् ॥)
र द्रास्ती। पति कविकलपद्भः॥ (सुङा००
 मर्॰-स्क॰-सेंट।) रेफार्दि,। ग्रा्रियित।
 इति दृग्ध(द्रास: ॥
रक्ष क्षी, (रिच्÷क्ष:।) श्रूचसः। उनम्। इनि
 मेहिनी। ते, ५०॥
.रत्त, (त्र, (र्च + ऋ.।) निर्धेनम्। इति ग्रब्द-
 रबावकी ॥ ( युव्यम् । यया, सन्: ।८।४०५।
"भारत पूर्णानि यानानि सार्ध्वे दाध्यानि साइसः ।
 रिक्तमाध्यानि विकिचित् पुर्मामकापरि-
                                "क्ट्दा; ॥"")
रिक्तक, चि, (रिक्त+कन्।) श्व्यम्। इ.ब-
 सर् ४६ । १ : ५६ ॥ (घषा, सह: । ५ । ८०८ ।
 'पर्यादानंतरे दाय्यं वीच्घर हेमळं छरे।
 पाच पशुश्र शैधिय पाराहे (एलक; पुमान्॥")
रक्ता को, (शिव + छ: । द्वाप ।) तिर्धिमेर: ।
 मातुचतुर्थीनवसीच तुर्द्शीच। बधाः ---
 "मन्दाभक्षाजया. रिक्तापूर्णाचितिययः
                                 क्रमात्॥"
                      इति शिष्यादिन स्वम् ॥
  क्रमें हुतन्त्रा नियेधविधी ध्रधा,---
 "नचा भन्ना जया रिक्ता पूर्णा वासवहक्-
  न रिक्ता मर्वेकर्मेनु । इति च्योतिः मारः ॥
'चन्द्र चार्ककृता किंशुक्र विद्युति सर्वे ३ थया यापयी:
 আলা আ অনিদানগী চুমি হিল বিভিন্ন বিজা
                                  নিখিন।
 कराचायभचेत्रपीवर्चित लगांग्रक मानुवे।
 रिनासु विषया क्या क्यारिय स्वाहिता।
 प्रतेशह (होने चेव यदि हिला तिथि भेवत ।
  निक्षिम् विवाहितः क्रिया प्रतिसन्तानवर्ह्मि ।
                            इति दीपिका।
 "षष्ठे मासि निग्राकरे ग्रुमन रेक्लिंबरेवा वियो
 सीचाहितामतंन्द्रजीवहिवसं पन्ते च क्रांगितरे।"
                        इति भुजवनभी मः॥
  "बादक्षी सप्तभी नन्दा रिक्तास प्रकासना।
  यनमायुर्वभौ ऋचात् भिन्युगासन्नभक्तम् ॥"
                    इति झावदिनामणि:।
 "प्रवेदानकसमेसनर इंदेज्दिक सि विधी
 मर्छ मासि पितन्द्र जीवदिवस मी सचि मी नी देखे।
 सप्राप्ते पञ्चसं वर्षे व्यप्रसुप्ते जनाह्ने।
 पश्ची प्रतिपद् चैव वर्जीवला तथाएमीम् ॥
 शिक पण्डसीचे वीरंसीमप्ते वचा !
 वेव सुनिधिते शासे
                              कार्यक्ष । <sup>अ</sup>
                      K(a
                                      T 1
```

```
"चन्त्राजेशेभेवेंग पूर्वाकृत्रे भद्रा नया गरीः
            नुधमन्दी च नन्दार्था प्राप्ते रिल्लान्डना तिथि:॥"
                                  इति भीमपराक्रसः ।
                  "सर्वच कार्धि बुधर्जी बयुक्ताः
                  केन्द्रचिकोखोपमना' प्रवास्ता: १
                  हतीयनाभारिमताञ्च पापा-
                  क्तियिविरिक्ता सुमद्दस चाए: 3º
                                       इति दीपिका !
            "चत्रधीं नवसी चैव रिका चैव चत्र्हंशी।
            श्रुक्ते नन्दाबुधे भन्नाधर्मो स्तितः। अन्ते ज्या।
            ग्री पूर्वाच मंद्रका सिद्धियोगः: प्रकीर्तिता: ॥
            बुधसन्द्रशता करू। कुले भन्ना जया गुरो।
            स्युरिसाल्यं प्रेषं पृषां च रविचन्द्रयो:॥"
                             इति चौनि:सागरसार:॥
            "यप्राष्ट्रमोद्वादशीय न गच्छे चिटिनसाशि।
            पृक्तिसाप्रतिषद् श्रीरक्तावसदिनेयुच ।
            तथा यमद्वितीयायां याचायां सक्यं सदेतृ॥"
                               इति चनुस्रत्यसुर्ताप्वणी ॥
          रिक्यं, की, (रिड्की विविधिक्यंति नायतीतिः
            रिच् + "पालृतुहिवदिशिविधिचिश्वस्यक् ।"
            ख्या॰२।७। ँइति थन्।) धनम्। इत्यम्रः।
            २ । ६ । ६० ॥ ( यथा, सन् : । ५ । ६० ।
            "नामद्याहिकं दिक्षयं तादन् राजानुपानयेन्।
            थावन् च स्थान समाहको धावचानीतमे भ्रवः॥")
माना: । रिक्यहारी, [ नृ ] चि, (रिक्यं हरतीवि।
             च्च+क्रिति:।) हाबाद:। धनचारी। यथाः
            "वदासी नियुक्ती देवशादि, खगमप्रापृत्ती श्राष्ट्रस्थ
            चुने स्वप्रमुक्तार्थ प्रकृतीय्वं नग्यति स दिपि-
             लको द्यासंध्यायणो द्वशोरणि सिक्थद्वारी
            पिकहराना च।" श्रांत मिनाचरायो दायभागः।
          दिलची, [न्] त्रि, (दिक्षमस्याक्तीत । रिक्ध न
            इति:।) धनहारी। धनी। (यथा, बाग्न-
             वल्लाः। २। २८।
            "बीक्षियुक्तः परितः खात् तस्य रिक्षो तस्-
          रिचा, स्त्री, लिया। धूका। इति हैमचन्द्रः। १।
          रिख, इ.सपंबी। इति अविकल्पह्म:॥ (स्वा०-
            पर∘-सक्त∘-सेट्।) इ,रिक्षातेः इति दुर्गांदासः॥
          रिग, इ. गली । इति कविकलपहुस: । (भा०-पर०-
             सक् - सेट्।) इ, रिजाते। इति हुर्गाहानः॥
          रिवर्ग, की, (रिक्न-खुट्।) एवलनम्। इति
             दिसचन्द्रः । ६ १ २,५६.॥ ( यषा,---
             "सुद्धाय रिष्डयोदार्धे पार्चक्रमसाणमः।
             कुसार पञ्चवर्षीयः कुछान्द्रासं (ब्रह्मास्त्रीत । ण)
           रह्म की रिक्र+चंट
```

सरः । "इ वक्ताः**शु**प

```
व्यवद्। रिख्यसिति पाठे रिखरिस रिसि
  सर्पर्धा इक्षम्य रूपम्।" इति भरतः॥
क्चि, कि सन्यकैवियोगयो;। इनि कविक्रस्पद्रसः ।
  (भुराव-पन्ते व्याव-पर्व-स्मान-सेट।) सि
  रेचयति रेचिति। रिष्को रिष्धेराकाको यनेस
  क्रीय रेचिति। रेचविता च तहायै दित
  ऋलायुष:। इति दुर्गादाम: N
हिच, इर घण भी विरेत्रे । इसि कदिक उपदम्म ॥
  (क्धा॰-७भ॰-खक॰-चाश्वद्ः) विकेतः पौन
  पुन्ति पुरी घोत्सर्गः। इति चतुनी नः । इर
  करिकत् करेकीत्। घ क, रिस्ति रिएस
  कातिसारकी। को, रेका । रति हर्गादस्य,॥
रिज् ८ ऋज्येषे / इ.सि.क.विकाद्यद्रसः ॥ (स्था०
  यात्र-नक्-सेट्।) ज्याची भरी। ह,
  रेवते। इति दुर्गादामः ॥
रिधनः, गुं, काराः। वसकाः। इति विकः॥
रिपु:, पुं, (व्यक्तिष्टं स्पतीति । रम वाचि -⊢ "रपे-
  रिचीयधाया:। " उन्ना॰ १।२०। इति सु
  इकारचायाया:। "रिक करानपुष्ठनि<del>न्दा</del>-
  हिंसादानेष्ट्र। 'ईवे: किचा' एगा॰ १ । १८ ।
  इति वाञ्चलकादुपत्सयः। रियति केचित् एटल्सि।
  तथ वाक्रतकादेव वजारस्य प्रकारः। रिपति
  मोबकार्थं युभने हिनस्ति वा निन्धते च सह
  पुरुषे: ।" दिन भिष्यद्दीकार्या देवरावयक्ता।
  ३। वह । हा) भन्: । इसमर: । २। ५१ १० ४
  (बया, दिनीपईपी।
  "नक्षिम् कर्यचिक्तिनं न क्षित् कर्यचिदिषु ।
  कार्यादेव जायको सिचाणि सिपवक्तणा ।")
  प्रारी स्थायक दिपवी यथा। काम: क्रीध: जीम.
  मोघः सदः भात्सणेखः तथा हि।
     "चास्थास योशसय जिल्लाच च वरिष्ठक-
     शावध्य विन्द्रियशर्यं सन्ति प्रसन्ते ॥"
  इष्ट(दि सन्धमारे शुवनेन्यरीस्तोचम्। #ह
  चोरकनामश्रत्यद्रथम्। इति राजनिर्वस्य ॥
  जयापेदामा धरुजयम्। तत्पर्यायः। धर्-
  को गम् २ रिपुमन्दिरम् ६। घषा,---
  "धीक्याचं प्रश्वमं क्रियं याभिनं सप्तमं सहतम् ।
  खुनं सूनं तथाकाच्छं पट्कीयं रिष्मस्टि-
 "सुनी चारिका गेरुपि वा स्पीयः है स्थिता यहा ।
  प्रथा पर्य प्रकीतितं समस्तमेव स्रिमि: ॥"
```

"चारातियवयोः वहे चारमे स्यारत्ययोः

प्रकीय

े पेप्रियम चिनाभन् ।"

द्रति श्व

रिष्य'

1 38-99 1 तस्यात्शिधिका भक्षक घ्वार प्राम्भवेकायस । हिराधत्त मुद्धाया पञ्चपुन्नानकस्राव।न् ॥

पुरिष्ट्रविष्यां त्रक्षं रक्षेणसम्॥" ही पुच्च: यथा, भागवते । ६ । २३ । २० । यो सहस्रजित्कोष्टाननोरिषुरितिश्वनाः ।")

ातिनी, प्दी, (हिंगु इन्तीति । इन + खिनि: ।)

नाविश्रीय:। कुचुद इति अधा। यथा, निका बहुर्विसीर्था कुष्टिका रिपुपालिकी।"

इति ग्रब्द्चन्तिका। त, प्रभावधे। इति कविक क्य हमः ॥ (तुरा०-

र∘≃चक∘ सेट्।) गोपघ:।म ग्रः,रिक्फिति ¦ सप्तस्य साराहिर्यास्य स्थान रिग्या । शासास: ॥

ा, को, जनपंचियाहास्त्राणि:। यपा.-शक्षेत्रधानच्च दशमं खं सेयूरणमाध्यदम्।

द्रान्यस्टमं स्थानं रिप्पार्क्ष द्वारमं ऋतम् ॥" न (चिन्तनी संयया, —

प्राप्तास्यावय चिल्तवेषुभवग्रहे रिप्किश्य *মক্লি* ঘণী

म्यखामियुरी(चिनैवपचितिक्षेषां चितिन्ध-ख्या ॥⁸

इति भ्योतिकत्त्वम् ॥

चि, (रीड सन्तो + "कौड़ीडो चूखस पुटच ैं श्वीनमञ्जूत्वित्यी:।" उगा॰प्। प्र्।

त स्टब्बय:। धातोर्चन्दः। प्रत्यस्य पुट्चः।) इम । इति भिहान्तकीमृद्यानुगादिवतिः ॥ नघा, ऋग्वेदे । ६.। ० ≔ । ३ । 'रमसाति रिप्रमधिरस्य सम्बा।'

र्घ चानुपाईयखेन पायरूपस्।" दनि । यहे बाबच: । जरी, पापम् । यथाः, ऋग्वेहे । 1901301

"विश्वं कि रिप्रं प्रवद्यन्ति देवी; ॥" पीयें थ: देवन प्रांका स्नाप: विकं सर्वे विप्रं ण प्रवृक्षित पुरुषसक्ताभ्रातृ प्रसमयिन रनयक्तीति यादत्।" इति लहाक्येशाययाः॥)

🔝 , त्रि, प्रापवाच्चाः। यथा,---"कथाइसस्यं पश्चिमोसि दूरम्।

यमराध्यं गऋतु द्विवादः ॥" इति भवदेवभट्टी शाक्षुत्र व्हिका पहनिः॥ रथ पामं वहतीति रिभवादः।" इति तर्ही- दिशः, पृं, (रेविति हिनकीति। रिष्-िक्तिच्।) यः गुक्तिकाः॥ "स प्रस्तिः ऋखार्गिः तराच्यं सच्छनुयमस्य प्राच्यं प्रति द्र'वतुः । स्तः रिप्रवाहः रिप्रमिति पापनाम। रिप्र प वष्टति अभ्ययति रिप्रवाद्यः।" इति वाज-रधर्म हिनासाच्ये सर्वीधर: । ३५ । ३८ ॥ रपनात्तः (रघं मार्ग तस्य वीद्धा सीधायः

नराज: बसी राजा वेषां तानु वसराजकान्

भक्षदेशानु अपन्धु प्राप्तीतु ^पद्रश्चि ऋक्षाःव्य

[मक ६ ६६ ८३

ववपुत्तस्य प्रिष्ठः पुत्रः। यथा, प्रसिर्वप्रैः। स्नि, कुत्त्विः। इति चावकरूरुः । (आर् पर् भात०-संट्∤) सौत्रधातुर्थम् । रिष्पः रेषः । इति दुर्शालाय. ॥

रिफ, प्राच्योपें। इति कविक व्यद्रसः॥ (तुक्षा०-षर०-सवल-सेट्ः) या, दिमलि। व्यक्ती

हानश्चाचाहिसानिन्दागुद्वानि। दति दुर्गा-दास:॥ रिय, इ अस्याम्। इति कविकच्यदुमः॥ (भ्वा०-

बर∘-चक∘-सेट।) ६, रिलाबे। इति हुगः-रिम, रवे। इति वाविक लाइम; । (भ्वा०-पर्०-

चाकः - संद्रः) विक्ञिः । इति दुर्शादासः ॥ हिमेदः, पुं, ऋस्मिदः । इति राजनिर्धयट ॥

्रहति हिरी, की, पित्तलः। इति हैंभचनः। ४३ रिव, इ. बचे । इति कविकल्पह्मः ॥ (भ्या०-४२०-

> **चक**्-सेट्।) इ**, रि**स्त्रते । ब्रजी मसि: । इति दुर्गादानः॥ रिग्र, औष चिंसे। दति कविक सहसः॥ (तुदा०-पर∘-सक्ष०∸कामिट्।) क्यो, स्टरिचात्। प्रः, रिमाति। रेकाति। इति द्रगीदास: ॥

> रिप्यः, पुं, (रिप्रवंत चिंस्थेत इति। रिप्यु+ क्यम् ।) स्थाः । दलि (चकाण्डप्रीयः ॥ रिय, दवे। इति कविकल्पष्टमः ॥ (स्वा०-घर०-खकः-संद्।) रेयान । इति दुर्गाहान: ॥ रिपि:, पु, ऋषि:। ऋषन्ति ज्ञानससारयोः पारं

> कि:। रिषिष्टं साहिन्दा विद्याविद्यस्मत्यो रिषय: प्रसिद्धा:। इति प्रयोगात्। व्यियां मध्यो च । इखनरटीकायां भरतः॥ रिष्टं, जी, (दिष् कत:।) चेसम्। कल्लाकम्। चाशुभम्। चामञ्जन्। (घया, साकेकेंग्रे।

अन्तर्शना ऋषयः। ऋषी भ्राप्तानी नास्त्रीति

40 1 EL 1 "स्वाली(प्रधाने यत्रासिईनो दर्जीपर्कन वा । रहें तत्र हि रिटामामं(वार्या समात्रय: 8") चमावः। नामः। रक्षमरभरतौ । चमुभस्या-भावः। इति कचिन्। इति भर्तः ॥ प्राप्तम्।

दब्बन्धः ॥ सद्दति, चि॥ रिष्टः, पुं, (रिध्+कः:।) खड्गः। पेगिकः। स सुरत्तप्रिष्युः। इति मेहिनी। है, २०॥ रिष्कः, पुं, (रिष्ट सन्। खार्षे कन्।) रस्त्राम्यः। द्वि भ्रव्टरङ्गावसी॥

'खड्गः'। इति मेहिनी । है, २०॥ रिष्टि:, खी, (सिष् । तिन्।) अमुसस्। इति मेरिनी। टे, २०॥ प्रस्त्रभेदः। इति म्रास्ट्-

रक्षावली । रिप्यः, पुं, (स्थिते इति । रिष्+क्षप्।) ध्या-

विश्वेषः । यथा,---"कथ्य चरावी शिशी शिय एक; खादिवकी।।

रिष्यः, वि,्रिक्षपीनं धर्मनिष्टपरिष्यति व उखा ०१।१५६। इति वन्प्यायेन माघु ।। वधकः। इति सिद्धान्तकौमुद्यासुवादिकृषि ॥

रिच, वधेः इति वाविकान्धत्मः। (स्वान्धर्न-खक्∘-मेट्।) रेइति। दति दुर्गाहास: ४ री, को ह य चर्य। इति क्विक्छाइम ॥

(दिवा•-आह्म•-अव•-छनिट्।) छो, शेखा। ड य, रीयते पय:। इति दुर्गादास:॥

री, शिर्व , वधे । शती । इति कविकल्पदम ॥ (क्यार॰पा॰-पर०-व्यव्य-स्व॰ च-ऋन्दः।) कि, रिकालि कीए; रिकि:। रत: मुख्य:। नया च जातकारी री शतिरेष्यथी:। पेष्या हम

व्यक्तिरिति र्माकाथः। रिचालि रेपते छक्। इति प्रव्हार्थे भट्टमलः। इति दुर्गादासः। री, करो, (शी+ जिय्।) मन्ति:। इति भव्यस्ता-वर्णा ॥ रव: । वध: । इति रोधात्वर्धहर्मात

रीज्या, की, इग्गा। यथा। सोहो शीचार जुगुमा च लुगीया लुगिया पृगेति शास स्प्रति:। ध्रायन्तु लच्चायां प्रमिद्धः प्रसामात प्रयायां प्रयुक्त इति कलिङ्गः। इत्यमरटौकामा

रीठा, खी, रीटालरञ्ज:। इनि रामनिर्मेग्ट 🛭 रीताकरञ्ज', पु, खनाभव्यातप्रकः । तत्र्यंत्र 📊 गुच्छकः ए गुच्छपुष्यकः ३ कीटा ४ गुच्छफल ५ करिट: ६ गप्रस्तः २ कुम्मनीनकः प्रकीयः ६ चोमवल्कः १० पेथिकः ११। अस्य कत्रगुणाः। तिस्तवम्। दयात्रम्। कट्चम्। स्तिपलम्।

मानकपकुष्ठकृष्टतिविधविष्योटनाश्चिषः। इति र्षिविष्युट: ॥ रौड़का:, पुं, एष्टवश्र:। इति ऐसचन्द्र:। ह्। २६५॥ शीष्टा, च्छी, (स्थि बर्न्स+च्यीगादिका: ऋा।) व्यवद्वा। इष्टमर्: १११ ६ । १६॥

शीयां, चि, (सी + सा:। च्योदिसक्तीन न:।) चुन-चलादि। चरितम्। इत्यमरः। इ।१।६८। रीति:, क्ली, (रो + त्तिच क्तिग्दाः) खारकूट । (तलामायम्यः यथा, —

"पित्तलक्दार्श्वदं स्वाद्री शीविष् क्याते। राजरोतिकं ऋरीतिः, कांगला पिङ्गलापि च॥ रीतिरञ्पक्षातुः स्वात्तास्त्रस्य यश्रदस्य च। पित्रकरा गुमा जीया: स्वयं विसहभा जने ॥ संयोगभप्रभावंग तस्याध्यये गृगः: स्ट्रता 🛚 " प्रति भावप्रकाश्रसा गुर्वाखब्हे प्रथमे भागे।) पनारः। स्वरः। इलगरः। २।६।६०। शश्चमा चोक्किट्टम्। इति मेदिनी। वै ध्षौ

द्रावस्तर्याद्मिलम्। इति धर्गाः। नीमा। स्टबकम् । मितः । स्टभावः । ग्रेष्टस्य पर्याय । कट्यस् ६ जन्तसम् ३ भावः ७ स्राह्मा ५ प्रकृति: ६ सहन: ७ व्हिप्तत्तम् ८ वसी ८ चर्गः १० निमर्गः १२ प्रीलम् १२ सतत्त्वम् १३

संखिति: १७। इति विभवन्तः॥ (वयीः,

मरे १४ ∢म "विद्यान करचवाधरीतिश्वती रसक्षमा ।"

इधि

"सहीव ौतिः श्वयसासर्त् पृथक्॥"

खनम् ॥ गुगभेद्देन यदिभागमाहः ।

प्रत्येक्षेषां लचगानि यथा,---

याज्यं यथा,---

चयनासर्घयभा—

'ऋोज:प्रनाहमाध्यंगुण(इत्यंभेटतः ।'

भी बनेदर्भ्यमाचालशीतयः परिकी तिताः ॥"

"स्रोजः, समासभ्यस्वं सोमलं परहस्यस्य ।

श्रक्तार्थपरमयान्यं प्रसाद: परिकीर्शित: 8

शब्दार्थयोस्त रसवनाधुरं परिकीतिनम् ।

बर्बलीका बगन्यं यह याध्यं तह सिधीयते।

सका जनपि अक्तीर असबस्पन (अरम्॥"

"ककी सन्धे राष्ट्री अस्त्री अस्त्रासदा दिवाइ थेतृ।

वार्ख्यन तपसा जभ्य: सुन्द्रङ्गीससागसः ॥"

⁴तास व्यवस्थां कालुनाविद्वपिदी जनाः।

वसुषायां सुधाभावानुष्टपा स्वर्ग विदासयः॥

भूव्यालकुर्णं नन् स्थादयद्नुप्रामभास्त्रम्।

पराष्ट्रतिस्तु यसक्रमादिमध्यान्तवर्वक्रम् ॥" 🛎॥

र्ग*क्षी*नुक्रतरङ्गसङ्गत भटाजटायजायनुष्यि-

स्कृ चन्द्रव्यत्भी (तमम् तिचमकारस्कुरन्-

व्यानन्दान्त्रतयाभिकां विद्धती चित्ते मिनीश-

रता पायावनक्षमे भगवनी जज्जावनी

भवती विरुद्ध शिक्षियम्य स्वन्त्रसा ।

के (सिनी याभिनीका को जनाका सिन प्रश्नित है

विम इत्तिरनुदासः, परंपादे विधीयते ।

इमेख रीतिचयाणाभुषाहर्णानि।

इबसर

यशाः चरि

नास नरपति

'चन्द्रभागानही-

कत्र नवे ब्रह्मान् इसि क् ब्रह्म ब्रह्मा । (स्रा ≁च्यातस०-सक्र०-सेट्।) ६, रवते। दात दुशा- |

"मही भीतिः महती मुतिस्य।" इति सङ्घार्ये सायमाः ॥) कायास्याताः । इति वासन-रु, च ध्वनी । इति कविकाखदमः ॥ (भादा०-

पर०-अक्-सेट्:) ल, शैति स्वीति पद्यी। . इति दुर्गाहास: ॥

रु:, पुं, प्रान्दः । इद्धेकाच्चरकोषः ॥ रुकः, जि. बच्चप्रदः । इति भ्रञ्द्रमाना ॥

रुक्,[म्]स्ती,(रुच्⊹ भावे किए ।)धीशा।

(यथा, सार्चे। ४। ६६।

"दश्रह्मितकारौ विकाधवारिकास्वहै-

विभोदितदिनक्षमाः इतरुचय जायनदैः ॥")

द्युतिः । (यथा, किश्तिः। पू । ८५ । " विपनि योश्ववनं वितनां क्ष्यपूर

हक्रतिकासित शैचितिकी **रुधम्॥"**) रच्छा। इति मेदिनी ॥ (यया, मश्वामाइति ।

१३ । १५४ । २५ । "नान(वृद्धिक चो सोक्षे मनुष्यात्रनभिक्छि।

यकीतुं समुखे: संबान्तेनासि इरिक: क्ष्य: ॥" तिज:।यथा, स्बु:।६।६।

"चानुवयौ वसप्रयानमञ्जी ञ्चवतमा(दग्राचित्रमं स्वा॥")

प्रारिकाश्चकवाकः। दनि प्राञ्दरवावलीः॥ रुक्, [च्]च्जी, (क्च्+क्षिपा) रोगः। इस्य-

सर: १२।६।५१॥ (यथा, भागवते। ६।१। ५३

"दीयस्य इष्ट्रागुरु जाववं यथा भिष्ठकु चिक्तिन्सेल क्चां निदानवित्॥"

रजिति गीइयनीति। गीइ।द्यिके, चि। यणा, महाभारते। ५। ५। ५। १। "प्रवास्तं देवकी पुश्चं प्रवीर राजी रशा।

सहार्या सहावाहमन्ययु: प्राच्यागाय्यः ॥" अथवा परस्य नीरायां तक येरिति ॥)

सक् कवर्णयानादेश:।) काखनम्।(यथा,

"हक्कानिष्यसङ्गे ही बीङ्ग्राच्यातादि च।

सत्तव्यक्ष के कथी एच के केया धनमा दिशान्।")

धुक्तरम् । इत्यसरः । जीहम् । इति मेदिनौ ।

"क्षमायसं कालनोष्टं रक्षेतर्तीप्रणमध्यय ॥"

नाक्षत्रेण्डम्। इति राजनिर्धेग्टः 🛭 (नर्गः,

मुं। इति उच्यमदत्तः । २ । १८५ । दीप्तिमीचें,

इति वैदावस्वमानायाम्॥)

रामाविषे (२। २०। २१।

मे, २७ ॥ (भाख गर्थायो यथा,---

इन्दर्भ सन्तर्पित्रक्षेत्रस्थः क्कप्रतिक्रिया, स्त्री, (सच: प्रतिक्रिया निर-कि तालहक्तं तर्%ांकरोधि। चनम्।) चि (किसा। इलामर:। २।३।५०॥ उत्ताप स्वीवसारमापचितुः ककां, क्री, (**रो**चनी भौभते इति। कच्+ "य्रजिन र्मतक्ष्यो नव्यवनापनेयः ॥" रुकितिज्ञां कुछ। एका०१। ५४५। इति

इति काञ्चिकिका। (अखा व्यम्दिवरणं साहितदपणं ६ एरिव्हेंदे

प्रभी-

इष्ट्यम् ॥) तिक, अरी, पृष्याक्षतम् । इति राजनिष्याटः ॥

ोनिका, फरो, कुसुमाञ्जनम्। इति श्रव्हचन्द्रिका ॥ पिश्ववञ्च ॥ (यथा, इञ्चतुर्स ছিলায়। দু । দু । ৮।

"चर्ण की चक्रभागाः, कांद्रस्य हो तु शिलिका-

मबक्षियों बीओंश्यं विज्ञेंबी वक्षयं घातः ॥") तिपुष्प, क्षी, (. दीत: घित्तशस्य पुष्पमिव । तहा-

कितित्वार्।) क्राप्तमाञ्चनम्। इत्यमरः। २। L 1 7 n B B

।व ऋ च चौबे। इति कविक्तरूथः, ॥ (स्वा०-चभ॰ मक् ०-रोट्!) ऋ, चारिरोबत्। च, रीवतरीयते चीवीच वनो इति बकाश्वरका ह बका

"हिं व क्का इवोपरि॥" "हिंब ग्रुजीर्क काको शेलामान आहित इन।" इति तद्धाप्ये सावगः॥)

च+"क्थेप्सक" ह २ ९ रवर्ज

चि। उथा, कम्बेरे। ५। ६९। १२।

तन खार्चे बन् }

२०१ ⊏ ∦ क्काङ्गरः, पुं, राजविश्वेषः।

वालिज्ञविषये स्काइदी

हिंग्विजय या पारक मेगा गर्य

तीरे समावेशिनसटको वर्षते । इद्यादि हिनौन यदेशी । मश्चिक्टि इ: ॥

रुक्तियी, स्त्री, (रुक्ती वर्णी/स्त्यस्था इति । रुक्ता 🕂 হ্বি:। ভীমা।) ভাআমেছিদীবিম্দ:। সক

र्थाय:। ई: २ रमा ३ सिन्धुना १ सामा ५ चला इंदीरा ७ च चला व श्वाक पार्शी ह च प्रमा १० इन्दिशा १६ ल लगी; १२ पञ्चालया

१३ पद्भारिक कसकारम् की:१६ इस्टिपिया २०। रति नटाधर:॥ चोस्ता विवस्यं यथा " विदर्भराजी धर्माता भीषुकी नाम घाणिका।

वस्युक्तस्य एकास्तुनाचारुक्तप्राह्यः सुभ(। वैशासवरचा सन्या रुक्तिकी स्वस्वर्गिनी। क्रमकांभित सम्मृता स्वंत्रच स्थितिता।

राघवल्वे १ भवत् सीमा क्लिक्की क्रयाज्ञका नि । अस्माखच्यीक्तु विज्ञेषा प्राकटेशीय पार्चनि 🤔 इति पद्गीत्रसम्बद्धे ६० मधाय: ॥ 🗱

(रुक्तिग्या सक्ष ग्रिन्गानस्य विवाहधीवशा वीतामास रिकागीप्रस्टं चुनायाच लखा याद्वै: सच्च राचां तुमुलगुद्धादिकं चहिवणे। ११६ चाध्याये द्रष्ट्यम् ॥ 🗗 नार्दस्य किस्सिण्ये

पिशिजातपुर्व्याप्यसम्बद्धाः वर्षेत्रं स्थ ३०५ चिथाये दिउसम्॥४॥ भाषा: मन्ततिन्साति बयातज्ञेव।१६०। ४---६।

"----चित्रसीतपसान् ऋसः। प्रवाम: प्रथमं यत्री प्रश्वरान्तकर: सुत: ॥ दिनीवकार्त्वाक युधिविदां सहार्थः।

चारुमद्रमारुगम्: सुरंदी इस एवच ॥ सुयेमचाचगुप्रय भारशिन्द्य वीर्थवान्। चारवाइ: जनीयांच कन्या चारमती सवा॥") खर्चणीरी। इति राजनिर्देग्टः॥

च (क्स योजनं, आरो, (च (क्स यथा। अतासूः) अत विशेषः। यथाः,— स्त उवाच।

"जासम्बद्धः मनाक्षये रमां तां पुत्रमहिंगीय।

जल्केर्सिसर्वं बुद्धा कार्यहिक्सणीवसम्। बंतन तेन च रमा प्रश्नाद्या सुभाग सती। सर्वभोगेन मं युक्तावभूव स्थिर्धीवना॥ भौगक खबाचा

विधार पृष्टि से सन जनस्थास्य च यत् प्रसम्। पुरा केन बार्स वस्त्रीं चित्रवाहितसुत्तसम् ॥

হানে ভাৰতা । प्रस्कुतक्त्। राजपूजी भूमिकः वाषेपर्कशी।

अवगान्त सरोनीरं सोमं हर्मप्रधात । सा चर्खाभि: परिष्ठता देववाक्या च संग्रहा । इप्सुमीता सस्त्याय पर्यमृत्यसनं इसस् । क्षत्र शुक्रका क्षत्र (वा व

र्चकका कृषिया प्राप्त वसर्व स्वज सिन्द्रकि 💈

दुवाह सः ।

क क्याञ्च, [तृ]क्की, सल स् ; इति के चित्॥

(नीर्भः । तद्ययाः, वायुग्यस्यवर्गने ।

खस् ॥)

सञ्जाक पौचार परिवयक्तरा पकदेवारस

म्हर्य्ववरमस् ११८ जाश्राचे विस्तर्शो द्रह

रच:, जि. कप्रेम। चाचित्रण:। रहधाती-

रीखौरिकसभावधेन निव्यनः। इत्यादिकीय ॥

"दोषधानुसनाहीनां नेता ग्रीष्ठ; ससीमग ।

रकोगुणसय. खच्यो रुच: श्रीनो लघुखल "

इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्वके प्रयमे भाग 🜓

रोगादिना कृडिलो अतः। नन्पर्याषः। सुस्र २।

न्हों संबस्त्रेव गत: पिना ते ॥")

"त्यया विचीनस्तवप्रीकरूप-

र्शकायो

ति नवजन्यासाहाभी स्मः प्रस्कितिकाः गानस्या वानसा वड्डाङ्क्ष्ये चिभुा गला

रं कूपस्यां रहतीं जनार्थीं बहुपासनः।

र सदश ममुद्रस प्राप्टका स्वंदरानने॥ ा शुक्रपुत्ती वसमें परिश्वाय द्विया भिया। । क्षेत्रया इतं सर्घे प्राच राजानमी चनी ॥ यातिस्तद्भिषायं जात्वातुबच्य ग्रोभवाम्। ाश्वास्य तो ययो रेचं तस्या: परिकामाइन: ॥

। जात्वा भवनं युक्तं प्राष्ट्र प्रस्मिष्टया क्षतम् । काला कपितं विशंष्ठणकाष्ट्र मास्ख्यन ॥ क्य मां इक्टब विभी रोही यदक्ति ते स्थि। स्मित्रां पार्यप्रतां कृष यक्षनमेश्विनम्॥

आन प्रकतं पादं पितृहं हुए उपानकीत। इयाकी स्थियं कच्या सम हासी अवस्थिति ॥ ाशीय तहा राजा देखी तां विशिष्टचा सः। गै निजय चंच्छात्री देवं परमकं स्तरन्॥, ् शुक्रकासानीय यथाति प्रतिकोसक्षम् ।

है इसी बांतिधिवत देवयानी तया सह ॥ शा प्राप्त कृषे विष्रोध्यीनां राजश्चनां यदि। उने जयसे कदो जरा लामुप्रभोद्यांत । भ्खेनदच: युला राजा नां वरदक्षिनोम्। व्यक्षा स्वाप्तयामास देववात्वनुमां भिया ॥ श्किष्ठा राजपुत्री दः खर्शाकस्यात्रलाः व राखीणताकीमां दंवयाणीन्तु संवति ॥ दा साधनाता बदती जाह्वीतटे। शासित्रं सुनिंगा ते इहणे की सिराष्ट्रतम्॥ तन प्रायमन्त्राभि: सुन्द्रपाभि: सुवाधितम् ।

माबाधदर्भ पद्म विदिक्षायां सचिद्वितमः ापीनी चत्रिक्श चतुव्की के विराधितम् ॥ या निक्तित्रश्चे खर्णपट्टै विचिति । भैतन्त्रीवास्ट्रेषं नावार्क्षाविष्ट्रिस् ॥ डिसा च स्त्रुति मानामन्धी दली युसी: ! (ग्हती: पाद्याचीयेथासन्त्री (हं नेरिती: ॥

रक्तं प्रतं भारत्यध्यदीमीपचारकैः ॥

भद्धभिक्षापि होडग्रीरपचारकेः॥ मध्ययम् इतिलं सुमगोष्टरम् । । (गन्द्धनकं ग्रहाय प्रसिधर । चन्द्रगम्बाद्यमधीयुक्तं प्रयक्षतः। गर्काणीकाना प्रपक्तस्य मस प्रमी।

(जिल्वा भद्रपीठी कार्शिकायाँ प्रपूजवन् ।

ातीर्थाद्ववं वारि सुगन्य सुगने हरम्। याचमदीयं लं श्रीविवास श्रिया सह ॥ कुशुस्रान्याद्यां स्ट्लयवितस्त्रासम् ।

श्रीभाकरं चार मान्यं नय सुरेश्वर । ल्तानसन्धानरियतं वल्दनं इरे। सावर्षे शृहं निरावर्ष सप्रिय ॥

(वसिदं देव प्रचायतिविगिक्तितम् । ण वस्तुदेव व्यं क्लिनस्या इसमा सन्ह॥ रभसमापुक्तं सर्वागुक्तादिवद्गिन् । ा सप देवेश राष्ट्रामानरम् सम ।

शैरिसुक् (बार्टियुपक्तस

एकाक विकासीवाच सवाध फूच सांध्रमी व कर्पशामुक्तस्थाद्वां परमावन्दशयकम्। धर्ष राहाण वर्ट वैदर्भाग प्रियमा सह 🕸 अक्तानां शेहमक्तानां संमारध्वाननाग्रनम्।

दीपमाजीकय विभी जगदालीकगादर॥ प्रशासभु≪र पद्माच यीनालर भनुर्भुज । प्रपन्ने गाष्टि देवेदा सक्तिस्था सहितास्थ्त ॥ 🖫 ति तार्थो वर्त डष्ट्रा सुनि नवा सुटु:खिता । भूमिश मिध्यचना कृताञ्चलिख्याच सा: । प्राक्तिष्ठीवाच । राजपृत्ती दुर्भेगां मां खामिना परिवर्ज्जिनाम्।

बातुमक्ष के देशी बनेगानेन कर्मका॥ श्रुव्या तु ता वचस्तस्याः कारुरयाचे कियत पृजीमकरणे दस्ता कार्यासास्रादरान् ॥

वर्तकलातु प्रार्थ्भिष्ठालच्या स्वामिन मीश्वरम् । खला पुचान सुसन्तरा सम्भूत् (सार्यीवना॥ भीता चाशोजशॉगजामधी नरमया नह। अनं क्रवा पनि चेभे रामं राज्यनाश्वम् 🛊 ब्ह्दश्वप्रसादेण खले*दें* औपरी जनम् । प्रतिवृक्ता दु:खमुक्ता वभूव स्थिरयौवना ॥ नया रसा निते पत्ते वैद्याक्षि दादर्शीद्नै। जासद्याद्वतं चक्रे पूर्ण वयचतुरुवम् । पहन्द्रमें अरे वहा भी जियला डिमान बहुन्। सुक्रा चित्रयं चीराक्तं सुमिटं सामिना सद्य ॥ मुस्नै एषिया सद्यामपूळा खजनैवृंशा। सा पुली सुपुर्व लाध्वी मेघमालवल। हकौ ॥ देवानामुषकर्तारी यञ्चदानवर्गात्रती। मडोलाडो महाशेर्थी सुमगी कल्बिसमावी। वनवर्गात स्था सर्वसम्बद्धारुहा भवति विहितनका पूजिता पूर्वकामा। क्षरित्य वरी जङ्गलभक्तीकताना क्रजनि सनिसपुर्व्या बन्धविद्योरसन्यास ॥" इति विल्लिपुराणी किलागीबतम् ३१ खध्यायः॥ क्तिक्सं: पुं, (क्तिज्ञिक भौग्रामपुत्री दक्षीं बस्स यः। तस्य दक्षिनग्धिनवात्।) धनदेवः। इति

रुनिमहारी, [नृ] एं, (दिकार्यं हार्यतीति। हें + शिष् + शिक्षः।) वलदेव:। चिकाग्रहण्य: । रुक्तिभिन्, [रू] एं, (इतिसर्व भिनक्तीति । भिट्ट 🕂

हलायुधः ॥

किए।) बलादेव:। इति दिसावन्द:। २।१३८॥ ककरी, [न्] पुं, (कननो वर्णकियामीठस्थाकतीति । कक्का-ी इनि'।) भौदाकराजच्येष्ठपुत:। यथा, "राजासीद्वीक्षको नाम विदर्भाधिमात्रमेद्दान्।

नस्य एचासवम् पुत्राः कत्येका कविदादना ॥ रकारयंत्री रकार्यी रकाराहर्गनारः। रुकानेग्री रुकामाचीरुक्तिर्योशं खनास्ती।"

(किन्नगी धरकाननारं 'अपरेन महासा युद्धाः-दिविषर वं करिनेश्री ११७ वाश्री वे तथा प्रद यन सभास्य कर्माए रकद्ववालाः चानिकक्षम

े इति श्रीमागवते १० खान्ये ५२ चाळाय: ॥

रुष:, चि, (तज् । को प्रिक्शित न ।)

इत्यमर:॥ (यया, रामायणे। २ । १०२ । ६ । रोगी। इति राजनिर्द्धः॥ रुच, डल्डर्गितिप्रकाश्ययोः । इति कविकलाह्यः ॥ (भा०-चाता०-सन०-संद्।) प्रीतिरिक्त अह रागविशीय: । तत्र यस्यात्रागस्यस्य सम्बुद्दान लम्। इ. रोपरी अनं बुस्चवं। रह, चार्चस।

द्रति दुर्गाद्राष्ट्रः ॥ रुचकं, क्री. (रोचनेश्नेनेति । रुम्⊹ "बहुसमण चापि।" उठा००। ६०। इति क्नुः) सर्वि कालारमः। चयाभरणम्। म। ऋम्। सीद-र्भनम्। (खणा,---"वीवर्चनं स्टाइचकमन्त्रपाकच तमानम्॥" तथास्य मुगाः । "कचकं रोधगर्महि दीपनस्याचनस्य सृः भुक्तीर्षं वात्रवृद्धातिषित्तलां विश्वदं लघु ।

उद्रारश्रद्धं छन्मं विषमागाद्दश्कतित् ॥" इति भावप्रकाषस्य पूर्व्यक्षेटि प्रथमभागे ।) साञ्चलकार्यम् । (यथा, भागवते । ३ ।२१।५१ । "हारेख च सकार्डम रूचकेन च शूमितम्।" "ৰ্ঘন্ন ম্ফুল্স্থানা "ছ্বি দীখ্য; ॥) তদ্দত। इति येविनीरे। की, १४६॥ खास्यर्कः। इति गुष्ट्रवावली॥ रोचनाः विङ्कृत्। इति हिमचन्द्र:॥ जयणम्। इति ছारावर्जरे॥ (दक्षिण

क्चके द्वारं न शुभद्मुचन्तीयवानि म्सावि॥" "बचकं सातुलुङ्गसम्।" इत्युज्ञवतदस्य। (10519

दिक्। यथा, इच्तृनं चित्रायाम्। ५३ । ६५ ।

"प्राक्षश्चिमादलिन्दावन्तप्रती तत्रवधिस्थिती

क चनः: गुं. (रोचते इति । रुम् + कृन् ।) वीच पूरः । निज्यः,। दन्तः,। कपोतः,। इ.नि मेदिनी । (यथा, प्रस्तृष्टं हितायाम् : ६६ । २ ३

"वीवेग सवति खंस;

स्रीरेग ग्रा. जुलेन रामकाय ।" पर्ञ्जविष्यिषः । यथा, विमापुराये । १८१८ । "जिक्कटः प्रिक्षिर्चेष पत्नो कचलक्या।"

भागाः वया हञ्जूवंदित्यात् ५३ ।

वकोत्रकः शिक्षियको (दन्कः ॥")

वा, स्ती, (रुच्+क्रिण्। पर्चे टाप्।) दीक्षिः।

श्रीसः। इच्छा। (बया, सहाभारते। ३। ५३३३। "तरै तस्तै न रुचासभ्यपेति

तत्वा इं चमसका मन्ये ।")

भारिकाभुक्तवाक्। इति भव्यस्वावनी ॥

श्रद्धाः। (बया, जिराने । १० । ६९ ।

"रुच्चिकर्सपि नार्धवद्वसृत्र

इच्चा ५ । ६० ।

दिन कामग्रास्त्रम् ॥

मदुगिता । यथा,---

स्तिभित्रसम्बद्धाः चुचासन्ते ॥"

इति वैद्यक्तराजवलक्षे दयगुणवास्थायाम्।)

"कच्छी विनोहयनि धेन दिशक्तक स्वी

मार्केष्डिय खवाच ।

"स्चि: प्रजापति: पूर्व निक्तको निरुष्टक्षिः।

यमास्त्रामित्रशासी च चचार एथिशीसमाम् ।

व्यमुक्तमङ्गेतं हपुर प्रोच्चः खपितरो मुलिस् ।

वसः कस्नात् लया पुरुषां म लानो दार्ख्यन्हः।

पितर अच्।।

श्वगरेपवर्गे तेतुन्याञ्चन्यक्तिवानिश्चं विवाध

विभागनवहानेन भूताद्यामतियोत्रमि ॥

थ त्य दैवाटगाद्यस्यं बन्धमस्रह्याद्पि ।

व्यावाप्नीपि सनुष्यिभैभूतिभ्यस दिने दिने ॥

चढ्रायाः भुतान् ईवानचन्तर्धे रितृ क्रायाः ।

स्तारींच क्यं भौधात् सुगति गनुभिक्शम ।

द्यांचर्याच ।

मरिक हो । तिदु: खाय पावाबाधी शते साधा।

भवस्ती सया पूर्विम खती दार्शियहः 💵

मचात्यंत्रशुद्दिवमं यदास्मा विष्यविस्रही।

यची समसद्दानां ज़ितृयाच तथालेकाम् ।

मधीगामसिथीनाच कुर्वन् जीनासुपास्ति ।

खाघोचारमती ईवान् खधोचारणतः पित्न।

चनिवसनिवेतन्तसेकाचायस्य । असम् ।

मोश्रीय लदाननकृष्यं विज्ञाहाति चन्द्रः ।")

"धमचत्रमो बचवी

ৰখি"

इलाइ 1 % 1

सार्केडिय उभाचा

^लस नेन पिछवाक्येन अग्रस्तिस्यान्यः ।

कचाभिलाधी विश्वषिः, परिवधास मेरिकील ॥

कन्यसम्बन्धसानीयभौ पिद्धवाक्यास्त्रिष्टीपित:।

चिन्तासवाय महर्तासनीवोदियमानसः॥

कि करोसि का गच्छामि कथं में दारसँग्रहः।

(च स्त्रौ, (क्चनै इ.सि.। क्च+"इयुपधातृ चित्रं भवत् पिद्धगायो समान्युद्यकारकः। किस।" उत्था॰ २।११६। इति इन्। सच

इति चिन्तयतस्य सतिजीता भद्राक्षणः। तमनाराध्यान्येनं ब्रह्मातं क्रमणोद्धवस् ॥

किन।) स्मिल है:। व्यनुरागः। स्वाप्रक्तिनी। तना वर्षभ्रतं दियां नगस्तो । स वैधनम्।

दिङ्ख: सुचिरं कार्लं दिचिनियममास्थित: 🛊 अस्त्री क्षित्ररी लुद्य: प्रीशनी विद्दीपन:॥" ततः सन्दर्भवामास बचा सोकापनामदः।

उवाच च प्रवदीश्कीश्चयतासमिषांक्रितम्। ततारको प्रक्रिपळाड अखामं नगतः प्रतिम्। चाभिलाय:। गभक्ति:। किरख:। इत्यसर्-सरती ॥ ग्रीमा । इति सेहिना ॥ (यथा, पिळ्यां वचनाचेन यतु त्रर्भेसिमदान्छिसम् ॥

नक्षा चाह्र रुचि विध श्रुचा तस्याभिवाञ्चि-तम् । प्रजापितिकां भविता खट्या भवता प्रजा: ॥

बुभक्ता। इति इसचन्द्रः । गोरोचनाः। इति उष्टा प्रचा: मुवान विप्र वसुत्वादा क्रियास्त्रथा। श्वातिर्वाटः ॥ छातिक्ष्यविश्वाः । तानवाः क्षया इताधिकार्कं ततः भिद्विभवाशासि ॥ स लं यथोकं पिछामः क्रम सारपरियन्ता। यद्या। पाधिकामा नायकस्य नसुखे चान्दी-कपर्यपविषय ज्लासि वची दक्ता थदवस्थातम्। कामक्रमम्भियाय क्रियता विरुप्तरम् ।

त एव तुष्टाः पितरः भद्रस्थन्ति तदेखितम्। चि, पु, (दोचने मीभते इति। यच्⊹दश्। पत्नों हुलांच सन्तराः (कं न दव्: पिनामनाः । सच (अन्।) प्रजापतिषिक्षेत्रः। स चरीचः-मार्कक्षेत्र उवाचा

> इत्य्विचेचने श्रुत्वा असर्गा/अयऋच**सन**ः। नदा विविक्ती युक्तिने चकार पिछतपेशम् ४ तुष्टाच च पिछन् विषः, स्तवेरे(भश्चाहतः,। स्कामः, प्रथते भूला भक्तिनकाताकी वर्षिः॥" विख्लविष्ठिक्तीचं यथा,--

হভিতৰাখ। "नमञ्चिरचं पिछन् भन्या ये वसन्त्यंधिदैवनम्। देवेरपि चि नर्धने ये आडेब खर्बात्तरे:॥

नमसीरकं पिष्टत् खर्गे वे नर्धको सचितिः। ग्राहिभेगोमवैभेत्वा स्तिस्तिमभीप्सुभि: ॥ नमस्त्री भर्द पिछन् सर्गे सिष्ठाः सन्तर्पेयन्ति यान्। श्राह्मेश । हवी; संकली रूप हार र सुत्त में: ॥ नमन्द्रो/ ई पिष्ट्र भन्ता (चे ध्वेन्ते गुहार्के दिवि ।

क्षकायत्वेर पार्क्ट्स्क्राह्मित्राखन्तिकी पराम्॥ गमस्ये । इं पिल्लम् मर्ले रचने सुवि ये सहा। आह्रम अह्यामीएलंक्सपुरिष्टरायनः ॥ नसस्ये ८ च पिछन् विधेरकाँको सुवि ये घरा।

याञ्चितासीर्धनामाय प्राचापळप्रदायिनः । नसस्रोऽष्टं पिछन् विशेष्धंनाऽरण्यवासिभः । दन्तीः श्राह्मेवनाष्ट्रारे स्त्रपोनिह्नेतकस्त्राधेः ॥ नमस्बेश्हं पित्रन् विधैनेश्विकविधारिक्षिः।

ये संयतातासिनिकं सन्तरंनी समाधिमिः। समलपङ्गदिश्वीरुपि चिन्तर्भोभिर्द्धरं चितत।" नसस्टी है पिट्न आहे राजन्यास्त्रपैयन्ति यात् । इत्याहि ॥ क्रजीर्श्वम अधिवद्योक् स्वयं क्रमद्रम् ।

पितर खचु ँदेख प्रयासक ो विवदेग्दिक

त्रसम्बद्धाः विक्रम् वैद्योरभीकः स्ववि वे यसा

नमस्वेरहं पिट्नु आहे पाताले ये मा

बन्तर्धन्ते जस्य स्मिम् गानः खाता.

यन्तर्थली खधाष्टारास्थल स्भागदी च नसस्वेश्हं पिट्न श्राद्धिरकंकी ये रसा भोगोरशबीर्वावधीर्वाजी: कामानभीषसु नमस्रोत्हं पिट्नु ऋहि सर्पें: सन्तर्पित वचैव विविधेके की भीमस्यात्समानित

पिवृह्मस्ये निवधन्ति साचाह ये इवलोकिश्य महीतकी वा। तथानारी चेच सराहिपूच्या-क्ते संप्रतीच्छनुसबोपनीतम्। पिक्षतमस्ते परमाग्रुभृता

ये वे निमान निवसस्यक्षतां.। वजन्ति यामस्तमता सनीमि-योंगीन्त्रराः जीश्रदिस्तिः दितृत्। पिस्वमधी दिविये च फ्ला. खर्याभुवः साम्यप्रवाभिसन्ती । प्रदानभक्ताः चक्केश्विताना

विस्तिस्य येश्यभिसं(इतिस्य ळप्यक्तुत्रश्चनदुप्तितर्ः समक्तर इच्छावलां ये प्रदिश्च मिन का नार ञ्चरकामिक समिति। विकास वसासमान् चास्यकां सञ्जाणि स्थंस्य ये राज्यत चन्द्रविस्

रुक्त विसाने च सहावसन्ति। ळप्यन्त तिश्रसिन् पितरीश्वताये शॅचादिना पुष्टिमती प्रजन्त । येवां हुते ३ शी खबिबाच खिस यें स्झते वित्र श्रीर्षंस्था.।

ये पिकास्तित सुदं प्रयासित ऋष्यन्तुतिरसिन् वितरीक्ततीये ये खड़ामसिन सुरेश्भी है, क्षवी(सकेर्देखमष्टीरमेश्व। कालीन भाकीन सम्विधियाँ

संग्रीणिनास्त्रे मुस्मन यानु । কথাৰায়খি।ঝি বে থাৰাণীছ।∾ न्यतीव येषाससरार्चितानाम्। तेपान्त साझिधासि इ.ध्तु पुष्प-सन्वादिभोष्येषु मयाञ्चतेषु ॥

हिंगे हिंगे से प्रतिसक्ति क्यों सामानपूच्या सुवि येऽधकासु ! ये वहारान्ते । स्युद्धे च पूज्याः अथान्त ते से पितरोधन तरिम । यूच्या द्विजामां कुसुद्देग्ह्रमाणी

ये चित्रियाखाच नवाकैवर्णा । तथा विश्वैक करकावदाता

नीलीनिसाः मूद्रजनस्य ये च ॥ ते अधान् । सम दुष्यंत्रम वोधार

तवाधिकीयेन व बान्त क्षत्रि सदा प्रक्रमा, प्रवातीक्षेत्र तेम्य, ध व देवपूर्वशायतिहामिश्रेनी-र्यक्तिकथानि शुभाकृतानि । द्वप्राच ये सृतिक्षी अवनित लयन् नेशस्तिन् प्रयानीशस्ति तेल्यः । रचांसि भूतान्यस्रांक्षणोद्यान् विभाष्यमारु प्रदं प्रधान (म्। खादाः भुरायाससरेशपुच्याः-

क्तारबन्दुनेकस्थित् प्रवासीकस्थि सेभ्यः। ध्यिव्यक्तिः वर्ष्टिषद् ध्याच्यपाः सीमधास्त्रथा । बन्द्व छप्नि आहे। क्षिन् पितरक्वर्षितः सया । क्षित्रारू: पिष्टमका: प्राची रचन्त मे

या वर्ष्टियदः धान्तु याच्यांचे प्रतरास्थिताः ॥ नीचीसाव्यपाक्षद्वदीचीसपि सोसपाः । द्वेत्रव्यर्गमा र्फिन् कव्यवासीक्ष्मीक्ष्मकः ॥ नीभूतिपद्याचिश्यकाषीयासुरदोषतः । बेनचा धिपकी गंगभी रची करोतुमे ॥ त्रो वित्रभुगाराध्यो ध्रयो धर्मः; नवात्रतः । नदी भूनिकद्रतिः विष्या व गणा नव ॥ ब्रायः कल्पदः कर्ताकल्पः कल्पानराश्रयः । यवाहितुरनघः एड्बिति समाः स्तुताः ॥ रे वरस्यो वरदस्तुर्हरः पुष्टिदस्तधाः। त्रपाना तथा श्राता सप्त चैंत ग्रामाः स्ट्रताः। राज्य हास्त्रा महिनी महिमानाकाहायक: । पच तथेविते पिछ्कां पापनाक्षनाः । श्री धनदञ्जाको धर्मादीक्वी विश्वांतदः । उषा कथाते चैतत्त्या प्रश्चनुरदम् ॥ स्त्रात् पिष्टमया बैद्याप्तमस्ति के कमन्। ''र हारासुण्यु बच्चन्तु च समीहितन् ॥''

वन्तुक्तुवतस्तस्य तेजसी राशिक स्थितः। कैस्य सहसा समनवाप्तिकारकाः। क्रा भुमध्तीनः समाच्छाता स्थितं जगत्। क्ष्याभवनि सला खित: स्तीविभदं जगी। र्भागाच सर्तानां पिछ्यां दीप्रवेषधान्। द्यापि सदा तेवां ध्यानिनां दिख्यध्युषाम् ॥ हीनाध नेतारी इचमारीचमीखयाः शिकानत्वान्येशं दान् नमस्यामि काम-

मार्ककेवपुराणि रोष्टि सन्दर्भा (पहक्तय: II)

भाक्तिक **उदा**चा

(दीनाक नेतार: इध्याचन्द्रमसीस्तया। मखान्यचं नर्जाम् (पत्नुनप्सर्यवेषु च । नामां प्रहासाच नायुपिनमसां तया। एर्थियोच तथा नमस्यामि अताञ्चलि: । पते: काहवाय मोमाय वर्षाय च। श्रीभ्यक्ष तथा नमस्यामि क्रताञ्चलिः॥ । अभिन्यः सप्तस्यस्तयाः लोकेष्ठ सप्तसः। व्यवे नमस्यामि नस्यो योगसन्देव। भाराः, भिल्लाका योगम्यविवरा हि ते।

माधिक्यां संधेष <u>पिस्टब्रुम्</u> भागीशोधसय विश्व वत रत्तवस्थात. । घेतुन जिस ये कार्यों सोस सर्था शिक्स भैय:। जगतखरूपिणस्वेत तथा त्रस्यस्टिपिणः। तेम्बीऽद्विषेशो शोगिम्बः विद्वर्थो बत्मानसः। वसी वसी वसक्ते से प्रमीदन्त खन्नासुनः । क्रीमार्जक्डिय उवाच ।

र्वं स्तृतास्तनस्तेन तेत्रस्ते मुनिमत्तमाः । विश्वक्रसुक्ते विनरी भाषयन्ती दिश्री दश् ॥ भिवेदितन्तु सत्तेष पुष्यमन्त्रानुवेधनम् । तार्घितानथ स लाग् दृष्ट्यी पुरतः स्थितान् । प्रक्रिपदः क्षिभेत्या पुत्रदेव स्ताञ्जलिः। वसस्तुष्यं गमस्तुभ्यमिळाच एयगाहतः॥ तनः प्रमञ्जाः पितरस्तम् सुर्वे नियत्तमम् । वर् क्षणीव्यति संसामुनाचाननभव्यरः ॥ साम्पृतं सर्गकपृत्वसाहिष्टं अक्षया सस्र। मीरकं पत्नीसभी सामि सन्दां दियां प्रनाय तीम्॥

पितर जिल्हा। ष्प्रत्वेव सञ्च: पञ्जी ते भविष्यति मगोरमा । तन्त्राच्च पुत्रो अविना अवनी सनिसत्तम !॥ अलक्तराधिपो धोमान लवाकेनोपनक्तः। रचे रीच इति खाति प्रयाखति अगन्तरे । तस्य (पि वहवः पुत्रा सहावत्रप्राज्ञमाः । अविश्वन्ति सङ्ख्यानः ए। यवीयश्यालकाः । वाच प्रभापनिर्भूता प्रजा; खदा चनुर्विधः:। चौर्णाधकारी धन्नैज्ञक्तनः सिद्धिमवाचानि॥ क्षीक्रमानेन च नरी योग्सांस्तीयाव सिताः। तस्य तुरा वयं भीगान् दास्त्रामी ज्ञानसुन्तमन् । भूरीरारोक्यसेश्वर्थं पुत्रपीत्रादिसन्ततिम्। प्रशासामी व बन्देसी यक्षास्यद्भवाष्ट्रितम् । तसात् युख्यपत्तं लोकं वान्कृद्धिः सननं गरेः। पिद्रवाचाच्यां हप्ति खवाः स्तोचेट मानवैः॥ माहि च प इमें भन्ना जासत्पीतिकरं स्वम्। पविष्यन्ति हि जायास्यां सञ्जतां पुरतः स्थिताः ॥ स्रोज्यवणधंपीका सन्धाने परे सते। ग्रस्तामिरच्यं याह्रं बहुविखयसंग्रथम्॥ बद्याप्रश्री चित्रं कार्ड्ड बदापुपद्दर्ग भदेतु । अन्यायोपात्तवित्तेष यदि वा जनभग्यया ॥ अथाहार्देश्यहतेरपहारेश्वर कतम् । चकानेऽप्रयंता देशे विश्वितीतमयापि ना । अयहवा वा पुरुपेई समाधिक वा कतम्। चस्रावं प्रीतये आहं तथाये तहुरीरणात् । यभैतन् पश्चते याहि कोचमसत्तुसुखावसम् । व्यक्षामं चायते हप्तिस्तम दादश्वाचिकी ॥ दैमन्ते हादशाञ्दानि अधिकेवत् प्रयन्त्वति । भिधिरे द्विगुबाय्दानि त्रप्ति कोत्रसिरं श्रुतम् । **४४को मोज्यसमा**ख्यये यादकशिशि। मीबो च बोड़ग्रीवैतत् प्रतितं ऋतिकारकम् ॥ विकाणि च राते बाह्व स्लोकेसानेर साबित । वर्षासु छ प्रिरक्ताक सन्दाया आयते क्ली । ब्रकाबेर्यम पठितं भाइकाबे प्रवक्ति

व्यक्षात्रमेवत् इववेदाधि मचदश्रान्दिशीम् । थियान् युद्रीः[प (जांकातमेत(त्तकृति (बृह्याः) चित्रधारं छत्रे या है तचाम्लामं भविष्यति। नकाईतत्त्वया छाई विप्रामां भुद्रनां पुर । श्रावसीयं महामारा असाकं तुष्टिकारकम् । इति सार्काङ्घपुरासे रौचे सन्वन्तरे पिष्टस्तर्वीक सार्वसीय खवाचा

"सनकास्मात्रदीमध्यान् यसुत्तस्यौ सनोक्सा । यञ्जीचा नास तन्त्रज्ञी नत्रक्षीपे वराधरा । सः चीवाच सहातामं रुचिं सुमधुराचरम्। प्रव्यवनिकासुन्: प्रस्तीचावे वराध्यरा । व्यवधिवरूपिणी कन्या सन्छना नप्रतांदर्। जात(६६मपुर्जम पुरक्रेश महासना ॥ तां ग्रष्टाय समा दलां भार्थापं वरवर्शिन्। मधुक्तहायतक्तिखां यसुणस्यति ते सन ॥

सक्तिंदीय उवाच। नविति निम चाष्ट्रका तस्त्राचीयादपुग्नतीम । उष्ण हार ततः कन्यां सालिनीं नास नासनः बदाभा पुलाने तस्तिन् न मुजिम् निवित्ता ।। जयान पार्शि विधिवत् समानायः महासुनीन् तस्यां तस्य भुनो जर्न महावीयों सहामात । रीकोश्भवन् पितुनीकः खातीश्च बसुधातते॥ तखा मधन्तरं देवास्त्या सप्तर्वेवच ये। लनवास कृपास्थित ते सन्यक् अधिनास्तव॥ धक्नेटहिस्तपारीया धनधान्यस्तीद्ववः। मुगां भवत्वसन्दिषमस्मिन् अन्वन्तरं युते ॥ पित्रकारी तथा शुवा पित्युकाच तथा प्रायात्। सर्वान् कामानवाप्रीति तन्यसादावरी सुन 🤚 इति माकोर्ण्डेयपुराणी राष्यमञ्चलतः सञाप्रतः। गावर् प्र। ६० च धाये छि वससाि ॥ ৰ্তিব, লি. (ইডিল ছিনি। কল্+"ক্ৰিৰ্টি कुचिक्करिम्यः कितन्।" उत्तरः १। २५। इति कित्यु।) सिद्यस्तु। इत्युकारिकीय। (क्त्⊣क्तः । चामिलयितः । यथा, मदा भारते।५११००।१६। "सातर्वे कथित्वापि रुचितको वरी भवेत। ' को, रुप्+भावे काः,। इच्छा। व्यक्तियातः। यचा, सन्दासारते । ३। ३६६ । ७८ । "वसाबेष्ट चपामेका क्रितं यदि तेरनम॥")

रचिपालं, और (रचिजनकं पलम्।) व्यवसा कम्। इति राजनिष्युदः॥ ग्लिसं, क्षी, (रोचले इति। रूच्न "इक्षिमाइ सदीति।" उषा०१। प्रः। प्रति किरच।) न्दलकम्। कुङ्गमम्। व्यवङ्गम्। इति राज निघेर्यः । (धुं, सेनजित्युचः । यथा, इरि वेभी। २०। २१। "पुताः सन्जिलचार्यचलारी जीवसन्तमा ।

रुचिर: चेतनीतुक्त महिनारकारीव च ॥" / बचिरं, वि, (बच्+िकारच्≀) क्षन्ट्रम्। इय सरः ॥ (यथा, चार्थस्यष्टम्याम् । १६० । " अञ्चल्लिसभूध दुवः तव पृथुनः सी क्रनेभ रुचि

अध्यक्षाच्यापन सभाभावे

शार्वतेता; ॥")

मिरुम्। इत्यकादिकोष:॥

इपिरा, न्हीं, (रोचने इति। रच्⊹िक्रच्। कवाकरं, ऋी, (कर्जारोगं करोगीन। क्र+

नतराय।) गोरोचना। इति राजनिचेत्दः, त (नयोदशाचरव्याचिशेष:। अख अच्योदा-

इस्मा(दिन छन्द: ग्रन्ट दरवाभू ॥)

र्शवराञ्चनः, पं. (कचिर: सन्दरीव्यवः।) श्रीभाञ्जन:। इति राजनिष्ठेत्हः।

इच्छिर(ज:, धुं, (उचिर: सुन्दरीयको बद्धा ।)

रामिविश्वाः । स तु ई वापे: श्वयुर: । यथा,---⁴ मर्गभूष (ललोका नांच कर्म यं पुरुष के वर्षः।

द्विराश्वस्तां भाग्ता देवापे लं ससुद्व ॥" इति कल्किपुराधः १८ अध्याय: ॥

शुन्दरघोटकथा । हाच्या, नि, (यचनं द्ति। न्च+"ह्चि•

भुाजन्दौ किष्यन् : " उषा० १ । १०८ । इसि

अतुभुति। १। 8∉ । गुप्पनकाः।

"सिक्टाकी वातला सान्द्रा रुचिधानन-

दीपनी ॥")

खारियोतम्। इति संस्थितसारीयास्टिति:।

(बया, इतिवंशी । २५१ । ६० । "न एव्यांकामधे जन्सांदनुठोऽस्ति पहै-

क्ष एव किथी में बरी दानवसत्तम ! "") बची चत्री, (वचि⊹ छहिसाराहिति सीघृ।)

कचि:। यथा। नवा रुची खचय: समा:। इत्यकाधसंग्रहः॥

क्ष्य को, (रोचनं इनि। सच⊹ "राजकृबस्य-

ल्डबोर्द्धितः" ३। १। ११८। प्रति क्यम्पळ्येग निपा(जलम् ।) भौवर्धलम् । इति हाजनिष्ठेर्छः ॥

्ৰ , ए, (কম + वयम ।) कलकहमा:। ছা, জি-धान्यम्। इति राजनिष्यगृहः॥ प्रतिः। इति

हेमचन्द्रः। ३११८। । सुन्द्रं, (च । इळमइ: । (कचिक्तर:। यथा,---

"पण वर्णकारं कचां सामपुक्त बल प्रदम्।

पित्तावरीयि अति है जुटा पुर्वन्त्रोमनम्॥" इति वैद्यक्रावश्समं त्रागुगान्यायाम्॥)

व्यक्तरः, तुं, (क्षः अर्न्सः यस्य ।) सूरमः ।

इति राजगिर्धेत्टः । ंज, स्त्रो भा स्त्री अङ्गे। इति कविकस्पर्यः॥

(तुदा०-पर०-सक्क - स्प्रानिस् ।) स्रो, क्य:। प्रा,

रनित रोगो इन्द्रम्। च्यो, रीक्ता। इति

दुगांद्(स: ॥ ^{भित} के हिंसे। इति कविक स्पड्मः 🖟 (चुरा०-

परः चनः सेट्।) क रोजयति। इति दुर्शाः

जि।, चरी, (सच्∔ क्रिष्। पचे टाप्।) रोगः। भक्ष । इति नेदिनी । ची, १८॥ (पीड़ा। वय अवृद्धमञ्ज्ते । च : ad : set :

"वियातात् तव प्रकार्या श्रदीरे

तवाति साद्रभ कभी वारोध समुदक्त 📲)

भेषी। इति हिमचन्द्रः। ८। १८२। क्षष्ठम्। दनि राजदिषेग्टः॥

टः।) कार्नेरङ्गप्रलम्। इति मुद्ध्यन्त्रिका।

क्जाकरः, एं, (क्जां करोनीति : छ ने ट:।) वाधि:। यथा । वाधिकाधी रजाकर:। इति

हेमचल: । २ । २०६ । (वाधिकार्क, वि ॥)

रुजासह:. पुं, (रुचां सहते इति। सह+ खचः) अन्वनष्टच:। दति शार्जानघर्टः।

क्ट, इ. क्लेप्रे । इति कविकलबहुम: ॥ (म्बा०- म**र**०-सक्त-सेष्ट्रः) पच्छसस्त्री । इ. कस्टात धनं

चौरेखा इति दुर्गालासः ॥ क्ट, ऋ उ दीप्पिप्रतिष्टळो :। इति कविकल्पद्रस:॥

(भ्वा०-ऋात्म०-स्वत०-च्यक्त० च-सेट्।) ख्रु अक्टन्। इ. रोटते । प्रतिहात: श्रीकादिना पालनं पुनर्हेनवं वा । इति द्रगाँदास: ॥

किछन्।) भिरवस्तु । प्रवादिकीयः । (वया, वट, क रुपि। सुनी । इति अविकश्चाद्रमः । (चरा ॰ - पर ॰ - व्यक्त ॰ - मेट्।) क, राँटयित ॥ इति दुर्शाटामः॥

> कट [च्] क्ली, (चप्+किप्।) क्रोध:। प्रत्य-भरः ।१।२।२६ । (यथः, भागवते । १।६७।३० ।

> "स तु अका करवेर शे सतासुसुरमं कवा। विभिन्ने च्हन् धरुष्कोच्या विश्वाय पुरमागत: ॥"} रह, उपचाते। इति कविकव्यह्मः॥ (भ्या०-

पर०-सक०-सेट।} शोत्रांस जोकं श्रीकः। द्रति दुर्गादास:।

रुष्ठ, इ ग्राव्यालम्यक्तियखोडे। इति कविकस्पर्मः॥ (भार०-गर्०-सक्त०-अक्त०च संट।) प्रथमखरी। द, रुक्ट्रोने: खालसं अक्दोभाव:। सीर्व चीर्थम्। खोटः सीडमम्। इति दुर्भारायः ॥

न्द्र क्ट प्रतीवाते । प्रति क्विक**र**प्रदूस: ॥ (भाष-वात्सार-सक्तर-सेट।) छ, ध्रुटम्। ड, रोडमे । प्रतीचात: ग्रीकादिना प्रतनं पुनक्षेत्रम वा। इति दुर्गादासः॥

क्टू, [ब] स्की, (रूप ऋधि + विष्≀) सद्। द्ति वाकर्णम्।

वनकारा, को, सुखनन्दोन्नागी:। इति ऋष्ट-

न्**रुड:,** पुं, कक्ष्म: । इति जटाश्चर:॥ (हिन्नपाद-इन्तः। यथा, कथामस्तिगागरं। ६५ । ११।

"तेनारीण सालं एष्ट: स रख: युर्वादेश्यक्षात्।

निक्रतहस्त्रप्रको नदां चिमोशस्त्र भन्मः।") र्राण्डका, की, (रुक्ड: अवन्योगस्त्रप्रेति । रुब्ड 🕆 छन्।) शुह्रभूभिः। दार्गिकिका। विसृतिः। इति भ्रव्यकावली।

कतं, क्षी, (क्- + क्तःः) प्रशुपक्त्वादीनां भ्रज्यः। तत्ववाय: । वाशितम् ६ । इत्यस्र: । वासि-त्य ३। इति शब्दरहावली 🛊 (यथा, शिशु-घालवधी १६ (२५)

> "धामुङ्'कुरते धनधारिं त हु जोमायुक्तानि केम्र्री।"

दर्ज घरुर रोहे। इ.त. कविक⇔हम[ा]

(चहा०-पर०-अक्र०-सेट्।) रोदीय्कृतिमी चरम्। ख च, रोहिति जोकः भौकानः दर

चारदम् चारोदीत्। रोहिष्टमाकमात्मानसिति सर्हो । चाच्चानविशिष्टरीदमक्रियाधाष्यवात **चक्रमेलवमिति जयमङ्गला। इति द्वा**हिष्य ॥

बर्थः, पुं, (शोदितीति। सद् शोदने + "नदि विद्मियां हिन्।" उथा० ३।३१६। ध्ति च्यपः । चच हिन्।) कुकारः । इत्यगादिकीष ।।

प्रियः । इति सिद्धान्तकोस्यामुणादिवृत्ति ॥ ু জানী, (रोदमं रहा আদি আছি

∫ बन्दने + व्यच + डीप्। स्त्रार्धे कन च ।) चुदच्हपविदेशः। तत्रक्षीयः। स्रवसीयः ।

सञ्जीवनी ३ घान्टतस्या ॥ रोमाचिका ५ महामांकी ६ चगपची ७ श्वधस्त्री ⊂। यान्या गुषाः। बहुत्वम्। तिक्ताचम्। उषावम्। वषः-

यलम्। सभिरक्षित्रकप्यासम्बन्धियम्। र्मायनलयः। चान्य खन्दपं वयः,—

" चन्यवसमं पत्रं कृपक्षे न वास्तिः । ग्रीग्ररे जलविष्ट्रनां स्वक्तांति रूट्निका।"

द्वि राजगिष्ट । व्यस्य गृथा: ।

"करमती वड्डिल दृष्टच्या प्रित्तकी च रसावनी ॥' इति द्विष्टाम्य ॥

(श्रोदनश्री ने, जि । यथा,---"धरिचि पुष्याञ्चलिरेष तुश्ये सुता मदीयास्तव पासनीयाः।

इतीय रक्षा नमिताश्रमी चिता क्ष्यां कदन्ती सक्तक्द विकास ।" इति प्रसिद्धम् ॥)

क्टिन, जी, (क्ट्+क:।) बन्दनम्। इत्यमर ।

तहति, चि । (घघा, भहाभारते । १०१० ३।६। "कंशकीटावपतितं खुतं चभिर्वेचिनम्!

रुद्तिखारधनम् नं भागं रचनां विदुः ॥") रुक्टं, चि, (एध्+क्त:।) नदीयाकारादिना अवदेष्टनम्। तत्प्रयोगः। देखितम् २ एक

वितम् ६ चंकीतम् ४ च्यात्तम् ५ । इद्यमर ॥ (बधा, सेघनूर्त। ६६ । "कहरलीकी नर्पतिपंथे ऋचिमेदीसमीमि: ।')

सदः, पुं, (रोदयप्तीति । सदृ+सिन्+ "रोदंशि शुक्षा" उट्या० २। २२! इति इक्। कीच

लुकः ।) कादिवयनक्षः । इति राजकिन्दः । भितः। (थथा, सप्टामार्ते । १६११७ Bé ।

"चित्रदक्षीरदासाच रहः सेमापतिर्विशः॥") गसर्वनस्विधितः। इत्यमरः। छार्य छाया कर्ति:। यथा उदाध काभिम्रतीये नम:। इति तिष्यादितस्वे प्रित्रप्रजायद्वतिः॥ ७ च अस्ययः

क्रोधरूप: खरिकाचे भूमध्याच्यात:। तन सरः भूतप्रेतिपशाचारिः। व्यमेशाने संहार कता। इति भागवतम्॥ 🛊 🖟 व्ययेकादश्र-

सदरासानि यथा। अजः १ इतियात २ स्थ इ-अवध* क्थि वाकी 8

कि करीकीति । नमा बदर्ज प्रमुवाच वै ।

U

सच्चित्र: ७ व्याकशि: = श्रन्ताः ६ हरकः १-व्यर ११। इति सञ्चामारते रानध्यः । ≉॥

श्रिपि चा

'खर्जिकपादिष्टिन्नभी विस्टियानः सुरिश्वरः। त्रयन्त्री बहुन्हणच चाव्यकोश्यणगाजित.।

वेबखतस्य साविची हरी दता इमे ऋताः। " इति ज्डाधरः ॥ 🕸 ॥

मानेकपादिवाधस्तरा रदक वीर्यवात ।

प्रश्रमाणातानः पुत्री विक्रक्षेत्री सञ्चातपाः ।

इर्थ स्टुस्पम जास्त्रसापराजितः। श्वाक विश्व का मुख्य कपहीं रीवन स्तया।

ः नाइक्रीते कथिता उदास्त्रिस्वनेश्वराः ॥" , इति गारुड़े ६ अध्यायः ।

प्रक्रियाचे लब्स्याने कत्तिवासाः। 🗱 ॥ व्यय-

चाजिलपदाश्वित्रक्षी विक्टपाचीव्य रेवनः। र्य बहरूपथ नामक्य सरेकर; ।

विचास जयनस्य पिराकी चापराजितः। ते एडा: सभाक्काना एकात्य गरीवरा: ॥

देवा मानसात्रान्य चित्र्यलवरधारिकाम्। ह्रयञ्जुरश्रीतिस्तम् पुत्राच (च्ना सत्ताः ॥

प्य सर्वास् वे रक्षां प्रकृष्यम् अ**गेश्वराः**। चपौत्रसुन। स्थेत सुरभी गर्भसम्बन: ॥"

प्रति सात्ये । चर्चायः । 💗 ॥

म्ब खला(त्तर्यथा----ाजा अद्यनाक्तेपे तथः धरमदुष्यरम्। बीद मध्यमानचान कि कि हित्समन्त्रेस 🗈 ो श्रीर्वेश कार्यन दु:सात् क्रीधी अचायत ।

[धाविष्टस्थ नेवास्या प्रापतन्नश्रुविन्द्रः ॥ क्तिभ्योध्युविन्द्रभ्यो भूताः प्रतास्त्रदाशयन् । अस्तानयवान् बद्धाः त्रसात्मादमभिन्दनः॥ ा प्राचमयो कतः प्राहरासीत् प्रभीम् लात् । ·स्वादिव्यसङ्कार्या युगानसद्द्रनोपनः a

ोद सक्षरं कोरं देवदेव: खयं भ्रिव:। दमारं तदा असा मारोदी रिखमाधन। दनाहत द्रश्चेवं जोकी ज्याप्ति ग्रीमध्यकि॥ यान सप्तमामाति पत्री: पुत्रांच भाषातान्।

शांकि चैवामदानां दशी जीकपितासन्दः।

श्र्षंसधिशानः प्रमान्यतिरेव च । मचोयो मचादेवसाम गामान यह वै। याँ जलं मही विद्विश्वायुगवाप्रमेव च। (चली वरम्यमम्बद्ध इत्येता सहस्त्रीयः ॥ निक्ष विषु वे रह धायन्ति मतुनाधिय !

ामध्यसहर्देवी ददानि पर्म पदम्॥ र्श्वला मधैवीमा विक्रिया च शिवा तथा। हा हिमा च कीचा च रोष्टिकीति च

सिरस्था शकी सीहिताची मनीजवः। इ मार्गिय सन्तानी बुधकीयां सुता:

रति कीची १ काश्रात । ♦।

विक्रमारगरा वया,--

"सहैद हैनो भगवात् महादेवी न संग्रयः। सन्धनी चे कमसूबीनि विभिन्ने विष्युमी खरात्। मी हा हवेद विष्ठाहा ने यान्ति नरकं नराः॥ वैदानुवर्त्तिनं ऋदं द्वेव नाश्ययम्तथा।

एकीमार्वन पश्यक्ति मुक्तिमात्री भवक्ति दे।" इति च भनेव १६ खध्यायः । 🕸 🛚 क्षरप्रभेदे तस्त्रोत्पत्तिनासस्यानभार्थादीनि यथा, "मुक्तीय चातसी ब्रह्मा ज्यमब्रिय ज्ञानाम्।

तनः कोषं खपुक्षेभ्यः जनमनाव्यमितापि । विचार्त्र परिवर्द्धक्यं नियमुस्यक्ति ।

यदात्रिवन्यसानीश्वित व कीप: पश्मेष्टिन: । भुषीकं धादयोद्धनः क्यारी वीलको हिनः। चानमाचः जुमारोश्सौ ररोह सगवात् भवः । ज्ञानाच कर्ण पुत्रदीदिव लांगचावल ।

तन्से क्यत कामको सद्य: सम्पादयान्य इत्।

रुव जनाम ! नामानि चुरु से बचान् ! स्थानानि च जगट्-

एती ख देचि भमवन् ननः शास्त्रिके विध्यति ॥

ब्रस्मोदाच । व्यानासिलां देवहंतं पूर्वे दर्शं वरं सम । मळां कर्तुं सथाण् जातम्यं हि सर्वेश्वरेम्धरः ॥

जासमात्री शेदिष लं तनो कत्र इति स्टूस:। नामान्यनानि ते देव विधास्त्रे प्रशुप्त का भरतध्वको सबुसँख्रयरेवा सञ्चार् भिवः। मधः साजी महिनसी वासदेवो धतवतः ॥ **णतानि तय कामानि ये सहर्यन नरा श्रुदि।** नेषां चरित्र कल्यार्थं करित्र्यक्ति सञ्चासते ॥ स्थानानि च प्रवस्थासि तेष्ठ वासी विश्वीयताम्॥

इक्षित्रस्मास्त्रहारीय वायुर्यिकेलं सही। सपद्मक्य कर्षच म्यानानीतानि ते भवा भृतिधीर्श्यकोसा च नियन् सपिविकस्तिकाः : दरावती स्वधा दीका योधितकत्व सुन्दरी॥ षजाः स्टब सञ्चाभाग जगदेतन् प्रपृश्य ॥ रत्यादिशः स सगवांग् ब्रह्मशः मीससोज्ञितः। व्यथनान् स प्रजा वक्कीर्भूतप्रेतिष्याचिकान्। क्षाकात् विक्रतालारान् भैरवान् भीम-

बहुन्।

वारयामास पुत्र लंगा सामीरीहम्ही: प्रजा; तपया विक्रुमाराध्य विष्टर्यं यथानुखन्। इति ते कथियो राजन्। स्टस्कः प्रजापतः । यं मुलापि नशः सद्यो जहारदुभूतकतं सवम्॥" इति पादी खर्मखब्दै सहस्रम: = स्वधाय: ११%। अकाशान्तरं यथा,---

"क्षितस्ममः, सर्गो त्रसंस्त्रीश्यं महासुनै । कदमर्थे प्रवच्छाति तन्त्री विग्रदन, प्रश्ना । कल्यादावालग्यस्तुकां सुतं प्रधायतक्ततः । पाइराधीत् प्रभोरक्षे कुतारी वीचकीश्वितः । बद्द वे बबार सी∤प प्रवंच द्विणयत्तम

काम धेचीति तं सीध्य प्रश्रुवाच यजापतिम । कदक्तं देव नामानि मारोदीधेर्धमापृत्ति ॥ खबसुक्तः एवः सीव्य सप्रक्रवं। वरीह् वै। नतो अन्यानि दशौ नस्तै सप्त नामानि स प्रभु स्वानानि चैधामहानां एती: पुर्जास ने प्रभ भव प्रार्थभाषे प्रानंतया प्रशुपति दिन्। भौमसुर्यं महादेवस्वाच च पितासहः॥ चके नामान्ययेतानि स्थानान्येयां पकार स ख्यों चलं सन्धी वाह्मिंग्राकाशमेव च।

दीचिती बाजाम: सीम इत्येतास्तरप: ब्रमान सुबर्चना नवीबीचा सुकेशी नापरा श्रिव।। म्बाहा दिश्वस्ताया दीचा रोहिकी च यथा क्यांदीनां नरश्रेष्ठ एवादीनीमभिः सह। पत्नाः सहता मचाभागः नस्पत्नाति मे ऋग्राः। येवां स्तियक्तिय ददमापूरितं जशत्। प्रविच्यरस्तथा सुक्रो जोचित (द्रो स्वीजव। स्कन्दः नर्रोध्य मन्तानी वृधसानुक्रमानसुता थ्वप्रकारक्तीयमी चतीं भाष्यास्विष्ट्रसः। द्वकोगाच सहाज सा नती खंकनेवरम्। क्तिमवद्धिता साभूकीनायां दिलसत्तसः।॥ लपयेमे पुनश्चीमामदन्यां भगदान् भवः ॥

देवी पाता विधानारी समो: खातिरखबन। श्चियक देवदेवस्य पत्नी नारायणस्य या॥' इति विश्वप्रासी १ व्यंक्री प्याधाय: । ै । ("द्वितीयं क्टियुगे चर्चसक्रीधत्रतमास्टितन्। दिसं यहमयपायासमुरा अभिदृहतुः॥ नपोविष्टं प्रभीकर्त्तनपोविष्टं सञ्चासनामः।

पत्रवत् चमर्थयापेला खभी एच: प्रणापति 🛊 पुनर्माचेश्वरं भागं भूवं द्वः प्रवापतिः। प्रायो न क्राव्यामास प्रोत्यमानः सुरीर्धि । माशपट कर्चायाच्य श्रीयक्षाह्रमयस्य या । यञ्च सिडिशतमाभिर्श्वामक्षेत्र स रहतान्॥

च्ययोत्ती बेनसी देशे पुदा दल चालिकसम्।

कदो रोडं पुरस्कत्व भावमात्रविक्षत्म ।

क्ट्या चलाडे पर्युर्दे दम्ब् (तारस्रात् प्रस् ।

कार्यं को धानिसन्तप्तमस्वत् प्रज्नाश्रम् ॥

तान् इषा तुतदा अच्छा जसदिवावकान्

ततो यत्रः स विश्वको याचिताच दिवीवन । दाइकाया नरीता साधानता भूतमधा दिशः।' इति चरके चि (कत्सारधाने स्वीयेश्याये॥)

रूदगीता वराच्युराची दश्च्या॥ 📲 ॥ (विम कार्यस्य जिविशीमः। सम्मा, विज्ञापुरासी। १ १६ १ १२६।

"तस्य पुचासनुचलारक्तशंगामानि मे अस्य चार्वेकपादिक्षभ्रव्यक्षः सदस्य वृद्धिमान् ॥") खनामखातः कविविद्येषः। स च विद्याविकाम पुत्तः सावविकासप्रणेताः कविश्यं सावस्थि षुत्रसा भावसिंहमहीपतः समये नभूव

व व मावांमंहसदीपतिकंतैमानजयपुरमदा राजका भोजार पूर्वपुरुष । समाज भाग **गिवासे १५**८—-५६६

^लकानापदेश विनिदेश विरुक्त नुश्चि श्रीभावसिं इनर्सि इनियोगयोगात्। सम्पादिती विविधसावविकासभाजौ भौती स्थां भवतु भावविलास र्यः ।

सहरानां भस्त्रेण रदेख यांचता गुर्खे:। कर्यस्था स्रोकसावियं केशांन कुरुते स्थियम् ॥ विद्याविनासपुत्रस्य व्यायवादस्योगीर्त्रम् । काद्यालापविद्यवानां सरं निर्मरात् निस्मिति:॥") हक्षवच, क्री, (रुदस्य कवचम् ।) श्रिवनाम-सम्हेन सर्वाङ्गरचक्म्। यथा,---

"वच्यामि रुदक्षवर्मातं प्रायस्य रुचणम्। बाहीराचं महादेव रचायं देवनिक्तितम्। 🕉 रही सामगत: पातु एउन: पातु श्रङ्कर: । क्रप्रदर्भ दक्षिणे पानुषामगार्थे नथा इर: 🛚 बिय धिरों में च पातुललाटे नीललोहित:। नवयोच्हासकः पानु भुवि पातु भहेत्वरः ॥ कर्णयोगांसिकायाच जिकायां भ्रम्भययः ।

श्रीकण्डलु गर्न पातु वार्डी: पातु पिखाकप्टक्॥ चुत्रय से सङ्दित दैन्दरस्तुतचौत्रस्। नाशो कुची कटिस्थाने यातु सर्चे प्रजापति:॥ क्रक जार सहादेव: पादी पातु सहेखर:। सर्व रचतु भृतेग्रः, सर्वगाना वियहत.।

र्जाभ्या सहपीदाभ्यो रोगशोकार्येन् च। परपंभी नर्कस्थव्य करिय सांभक्तवस्थल । जन्म ऋष्यकेरा चाधिः कामः कोषः प्रमी

परशुं क्लाबहाक्ने विद्यास्त्रं शैतसेव च ।

रमकाराय देवेश्रव मां का दीचर: ।

नोममोच्च्यदाचापि खजन्तु सुवनेक्षर । ता ग्रातिन्तं मतिन्तेष त्वे मुद्दिन्ते परायणः। कार्यन गानना वाचाल विभिक्ति हे हिस्सू से ॥ इत्यत्वद्रक्षवर्षं प्रवतः प्राप्तवाश्वासः ।

महादेवप्रसादेन दुक्तास:परिकी किंतस् ॥ न तस्य पापनियोशिना भयं तस्य न विदाने । प्राप्ते ति स्वमार्थियं पुरस्यमातः प्रयन्त्रमम् ॥ पुचार्यों क्सने पुर्स धनार्थी समने धनन्। विद्यार्थी क्रमत दियां मीचार्थी मीलमाय-

दहै चैर्ट इहि भास्य श्चितकारो भवेतरः। हुचारा चर्ळपांपभ्यो उद्यानेनं स ग्रन्छति ।" दान स्कन्दगुराधि उदक्षयणं समाप्रम्। इति

दम्म , प्, (रुद्धः मथा: ।) भित्रपार्षद्सम्बद्धः ।

"वापने सदनामानी जटाचन्द्राह्मेमक्टिनाः। देवेन्द्रस्य नियोगेन वर्तन्ति चिदितं सदा ॥ येवा संख्याचे कको डिस्ते भर्वितलदत्तराः। युक्तं कि हि सदा भेवां चर्च्य सततं शया:॥ विस्तविन्त च पापिछान् धर्किछान् पालविन्त

चन्नश्क्षाच्या स्वतं स्वयः सूचनवयः 🕫 विक्रीस सत्तव सन्ति योजिनी

घटिशाहकोटवर्धेन सरस्य सकता गर्माः । वराह्मगन। प्राचे हिनाय जमनी तथा।

ग्रहरुखाण सेवाये समुखद्वा इमे ग्रगा: ॥" इति काकिकापुराखं २६ चध्याय: । रुड़च अडी, स्क्री, (रुड़ा चर्यडी ।) रुद्रथा अजीताः देवीसाहास्राम् । यया। "ऋष्यः चण्डिका-

महासलास्य सहार्वं ऋषिरतुष्पृ हन्द-च्चित्तिका देवता रूप्तचिक्षीक्षी विनियोगः । 🕉 गमचिष्टिकाचे।

श्रीधकुर उदाच। चिक्टिको हृदये न्यस्थ स्तर्यं यः करोद्यपि ।

अनन्तवसमाप्रोसि इंदि चक्कीप्रमाहनः ॥ रविवारे यहा चयहीं पठेशामसम्मनाम्। नवाहतियानं तस्य जावते नाच संभूय: k नीमवारे यहा चढ़ाँ प्रवेदयस्तु समाहितः। बहमात्रिपाटस्य पर्व जानीहि सुबते ॥ क्रजवारे जगद्राचि पठेट्यामक्रममाताम्। श्राताष्ट्रतिपर्सं तम्य बृधे वाद्यपानं भवेत्॥ गुरौ यदि सञ्चामाये लच्चयुम्मकनं ध्वम् । शुक्षे देवि कारहाचि चार्छोपाठेन श्रृङ्गदि ।

चेयं न्कापलं दुगे यदि चर्का समाज्ञितः। प्रानिवारे अमहाचिकोच्याष्ट्रतिकर्तं भ्वम् ॥ यातएव जगदानी यच चल्डी समस्यसेत्। स अथक्ष ज्ञातार्थक राजराचाधियो भवेतृ॥ आरोखं वित्रयं चौच्यं वस्त्रस्त्रप्रवासम् । मङनाष्ट्रक्याकीय जायने नाच संप्र्यः॥

धर्ग धार्म्य प्रवालक्ष वस्त्रस्व विस्वितस्।

च खीक्त रसमाचेका कुर्मात् कर्मे महेच रि।

ॐ जोरचकी सङ्घचकी खब्दसुब्दविखिखनी। चक्दवल् सङ्गमाया सङ्गदेवविभूषिता। चतुर्वेका इत्वयि पाटः । रक्तरका वरारोचा अचासुरविमधियो।

लारियी जननी दुर्गा चिक्ट का चयह विक्रमा। मृत्यकाली जमहाची चक्टी च ग्रामनोह्रवा। प्राप्रानवर्श्वनी देवी चोर वस्ती भवानका। (भ्रवा घोरा कत्रवकी सच्ध्रग्र≉शूघिताः। जानू वी परसा क्षणा सञ्चानिपुरसुन्दरी। विदा की परमा विदा चकी च वेरमहिंदी।

दुर्गे दुर्गाधिया घोरा चळक इन्तर प्रचल्डिका॥ सहियी पराधा देवी सेरपी चख विकमा। प्रमण्भेषिता क्षणा चासका सक्यार्थनी ॥ र्णधरहा चक्डवरहा रणराभवरप्रहा। लास्कि भद्रकाकी च शिदा घोरा भयानका । विषाधिया सञ्च (साया बन्दर्शोपग्रेष्टोद्वदः ।

मञ्जूला जननी एयही सञ्चानुद्धा सबसूरी। विभवा भेरदी विदा अतिरूपा मनोप्ररा। क्षणा निदा चुधा माधा प्रस्तिन्हपा मनोष्टरा । तस्ते देवी नमश्रस्ते सर्वस्तिया संस्थाता। प्रायप्रिया जातिमाया निदास्त्रणा सद्देश्वरी । या देवी सर्वभृतिष्ठ सर्वस्पेण मंभ्यिता।

नमक्की नमकको नमकको नमी नम'। रतां चकी चमद्वाणी ।

चन् भवन्

इट्ट्रच नान्यस् पाटको देवी महने सखका सनेत । नारदः पाठकचेत्र कैलासे स्वस्ति। वैकुक्ट बनालीके च इवराजप्रे प्रिय ॥ यः; ऋकोति धरायाच सुचति मर्ज्ञपानकी । वस्त व गोल्या स्वीवधोद्धवपानकम् । तन् पञ्चे पातकौ दुर्गे सातुरीसनपातकसः । खश्रमनगापच थत् कलागासपानकम्॥ सुनव्योगमनश्चेव यन् यन् पार्पं प्रकासने । परदार्क्षणं पापं ततृक्षणादिव नम्बति॥ जमन्यकान्तरान् यापान् गुरुकृत्यास्यातकान सुख्यते सुख्यते देवि गुरुपको हु सहसान् ॥ सनसा वचसर पार्पं समुपार्थं जन्तक्तिंसने । सिव्यायाचीव वन पार्ष तन् पार्ष भग्नाति च साह व्यवसं प्रमचीव यः ऋरोति धरानने । म धम्बच जतायेच राजश्जाधियी भवत। यः विश्वास्त्रभावे रहयासन चरिस्कान । षापैरेती: समाबुक्तो शीरवं नरकं बज्जन । खायहाँ ये प्रक्राचिन्ति ते च पानिवानी नरा रोर्वरऋळव्य लसियुक्टं सक्त से ३ शुक्रस्य पुर्व्वकीरतायान्ति ते । स्विति वि खतः पिछमणीः नाहीं विष्ठाचा जापते श्राम । क्रम देवि सहासाचि पछेत् चण्डी प्रामीत्याप सयायाचेद वन् पूर्णं काइयां विश्वेश्वरायन प्रवामे संख्याचीय करिदारे चरेस है। तुलां पुष्यं अवेद्दीव सब्दे दुर्गे (ध्रुवे स्मे ॥ चिमयायां चिकाइतां में यक पुगर्य स्टग्रुपिये तच पुरुषंतच पुरुषंतच पुरुषंत्र संप्र्य । भगानी च भवानी च भवानी खुद्यते बुधै। मकारस्तुभकारस्तुभकारः क्षेत्रलः श्रिंदः ॥ वानी चैत जगहाची वरारोचे सकारक । प्रेतदरेषि विश्वीश्च भकारः प्रेतपद करा । आशियक कयं दु:खनाग्रनं सुखयईनम् । धनं इतंत्रयारोग्यं कुछं गलियनास्त्रम् ॥ खर्दाप्तरीमान्येन व्हरीमाहि पार्नितः। चर्लं मर्लं जगहाजि महासाचे ग्रिवेरने ॥

चक्दे चक्दे महादीरे चक्दिने याधिनाशिनि ! सच्चे दिने सहिष्यानि विशेषप्रजदायिनी । सर्वदु:खात् प्रसुचित भन्ना चवहीं द्वारोति य जाकायो हिनकारी च पडे जियलमानस ॥ मञ्ज मञ्ज भीयं मदल जयमञ्जम् ।

माचन्नानस् मिधने काची दिन्धायभाप्रधात्। सहाहारोद्धवं पुर्धं तुलाहिरम्यके थया । चक्दीयवगामाचीय प्रदादनाचागोरीय स निक्षाणमेति देवेशि महासम्बद्धवनं हि तत । सर्वेच विचयं याति अवणादग्रह्यीगतः ।

भवेश्वि पुत्रनी सारिकसादाना दिशिर्धनः॥

सुच्यते सर्वेषायेभ्यो राजराजाधियी भवेत । महाच्छी झिवा घोरा भवानकतरप्रदाः। वाली च कमला विदार महोरमविसहिनी ।

मुद्याच छी। घोर न छी। चार्ची चीलां न्य इलेमा १ चेवावां दुर्कमा चक्की स्टब्समञ्ज्ञका । क्या सङ्घाईपविका रावक्यदिंगी.

सन्ख्या संचर्ता सन्ख्यसंख्या ॥ स्टमचा सहा किला स्त्रसङ्ख्या । सध्यभागा सहारामा धानाना धनरवदा । वस्त्रहा सकिहा राज्यप्रदाविषयवद्विता। मालदा सर्वदा चर्छी सम्राविषद्वाशियो। इसाच चढ्डी पत्ते मनुष्य: प्रशोति भक्तापरमा ग्रिक्टा। चन्हीं धराया मितपुराययुक्तः पटेच गर्व्हहरमन्दरं समग् । बह्बक्रनोर्थान् दुर्गे सरीति धर्योत्ने । र्द्रच्यादीप्रमाप्तेष विं ग सिधाति सूत्रचे॥ इद्रध्येया रद्रस्टपा रहायी रहनसभा । रुद्रभासः (ब्हरूपा च्द्रभूषासमस्यता । प्रिवच्खी महार्क्ता (श्वप्रीतिमख्यान्त्रा। भेर्ती परभा विकास काविका च बोडणी ॥ नन्दरी परमा विद्या स**ह। त्रि**प्रसन्दरी । हज्जनाली भदकाली सञ्चालालदिसर्दिगी। प्रधाः लाधास्त्ररूपाः सः जनती सीच कारिकी। द्यतिमन्द्रा सम्हालच्या सर्वभङ्गलद्यिकी ॥ शेरचर्की भीमक्ट्या भीमा देवी सनीहरा। ग्रला वज्ञका विद्विचायिका सर्वेदा ग्रिवा ॥ श्चितिक्या कीर्त्तिक्या बुहिक्या सनीहरा। दक्षाचिया भाजापूच्या योगिन्त्रेर्ण संविता । यानका अधाकत्या देवी भयविदासिकी। । बिड्या प्रसिद्धनाच की मादी सर्वकासदा। राही च पराहरू रन्त्राकी भ्रमपृतिता। **हिन्दरी महिपास्य सहिप्रस्था**श्चिता ॥ स्था गर्सिची च श्रिंदशच्नाधिनी। अग्रम्प्रमानी सर्वारी स्वप्रायनी ॥ न दुःखं भयं क्षिचित् पटणातु अवकाष्ट्रामः । न सर्व महिशा(नि सर्थ सर्थ दराम्यहर्म ॥ र घोषां नेय दोतां नेत्र दु:खंसवन्तया। रोग्धं मञ्जूलं निर्द्धं करोति श्रमसङ्ख्या i धावि वरारोदे मदीसि वस्तरसम्। रत्ताय न दायवं सम प्राव्याधिकं शुभस् । भक्षाय प्राप्ताय प्रिविवाप्त्रियाय च । ा सहाचिद्देश्चि सर्वासर्वन संग्रुव: ॥ न्तमनसाप्तीति सिव्यकीप्रसादतः। ब्रमेधवाजपेयराजस्यप्रतेन वै। ा ख्यु: गितरो देवास्तथा च सर्वदेवना: n चा न्द्रस्थी जानं रह्यासलपुरू वस् मचर्षं चार्नं यः करोति नराधनः॥ एवं मद्रेशानि किं वस्थे नव सन्निधी 🛭 विश्वधिक खबडी भड़की व्हावकात् छनः। मचीति वाक्येन मुक्तिमाप्तीति दुलैसाम् ॥" श्रीतहयामचे क्रमीरीतंबाई रह्यामत-

पुं, (सद्दान् जान दिता अनु+ छः।) इः । दृति राजनिर्धेष्टः । (गुजारयोऽस्य न्याच्ये विज्ञेशाः॥)

्की, (रहस अटिया) सत्ताविशेषः । राम सीतो चटा १ वसा असीन्य ॥ सम्बद्धः स्वरुष्टः क्षेत्रः प्रेचरीट स्थ स्वता १० स्पद्धार समस्यव्दा १० स्वर्गः १६ भिवाका १८ प्यवको १५ कटावको १६ सहामर्थे १७ नेचपुष्ट्या १८ महावटा १६ कटारदा २०। कस्या भूगः । कटुर्थलम् । स्वामकासङ्क्ष्योगभूतर्योगाभित्वयः । इति राजनिवेग्दः ॥

रहमकी, स्ती, (इहस्य पत्ती।) हुमी। इह्नुमारि-कोष:॥ (यथा, महाभारते। ३। प्रः। १५ प्रः "साक्षियं तत्र राजेन्द्र रहमका कुरूद्र । व्याभमक च तो देवी म दुर्गतिभागप्रधान॥") कामको। इति द्वामाणा॥ इहप्रिया, स्ती, (दहस्य प्रिया।) स्रीविधी।

काप्त्रयाः स्वाः, (कनस्य प्रकाः।) हरावकाः। इति श्रव्यस्कावर्तः ॥ पार्वते च ॥ उनस्ः, स्वोः, (कनस्य भः स्थापम्।) स्वापानम्। इति क्षित्। कन्नविधानः स्वोः (कन्नविकानः विधानः॥) प्रस

यह विश्वातः, नती, (यह देवताका विश्वातः।) प्रभ-वादियण्डियां नामा स्थापि विश्वातियतां स्थि। तीयां गासानि प्रकारि च यथाः,---

"चाद्यातु विभातिक्रोच्छी द्वितीया वैद्यावी

ल्लीका रहरेगमा श्रीता मधाधमा भवत ॥ लक्षान्यानि पीखर्न्त ग्रीश्चे वर्षति वासवं:। जबके पीडिमा: सर्वा: यजाच सुरवस्ति ॥१॥ जाधनो सर्वधासाचि मुभिष्टं निरादवम् । भी खहरि भीवेदाचा का लिके च शुर्भ वर्दन ४०% स्भिनं जिममारोग्धं सखद्य निरुपद्रवस् । पान्यहरिभेवदान। सौन्वे नोलां प्रकीर्णतम् ॥॥॥ तीयपूर्णी भवेष्वियी वर्षते च हिने (देवे । निक्पद्रवाध्य राजाव: सर्वमाधार्था प्रिये 181 वानवी वर्षते देवि देशे चाखकागडर्थ । चहिन्हमें भाग्यक्षेषी विरोधी कविषाधासत्॥५॥ चासिस्तं जगत् मर्ज जार्थे चेहिष्टै: पिये। मारुति: मजदार्हेच परिवारिश ग्रीमने 💵 निष्यतिः चर्त्वप्रस्थानां सुभिन्तं भवति प्रिये। प्रमाधिन जवीहारी जलही मीहते प्रचा । 🖘 वियति: सर्वभूखानां सर्वग्रसमहावैता । ष्टतं तेनसमं याति खानन्दे निस्त्री प्रजा ॥ थ। को त्रवाः प्राक्तिमुहास्य पीयान्ते वरविर्धान । सन्देशियानि धान्यानि राद्यसे निशुरा प्रजा ॥८॥ दुर्भित्तं अस्यते चोरं धान्यौषधप्रभी वसम्। व्यनचे च समास्थानं नाच कार्यम विचार्या। १०॥ देशभङ्गीय्य दुर्भियं समामान् कथवास्यद्रम् । पिन्ते चारपद्माचि दुर्भेसं नमीरानटे ॥११॥ गोमहियो विनक्षानि ये पार्थ गटनतेवा:। वासको वर्धते देनि ग्रास्थला नन्दि च।थति ॥ तिज्ञसम्प्रमामाहिकापीमानां महाभेता। गोमष्टिष्य: सुवर्शानि कांस्वतामात्राग्रेयत: ॥ तत् सर्वे देवि विक्रीय ऋषेयो धान्यसम्बदः। तिच अस्योन जोकोऽयं निकारिखति दुर्हिनम् । पार्थिवा भोषका दोनाः कामप्रके प्रणी-

क्षिमा । १२॥

बीवपूर्वी, सहनर मेचर वस्त्रम्भारत प्रमेशिकी निकुरा: पार्षिवा देवि सिद्धार्थे च वरानन १= धाल्यताथा धनार्थय कीटनाः प्रयक्षाः स्ट्रता विकड़ा. पार्थिवा दंवि शौद्रे वर्षे वरानम २६ दुर्भिन्तं मध्यमं प्रीक्षं यवचारी गवर्तते। भवेदी सधासा हरिद्गानी वसुपस्थित ॥ १५ ॥ श्वभिनं जायतं लोकः सब्बोपद्रव्यक्ति । प्राणियां कार्यन इत्यों दुन्द्रभी परवॉर्शन ॥१६ मचिषोगोचिर्गयादितास्त्रकांस्यायज्ञेषतः त्रमुखर्चे है वि विक्रीय कर्तथी धः न्यस्प्रयु ॥ रक्ती संवतार दाव जर मुखिन राधियः। भानवाः आरचेशास्त्र संगानं न नयो भवेत ॥१० द्धिलं सरलं रोगो धान्यीवधिनियी बन्धा पापरीयो भवदंवि रक्तार्ख्यमरबन्दित । १८ रोगी मर्गदुर्भिचं विविधीयहवाक्षलम् कोधि तु विषमं सर्वे समाख्यानं इर्धिय ॥३६ मेरिनी चलते इंदि चर्लभूनं चराचरम। देश्भाष्ट्रच दर्भिक्षं क्वयं चंक्वीयतं प्रका। सारार्थं माजव देशे दिल्ली की द्वारी निधा। इभिन्नं नायत घोएं चाय संपत्नरे विये। कौसुदीचनीनकोच्य पसुगामनेदातही। विक्यायां से त्यवे चीच विनक्ष्यक्ति न सै प्रव 🛭 शिहली मनदेश्य काल झरं नथेद छ। च्यं च्यांक्त सर्वाश्यिनाग्यधा दर्वाशीह ॥ र

इति च्योतिस्तातम्। वद्यीभाः, स्त्रीः, (वदस्य वीमा।) वीमामा ययाः,—

"दखः खातुत्रवीणाया मृटीकादप्रसन्तितः भमरङ्गुडायमितं मुधिरं तस्य भौतिनम् ॥ दण्डस्थीसधर्मः जीयं कास्थलं पर्यादयम्। ययात संबर्क चाच छ्चीशत(प्रारी भवत । रख्य वेष्मं नाई प्रवास्नामधीहितम्। त्रस्थिता लखरी तस्याः कत्त्रया सुन्दराज्ञति कक्षमा रुद्रदीलाया व्यक्तिप्रदाः परिकीर्तिन । जहें प्रिंदिस दातथा लोक्एको समन्ति। क्दलतन्त्री तदुपरि नच्छा जीकी मनः परमः। दिखेंग प्रिरमि खर्खेन् सुतिनकी हुयं क्रमात्। रावन्तु काञ्चाभं ताच द्रीमहाइग्हें गिविधायिन्। हाङ्कलोचसर्वधारीय्ह्यस्थायन्तु पार्यन्तम् ॥ सप्ताङ्क । स्तरं सका सम्बद्धः विदेशस्ति। खर्यं नसञ्जानितंप्रसूत्रासरमाचिपेत्। चाडादशाङ्गलसुर्वं चन्न वे चारामेन्स्। दण्ड समुद्रवं कानां वर्त्तुलं तुम्बयुग्ययम् । खोत्तसे किचिद्धिकामकायच पश्चिते। चार्डाञ्चलानारं पद्मान्त्रमरं स्थापदर्बुध ॥ द्गडएड रन्त्रेकं खाप्येव समन्तरः। जो चाचू अन्तु कर्मयं वर्नेलं पङ्गाअति ॥ सहत्वनं गुर्यं सहितत् विश्वन्ये निधेप्रायेत । स्तन्परायां क्षेत्रिचां वेश्रन्मुखुर्गः न्विपत ॥ वन्तोष्टवीष्टचरन्त्रुसहश्चां दरहर्त्युकस्। स्वास्त्रते तु तबेच दशीवास्त्रस्थातस्त्रकाम् । वानच धामवेत् पूर्णी मोटमोच प्रापे, प्रते

व वापदेति सन्दार्ग तन्त्री यनशिहरद्वः ॥ चासासाराद्ध प्रोत्ताः प्रारिकाः गुर्व्वस्रारिमः। तासा छहत्तरा चर्यो दण चुताः प्रकीर्तिताः । श्वास नारवाहिचस्तिलन्ति पहिकोपरि। वितालमाचपहिकाङ्करीचायस्य गर्भकः । मावत ऋष्यम् कर्तयो यथा दख्डे स्थिरो भवेत्। भद्रस्य च सिक्यस्य योगेन सुदर्गकता । हस्तीनाच प्रारीणां खमनोश्यं मलक्रमात्। क्रमास्त सर्वावयवै: कथितान्त्राङ्गमा अधै: ॥ स्थायः दरङस्य ताः एष्टं ययारातस्वरं पुनः।

भ्रहमस्य च सिक्षथस्य योगिन सुहारीक्षना: ॥ सर्वानां नी इक्तिया भस्तके स्यः सुविकाताः । इमाज्ञ लोचाः खुनाः ख्रिति ग्रारीविनिर्णयः॥ क्षद्र विविक्तिया बहदीया जनसनी छरा। मुखां (ब्राचा तु क्षेत्रया दाजिगायोपदेश्तः,॥" इति सङ्गीतनारायगः । हद्रसर्भ , पुं, (रूद्रस्ततः सर्गः ।) रूद्रकर्मुक्टस्टिः । "इहानी रहनमें लंग्रहण पार्थियत्तम 🙌 रश्वपेस्ट्साणि तम्बीलां.सहरज्ले ॥

प्रतिबुद्धी यदा सदलदा चीवों सजावनाम्। इष्ट्रा प्रास्तवनी रभ्यां समुख्यपनुर्मकृत्वाम् ॥ मुक्राप चत्र प्रव्यावृत्विजी द्वस्युनि । भागमे यन्त्रितामुं। सेथी गामी दिन की तितान्। तम मृत्या सञ्चातिका. मर्व्याच्च: पर्मेक्टर: । चुकीय सभ्दर्भ देवी वाक्यक्दिसवाच ह । धाञ्च पूर्व्यन्तु व्यक्षिता सहस्यः सर्व्याद्भावा विशुः । प्रभा: खनम्बेति सदा वान्यमेलक्षणां सावान् ॥ ददानीं केन लग् कर्नेस खालं क्ष्यादिक्क पस्। स्यमुक्ता भ्रम् कीयासनाट् परमेश्वरः । तन्त्र ता दर्तो च्यालाः, भौजिभ्यो गियंयुक्तदा। तथ भूतानि धताना उच्छुदाः प्रेनप्तमा ॥ कृषाण्डा यातुधानाच संद्धे प्रज्वतिनावनाः । चित्तस्यः 'को टिश्स्त्रच नान(प्रहर्गापुना: ३^० इति वर । इतुरायम् ॥

हरपार्थि:, पुंदादशी भेतु:। अखिन् भन्नका ह्यामार्खाः वतारः । ऋत्धामा इन्दः । इरि-तार्यो देवा:। लगोक्तीयार्य: सत्वय:। ईय-बरुपदेवादयी सनुपुत्रा सविष्यन्ति। इति श्रीभागवतस्तर्ग्॥ ऋषि चः। "हार्षे रहपुत्रस्य प्राप्ते मन्तर्ये मनीः। सावराशीखास्य ये दिया मृत्यस्य प्रत्याप्रव नात् ॥ स्कन्मं(य: सुमन्सी इरिनी री इिटस्स्या। सुराषाच सुराक्षत्र पञ्चेत दशका मनाः॥ चि प्रकारा भविष्यान्ति एकैकस्त्रियको गाम.। तैथासिन्ही हि विक्रीयो सत्तक्षामा महाबल, ॥ मर्जे(रन्तगुर्येक्तः सप्रवींनपि से प्रवाह । व्विन्तपन्दी सुतपारमणीन्द्रणिस्तपीनिन्दः। नगोर्तिकाधैवान्यः मग्नमस्त तमोध्तिः । दैत्रवान् नासरेशक देशकेको विद्रुष्यः ।

बणकः, क्ष्रो, , कद तला,र्याययकुत्त स्रते रति सः + ऋष्।) स्कार्यापुत्रजननी । यथा,---"विखाद देशपुचा खाई काधिका तुरुवसः: ₽" इति ग्रन्द्रकावणी ॥ क्वाकी इ:, एं, (क्ट्रस्थ चाकी डा देवनं यच 🖒 क्षशानम् । इति चिकाक्षशेषः । रदाचं, की, (रदस्य अचि कार्ण्येनास्य-स्वेति। स्वर्धसाहिलाह्यः।) खनामस्यात-रुचारी नम् । तस्य स्थललं प्रश्चात्रकः यथा,--"ददाचं शि्वविद्वय सार्वस्थलं विशिष्यते। भाजयामी गामाद्य छन्मः सन्धी विशिष्यते॥" इति सेक्तकी ८ प्रकाधाः ॥ नदाचः, पुं, खनामखातटचः । तत्र्यायः । हया-मेन: २ अमर: ३ पृष्यचासर: ३। इति शब्द-रकावली । तस्य फलपयाय: प्राचम् १ सर्पात्रम् २ अरूनाग्रयम् ३ पावनम् ३ पीक-वर्षाचम् ५ द्वराचम् ६ शिवशियम् छ। बास्य गुगा.। चाम्हलम्। उद्यालम्। पात-इसिधिरोधितिभूमग्रहविवनशिक्षम् 🌓 रच्य-लक्ष। इति राजिषिये छ:॥ भ्रिवपूजार्यो चास्य मालाधारकसम्बद्धकस्। यथा, लिङ्गपुरासी। "विना भक्त त्रिपुग्छे म विना द्रत्राच मालया। पूजिनोधीर महादेशो र खात्तस्य मखप्रदः॥" नर्मालातियेषा । संवद्धरप्रदीर्थ । "विषुरस्य वर्षे काले रहस्य एको। पर्तस्तु वै। अञ्चर्णा विन्द्यको नुकदाचा **अभवन स**वि॥" यदाचेशान्चित्रेश्रमुखरुदाचीयु विशेषा: स्थान भयापि सुन्धलात् वक्रसः प्रवस्काविभिधीवेते । यथा,म्हान्दे । "पव्यक्षः, सर्वं कद्रः कालाचिनीस गासतः । भागवासम्बद्धि स्थानस्य च भन्नवातः। मुच्चर्त सर्वभाषेश्वः, प्रचवसस्य धार्षातः ।

ख बाति वस्तं घोरं बावदिन्द्राश्वतुर्द्रग्रा॥" इति तिथादितस्त्रम् ॥ 🗱 ॥ नस्य धार्यः व्यावस्थकालं यथा, संवत्सर-"खरुदाचधरी भूला बहुयन् कक्ते च वैदिकम्। करोति अपहीमादि तत् सर्व नियालं भवत्।" का न्द्रिः "आनधारणचीनोऽपि महार्चं भारयेट्वुषः। **य** व्यापापविविध्यक्तः स वाति परमा ग्रांतस् ॥" इसेकारभीतत्त्रम् ॥

इंनम: इति प्रश्लेकमणीत्तरभ्रतं अता भ्रिया-

"विकासलीय यो यत्ते रहाई भूवि मानवाः।

क्षवा प्रचाल्य धार्थीयम्।

चय बदास्माहात्माम्। कीसकादिव उदाचा

"इदावी देवरेवेशि ! सालानां धारणं शुनम्। बदाच्या च माजाता वह मे पर्मेश्वरि ।॥ बीदेचवाच ।

"(विकास प्रकारोः वक्क कवशेष भिन्नी

नववक्रन्तु रुद्रास्टं धार्येदासदाङ्गा। इचना ही तथा बसा धारवेट्यनमानस ॥ शिखायां दण्नं घार्यं कर्षे च पच्चित्रतिमः। कर्यथोः भव मंध्रवा ऋहि च शिक्तरं स्रातम् । नाभी सप्त च सदाचं धार्याक्योचभागभदेतः कदाच्यारकार्द्व नरो देवलभाग्रवातु॥" शिक्षायां दश्वं हाचिश्रत्य श्थितम्। तथा । "रदाचं घारयेतिसं भद्राच चुरुवेद्य ।। पहाल्ख महाबादी माहाला प्रश्रु बन्न । एकानकः शिवः साचात् ब्रह्म इत्यां यपी इति । च्यवध्यत्वं प्रतिश्वीती विश्वसम् गरीति च ॥ दिवले इरसीरी स्तातु गीवधाद्यघनापूजनः।

बद्राञ्च'

पदाच पार्येक्क्सा शिवनोक्सवासुपाव्।

चिवलीरिधिस्ति भक्तीस्यपापराधिः वसाप्रसेत् । तुलाराणि यथा विदर्भक्षकात क्षारते हर ।। जिन्होः । पंचददाच स्त्रया ५ इति कि स्थितमः॥ चतुर्वक्रस्तुधानाध्यात् परच्यां घषोच्ताः। षचयक्रस्तु कालाध्विरतम्याभक्षपापसुन्॥ बप्वता यो गुच: याचान् अभैद्यां भ्रेद्यम्। सप्तवको द्धावन्तच स्त्रयं स्त्रयाचनुन् सद्त्॥ विनायकोऽ खब्सः खात् मर्स्यः वृत्तविनाशकतः। भैर्वो नववकः स्थात् प्रिवसायुज्यकायकः ॥ दश्वत्रः स्वयं विष्णुसृत्येतमिश्राण्याः । एकान्यसुको ठडी नानायन्त्रमणप्रशः । दादशास्त्रो भवेदकः सर्वतीयैपखप्रहः। चथोदशसुखः कामः सब्बेक्सम्मलग्रदः। चतुर्देशास्त्रः श्रीकष्टी वंग्रोडारकरः सृष्टनः।

थ धोक्त की श्री नहाची नधीन्द्राची प्रकी तिलाम्॥

भनाचे श्रेप सुरश्रेष्ठ सद्युर्थे प्रदिकी किंतम ॥"

इति बोगसारे २ परिक्हेंस्.॥ च्यपिचा। "निष्टिदास सुप्रतास सहासा धारती स्तुता । पदान्तर्ग पद्माद्यं स्तानकाली प्रधीनवित्॥ वदाचास्य प्रतिस्थायां मध्यं पञ्चाचारं तथा । चास्वकार्दकमन्त्रच तथा सम्प्रधीचयेत्॥ ॐ बाब्बनं यजासंह सुगन्धं पुष्टिवई नम्। जर्वाष्ट्रस्थिव बन्धनानुष्ट्रह्योर्भेन्द्रीयमान्द्रतात् ॥ तथा अ है। जाबोरे हैं। बोरे हु बोरबोरतरे अ द्वी औं से सम्बंदा सम्बंधी गमसी-श्ला बहरूपिया क्रंचां। भरेगापि च मक्तेश रहाचच्छ दिनोक्तमः। प्रधिष्ठां विधिवत् भुष्यामृततो ४ धिकाभनं जभेत। तता यथा खबकोण धार्येद्वतिसंयुत: 1

एकादिचत्रहेश्रवलायां संस्कारे शक्षेत्रं अमेण मका बचा। ॐ ॐ ऋ ग्रांमम: ११ ॐ ॐ जका:। २ । ॐ ॐ जम:।३। ॐ ॐ कीं नसः। 8।ॐ छु जस: । ५। ॐ हु गस: । ६। ॐ ॐ हुं हुं नमः। ७। ॐ नमः। प हुं नम । ६। अर्थ हो नमा। १०। अर्थ ही नमा। १९। औ द्वीं नमः। १२। ॐ चौ चौ नमः। १३। ॐ बसी बम १८

⁸क्टाचि ऐचर्चका हु भूकरो स्मानते हरि

इ.चि.स

मित्रव (क्षेत्रवृहस्यः

सबोः ।

दधिर

क्षीर्श्य बद्रमहत्वातः ६ पुरम्पितः ग्रुष्ट ॥

द करोति नर: पुगरं सर्वे कोटिशुखं भदेन्।

बो दशानि हिचानिभ्यो रुबार्च सुवि षण्छ ।

सप्तरिश्चतित्राच्यानकः देवसंख्याः

≖ चर्चारतः भीव इति स्थिति ।

इति सुस्ते स्थालाने चतुर्धे ध्याने ।

तिधिरसावेश्मध्यवसृतां घषा, सर्वो । शारुव्यः।

"क्धिरेच स्ते गानाच्छक्येय च परिचर्त।

.....तसुनिविधेषः.. स तु धारमस्य सौकाः

कारकेव निवासकीर है र त्या प्रियों जी नवार एहं।

कास्य विवस्यां देवीभागावते २ स्कन्धे = ऋधाव

```
मार्ग्यतवा सङ्क्षार्ति १ पर्वशि ५ चश्चाय
                                              सामव्यवाष्ट्रगायजुणी गाधीयीत कदाचन ।")
तस्य प्रीती भवेद्द्रः सापद्च प्रयक्ति ॥
                                                                                            सारम्य द्रष्ट्यम् ॥ )
विना सन्त्रेश यो धत्ते रक्षाचे सुवि सानवः।
                                              कुकूमम् : इ.यमर: । ( वघा, रघु: । ११।२०।
                                                                                         कबु:, पुं, (६+कु:।) सरखब्चा:। इति इत
                                                   "राममन्त्रयश्ररण ताडिता
म याति नरकात् घोरान् यावदिन्दाञ्चनुद्रेशः॥"
                                                                                            भाषाः क्लीग्रहः। एति कालनिर्वेग्टः
                                                   दु:सद्देश द्वदये शिशाचरी ।
दात पशुराधी इदाचभाचाताम्। दनि
                                                                                            ( सर्ग्डम्ड्यू व्या विषयो दातवः । )
                                                   गन्धवद्रधिरचन्द्रनो(चित्रा
नन्त्रसारः ॥
                                                   जीदिनेश्वसितं क्यासिया।")
                                                                                         कवृतः, पुं. (सपुरेव । सप् + स्वार्थं ऋत् ।) एएका
हाली, क्ली, (कदस्य यजी। "इन्त्रवस्थभव-
                                                                                           उच:। इनि रत्नमाला॥ रक्तीरख:। इति
भ्राक्षेक्द्रीत।" १ (१। ४८। इति कीष्।) विधिरः, युं, (वध + किरच्।) मञ्चलग्रहः। इति
दुर्गा। इसमर: । नस्ता शृत्य (तर्यया, --
                                             मेदिगी ॥
                                                                                            राजानिधसहः ॥
' यहस्त्रेयस्त रहागी रौहं चन्ति करोति या॥"
                                           र्वाधराख्यं, क्री, (रुधिरमिति आग्या यस्य ।)
                                                                                         रवुक, धुं, रहिण्डल्चा: । हिनि हिन्साला 🏾
            इति दंदीपुरागे ३५ खध्याय:
                                              सक्तिभेद:। यथा,---
                                                                                         बवुक:, पुं. सरकाष्ट्रच:। इत्यमर:॥ (तथास
                                              " इतसुम्रापसादाय दानगस्य वर्षेचिनम् ।
                                                                                            पर्याय:।
च्हजाटा । इसि राजनिर्घाटः ॥
                                                                                            "शुल्कररस्ट आमख्यिचो गसर्बद्धन्तदः ।
रादाजः, ग्रं, (तहस्य च्यादासः:≀) काप्री।
                                             नकी दायां निचित्तेय कि चित्री नादि भूतते॥
                                                तक्रीत्रसीपक जिलं शुक्र बहु वर्ष
                                                                                           गचाकुली वर्जमाची दीर्घद्कीर पाद्यस्य: म
इति कैं चित्॥
ार पुं, (कृद: अधिर्थस्थ।) कामदेव:। इति
                                                धंस्प्रादमः प्रकटपीषुसमानमाचम् ।
                                                                                           वातारिकारगणापि रुबुक्य तिमन्तर्भ।
                                                नानामकारविचितं विधिशाच्यास्त-
                                                                                            रत्तीश्परी क्यूजः च्छादुक्यूजी न्यूफ्तधाः ४
केचित् ॥
                                                 सुद्रल मस्य खबु सर्व समामनेव ।
                                                                                            खात्रपुष्ट्था पातारिस्थापुरुत्तानमाद्यः, । '
ौक्ती, वीकाभेदः। इति भ्राव्दरलावली॥
                                                मधोन्द्रमा करसती विविश्रद्ध वर्षे
                                                                                             द्दिन भावप्रकाशस्य पूर्व्यखर्ण प्रथमे भागे।)
अस्या (पवरमा एडवी खा प्रव्हे हर अस्॥
  इर घन स्रौति साहती। इति कविकस्य-
                                                सचन्द्रनीलथङ्कां पटलं तुत्रे स्थात्।
                                                                                         रुष, न्यो म चिंसे । इति कविक्रक्यद्वम: । (तुर्ः।
                                                सैश्वर्यभ्रत्यज्ञननं कृष्यिनं तदेव
                                                                                            पर०-सक्त०-न्यानेट्।) न्यी, व्यक्तजन्। इत
हम ॥ (वधाः - उभ०-सक्ष०-व्यविह्।) दर्
                                                मक्रम तत् किल भवेत् स्रम्बवर्णेम् ॥<sup>9</sup>
अरधन् अरोत्सीन्। ध भ, क्याहि राखें। खो.
                                                                                            वधित रोखित। इति दुर्गादामः ।
                                                                                         रव, क कुचि। इति कविकल्लाहमः। ( चुराः
रोडा। जि. बढीशक्तः इति दुर्शादानः ॥
                                                             द्रति गाचकु ७५ मधाय:॥
                                                                                            पर०-चन०-मेट्।) स, रोधधित। दति दुर्गा-
  य इ.च्यी कासे। व्यतुपृथ्वी स्यम्। इति कवि-।
                                           क्ष, य इर् विसोधि। इति कविक्लपहुसः॥
                                             ("दिना०-पर-स्तक-स्रेट्।) विसी ह आक्षती-
 हल्पन्तः । (दिनाः - स्वाल-सक्व-स्वन्धान्यः ।)
 रह जानुरुध्यते धनं को स:। क्यों, व्यनुरोद्धा।
                                              करणम् । य. रुधानि लोकं सीकः । प्रर, स्वर-
                                                                                         क्ष, व्य विधे। द्ति क्षिक्षात्रमहासः ॥ (२४१० पर०न
 इति दुर्गोद्दाय:॥
                                              पत् अशोदीत्। चासारत् पुधादित्याजिलां इ
                                                                                            सक०-सेट।) नि. राष्ट्रः रुचितंशिक्त । रागेष ।
                                              इसको । इति दुर्गाहास:॥
 र जाी, ( कसहि दधाने इति वा: क्छ ⊦
                                                                                            इति हुगोदास: #
 राषमस्मिदीत।" उमा॰ १।५२। इति
                                           कसा, क्त्री, सुश्रीतसामा। विशिष्टलवयासूर्:।
                                                                                         रुष, य इष् भि क्षि। इति अविकल्काहम ।
                                              इति मेरिनी। मे, २०॥
 करम्:) श्रीदश्यरसमयवातु:। तत्रकाय:।
                                                                                            (६४४०-५४०-ध्यक्त०-सेट्।) य, कप्यति श्रत्याव
  ताम् । असम् ६ सग्जम् ६ को जालम् ५
                                           वल:, पु, (रम्+"चिकरम्बोकचोपधाया:।"
                                                                                            भूपालाः । इर् धार्यम् अरोधीम् । घसान
 ानजम् ६ भौषितम् ७ वोचितम् = अखक् ६
                                              ख्या॰ २११। इति रक् उपधायाचा खलम्।)
                                                                                            पुषादिलासित्यं ह दत्यन्ये। नि, वर: व्यविता
 शियम् १० को इम् ११ चर्मनम् ∢२। इति
                                              कारण:। इति शिक्षान्तकीमुद्यामुकाहिन्ति:।
                                                                                            अस्ति। ४ति दुर्गादानः ॥
  ाजांगर्वरहः ॥ (ययः,----
                                           रुव:, पुं, ( रीतीति । च+ "रुशाविष्यो अन्।"
                                                                                         रुवा, क्ली, ( क्प्र्+क्लिय् ः भागुक्तिसते टाम ।)
  नदिशुद्धं दि रुधिरं बलवर्धसुखाधुगा।
                                              खगा(० ३। १०३: इति ऋत्:) स्टाविक्रेष:।
                                                                                            आर्थः । तस्पर्यायः । ऋोधः । मन्युः ६ कुधः ॥
  निक्ति प्राणिमं प्राचाः प्रोणितं स्वनुवर्तते ॥
                                              इसमरः । (यथा, महाभारते। ३। ५०।०।
                                                                                            क्रुप् कोष: ६ प्रतिष: ६ रोध: ५ रहे।
  बलदीषप्रसागादा विश्वहा। विधिश्ख वा।
                                              "ब रून् झकास्यांश्विय मेधांश्वानान् वने उरान्।
                                                                                            इति रोमचन्द्र:। २। ११२।
  प्रशंसावयेव्यक्तीराष्ट्रयं प्रथमीच्य वा ।"
                                              वागीयन्त्रथा विविधिन्नोक्षिणीन्धीन्धवस्यत्।")
                                                                                         रुधित:, चि, (रुख्यति स्त्रीत । रुप े न्हा । "रूच
     इति चर्कं समस्याने चतुर्विप्रेरधाये ।
                                              अस्य सीमगुषाः। सिम्बलम्। गुरुलम्।
                                                                                            अन्वर्संद्घाखदाम्।ं" । २।२८ । इति
  चतुर्विषं बदेनहि रशिन्स्य निवारसम्।
                                              मन्दाधिवकप्रदलकः। इति राजनिर्वेष्टः।
                                                                                            परी इट् । ) कोधयुक्तः । यथा, ----
  भागं स्कब्द्भक्षेत्र प्रत्मनं स्टबन्तया ॥
                                              देखभेदः। इति नेदिनी। २,०८३ (यया,
                                                                                                 "तं नागपाद्यवेत्तिनन्दको वली
  ए अवाय सम्बत्त रक्तां कान्दवते (इमम्।
                                              कयासरिह्यासर्। ५३ : १७१।
                                                                                                 भ्रम्तं स्वर्षेत्वं क्षित्तं व्यन्ध च ॥"
                                              "स्कानं हे प्रिचे दुर्शे नारायिक समस्ति।
   रा सम्पाचये इस दाइ: सङ्घोच येतृ शिराः ॥
                                                                                                इति श्रीभास्तवने प्रायायुद्धे ६२, व्यध्याय ।
   खाद्मारे रुधिरे सन्धानाति प्रयोजयेत।
                                              भनवालि महालच्यि मिहिककविदारिणि॥"
                                                                                         रष्टः, चि ्रव्यते स्रोति। ६६+ ऋः। "स्थ्यसल्य
   क्षाने स्रस्तामाने यु पाचने: ससुपाचरेत् ॥
                                              क्रमचिक्षेष:। तस्य सारसङ् इति नाम।
                                                                                            संत्रुमास्वनाम्। १ ८।०।२.८ । इति इड्माय ।)
                                              द्रीत सामवतटीकायां श्रीधर: १५। २६ । १९॥
   होरें तेच्चि भिर्मेद: प्रयतेन यथाविधि।
                                                                                            क्रोधशुक्त:। ग्रथा,~~
   शिद्धिमतुञ्जू चैतिस हाड: पर्म दब्बति R
                                              यथाच देशीसामनते । ए। २२ : १० ~- १८ ।
                                                                                            "प्रिवे एरे मुख्याता सुरी रहे न कथन।"
   इष्टोंचे कृष्टिरे व आधिशतिवर्तती:
                                              "इन्ह कोकेक्सना ये तु हिंकिता सम्बद्ध पुरा :
                                                                                                                     कृष्ण सम्बद्ध 🕻 🖡
   बच्चेने तदा काम म ह
                                              त स्व बर्गो सूत्राः परत्र भी इद्यक्ति असु ।
                                                                                         बच भिक्ष को सभाम् । इति विविध्याहरी ।
   हक्ष वर्षिय नामें ब्राप्तियेन वाक्षी ह
                                                                'पुरायका सभीविक'
                                                                                             मा पर चक्क चरिट
```

२ । ५३ ।

भाइक्षमत्रुपश्चक्रति।

"जातिहस्रमुष्टस्यन्दैर्धमीः सङ्गीतनस्या ।

गामिति। बदुक्तं दस्त्राचार्ये:।

ने भित्तिक श्रेत्रां साध्यय थि ।

बीच बच्चां क्रमेव बच्चारी

जातिम्ब्दास्भिदेन चातुर्विधां परे जरा: ॥"

शांत्रवयादीनां गोलादियाता। पणाद्यादीमां

लाञ्चलधनादिदयोगः धन्यपिञ्चनादीनां गुराय-

देवाहिसुसीचा चलचपकादीनाच प्राव्दानी कमीकाविकातप्रतिमालाचात्विधासेव अहा-

"प्रव्हेरिभिः प्रतीयनी जानिहवागुगक्रियाः।

तदितका इ-म्या-म्यादी नाम यात्रुवादी नाक

"पात्वविक्रसम्हेतवती वैमिशिकी मना !

चातुर्विधारमीयाम् ग्रब्ट उक्तचतुर्विधः।"इति

शुब्दानासपरियद्वापत्तता परिवात्तसमानिः। 🕸 ।

जातिमाने हि सङ्घेतासालीभीमां सुदुव्यस्य ॥"

धन्नामजायविक्त्रमहुतवन सा वैभिक्तिकी

संबा धया मोचैनादि;। साहि मोलचैनलादि-

अख्यविक्षयम्बद्धास्य स्वादिक्षमभिष्यते न तुगीलाः

रिजातिसाचम्। सीपदं शील सङ्कितिवसिखा-

कारअध्यक्षाज्ञामानचेत्राती मोलाहिना गना

हेरअवाह्यप्रभीतः एकप्रश्रमयञ्चलामाङ्ग^{ातः ।}

रू हं, चि, (रह+कः।) जातम्। (यया,

"येव (स्टिय; संश्रयहोसरू हुँ खभावजोवेत्ययद्भः प्रस्टस्म् ॥ ११

असिडम्। इति मेदियो ; हे, ३ ॥ (बथा, रघू:।

"चतावृक्तिम चायत राष्ट्रयः खन्नस ग्रन्थों सुवनेतु स्टुह: ") रूढ़:, र्रं, (रुच + क्त:।) प्रशासिप्रव्ययार्थमन्येच्य ग्राब्दवोधचनकः ग्रम्थः । यथा,---

"सुखो बाच्यको गौरु: प्रावः खारीण्या-योजिको योगरू हो वा रूही वा सुखा रूप ४: ॥" इसि ग्राब्ट्काः । 🛊 🛚

व्यक्ति चरा का का विश्वादी चा "क्टएं सङ्कीतवताम चैव चंजीत की तीरीती। मे सिक्तिकी पारिशामिक्यीयाधिकाणि सञ्जिला ॥" यसाम याडकार्थे यक्कीततमय न तु यौतिकमपि

तद्रुम् । बोमरूएन् पङ्गजादिकं य तथा रूपा-गामेव च खंजापदेवाभिलध्यते। व तु रूढ़ा-दिवत् चैचापि भाकोत्वान्तरभेदः। येव

विभागव्याचातः स्थान्। संज्ञावाच वयो मेदाः वैशितिकी परिशाधिकी कीपाधिकी चैति। पाचनपाठकावमसु न चंदाः सङ्गम्याला-दिति बच्चते ॥ वे तुरूप्य नामयतुविधन-

इति दुर्गादानः ॥

5.4

[®]च्याप्टरप्रवर्णेंड सञ्चा खातु पारिभाविते

चौपाधिकी लक्षुमतीपाधिका या प्रवर्तते ॥"

उमयाष्ट्रसिधकी विक्छित्तसर्ज्जनवती संज्ञा पत

भाषिकी। बयाकाम्बित्यादि:। या चानुगर

पाध्यव चिक्रसङ्केतवती संज्ञासा लौगाधिकी

यथा भूतदृतादि:। सः हि सचैत्रवहत्तिविधीः

मुखबस्ववार्ताचारकला द्युमतोषा धिषुरस्कारे

येव धवनेते। इति प्रव्हश्क्तिप्रवाशिका ॥

(असिद्धि: । यथा राजतरिकृष्याम् ।४।२.७१

"चढ़ि: परन्यराधाना संयमसाद्य है स्थिता ।

^अयात्वाचितः: किल समाचयणीयलभ्यां

निन्दारे गति जगति धर्च जनार्चियां वा ।

पुष्याभया सुर्धिरोति कि कि हिमेति ॥")

"बब्बासिका सती रू दिमें देव्योगापशारिकी।

क्रव्यनीया तु समते नामानं योगवाधनः॥"

रूप, तुक्त तत्कृती। द्रति कविकस्पद्माप

(व्यक्त चुरा०-पर०-स्व०-सेट्।) ततसनी

क्षपञ्चम्। याचकपत् प्रतिमां प्राचीः। प्रति-

रू दि:, स्त्री, (यह + सिन्।) जन्म । पादुर्भाव

कारीक्ष्यम्। यथा, तजीव। १। ६८५ ।

अच्छ्ळथक्तकार्यः श्वितकूपयकाः

' स्ट्रिय्यस्तिष्ठश्रस्तिः । यथा,---

माया रूपं करीकी कर्यः। निष्यं: स्वरूप-क्यने। खनुमानं निष्ट्यत इत्वनुमानखक्म्।

रूपं, क्री, (रूयने की भेगते रीतील गा। र+"खबागिकाम्बीतः" एका०३।२८। रति यः दीर्घेषाः स्टप्यमीति । रूप् 🕂 सःच था।) स्त्रभावः। सौन्दर्यम्। नासकम्।

इति प्रभारभङ्कारिका॥

पश्चः। शब्दः। स्रश्चाद्यस्तिः। नाटकादि । खाकार:।(यथा, मनु:। ६। ६६। बत्याकोइ देवाकां स्वर्धाः जनगाविद्याम । क्रवे सद्दि सम्मुशी द्वदी रूपगुरान्त्रिताम्।") इति मेदिनोग्रब्दरक्षाधलीभृश्-प्रयोगाः । (खरूपम् । यथा, मञ्चः । ⋍ । ४५ ।

⁶ देशों उरूपच कालम्ब व्यवद्वारविधी स्थितः ॥") श्रकादि:। नामकस्थाने नाणकाम्। वागर्धरत्रमाखाविश्वहेमचन्त्राः ॥ 🕸 ॥ स्ट्रान्ह्र मीज्ञानिधम्। यथा। इस्सम् ९ सीर्धम् ५ र्थलम् ३ चतुरसम् ४ ४ सम् ५ शकाम् ६ समाम् अनीवाष्यम् = रत्तम् ६ पीतम् १०

कटिनम् १२ चिकायम् १२ सन्ताम् १३ पिक्टि-

जिस्१८ चर् १५ हार्यम् १६। इति सक्:-भारते मोच्चधनेः। 🟶 ॥ तस्य जन्तगं यया,— "अङ्गानाभूषितान्धेत्र केश(पद्भूषणादिना। वेन भृष्टितवहान्ति तह्यभिति कथाते॥"

इलुष्युननी नम्मि ॥ व्यासभते तत् च श्रुरिक्षिययात्त्रम्। हवाहि-

प्रश्चकारकम्। चन्नुः सप्रकारिः शुक्षानः श्राचन परिवास यया.

'बीचकास्टर्सःस्थेव घ्रसामा बह्नाः रुव्या 🟴) रुष्टक, अती, खित्रम्। इति ग्रस्टचन्द्रिका॥ हड़ा की, (शेइनि हिमापि पुनस्तात्रते इति। रुष्ट + कः। टाप्।) बूर्वा। इक्सरः । (काल्या: पर्यायी बया,---"सम्मनीया दूर्या सुमङ्ख्या भागेनी रहा ॥" "नीजदूर्वा रहानना भागेंथी प्रसप्तिका। भूवां सहस्रवीर्था च भ्रातवली च की सिंता b" इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्वकः प्रथमे भागि ॥)

इ।१।१३५ । इ.सि. वर:।) चात:। खाक्टढ़:_।

द्शिद्रिम: ।

(बया, बनु: १२ । ४८ ।

दति वैद्यवस्त्रसाखादाम्॥

सम्हाससङ्गा । इति राजनिर्वेष्ट: N ৰ্ভিছেলা, ক্ষী, (ৰম্ম 🕂 হণ্। কভি বনুদলি:। रश्चित्रक्षणा पुनः पुननञ्जदेन कायमीति । के 🕂 क । टाप्।) जलक्टा। इति पुरासम् ॥

इक्षा, [न्] हुं, (शोक्षमौति। क्ष्र + "श्रीडक्शि-रुद्धीत।" ज्या० ४ : ११३ | इ.नि. क्वनिष्।) इतः। इति सिद्धान्तकौनुदासुणारिष्ट्रतिः । स्टच, नुक् पारुष्ये। इति कविकरणद्रमः ॥ (अःदक्त

पुराव-प्रक-व्यक्तव-सेट्। । "दीव्यै। सवा च। 'स पुनासुबन यक्त भोरच (पासकः किती। शिशुक किल्य यसकी निध्यप्य तक जिती। इति की चक्यमक्मा

पारकमिकाभीभावः। रूचयति रूचापयति केशः, तैलाभावरदिनि श्रमः। "दिस दुर्मादायः॥ रूप त्रि, (रूप्तयतीति। रूपा मार्ख्ये + प्रपा-

धचः) अप्रेमः। अस्विक्यम्। इत्वसरः । ३। इ। २०४ ॥ (बया, सञ्जानारते । १।१५३।६ ।

"तर्दाहुति; च काकृयन् धुन्तन् रूचान् धिरो-सभाव व") रूच , पुं, इस:। इति हैमचन्द्र: । वर्करुणम् ॥ इति इत्जनिर्देश्यः ।

रूचगत्यकः, युं, (रूपो सम्बोयस्य । कन्।) गुमगुजु:। इति राजिमधेवहः 🎚 **इ**चिणातिका, की, (स्टब्बमाना प्रसा:।

वन् । टापि चात इलभ् ।) लङ्काक्षान्त्रम् । इति राजनिवंदहः ॥ रूचर्मः, पुं, (अटच: अक्षेश्री ४र्मः।) इरिस्मेः।

इति राजन्दिईग्टः। रुचपन:, पुं, (रुचार्क पनाकि यसः ı) भारतीट-क्षा प्रतिश्राव्यक्ति वेश्वरा । **क्ट्रमीयक्**र्

स्वितिय है, इत्याख विव

चच्चय द्वा समेदूर दवाईदश्यक्षकम् पञ्जा सक्तारि साक्ता (इक्सनेक्सा नवा(दिपर्साणी तिज्ञिसम्पत् सर्वेतुकम् ॥" इति साधापरिच्हेद:॥

त्तरपदशाख्यादिश्व्यस्य उपमानवाचव-

दस्। यथा,----

स्युक्तरपदेपस्थः प्रकारः प्रतिसी विभः। श्तरूपोपमाः काष्ट्रं सक्रिमः प्रथितः परः ॥"

इति हेमचन्द्रः॥ रतिब्रयक्तपत्त होमी बया,---

जमीवाच ।

रूपातिप्रसम्बद्धाः नातासुग्रसम्बनाः । क्रमर्थ दु:खिता जाता: कान्तमीखदिवकिया:।

र्च**षर उ**थाचा

सबनी तथा सीना स्पानिश्यपार्गा । खितातिन चंत्राका कालनसीख्य विक्ष्यिता ॥ ाइच्छाबन्धकी चाता कपिलस्थ सुयोजित । पस्य तु प्रभावेख इस्थी जाता तिकी तमा । साह्यक्रविष्ट्नि लच्चगद्यास्तरोधनाः। तिन्द्रभेग खल्यायुः पुरुषी योधिसीश्रीय वा । । यदा बीखादीनस्तु जायते तु सदातमे ॥"

इति हैवीपुरागी कन्द्राकुरू प्रविद्याध्याय: ॥ हेस्किप्रयाय:। रॅनिणिक् १ विह: २ वर्षे: ६ पृष्ठ बामिति। प्राचाः ६ पुः क व्यप्तः प इस्ट पेश: १० क्षश्रमम् ११ घटः १९ च्चैतन् १६ तास्त्र १३ अर्थम् १५ शिलाम् । इति घोडप्रस्टपन्याभानि। इति नेद-चत्ही ६ व्यध्याय: ।

, ज्ञी, (रूपयनीति । रूपि ⊹ण्डुल्।) टकम्। ("तस्य रूपकरं चारितुमाइ। रूपा-पालुक्टणकम्। क्टपकस्य भेदानाइ।

नाटकस्य ५ कर्यः भागवायोगनमदकार्डिमाः।

र्इंडान्डसाङ्गवीष्टाः

प्रश्चनमिति व्हणनाथि दश्क

टका चोटनं मोदी महकं नाव्यरासकम्। अमिश्विष्यकाच्यानि प्रेस्तवं राधवं तथा ॥ । प्राक्तं श्रीमहिलं शिक्ष्यक्ष व अवस्थिका । जिला प्रकर्मी इजीधी भासिकेलि च । न्द्रम् प्राप्त्**रपक्तपक्षायि स**नीवियः। त विशेष सर्वेषां लागा नाटकवन्तरम् ॥

इति साहित्यदर्भेगे ६ परिप्केटः ।) ाता । (अचा, अध्यासिरिसामिरी **५६ । ४**६ । गार्थअताच चित्रे किमालिखामी इ रूप-ক্ষু 1,²²)

कालहरमम्। इति मेहिनी। के, १८०॥ ।ख बच्च यथा,---

पकं रूपित। रोपात् विषये (गरपहुने। मस्म्परितं साज्ञं निरङ्गासित च चिचा। कस्यक्तिदारीयः परारीपसकारकमः। परम्परित विद्यविद्यस्य

ति चतु नैषम प्रश्रद के देख क्यक्तिको याद सन्त्रक्षा स्टपक साक्तमेव तत्। सम्मनस्तुविषयमेकदेशविवर्त्ति च । च्यारं (प्राचामची घाषां श्राब्द ले प्रथमं भतम् । थन कछाचिदार्यलमेकदंशविवर्षि सत्। निर्देशक की विकास के बार्च निर्देश हैं माना केवलक्ष्यलात् तेनाष्टी रूपके भिदा: ॥"

रूपवा

इति बाह्नियदपेशे १० परिक्तेंदः॥ े अभिदो सास्ते यस्मिन्यमानीपसेयवी: । क्ट्रपर्व कथाते सहिरचङ्कारी तमं थया ।

रुखि युवाकाखाकोजं लोवानकमधुवतम् । न कस्य प्रति चैती लश्ह्यानकेश्रास् । अस्यनेकप्रकारलं रूपकोपमयोर्घा। संचिपेकीक्तमन्त्रम् सुधीमरवधीयवाम्॥" इति जायचन्द्रिका ॥

संबद्धाविश्रेष:। यथा,---"चचाली प्राचित गुजा या तिस्रो रूपकं भवेत्। क्टपरेहें श्रांभः प्रोताः जलक्को नाम नामतः॥

इति युक्तिकाष्यत्व: 🏾 (जनमानम्। यथा, चाचित्रदर्भेशः २० परिच्छेदे समाधीकालकारे।

"धन तु स्ट्यास्त्यक्योः साडध्यमस्मुटमिति।" पुं, सुद्रा। यथा, कथासरित्धागरे। ६८।१३। "अलो परिकरेश्योभरिवांझः सर्वेश्रूपकीः। किमेग व्यसनं पुरुषाद्यय क्यान सहरूपम् ॥" तथाचे इष्टत्सं हिनाधान्। 🔍 । १२ (

"गुद्धावयस्य मत्त्रं पश्चाप्रह्वना गुगश्चतस्य ।") व्हपनच्य, इती, (व्हपन्ता तत्त्वमृ।) भ्रीतम्।

"स्थाह्नै नचनं मायचासप्रक्रतिरीतयः। यह की रूपरास्त्र श्रु धार्म महीं निसर्गेनर् ॥"

इति ईमचन्द्रः। ६११२॥ कःपद्मारी, [त्] (रूपं अरलीति। ४ 🕂 (वानि:।)

भौम्ह्यंविश्विष्ठः। यथा,---"तती तिकटक्टपोरकी मन्द्रशास्त्रार्थपारमः। विवाद्यदृद्धिनस्तां स्विगाव्यमां दिनः ॥ रावमेने च भनारं सुधीलमधि भाविनी। विक्टपिमित सन्वाना ततः संविभूत् सङ्गाखितः ॥ ततो निर्देशयातो सत्ताश्रसपदं मञ्जू। इरायबास्तटे श्रीमाम् रूपपारिसमास्ट्र्॥ तमाराध्य अगतार्थं नचचपुर्देश हि। सुरूपताभवाष्यायाौ तस्मित्व च जन्मवि ॥"

इति वासनपुराखे कर् वाधाय: । रक्ष्मनाप्रामः, युं, (रूपस्य नाश्चनं ऋदधीनं वज्र ।) पेक्का:। इति भाव्यस्त्रावली ॥ क्षपनान्, [त] चि, (क्षपमन्त्राकीति। व्हप+

"स्वादिभ्यमा" ॥ १२। ६५। इति सतुम्। मखः वः।) अवस्यविशिष्टः। (यसः, भाग-वनै । २ । ५ । २,६० । "वायोर्षि विक्रुचीगात् कालक्सेखसावतः।

चरमञ्जू में तेथों क्रमवर् **यात्रं स**ञ्दनत् । [∨]

धीन्दर्भग्रहाः (वया सद्वासार्त 🖡 #K . 18.

"सळावाक पूजिती सत्ता उद्ययामन हद्भूत ॥') क्टपाचीता, की, (क्टपेंग मीन्ध्यंक आजीव-तीति। व्या+ जीव् + व्यक्। टाष्।) देश्या। इलभर.।२।६।१६॥ (वधा, रामविशो।

र। ३६। इ। "कः पाची वाख वाहिन्सी अभिषय सहाधना । भोभवनु कुमारस्य वाहिनी; सुप्रकारिता ॥')

रूपाका., पुं. (रूपमेव व्यक्तं यस्य ।) कामदेव.। इति विकास्ट्रप्रेषः ॥ व्हिपिका, क्यी, (वहपसन्छाच्यक्तीति । वहप+ द्रम् ।)

न्वीतार्कष्टचाः। इति स्त्रमाचाः (यषाः, शुक्ती। ५ । ६ १

"पजलं तिलतेलच स्विकायाः पर्यो गुइ. 1") क्टपेषरी, स्त्री, (क्टपायामी घरी।) ईपीपिश्रयः कातुप्रभवादियस्प्रियक्तियनिक्तिविश्ववेदै पूज्या। यथा,—

"रूपेषरी प्रकर्भया ष्ट्रप्रज्ञमयवस्थिता। जटातुकुटभार्दे इचिम् जोर समूब्रा ॥ मिलमोक्तिकशोभाष्या सिवसम्बद्धिता। पूजिता क्रममेई दी: सर्वकासफलप्रदा ।" र्ति देवीपुराणि खंबसारदेनसाविधातिविध प्रयम: N

क्ट∞", जी, (आहर्त रूपं यसाक्षीति । रूप∻ "रूपादाइतप्रश्रं सर्योगेषु।" ४।२।१२०। इति वप्।) चाह्यसंग्रजतम्। इत्यमरः।१८। ८१ ॥ हिंग व्हव्याच चाह्यं नाचवराच्याक्यादि रूपशुर्धापचितुं विद्यतिकवा तार्वतं रूप मुख्यंत उद्भाव च्याह्लं ख्ट्यं द्वं कार्रित क्याः । इति भरतः । 🛊 ॥ शातुविधानः । स्ट्रपा इति भाषाः (यथा, महाभारते। ।। ३६। ७६।

"मुत्रमंख मलं रूप्यं रूपसापि मनं त्रष्टु। इदें चए मनं सीसं सीसधापि मनं मनम।') तलाधायः। अङस्थ वसुक्षेष्ठम् ३ एविरम् ४ चलकोडकम् । खेरकान् इ सडाशुक्रम् ७ र्जनम् नप्रस्माम् । चन्त्रभूषि ३० वितम् ११ तारम् १५ कलध्नम् १६ इन्द्रनोचनम् १८ रोष्यम् १५ घोतम् १६ चीधम् १० चकः ष्टासम् १८। इति राजनिर्धय्टः ॥ खर्ज्रम् १६ दुर्ववास् ३० स्थेनम् २५ एक्वरी अस् २२ राज रङ्ग २३ वीष्टराजनम् २४। इति भ्व्टरङा-वलो । कलभीतम् २५। इति लटाधरः॥ अस गुणाः । स्तिमालम् । कपायलम् । चान्तसम्। विषाकं सहरत्वम्। सर्लम्। घाटापित्र इरलम्। **ग्थलम् । वलीयलिनगाशिलक्ष । इति राज**-विधेरहः । 🛊 । अध रहम्मसीत्वित्वमानवस्य-

"चिप्रस्य वधायीय विनिधेवैज्ञिकोकनैः। निरीचराभास प्रिवः क्षेत्रिय परिपूरितः ॥ वे**षञ्चना ग**सप 🧥 (दियोकमाट

नाती कहा समस्यक्षेत्राकर इर व्यवह । हितीयाद्यतके चादमुदिन्हस् वासकात्। तक्राद्रजनसुष्पद्रस्टाक्रमेशु योजयेत् ॥ ञ्चात्रमञ्ज भवेत्तांद्व रङ्गाहिरसयौग्रतः। क्ष्यम् रजनं तारं चल्डकान्ति भिनं गुभम्। गुरु सिन्धं खडु भीतं राष्ट्रभीरयश्चायम्। खबादां तन्द्रवत् स्वच्हं स्टच्चं नवसूनां शुसन्।। क्षतिनं क्षत्रिमं रूचं रक्षं पीतं दलं सञ् । हा इच्छि इचने गेर्छ रूप्यं दुर्छ प्रकी कितम्॥ क्रुष्टा भूति ने क्यायास्त स्वाडपाकरसं सरम् : वयत स्थापनं स्थित्वं नीस्थनं वालपित्तसित्। युरोच्चाहिकसीर्शांच्य नाप्रयद्धिचरान् ध्रम् ।

लारं प्रदीरस्थ करोति तापं विश्वंत्रनं यच्छ्ति युक्तनाश्चम् । बीर्यं बलं हिन्स तनी ख पूर्टि भहागदान् पोषयति हाशुह्रम्॥"

खब आरक्षाय योग्यं रूप्यमासः। "गुरु क्लिप्तं क्टटु घेतं राष्ट्रकेश्घनक्षयम्। वकाष्ट्रं चन्द्रवत् सन्दर्शतारे नवसूर्यं स्टनस् ॥" ऋषायोग्यम् ।

"क्वडिन किमां रूजंरतो धीन दलंल छु। राष्ट्रक्टिवनिनंगं रूप्यं दुरं प्रकी (संतम् ॥" च्यथ प्रीधनविधि:।

पत्तलीक्षतपत्रास्थितारस्थानी प्रतापयेत्। ণিছেম্বি সমলমানি নীতি বজী কাকাঞ্জিকী॥ तीन्द्रके च मुल्लाखानां अवाये च चिश्रा विश्रा। एव र्जनपत्राणां विश्वाद्धिः संप्रकायते ॥" व्यवाशृहस्य स्वयस्य दोषम। 🛚 ।

"रूपं सप्दिक्ष करोगि तार्षं विध्यंसनं दीर्थयलाभयवा । देशसा पृष्टिं चरते तनीति होगांस्ततः श्रीधनगस्य क्रुर्यात् ॥"

षाष ऋषास्य मार्यविधि:। "प्राप्तीनं शालनं सर्द्धं यासमध्येन केन चिन्। तेर भागचयं तारपचाथि परियेषयेतु॥ धनास्त्रपाउटे बद्धा पुटेन् विधादगीयले :। मसङ्ख्या पुनस्तालं दश्या यहा पुनः प्रचेत्। एव चतुर्दश्रप्रदेखार भक्त प्रचावते ॥" चामाप्रकार:।

"सुद्दी द्वीरेक संपिष्टं मास्तिकं तेन वेप-

सामकस्य प्रकारिका तार्प्रवाकि वृद्धिमान्। पुटे चतुर्देशपुटेस्तारं भक्ष प्रवायते ॥" यव मारितस्य रहवास्य गुगाः। 'स्ट्रप्यं भीतं वायायान्तं सादुवाकरसं सरम्। वयस: खापनं विज्ञानं खेखनं वालिपक्तिन् ॥ प्रमेह (दिकरी सांच न (प्रायक चिरात प्रतम्।"

यथ स्थावस्यम्।

घमनाच भवनीयं सुदर्धकरमं ऋख ॥"

प्रतिकारकुरुष्ट प्राचीम ।

इति भावधकाष्यः ।

रूषः, चिरुप्रमुक्तासूषः व्यवस्थान्तः। विरुप "रूपादाञ्चलप्रश्रंसबीर्यपृ!" पृ।२।१२०। इति यम् !) शुन्दरस्। इति से(इनी । ये, ५०० (क्षी, उपमेयम् । यया, साहित्यर्पत्रे १० परि-चले दे समासीकालकारे। "तत्र दि तिसिरां युक्योर्र्ड प्राक्त्यक्रभावी द्वयी-रावरकावेब समुटश्निति॥"#॥ एं, प्रहायविष्रेष: । स च तत चामत इसेनिसिनिययं "हेतुसयुकी-भ्योक्ष्यतरम्यं रहणः।" धार्। ८१ । इति क्वित हेतुम्यी अनुष्येभ्यक्षाम्यत्रस्थां भवति॥ यथा समादागतं मसरूखम् । देवदत्तरूखम् ॥) स्याध्यक्षः, पुं, (स्टब्स स्टर्धे वा अधवः।) वेष्टिक:। इ.स.मर: । स्टब्टं रजनंत देव विर्द्धाः पूर्व्ववन् विषक्ष: रजनाध्यक्षो मेळिकः । टङ्गक-पतिर्नेष्किक इत्यन्दे। पुरुषान्त्रादिक्त्पंगतितं रजलंख्यां तथाभाची पेक्सिक इति केचित्रः। इति भरतः ॥

क्ट्रकः, पु, गरकः। इति भ्रन्दमाला । (यथास्य

"शुक्तररक यामध्यिमी तम्बर्जेक्सकः। यकाञ्चली वर्त्रमानी दीर्मश्कीश्यादखन: ॥ भारतिस्वरुख्याणि स्वृतस्य निमदाते ! रक्तोभ्परी रहकः खाद्रप्रको मयुक्तभा। व्याद्यपुर्वश्चावातारिक्षव्यक्तानपादकः । " दिति आग्रिकाधिस्य पूर्व्यसर्व्ह प्रथमे सर्गि ॥) रूप, तृक्ष विस्कृर्वी। इति कविकच्यद्रस:। (च्यदक्तचुरा०-पर०-स्वक-सिट्।) दीर्घी। मर्श्वन्थीपधः। व्यरुक्तवन्। इपि दुर्गादाधः॥ अध्यकः, प्रं, (अध्ययतीति। कत्त्र+ अनुस्।) वासकः । भूति ऋटाधरः ह

क्टवितं, चि, (क्टव + सा: ।) गुक्कितम् । प्रशासर: । है ध्रानिगुक्डमंनीय स्विति । गुड़ि आ वैके रूप हुक स्वाहिस्क्रको लः । इति भवतः ॥ (यथा, रामायके। २ । ४२ । १५ ।

"धः सुर्खेनो एधाने खुशते चन्द्रन स्टिमः। वीच्यमानी सहार्चाभः खीशमेम सुतोत्तमः।") रं, भ, सम्बोधनविशेषः । यथाः,—

"समोधनेरज्ञ भी: पाट पाट है है है ही।री रेशिष च।"

इति हिसचन्द्र:। ह । १७३ 🛭

(बचा कथासस्ति। गरे। इर। १५५। "तत्र सन्द्रितानीक्य सासिधायः समी हुपः। प्रपक्त रेकिसीटक् लंख झान: कथाता-

भिति | ")

केक, ऋ इ प्रक्वासाम् । इति कविकरणदुनः । (भा•-आसा॰-सका॰-सेट्।) प्राह्वा संप्राया-रोगः। मट, च्यक्रिकत्। ४,रेकते गुरुवत्यं खाखी। स्त्राक्षुक्या पुरुती देखि संभूषसारी-प्रवतीलार्थः । १२ रेने । इति दुर्गादासः ।

"मध्याच्यं गुड्ताम्बद्धं करेणः मा(चर्कं रसम् । रिकः, धूं, (रेकं ग्रङ्घायाम् अध्या रिच्⊣ घण्।) शक्राः की थः। विरेचनम्। इति नेरिनीः।

की कृत्र । यदा

[#]विक्यार्तिकाराम् पैताम् रेका कमोहय न्

चौद्र जबति वलासं सर्पि: रिलंसमीर्ख नेबम्॥"

হালি ৰামতি ভাসাহায়োদী ৪০ অংখ্যাৰী॥) भेकः:। द्वाचिकाग्डप्रेंधः॥ रेक्स:, [स्] की, (शियकीति । रिक् + "रिचेत्र

वित् कि च।" उथा० ३। १६८। इति सञ्जन चार् प्रव्यवस्य सुद्र। विकात् कुलम्।) स्वयम् द्रति सिद्धान्तकोस्यास्यादिष्टक्तिः ॥

रेका, स्त्री, (१ेक ग्रङ्कायाम्∔-इयच। सिक्सय डाय्।) सन्देष:। इति श्वेमचन्त्र:॥ रेखा, की, (जिख्य ने इस्ति। जिख्न विजेखन 🕒 "ब्रिझिट्सिस्योऽख्।" द्। इ। १०৪। भिदादिलातृ चाड् । टाप् । रलयोरिकात् अन्छ रत्यम्।) अध्यक्षमृ। इत्या। आभोगः।

"यात्रनी यादमी रेखा यहाखामरदां है। कावती हिंगुयोकता व्यवस्था परिशोधयेत ॥ चटोपसि भवेदेखा सदाध्यक्तरविष्ट्वः। थजरेखान विन्तुच सनुसमे परिकासिनम्।

उद्धेख:। इति दिन्त:। उद्घेखस्यम दर्ग्डाकार-

लिणि दिशीय:। इंस्डी इति लासी इति च भाषा।

इति व्योतिस्तत्वम् ॥ # ॥ भरीरसारेखया सुभाश्वभलचर्णं यथा,----

"ककादे सस्य डग्रामी तिसी रेखा; समा हि ॥"। मुखी प्रत्रसमाष्ट्रकः स वर्ष्टि जीवतं नरः । भन्यारिधाच वर्षांचा द्विरेद्धाइधीना दशः। विश्वकट्सेकरेख चामग्राम्माः श्वाध्यः ॥ षाकर्णान्तरिता रेखान्तिस्य खु: प्रताद्यवः। सप्तया कडिं रेखा हु वर्ष्यापृक्तिक्भिनेंदेवृ ६ चलाचलाभी रेखा(भविष्यव्यास्तरेय हि। जनारिश्च वर्षाक्ष भीगरेखस्तुली विति। भिताभिष्वे र देखाभिरपण्डम् रेष्य हि । चिश्र्लं पहिश्रं वापि कलाटी बस्द इस्तते । धनपुत्रसमायुक्ताः स जीवेत् भ्रार्यः भ्रासम् ॥ तर्जन्या मध्यमाङ्गुच्या च्यायूरेका तुमधल । सम्पाता था भवेदन च जीवेतु भ्रारतः भ्रतम्॥ कुनरेखातु प्रथमा अङ्ग्रहाद्युदर्गत । सध्यमायाः अने रेखा जायरिया चतः परम्। कानिष्ठिकां समाधिता आयुरेलां समाहियीत। च्यक्तिह्वा वाविभक्ता दा स जीवेच्हरू ५: घ्रतम् ४ यस्य पाणितचे रेखा च्याष्ट्रसस्य प्रकाश्येत । णानं वर्षास्त्र की देख भी गी रहें । न देशसः । कानिष्ठिकां समाजिल मध्यमायासुपाशसा । वर्षि वर्षायुक्षे क्रायान् च्याकृते थ्वा सुमानवस् 💕 इति सार्डी (३ अध्याय: ॥ 🕸 ॥

अभिचा "चनाङ्गांतय सधनस्तिसी रेखाय यस वै। हृवते: करतनगा स्विक्षे समुख्यता ॥ धुमभी वार्ष्ट्रितकरी भदेत् एवपदो नरः।

च घनिनां सद्धाः प्रश्निमी द्वर्षे (

ासानाच गजाएपानां श्रास्त्रकामा वृषेचरे। वक्राधिनोमरधर्, शुन्ताभा कृपते; वरे । उद्खलामा यक्ताएँ। देवीमाश्चामिहीविधि । । पी देवजुलाभाच चिकीणाभाच धार्थिकै ।

पङ्गाष्ट्रस्था। रेखाः पृत्राः स्टब्याः स्व कारिकाः। दशिकीशता रेखा कानिश्राम्छकाभिनी । त्तायुषक करते हिन्नया तरती भयम्। न स्वाच बहुरेखाः, स्वनित्रेषाःचित्रेः क्षेरेः । "

इति गारु है है अध्याधः । क्रिकार, मूं, (रेक्सचा सचितं एक्सकारू क-दि यव।) श्रीभयसिंहमहाराजपरिस्तरिज-का अजगना चन्ना राजितमञ्ज्ञ विशेष: । क्षित्रदिवर्णम्। यथा,---

येश्य वाजपेयार्टीकीचादानामि वीस्त्रा। मानि हिनवर्ष्येभ्या गाँउपस्थानवास्तिनः ॥ ख श्रीजयसिंद्रख तुरी। रचयति स्पटम् । ज, सन्दाष कामदाथी रेखामाकितमुक्त-

पूर्वे विक्तिं प्रास्तं यस की का बने धनाता चेंद्र जायते सन्यक् शुल्पक्तिर्गाति तथा। ख्यश्राकामिरं प्रोक्तंत्रकाषा विश्वकर्ता**श** । र्म्यक्षेत्रणाहिनद्शातं धर्यीनसे ॥ ृष्टिसं महाराजजवनिष्टाच्या पुरः। राधितं सदा सन्यक् सथका पन्द हेत्वे ॥ ॐ ॥। य देखाराणिया। अब यस्ये प्रवृत्या-बा भन्ति। ऋष्टवप्रोधरचतुः श्रासम् श्राक-ान समित । तद प्रथमाध्य ये व्यवस्था हिंगू-कलानि । तनादी परिभाषा । यः पदार्थः नयीग्यः विभागामञ्जः स विन्दूर्शकः। यः (में दीर्घ: विकार रिइत: विभागा छै: स गाध्यक्षायः । विसारदेशयोगेद्वियसे तह-तस तदेत चित्रम् । सद्धियं एकं चलवनु सर्ग र्तीय विकास मृश्चाच रेखापि विविधा। स्ता ां कथा सरला । कथ सरकरिखाकचका । या श्वका विष्ट्य: श्वदली किता: सन्त एक-इनाक्तायको चा चरका अध्यक्षा कृतिका। (तक्षमपि समें विश्वस्था क्षेत्रम्। समें व वयोगि। यम् रेखाइयं समंसमानानारं न ति तस्य यसिन् प्रदेशे बहन्तरं भवति (प्रिवर्हितयो रेखयोरनारमुत्तरोत्तरं अधिक-भवति यञाक्त्रभनरं भवति तहित्रि

व्यक्ति । इंद्रीयं सद्वन्तर्भनारं वर्ष्ट्रिया भवति । । की ग्राम्बद: तत्र सरल रेखा क्षत राव की ग्री यच रेखाप्रब्द: तल सर्लेव रेखाः

।(। यत्र भूमिनलञ्जूब्द: तन जनसमीक्षत-भूतलं जीयम्। इति रेखागावितस्य परि-

र्मिः, स्त्रीः (रेखास्थिता भूमिः ।) बङ्कालीः

"बल्ह्यान्याच्या अस्तान्य च्या विवेद्या वृ

इड सेक्सर्त बुधे श्रिमिष्टना या मध्यरेखाँ

चाहौ प्राग्रहयोक्ष्यत्र विषये पचाति रेखो-

द्यान

स्थातसाव क्रियते तहमारश्चन खेटेज्यां सं भूलम् ।"

इति चिद्वासाधिरीयस्थिः । 🕸 ॥ क्रमाचारेखी साक्ष्मी महाले । यथा रेखा-

"शक्तवालयदंवीकः ग्रीनयोक्षेश्वस्त्रमाः।

रौडिनकसदन्तीच तथः सन्निष्टिनं सरः॥" लङ्कासुग्रेकपर्धतयोग्नैध्यस्वग्रा हेशा रेखासस्तिया: ! तान् देशानाच । राचि-मक्टेग्रोक्स्मीटेग्रः समिहितं वरः कुरुक्तेन-चीलथ: । रेखाया: पूर्विटेशे परदेशी च यय:-

शंखां स्थांत्यकालान मर्वासं प्रनेकालच वारप्रवृत्तिः स्काहिल्यर्थः। यतेषेतरुक्तं भवति रेखारं प्रकट्टिया खालीका यहा क्या प्रश्नित सहै इस के है पे वार्प्रकृति रिक्ट दें। तथा रेखा

पुर्वस्था: विविक्तिलाहारी सध्ये प्राथनित तर-

ननारच रेखारखाः। खनी रेखापूर्वे कर्या-दयान परंपार:। तथा रेखार्थ: स्ट्येंडरी वति प्रवान रेखापर्याः प्रशन्त जानी रेखा-परदेशे इत्यंदियान पूर्ण वार दळाय:। तज कालपरिमाणमाद्य। रेखाती यावनि देशा-

नार्योजनानि लक्षमाताभिक्षिपदीभिः पलैः पादचीनाथिः चनुर्यभागदीनाभिर्वार्प्रतिः स्वादिलयं:। देशाभगर वाधनप्रकारस्य सर्थ-सिद्धामी एतः। यत्र दु धंदीपेक किषित् कथाते। गौरी पच्चव्यापिकशतयोचनामि १९५।

भैरवीतीरे विपासिकशानम् १२०। वर्षे सुनर्ध-न्नामादी चलारिंग्रद्धिकप्रमम् १८०। दारा-श्रासकोत्तरश्रतम् २०० देशास्तरम्। एव-

दिचित्रा है महातीरे दशाधिकश्तम् ११०।

सन्धत्राप्युद्धम्। तन्तरन्तु स्रोकसंयद्दीतिस्रति षिण्य सम्मेशिहाली चाहराचावेष वार्षहिल-क्ता। यथा,-

"वारप्रकृतिः, प्रामृदेशे ध्वपाद्धिः स्वितः भवेतः सहोग्रान्तर्वाङ्गीभिः यंचाद्वे विविहिंग्रेत्।" इति शैषिकाडीकायामधेकौसद्यां मोविन्हा-नन्द: 1

ईतयो रेखकोर**नरस्तरोत्तरभव्यक्रे**व भवशि रिचर्य, की, (रेचववीति । रिच्+िखच्+क्_षन ।) बङ्करण्याचिता। इति शाचनिर्धग्रः ॥ (भेर्धे,

> । रेचकः, पुं, (रेचबर्दानः रिष्ट् + खिच् + ख्ला) थवचारः: इति चिकास्ट्रीयः । जनपास-टचै:। **र**सि राष्ट्रिवंग्ट:॥ औड़ार्यज्**त**-निःचीपवक्तम् । धिच्कारौ इति भाषा । बद्याः, "सिकसानीय्षुतस्तासिकादियंतिः सा

প্রবিশ্বপূ বিশিশীত দম... ----- 1º

इति श्रीभागवते । १०।६०।६॥ (धारकाधिकया प्राथायामाङ्गत्त्रयमाभवायु ।

यया, साधवते। ३ । २ मा ६ । "प्राक्त प्रोधयेक्सार्ग प्रकुरभक्ते चक्री: ⊧" चाखान्धदिवरणं प्राणायासग्रन्दे त्रध्यम् ॥)

रेष्य:, पुं, ध्याखनासिकया प्राथायामाङ्गरुष्यमान वायु: । यथा,---

"पूरक; क्रुस्तको रेचः; प्रागायाम क्रिलक्षा । नासिकाक्तर उच्छानी ध्यातुः पुरक उधारा। कुमानी विचलपासी मुखसानस् रेचन "

इत्यान्त्रिकाभारतस्वयः

भएके, चि। रेचर्न,

(रिच्+ छाट्।) सलभेदनम्। तत्त्व-कंष्यः। प्रस्तन्द्रम् । विरेक्षः । विरेक्षम् । इति इक्षमस्या। रेकः ध्रेचना ह। इति भाव्यकावली । (यथा, सुनुते। १।३। "रसञ्चानं वमन्त्रोभधार्यो देचनाय च ॥" वेदवदका कि तुमुश्ति। १। १४। प्रधायती

रेचावकः:, पुं, (रेच यक्षीति । रिच्म् + किच्म + ला। तनः खार्ये अनु।) कस्थिलकः। इति शाद

रेचना, क्यी, (हिन्द्+िधान्+ युचा टामा)

काष्यिचाः। इति भ्रव्हरस्रावली ॥ रेचनी, खी, (रिचलेश्नमेनि। रिम्+इव्ह+ डीम्) काम्पिषः:। इति भ्रन्दरक्रविणीः।

कालाञ्जरी। दभी द्वा:। इति राणि वर्षेष्ट 🔉 र्चेत(चहुता। इति मेहिनी । (चन्द्राः प्रकार) "खेता चिव्चा मण्डी स्यात् चिष्टता त्रिण्टापि च ।

सर्वासुभृति: धर्षा निश्लीया रेचनीति च।' इति शावप्रकाषि पूर्व्यक्तके घथने भागे।

वडपत्री। सम्प्रकायो यथा,---

"वटघनी तुक्षिता सी इमी रेसभी युधे।" इति भावप्रवाशस्य पूर्वक्रिकं प्रथमे भागे।) रेची, ऋती, (रेचधनीति । रिच + सिप् + अप ।

गौरादिलात् औष्।) कांन्यक्षकः। अक्रीट। दति राजनिवंग्टः । रेज, ऋष्ठ दोन्नी। दति कविक खाद्रुम: ॥ (भा००

व्याता०-स्रक्ष०-सेट।) भा, सरिवेन। ४, रेजने रिरेचे। दित बुर्गांदाय: #

रेड़, ऋष्य याचे। याचि। इति ऋविकस्पर्म । (भा०-उभ०-द्विक०-सेष्टा) ऋ्वारिर्ह्मः थ, रेटॉत रेटले । याची याचनम्। इति दुगा

रेगु:, पुंच्ही, (दिशातीति। री प्रतिरेष्टक्यी न-"व्यक्तित्रीभ्यो निश्च।" उगा०३। ३०। इति खु:।) धूकि:। इत्यमर:॥ (समाइ

"बाइबीकर्खरेखरांच ते माइकोशित खचा प्रभीनवी

श्वास्थ मित्र वाप ! दाखडभ्रदोस्तु का भिदा ॥") 🏨 , पु, (री + ग्ए:ः) पर्षट:। रेग्ध जाः। गांपाः। दात राजनिर्धेग्दः । (यथा, रघुः । ६ । २३ । "दिनकराभिम्खा रणरेखवी क्कश्चिरे समिरेण सुर्दियाम् ॥ विङ्कः। यस्य यायो यथा,—

"जन्तु में भस्तकं रेग्युः क्रिमिन्नं चित्रत ब्हलम्। किसिश्च विरुप्त गर्भे तच केंग्जस् ॥"

इति वैद्यवरवमालायाम्।) मुका, धक्री, (रेग्युना कायलीति । कै+कः । टाप।) मरिचालिनस्यन्धिदय(विशेष:। तत्-प्रधाय:। दिकार इत्रेख: ३ अरीन्सी 8 क्षप्रिला ५ भस्तगन्धिनी ६। दलसर; । कान्ता ६ निक्ती - मिला ६ राजप्ती १ । दिसा ११ रेखा १२, पाण्ड्युक्ती १३ हरेखा कार्थ सुमर्थी १५ बिश्चिमा १६ बान्ता १७ उन्तरिय कचित् पुक्तके इसा इति च गाउः। धर्मिकी १६ क्षापको सा २० है सबती २१ पाण्डपत्नी २२। चास्य गुणाः । ऋड्लम् । धीतत्वम् । खर्ज्-क्राहात-हाखा-दाख-विवनाशित्वम्। मुख्ये मच्च-कारिलच्च। इति राजनिवंग्टः ॥ च्याप च। चाय रेख्या मरोचयटशी।

"रसुकार (जपुर्काच गन्दिनी क्रिकादिजा। भक्तमाया पाण्युची स्ट्रा वीन्ती हरेगुका। रेखुका नट्का पाके निलातुच्छा कट्ले हु:। पिलला इं! पनो सेध्या पाचनी सर्भेष।तिनी । वतास-वात-वैक्षच-छट्-करह-निप-दाह्न-छन् ॥"

इति भाषप्रकाशः॥

"रगुका कपवातको दीपनी पित्तका खन्नः।" इति काजवल्याः । 👫 🛭

("हरेष् रेशुका कौकी मासगी देसमन्यगी।" इति वैद्यवर्तमाचान्॥)

परिश्राममाता। निधिवर्णं यथा,—

मार्वायहियाँ छवाच ।

"चय काले गरीते सुजसद्भिकी हातपाः। विद्रभेराजस्य मृतां प्रयत्नेच जितां स्वयम् ॥ भाषार्थं प्रतिजयाच रेशुको लडागास्विताम्। षा तसात् सुबुव पुत्रान् चतुरी वेदसम्मनान्। रप्थानं मुधिमक विका विकावसं स्था। पञ्चासखां सधं जह भगवान् मधुस्टनः ॥ कालवीर्थनधायासु प्रकादी: सक्षली: सुरी:। याचितः, पश्चमः सीत्मृतीयां रामाङ्कथस्तु यः ॥ भारादत्राराणांच जातः परत्रना सह। महचः परमुक्तस्य तं जङ्कति कदापि न । थाय निजीपनासन्तास्वरभुक्तिनिष्येयात्।

य देरानिकान् द्वाला धरुनेरांच यन्तेतः।

बासकः चिच्चाचारी रामीश्भूत् ब्रुवासी-

चंत्रतात् सरसंस रवहा तळ जनमें साभाय रेक्का बता बङ्गातीये (चनर्ष स्पन्। भार्थासि: सहग्रीभिच जनजीहार्तं मुश्रम्। सुधालिनं सुकान्तक तक्षी चन्द्रसन्निभम् ॥ तथाविधं तृषे दृष्ट्वा संजानसद्ता भ्रम् । रेगुका ख्रह्यासाम तसी राज्ञीच सीचनसृ॥ स्वार्यवायासस्यास्तु पंज्ञेदः समवायतः। विचेतना तथा आस्त्रा जस्ता था खास्त्रमं यदी। व्यवोधि वमद्यिक्तां रेखुकां विकृतां तथा। विक् धिक पापरते लोगं विनिन्द च समन्तनः ॥ तन, खत्रभयान् प्राष्ट्र चतुर: प्रथमं सुनि: । रुपलत्प्रसुखान् समान् रक्षेतं अमलो रुतन्॥ किन्धनां पापनिष्यां रेखुकां अभिचारिकीम। ते तदची नैव धक्रमृं हा आसन् जल्ह दव ह कुषिनो वमद्विसान् प्रशायित विचेनवान्।

भवध्वं युर्थं निचराम् जड़ा गोविश्वगर्छिताः । खयाजगाम चरमी जामद्यागिश्तवीर्थवाम्। नच रामं पिता प्राप्त पापिखां क्रिन्चि मास-

णिचा ग्राप्तान् सहातेजाः यसः परशुका-

स भावृंच तथाभृतान् इष्ट्रा ज्ञानविक्राचिन

चिक्ष्यत् । रामेख रेणुकां किनां इटा चाकोधनीयभवत्। नमर्गः, प्रथनः, धकिति रामस्वाच ह ॥

प्रीतोश्सम पुत्र भइं ते यख्या सहस्य क्रमा। नसादिडमराम् कासान् लंबे वरक्षास्थतस्॥ स तुरामी, वरान विशे सातुरुव्धानमादितः । वश्वसाखरण तस्या भाट मां श्रापसीचनम्॥ मातः च्याचपनयं युद्धं चर्नतं वै वयम् । व्यायुः, जल्पान्तपर्यन्तं असाहे वृपसत्तसः ॥ चर्ळान् वराम् च प्रदरी जभविष्यभिक्षातपाः। सुप्तीत्यतिव जनमी रेखकाध्यभवत्तदा ॥

शुद्धी जयं चिरायुष्ट्रं वेभे रामकादेन दि॥ साळ इत्यायगोद्धाय पिता तं वाक्यमञ्जीन्। न पुत्त वर्दानेन माहद्वक्षःप्रशच्छि ॥ तसार्त्तं त्रक्षकृष्टाय गच्छ क्षानुच तव्यवे। तत्र साला सुक्तपापी कचिरात पुनर्यास । जयक्षिताय पुचा स्वंत्र शक्क ग्रह्म ।

वर्धन चाणि सक्तार सच्च प्रक्षाति तथा।

स्र तस्य वचनं श्रुवा रामः, परम्य एक् नदा। उपदेशात वितुर्थाती बकाकुक्तं वृत्रीहनम् ॥ तच स्नामं स विधिवन्द्याचा घौत्रधरश्वधः, । प्रारीराभि:स्तां सम्यक् माहण्यां यक्तोकयन् ।

जातसंबाद्ययः सोश्य तीर्धमासाद्यानं वरम् । दीर्षि परशुना द्वादा बचापुत्रमगण्डयत्। ब्रह्मकुल्हान् सुतः, भोऽय कासारे लोहिताक्षये।

केलासोपळकायासु चपतदृष्टसणः सुनः । त्रखाति सर्वस्तीरं वसुखाय महाननः।

कुटार्ग दिशाँ पूर्वनासन्बद्दनसमः सुतम्॥ ततीश्वर वाधि धिर्रि हिमाइक्षं विभिदा च ।

कासक्याकारं पीटसपाप्रवर्ष्ट्रे परि । त्तस्य वास विभिन्नक स्वयं सौष्टियक्ष्यम्

नौत्रिकात् परघो पाचीवी

स बामरूपभिवर्षं भीउमान्नाच वारिया ।

गोपयन् सर्व्यतीर्थानि इचिन् थानि सागर्म्॥ प्रामेद दिश्वयसूनी संख्या ब्राह्मण: सुत:। गुन: पर्तात जीस्त्रिक्षे ग्रत्या दादश्चयां जनस् ॥ चैन मासि सिताष्टमां घो नरी नियतेन्त्रिय ।

स्राति नौहित्वतोयेषु च याति अञ्चय: प्रदम्॥ चैत्रलु सक्लं मार्च शुचि: प्रधनभावन:। जौहिसतीये यः स्नाति स केवल्यभवाप्यात ॥

इति ते कथिलं राजमृबद्धं सालरं पुरा। क्ष्मिचौरो जामस्यती यसाहा ऋश्वक्षेक्षत ॥ दरना महराख्यानं यः ऋषोति हिने हिने । य दीर्घाष्ट्रः प्रमुद्ति। प्रनवानभिकायते ॥"

इति कालिकापुराखेष्यु अध्याय । रेगुकासुल:, पुं, (रेगुकाया: सुत:।) परशुराम । इति हेसचन्द्रः। ३। ५१२॥ (यथा, सन्धः-भारते । ६ । ६६ । ४३ ।

"चार्चीकनव्दनी रामी भागे वी रेग्रुकासुन ॥") रेख्यक्षितः, पु. (रेग्रुनः क्षितः ।) ग्रह्भः;। इति

चिकारकप्रेय: ॥ ध्राणिभ्वच्हिते, चि ॥ रैक्सवाचः, धुं, (रेको परागे वासी यन्छ।) असर । दति चिकाख श्वः॥

रेखचार', पुं. (देशारेव सारो प्रस्थाः) कपूर । इति चितारकप्रेष:॥ (गुगाहयो स्ट्रा सपूरिस्ट्र विज्ञयाः ॥)

रेख चारकः, ए, (रेग्रुकार एव। खार्घेकन्।) जर्परः । इति श्रञ्दरवावकी ॥ रेतः,[स्]क्ती, (रीयते चपतीति।रीथ ड

चर्णे + "सुरीम्थां तुट च !" उगा॰ शर्०१। इति घासुन् यस्य तुट्च।) शुक्रम्। (यथा, 🗝 "स्त्रीयां रजोसयं रेतां दीलाटासिन्द्रियं गरे। तसात् संदीगतः पुन्ती जायते गर्भसम्मनः ।

प्रथमे । इति इति इति संबंधात् क्लन स्थन्॥" दिन चारीत ग्रारीरखाने प्रयमेश्थाय । "सातापित्रीशीं जहीबाह्युमैश्वादताहानः।

गर्भस्यस्य बदा दीवा; प्राप्य रेतीपचा; शिहा ॥ श्रीवयन्त्राम् तद्राष्ट्राद्रतकात्र्यपद्रन्वते । **टच ध**न्यूर्णेसकीङ्गः, स भवतायु**मान् पु**मान् । रते लम्भा बाखाताः चनिमात्मतुम्ह्यातः। रति चरके चिकित्सास्याने चिप्रेरधार्य॥)

चाम्स देत:पातनिवेशी यथा,---"न वाभ इस्ते वो इत्य पिने इते या वा वसम्। वोत्तरेदद्वपस्यक्ष नाम्सु रेतः सञ्जयक्षकेत् ॥"

इति कीर्की उपविभागि १५ चाध्याय, ॥ यारहम्। इति मेहिनौ। सं, ३३॥ (जलम्। इति तिघग्टुः ६२ । १२ ॥ "इकि-

जनगानां अर्था देवानां रेतस्वादेत उच्छत। तथाचीपनिषद्। देवानां रेली चर्यामान।" द्रित तड्डीकायां देवराजयञ्जा ॥ यणा, ऋर्वेदे ।

€ = ₹ बासा रेवः (समूह

रेतजा को रेतमिय जामते पति जम् + क'
टाम्। धर्वे मानाः स्टब्सासः इति कामम्
ध्याकारान्तरेनमृद्दः।) बालुका। प्रति
भाषप्रकाशः॥

तिभ, की, युक्षम्। इति प्बन्ति प्राच्या । य, की, पिनलम्। इत्यम्रिटिकायो भीलक्षाः। च, की, (रीयाने चरतोति। री े वाचुनकान् च !)रेत: १पीय्यम्। पडनाचः;। छतकम्। इति मेदिनाँ॥

ए इ. म्ह भारते । इति कविकल्पह्मः ॥ व्यम् ॥)
(भ्याः - महाः स्व व्यक्त - नामने सका - सह ।)
इ. रेपते रिरंपे । ऋ, मरिरेपत् । इति दुर्गा - पारित्यम् । इति हाजनिर्वयहः ॥
हासः ॥

ा (त्र, (रिध्यति नित्त्वति इति । रेप-) घण्।) नित्त्रः : सूरः । अध्यक्षः । इति मेदिनीः।

, पु, (रिफानी इति। रिफा⊹ वर्ष् । धदा, "राहितन्।" इश्रीन वर्षस्यस्परि दशस्याह-फनप्रस्यः। स्थाच "रिक इश्रीसाहितः।" इति कृत्तु । पादे दुर्शः। रुपकः। (यथा,—

> "पर्वेशेतो यः शिरसापि श्रांषी समागते चन्नाचि शाति मन्त्रताम्। युवीः पर्वेशे हिस्सालसी हते। रेजिस तुला प्रष्टातकी हासमाम्॥"

> > रखद्धरः ।)

ामः । इति मञ्चरताक्षीः । मञ्चः । ययः । गम्बर्ते । च । २० । २५ ।

"(अयच कजसार्यिन्द्दना) कष्ठेच सामानि समस्तरेपान्।")

चि, (।रणः - "व्यवधावमध्यमार्वरेषाः जुत्-वत्। उत्थार ५। ५८। इति व्यवस्थेन ।पालिसः ।) क्षास्थितः । बळमरः ॥

[सु] चि, (शिमक्षेति । शिम् + च्यस्त्।) र.। च्यस्तः। दुष्यः। समयः। इति शब्द-

ह ऋ सब्दे। इति कविक व्यवस्थाः॥ (भ्या०-स्था०-व्यक्त० सेद्।) इ. देभते दिरेके। वह, स्टिभत्। इति दुर्गादायः॥

कीं। (रेम प्रव्हें + भाव क्यूड़ ।) सर्वा नः। इति विकाखकीं । । वाः, सु, प्रिवः। असुरः। इति केदिनीः। रुक्त चीरः। इति प्राक्ष्यकां । कः अस्तो उति। इति क्रिकाकाहुमः॥ वाः - अस्तः - व्यानः - स्ट्राः। सुनिः अवेव नम्। अर. व्यारिवृ। इ. देवते वापः सुक्ष सक्त्रतीवादः। इति दुगोदासः॥ क्षौ, द्व्यानक्ष्यकम्। इत्वव्यमप्तः॥ दुं, (प्रवित्र इति। रेप + बाकुलकान्

। जञ्जाल: । गुं. कश्वीर: । इति भटाधर: । (शया: । वि. व. १ ।

म्।) मूकर:। देशा:। बातुल:। विवर्वेदा:।

"पित्तप्रवे वासारे दत्व न्यक्षप्रयक्षाम्यकः न्यक्तास्यक्षम्यकः मित्र मित्रान्तुन्तुः प्राप्तः वेत्।") व्यास्त्रप्रवृत्तः। इति प्रव्यक्षस्यक्षे। राजिष्यः। सत् र्यवनीपिता। वलस्यमञ्जास्यः। इति महाभारतम्॥ (व्ययं हि व्याननेपृत्तः प्रवेशास्त्रपेतः) च खतु वपुत्त्रप्ता देवता वरं प्रवृत्तामस्त्रया वह ब्रह्मनोकं गतवान् व्याद्यप्रथः वहस्या वनदेवाय क्ष्यां दत्तवान्। स्तिहिष्णकः स्वीभागते ७ स्ववं ७। प्रवास्त्रप्ति वर्षः स्वामा

प्रवनकः, काः (र्यन इस सायशाता क न कः !)
परिवसम् । इति राजिन्धेष्टः ।
रेवतः, खो, नासदेनपत्री । इति ज्ञिलक्षेषः ।
रेवती, क्षी, (रेवतस्यापत्रं क्षी । रेवत + खान् ।
न एडिः । डीय् ।) वलदेनपत्री । नव्यवसेटः ।
साहकासेटः । इति सेटिंगो । खोगवी । इत्यख्यपालः ॥ दुर्गा । यथा, —
"रेवा सुननीतः देनी नदो वा रेवनी सता ।

स्तितिस्कानम्बा वा काँगे देवी प्रकीतिता ॥" द्ति देवीपुराणे ४५ याधायः ॥ ॥ ॥ रेविनीमस्मन् स्वाचन्यतिस्तितिद्यानिनस्मान्तिः शैविषेष्ठनसम् । तस्य रूपं मस्योखति दीर्षि-

श्चाराक्षक्रम्। नस्त्राधिष्ठाष्ट्रदेवता पूरास्त्र; इथं;।यथा,—

"दन्तसंख्यावने भाषास्ता-वन्तमे जमर्यन्तसध्यो। कोसनाङ्गि सिण्नोत्थान पिये कालखाघलकलाः पियेटचनन्॥" इति काजिरास्कारास्त्रस्यस्बर्धस्यस् । ॥॥

वन जातपानं वया,—
"चार्राशीलविश्वदे जिनेन्द्रियः धनुकृतः स्वस्वनेकसागसः। सानवो नगु भवसाद्यीपर्यो रिवनी सवति वस्य चन्त्रसम्॥"

द्विकोशियकीयः। मण्डुरुख विक्रित्सा व्या,—"व्यक्ष्यान्याक्ष्यक्षेत्री च प्रारिपाय पुनर्नेदा।
सञ्चा विदारो क्रोताचा कार्यन प्रिवेचनम्॥"
क्रम्भक्षेत्रे सेष्ट्राव्यक्षी । सञ्चा स्वतीपुव्यनातिः।

"तेलास्यञ्जने तार्ध्यं क्षत्रे सर्वरसे तथा।
यलाह्यायां नलदे तथा गीरलद्यके ॥"
यर्गरपः राजः। यसङ्का गुग्गुतुः। मलदं लासक्यंत्रस्य गीरपद्या गोरलद्यको सार्थ्यकस्य गिर्देश्या वर्ष्य इति लोके। "ध्याचनक्यंत्रक्षस्य वर्ष्य क्षत्रं। काकोल्यादो स्या चर्षा सिद्धं स्पं: प्रिवे-

विष्ट्**ष्ट**ः ॥"

चम्यमधीः सीख धान कोतं।
"क्तत्याः प्रधाप्याच प्रदेशः साक्षणांनकः।
प्रश्नेन्वपुरीयांवा यगान् यग्यको हत्स्।
प्रश्नेन्वपुरीयांवा यगान् यग्यको हत्स्।
प्रस्मनीयभनो शाक्षमेतदृष्ट्वस्य हस्रो॥"

वक्षको नेप्र छुर

"युक्त.. सुभवधी चाल.. प्रय. प्राच्योदक दिह चलिनिवदी गोर्डीचे रेवसी प्रयताक्षता॥" गोर्तीचे गोर्डी।

रेवती

"चानं धाचीकुमारास्थां सङ्गमे कार्येद्विष्ठवः नानाधास्त्रधारं दंशे चित्रमाख्यानुवेषना । चलतकुष्ठिलरी ध्यामा रेवती ते प्रभीद्यु ॥ उपासते यां चनतां देशो विविधभूषणाः। लब्दा काराला विनता तथिव बहुप्रक्रिया। रेवती शुष्क्रनाया च सुन्धं देशे प्रसीदतु॥"

यनदेवपत्राः (ववरणे यया,—

"देवलः रेवतः पुत्रः नकुशादास धासिकः।
प्रयः पुत्रधतस्यानितः धुर्या हुपोऽभवत् ॥
स सन्यासहितः प्रायमिततः प्रश्वायोजनितः ।
म नग् पियाना दान राख्यनम कृषि

क्रित्नक्रम भवति बचालोने हिणोणमाः । रेवनस्य ग्रनस्थाय सा प्री राज्येहुँ ताः । नस्य प्रवानं यच लक्षा तामगमहिष्यः ॥ तस्य वंग्रेषु ये नम स्वयंता इति विद्युताः । स्विया सभवन् विशा रिस् स्वयंश्य

मतं वच्युगे काचे आजगामाथ देवतः।
सुच्चेमेनं भव्याभी दव्या याद्वेद्देताम् ॥
कतां वारम्भी नाम बच्च्यारी मनोरमाम्।
मीच्यााच्यांभीतां वास्ट्वप्रोगमीः ॥
माला तु देवतः सन्यग्यनभवाय रेवतीत्।
पाराद्युन्तरां नाल् पकर्नी च्येन है।
समामां नच्यां नीला उचाक्ष म प्रच्येतः ।
रम्मा गमास प्रिकरं भेरोक्तप्ति रेवतः।
रमेरामीश्रीय बन्तासा रिवता बहितः सुकी।

द्रात चित्तप्रायम्॥॥ (बद्धार्थः वान्येनेव द्रशं रवन्न वसस्याय प्रता। स्ताप्त्रवर्णान् द्रीभागवने अकस्य = णाधाये दश्यम्॥ १ रेवनसञ्चातर। तर् विवर्णं यथा, —

मार्क केंग्र ख्याच ।

"प्रथमिकिष मद्द्यं कर्त देवती नाम विश्वतः ।

तखोणिनं विस्तर च अस्तुव्य क्यायामि विश्वतः ।

क्याप्रस्य प्रजोऽभृत् देवतने नाम विश्वतः ।

क्याप्रस्य प्रजोऽभृत् देवतने महास्यः ।

स नखा विधिवज्ञे जातकमारिकाः (तयाः ।

तयोगनवनारीं च च चाधीलंकिमवक्ते ॥

सतः प्रथमि जानोऽसी ततः प्रस्ति सेर्प्यूषः।

देवेचेराम्यरामर्थमचाम स्विगुङ्गवः ॥

मापा चास्य परामानं कुड्रोमाहिपीहिता।

जमाम च पिता चास्य चिन्त्यामान दुःखितः।

क्रिमेविति सीर्थस्य पुजोऽकन्तसदुःभैतः।

क्रिमेविति सीर्थस्य मुन्निस्य मन्द्यीः ॥

तति विश्वति मनस्य क्रिमेवित व वृक्षसः।

अम्राता महस्यां मनस्य क्रिमेवित व वृक्षसः।

स नुच लगमका च स्व पष्टन्य तयबध

हुहृह जोपक र य प ग न प घमय

पित्राद् खाय धिक् जन्न मन्य दुष्कुतकर्काणः॥

धन्यासी नगया येवां चर्चलोकाशिमभनताः।

परीपकारियः भाष्ताः माधुवक्तस्यगुत्रताः॥

स्मानिहं संतथा स्टब्सं परलीकपरार्मुखस्।

करोति मृहृदां रेन्यमहितानां तया सुदम्।

ध्यक्ति च चरां पिचों; क्षुपच; क्षक्ते हिं वै॥

गर्काय न महत्वे कुपुचाल कि सक्तानः ॥

मार्क्छ अध्याचा।

ध्वं सो श्यन्तइङस्य पुत्रस्य चरिने में नि:।

ऋषिकदाचा

समाप्य वैदान् विधिवन् कर्ती दारपश्चिष्ठः॥

मानुष्याः कताः काष्यिद्यादद्य सहासुनि ॥

गर्भाधारविधारेन न काससहरध्यता।

दुक्तायं जीतसायं पुत्राकी विभ्यता सुने॥

भी दर्भ किसा आप दो विशा वास्ति।

गर्भ खनाच ।

रेंबबन्ते स्विधेष आतीर्धं तरवस्तव।

तेन दु:खाय ते कार्ल पुरे यस्त्राष्ट्रजायत॥

तस्य दौ. शीलाचितुत्वं रेवतान्तस्याततम् ।

ऋतयागुवाचः।

न तेश्यचारी नेवास्य मातुनाधि श्रुलस्य ना।

ससार्ड, खनही जानी ही: श्रील्यादन्दुशीकर: 🛭

हरारेख यथा कार्या: स्रीता: कार्माकाधा

ह्यतन पुरा नेदा गृष्टीता विधिवक्तया।

एल्समाणसर्वोष्टिकर र्धं गर्ममण्**ञ्**ता।

रवती युप्ती मृद्य य स सर्वद् अपनि पिन स काल्य प्रमु च

व्यवन्तरचंस्ताय प्रसङ्गा सिने

तस्य अमपन् धीम च हुन्म, च नर् (धप. .

प्रिथवनान्वयसर्वे सम्हादलपराक्रसः। पुलो विक्रमणीलस्य कास्त्रीजठरोद्भवः । च पविश्याश्रभण्टंतांतन्त्रीं चग्रतीपनि:।

च्यमध्यमानसारुमिं प्रियेखामका पृष्टवान् ॥ राजोबाच।

क गती भगपानसाहायमान्य्विपुष्टवः।

तं प्रणन्तुसिष्टिच्छामि तत्त्वं प्रमृद्धि प्रीभने ॥ सार्वाक्षय उदारका

व्यक्तिण्याचां सती विप्रक्तक्त्वा तस्य भावि-

प्रियेखासन्त्रगञ्जेव पिद्यक्रास लगान्वितः १ स ददशें सहाकार्गराजामं दुईसं सुनि:। नरे फारिक्स हिनं प्रश्नवावननं पुर: 11

निस्तिन् हरें नतः शिखमुवाच स सु गीनसम्। गोलमार्गीयतां प्रीत्रमधीरस्य जगनां पनः॥ एव तावस्यं सूपस्थिगभानाद्वपासनः।

चामाता च विश्ववेख योग्वीव्वांटस्य अर्त सम। भाकंक्त्य उवाच। ततः स चिकायामान राजा जामाहकार्यम्।

वियंद न च तन्तीभी जग्रदी/पंच तं हुए: ॥ रुमास्नातं विष्ट ग्रहीतार्घ स्टाम्बर:। बसने बाह्य राजिक्समधित कृत्रालं पूरे। कोषं नचेश्य मित्रेष्ट स्वामालेषु चेश्वर ।

तथाक्षांन भन्नातानो यन सर्वे प्रतिस्तिम् ॥ प्रक्री चते कृष्णलिंगी यत रुवाच तिउति। एक्साम्यखास्त्रो गाइं क्षप्रालिक्योश्वराद्यव । राजीवाचा

लत्यसादादञ्जाधनं न कचिन्त्विसत्तमः। वातकौतृहरूवासितसम भाषाच का सुने॥ ऋक्तिस्वाचा देवती तु महाभागा जैलोको सापि सुन्दरी।

त्व भार्या बरारोचा मानवेन्त्र न वेत्सि किम्।

राजीवाच ।

सुभत्रां प्रान्तनदर्या कावेरीनक्यां विमी। श्रात्मनां सुनाताच कृत्याच वरूयनाम्। विषाता निस्नीचैव विद्या मार्था एवं हि या: : तिष्ठक्ति से न भगवन् रेचनी वैद्याका लियम्॥ ऋषिरुदाचा

> प्रियेति साम्पृतं येथं लघोत्ता वरवर्षांनी। विं वित्तुतं ते भूपाल शास्त्रेयं शिह्यी स्व 🛊 राजीवाच ।

सत्त्रासुक्तं ग्रया (कन्तु भाषो दुर्श न मे सुने। चान कीमं भवान कर्तुमहेलस्मासं याचितः । ऋषिरुवाच।

अर्ळात्रवीधि अपूर्णल व भावस्तव दूधि**त:।** श्राक्षप्टार भवानेवं निद्धना ब्रुध गोदितः ॥ सवाप्रद्रो भूतपक की भा मर्देशि पार्थिक

भागता देव चाप्यको सवानेव व चामत ।

तदरक्षां सवाद्याकवारू भागस्थिय

रेवती

प्रयोद्यास कात च्या विच र कुर्वी क्यम रीम कराइया नाच

ततच्य सी, भवक्तीभी सनीता, पृथिवीयनि ऋषिक्तघोष्टन: कर्न तस्या वेदाहियां विधिम् सस्यत्य पितरं विवरहाय महास्ते।

उपाच वान्या सा कि स्थित प्रश्नभवावनताजना॥ यहिं से प्रीतिसांस्नात पसाई कर्तुंसिच्छसि । रेवत्युची विवार्चमे भन् ल रोतु प्रमाहिन: ॥

भर्षियमाचा। रेवल्चं न वे भन्ने चन्द्रयोगे (इविस्थितम्।

चन्यानि चल्ति ऋचाणि सुभू नैवाहिकानि लच्चोबाचा।

वात तेन विना कालां विक्रकः प्रतिभाति से। वित्राची विक्रले कार्क सहिधाया: **यार्थ** संदेग ॥ ऋषिद्याधाः

ऋतवागिति विखानक्तपकी रेवती प्रति। चकार की पंत्रोधिन किनको तक्किमालिनस्ध सवा चासी प्रतिज्ञाता सार्थेति महिरेन्त्रश्ची। न चेच्छ चिवाइं लंसंकटं नः समाप्रतम ॥ कन्योदाच ।

न लया समता वेन प्रचाननी: सुवासि किम्॥ महिष्य दाचा। जलक्दा: सुना न वं वादी मैदातपन्दिमः। सुता लंगम यो देवान् कर्तुग्रमान् असृत्सहे ।

ऋतवाक् स भुविकारत किं ने कस्तप्तवांस्तप ।

कन्धीबाचा तपकी यदि के नातकान किन्द्रश्चिति । समारोष्य विवासी ने नाजर्ज कियते पित ॥

ऋषिरवाच । एवं स्वतु भद्रं न भद्रे प्रीतिमती भव। चारोपवासीन्द्रमार्गरेवतृचं अते तत ॥ श्रीमानं खेब खंबाचा

त्रतन्त्रपः प्रभावन रेवल्चं सञ्चास्तिः। यपापूर्वे तथा चले नीमयोगे द्विजोत्तमः । विद्याद्यवेष दृष्टितुर्विधियक्तक्षयोगणम्। निषादा प्रीतिसान् भूषी जासातरमथ विवीत् ॥

ऋदिय्याच। चौदा छिने ते भूपाल क्यातां कि रदाम्य हम्। दुर्वभ्यमपि इस्छि।(स समाप्रतिहतं नगः: । दाजीवाचा

भनी: खायमुबस्याच्यात्रयाज्ञ: सन्ततौ सुने । सन्बन्तराधिप्रं पुत्तं विक्रभादाद्वर्योग्यद्वम् । स्निर्वाच ।

भविष्यत्वेव ते काकी संयुक्त नवदी महान्। सक्तां भोत्यते स्मिधिकाविच भविष्यति । कीशाक्षेद्धय खदाच।

तामाद्य ततो सूपसदेव भारं वयो। सम्बानायन सुतो रेवला रेवतो मसु:॥ समेत सक नेक्सींश्री के केर्पर (भिष्ठ

विद्याशास्त्रकाचा द्याची वैश्वविद्यायम् व्यक्ति।

इति गार्वेक्वेवपुरावे रेपणभननारं समग्रापु ।

यसामामेकपुणस्य रेवश्वन्तशसङ्ख्यम् । दीः ग्रीट्यमेवत् सा नक्ष्मात् पनमाभाषु रेवनी ॥

मार्कश्येय उदाचा। तेनेंद श्राम्बद्धे भाषे रपयुक्तं प्रपात 🕏। प्राप्तनः सर्व्यक्षीकास्य विस्तवादिष्टचित्रसः॥ रेंद्रकृत्त्वचापिततं कुसुदादी समन्तनः।

भाषधानाम सञ्चावनकव्दरनिकारान्।

कुसुद्राहिश्व राजाताम् कारो देवतकारभवत्। धर्नावरस्य: सर्वस्थां एपियां एपियीधर: । भस्त्रचेख्य तुय। कान्तिजाता पङ्काजिनीसरः ।

ततो नजी तदा कथा रूपेवातीन शोमना ॥ रेवनीका (नासंभूतां तां इष्टा प्रसुची मुनि:। तस्या नाम नवारित्यं रेपतीति हि सागुरी।

भौषयामास चेनेनां खाणमान्यासम्बन्धाः। प्रसुच: स मह(म(मस्त्रसिन्नेव महाचर्णे ॥

तान्तुयीवनिर्मे इष्ट्राकन्यकां क∈पश्रालिनीम्। स सुनिष्यन्तवाद्यास कोटच्या सन्ता सबैहिति। गर्ने चिनायतः काली जमाम सुसञ्चासनः।

न चाननाट् राष्ट्रश्चरं तस्या सक्षास्तिः।

ननस्तरः वरं प्रक्रमानं स प्रसुची सनिः। विवेश प्रशासांचे एक द्वाप कक्षण स्वा ध्रकी वहा स मध्यती सहाधीन

दुर्रमी बाम म बता सर्वा प्रखा महीपति ।

শ্বন্দ इति निचर्छीन थ दवर अध∞ र्वया भद जन्म तयस्य दनश्च पु भूने सह:। इति हिमचन्द्र:। २। ३४॥ (रिवत-मनु । इति सार्केक्डेबपुरायम् ॥) वतोर्मख , युं, (सेविखा र्मिक: पनि:।) विज-हैव । इत्यसर;।१।१।७८ ॥ वतीपा:, पु, (रेवळा देशा:) वलरास: । दनि द्वेमखन्द्रः । २ : १३८॥ बस्प , पुं, स्टर्मपृत्तविशेष:। स च गुल्लकाधि-पान । तस्योत्पत्तियैद्या,---^अलमो2सौ योगमाञ्चाय खा भार्या बहुवां रवि:। इद्ध (निवसस्य क्लासम्बद्धपनयाकरोतः ॥ भीधनायोपसकास स्र्योध्ती च लशान्तनः। ने च्छा की तेश संबोगं परपुची स्थिप क्या ॥ सयहान संसाबी तेली मुखनाभिकया रहे:। देवी बन: प्रचायेलाम चिनौ भिष्ठजांवरी। मासाबी ही स्रतीयश्व रेक्नोर अप्रवास्त्र: 🐧 इति दक्षिप्रायम्॥ कापिचा ^अतनीरचरूपञ्ज भानुरुनरानगमन् कुरून्। दह हो राज संज्ञाला वडवाकः प्रधारिकीम् ॥ ना च इष्ट्रा नश्याननं पर्युमीश्रमश्रह्या। द्रशास संसुखं तस्य प्रष्ठरच्यातत्वरा 🛚 त्रच नाविकायीमें तथीलव समेत्यीः। एसत्यद्यी तनयावयवक्षाद्विर्वाती॥ तसीरक्ते च रियमः खड्गी थली मनुष्यक्त । प्रशास्त्रहः, समुत्यको वाणत्यसम्बन्धः ॥ त कां क्यममन दश्रीयामाध भारमान्। खी रा च ममानीका खळ्यं सुद्रगाददे॥ व्हिपधारिकोर्श्वमासाविषाय विचायसम् । चा भार्या प्रीतिमत्रों भारकरी वादितस्करः॥ म पूर्व्यस्ती योग्साः सोश्मृतीवसतो मनुः। सीयच यसः शापाहकी इंटिरभूत् गुतः ॥ मयो मांसमादाय पाइतक्ते महीतलम्। तव्यक्तीति प्रापान्तं तस्य चर्के विना स्थम्॥ नेहरियेतकाची वसी मिन्ने तय(हिते। ती (नथोगं लंबास्य चन्नार शिक्षिरापच: । । नाचनदी जक्रे किलाम्सन्दर्शिष्ट्रनी। क्षिनौ देवभिवजी सतौ पित्रा महात्मना ! धकासिपतिस्ये च रेबन्तो विनिवीण्डित: ॥" ति सार्वण्डेयपुर्(सि वैवस्तरमञ्जूते ॥ 🕸 ६ द्विनक्षं यनीराजनविधी रेवन्तस्य राज-उमपूजाविधिधैया,--प्रमे हितुरेवनां पूजवेत्तीरवानारे। रपुक्तं महाबाह् दिश्नं कवची व्यक्तम्॥ त्रभरं युक्तवम्त्रेण केशान् वित्रतः वाससः। विभावरे विभाइ चिथे तु करे पुन:। तं ऋष्य सञ्चाली च्हारं वितसीन्धवसं शितस् ।

विधन्तुरेवकां प्रतिसायां घटेश्य वा।

पूजाविधानेन पूजवेचोरणानारे 🚜

। काषिकादुरावे भौदाशकविधि प्य

 कोच ग्ररपृक्षिभाराची द रो ण क्त तस्य प्राविधयण इसोप का सुंभियत् मपूज्यो इक्षवाइन यवाध्यतप्रविक्तिसाक्ष्यक्रीच सुनिपितः ह संपूजित्य: पूर्णेन्द्र: एप्सा पायमेन च । स्तन्दः सभाव्ये कदश्च तथा नन्दीन्त्ररी मृति:। गोगङ्कः: सुरभिः; पूच्या कामवङ्किर्द्धताभूनः । उरभवद्भिक्तरणी सजवद्भिर्विन।यकः। पूच्यः साम्बेच रेवन्ते यथाविभवविसारेः । इति नियादितच्यम् । (रैवन्सरक्षीनेन लच्चीं प्रति वारण्यशस्य भ्राप-इतानां देवीभागवते ६ स्कब्दे १० व्यक्षाये द्रष्टञ्जू ॥) रेवन्तमनुष्टः, स्त्री, (रेवन्तं मनुष्य स्तरे श्रीतः। स्त्र 🕂 जिम्।) मंभा। दति चिकारङशेषः, ।। रैवा, स्त्रौ, (नेवने उन्द्रुख गच्छतोति । रेप्र+ चाच । टायु ।) नक्तेदा भदी । इत्यक्षरः । १ । १०। ३२॥ (यथा, बेबदूने । २०। "रेवां इच्यस्युपलविषमे विन्यपार्ट विभाषिर्दम्॥") श्रामा श्रिवलिङ्गोन्यत्तियेथा.---"रेवया च क्षतं पूर्वे तमः भिवस्तिष्टिस्। भम लग्बद्दार: एको भृयादिश विधी तथा। खाई कस्वापि न सुनः कि करिष्वाभि चिना-देवायास्तुवरो देवस्वपर्धं स्कालाञ्चन ॥ निश्चित्रीयं तदा प्रीक्तं प्रमन्नेनाक्तराताना। लिहन्स्पेक ने देवि। ग्रजाननपुरस्कनः। गर्भे नव वसिय्वामि पुत्री भृत्वा शिविधिये। ४ मस लगपरा ऋति: खाना जलप्रशी शिवा। शिष्यक्तिविभेदैव कावभिक्तत्र संस्थिती 🛊 र्यं दक्तवरा रेवा मक्तादिध्यसिङ्गाता। रेवास्त्रस्थानि खालं ततः प्रसृति ग्रीपते ॥" द्ति वाराहे सीमेचरादिलिङ्गसङ्काधायः ॥ रति:। चाच कामपत्री । गौलीइच:। इति मेदिनी। वे, २१ ॥ दुर्गाः घथा,---"रेषा तुमर्स्भ हा देवी नहीं वा रेवती भ्रमाः **ष्मतिखळनवन्या वा जीके देवी प्रकीतिसा॥** " इति देवीपुराके अप खळाव: ॥ रेय, ऋ ड हिशसाम्। इति कविकासपद्रभः। (भ्वा॰-स्राता०-स्रक्षक॰-सेट्।) द्वेषा घोटक-कर्नुकप्रबद्धः। नर, आस्रिषत्। ठ, रोषते स्रिके-४म: । इति दुर्गाहास: । रे, ग्रभ्दे। प्रति कविवालपहासः ॥ (भ्वाः-पर्०-ष्मकः - कानिट्।) रेकादिः । रायति । इति दुगोहास: 🛭 रैवतः, पुं. खर्णीलुङ्कः । (अथा, गारुई००पन्नः । "चतुरङ्गलसन्याको वाधिधाताभिसंद्रकः। विद्यासार्**यमं राजहत्तं** रेवितमं भूकम् ॥") श्रीवर्भदः। (धानेवान्त्रीतः श्वभद्रां हतवात्। यथा, सहाभारते। २२१। ६------"समनः जय प्रीचेनसम्बन्धीन वि रीवतम्

देववापि च वर्मा(ब

रवत

त सभिद्रस जील व यसचारीपय थम् सुभद नारमध्ये ही कि सव खप्र उत वतः स गुरुववात्रस्तासादाय न्याचासनाम् । र्धीन काचनाङ्गेन प्रथमी खणुरं प्रति ॥") शास्त्रः। इति नेदिनी । ते. ४५ ॥ देखविप्रेषः। इति धर्षिः ॥ (स तु बालगच्यासम्बत्स । यथा, महाभारते । ३ । २ म्ह । २ ह । "सहिति रेवती प्राह्मपेहस्तसाम्त रेवत । स्रोक्षि वालान मञ्जाघोरी वाषत वे मञ्जा रैबलां भव:। रैबली + व्यम्।) दर्भशान कक्षीयः पक्षमी सदः। च नुरदनीशर्मे दुईम राजपुतः। अस्तिन् सम्बन्तरे धिकुक्कोरः तार,। विभुशिकः। भूतरयादवी देवा। क्षिरण्यरीभादयः सप्तथेयः। यशिक्षास्य दाःचानुमुता:। इति श्रीभरावनम्॥ तद्विपाथ यथा,— "पचमस्य मनीस्तदम् रैयनसाम्तर ऋगः। दैनवाचु: सुकाइ ख प्रयोगय: मीसपी मृति । हिर्द्योगा समाम: समेत ऋषय: खता । देवाचा भूतर जरकाचा प्रजातथः स्हताः । व्यादणस्त्रस्व हर्ष्ट्रीच विश्ववान् व्यापः कपि । सुन्ती निस्तृसुवा, सली भिन्नों हो ३ थ प्रवाप्त । घर्मवी व्यवलोपिता इसी ते रेपतास भाः। थ्यु, सुधामा विरच: यहिण्गौर यन च। विवद्धानविनामा च विष्यप्तर्भभी । परे॥ इति सानुखे ६ चाधाय: । # ! सार्वेष्ट्रियपुराकोत्तरिवनसम्बद्धियरमन्तु रिवरी-शब्दे वष्टवम् । (ददानामन्यतमः । यदा, सार्खे। ५। ७६। "अञ्जनगद्धित्रशो विरूपासी ३ घरेवत ॥" **नेघः । इ.ति चिघर्**द्धः । १ । १० ॥ "रिवल्यो गावः 'प्रशःवी वें देवतीः ।' इसि सूर्व 'तच्छेदम् !' ‼ा ३, १५० । दाधण् । क्षेची घि सब्देज वर्धील यवसं प्रानीधं क जनशिला तदीयो भवति पर्वतस्तदत्तयः। यदा, राष रखास्तोति मतुषि 'रचेकंतरी बहुणम्। श्रा **३8 । इति नन्प**सार्थान् । 'संद्वायान् । ⁼ । २ । ११ । इति वलम् । मञ्ज्या धगर्योधिक लात् रेशम रलः सचवेति हि तसा गाम तरोयो रैनत: पूर्वतन् ततीयसं दश्यम्। इति तच देवराजयञ्चा॥ 🕊 ॥ षिणीयः। यथा, सृष्ठुति। ४। २८ । "चिमिरोमो रेवनच धयोता एति संजित ।" जा विविधेद:। यथा, सन्दाभ। रते। १५५११। "नार्टः सुप्रभातेचा ऋषिधः सम्विक्षरः। षारिजावेन राजेन्द्र रैवतेन च धीमता।" घनवत्ति, चि । यथा, ऋगेदि । ५ । ६० । ^८ ।

"वरा दवेंद्रैवलार्ग (इरायें-** पिपिके**

"परवादो ।

सस्ति गाम स

इति वहास सामा

रोग'

रोगः

दिनि सुरधवोधशाक्तरणम् ॥

अख्य निद्यानादिवेचा,---

रोगः तक्षेत्र तुमनिन्धित्त सदायामञ्जूष महस्य। सप्तीरकाच धार्राट् म.म निक्क निवेदत्... दैवस्रालक यो भुडको पित्रां नस्य प्रवाधि । सम्प्रकृर्य धन्याकं प्रिष्टं भीतोषकान्वितम्। चक्कं सर्व्यायम् द्धिनक्रविवर्क्तिम्॥ विल्लाताल पर्लापकं सर्वसचारमेव च ॥ चार्रकं सुद्रयुष्ट तिलिधि छैमग्रार्करम्॥" काचार्खाने ऐन्दिस्ति च पाउ:। "विश्वसम्भवन् भदी असपुष्टिप्रस् परस्। धिश्वनाश्चः तद्वीचम् ऋमन्यं निजीधं है ॥ ओकनानकरं स्नानं जनपानं दिना खणा। तिलतीनं खापसेलं सिम्बस्सम्बनीहरम्। पर्योधित। इति सञ्जला पकरणनाकलं दक्षि । हायाम् ग्रर्भरानीयं सुम्बिग्धस्य तस्वगम् । नास्त्रिकोदको इस्चं उदर्गपर्योघनं जलन्। तक्षमुद्धपञ्चकलं सुपञ्चकवेटीकलम् ॥ स्वातकानिक वर्षां सुम्हल संबेब कारणम्। ब्रक्तर क्या सम्बन्ध सम्दर्श वे विनास तम् ॥ वास्त्रक्षेत्रं भृष्टिभङ्गं पक्षातिनं विभ्रोधकम् । असलः शुब्दाभचाचा मुख्यपक्षच्यीतकी ॥ पिरडारकसम्बद्धारमाप्रजसम्बन्। वैभूबर्रासन्ध्वारसमाचारमपामनस् ॥ सप्त रोचनाचुओं सप्ततं तुष्कप्रकौरम्। मरीचं पिष्यकीशुष्टामार्दकं जीदकं सधु॥ दबाग्रहेतानि शक्षार्वं सदा. श्रेग्रहराणि च । बलापुरिकारास्योव काञ्चीनं निधासय ॥ माजनायन्तरं सदी असनं दावनं तथा। हेदन विद्वतापच प्राच्यवस्थानीयनस् । इह्रक्तिसम्बद्धेत सन्दः मन्ताष एव च । अभिक्षमगाचारं बुद्रं कलक्षेत्र च ॥ मद्रवाक्यं भयं ग्रीकः क्षेत्रलं वायुकारणम् । बाज्ञास्त्रको तन्त्रका किञ्चास्य नदीयधन् । ।कर्मापलचेव धवीचं सर्वरोहकम् । गरिकेलोहकचेव सवस्त्रकं सुमिएकम् । ग्राचित्रं इधि सिरुच्छ केवलं वा सञ्जर्म । रद्य पर्यादिताचच सीधीर प्रीतिबीट्कस्॥ क्रिकेचिपियम् तिवासीवाच्य वैदलम्। । १ क्षीत । सञ्ज्ञे रहस्तमा सन्ती हवस् ॥ रित्रजीक्षीदकसार्च सक्तिम्बन्दनददम्। स्वाधपद्रपत्रसर्वं सुस्विध्यमनानितः । तिले किथतं वत्ते । सदी वातप्याश्रम् । *। ।(ययस्तिविष्: पुनां क्रीश्रसकतापकामकाः । गाधिसंघदा क्षितस्तन्त्राणि विविधानि च। ानि शाधिप्रभाषाय द्यतानि विदिश्व च । कार्योतानि स्वाणि याधिचयकराणि च। साथनाह्यो वेष चोषाधक सहस्र सः।

द्ति त्रक्षवैवर्ते बद्धायाने १६ व्यथाय:॥ थि चे चित्रचणम् । तच याम्भटः । रीयक् दीववैषक्यं होधधान्यमरीयता । ोजस दुः**साध्यः रा**धारी

प्राप्तः कथितु साध्यि याथाये वस्रोय च।

घाचा सर्वतन्त्राकां सतार्थीनां विचयांकी: ॥"

ते च आभाविका वैचिव के

भाषनाः केषिद्ख्याताः, क्यिताः कंश्रि काश्यिकाः, १"

सच खाभाविकाः प्रशिखभावादेव चाताः । श्विषपाससुवृद्धा जागरान्टस्युप्रस्तयः ॥ चाधवा श्वरूष भाषादुत्पत्तीर्वाभाः । स्वाभाविकाः सप्तजा इति बावन्। ते च जन्मान्धादयः। धाम-क्तवीः भिधातः हिचनिताः । अध्यक्ष अस्थीत्तर-भावितः। मानसाः कामक्रीघर्षीमसीएमया-भिज्ञानके समिशुकानिया देवी सभाजान्य येप यस-तयः। अथवा उच्नादापभारमञ्जूषिमनमः-सद्यासप्रस्तयः। काविकाः पायद्रगामञ्जायः॥ "क्षमे आ: कथिता: केचि हो बजा: चर्चित चाउँ। ककारोबोद्धवाद्याची वाधयस्त्रविधाः स्तृताः॥" तज्ञ कन्मेचा वाक्षयः। यमु प्रक्षरं दुव्यामी-प्रवर्णे थ्याधिकः पंजापनं भीजनाप्रयं प्रायश्चितः -नाभ्यं वा समी जाताः न सु दुरुवासादिदेविका

"षवाशास्त्रस्तु विगीता ववाणाधि सिकित्-विता: ।

चनिताः । तथा ।

न ध्रमं यानित ये शोगाप्त चीया; कर्माणा नुधी; ॥" दोवनाः सिध्याद्वार्यवद्यायम् पितवार्रायत्त-कषणाः, ॥ 🗱 ॥ यज् सियाचारविकारियास्व प्राक्तनसञ्ज्ञतेन गेरुच्यं इध्यत एव तनी दीयने-म्बर्गिप्राक्तनकसेवं कार्यां तत् अर्थं दीयणा इति। उत्यति। दोयचेव्यपि वस्तुत चादिकार्य हुष्काने वर्तत एव किन्तु तच सिया(द्वार-विचारसूधिता दोषा चैतवो स्थान द्रांग दोषजा इक्ष्यन इति समाधि: ॥ * ॥ क्रमें स्ंधोद्धवा: । "सम्पद्दीनो ग्रारीयांमर्क्त चीयाः कर्माटीयजाः ।" व्यव कारणं दुव्यक्तेप्रवर्णयती सीपाच्यक्तिया वाधिर्मेरीयच्यं सावासी चयदिव जीवं भवति । दीयासुक्षसमा भाषि निदानत्वेनीका उपनक्त एवेति। दोषाकां कार्यण्युसम्बन इति कर्मर-

"वर्कच्चवात् कर्कक्ता दीमवाः खक्तमेयज्ञेः। कर्मादीघोद्भवा वास्ति कर्महोधक्षयाम् कथम् ॥" रोधनाः खखभेषजितित दोषचेष्यादिकार्शं हुष्यमं तहीमनाधेदवाधायाहिनानितदु:स्वभीमेश षट्तित्तवषायाद स्राभवकाटिवनितद्ःसभी-गैन च चयं याति। प्रवाहरुहेलवी दीवासी खखभेषने: चयं घान्ती वर्ष:।

"सध्या याया कमाध्याख वाध्यक्तिवियाः

सुखसाध्यः करमाध्यो द्विविषः साध्य उद्यन् 🗚 याध्यस्य समाहा

"यापनीयन्तुतं विद्यान् क्रियां धार्यक्षे छितम्। कियायान्त्र निहन्तायां सदो येख विनक्षति ॥ प्राप्ता किया भारयति सुखिनं भाष्यमातुरम् । प्रविकादिकामारं स्वको सङ्घेन श्रीकाः ॥ শৈ

च्यता

ग्राभित प्राच नरावासक्रियाक्ताम् 🗗 व्यक्रियाभस चिक्तकार प्रसामाम् । ♦ । चार्योषदवत्त्वणम् ।

"रोगारक्षकरीवस्य पकोपादुपज्याते । योधको विकार: स वृधे ग्पदव इहोहित ॥" चाषारिष्टस्य लव्बमाहः ।

"की कियाँ कारण वस्ताद्यस्थाति लद्यते। तक्षचिकसरिष्टं स्यादिदश्चायि तद्स्मे ॥' चाथ रोगस्य चिकितस्ति व्यागमाह ।

"याक्रिया अराधि इरखी साल्दिकिन्सा निग्न-

दीयधातुमलानां या मान्यक्षत् भीव रीमच्छा লিবিংস কর্মণ আখিছিবৈত্তিল আখি इर्ग)। करणाधिकरणयां ईति स्वेग कर्णांचे ख्ट्। तथाच।

"यासि: क्रियासिव विकी प्रारोपे धातवः समाः चाचिकित्चाविकार(यांदर्भन तद्विष्ठणा

या खुर्वा में प्रमयति नाम्यं व्याधि करोति च। साक्रियान सुया याधिं **चरत्र**म्यस्दीरयेत्। ' क्रियाच चिकित्सा। तथा चामर्चिद्ः।

"च्यारको विव्युति: शिक्षा पृष्ठन संप्रधारकनः अधाय: कर्मक चेंग्राच चिकित्साच नव क्रिया ं

अध्य चिकित्याविध्यप्रदेशः ।

" जातम। चश्चिकिसाः स्टाद्रीपेन्स्पी८ स्वतया गरः विद्यम्बिक्त्यः सन्यं। पिक्रोलसी ॥ र्शमस्त्री परीचित ततीर नलर्मी मध्म । तसः वर्ष्य भिषय पद्मान चानपूर्व समाचरेत। व्यवस्थे.। भिषक् व्यादी रोगं प्रशक्ति विका स्वत्। नतीरनन्तरं औषधं विकास्यत्। तत पचात् रोसंषिधविचाराचनारं ऋत्वपूर्क नाः धानी न सु च्यवद्भयः कर्मन (चिक्तिस्सामी षध दागादिकपं समाचरे (इस्रघं: ॥ 🗱 ॥ रीताज्ञात

चिकित्याकाशी दीवभाद्यः "वस्तु रीममानद्वास वर्षमाख्यारमते भिष्या। चार्योषधविधानसस्तत्व सिद्धियेहक्या॥" यडच्ह्या स्वेरितया चिहिर्भवति नामि भवती व्यथेः। सम्बद्धः।

"कौष्यं केवलं कर्तुं यो जानाति व चास्यम्। वैद्यक्तमः स चेत् क्षुव्यादधमहातः राजतः॥'*॥ रोगदाने भेषनाद्वांत क्षेप्रसाह । "यस्तु नेवस्त्रोगद्या मेणजेण्यविचच्छः। तं विद्यं प्राप्य शोशी स्त्राहृत्यवा नीव्रोतिक

वानिकं कर्णधारं दिना यथा नी: सङ्ग्रह प्रपति नथा रोबीव्यर्थः । अन्यन् ।

"यभु केवलण्यास्त्रज्ञः (ज्ञित्रास्त्रसुण्ली भित्रवः। च राह्यबातुरं प्राप्य भी र: श्रकीय चाइयम्। रोगीयथवीर्जाने गुणमाह। 😁

"वक्तु रोजनियोक्यः सर्वार्धेनव्यकोतिर्द (साभूम सभूका वर्काञ्चल प्रवित् (वृद्धिल्लामः -

भैधकानौ विधानेऽस ततः आर्थ्यास्त्रिकितिससम्॥" चिकित्यितमिलच भावे छः। इति भाव-प्रकाशि पुर्वकायण्डः । ३० व्ययः वेन होतासा जान स्थानित्रहाचि ।

"चेत्स्तरह मंप्राप्तः, एकंस्ट्रपथ लचकम्।

त्रीवोपस्यः पञ्च सोमस्वज्ञानचेनवः ॥" तच हितोले बण्या छ । 'यत्त्र मध्याद्विनायेन तस्य तहित्रचनी। ग्रास्ट्रे संवावकाराय तत्पर्यायान प्रवचात्रे॥ जिहानं कार्यं हैत्द्रिमित्तकः जिल्लामम्। स्त्रमायनवं सत्त प्रत्ययोऽपि निगद्यते ।^अ तत्र इत्याधीनां ज्ञानाय हेत्यंथा। वर्षा-क्रच अमहिमानग्रनातिमें घनग्रीक (चन्तामधा-दयी वातप्रकीय चैतवी वातजानुद्धाधीनुबोध-यन्ति । प्रत्याहन्त्रीधानी न्याकोधस्यान्त्रधः भिन धःतास्यः पित्तप्रकीपहेतवः पित्तजान व्याधीन बीधवन्ति। वसन्तमधुरस्त्रिष्य्यीतास्यः कष-प्रकीपचितवः कपजान् व्याधीन् बोधयान्ति ॥ के॥

"यथा द्षीन दीवेख यथा चान्तिसर्थता। उनवित्तवीमवस्थासौ संप्राप्तिक्वांतिश्वाक्षः ॥" धया दुर्वेग दोवेशा धया सारसमेदीय दुर्देग दीवेग । यथा चात्रविसर्पना चर्नकथा दीवार्या विस्पणसङ्घीधिस्तिधेशाहिगतिमेद्देगः नथां च विश्वपेता बास्यस्य या खन्यतिः खनी रुप्राप्ति:। प्रार्क्त यवश्वाराय संप्राप्तीः पर्याया-षाच जालिरामनिरिति। संप्राप्ति शीपाधिक-भेदामा हा ।

ख्य मंप्राप्तिकं चयासाह ।

"सञ्चादिकच्चप्राधान्यवनकाजविद्योवतः। सा भिद्यते यथाचेव बच्धन्तिश्यौ ज्यसा इति॥" भग्आदिका ये विशेषाक्तीथः सा संप्राप्त-भियति भेदवती ब्रियते दखर्षः। तच चंखां विवसीति। यथा ज्यरीश्रद्धा ऋतीमारः वड्-विध इत्यादि । यिकस्पं विष्टकीति । दीषाकां समनेताना विकल्पीक श्रीधकल्पना। सम-पेतानां सहदिलामां चीवायां चार्यायकथ्यना क्षीनसध्या(धक्रमेहेर्भागकत्त्वनः विकट्यः। **॥** ॥ प्राधान्यं विष्यकोति।

"स्वतिकापारतका।भ्यां याचेः प्राक्षकामादि-

याधं खातकाण प्राप्तान्यं पार्तकीणापाधा-माध प्रदेशियणे:। यथा खनकाख ज्यासा प्राधान्यं क्वराधीनातां न्यासादीनामप्राधा-

भ्यमः। 🗲 ॥ वर्षा विद्याः ति ।

"हैत्यादिकात् स्त्रात्यवैर्यवावकविष्रेष्टम् ।" चनापि बाधिरळज्ञवर्तते। देलाउः चेतुपूर्क-रूपाणां कार्त् स्त्रीम साकल्येन । सवयवे: एवन दश्रे । अधिकलावलकी सिपीयमाँ विशेष-बोध ॥ 🗣 ॥ कार्ल विष्टगोसि ।

"बक्त दिवर्त्तशृक्ष'ग्रीवाधिकाको अकान्त्रम् '" यतेनेसर्क

पश्चिमक्तादेश में बस्त दोवस्थ प्रकोष उन्होशीस भीर प्रस्तहीयत्रस्य थापः काल एळपः। नक्ताहरीक्षेष वात(दिप्रकोष सको वागभटीन। "ते वापिगोश्य हुनाम्बोरशोधधोर्द्धश्रयाः । वयोश्चीराजिसक्तानामकामधार्यसाः क्रमातः"

ने वातपित्तकपा: । ऋत्य वातास्किपे धथा, "वर्धास थिथिरै वाबुः विसंग्रहि उदाने। वननीन क्षपः क्राधिदेशा प्रष्टादिकानैवी । " 🕸 🛭 मंप्रशास्त्रकोधीमां ज्ञानाय देतुसँथा। सिष्या-श्रार्विश्वार्क्षितवातास्यामाभ्यस्मर्मर्गगः कोश्राधिश्रं हिनिर्धनक्ष्यं अपरीत्पक्षिप्रकारं वाधयांन तथा बाधीनां शंखासीयां भ्रांधा-अध्यक्षाप्रधान्यवस्थालांच दोधयति। तेषु मानेषु चिक्तित्साविधेव: स्टान्॥ 🕶 । व्यय पूर्वस्थास्य सम्बद्धानाम् । "वृत्र्यस्यम्य सटयेग विकासाहिनसास्यम् । सामात्यस विधिष्ठस दिविषं तद्राश्वतम् ॥ सामान्यं तच दोवाकां विषेत्रीवेरनविक्तिम्। विभिन्नमीयहर्ज्ञं खान विदेशीय चमन्त्रिम् ॥" दीवाओं विशेषाः ज्ञानिश्यनेचदाष्टामि-भान्यादय:। तज पूर्जिक्टणं बाधीनां चानाय केतर्येषाः यमास्यो भाविनं कारं वीधयन्ति । अय च त एव असाद्यीरतिश्रायितज्ञास्ता भाविषं वासच्यरं नेत्रदाच्यक्ता मार्विदं भित्त-ज्यारं विस्ताान्यकृता सावितं स्रीयज्यारं बीध-यक्ति। 🗱 । प्राय नन्यस्य नियमिष्टि। "पर्कतन्त्रं विशिष्टं यदासां तसामा यां सहसम्। संधानं जिल्लान्हें च बच्चनं रूपमाकति: " विधिष्ठं पूर्वक्षं इंबर्वक्तं रूपं नदेव स्थ-भारतं लच्च संस्थानम्। सब प्राच्छे बदहाराय पर्णायानाष्ट्र संस्थानसिखादि । लण्यां याधे-र्ज्जानाय चेतुबैधा। खेदावरीध: सन्ताप: सर्वाङ्गयस्यस्य ध्रापदेलसम्यां व्यरं वोध-यति ॥ 🕊 ॥ ज्ययोगस्यस्य सत्त्वसम्ब "कौषधाक्रशिष्टाराखासुपर्यासं सुखावहम्। मृगामुपम्म वैविद्यात् स विस्तामानिति सहसः॥" सम वातस्वीपश्यभाषः।

"मधुरलनगसास्वस्थिनस्वीव्यन्तिः।-शुक्कचिक्रवस्तिखेर्यं महमानि । इइन्ज्यसम्भ्रेषाभ्यञ्जसन्तर्पशानि प्रकृषितयवसार्गे भाग्मसेताचि अर्थै: i" अथ पिनस्बीपश्यमाच । "श्वलाखाद् कथायशीतमवनकावाविशावीचन-च्योद्धासामुग्रच्यक्तवारि वलदस्तीमा जमंसा-ग्रोनम् । छपि: चीरविरेवसेकर्गायरसावपदेशादिकं

न्येत् ।" व्यथ कषस्योपप्रयमाच । "कुन्न्यारक्षायविज्ञक्यायामन्त्रीवनं ध*मर्वफाजिरी*ि

पानाचार्वि**द्यां**धचसिदं पिचं प्रशास्ति

स्य वाताव्यविद्वह्नकासर् चनऔर । स्टब्स्सिवर्व पामान्दरविद्वार्थमन्द्रस्य श्रीषाणस्य न्द्रेन जसकी डा कर्यकर्ण चत्रित सदाहा। ज क्रीडा अनिमग्नीसीना वर्ष हे सीम्रा पाका विदिवीकी अल्या कर्फ ग्रीवयति इ समाधि: 1 1/4 । उपप्रयो बाधेर्त्वाय हेत्वेद चरनेखा। गढलिङं सङ्घेशंलच्छक द्याप्यस भ्यात्रपश्याभ्यां परीचेतितः तथा च सुस्र "अभ्यङ्खिरमस्त्रे हैं विकारों वाति सी गय। ग्रान्वेत्रत त विजेयं रक्तमाचास्ति द्वितम् सर्वेधामेव रोगामां निदानं कृषिता अला । नन्त्रकोषस्य त भीतां विविधादिनमेवनमा" सर्वेषां रोगानां निदानं नक्षिक्ष है कार्यक क्रापिताः श्वर्षेतद्दशः। मला वात्रिक्तकप एक्षेट्रन्वयः । तथाच वागभटः । दोषा एवा सर्वेषां रोगाणामेककारणस्थित अल्यागन्त ज यायिष्ठ विभिनारः स्थातः। तदा तनायभन वन्तरं दोष्ठ्यक्रीपस्थावध्यं भावित्वात् । जन्मन्न दर्खेषु गुक्कोगस्तेव । इति भावप्रकाशः ॥ ४ । पापच्योगा यथा । भ्रान्तातपीयमसंप्रियाम । "कृष्टच राज्यच्या च प्रसेषी यहकी सथा : स्वज्ञक्याध्मरीकाषा ध्यांनसारमगन्दरी ॥ दरअसं सक्तमाला पचाचानी>(चनाग्रानम् । इक्षेत्रमाह्यो रोगा सञ्चापापीइवाः सहता । जलोदरयञ्जनभी च यलगो सबसा(न च: श्वासानीकेच्यरच्यक्तिभ्रमभोष्ट्रगलग्रहाः। रक्तार्चद्विसपीद्या अपयापोक्षवा गदाः ॥ दर्खावतानकश्चिचवपुः जन्मदिचिर्विकाः । वल्कीवपुर्वाक्षेत्रास्था स्थाः मापससङ्ख्या है

"अर्धसादा कृषां रोगा श्राप्तिपापाञ्चवन्ति। ह। धन्त्री च बङ्गधा रीमा जायन्ते रीमसङ्गा। उचले हि शिदानानि प्रायधिकानि च

क्रस्टास ॥ ** सर्वरोगनाम्बदार्गं यथा। चैमाप्रिष्टनदान खर्के भगवदाकाम्।

"सबर्यदानं सर्वेषां रोजाकां नामकारणमः। नसात् सर्वप्रवर्त्वन कर्मसं समबोधन ।"

इति सल्माचतत्त्रम् । का चाधारीस्यद्धानविमम्। तत्र तिथया रिलाः व्यामीप्रतिपद्धितीया वयी हशी प्रशस्ताः । पचमीभित्रा मध्यमाः । तत्र नच वर्गमा । स्वापी अवसाधनिष्ठाश्वतभिषाच्येश्वाच्यत्राष्ट्रायाय्याः पाहरपूर्व्यक्षक् गुनीपूर्वभाज्यन्सकासरकी स्टा-शिरांसि । तच दाराः ऋराः । तच योगी वती मात:। चाप्रीभनञ्जूः। जनापेचवा शेलाह मापयदः । इति दुशोतिकत्त्वम् ॥ अपि च । "वन्द्रायुद्धी व्यतीपाति भौमालैस्निवासरे । बबस्की वाधिस्तः लगः सानं समागरेव ॥ पूर्वाचयमदाक्षेत्रा भरकी ऋतिका तथा। चार्द्रायाच्य विधी रिक्ते चार्रायकादरावरेट।

इति च्योति ध

जवस कर्ष्यमधं स्टा गुरुगुद्धवादको .

शिष्ट, सी, हरोग इनौरतः इननटन्।≀ कापधम्। इति वैद्यकम् ॥ सीमनाधार्के, चि ॥ (ाक्तवां डीप्। यथा, सुमुति। १। ४८। "चिप्रला मञ्जरीगाग्नी चिभागाष्ट्रनणः विश्वता ॥") मस् की, (प्रोमाणां भृ: स्थानं चप्रधिसन्दिर-खान।) ग्र्रीरम्। इति ग्रब्द्तांन्द्रका ॥ महाबः, पुं. (रोगाणां राजा। टच्।) राज-यद्या। इति राजनिवैख्द; ॥ (यथा,— इति द्याधिसमृहस्य र्गिर्गनस्य हेतुजम्।

द्रति चरके चिकिन्सास्यानं प ऋथाय:॥) ालच्यां, क्षी, (रीमाणां लच्छम् ।) विदानस् । इति राजनिवेश्टः, ॥

क्रपमेश्वाइश्रविधं हित्योत्तयतुर्विधः॥"

।भाग्नकः, पुं, (रोगान् धारकयतीति। ग्राक्त + खुल्।) देश:। पति ग्रब्ध कन्द्रिका। गम्बा, न्हीं, (शोगाय रोगनिष्टनावे शिला।)

দ্ৰ সুলো। হুনি নাল্ৰিষ্টে: 🛭 🕻 বিৰিধ্যা– मञ्चा अनःशिनाशब्दे विकेयम् ॥) रभ्राच्यी, [न्]गुं. (सीगिस्थिच्यीमः) इच्च∽

वप्रीय:। इति चटाधर:। प्राचु इति भेष, ए, (रीगेष्ठ श्रेष्टः।) ज्यरः। इति

ाचा पर्धस्टः ॥ ह, आं., (रोगान्हिकीति। घन्+इ:।)

गौबधन्। इति माञ्चलन्त्रिलाः।

च्राचां, कीं, (रीगचरं रीगगाधनं द्रवम्।) । गानाभ्यक्तवस्तु । यथा,---धन्वन्तर्क्वाचः

हवाणि सधुरादीनि वर्ष्य रोगचराशवस्मृ। ाखिष्डिकारोधुमर्चार देव तथा मधु॥ का १६ हाटनयदन में भी राजभी खुरम्। भारी यीष्ट्रारं की जंदाचा सः व्युरिकं वसा। गरकेच्यासमुप्ता विदारी च पिथालकम्। ध्क तालक्षपारकं सुर्खोदयं मध्यो समा च्हाद्श्हपण्यनः यन्तिवयप्रमादनः। मिक्तगुक्रमक्तगुढ्य एकी श्रेष्ट निवेदिन: h मिकाभाखसाधूर्णखरचातार्ल्ड्सिन च। नगराज्यीपदानि सुद्विपादि कार्येर्॥ 🛊 ॥ । क्रमामनकाष्ट्रकृति। तिबुद्धान्ततिकच वदशं गिकिरोक्तल । धतकं का जिला च जयुक् चा चार्यतसम्। स्ता दश्ताध्वाय्को जार्थाः परचनो रचः। दनी वातञ्जत् दृष्णो विदाश्ची चात्रुलीसनः।। म्बॅरियर्थ संख्यानः कृषेत्र दन्तर्राकेत्र् । रीरस्य च ग्रीधकाखर्थुग्डनसङ्घित्। हिमिन्नवण्हिनि पाचयव्यक्तिभावतः । 🟶 ॥ इक्षांटियवचारः सर्वेशुद्धि लावसः। धनः पाचनः कोशी जिक्कीयसर्पणाहिलान् ।

मरीधी म(इवक्रत स एकः, भर्षिवितः ।

प्रव वं शुक्कविने पुन्ति न्त्रियन नाहिनाम् ॥ 🕸 🌡

चक्रपटकोट हो पर्वे वर्ग्य जनस्म :।

विक्रिय क्षाक्ष देवराय च श्रुषक्र

वाटकी दीपनः धोदी बुडकक्कपान्तवन् । स्वीद्धानस्यक्तिहरः शुक्रमेदीविरोधनः। रकीरलय संक्रमाची समदाचादिकद्ववेत्।*॥ कृतमालः करोगाणि हरिदेश्रयवास्तया । खाइकार्टक्षेत्राणि हस्तीदयप्रसिनी ॥ गृहची च द्रवनी च चित्रभाष्ट्रतपर्र्शप। कार्यक्रवानाञ्चक्षीर्कवानकाः॥ रोडिकी ग्रहतुष्यी च कर्कोटी देजवन्तिका। जानी दरणकं विक्षी ज्योतिश्वनी पुननेवा॥ तिली रमर्कट्नः स्यादी वनी दीपनक्तथा। भांधनी जरत्वकानां स्टब्हांपक्टिनतारिचन्। विग्यानकोडन श्रीमे चात्रर्थस च स्वित:। भनास्त्रसञ्चिकानिश्चिर;यूजवनार्ष्टच्यु ॥२॥ (त्रप्रमाश्रह्णको व्यव् व्यक्तिकातवट) (द्वाम् । तिन्द्रत वकुनं शार्कविष्याव सुद्रविविका॥" नियाधिस्थानं पाल ह्या इति कचित् पाटः। इरिद्रा कुरुलव्यमेवस्टर्शवलाह्यम् ॥ यवकालकुलत्याहि कर्षासीदमध्यकम्। नैबं काचवदार्द्धाय करवोष्ठिष्ठ इंडिए।

"क्षत्राको जाइको रोगी स्तब्भनः स्वर्योग्यः।] एकोश्चर्य सेयमानो इत्यादय परिवसन् ॥ सुखग्रीमञ्जराध्वाजमन्यास्त्रभाविकारकः । ॥३ कच्छमी भासकी पन्नी पुनर्कवा भारतावरी। चरमिन्धी बचादकी सदंदीरक के तथा। पृथक् समली वातानी बहारित्रधम्सया । ग्रामावरी विदारी च वालकोधीरचन्टनम्। ट्रची वट: पिष्पली च बदशी ग्रह्मकी तथा। करकी चीत्रकं प्रदायहरू न पटील कथा। 🕶 । व्यव स्नीपन्दी दगी हरिया गुहक्षत्रक्रम् ॥ ग्रातपुर्वा च जाती च योगारमधनाञ्चली। 🗱 मधिक्तेजवसामच्या स्त्रेष्ट्रवृप्रदर्श प्रतम् ॥ त्रयायां स्तिमेघा सिकादियां भ्रस्ते छतम्। कैंवर्ण प्रैत्तिकै सर्पिञ्चेतिकै व्यवसाव्यितम् ॥ देवं वह्रवांत वापि योषनास्यमान्वतम्। यर्खीना इंक्रिमिश्चियमेदोसानतरीसियु । 🛊 🛭 वातातवासभावातिद्यायाभक्तीवशातुष्ट ॥ करी क्रियाचयावायवामारतमध्य च। तथा राधा चलक्षण योगिक्समा शिशेक्ति । उत्तमश्च पर्न साचा विभिन्नाचीन मध्यमे। जधनाख पलर्द्धिन प्रेस्कार्यीवधेयु च ॥ 🕸 ॥ चलमुख्यं एत देशं एथक् नेशि व प्राक्टते । संहि पीत सु हकारयां पिने दुष्णोदनं नरः । पातानुकोमदीप्राधिवची चिन्धसमं सतम्। क्ष्म संहम कायंगविश्विभस स्वाग्री स्य (माक्को रह्यातवक्षिस्याकप्रिः)। वानश्चित्रणि वाते पा किये वास्त्रीट् इत्यति ॥ म संद्येन्तिस्यूकस् वर्ष्वकर्मान्त्रम् ॥" र्ति गात्त हो योगमारे १०० अधाय: 144 धन्तनाहि हवाच । "इतसेवादि वचार्गम ऋषु सुसूत रोमधुन -

अक्षप्रयो वन्ता छोसा माची व्यवस्थित ।

अरुभयागुक् चीवव चा_ा रतेरचससी भाषि बृतप्रका दिपाचित्। काश्टकार्कार र्सप्रकाः चौरप्रस्थममन्ति । रनद्वाची धृतं नास युनिमेधाल रेपरस ॥क चिप्तनाचिचकवलानिशीर्यक्षीनस्वक्षामकः । पुननैवा गुड़को च टह्ती च घतावर ॥ रुनिर्वृतं घषालाभ सर्वरीगविसह्नम्। 🛧 वला प्रतक्षार्थतुर्ते लक्ष्यार्हा एकं पने 🖓 कब्बेरमध्कमञ्जठाचन्दर्गीत्यन्पदानीः। खन्नीनाविधानोक्षणवंशनागुर्वेश्वरे: u ग्रन्थाश्व चौवनौयेश्व चौराष्ट्रकसमास्त्रिनम् । र्तन्दद्याना एकं स्थापयेदलते पुसे ॥ सञ्जवारविकारोस्तु मर्जधात्रन्तराश्रयान । तैलमेनत् प्रशासवेहला व्यां राजवञ्चमसः ॥ 🗱 श्वावरीरमप्रमां चीरप्रयां तथेंद्र च। भ्रतपुत्पा देवदास सांभी भ्रीतंथकं बता। चन्दर्गनगरं भुद्धं साल (चाज्ञासनी नणा। स्ती: कार्यपर्मी: जल्की की नपर्स्थ विधान के है। कुलवासगपञ्चां वधिरयङ्गकुर्हिनाम्। वायुना समगाचानां य च नीद्नि मेथ्न। चर्राच व्यरमावामां चासानसुख्योषिकाम लग्गनाथापि ये दानाः शिराचाय्यनाथ र स वस्तिनश्चित्रयनान्युति चीव स्थाद्शाङ्गाः । गारायमधिक तेलं विकानीकां नगईनम्। १। ष्टेंचक तीलं छतं कुणात समस्तेरीयधी: प्रधक भागायथा गृह्या वा मिलाकी र्विमावृतः। निर्मेष्ट्रायाप्रमारस्याकस्ट्रकार्थास्मा

वर्षावानन्यः प्राप्ति सासतेन कलाचिके ॥ जास्या नैरस्टर्नस्प स्तुत्राजन सुन्द्रम्। क्षप्रद्या दशक्षित स्वदिर्धावट (दिसि ॥ वदिका संहिको वापि चूर्ण स्वात् सक्षेगीग

ष्टतेन सभुगा दापि युक्तां खखायुङ्हिस । खबर्गे: कट्नेर्यृतः वथाभागद्य **रोगत्**य। चित्रकार्याञ्चारमलप्रह्यमार्यकम्। खधा च वत्या गांक्या सप्तमसम्बद्धिकाम् १ च्योनियासीच संभ्रत्य तीलं धीरी निपाचयत यत्रव्यन्दर्गतेलं न्द्रश्चर्यात् भगन्दरे॥ प्रोधनं गीचनक्षेत्र सञ्चलंकरं प्रसृ। चिचकादं सहातिलं अवंशीयप्रभन्नगम्॥ चानसीद. समिन्दरी इहिमालनिशादयम्। चारहर्यं क्षिनगुतमाईकं सरती द्वियम्। इन्द्रयानस्थन।सार्गकर्ली; बन्दली; मर्मी।" वन्दकी; स्थाने स्मन्दकी, इति रू पाठः। "राभि: मर्वपर्ज तैनसमामुचैच योजितम्। म्बद्धाना प्रचित्रेतन अअन्तिरिश संध्तम् ॥ च्यत्रमीसाहिनं तेलं तरहमातां व्यर्गेष्टित । विद्रवस्तु पवित् पन्नो पनायांच विश्रीधयेत । रोपणं खड्भावञ्च ते खेनानन कार्यन्। चनसे द दिनं तेचं सकावी वेच शेशकृत ।

इत भारक रक

क्रिकारी निर्दिशोग करत तक्हींबा च वर्ष वैद *रवस*र २ ६ ५०। रोशनाधक, मि॥ ।(शतकः, पुं, (शोधिका भोजना भक्तकः,।)

अशोकतृष्यः । इति राजनिषंग्रः ॥ [प्रायक्तमं, क्री, (रोगिमां वक्तमं प्रियम्।)

चौष्यम्: इति भ्रद्यविका। रोशिधिये, जि॥ ामी [न्] चि, (रोगीयस्थाकीति। रोग+ इान ।) रोगयुक्तः। तलायायः । याधिनः २ विक्रतः ६ ग्यानः ४ म्हानः ५ सन्दः ६ च्यातुरः ६

क्रभ्यान्तः प चान्वसितः ६ रुपः १० सामयः ११ आप्ट; १२। इति राचिर्धिख्टः । चास-द की १३ ग्लास्त; १४। इलसर: ॥ ४॥ व्यय चितिन्सर्प रोशियः परीचाः तम वाग्-

'इद्यांबरायां नवसीं: परी चेम्च रोशिकम्। चायराहि इसा सामा क्लिताई: मचनीया-

द्यायुराहि । चाहिणव्दान् साधालाभाधा-

ह्यात्। अग्रा एश्यमः अभ्य सम्पदाहिम्थ-च्चीत सर्विक्षप्। साद्यति ग्रीनार्थः। ग्रीनीया-ल्डुकडिनलाहिना परोचिशेषा प्रज्ञतीः **अटरला**च्यागीरवळ्याचुसुच्याव**ला**क्लादिना ॥ 'सिथा इष्टा दिकारा चिद्रास्थातास्त्रचेव

सथा दुव्यशिष्टास सी इचित्र्विकिसकान् ॥" सब दर्शनं नेबिजिज्ञासवादः करियम्। 🖘॥ तव नेवमरीचा यथा,---

"नच खात् पवनाद्र्णं धृन्तदर्भे तथाव्छम्। कोटरान्सःप्रविरुच नथास्तच विलोकनम्॥ च रद्रावक वर्णच रत्तंत्रा इस्तिं नथा। दीपदेशि सदाइक नेश्रं स्थान् विककोषतः॥

मस्य्वतास्याहुकः (नृष्मानं छात् सनिज-

तथा धरलप्रशेष को तिक्षीं वे वेदान्तिमा। मच हिलोमबाह्च्छान् स्याद्योपहयलचासम्। विदीवलिङ्गं संदेन तत्नार्यात रोशिसम् । विदायद्वितं नेजसन्तक्षेत्र स्वा स्वेत्।

ात्रालङ्गं सन्तिलसादि प्रान्तेनीका खबाबि॥"अ खय किलापरीचा।

"भाषपत्रप्रभा रूचा स्मृटिता रसनाविकात्।

रक्ता ग्रामा भवेत् प्रिचालियाती भवेता ।

परिदरभा खरसामाँ समा (दोषचचे रिधरे। सैव दोपदयाधिका दीवश्वितथवच्या।" चय स्वपरीचा।

"वातेन पायहरं सूनं एतं नीलच पित्ततः। रक्तमेव असेन्नताङ्घर्क मिनिनं क्रमातृ॥" चय प्रशिष्य उक्तविद्शानार्थ सर्गने कार्थम् । सत्र नाडीपरीचामा छ।

^म हुंसी साध्य भिन्नो नाकी परीचात भिवसरें।

चाङ्ग सिक्तु तद्धमिनांशीमण इत सामेत् सच्चरव सुका दुका चानीयान प्रभानीशीक

यदा:चातस्य स्मास्य खुण्णानपश्चीतिनः। थायामयान्तरेइस्य सम्बक्त बाड़ी व बुध्यते । वानिः विके भवेत्राङ्गै प्रवक्ता नकोनीनले ;

पिनी यक्ता मध्यमायां हतीयाङ्गाल्याः कर्षे॥ तक्रांनीसधासामध्ये वात्रमित्रेधिके स्क्टा। चनसिकार्धातच्चियां अका दातक के भदेतृ।

सध्यसानासिकासधी स्फ्टा पित्तककिश्विके। चाङ्क् विविषये । पि स्थान् प्रयक्ता सविषातिमः ॥ वासाञ्चक्रमानिच है पित्ताह मूख गामिनी। कप्रामन्दर्गानश्चिमा सन्निमानाद्तिष्ट्रसा॥

वक्रमुन्युक्य चलनि धमनी वानपित्तनः। वहेदक्रश्च सन्द्व वात्रज्ञीयाधिके ततः। उनुप्रत्य सन्दं चलति बाडी विशक्षे (धिके) क्रामान् क्रीधान् वैगवद्या चौखा चिनाभया-

क्षित्वा क्षिषा चयेद्या वा हिना स्थानगुना

अतिकीणा च शीता च प्रायान् इन्ति न संप्रय: ।

अवरकोपेन धमनी खोळा नैगधनी भनेन्। भन्दाचीः चीलधातीय सेंव मन्दनरा भना। चमला चुधितखा खानु हमसा मदिन स्थिरा। सुब्धिनीः पि स्थिरा द्वीयानया वजवती सता॥" द्वि भावपकाशः॥

(लक्षणान्तरादिक्षभाषः। "रों गो बखाकि रोगी स स विकिथासु

ध। इप्रश्वाचिकित्सी श्री वस्यसायी विश्वन्य-

तत्र विकित्यः। "निजयक्षतिन्यां भ्यां युक्तः सस्य न चसुधा । चिकित्स्यो भिष्णां रोगी वैद्यमत्ती जित-

सन्धं व्यसनाभ्युदयक्रियादिव्यविज्ञलनाकरं तेन युक्तः। चच्चमा चच्चरपकाचितिन। नतीरान्धे-नागीन्त्रियेण चिकित्यः रोगान् भोचियित्यः।

"अश्विमान् संख्वान् साधी दशवान् मिच-

चिकित्रहों भिष्ठचा रोगी वैद्यवाकासः = खिक: "

व्यायुर्वेदीयकीति मतिबेख य व्याष्टिकः।। चाधाचिकित्यः।

"चड्ड: वाह्यकी भीकः खनत्री खग्र एवं च[®] भोकाकुलो सुम्हर्जं व विहीन: करणेश्व यः ॥ वेरी वेदाविद्याच यहाही नख प्राङ्गतः । सिवजामविषया: स्युनीयक्षस्या (भवनिष्या: ।

वेद्यो बच्चन शोषानदाप्रधात्।" ीक पाकृतिक प्रविद्यार्थ चकी

कारी भीवभवद्यील छतन्ने वैद्यालतीय कारकोषका खम्मीचालुका विद्वीत कर

सेश्व यः गिजेन्त्रियशक्तिरस्तिः। वैशी चितिक्ष्यः कदाचिदीगॅदिके अपवादभयात वैद्यविद्यको वैद्यध्रतः । तथा च सुक्षुतः । "स स सिद्धाति वैदास्त ग्रन्थे बस्ता म पृज्यत।"

श्कितो वैद्यविश्वासरहितः। भिष्णामिविष्येया ॥ वैदावचना(विधायिकः । भिषम्बिधः विदातुन्याः । रते गीपकन्याः न चिकित्याः । श्राय दूनसा जचयम्। "यश्चिकित्राक्रमानेतुं याति हूतः न कथाने।

य च याडक ससुचित्रकाष्ट्रगच विगत्दाति । ष्ट्रमाः, सुकासयोश्यक्षाः, पटवो निर्मेषास्वरा । सुखिनोरश्रद्धारहङ्गः श्रमपुष्पप्रसेर्देताः ॥ सवातय: सुर्वेष्टाच सजीवदिशिसहता: ।

भिष्ठ समये प्राप्ता रीजियः सुखदितदे॥" चजातयः रोशिससाणजानयः । "यसाधायमबद्वाति सानादी जीव-

र्घाचिता। " व्यथ दूतस्य वाचायां प्रकुनविचारः । "वैद्धाञ्चानाय दूतस्य सन्धती रोशिनाः ऋते'। न शुभं सीन्य भ्राकुर्न प्रदीप्रन्तु सुखावच्दम् ॥" प्रदीप्रसाधि हुता रोगी रिलाइको पेटा न पर्धान्। तथा चा

"रिक्त इस्ती व प्रश्लेत् राजानं भिष्त्रं गुरुष् ।" दिति भाषप्रकाशस्य पूर्व्यस्ति प्रथमे भागि ॥) रोग्यं, चि. (रोगाय विकासित । रोग + यत ।) व्यष्यम्। चाहितम्: इति भ्वद्वन्दिशः॥

रागसन्वित्व व ॥ रोचकः, गुं. (रोचथतीतिः। सच्+शिच्-ख्ला।) चुधा। तत्पर्यश्यः। नुसुद्धार

च्यापाई जिच्ह्या ३ व्यक्ति: ५ । इ.सि. चीम-चन्द्र:।३।५६। बाह्ली। इति प्रव्हरहा-वसी। शाजपत्ताबहः । स्ववदंशाः । दनि श्राज-निचत्दः । यस्थिपश्मितः । मरिक्षप्र इति नैपालक्षे खातः। यापयायः। निम्नाचर र धनहर, ३ किस्यः ४ समहासमः ५। व्यस्य

पाने कटुल्बम् । जन्नसम् । तीच्यालम् । ऋरा-त्वम्। हिमलम्। ब्रुडकक्ष्ककानिकरची स्थी खेद्मेदीरमञ्चरात्वविषद्रगनाशिष्यच । दात आवयकाशः । (कत्चक्यादिकारकः। यथा, रामायसी । २ । ५३ । १३ । "मायूरका: जानचिका वैधका रीचका-

शुका:। सधुरत्वम्। तिक्तात्वम्। कादुलाम्।

"रोचकाः काचकुष्यादिक्षपारः इति कतक.।" इति तङ्कीका।) कतिकारके, स्त्रा। (यया,

सुक्रुते । १ । 8ह् । भौसक्ती । "संबाही रोचको चळा की मामेगी ज्वराप हा")

रोचनः, पुं, (रोचयनीति । रोचि 🕂 गम्बाहित्वान

) क्रूटशाकाचि १:असर । (ध**स** पक्षेत्रयो वचा

रोटिका

कुता प्राउत न प्रोक्तो रोचन कूट ग्राइसलि ।

इत्सावधकाष्ट्र

का जिल्ला: । तलार्काची वथा,---"कास्यितः नवैग्रचन्द्रो रत्ताङ्गो रोचगीयप

इति भावप्रकाभस्य पूर्व्यसम्बद्धे प्रथमे सामे ॥)

कीनशिष्यः। पंताखः। आर्यधः। करप्रः। चाह्वीट.। हाड़िस:। इति क्लिनिचेस्ट:।

(इत्योगिविप्रोप:। यथा, इरिवंधी ११६६। २५। "कुमासः: कुम्समृद्धां च रोचनो वैत्रतोयहः।"

द्विशापुत्रायामन्यसमः। स च खायन्यसम्बन क्लाने देवविदेखः। इति भागवनसृ। ८। १। ० ॥

खारीचिवमत्त्वनारे इन्त्रः। इति च तवेव । १।१। २ । आरनवर्षालर्गतपर्वतिष्प्रेषः। यथा, मार्थक्वेय । ५०। १३।

"तुङ्गप्रस्थो नाग्रागरी रोचनः पाकाराचनः॥") जि हो भक्त:। इति मेदिगी। मे, ११६॥ (यथा,

इत्युत । १ । ४३ । घरक् वर्गे। "क्यों को रोचनं इतं नक्षेत्रं लघु दीयजन्॥"

दीप्तिπानी। यथा, इत्वंग्रे। १९६। ६५)

"सन्तश्वरं रोचमं चारप्राखं सहस्यतं धर्मनेतारमी धम्। सद्भगेचं भूतवकी (गस्यं महादेवं विश्वक्षत्रं नमस्य ।"

श्रीभसानः । यथा, भट्टिः । ६ । ७३ । 'श्रृष्ट्रालिको किनक्र इभिन्धि में! पद्म खच्चा । री पने भी देवा प्रस्तासका वि हु दय (दिधम् ॥"

च्यन्तरासंबर:। यथा, भागवते । १ । १० ।११ । "सत्सङ्गाममुक्तदुःचज्ञो चातुं नोस्स्यते बुधः। की केंग्रमार्ग यहा वस्त्र बन्नदासर्थ राचनम् ।") चनकः, पु. (रोचवतौति । रोचि + ख्यः । ततः

क्षन) जब्दीर: । इति राजनिष्येष्ट: । । ग्रुधा-दबोश्ख जम्बीरपाव्दे ज्ञानधाः ॥) चनपत्तः, पुं, (दोचनं रुचितरं यलसस्य ।)

मी अपूर्वः । । इ.सि या अभि वेस्टः ॥ चनफला, स्त्री, (रोचनं रोचनं प्रवसस्था:।)

चित्रभंटा। इति राज्ञांबर्धेस्टः 🖫 चना, स्कों, (रीचतिया। रूप्+"वपूलमन्य-

भाषि।" उमा॰ २। ७८। इति युन्। टाप्।) रक्षकश्रम्। गोपितम्। गोरीचनः द्रति

च्छातम्। (यथा, अतु:। ⊂। ५६८।

"कर्णो चक्के च वावांच ५स्ति साहुच रोच-

uशुषु खामिगां ददात् क्तेब्दङ्गान दश्रेषेत् ॥") वरसीषित्। प्रति मेरिकी। मे, ११८॥ (वसु-

देवपक्षी । यथा, भागवते । ६ । २४ । ४५ । पौरवी रोफ्कि भड़ा मदिरा रोचका इला। हेबकी प्रशुखास्त्रासन् प्रष्टा चानकदुरुमे: 1")

र्शनका, करी, (रोचनेत्रा खार्चे कन्।

र्गाप चम रत्वस् ।) वंग्ररोचना। इति राज-रोटिना, क्ती, पिष्टकविभेषः। रीटी इति इती वर्षेक्ष । शुक्रारोधनी इ.वि

रीचरी स्त्री (रोचतेदन रच∔क्रबखटी दक्षणसम्बाट नतो डीव को हो चन इत राजनिष्य है । सर्वध्र इति हेसचन्द्रः । खेलाँचहना । शुँड्रारीच-

नीतिकातश्यक्षक्षम्। तस्यवायः । काम्पिसः २ वर्कप्र: २ चन्द्र: ८ रक्ताङ्ग: ५। इवस्याः॥

क स्थितः ६ कम्पीतः ६ कस्पितः ८ कास्पितः ६ देचनी १०। इति भरतः॥ प्रवेशयान्तरं शुकाःच कम्पिलक्षकान्द्र द्रष्ट्याः ॥

रोचमान:, पु, (शोचते इति । यद + ग्रानच् ।) ष्यश्रयीवस्थरीसावर्तः । यथा,—

"बीलको हृद्यादर्शा रोचमानो गलोक्षतः ॥" इति चिकाखार्थमः।

(यथा, भाषे। ५। ४।

"खया: छायुर्वसुमनीमानरीचमाना-क्तुर्कं प्रयोधव इवीर्किभिरापतन्तः ॥" कृपविश्वेतः । यथा, सञ्चासारते । १ । ह्यार्ट।

"चामधीद इति खानः सत्तवान् यो महा-शोक्तमान इति खानः एषिकां बीठभनम् यः॥" दीवामाने, जि। थथा, क्यासर्तस्यागे।

98 | DE | "रीचमानैः समायुक्तच्डामाध्यक्षदादिसिः।

असर्वकुलसम्भतिसंसिद्धीर्व भूषितम् ॥") रोचि:, [सृ] की, (रोचतेश्नेनेति। रुच्+

बाच्चलकान् इसिन्। इख्रज्ज्यलः । २ । १९२।) प्रभा । इत्यसरः ॥ (यथा, साथ । १। २१।

"रथाङ्गपायः पटवेव शेषिधाः म्हबिसियः, संवित्तिसः (विरेचिरे हे ')

रोनिक्ष्ः, त्रि, (रोचते तक्कीलः। रुम्+"व्यर्ल क्षण्डिकासिसा^ण ११२। ९३६१ इति इक्ष्मम्।) अलङ्काराहिना क्रिप्रहीनः। तत्-षर्यायः । विभाट् २ अ (जिथ्यः ३ । इत्यसरः । (यथा, कथाचरित्रागरे। ६३।६.। "तच जूलरष्टस्टानि शिस्तृ वासेविर्नारम्।

भ्यासनस्य स्थापन स् रीच्यः । यथा, सुमुवे । १। ४५ । मदावर्गे । "सुम्रात्स दीपनं इदां रो विध्या अभिनाधानम् ॥")

रोकी, खी, (रीकते इति। दक + इत्। वा डीष्।) हिलसीचिना। इति ग्रव्हरस्यायकी। रोधी, [न्] चि, (रोचते इति । रूष् + सिनिः ।)

रोषिषा:। इति हेमचन्द्र:॥

रोर्च, जि. (रुव् । स्थः। "यक्षयाचरवाचन भैचा । 🕒 । इ. । ६६ । इ.सि अन्तर्गाहिए(हेनः) प्रकाष्ट्रम् । प्रीतिविधवः । ऋषधानीः व्यक्तिशि

यप्रव्यवेन निध्यक्षीश्यम् ॥ र्रीट, [म] चि, (राष्-) "असीम्योरिप द्यायकी।" ३।२। ७५ । इति विचा) फिल्मः । त्रधकः ।

रोक्बोलि विचि गुबः। इति सुम्बनोधदीकार्या

दति च मावा

मुख्यासोधसवखन कि विन पुर इसी जस # सप्तक स्वदयन तत्व भृयो द्वी प्रत प्रदेत मिहीय रोतक प्रोक्त गुथनस्य प्रकाल रादिका जनसङ्ख्या हस्को धान्यहेती। वानवा ककतर्युर्व्यो हो प्राचीन रेप्रपत्रिता ।

चाष वेटी। "सुनगोधमचुर्णमु साम्तारं विसर्धेरेत। विधाय वटकाकार्य निधुमिश्यो प्रानी: पचेता चाङ्गारकर्वटी होषा टंचे को शुक्रका सह । दौपनी क्षमञ्ज्ञा पीतसम्बासकास्त्रत्।"

च्याय थवरीटिका। 'ययजा रोटिका क्या मधुरा विवदा कथा। मलग्रुवानिवक्षी बल्या इनि वकासकान परिनयपासकामां स मेदोम्हालामयान्। व्यथ माघरोटिका।

"चर्णे अच्च्याम। पार्याचमसी नाशिक्षी घते। चमनीर्चिता रोटो कव्यंत दलभदिका। क् भोबा वातला बच्छा दीप्तासीनौ प्रपृत्तिता। आवार्णा दानयस्तीय स्थापितास्थलकानाः ।

च्यातमे शोधिता यन्त्रे मिटास्ता धमर्था महता। अमधीर चिना सेव बोल्हा मार्नारका बुधै ॥' भार्भारिकास्थाने सुभैरिका इति गुर्गीरिका

इति वा पाउ:। "अभौरी कपपित्रप्ती किष्यद्वातऋरी स्रुता।" अध चयकरोटिका।

"वागका संदिका रूचा क्षेत्रपित्रामनुद्रगुर ।

विरस्मिनी व चच्चाया तर्गुमा तिलक्षक्षी।' द्विभावप्रकाश । रींच, च क्यादरे। इति अधिकत्यद्रभः॥ (सा•

परः नतः - सेट्।) सः, व्यवरोड्ट्। इति हुर्भाहाम: a रोटः, [स्] क्रं! (रह्+ ब्रागुनः) खरीः। भूमि ।

इति वेदिनी। से, ६३॥ (यदा, ऋषे है। ६.। "रते एकानि रोहमीविष्यन्ती बान्या; ॥")

रोदर्ग, की, (यद् + ख्ट्।) क्रभ्दनम् । (यथा, चामकाश्रतकं। ६२।

"इंब्लेक्ख वर्ल राजा दास्तावां रीदरं वतन्। वर्षं कर खेला भी निर्वाची राजा सतृतं वसह।") व्यस् । इति मेदिगी। ने, १८६ ॥ तथा श्रमासम

^{"अमञ्ज} सिम्बर्गस्तमसीन गुभर हमाम्। प्रचराश्च दीनं रहनाच रुदितं न मुखानहम्॥"

इति शारुकुँ इक्ष् अध्यय ॥ कपिकाधिन्तां नेवास्तुना रक्तसम्हो वात ।

"शुक्ते सुनिं स्टतं इक्षा करोद कषिका सङ्घ ॥' इन्धुपत्रभयः ।

"वदश्विद्रगा मही स्वसंबी वसूव ह।" रीदनाश्चयननेभ क्लामां मर्द्यं खात्। यथा 🗝 "बानिनो मा रहनमेव मा शोदी पुत्र माम-

इति ब्रक्षविमी गर्यप्रतिखळे २० अधाय: । जनसृहिध्य रोदगणिवधो यथा,---'श्लीबायु वास्त्रवैर्में सं प्रेती सङ्के यती व्याः। अती म रोस्तिखं हि किया: काथा विधानतः॥" इति गुह्यितस्यम्॥ रोहभिका, खी, (रोदनं चन्नु पाळलेना स्थर्खित ।

रोदम + उन्।) यवास:। इति राजनिर्धस्ट:। (विषयोऽस्य यवासग्रब्दे जातवाः ॥) शीरनी, की, (स्यतिश्नमिति। स्टू 🕂 करती स्वट । हीय।) दुरालमा। इसमर:। २। १। ६२॥

शेरकी, स्ती, (रोहसू + गौराहिलात डीम्।) खगै;। भूभि:। इत्यम्र:। ३। १। ५२८॥ ौद्धी, ख, खर्म: । भूमि: । यथा,---

"दावाष्ट्रियौ रोदसी रोदसी रोदसीति ४॥"

इति भरतञ्चकोषः॥ रौरखौ, स्त्री, भूमिस्त्रगी। यथा,--

"प्रक्रमापि भूवानी रीदखी रोदसी च ते॥" इसमर: । ६। २। २२८॥

शीदमारीद: भ्रब्दयी बीच्येत श्रांत भृदावी परा-क्रमी एतेन ईवलसान्तमञ्ज्दद्वेन र्क्षक्य-दान्तेत्रापि भदादी नस्ति उचिते ।

'रोइख रोदसी चापि दिनि भूमी उथक एवक। चच प्रयोगियवनयो सीद: खाइपि सीवसी n'

इति विन्धः ॥ 'रोहसी रोहबा बाई एकीसमें दिवि चिली।'

इत्यंचयः ॥ रीइमीलवयमध्यक्ति। यथाः द्यानाप्रधियौ

रोइकी रोइकी रोइकीत कति।" इति नहीकायां सरतः।

रोध, पुं. (रुवाडि जनसिति। रुध् ने प्रचादाच्।) नदीतीरम् । इत्यमरटीकायां भरतः ।१११०। भा

(रुष्+ घण । रीधनम्। यया, मार्केस्ट्रिय।

"काइंबिश्चकृषे जाती कलन्यसालुकप्रने।

नमतीत गर्वा रोधं नियाने खतवान पुरा ॥") रोध, [सृ]क्री, (क्रमाञ्च वार्थादिकोंमति। कथ+ "सर्वधातुम्बीरसुन्।" ख्या० ४। १ ८८। इति चस्नु।) नदीतीरम्। इत्यमरः। १। १०। ०॥

(यथा, रघु: । ५ । ४२ ।

"ध नक्षेदारीधिध भीकरात्र-मेर्द्धरानशितनसामाचे । विवेश्यामास विवृद्धिताध्वा क्राक्तं रजीधचरतेतु मैन्यम ॥")

रोधन', जि, (इमहीति । इस+ ल्य: ।) रोधवर्षाः। (सष्+भावे लाट्।) रोधे, क्री। दति थाक-

र्यम् ४ (घषा, भागवति । ३ । ३०। २०। "पातनं जिरिष्टक्षेत्रयो सोधनं चासुमर्त्तयोः ॥")

रोधनका, स्त्री, (रोधन बक्रा।) नदी। यथा। निच्या रोधवळा च सवली विन्तुरायमेति रोपयचर्य, औ, (रोपयख प्रेम्।) नवनाञ्चन-

गरीपनाये मासुरि इति भरत ।

रोधीवजा, खी, (रोधवावजाः) वही । इति

चिका अरुप्रेष: १

रोधोवती, स्त्रां, (रोधोश्स्यस्या इति। रोधस् + मतुष्। डीष्।) नही। इति शालाविश्वस्ट: ॥

रोप्तं, जरी, (राध्यतेश्नेन। स्थ+ बाहुबकात् रन्।) व्यपराधः । पायम् । इति मेहिनी । रे, प्रा

रीयः, पुं, जोषः। इति सेदिनी राजनिर्धेशस्य ।

(यया, सुञ्जते । १ । १२ ३

"मध्क्छिरं समध्कं रोवं सर्जरसं तथा।

भक्तियां चन्दर्गं सन्त्री पिष्ठा सर्पिर्विप(चयेत्।")

रोपपुष्य:, ई. (रोष्ट्येव पुत्र्यसम्बन्धः ।) मध्कवृष्य: । इति र (जरिवंग्ट: ॥ (मक्डलिंधपेणाति-

विशेय:। नट्यथा ।"कार्स्यम्बल: चेतमाहती रत्तमकवश्वनमकल, एवती रोइयुक्यो मिल-**न्दको ग्रोनस:** इक्षादिष्ठ।" इति सुस्रुति कल्य-

म्हाने चतुर्थेश्याये ।) रोषपुष्पिखी, स्त्री, (रोध इच पुष्पातीति। पुष्प+

गिनि। डीम्।) घानकीटच:। इति राज-निर्घेग्द्र: । "भूर्भंमि: द्यौराकार्य रते सहित विरहीते च रोप:, युं, (क्याते भेनेति । क्य विसीहे + घण्।)

वाय:। इबसर:॥ (रुष्ट + बिष् + घण ।) रोपणम्। इति केदिनी। पे, २॥ (थवा, सन्हा-

भारते ४२३ ५८ । २८। "स्तर जाव्यस्त हक्तामां तेषां रोपे ग्रूग(क्यसे ॥")

क्टिंड, और। इति हैस चन्द्र:॥

रोपयं, जी, विमोद्यनम्। रुपधातीभविश्वद्प्रत्य-वेष विष्यत्रम्॥ जगवम्। प्राद्भवि:। जान्त-रहक्षाली: पहादेश चानटप्रव्यवेन निचालम्। इति बाकरणम् ॥ (बया, सुश्रुते । १ । १५ ।

"सन्धिसंदी गणसि ह गरीपकपूरस्थासस्यी संज्ञतश्रीश्रा पथ्या प्रविभक्त उद्यक्ति । वयर् करोति । ") चाझनविशाष:। यथा.--

"रीपणं रसकं पिष्टा सन्यक् संभाय वारिया। यज्ञीयात्त्रक्लं सर्वे खत्रेचर्गमधोगतम् ॥ मुख्याच तत्मानं सर्वे प्रपटीस्तिसं भवेत्। विचार्य भावयेत् सम्मक् विवेशं विकलार्मैः।

कपूरिसारसन्तम दश्मांग्रेन निविषेयु। खञ्जवेज्ञयने तेन नेत्राखिलगर्कार्टक्रर: ॥¹⁰

इति भावधकाषाः ॥

(चि. को पकः । वधा, सुभूते । ६ । १५ । "बेखनान चिग्नमो धार्यः पुटपाकस्त रोपमः ॥" प्रकरींगे मांचाङ्करचननार्यप्रक्रियारिकम्। तर्-

यथा.--"आदौ विस्तापनं कुर्याहितीयमवसेचनम्। द्यतीयस्य नाष्ट्रमा चतुर्या पटनवियाम् ॥ मचमं म्रोधनचीन यष्टं शोपसम्बद्धाः। रते ब्रमा ब्रमसोताः सप्तमो वै शतापष्टः । निम्मप्रविनै: अख्यो मधुना खत्रशीयन:।

रोपक: सर्पना युक्तो वनकल्कोध्ययं विधि: ।" इति वैद्यक्ष चक्रपाश्यकंथ है अवधीयाधिकारे ।)

विश्रोध भवा

खब रोपदचलेम् ।

"शिकायां रशकं पिट्टा सम्बग्धाश्च वरिया महीबात् तन्त्रनं सर्चे त्यनेच्यीमधीयतम् ।

मुल्<mark>नं तच जलं</mark> सर्व पर्पटीस्त्रिभं भदित् विच्यर्यं भावधेत् सम्यक् चिवेलं चिक्लार्से 🔞 कपूरिख रजस्तन दश्रमांश्रीन निचिपेत्। च्यञ्जयेक्षयर्गं तेन सर्वदीषीपशान्तये।

समक्तनेत्रहोगशं चर्धमेतन संध्रय: ॥^७ रीपर्व्यावर्त्तः, क्ली, नेवाञ्चनभेदः । यथा । आद रोपणीवर्षिः ।

"चाशीतिक्तिन्यामा प्रथि: पिपानितव्हनाः। चानीपृथ्वाधि पद्माध्यक्तिः चार्वि च वी दृश्च । खर्चं विद्वाल्या दक्षिः लखा क्रहसिकाभिधाः।

तिसिराच्नैनशुकाणां नाशिनी सांत्रहितुन !

यतस्या अञ्जन प्रोक्ता सावा साहे **हरे** शुका ॥ कुसुसिकावटी रोपयी। इति भावप्रताश्चर ॥

रोषातिरोषः, पं, धान्यविधेषः । चन्त्र गुकाः । "रीष्यानिरोध्या लववः ग्रीवपाया ग्रुवीत्तरा. ।

चादालिको दोवस्या बल्या सन्तविवर्हना: " इति राज्यकाभ ॥

रोमं, अर्थ, जकम् । इति प्राव्द चित्रका॥ (स्रोसः : यथा, मद्याभारत । ६ । ११९ । ६ ।

"दो चास्त्र पिष्णावधरेस कष्ठा-

इजातरोसी समगोदरी च "" जनपद्विध्य:। इति केचित्॥)

रोम, [न्] स्ती, (रौतीति। र+ "नामन्-सीमन्योमन्रोमकिति।" उत्पार १।१५०। इति मनिन्प्रत्ययेन साधः।) धरीरजाताञ्चर । रों या दांत भाषाः ततुपर्थायः । लीक्ष २० चाङ्चम् ६ वाश्चम् ३ च**मे**जम् ५ तम्बर्म् इति राणविषेत्यः॥ स्थानविग्रिवे तक्छः

शुभाश्चभचनकावं यथा,— "चलारोमधुता भेचा बहुग हस्तिकरोपमा । रीमेकेकं क्रापके स्थान्तुपाणान्तु महासानाम् ॥ दे दे रोगे पश्डितामां थो, चित्रवाला का येव च रोमचर्य दरिदायां रोगी निमीसजाहक: ॥"

द्रति गारङ्के ६३ च धाय ॥ रहखरोक्तीः साञ्जलं यथा,--

"न सप्रेम्स्छै: अर्जेड्त स्वानि खानिन संख्यात । रीमाणि च रहस्यानि नाभिष्टेन सहा प्रजेत।"

इति की में अपनिभागि १५ अध्यास । (चनण्डवित्रीय:। तहीश्वासिन । पुं भूति ।

थया, सहाभारते । ६। ६ । ५६। "वानाववे) इद्धाः पान्धौ सोस्टायः क्रुप्रविन्दवः ") रोमकं, स्ती, (रोमे कायनीति। कौ+कः।)

पोश्चनमम् । (यथा, सञ्जते । १ । ३२ । "सैन्द्रदीवर्षेत्रविङ्गाकारीभवना सुप्रकंपिक्षर ववचारोषप्रस्तसुवर्धिकाप्रस्तीनि समानिक कावको वर्गः।") अयस्तान्तमेदः। इति राज-चित्रंब्दः । (सीमीन । जनप्रविष्टः । तदीश-

वासिनि एं भून्ति। यथा, सन्दासारते। २।६०।१५६ "धौ । धीष रोमकात्

भेसकार, पं. शोसप्रकः कन्दी खलसस्य । /: पिव्हानु:। इति शाचनिर्वयः: 🏾 रोमकपत्तनं, क्षी, (रोमनं पत्तनमिति क्यी-धारय:।)देश[विशेष:। समृद्रित पारस्य-भाषा। यथा, ---

"लङ्गाक्रमध्य यसको टिर्ध्याः ष्ठा म् प्रस्थिमे शीमकपत्तनस्य। चामसानः सिष्ठपुरं मुसेरः भौन्धीय यान्ये बडवाबलस्य। कुष्टतपादान्तरियानि नावि स्थानाचि प्रह्यील विदी पदन्ति॥" इति मिहान्तर्शिसणी सोनाध्याय: ॥ ोसञ्जयः, पुं, (रोम्खां सूपः ।) कोम्सविवरम्।

"प्रवामति खालामानां ददी त्रचा कसक्हलुम्। भासत्तरीमञ्जूषेषु निजरफ्तीन्टियासकः;॥" इति सार्वेख्वेयपूराणे हेनीसाहात्माम् ॥

"अर्द्व नामाश्चिमाणिक्षिमीप्रयोगिगुदेरधः। कुरपतं रोसञ्जूपीचा समस्ती स्ताप्रवर्णते ॥" इति वासटे विदानस्थाने छतीयेऽध्याये ।) (सके**गरं,** की, (रोस्णां केश्रासन।) चासरम्। इति (चिका महिष्यः ॥

क्षियुक्तः. पु. (रीस्णां गुक्तः कावकः ।) चास्प्रम् । इति हैमचन्द्र: १२१६ मा हारावकी च १२०३॥ रीमहर्षणः, मुं, सनः । यस्य बुलात्त्रयंथा,---मगुच्छक:, धुं, (रोमगुच्छ स्व। म्बॉर्थ कन्।) चामर्कः। इति चटाधरः ॥

सत्यः, प्, उन्नीर्व मर्जगम्। इत्यमर्:। जान्त्रोरकाटा इति भाषाः (वधा, र्षुः। 8 1 4 R 1

^अन्द्रमेवेर्तितरीमसम्द्रजावनभृभिष् ।") प्रभूति:, क्ली. (शोमणां सूमिस्त।) वक्ता। दिति दरजनिष्येख्यः ॥

ननता, स्ती, (रोम्यां जतेन ।) जो सावर्षः; । इति हेसचलः । ३ : २,०० ॥

न्तान्, [त्] ति, जीमनिशिषः। रीमग्रन्दाः रोमाखः, पुं, (राम्यां व्यवः उद्गमः।) रोमः रस्वय सतुप्प्रधायेक विकास: ॥

विकारः, पुं, (रोम्खां विकारः ।) रीमाचः । ान हजाबुध: १

ाय:, एं, (रोमाणि अन्त्रखेति । रोमन्+ कोमाहिगामाहिपिच्छादिस्यः प्रामेखनः। " ५। रा १००। इति इदः।) सेवः। इति दिस-रन्त्र:। (पेग्छाजु:। कुम्भी। शूकर:। इति ाकनिष्येग्द्रः ॥ (ऋषिविभीषः । यथा, सामवते । 1241281

रोमग्राचावरी एत छ।सुरि: मग्नञ्जाक: ॥" ाख ऋषिरेकलोभपनने एकी ऋषाको भवेत् एवं | गोभाचित्रः, चि, (शोमाचः: सञ्जानी उन्होंतः। वेलोनपतनकाकस्तरा परमायुः। स्ताइश्लो-धर्मी जीवासिया कियनि दिनानीति चिना-न् निवस्तुं एव्हं ग विकीमे केवलं वर्षासु धारा-तिरिकृत्ये 🖟 महाज्ञाभिनास्त्रकटकापश्चर्ति । र देश वि

ब्रह्मस १ होते, उपकास . स्वा, ऋसदे - १

"महीशी यन्त्र गीमभा निवेद वी विज्ञाते विश्वसाहिन्द्र उत्तर: " "निष्ठदुव: श्रयानस्य रोभश्रम्पस्य विजयनत विष्ठलं सवितः।" इति तङ्कार्थ्य पायमः॥) म्बनिश्यलीमविशिष्टे, चि । (वधा, मनु: ।३।६। "च्चीन(क्षर्यं विकास्यं निष्कन्दो रोसप्रार्णमम्।") रोमग्रवलः, पं, (रोमग्रं फलमन्छ । दिख्यि-

हत्त्व: : इति साजनिर्धग्रः । रोसप्रा. च्ही, (रोमाणि चन्यन्या इति। शोमन् 🕂 ग्र: । टाघ ।) रम्भारकः । इति शाजनिषेख्टः ॥ लोसप्रा च ॥ (रुप्रचातिवान्या । वया, ऋस्वेदं । रोमाणुनिटपें, [न] प्रं, (रोमालुरिव विटरी

11320101 "सर्वे (इमस्मिरीमचा गलारी क्सिवाधिका॥")। रोमरनकी, स्वी, (गंम मामावर्का।) नामकः र्गमणुक, क्षी, (रोमप्रती युक्त यस्ता) स्वीयी-यक्तम्। इति भावप्रकाश्य'॥

रोमर्स्यः, पुं. (रोमस्यं दर्यः ।) रोमाषः । दनि चनाञ्चष्टः ॥ (यथा, गौतायाम् । २ । २६ । "वेषध्य प्रदीरे में रोमहर्षय जायते।") रीमहर्षेण, जी, (र्रांसकां हर्षेणम् ।) र्रामाष्टः।

इष्टनरः । (रोम्यां चपंगं यस्तत्। रोमस्प-करं, चि । वया श्रीनावास । १८ । ७६ । "संवादमिद्मयौषमङ्गं खाँसहपंवम् ॥")

"चास्त्र ने सर्वरोग्नासि वचसा स्टमितानि यन्। दैपायनस्य समयं सती वै रोमदर्यशः। सवन्तरेव भगवान् ज्ञाजहार न्वयं प्रस्: ॥" इति की में १ च्यथ्याय: ॥

(स सुद्यामध्यः । यथा, भागवंत । १०। 501201

"यो विंत, सपरीवार; सन(सनपरियष्ट: । रोमप्रवेणमासीरं मच्यें: प्रिष्यमे सन्।" चास्त्रागिद्वित्रणं की सहर्यणशब्दे दरचम ॥) विभीतकष्टचाः॥ इति मंदिनी।ने,११६॥

रोमोहमरोमचर्यचात्र। इति भरतः ॥ (स तु वास्त्रिकभाषानासन्वतमः। यथा, याहिय-इपेबि। ३।१६६।

"समाः खेरीव्य रीमाचः धरमङ्गीव्य देपयः। विवर्धंमञ्जूषक्व इत्यको सान्त्रिकाः स्टुनाः ॥"

रोमाचिता, की, (रोमाच उत्पादनेगस्यसा दित। रोगाच+**डन्।) ब्ह्नोटच**ः १५त राजनिर्घाष्ट: n

रोक्षाच **⊹**"तद्ख सञ्जातं इतिद्।" ५ । २ । ३ ६ । इति इ.स.च्।) चास-प्रजकः । रोमाधिविधिषः । सल्ययायः । स्रष्ठ- रोजमः, पुं, (रोतीत । रु⊹ विच् । रौः अपन रोमारः इति चिकाक्ष्येनः। (स्थाः

सार्वकाने १०

^कस च छान्तिगते वड्डी मस्त्रहरू चेतसा . क्षेरीमाश्विततहः प्रतिरेशस्यमं गुरो: ")

रीमानी, खी, (रीम्थां चार्तर स्विधिन।) वय: सन्दः। इति शब्दमाला। (गीमगां व्याली।) रीमावली। (ध्या, व्यार्थानः प्रसाम। ३३५।

"विधिन: चेपस्यान स्रोपरि चिचार्यमन লিবা কৈছিল।

लीमधात नव तन्हरि अधनतडाड्यरि रीमाजी ॥")

रीमानुः, पं, (शोमनिशिष्ठ व्यानुः।) विकातुः। ছান হাজবিছাঁটে:।

हवा: ।) कुम्भी हचा: । इति राजगिरीहाः । । लोमकिर्मात्तत्पर्यायः । रीमकतार । इति

हेसचन्द्रः। ३। २००॥ रोम। ली ६। दनि प्र्व्दमाना । लोसराची ३ । यथा,— "तस्याः प्रविष्टा यवगाभिरस्य

रगाज तन्त्री सवजीसगाजी। नीवीमतिकच्च मितेनशस्य तक्षेत्रभामधासर्वे रिवाधिः ॥ "

इति ज्ञान। रसभाषम् ॥ सा च यौननारको भवति। च्याचानयौदना

"वीशाचीरसुपामता अवस्रयी; सीसि स्कर-

जेचगी: श्रीचे अयमिटं विमुत्यलमिति चातुं करं

वैतालाङ्गग्रह्या प्रशिक्षकी रीमावली

<u> মুলিক্রি</u> श्रान्तासांति सहु: मखी सविदितश्रीगीमरा

> ष्ट्रच्छति ।" इति रनमञ्जरी।

रोमाश्रयणला स्त्री, (रोमाध्यं प्रत्यस्याः।) भिष्कितरिष्ठाच्चपः । इति र्क्षिपैवंगटे, ॥ ष्टर्गवम्। इब्रमरः ॥ पुनककम्टकरीमविक्रिया रोमीहमः, पूं, (शेष्यासुह्रमः ।) रीमाष्टः।

इति चलायुंधः ॥ (यथा, चुनारे । ६ । ६० । ''रोसोहमः धाद्रशूद्मायाः खिवाञ्चलः गुङ्गवत्त्राचीस्। ष्टतिस्तयीः पानिसमागमेन स्यां विसत्तीय मनीभनस्य ॥")

"चर्याद्यनभयादिभ्यो रोकाची रोमविक्रिया॥") | रोमोद्धेदः, पुं, (रोम्यामुद्धेदः।) रोमापः। इति चिकारकपाँवः । (यथा, प्रकोधचलोदये । १ च्यक्ति।

"स्क्रतीमोद्धेदस्र स्तरताराकुल्डणी मर्थालामा तुइक्तम्युगसरासङ्गुसगः ।") तारकाहिन्य शेचः, युं, पाचीयामललम् । इति भव्दचन्द्रिका ! (पानीयासनसम्बद्धाः पुष्याद्योशीमविधाः।)

> बर् बम्बा सापान् सामानारं अच्छवीति अभर इति विका**क्षेत्र** ।

अधारेक्त्रे जीवा

रोपियो

वया प्रक्रोत्तिपचाधिकावाम् ८ "तकः दाननगरित्तो नवपतैः कुर्वानः कोलाइनं दोलमा दत्तस्वाध्यविधौ सत्ताः स्ट्रिवे कथम्।") वि , पु, (रूप+घण्।) क्रोधः। इत्यमरः॥ (ध्या, काष्यासम्ब्राम्। ४३८।

व , पु, (रुष्+ घण्।) क्रीयः। दळमरः॥
(प्रथा, च्याक्यासप्रकाम्। ४३६।
"नुष्कि किं मानवती अवसायादृद्धिक्रमणुवृत्ति।
स्तेश्वसदः प्रथमस्यः सान्तेन च शोष प्रकाप्रति॥")

विषा, प्, (दोवित तच्छीनः । इव + "व्यक्ष सक्कारीश्यक्ष ।" इ. र ११५१ दिन युन् । । पारदः । दिसम्प्रकीयकः । द्यति मेहिनी । ने, ७३ । क्षवरम् [सः । क्षोधने, चि । इति देस-चकः ॥ (यदाः सार्कक्वये । ११२ । १५ । ' द अश्वाः क्षोधक्षा नार्यकान्नीति रोज्यः । वाक मुख्याय कामान्निः कीपनाविष्टीन-साम् ॥")

ोइ, पु, (बोइनीति। सह्+ याच्।) आहुरः। इति श्वस्यनः। (बया, महाभारते। १२। १५०। इट। "ब्रानः सोको वर्षतेश्याच्यपिको

भीजस्वितं रोहसाहसमेति। स्थायस्यौ विवृत्तो सित्यास्य सस्यादस्यं नावसन्योत वित्तम्॥" रोह्योति, हि। स्था, बालस्विसंहिता-साम। १६। ५२। "स्व रोहमायहाय स्थासः।"

"तन रोहमायहुप मेथाय:।"
'रोहं रोहणीय खगम्।" इति तक्काप्ये मही-घर १) विक , प्र, (रहू + ण्युज्।) प्रतमेद.। चोह्रि,

चि। इति सेहिनी। के, १८८६ (बचा, सहाः भारते। प। ३७ । ६८। "सनीवानीमनुसति चुलुं दानाच्च सुबतास्।

थोगारें चलुर्वाहानां रीहकांस्तव करट-कान्॥")

ोहरा, ली: (रोहर्स्टनेति। यह्+कारी स्पृटः।) युक्तम्। इति राजविर्धस्टः। धन्मः। प्रादुर्भावः। इति राह्यस्तीमदिश्वद्पस्ययेन निस्त्रम्॥

ेहरू, पुं, (रोहत्वास्मिति। सह्+ व्यक्ति कर्षो खुट्।) पर्वतिशोषः। तस्प्रेयाः। विदूरादि: २। प्रति प्रदाधरः॥ (वधाः, राजक्रमधीप्रे।५२।

्राज्यसम्पर्गात्मस्यवीस्वि चिमाञ्चये मादये निकामविकटोत्रते द्वरिधरोच्ये रोच्ये । महत्त्वसम्भूधरे गचनकन्दरे मन्दरे

संभान्त व मतन्त्राष्ट्री परिश्वता सवत्की भेथः। ") जिन्त , पुं, (राजादिति । राष्ट्र + "वाह्यविद-भौति विद्याविति " कवा इ १२० श्रीत सन्द्र वस्मीर दशकारि कोकः। इति विश्वसम्बारी वारि इति ॥

रींचनी, पु, (कड्+कत्। वित्वास् कीष्।) जनभिदः। रबुव्यस्तिविधः। जनामानस्। इति संचिप्तसारीव्यस्तिः।

तिष्टः, पुं, (दोहतीति। रह्+ "हृपिषि-रहीति।" उषा १। ११८। इति हन्।) वीवम्। द्वाः । इतुकादिकीयः ॥ धार्मिकः। इति विहानकौमुधासुकादिदितः॥

रोचियं, की. (सह + "क्षेश्वः।" खबा० २। ५५। दति दनम्।) नालभेदः। दक्षयादि-नोषः॥ य तु हिण्नीयस्यससुद्धतेः। पूर्व्याक्ष-

कोषः । य तु हिण्मीयमयसस्य होः । पूर्व्याक्ष-शाह्यस्य गौषकालियेनेत्रराविधः । अपराक्षः आह्यस पूर्व्याविधः । स्कोदिस्याहस्य चमाः प्रमयालः । रौडिस्वास्य नामान्तरम् । यथा । ज्यक्ष पूर्व्याक्षे याह्मसिक्षाय रौडियान्तु न

व्यव पूर्वाक्षे याह्मांभधाय शैं दिवासु न सहयोद्द्यांभधानन पूर्वाक्ष्याध्रस्य सहवान् प्रशे शैं दिवापंत्रसां यपूर्वाक्ष्याद्वाः प्रनीयन तन रौष्ट्यां पूर्वाक्ष्याद्वया गौं वकास्तर्वनी-सरावधिः धाराक्ष्याद्वय पूर्वाधिरित्तव-गम्यते। शौं द्वयस्य वनमस्तृक्तः। सन्द्रा च्वातिष्ठीक्षश्रीद्वितत्वान् शौं द्वयस्य

भिति। वाच:।

"चारभ्य जुनमे आहं कुर्यादारी दिशं वृक्षः।
किथिजी विधिमास्त्राय रीविकन्त न अक्षयत्॥"

दिति आहतत्त्वम् ६
रोव्हिकः, पुं, (रोव्हतीति। वव् + "कहेक्ष।"खाः।

२। ४५ : इति इनम्।) मृह्यः। वटहणः।
रोहितकहणः। इति राजविर्षेष्टः॥ (भाष्यक-दोपस्यपर्वतिष्रेषः। स्था, सात्ये। १२१।८६।
"रोहितो यस्तियस्य रोहियो नाम पिश्चनः॥")

रीक्षितः, क्षी, रोक्षित्रीनचवम्। इति ग्रन्टः स्त्रावजी ॥ (बया, हक्ष्मुसक्षितासाम् ।१००।॥ "धारकावर्षकरोक्षित्र-

> वायवाषाकृभावपदयोगाः । ज्याद्धः अस्माजताः सम्याचित्रं दिशां दाखः ॥")

रीष्टिकता, क्यी, (रोष्टिक्येंव खार्चे कत्। टाप् इन्डच ।) जीपालिका रक्तवर्णां क्यी। इति जटाधरः॥

रोड़िका, की, (सह + इनम्। गौराहिलाव् डीव्।)कीमत्री। इत्यमरः। (यथा, मात्रे। १२। ३०। "जीला विश्वकाखिस्त्रीः सवस्याः

त्रिम्हा धारी सुभवेत जात्त्रनीः। वाह्रे क्षाह्रा सामानि रोडिकीः प्रय-चित्रं निर्द्धी दुष्ट्तः स भोदुष्टः॥") तिह्नाः अदुम्मराः (यथास्ताः पर्यायः। "कही ता कटुका तिता त्राक्षमेरा कटुक्मरा। व्यामोता सन्द्रभूता चत्राष्ट्री श्राकुलारनी ॥"

त्र भाषा पूर्वस्था प्रयोगितः स्थानाः प्रयोगितः _{"तटप्रक"} सोमहत्त्रकारीहिंबी

महाश्वता । नत्मश्री यथा, -"बटभी किविष्टी भीता महाश्वता च रोष्टियो ॥
द्वित वैद्यक्रमाकायाम् ।)
लोखिमा । इति सेदिनी । यो, द्व ॥ जिनान
विद्यादिवीविष्टाः । इति हैमचन्द्रः ॥ काष्ट्रदे ।
इरीतकी । मिक्किष्टाः इति राजनिष्य ।
काष्ट्रिवविष्टाः वर्तेन प्रमुक्त चरी
नवी । इति राजभ्वताः ॥ १ ॥ वनदंवमाना

तनी। श्रीत राज्यक्तमः ॥ क ॥ वजद्वमाना वा वसुदेशमांथा क्रश्रमणकीस्र स्टंश्रकाता स्वा,— "देवनी शोचिको वेमे वसुदेवस्य धीमत । रोष्टिकी सुर्माहें वी व्यक्तिवेंवकी सम्मूग ॥"

हो हिनो सुर्रामह नी चारात देवा स्वास्त ॥ इति सक्षाभारति क्षरिनेगः॥ ॥ ॥ सुर्राभक्षा। यथा,---, श्रीमार्कक्षेय उनाच।

"इच्च तनथा यानूत् सुर्शिक्षांन नामनः । शवां मातः सञ्चाभागामा सर्वेनीक्षेपकारिनी। सञ्चास्तु तनया नक्षे कथ्यपान् प्रकापते । नामाः ना रोडिकी दुधा नर्वेकामदुषा हक्षाम् ॥

तस्तां यत्ते प्रस्ताहमीरित तपो जलात । आमधेन्दित स्थाता सम्बन्धसंयुगा १ रे इति कालिकापुराणि प्रेषाधायः,॥ ॥ ॥

कदवर्षीया काच्या। यथा, — "व्यष्टवर्षा भवेतीयी नववर्षा नुरो(हिणी। हमामे काच्यका प्रीक्ता चान सार्वे रणखाना॥"

हत्युवस्य अर्थाः क्रिक्ट ॥ ॥ ॥ ॥ (पश्चमको क्रमारी। यथा, देवीमागवते। इ

२.६ं। ४२.। "रोच्चिकी पश्चनर्याच बङ्दर्यकालिका स्थला

श्विता १८ रोतन (श्राये वास्त्राः पूजा वर्षया। स्था, सन्नैव। इ. १९६१ १८ ।

"रीड़ियाँ रोगनाशाय पूजचेडिधिनतरः।" ऋत्याः पूजामन्त्रो यथा, तत्रीय । ३ । ५ ६ । ५ ६ । "रोहरुक्ती च कीकांच प्राग्जनमर्स्स्ताृति

का देवी नकंश्रुतानां दोक्षियों पूज्यान्यहम्। अ हिर्म्यक्षिण्यक्तयाः। धणा, सङ्काशस्तिः।

६। २२०।१८।
"कला सा रोचियो गाम व्हिरण्यकण्यो सुता ॥"॥

रोहिशा + पर्च धीव्।) अभिवादिना-विश्वतिवस्त्रभागते मतुर्धनं जनम्। तम्भीयः। रोहिशः २। इति श्रव्हरत्वावकी। वासी ३। इति हेमचन्द्रः॥ (यथा, महामारते:१। १७६। ३६।

"बारमें ? होन रोडिएयो प्रवाताः भावगुणस्य हि।

इडशुर्वांडरं चनम् ।"

n e

वंधापि

सविति। यथा,----

"क्रम्क्षिडः। प्रकुलाद्वती नभी-सध्यसामनदति प्रजापती । यभूमे अजक्षपचिकिञ्चर

नि:स्ता: सुसुखि ! मि इनायत: " द्विकालिदाम्हतराचिलयं मिक्टप्रस्म्॥ 🗯 🛚

सच कातफल यथा,---

"स्याद्वमीकार्यकृश्वः क्रुलीकः सुचार्दश्ची विसम्बद्धारीवरः। भाराधिनाञ्जधितास्त्रिकाम्यो

यो शेडियोज: सधनी समानी ॥" इति को डी प्रदीप' । # ॥

गलरीमविभेवः। यथा। रीडिकीनामकमल-रीतायां नामानि संखाधाद्य।

"रोडियो पथ्या प्रोक्ता कण्टप्राज्य स्व पा। स्वश्वित्रक्ष वनयोग्लाभनामेरहस्कः ॥ मती ब्रन्थ; प्रतन्ती च शिकाय: कक्दिवहिष्ट: । गलीय: प्रस्तरप्रस मौचनः नक्तयेन च ।

विहाची कष्णदेशे तु शीमा खडाइश स्ट्रता: " सच पचानामध रोचिनीनां सामान्यसंप्राप्ति-

"अकेश्विकः प्रित्तकाषी च महिन्द्रीती

अट्ट्य सांसच्च तथेद भ्रोशितम् । गलोगनं रोधकरे स्थाप्टरे-

निष्टनधस्तृ थाधिर्यं हि रोहिसी॥" ष्प्रतिल: स्वक्टिंग: प्रबद्ध: सप्रापत्ती पर स्वक्टिंगी पित्त वा का चिर्हतं का भी दा का चिर्हतः। जन्

चक्षीश्रम कच्छिताः एधग्दोषनाया अतिवत्त-मायालाम् ॥ अखाः वातल्या गाल्यामान्यः। " जिक्रासमन्ताद्शाप्तेदनास्त

मीवाञ्चराः कष्ठविदीक्षवाः स्यः। मा रोडियी यस्तकता प्रदिका

अन्ताताकोपद्रवगाएख्य 📢 जिञ्चासमन्तात् जिञ्चायाः सकेतः । वातासकी-यमप्राष्ट्रवाद्या स्त्रमादिभिर्तिश्चित बुस्तर॥"

"जिप्रोहमा चिप्रविदाचपाका

तीतक्वरा पित्तनिस्तिकाता ॥" श्चेत्राज्ञासाष्ट्र।

"सीनोनिशीधयपि सन्द्रभाका सुन्नीं स्थिरा सा कपसभावा तु॥"

श्रोतोश्च तस्त्रसोतः । 🛪 । संद्रपानकासाञ्च । "शक्तीरपाँकिन्यनिवार्कवीर्या

विद्वितिङ्गा विभवा भवेत सा ॥⁹ । जामान्या

"स्काटैश्चिता पित्तसमानिश्चर साधा प्रदिश रुपिराक्षिका तु ॥"

रक्तजेतरासंदारकलावधिमादः। 'बद्धिदीयवा इन्ति नाहात् क्षयमह्या !

् अञ्चाचात् प्रवीक्तितः 🗗

"बोध सामाच कपचयानी की

ग्रस्थितं चे करह संभ्यस्थानः । सर: स्थिर: प्रश्वनिपातमाथा-

क्तं अवस्त्र अस्ति क्षत्र किसी विश्व किसी ।" वार्टकश्कभृतः कर्यटकवन्क ववदेदना वनकः ॥

ष्यधिनिज्ञासाच् ।

"जिलायस्प: यथयु: कमात्तु जिन्होपरिचादसजीव सिम्बान्।

चोबोऽधिजिइ: खलु रोग एव विवर्क्षयेदागतपाकमेगम् ॥"

खरुवा सिश्रादेवेलन्वयः ॥ * ॥ वनयमाचः

"वलाग्र रकायमस्त्रसम्ब ग्री चंक्र रोक्षत्र गर्ला विष्यर्थ।

तं सर्वयेवाप स्वायंत्रीये विवन्त्रीनीयं वस्त्रयं वस्त्रा ॥"

"गर्ज तु भोषं क्राचनः प्रवही ज्ञेपारिकी सामक बांपपञ्चम्। सभी चिह्दं दुक्तरमेनमा चु-

र्जावसंत्रं भिवजी विकारम् ॥³ सकी किहर हदयसकी कि है नेय बेरना जनतान्त एकरन्दमा ह।

> "वृत्तोत्रनीयन्तः अयथः सदाष्टः धकण्री। पायबस्दर्ग्रस्थ । नाम्बेकरुषः परिक्रीभेन्निक्वी

व्याधिर्वनाषः, चत्रचप्रस्तः।" मनः गलमधी। खपाकी इंधन पाकी। सम्बद्धः

र्षिन्दर्: ॥ ॥ वन्दमादः

^ल ससुद्रार्तं व्रत्तप्तस्य व्यक्ति तीत्रव्यरं श्रन्स्स्टाहर्माना सम्बाधि पित्तचसचप्रकीणः-क्रियात् सरीदे प्रवस्त्राकन्तु॥ 🕊 🛭

भ्रतहोमास् ।

"विभिन्नेना ऋष्टिनिरोधिनी सु चितातिमाचं विश्वित्वप्रशिक्षेत्र व्यमेकसक् प्रायद्वरी (बहीपा

चेया शतशीखडणी मृतसी ॥" धना विदिना। व्यन्तिक्क् वानिप्रित्तक्षाज-तीरदास्त्रकादिशकाः। भ्रमङ्गीसद्दर्शे जीव-

कारटकर्मकृता भतनी भन्नती भिना। तनुस्ता यतः प्रागहरी। 👫 । जिलाश्वमाह।

"यश्चिमंचे स्वामचकास्त्रिमाचः खिरो व्यवक छात् कपरशास्तिः। संज्ञक्षते प्राप्ताधिन।सिल्क्

स प्रान्त्रसाधास्तु शिलाशुमंत्रः।" गक्तिप्रधिमाच् ।

"मर्ज ग्रलं बाट्य समुखिली यः भीषो रुष: सल्ति च यत्र सर्वा: ।

स सर्वदोवैर्गलविद्धास्तु वर्खेव तुलाः खबु सर्वत्रसा ॥" 🛎 🛚

"ब्रोघो मचान् वस्तु जवावरोदी सीडध्यरो व वृत्रती नचन थांगन जानी रुधिशान्तिनेन

शकी सर्लोच: परिकी नेपने देती ॥" वायुगति विद्या उदानवायुगिति रीध्या: । *।

"बक्तास्यमानः मासिन प्रमत्तं भितन्तर: मुष्यविस्तानगढ:। कर्षापदु रेप्न निनायनेषु

चीयः सरीमः श्वसनात् स्वरद्यः ॥" नाम्बसानः नसः प्रव्यन्। शुष्कविस्तक्ष शुक्ती विसुक्तीक्षाधीमः वक्ती यस सा

व्यक्ताधीनता सत्तां गिलितुं व्यक्तकातः कानिलायनेषु वायुवकाँगु। श्वसनारातात ाका धांसतानसाच ।

" प्रमानवान्यः ऋष्यः सुक्तरो

गलीयगोध क्युरते क्रमेण । स गांमतानः कथिनोध्वलसी प्राचपशुक्त् सर्वज्ञानी विकार: ""

प्रतानदान विस्तारपान् । स्करः स्रतिप्रित कर्ष्यच सः । 🗱 । विदासी साधा "बदाइनोइंश्यययं मुताक्त-सन्तर्रते पूर्विविधीमें श्रीमन्।

पिक्तिन विद्याहरूने विदासी पार्व्ध (वर्षेभाव स न येन श्रेते।" शार्चे विश्वासन् न तु यन शत च पुरवी वैन यार्थिन विश्वपादाहरू ने भेते मध्सिन् पार्टिश विदारी भवति इत्यर्थः । 📲 । व्यय गलरोगाया

विकिताः। "रोधिकीमान्त साध्यानां चितं प्रीवित्रमाच

दसर्व घ्रमपानचा गळानो नखकनी च ॥ धरतवान्तु स्तृते एके खबगैं; प्रतिसारपेत्। मुखीबाद केन्द्रगण्यान् द्यारचेन्नाक्रभीत्वासः । विकास पिनसंभूमा शिताचौदवियद्वाम । ववंधत् अवली बाद्धापरूषे: स्थाना दिव ।

आसार्यस्तर्भेः अपनां प्रतिवार्येत्। च्यागायध्यः भूल इति कोवेः बहुकारि युक्दापिकालीमश्चिपाणि । "श्रीताधिज्ञाहमती॥ तील भिद्धं ससीस्वयम्। नक्तकोति दागधं करलक्ष कर्षाक्रिय।

श्वेता व्यवस्थिता। "पित्रवत् नाधश्रेहुँ यो रोक्तिमाँ रक्तसम्बन्धः विसाय जक्दभालकं साध्यन्दिकंदिक । एककालं यवात्रक सुञ्जीत क्लाबमक्षणः। रपितक्षकवनायि साध्येद्धिविक्षम्।

एकदृन्दु दिसाध विश्वं शोधनमाचरेत। रकदन्द्रांभव प्राथी हन्द्रभ मसुप्राचरेन् ॥ मिलायुद्धापि यो व्याधिकाश्व श्रुक्केण स्वियेतः

च्यमनीस्थं सुसंपनं केट्यद्वाल(प्रधिम् "

अपूर्विच वदा

Kis missell,

रहे पार स

१८३ रीकित

पुष्कराच निमयी/इं सहस्रज्ञावसासरे।

खज्ञा वासुदैवाय गोजा खगा हिनाय च।

जमहिताय कथाय मीदिन्दाय नमी नम: ॥

भ्रान्तिरस्तु भ्रिवसास्तु भ्रमद्विस्त्रानिराण्य-

इति:।" जबा॰ १।८६। इति इति:।)

स्रयः। इति मेहिनी। टे, १६०॥ वर्णमेदः।

मह्यभेदः। इति संचिप्तसारीयादिवृत्तिः॥

चाडि मां देवदेवेश लाखवेशको न रिचना ॥

रोहित "ह्या इक्की मतक्रिक्त महिले

यः घडोस्मी सोचितो इत्तवहः

की खंक्द्रं रोडित खापि भार्त

क्षायानुरुषः स्वादुर्व्वातन्त्रो नातिपत्तिक्षत् ॥

वातं इन्ति स्त्राधक्षप्राप्ति वीर्थस ॥"

इति राजनिष्युट ।

इति भावप्रकाशः ।

नामाञ्चलारि अंबीच जनमें पार्यवेद पुनः । चाहिसी राज्यसमञ्जू दु.सामीकालेकात प्रशी : देवकी वन्दन बीध हरे संधारमागरात्॥

इति गावडी १३२ खाध्याय:॥

दुर्वृत्तांस्द्रायसे विष्यो ये सप्तर्कत सञ्चन् रुखन् । मी/हं देव(विदुर्वृत्तस्त्राहि मा भ्रोवसाग-

অমি च। "रक्तीदरीरक्तसखीरक्षाचीरक्तपचिति ।

क्षण्यको भासक्षेत्रो रोहिन: क्षणियो बुधै । रोचित: सर्वसम्यानां वरो प्रश्रोधर्दंतर(भैजिन

कर्वेणच्यवान् रोज्ञान् इन्यानी इनस्यकम् । (तथाच।

"वालन्नो निष्ट पित्तश्चलनारः स्थादोष्टितः

इति चारीते प्रथमखाने एकार्ग्रेथाये । "धैयला इरारभो जिल्लात् अञ्जल्ध च दिवर्णकात रोष्टिनी दीपनीयस लघुपाकी महाबल ॥"

इति चरके ख्वास्थाने सप्रविधारिश्याय ॥ "क्षपायान् रचक्तियां ग्राव्यश्चीवालभी चनः । रोहितो माचतहरी नासर्थं पित्रकीपक ॥"

स्वामखाती इरिचयच नुपते: पुत्र:। यथा देवीसामवताः ६। १५। १५ ॥

दित सुञ्जते खजस्याने ४६ व्यथ्याये 🛊

"राजा पुत्रसुखं इट्टा सुखमाप मचनरमः नासाख रोचितकोति चत्रार विधिपूर्वकान्। **अस्त (ववस्यान्तुतस्येव ब्रष्टबम् ॥) न्डगमे**द रे। इति मेरिकी। ते, १४६ (रोचीनोऽपि गाइ:।रोचीसकग्रव्दर्ग्रेनात्

यथा, सुभुते। ६।१७। "पलाग्र रोचीलसभ्यकता रथाः र्चाहेग युक्ता महिरायमिश्रिता: " च्यक्तिचे(टका: इ.सि. निचस्ट्:। १ । १५ ॥

"रोइन्ति आरीइन्ति रथं वहत्वाहिवासात रोच्तिः। "इति नच दैवराचयच्या॥ अथा, करविष् । १ । £2 । १०।

"यदयुक्षा व्यवस्थारी फिलार्घे ॥" "रोचिता नोचितवर्गी रोचित रह्यस्य स्वास्त्रा रोजिसोरसे रितिदर्शनात् रोज्तिन खासिई वसी

बसयिविधिमन्दर्वाचा "इति तञ्जाको वायण ॥) रक्तवर्थः । रक्तवर्थिष्ठिष्टे, नि। इत्यसर्॥

चम: ।")

रोडी र क्षोचणनः ६ दाइसपुर्यकः । रवसरा । रोचीनकः ५ रोचिनः ६ रोडिण 🥯 क्षप्रात्वाबि: प साहिमपुष्य: ६. संस्पास्त्रन ५०

(घषा, वाजसनेधर्संदितायाम् । १६ । १८ । "नमी के जिलाय सामनीय उच्चाणी पत्रीय नमी

रोष्टितकः, पुं, (रोष्टित रवः। खार्थे कान्।) ृच्च (वेश्रेष: । रोच्छा इति भाषा । तत्प्याय ।

कुष्टग्रात्मति: ११ विशेचन: १६ प्रास्त

धिवा।" विवा १६ अस्त मुक सुन्दोवसम्म सभिन्दोन

रोचिय्य नोसक्तवितक्षेत्रीय समादीकाळाडं सना **।**″,

वता १।११।१८।

वस्टद:। इष्भच ।)

इति इलायुधः ॥ वस्टेव्यः ॥

वसुदेवचा ॥

पार्यस्य ।

"बौदेवली जा विद्येष चातुँ

न रोहियायों न च रोहिकीय: "")

रोहिकोनसम्बद्धसभावसभारसी । यथा,--

'क्षणाष्टम्याच रोक्सियामर्हराचे 2 चेनं इरे:।

आरायाः विद्वापि सप्तस्या ऋन्ति पार्पं चित्रज्ञस्य-

योगाय योगपनचे योगेश्वराय योगसम्भवाय

मोविन्द्र्य नमी नमः । खानसन्तः । यद्याय

थर्चभ्दराय यज्ञपनयं यज्ञसभावाय गोविन्दास

ममो वस: । अर्जनसः । विश्वाय दिश्वेश्वराय

विश्वपत्रके विश्ववस्थाय ग्रोविस्टाय नगी

मत । प्रायमस्य । सन्धाय सन्देशस्य सर्व-

पत्य सर्व्धसम्भवस्य सोविक्याय नसी नमः॥

स्यक्तिते पूजासे हेवंसचन्द्री दो दिखी न्तया।

जानुभ्यामत्रभी प्रत्या चन्द्रामार्ध्ये निवेदयेन्॥

महावार्धे प्रपादिनं रोहिएस सहितो सम ॥

श्रियी वसुरेपाय वलदेवाय मन्दाय यशोराधी।

ष्प्रचं वासनं भौति वैकुकः पुरुषोत्तमम्।

वाराचं पुग्रहरीकाच्चं श्रीकाच्नमक्रमध्यम्।

वास्ट्रेवं द्वाधीकेश् वृधिकं देखसहनम् ॥

दामोदरं पद्मनाभं की ध्रवं गरु इश्वल स् ॥

गोविन्द्रमञ्जलं देवमनन्त्रमपराज्यतम्।

धन्ने तीयं प्रमादाय सपुणप्रसम्बन्धः

चीरीदार्णवसमास च्याचनसमुद्धव ।

हिंगरिपतिः, पुं, (रोडिएशः यनिः।) चन्द्रः। दात हेमचन्द्र:। २।१८॥ (यथा, देवीभाग

"इब्रेडं भाषमाणं तमुवाच शोडिकीयतिः। भूर कोधसमायुक्तं कान्ताविर्हटू,खितम्॥"

क्लिकीरमधः, पुं, (रीविष्या रमधः।) द्रवधः। श्व श्चिमियेटः ॥ यस्दिवश्व ॥ (चनः:। बाधा, गीनगोविन्द्। इ। १० ।

"विधितं जबदेवकेन हरेरिहं प्रवसीन। केन्द्र(दक्कसमुद्रसम्भवर्)(हर्योर्म**यो**च॥") क्रिकीवसभः, धुं, (रोक्सिया दक्षभः।) चन्द्रः।

रोचिन्, इं, (रोचनीति । यदः + "हस्यक्षिश्वविध ,रेचिकीमः, प्रे, (दोच्चिका देगः।) चन्तः। **इ.ति चेमचन्त्र:॥ (यथा, भाषे।** ३ । ६० ।

(ऋष्यध्यः:। यथा, भाजसन्यसंहितायाम्। "२३। २०॥ "मनुख्याचाय सकेट: ग्राइ-काय रोजिन्।" "सको रोजित् ऋषा: ग्राही-हिन्दरमी, स्त्री, (शोहिनीयुक्ता चरमी।) लाय।" इति तङ्गार्क्य मन्दीयरः॥ रोन्दिनदर्श-विभिन्ने, चि । (धया, ऋषे हैं । १ ११०० । १८। "शेष्टित् प्रयाया समरंशुर्लेनासी:।"

"रो(इत रो(इनवर्गाध्यावा ध्यामवर्णा।" इति नञ्जाक्यो सावणः॥)

उपीवितीः चैयेन्त्रतीक्तिष्मान्ते च पार्यम् । रोष्टित्, स्त्री, (यद + "इस्टव्हियुपिन्य इति:।"

'क्टबा∘ १।६६.। इ.ति इ.ति:।) व्हकी। ("ऋकासान्त्रमस्य क्यो रोहिट्टकारी। तथाच मिक्कः स्त्वे। गतं रोक्कितां रिरमविद्य-म्हम्बस्य भग्नताः" इक्षुच्युनाः । १ । ६६ ॥) लना-मेर:। इति मेरिनी। टे, १८०॥ (वज्वा।

यथा, परने दे। १। १८। १२। "युक्तास्त्रको रघे हरिनी देवा रोहित:॥" "हे देवाये रोचितः रोचिन्हन्दाभिषेवास्वदीया वड्वा: रखे ग्रुच् ग्रुत्र योजय।" रति तङ्काकी सायम: ॥ श्री इन्द्राभिषीं जानि तच्चवेन हि भी जानि प्ररोद्यन्तीति तथा त्वमृ। नदी । ४ नि

निधगदुः।१।१३।१८। विसमेष्ठ बहुवल-गासार्क्षेत्र प्राथपा: अवकात् बहुवचगानात्वम् ॥) रो(इसं, क्री, (रुइ+"रुई रख को गाः" उका॰ ३। ६८। इति इतन्।) कुङूमम्।

रत्तम्। ऋजुक्षकप्रसम्मा इति मेदिनी। ते, १८५ ॥ (यथा, सनु: । १ । ३८ । "विद्युती> ग्रानिमेघां ध रोधिते ऋषन् विचा उल्लानियातिनेत्स च्योतीखुवाववानि च ॥") रो(इतः, पुं, (रोइतीति। रुह+"रुहेरख लो

वः ।³ जका॰ ३। ६८। इति इतन्।) भीन-विश्रोपः:।(अधाष्ट कस्थित्। "देशीणो जिसमीयुरी वाचा वाचासगीचर:। री हितो भी हितः प्रोत्ती महरो महरोः

सम्बं हुबाच वया

व्यक्षोच्च जंजगर्दी नं सर्गस्थियन्त कारकम्॥ अन्।(द्निष्टनं विष्णुं चिष्णोर्नप्रं चिविक्रमम्। न(र, यमचनुनी स्रीप्रक्षचन्नमहाधरम्॥

यीतास्वर्धरं हिन्नं वनसहन्तिभूषितम्। श्रीवनसाङ्गं जग्रहाम श्रीपतिं श्रीधरं दरिम्। वं देन देवकी देवी वस्टियादणीययव भीमस्य बच्चको ग्रुप्ता तसी बच्चाकाने नमः

तिव रह

इति राघ आप च रो क्यों बोधिनो रोही बोधी र डिम

रोचीतक: हीच्चाती रूकी रत्तप्रसादण: ॥^{हे} इति सावप्रकाशः ।

"शेहोतको बल्तद्वीष्युक्तीदरहरः सहतः।" इति राज्यक्षभः ।

(श्रामविश्वीय: । यथा, सन्दास्तरके ।३।२५३।१६। "भद्रान् रोहिनकां स्वेय स्वायियाका लया गरि।

मखान् चर्ळान् विभिन्निय गीतिकन् प्रश्नमजिनः ग्राम् कान धवनां खीव विजित्ये स्तननस्तः ।") 'हिमा, की, (रोहित+टाप। "वर्णाप्स-

दात्तात्तीयद्याती न:।" ४।१।३६६ दति णाजिको ही व तकः रखानकाराई ग्रंथ न।) राजादिकारऋवर्षाः थया,—

"रोडियों रोजितारका लोडियी लोडिया भासा।" प्ति जटावर: ।

स्तिष्य:, पुं, (रोस्ति[,] जम्बो यस्त्र ।) जन्ति: । रत्यसरः । इर्ड्खलर्गनपुत्तः । इति सेदिनी ।

!हितका, स्त्री, (रोहिनो पर्णो स्थस्य इति। दी। इत + छन्।) रागाधिका रक्तवर्वाः इति

इसेय:, एं, (रोइस एव: खार्थ ए:।) री(दितइच:। यथा,--

जीहारी रोहितयः खात्र रक्षप्रथय रोहित: 1"

इति भारतभूतर्वकीयः ॥ विवर्णमस्य रोस्तिकश्रस्ये शानवस् ॥) ो नि] पुं, (व्यावक्ष्यं बोच्चवेशित । बद्ध 🕂 प्रायक्ष्यके विकि:।) री(इनकरूच:। (काख

याची यदा.--दोष्टी दोष्ट्रितक: श्रीकाण्युद्धिसगुव्यक: ॥" इति वैद्यक्रक्रमाणायाम् ॥ ो ही सभी रोहिसकी रोही दादिमपुष्यक: ॥"

ति सावप्रकाशस्य यूकंखाके प्रथमे साग ।) मान्यहणः। वटद्रणः। इति सेदिनी। ने. 20 D

सकाः, पुं, (रोष्टीत स्व। खार्थं कन्।) चित्रकट्यः। इति राजनिर्धेश्टः॥ (यदा,

इतर्चं हिनायाम् । ५८ । ६८ । ोडियकस्य पश्चादश्चितसर्फेटिसः करे-

र्धाम्बे।" ।(स्थ पर्यक्षय:। "इतिको रोहितको रोही दाड़िसगुळक::"

इति भावप्रकाण्यस्य पूर्वखक्ते प्रथमे भागे ।) की, (स्वस्थभाव:। स्व+व्यमः) (a) माय इक्षये व्यवस्थित

मप्रम् तकाकि

सम्बद्धापयाच्या भाषातस्य ख्वाम्। इत द्रापृत्र य सह छमीसह बद्दस्थीसह क अप्रकर्णे देवीपुर खम् । (तथ ज

तेल धरीकारोगन्न तक यचादक स्टब्स्

"श रहा वातश्रमना भवन्ति यदि तेषु वै। रोच्सकाघवरीता विवित्त ते स्था: समीरणम् ॥" इति सुमूर्त इत्वाहाने ३० अधायः, ॥)

रीयः, युं, (रुचेरपद्धमिति। रुचि + ष्ण्या।) महिवशिष: । यथा.—

"रौचादयक्तवार्येश्चि सगदः संप्रकीर्तिताः। क्चे; बचापते; दुक्षो शौद्यो नाम अविद्याति॥" इति साबरे ६ व्हथ्याय: ॥

तकान्यनारे देवादयी यथा.--"चयोदशस्य वर्षाये ये रीचस्य मनीः सराः। कप्तर्वी क नुपांचीय बदली मे जिम्रासिय ॥

सुपनाय: सुराक्षत्र सुक्तेनायक्षयापरे। सुष्मित्वसाया हीते समस्ता मुनियमम । सन्दावको सन्दावीयं की वासिन्द्रो दिवस्त्रातः। अविकासक सप्तर्भान सक्ती में विकास्मय ।

एतिमानवायश्चेव सत्त्वदत्ती निरुत्सुकः ।

विक्रों ह: सुलगाचान्यो नियानन्यच अप्तम: ॥

(चन्रसेन) विचित्रक नयस्तिसंयो हरू: 1 सुनेत्रः, चल्रहाङ्क सुर्तश्रेष तत्सुताः ॥" इति मार्कक्टियपुराणम् ॥ अक्षांद्वमरशं कत्तिश्र = देश्यम् । #॥ विख्ल-काष्ठदेख:। तत्र्यक्षीयः,। बेल्ल: २। इति दिस-चन्नः।(ज्ञी, रोचकंदमिति। बन्। भन्ननर-

पिश्रेषः । षथा, सार्ककीय । १०० । ३८ । "क्राविकेडी सुकैंडैकी दक्षमावकिंक श्रव। निश्रात्यवरित्रलं रीचं मुला नरीत्तम: ") रीट, का गहरे । इति कविकणपद्भाः । (भ्या०-

गर∘-सक्त∘-सेट्।) चतुर्दशस्त्री। ऋ, व्यस-रौटन् । बाहरीक्ष्णाहरः । शौटति सार्व कीकः। য়ানৈ বুলাব্যের; গ

रौड, ऋ अनाहरे। इति कविक स्वद्रः: ॥ (भ्या०-पर्-खन्-सेट्।) ऋ, खबरोइत्। इति दुर्मादाय: । रीतं, की, (रदक्षेषम् । रद+ खण् ।) प्रद्वा-

राद्यस्यस्यानार्गतग्रेषरसः। तत्यमायः। उग्रमृ२ः रवमरः । देकोधस्थाक्षये । कदी इंबता यस्य रीह्रम्। यदाच्ट भरतः।

"अञ्चारो निवादेन: स्वाद्वास: प्रमण्डेनत:। करुको समस्य: स्टादीको कदाधिरेवत: "श्रीत दे कोधन्तास्पर्य। उन्धति क्षुधा समदैति उद्यः। **उचिर्य समरायने नाम्बीति एक निपातनाञ्च**स

गः । सर्व्यामिनाविता रौदः । वदा, रावस-मस्तिहि। एतुवीलक्तरौतिकी वे ऋपमेदान अन्ये पुंचि वीभक्षरीत्री चेति पुण्डिपात इड इक्तः। इति भरतः॥ 🟶 । अपि च। अध्य सोहः।

"रोहः रक्षो बनाविदेवतः चावनमें रिवृक्षम मतम् ।

सन्द्रप्रहार्य तन वसतन्त्र वहारसे अब सम्बद्धमा खरखोहीप्रभवेन प्रीतः भा वसङ्गीस नवप्रय हर्स्याटनत्जन छ हम बद शक्यनसञ्ज्ञधोनलामस गच

धानभावास्त्रया चिपक्रसम्बर्धनादय:॥ ख्यनावगरीमा असेर्^वप्रथवी महः। मोहाहर्षाययाच भाषा: ख्रुवैभिचारिक ॥" "क्षतसन्त्रसनं इष्टं वा धैरिहं गुरू पातक

मनुज्यसुभिर्विर्भयादिर्भवद्भिवद्भिवद्भिवद्भिवद्भि बरवरिष्या सार्वे तथां सभीसकिशीटगाः सबभक्षमस्टर्भेदोबांसी: करीमि दिशां विज्ञा चासा ग्रहभीराहिदमाच । "रक्तास्थनेत्रता धान मेरिनी युद्धशीरत।" इति सादिश्वदर्भगी ३ परिच्छेद । रौद:, पुं, (सबस्थायमिति । सब + स्वय् ।) सूच तेज:। तलायं।य:। घर्मी:२। इति मेहिनी।

रे,⊂० । प्रकाश्यः ३ न्द्रोतः ३ च्यातम ५ । इत्यसर: १ तस्य ग्याः। "आतपः कटुको रूचः स्वेदग्डक्तिशावहः। दाञ्चवैवर्क्षणननी नेजरीक्षपकी पर्यः ॥" इति राजवसभः । 💝 ॥

सप्तरीवायया,— "जतर: पिहलो रौदी घो**रा**स्थ: कालसंखित । व्ययिनामा इतो रौतः यस रौताः प्रकी किंगा।"

यत्याकारे सप्तमी शैत्रः प्रायदाहः॥ तेवा पदानि यथा.---"षिद्धको रौत्रनासाच कालक्टप: प्रजास्त्रयम्। सार्यने बहुरोगः स्वान् मर्चकीवनसङ्घ ।

ज्ञ दरी दीइनासाच घोरघुस्त्रचकार्येतः। जनारिपिकारीयक नानाजीयकरी नुवास। अभिनांचा यहा वर्ष शीक्षी भवति नाखणा। खत्तापन विक्तिंशुक्येत् कशायां रोशही भवत। बौदगासा सञ्जारीको धमाञ्चे च महद्द्रदम् ।

घोरमामा मद्वारोद्रो घोरधन्त्रच कार्यन। उत्तापित चरा दार्थ नानाशीमसमन्दितम ॥ कालनामा महारोंत उत्ताम गोजन बदा ! नावारोग्रहमायुक्तं ब्रहास्क्रिक्टकं भद्रम ॥" इति च्योतिश्रमा रसविशेष:। इति सेहिनी। है, फ॰॥ तदिवस

चित्रोदेशं वर्ण क्ष्यंश्वानार्शेयसम्बन्तम् ।

कीविजङ्गरीदण्डरे द्रष्टवम्। इसमा ऋतु इति हैमचन्द्र:॥ वस:। इति धर्णि:॥ (कार्ति वैय:। यथा, महामारते । १ 1 १३८। १३। "चार्ययः क्तिकाएसी मौदी गार्क्षेय इसपि श्रुवते भवधान् देव: सर्वद्वप्रयो गुष्ट: ॥") रोनः, नि, (राज + कास्।) तीत्रः। (प्रथा किन निस्वयाकाने विजयर्चितेन इर्वेष्ट्रीतः

व्यर्वर्णवयसम्बद्धम् । ^बन्वर्राक्षपार्श्विद्धराः प्रसुराभी मधनीत्रव रौ४ ब्रुवसीयमः ।

वाञ्चन्यतावितीवेश तापिताम्बरभूमिना ॥ तकाधी पापकर्सांशं विशुध्धन्ति यशासुसः । स दह्मभानस्तीवय वहिना तेन धावित ॥

पदे पदं च पादोक्स भीर्यते वायते प्रम.।

"एतन्सभाद्यमिति थे। स्रुपदीर्थं व केवलम्। पुषाति प्रवाहं खीयञ्जदमं काश्यंत्रम्पटः । क्तिविष्टाय चाचीन खान्त्रीन प्रतिवृत्त ।

रौरवे नाम नर्ने मर्थनन्वभवावर्षे । इक्ष जीकेश्युना ये तु इंसिना चन्तवः पुरा। स स्व रुरवो भूला परच पीड्यन्ति तम्॥ तसादीरवभिवालुः पुरायका मनिविकः। रुक: सर्पाद्धि अरो जन्तुकत्तः प्रस्तनै: ॥")

रीरवः, चि. चञ्चः। धर्नः:। घोरः। दति श्रव्ह-रभावली॥ (चरोर्भशस्त्रेटमिति। चर्णा। स्म-चन्विमिनिच। घया, अधु:। २। ह९।

"कार्कारीहरूवाध्तानि चन्द्राक्षि प्रश्चर्याहरू।। वसीरज्ञानुपूर्वेष प्रायचीमानिकावि च ॥") रौडिट, 👣] एं, रौडियम्बग्:। यथा। "स एव रीडियाँ मध्ये चरतीति भवसूति:।" रख-

"सध्याच्यं गुत्रताश्चष वारेशा साचिकं रसम्। मरटीनायाः भरतः । रीजिंग, की, (रोडियमेव । स्तरिये व्यथा।) दिनस्य रयससुकूर्भः। यथा। व्यच पूर्वाञ्च आहमभिषाय रीडिणन्तु व लङ्ग्येरियभि-भानेन पूर्व्याक्षत्राहरू सङ्गधानुपरी रोहिस-

सङ्गेका छ।

बक्रदेवः (यथा

🕯 गौप्रधादिषु चास्यानामे पद्दानचं तदृतदा,—-"सुवर्णसण्यवारीयां स्टलं यचन व खभ्यते । तक कान्तिम कर्मराखि सिषक् आयं दिक्का है पर्यन्तारीमपूर्वाह्मकालः प्रतीयते। तन रोडियाँ पूर्व्याद्वजाहस्य ग्रीयकानस्योगत्रावधिः अप-इति भावप्रकाशस्य पूर्णसंख्ये प्रथमे भागे । राक्षशाहरू पृथ्वीनधिरियदगण्यते तमच न द्वार्श्ट, चि । यथा, भागवते । ८।९५।२८। "खगरीयाधर्मैः ऋद्रैः महुनां सर्वनौ रहेः।") पूर्व्वदिन सङ्घातु परं रौक्षियपर्यक्तं सिधे-लांमे पर्दिने सुचूर्णवयसार्व निविधनामे

सङ्गः ॥")

मि की, { रुमायां जनगायार भवम् । रुमा 🕂 ज्या ।) प्राकारिखनगम्। इत्रमरहीकार्या रामाथमः॥ मिक, क्री, प्रास्मरिलक्जम्। तलायायः। वसु-वम २। इसमरः॥ "समा नाम नही जनमा-

कद्रसर्वान्धनित्व॥

चासुखा च। यथा,---

†की फ्ली,(रीव+ डीय्।) च**र**ी । इति मेदिनी।

ই 🗝 ॥ ব্রলতা। হুনি হাজৰিঘুণ্ট:॥

चनदेशकतमदारोदी मावा महारौदीनाकी

"गम युव सञ्चारीको सम्मास्त्री सञ्चारवी।

स च मार्या महारोही गीरवी विसमक है।

तकः तुमी दिना देवाः भवो तिशंस् मेजिरे ॥

वैदी च विशिक्षिनाचौ नं हेळं समतास्वत्।

नया तुता ड्रितं तस्त्र देशस्य शुभनो चर्न ।

चम्ममुख्डे उभे मन्यक् उथम्भूते वभ्वतु: ।

वरोस्तु दानंविक स्य चन्ने सुग्हे च गाह्यतः।

चापञ्जल हरेहेवी चास्त्रका वेग साभवत ॥

कचारिकी तु या चेद कालरामि: ब्रकीर्फिला।"

प्य, क्षी, (रूप्यमेगः। व्यमः) रूप्यम् । इति राजानिष्युः ॥ (यथा, साथि। ८। ६०।

द्रि वाराचे चिश्रसिमाचात्राम् ।

इति गाम् हे १८८ व्यध्यायः ॥

मञ्जक्षतभचारीती या देवी परसेखरी।

"इपेगचिकालासुपतित वनतिस्मित्यां व

व्योतिष रौधभितिषु पुरः प्रतिकति

यमनाय भवेदीयां सुवर्शकरणं प्रदेशा।"

लक्षर्यायण,—

ल साया दश्ये भी भा भव्यद्वेष प्रसोक्ति ।

कर् तत्र भवं शोभकम्। छ्ये कर्तद्ति खाः रोस तत: खार्थे क: शीमकम्।" इति नहीकायां भश्त ॥ (पर्यायी/भ्य वया ---"प्राक्तमरीयं कथितं गुड्तखं रौमकनाचा।"

द्वि भाषप्रकाशस्य पूर्वस्थरहे प्रथमे आगे॥) मणवर्ण, की, (शीसं लवसमिति : े शास्मार-काव्यक्।इति र्वमाला ॥

रव पुं, (कक्जंन्दुविशेषक स्थायमिति। रूव 🕂

रीर्ष बटवाची त वात संवानती नर

्रांक्ष मेरिकी

चव) परवाविद्रेष घोरा

वे छ∟ चालका किवरच मधा

व्यक्षोराचे योद्वरखंगादन्यामं सायक्ति । रवं सहसं विकारिकं यो जगानां तिमुखन ।" इति मार्भक्षयपुराये पितापुत्रसंगदनामा-क्षायः ॥ (तयाच इंबीभागवने । ५ १ ६ १ ८ - ११।

शैक्तिः, गुं, (रुक्त्-)- टियच । टक्किस धानी च्याविश्वः। इत्यमरः ॥ रोडितमस्यः। ४ रौडियो, की, (रौडिय्+डीप्।) ऋस

ल, लकार:। स गुबदर्शस्य द्वनीयो वर्त्वो शङ्का खाटा विद्यवर्णे सा। अध्यो बारणस्थानं दन्त इति वाक्रयम् ॥ (नथाच सिहाननकौ सुद्याम् "ऋतुलसानां दन्ता; 🜓 तस्य खरूपं यथा –

"स्तर्भारं च च्यापाद्मि । क्यस्टिनीच यसंयुतमः । पीयविद्यासनाकारं सर्वरत्नपनायनम्॥ पश्चदेवसयं वर्कं पश्चपायसयं सदा । चित्रालितिहिनं वर्ण जिल्हिनहिनं स्ट्रा यासादिनत्वसचिनं चुदि भावद पार्वति।।

इति कामधेवतन्त्रम् । 💝 ॥ (वड्डीयवर्षमानायाम्।) व्यस्य वेखनप्रकार "बुद्धकी त्रथमं युक्ता वासाहचाना वधः। पुनरू द्वेषता रेखा तासु नारायण: प्रिवः वस्त्राप्तिस्य कल्लिलेड्यानमस्य प्रचन्नते ॥"

बुसयक इक्सर । पुरुषीतसम्बतीर

"मार्क्स वे बटे कची शैडि गेवे महोदधी

इन्द्रबस्य साला गुनर्जन न विद्यंत ॥

+ ७ जा।) बोविता: ≀ इस्ति मेदिनी । ये १०

खगा॰ २।४८। इति टिमच । बहुक्क भात

री चिर्णय: वि. (में चिर्णा चपटा मिति। सी।

रोहिषं, की, (रोइतीत। रुद् + "र्देटेडि

कत्तकम्। इसमर्:॥ रोहियहणम्।

"कल्यां शोहितं देवजार्थं सीमस्थितं तथा

भृतीनंध्यास पीरच स्थाननंध्याणिकम्

गैधिय तुवरं निक्तं कट्याकं थपोद्धति ।

टूका। द्वि संचित्रमारीयादिष्टतिः ।

ব্দ

हुत्न कुठ्याधियसास प्रूलेका सक्त फर्यरास्।

इति भाषप्रकाशः: । 🗷

राजनिर्धस्ट: ॥ तझामगुणा: ।

अन्यन् कल्गप्रास्थे प्रष्टयम् ।

काश्वनसः। यघा, नीर्थनक्ते।

ध्वींचं यथा,---"चतुर्भेषां पीतवर्कारक्तपण्डवजीचनामः। सर्वदा वरदां भी भां सर्वालक्षारभू वितास्॥ योबीक्स विकां निवां यो(गर्नी योगस्पिसीस् चतुर्वमेप्रदां देवीं गामहारीपश्रीमिताम् ॥

एवं धाल्या जनार्यु तक्तनं दश्या नप्ता इति वबीद्वारमञ्जम् तस्य नामानि वय

वश्वक पूत्रभाष्ट्रभी साध्य

के २३ पहर

"लकोम वट एवदीधवाकू हर्रा सबा यपनौप्रकेत :

रों ऋणवसिति। इति ऋषुत्वम्॥ रीहिक:, एं, (रुह-।दन्ताः कार्ये अर्था) चन्द्रमञ्चः । इति (चकार्र्डशेयः 🛭 रौहिंगेयं, क्षी, सरकतसणि:। इति राज-

व्योतियोक्तरोहिबादिवतव्यान्

पूर्व्यादिने अरहम्। रौडियान्तरूपशौधपूर्व्याह्न-

लाभानुक परदिने तथास्वाभावानुः उपस्य-

दिने सङ्गवलाभ परिदेने शुक्कपन्ति तिथियां ह्या

इति वचनात्। शैक्षिमन्तु दिवसस्य नपम

रोक्किंग:, पुं, ।रोक्सिया अपक्रमिति। रोक्सिंगे

+ "अमाहिमास।" शशर्यह । इति एक्।)

उदेख औ नाहो , क्रम हेवी सम्बद्ध वाक बीमांग, र । श्रुव्या वाणी क्षिया भाना भामिनी कासिनी

च्यालिनी विशामी नादः प्रसुमाः श्रीवको हरिः। विश्वासमन्त्री वजी चेती सेरुर्गास्: बजा रसः॥" इति वाचानकशास्त्रम्।

"(दर्बाद्यों युद्धादिक: ।" यन स्वद् औ भक्त जुगद्भी । चनि इति । छ्ट:-इन्दोसञ्जरी ॥ १

की, (कीवतश्मेति। की + खानिधाना विषण-पद्रिष खः।) पृथ्वीची नम्। इति तन्त्रम्। प्रेस्क्रिं। के, २ ॥

क खाइ आपने। इति कविकल्पदमः। चरा०-पर्०-सङ्ग०-सिट्।) खादी रसी-ादाक्य । का, लाक्यमि सी दकं कालकाः। नि दुर्गादाय: १

च, पु, लक्सन इच्छः। इति ग्रास्ट्रवावसी॥ च, पुं, (क कधते दिन। जन स्वादिने वाहु-काष्ट्रच:।) उन्नविश्र्यः। केल्या दनि इस्ट इति व भाषा। तत्रक्षायः। लिक्चःर [सा: ३ नायाधी **४ ट**ड़्बल्कानाः ५ **डह**ः ६ ार्थ: ६ म्हर: च स्मृतस्कर्म ६ । च स्मृता: । ।ऋर्यतम्। क्षायत्म्। उध्यत्म्। लघु-म्। लग्डद्विहरत्नम्। राहित्मम्। मज-श्रहरायकलच्या इति राजनिर्धेग्दः॥ 🔻 ॥

ाञ्चाकः ज्ञुद्रपनश्ची लिक्क्षची खल्लुशिवापि । ाम लङ्गचस्थाच गुर दिएक्स अस्या । गुरच तयः काथ दीवजित्या आहान्। क्रस्मिनाञ्चलक्षापि नेचयोरच्छितं स्टुनस्॥ ामः तत् मधुर्मकं चाचिलविशकत्। करिद्वतरं राज्यं इच्चं विश्वनावाच तन् ॥" ्रति भारत्यक्ताग्रः। 🗱

백명 | ाञ्च र गुरु विश्वस्थि स्वादे**न्हें ए**क्कपित्तवाम् १ [कारि समीर्हम्यं सुकासिगाश्रहम्।" इति वैद्यक्स् ॥

मुं, (स्तीय स्तावर्शिय कायतीय । की 🛧 (इस सलम्:) सलस्य:। इसि प्रब्द्-ावली ॥ (क्या, मो० वासायकी 🖭 🗐 १६। कृत्या लक्ककर्यप्रस्ती सद्रजन (क्लेती) व रेजनुन्तस्थास्यरभी पञ्चनसंसी॥") **धैवकाखण्डम्। नेकाड़ा इति भाषा। त**त्-ाय:। कर्पट:२। इत्यसर:॥ चतावा:३। । भरतः । हे भाजनलादिदृश्जीर्शककातको **बा इति खाति। बन्नाकाद्यकं वस्त्रमा**के ा के चित्। पड़ी श्रेखी कर्षेट: ग्राट: सिचय-बिक्काराः। दति रमसः॥ विकाते कीने-तांचते चतुम्बते क्षा १वः वकः व साह

स्रापने चुन्हों भिजें न विसा वनकात् व नि. क्रकेशिक्ताः ततः स्वर्धिकः जन्नकीश्लाःस्यादिः। खब्दिन साचार्ता बार्ता बार्जी: ता. न वार्ता मं सुखं यस्तादिति चिपद्वहुबीही सर्वीघादिलान् चातस्य पूर्वलीपे नस्तकस्तवर्रापचामादिर्शिः। इति तड़ीकावां भएत ।

(अपनुष्यविश्वीष:। यथा, कविकक्षाहुमे। लक्तकभीत् [न] पुं, (लर्क्तरक्तवर्णकरीनीति। छ + मनिन्।) रक्तवर्थनोधः। इति ध्र≪-

शास्त्रोक्ती नाध्यंत्रकी गर्यावर्शका। इति लक्ष, कथा दशैन । खड़ी। इति कविकल्परमः। (पुरा०- खभ० - सक्ष० - सेट्।) तंत्र, सद्यवि नचवते घटं नोकः। पश्चति चिष्ट्रयुक्तं करीती-स्रवीं वर् ३ इसि इसीदास: ॥

पु, (जातीति। ला + बाच्।) रहा:। इति | वर्चः की, (नव्यतीति। लव + घाच्।) खाजाः। मार्यम्। इति मेहिनी। वे, यह ॥ (सथा, भनु: । छ । ५३ ।

> "भौतान् प्रास्त्रविष्टः श्रान् सञ्चलसान् जुलोद्मतान्।

धक्तिन सप्त चारी वा प्रक्रमीत परीकि-

क्षचं, की, स्की, (अचयमं ति। जचने सम्।) इ.श. युनर्भ ख्या। इति भैदिभी। घे, २३ ॥ लाक इति भाषा। (यथा, क्यान्रिक्षागरे । ४३। २०६। "नसीवादग्रभिनिन्नै: महायानेधैनस हि। खन्तमध्यधिनं इव वर्गतं वर्गाननाम् ॥") णचनं, को, (जन्यतीति। जन्+स्तुल्।) लच्चिति यत्। यथा । अल्लानं नाम खच्चिति । "याड्यार्थस्य सम्बन्धन्ति शक्तम् बद्धवृत्। तत्र वस्त चर्क वाम तऋक्तितिभूगे यदि ॥" थाडणार्थसम्बन्धवति यज्ञास सर्वेतिमा बहेव ताहपार्थे लक्ष्यं यदि तहिशार्थं प्रक्तिशृत्यं भदिन्। सैत्वबाद्यस्तु श्रुब्दाः तुर्गादिसन-न्धिमि खब्यादाविव तुर्गाद्विप शक्ता एव ! सङ्गाद्यक्तु नीरादावमङ्गीतनाः तत्रस्यान्य-बीराव्यक्ति रहीता एव तीरास्वयं बीध-यिका समा जावाका स्व। स्वित च। ऋदिवे निधलच्यापलालचकं नामापि खार्थोदिमेदावनेकविधमिश्वधे, छाद्रेयतृबदि तीरादिलद्यक्तत्या मङ्गादिपद्यः चार्गं वीरा-दातुमवं भवंद्वित्त्वदोत्त्वक्रेय बचकाणां ' विभागो व स्वेत्रस्ति । शीरादान्य गोर्घ प्रति तरिका विभाक्त के वे व परका प्रधा का घरेन हित्-तया बन्नवाणासन्हभावकवान् गुरूक्षासर्वो श्री स्प्रेरियासी प्रकार स्हनाहनेव अङ्गयां भीय प्रवादी लिखतेन तीराहिना साईम-एडीतासंसर्भेकस्थेव समन्तर्याधिय्लास्वयनीस-प्रविश्वादिति वेतः। प्रक्रवर्षाविक्तितस्वैव प्रता-वार्षेख वक्षानारेश्नववुद्धेनीत्वत्वव्या शीरास-विभेषितस्य सुवय्धियलादेशीयादाश्वन्ययरीधाः दोशान्। म च प्रक्तासीन पदस्य खन्नाकाङ्क-पदान्तरोपकाषायायं जितकार्थधर्मिकान्यक

नोध प्रांत चेतुनाएनवनुत्री सन्दार स्टाप्नेय

कूल ... प्रधिक्र की बा. ौ जभास्त कुमाप्रहाहेर भवादग्रेमलागुपपत्ते:। कुमति: पशुरिखाः सन्दर्भ योग्नियोशन्ययकोधस्य ध्यनु भविकताञ्च तसान प्रक्तीरव भत्तीरांप ज्ञानमत्रभावकं भट खेब कार्थनाव केंद्रकारण सङ्गीचाच न श्राम चारः । इति भ्रब्द्यक्तिप्रकाशिका॥

कच्चां, ऋौ, (जस्पतं≀नेनित। लब+का≵ बद्दा, "लचीर्ट्च।" खगा० २।७। राह नप्रत्यसाञ्चाहागसम्ब।) चित्रम्। (६था रघू:।१०१६।

"चादाचियो भविष्यन्याः कार्यसिद्धे हि कच णस् ।")

बास । इति मेदिको । ये, २५ ४ सन्दाने जावत दिनेनेता लाचायम्। लाह्सिधम्। इन**र्भे**द्हाः भाषकम्। वायकारप्रयोजक्षाः दति नाध-भगस्॥ दाकरणमने तु।

"बत्तत्विसमाधानामशिमधार्गारयामसम्_। खण्यस्वर्भिक्षानां सहभिक्षानस्यम् ॥ इति दीपद्वः ।

(चल्याकाचरान्। "समानासमानजातीशी व्यक्ति ल जगार्थ:।" इति मांखनस्त्रीत दास्। १॥ सुखद्:खनदार्गं यथा, मनी १३।१६०। "सर्व्ध परवर्ध्यः स्थं सश्च सान्नावर्णमुखसृ। स्तिहिद्यान् समासेन जचार्यं न्यादृ:खबी; । ') दश्नम्। इति लक्षावर्षदर्गान्॥

कच्चगः, पृ. (लचा + "त लेरह च ।" उगा॰ शका इति नक्तसाहासमञ्जा वच्यमस्यखेति यन वा।) सीमिविः। बया, दृ(वशे। ४६ । १९६ । "लच्चात्रानी यद्य भव्यस्तिहते रतः। चतुर्भ वर्व लशा सर्गा वर्षा वर्षा शायद: ३०)

सारमध्यो। इति ग्रम्ह्यायकी। लच्या, चीः (अच्य + टाम् :) मःर्थी । इति के दिनी। खें, ७५ ॥ इसी। इति सिद्वास-को सञ्चास्यादिवन्तः । (अरुप्तरोविश्वः । यया, मह(सी∢ते।१।१५३।५६।

"वाम्बका जवाया देवा देवा रम्भा सरीरमा।' } श्वासन्तत्तः। यथा,----

^{*} लच्चमः प्रकासमञ्चलानार्थातुपपत्तिः।' इति भाषापि (चिंद्र)

महामां दीव इछारी ग्रहापरस्थ प्रकारी अवाद्यक्षं कोवस्थान्ययानुपर्यात्तस्यान्यभातुप पश्चिम यच प्रशिस्तीयते तम वाद्यस्था तीरस्य बोधः। सा भ भ्रक्यसम्बन्धस्या। सर्वा चि प्रवाहरूपप्रकार्थसमध्य नीरं एही नवासीर्ख सार्वं ततः प्राव्दवीधः। दनि विद्वाना नुस्तावकी । 🖈 ॥ व्यापि च । "जञ्जन्माषां अस्मृम्बाषां निम्हणापुनिका-

खचया विविधास्त्राभिक्षेत्राकं खात्रनेक्षर।" काचिज्ञच्या प्रकारां मक्त्रेस वीधमत्या भवन्कार्थेकवार्वः यथा तीरझार्चना मङ्ग र-ीसपद्धांचना भ्रम

यधा दशलादिना भीतघटलादिना च घटादि-परस्य । काचिक्तचनावर्क्ट्रकीक्ष्मनचन्ध्रेण पूर्वपूर्वे प्रद्याचकत्याज्ञिक्ट्रा। यथा, चार-एयादिप्रकारिस तटाश्रयद्रवानुभावकावादक-शाहिपदस्य। काचित्र पूर्वपूर्व ताह्यस्था-प्रकाशकालाष्ट्रपुनिकी। यथा बटलादिका पटा(द्यद्खा साहिना श्वयमहश्रवप्रकारंग कोधकत्रया शौरकोद्यपग्रहाते। यथा स्राध-भागवत इत्यादायसम्बद्धाः चादिना स्रस्यादि-पर्छ। इति भ्रव्यक्तिप्रकाशिका। 🛊 🛚

"सुख्यार्थवाधि तद्युक्ती ययान्योऽर्थः प्रतीयतः। रुटि, प्रयोजनादाची सक्त याप्राक्तिरियेता। "१॥ कालङ्गः साइसिक रत्यादी किल्हादिशस्त्री देण विश्वपादिरूपे स्वाचे जसमादन्यया ग्रन्थस भाजना सार्चभुकान् भुक्तभादीन् प्रकायमाला। धधा च सङ्गायां कीप द्रायादी सङ्गादिश्र≪ी जलस्थात्वधैवाचकत्वाम् प्रशतिरसम्भवन् खस्य सामीयादिसम्बस्मान्त्रं तटादि बोधयति । भा ग्रब्धस्तापिता स्नाभाविकतरा द्रैकराहरू-हाविनावाप्रक्तिक्षेचनामा। पृत्येत्र देतू ऋि: प्रसिद्धिया उत्तरच महानडे घोष इति प्रतिपादनाद्वभ्यस्य ग्रीतस्वपावनवाति-भ्रायस्य योधनरूपं प्रयोजनम् । दिस् विनामि यस्य सन्धाचित् सम्यन्धिती जद्यांग्रितियसङ्गः स्यादत उत्तं ऋहै; प्रयोजनाहिति । 🖈 ॥ मञ्जेदानाष्ट्र।

"मुख्यार्थस्थितराचिपी वाक्यार्थिः न्वयसिष्टये। **च्या**नात्सकीऽप्युपादामादिवीषादानल चणा।″०॥ **र**ुटाबुपादानकसंख्या यथा। श्रेती धावति। प्रधोजने घषा। क्लन्ताः प्रविद्यम्ति। स्थन-योहि सेगाहिमि: कुन्ताविभिन्न समितन-स्थाः केषलेक्षीयां वनप्रवेश (नक्रिययो. कर्भृतया-न्वयस्त्रसमाचे रेतत् विद्वय श्राक्षमञ्जन्म विवरी श्यादय: पुरुषास्यच आच्छियन्ते। पूर्वज घयं। जनामावाद्युष्:। उत्तरच कुन्तादीना-शातराष्ट्रनल प्रवीभनम्। स्थम च सुखार्थः स्वासमीरण्पादानम् । वच्छलच्यायान् पर्खीर्वापल स्थानिस्त्रन्योभेरः। इथमेवानस्तृ-मार्थिय्यक्ति॥ 🕊 ॥

"चप्रैलं स्तस्य दावराधि परस्यान्वयसिङ्ये। उपनाचगाचितुलादेवा मदाणवदाणा॥" ३॥ स्टिप्रयोजनयोर्जवसम्बद्धाः यथा। मलिङ्गः साहमित: गङ्गायां घोष दशि च । व्यवयी हिं पुरुषनद्यीर्धाकार्षिक्षाविक्षासङ्घ कालाङ्गाङ्गा-भ्रद्भावाता। नसपैत्रतः । यथा वा ।

"सपक्षनं वस्त्र सम्म किसुकान सुजनना प्रथिता भवता परम्। विज्ञहीडण्मेव पदा सखी मुखितमासा तसः प्राटतां ग्रहम्।" ष्यताद्वमभ् राहीनां नाकार्ति। न्यवस्थिते सम

शतःस्य, क्र्य्या, व्यासामसम्पर्वतः । सन्धान-क्षारियं प्रति उपकारादिप्रतिपादनान्सक्षाये-बाध: वैपरीळलक्ष्य: सबन्य: फलसपकारा-द्यनिश्रयः। इष्केव अन्तर्यस्येषुत्र्यने॥ 🔻 🗈 "द्यारोपाध्यवसानाभ्यां प्रक्षेकंताच्यपि दिश्रा ।" ताः पृथ्वांक्ताचतुर्भेदा नचनाः । ^क विषयस्थानिगौ बेस्यान्यतादास्यापनीति**ह**त् । बारीपा खाद्मिमी वैश्व मता माध्यवधा-

विका। ३॥ इट्टाइपादावशच्या सारीपा यथा। अधः र्थानी धावनि धात्र हि स्थेनगुरुधान् स्थापी । नि-गीर्थस्त्ररूपः स्वसम्बन्धित्रगुणतावास्त्रीन प्रती-धते। प्रशेजने बधा स्ते कुला: प्रविक्रालि सर्वनाचा खुन्तधारिए दमनिर्देशान् नारोपालम्। रूढ़ी लच्चयनच्या थया। क्षांत्र हुः पुत्रको युध्यति । अस्य युद्धकाति हुःयो-राधार्थाधारमायस्यः। प्रयोजने यथा आयु-र्षृतम्। अञ्चायुक्तार्यमपि एतं कार्यकार्या-भावसम्बन्धसम्बन्धायुक्तादास्त्रीत प्रवीयते जन्म-विल त्रस्येनाद्यभिचारेकायुष्करकं प्रयोजनम्। यथाच राजकीये पुरुषे सम्हर्ति राजायी गक्ति इष्टच खस्यामिभावनच्यः सम्बद्धः। बद्या वा कारामाचे ३ वयदे इस्तो ४ वर्गा व्याचात-घनावयविभावलाज्यः सम्बन्धः । जासायेऽपि तद्यामी अत्र नास्त्रक्षेत्रलच्याः सदन्यः। इन्हा-र्थामुख्यासु यमी इनाः अत्र तार्थेन्ह्यः। स्वसमाञ्चापि । विभागे स्य पुनर्विषयस्यान्यताः हाक्षाप्रनीतिहात् साध्यतसानाः। अस्याचतुर्वे भेद्धुपूब्बं!दाह्यशास्थेता 🗣 ॥ "बादश्वेतरस्वन्याः शुद्रास्ताः चक्षा स्वापि।

साहक्षान् सना सीग्यकीन योङ्ख मेहिता: ॥^७५॥

ता: पृथ्वीता चष्टभेदा नचगा: यह ग्रहिनर-सम्बन्धाः वार्थकारसभावादमः। अव शुह्रानां पुज्ञीदाहरकाक्षेत् । **स्ट्रानुपादानलक्षा** शारीया गीकी मधा। एतापि तैवापि दिसन्ते सखानि अस तैनप्रस्किनभवसिष्टपं मुखार्थमुपाराचेत्र मात्रेपारिके हेष्ठ प्रयोजने सथा राजकुमारिष्ठ तन्यद्वर्शक्ष च मच्त्र एते रावभूमारा मच्छन्त। उद्गा बुपारानजनका साध्यवसाना सीली यथा. नेवानि इसकी सुखानि। प्रयोजने यथा राजक्रमारा शच्छिना। रूटील वस्तरवारा सारोपा गौगी यथा राजा गौड़ेन्द्र: करहतं भोधवति । प्रयोजने भौन्दं द्वितः । रहनै सदासतामा भाष्यवसारा गीमी यथा कास्टर्क श्रीधवति। प्रयोजने स्रथा सीर्ज-ह्यति ॥ 🗱 ॥

"बङ्गस्य गूढ़ागृहलाइ दिया खुः पन-अच्चा: ।³² € \$

प्रयोक्तने या ज्लारमहा खर्चका दक्षितास्ताः, बिलिना, स्त्री, (लज्ज + स्तः। कियां टाप। प्रवोधन स्पर्ध क्रम्

शृक्ता काङ्क्रसीटाः । शचन मूढ्ः वावधाधस परिपक्रवृद्धिदिसदभाचयेयाः। यथा उ बहुतजेबादि। च्याप्रीशितसादतया सन वेडा:। यथा उपदिश्राति कासिरीमां थं मद युव लालियानि। अबोपविश्रर्याः च्याविष्यारीनीति लच्चते व्याविष्यारानि च्चामिषेयवत् स्मृटं प्रतीयते ॥ 🗱 ॥

"धर्मिधर्मेशतवित्र फलस्पैता,स्थपि द्विधा। एता व्यनकरीताः घोड्यमेटा लग फक्त स्व∗धर्मगतलेग धर्मिनगतलेन च प्र हिधा भृत्वा द्वाचि प्रदेश:। अभिनोदास्य "क्तिभग्राकाता कि कितवियनो देसहला।

वंतरः द्वीकरियः पयोदसुद्धदामाणव्कव

कार्स सन्त हर्ं कर्ठा रहत्ये। रामी विस्स वेंई चीतुक्यं भविष्यति इट चाई वि।

श्रीरा भव । चात्रात्रभाद् सामहिं चाक्रिये रामे धर्मिया ल

तस्त्रीदाति भ्रमः, भन्तम् । सङ्घायां चीत्र स्ट तहारितु चर्चेषु भौत्रवपा**रतवारि**स्यथः खातिभ्यः फक्षम् ॥ 🗯 ॥

"तर्दं लच्चगाभेदाच्चलारिंग्रभना क्रिंगे ४" क्ट्रावरी प्रति दाचि प्रदिति चलारि प्रकच्चर भेद्धाक्षा विष्या

"यहवाद्यासत्त्रेण प्रत्येत्रैता आपि डिथा।" = ता चानलारोक्ताः। चाच प्रदासत्वेन यः गङ्गायाः द्वीतः। बालबगतस्येन समा उपम बहु तर्रितः। एवमशीतिवनारा जलका द्ति साहित्यस्पेयम् ॥

लचा, स्त्री, (लख्यनी ति। लच् + व्यम्। टाप लचाम्। इग्रायुक्तसंख्या। इक्ति केहिनी चे, ६३ ॥

ल जिनः, वि. (ल च् + ताः।) चाःली व्यितः। इष्ट (बया, रबु: । २ । ४४ ।

"यः साहिमा जिल्लासपूर्वकेतृन् लानेद सामग्रेलया निजञ्जः ।")

व्यक्तिः। इति लच्छात्रीः कमेरीय क्ताप्रस्थेत निवासम्। सञ्ज्याययम्।

सचितलच्या, खी. सचित सच्याः ध्या तिरेमपदेग वसुत्री हिलच स्थोपस्यापिता है प-द्वयपुक्तसम्बद्धाद्वसभ्ययेवसङ्गीपस्थिति । चा क्टिंग्स्तः। प्रकृति तु क्टिंग्रयोजनाभाषा क्रीयार्थलं इयमेद कचित्रकार्योष्ट्रकारी। न र जजणाद्याभागात् क्यमियं लाजित्लच्छेति यच सदिताच्छव्दादयीभिधान तसीव बिचायलचाकायाः परिभाषिनसात इति .साहिबद्पेणदीकात्त्र औरास्परगतर्क वस्कीश्रः ॥

भुवादिषयम्यास्य वदानपर्यक्तः विद्यायं आह

वचारा पुं ----- वया, -- स्टब्स्- वया, --"बद्धनं मह्तं यह्यात्तरपि वा भूयात्। पद्भवतु तहचतु वा विमलक्तव मोपनीवावः॥" र्ति र्यमञ्जूषी। म [न्] की. (मचयवनित जस्तते हति भा। लन्त + मनिन्।) विष्ठम् : (येथा, श्राकुनावे सर्पिजसन्तितं ग्रीवनीनापि रस्व भानवसीय हिमांशीर्चन्य बन्धी तनीति। "धमधिकसनोज्ञा इल्कलेनापि सन्दी" कासव कि सध्राणां मखनं नाक्षतीनाम्।") अञ्चलम्। इत्यम्दः। ६।६।१२०॥ (क, क्री, चिङ्म्। इति श्रन्ट्रकावली। बया, अस्थे। ६। ११। "चाच लच्चामानुबाराजास्त्र वेषु-जैलाधि विलक्ष प्रशिदाग्राविः। परिवास्तिः परित्र चरक्यासी-क्तिसिरीयगचलक्तं विभिदे॥") ागा । देखसरटी काया सहतः ॥ (लच्चीर**स्ध**-शत। कच्ची + प्रामाहिलातः । कच्चा चर्चति मस्त्रीयासं वोध्यम् ।) श्रीविधिष्टे, नि । इति दिनी। बी, अपू । क, पुं, (ज्ञानासमस्यक्ति। चर्मकाहि-[हच]) सर्रा: | इति हेसचन्तः ॥ सीर्।म-त्या। इति में दिनी। की, कहा (यथा, ध्यात्मरामायकी । १। १। ३। ३। ार्णाञ्चर्तो गाम लामाणं लामागाच्यितम्। वर्ष श्च्रहरूतारमेवं गुरुरशावन ॥⁾) च जैतातुरी खयोधायां मुमिनागर्भे दश-रण्यातः। इन्द्रजिद्द्यार्थे तस्य ततुर्द्रेणवर्थे-धनतै आद्वार्णिदास्यि हिसले यथा,--। अहा रञ्जायक कीतया कन्त्रयेन च। ति वर्षितवस्थी रुखे एक्दरीतरे॥ राष्ट्र सीनां चेमकी जल मुखाद्व निकीलम्। गत्तवासनं गर्भ सर्वे वस्तु सुधीसलम् । ाच जबनं चक्के सीनावे पहरी पूर: I ो दरी सन्ध्रणाच पचाद्श्रदली खर्य प्रशः। गणस्त प्रहीता च नेय सुड्हि यसं जलम्। नाइन्धार्थक्ष मीलीक्षार्थकार्यात्। ा न थाति नो सुङ्ती वर्षाणाच्य चतुर्हेग्रः। एव पुरुषी योगी तदध्यी शावग्रासणः ॥" १ प्रकृतिवर्ती की अवाजनमसाहि ११५ व्यध्याय: ॥ प्रसः, स्त्री, (कद्मणस्य प्रस्त्रनेगनी।)

समा। इति ग्र**व्र**कावली ॥

ा सदी, (सच्चायसस्यस्यादितः। व्यक्त

हिलात् असा डाप्।) क्षेत्रकार्यः।

। इरजनिष्युटः ॥ सारकी । क्योषधिमेदः ।

। मेन्दिनी । ०६ ॥ प्रीवस्तु सत्ताखाकन्य इति

रा स्थात:। तस्था: पर्याध:। पुत्रसम्दा र

हा इ नामिनी ३ मामाज्ञा ५ मासपत्री ह

ानी अ मिक्का = असानेन्द्रेक्टरा ध

हरार चच्छ गुजर, सञ्चरणम् अरेवलम्

च्यी-स्वयं वारस्य स्वयं । इसाइवज्ञरं वस् । वस्त-लम् । जिहीषश्चमनलच्च । इति राजनिर्धेग्दः ॥ "पुत्रकावाररसार्व्यवसूप्तिर्माक्किता सदा। क्षद्ममा पुत्रजननी बस्तमत्वाक्षतिभेत्रत् उ" इति सावप्रकाशः ॥॥ (प्रकृष्टिक न्याः) स्थाः, भागवते । १०। "सुनाय सदाधिपतर्नेद्याणी बन्द्राण्डेवैनाम् । कर्मं वरे जहारिक, न सुरुवों; सुधामिन ॥") इयोधनक्या। सातु भीकृषापृत्रेत सानेन विवाधिता। इति मशामारतम्॥ (यथा, अक्षत्रते । १० । ६८ । १ । "हुर्योधनमुन्तं राजन् लच्चानां समितिन्नयः। खबंबरव्यामहरत नाको जानवनीसृत: ।") सद्भी:, खाँ, (मचर्रात प्रश्नांत उत्रोगिष्मिति । लक्ति+"अकेभैट् च।" उगा॰ ३।१६।। इति र्पप्रतयो सङ्गामस्य।) विकापती । तत्प्रकाय:। पद्मालया २ पद्मा ६ अभावा ८ औ: ५ व्हरि प्रिया इ इन्द्रा ७ लोकमाता = भा ८ चीराव्यितनया १० रमा ११। इत्यमरः॥ जबस्मा १२ भागेनी १३। इति प्रव्हका-वलो ६ इरिवलमा १८ दुम्बाध्यतमया १५ र्श्वोरकागरस्रक्षा १३ । दनि कविकल्पलना ॥॥॥ व्यथ नच्चोभन्ना:।

"वानां वहिसमारुष्ट्रे वामनेक सुनंबुतम्। वीजमेतन विषय: प्रीक्ष मध्येक (संयुक्तप्रदम् ॥ १८॥ जन्म पूजापयीगः । प्रातः तळारिपीतन्यास। सं क्या विद्याय सुन्धवास्य पूर्वादिवेश्रोप मध्ये च षीठणक्तीः पीठमञुद्ध न्यमेत्। अर्ध विभूखे मनः। एव जनसे कारसे करें। की तीं। सकसी यही उन्हरी मही। ततः श्रीकसलामनाय गमः। द्वासर्गं भिष्यस्य ऋष्यादिखासं क्रुकात्। शिर्धि अगुन्धवे नमः मुखे विष्टन्छन्से नमः। हृद्धियये देवतावे का:। तत: कराङ्गकासी कुर्यात्। यां बाह्रभाषां नमः। यीं तर्जनीत्याः साहा: भूं मध्यमान्यां वयद्। इटारि। एव यो चुरवाय नयः इलाहिना च स्वसेन्। नधा च नितम्बे । "खड़ानि दीवंडुलीन रमानीचेन अव्ययेतृ।" तत्वी ध्यावम् । "काच्या काश्वनसन्निर्भा हिमग्रिरिप्रखें-

एंकोत्किप्रधिरयस्यान्तवदेशाव्यवानां विषयम्। विषयम्। विकाणां वरमञ्जसम्मसयं एकोः किरोटी-व्यक्तां चौसायहानतस्य विस्थवान्तां वक्रेश्विक्ट-स्थिताम्॥" एवं खाला सान्योः चंपूक्य श्रक्तसायनं क्रुयान्। ततः पीटपूजां शिद्धाय केष्रस्य प्रध्ये च विश्व

चतु भगं जै

विषयि पुरुष्टिया भावा

इणपूजासार्थेन । च्यत्राहिकेश्रीय मधी हिस च आं चृद्याय नमः । इत्यादिना संगुका निक्र र्जीषु पूर्वादिष ॐ वासुदेवाय नम:। एव सक् देशाय प्रवासाय कानिकङ्गाय । विविधादणपु 💸 इसकाय ॐ मलिनाय ॐ गुज्ञ गुलर्व ॐ क्रक स्काय। तती देया दिना ७० शहनिप्ये नसः। सूर्वे वसुधाराधि । वस्मे ॐ पञ्चानधवे वसुसर्थे । पत्रार्थेश प्रत्यादिए ॐ वलान्ये नस कृषं त्रिसनाये कसनाय वनमानिकाये डिफी विकाय ग्राच्ये दस्मालकाचे। तहिंदिना हीनु बचाटोच प्रजीता ननी धुरानिक्त र्जनानां कर्मन समापयेन्। अस्य पुरस्कर्त दार्श्वक्षाप:। तथा च। "भाजुल चं जगेश्यन्तं द" चित्रो विजिने व्यदः। नताच्याच जुल्यान वामनेमध्राप्तते.। चयामा जुङ्गास्त्रकी तिलीगा सध्राह्नी । विर्व्वः वर्नेशा अन्ध्याचित्रित्री साधकीत्रम । बार्सकं वनिता विक्षोमीया सन्नाकितनः।

चतुव्यां जात्मकी सन्त्यनुष्यीपण्यदः॥" वास्मतं स् । विद्युवनिता ही । सावा ही । सकरकेतनः की । व्यस्य पूजाविक पूर्वदर् वोध्यम्। तथा च। "स्मायाः कास्ति पंडितदिधानेन पूज्वतः

कुर्यान् प्रयोगान् नद्रस्थाननेन नाधकीत्त्रः ॥ निविभिः संयते निश्चं नितिभद्भिणस्थिते।॥ स्थाने न विद्ययः।

"सामाच्यातमयमां हिमानमेन्न है बत्रिंग वे इंस्त्याहितर बक्त कर्तन के प्रियम को बहा। इस्तान वेरहातमस्त्र च्यामां के है चारी इर कान्तों का द्वित्यारिका तलातको हम्हें मरीना सनाम।'

अस्य प्रश्ववर्षं हाइण्लंक जप.। तथा च।
"भावुक्यं क्षविष्याधी अपेर्न सरीक्षे.!
जुन्धाटकरोः प्रशेकतायक्षं जिनित्वयः॥"
सकार्त्तरम्। नसः कननानं दासिन्यं हृहवः
सिति प्रीक्तो द्याकरः। तथा च निवस्व।
"दीचो वादिविस्तान्तो जन्म भावुन्यस्ता।
वान्तिन्यं प्रिया बहुमेनुः प्रोक्तो दशाकरः।"
"दीचो बनारः। यादिमः। स्वाच क्। मानुन्यस्ता।
भावुमः। वसुन्यस्त जः। पान्तिन्ये वस्त्ये।
बहुप्यम् स्वाचः। यस्य प्रजाप्यामः। प्रज्ञ
वन् पीतमक्षाः। यस्य प्रजाप्यामः। प्रज्ञ
वन् पीतमक्षाः विस्तस्य अद्यादियानं
स्वय्यात्। (अस्ति दशक्यप्रय नमः। पर्धे
विश्वक्यस्त नमः। श्वेदं विश्वये देवताये नमः)
विश्वक्यस्त नमः। श्वेदं विश्वये देवताये नमः।
स्वावर्ष्यां त्रस्त्रस्त्रस्त्रस्त्रस्ति देवताये नमः।

िनताः" रातः कराष्ट्रभाषी। ८४ देशी उमीप्रकृषाया नमः। ३४ प्रकृषी नशक्तकीनीया चाषाः ६४ विकारकी नशे स्थानमान्त्री वण्ट ६४ करदाये जमीरनामिनाः ह

रीममालागरिक्तिम अदेषि वरकतरः 🖡 जास्यान् भीषधिलाही विभन्ध च सुसुधि

अबदुतिन भीतार्थं नववस्त्रीपश्रीमिनाः। क्रिकेंभेषिविदारेख वान्यवैर्धतकी: सप्त॥" अञ्चलच्यापुजायां पुष्यदानकार्छ। "नमक्तं सर्वदेवामां वरदामि इरिधिय।।

धा शतिस्वत्प्रपन्नानां सामे भूषास्वदर्वना लच्छी । नसः इट्यनेन वारचर्यपूज्येतु । "सुखराच्यां प्रदेखित क्षवेरं पृज्यांन्त वे।" इति रहधर्धनात् कुवेरमाप पूज्यन्ति। "वनदाथ नमसुन्यं विधिषद्माधियाय च। भवन्तु स्वत्यसादाकी अनधान्यादिसम्मद ॥" इति पढित्या कुईराय नस इति वि: पृण्यीन ततो देवस्हास्य होपान द्याप्।

सम्बः । "व्यक्तिक्योती रविक्योतिक क्रक्रोतिक मैव क उत्तम, सर्वक्योतीनां दीपीश्यं प्रतिग्रस्तामा तमी त्रास्तवात् दर्म् स भीजविला साव सह स्वयं सुप्ता प्रव्यवे भविष्योतं कर्ण कृष्यात

"शुखराभेषयः आखे प्रदीपोष्ट्रचालितः लयः। वन्दर्भन्दरभुक्ष वाचा अनुधनयाचे येत्। प्रशीपवन्दर्गं कार्यो जच्यीसञ्जलहिनवै। गोरोचगव्यतचेत स्दारङ्ग्य सर्वतः॥" बन्धीयुज्यसम्बः ।

"विश्वरूपस्य भार्याचि पद्गी पद्मालये श्रुभः । सदालिध्या नसस्त्रभ्यं तुखराचि कुरुष्य स ॥ 'दर्याकाले सहाधारे यक्षया हुव्यनं अतम्। मुखरा विप्रभाति थ्या तस्ते विद्योगियोगी चतु ।

या राजिः सर्वसृतानां या च देवेष्यवस्थिता । र्वदन्धरप्रियायाच नासमास्य सुभङ्गलाः 🛊 भारता लंखकं सृपान! देवानां ऋष्टिस स्मना। व्याख्यातः भूतवे देवि ! सुक्रमाचि ममो ३ सु

लच्ची क्य इति चि: एक्वीन । इति सिचारि सचन् ॥ * # नखा खपा**कार्न गमा**,——

नारद उवाच । "श्रीत्रकारयात्रान स्वेद निर्मेकस्य निरासते.।

सावित्रीयमसंवादे श्रुतं मुनिक्सेलं यमः ॥ बद्युयोक्तिर्भनं रहां सङ्गलानाच सङ्गलमः। व्यष्ट्रना योतुसिच्छासि लच्यापाक्षानमैत च के कारी पूजिता सापि कि काता के गडा प्रा तर्गुयोक्तिर्भनं नतं यह वेद्धिद्विश ॥ मीन (इ (यस उत्वास ।

व्हिरादी पुरा बक्तन् क्षधास्थ प्रशासन । देवी वासांभासम्बा नमृव राससक्ते॥ चनीवसुन्दरी रामा ऋग्रोधपरिश्**ष**काः। यथा द्वारप्रवर्षीया प्रायम् सुस्थिरयीवना ॥

चैतचन्यकवर्गाभा सुखडाया मगोहरा। बोदी ऋहितानकाः ।

मीने च दक्षमी प्रकाचेत्रके प्रकारी नवा, नमञ्जे पृथ्विमा जीवा गुरुवारे विशेषन: ॥

च्याद्वं वात्यसम्बर्धं दानाभर्थभूषितस्। समान्यभाकाप्योग भाकापने प्रपानयेत । पाँचे तु पिष्ठकं स्टात् परभाज्ञक सेंजके।

णिष्टकं परमाञ्च नमस्ये तु विशेषत: ॥ गुरुवारसमायुक्तानमस्ये पूर्विमा पूजा।

कमर्वाप्रचिशच पुनर्काकान विद्यते 🏾 एकेन कम्बंजीय कमलां पूजयेट् यहिः।

इच्च लोके मुखं प्राप्त प्रस्य कंप्र्यं बचेत् ॥ प्राञ्ज्ञा प्रजवेलद्शी पश्चिमानगर्गाखनाम् ।

मन्वपुष्णपृषदीपमेचेता ह्युपचारकीः ॥ गत्मदारेनिमकीय गत्मेनावाष्ट्रवंदसौ । श्चिमे जान इति दाच्यां पुछोरादाच्ये जल:॥"

ततो ध्यानम् । "हिर्यावर्षे (हरियाँ सुवर्थरचतस्चम् । चन्त्रां इरस्थां बच्चां वातवेदसमावद्वाम् ।

गौरवर्ण्यकुड्डिभुचां सितपद्मीपदिस्छिपास्। विष्णेविकः स्वतस्याच जगक्रोमापदाश्चिम् ॥ थ्यायेहाद्यां सहा देवीं पूजाका ले विग्रोयतः । सन: पूजारिकं क्वायात ऋै जच्हीं नस इत्यचा।

इरिज्या उपा विको, जिया नारायकस्य च। एतासि: वग्रदश्भिजंच्यीवी वाहिकाचीयेत् । क्क्षीनार्थिशस्त्राचनसीयकेन प्रपृत्रयेतृ।

सर्ची च (र्जे। "ग खळापसी रिकाशो दश्मीदादशीवुच। क्ष्मण(दचतुक्ते संच्यीपूर्वान कार्यत् ॥^४

नौपान्वितामावस्थायां लच्चीपृजाविधियेथा,— "तुकारास्त्रितने भागै समावास्त्रां नशाक्षिपः । काला देवान् पिट्न्भक्ता संपूज्याय प्रसम्य च ॥

ततीयपराज्ञसमय चीपयेत्रभरे वृषः। कक्षी: खंपूज्यतां को ना उद्धाःभिकाभिवेष्य-

यामावास्था यदा राजी दिवाभागे चतुर्दशी। पूजनीया तहा मद्यौर्विद्वेया सुखराचिका ॥ व्यम(बाख्यां बदा देवा: कार्त्तिके मासि केप्र-

असर्य प्राप्य सुप्राम्ब भीरोहीर्शनसानुष्ठ ।

दीपष्टचान्तथा कार्या भव्या देवग्रदेर्जाप 🏾 व्यत्थ्यप्रसम्भातिष्ठं नदीपर्वनसार्वेष्ठः।

कर्जी कर्जी को र

8≠वै वसः वनिष्ठाभी कट्। **व**र्द

हृदयादिया ७० देखे नभी हृदयाय नम इक्षाहि। तथाच विवन्धे।

"इंग्रे चुद्यमाखातं पद्मिनी पिर देशितम्। विद्यापन्ने प्रिस्ता प्रोक्ता दरदाई तत्रकाहम । अस्य कमनस्टराये गमी०नाः प्रखनादिकाः ॥" ततीध्यानस् । "खायीना भरमीयदे स्नितसुखी इस्तान्जै-

इत पद्मशुराभवे च वपुषा सोहामिनी-

सुन्ता हार विर (क्रमानए धुर्ल ! सुङ्ग स्त्रनोद्धाविश्री पायाद: असना वटाचिविभवेरानन्टयनी

ञ्जला पञ्जीक्षपीटश्(क्षचिह्नतर्पाटमन्नको पृत्रां

एक ध्याला सामग्री: संपूज्य प्रक्रियापनं विद्याय र्पृत्रध्यात्वात्राष्ट्रनाद्ययाञ्चात्रिक्षात-गधन्तं विधायावर्षप्त्रामार्थेन् । खन्नाहि-

चतुष्क दिच्च च ॐ दंखेनमी इष्ट्यस्य नमः। ॐ पश्चिचे नस: भिरित खाहा। ॐ विख्-पन्नी नम: शिखाये वपट्। ॐ वरवाये नम: कदचाय इम्। ॐ समजरूपायै नर्मायकाव

फटा नन: पूर्व्यादिद्वीषु पूर्व्यवन् ब्रजाक्कादि पूजयेत्। नद्वहिरिन्त्रादीत् वकादीं चापूजयेत्। ततो भूपादिविसर्जनाननं कर्मा समापयेस्।

प्रस्य पुरसर्गं ६५१ ज्वा च । "द्शालचं जपेक्सकं सन्त्रदिहि जिसेन्द्रयः। द्यार्थ ज्ह्याचन्त्री मधुराती: सरीवहै:। "♦। भ्रय लच्चीकोचम्।

इंश्वर खवाचा। "चेलोक्सप्चिते देवि । कसरे विष्णुदक्तमे ।

यदालं सुस्थिरा क्षयो भपाभव मधि स्थिरा॥ इत्यरी कमला जच्ची खला भृति ई रिप्रिया। भद्मा पञ्चालया चन्यनुव्यक्ति. त्रीः, पञ्च सारियो 🗈 द्वार्णी तानि नामानि अच्छी संपूर्व्यथः, पटेतृ। ख्यरा बन्नीभंदेत् तस्य पुत्रदारादिभिः वह । * इति वलकार: !

विद्युपुरायोक्त अस्मीस्तोर्थं तचेव १ व्यंशे ८ राधाये तरथम् ॥ 🐙 ॥ च्या मन्त्रीपूजा-निःहपश्यम्। धथाः, स्वन्दपृराशेः। "पौध चैचे तथा भादी पूजयेधुः क्लियः; शियम् । सि दे धतुर्धि भीने च स्थिते सप्ततुरङ्गमे । धयञ्चं पूजरेक्षकां शुक्रणची गुरोविने ।

नापराक्षेत्र राजी च नासिने व चारुख्या॥ टारप्राचीय नन्दायां रिकायाच निरंग्नर्क । चयोद्धां तथारम्या कमलां नैव पूजयेत्॥ न पुत्रधेत प्राभी भी से न बुध नैव भागेंदै।

पूज्येन गुरोवरि चाप्राप्ते रविसीमयोः॥ गुरुवारे हि पृष्टि व अज्ञीन थहि लम्बते । तच पूच्यातुकसका धनपुच विवर्द्धिनी ॥

व क्रमान प्रथमे भाषि नेव कुके व सक्तरी ।वजेकक वैध

लच्छी: पद्माख्या पद्माक्रमका श्रीर्घति: चॅमाः तुष्टि: पुष्टिस्तथा कान्निर्मेधा विद्या रहा श्रुति:॥

धिव**णच** कृषेरच पूजवेसहनसम्ब्रा

इति वाश्यकिया।

खलातु पार्वसभाहं इधिकीरगृहाहिसि:।

जन्मीर्देशभयाभ्यका सुखं सुप्राम्यकोदर । चनुर्देशसहस्रान्ते नका खबिति पश्चचे 🏾 चानो३% विधिवन काथा मनुखे: सुखसुप्तिका । दिवा तच न भोलाब रुवे वाका तुरा व्यवात् ॥ इंदीधसमयं लज्याः यूज्यविला प्रधातसम्।

ब्रचम्ब्रेष्ट्र बोस्ट्र चनरेष्ठ स्पेत्र च ।

सन्त्रो

सच्चा व्यवसी प्रदेशी वा शक्त है से सुरस्त च

यो हरेहानहीनसान वामि तसा मन्दिर्म।

यस् कार्यः इति गाष्टीनं न्यप्रधीः कुर्गते ग्रहः।

स पापी पुरुवहीनक न वामि तस्य मन्दिरम्।

मासरं पितरं भार्या गुरुपको सुरुच तम्।

अनाषां भशिनीं कत्यामनगाश्रयदान्यनान्॥

कार्षस्याद्यो न पृष्णाति सच्चयं कुरुते सद्रः

लद्यकासरकाकारस्य याभि ताम्मुनीथरा 🖟

क्षत्रं पूरीवस्त्रहणा यकान् प्रशांत सन्धी ।

यः प्रैति क्लिग्नपार्द्भ कथामि तस्य शिक्रमः

व्यक्षीतपार्यायी यी नमः ग्रेनेशनिविद्यतः।

सन्धाधायी दिवाशायी न घामि तसा महि

न्द्र जिलं पुरी दल्या योध्यद इस पस्प्रात।

स्रोत बहिना चेव वस्त्रीपीन पूजिता।

नारह उवाच।

श्रीनाराषण खवाचा

मञ्जूष देवसंघक्त सर्वालोकच नारद !।

वकारक पुरस्क्य यहरे हु एउमेर च

विद्युष्टे भारकापमा देवा नारायके परे।

श्चित्रक्रमेन चन×क कृषेरेकद व₁युमा.

एवं सर्वत्र सर्वेश्व पॉन्स्तापृथिता सदा। अर्जे अर्थाधि देवीसा सर्वयस्य न्खरूरी शी ३"

^अनारायकप्रियासाचाचरा वेद्रक्तवासिनी । वैकुक्साधिष्ठाहरीयी महासन्त्री; सनावनी ॥

क्षयं वसूव मा देवी एथियां सिम्बुकक्षका। किं नह्यावधा स्तवशं खर्कः पृजाविधिकामः।। पुरा केन स्तुनाही वा तमां वाखातुमर्हे वि 🛭

पुरा दुर्वाचच: प्रायान् अटबीच पुरन्दर: । सन्भी; स्वर्गीद्वं यक्ष(दशा परम्यु:खिला । अला जीगा च वेकुकी महालक्षाका पार्स सदा प्रोकाट्यबुरेना दु:खिला त्रभाय: सभाम्।

द्दानि प्रचात्राचे वा प यामि तस्य मन्दिर्हा एला तेनं स्ट्रहिंग। ने विष्णृनं ए: सहत्स्वतः प्रकामेदाइरीत पुर्वं न यामि नस्य मस्टिर्म्॥ व्यतीवदेव्यष्ट्रसाम्ब शुष्यक्रकोष्टतालुकाः ।

छवं छिष्ति गर्होर्नेखरे विक्षित्रिक्षाचीम । शालि पादे सल यस्य न यासि नस्य मन्दिरम्। **एश्रमं वसमं यस्य यमलं कः चासस्यम् ।** विज्ञती प्राचक्राचीच न यामि तस्त्र मन्दिरम् ।

सन्त्रविद्योपन्त्रीयी च प्राप्तयाची चितिस्वतः। स्टप्त इदिल स्थेव न यासि नस्य सम्दिन्स् ॥ विवाइटं धर्मनकार्यं दा यो निइन्ति च कीपता दिवासीयुनकारी यो भ यामि शखा मन्दिरम् ॥ ' दबादि प्रस्विदर्भ गणिशस्त्रकं सन्धीचरित-कास व्ह व्यथ्दायः । 🛪 । व्यपि 📆 ।

"कुचेलिनं इन्तमलीपधारियं वकाश्चिर्वं निष्ट्रयाक्यभाषिखम्। क्यांदिये चाक्तभधे च शायिनं विसुधित श्रीरपि चक्रपाणिनम्। निलं छेर स्मानां घर चिनि जिला मार्यी

र्षमानामकाग्रीचं वयनमज्जिनमा कःचता र्भ सन्धे नापि पित्रा विषयनप्रधनं व्यासस्थात

कार्हे जान (म्)

खाङ्के पीठे च वाद्यं निधनस्वयन्थेत् केश्रव-स्थापि खन्द्यीम् । विर: सुधीतं चरणी समाज्यिती

वराङ्गासंबनमध्यभाजनम्। चारमाम्। विलयमप्रवेसी पूर्व

चिर्प्रगष्टा थियमानयन्ति षटा यस्य कस्य तुपुष्यस्य भागङरस्य विशेषित ।

भिरुचा घर्थमा् ७२७ अवस्मी: प्रतिद्दनत । दीपस्य पश्चिमा च्हाबा द्वादा ग्राधासनस्य पा रजकरश सुवर्तीर्थमदक्षीस्तम तिष्ठति॥"

दबार्दिशावड़े १३८ खधाय:। 🐐 म्यङ्गविष्येते सस्याः स्मितिपाल यथाः,— ह्वा असुः ।

" कथवयः

টুৰ্যাৰ দল বিভিন

स च देवी दिशा भृतः सदसेदेकरेक्ट्रया। रुमा स्ट्वेस वर्णन तेलसा वयसा लिया।

सच्चों '

यश्चा वासमा सक्ता भृष्योन शुरीव च ॥ क्तितन वीचितिनैद वचता समन्त्र च। सप्रकेष खर्गीय नयेगाहनयेन च 🏾

नहामां श्री महालच्छी ई जिलां शक्य राधिका। राधादी वर्षाभाष दिशुज्य परात्यसम्॥ मञ्जासी साराया चयमे कमतीयकम्। क्रणस्त्रहोर्दिकीय दिधारूपी वभूव छ ।

इचिगांशक हिस्को वामांशक चतुर्मैन:। चतुर्भेकाम हिसको सञ्चाकद्यी ददी पूरा । सन्धतं इत्यति निष्यं श्विग्धहरूमा बयानिश्रम् । देवीयु या च सहती सहात द्यीक सा

हिसुकी राधिकाकाको सन्त्रीकालकातुर्वेतः। ग्रह्मसम्बद्धिया गोपिमोदी (भरावस: 🛚 चतुर्भ त्रख विकुष्टं प्रथयी पञ्चया सञ्च ।

धळाई न सर्भ हो तो कषा वारायणो परी ॥ प्रशासक्तीस योगेन नानास्त्रमा वसूब का। रेक्क के च सञ्चालच्यीः परिपूर्येलमा दमा ॥ तुद्धसम्बद्धसम्बद्धाः च सर्ववीभाग्यबंद्धता । रम्या या प प्रधान प चर्लाह रमखीह द ।

वर्गे च खर्म बच्ची स भवधस्यन् खरूपिकी। ाताचेषु च मर्बोद्व शाचलच्यीच शबस् । **। इजन्मी र है** स्वेव रहिंग्यी च कलां प्रया। स्थानस्टर्गः गृहियां स्वंमद्रसम्बर्गः । या प्रसः सा सरभी द्विया अञ्चलास्त्री।

शैरीदिस्तिस्काचा साम्रीक्या पश्चिमीत च॥ ोभासकाम चन्द्रेच सूर्थमक सम्बन्धाः भिष्यतीषु रक्षियु परीष्ठ च चारां हु च 🕊 पेषु सुमयकोष (द्याको हु स्टेह सा क्षमस्तिह वस्तिपु स्थानिष्ठ संस्कृतिह स !

तिसास च देवागां मङ्केष्ठ घटेश च । र्शिक्षेष् च सुक्षासु माखोद्व च मनोष्टरा ह भीन्द्रेषु च दीरेषु चीरेषु चन्द्रेषु च। वशाखासु रम्यासु नदमेवेशु दस्तुश्च ॥ इच्छे पूजिला सादी देवी नगरावरीत्र का

नीये जवाणा सत्ता श्रुनीये प्राकृरेश च ॥ व्यानाप्रजिता सा च चीरी है भारते हते ।। यम्भ्वेग मनुना मानदिन्देश सर्वतः । वीन्त्रेस सुर्वान्त्रेस सङ्ख्य राष्ट्रिभवे । भन्ने होस्य नागाही: प्राताचेष्ठ च पूजिता । अध्ययं भादपदं जना पूजा च प्रद्यका।

ब (च भच एथं न्तं जिद्यं लोकेषु ना स्ट्रा । पौर्वच साझेच पुरुषे सङ्गलवासरे। गुना निर्मिता पूजा चिष्ठ की केंग्र मस्तितः ॥ क्ति पौष्ठसंद्वान्त्यां मेध्यामामान्त्र प्राहुर्ण।

सा पूजयाभास सा भृता सुनवज्ञे । न्द्रिस प्रान्तरा भारति मेह से महासा । (रेभीन नीलिय नजेन सुवलेन च । इत्रक पश्चिमा तथा

ररेष च एचेन धर्मुनेन (दशकतर ।

तदा लच्चीच जलवा पुरा वारायकाच्या। षभूव सिन्धुकन्दा भा ग्राप्तसम्पन्छक्तियाः। तथा मधिना कीरोई देवा देखायी; यह। संप्रापुषा वरं जन्मगा दहशुक्ताचा तव हि।

सुराहिभ्यो वर्र एका वर्मालाच विष्कृष्टि। रदौ प्रमन्नवद्ना तुष्टा की रोद्यायिने ॥ देव (काष्यसुर्वका राज्यं प्रापुक्ष तदरात । क्षां अन्यू व्याप सम्भग सर्व्य चा विरापद: ॥ ⁹ इपि अक्षत्रेवर्ते प्रकृतिकाके ३५ ।३६ व्यथ्यायी ।

जन्माः वाग्यरशामि यथा,----"यं यं बरी गुवहेंदी माला तातचा वान्यवः। श्रविषि: पिष्टवाँकाश्च व यामि तस्य मन्दि मिथानही प यः घत्वत्राक्तीत वाचकः

समाहीनमा दु:शीको व गेर्च तस्य यास्य हम्। चलकीयः स्थाप्यकारी मिकाचात्रप्रदावकः ।

विश्वास्त्रः क्रवज्ञी यो न यामि तस्त्र मन्दिर्म् ॥ विकायको भवयकः श्वयकोश्तपातको। ऋगयस्तीशतकपणी न गेवं यामि पापितान्। दीवाचीनच ग्रोकाचों मन्द्रमी: स्त्रीनित:

पुंचलवदावीरातं थी सहते कामतः महा। म्दामभीकी तद्याची सद्गेष्टं नेव यान्यहम्॥ यो दुनीक कलकाविष्टः किनः प्रव्यक्षास्य। की प्रवास ग्रंहे यक न यामि तक मन्दि-

प्रस्कीपतिषुत्ती वे तद्भिष्टं नेव यास्यस्य्।

अञ नास्ति हरे: पूजा तहीयगुर्व्हार्भवम् । वीत्सवस प्रशंसायों न थामि सख मन्दिन्। **उक्का नरभाती च जिस्स** रचंदवं न वासि तका मन्द्रिम् ।

स्तस्ताः सरीरे निवत वसामि ?

या पापरत्ता पिश्वनस्वभावा

खाधीनकात्रा; परिश्रुवने च।

सामञ्जनां प्रेतसुखी व्यचासि ॥

कामधेकामा भू चरित्रभीका

पूर्वो पर्वेषितं पूर्ति भाधनं बहुनिः सञ्चा

भवासनं कृतारीच दूरतः परिवर्णात्॥

विठाङ्गारकमध्योगि विश्वं भक्त दिल्य गाम् ।

सच्यो' सच्चां '

मधीरवासि' समदस्यप्रकृतिः

पञ्योघ रहीत प्रथम भक्त वर्षेनेक भहायन ।

अजरतः खररजस्या वसार्जनीरतः। स्त्रीयां यादरजो राजन् भक्तादमि ऋरेत খিষদ

इस्लय्दीच

तिरेक्

क्षेचे कियं दश्यमसम्बद्धारियां

सदाभ्दं निद्दनाकामाविसम् । ख्यादिये चास्तमिते तु ग्राधिनं विसुक्ति कीर्षि चत्रपाणिनम्॥" मञ्जाक्र विवच वजा कि निर्मात वा पाठ ।

"निखं के दक्त गानां चितिनख लिखनं पादयी एकाङ्ग में बद्दीमं बद्दनस्तिननावसमं सही

है सन्धे परिष निदा विवसनग्रदर्शकास्त्रास खाङ्गे भीते च साद्यं इरित घनपते: केंग्र्य-

खापि बच्चीम् । व्यवस्वयास्य क्षाता इति वा गाउः। "एवं यः क्षुक्ते निर्द्धं मधीलानि च केप्रव।। तुष्टा अवस्मि सखाइं वर्ध्य वर्षा विद्याला थया : श्रीभाषित्रसिदं स्तोत्रं प्रात्यस्याय यः पर्वत ।

सद्यक्षं विपृत्तं रूचं निर्द्धं भवति नामाया॥ याधिनो सुध्यने रोगी बह्वो सुध्येन बन्धनात् । खापदस्ताख नाखन्ति तसः सूर्योद्ये यथा ॥" इति स्कन्दपुराणि कच्छीविश्रवसंवादे लन्धी

चरित्रं नमाप्रम्। 🕸 । दुर्गा। यथा,---"सुति: बिद्विरिति काता श्रिया संश्रयकाच वा लच्छी की अजनर वापि अस्मात् सा कान्ति

इति देवीपुराखे ५५ अध्याय ४ यस्यति:। ग्रोभा। ऋह्यौषधम्: हङ्गिमी यधन्। प्रजिमीयसः । प्रति मेदिगी । मे, २०॥

थीता। वीरवोतिन्। दति भन्दरक्षावली। खालपद्मिनी । इरिदा। श्रमी । दयम् । सुताः । इति राजनिवस्ट:॥ भीचप्राधि:। इति चकीटीकावां कामभट्टः । (श्रीसा । यथा,

ञ्चमारे। ३। ३६। ^च बागालने चान्त**र** तथ्य मार्गे-च्यांति:परी हेब दिसें। शिरसः।

भ्द बाह्य स्वाधिक्ष सी कुमार्थी वालख कचीं म्लप्रवन्तिमन्दीः॥")

जद्मीकात्नः, पुं, (लब्द्यामः काष्ट्यः।) वारायणः।

"क्या; कमजनेवाय चरपे परमासने ! कातः पाखिशने च ल सीकान्त नमीं क्सुते।"

इति चक्तारमीवनक्षा। जन्मी ग्रहं, की, (अन्याः ग्रहमाना सम्यानम्।) रक्तोत्पत्रन्। इति चिकाण्डग्रेथ:॥ खच्छी-

देश्य च ॥ बद्धोतनार्देन ॥ - सक्षित्रो जनार्ह्य भूषियामि शिक्षा अध्यक्ष विचा

वृत्तां प्राप्तिका सम्मोतिसय स्वायक्ति , सक्षिति संस्थित। दक्षे रुक्षे नानाविधे दस्ता। कलबदा गुद्धसंख्या क्रोइस्थापसद्विकी। भनीरपान् पूर्यात पुरुषायां कृषि स्थिता । जल्मीर्क्षच्चीदनां स्रेष्ठं कण्डस्या कण्डसृष्टम् । अभीरवसुदारेख तथा सेवं प्रवासिम: ॥ मिरावं वाक्यलादक्यमाञ्चामवित्रधान्तथा। सुखयंस्या कविलक्ष यक्तित्वद्धसम्भवा॥

एताचय स्थान

শীন্তন ওবাৰ।

श्रीक्षाच ।

व्यय सद्योचरित्रम्।

भिरोगता संखनति तनोश्यां यःति संध्यम् । श्व भिरोगता है खान परिचलति सान्युतस्॥" इति भाकेकेथपुराधि दत्ताचिय दरिताधायः । 🗱 "मेरुएकं मुखासीनां सन्द्र्यो एच्छ्ति केश्वः ।

क्षेत्रोपायेन देवि व्हं हुमारे अवस्ति निष्युक्ता । शुक्ताः पारावता यच सहियी यच ची ब्जबाः। च्यक्त सदा वस्तियेच सद्ध द्या वसान्य हम्। यान्य सुदर्धसङ्ग्रीतग्रह्ना र्जनोपमाः।

चारची प्राप्ति यच सच छाणा वसाम्बद्धाः॥ यः संविभावी प्रियनाक्षभाषी वहोपसंवी प्रियद्गानकः। ध्यस्पत्रसायी न च दीर्घस्त्री ताँसान् सदाई पुरुषे वसामि ॥ यो धर्माभीको विजितिन्द्रयस

विद्याविनीतो न परीयतापी। चार्गानंतो वस जनातुराशी तिमान् सदाई पुरुषे दसासि 🗈 चिर स्नानि दुर्श भुङ्क्ती पूर्ण प्राप्य व जिञ्चति । यो न प्रश्लेत् स्तियं नयां नियतं स च मे प्रियः।

खाग बत्यम् ग्रीमम् यत्र रति महागुणाः। य प्राप्नीति सुवानितान् श्रहावान् स च से प्रियः॥ मर्जन व्यामध्ये तु व्याग एव विशिष्यते । काले देशो. चपाचे च स 'व द्यागः; प्रश्नस्थते 🎚

निवामास्वरे खन्दीर्गिर्धं वचति सीस्थे। निव शङ्खेच पद्मीच निर्वात्री: मुक्कदासिंग 🛭 वसासि पद्गीत्यलग्रह्मध्ये वमासि चन्द्रे च महेश्वरे छ।

गाश्यके चैव वसुन्दश्यां वसामि निल्पोत्सवसन्दिरेषु ॥" वसुखरायामित्यच वसी घरायामिति वा पानः।। "यथोप(दृष्टा गुरुमक्तियुक्ताः पयुर्वची नाकसनं च निकास् । निवास सुडली मतिशुलापियं

लखा, प्रशेरे नियतं वसामि॥ तुष्टा च धीरा प्रियवादिनी च भौभान्ययुक्ता च सुधौधना च। लाइएययुक्ता प्रिथदश्रेना या

म संभव्य च च वचासि तासु ।

क्रामा लग्नाची खब्मभाग

न पादेन साधित पारं कार्पायाच्या तुषं गुरुम्॥ मस्त्रके भ्रोदक चेव सेयुवं पर्जनस्वयोः। वर्जयेत्रयशायित्रयेकाकी मिछमोचनम् ।

शिरः चपुर्यं चरकी सुपूर्णिती निजाङ्गासेवनसस्यस्रेशनम् । चनयम्।वित्रमद्वेमेयुनं चिर्पर्यं थियमानवन्ति घट । समार्जनीरजीवात निर्मेखी लक्षणस्त्रणा। राची विख्लपणाश्च क्षित्रसंवजीयेह्सि ॥ खगाचाधनयोगीयां चपुत्रा महीयादयो: । उच्छिरसार्थे महि सानाम्यङ्गस्य वर्धवेत् । प्रथमकान्यकारे चराचिवाको दिने तथा।

म्बानाध्यरं कुवेश्च वर्षयेत् शुष्कभीवारम् । परेबोहर्सितं वच्च: खर्थं माल्झापकर्षणम् । चालसम्बन्ध न क्रुकाक्षीरमहेनेम् ॥ भूकवारे च थत्तेलं भिलामिष्टच दर्भंते। खर्थ वामेन स्दर्शन पाणिका वैद संख्यीत्॥ तार्वा: गुब्धवन्तो च म ग्रह्मेरमुचि: गुमास्। मेचेर्गुहां परकीयां नात्तं धान्तं दिशावरम्। कुर्णस्त्राच्यम्यानाष्ट्रां परस्त्रीणां तथैन च । परेषां प्रतिकृतचा खहिनाके प्रवीधनम् ।

गखकगढ़कर स्त्रेश खिलका द्वारवारिमि:।

ष्ट्रणा विशेषकं भूमी न क्षुर्थान्त्रम काहुबा । खर्य दो हं खर्य माल्यं खर्य प्रश्च पन्दगम्। वापितस्य सहे चौरं श्रुकाद्पि हरेन् व्ययम्॥ खर्य दो इसियज स्थित सेनि वा पाटः। "न निन्हां सक्षके क्षिप्रे पादयोर्थरीयनाथा। प्रतिकृत सरेतृ क्लोगां भुका च इन्तधावनम् ॥ चाइतं सांसङ्घच नमाचीन क्रियन्तया। भ स्वाह्यान। चैव प्रशादिप घरेत् स्वियम् ॥ म बेरवृक्तः, पर्दारसेवी

व्याधारहादः पर्शवकायाः सबुरेशंचारी परिवादग्रील-सं विष्ठ्रं दक्षमयं खनामि॥ भ्रायनस्पर्देषादेन राजिवासी दिने तथा। चोत्तरीवमधः क्रुवात गुन्वपादेव भोजनम् ।

अगूचिं कानवस्त्रास दुर्गमानस्वापहास्। चानूरमामपुचाका न कुथादानाचानुस्य कर्षेच बद्ध झांध तथा कर्नापेश्वाचा पादि एहे तथा नेजे न क्वार्यादहर्केपनम् ॥ च सुधैय परा भवो सम्बद्ध धनपद

क्रिक सम्बद्ध च तयहार ।

आसीजगाइनी ऋधी कहती बनस लय इ.स. बन्धायवर्षे अवः नष्टक्टम 🛭

तथ देवीभ अवते ६ २४.५६। } ाच्यीतासः, पुं, (मच्चीयुक्तस्तासः ।) स्रीतानः | बच्चात्रासाः, पुं, (नव्यात चारासः ।) वनश्रहः । ष्ट्रचः। इति राजनिर्धनुः। नौर्यमिकस्य मरिक्तिंद्विभीषः । तस्य द्रतसाव्ययाः विराधकामी विद्यां, आसी, (लक्षाने यदिति । नान् + ययम् ।)

"ही जो शृष्टी विशासान्ती दली शृद्धिरा-

विरामानती हती जस इसी लघुविराधक: " इति धङ्गीसरभाकरे सच्योतानः॥

ह्यांनारायणः, पुं. (मह्यान्विसी गरियणः ।) भू लियायविभेतः । तस्य लज्ञः ययाः — "यक्तदारे चतुम्बर्क्स वनस्ति।विभूषितस्। वनीयनीरहाकारं सच्छीवाराययासिधम् ॥ ध

श्रीवृषिदः, पुं. (लर्जाधुलो वृष्टिदः ।) माल-यामहिप्रेष:। नख जनां यथा,--ष्ठिचक्रं विस्तृतास्त्रच वरमालासमन्तिम्। लद्मीकृतिंत्रं विजेयं सचियाच सुखपदम् ॥" इति अक्रदेवनंपुराजम् ॥

इति ब्रह्मवैवर्त्तपुरायम् ॥

द्रीपनिः, एं, (सन्ताराः पनिः।) वासुदेवः। नरप्रति:। इति मेस्निरे। ते, ११५॥ (यथा, !करोते। र । ८४ ।

> "खण जमामेद निरक्तविक्रम-चिराव पर्येसि श्रुहस्य साधनम्। विष्टाय कच्चीपातसच्या कार्यका णदाधर: कत् जुडुशीष यावकम्॥")

नवङ्गवस्था । पूराः । इति विन्यः ॥ 'पुष्प', पु, (जन्मगः पुष्पः ।) कामहेवः। ोटकः। दलि मेदिनी। दे, ≈≗त् ॥ आह्रास्∤ ष्ट'। इति प्रस्टर नावली।

गेपण:, मृं, (कक्षीयुक्तं सीन्द्रश्रं विश्वर्षः पुत्र्य-मवास्त्रा) पद्मरासमिताः। इति दिसकन्दः। ीमान:, मुं, (लक्षारकानानं मनं यन:) निख्य-ष्टा:। **४.सि राजनिर्धश्**टः ।

ोवान, [त] ए. (लच्ची: प्रीभास्यस्वेति । ातुप्। अस्य व:।) पगसङ्खः। इसि शब्द-ावा ॥ भीतरीदितष्टचः। इति राजनिर्धेग्दः॥ विष्युः। यथा, सञ्चाभारते । १३।९८८।५२। वर्ञ च च म ज च रामे । ज चारियान् म मिलिक्स यः॥") ौषान्, [त्] जि. (जन्मीरक्सनेति ।) श्रीयुत्तः। मिन् । इससर:॥ (यथाइकवित्। प्रेषे धरामराक्रान्ते प्रेषे विश्वसारः श्रिया । । च्याविक्ती व प्रश्वतित दु: कहां प्रस्वेदनाम्। ") ोनस्:, मुं, (सन्सी हुक्ती वेष्ट:।) श्रीवेष्ट:। ति राजनिष्यः, ॥

ौग्रः, तुं. (अन्यार ईग्रः।) विक्युः। इति ग्धनोधनाकश्चस् ॥

विभाइया, की, (बच्चाः सम आइयो) स्थाः) योका प्रति प्र**न्दर**भावती ।

शासीसक्त्र ए लन्या सञ्चलत इति चन् चीराधित्र तत इस तथ वम् भन्त, ५ त ग्रद्धाः वनी *.*

लगु इ

द्ति प्रव्हमाला।

भूरवेधस्त्रानम्। तत्रर्थायः। चचम् २ भूर-कम् ६। इसमर: । २ । ५ । ५६॥ प्रतिकाय: ३ । वैधास् ६। इति जटाधरः ॥ वैधस् ६। इति भुष्ट्रहावली । (धया, कुमारे । ६ । ६४ ।

"कामजु बागावधरं प्रतीस्व प्रमाप्त्रवद्धाः समुखा विविच्छाः। खमासमधा ध्रवहणकाः धरामनज्यां सङ्दाप्तमर्थे॥")

लद्यः, चि, चत्राणया पोष्यः । इति साहित्य-दर्पणम् । (माध्यते इति । सम्ब-। एएन् ।) द्रप्रिये:। इति जन्मधाल्यग्रेद्रामान्। (खाज:। दलसर: । थपा, रघु: । हु,। ५१:

"रोमाचलकोग स माचयर्ह भिला निराक्तासदराक्षके प्रता: ॥" चामुमेय:। दनि सलिनाथ:। यथा, कुमारे।

> "इति डिजानी प्रसिक्षणदादिनि प्रविप्रमानाधरअकाकापया ॥"

तथा च र्घुः । ४।४। "क्षायामण्डलकर्ष्यम नमहत्रम किल स्वयस्। पद्मा पद्मातपर्वेश भेजे साम्बाब्बरी चितम् ।") खर्ख, स्ट्रिं। इति कविजल्पह्म: १ (स्वा०-मर्०० सक्-सर्।) वस्ति। स्मि अती। इति दुर्बादास: ॥

लख, इ खाँप। इनि कविकष्यहुम: १ (भ्वर०-प्रर०-सकः-सेट्।) इ, लन्नाते। इपि गातौ। इति हर्यादाय: ४

लग, 🕊 खर्श्व। मती। इति कविकटपहुम: ॥ (ध्वा०-ग्रह०-खर्च चान्न०-गर्नी चन्न०-सेट्।) द, लङ्ग्रति। खङ्गो गतिवेककाम्। इति दुर्गा-द्वारः (

लग, करके। इति कविक्राहरूम:॥ (भूगा०-पर०-चक०-सेट्।) च, खागचिता खादाप्ताः: रकं द्विरक्ष क साह चापने। इत्यस्य भेरनियन्ते भावे खांच स्थान्। इति दुर्मीदाशः ।

'त्रघान्। सत्प्रकाय:। बट्याक: ६ श्रीत: ६ | जन, सार्यसङ्गे। इति कविकच्चहम:॥ ﴿ आर्ह्सः थर०-व्यक∘-सेट्।) स. मगधति । ११, चार्च-भीत्। मखनि व्यथर खोक्षे। दति दुर्भादास: । लगङ्, जि. 'पार । इति जिक्रास्ट्रभेष: ॥

> षनितं, चि, सङ्गयुक्तम्। जाता दति भाषा। दति जमभालोः क्रमेखि सप्रविग निध्वत्रम् ॥

वगुड:, पुं, १वह:। जाडी इति भाषा। प्रशासत:॥ लागुड़ी वंशादिसयो दखः। जीखसयीवकामदः। इति सुमृति:। अगुडो लोडमधी विश्वस्थानी-। मधारारिकक इस्त सहीकायां भरताः।

व्यक्त व्यविष्ट्रस्य दयय भुक्रकीली नगृह सन्तम ह स्थात प्रवास स्वत्योयन बो बहुत्मभागाच "सदच, सुपीवर, । द्ब्हाजारी डाहाङ्गच तथा चलाइयोज्ञनः। उत्यानं पाननचेत्र पेघलं पोधनं नथा। चतमी गनवस्तस्य पषमी गच विदाने। हरकाथ: पश्चिममी देन धुधीन मुक्तिः 🙌 🤈 सर्वं, जी, (लगति पर्ने इति। सगरि पहें + 'सूध-ख्यानाच्यामालगीत। अ । १। १८। हात निपातनान साम् ।) राभाभास्त्यः । इत्यस् 💵 राति पर्न राशिकालयशकारः। छाहौराव-मध्ये द्वादशस्याय उदयन्ति। इद्यः पृथ्वे। भनसंयोगः। तया असेच उदयाचलस्योती लयं व्या लस्ती योहि चौदिलातः निमानना च्यस्य गः। इति तर्हीकायां सरतः॥ तथा मृत्यायनांशपरिमाणं यथा ---"रामीश्वावेष्टेन्द् । ४० जलधिस्तु मेथे-८ ।१० लीको रसे: ६। इ पण समागरेस ६। ३०। वासः कृषेरे-५।४१ विंहयो ४ क्रुप्रेमेः ५। ५६ क्रमीत्क्रयाकोषतुल(दिमागन्।"

मेप्रस्य ६। ८०॥ तुलाया: 41 PE 1 द्यस्य ४। १०। द्रस्थितस्य 9 1 85 8 सिष्वस्य ५। ६ ध ध सुम: Λ 1 8 ± 4. कर्करसम् ४ । ४० । सकरस्य 装件 有用 सिंदस्य ५। ४२॥ यामान्य 8 | 50 # क्याशः ५। ६८ । गोनस इं । इन । दति दीपिता। 🖈 । दश्यकृताधिकपदान्त शर्म कलिकालास्यदेश वर्तमानीनविश्राधनाश्च शासाधिककारिका यथा.--"वेक्रीरक्षें: छ। ६ सीएक्सवेक्षे छ। ३**० रिप्रसात**

नया (च्रा

बनै: ५।२० संक्रमारीचास्त्रायै: ५। ४०। पारीवारात्र्यथासं-५।६७ गँगनग्रवयनै: ५। २६ षद्धिभ-५।३६ खन्द्रवेदैः ॥ । ४१ । जाद ज्याभिः ५ । १८ मस्ट्रोध्स्य चिमि-८ १२५ रमकोश्हेपुभि: ३।५८ सीरमवेहे-६।६०। सेंघाईओवविंग्रे गणितपरिग्रतं सामसना ভিৰামী ॥" ই া

खदयलका काल अयो हिन प्रति रविभी सं वर्षा, "वायद्याधने विशे तत्तं खाँ क्रमतः पलम्। विपनाचा र्वभियानेवं करूपभमस्मि॥"

इति ज्योतिषम्।

रतयोविवरकं यदा,--

सव पाचीनलसमानम् । क्षया: दिनभुताम्। मारामुत्तम्। यथा पलम् । विमलम् । एखः । एखम् । १ सेघ:। क । इष्ठ । इ. । 25 । स् वृष्टः। E 1 38 H 8 I 45 h ३ सिंघुकस्। १० । १२ ॥ ५ । 8 **THE**: 1 更色 1 四0 件 號 1 日0 作 ધૂ (દાં પૂ' -२२ । ५ । यना

कन्या धनुष्य गीनष्य मिष्टुर्ग दिखमावतः ।

याचा चरेन क्रेंगा प्रवेष्टलं स्थिनेन तु।

दिस्त्रभावाणि सभीषि कुर्फाद्य विचचयः।

```
चयाँ
प्रियमुख्य
```

च बुद्धाः , ३० । त्र⊏ ॥ ते । ४೯॥

⊏ क्रिक्किस्सः । ११ । २२ । ५. । 8१ ।

३० सवार: । **१० । १०** । ⊀ । ∉्॥

तच खंदेशाधुनिकलयमानम्।

३ मिथुनस्। २० । ५८ ॥ ५ । २० ॥

⊏ दृच्चिया:। २१ । घ्र । ३१ ॥

चाय वक्षभानीमसमस्यव्दत्तिमस्नम्:

"लक क्यारिकरोगी शशिव बलबुनी

ोमे खड़ा: सुवामी प्राप्रधरतनचे सर्व-

जीवे शता पविचा सुकविर्य गते भागेवे

सीरी जाक्तिगाचक्तमित क नियमं विश्वती

कृष्टिशाच!

इन्स्तम्।

११ ।

पलम्। विपलम्। इर्द्धः। पलम्।

88 1 ±0 11 H 1 80 1

चा इंट ॥ हा १७।

अक्षा है। इन्हा

घलाम् । विभागम् । इष्टः । पलाम् ।

≅ १ १० ॥ ३ । €।

हा इर्ध । । ध∈ा

२० । भूम ॥ भू । २६॥

११ । १२ ॥ ध्र । ६६॥

१०। ६८ ॥ ५ । १८॥

हारा । ४। इत्र

9 1 AE 1 2 1 Ke 1

⊅ | 3 8 11 8 1 8 9 11

es #

स्या'

घथर

८ धन्: ।

११ कुम्भः।

३२ भीन:।

न्त्र ग्रा

द्या

९ सेघ: ।

र्ष्ट्रव:।

a अपनेट:।

प्सिंह:।

∉ कच्या।

७ तुला 🏻

८ धतुः ।

१० सकार:।

≀१ क्रीक्सं;ा

१० मीन:।

क्षाम चा

मापश्रतम्

सामभुत्तम्।

પૂ 1 ફ્રશ

ক্তবেশ বিশযুকী

ध्राक्त्राधिवेचा ।

सक्टवेध:

धर्क्सदीनः, ॥"

स्रविमा

प्रचाननी दवा कुभो ह चन-भ्या स्मिर्गनि वि

स्रम्

_. पूछलम् यषा यास्य

म हिन्दी

विद ॥"

भासाम् । ६०। "अर्घे लिखिमा पचात् मधतामि विधीयते

वामन इति चिविक्रमसभिद्धति दशावतार

लचित्रः, चि, व्ययमनचीरेषां या च्यलिप्राचन ल इळाणे इष्टालयेक विष्यातः। चानिश्वतस् ञ्चलः । इति व्याकर्णम् ॥ (यथा, विद्रान्तमु

"मविची रस्रोक् चिर्मावर्गस्य निर्धनः स रामीर्थि स्थाता न सुधि पुरती तथा सुन

मसिष्यत्ये वे के किंगरसञ्जा वानरचन्द्र-जैचिछेदं बद्धाचारपर्विकोमान् पठ पुन ॥"

सीतारावधयोरि सिपस् सिर्यम् । सप्तमान लोगे त्वेवं वाल्यम्। यथा। "दश्यवदनम्हानि 'स्थाना शुधि।" "उन्नै: पदम्॥")

लधीयास् [स्] चि. फायमनयोरियां या व्य धायेन जायु: इत्रीचे देवसुप्रतायेन निष्णन अतिश्यनघुलयुक्तः। इति वाकरणम्

(घषा, सहासारते । ९ । ६६ । १४ : "न वें स्ट्डिंगालयते जजीयान् शक्दां समानेखानि म्हाचाहिक । ॥²)

लाञ्. अती, (काङ्गर्तकानेनि⊱न । लङ्क + "काङ्गिदक्तो नैजीयचा" उत्थाः १। ५०। इति इ श्वानेकोपच।) श्रीव्रम्। इत्यसर।

(यथा, रासायसे िर । ८६ । २९ । ⁴ शावस्व तु संसुप्तास्तादरीव वर्ध लख्। रवसारु संस्थानः एत्यानसङ्गतीनयन् ।") क्रवास्तुर । इति मेहिनी। चै, ५॥ जस्मजनम

इति राजिकि घेष्टः । (स्रस्त पर्यायो यया, --"सामव्यवं सुनालं स्टाइन्ट्यालं स्वयं प्रमु। इष्टक्ष्ययां सेवं नजन्यादस्तकम्॥"

द्रित भावप्रकाथ स्थापूर्व्यक्षको अथग भागे॥ इसाम्बिनीपुर्यन्तमाणि। यथा, हहत संदित(याम् । ८५ । ८ । "अञ्च इका विमपुर्वाः

यस्य दिनिद्यानभृष्याकला हा।

ग्रिक्यीवध्याना सिश्च सिद्धिकराणि प्रदिष्ठाणि ॥"

कालपरिसाकविपेषः। यथा, भागवते। इ

"च बान् एथ विटु: काष्ठी लघुता इस प्रकण्य चभूमि दे समास्ताता दशापच च मास्त्रिका ।

युं, पाखाकामविष्ठीयः । वणा, मानेकेवे । ३६ व्यवसम्भातिकाः प्राचायामाख्यभादनः तस्य प्रमासं वच्छामि तदलकै प्रसुख से । बधुर्द्वादशभाजस्तु दिशुषः: सतु सध्यम् । चिग्नवासिस्तु माचा

त्री १ । तथास्त्रा प्रकाम

बाह्य-च्यी एका नाम म्यीवाधा दक्षि मेरिकी

देवस्याधनवैवःसं हिस्तमावेग कार्येन् ६" इति गास्के ६२ अधाय:॥ लक्षः, पुं, (लग-1-त्तः:। निपातनात् माधुः। यहाः,

क्षस्त्र + ऋ:। "भी लस्त्री। लग्न: लग्नवान्। सस्त्रेरोट्सुक्सत्रलाहिङ्भावे गर्लं स्थात्।" प्रति अनगरे दुर्शसिंहः।) स्तुतिपाठकः।

तत्म्यांथः। प्रात्तर्भेथः २ स्तृतिव्रतः १। इति चिका (कप्रिया ॥ स्तः ४। रति वटाधरः ॥ नदाः, ञि, (कास्च + त्तप्रव्येग साधुः ।) सत्तः। लाज्यतः । इति नेदिनी ॥ लक्षकः, मुं, (लग्गरव। खार्चं कन्।) प्रामिभूः। इससर: ॥ है जाजा इति चासिन इति च

खाति । तत्कार्थे जमकः । ची कस्की बीटे क्त:। खार्थे जन्। प्रतिनिधिभेदति धनिस्टः क्षिष् । इति तहीकायां भरतः । सस्यका, स्त्री, वश्चिका। इत्यमस्टीका॥ सम्म, इ. प्रोरेश । इ.सि. व्यविकालमहासः ॥ (स्वरा०-पर्∘-

सक् ० नेट्।) ६, मश्चते। श्रीय इच अक्री-कर्यम् । 'यं बाधिरनिरीप्तार्कं कराचित्तुत खडाति ॥ इति इनायुधः। ज्ञातायपान्ये। अन्यं चालक्षियः भौतान्। इति

द्वाहिन: ॥ जघ, इ. क लिथि। इति कविकल्पद्दमः॥ (चुरा०-पर॰-चाक॰-सेट्।) इक, लक्क्यति। विधि दीशी। इति दुर्गादामः । लच, इ. इ. इ.स्मामाती:। इति कदिकाणाहमः॥

खङ्गतः ६, खङ्गते। खासुक् भी अधामानः।

प्राप्तिकें अर्थकारका ।"

इति हैंभचक ।

'से गुकाल इने प्रोक्ताकी गुगा चयुभी जने ॥' इति वैद्यवस् 🕸 कक्षि उपश्वास द्रवर्थ:। इति दुर्गादास:॥ विशाम् ॥ विषयः, प्. (बङ्कि मध्यक्षावमस्हित्सस्व

(भाग-अस्मा०-अक्ष०-सक्विच-सेट्।)

यसति इतं इतस्ति गच्छतीति वा। लेख् + "लहुनिकीपद्य।" खळा०१।१३४। इति खटि:! मजीपच धाती:।) वाहः। इत्युवादिकीय:॥

लप्रटि:, युं, (लघ अतौ+ग्रटि:। इहमान: ।) वायु:। इस्यादिकोम:। कथिमा, [न्] पुं, (लघीर्मादः । लघु । "एव्हारिस्य

इसनिच्ना । प्र । १ । १२९ । इति इमनिच्।) साधुलम्। (यथा, रघु:। १३। ६० । "बाला इविमेनि स्वीदिस्तः श्रमश्रुते से खविसानभाता।") तम् प्रिवसारियकानार्थतं ऐसर्वविषेषः ।यथा, र्वक्षिमा वश्चितिष्ठिमं प्राथार्थ्य भ**ङ्**माविमा

इति ज्योतिस्त्यम् । 🛊 ॥ 'उद्यन्त समारभ्य राश्री मान्तः स्थिती हर। म्बराफ्सादीं ब्रस्टिव्हि षड्सिः, षड्भिकाणा मीने देवे च प्रव स्थुखतस्री इवकुम्मशीः। भकरे सिधुने लिख: पण चारे च कर्वडे ॥ सिन्दे भाइ श्विके घट्भासमात्री तयी। एता नगप्रमाखेन घटिका: परिकी सिंवा; ॥ श्रार्पृक्वावप्रानिस्सास्त्रीव्वाधनागराः । सदीत्था दि है वस्तुं खया मेघादयी व्यवा

मेयलके भवेदक्या इव भन्ति जामिनी। मिथने सुभगा कचा विश्वा भवति कार्नेटे। सिंह चेवास्त्रपृक्षा च जन्यायां कप्रसंद्रता। नुकाया क्टबसैश्वर्षे हिकिके सर्केशा भवेत्। सौंसार्ग्यं धनुषि खाला मक्दे नीचमामिनी। कुर्व चैदाकापुत्ता स्वाकीन देराव्यवंहता । तुवा वर्षेटको मेनो सकरचैन ाश्चित्रेष क्षित्र परवादीकि समाध

स ष्ट्	रत धु ब	. 1
स्रुक्त् ौ देवी चवा नश्च-	विस्पी दको नद्रस्याच स्टाइडम्बर्यस्यपि	बस्तवदरी की अर्थु छाट बदरी सुक्
मसुद्रान्तः वधः कोटिवयानक्कीपिकेखपि 🕬	नचैरकापना भीवा भीनवगढ़ा भुगापया।	हरी। इति राजनिष्येख्यः ॥
इति भाषप्रकाशस्य पूर्वसर्कप्रयमे सागा।)	वराहाङ्गीच कथिता शिकुम्भश्व सङ्ग्लक' ॥"	जञ्जनाची, स्ती, (जम्: जृता जासीः) ह्या
्, (त्र, (लङ्क+ इः:। गलोपञ्चा) चसुरुः।	अस्य। गुणाः ।	ब्रास्त्री। तत्ववीयः। जलोद्धवा २ स्टब्स्पचा २६
য থা —	"ह्मनिद्धयं सरंपाने रसे चकटु शीपनम्।	इति राजनिर्धेष्टः।
हणाद्या लघुक्तलस्त्राद्य च अन्त्रकः।	स्राह्मराधाय्यासमण्युष्ठियाचन् ।	नयुमन्यः, पं, (तयुः चुदो मन्यः) चुद्रासि
य जीतो बाग्रना कस्तादधेप्रार्थे नश्र त्या ॥"	वध्द्योश्चं इन्ति पित्तासक्षणग्रीयोदरक्रिमीन्।"	सत्य: । इति राजनिवेस्ट: ॥
इसुद्धः ।)	इति भावपकाशः. □	बबुभांसः, पुं, (नचु खळां भांसं थखा।) विविध-
नवीतः। (इष्टः। इत्यसरः॥ यथा, रहः।	तम्ब्लगुगाः।	पत्ती। इति जिलागडप्रेयः ॥
(१ ९°	"चुद्रदक्तीपअन् खान्तपुरं रसपात्रयोः।	लचुमांबी, च्ली, मन्यमांबी। इति राजानवेत्रः ।
"नासमः क्रमलप्रीसिनां नया	ग्रीतलं स्ट्रियम् मं मन्त्रीधकपापसम्॥"	मञ्जूषां, क्षी, (लघु शीचं नीयने इति। सी.4
शास्त्रिनाच व परिक्रमच्हिराम्।	इति भावधकाराः॥	चाचा) वीरणस्यम्। इत्यमनः॥
दर्जनेन जञ्जाययातयीः	सञ्दर्भाः, ए, (सघुर्द्द्भिः।) दगहरादाम्।	नधुस्त्राक्षता, की, (महा पर्ल बाखा: शा।
प्रतिमापुरस्थीसपस्थितः ॥")	হরি মুভ্রেরবনী।	लघु: नदामला।) लघृष्ट्रस्यरिका। इति
ब सार:। इति मेरिसी। धे, पू॥ (यथा,	लञ्जदाचा, की; (लञ्च: चुदा द्राचा।) वात्रली-	राजनिष्यहः ॥
夏 1 2 元 1 6 名 1	आचा। दिन राजिविष्टः।	नञ्जूष्टकाः, पृं, (लबुः चित्रकारी इस्ती बस्ता)
श्वतः रामः प्रियोदनां मेने तन्सङ्गोत्सुकः।	लघुनास, [न्] स्ती, (लघु लघुवर्गयुक्तं वास	अधिवंधी। इति चेसचन्द्रः। ३। ४३१। (तामासिकोश्याः अध्यः स्थापनिकासने
हाशैवपरिकीपं कङ्ग्याः परिखालघुम्॥")	यस्य।) व्ययुक्ष। इति ग्राब्दचित्रका।	(वाच्छलिङ्गीरपि। यथा, क्रयस्वस्त्राक्षरे। १२ । १६६ ।
ख , इति देमचनः । *। याकरकोत्त-	नघुपचन्द्रमं, की, (नघु त्त्रदे पचन्द्रसम्।) स्त्र-	टगार्वणाः "सराजगुक्तकिस्त्रेय रचासलास्य त्रिक्ताः
बुस का यथा। इन्से खबु: दीजों कुर्राहरू	पञ्चलपाचनम्। तत्त् ग्रालपणर्रेष्ट्रियक्र्य्-	
ार्णवप्राज्ञस्त। तथा संधोग सनि इस्ती-	म्रुकतीकगढ़वार्रागोच्चरमंगुक्तम् । थया,	भूयः खड्गप्रश्वारेण मञ्जूषक्ती विधासरीत्।" सम्बद्धाः
ম মুখ্যুবননীয়ে আছে ছলি ৰজীবাত। ছলি	"प्राचपकी पृत्रिपकी धानीकी क्यटकारिका।	भवाचा "तलाधामग्रास्तार्थों द्रवस्ता स्वयं हती।
गसिष्णतेनकापृष्ट्याः । 🛧 । छन्यः प्राच्छीलां	गोचुर: पश्रमिश्चेते. क्षिष्टं पश्रम्लकम् ॥"	लिय्हलाः ग्रुष्टिः श्रुष्टः सर्जीपन्तर्भेष्यः ॥
ঘুসাখাল বিধা,—	बाह्य गुगाः; ।	प्रथमा अर्थे का अर्थे
"मस्त्रगृक्षक्षमञ्जूष प्रकारी	"यश्चन लाहु स्वाद् वस्ये पित्रानिकापस्मृ।	मत्यभक्तेपरीयक्षम भित्रकृपाद उच्चते
भादिगुरुः पृतराहिलतुर्गः।	नाम् वी हेस्सं याति स्वरणामाध्यरीयस्त्॥"	रिव सुमुते सम्बद्धान ३४ व्यथाय ॥)
जो गुरुसध्यानी रजस्थः	হুলি দাব্যবাহা:	लवुर्देमहाचा, कां. (लव्हान्दावा ।) लग्हान
सीवनगुषः कथिनीवनसञ्जनः ।	लहुपमकः, पुं, (लावृहि प्रचासि यसः । तप् ।)	स्थितः। इति राजनिर्माहः॥
हरें ता नारसु लकारी लघुरेकनः।"	रोचनी। शुक्तारोचनी इति क्यान:। इति शब्दचल्लिका।	सवृद्द्वरिका, की, (समु. चुमा अवस्वरिका)
इति हक्षेमहरो॥	अन्य पात्रभा। जम्मकी, स्की, (स्ववृत्ति म्यास्मि यस्ताः। सीव्।)	चुनिर्मारमाः छोट चुनुर इति भाषा।
स्य, पुं, (अयु; कार्यायस्य।) इत्रातः। न विकास्टोरियः। स्वत्यस्यीरस्य।	अभक्ताहरू । इसि र्जिनियस्टः ॥	तस्यक्षायः सम्प्रमण्डला ५ तम्हेसद्भाः
ाभागे:, एं, (लचु: काभागे:।) कट्चल-	तमुपिक्तः, पुं. (तमु: पिक्तः।) भूतर्व-	लघुमस्याध लच्चासुल्मग्रहाध्। गम
ह । इति श्विनिर्श्वाद्धः।	दारकः। इति राचित्रियः।	वीयविषाकृषु उनुसरात् कि विद्यानगुरंश्यम।
ाह्ना, खी, (जसू: खिह्ना:) चुडखहा:	नद्युप्यः, ग्रुं, (जञ्ज जुडानि ग्रमाणि वस्त ।)	इति राजितिचेरहः॥
धयायः। आसन्दौर। इति छारा-	भूभिकस्थाः। इति राजनिर्धाः॥ (भूभि-	
BI WORTH	कदम्बद्धः विशेषो स्थः ॥)	(धयाः—
ग , ए, (बधुर्गगः।) अधिनीपृष्यचन्त्रच-	लघुपदरः, पुं, (जघुः सुद्रो बदरः ।) सुद्रकी जिः।	. "गुर्वी पिषडी खराल घें काची सेव विपर्यधान।
गि। यथा,	तल्थायः। स्टब्स्स्तः २ बहकरः ३ स्टब्स-	प्राक्षकाम् क्रियेन प्रदुत्वास्वविश्वका।"
य पूर्वमवानवा पुरशणकी खुतराखि	पन: 🛮 इस्तर्भ: ५ सन्दर: ६ दरहार: ६	इति वैद्यक्तचक्रपाणिनंधाच्चीतीसादाधिकारे।)
खभू-	प्रिकिपियः । इति राजनिर्धेग्दः॥ अस्य	खन्दनप्रमेदः। इति मेदिनी । घे, प्राष्ट्रका।
सार्विश्वरिश्यं चर्मणः पुन्धान्यद्वस्ता	प्रसार्वकारः ।	दित गाजनिर्धेष्टः ।
ag: 1"	"कक्रमुः चुदवदरं कथितं पृद्धसः रिभिः।	लङ्का, खी, (स्मन्देखाभिति। रम्+वेड्
इति ही पिका।	ष्यकं स्थात् सुनवदरं कथायं ऋषितं सनाकः ।	क्षात्यः। रस्य कलम्। दक्षज्ञस्यमः। ३।
ा, गुं(ल बुर्गर्भ द्य।) चिकास्टक्समस्यः ।	स्टिप्धं गुरु च निलास वालिपतापद्धं स्ट्रलम् ।	801) स्न:पुरी। (यथा, नैपष्टी। इ। ६०।
चारावली। १६०॥	शुष्त मेद्यपितत् धर्च चत्रु उक्तासमा-	"चेवी व सद्भायको सदीयं
र्मिटा, की, (जबुधिर्भिटा।) स्मिनं(स।	ऋचित् ॥"	गिचात्र क्षत्रापि च शासिताषम्॥')
राजनिष्युद्धः ।	दिन सावप्रकाशः॥	च्योति: बास्त्रमते सा च प्रविधा सध्यसण
ता', युं, स्वावनपत्ती : द्रति निकासः-	षास्य पत्रमत्तवृथाः । मधुराश्वत्वम् । कपत्रात-	निष्ठति । लङ्कीस्थात् चरखळेभ्यः खडेग्री सम
1	ने विसम् रायकम् विस्तरस्	प्रसार्क मवति सभा
ते की अबु सुदारभी खुदरमी-	अस् द्व	^स नेहा कुम्भ वसकोटिरकाः
वसा	1	प्राच पश्चिमे रोसक्पचनच

व्यवस्थातः सिश्चयुक्तः सुमेवः सीस्पेरण यास्य बहबानलसा। भृष्तपादान्तरितानि नानि स्थान।नि यङ्गीलविनी वद्क्ति ॥" क्यमिचा ^र यहाङ्कोच्ययनीपुरीपरिकुरचीचादिसेश्रान् ऋच प्रेरमतं पुर्वेतिमस्ता सामध्यरेखा सुनै:। खादी प्रागुद्यीश्परच विषये प्रचाहि शेकी-स्थानसात् क्रियन तहनारसुवं खेटेब्ब्यं सं फलम्॥ इति सिष्ठास्तिशिरोसिकः,। 🕏 ॥ श्रय लङ्गापुरीवर्णनम् । त्वर्शनाचा। "च्याद्योजनविस्तार्गा व्यर्णपाकारतीरणाम्। इ(जगसीरधेसीर विकृटी नाम पर्वतः। प्राह्मरे तस्य ग्रीलस्य मध्यसम्बंधितविधी ॥ ध-त्रिमिच द्यायां टङ्क्लिशो चतुर्द्धिम्। भाक्षार्थसन्धनः पृथ्वे प्रयक्षान् बहुवस्तरीः ॥ वनस्त तच बुहेर्नाः सुखं राचसपुद्भवाः। श्यमदावनों समामात्र सेन्द्रा इव दिवीकसः॥ लङ्कादुर्गं समासाय भ्रम्भां भ्रमस्वरताः। इराधवां भविद्यान्ति राचसैके दुधिर्युनाः ॥" इति वहिषुराची कपिलस्योननःसाध्यायः॥ ॥॥ प्रास्था। प्राक्तिनी । कुलटा । इति सेहिनी । कै, हर्भ द्यान्ददिकीयः । तत्र्ययोषः । करालिन-पुटा एका व्यक्ति का ३ व्यक्तिया सिका १। अखा

गुराः। रच्यम्। हिमलम्। गौलाचन्। पित्तनाग्रिलम्। पातकारिलम्। गुरुलक्। इति श्वामियंश्टः। ाष्ट्रासाची, [न्] पुं, (लक्कों दछिति सर्व्हीलः। एक - सिनि.।) इन्मानः इति ग्रब्दरता-(लङ्गादा व्यक्षिपनि:।) រឌ្ឌសែកកែ:, ឫ, रावण: । इति चटाधरमृरिप्रयोगी ॥ (वधाः হলু। রার্থ। "प्राजनस्थाननिमद्गद्री

क्रापति:, पु, (लक्राया: पति:।) शतकः। इति सृरिप्रयोगः॥ की, एका। इति शब्दस्ता-*ङ्काघिका वली। पिड़िशाल इति भाषा। बहु चिका ग्<u>र</u>ास्ति। क्क्रास्थ्रायी, [न] एं, (लक्क्षावन् भिक्रतीति । स्था + किनि:।).इचविश्वः। सहासाचि इति

भाषा । यथा,---

सन्दाय लङ्गाधिपतिः प्रतस्य ॥")

त्रीत ग्रव्हचन्द्रिकाः। बङ्गार्था तिक्षवीति) बङ्गार्थाधिनि मि । म्हारा सु सङ्घादा रेखा मेलि र्यात चिकाकप्रीत्।

'नङ्कास्थायी राजग्ची भद्रभुड़ी विद्यायकः।"

ज**र्**ोषिका, **फो**, एका, इति श्रन्थरकापसी । लक्षीयका, स्त्री, एका। इति ग्रब्टरवानकी । लङ्गः, पुं. (लङ्गतीलिः। लड्गगर्नी+चान्द्≀)ः

सङ्गः । विह्नाः । इति सेहिनी । में, ५३ । नाँ इति भाषा ॥ ल हुजं, क्ली, खाङ्गलम् ३ दृक्ष्यादिकोषः ।

लङ्कर्न, ऋतै, (लङ्क+ च्छुट्।) उपवास:। (यथा, सुभुते । १। ४६। "तचाक्रे अङ्ग्बंकार्यं विद्यमे वसवं दिनसृ। (बरुब्बे खेदनं प्रथां रसप्ति प्रायीत च ॥"

"ल इत्यं हं धर्मा काले कत्वा संस्थानस्या। क्षेदनं साक्ष्मनिष्ठ जानीते यः सर्वे निवक्॥" "तहस्तिवेश्रस्त वची निश्रम्य गुरुरंत्रवीन् । थित्वि (श्रम्भाष्यकर्रं टेन्डे नहाइन्नं स्ट्रनम् ॥"

"लघकानी क्लाविनमं राज्यं साम्रां सर्म । कठिनश्चेव बदुदर्व प्रायक्तक्षक्ष स्ट्रतम् ।" पाचन (स्पृप्याचा वायामचीत सङ्गनम्।" "प्रभूतंत्रश्रीवत्तासम्बद्धाः सन्द्रश्रादनाः। ष्टच्चरीरा दलियो लह्याया विश्वविभः॥"

"त्वग्रोधियां प्रभीदानां जिल्लामिखन्दिरं हि-शिशिदे लक्ष्मं प्रस्तानिय वस्तिविकारियाम्।" इति चरके स्वस्थाने हाविभीरधासे॥ "च्यारे लक्षणभेषादायुपहिछन्तते च्यारात्।

श्वयानिकभयक्रीधकासधीकश्रमोह्नवात् ॥ कामाप्रयस्थी इलाजि वामी मार्गान् पिधा-विद्धाप्ति स्वरं दीयम्तदा अङ्क्ष्यमार्चरत्॥ ध्यवबस्थितदोवासेर्लक्षवं दीवगाचनम्। ख्वा प्रं दीयनं का हा र चिनाधवकारका ।

प्रावाधिरोधिया चैतं जङ्गनेनीपपाद्येत्। बलाबिद्धानमारीयां बहर्षीय्यं कियानमः, ॥ तत्त् सार्वतत्त्वतामात्त्वयोषधमानिते। कार्यन दाचे पृष्टे वान गर्भिएयांन इञ्चेती। धातसूचपुरीघाणः विस्तरे गाचलाववे । हृद्योद्वारककारास्त्रही तन्त्रा क्रमे गते। खेंद्र जाने कची चापि जुन्पिपासासकोद्ये। श्रुधं ज्ञानुनमादेश्यं निर्द्यं वित्रानास्त्रानि ॥ प्रश्निमेदीर इसहीय काम: प्रोमो सुखख च। खुन्पशाभीकृतिस्वायाः दौर्ककां श्रीवने**वशैः**। रावसः सम्बद्धीरभीक्षाचर्द्धवातसम्बद्धाः छदि । द्वेष्ट[कावयन्।निम्न सङ्ग्रीयतिस्तो भवेत् ॥"

इति नैरानचक्रपाशिषंग्रहे व्यश्चिकारे ।) क्रमसम्। (थया, क्रमारे । ५ । ६८ । ^लधधा स्नुतं वेट्धिहां बर्**लवा** जनोश्यमुचैः पदलङ्गीत्सुकः। . तपः किलेहं गरवाहिमाधनं भगोश्यानसम्बद्धं चयते ॥") ब्रवज्ञ इक्षिकेदिवी ने १२ **। अ**धि

"मृज्जि कश्चवेद्वीसाद्यीपरध्यार्घ, कवि न चैने पादत: क्यांत मुख्ति ग बसेद्वय ॥ इति कौर्फ्ने उपविभागे १५ व्यथ्याय (छातिक्रमः । यद्या, सङ्घासारते । १ । १ ५

"द चायाधनाः कत्यास बहुदक्षीवता स्या क्दी ग्रामधर्मर सुमहान् भर्तुः पूर्व्यस्य बहुने अवहमीयगति: । यथा,---"ज्ञान् खद्वानं याचिष्टमगतानुष्टारक्स्।"

इति हैमचन्द्रः॥ 🛠 (स्त्री, अवसानगाः यथा, सार्केण्डे "अन्दर्खाप खर्दग्रस्य महाना क्रियत हिया तां वार्त चात्रियः सीहुं कि पुनः पिछमार

র্লান্ত, জন্মাতি। ছনি কলিকত্বের্ন:। (भ्या पर्∘-सक∘-सेट्।) लङ्गि इषं चक्रीय गीप इति दुर्गोद्दायः॥ लाज, शतुसे । इ.ति कविकथ्यद्रम:॥ (स्वा॰ पर

सक्-सेट्।) लचता। इति दुर्गादासः: ल अ, इ. अर्मुसी। इ.सि. क जिक क्य हुआ: R. (अवा पर-संब-सेंड्।) र, लङ्काने। इसि हुम।रास

ल ज, इ. वह अरावकृष्यि । इ.सि इसविकारणहरूम (पुरा०-पर०-व्यक्त०-सक्त० च-सेट !) ४ - २ लञ्जयति। भा कीप्तिः, बहायों निर्ततनिह सा वनदानान । इति दुर्गादाम: 1

क्रन, क्र क्य**क्त ह**िं इति क्र निकल्पहमः ॥ (पुरा॰ पर०-सका०-सेट्।) व्यक्तर्षिराक्टाइमस्। व ल(भयति चन्त्रं सेघ: । इति हुनदि(स: । जज, ह बीड़े। इति सधिक भपट्म:॥ (खा० काक्षा॰-काक्ष०-सेट्।) ७, क्षणते। निष्ठाधाः

नय राज्ये। इति दुर्गाहाय: # काज, तुका आसने । इति कविक्रक्ष्यहमः ॥ (ऋष्नी भुराः-परः-स्थनः-सेट्।) क, **स**चयानः

भाधवं दीक्षि:। इति दुर्गीदास:॥ लवकारिका, स्टो. (सर्वं सच्नां करोनीन। · छ + खुल् । टाग्नि चात दलम् ।) जच्जाञ्चलता ।

इति भ्रव्दमाना । तच्चा, स्त्री, (तच्चत्रसित्। सस्व बीहरे-"श्रीच इतः।" ३।६।१०३। इति च । टाप।) आमाः(करणदृत्तिविध्यः। इति नाओविश्वष्टः ॥ चक्रत्ये कक्षीय परद्वान

भयम्। जाज् इति सावा। तन्प्रयाय । मन्द्रसम् २ इरी; २ इप्राप्त बीद्राय्।सा व्यक्षतर्भेतृ व्यपचपाट्। इत्हमरी∥ मन्दा∗ स्त्रं क सम्बाप्त्रीड़: ६ ब्रीड़नम् १० । इति भू इन्द्रकादकी ॥ (सथा, क्यारी। १।३८।

"लक्ना निर्मायदि पैतरि साः इसंध्यं पर्वतराचपुच्याः । संबेद्धप'द्धंप्रसमीच्य क्वचं⊤ ब्रिधिक चमने।"

क्षणाक्षः इति रावनिषेदः।

काबु पुंची बन्धवास्ता बस्तीवर्षे बाबु ञ्चपविश्विधः तत्र्यव्यक्तिः। रत्त्रयादौ २ जमी पच ३ सम्ब्राध खरिरपत्रिका ५ सङ्गोचिनी हसमङ्गी । नमस्कारी प्रमारिखी ६ अपन सरहसालिका १२ वसी १० स्वेदिरी ३१ नच्चारङ लच्चिरी । श्रार्शलच्यार**्**चास-ाधनी १३ रक्तान्द्रमा १७ तान्त्रस्मा १८ बगुप्तारु ६ चाञ्चविकारिका २०। इति राज-नर्भाष्ट्रः ॥ सन्दाभीता २१ विश्विनी २२ सन्दी-ा**छ २३। इति श्**क्ष्यन्त्रिका। व्यखा एण । कद्वम्। ग्रीमलम्। पिकातिसार-ोिकटाहस्यसम्बर्धस्यकुत्र-कपार्तिना सिवालयः॥

(द्वेदीयघाः,— ककारचुविषरीताचा ख**रा**चुपहहदसा। पहीता च लाजानुद्धाभिधाने वयोजयम् 🛭 ज्ञाल्विपरीयाहः कट्राखः कपाप्युट्। से क्यामक्षेत्र मानाविकानकारवाः॥" इति राजगिष्यस्यः ॥

न्या चंचपादी अब्दे दश्या ॥ 👫 । दार्प च । नव्याचुः स्थात् ग्रमीपचा समङ्गञ्जलि-कारिका।

क्षाही नसस्कारी नाच्या खदिरके छिए। क्क (लु: ब्रीजना निक्ता क्रवाया क्रमिक-

नायसमनीकार योनिरीमान विमाध्येत् भ" त खाळ्या लुमेदः ।

प्रमञ्जा खहलक्ष च तथा मेहीगला स्ट्राना। तब्धा लबु: खाडु: समिधितसपायहा ॥" इति सावधकामः ।

गादुन्धिकाण्रब्दे दण्याः मीस:, चि, (सच्चा प्रीतं समाने यसा। न (विभिन्दः । तन्यस्योयः : काम्यसिद्धःः २ । ाक्र: । लिकात; क्। दनि श्रव्द्रहावकी ॥ चि, (सञ्जा मङ्गाशास्त्र । लक्का + नाइ-दलात्इतच्।) जच्चायुक्तः। तत्प्रयायः। ण घ चीतः ६। इत्यमरः॥ (यथा, र्षुः। 1 DIL 1 ाम जीवनि में नाय: इति **वा विश्व**ी

। प्रत्या सम्मन्यानं जीनिनस्तीति ক্ষাকানা॥")

ो, स्त्री, तज्यासुः । इति राजनिर्वेग्दः । ख्बी, लव्थाः इति श्र≳्रज्ञानकी। क् भासते। इति कविकायरहमः॥ इल्ल-वुरा०-पर्०-अक्-सेट्।) अ चन्न-। भाषनं दीर्घः। इति दुर्गादासः १ [(सञ्जयति श्रोभते दति । सञ्ज+स्यम्।) । कङ्:। इति हिस्तानः॥ दुन्छः। जराधर:॥

, च्यी, (जझयति शीमते इति । जझ 🕂 नाम अत्रवंगः । नेष्याः इति सट पास्की **को** पति मर्०-सञ्जनसङ्ग् च-सेट्ः) पानोश्चः तस्य मानो बाल्डं थामोच इति अवस्। लटनि लोकः ग्रिथ: खान्। किखिद्वदति वेवर्षः। इति जिल्, स उत्सन्धनिकच्योः। इति जविकत्त्रदृप्तः।

दुरादिश्य: । लटः, पु, (लटित ध्रमेच्ह्या वहतीनि । लट+

चाचा) ब्रसादबक्तम्। होगः। इति

नटक:, पुं, (कटतीति। लट्+ "क्नृ प्रिक्रि-संक्रयोरपूर्वस्वाधि।" उक्ताः २।३२। इति कृत्।) दुर्जनः। इत्व्यादिकोषः ॥

जटपर्ण, स्ती, (जटसुर्ग पर्यागस्य ।) त्यावस् । इ.सि. दाजनिष्येख्ट: ॥

लष्ट्र, युं, डुजेंब; । इति श्रष्ट्रद्वावली ॥ লহু:, ধুঁ. (লতনীনি। শত+"অসুজ্যিলভীনি।" उथा॰ १ । १५९ । इति बन् ।) जानिविधेष: । नैट्या इति भाषा। इतिमेदः। तुरङ्गमः। दल्यादिकोषः ।

णङा, क्वी, (जट्÷ क्रम् । टाप्।) करझमेद:। नाटाकरङ्का इति भागा। नासमेरः। पनि-दिशेष:। यामचटन इति खात:। इति भैदिनी। ने, २२ । जुत्तसम् । इति दिसचन्द्र: ॥ **अमरकः। भोडरी इति खातः। इत्य**यर-भरलौ। (प्राक्षी। इति हारावली। २५६॥ द्वे जिका । द्युतम् । थथा, —

^ल खड़ातुरू जिका ख्यातालड़ा ब्रुधि 2 जि

इति खाड़िरभषी।" इति उवादिइसी उच्चल: ११। १५१॥)

जड, विकासी। इति कविकस्यहुमः 🕻 (भ्वा०-पर०-वाक०-सेट्।) जङ्गि वाला। इति दुर्गाः-

जड, इ. विम भाषसी । इति वृद्धितस्यक्रमः ॥ (शुर्ा०-यदी स्वा॰-पर्॰-सक्-सहा। र, लकाते। · किः, जेक्डयति लक्डिति । भाषतां अधनम् । अपर्य विस्ति सम्पति । इति दुर्गाद्युस् ॥

वह, ओ इ कि उन्चेपया । इति कविक्तसद्भः । (गुरा०-पत्ते स्वा०-गर०-सक्त०-सेट्।) स्रो, वांख्रमः। अञ्चलनखाहिम्यवधानेशीय निश्वा-तस्य वस्त् । असात् विद्वासम् व स्यादि-त्रीके । लड्ड इसि । इ., कम्छाते । कि, लध्डयति बक्हिस तक्षुत्रं जीय:। इति दुर्गादास:॥

लाड, का उपसेवे । इति कविकालपहमः;॥ (शुरा०-पर०-सक०-सेट्।) खण्डेव इस खादानापाल-नम् । कः, जाजयेन् पत्तवर्धाल पुचस्ति व्यव इज्योरेकवांस्त्रम्। करणगावामसः प्रवीयः। इति र्मानाण:। खाड्यति वतां वाषु:। इति

खड़, कड वीमों। इति कविकस्पट्सः॥ (चुराः--चाता॰-सक्-संट्। क र, लाङ्यते। साम स्य-स्थान विश्विक कामसिक्त वीजा इवि दुर्जोदासः ।

कड तुकचित्रे दोस-क्षिणक्यहमा। आहम चुरा--पर--सम-सेट्-) कडयशि स्वस

कास्त्र। इति दुर्गादास:॥

(भ्या>-पर० स्थक०-कचित् पीड्नादी सक, सेट्।) उत्पञ्ज पीड़ियीनाव: उत्राचित्री माबक्षा लड्निलना प्रायुका पी व्हिला उन चिमा वा खारियण:। जिल्ला नहिषयक्षिया। खड्ति जिल्ला सन्दरवती खादिलायी:। म लड्यति खच्चसुल्लयसम्बन्धि লাভ্যাদি। शीइवै:। पीइयर्वीसर्थ:। जनाटतीमिक क्रिक्क इरी सुक्त वर्गात सुराग्ः। इत-चिपनीकर्यः । उभयच डलयोर्काकाकसम्। कैचित् जिज्ञोन्मत्यने दाने गठिला जिक्कावन ভৰনতেৰ ভিন্তীদক্ষিণি হাক্ষাৰ লভনি जिल्लां समी इश्लेषीदा इश्लेस । इसि दुगा-

लड्ड:, चि, मनोज्ञ:। इति चिका आहिए:॥ लजुः, चि, दुव्लेनः। इति ग्राध्टरहाधली ॥

लाख्डुक:, युं, यिष्ठकथियोध:। लाख्डू इति भाषा॥ बचा। लड्डाकी दुर्ज्यो गुरु:। इति शान वलमः । अर्थि च ।

"तै चेंद इनिया पना भन्न नगीच लड्दुकः।" इति भ्रञ्चितिका॥

लाखं, की, (लाखाने उन्चिष्यते इनि। लाख+ ँचन्।) प्रीयम्। ऋाड्दिन भाषाः। यथाः,—

"सरेधमानिय न क्षायवाञ्चना निक्तनायुचर्गान्य निन्तिपन् ! प्रस्वित्रमाचः परिवृत्तलोचनः

पपान लख्दं (तस्त्रजन् विनी असु: ॥" इति श्रीभागवते १० स्थाली ३० स्थाशाय प श्लोकः । लख्डं पृशीधसृत्द्वनन् । इसि श्रृश-कार्याभीक्षर्ग्वामी॥

लक्ष्मः, जि, (लक्ट्रेसन्यक्षि जायते इति। वन् 🕂 ड: ।) जल्हेश्जानः । यथा,---"पूर्वाकाये नवण्यं भड़फीतिः प्रक्रीतिताः।

मिरङ्गभाषया सन्तास्तेषां संसाधशात शृदि। खाधिपा मध्यसाभाय संयोगव्यपराणियाः। के रिजानिक बद्धाचा लाइचाचा पि भाषितः।" इति सेश्तन्ते २६ प्रकाझः ॥ 🟶 ॥

लखन्तु अध्ना लखन् इति छ।तः । इरेलाना राजधानी था।

वत, वाति। सौजधानुर्यम्। इति कविकालाद्वसः। (भाग्नपर०-सक्-सेट्।) सता। इति दुगा

षाता. खी, (मलित नेष्ट्यते यान्यभिति। अत्र 🕂 पचा दाच्। टाप्।) भाषादिरचिता नुष्ट्याटि। तन्पर्थायः । नही २ व्रतिः ३ । इत्सस्य ॥ विक्षिः ६ वैक्षिः ५ प्रसन्तिः ६। सः प्राखापन चमायुक्ताः चैत्यता (निनी । दक्षि भ्र≖श्रह्मावसी । उत्पर्वाच वीदव्श्युक्किची ६ स्वयः ≇ र्रावसर । । । जमाय वीषम् हिद्यान्तिम्सा सताव

'क्षप्रसुतक्सिन्न होशाचे पूर्व्या विश्वति चल्द्रमाः

तनी वीरतल वनति प्रयालके ननः क्रमान् ।

हिरान वीरधी यस्तु वीरत्यंस्ये नियाकरे।

पच बा पातथले कं ऋञ्च छ लांस विश्वति ॥"

च्यात्रमे रोपशीया युभक्षा जनादिर्यथा,--

खर्जुरी कर्यटी चापि धिनिरं सङ्गण्या॥

जाताप्रमञ्जाभइं मर्द्धे सद्धेच विस्थितम् ॥"

द्रात प्रचारिक्त बोक्त बाजकासम्बद्ध २०० च ध्याय:॥

"प्रियङ्गः पर्वाजनी काष्तालनाच सक्तिल्लया।

क्ति आवित्रकाभास्य पूर्वस्वके प्रथमे भागे ॥)

"तस्क्र रोच (रक्त च क्दो देवी एका सनाल धु:॥"

अप्राज्ञपर्की । इत्यम €; । व्यंतिश्राती । (अच्छा:

"च्योतिश्वर्ताखान् कटमी च्योनिच्का कड़ीनी-

रित वैद्यक्रिक्सालायाम्॥)

प्रिवा।"

प्राप्ताः। प्रियङ्गः। (ऋश्वाः पर्यायो यथाः -

गुन्द्र(गुन्द्रफला द्यामा विज्यक् तेनाङ्गा-

प्रकाः । (यथास्त्राः पर्कायः ।

प्रयायी यथा,—

वास्तेतः, कारवेलका वार्तानुका युभग्रहा।

हात बीविकापुराको २ व्योग १२ व्यधाय: ॥🛊॥

"छनायुश्चापि क्षयाग्दं मायाम्ब् सुकास्कः।

यच!

इसि दानमिर्दश्टः ॥

प्रथ्यविदेकः ॥ ग्रापि च।

इति भ्रष्ट्याणा॥

इति चिकाखप्रेष: ॥

(चिकायङ ग्रैंघ: ॥

वश्य: प्रदीर्घ: इ.। इति रक्तमाला ॥

सन्प्रयायाः । चेलानः २ चिचक्रवः ३ मुखाः (प्रः ।

राजदेशियः ५ वाटाचाः ६ सेदु. छ। इति

कताएका, स्त्री, (सनाप्रधाना एकाः) सस्-

लासकर्माश्चा श्वी, (लासरूपाकस्टरी नहरू-

भन्यत्वानः सनः स्वर्धिकन्।) अन्ताकसारीः। तत्पर्यास्यः । ऋटुः २ इत्ति सदिभाजा २ । चान्यः ।

गुगा:। तिललम्। साइतम्। एकतम्।

हिसलम् । जञ्जलम् । चत्तुष्यलम् । हेरनीलम् ।

देशस्यावस्थान्यरोगनाभित्यस् । इति पथान

"लनाककारिकातिशाङ्खाप्रीनास्य~ रोशनुत ॥" इति इाजावस्मः; ॥ लनाजिक्तः, गुं, (कतेव जिक्का यस्थः) सर्पे:।

लतामकः, थुं, (स्तिब शीर्षक्तकः: ।) नारङ्गकः: । नालकृत्तः। इनि श्रुब्दमाला। श्राणावृद्धः। लतास्य:, (लतेष हुम: दीर्घत्वात ।) सराप्राल: । तत्पर्यायः। नार्चः २ च्यमकर्यः ३ कुप्रिकः ३

देख्यम्लं जलादेशं तथा रेवतनं गिरिस्। ऋजवन्तं शिरिक्षेव मार्गध्यं व्यक्ति इस्ते । छता(घनम:, पुं, (सत∖व"पनसस्तिव कलमस्य।) पुलकाताविषेक्षः । तस्मुच् इति खातः ।

(पर्वनोध्यं दारमाया इतियक्षां दि।

स्थित:। यथा,तचेव : १५५ । २ इ.। "द्श्विष्टस्यो लनावेष्टः यच्दको विराजिते । इक्किश्वारीकाष्ट्र, पश्चिमस्यां तथा च्रुपः। खतादेखितकं, की. (लनसेव देखितं देखन यच

कन्।) व्यक्तिहानभेदः। यथाः, श्रव्यमालायान् ⁴ उह्नकं पी किनकं जनावेशिनकं नथा। ² कानाग्रहः, पु, ग्रान्तहनाः । इति ग्रब्टर्नावली

जुनासाधनं, इती, (सनया चित्रया साधनमः योजिह्छिकरणके ४ देवनाराधनम् । तद्यथा, -"जताया: साधनं वस्ते ग्रह्माय्य चर्वासम्। ग्रातं केशे भ्रातं भाषे भ्रातं सिम्दरमाख्यी। स्तवन्द्रन्दी भ्रातङ्ग्द्रीभागी महिमारि। इत्तं बोनी सदेशानि उत्थाय च इत्यवस् । एवं द्यूपूर्वं जस्र सबंसिद्धी खरी भवति। व्यय(करन् संप्रवच्छामि साधर्ग भवि दुर्लभन्॥

स्रतिका

नतार्कः, पुं, (जना चर्कः इव तीवा यस्त

नमाखकः, पु, इस्ती। दति निकास्डप्रेषः । लनावैष्ट:, पुं. / लनमेंद चादेष्टो **वेष्टर्ग यय**ा

घोड् प्रार्तिवन्धानागेनस्रतीयवन्य: । यथा ---

"बाह्रभ्यां पादयुग्नाभ्यां वेष्टयित्वास्त्रिष्ट रमे

लघ्किङ्गताङ्गं भीनौ लनावेष्टीः यम्खनं॥"

"बर्म्ब वर्षे निरुद्ध चरानु बाहि हवान् नदा

खभ्यम्मर्चमार्गीर्खनात्तरम्बसमनाता ॥

इति इतिसञ्जरी ॥ 🐅 ॥

इति ऋदिवंशे वास्य प्रस्म ।

दुर्म २

चरित्यलाग्हः। तत्पर्यायः।

इति इहार(त्रली : १५ ॥

पर्श्वनविद्येष:। यथा,---

द्खसर: #

रकोश्वम्बां समानीय नद्योनी खेरदेवनाम। पूजधिल्लासङ्गराची चिटितं पृजयेक्सलुम् ॥

भानसम्बद्ध घटसिंग्रहधिकं प्रताहं ज्यम् । खाडीलरम्सं पूर्वे चक्रवक्षे अपेर्चुधः ॥ ततसा नवभिः पुर्धयंत्रिक्षोत्तरं भ्रातम्। ततः पूर्वाहितं इत्था वरेदछोत्तरं प्रतम्। धनवान् दलवान् भागनी चर्वसी वित्रियक्र को दृश्क्षित च भद्रेतृ सर्त्यं नर्द्यं नर्द्याय ॥" इति माधानने १२ घटक ।

व्यक्षत् व्यवस्थाककी १६ पटले ग्रुप्तमाधनतम् ८ पटलेचित्रध्यम् ॥ बतिका, की, बता। इति बताधन्दात सार कन्प्रक्षयेन शिवासप्रक्षयेन दः निरूद्धम् "द्यं मन्त्रा हराद्द्रभुपमती इन्स सलयात नदेकां तर्शेष्ठे विजयवति । वैद्यामि रघानीम् समीरेशीहीन चृतवसिका

धुवाना सद्भान नद्धि नद्धि नद्दीलन भ्रथते ≥″

द्रान्ता। इति ग्रव्टरक्षावली। पिवृंशाक इति भाषा ॥ लताधना विनी, स्त्री, (स्तापना बोटस्थ स्त्रीत। इनि: :) भास्ताप्रचयवती लना । तत्पर्याय: । वीकत् २ शुक्तिकी ३ उप्तयः १। इस्टमर-भरती॥ वीक्षाप् वक्तृ है। इति श्रब्दरला-वर्लीः । प्रताका ७ क्याः 🕒 । इति खटाधरः । लनाष्यकं, की, (जातायां फलमन्द्रा।) पटोल:। "वास्त्कः, कार्यक्षच वाने क्रिच शुभप्रदाः। लतापलय गुमरं सर्चे सर्वन विश्वितम्॥" र्ति ब्रह्मवेदने श्रीक्षकाजनस्यकः १०२ व्यधायः॥ जताभना, स्त्री, (जतया भना यस्याः ।) सनासी-वृक्ष:। इति भ्रव्हमाना॥ लालासकिः:, ऐ, (लागाचडश्रीसकिः:।) प्रवालः:। इति विकामध्येषः राजनिधेग्रस्य । (प्रवाता-प्राच्चे रक्षा विवर्ण जातश्रम् ॥) खनामक्त, स्ती, (जनायां सक्त् यस्ता: !) एका ! इति भ्रष्ट्रकारशी। बतामाधरी, स्त्री, (बनाप्रधाना साधरी।) माधवीलसा। इति भस्दरवावली॥

पारावनपदी पगया लना परेक्ता काकृव्दनी ॥" इति भावप्रकाश्चित्र पूर्व्वखण्ड प्रथमे भागे॥) जल(कस्तरिका। साधवी। दुन्दा। इति भेदिनी। ति ५१-५०॥ केंबर्सिका। सारिका। इति राज-विचत्दः॥ (हफ्ती। तत्पर्यायी यथा, → "भक्डाकी इक्ती चिंदी वाक्षीकी राष्ट्रिका-प्रसन्धाः रक्तापाकाच जता इन्हिका परा॥") नारी। यथा,---"क्या पर्णनी प्रश्नन् अयुर्व बस्तु साधकः। प्रजन्न संभवेत् क्षीद्धं विद्यायायकः भः खब्यम् ॥" इति तनकारं खामाचाधनम् ॥ (त्रयाचनेषधी । १। ५५ । "नवा खना अन्यवर्षन चुस्विता कर्जनाजी सकरन्दशीकरेः। इग्रा वृपेख (स्तत्र्य) भिकुड्मना हर।हराभ्यां हरकम्पिगी पर्षे ॥" "नदा नदीना तला माध्योजता पर्के गया रम्यालतास्त्री।" इस्तित्रहीका ॥ ≭ाच्यारी-विश्वष्:। यथा, सञ्चासारते । १ । २१७ । २०। "अप्रयुक्तीरमेबी च समीची बुद्दा जता। यौगपदीन लं विश्वसन्त्रमच्हास भारत ! ।") ताकर्ञाः, एं, (जतारूपः नरञ्जः।) कर्ञ-विप्रायः। कारहकरेच इति शिल्ही भाषा। सन्प्रवादाः । द्रव्यप्रीः २ वीराख्यः ३ वज-ी प्रभावक्षण ३ भूवे मोजक्ष राधी ७ व्यक्त प्रमहत्त्वा # टावस् सम् तहीयस्वाः स्ववम् व

जताय है:, क्यी, (जला यदि (व ।) मंख्रिका । इति प्रव्यमासा ॥

प्रवासभ् इति ३६४ प्रत चाह्रम्द च्या ।

कें अही जिलाबों बाव इस बेस्का सन्

८१ ॥ सुवादवी

संम सम स्त्री, (जन चाते + "छतिश्रिद्वितस्यः _। जस, जुल्बी जब सामी । इति काल्याच्याच्या (खा॰-सास०-सक॰-सनिट्।) हु, लिख्मम्। ' उत्तर्ष ६ ३, १६६३ इ.सि. तिक मृह च्छी, लब्धा। इ., जसके। घ, लमा। खसन्ति इति मिद्वान्तकीसृद्धासुगारिष्ट्रातः॥ .वि। इति कवित्रशणदृसः॥ (भ्वा०-युवस्त्यावसिति अयञ्जतानिखलादिति रसा-न(घ:। वस्तुनस्तु कमते कम: धचादिलादन् । अर० सेट्ः) ऋः, च्यजीलष्यम् व्यवकाषत्। तर्रो लभ इदाचरतीति की साध्यम्। इति ाबनम्। इति दुर्गादानः॥ (लध्यक्षे≽नेनेति ।लप्⊹क्यमधे क्यट्।) दुर्गादस्य: 1 । इ.स.मरः ॥ (भावे च्यूट्।) भाष-

बभयः, पुं, (लभ् + "चाद्धविचनीति।" उकाः∘ ३।१६६। इति असम्।) वाजिबन्सनर्ज्युः। इत्यादिकोष:॥ धनम्। शाचनः। इति सिद्धाभाकौसुदासुगादिष्ट्रति: ॥ लाभां, चि, (साध्यते इति । लाभु+ पौरदुपद्यात्।" र् । १ । ६८ : ४(नियत् ।) चाव्यम् । इत्वमर: ॥

वस्यम्। इति मेहिनी। वे, ४३॥ (यथा, सुष्डकीपनियदि। ३।२। ३। "नायमास्मा प्रवचनेन लश्बो ण शेषया ग बहुधा श्रुतिण। यसेवेष इक्षते तंन जम्य-

ं (लप + स्त: भ(वे ।) वचनस् । कथिते, त्रमर्,॥ (वरितमध्यक्तिसिः। अच्। क्ट स्वीव काला विष्ठाति सर्व स्वाम् ।") के चा चि । यथा, च्यथकंदेदै । ४।३६।६। समकः, पु (रसते इति। रम्+ें रमेर्च को जोधयश्ति लिपता इस्तिनं मश्का द्रयः। सन्धे दुर्हितौ ल नै चाल्प प्रायक्ति क 🗗) दा।" उटका∘ २ । ६३ । इति मृत् इस्य की, खादविशेषः। जशी। इति क्षत्रच।) विख्गः। इति सिद्धान्तकौसुद्धा-यशा,---सुकारिष्ट्रसिः॥ (वीर्यक्षीधनः । इत्युज्यवः॥ सिर्पेषा भटी भाकेरी पथिस क्विपेतृ। विलासिनि, चि । इति नेचित् ।)

वनीक्षते व्यस्त्रेत लबङ्गमस्चादिकसृ। लम्पटः, पुं, विज्ञाः। इति लम्पाकाग्रव्यर्थि वासमा खाता ग्रुवानस्या दरा-मेरिनी। में, १४८॥ (यथा, कथासरिह्यामरे। च्यप् । 1909 1 6-8 हुँ समी द्रस्या बद्धा प्रितासिसापश्चा ! "अर्थे तराब्रदी नोवं यद्यपि आई। युजस्पट:। सिंद्यकरी सुन्तीं रोचगी तपंकी तथापि न च दु:खिश्रीक्षत्रीडग्र: स्वात्तथा-परम् ॥" বিধ: ॥")

द्रति भाषप्रकाष्ट्रः । कासताः । यथा,---तंसने । भ्रव्हे। इति क्षिक्षकपहुनः ॥ "वर्षे हिकासुधाककामनम्पटः साक्षाः - च्यावसस्यने स्वतः - ग्राब्दे करकः -स्तिषु दारेषु धनेषु विभागम्। र सम्बात । इ. सम्बत । संचनभिद्धा-अक्रेत विद्यान जुक्केचेवराक्षयाह-स्ति गोनिन्ध्सष्टः। मनाइ च्यायायुध-चक्त स्व यक्ष: अस स्व कैवलम् हैं नीनशालक्षके । इति दुर्भादावः ॥ इति श्रीभागवंत ५ स्वन्धे १६. प्रधाय: 1

(जन+सः:।) बाप्तः। इत्यमदः। जम्पानः, पुं, जम्पटः । देशमेदः । इति मेदिनी । ष्टलीयरेशि। क, १८६॥ (धया, मार्जकीयो। ५०। ८०। धै ३ लिपेन लब्बं रचेंदपचवात्। "सम्पायाः मूनकाराश्व पुलिका नागुरीः यह। हुँचेन मध्यक इसं तीर्घेष्ठ (म (च पेनु॥") च्यीपधाच्याविभदाच विश्वातावाच जातव:॥") (लब्बान्थारै यश्रांखि येन।) प्रविद्वतः। लग्गाटचः, १, पटश्चाटाम् । इति हारावली । ६ (बया, रघु:।३९।२। लम्पाः, पुं, बुलगितः। खाम इति भाषाः। इति प्रसिद्धः । उक्षरक्षनं प्रतस्मादशाच ॥

त्रच्छुल अनस्पि लब्ध वर्षभाक् द्दिश सुरशे धलच्याम्॥") , (लभ्+क्ताः। टापः) नाविका-[धT,---ोत्कष्टिता जब्दा तथा प्रोधितभक्ति ।

एट्स ।

इत्त चपश्चान्दर्धस्यक्षेत्रात् : (अया,

यति रागमधिकं खपनमिदं विक्तृसारा-

रेव द्यिलञ्ज कपने वन्नापगम् । पचे

तस्य ॥

त च प्रतिपर्द हूति ग्रुक्स्प्रेंव दयि-

तप्रशास्। कष्श्।

।" इति तड़ीका।)

1 रता वासस्त्रा शाधीगभर्तुका ॥" इति जटाधर: 8 सन्दे रति म नवस्महमः। (भाः

थम छेट इ.कम्बादी इ.वासी

म्बन्।) मर्नक्षः । अञ्जन्। कान्तः । इति संचित्रसारीखादिवृत्तिः । उन्योचः । यया, "प्रास्टलं होकनं समीत्कोचः कोप्रालकासिधः। उपाचार: प्रहानन्हा छारो यास्तावने स्रप्ति॥"

इति हैमदक्षः

गच्या

(THEFT

केप्रीक्ष्मायम्। इति प्रायक्षित्रतस्य गङ्गाः साहाली प्रतिनिष्टतदभीवद्यकामप्रवार्थ किखि-वम्। 🛪 ॥ दीर्घनेश्रद्धके, 🖘 । बमहना भी भना दनादन प्रवान

पची। इसि राअनिर्धस्टः॥ (प्राप्तः। मह्यदा ऋष विशेष्यभिष्ठ तम प्राप्तः खात्। "जब्दकर्कः; भ्राप्तः; न्यूकी लोमकर्यां विले-साल:कर्य: इति क्रम्नेधार्ये।) दीर्वश्रीजन॥

इति वैदाकम् ।

सम्बद

चित्राची लल्लास्त्र का स्थान स्थान

हिस्था **भू**रू नयुवा दलितावाचे नयी:

खदाहरगाम्।

"चिश्वचे सुषयोयोंगत्तदनत्तरमुयो शुदाक्रुनो

खावाधासुबक्तबोरनारधः सं प्रजायत लग्न ।

लक्ष्युमं भूम्बह्वं सार्थ जिस्ते प्रतं भवति।"

"चैन मही मगुमिता चिभुने भूनो त्

चित्रं तथा च समकोष्ठमिति प्रजाख्यास । ^अ व्याय:। मृ: १४ समी १६। १५ कर्ट

च्यावाधि प्राधा लब्धा लक्षच १२ चेन

मल ज्वाप् ३ । इ.नि ली जावती ॥ (देश विशिष ३

दैळ खडगतो भाति चनी द्वार दवांशामान्॥')

ताबच ग्रोभदे ऋखों यादन कि चित्र भाषता 🖰

इति च।याकोश्तकम 🛊

ग्र्ब' (

"लज्जस्तु लज्जमेदाभः प्रलख्नस्भूषणः।

चिं, दीर्दे:। अध्याद्यति भाषा। यया,---

"दूरतः घोभते स्टाई लम्बद्धादपटाहनः।

(अम्बद्धानः । यथा, रघुः । ६ । ६० ।

^लपाख्डो३यमं चापितलब**कारः**

कलप्राष्ट्रामी हरिषक्रत ।

सनिकोरीहार स्वादिराजः॥")

चक्रीतहसः। इति मेरिनी। से, १००१

राच्यः । इक्तीः दिन ग्रस्ट्रक्रावली ॥ ग्रेन-

लम्बकर्षः, पुं (मस्यीकर्गायस्य ।) इत्या ।

खाभाति वालामपरसदातुः

यच चयोदश्वतिषिप्रसिती क्षि थस्य ।

श्रक्षाचलक्षक्षमयो क्यस्ववाधे

वया, प्रस्विम् । ४२। ५२।

खानामः।

रुष्शुक्ती, चि। (यथा, मद्याभारते। ६। १६।

"जर्मादयाँ जन्दकां सिधा जन्मपर्योधरा ॥') जम्मतिषाः, पुं, (अस्यः किषा क्ष्वास्थभागी बस्या ।)

विष्टरः। म तु विवाहकाले वरीपविश्वनार्थ सार्ह्वाङ्गतयबामावर्त्तवाधासायाः चर्मस्थान-दर्भाः । यथा,---"जहुँके भो भवेत् प्रचा लक्षके प्रस्तु विदरः ।

द्धिक (वर्तनी बद्धा वर्मार्तस्त विषयः ॥" इति संस्कारतत्त्वम् ॥

वें इसी पियाची द्विदाभ

लमाः, पुं, (जन्दने इति। सनि चावसंधने⊹

चास∙-चक०-सेट्।ोड,लग्ते । इति दुर्गाद्याधः लय:, गु, (की + खन्।) विशस्य:। संज्ञेष:। सीर्थ-चिनस्य मान्यम्। इति मेहिनो। चे,५३% प्रकथः। रसि श्रव्हरताविशी॥ 🛪 ॥ चालकावकावसम नेन चित्तष्टचेित्रेहा। इति श्रीयरमञ्चलस्य सम्बन्धः योगीन्द्रधानदेशनस्यारः॥ तत्रात्रं विद्रं लच-यति सथकाषदिवि । जयो दिविषः । चिरुकास-सत्ताराज्ञमञ्जतविविकन्यक्समाध्यभाषपाटवे-

नासितप्तलो सनस्याप्रमानस्य विन्द्रवन् तैनश्चित-दीपक विकादक प्रश्नम्भिते प्रश्नापन्हे थितः-इ के जेंब: प्रथम:। हितीयस्त स्ट्रक्शवस्थावन आस-खेन चित्तवत्तेवाद्यश्चादिववययस्यानादरे चितिप्रत्यमात्मसंस्थानवभासनात वृत्तिस्त्रभाद-

षच्यविद्रारूपः। इति श्रीवृशिंच्यर्खतीश्वत-सुवोधिन्यास्त्रा सहीका । गोतवाद्यपहिनामादौ क्रियाकालयी: परकारं समतालयः । जीवनी (सुब्ध को ४ ने ने ति अब (का प्राच क्ता च स्क्ये गरिदा-ह्यी> चेति वः स्वयः । सीस्य क्यो श्विति स्वय गर्वावा चल्। इत्यमरटीकायाभरकः, ॥ 🗱 ॥ जयसामधिवकार्यं शायकसा चतुर्देश्रदोषान्त-

"कज्जिनं भीवतुर्क्षेष्ठ अधक्तमज्ञासिकम्। काकसर: ग्रिर:कच्ची वयस्थानविविक्षितम्॥ विखरं विश्मक्षेत्र विश्विद्धं विषमाच्छन्। व्याकृतं ठालक्षीनक मातुरीयाच्युर्वश्र । "का व्यय जवा:। चुदि स्थिति: कच्छक्तिः क्यांध-(स्थितिरिक्ति जयज्ञयम् । व्यपरे तु। "द्विपदी खादकविका सक्तिका कित्रखकिका।

गंतदोषनिश्चेषी घषा,---

जम्मद्भिका कलतिकः खन्द्रमः खुरिकस्वया । कथितकादुरकोऽहे अतुरकोऽय नर्धकः।। भास: वहान्दालनावक्षका गन्द्वटरेळिघ । कारमयान्त्री घट्टा सिम्रोहर्षद्विता तसः ।

बामभुवक्ततथ्वन्ना खख्डधावा पहस्रकः

ब्धतिचित्रः समयद्य विजित्तीः ईरलक्तया । षाविहरतु टङ्गमनसमस्य विविज्ञकी ह च्यान्ती विकासभावाच सुकुली ३थ विकी खक:। रमर्थायस्तरसेव करकार्यकर्षज्ञकः ।

(पुराज्नधाताज्नस्य-सङ्ग्रीट् ।) व छ, लाव देखा काप्रसिक्टा। इति दुर्गादासः ॥ लेल, तृक्ष इंभी। इस्ति कात्रिकाच्यद्रमः ॥ 📢 चुरा०-पर०-सक्त० सेट्।) देचा इति ६ धातोः रुपनास्य रूपम् । ग्रंस्वाद रत्यक सरूपोऽपि अरुस् कर्धम वाध्यक्ष इति क्की दिव्हितप्रस्थे : क्षचित् चरूपीक्ष्मित व रवस्य वरचायात् अन्यया नार्याका

ससम

इति वैद्याप

सिखादयी>िय म खु:। एवं बच्चमारी हु क्रिके इक्षाद्विपि बीधाम्। सक्षास नोकः। इति दुर्गादासः॥ करू चित्रः, पुं. (ललन्ती जिल्ला धस्य ।) ख ञ्जामार: । डिर्स, जि । इति बेहिनौ । मे, ६ (चलद्रधवायुंकी च कि। यथा, ऋषासा क्षाप्रदे (१०६ । १८६ ।

"तात्रच प्रकटीमूथ मगवान् मेरवास्ति । उड्नाधिकंजिक्जिकः जला इनारमध्यमात। लखगु, चि, विलासपुत्तः। उद्यास्यनविषयः जिक्काकियाविधिष्ट:। चौपविधिष्ट:। धौ বিল্লিখ: 🕴 ভদ্মবাহিমিখ.। সংক্ষানিলি

कात्रक्षेपविश्रिष्टः। इति जडकारोः कार्ये भ्रष्टप्रवर्षेत्र इन्स् सकारादेशेन च नियमन् खलस्बुः, हे, (जलह चलस्बु यजः ।) शिमाक इति नटाधर: । (विषयीतस्य शिम्याकप्र ऋव:॥) ललनं, स्ती, (स्रल + ल्युट् ।) केलि'ः। इति है

चन्द्रः। भाखनम्। इति नागोत्रीमहः। यथ "काली करालवदना विनिद्धान्तासियाग्रियो

विचित्रसङ्ख्या नरमानाविभूषसा । द्वीधिचभीपरीक्षामा शुष्क्रमांसालिमेरवा। चातिबिच्तारवर्गा जिङ्गारुलगमीयगाः ॥" ं इति देवीमाहासाम्

मुखबन्धगाचिषिन्ध्र जस्बीदर कि सदं वष्ट्रसि॥" नुप्रविश्वेषः । इति भागवतम् । १२ । १ । २६ ॥) कौद्दिके, चि। इति वैभचन्त्रः । (यदा, क्षयासरिम्सागरे। ७०।१०२। "सती लमीदरेगेल इंसारीपियवाचुकः। सम्पादिक व वातस्वदन

श्रमाप्तेचा प्रतिकास

सम्बोध

अस्य एष्ट्र।) लब्ब प्रव्हायां श्वास 🛭

में इलोपियाकी। इति राजनिष्ठेश्ट: ॥

कर्मेरि भारतन्तु प्रतायेन निध्यक्षम् ॥

श्विभालयक्षयाविशेष:। धया,---

निका २। इत्यमर: ॥ जन्नते लन्ननं नन्यादि-

स्वादन:। इति तट्टीकायां भरतः ॥ (अब्ब ⊹

कब्दन, गुं. (जब्बते द्रति । उद्धन + रुषु: ।) कर्षाः ।

सम्बर्धीचा, क्वी, (सम्बाधि बीजानि यखाः।)

जन्मसर्थं, चि, जनायमान्यस्त । खन्नप्रातीः

क्या, स्थी, कस्पी:। गौरी। तिसतुब्दी। इति

मेरिको । ने, ६ ३ इक्तकसार्विधेषः । यथा,—

"व्यक्तन्यनीयसंयामी वस्ती भारतं सक्तनीम्।

सञ्ज्ञाप्य सृष्ट्रणाच्य साध्ये विचाच्य आरत्।

इति इदिवंदी अधिपतिस्थापनम् ।

क्ष नवे रचापुचाय रचा एता दरी प्र**स्: ॥**^अ

"तत्तक्त्राच्चवचः श्रुत्वा देवीलकामयात्रवीत्। शक्कस्य लक्षे द्रीवं लंदागमंद्रक्ष क्रुस ॥

रातः भीगं समाधाय खडावा विमनत्रुता।

क्रकास्त्रेवस्य तह्यं वर्षायन् पानीमात्रता ॥

साल हो तसुपासन्य हासा सा दासकी पुन:।

परिचारतय वासम्य विचयाधिष्ठिता लनः ।

प्रशुखे नासुदेवस्य दिनाचाः मोहूवी स्थिता।"

ल श्विका, छती, (ल स्वेघा। अञ्चन-1- म्युक्। टाग्रि

व्यत इत्वम् :) नाजुईक्याजिका । तत्पर्थायः ।

चिंदिका २ ! इति श्वनिवंदः । सुवासना ३

शक्तभुक्तिका । इति देशचन्द्रः । व्यक्ति-

जिका ५ चालि चिका ६। इति ग्रब्दरका-

नस्वितः, चिं, (लस्वानं-फ्षाः।) संक्षितः। (यथा,

भूब्दिन:। इति जनभाती: ककिया सप्रक्रवेग

निष्यक्षम्। लग्बमानमाख्यादिश्वत (वश्वा,

"व्यद्धरचुव्यनमस्थितवञ्चलसुच्चृत्य प्रिय

ग्रीससोविस्टे। ९२ । १८ ।

र्रात सञ्चाभारते अर्दिवंशे कार्यहर्म ।

■时十曜()

हिं तमकीयः वर्ष

दलप की (क्लवेद्वि

द्वि भ्रब्द्धन्द्रिका १

द्रश्रमर: ४ (श्रथा, अर्थामप्रश्राम् । १६८ । "सात्राञ्चितवरपुत्रतिः करी कपोली करोतु महम्बनी ।

महाभारते । ३ । १५० । ६० ।

लोचने ॥")

"बहिश्रीयिक्या यस्तः सालस्टिश सम्बत्॥") जस्दोदरः, पुं. (अन्तसुदरं यस्यः) गरीधः।

जोता है कम खोड़ी बस्त चोलोड़वी

चलारि हरिने प्रोक्ता क्या क्यविहारहें

वर्षेत्र रक्को सववाद वर्षे व्हेरने चराईनः ॥"

तकन मुं(चलाते र्ज्ञाते रात वर्ण+करीन नावा धाता प्रियाता

से १११५

स्टित

नेजा

चलिता

इत्यन्य भि ॥

হ্লুক্লণীলমকি 🛚

रविशे।

रचरकाष्ट्र शत्यायी लिक्त

"सुञ्जामाराङ्गविचासं सद्याः लिलिनं भवेन ॥"

नाचा सुलीच्छक्कितन शुक्त: !" **शक्षा च, चे**षधी । १ । १३८ ।

"क्यं विधानमीयि पाणिपद्वजात् नव प्रिया भीत्रकट्टलभिष्यनः।

वियोद्धिष्ठे वश्वभवेति विर्शता किपिलेगाटनायनिष्यासरा॥")

लजाटिका, खरी, (ललाटे भवी श्लद्धार: । "कर्ण-

ललाटात् क्रवणङ्कारे। 813164। इति कन्।) सर्वादिर्भित्तललाडाभरणम्। डिका

इति एकासा ं सन्वर्णायः । मञ्जूषाद्या २ । इब्बार्:। लालडम्बचन्द्रम्: तत्मर्थायः:।

प्रश्चिक्षीं । इति श्≊र्दावनी । (निलका:। द्ति सिक्षिनाच: । यदा, कुसारे । ५ । ५५ । "तदा प्रश्लाकतना पितुगंदी

ललाटिका चन्द्रमधसरालका । न जातु बाला जमने सा निर्हितं तुषारसङ्गनश्चित्रतियेषाप ॥") लामा, [न्] की, जनामध्। यथाच रहः।

"प्रधानध्यजभ्दद्भेयु पुरस्यामधिलन्यस् । भ्यावाजिग्रभावेत ननामं स्थान सनाम च ।" (प्रधाने। यथा, रह्य:। ५ । ६८।

"तच खयंवरसभाकृतरावनोत्रं कन्त्राजनाम कमनीयमत्रस्य लिम्रो: 🗗 पुरुष: ! इति रघुटीकाशी महिनायप्रत-

बाक्बः। ५ । २ । १ । लिलामं, क्वी, (जड़ बिलासं⊹ किय्। तंवामनि प्राप्तीसीति। स्थम गती + सम्। उस्य अलम्।) विद्यम्। व्यवः। प्रद्रम्। प्रधानम् । भूषाः।

(बचा,सामवी । ३।१८। ४८। "पौत्रसाय शिललगाललागाँ इष्टास्पृद्त् कुन्तलमखितानथम्॥") यालिधाः। पृथ्यम्। तुर्षः। प्रभावः। एति

मेदिनी। मे, ५१॥ अन्तराताते व्यन्धवर्थाचित्रम्। शवादीनां जलाटचित्रम्। अभस्य भूषाः। रखमरटीकायां भरतः ॥ (पुंचप्ंचकलिङ्गमा।

श्रेष्ठभूवापृष्ट्रव्ह्रकृत्व्ह्रचिद्वाश्रिक्षिश्च ॥" इति रञ्जटीकायाँ मिक्षिकायभृतयास्यः व राये येष्ठे च ति । वषा, सहाभारते। ० १

"ननासींशंकी खनामापि प्रभावे पुत्रवे ध्वजे।

"बनामेर्ह्हिभवृक्तः सर्वद्रव्हरहेर्द्रश्चिः । राज्यं भध्ये महिनासः भ्रान्तमीरस्वतंत्रतः ।") क्लामकं, ऋी, पुरीन्वसासास्यम् । इत्स्यस्: ॥ तदेव

मालां पुर: धंसुखभागे न्यस्तं बलाटपर्धन्य-मागर्न जलामकं अवामं तिवक्षिय इति प्रवार्थे कः । एति शर्तः । लकामी, की क्योंभूदखिएस्य:। सत्यक्षीय:।

· चत्चिप्तिकार। इति शब्दमाणा॥ ं चतुर्ची जलितं औं (जब∔चा' विश्वेष इवसरः । सङ्गामरविधानिन सू प्रमुखाङ्ग

की (क्लावन प्रैद्यति कामानिधि स्युः। टाप्।) कामनी। (थया कला-

"मध्यकुं करकि प्रख्यावर्भने राष्ट्रन्ती सा लिस्यकी मजिनलंजिना जीवनस्याञ्जनेन। विन्यस्थन्ती चर्गकमछे नौज्यासीर्याते

तस्त्रकाचा

नि:श्ह्रा च प्रथमवयस (निर्मिता प्रकृताची ॥ **अने जात्रिक याण्याः (जिस्कामा र्विधान**त:।

ष्टलपाटाङ्गविष्यामस्तरुखा ललितं विष्टु ॥"

"धानाःचार्योगहिष्टं खालानिनं प्तिकेषिनम।

ललाकेधी भादे आहा। लड विकास दहास्य सनीवाहित्यात् इन्द्राललां या। इति भवतः

चापि च ! "विकासभङ्गिरङ्गानां स्विलानमनोद्दरा।

सुकुसरा अधेकृषका नालिनं तहुकीरिनम् ॥ ' लिलनः, पुं, (लक्टर्न इंग्राति इति। लल 🕂 कर्काः।

स्तः।) रागःविश्वेषः। तस्य सरूपं यथा,--"प्रकृतसम्बद्धारामधारी

युवा (तमीरी/लक्नोचनश्री:। विनि:सर्न् वास्यहान् प्रशाते

विनासिवेशी लिलितः प्रहिदः ॥" तस्य ग्रावसमयो यथा,---"प्रातस्यास्तु देशागो लानितः पटसञ्जरी।

विसाधा भेरवी चैत्र कामीदी गोबङकी कंपि 🛭 🖰 इति सङ्गीतहासीहर्। लिलितः, त्रि, (लम + ऋ:।) सुन्दरःः (थया, रहः। 🖺 । १।

"अय तस्य विवाहकौ तुर्वा स्थितं (देशन र्व पाष्टिवः ।")

ई भिन्दः । इ.सि. मेटिनी । ते, ९४६०। व्यक्तितः । इति विकास्बद्दवावस्यौ ४ विकितकाल्या, क्यों, (संस्थित काग्या च ।) सङ्गव चिष्टिका। तस्याध्यानं अधा,---

"येषा ललितनान्ता आर ईकी मङ्गल पिक्काः वरपागयहस्ताच डिसुझा गौरहे डिका॥

₹त्रकोधियभक्ताच स्तित्वका सुभाननाः नवयो प्रत्यकाचा चार्क्यकी लिलितप्रसा ॥" इति निधादितस्बम् । नजिता, च्की, (सन्तित + दाप्⊹) कक्रुशे । दारी ।

प्रति राजनिर्धगृद्धः । नर्दाविशोधः । यथाः,---"विभिनाव्यस्त राजर्षे; शापार्श्वस्तस्तः पुराः उपिको खण्यरीरोक्ष्यु प्रापाच विभिनक्तवा तती अधीपदेशेन निर्देश कामभूपकी। सन्ध्याचने तपक्तेपे तस्य विकारभूतरा ॥

प्रवासास्य देवस्य वर्दानान्महास्तिः । चान्द्रतान्धवनाथाए क्षाकं क्षत्रा विहेत् तत्र काला च प्रौका च ब्रहीर्र प्राव पूरितम् चनक कास करी वरा

বুলিবে ললিব লালবাক্তমাজাল লবমাছিৰ सुक्षयंच । भ्कुसुम परिमल वासितदेहा वहत्य-

निना: ॥ ") ह। जिल्ला। इति सैहिनी। नै,१२१॥

र, क्वी, (ललकावां प्रियम्।) इविरम्। ्चानचेश्टः ।

ा, ए. (ललगानां शियः।) कर्यकः। क्तिपंध्द:॥ कामिनीदसभय **॥**

स्ता, (ललन्छेत्र। श्वार्धे कत्।) । सक्तिकक्षाद्रिः। तत्राचीयः। लवनसृर।

॥ मोरिए। इति भ्रव्हस्ताला ॥ मेचनम्। इति मञ्द्यक्तिताः। की (लर्ल ईप्रामटित द्वापयतीति।

क्षमाः।) व्यवधदविश्वः। वराज्यादित । तिष्क्रीयः । दालाकिस् ६ मो खि: ३ ।

। सहाभव: ४ भ्वः ५ भावः ६ त **२ चार्को तम् ७। इ**नि प्रस्ट्दानकी ॥ हम् ८। इति धनञ्जयः ॥ तस्य गुमाध्यम-वया,-र्वेषुचे: प्रहिलंबार्टेविष्ठमेस्त्र्या ।

धनवन्तय सहैन्द्रसदग्रीहेगाः । । श्रुक्तिविधाली: ब्रिटाली: घाषका रिण:। न प्रिराभिक्त करितका(भर्धनेकरा: 🗈 ष्टिषेत्राक्षाः जुरक्केर्नाक्ष्याः।

ल जाटिय क्षप्रमा उबने नृपः। स्वास्तिमी रेखा. स्यः प्रतयधिकान्। ाचीतऋभिराषु: प**च्**गदख्य ॥ षुर्भवतिविक्ति।भिष्य पुष्पलः:। प्रशासिक क्यारी हा यू वेर्ट भवेत् ॥

। च वकाभिक्षियादुश्रुक्तस्यासिभि;॥ सिवनासिराष्ट्रः श्रुद्राधिरस्यक्षम्। (केन्द्रभिमें भूवी चाच सनाटकम् ॥ श्वस्थानगतुर्भं स्थादनोसप्रम् ॥" इति सार्खे ६५ व्यथ्यायः ।

सप्तिः, प्रवृभिः, प्रचाश्राह्यस्थाः।

ं पळ्डावि बच्चन्ते। मस्तकोदरएए-डनासाचिषुक्रवस्तियौदा दखेला सर्वे-न सुमुते भारीरस्थाने पचमेश्याचे।) ही, (बंबाटमेवः। वान्ः) प्रशस्तः হনি মুদ্রেরেরেরী। লভাত-

द्ति भ्रमञ्जय; ॥ वि, (खनाटं वयतीनि। बनाट+ ।स्टर्थकलाटबोर्द्धातपीः।" ≒ । २ । ख्यः सुन्।) लक्षादनएषः।

पः स्थ्यः।" इति मिहाननकी सुदी । दे: ११६ १ ६६ १

संखिता

संसिता

पूज्येक तला तका चुनार्थ नैय विद्यवे ।"

चिस्ता

नि चता तम चाप्रस चिरादुरवही सनेत । तस्रात् पुर्वेत् क्षकाच् -----र--- सरिदर्रः मामराइचियात् पूर्वे स्डादेवावनारिता ॥ विशासमुद्धपनस्य छनीयायः नरस्तु यः। कुर्यादे लिलितास्त्रानं सः शब्सुसहनं ब्रज्जेन् 🕸 अक्षिपाया: पूर्व्वतीरे भगवाज्ञाम पर्वत:। खय विक्रांतिहरूपी तवास्ते समयान् हरि: ॥ लालितायां नरः स्थाला डाइग्यां शुकापचाने। भगवन्तं समारुद्ध यो यजित् परमेश्वरम्। स बाति विद्यामवनं भरीरंगः विराज्ञासः॥ इसि कालिकापुराखे 🖘 चाध्याय:॥ 🕸 🏾 शीपीविशेष:। यथा,---"अखिलर्मान्द्रसम्हर्ताः प्रकारविष्ठतारका पालि:।

कर्तितस्थासा जलियो राधाप्रैयात् विधुनैयति । इति भक्तिस्वाल्टस्विन्धुः॥ किलना खामना धैया पद्मा सदाच अथकी। इति तष्टीकार्या जीवगोस्वामी ॥ तस्याः खरूपं "या दुर्गा सेव लालता लालना सेव राधिका। य्तासामनारं नास्ति रुखं सर्वं हि नार्द। ॥"

इक्ष प्राची प्राप्तक खब्दी राचली जायां नारहं

प्रति मीज्ञवायाक्षम् । शामियीविग्रेयः । साच

मेचरामच्य'पक्षी। यथा, चङ्गीतदामीदरे।

"खिलिता मालासी मीड़ी नाटी देनकिरी तथा। मैचरामस्य रामियते। भवन्तीमाः, सुमध्यमाः ॥" (सातुचन्मन्तते चिन्दोनरागस्य पत्नी। सीमे-म्बरमने वसनास्य प्रजी। यथा, संगीतहर्षेणी। "वैलावकौ रामिक्सी देशास्त्रा पटमञ्जरी। कालिता यदिना यना दिन्दोल स्यवराङ्गनाः॥" "डिग्री देन (करी चेंव बराटी लाँ(डका लया। नालता चाथ हिन्हीकी बदकास्य वराङ्गवाः ॥" कास्या भागादिकमाच तकेव । साथ सलिता । ौर् ए-दर्ज्याच लिक्सर ध्योद्धा सज्ज्या महा। म्बर्केना ग्रह्मभ्या स्थान् सम्मुनीर ने चिट्ट चिरे।

धेवनचयनं युक्ता दितीया निविता सवा। ^अ ध्वानम् । वया,---''प्रणुक्षसमन्द्रसादनक्दा सुगौरका (निर्धेवती सुङ्ख्ः)। विशिचननी सङ्खा प्रमाते विकासवेधा किला प्रदिशा ॥

मध्यपा,---स र्गिस ए ध नि स। इतिश्रिष्टाः। ध कि म स म धा इ.ति इतिशाग

"सदाहरू सभू¦ स इत म इत वि सा

द्ति चिचित्। 🎚 खिनासप्रमी, स्त्री, (लखिनास्त्राः सप्तमी।) भादशुक्तमप्तभी। तच क्राक्रुटीवर्त कार्यम्। यथा भनिष्ये ।

"मात्र मासि सित्रै पच्चे बप्तवां निक्रमेव वा सक्का च सद्यानिश्रम् भागा दिव

इति अञ्चुद्रौत्रमसम् कालम् । इति विकास-सित्वम् ॥ 🛠 🛚 नडिधियेथा। तजारी खस्तिबाचनपृथ्वेक यङ्क्षं कृषं। हा अर्थे चाही साहि साहि साहि

भुक्के पची सप्तस्था(स्तयो यावर्ज्ञावनपर्यन्तं च्यमुक्तर्गोचा श्रीसदमुकी श्रिषदुर्गाधीतिकासा प्रतिवर्षीयभाद्रशुक्रसम्यां ग्रागेशाहिद्देवता-पूजापूज्यकश्चित्रपार्ध्वतीपूजायावच्योषनडोर्ज-धारकाभविकापुर।को ऋत्रतकाथाकावसक्तपलि-सासप्रमीवनमञ्चं करियो। तसः सङ्गलन स्रक्तंपरित्वानामान्यार्थं विवाय प्रसिप्रादीन् संपुत्र्य भृतशुक्षादिकं विद्याय क्राव्हलादिक् पूजाम(रमेन) तती खाला खाँग्रांत पुर्व

दक्ता सामसोपचारी: संगुच्य व्यर्थं संस्थाप्य पुनर्धाला चानाइयेत्। शिवपूर्वाविधिना श्चितं दुर्गापुणाविधिणा दुर्गाच यथाश्रक्षप-कारी: संपूज्य आवरगदेवान पूजरून्। सती **१ एक कि युक्त हो र के दुर्धिय सिक्त प्रियह मान्धा** क्षप्रिवासतु डोरकं धामकरे बहा भीच्य-सुनुष्ट्च्य कथां ऋगुयान् । व्यटपचानि ददात् । ततो द्वियां ददात्। 🛪 । अथ कथा ।

बीह्या उपाच । "लोमग्री नाम देविभिधेयरामासतः पुरा। घो अर्थिती वसुद्वेब देवका च युधि छर्।॥ उपविद्य: क्षणः: पुष्या: कथयामास वे तदा। ततः कथयितुं भूषः कथमितां प्रथन्नभे ॥ कंसेन निष्ट्रता: प्रता जाठा जाता: पुन: गुन:। कतवत्वा देवित । त्वं प्रश्न हु:खिन दु:खिता ॥ यथा चन्द्रभुखी दीना बभूव बच्चयाया। तथा लंदिकती भन्ने पुच्चदुः खिग दुः स्थिता ।

मञ्चाक्षीर्यव्रतासातु वभूवाच्ययुक्तिका। त्यमेव देवकी देवि । भविष्यसि व सँग्र्यः ॥ देवव्यवस्य । का चाचलासुखी दीन। बसूव बहुषधिया। वार्यं चीर्यं वर्षं सम्बन् तस्याः समातिकारसम् । कोमश्र खनाचा व्ययोध्यस्यरेषुरा राजानकृतो नाम विश्वलः। क्षय राक्षी सञ्चादेवी नाचाचन्त्रमुखी प्रिया।

अव नैश्विष च सिक्किशी सानार्थं घरसल्ले । प्राप्ते प्राप्तास्तुतचेव वहुक्की रगराङ्गनाः ॥ स्तानाता सरवर्षं चक्रसामध्ये वसारूणमभ्। बैस्बिथत्वा पूर्व शास्त्रसम्या यह प्राक्रुरम् । बन्धयुव्याचित्रेभेक्या पृंजयित्वा यथाविधि । प्रथम्य प्रिर्सा भक्षा दशास्त्रास्थां वर्ग्यतयः ।

किसिर्दक्षियते साम्बाः कव्यनां यदि रोपते।

प्रोहितसा तस्वेव पनी माला च नामिका।

तबोरासीह्डएथीतिः स्प्रकीया परसारम्।

क्रहा प्रक्रियते किंवा फर्लसम्बभ् तदुष्यताम् ॥ क्तिय छन्तु:। पूजितीम्सामिरेतसिन् पानीतर बच प्रजुर वद्वा सम्प्रित गुर्भ प्रियस्त्राका विवेदिसः।

भारकीयमिद् ताबद्वावत प्रामस्य स नासःच नहचः श्रुला ते जला सानस

क्षता च समाति तच बड़ा दोश्यो सुखे नतस्ताः खग्रन्हं जग्हः सहौतिः प्रशिवा व्यालीन अञ्चारम्ब विस्तुतं सहब्रतं तृ प्रमत्तवा चन्द्रमुख्या विस्तृतच सुडोर्य

म्हना के श्विद्दोराचे: साक्ष्मक अवङ्गर्भ मालाच बुक्तुटी जाताल सम्यश्वतपा तथैव ने च मिचिस्थों जान जातिस्ती सम्भव भृषं सम्बेर पात्रका समय: पुनः। लहिने तहिने प्राप्ते पुत्रः कार्श्व चात स्ट^ खदैवमालके इंग्री जाने गोक्तसङ्ख्ये ।

राज्ञी जाया वभूवाय प्रकीमाथस्य सा इंश्वरी नास विस्झाला सातुराचीः तिषः अधिमीलदिजस्याची हमायाः सूघशनाहि पुरोच्चितस्य कालीन जुलाई। बहुपुत्रिकी। चालिसारा चारुपुत्तानधीन चान्त्रसप्रज पुत्र निरन्तरा प्रीतिवंभूवाच तयो•र्द्द ज 🕕

तमेचरी पुत्रमेनं प्रस्तातच्योशियम्। वदर्वे सु पञ्चलमगाक्तम गुधि छिर। ॥ त्रच तां भृषणा हष्ट्मा ज्यामा मिद्धः खिता यखीभावादतिस्हेहाररपुत्रश्चात्वता ॥ च्ययुक्तासरका निद्धं खभावनीय सूबिता।

तां डड्डा पुलियों भवां प्रभक्ताले खरी क ततो यदं प्रेयविद्यातां नखीं तीवसत्तर चिल्तयामारुचा राज्यी सस्याः पुच्चनधः प्र इता इतास ये दुवा: पुरुष्णीवन्धनास्य बहुपुत्रा जीवनस्था प्रयुक्तासर्या नथसः। श्रीमर्ग साधितं मत्रे तक्ति घौदासिर्गायः

भाहे मासि मिते यची सप्तम्यां लिखितालये स्राया प्रिवं श्रेष्ठयिया सङ्बंध महास्रि

चंपूरवा विधिवन् प्राप्तं चेली क्ये यक्त विद्यप्त

तस्य कि वर्गपूर्वितया सक्ष शया सतम् सक्तयाचित्रं अस्ता तेनाइं सुख्यिरा चित्र लया नाचरितं सन्यज् द्येश्वालग्रीस्या॥

तेष ते चनाति श्रृष्टशा राज्ये ३ पि मसि दुसि प्रभाव एवं कथितो व्रतस्त्रास्त्र सवा संख

चार्डे तुभ्यं प्रदाखामि तस्त्र धर्मस्य सुत्रते ।

यखीश (दान् प्रतीच्छ लंगात्र आरायं। (वच संपूष्ण शक्षरं भक्ता करें उद्वासुडोरकम।

भूषखीवाच ।

यावच्यीवं अया नावतु प्रिवस्यासाः निवेदिह रत्येव समयं कला ततः प्रश्ति हो इकम्। खर्येक्टप्यसर्यं वापि करशास्त्रामु धार्णम् । शङ्करकोसया सार्ह्व सीवर्ध राजतन्त्रया। तास्त्रपाचे प्रतिष्ठाप्य द्वाक्षणायोगपादीत 🛊 पायसं पिटकचीव भन्धं भोज्यं प्रयक्षतः।

ससीचान् भो त्रियला तुसर्व भुञ्जीत नत्सर् मक्का प्रीमण्डलं जिल्लामानिवीद्तम् दश्य प्रि वसद

स्मृत सुर्भ साम्बी देखरी सुवनेत्ररी त्वस्त्रास्त्र प्रमावेत सुपूचा सन्द देव का

व्यसि चिल्नेनेश पृत्तस्य चित्रस्थलि ।
वेय आविया च विश्वास सुनिस्तम् ।
गास खपुरे पार्य स्वाय्य स्वीद्तस् ।
िस्तयः स्वाद्यस्थितं इतसेत्रपृप्रिष्ठिर् ॥
व्याद्यस्थि विद्याप्ति चेतस्ति गुस्त् ।
। सो सम्मतिविच्हरी न कद्दाचिद्विस्यति ॥
स्वयचीषाचरित्यान्ति व्यस्ति स्वयचीषाचरित्रे ।
अस्मन् नोकि सुखं सुक्षा याच्यन्ति (प्रवसन्दि-

या ज्युटीवतिमितं प्रवासिमेसं एवं विभाश सुद्धे च गुउं विधाय। भाष्मा बरोति कानुगोधिवतिन्दाः। भाष्मी करा भवति घोभनकीववसाः। ति भविष्यपुराणी सुद्धुविष्य समाप्ता। स्त्री, (सून्यम्।) चातिष्यम्। द्रिन्। स्टब्लिकाः। जबकृम्। साम्ब्लकम्। द्रेगन्। ति सुस्वविद्धाः।

पु, (जनसमिति। जुने श्रम्।) येशः। यथः, र्षुः। रहा हुह्। "नकतराग्रेरककेस्तरप्य-

ष्कृतंत्रणात् धारिष्ठवात् यमन्तः ॥)

गवाधः । हेदनम् । रामपुष्यः । इति बेहिकः ।

२०॥ स्व दिनाशास्त्रति तिकासः । इति विभाः

सचलस्य (रामपुष्यस्य क्रमावित्रणादिकः

गिष्णा स्त्ररायक्ति दस्यम्॥) कालर । मधाः,—

अश्ह्याचिम्हास्तु काष्ठा काष्ट्राह्य कवः ॥" इसि हिमचन्द्रः॥

वथा, सामवते १९ १६ १६ १ पुत्रकाय प्रत्यानि क्ये नाप्तभवत्। स्वस्त्रिवङ्गस्य मन्त्रानां विस्ताप्तियः ॥") (वानाया पन्ते । इति राजनविष्टः ॥ विश्वस्तः। पन्नः। गोप्त्रक्षीसः। वति रणु-(कायां सिक्तिगयश्यवेन्यन्ती ॥ यथा, रष्टः। ॥ ॥ १९ ॥

व तो ज्ञाणविध्यामां से त्रे त्राष्ट्रा ।

इ. क्ष्र्यनविद्यं चकार ज्ञित नामयः ॥") ,

क्ष्री, (जुनान स्थारितमिति । लूने
। स्थार्थय ।" उथा० १ । ११६ । द्रित्
इच ।) स्थामस्यातविध्यत्र स्थार्थः । तन्
र । जीभक्षम् १ श्रीचं स्थार्थः । तन्
र । जीभक्षम् १ । द्रित भावपकार्थः ।
वङ्गत्रम् ५ । द्रित प्रत्यकार्यः ॥ जनञ्चजिल्ला ६ व्यक्षम् ६ व्यक्तिम् ९ व्यक्ष्यम् १ व्यक्षम् १ विद्यन्
सम् १६ । यथ्य गुणाः । शीमस्यस् । विद्यन्
सम् १६ । यथ्य गुणाः । शीमस्यस् । विद्यन्
सम् १६ । यथ्य गुणाः । स्थानस्यस् । विद्यन्
सम् १६ । यथ्य गुणाः । स्थानस्यस् । विद्यन्
सम् १६ । यथ्य गुणाः । स्थानस्यस् । विद्यन्
सम् १६ । यथ्य गुणाः । स्थानस्यस् । व्यक्ष्यान्
सम् रित्र स्थानस्यः । स्थानस्यस् । स्थानस्य स्थानस्य । स्थानस्य स्थानस्य ।

श्रृत्तप्रतम् हीयलम् सः ३ च राध इक्क । सः च

लाबक कहुना तिक मधु नैसं एक विस्मा । शोधनं गासानं कछं क्षणीं क्षासास्था आहान ॥ इत्याहं कृष्ट् नियाधानं ज्ञालाशा विनाधानत् । भासं यासाच एका स्व भाषां प्राप्त प्रमुख

(यथा,--"विश्वानलस्त्रानायेनी कामि कामिनी। लक्ट्रानिसत्त्रच्य प्रदेख राट्डे ट्टी (⁹

हाह्नहः ॥ । लघकर्न, क्वी. (लवङ्ग + खार्षे कन् ।) लग्डस् । इति प्राव्हर्जावकी ॥ (लयड्ग ब्हेर्य्थ विव रणे विकेयम्॥)

लबङ्गकालिका, को, लगङ्भा इसि शाज- लबका, मृ (ल्पानीति) ल म्लाः।) सिन्-पिर्वेद्ध.॥ : भेदः।। यथः, स्टाम्स्ति। ११५ १५ ।

को, (स्÷च्या।) चानीयलम्। इति नावक्षता, खाति, (चाक्स्थल्या।) प्रायनता-द्वनिका। ववक्षम्।लासच्यक्स्।ई्यम्। विशेषः।ध्या, ऋथदन्।

"लिला-कानद्वनानापरिश्वीत्तवनीमलकालध-भगोरी

मधुक्तरनिक्रसकर्यानकोतिनक्तिक्यस् क्रुटंग्रेग

বিভিয়নি ছিই হিছে ধাৰ্ডাদলা । ছুলাটা যুখাতিসদান দৃদ পে জা বিহাছিখনাংখ ভুগানা ॥"

(यथाचे।

"ख्या । चयक्व । लगक्त लगालने विकासध्य सध्वतान्। इक्ष प्रमाण प्रमेणकामुक्ते निक्ष सणामनास्य प्रमेणका ॥")

राधावाः नक्षीिक्ष्यः॥
'लवर्णं, आतं. (लुनासि वास्तिमि। स् + नन्यादि-ल्या लुः। प्रमेक्सास्त्वान् गल्यम्।) 'त्राव-रसम्तत्व्यम्। तथु प्रशास्त्रं तथा। सीप-चित्रम् । सेन्यत्वम् च ब्हिम् ६ व्याद्विष्टम् ४ व्यक्तिस्। तथा खि।

"साम्हं यम् जनसम्बानि वसम्बान् । संस्थारको प्रीतिशिकं महामध्याद निम्दि । रोमक वस्तं पाकः विष्य क्रतने द्वयम् ॥" सीवस्वित स्वान्ते । हक्षमरः ॥ (अस्य विद्यमं यथा। "मेन्द्वत्मम्हविद्यीनसंज्ञोमको हिन् अस्तीनि नवगानि स्थोत्तरम्यानि वात् सम्बाद क्षप्रात्तकाणि यथाप्यं स्वित्वानि सामूनि स्टर्स्टप्रस्पितिस्मिति।

"चनुष्यं भीन्यनं स्वतं वर्षं मध्यपिष्ठीयनम्। ध्यायं मध्यप्रं अश्वं ग्रीतं नेत्रतम्नसम् । चास्तः मधुरं पावं नात्यव्यक्षांवराग्यं च। पीत्नं ख्यायमीयस स्वतं भागिताचनम् ॥ सचारं दीवनं स्वतं क्षणस्वतीयनाग्राम् । रोचनं तीस्वास्ववाच विकंतात्वर्षासनम् ॥ सच्योवर्धसं पान्ने नीस्तंस्यं निस्तं नाटं नाटं

क्रव सरीन राभ्यम् ।

ीमक दामसमा ग नियम ध व पानम नव स्य स्य म इ ग्लम् लप् तीद्कीष्णस्तृत्वाद व्ययः (तिह्यामसम्। स्तिक्षे अड् नदार्गे विशास्त्रागमीहि स् / क्षप्ताविकार्यक्षरं विलये विश्वकोष्टम्। दीष्यने पाचने सीट जनमे साटकाह्यम्। स्रम्भद्रते दाल्किन पीनस्त्य क्षेद्रिनम्। स्रम्भद्रते दाल्किन पीनस्त्य क्षेद्रिनम्।

द्रिमुल्ते सन्त्रभानं ३६ वध्यायः । ४॥ ल्ल-भावे काट्। इटिनमा यथा। लनोश्म-ल्लांचा नवश्या। इटि चामर, विद्यायुद्ध-प्रकार्शवप्रयः। यथा, इस्प्रिंग भविद्य-प्रवेशि । १९। १८। "व्याह्ति विचन्ने निर्पे कुद्द नवश्ये इत्स्॥"।

"चाहित विचन तिय नुरंद सम्बाहित्या। वारा, यू, (च्नानीति) च निल्हा।) विस्भदः।(यणः, स्टास्ट्रते। ११५ १९।
"द्रश्चेत्र समुद्रिय स्थानति। प्रविधानितः॥")
हाच्यतिष्य १ वर्षारितः॥"।
चात्र विद्या, साह्यते। च । हर्रा देविषी।
चार सहस्तिष्य । स्वाह्यते। च । हर्रा स्वाह्यते।
साहस्त्र सम्बुरं सन्दर्भ स्वाह्यते। "।
प्रचिवस्त्र सम्बुरं सन्दर्भ स्वाह्यते। च व्याह्यस्य स्वाह्य । स्वाह्यस्य स्वाह्यस्य । स्वाह्यस्य स्वाह्यस्य । स्वाह्यस्य स्व

"च व्या मानक्षणेश्याद्यी प्रचन क्याद्रव्य न १५ प्रा प्रचित्र दिल्हा न्या १ प्रमे दिल्लिमास्य दश्याद क्रफारा १ प्रस्थास्य दश्याद क्रफारा १

न्यास्य 🕕

"लयनः क्रियस्त दस्यः धार्यः शामाः न C । स्थितः क्षिकाः व्यक्तः एटिशुक्तः सम्बद्धः ॥" धन्यसः

"ल्यकः, प्रायम् र यः प्रायत् क्षाःप्रस्तः। प्रेक्षप्रतस्यः क्षाध्येष्ट्रास्तरः, स्वयः याद्यम् सार्विष्ट्रास्थयः स्वयः । स्वयः ।

। "लागा, स्यब्दाक्षाक्षं क्षीलक्षणशास्त्रम् ।" "लावल, क्षका प्रतमस्य, श्वःपनी, सिक्कम् ॥ विच्या, स्वयंक्षीक्षी पीचल देवनेप्रज्ञम् । भौठितिवृक्षीरुव्यपमे स्वलाती पालमं वालस्य ॥ स्ट्यूक्रम्पिवीस्योन् जन्मेन् स्वप्रवेदनस्य।"

द्रित नाम्भेट स्वय्धात १ क्षिप्रधानि । "लवगा इस पाचनः क्षेत्रन, देश्यनः व्यापनः द्वित्यः पेट्यका अमः स्वयं विकासम्बद्धस्यः अध्यक्षयः जानपरः स्वयं विकासम्बद्धस्यः स्वयं स्थापन् व्याप्यं विकासम्बद्धिः विकास्ययोव सामान् श्रीप्रधात स्वयं स्वयं । स्वयं विकासम्बद्धाः स्थापन् स्थापना ।

स कर्प क्लोक्या क्रिय व्यवस्थानसम्बद्धाः पिछ क वार्क्ष स्टें उस्तर्वनस्थ

বলি দামবলৈ হাত্তবল কুমালি ফলিংকি प्र स्वयत्व प्राच्छात्व विश्व वश्चवित प्रतेषात्व। क्कोटयति इक्तान् इक्षावयति पृक्तसुण्हासि इन्द्रियास्युपरुणाह्य उनीमनिख्यानिक्रमापा वर्यात च नीडिंतपित्तास्त्रिपत्रीमधैवानस्ता-विचि चित्रिक्षपृष्ठप्रमान् विकारानुप्रचनधीत। " एकीयम् क्रियाचिमान्दलाच्य कुन्ते सुर्वे । ध प्राधित वसी क्रेय: भविदा इन्स्वस्य च॥" इति चर्ते सृचस्थानं ⇒ श्चाध्याः ॥

"नवगः संशीधनः पाचनी विश्वेषमः कोटनः ग्री शिल्यक्षद्याः सर्वश्यप्रधानीकौ सार्गावर्गाः धन सर्वधारीराद्यक्षाह्यकार्खित स एवं गुणीऽप्येकच बाल्यर्थमामेखमानी माचकख्कीत-भौगि जेयार्केष्स्वीमदानि जियोगनापान् नथा-मुखाच्चिपार्क रऋषित्रवातश्चीका-प्रकृतिसामाद्यात ॥" "यो सक्तरचिमुन्याद्यान कप्रश्लेकं जनधनि भ इंबच्चापारयति स लवगः।" इति सुत्रुतं स्वस्याने ४२ स्यध्यायः ॥ 🛪 । 🕽 लवगासुरस्थ विवर्षं यथाः,─ "पूच जतयुगै शाचन्। हेनेयः सुसद्दास्तिः। लोजापुत्रीयसवर्त्वाको सञ्जीस सञ्चास्य: ॥ व मधुर्जी यसमाती धर्मी च सुनमाहित:। बहुसाबाच बद्देश दत्तस्त्रस्थाइतो वर्शः॥ शृत स्वादिगिकाय सदावं ये सदाप्रभन्। **द्द!** सद्दासा सुदीनो दाक्यं चैनद्वाच इ ॥ यावत् मुरेक (भ्रमेक न विरुधिर्महामुर !। नावच्हलं सबेदं स्थादस्था नाम्रस्थात ॥ यञ्च त्यासिभयुक्षीत युद्धाय विशतकार:) न श्र्नी भक्तसात् झत्वा पुनरेष्यति नै कास्य राम सदादरं लब्बा भृय एव महासुर.। प्राणयन्य सत्त्राद्वे नाक्यमेतद्वाच ह ॥ भगावकास वंशास्त्र गुलभेतद्वत्तसम्। भवत् सगतं देव मुगासामी भरी खावि॥ न ज्यार्थं मधुं देव; सर्वभूतपनिः शियः। प्रवाच सहादेवी नेनदेव सर्विष्य सि॥ साभ्ते पिक्ला दायी सन्प्रमादकाना ग्रुमाः भवतः, पुत्रकेकस्य गुजमेनञ्जविक्ति॥ य वत् कारम्यः प्रकोऽयं भविष्यति सुनन्छ ते। खबध्यः सर्वभूतानां जूलबक्तोः भरिष्यति ॥

एवं सधुर्करं लब्धा देवात् सुसख्दञ्चम्।

भवन चीरम्रश्रेष्टः कार्यामास सुव्रमम् ॥

दिन्धावसीरप्रत्यं साध्यनलायां सञ्चापमा ॥

तस्य पत्नी महाभागा प्रिया जुन्नीवचीति वा।

तस्याः पुत्तो महावीय्यों जन्यी नाम दारुकः।

नास्थान् प्रस्ति दुरासा प्रापासीय सहालग्नु॥

त पुश्च दुर्जिनीयम् इट्टा ब्रोधनअव्यतः।

सप्त स श्रीकसापेई न चैने कि चिच्छलवीत्।

म विद्याय इसं लोकं प्रविधी वरकालयम्। मूल रिकेश्व अवसी वर् तसी व्यवेदयत् ।

च प्रभावेग जूलका दौराह्में उर

यक पर्वात श्रीक छोन् विश्ववेद अ

भाषा सर्वधक्तान विश्ववेद चनापस

काणारी रौततः विकादः भी सभूवने तया। इत्या बहुभहसार्था सिंहवाधन्याण्डनाम् । मानुषांचे व कुरने निखमाचारमाहिकम्। उच्हें वा राध्यो वाक्य सुवाच म सङ्ग्रहानीन्। वार्ताबच्च। मिनदर्जाचपगच्छत् वी भयस् । प्रतिचाथ बदा तर्वा सुनीन(सुप्रतेचकाम्।

स आद्धन सहितान् सदानुवाच रघुनन्दनः ॥

को इन्तालवयं थीर; कछांग्रः स (वधी-

भरतस्य महावाही श्चुबन्ध च धीमतः॥ राघवेको नस्काम्त भरतो वाकामवर्धान्। चाहमेनं विधियासि ससीप्रः, च विधीयतास् ॥ भरत्स्य वत्तः श्रुला धैर्यशीर्थममन्त्रितम्। सन्दर्भावरणसम्बद्धी हिला भीवकंगरयनम् । ग्रन्त्रस्वप्रवीद्वाकां अधिपत्र गराधिपम्। खनक्षेत्रा सङ्जाङुर्मध्यमी रघुणन्द्रम । ॥ व्यार्थे कहि पुरा भून्या स्वयोध्या परिपालिसा। सन्तार्थं सुद्यं सत्वा च्यार्थस्यागमन प्रति। प्रेष्ट्रे मधि स्थित राजह अयः जीशमानुयान् ॥ तथा ज्वलि ग्र्ज्ब राधवः गुनरप्रवीत्। र्व भवतु काकुन्स्य क्रिथनां सस प्राय्वस् ॥ च लं इत्वा सप्भुनं खब्यां पापनि स्यम्। राज्यं प्रधासि धर्मे औं वाक्यं मे यदार्व वस्ति । ण्टात् यृह्माका दुव्यद् ऋक्षित् समाइच्येत्। नदा भूलं ग्रहीला तु मस्त र्चः करोति हि॥ च व्यं प्रयशाहं ल । तसाव्धविमालनंस्। कापविद्युरं पूज्यं हारि लिख इतास्थः। चान्या नियमांगे तु अवधः तं सविधाति ॥ तिनः प्रभाने विस्ते तिस्तिन् वाले **न राज्यः।** निर्मातक्तु प्रादीरी अच्या हारप्रची दित: ॥ रतिस्तबन्तरं वीर उनीर्थयस्वां नदीम्। तीर्वा मधुपुरद्वारि धनुपाणिरनियन। ननाः इंदिवसे प्राप्ते झुम्सकी स राज्यः।

मागक्रकृताहमं प्राधिनी भारसुद्रहत्॥ नती ददर्भ शक्षं स्थितं दारि धनायुवम्। तम्बाच तनी एचः किसमेन अशिक्षि॥ तस्येवं भावमाणस्य चमतस्य सङ्ग्रीहः। भाज्ञी वीर्थनमध्यी रोघाट्युग्धवानः जन्॥ उवाच च सुनंजुड: ग्रन्जुत: स विशाचरम्। थोद्मिच्हामि इच्हेंद्दे दत्युद्धं लया नह। सन्द्र्ला भाषिनं तस्य प्रत्युक्तम्य सद्यासनः । क्रीयसाहारयनीयं तिष्ठ तिष्ठेति चात्रवीत्। व्याङ्गमञ्जू पुनक्तेन प्रवर्षन महासाना । कवण: क्रोधमं श्रुको युद्धाय समुपश्चित: । व्याजनां तुम विक्रकाण तहनुर्वन्तिनां वरः। स सुभी च सहाबार्क लग्यास्त्र सहीर्या । खर्क्त हा विदायाया प्रविवेश रुपानलम् । पुनरवागराक्यभिक्षाकुकुणनन्दरम्।

प्रशास **सञ्**चा सूर्वी লখ সূত সময়িক কবি

श्रम्बद्धर्मिसिबी जनसः स निम्राचरः।

पञ्चतां सर्वदेवानां बदस्य वश्चमन्द्रमात इति सुलक्षे देवा, सेन्द्रा, साम्प्रहोग कर्तः सुमध्यां वाकाँ प्रवृत्तं प्रवृतायन वरदास्तु अञ्चाबाञ्चो सर्व एव सभागता विजय(काञ्चिकसम्बन्धसम्बन्धिः) विजया देवानां भाषितं युत्वा सूरी न्हड्डि कताः प्रवाच महावाहु' प्रविष्: प्रयासका इसं सधुपुरी रम्या सध्रा दैवनिर्काता निवेश प्राप्तवाच्छी प्रमेव से स्तुवरः पर तं ऍवा: श्रीतमनती वाहसिळी व दाचवस सविस्त्रति पुरी रूच्या शृर्सेनाम संध्रय ते तत्रीका सचातानी दिवसारकच्छाहा प्रज्ञीर्थि महावैजाको सनी मस्पानधे का संना शीत्रमागच्छन् जुला भूच्यश्रस निवेश्वरक् श्च्यः आवसीन **स**सारस्य ॥ लां पुरी दिवानक्का ग्रां नानाप खोष भी नि निरीत्स परमग्रीतः परं ऋषंतुण्यास्य ॥ नस्य वृद्धिः समुन्यहाः निवेध्य मधुरां पुरीम

वान्त(धावेभ्यः सङ्गलितम्॥ 🛠 ॥ नहस्रस खोगार्त्तवेषा,---"विर्जासारजीयुक्ता धृताबी कंससी घर थयो वस्त्र नवीव धन्या गर्भवनी सती : तस्यौ सत्र सुखामीया नाई पुरीख नप्तान एकदा इरिका साई ब्रन्सराये सुनिर्धने। विज्ञहार पुनः साध्वी ऋक्षारागलामानसा

एन(साजन्तरे तच सातु: क्रीड़ कागास श्व

रामपादी विरीष्टिक्ष वर्षे दाद्य सागत

इति कैरामायणे उत्तरकार्क एकप्रधारि

कनिष्ठपुष्णक्तस्याच्य साष्ट्रभिः, पीड़िली भिर्य भीत खलम्यं उष्टा तथाण नां खपाविधि. क्रोड़े चकार वालंगा क्षयो राधान्य इय प्रवीध्य वार्लेका स्वाध्यीन दृद्ध्य[क्लिके। 🖂 य विलनाम ऋश्रीतच ऋहाराष्ट्रप्रमान्या ॥ भाषाप व्यक्तरं की पातृ लब्बोदी भविष्यति कदापित जल के चिन्न खादिका कि जी दिन भ्राम्याय सर्वात् वालांच्य याला स्प्रहा संची

गक्क च सदी सट्टा जल्हीं ये सती हरस स्थितिर्भेकच बुद्धाकं स्थित्यति पृथक् पृथक दीं पे होपे स्थिति हाता तिस्नु सुविहन सुम दोषस्थाभिनेदीसिख सन्द श्रीइन्तु निर्जने। का विद्यो साल प्रापाच लयको ही अध्य 😮 🛭 करिष्ठः क्षयंग्रमास माष्ट्रशायम् वालाकान् । बाजसार्दु,खिनाः मर्बे साहस्थागच वानका श्वचा विवर्श्य नर्दे प्रचम्ह्रशीत्रजम्। प्रयन्त सातुः इरमं प्रस्तिनवासनव्यरा । सप्रद्वीपं वयुदास्य सप्त तस्य्विस्तायः । क्षिहार्वृष्ट्रपर्यन्तं दिनुमं दिनुसं सुने ॥ कनवेन्युनुरामधिर्देधिनुभ्यवनार्यपाः । रतेवाच चलं एकां श्रद्धार्थंच भविषात। धापा सहजा स्प्रेंव सम्बोधी प्रस्काराम् रत बच्चभेपेर बैक्किक कारश्या र काम व

कि सवसीय सम्दर्भ करक ह्रव् गमान लुक्।" हा शा १ हा दिल टकोर । यदा, जदगो इसी इस्थ सिनिति । चार्डी ग्रच्।) जयगरसयुक्ताः। इति मेदिनीः। sų । (यथा, सुश्रुते। ११ २१ । [रस्वविदाव: स्यादिदावी लवण: स्तुत:।2] (स्ययुक्ताश्चा

र्भगुका, क्यी, सम्राज्यीतियभी। दनि क्लिर्घग्द: ।

शारः पु. (सबयस्य चारः ।) लोकारसारः। ≀ राचिंभिर्घग्टः ॥

वानि:, न्हीं, (सवयस्य खानि: खनि:।) माहिलवधीत्यत्तिस्यानम् । नन्धरंश[य: | ११ २ । इति हेसचल: 12 | छ । लक्का-

नियाँ, को ी, (समका स्विधिष्टं द्वाप् !) हास-ऐक्:। तत्प्यांष्ट:। जीमत्याम् र ठणाच्यम् इ वियानम् ८ व्यक्तास्टन् ५। व्यक्त गुवाः । रित्यम्। अभ्यत्म्। क्षायत्मम्। चास्तरा-🚹 व्यथ्यदेश्विसस्य 😎 🕫 ति राज्यनिर्वशक्षः 🖠 नयं, की, (लदगातां जयमः) से अवंदितं वक्षकः। इति राकनिर्द्यस्टः, ॥

धेतु:, स्त्री. (लबस्य मिक्सिमा धेतुः ।) हानार्ध-श्वादिनिकितधेनुः । निद्विष्यं यथाः,— होत्राचा

त्रक्ष धेनु चच्छासि ता निशेष सचीपति । र्विण में सदीएर्ड स्वाचित्रकारितरे। दु लब्बासवीं लाखा धी इश्रप्रकार्ययुनाम्। नवं चतुभी राजेन इच्चपारांच कारवेषु ॥ विगेस्खव्दहामि खुरा री एमबान्तया । स गुडमर्थ तस्या दकाः सनस्या हृष । ॥ गद्धां प्रकर्मा राजन् प्रार्थं शास्त्रसम्बद्धाः। ने रतमये क्रणात् कर्जी यवसयी तया। खिल्हं इड कोटी च भवगीयस्याः स्तराः। रवपुक्ती नाम्बर्डा दर्भरीम्गी पय खिनीस ॥ ास्त्रीपदीक्षां राजिना चर्हासरगाम् (इतान्। [गन्दपुष्यधूपेच पूजविला विधः भनः । पाच्छाबा वस्त्रयुक्तन ब्राचायाच निवेद्येत् # रहरी याथ संज्ञान्ती व्यतीपात समावते । चित्रमध्यी इस्त सर्ववार्तं प्रदापयेत्। दणाव जाएवत्ताय कुलीगाय च घीमते। वैष्यदाङ्गविद्वति श्रीजियायाजितासये ॥ हिष्याय प्ररातका तथासन्धित्री हुए।। लप्तयसेव मलाला भुक्त्ईशोप(र्स्शत: 🛚 क्चकोपानची ह्यो सुद्रिकाप्रणीपचकी। चा क्ट्राट वक्त्रयुग्नेन दक्षिणां कनकं स्ट्रेन्॥ पूर्व्यात्सेन विधानिन स्वयक्ति। सनकेन तु। दमा सहाण भी विश्व सहस्त्वे नमीशस्तु ते ॥ रसञ्चा सर्वभ्तानां सर्वदेवनमञ्ज्या । काम कामदुध कामा चारवेनी नसोटक्तुते। दक्क भिद्वं अवस्थित स्वाप्त स्वीद् तिश्चलि । सर्वे (चराचं १४ व ठचेन कदबो(फून ।

यक्स व इतेनाच साम्राह्म कनत्न द इब्बेंसी खर्ममाञ्चीति यच देवी श्वध्यजः 🏻 य इटं भ्रम्भायाङ्ख्या अध्ययेटापि सानव: । सचनं सर्वपार्यस्यो रहलीत्रच सच्छति।" इत्यादि वाराचपुरार्थे स्वेतीपाखाने सम्बद्धेनु-साम्बास ।

वायकमदः, पं. (नवशस्य मदः ।) जोशाद्धारः। इति भाजागर्पश्टः । नदेशा, च्हों, (ल्वाति या । ल् + ज्यु: । टाप् ः)

नदीमद:। दीग्नि:। इति मेहिनीश्रध्दरता-

लवगाचल: पु,(लवयनिकित: अवल: 1) दानार्थ-लवजारि निभीनपर्श्वतः । यथा ---

"चायानः संप्रवद्यामि नवसाचलसुत्तसम्। यत्रदाना वरी लोक प्राप्तीति (प्राप्त व्यस्त । उत्तम: प्रोव्हणदीम: कर्नवी नवगानन: [मध्यमः खानदंद्वंग चतुर्भरचमः स्टुनः ॥ विनाहीमी यथा शास्त्रा हो साहुई सुकार धन्। चनुर्धे शिन विष्यान्भान् पत्रीतान् वार्थेत् पृथकः ॥ विधान पूर्ववत् कुर्यात् प्रदादीनाच सर्वदा । तङ्ग द्वीमनन् सर्वान् लोकपाला विवृद्धयेत । सरांसि वामदेवाजीस्तत्रकाच विवेश्येत्। कुर्गरकामस्मनापि द्विस्त विदेशन ॥

चौभान्धरस्रसम्भूती वनीं दवं नवसी रमः। त्रहासकलीन चंसो धार्चिपापात्रशोत्तसः॥ यक्ताइत्रहसाः नर्जनोत्कटा नदशां वित्। विवयं क्रिवयीतिकं तसान् प्राक्तिपदी अव । विष्युदेश्यस्ट्रभूतं यसादारीत्यवर्त्तम् । तसात् पर्वतंक्षेक पाष्ट्र संघारमामशान् ॥

जमालोने वसम्कार्थं नदी याचि परो सातम्॥" इति मात्रही २० वाधा(य: । सवसाव्यनं, इती, । सवसानीं सवस्यसुर्वे जायन इति। वन्+ छः।) सास्हलपणम्। इति

चानेन विधिना गस्तु ५८ दाखनगपन्नेतम्।

राजनिवेद्दः । लवणार जं, की, कीमार चार:। इति राज-(नर्षश्ट: ।

जनकोत्तमं, स्त्री, (सनकेष्ठ उत्तमम्।) सेन्धनम्।

इति द्वसाला ॥ ववकोत्धं, क्वी, (वनमादुनिक्रनीति। उन्+स्था+ नः ।) को भारकारः । इति राजनिर्धस्यः ।

खपमोद', धुं, (सवर्णं उस्कं यस्य । उत्तरपदस्य वैव्यदकस्थोदाडेग्रः।) लग्यसमुदः। इस-

लयकं, स्त्री, (सू । भाकि खुट्।) केरनस्। दसन

सवर्गः, क्वी, कलश्रव्यविश्रेष्टः । लीनः इति सर्धाः। नत्रकायः। कीयागार चित्रसार। इति यव्दचेत्रिका,॥

लमली, खीं. (लवं लेशं कातीति) छा न कः। वीरादिकात् कीकः) के बाह्य कि विशेष भोपर्ण प्रति शाम द्यक्षीयः व्यवस्

स्कार क्ष्यू इ को . B . Th राज्यिधंग्टः । नस्य फलगुष्यः । स्टब्लमः। स्मन्दित्म् । कपादातनाधित्वच । द्ति राज-बहारा: ॥

"सवर्तीयनयसार्शीवातिपितस्व ने नव ॥" ইনি লীবিদ গ (यया, राजिन्द्रकांप्री । ३० ।

"क्रां वेनापुलिननवर्नीयज्ञ प्रयासगीर्टी दिख्यात द्वाः सममय स्रिनायमाथः

निवासि ।" बर्सी । महाक्वोतियनो । इति राजनिवेद्दः ॥ लिवाकः, पुं.। लगार्घ हेरनार्धे स्वकर्तात । स्वक् व्यचा । विष्टनद्रशम् । इत्युखादिकीयः ॥ सदायक., पु, (ल्यतं विति । लू + "सायकी ल्ध्यासिकार्यः।" उगाः ह। सह। इति व्यक्तिः।) दावादिः। १ शुगारिकीषः । लिविः, जि. (स्थमेऽनेनिमः सु+"अस्य 🖫

खनाः ४। १६८। प्रति ३:।) हिस्स । द्याप्तिकोषः ॥

कविन, की, (लयते रनेनिका मृत भाषिणध् क्रवनस्थित् देश,।" ह। २।१८॥ इति रच:।) राज्ञम । इत्यसर;॥

जप्र, क शिक्षयोगे। इति कविक्षयद्मः॥ (चुराः षर्०-स्रकानेटा) का, नाग्रवीय क्रुपाओं हुन ग्रिला पुनक्तीयथः । इति दुर्गाद्रानः ॥ चिम्न, की, (चार्याः स्थातं द्रांत । चारा 🕂

"অম্লিয় আ।" ভিকাত ২।৭০ ছান ভান্। लधारिशाच धानोः ।) रसनः । नत्रकान महोवजस्य ग्राजनः ६ छरियः ८ महा वान्द्र १ इस। वक् , ह । इक्सर, १ इसीन ७

स्वेक्षान् प्रभाति। ह वियमना १०। अस्य गुणाः। व्यक्तरसम् जनवन्। गुरुवन्। उणालम्: काममार्गमाशित्वम्। कामु। चल्म

किसिन्त्रीयकोणकलम्। इमायनलम्। शास राजितिभग्दः । ≠ । कापि च।

"लयुवस्तु रसीनः स्याद्यमान्धा मधीनधम्। चारिष्टी को च्छकाल्दण सपने छ। इसी गका। ॥ यहालनं वेननेवं जिए। र मुक्ससमात्। तवः तनोऽधनविच्छः सुरसीनीऽपनद्धिः॥ यचिभिच्च रसेर्यं की रसेना स्वीत यक्तियः। तसाहसीन राष्ट्रती दयामां मुखनेदिशिः। कदुकचापि ऋषेपातकाः पर्वेषु संस्थितः। भाग वषाय 'अहिन्दी भागामी भवग; स्थूत: अ वीचितु सध्यः श्लो रमकद्गुणवैदिभिः।

रमे बाके च कटुकलो एए) प्रधूरको मनः। भधसन्वानकान् अखारं गृषः (प्रशस्त्रहादः। बलवर्षकरी देशास्त्रिम नेयाँ। मृत्याः ॥

रसोनो ब इसो इन्हां (स्त्राधीया: पानन:

हरीगजामं न्यर्क् वर्ता विकल्पमुख्या बाच्या सम्बद्धी पान्। दुर्गा**भ**कु वसीरवय धत्रवांच इक्ति ह

ससा

साम्ब निविदा, की, (असनीति । नस्+ अ≒ः नतः

बन् ततरामि ऋत इत्वम्।) लाखाः ध्या,—

"बाखायां पिन्हना काता वसिका सामिका

নিঘা ি"

साञ्चात

वाचा, ऋौ, (बच्चते⊁वदेति त वय्+"तु

इल:।" ३।३(१०३। इति छ:। टर्ष् !

"बाह्यकात् राजतेर्धि सः। कांप्रविकादि घासत्तस्। ३० इत्युज्ज्यमः । ३०। ६२०)

वर्णेडचिनियांभविश्वः। साञ्चा दलि भा

नित्यर्थायः । राचार जतुङ्याः, ८ ऋकः

हमायय: ६। इत्यमर: । खिरिका ७ रत

रहमाला ८ पलकृषा १० क्रिमिचा ११

वासि: १९ व्यक्तस्तक: १३ पनाप्ती १४ स्र्

१५ दीप्ति: १६ जन्मतः १७ ग्रन्थमादिनी

बीसा १६ द्रवस्सा ए० प्रिलाहि: २१। ड

गुका:। कड्लम्। तिसालम्। कंषायल

मह मधि तवाक्तक दिनं लगुनसीवनाम् ॥ व्यायसम्बद्धाः स्वेषमितिनीरं प्रदेशे सुद्धम् (रियोगसञ्च पुरुषस्यजेदेनशिर्नारम्॥" इति भावप्रकाशः॥ 🛊 ॥ 'लयुन: चारमधूर: कण्डो हच्यो गुक: सर:। भयसम्बन्धसङ्ख्याः रक्तपित्रप्रदृष्ण.।" इति शाजवस्यः॥ (नयाचास्य गुगगदिवययो अया,— "कट्रक्ववीधों लश्जो हितस किन्धी गृष: स्वाइरसीय्य बस्यः,। इहस्य मेधास्वरवर्षेत्रस्न-भैयास्थिसन्यावसरः सुनी इतः। क्षुत्रोग की संख्यार द्वारिय ग्राम-धमेहहिकार चिमुत्सरीयान्। दुर्गामञ्जूष्ठामनामान्य जन्तु-मनीर्णं भासकपातिकार्यः।" इति इरीते करूपसाने तनीयाधाये । "द्रीतवाल हिमद्रधनन्ती क्ष्मभुषकृष्टिनचिधितस्याम् । मेवज्ञासा पत्रनोपहरानाः चकाने विधियती लखनस्य ४º "ब्रीक्षेत्रजुनं भूति वसन्ते श्री अपने स्वयः। धनोद्येश्व वानामं: सदा वा श्रीश्रलीलया ॥²² इति वात्रभटे उत्तरस्थाने इध खखाय:॥ "क (सञ्चलक का बन्नो वानको गुल्करनाधनः। क्षिमधोषाच उष्यच लयन: महुको गुरु: ॥" पृति चर्जे सम्बद्धानं २७ व्यध्यायः॥) ।श्रृत, पु (रसेन अन्तः रस्त्र लख्नम्। प्रयो-इराविकात् सस्य मः अकारणीयचा) लगुनः। इति भ्रब्द्रहाननी ॥ । इ. स. ग्रिक्सयोगे। इ.स. कविकस्थादुम:। (ध्रा०-पर०-लक्-सेट्।) वर, खावयित क्षणलो वृद्धि शिख्यं युवक्तीकर्थः। इति दुर्गाः ना, च्यी, यहकम्। दावम्। इति नेदिनी। वे, १। ।घ, घ मुहि। इति अविकल्पहुसः ॥ (स्वा०-खभ∘-सक∘-सेट्।) च, लघित कथते। इति हुगादाय: ३ मि, घ भ स्कृष्टि । इति कविक्रस्पहुमः;॥ (दिवा०-

इति दुर्शादाय: ॥

खादिकीय:॥

सा ची बस्तीत

श्रीरमा पति श्रारावणी धर् ३

सम्बन्धित्।) यभ, सम्बन्धित सम्बत्ति। च्च, पूं, (लाध्यति कृत्वे प्रिरूपं द्यनक्तौति। भाष + "सर्व्यान हुव्याश्योत ।" उथा० १।१५३। इति वन्प्रतायेन साधुः।) मर्भनः। इत्यु-म, झिघि । क्रीड्रे। इति कविकलाहमः॥ (भ्या॰-पर॰-ऋक॰-सेट्।) जसित। इति दुर्शादासः। ास, का शि्ल्ययोगे । इति कविकळपडुमः ॥ (चुरा०० पर्॰-प्रकः सिंह्।) क, वाख्यति क्रुपाली कृत्वे भ्राष्ट्रां धुनक्तीत्वर्थः। इति हुम्हिन्सः। वस्य व्यवः)

(भा ॰ - भा क ॰ - चक ॰ - सेट्। विश्वायाम विट।) किपि यंथोगादिजोगे लक्। ई. फो, लगः। ४, क्चाने। इति दुर्गादास:॥ लक्तः, भि, सिए:। क्रीड़िनः। ग्रिकायृक्तः। अस-धाती: लापण्येन निव्यत्र:। इति लक्तकप्रान्द-युवासी भरत्य ॥ जस्तकः, पुं, घनुषो सध्यभागः। रखसरः॥ जफाकौ, [न्] गुं, (लक्तको स्व्यर्व्यान । जक्तक + द्वि:।) भनु:। द्वि श्ब्दमाना ॥ जहरिः, } खाः, सङ्गतरङः। तस्यायाः। बहरी, 🍠 उझोकः र मझोचः ३। इति देम-चन्द्र: भ्रम्द्रहावली चा (ध्या, चार्था-सभग्रत्थाम् । ६६८। "सरित इव यस्य गेची शुख्यक्ति विधाय-चाराखेर स हणात जलगिधिसहरिष्ठ चलह ला, ल अहि। इति कविकलाद्म:॥ (ध्यरा०-गर॰-स्थ॰-अनिट्।) ल, लासि। यहो यह-यम्। इति दुर्गादासः॥ ना नकी, स्त्री, सीता। यथा,---"रावब के इथं सीता दार्क ग्रस्थ रुकिनगी। विष्णी ३ वता रूमा चस्यु अच्छी था असलालया ॥ बाराखस्त्री विभाजान्त्री विभाजा पुरावीक्तमे । देक्षमार्के सुमञ्चालच्या राधा इन्ट्रावने वने ॥ बच्चा: समजा दाखो बखा: या वाचकी एवं प्रत्यक्षानामी खरी गाधिका धिका ॥" इति पाद्योत्तरखब्धे ५५ अध्याय: । साचिकाः, युं, अध्याया प्रतिपादकः। धृति भाष्टिबर्पणम् ॥ अधारासक्तिमन्पर्यं ताःचकित्तम्। इति सारमञ्जरी ॥ (यथाः, विभक्तिन चार्येवा दे। "प्रक्तो बाचायिको रूड़ी योगरूड्य यौगिकः। क्रचित् यंक्रिकरू एव्य एव्यः योगा विगयते ।" (सक्षमधीने वेद वा। लक्तम + "कतूक्यादि-उक " ≉ २ ≰ । इति उक (W 1

स्वेश्वरित्तार्तिप्रोकविषयः ऋविषयः स्वर्गाप्रित इति राजनिर्ध्यदः ॥ भन्नविसर्पेखग्दीवरा **वन्: बल्टाःवचा: इति राजवञ्जम: ॥ चा**पि "काचावयर्थो इटमा वल्या (क्षम्भाच सुक **अनुधाः ऋष**पितासस्यकावानच्यरप्र**ग**ुन् । वकोर:चतवीचपेलमिश्रहशदापद्याः। चलक्तको गुर्थोक्तद्वविद्योगहाक्का नाम्सन ।" इति भाषप्रकाम्म (प्रातपची । सेवली । गुलाव इति च । । धर्याची यदा,— "भ्रमपत्री नरुग्युक्ताक गिकाचार्क गरा। भन्नाकृमारी गन्नाता वाचा खयाति-इति भरवप्रकासस्य पूर्वकारके प्रथमे नारी। लाचातमः, ग्रुं, (लाचीत्माद्कलमः ।) मलाः टचाः। इति सञ्दर्भाचाः। (पलास्ट्रिश विश्रीय श्रीय;॥) जाजाती जं. अती, (आचा दिभि: पक्षं सेव म्। भवतिविद्यानः । लाखादितीवसिति खातम सर्दिविषं खल्यं इत्यः। यथात्रसं तमाका तद्गुधवाचा "वाच। हरित्रामक्षिष्ठा कल्को को नं दिपाचित्र सर्युगीन। इनाधीन दाष्ट्रशीतस्वरायस्य ॥" इति खल्पलाचातीलम्॥ हरुद्यधा,---"वाचारपाएके प्रस्थं के वक्क पिपचे दिवक। सन्दाहकसमायुक्तं पिष्टा चाच समावयेत ॥ शतपृथ्वी इरिदाच कर्मी कुर्ड हरेगुलाम् । कट्कां मधुकां रास्नामचगत्व(च एक्ट च ३ मुक्तकं चन्द्रकीय प्रधान्यसमापकीः। द्रवेरेले चन् विद्धं च्याच्यक्ताच्याक्रतापक्षम् ॥ विषमास्थान् ज्वरान् दर्वाशासीव प्रश्नामी कार्य ऋषि प्रतिक्षाये अग्हं ही गैन्छ गीर्प्स चिकप्रस्य हं यूलं गामाणां स्कृटन सथा ।

पापावकाषिश्रमने सर्वग्रहनिवार्णम्।

इचि

चाचित्यां निक्तितं सम्यक हैनं साधादिकं

सञ्जा ।

सक्त ∎″

ातीलम् इति सु**श्व**नीचा

द्तिग्रब्द्"वन्दिका। ंजसीका, च्ली, इच्चरमः। इवङ्भानसध्यगरसः। ﴿ति केचित्॥ (यथा। "कसीका उदक-विशेष:। यथाच चरतः। यस् मांसलगन्तरे उद्योगसभीका प्रव्यं खभते।" इति विजय-रचिनद्वतप्रमेष्ट्रीमवास्त्राने ॥ "यमुल्यामतदेवसमनं लशीकाधान्दं लभने।" इति चरके शारीरखाने सप्ततेश्थाचे।) लम्ज, दं च्यो उन्हों । दनिकविक च्यद्रम:॥ मीत्रना गार्थः।

क्त प्रसार धुं साक्षा प्रसारी वसा न महक्त बोध इ.सि.स्चनघर्ट च प्रम.हम, पु,्च,चाग्रस द्यती प्र† बद्+ विव्+ छु:।) रत्तलोष:। तन्पर्काय:। क्रमुक्ष: २ प्रक्रिका ३ पट्टी ८: इक्रम्म्हः। (तथास्य पर्यायः ।

"हिं भीयः, पड़िकालीयः क्रमुकः म्यूलवल्लाः। क्षीर्णपनी रुप्तमनः पृष्टी लाखाप्रसापनः॥" इति भावप्रकामस्य पूर्वस्यके प्रथमे भागे।

(भाउचः, एं, (अचीत्याहकी की प्रास्त्रः। इति राजनिर्धेग्दः। प्रकाशहेतः।

द्वाल द्वारावली। ाख, ऋ श्रीघालसर्थयोः । इति कविकल्पह्सः ।

(भार-पर-पान-सेट्।) मह, पासनाखत्। इति दुगदिक्तः । খে, ऋ उग्रली। ছবি কৰিকআংম: ॥ (শা॰-

च्यात्स•-व्यक्त०-सेट्।) भर् यस्तावन्। ड, शायते । प्रक्तिः सामक्ष्म । इति इसोदामः ॥ [चव, क्री, (तन्नीभी क्रांक्त कर्मदा । लाखु + "इग स्ताच सञ्चपूर्वति।" ५ । १ । १६१ । इति

चाम ।) आरोधाम् । इति राजनिर्धादः । नयु-वस्। लवीर्भाव इत्रेणे काप्रत्यपेत्र विव्यवस्। (भीवतम् । यथा, सद्यासारते । भारप्याका

"तार्था रहमं भारत नोल भक्यं तेजस्वित्वात् वाचनाचेन वत्तुम्।" भारतम् । यथा, मार्ककीये । ३१ । १७ ।

"वाक्षीयो गुरुश्युवा भीचमाञ्चारकायवम्। ग्नत्वश्च (ध्वाय इतिते निथमा: पच कीर्त्तिना: ।" क्रीयम्। यथा, क्रुसारे। ६। २१! 'यमोशिष विलिखन् भूमि एक्जिमस्यितविधाः।

भारते र सिम्मसी विरुपि निर्द्धा वालातल (भवम् ॥") ाक्रथा, जी, (लङ्गलीखि। लगिशनी+वाङ्-क्त बान् क्षक् । एडिय धाती; । इति छवादि-इसी उच्चलस्मा: । १ । १०८ ।) खनामकात स् (समावेषायानम् । तत्यवायः । इतम् २ गोहा-र्मान्ह् सीर: ३। दलमर: ॥ चन: ५ चालम्६ श्वातः ७ ग्रीरः =। इति मरतः । (यथा,

दानसनेवसंदिस्यान्। १२। ०१। "काङ्गनं प्रवीदयन्सुप्रोवश्वीसांपनुसद ॥") तिङ्गः, इति चित्राव्हण्येतः । पुचानिष्यः। मालल्खः। ग्रह्स्यः। इति मेदिनीः। खे,१९८।

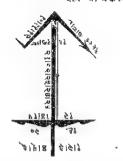
(क्षमध्य:, पुं, अपन:। सालुनं ग्रह्माति य नाल्नी, [नृ] पुं, (खाल्लमम्बर्खित । जालुका + इसर्धे अन्प्रस्थेन निधनः ॥ ("प्रस्किलाङ्गा-कू भ्यायिको सर्भत्यत्यतीयम् । स्र विवयं स्था-

मम्।"३।२।६। इतस्य द(तिकोक्ता चण्॥) াজুজভর্ন, নাী, (কাজুলাকার্য বরুদ্।) ক্রমি-क्रमांचा भुभाभुभगवन इलाकारकक्रविधेयः। यधाः अथ लाङ्गलकां समोदधे।

"बाङ्गलं इक्टिनायुगयोक्तदयसम्बद्धम्। एक्टिकारि लिरित् मानि दिनेश्राजानामीहिनः।

े द्विविकाने चित्रं लिक्स

इक्टलाचारां इतियपस्य खमनो भयम् लक्षील कुलबोक खा चीत्र रभादि चारे॥ इति च्हो तक्तवम्

जाङ्गलस्थाः;, पुं, (लाङ्गलस्त्रस्टाः;≀) जाङ्गल-मध्यस्यकारुम्। काङ्गलेर ईश्राइति आधा। क्तवर्थायः। द्वेषाः २। इत्रागरः॥ देवा ३। इति ग्रन्थ्यकावली ॥ लाङ्गलपड्नाः, स्त्री, (लाङ्गलस्य पश्चानः ।) लाङ्गल-रेखाः चिराल इति भाषाः। तत्र्यवायः। ग्रीतार। इत्तरमरः । सीता ३। इति शब्दः रहा वर्षी ।

लाङ्गल + छन् ।) खाद्यश्विष्यभेदः । इति चैध-लाङ्गालका, स्त्री,(लाञ्चलमिवाकारीशस्त्रस्या रसि। लाङ्गल + उन्। टाण्।) जाङ्गकी हेचाः। इति। भान्दरकावको । (यथा, महरू ३८२ काध्याचे । "रहसाङ्गणिकाम्द्रलं हिञ्जलस्य तस्वेव छ। तेन ब्रथमुखं जिनं ग्रस्थी वि:सर्मिचयात्।")

लाङ्गलिकी, स्त्री, (बाङ्गल + उन्। खीष ।) एस-

खाङ्गीलकः, पु. (जाङ्गणवत् चाक्तति**र स्**थासीति ।

विश्वेष: । जाङ्गिलया इति विवक्षाञ्चित्रया इति च भाषाः। तत्पन्नातः। ऋषिप्रिक्षाम्। रत्यमर:। अधिच्याका ३ जाणुविका 8 जाफ़्लो ५। इति शब्दरतावजी । सेरी ह दीप्ता 🤏 इत्तिकी ⋍ सभेघातिकी ६. आर्थिक-विकार**० एकपुष्पा ११ व्यक्तिसु**खी १०. बह्नि विखा १३ । इति रक्षमावा । वाखा गुगः ।

कुष्ठवृष्टवणवाधित्वम्। इति राजवस्मः:।

राजनिषयटोत्तसुथपर्थायाः कलिकारीप्रव्हे

इनि:।) वजराम:। इति मृब्दरक्रावस्ति । (यथा, इ.स्वंग्रे। ३८ । ३८ । "स्थापयिवा विवदारि बदून् वाञ्चरिवा धष्ट। पार्ड्डथमा विख्यानु चाबवन्तं दश्र्यः छ ॥^७) नार्कितः। इत्यभरः॥ (यथा,----

"नारिकेलो टापको खाडुली बूर्चशीर्वनः। तुन्न सम्बन्ध प्रज्ञाचे व स्टब्स्य स्टब्स्य: 📲 दति भावपनापास पूळ्यके प्रयो भाग ।) थर्थः दिस् स्वरूपणिकाः । (काङ्गकविद्यिते तच स तथिङ्गलो स स्टब्सिनटो र सचे द्विच चतत्रक्तिवने नित्य प लक्ष्य का 🤊 ली 🛭

ताय स्थारी १ ५२२ पूर "राम: पाकियहिकां दरी पार्थाय लाहुली॥" खियां डीघ्। नदीविशेष: : यथा, मार्बेण्डिये :

135102 "लाङ्गलिनी दंशकरा महिन्द्रप्रस्वाः स्तृताः।") बाङ्गर्बा, स्त्री, (लाङ्गलाकारोयस्थस्था द्वि। आञ्चन + व्यक्। डीष्।) आञ्चलाकार्युवा

খাৰাখাম্কিবিয়ীদ:। ফাঁমেড়া হুনি ধাখা। सलयंश्यः। प्रारही २ सीयाप्रमासी ३ प्रक्रना स्वी ३। इत्यसर: ॥ अकाची ५ जल दिपालि ६। इति अञ्दरवावकी ॥ पित्तला ० ध्यासाः-

दिनी = मह्यान्सा ६। इति जटाधर: । कलि-कारी ६०। इति राचनिर्धेष्ट: ॥ (भ्रालपर्या)। तत्पर्यायो वधा,---"स्थिरा विदारिगन्धा च द्वालपर्व्योजसञ्जापः।

बाङ्गची कलसी चैनकोट्युच्छा गुद्रा सना *" द्रति अश्वर्षे २०७ व्यध्याय ।) वाङ्मुलं, मी, प्रष्टम्। इलसरटीकासारसन्दरी ॥

खाङ्गलं, की, (लङ्गन-"खिर्भिषद्राद्यिम्य अरी-क्षेचौ।" उगा० १।६ । इति जलन। वाच्यकान् इहिन्छ।) पशुपञ्चादितिसम्बन्धान-कोसायावयविद्याषः। ल्याज इति आहा। तलकारः। पुष्कस् २ जून६ वाकचस्त ३

वालिधि: ५। इतमर: । लङ्ग्लम् ६ साङ्कम् ७ **जुलास: प्या**वाक्ष: ६। इति मृष्ट्यतात्रकी ह लाक्ष: २० मिच्छ: ११ वाल: १२ । इति छटा-धरः॥ (यथा, भुस्ति। १। १६।

"माञ्चाविचाग विस्पियोसी-रितक्ततकन्त्रभरीचिमीरै:। बखार्येषुसं गिरिशाचग्रान्है युक्तिन्त पालधजने सगर्थः; ॥") गोलाङ्गलक्कमाञ्चातांत्र यथा,—-"बाङ्ग्वंगोहतं तीयं मही यहाति थी गर।

सर्वतीर्थयनं प्राप्य सर्वपानीः प्रसुव्यते ॥" इति वार्ष्टपुर(सम्॥ ग्रिफ:। इति सेर्हिनी । चे.१६०॥ शुःग्रूल:। इति **बिहानकोस्यास्या**३का३हरत: ।

लाङ्ग्लिका, क्ली, (बाङ्ग्लाङ्गतिरस्थस्या इति।

काङ्ग् + उन्।) एसिपणी। इति शास-निषेश्द्रः व बाङ्ग्बी, [न्] युं, (प्रशस्तं वाङ्ग्वसन्त्रस्थिति।

काष्ट्रिक ने इवि: १) वानर: ! इति ग्रुट्सिव्हिका ॥ क्टबसगासीयधम् । इति शावणिर्वेद्धः ॥ कारक, इ. खण्यां स्था । इति कदिशस्यद्गः ॥ (भ्याः ।

पर०-सक०-सेट्।) ४, साम्क्रते। वाष्ट्रात। इति दुर्गाद्यः।

काला, अर्युचने। अर्थी। इति कविकास्पद्वस ६ (भा•-पर्०-सक्•-सेट्।) लाझति ।

चान इसर्वधने सर्वे इक्ट चि (भा पर्⊶षक क्षेट

बोधरोच निरुक्त सभी प्रकार दिनम् ।

नव्याः ।

भि वदा रासायचे ५ इन इ

कर्की कामति। र काञ्चाति सत्यन रपके स्थित् पद्धते। भर्मा भव्येनम्। इति द्रमध्यस: 1

ाब, ऋती, (लाख्⊹काच्।) अधीरम्। इति मेदिनीः चे, १५॥ (स्टब्झा-श्रंमृ। आदः इति भाषा 🖁

"येषां खुक्तरहुजाकानि घान्यानि चतु-

धार्थि चा

भरामि स्मृटितानाः हुर्णानागीति अनी विणः ॥ काजाः स्थ्माधुराः भीता सवयो दीपराच्य है । सालाम्बमला रहणा बख्याः पिक्तकपक्तिहरः ; इर्गतीसारदाष्ट्रासमेष्टमेदस्त्वापष्टाः ॥"

इनि भाषप्रकाशस्य पूर्वसंखं प्रयमे भागे ।) चि पु.(चाज्⊹कःष्।)च्यादेशकहलः। इति

सेदिनी। जै, र्यू ह

। जा, क्यी, व्यच्चतम् । इति मेहिनी । जे, १५ ॥ (यथा, सञ्जते । ४ । १६ ।

"पैत्तिकं भूकंराजाजासधुकै: धारिधा-भूनै:॥")

। বা', ग्रुं भूकि, (লালুন নীটা টা লাল্+ घण।) भड्डशाम्यम्। लाखीया इति खद्र इति च भाषा। (घषा, रामायशी। २। ४६।२६। "कदा प्राक्षिच इस्ताबि राजनार्शे मसाकाजी। माजेरदकरिम्बानि प्रविद्यानावरिन्दसी॥")

ताल्याय:। व्याचातम् २। इत्यमर: ।२।६।४०। काणा ३ च्यन्तता: ८। इति अर्त:॥ चाख गुणः:। ऋषाः ऋद्।तीसरप्रमेहसेदः जनगश्चि-

लम्। कासपित्रीपश्चमज्ञलम्। अधिकारित्वम्। छ प्रसम् । प्रतिकालाचा । ऋस्य सक्ष्मुणाः । त्रायकारित्रम्। दादश्ववाष्ट्रवरातीनार्गाञ्च-स्वम् । अर्थे(वर्षे वासमा सर्वेत्र अर्था । तस्य येथा -

गुणाः । चामकण्डस्य अमहलन् । ह्रवाष्ट्रमा-

स्वाभिदीव्यस्यक्षास्त्रभागाश्चित्रक्षः । इति राज-वश्वभः ॥ 🕸 ॥ च्यप्तिच ॥

"रते च बीच्यो अटाकी लाजा इति

र्चाच्चताः । यवादयम्ब ये स्टब्स्से धानाः परिकौर्शितः।॥ काजान्य संबंधानान्य नर्पेकाः पित्रनाधनाः । भोधस्थावनाक्षीत्याः विक्षिष्ठव्यान्य दोयनाः॥ ळ्ळातीबारग्रसनो शातुग्रान्यकरः परः । सन्दाधि(देवसार्थामा वालस्यविषयोजिताम्।

द्वस शुकुमार। यां लाजमणः: सुनंस्कृतः॥" इति राजनिर्धेग्दः । 🖈 ।

तस्य च्येगुगाः ।

"द्राचादाङ्गमज्जूरचदितास्यश्करम्। ता जच्ये समध्याच्ये सन्तर्पणस्रहाच्छाम्॥" काजन्ये दाखादिजवश्वरामध्यव्ययद्वितं त्रपेकमुक्तमित्रवः । वर्षप्रस्त्रमुख्यः युख्यन्त्रे । "लाजानां भ्रहातः चौद्रसिताञ्चलाः विभ्रेवतः। ङ्ह्रोतीसार्छड्दाङ्विषकः ऋष्ट्रि**प्रहाः ॥**"

"वत्र तपबसेनारौ प्रदेवं बाबझ्खुनि ।

ज्यापरः मुख्यतेशुं हा

इति भावप्रकाश्च; । लाञ्चर्नं क्री, (लाञ्क्+ ऌब्ट्!) नाम । चिद्रम्। इति मेदिनी। ने, १०१॥ (यथा, अनुसारे।

"स्वापि निष्ठ्यतसरीचिभाषा

दालाइनाविष्यन्तलाञ्क्रीनः। चन्द्रेस विसंप्रतिभक्तमीलः मृहामधेः किं प्रश्चयं हरसा ।")

साम्बर्गः, पुं, (काष्क्तीनि । काम्बर्+उधः ।) रामीधाम्यम्। इति राखनिर्धग्रः॥ ऋश्वित्

पुक्तके लाञ्चनीति च पाठः । काटः, पुं, देशान्तरम्। (यथा, कथासरिह्यागरे।

"दरी तस्ती समुख्याय ग्रीत्या भीरपराय चा।

वस्त्रम् । इति क्षेत्रियो । टे, २०३ जॉकोभूष-याहि। इति श्रुव्हरक्षावनी । जारड, तृक चीपे। इति कविकल्पह्म: ह (चाहक्न-

खाड देशे तसी राज्यं स कर्णाटयुति नृप: १")

चुरा परः - सकः - सेट्।) ज्ञाङ्यांत अपज-खाइन् । इति दुर्गादामः ॥

लागः, पु, अध्यनम् । समधालोर्भावे धन्यस्ययेन

जार्थं, चि, (खप्यते इ.सि । लग्+ ग्यानु ।) अरथ-गीयम्। जपवाची: कमीचि ध्यन्प्रतायेण

निष्यत्रम् । इति सुग्धवोधयाकर्यस् ॥ लाम:, हे, (लभ + घण् कर्यो ।) स्टबघनाद्विक्षं नाशिष्यीपार्वितं धनन्। तत्रपर्यायः। प्रतस्थ। इक्सरभरती। जभ्यस् इ इद्वि: १। इति भ्रब्दरकावली। (यथा, रामायवी। २। ११। २१।

"सुखडु:खे भवक्रीधी जामाचाभी भवासकी। यच किष्यित्तयाभूमं गतु दैवस्य सर्मा तत् ॥") प्राप्ति:। इति जसधास्त्रधैरधैनात्। (सप्त-धर्मे ३ विकासिसे हुच्यात्रसः । वद्याः, सन्तः । १०।

"कप्त विकासमा धन्तेता दायी जाभः क्रयी जनः। प्रयोगः वर्क्षयोगञ्च सत्प्रतिग्रह एव च 🖟") लाभ्यं, अती, (लभ्+शयत्।) ला्भ:। इस्ति भ्रव्यक्तावकी॥

जामच्चर्त, की, वीर्थक बस्। इतासर:। अस्य पर्कायसुकावुपरिम्हन्दे बद्यती। उपरोरवन्-पौतच्क्विष्टगविशेषः। तस्यव्ययः। सुरा-त्रसम्बद्धालम् ३ लदम् ४ लघुप्रस्थिका पश्चितम् ६ फ्रीप्रम् ७ दीर्घमःतस्≔ जाला-भ्रम् ६। अस्य गुर्थाः। दिमलम्। तिक्त-वानपित्तहह्दाहसम**र-ऋाँ विस्ता**-च्यरापद्वयः। इति राच्यविषेष्टः।

खालनं, आरी, (लर्ज्⊹ खिच्⊹ ब्युट्।) व्यायन्त-ग्रेमपूर्व्यक्षवालकाद्रकम्। साहबर्गम्। भी हाग इति भाषा। कड की पर्सने उपसैन क बाखबेत् प्रभाववीति

बुक्तसिति अवस् ववसीर्कनातानम् काविक व्यद्भटीकाओं दुर्शाक्षानः । तथा "जालने बहवी दीवास्ताइने बहवी शुर तसान् पुक्रम् प्रिष्यच साड्येष्ट तु लाह व्यापि चा

"लाख बेन् पञ्च वर्षाणि दश्वकोशिय नाच प्राप्ते तुबोड़िया वैषे पुर्श्व सिजवदाचरेत इति चाणकाश्त

जानमा, धुक्झी, (जसू+ बड्डा सन ^{४५} बात्।"३।३।६०६। इति सः । ढाप्।) स जास:। इत्यमर:। व्योत्ह्यसम्। घा इति मेरिमी। से, इष्टा दोष्टरम्। यथ "दोच्दं दोर्चंदं बद्धा जानमा ऋतिमारि

इति हेमच कीतः । इति नानार्थे स रव ॥ (कोलुपे

इ.स. वाइवः ॥ यथा, माधे । ॥ । ६। "इत्यां निजक्ती चटुजालसानौं

मदेन किषित् चटुजालनानाम्। ञ्जनंग्यसुन्पिद्म∢जासपचि-र्विष्टक्षसानां कलजातमने: " तयाच कुसारे। ७। ५६।

"तस्तिन् सुक्ष्ते पुरसुन्दरीया क्षीग्रानसन्दर्भननाजसानाभू ।")

कालसीकं, क्री, पिच्छलम्। इति ग्रव्टर्जा कावा, करी, (सर्+धिप्+चप्। इ सुख्रभवज्ञम्। बाज इति भाषाः। तत्प्रः

ख्धिका २ खन्दिगी ३। इत्यमर: ॥ डारि इटबोकाम्। इति शब्दस्वावली। स्रावः । इति राकिणिर्वस्यः ॥ (स्यासु

"चीत्रक्टेदात् भवेक्टीफी खालानिहासस

वाबाहिक:, वि. (ककाटं प्रमशीत । लका "शंद्राधी सतारङ्खल्ही प्रश्नात ।" ४।८। इति उक्त। दूरिखला प्रभोनेनार्ट पञ्च। सुकार्व्येद्रप्रतिष्ठते इत्यर्थः।) प्रभोमर्श्वय कार्थाच्यकः। इत्यमरः ॥ यः सेवर ३ प्रसार्विष्ट श्रानाय ग्रभोक्षेत्राष्ट्रमेव प्रश्नास ।

प्रभी: कार्येश्चभोश्यक्तकी काकारिकी . वस् विश्वकः । वैचिद्धः कार्याच्यमः द्रति ३ दक्षिंग एवं विशेषणस्का रक्षेव अला माञ्चे सु द्वादिति। भाष्यशीति च खालादिकः सरामस्ये प्रसुभावे विद्यार्थितः। जयः॥ इति कश्चीकायां भरतः। धार्स तिश्रंषे, पुं। इति मेंदिगी। के, २९१॥ लाव

जाजामेचः, ग्रं, (जाजावत् मेचनीति । सिः काच्।) अमेच विशेषः। यथा,----

स्वन्धिनि, जि । यथा । प्राप्तिन्तु जानारि

"जामातनुषुतं म्हनं जानामे हेन पिन्हिसा प्रकेड्तीति ग्रेषः । अस्तोषधम् ।

"बुकुचाः खर्थः पेयो सञ्चय समस्याज्ञः

चितः।"

रहा वृष्युको वा रही धान्त्राः समाः

उन्हणभाष्या सन्ता भनिनं सरहार च।

रदानिविधा दार्खी विधालीक्षणीत्र्जकम् ॥

शक कार्यमाचा विक्रिया क्रिया कि ब्रहिसान् ।

स्वक्षः चित्रसम्बद्धं विङ्क्षं अत्रिष्यकी ।

रामाचिलं योषं ही चारी अवस्वयम् ॥

अर्घच्यताचं स्थाचतः कर्षा मिता अवेग ॥

गानि रक्षमाचासि भंरतीयान् एएक् एषक्।

नाजलफर्का स्वाप्ती करीय ग्रम्सी:।

धिका योजितीरेतीः कर्णया ग्रुटिका ग्रुभा॥

इन्ति विश्वति मेहान् लक्ट्रमरविधं नथा।"

इप्रशासिविखासा मर्बरीमप्रकाशिनी ।

इन्तीपचक्क विशेषा पंश्लीचना।

गौरवार्यमधि लावधिकेन ॥")

जावगास्य भाव इत्येषे माग्रात्वयेन निष्यभ्रम

(जबका व्यट विदाने यस्त्रीत स्वगः । स्वा

चाहिस्योध्यः तस्य भावः। इटाहिन्यान

काच । धडा, नवणा विद्यस्व । चत्वमाह

लात साथ धण्।) सौन्दर्थविशेष:। तस्त्र

"मुलाफ्रकेषु व्यवधायास्तरल्यमियानस्य।

लबसपाचे, स्ती। इति केलिन्॥ लावस्यं, क्री, (लवग+धन्।) लवसवमः

लच्यां यया,—

इत्यादि भावप्रवाद्य: । तथास्य अज्ञानिस्य। क्तुबहुसियालार्लं पिक्टिलं यः प्रसेष्टरेतः। ालालमेलिनं विद्यार्तं गरं से बुक्तीययः ॥" इत्त चर्के निदादस्थाने चतुर्घेश्यास्य ॥) থেন, স্থি, লালাবিয়েছ;। স্থান্ত তুনি दन । चाकाभ्रब्दात नमकापोद्दिवः कच्छा-भ्य का; कृती इति सम्भवीध्याभर्यस्य ।पात्वयि जाते काष्ट्रवयाज्ञियातः। यया । अन ालायित: भयी । इति व्यनकदेवीकामण्य-िल्लापाकिनियाकर्यीयसञ्जाभाष्ट्रम् ॥ "प(राखावसयच्छित ग्रा म परेवां यहळहा गोचर: । क्षश्चिम(विमसान्यप्रक्रिका विष्मा कुरहलदासदापिता।" इति पूर्विनेयधि २ सर्वः ॥ रिखित। शक्षां श्रष्टणशीचरी नेयांगति ला परिखानसम्बद्धानिया पूरी क्रवहसनी रिप्तर विश्वाचिति ग्रेवः। पश्चिना साधितर स्मिद्धासम्बद्धाः सहित्यस्य स्वयं प्रदेशो शानगाचरी नेगभिति काला स्त्रच खालायित: योक्षिवं अस्यङ्कानां प्राधितः। परिकरीदिति रत । इति भवदत्तक्ततन्त्रीका ॥ धविष:, पूं, (जासायां निर्व यस्य ।) जतादि:। (ति हेमचन: । ४। ३०८ । तस्याद: एं, (मार्ला खावबतीति। सु + शिक् +ध्यण्।) अधेनामः। इति हैमचन्द्रः । सामास्के, चि। यथा, सुमृते। २।१६। 'लवासादी स विद्येयः संख्यान् श्रीविरी सद: (²)

संभिप्ताचरकोभनासकारीमां विश्वकीना-वतीम ॥" द्रिक जीनावनी । ला(व)व:, पु स्त्री, पचिविष्रेष:। खाचीया इति भाषा । इत्यमरभरतौ ॥ (यथा, सुत्रुते ।४।८। "बाक्यानुपीदकेशांने जांगानोव्यापि विकारे'॥") चास्य मांसगुणाः । लञ्जलम् । कट्नम् । भन-बहुकारितम्। खादुलम्। भूगित्सम्। विरोध-बाख्रिल्खाः इति राज्यकारः ॥ (तथा च। "संगाष्ट्री हीपनचीव नहायों सधुरी लघुः। लाद: कटदियाकच सहिषान च पूजित: !" इति सुयुते सुच्छाति ४६ बाधायः॥) (यथास्य गुरूपर्कायौ । "लावा विख्यारवर्शेषु तं चतुर्वा मन। बुधै:। पाञ्चनी गौरकीयन्यम्त पौक्ष्कीरभरक्षणः । लावा दक्षिकराः सिन्धा सरका याधिका ভিনা: । पांश्वः श्रीयानस्तेत्र वीय्योग्गीरनिलनाश्वः। भौरी सञ्चनही ककी पश्चिमारी विद्यार्थित है। पौद्धकः पित्रञ्चत् किञ्चित्रञ्चात्रानकपापदः। दर्भरीरऋषिणजी हृदामयहरी हिमः॥" इति मावण्याश्चा पृज्यस्थे हितीये भागे हैं) ला(व)वन:, पुं, (लाव शव। स्वर्शि सन्।) लाद-भची। तत्पर्यायः। तघुत्रकृतः २। इति जिलाक्ष्मीय: । (सथास्थ मांसमुखा: । "प्रतियाच मधार्येथी जावकी वाह्नतात्मवः। संधाकी दीयनः श्रीकाः कपायी सध्री पद्यः। तथा विषाले मगुरः शक्षिपातिः तिपूजितः॥ इति हारीने प्रथमे सानि एकारप्रेश्याचे ॥ यथा, सुसुते । ३। ३६। "विरिक्तवास्ते चेरिनीयलादकाः ग्रामा सेवः समय्गतिकिरः ॥" सुभातीति। ल्+ म्ल्ल्। हिस्कः। यथा, सार्व-में द्वे । एक् । १६ । "थपा प्रामचापक: चित्री पालको लावक-वावर्गा, जि, (अनम + धाम्।) भवर्षम संस्कृतम्।। वादः, हे की, चकापः। एति प्रस्रातविती । "सार्पिक्को दाधिको समिदेशिक्यो संस्कृते कथान्। लासः, पुं, (जस्+घण्।) बृळमात्रम्। स्त्रीया षात्रकोदकाभ्यास्यतं लाघकिकस्दर्श्विन । व्यौदिश्वतमीदश्विन्त्रं लव्यो स्थान् लावणम् ॥" इति हेसचन्द्रः॥ अवगमस्यन्त्रं सा (यथा, ऋदिवंगी १५३।००। ⁶स मां परिभवतीत स्तां वेलां ससुपाकरान् । स्रोदयास्य चपसीजांदगीरमृत्वसने: ।") नस्ते, स्ती । इति रक्षमात्रा ॥ लावस्थिकं, जि., (सवस्य + तन्त्र ।) जवशीन स्टेस्क्-

तम्। इति देशचनः। अवश्रद्धविध चं

वका माप्ते ।

प्रतिसाति धर्ष्ट्रेयु नावावगर्गमचीकां ॥" प्रसुच्चलभीलमाल । तथा हि । "नीतिभूमिसुजां पतिगुँगवनां भीरङ्गनावा देम्पद्धोः शिपानो एकस्य कविना वृद्धः प्रमाही जावस्यं वर्षः स्ट्रांतस्य भनमा प्रान्तिविकस्य प्रकास्य द्रविषं रहशास्त्रमवतां खास्था नना संख्यम्॥" इति यवर्वान्तारीनासर्विष्ठ ॥ (प्रोक्तिप्त्यादि । अख प्रमार्गं नावण्याचित-शब्दे वर्थम् ॥) लावर्यार्जितं, की, (लायर्गरेन चार्जिनम्:) विवाच कार्लान ऋ अराभ्यो इत्ते धगम्। थया,— "प्रीतादभक्ष यस्किष्टिन् कथा साक्ष्यरेख पाएवस्वनिक्षं यसमावरधार्शितस्थिते ॥" इति विवादिकनीमिणिष्ट्रपताबायनवस्यम् । लावभर्य प्रीलनेपुर्यादि । लच्चा च पादप्रकलाये भीनादिमन्दै वा स्तिधे चन्द्रशाहिमा इत हतीयं स्त्रीमनसिखयं;। इति तहाःखानम्॥ चावा, चकी. (जाव ने टाम।) प्रक्रिमिया। लन-पर्याय:। सावमा: २ लाव: ६ लगः ॥। अस्या मांचग्रकाः । यथानम् । भाष्तिम् । बह्नस्य । क्रिनि इक्किनियेग्द: ॥ कृत्यम्। प्रति चान्दरक्षावस्याः। (यथा, घरतु संचारे। हा ३१। ^असर्ग यानिसलासीह छिपासिमी गोन्हान् स्तनभर्यतनार्थः; कासवन्ति प्रशानान् ॥") युष:। इति सम्बचित्रका॥ लक्ष्यकं, की, (खमर्तात । जम 🕂 प्यम् ।) सङ्गम्। इति द्वारामली । सदका इति भाषा ।

कासकः, हुं, (लसरोति । सम 🕂 खुन् ।) कास्त्र-

रविभर्गि।

ऋतुषश्चारे ६ १६

कारी " सबर" । क्षत्रकः । इति मेदिनी । ये 💵

५१५ चित्र चाय याज्यज्ञात्र च वस्य वे बोके म्याधिङ्ग विवासारिक व सुख्य दिवाला, भवकाय_ पत् "द्बडाकारं भवेद्वास्थमयवा रमनाक तः। भेदेत हैं ते प्रकल्लामाएदा देदवाह्या भवन्ति वै ॥ बद्बदुक्तं सह नीने निर्मिक्तं आयम नद् । कृवं ग्राप्ता सुनिकतच कहाँ चिपुर'इन्तनम्। इति सास्द्रकान् ॥ विधिन्नं विधवं तेन क्रियते स्वाधितेन तुः". खग्नाम प्रदालोकं वे सर्जेसोकनमस्कृतम्॥" ाख विङ्गरूप**स्य त**िन्मच्छित्याद्वाल**स्य च** पूर्ति पाद्मीत्तरखब्डीयाखमप्रतितमाध्यायान् चाथ वैकातवङ्गिकाम्। (ख धया,---"राज्य खंखङ्गसङ्गं चाननी गमणप्रस्नु। सङ्ख्तिम् । अ। प्रिविशङ्ख्य पूजाधारत्वं यया, (इलीष खवाचा "पूजास्थ।मानि वच्छासि यस्तिन् साविध्यतौ वार्त्वरादिप्रानिप्रमु क्षुष्टकृचियुतं तथा। द्मा सार्च दिनधेष्ठ । सदक्तिपुरहन्तकः। राक्त विष्कृत जिङ्गार्थको न सुख्यस्म् सिद्धि वितं रूप प्राप्तवान् सह आयेषा ॥ लिङ्गस्थाः पूज्यहेवीं स्थब्धिलस्थां तथेष च। व्यथ वार्क्षालङ्ग ल्या सम्। निलिञ्ज्ञस्तरूपच कयं स्वात् सुमद्रात्मनः । "वार्यं वर्तुवाकारं पाषाञ्चं चालिवसेसन् पुस्तकस्थां सहादेशी पादकं प्रतिसास च । वक्क श्रात्वी हु: श्रूलधाशिक्ति वे श्वाः। विद्वमुँखाई: इंकलं संभोगाप्रकु सध्यो ६" तक्तिद्वराष्ट्रयेकानी सुक्रादीयेन् प्रतिष्ठितम् । ावπिष्टेनं रूपं प्राप्तवान् दिजपुष्ट्रवः!। कचा हो धेत् हाता लिख्नं वच्लं की यस्तु साधकी : ॥ षाण वशुलिङ्गलच्याम्। चर्च समाच्छ मिनायरणनस्त । "क्यां घुमांन वारुष्यं भागाभं भाजन्यसस् बाह्यसौख्यपदं प्रीतां वेदमखेः प्रतिष्ठिलम् । সীৰ্ঘিছ ভৰাৰ। अक्तकी स्थापितं तस्य न्यूवन्यूनसिलस्तत का विकार्नुनिह्ना अक्षित्र भुक्त भोगं नथेव च। , क्रुजनुप्रवस्थामि य**म्शा ए**च्युखि सीक्षान्। बन्ध्वो सत्तः पूर्वं सन्दरे पर्वतीत्तमे ॥ क्रामचं साधकेन्द्रेय सिद्धिस्याणसिद्धिस्य ॥ च्यथः कृदेर्लिद्रलक्ष्याम् । "नुखपाध्यदाकारं गुत्तकेश्रस्य मध्यमम । जिस्तिसः सार्हे हीर्घमचसन्तसम्। देवदाचा। हर सदागताः सर्वे तुन्यः संसित्रहताः ॥ चाविकार्सुयक्तिं सन्त्र होनं प्रतिष्ठितम्। षाय रोहिलिल्लाच्याम्। "टिनं नाफ घना राचिंसधीयं रविवर्षकः ष्ट्र देवतातको भिष्यः प्रोचुक्तपंथिनाः। निवेत्तिविकार्य ग्रह्मयम् खबम्भदम् ॥ खस्यम्लाहिनं शीदं हैमपुरहस्वकंसम्।" ाया देइ विद्यांकः पूर्वा देवतावरः॥ क्रव्यक्ति भक्तियासाल्यं लोकानां वासनास्मकाम् । दुर्विज्ञेयसिरं चानं योशिनसमयगोचरम्। ध्यय वेतावर्गतङ्गलद्याभ्। तत्त्व वच: श्रुष्टा भवं एव मद्दर्य:। मळीं प्रेइ धियेनीय कथं विद्यावते विभी॥ "चतुर्वेक्समयं वादि विकासं चायते । तपोबिधि विषं भोचः माञ्चलयक्तदा ॥ वेषाव प्रकचनाङ्काराजादिविभूविनम्। र्ष्यर जवाच। ऋषय जातु:। श्रीवर्श्व कोस्तुभाञ्चल सञ्चित्रिकाचनाड्रितम् । ताक चंग्रयं हिस् 'समयोंश्वि शुभवता । बापु बाच्च भद्रादेवि । रहस्यमिदसुत्तमम् । वैनतेयसमाद्वेषातथा विष्युपदाङ्गितम्॥ धक्यसः चोदिनं भद्रे । तलधेव व कान्ययाः ॥ (विध्यामचित्रानामन्तिकं क्रज सुवत ॥ विधाव नाम तत् प्रोक्तं सर्वेश्वर्थपानप्रदमः, इत्रिक्तियं सरैचापि किं पुनर्भनुष्यम्।। तिवां समीपन्तुतया इष्ट्राच (दस्हान्। भाजियासादिसंस्यन् भाभावः श्रीविवर्श्वनकः। च्याधिका साधकः चित्रं सुद्यामन्दनारकम् ॥ संख्यायकीयां यस्तिन् संदित्रतं सुने । । इन्त्रिग्याणाच्य कौन्सुकां दराभि सिङ्गरक्षेते। पद्धाद्वः अस्तिकाक्वं वाश्रीवत्साक्वं दिश्रृतये। ८व पूज्यो विप्रार्शानसरस्य कराचन । स्थमानं ततो विङ्गं निवामानन्ददायसम् । द्विवीर्भिचीद्यप्रतकालोक्तरः॥ 🖈 i त्त व्हं हि सुनिकेष्ठ विश्वधार्या निरासनम् । सुखप्राम् पाइते निर्वं विमानस्यो वराष्ट्रनाम्। नारह उदाच। प्रभुक्त सुनिक्रीत सर्वजाक (इतंप्रभी 🏾 सुरतकानकार्वे केलाचे स्विकत्मः । भीर्व पश्चित्र जिर्द्धा की क्ष्मां साष्ट्रसक्ते ॥ "आष वृक्षासित विध चिद्वतेका एक्। परम्। (स बामदंबन यचासी वृषभध्यत्र, क्ष जमामदेवार्षाप खन्ने पश्चित साधकः। व्यवकाद्वसः पापानि नाश्मावाधित स्रम ¥(रसुपासस्य श्रृङ्करस्य सङ्ख्यवः । खनिवर्शिताधिकारं लिक्नं चिस्तनेव्यदि ।। चियाम 🖁 व्यक्तिमन्ति महाविष्ठाः सहैता राज्यसहयः । सप्तुपिद्रजनगीरं त्रधाकुक्षजिनायुतम् । क्ति महारोहं नन्दिं उद्गाननीहिन: 🗈 खबग्लिङ्गास्यातं चलंखितिवेधितम्॥ । स्त्री। इ. श्रुविषी इरंबद् सुरोत्तमन्। भूत्वाशारं यथा देवि। बाकसन्ति पराः, प्रिये। चनर्षितम् सङ्घान्ति भथा शिष्ट्रम् वस्पना । नावाबसंसमाकासं चटायूबसमान्यम् । । स्थस्त मां ग्रीक्षं भ्राक्षराय सच्चासने ॥ ष्ट सदक्त में सुन्ता भन्दी सर्व्याखित्ररः । घेतं यत्रा सुराध्यकी खाक्रमन्ति विधाचकाः। क्टलुझयाद्रयं मिहं सुरासुरगमस्त्रम्। [[च घएवं बाऋां सक्ष विससिती जनस् ॥ म्बाध बङ्गांबङ्गम् बाम्यदन्ति तथा प्रिये। दीयोकारं गुभवकं क्षणनिद्धसमिननम् । नीसक्थं समास्थात लिइं पृत्यं स्राहरे 🛊 इलाही देशीपुराये नन्दाकुकप्रदेशाध्याय: 141 गतिथाः प्रभोक्तास्त्र देया की दृति ग्रञ्जरः । क्षं किंद्र निद्रतेख यदि जीविशुमिक्टिकि ॥ शुक्राभं शुक्रतेश्व नेत्रव्यसम्बद्धाः व्यथ लिङ्गल व्यथम्। जिस्तोवनं सञ्चादंवं सर्वपाषप्रभोदनन् ॥ बिराश्वसस्तेन तचातिष्ठमाशातवाः। सङ बागविङ्गस्य तज्ञासं यथा,---"नाम किन्ने तथा चीर्थ सितामुक्तियदायकम्। पन हिन्दायसिन् यहदारे सुनीयरः। च्चल(सङ्गं गटाज्डं सव्याभं स्मृल(वयञ्जू । उत्पत्ति गाविषद्वस्य कवार्य भ्रेषतः प्रया 🖫 कालाधिक्रमाख्यातं सर्वसम्बेहिषेत्रसम् । क्रीक्षसभाविद्यां भ्रसुः प्रीवाच ग्राह्मस्न्। नश्क्तसमारूको मां न जानाति शङ्कर: **।** बर्केटाद्विकायान्य मञ्जायस्वयोद्याः। मध्यिङ्गलवर्धानं खेतयद्वीपवीतिनम्। रिसहसभगोरसी यसाम्यासनसम्बते । सन्ति पुरुषनदीनान्त नामालिङ्गानि सन्तिहै । केशपद्मसमासीय चन्द्रश्वाविभूत्रितम् ॥ निविद्धसम्बद्धं वे स्टपं तस्ताहविद्यानि ॥ इन्द्रारिपूरिवतान्वन तर्विष्ट्रीविष्टियानि च । प्रलबाक्तससायुक्तं चिपुराश्सिमाञ्चयम् । क्कार्य भारत जानस्ति तसस्य चाप्युपासनः। भरा सक्ति हितस्त्रचा शिषः स्वीयेहायकः ॥ शुख्यभं पिङ्गलगटं सुखमानाधरं यरम् ॥ वसारालसापनी च पूर्वायसी हिजनानाम् ॥ रत्रिक्तिकानि तानाष्ट्रः सामाध्यार्थेप्रदानि चिग्रीतधरमीप्रानं लिङ्गं सर्वार्यमायनम्। [[क्रान्तसङ्ग्तु तसी दत्त इविस्तया। चिम्बद्धस्यरं ग्रुभरताईमाग्यः॥ वस्तान्तं जलाचीव मनं पूर्णं पत्नारिकम् । द्यच।पेथितिङ्गक्षद्यश्रम् । च्यहेनारीकरामानं सम्बद्दीरभिष्टसम्। मास्यमञ्जूषायान्तं भविष्यति व संग्रयः । "चार्यं दिवदीयस्यस्यस्यारं वरोधवम् : प्रेमम्बद्धमयं यान्तं साथं 'चर्ड्ड' शत्याकाश्यम् ॥ अपुर को अपूर्विधन् বৰু হৈছিছি ास मध्ये राज्यक्रवस**नुर्य गस्टि भूषपर** ३० ॥ र्ष विञ्चनर काप्य देणश्राधियविसमेव 🗗 🖜 🛭 एतन वर्षित तुन्य बिप्रचिष्ट्रं सर्वेशित

५ १८			
ন্ত্রিক	चिङ्ग	चिक्र	
रक्षेत्रेय सत्त थ स्थात बहुसि विश्व सुप्रत । ^ए	ব্য	देशं सं	
इति हिसाञ्चित्रज्ञ थक्कारकस्य । € ।	"ताकी मा सार्विकी खार्की माघाकी	ख्लाराहिरसीलास गाणाच्य प्ररमेश्वर	
"उत्ताष्ट्र" श्रीयरे योज्यं प्रीधैमन्त्रं विवर्ष्णयेत्।	राचती सद्या।	र्थं थ्यात्वा वाग्रांसङ्गं यनेतं परसंधिय	
वसवर्णम्तुयक्तिङ्गं यसाङ्गं वाक्षमण्डलुम् ।	वेदिकाच प्रक्षीचासत्र संस्थाप्य पूजदेत्॥" 🛊 🛭	मनसा सन्वपुत्र्यादी: संपूच्यास्य मतुंसा	
दस्याङ्क स्विचित्रं वा बस्त्रभागानितं मनम्।	प्रवाहं योश्चेयिलाङ्गं नाम्भेदं भक्तिसावतः।	प्रायासारं तुन: कला वाणिक क्रमा तीष	
भ्रशिवर्धं महाकालं बन्दीर्धं प्रदारागवन्॥	रेडिक कि पर्ल तस्य सक्तिसस्य करेस्यिता।"	तद्ष्यदेवयोरेका विभाष वास्भवं अपन	
पद्मरामितमं सर्वे महाभं सिहपूजितम्।	इति प्रविष्ठनामिलिङ्गपूचायाः भलम्। इति इत	तसी जपं समाप्याच स्तवेगानेन तीष्ट्येत	
मीत्ताकाभं तीलनिभं त्रादित्यैः प्रपूजितम्॥	याज्ञवस्कार्यक्ति। ♦।	भाष म्लदः ।	
वस्त्रे: सन्यक्षेष्णं गुह्मकैयांतुष्णानकीः।	"संम्याप्य श्रीवास्त्रिक्षं रतनोटिमुकं भवेतृ।	"वाणसिङ्ग सञ्चाभाग संवाराचाहि म	
चाकावर्शसर्वं नीलं भ्रामाञ्चमख्यक्रमम्॥"	रस्तिङ्गे तती वाखात् पानं कोटिगुगं सहतम्।	नमर्ते चीग्ररूपाय मस्त्रीश्चलयीन्य ॥	
इति वीरमिनीस्यष्टतकाणीत्तरः॥	गुगांसु रचलिङ्गस्य वसुं प्रसानि प्रकृशे।	संवारकारियो तुभां नमस्त खवास्वपञ्च	
दिल बायाजाङ्कचायम् ॥ ♦ ॥	विद्वभी रचिक्कि खुरिकावाः स्वविक्रताः "	प्रमत्ताय सञ्चलाय कालक्ष्याय वे कम	
चथ नख परीचा।	इति खतर्गहिता। 🗰 १	रहनाय नमसुन्धं नमस्ते वीगनार्शि ।	
"दल्लेन जर्म प्रोत्तां परीचा तत्रको दिहैं।	"र्नधातुमयाची विद्वारि क्यितास्त्रि।	भोगिनां भोगकांचे च भी चहाची नभी गः नमः कामाजनामाय नमः कलावचारिये	
त्रि सम पत्र वारं वा तुकालास्थं न जायते । तदा कार्यसम्बद्धालं भिवं पावालकस्थानम् ॥"	पविचारकीय पूज्यानि सर्वेकासप्रदानि च ॥ स्तेषासपि सर्वेषां काश्कीरं हि दिश्चिष्ठते ।	नमी विश्वप्रदार्थं च मभी विश्वश्वरूपियी	
,	यत्तवामापंचलवाकाम्बाराष्ट्रायाज्ञाताः कार्योशास्य जिल्लाचनाणजिल्लं निशास्त्रताः	वसास्य तर्राचे च रावशस्य चयात्र च	
द्रति दौर्मिचोद्धपृतम्। तलाक्रकम् निक्विन। याप्रतुकाद्दियु तक्ता	काधारादाय (जन्नाच वाणाजन ।वाधायाता। वाणाजनात् वर्षानान्यत् पविचिमिष्ट द्राष्ट्रते।	यासक्ष प्रश्व च राज्यस्य च्याय च	
दशासरणानुनगड्यम् । अधरत्यादिया पूज्यमव-	पिषाणकात् अर गान्यत् पायमासम् ६ व्यतः । ऐस्त्रितास्भितं सर्वे पूजाकानः, प्रथम्हासाः ॥	सनीयां यांग्रहामे च राजभाषां चयाय न	
थश्यकाः खुक्तदा ताळक् शाह्याः पूर्णमन- भाष्ये जिल्लक्षितं सदोदानीनपूच्यन्तदिनि	द्ति नायशिक्षकार्यमाः द्वि केदारख्यम् ॥ ॥	नससुत्यं नससुत्र्यं नसस्त्र्यं नमी नस्	
कि बहन्तीति हैमाहिष्टरणच्यकाख्यम ॥	निन्यतिङ्गाह मधेर ।	यें दादिवाशिक्षिञ्जाव महासायाधियाव	
"सप्रसत्यस्तवारू इं इद्विसित न इं यति ।	"कर्केश वासालक सुग्रस्टाश्चयो भवत्।	भगप्रियाय सर्व्याध वैदिका निमन्द्राय च ॥	
वाणिकिक्षमिति छातं प्रेयं नाम्नदस्यति ॥	चिपिटे युचितं तस्मिन् राष्ट्रभक्की भवेद्भवम् ।	परिचायाय गोगियां भौतिकानां प्रियाय	
चिपचरारं यस्येत तुलासाम्यं न कायते।	रकपाकि थिन प्रवदारधमचयः।	क्षवाङ्गवार्य सम्बाय क्षलाचार्रताय च ॥	
नहा वार्यं समाखातं प्रेषं पावाणश्वभवस ॥"	ग्रिट्टिस्पृटितं वार्थं चाक्षिमारकसेव च ॥	क्षकभक्ताय योगाय नमी नारायणाय च	
४ ति स्नवंहिता॥	व्हिद्रणिक्षे विते वाकी विदेशसमान भवेत्।	सञ्चारप्रसत्ताव योगिद्धाय नसी नस् ॥	
"नदा वा प्रचिमेज्ञ याद्यका तदुपलभ्यते।	तिक्रे च कविकां ढट्टा चाधिमान् चायते	ञ्चलनिक्दाप्रवाद्याय सीलिकानां सुखाय र	
षाण(लक्ष' सदा विद्धि न्यून' सुख्विवर्हेनम् ॥"	धुमाग् ।	जुक्योगाय निहाय सहाय पर्माक्ष्मी !	
इति वीर्मिमीस्थः ॥ 🕸 ॥	चासुत्रति विकास तुगीधनामी चयी भवेत्॥	परमाताखकपाय चित्रकाताबाय च।	
वामाम्ब्युव्यक्तिरिप तेचेयः।	लीद्खायं दक्षपीर्वच अप्रसमिक् विवर्णयेषु ।	सर्वेश्वराय सर्व्याय शिवाय निर्देशाय स	
"अय वार्षं बमाखातं यथा पच्य तथाहिन:।	अतिस्वाचातित्रसंखालां वा भूषणा वितम्।	इत्तेषत् परमं गुन्तं भाषां वङ्गस्य गङ्गर	
कास, सहरशियों हैवी वासी वासान्तरीशिय	रही विवस्त्रेयेत्ताहम् तन्ति मीचार्थिनी	घः पठेतृ वाधक कोशी गारवपक्षं कमेल का	
च।	व्यत्तम् ॥ ^१	कावस्थास्त्र असादिन भौगी योगिलसाप्तुयात	
तेन यक्षी अतं तसान् वाळविष्टस्टाइनम्।	इति दुरवायालङ्गलस्यम्। इति हैमादिः । ।	राज्य (धेर्गभवेतार्च्यं भोगिर्गभोग स्वः	
सन्। सिवित्तस्तम शिवः सर्वाप्यदायसः॥	ग्रुभिषिङ्गाहाः	चाध्यां साधनं हेद की जिकाना कुल भदेत	
क्ततप्रतिष्ठैति जिद्वै नाका खिन प्रदेग पा	"बर्थरे किपले जिल्ले घरामें मीचकाश्चियः।	वं वं कामधत मन्त्री मंतमामोति जीलया	
पङ्जसः पणामारं जुकानसः समाहति ।	ल जुना नाधिल स्थाल स्थान में वार्च वेत् काचिन्।	याक विश्वष्य स्थित सर्वसामीति सलर्म।	
भुक्तिमुक्तिप्रदेखेव वाणिकङ्गसदाङ्ग्रम्॥"	प्रतितवं यहार्शन वर्धन समरोपमन्।	किसम्बन् कथयासीह सर्वे विस्ता कृष्टेश्वर ।	
मञ्जयम् मञ्ज्यीचन्।	तन् वरीडमपीडं या सन्त्रवंखारवर्जितम्।	सन्नामवे समुत्रके राजनारे क्वांचन्हाः।	
"पन्नमुप्ताकारं कृत्रुटाख्डसमालाति।"	विडिसिक्तिपरं विङ्गं वर्जपावादपीरमस्॥"	देशान्तरभवे प्राप्ते इस्तुचीराहिसद्वुखे।	
इति हेमाहिष्ट्रतणचयकार्षः यातः ॥ 🐙 ॥	इति सुभवायतिङ्गलचयम्। इति वीर्रास्थी-	पतनात् स्तवराजस्य न भयं सभते कचित ॥	
देवी प्रति (प्रवत्रान्यम् ।	ह्यः। 👫 ॥ यायालिङ्गेष्टा ग्राप्टनाहि भ कतियां	वाणां जङ्गस्य साहातांत्र संवीपात् ऋषित	
"प्रमुख्तं नामीदं तिङ्गं पत्रचमुपकाण्यति ।	aut,—	भया	
मधुवर्णं तथा गुन्नं दीर्जं सरकतप्रमम्॥	"वाश्वाबद्वानि राचित्र ! स्थितानि सुवन्त्रयो ।	तस्य अवस्मानिय नरी भी तसवाग्रयात ।	
स्य हिमाखाति युनः स्थापनायां प्रणास्त्रते ।	न प्रतिष्ठान संस्कारकोशसावाइनं न च ॥"	बाकविष्टुं सहाराध्यं योगिनां योगसाधने ।	
स्वय संस्कृते लिङ्गं गिरितो नम्मेदाचने ॥ युरा बाबासुरेखाचं प्रार्थितो नम्मेदासटे ।	दित भविष्यपुरागम् । "आक्री सङ्क्षे पीत्साय यः सारेहाण्चिङ्गसम्।	कौजिकानां अजाचारे प्रश्नां प्रमुनियहे । वेदकानां वेदपाटे रोशियां रोगकाग्रने।	
युरा बाणासुरणाच प्राथितः नम्मदातदः। छातिरामं तिसौ तस लिङ्गरूपी महेचरः।	"ज्ञासात्र कृष्ण पात्साय यः सारहाणाच कृषाम्। सर्वत्र कथमाप्नेति तस्य सर्वा महित्ररः॥"	वरकाना वरपाट रागिया रागनाग्रन। यो यो बाराधवेदनं सन्दें तक्तिमालं भवेत् :	
थायनिङ्गम्प खातमतीव्याच्यमतीवर्थः।	इति बीग्सारे ५ परिचरेदः ॥ 🕸 ॥	वाया वारावयम् । सन्य तामान भन्त् इति वीधोगवारे सन्धामनोत्तमे पालकीरि	
वायाज्ञ भाग खात्मताव्याच्यातत्त्व ॥	स्ति व्यापार प्रतिस्ति । स्था व्यापिककृष्णासम्	दात कावागवार चळागनातम पाव्यवारः चंत्रादे वाचात्तिष्ट्रकोचं समाप्तम् ॥ ॐ ॥	
क्षात्रक करिश्वकर्ताम रेजम नर्व कल	 अस्य स्थापक्ष स्थापक स्यापक स्थापक स्यापक स्थापक स्	व्यव दीवविद्यासम्	
चत् प्रवा शति भक्षी नावकि है वपूजनात् । "	भूमार्थ स्ट्राह्मा असर	"वहीसमुजन होमसमोनास्त I	
लर्ने तल तमन संस्था पाजाबद्ध कर्षेत्रारते ह	4-1-4	A form that a will be at load on a	

विद्र

ब्राह्म संस्थाल के लिख्न वेख्य में स≾राख्या ग्रा

पद्मानसम्बद्धं बाक्षं इत्वाशं ग्राक्रमुच्यतं ॥

प्रिरोधमां तहासीयं चिपदं याम्यमीरिनम् ।

खडगामं नेक्टनं लिङ्गं वारुशं वलसाकति ॥

```
सिद्र
हान सम स्हित्स संचात रौहस्य है । <sup>™</sup>
```

त्वाच्चं खानं वाया विञ्चसमाञ्जल . इपि बीह्य रौदलिङ्गं सुखावश्रम्॥ र्किमेदाया वाणिलङ्कमास्ति।

द्रानि वीर्शिमेदियः ।

ाषु तथाखातं दाक्त*िः स्*माखिति। क्त तथा पीनं ख्रुखां विप्राह्मितम् ॥ ात सामावर्धेचा सर्वजातिषु मिहिर्म्। सक्तव सौद्रं वायशिङ्गधदी (स्तम् ॥" (इ.स.क्षणच्यम्। ११म सन्यसम्बर्धे ३५४।

श्वकाभिविङ्गवन्यम् । र सध्यस्यसं त्रिष्यं लिङ्गसीरितम् । लसुरसेये इन्यदेक्तिस्तासम्॥

ग्लङ्गाखातं सुनिभिः ग्राम्बनोविदेः। प्रथम प्रोत्तंतव्हैमधमंस्हतम् ॥"

्पि वीद्धं (लड़ं रीड़ं भविष्यति ।

।।(भसर्थं लिङ्ग प्रतिगुच्य सञ्चिषिः, । चर्चलिङ्गस्यक्तसात् पूर्व्यं विश्रेषतः ॥" <u> इत्तर्भातककक्षणम् । इति वीरामिची-</u> शिवनार्ड्संबाड्: 🛚 🕊 🛭

বালাত্রসভাযদ্। ধিল্লোক্ষাফাই। प्रटबस्पर्भ ज्यूबरङ्के चुस्राधितम्। |टर्सपुर्त निकोस्तरमस्वितम् ॥ रिश्व यक्तिक्षेत्रसभागः(हिम्मिलस् ।

लिमिति प्रोक्तं गीलकं प्रोव्यनश्चना । ख प्रकास नागरक्षकोपसम्। व्यपनाकारं गोननिङ्गाभनीरितम्॥" द्रि शंकि विङ्गवच्यम् ॥ লিভুলক্ষতা নদীৰ।

गौलपलाकारं ब्रह्मसम्बद्धिकर्मनम् । लच्च यक्तिष्ठं कपित्धपत्तनि ज्ञिसम् ॥ वा फलाकार मध्ये खुलच यहवित्। ाल वरं लिङ्गन्दविवासास्त्रहाहरम्।"

ं इटावैशिङ्गलच्**य**म् ।∜ः। আঘ বিভ্ৰাদাৰ্। हि दिविधं धीलां हिमालानिमञ्चलत्। हिविद्यं भ्रियसम्बद्धः चनन्त्रया।

चावधं क्रीयं लिङ् तहुमयास्मकम् ॥ स्यापितं जिङ्गमचर्चं सन्तिश्वादित्रम्। सचलं गेहे (छाइं (लङ्गमबोलित । ल गुस्थितं जिल्लं स्थयमा देवपालकम् ।

भागसं (सङ्घं तेषां सच्च अस्वते ।" र्ति खिद्धानाध्यासः॥

यमुनवे खेरं खयम्तो सदिखरः। । खय बर्नालिङ्गसनुस्वयस्म् तत्॥

यस्य संग्राभांत् स्प्टांत चिपरोव तु॥^३ इति घटकामेहीपिका। 🕸 🛭 किन्सुसंश्चलं जानावर्षकमन्त्रितम् । सं यांत्र इं कर्ला थे. श्रीव इध्यति 🛭

मवम् ।

ৰিজুমিলুক্ত বন্ধ

वायसंध्यनविज्ञः वौचिरनः गरान्त्रितस्। द्वेशानस्य विश्वनामं नीक्षाकादिनि इतम्। सबस् सिङ्गमाखातं सर्वद्यास्त्रविधारहै: ॥" इति खदम्मलिङ्गधन्त्वम् ॥ इति सिद्वान्तशेखरः। 🛊 ॥ "इष्ट्रालिङ्गं सर्देशस्य खयम्य तस्य गार्कति।।

सर्जगापविभिनेता: परे प्रसाण लीयते "" स्तेयां प्रजापलं नजीय। "तिप्रेषाक्ष्रेनजं सम्बे सक्तये चान्यकृतः। पार्थितं भृतायं प्रान्तं सुत्तये चातुवस्ताः॥ यवे वे साक्ष केंग्रं चित्त लिङ्क निया युन:। स्थिरताच्यीयदं भीयं ही मंगाच्याप्रस्ता तन्।

पुचरिक्वकरं नाम्य राष्ट्रभाष्ट्रः प्रवह्ननम् । ^अ इति मत्यक्तसभाषातन्त्रम्॥ 🕶 ॥ "पारस्य भद्रासृत्ये यौभाष्याथ च सौक्तिज्ञम्। चन्द्रकालं ख्रुजित् खाद्वाटकं स्वंकासदम् ॥" इति पञ्चपुरायम् ॥ 🕆 ॥ "सम्बद्धन प्रदास में भयक्त हुन्देव हिं। धाननादाः स्टता स्टरौ सवयो विद्युर्भुकाः ॥

नानावर्णाञ्च विजेवा रचेर्गन्वेश रूपतः 🛭 वकाचा: स्कादिकाचाच गुड्कादिविन-चर्वकासप्रदेपुमां खिङ्गं नात्कालियं सतम् ॥" इति वीर्याञ्चीदयप्तकालीत्तरः ॥ 📲 "गोर्चं भौभाष्यद जिङ्गं पौष्यं सक्तिप्रदायकम्। गानात्र्युनोञ्जय लिङ्गं नानाकासप्रदायकम् ॥ चेक्तं गुगदं लिक्षं सीभाग्याय च जावयन्।

राजी धकाणकाः सर्वेविधात्याचातकारियः।

उचाटनं तु पाधाप्तं मीनं ध्रमुख्यावस्म् । वान्कालिनं दरिदम् इत्या भन्नासमचेयेन्॥" इति लद्धसमुच्चयः । व्यय मस्य लिङ्गम् । मरहपुरासी । "क्सारिकाया ही भागी चलारखन्दनस्य च। क्रद्रमस्य वयसीय शक्तिना च चतुःसम्म ॥ एतडे सम्बक्षिङ्गमुझव्या संपृथ्य मिलातः। शिवसायुक्यमाञ्जीति वन्धुमि: महिनो नरः॥"

पुष्पमयनिङ्गं यथा,----"कार्यापयमयं लिङ्गं इयगयसमन्वितस्। **नवस्त्रकां घरां सुद्धाः गर्धेक्ष्री**३ विष्यांनकीतेतु॥" चाथ रजोमयजिङ्गस् । "रजोभिनिर्धितं लिङ्गं थः पृजयति मिल्लितः। निदाधरर्पदं पाष्य यच्चा कि वस्त्रो स्वृत्॥"

सम्भागम्

षापद् 🕪

व्यथ गोधक चिङ्गम्। "श्रीकासी भी यक्त लिङ्गं कला मन्या प्रपृ-खक्त क्यूपिवेनेय मोमधेन प्रकल्पवर ॥"

पुष्टिन्द्रलं सञ्चानाचं ज्यां निसीर्यम् ३६म च्यर्थकं भूजसङ्खे तैज्ञ चंच्यंका लाजमा चन्द्रापीड्ं कल्पनितं स्माटिकं सर्वकासहस्य। चन्दापीडं चन्द्रकाल सिद्धर्यः। "मृल खास शिनं प्रमुत्तवार्धं भौ सिनं तथा।" थानिक्यानाः सूलरोगनाष्टः स सूलमानि :

> "आ दुलंकी रजंदीयं रोगचुच्नी क्षिको द्वया । अभवत् पुन्ककं लीर्षं वेदूर्यं भाजुरपंचन । नीलं लच्चीप्रहं चेयं स्मादिकं चर्चकाभद्म ॥

"सकासक्तिपदं हैसं राजयं भूतियर्ह्डसम व्यारक्षटं नवा कांस्यं प्रशु सामान्यमुक्तिस्म ॥ कारकूट पित्तलमः "अषु भीनायम लिङ्गं श्राम्खा नागाने हितम । की किंद को स्थलं कि क्षंराजतं पुद्धि छ जे सा।

गैतलं सुक्तिमुकार्थं मित्रजं मध्यमिहिस्म् । ' सियजसङ्भातुकिसितम् । प्रतिकाखोत्तरः "पित्यां सुत्तये जिङ्गं पूज्यं र्जतसम्भवम् ।

हिमजं सळकोकस्य प्राप्तये पूज्येत् पुनान्॥ पूजवेत्ताच्यत्रं खिङ्गं पुष्टिकासी हि सागव.।"

इति प्रिविगारस्यंबाद । तास्त्रादिविङ्गपुजनस्तु वासी यरपरम् । "ताखविष्ट' बढ़ी मार्चेत् रेबस्य मीस्वस्य प रक्षण-स्वक्षिप्रस दुविकासस्य सत्तर्व विक्

सिङ

"कार्यं यश्जिमं किङ्गं वनगोध्मग्रानिजभा

श्रीकाम: पुष्टिकास्य पुष्तवासक्तद्वीयेस । '

"विवाखक्डमधं जिङ्गं कार्धभारीस्ववर्तनः [

वर्ष्य जवस्थानं निर्द्धं भाजनिकट्कान्वित्सः। र

तालं इतिराजम्। चिकट्कं भुग्दीपियक्षे

"गव्यष्टनमयं लिङ्गं संयूच्य बुह्विबर्द्धनम् । '

"लवशित च मीभाग्य' पार्षियं मध्यकासस्य ।

करमदंतिक (पर्योत्यं तुथीत्यं मार्यी सहतम

कल्लोत्यं सुरुदं भूरि प्रकेरोत्यं सुख्यद्भा॥

भस्तोत्यं कर्यकलदं स्डोत्यं शीतिवर्डनम् ।

र्वशाङ्करोत्यं वेशक रंगोसयं सर्वशोग इस

केण्डास्थितकावं लिङ्गं सर्वश्च विराधानमः।

चीभवे सार्गे प्रिप्तमावं लिङ्गतसस् ।

दारिहादं हमोद्धनं पिष्टं सारखनप्रदम् १

द्धिद्राषोद्धवं लिङ्गं की तिलक्सी सुखप्रदम्।

षाच्यचे बाच्यजे लिङ्को भलें(स्टंभल इंस्थन ३ युष्पोत्यं (दश्रभोगायुर्धकी भावीपली द्वसा।

नवनीतोद्भवं लिङ्गं को लिसीभाग्यवर्त्तमः।

कर्परसम्ब लिद्वं चलं वे सुलिम्लिस्म ॥

चायकाम्लंचत्रीत् क्षेत्रं सामान्य सिहियः।

यसनिङ्गं सञ्चासूर्व भौभाष्याय च भौत्रिकस

इति स्ट्संयहे।

धर्म नवसर्व श्रेष्ट तच वक्रमरि फ्लिटि।

दूर्व्याकागडममुद्धतमपच्छक्तिवारसमा ।

चव वन्त्रोधसम्बद्धाः वच विद्यमः ,

षाच सित्राख्याङ्मयलिङ्गम्।

महीचं इति प्रमिद्धम्।

द्रति जिङ्गाचैमतम्बे ६ पटक.।

स्यन्ति पार्थिवनिक्षेतरः

पश्च**स**ञ्जालस्य

द्ति चिल्लपुराय

चि≢ कौतिकामी वर्णेक्ट विष्टु नाख्यमुद्धनम् है ग्रवमार्यकासस्तु जिङ्गली इसर्यसदाः। चहा शीसमयं लिङ्गभायुष्यामीयभैदेत नरः ।" द्ति मत्युखस्त्रमद्दासन्त्रम् । "स्थिरलच्यीपदं होमं राजलं चैव राज्यदस्। प्रवाहिकरं राज्ञं नाम्मस्यः प्रवहेनमा विदेशकारकं कांस्यं शीतिजं प्राचनस्थानम्। रोगम मेमलं जिल्लसायसं प्राचनाधानम् ॥ सदलीहमयं जिङ्गे कुछरोगचयातहम। त्रिलीच्यम्भवं लिङ्गं विज्ञानं प्रति चिह्निस्म्॥" इति लाज्यसम्बंधः ॥ "श्रीपदं वनमं लिङ्गं शिलामं सर्वेतिह्निस्। भागुलं घनदं साचा हार जंभी ग्रांसिश्चरम् ॥ " इति लिङ्गारासम्॥ 'गम्बपुष्यभयं लिङ्ग'तचा झाहि विविक्तितन्। कक्तरीसम्पर्व लिङ्क धनाजाङ्की प्रयूज्यम् ॥ लिङ्गं गोरीचनोत्यच रूपनासस्त प्रजयेत्। का क्लिका संस्तु चलतं कि इं क्षुक्र सरकावन् ॥ च्वेतागुरसमुद्धनं सञ्चाव्यव्यव्यक्षिम्। ध रणामः तिर्दे जिङ्क कथा गुक्तम् इयम् ॥ यक्ष कर्मसम्भानम्। "दति काली तरः॥ "पार्थिवे शिवपूकायां सर्व्यविद्विष्ठतो सदेत्। पापाकी फ़िबपूजायां दिसूर्यं फलसी हितन्॥ खर्णलङ्को च पूत्रायां ग्राजकां दाश्वं सत्तम्। सर्वासङ्कीश्वरी रौष्ये पतं तसाचनुर्ग्यम् ॥ ताम्बे पृष्टिं विजानीयान् कांन्छे च धनसंच्यः।

मञ्जाबाद जन्मभूषं जानायाः रोगवान् भवेत् ॥ स्पादिने चर्लचिड्डि; स्यानचा सर्वते प्रिये। की इतिहै रिपोनीशः, कामदं सक्षा जहकान्। वाञ्चकायां कान्यविह्यितिये रिपुर्श्विकम्। चळालङ्गस्य माहात्यां धक्षेत्रामार्थमी चहम्॥" इति भाष्टकाभिदतकी १२ पटन:॥ "ब सार्पपूर्णयसिखं लिङ्गे ग्रेल मयं श्रुभस् । वस्य चंपूजनातेन प्राप्तं ब्रह्मसन् । इक्त नीलमयं लिङ्गं विष्युः समर्थं प्रेतृ सदा । विष्युखं धाप्तवान् तेन कोश्भूट्रभूतेकपाणकः। ॥ समादिनं निर्मनं निर्मं विक्वारिश्वचेयेत् यहा । त्रेव तहरुखत्वं वि प्राप्तं तेजीवकास्थितम् ॥" इति अट्समेन्दीपिका च्रतशिवद्याः ।

वासुका विकिति लिक्ने ग्रोमये बाध पृथ्वेत्र । चस्कारेख विना दंति प्राथाशासी न प्रचयेतु॥⁹ं इति भाष्टकाभेद्रको ७ गटलः ॥ इति प्रिवित्रिक्तिकारियाध्यास्य । 🗱 🛊 साय शिविशिङ्ग स्वर्धः। "सञ्जार्थ प्रक्लामि विप्रेष इक् शक्ष्मेत्।

"पुरायेत पार्धित जिल्ले पाधायाला इकेश्यना।

खर्णालक्षीयवा देवि रोधि ताम्बे च कांस्त्रते ॥ पार्ट वाथ सङ्घायां स्पाटिक सर्कितिशिवा। कार्थिमेरे जौद्धिको ससानिकित्विद्वते ॥ रोपच सम्बद्धाः विद्यायं च ति 🖅 दुग्धमध्य दिववयम्

बोड्फ्रिकोपचारेक केशान्त्र पार्न्नहीं क्लेन । मसादुत्ती स्त्रातिहरू गङ्गाती थे दिनचयम् । ततो वंदोक्तविधिना संस्कारमाचरैन सुधी: "" पूर्व्यक्तिवचरैः मनविधीयकासम्बद्धाः ग्राविध-लिङ्गपूजीकासाचपूजा। "तिई सुलक्ष्यं कुर्याताचे जिन्नमलत्त्रम्। दैर्घ्यकीने भवेह्याधिर्धिके स्व्यक्षिम्॥ मानहीनं विनापः खाद्धिके च प्रिमुचयः। विकार चामिके हीने राष्ट्रनायो सवेद्ध्यम् ॥ भी उद्दीने तुसारिक्षंत्र भिर्दोही ने कुल व्यय: । यस्त जिल्होंने च राजां राष्ट्र कार्जाता। तसात् धरंपयहेन तिलं क्षयात् सुलच्यम् ॥" द्यादिना सुनच्यनिङ्गखेन प्रतदाहत्वस्ताम्। इति साहकाभिदतकी ७ पटनः॥ देखवाच । "इन्द्रिये रहिनो ईव: मूख्यस्य; सदाधिय:। कातारी नास्ति दैवस्य किंतस्य पूजन फलम्॥ ছাহি উলাব । छेते पूजा महिशानि सन्।चित्रास्ति पार्वती । चन्न परमेग्राणि रौनी ग्राकिरितीरिका। रीदी हु परमेशानि चाद्या क्रुक्ड सिनी सर्वेत्। वर्तते परमेशानि जक्षविक्षाशासाता । बार्ड चित्रलयाकारै: ग्रियं वेटा सदा खिता। भ्रास्ति विषा सप्तिशामि प्रेनत्वं तस्त्र मिश्वतम् । प्रक्तिनंत्रीयसम्बेख क्रम्मेक्ती भवाशिष्टः। च्यतरुष भद्देशानि पूर्वयन्दियलिङ्गमन्।" इति सद्यक्तिक्षाविक्षप्रवयक्तम् ॥

इति सिङ्गाचीनतकी २ पटकः ॥ 🕹 ॥ देख्याच । "खिङ्गप्रमार्गं देवेश क्ययस स्विधभी। यार्थिने च जिलादी च विशेषी यन वी भवेन्। मी(ध्व उवाच। स्टक्तिकातीलकं याद्यमघवा तीलक्ड्रयम्।

एतस्यम क्रुव्यंत कराचिद्य पार्वति ॥ इति साक्षकाभिद्वक्व ६ पटणः ॥ ख(प चा। "न्हरिकातीयर्व गासामधना ठीलकड्वयम्।

क्षिक्रक्ष प्रमाधिन घटनं कार्येट्सुधः ॥ साङ्ग्रहणर्वमानन् सत्वा लिङ्गं प्रपूत्रवेत्। स्ट्रादि सिक्क घटने प्रमार्ग परिकी तित्र । मलसुत्तस्याप्रीति अन्यया चेत्तदन्यया॥" इति भटक्कोदीरिकाञ्चलविश्वसारतकातृ । "शिङ्के वेद्यां सथा पीठे समस्व्यानपानवान् । स्मध्येव विजानीयास्त्रिस्त्रचीकरवाम्बद्ध्य 💤

दनि कास्रोत्तर: 🛭 क्ट किकामेदैन बाक्षायादीनां पूजाभनस्य प्रश्न-क्तरबं यथा,---"चतुर्धा पार्थिवं लिङ्गं स्टब्झामेरेन पार्व्हति'।

भूकं रत्नं तथा पीतं खबाच परमेच रि ।

ভুৱন্থ সাম্বৰ্ধ মতে কভিন

"भूक्षं द्वियाधिवं लिङ्गं निकीय वस्तुः स एव घर्मे प्रानि चिद्यं पलभागभवेत चित्रियस्त वरारोचे रत्तं विक्शाय पार्थि

पूजवेत् सततं यस्तु (जपर्गंपलमाप्त्यात प्टरितं पार्थिवं देवि । निक्नीय यस्तु पूज

स च वैश्वो भहेशानि । चिवर्राप्रवसास द्यार्थ कि पार्थिय किङ्गं निर्म्शाय यस्त प् ख प्रुत्रः प्रसेधाः नि । जिन्संकलभागभ

"शिकादी च अधिग्रानि ! स्थलच पक्टा अञ्चल्लानं देवेशा । यहा देमादिमानः क्रमेय देवदेवेशि ! पर्सं यह विधं समन

स्ध्नात् स्थलतरं सिङ्कं रुट्राचं प्रसेश्वार पूजनाद्वारणाहे वि । पर्जनहृतियं स्थनः खनात् क्टलिकानी समामिति विदेश वचनानः। वि स्यादिकमरकतादीयां

"श्चित्रजिङ्गस्य यच्यानं सम्बागं दक्तस्य यो को न्य**ज**स्थि वच्चानं सद्घोऽपि तया भवन

"खितुखा बाडिनकार; परिवाहीशिप ता जिल्लाख दिग्रमा देवी धीतिकादर्देशिकता कुर्व्वीताङ्ग्रहतो इस्बंग कराचित्मि बचि

रकारिधावनिकाषि मानमिच्छावदाञ्जने। इ.सि तकाक्सर **बिङ्गयुग्यसिर्धेया,**— "आकार्य लिङ्गमिळाडू; एथियो तस्य भौति

चाजदः सर्वेद्वामां सयनाक्षित्रमुखते ॥"

इसि स्कल्पुराधान जिज्ञसंहिमा यथा,—

ছিৰে ভৰাৰ।

"च तुष्यान्य विधीय कीयां पुत्र्य भूपनि वेदनी

कि हैं? भिन्ने तथात्वर्थ घरं तुथारि पार्नात

रुष देवि । पुरा क्षात्वे जीगोर इं सर्वेद्देवते.

लिल्लासिङ्गमिळ्लं सदेवास्टिनतरे ।

प्रयक्ति दिवं देवि । यो मिलिक्षार्केन रत'

क्षक्रा चर्चाचा पापानि निर्माही पत्थ्वासम्ब मनुसना सहस्रकारी सामेव प्रतिपद्धते॥"

इति वीरमित्रीद्यपृतस्थस्युरासः इस्पिप्रेषेस यूजास्यिकं थया,---"वक्तपृत्तक लेखिंद्रं क पिला सम अस्टरा.।

जन्मकात्रामधीयानां प्रवसामीति सप्तसः । सुमध्यनस्नर्येषिज्ञमाजियः भक्तिस ।

चालियते सरकी भिः समन्त्रेश्च कहं भे ॥

हति तच्चेय ध⊀ जिङ्गपुचाया व्यवस्थी सीधः मतुपूचामजव ध

"विमा चिष्ठाचीन यस्य ज्ञालो मच्छति भिद्धाः दुवैतक दुराअप

भीतन्त्र वैद्यानाती सात् तक श्रह प्रशीति

₹#a"

बताबि हिविधानि च

च(कहाराधन स्था पूर वेदे चतुर्शीय जिहास सवसम्प्रायमध्य एव सुनिञ्चितः ।

-र्क्सिम्तिंगदं लिङ्गं विविधापतिवार्गम्। प्रस्थाला नहीं निर्ह्म श्रिनसाञ्चयसाञ्चान् ॥

स्व्यसम्बद्धाः पश्चिम्य कियाजालसभैक्षयेतः ।

श्राभामेशनहस्थाणि वाकपेयशतानि च । मचिग्राचितपृथ्यस्य कलां नाहिन्न होहशीम्।"

बक्रुनाच निस्त्तीय चराचरमिदं समन।

ग्रद्धा हो समध्यक्षेत्र स्थितमाच व संशयः ॥"

सिवस पूजगाईवि चतुळेगांधियो अवेत्।

श्रद्धे वर्षाञ्जनी सर्वः ग्रस्थना धस्य पूजकान्।

वय नारायणिनोत्तं यदि सम्भाषपृत्रयेत्॥

वों सर्वे च पाताचे ये दवा; वंस्थिता; सहा।

न्त्री पूजा अवहीं**व प्रान्**ननाथस्य वृज्ञनात्॥"

ग्रहारे क्षत्र संसारे सारमेन चतुरुवम्।

[क्या वास: सर्ता सङ्गो गङ्गास्म: अस्मु-

इति पड्तर्भदिधिकाधनकानीत्तरे कारह-

ग्रामधीवास्तिवेशाच यदाख वहुद्धिणाः।

ग्रवलिवार्वनस्थेति की टंग्र्यन (पि ते समा: ।

इलाभिकाण भूगानि हिला सर्वेसिदं

अंद्रेब विस्पाद्यंत न पापेन लियाते ॥

विकासनाइसं आन्यमास्य योनिष्ठ ।

समाप्तीति वे सुक्तिं दिना लिङ्गार्चनं नदः॥"

बाक्ष श: श्रामिश्री वेष्टा: श्रुको दाय्यनुक्तीसनः।

_{सम्म}क्षेत्रीत यथायोग्यं विद्यतसम्बद्धनाम-

स्रोत्र्यः। इति वीर्गमनीद्यष्टतस्बन्द-

इशे बच्चा तथा मध्ये विध्युक्ति सुदने चरः।

(१पदि महादेन: प्रयानाखा: सवाशिव: ॥ वृदेशी महादेवी लिहं माजानार्थ्यरः।

ो प्रपूत्रवाझित्यं देवी देवका पृजिली ॥"

श्राप्त पारद्शियशिक्ष माहासाम्।

ग्रीतिमीवं सहासिक्षं केलासनगरे प्रिये।

शिक्षं मह्मानि भिष्वीचं न चाम्यया।

वैत के इप्रांगीन, नाम्यां विश्वेचर; स्थित: ह

लाझाधी बधा चलंल च्या निराधकाः, परमृ।

बहुता भूगांगीको जन्मीन रायको व हि।

तर विक्रमण व्यानार कालिका स्वयम्।

भित्रं दशारच प्रसास्तर्पं न चान्यवा ॥

वज्रह्मारव विक्र स सब ह्राध्यरकातः ।

हर्द मस्पेहानि मण विवाहिकालस्

हरेत सुतरं जिल्लं नालकाकी ग साहर्यु ॥^३

ुबहुस् स्≉ी

द्ति **प्कल्ट्पुराणक्** की

इति लिङ्गपुर्भगम्॥॥॥

मक्या परस्या विद्वान् लिङ्गमेर्कप्रयुव्धवित्।"

इति स्कल्पुरासम् ।%॥

इति साह्यस्ता १६ घटणा.॥

इति विद्वपुर्यस् ॥३॥

इति जिल्लपुर्गम् ॥ 🕬

पूजवभू॥"

ভায়ান ৷

~~~ सिङ्ग

स एवं धन्ती दर्भकास भ्रत्ते स च तत्राल्या

व्यक्तिमा (इविभूनी दामी श्वरः साधको तमः ॥"⊀॥

क्ष प्रकृतिकारु छनी संराज्ञा भूवि पृज्यते ।

च्यथ पारदशिवनिद्वनिक्षाकविधि:।

"पार्द्धिप्रविजिधेतार्थनावादिनं यसः प्रिये।

व्यत्तरुव सदिशानि शान्तिस्वस्त्रयनं चरेन ॥

पार्टं शिवनी वं चिताइनं दिन कार्येन्।

साहनादित्तनाश्च, खालाङ्नाद्वित्तहीनता ।

इति साहकाभेदनकी प्रयटनः ॥४॥

ताङ्नाहीतयुक्तालं भाङ्भाक्नारमं भवत् ॥ ^७

ब्रह्मी (याचा

"पूरा लांच चर्मं काल। सब्येन प्रकाशितम्।

इ. हार्जीयोगिनं ऋतता कथ्यामिन संध्यः ॥

अतिगुञ्जमतिगुञ्जमतिगुञ्जं न संभूय: !

मीपिनवी मीपिनवी मीपिनवी खशापि च ॥

प्रस्कुलन् कथयाच्यदा खावधानाव्यकार्य ॥

देवदानवदेशाचा गत्वनंबच्चाचनाः॥

केवलं कि शिवः शस्त्रं रयचगकमंति॥

मामेव प्रार्ख अन्म्, सन्दादिवासुर्ह्यः 1

प्रकारों में(पिने नकी तलास्तरे प्रकाणितम् ।

सर्गारी विविधाः सर्गा सवा खटा दि नारह।

सर्वे फ्लोप्यामा: श्रेष्ठा मेथ्याच्यायत प्रजा।

कदापि क समस्त्री इतुा चिलापराः भुराः।

प्रकारक सुति खला उपनस्यः नमाहितः।

प्रीचु: प्राञ्जनव: सर्जे सवादुगहरूमामना:॥

देशदा समु:।

उद्गाहिता वर्ध सर्वे भवाविष नवाईनः।

केवलं दि सहादेवी देवदेवी चगवाति: ॥

विवादि न मनस्वके क्या वा मी हादे ग्रिवः।

उपार्व चिन्नय दिमा बदार; क्यभीश्वर:।

येष खाळातां गायसम् प्रस्य स्वानिध।

इति शुला वचसीयां ततो जन्ना प्रजापति:।

खवाचतं चयत्रार्थं विर्मातको चनम् ॥

बच्ची शच्च।

क्टर मया सुरश्रेष्ठ सातुषा सेषुनोङ्गदाः।

सर्वे की गाविना श्रम् थन् कर्तसं बरस्य में ।

र्गांत: यह महाबाही गक्तामकामहं शिवम्।

किन्दु तट्यीयानारीन्तु निवादार्थे पकल्पय।

श्रद्धीवाच :

ष्याद्यापाति मधामायां प्रकारयत् वे लय ।

क्या सूचा सहाध्यां सोह्ययन ग्रहर्त्।

यन दची सहातेषाः शोचतः कार्यसाक्षानः ।

मच्या निक्षुच बन्दे तै तपथ क्रीववेश्वहवास्।

दर्सं मच्छाम है सर्वे चारु ज्ञापय शंक्री।

एवस्कातुतै: साईं अमतुर्विधिकेश्वरी:

उनाच द्वं त्रुवृक्तं तपसामु प्रभापनिः।

चार्यनेयुव या ऐसे वालिका वसदीकरी

श्रीभगवाज्ञवाच ।

वर्षियं स्वति ते ते व्यवज्ञातीर्येषा(द्वि ।

सञ्च तीर्यवड्।इट एं जयाम कमलावन;।

चाथ शिवस्ति होत्यसि:।

बोदविश्क यद्पूत्रयेत

लिद्र

क्तिमार्व कम नासमृत्यका सरासरा

हेख्न, भ ,

भूभि के कंधभावासंभवता प्रार्थने कल मृत

देवादा अन्:।

प्रयोक्तस्तुरुपुर्भक्या प्राह्मां हर्नाधियाः ॥ द्वादा असु: ।

जाता के बैंठ वं भूकों सार्व योग्यान

भवतौ प्रीतये सन्यक् क(स्केताच संग्रय । उर्घोगः: कियमां चित्रं विश्वादाय मसीव हि इब्लास्तु सुराः सब्बे इंप्यरण महासा।।

हवाव कथयामासुः श्रृहेशोहितं वच ।

श्चतरुवा गमाः सर्वे भवमं सर्वस्ट्रमः।

तनौ विवार्च (कब्बे अनक्षया यथा गा। ।

मता: अञ्चे महंभीशींप सत्या सह तदा ग्रहम

चनास रेके सत्याच चिरं त्रिभेरमानस

चाय काले खदावित् तथा सह सर्वेश्वर। र्सने व प्रदेतं चो ह्रंसती आक्तासनसहा॥ भगवन्न प्रकासि तव मार्ग शुदु:सद्यः।

च गख सां महादेव कर्पाञ्चल जातनी । विश्वस्य विश्वये सम्बास्य सम्बाह्यः विभर राज्ञ चक्र का

चाचिरात मताहास्यामि सर्वसर्वत स्प्य

भृतानु इचकचा तं शहूरं प्रसिद्धाः।

चास्ताकं वाष्ट्रितस्त्रेनन कुर्सिई सटा शिवे रततृ युक्ता वचर्त्वा निरीक्ष कमलायनम्।

उवाच विकायाविष्टा कालिका जगरीयरो ॥ इथ्याच । प्राप्त्रहातनी काल: किंमां नन्तीवधिष्यति ।

सभ योज्यं प्रमांतन्तु ऋन्यं ने परिकल्पय ॥ नक्षेत्राच । श्रम्हः वर्वशुर्णकी ऋस्तानं परमेश्वरः। मच्याच्यो मद्दांचाः संतियोपं कृष्यित

भूक्शतुन्तः प्रमाज्ञास्ति क्षत्राचित्रपि सुनाचन इत्का त्रकार देवी वाहिंसन्यक्त चेश्वरा। **रद्या**य दर्भगेरका जनाच ख्यातां दर्गा दर्जा2पि डक्स नां है में खड़ सक संघर। परार

खर्वा बम्बोदरी बाध्यक्तिश्वकाम्। मीलोत्यच कप्रात्यक्ष्यकर धुन्तो वर प्रदाम् । **खनश्रत्यामार्ग मे**ने चल: प्रजापति । इस् अवाचाः

यदि से वर्दामि त्यं ईवानासिप काञ्चितम्। सदीयनवया भूषा भूष (ज्ञाल सोष्ट्य ॥

बर्धे हुझा जगद्धाकी व्यक्तर्द्धानै गता नराः। देवताचातनो नल। यच तमे नमी प्रका चक्कीकाः, पर्माक्षातमुप्तस्य जनन्यति ।

भगवन् देवदेवेश् नीकनाय सहाययः वयं स्थे तुमकी हा: स्टार्थ परसंचर। न्यतस्यं कृतः चौदार्षं स्विर्द्धा वया भवत दक्षमें से सकाकाली स्विति परिकीर्लिता।

ईषर उवाच ।

स श्य

च्छण्य दीनया वाचा व्वद्वेत्र जशहुगुक्सः।

ीत वपळ्ळा घतपार्वम् । ए । प्रका

तल स सती प्रतक्षीव्या ज्ञागाय मनसूत्री उसदी स्त्रीत उत्तमम्। पपात घरशीएखे तैर्शाप्तसखिन जात्। यानाचे भूनलं स्वर्धे प्रावलिङ्गासन्दासवन्। तिन भृता समिखाच प्रिविक्तिङ्गः, सबीनयः ॥ यच लिङ्ग' तच योनियंच योनिकता; श्रिव: । उमयो सेव तेजोभि: शिवलिङ्ग धनायन।" दात ग्रिपकिङ्गीत्पस्तिक्षन्मिति न्। इद्यञ्च-राचान्तर्गतस्तीयराचे प्रधमाध्याये नारद-ब्रह्मसमादः ॥ 🕸 ॥ प्रिवित्त द्वपूर्वायां सर्वेदा-माधकारी यथा,---

" धास्ती वा वैद्यानी वापि सौरी टागाखपीऽधवा। शिवार्षनिवद्दीनस्य सुनः सिहिमीदेन शिवे ॥ व्यवाराध्य च मां देवि बीध्वै वेहेबनान्तरम्। न सहारित सहादेवि शापं हत्वा क्रवेत पूर्म ॥ पर्वनायनसं देवि सिष्टादादि क्रमेख 🖫 : मलानि वस्त्रभान्येद पुर्व्यागर्थेद स्वाधिति ॥

सुनेरनटशं चालं नानाविधं महिन्दरी। कपादिनं सच्याति यदि स्वात् भागरोपसम् ॥ बद्त्तं पुव्यनेषेदां सर्वे विशासमं भवेत्। शिवार्चनविद्योगो यः पूजयेहेवतान्तरम् । विशेषनः कलियुरे स नरः प्राथमशाभवित ॥"

"सर्वपुकासु द्वेशिय । लिङ्गपूकापरं पदस्। जिद्गपूजां विना ईश्विष्यच्यपूजां करोति यः॥ विषता तस्य पूजा न्यादन्ते नश्कमाययान्। रस्मासिङ्गं सहिष्टानि प्रथसं परिपूज्येन ॥

६ ति 'इन्द्रिनन्ते ६७ घटनः । 🗱 ॥

यदाच्यं जिङ्गपूजायां रहितं सततं प्रिये। नदाच्यं घनितं सन्ये विष्ठासू सिन्नमं स्टूनत् ॥ प्रकारित चालियो देवियहि जिहाँ न पूज्येतः। सन्त्रमात् परमेशानि चयचकालतामियुः।

भूतक परमेश्रानि सदा भूकरवङ्गवेतु । ग्रिवार्चनम् देवेश्चि वस्तिन् गेष्ठे विवर्ण्णितम् । विद्यासत्तेषसं देवि समग्रवं विक्रि प्रार्थिति। अर्झ दिला पथी स्टब मस्तित देशानि पार्विति॥

च्याची जिङ्गं प्रमुख्याय विरूपपे जैजेरावने ।॥ षचादम्बं महिशानि । सिङ्गं प्रार्थे प्रपूर्णयेन् । व्यन्यया स्टबदनु सर्वे प्रिवपृत्रां विका प्रिये । ॥"

ग्राक्तों वा वैश्वादी वाप्रि श्रीवी वा प्रशेक्षदि ।।

इति लिङ्गार्चननके १ पटवाः॥ खपक्रमीपसंचारादि। यथा। विकाशि व छपक्रमोपसं छारावस्य सापूर्ञताकलार्थवारोप-

पियाखाणि। तदुत्तम्। "अपन्नभीपरं हार्षिभावीश्यंतापन्। च्छथे प्रदोषणती च लिझे लालाशं निर्शेष ।"

सच प्रकर्णप्रतिपादास्थार्थस्य तदादास्तर्थे। क्या-दान उपक्रानीपर्वदारौ । बया छान्दोस्ये पर्छ

प्रवासके। प्रकारगाप्रतिमादास्यादिकीयवस्तुव श्करोब(दिवीयसिखारी ऐतराक्ष) सिर्देस्का सिद्धक्तीच्य प्रतिशाहनम् ॥ १ ॥ प्रकरणप्रति-

भाषाक बसून तकाक मौरापुकान प्रतिपादन

र्क्यतिषाद्यस्य वस्तवः प्रमास्यान्तरेखाविषर्या-करवां चपुर्वालम्। यथाः नचेत्राहितीय- लिह्नमी, फ्ली, (लिङ्गमस्याखा इति। वस्तनो मानान्तराविषयीक्रसम् ॥३॥ पलन्तु। धकर्खप्रतिपादास्याताञ्चानस्य वदनुष्ठानस्य वा तज्ञ तज्ञ अयमस्यां प्रयोजनम् । यथा । नचेव ध्याचार्यवान् प्रवी वेद मस्य ताबहेव चिरं यावस विमीचे अथ मन्यत्ये इलाइनीयवस्त-चानस्य तन्माप्तिपयोजनं अवते ॥ ॥ यकस्य-प्रतिपाश्चा नच तन प्रशांधन व्यर्थनादः। यथा नजेव उत समादेशभाषाची वेबाश्चर्त श्वरं भवत्यसतं सत्यदिश्चातं विज्ञातस्त्रहितीय-वस्त्रप्रांचनम् ॥ ५ ॥ प्रकारकप्रतिपादार्थनाधने तच तथ ख्यमाणा युक्तिः उपंपत्तिः। यथा मच यथा धीम्बेशन म्हास्त्रकेत चर्च स्थाद्य वं विकास खास वाचार अर्थ विकासी नामध्ये स्तिकंतिय सत्रम् । इत्यादावित्तियास्त्रसाधने विकारस्य वाचारमगरामाच्ये युक्तिः स्रथते । ६६ श्रीपर्महंससदावन्दश्रीक्रीवर्चन-

विक्रान्तसार: १ (पुराणविश्वः । यथा, देवी-भागवते । १ । च । १०। "रकार्यसम्बाधि जिल्लाम् मातिविन्तनम् ॥" चान्धानाहित्रकं पुरामप्रार्व्द दश्याम् । दिसु । यया, तक्कीमुद्याम्। "(सङ्ग्रज्ञानकर्यं विद्धि-क्रानमन्मिति: । "जायसानं लिङ्गलं करखं न ष्टि।" इति भावोपरिचित्: । खन्यग्रशीरम्।

बया, पचदक्याम्। १। २६।

"बुद्धिकर्मनिष्यप्राथपक्ते केनसा थिया।

ग्रीरं चप्तदग्राभिः स्टबां तिलिश्रम्चनि॥")

(जङ्गक:, पुं, (जिङ्गेन काथनीति । की + कः ।) किषिध्यवृत्तः। इति भ्रब्द्चन्द्रिकः॥ (गुणा-द्योरस्य कामित्यशब्दे विश्वेयाः ॥) लिङ्ग्यर्ह, पुं(लिङ्गेषड्वेयगीति। ऋध्+श्रिक्+ थाचा) कपित्यदेचः । इति ग्रब्द्वन्द्रिका।

"कदलेनं महातक प्रचनी फलदा क्रिसम्। वस्कानी: साधिन लिप्नं लिक्न तिन विवर्द्धत ।"

प्रित्रहित्तर्थम्। तस्त्रीवर्धयथा,---

"बुडमायसरीचारि तगरं मध्यिपकी। श्रमासार्यात्रात्वा च प्रवृती चित्रवर्षणाः । यवास्तिनं सैन्यवच पादिसीहर्ननं शुभम्। सिद्भवास्त्रतामाचा कर्ययास्त्रीहरूद्वेत्॥"

दित्यासङ्ग्रू च अध्यायः ॥ जिज्ञवर्हिनी, स्त्री, (लिङ्गं वर्डेयिन याः ट्य्+ बिच + इति। डीप्।) चामामार्भः। इति शब्दपन्तिक ।।

शिक्षृष्टतिः, पुं, (विक्रमेत्र क्षतिकीयनीयायी बस्य।) जीविकार्यज्ञष्टारिभन्नवारी। तत्-पर्याख:। सन्मेळकी ६। इत्यमर:। २।७।५६॥

स्केष्ट्राची विज्ञान (सर्थय तन विशयते।"

किङ्गाधिकाः स्वी स्त्रमधीतकः दीना २ । इति चारायली ; २ १७ ॥

द्रानि:।) लताविद्रीय:। पश्चमुरिया इ भाषाः। तस्यंशयः । वह्नप्रची २

ग्रिवविक्षिका ८ स्वयम्सः ५ लिङ्गस लैङ्गी ० चित्रफला प्रचाराको ८ लि र्दवी ११ चबडा १२ च्यापक्तक्मिनी १३ १६ भिद्वतस्ती १५ । च्यस्या भृस्ताः ।

उक्तालम्। दुर्शन्यलम्। र्सायनलम्

सिहिकरत्वम्। दिश्रत्यम्। दश्यत्वन् विधासनत्वच । इति इत्जिनिर्देशः ॥ चादिकिङ्गधारिकी। यथा, सुद्रुते। ३ "खिड्रिनी गुरुपक्षीच सगीचासय पक

चिङ्गी [गृ], पूं,(चिङ्कम•द्यास्त्रीत । हक्तो। इति जटाधरः॥ 壤 धर्भ

रहाच सन्ध्योचापि गच्छतो जीवितः

"अलङ्गी लिइनियान यो लिङ्गस्पनीय स जिङ्गिनां हरें ईंगिसियंगयों भी च सक द्रति कौ भेने उपविभागे १५ व्यक्ष (दासराध्यः। इति योधरस्वामी॥ अर्गवते । ७ । ३ € । ६ ५ ।

"तेनास वाड्यां राजन लिजिनो देखस अञ्चन्काननभूतीयवी म समः ख्राट्भिच लिए, व्याप्त पार्चेपे। इति कविकार (तुर्ा॰-सम०-सम्बन्धितः ।) । ज् 2 कित। स्थी, धैन्ना। भागम, जिम्पति

चक्नेन मार्च सुखी। इति द्रादिसः । जिय:, पुं. (किस्पनीति । जिप + क ।) कार्ता। इ.सि. किपशाली; वर्णीय का न्दिपि:, ख्बी, (लिप + "दशुपक्षातृ कित ।"

৪। ९ ৻ ఓ। য়লি ছবু: ঋच (कानु।) ে वर्थम् । त्रलार्थायः । लिखिसम् २ अ चार् वस् ६ लिवि: ॥ । इत्यसर: ॥ लिखनस् ५ यस् ६ का चरविन्धानः ६ वियो म सि इति सङ्गिता॥ याचाररचना १० । इति धरः । लिपिका ११। इति शब्दरका (यया, नेषधाराह्या

" ज्यबं इस्त्री संवित्ति वैधर्धौ निमं क्लाडिश्वंधनस्य जागतीम् म्टबान चक्री/स्थितवस्यगाद्य प्रकीय दारिहदरियतां हुए: ।'

चास्याः पञ्चविधन्दं यथा, त्राराहीतर्स्त्र । ^{है} सहाचिषि: शिकालिपिविधिवेखां । समा गुरिहका वृधासन्ध्रमा (लएव: प्रचय: स्ट्रप

खिखितपुद्धकारि। इति_,केचि (इति भ**र**त "कीविकाहिनिमित्तत्तु यो विभात्ते जटादिकम् । लिपिकरः, गुं, (लिपि करोसीति । लिपि म

⁴⁸हिंगमिन नेद्रेति ⁷ ६ ५ ६६

यया तजेबस्वती

यल भृ∏य इति इसेन्द्रसार्मग्रहे श्रीहि यकदरिलोहें॥)

शिम्याकः, ग्रं, जन्नीरः । खरः । इति प्रश्रदाना-

निश, ८ अच्यौ तीच्छे। इति वतिक छाहम:॥ (दिवाक-काक्षक-काक्षक-कादिसा । तीक्छा-

सर्वासातः। इ य, निध्यते धर्मः कवी। थाँ, खेटा। इति दर्भाहास. भ

)। इति जटाधर: ॥ (धया, कथाचरित्- लिग्रा, प्राच्यों ग्रांखाम्। इति कविकल्पदमः । (तुरा०-पर०-सका०-ऋनिट।) लिप्रति। खी,

अतिच्रत् बेटा। इति दुर्गोदासः।

तम्। इति मिह्नास्त्रोसुद्धास्यादिश्चाः। विकाः, पुं, वर्षेतः। वश्यानोः वर्षार वर्षाय-येन निपालनान् मिहः । उपधाया इत्त्रमणि । इति सिङ्गान्नकीसुदामुणादिष्ट्रति:। १।१५३॥ (खब्द इन्दियातः साधः॥)

क्ती, (लिप्तेन। खर्षिकान्ः) दण्डः। लिख्न, स जर्घी खन्दे। इति कविकल्पद्रमः ॥ (অহাত-সমত-ভাষতে।) ল পে, উট্ पुष्पाशि मट्पदः। सीर्ह। चौ, चालिकान्। इसि दुर्होदायः॥

णी, कि दावणे। इति कविकरणद्रमः । (चुरा०-प्रची भ्वा०-पर्०-सक्त०-अनिट् :) बादशं द्रवी-करगम्। कि, नायग्री नवति। मिन्दी-र्धमुखाधित जायवति जोहमसी कभीकार:। र्खेड्द्रदे तु लाखीर्णद्रन।विति जनी प्रतमधी कीनवळाप। इति दुर्शाहाम: ॥

ली, ग्रिसि। इति कविकरणहुम:॥ (क्यात्०-पर०-अव ०-अन्ट।) जि, जिन्ति बाला लावस्यां प्राप्तांनीत्रयी:। समाविवश्वायाञ्च विवाति चलधी वदी। जीन: लीवि:। अर्थ अन्त: खष्टतीयादि: । इति दुर्गोदात: ॥

ली, ए बजी शिक्ष। इति कविकल्पद्रमः॥ (दिव(०-व्याता०-व्यव्य-व्यक्तिरः।) इ लीशने चन्द्रः सूर्वे । च्यो, सीनः । इसि दुर्शा

लीका, करी, जिन्हा। इति मृब्द्रतावली ॥ नीचा, स्त्री, लिचा। दति प्रबद्दबाधनी 🛚 जौड़:, वि, काखादित:। इति विद्याती: कर्मकि सार्थिय निभातः ॥ (धर्षा, श्रीक्षाः चरिती। ११४३। ४

"सा सुद्धंप्रश्लु शिषपाद्यक्षावनियों मत्ता यदीयस्विलीहललाटपट्टा: 12) (किमातीस । किमा + "महापसमाति लीगः, चि, (की + सः। "क्योदितक।" = 1 २ ।

८५ । इति निञ्चानस्य नः ।) सवप्राप्तः । श्विष्ठः । द्वियाकर्थम् ॥ व्यपिचा

"(इंबाकराहर्णात यी गुष्टासु वीनं दिवासीमभिवान्यकारम्। खुरेशीय ननं भारकां प्रयक्ते समलस्चि शिर्साससीय।"

इति जुसार्यकावे। १ १९२। **चौन-मुन्य**नारुकात्

(अप् विश्वकं कालों ति सा⊹कः

खीसाव

विजास अञ्चरमारचेर राति मेहिनी थी, 8का खेला; इति विकार (यथा, भार बती। १, १, १, १, ६, ७, ।

"व्यवास्त्राहि हरिधीं मनवतारक्ष्याः स्मा।

लीजाविद्धनः खेरमीश्वरखाक्रमाण्या ॥) चानस्य (प्रथसमाज्ञासयाः खिलिसिविमोदसा जियस्य या वैश्वानिवृष्टिक्षित्रम्थितेर्त्रका जिथते सा कीला। नथा च। ⁶ अप्राप्तवङ्गभसम्भागमनाधिकायाः सखाः पुरीश्य निजास्तिविनीस्बुद्धाः ।

खालापविश्वमानचान्यपिलीक्षणातीः मासिष्यानुज्ञतिभाक्ययक्ति जीलाम्॥" इति। प्रयानुकरणं लोखा। यथा तर्नाहितं वह याति सया तथासाविद्यादी सभी दिए। भी द

टीकायां भरतः ॥ 🛊 ॥ सा प्रकटायकटभइ द्विविधा यथा,---"प्रवटाप्रकटा चेति जीला सेर्य (हिंधी खते । '

य व्यो दिश्य नाम्बोति लक्ष् लीमा। इत्थनर

इति पशुपुर्काम । तथा डिं। "बदाननीः प्रकाशीः खैलीं ताभिषा स दीयान तजीकेव प्रकाशीन कदाचिकागदकारी॥

सर्टीव व्यपशीयारी जीक्साहि पुरुति हरि:। क्रमानाव्यारेग जीलाखा प्राक्तिक सा तिवा परिकर्गणाच्यातं तः भाव दिभावयेत्। प्रविभागिरत्वेन सालीला प्रकटाम्ह्यसः॥ व्यव्यास्त्रप्रवास्त्राचित्रा । तच एकटनीवास्टासेंड खाखा अमासभी ॥ गोकुले सद्रायाच हार्काणाच ग्राक्तिंग । थान्त्रन नवाप्रकटा सम्बन्ध सन्ति माः ॥ 🖰

इति श्रीभागनसास्त्रसम् । घीलायती, की, (भीनास्यस्था दांत। वीला+ भतुष्। मस्य दः।) केलियुक्ताः। विलासवतौ। सङ्गारभावपेषान्त्रिमा । विकाधिप्राष्ट्रा । इति कीकाश्रव्दार्थंदर्शनान्॥ 🖈 ॥ भारतराखाधस्य पती। तन्हताहुच्छः:। यथा। गीरावरीतार-विवासिनी सञ्चाराष्ट्रसेशोइवस्य श्रीमास्तरा चाथंख यत्रकत्तं: स्पिया वीकावती विरह विचिक्त इस्थास्य तां प्रदेशील विद्या सीका वतौमिव। इति नीजावतीयत्यस्य मङ्गला-चरमकोकस्य टीकावां भन्मः । 🛊 । (स्र व चित्रवृपते: स्कीविग्रेम:। यथा, सार्वेद्धेय ।

१२३।६७। "खीवावती वीरसुता वीरभद्रमुतानिभा ॥") वेध्याविश्धः । । यथः,---

[#]अभिक्षेण सम्पदान घड्डिला विमा छनिम्। भ्रमें कार्यसिति चाला न महाति कथक्त 🖇 थीरसी समर्थकारक दरिहोत्याच सत्तवार्ने । न म्द्रकामादाक्षेण्यातः समार्के नाहिसंगुतः। सप्तृतिपाति व्यानः सर्वाश्चतसम्प्रभः ॥" प्रति मक्कपुराने की बादती पेत्रवादा इ.वि. 🖁 स

क्ती किमरेंव किम∔कार्ये बान् । । लाप:। इति ध्रूड्रलावली।

र पूं, (लिपिंक रोतीति । ऋ + ध्यम् ।) क । इळमर: । २ । ५ । ५६ ॥ की, (लिपि: । ऋदिकारादिति दीव।) । इति शब्द्रकावली ॥

च, (सिय+सः।) सचितम्। स्री-म ! नत्पर्थाय: : दिल्बम् र । इलम्रः॥

स्यतम् ६। इति शब्द्रहादनी । चर्चि-

11818

प्राचीलक्षकाचा भवारी विकिताकरा॥")

শিষ্দ্। ছিলি ইবিৰী । লী, খুং #

पु, (लिप्न एवं। स्वर्धि कर्न्।) विष्यास-। इत्राह्मर;। २ । ५ । ५ । ६ ।

विश्वस्य चसुर्थीतं ग्राः श्रवसादौ (लाप्तिका-

का (भिजिन्। इति सन्हासासुक्तावकी ॥

शे (लब्धिक्शा सम + सन् + चरः।) इच्छा। इक्षमर: । (वधा, हरि- |

इट । एई । ा चन्ने प्रसेगाल् समिएके खभक्ति।

हो म च नंत्रेभे प्रक्तोऽपि न जहार हा। °) व (लभ + सन् + छ: १) लक्ष्मिच्छः ।

य । सप्तः इगर्डनः इष्टबाल् ४ जुब्बः ५ ासुकः ६ मोलुम: ७ को लुभ: घ। इति क्र 🖟 (बधा, अष्यस्तिन्धाप्तरे। २८।

।पाधनवीभानत् अध्ये क्षित्यस्तः। । व सिभानामेर्स द्धाप्तर्वशीयसम् ॥")

क्ती, (सिप्∸दशः। वाङ्ग्लकात्। वाम्।) किपि:। इटासर:॥

1र; पं, (कि विंक्षरोतीति। स+ वभाविभेति।" ६। २। २१। इति खिपिकर:। लिपि करोति इल्**ये**

ह्यनेन सर्वेष्ट् टब्ब्ब्बिस नियातः ॥ र., पुं. (किया करोतीति । क्र + स्ट: । ('दलात् दिकीयाया भज्का।) जिपि-

रत्यमग्रीकायां भागुरीचितः । ो, (सिवि + हादिकाश दिसि की ग्।)

इति भ्रद्कावली।

म्देति।" ६।६।६३%। इति शः।) ा ! इति जिल्लाधानी; कर्ने हि भ्राम्रव्यव-

। इति संस्वयोधकानस्यम्। , विस्ता: । इति चाराव्यी । १६२ ॥

की, निम्कनियात्रः। मातिलेख इति तस्यं गुणाः। सुर्भिलम्। स्वादुकम्। म् । सत्तारी ननव्यम् । वालक्षेश्वाहर-

नेमांन् इतिहासन् व विविश्वक्रमाच 可以無料 त्रंचा च

लुट, इ सकान खस्तियक्षी है। इति कविकस्यद्भ:॥ (भा०-पर्०-संक०-स्रक्षः च-सेट्।) इ. सुच्छाते।

लुठ, उट द प्रतीवाता। इति सविकस्पह्मः।

जुट, कचौर्थे। इति कविकश्यहम: । (चुरा∘-

(भाव-काश्या०-सक्त०-संद्।) ॡ, फालुअन्। ४.

घर०-चल०-सेट्।) क, खोठयति । इति दुर्गा-

पर॰-जनक॰-सेट्॰) प्रि, लुडित व्यक्तिति व्यक्तिति खुलो**ट**ः लोटः सम्बन्धीमावःः

इरियाचीयां बुठति स्तरमस्त्रे । इति दुर्गाः-

जुडनं, उती, (जुड कीटें+क्युट्।) व्यश्वस्थ

भूमो पुनः पुनः असोपहणनम्। खोटा इति

गड़ागड़ि इति च भाषा। तत्वर्थायः । देश-

श्रमधानसधे पुन:पुनर्भूमी खुविसीरुव:। यत्-

पर्याव:। खपाइत: । इसमरभरती।

वैक्तिमः इ.। इति भाव्यस्क्रायली॥ अध्याष्ट्रतः १

पराष्ट्रपः ५ । इति ईसचन्द्रः ॥ (बदा, कदाः

"प्रिलाकलायी लुडितः किमञ्जनगिरेययम् ।

किसुनाक (जकका नामेषीष: प्रतिती भूदि 🗗)

चुन्ड, मर्स्था इति कविकस्पद्रश: # (श्वा॰-पर्॰-

खुंख, प्रि. संहरीं। ब्रेवे। इति क्विकक्कहुय:।

(चुर्ा०-पर्चे भ्वा०-पर्०-सक्त०-सृद्।) दल्छ-

नकारप्रस्तिः टयोगान्मुईन्यः । तेन भ्वास्थिते

सक०-सट्।) लीव्(तः मञ्जी-विकोक्षम्।

जुडिन: चि, (जुड 🕂 सा: ।) सुक्र मैंवि पराष्ट्रसः ।

नम् २ । इति (चित्रागडरीयः ॥

सरित्यागरे। १०२। ७७।

(तुहा०-पर०-सक्त०-सेट । ।

खब्हीत् जुलीख् । इति दर्गादासः ।

दति दुर्गाहास:॥

लुम्हाकः पनि नव्यादिनक्यम् । 🕏 । न्यादगञ्चिति 💐 व

क चतुरुप इ.जोश्ती प्रतकृति क्रोका हिन। घलन प्रवश्चवन वा। इति दुर्शाहास: ।

बाकर्) चौर चुटवाशी वा

सभ्य दिनीयद्योको यघा.—

मलसः सहजो गृणाहिभिर्यं यदास्त सत्-

मान्दीचा मयवृक्षकर्माकुश्चना श्रीन्यायलीलाः-

कीनोद्यानं, क्षी. (जीनार्यमुद्यानम् ।) ध्ववनम् ।

"अध मामसमुक्ष हु। देवविद्यातभैवितम्।

सामारी। १०६ । ८२ ।

खाकर्यम्॥

ार यहारे थम् ।

इति दुशाहासः ।

दुरादासः ॥

बुट कड़ दीप्रियक्तिकाओे द्रि

(मा **भाव भन १०५** नने दश -धेट

इति चिकारत्रोष:॥ (यथा, कथासरिन-

व्यतीय गण्डम् व की कोदानं स्थेरिनाम्॥")

जुक [च्] एं, लोपः । यथा। स्थमील क्रिकानित्

जुक्काधितः, जि,(जुक् कायस्य यस्य नाइफ् इदा-

चरतीतः। जुकाय-। जिप्। ननः कः।)

व्यन्ति श्रीतः । यथा । अन्तर्धानं जुक्कायनीयति

थावत्। यथा गुरोरमाईते विद्या: विकीवते

यकावते शुक्तायम लुक्कायतौति लुक्कायनौन

३ पि लुक्। लुक्काय: धरीरं यस्त्र स लुकाय:

नतः च इव च्याचरतौति कौ साध्यम्। इति

कारकटीकायां दुर्गाहास:। कभैशी कार्यवन

जुज, इ. का भाषकृत्यों। इ.सि. कविकस्थहम:।

खुव्ह कापमधने। इति कविक्षकाहुमः ॥ (अवा०-

(चुरा॰-पर॰-व्यक्त०-चक्त०-च-सेटः) इ का

भुज्ञयति । सा दीप्ति: । एङ्काची नियत्नभिह्या-

पर॰-सक्त॰-सेट्।') सी/जुक्षीत् कर्यनासिकम्।

नुदूष:, पुं, ऋोजङ्ग:। दनि र्वमाला ॥

विवदानानि। इति दुगाँदास:॥

'दर्धनाकुल सुज्ञ्चला गुगगणः सभैगधिकै द्माध्यते

चाति विञ्लिमागतान च पुनः भाव्या विश्वेष- |

দলী ॥"

परयो: सामीलुक् सान्। इति भुग्वकोध- जुठ, शि जोटे। इति कविश्वकाह्म:॥ (शुटा --

হিন িাকেলেনিখ:া

खुट, उपवाति। इति कविकलपद्भः॥ (स्वा०-पर०-मकः सेट्।) लोडित। इति दुर्गादासः।

जुट, ल आसे। इति कविवस्वपद्रभः॥ (जुरा०-पर॰-चक्र०-संटः) क, लोटबर्का भानी देशि: । इति दुर्गादाम:॥

खोडनम्। इति दुर्गाद्दानः n

लोडते। इति दुर्गादास: 🛭

जुस्टाकी, स्त्री, (जुस्टाक + विवाद डीप

क्तौ। इति सुध्दोधवाकर्यस्॥

बुक्छन:, त्रि (जुक्डतीति। जुक्ट 🕂 खुल

कारक: । जुटेरा इति भाषा। यया, "ये चौरा यद्भिर दृष्टा गरता साम जु सार्भेयादने ते वे पाचन्ते पानकाल्वन

इति पान्नी पातालस्य चालक्षं मर्व्याभावः। स्तेयं चीर्थम्। स्नोटः खुक्तनं, स्नी, (लुक्ट+क्युट्।) जुटनम्

काचित् ग्रन्दरकावली॥ (यथा इ वती । धू। १ । १ मा "इट्सं खुक्डनंतहतृतत्पक्षीनां नराहि

जुक्छा, स्की. (लुक्ड+काड्। क्लिया **जुटनम्। इति क**ष्चित् ग्रब्टस्कावली लुख्डाकः, पुं, (लुख्ड + मामन्।) काक

चिक्त खड़को घ:॥ (चीर:। घषा, कला विला "विद्रोरभिचारिकार्ग भवनगणस्काटि यक विराक्ति रजनीतिसिर्पटप्रकट

लुच्छी,च्छी, खुठनम् । दति काचित् भ्रव्टरक क्षुण्ड,काचीर्यो । इसि ऋषिकरूपप्टसः । (पर∘-सक०-सेट्।) क, लुण्डवितः

खुचठा क

दुशांदाव: ॥ चुर्विबन्ता, क्ली. (लुख्डी । स्वारों कन् । तर न्यायसार्याः । द्वा हारावकौ । एकच

मेवलोमाष्टिः । खुङ् इति तृति इति च बधा,---"सैन्द्रवच्च एताभ्यक्तं नाम्यभावद्यातपे

प्रतासक्तिया पृष्टं तब्दलम्ब समाधारेत ॥ नाळभावने एतं छैन्धक दकारीर्कनप्त

रेक्को सर्वाद्धक्या ष्ट्रा मॅजगई जला काचिता इति भेषच्यर्वाषणी इ शुक्ती, स्त्री, व्यायसारिगी। इति चिकाक प्र खुष, इ. कुरुषो : इति कविकादणद्वसा । (

पर०सक्त०-सेट्।) र, लुज्याते। इंग्ल्य क्री श्री। इति दुर्शादामः, ॥ लुप, उन्ह भ्रम छ व्य स्थी दिवे। इति का इसः॥ (सुदा०-इस०-सक्-- सम्ह ।

व्याल बुपत् व्यालुको पत्। ग्रापं व, व जुब्यने। ज्य, च्यलुगन्। ऋषी, ऋषीपाः। यकारी तक्षों भुवान इत्यादि। कि. जुष्टवति । खुष्, दर्य पृषि । इति कविकल्पहुमः ॥ (वि

यर०-व्यवः०-सेटः।) रर्, अञ्चयत् अस्तो अस्तान् पुत्राहित्यानित्वं ह इक्षयो। य, ज् युपि व्याञ्जलीभावे। पासुं लुट्यान ल नेजाञ्जलिपुटेनेरः। इति इकासुधः।

व्यक्षीमगीम्बोम्बोम्बे पूप पति सुरू

दुवरिशस: 1 िलुष. एं. (कष् केंद्रे+ विषा) लोग।

लुग्हा, ऋषी, (लुग्ह+ चार्। टाप्।) लुटनम्। ्युक्तकोति श्रुक्≭+‴ **श्रद्भाक्षक अस्तर्यं १ ५ ५ १**५०, द्वि

दात इग्रांदाम:॥ जुड, विकोट(वक्षोप्रनथी: । इति कविक्काहम: 1 (स्वा॰-घर०-विलाटि स्वतः-विलीड्गं सक्-मेट्।) बॉटिति। इति दुशाद्यः॥

लुट इ जुनी। इति कविकलपद्गः॥ (भ्वा०-पर - स्व - स्ट्रा) ६, खुग्टास । द्वृतिक्षीर्यम्। बुग्ट, कि व्यवद्यानीर्थे । इति अविक्रस्तर्यः ॥

जुट, ल ऋ ध दिलौटविलौड्नयी:। इति कवि-क्षपद्भः ॥ (द्वाः - प्र- क्षोटे चाकः - विको-

खने सक[ः] सेट्।) लः, बालुटत्। ऋह, नाम्लु-

दन चलुनोदन । य, जुलाति । विकीद: सम्बन्धी-

भाव; । तम जुळान् मधीको श्ववि रोक्सवान् । कान सङ्किः ॥ वियोज्ने सुव्यव्यक्कान् दुर्गान् क्ताङानि च खोट्रति । इति इसायुधः । इति |

जुभटक: पुं, (खुएटनीनि । खुएट + यन्त् ।) शाक-

। युक्टामा पुं

विश्रेष:। बच्चा इति साधा। नत्वर्थाय:।

शासनः २ । इति शब्दचन्द्रिका ॥ , इति काचिव भ्रव्दश्यावसी ह

शु**र**हति। इति दुंगांदःशः ॥

িয়া,ে লুভানি |

```
लुखाप'
                                           , तकास्य प्रतीय...
                                                                                          सावा तत्पर्वाय तच्चवाय १ चक्कामा
 की, (जुन्+का) चौकंप्रमानकोत
                                                                                          सकेटन: ४। इखमर:॥ सकेट:५ ल्तिका ब
                                           अमिद्रको घोटकारि: स्थात्कावरच रण-
इति आहातम्। इति श्रव्देशवादलो ॥ खोष-
                                                                                          क्तर्यवासि: ७ शुनकः प्रतस्वययः १। इति
ৰনি (च। যখা,—-
                                                                                          माव्दरतावली । (बया, चार्थासप्तश्चाम
                                           ग्रीमर्खन्यः समाकायो लुलापो यमवाष्ट्रनः॥"
चच्चुभाविति सुमाचं चाकालं अधार्याति च।
                                           कृति भावप्रकाभास्त्र पृब्वसम्बेहिनीये सामे ।)
प्रशासा निन्द्र देवान् परदाद्व निशिष्यते॥"
                                         जुलापकरदः, पु, ( खुलाणप्रियः कन्दः । ) सन्दिय-
                                                                                          <sup>6</sup> ज्नामन्त्रिद्द्रारः श्रम्यालयः पनत्पत्राः ।
                   इति तिकादिशस्यम्॥
                                            क्द:। इति राजनिवंतर:।
                                                                                          पथिके वस्तिकष्यत्विचित्रमुखी रीदितीव
 यया च, आर्थासप्रम् । १६३ ।
                                                                                                                       হৰি (३")
                                         लुलापकान्ता, की, (जुजापस्य कान्ता।) महिधी।
'ष्टिइत्तनासि लुप्रचियलि प्रयासक्तनाथ-
                                                                                          सिपीलिका। रोगविषेषः। इति सेस्वी। स
                                            इति राजनिर्धेख्टः।
                             यलगाचि ।
                                                                                          पुर ४ प्रोप्रस्थ पर्याय:। सम्मेवगः २ इका ३
                                         लुकित:, चि, ( शुल + सा:।) खान्दोलित.। यथा,
 इधवलजदनरेखं वर्ज पुरुषाधिसंखद्यं॥"।
                                                                                          इति राजनिष्युः॥ तद्रोगस्य गिरानाः
                                            "प्रेड्डीजिनसार्गातनी सुनितान्दोलिताथि ॥"
 कि इ. स्प्रहेंगे। इति कविकच्पद्रमः ॥ (चुरा०-
                                                                                          क्ताबां जन्तुविभेषाकास्ताति संख्याचाह ।
                                                                   इति भूरिप्रयोकः॥
क्षि भ्या ० - घर ० - शक्ष ० - सेंट्।) जि, लुब्ब यनि
                                                                                          "यसास्त्रत्वर्णं पापा सुनः प्रस्तेश्वर्षान्द्व ।
                                            (श्रयाः, कथामरित्सासरी । ३०। ७०।
स्थानि । इ., जुल्बाते । स्थाइनं दधः । इनि
                                                                                          वैभ्यो जातास्तती ज्ता दिन खातासु
                                            "इबारथाश्वांसिकंद शिरो लुजिनकुकः-
 मध्यि: ६
                                                                                                                         वोड्श्रा"
    ए, (मुस+मडार्थित क्त:) काधः।
                                                                                          खब सुश्चन:।
                                            विकीर्शः । इति क्रीधरः । यथा, भागवते । १।
 यया, सञ्चाभारते । १६ । है। २५ ।
                                                                                          "विश्वासियां वृपदर् कराविटविस्तासम्।
     "न संजित्यं न्त्रियया हमतास्तु
                                            EIRBI
                                                                                          विशिष्ठं की प्रयमास जला समग्रहं किल ध
                                                "युधि तुरशारची विक्रुव्यक्तिव्यक्त्
     श्रिष्ये महायोगस्पैत्य सम्बः।
                                                                                          कुषितस्य सुनैस्तस्य ललाड स्वेश्विस्दः।
                                                क्रचलुनितश्रमवार्थनद्वनास्थे॥
     जराय न देशस्याक्रास
                                                                                          खायतम् दर्भानादेव द्वाधस्मात्तीवदर्धनः ।
                                            काक्षः। यथा, रामायके । २ । ६५ । १६ ।
    जळ सहानी व्यवस्थाप्रस्यः ।")
                                                                                          ल्म द्वा सर्वेद्य धन्दर्भ संस्मेशिय च ।
                                            "<sub>म का</sub> विभावते देवी श्रीकाषुत्रितानना ॥"
 म्यट, : इति ग्राध्दर्जावली ॥
                                                                                          ततो जानां स्वमा दोरा नानारूपा महा
                                            आश्रामः । यथा, च्यार्थासप्रधासाम् ।
   चि, (सुभ+क्त:।) आसाही। इति
  हनी । धे १८॥ तक्षयायः। राध्तुः २।
                                            "पाति विद्यानि यथा यथात्मचा लुलिस वि:सर्ची-
                                                                                          विकासरी करवाधा वन्यरिकावस रव हि ।
 हुँग ६ व्यक्तिनाष्ट्रकः ४ तस्याक्षः। इत्य-
                                                                                          सम हरणसण्डलाप्रस्तयोऽट क्रहसाध्या
                                            जामात्ररि सुदिनसमाख्यम तथा साहरा
 र । (यदा, कथासरिन्धागरे । ५५ । ६० ।
                                                                                          श्रीवर्णिकाप्रस्तमोश्रदावनाध्याः । तासां वासा
 तब्बी बध्रसि चल्बेचें भीतः पापाद्य ग्रह्नाः।
                                                                                          मानी दशलवगःमाच्।
                                            उक्सालित'। यथा, भाष्टवते। ३।१६। २४।
  स° प्रदायबाटेषु नच प्राच्छेषु बाँ३भवत ॥")
                                                                                          "ताभिर्देशे दंशकी श्रायप्रश्चाः चनकास्य द।
                                                े "विश्रीयेवाक्त क्विश्वारोक्छोरपलन
  , पु. (लुक्ष एव । स्वाय कर्।) व्याधः।
                                                 धषा नगेन्द्रो जुलिको भमस्यता।"
                                                                                          क्यरो दाहोश्यसारश गरा; स्वस विदा-
  बसरः॥ ('थथा, कथासरितसामरे। ७। २७।
                                            स्राह्यित:। यदा, शत्रीया । ८ । ६ । १० ।
  गक्साकमीटम् मीस दद्ते लखका द्रात ॥"∤
                                                                                          पिल्का विविधाकारा मध्यकानि संजानि क
                                            <sup>०</sup> क्षित्रकाशिक्षिकात प्रत्यां विमानत् ॥
  यदः । इति लुब्बस्य स्टार्टस्प्रेगात्॥ (यायुः ।
                                                                                          धोषा सहामी चह्यी एसाः धावाक्रमा
                                             क्षित्रतः। वया, तचेव। ६०। ६॥ ५७।
  प भागवते। ॥। ०५ । ५३ ।
                                               ंबरकार्यातः क्रित्यास्यानम्
                                                                                                                            स्तका ।
  (क्टेलिकीम पर्कावृद्वास्त्या यानि एरञ्जन;।
                                                                                          वासाचां वर्ञवृतानामेत्रहं शस्य वर्षणम् ॥'
                                            दिलां व्यति मुलिता: य मृति निरस्त: ")
  (स काम विषयं लुखकेन समस्त्रन; ॥<sup>22</sup>)
  र दर्शिक्षे। इति विविक्तकार्यसः ॥ (दिवा - जिन, स्वि। इति विविक्तकार्यसः ॥ ( अवा०-पर०-
                                                                                          दंधकोऽध्यत्रं श्रमधी प्रतिभादः ।
                                                                                          " इंग्रमध्ये तुयन् स्तव्यां इत्रावंदा कालकात्र-
                                             स्था - सेट्रा ) जोवितः इति दुर्शादायः ।
   •-सपा०-सेट्।) गाध्येसाकाञ्चा।
                                          लुव, इंग्रेने। इति कविकच्पहसः॥ ( भ्वा०-प्रर०-
  यति धर्न जुब्धः। इ.स्., चलुभन कले। शीत्।
                                             मक्किन्स्र । ) चीत्रधासुर्यम् । लुखाः । इति
                                                                                          दब्बाङ्गरि न्द्रश्रं याकं अद्भीयच्यार (व्यक्तमः।
   इसाय् प्रवादिस्थान् निर्वाट इस्वरूचे। इति
                                                                                          दूरीविषाभिर्जुताभिसाहरूमिति विद्यित् । '
                                             दुर्जादास: ।
   क्राप्त: इ
   ॥ विभी छने। इति कविश्वलाहमः॥ (तृत्ताः- लुवमः, एं, ( शोधनीति। रुव इंडायाम्+
                                                                                          सीदर्शिकार्योश्हावसाधामा महरास्ताधां
                                                                                          लच्यमा इ।
                                             "दर्धनिञ्चन च।" उसा० २। १०७३ इति
   ॰ काना॰-सेंड। े घा, जुमत्वासनि कामे च।
                                                                                          "धोष:चेनासितारक्तापीताच पिविका
                                             काभव्। सुवादंशास्त्र धातोः । ) अत्तवस्तीः।
   । इतायुष्धः । कोभिना कोखा। इति
   (र.म: । [ ऋप्रत्यचेग शिव्यक्ष: ।
                                             इल्लाहिकाष:।
                                           श्च , जी गार्थे। १ति कविकस्पद्रमः॥ ( म्हा०-
                                                                                          घाश्राच्तिको सर्वेहाइः,श्रासी इत्ताः प्रिसी
     चि, विसीहित:। विसीहवाधनुभधाती:।
                                             पर्वस्था ज्यान्ट । ) स्थी, समुत्तत् । सार्ध्य
                                                                                                                        刘惠; 1 米 4
   विसर्गे। इति ऋषिकस्महसः॥ (स्वा०-
                                             क्षत्र[ज्ञाः। लोइनि घवं खोकः। इति दुर्गाः-
   ॰-सक॰-सेट्।) सीचधातुर्यम्। नुकापः।
                                                                                          नस्रोधधं यथः.--
                                                                                          "रवनीयुसपत्तङ्गसङ्खिक्षानासकेश्ररेः।
   र भुगोदाय: १
     पूं, (जुल्यति इति । जुज विसर्द्वे + भिदा- लू, कार्गक्रिंद । इति कविकत्यद्वाः ॥ ( अग्रा०-
                                                                                          शीलामुपिष्टेराचेमः सद्यो जूतां विनास नम्॥
    शत् अष्। अर्वं साहोतीतः। साम्+
                                              अभः स्क॰-व्यनिट्।) य गि, ल्नाति ल्नीति ।
                                                                                          स्य(प च।
                                              समः वादः । इति दुर्भादासः ॥
                                                                                          ंच्यमयां रोचनां बुडमकोपुर्यं तथोत्यलम् ।
    ा।) सक्षिः। इत्यसकः।(बन्ना, दुर्गा- ू
                                           िखता, आही, (जुनातीति । लु+ बाह्नलकात् सन्।
                                                                                          वत्वंतसम्बद्धामि गर्यं शुर्सां तथा ॥
    त्रतराङ्गस्याम् ।
    स म बार्गान हिन्य हिन्दि । "
                                              ह्यबारायम मोटविक्रोन साकपृचाद्रशि
                                                                                          खक विक्र समाञ्चलाभन चराच्य अपूत नरीम्
```

ऋष्ट्रं दक् समञ्जाच न्यानाकर राज्याना है -करूकी खळ परेत् अपि: पर्यो इद्याचनुर्धे अस्। खन्धक पद्मीश्वरी से पर्शत तक्किम् विकि:।

समिस्तुलां भिमन् चीद्रं लनरचं निधामयेन्। विवासि इन्ति दुर्गासि गरदोवक्षतानि न । सामाइकि विषं सर्वे गरिरपहरी लगान्। योगजनामको करहे भौततार विसंहतान् ॥ नाशस्यञ्जनाध्यङ्गं पानवस्तिषु योजितस्। मर्पकौडाख्ल्तादिएछानां विषक्षत् परम् 🐶 ण्ड तुपाश्च विष्कृतिम्। इति भावशकाशः॥ (सथाचा

"को।तभ्यो दाक्यतरा जुनाः घोड्य दाचयुः। ष्मष्टाविद्यानिरित्वेने ततीश्यको तु सूयकी:। स्वस्थार प्रतानुचारा वदन्यन्ये सहस्रशः। बङ्गपद्रपद्रपातु स्त्रीकीव विवासिका॥ क्यांचि नामतकास्या दुर्दियान्वतिसङ्करात्। नास्ति स्थानव्यवस्था च देविनीयनः प्रचलते ॥ क्षच्छमध्या एषग्दोनेरमध्या निचयेन वा। ल्डग्र; पेतिको दाच्छट्स्कोटक्यस्यक्षान्॥

भ्योग्नारक्तपौतामः क्षेत्रै वाचा फलोपमः। भीश्रक: कडिन: बाख्य: परूचकप्रकासाताः । निदा शील भवरं कार्मक रहका क्रुक्त स्ट्रास्। वासिकः पर्वः श्लावः पर्वभेद्व्यरप्रदः ॥ ताइभागं यथाखाच दीवजिक्वेविभाववेत । व्यवाधारासु हुकोष्ट्यावदिशाशिरी-

श्वेता: मीला: खिला राखा: पिटिका: श्वयध्-भग्युर्वसमुदोश्वरुष्ट्रास्था दक्रनः सता।

म्आ (वी) स्वत्रादन्तालां प्रस्थीवावसञ्चानम् । एका जब्द प्रथमिक दशात् स्वाति श्रीकितम् । चळापि चर्वका प्रायो यपर्वप्रसु भूथका ॥ नौज्ञामध्यावरलेन ना चिचा इल्युपेचिताः । सप्ताइन दशाईन पतिया च पर्रक्रसात्॥ ज्तारंश्च चर्वातिय दहस्यक्तमक्रिभः।

वितीश्वितीश्वयः, पीतः, भ्यावी दा चदुव-मध्ये लक्षी ध्यवा ध्याव: पर्यक्ते चाल-

विसर्पवान् भौषयुतस्तव्यते बहुवंदनः॥ ध्वरागुपाकविकेषकोदावदरणान्वितः। क्षेद्रन यन् स्प्राह्म त्वापि कुरुवे बख्या। म्बासरंद्राप्रहन्त्रम् अशुक्रनामा निः वार्मवे: ।

चाराभिरुद्दमळेचा विषं विक्षेत्रिक्षाप्रसः ॥ ख्वा नासेद्रप्रयहेकई वाधक कीटकाः। तर्र्धितम वस्त्राहिदंदे एका विकारमत्॥ दिबाई लच्छते नैव इंग्री सुताविधोद्भवः। स्वीखश्चवदाभासि तठीयभी प्रथमेश्हनि ।

व्ययस्तवणे: धचनः कि चिन् कष्ट्रमान्वितः। क्रितोरान्युवरोक्ष्तंत्र पितवेरित व चिता । च भ्रवची भवी सभ्य ुनुष्यात्र्यक्षिमः

हतीवे सक्तरी सोसहबळानलाचका. । प्रराश्क्षपस्तोहाज्यो रोमक्र्यम् मस्रव.।

मसंबर्धे अययकारम्यासन्त्रमप्रदः ॥ विकासन् कुरुते नांस्टान् पश्चमे विषको एकान्। वस्त्रे बाहोसि सभाक्ति सपने इन्ति जीवितम्॥ इति वीज्यां विश्वं मध्यं जीनक्ष विभवन्त:। एक विंश्विराचेख विषंश्राम्यति सर्वेषा । व्यथाप्र लगादश्ख भक्तिमारं भसुद्वरेत।

इंडेच आक्ष्वीष्ठाचीनं तुपित्तीत्तरं इंडेन्। थके श्रंभिन्न रोमा संस्रकी सन्तर अधिक मा प्रस्तं धर्मनो इंग्रं निकल्दीत इंदेश सा

चेपबहायमग्रहेमी प्रमेखवसंयुक्ते:। सुग्रीत: संचयेचानुक्याधे: श्वीरद्वक्य: 🛊 सर्वनी व्यक्षत्रेत्रला अञ्चादी: सिर्वापिशा संकर चेपाक्तन: प्रीमा याधिक्वीग्राम्तकरचरी: ॥ क्षणिनीद्विभिक्षाचौद्रस्पिभैः पद्मसाइयः। अप्रीषज्ञाकीटारामग्रदः सर्ज्ञकार्किकः ॥" "रोधं संखं पद्मकं पद्मरेख: कालीयाखां चन्द्रं यच रहाम्। कान्ना पुथ्यं दुश्यिनी का स्टब्स्लं णूता: धर्वा शन्ति सर्वद्वियासि: " इति वाग्मटे जनस्खाने ६० चधाय: ॥)

लितिका, स्त्री, (लिनेश। स्वर्धिकन्। टापिकात इलम्।) सर्वेटकः । इति ग्रन्दरतावली । जूनः, मि, (जूयते कीति। जू + ताः। "ज्लादिभ्यः।" ८। १। ४८। इति विस्तानस्य वः।) हिन्हः। रळमर: ॥ (यथा, अधार्षास्त्रागरे १९७११४३। "रैनेर वैरिया नंखी खनवासुदन: सन: ॥"

जुनारि:, पु. (जुनाया चारि: ।) डुम्बक्रेमोत्तुप: ।

दति राजनिर्धेष्टः ॥

ष्ठपचितः । यथाः, कुमारे । ३ । ८१ । "तस्तः; दसीभ्यां प्रकारानपृष्टें खहल्त्रः प्रिशिद्रलयस्य। बक्रीयंत चासकपादम्खे पृथ्योचयः पक्षवभङ्गभितः।") जुनकः, पुं, (जूब एव। खार्चे अन्।) भिहितः।

पशुः। इति मेदिनौ। के, १५६॥ ल्निः, फ्ली, (धा+क्तिनः। "ऋकारख्यादिभ्यः क्तिशिवाबद्भवतीति वक्तव्यम्। " = 1 २ 188 । इत्यस्य वार्तिको लगातस्य नः।) हिदः। इति

मुग्धवीधवातरणम् ॥ (श्रीहि:। इत्रुज्वल-左出: 1315071) लसं, ऋरे, (जयते इति । खू 🕂 बाह्य कात् सक् ।) लाइजिम्। इत्यमरः। ल्मविष:, पुं, (लूमे आङ्को विष्मस्य ।) दृष्टि-

काद्यः। इति चेमचन्द्रः॥ ल्ष, क वधे। कीचे। इति ऋविक्रव्यद्यः। (बुरा०-प्रत-सवा०-सेट्।) क, लूबद्धति।

द्रति दुर्गादास: । वेखः:. पुं, (बिक्कते इति । बिक्स्∔ घन् १) देव:। ।चेच्या इ.सि.से.सी.सी.श. बचा

क्रमारे १ 4

⁴क्रजन्ति विद्याधरसुन्दरीका मनङ्खेसिक्षययोपयोगम् ॥")

वेखकः, पुं, (नियति। विख+ खेखनकत्तां। नत्प्रश्लापः । जिप्तिकरः 🖫 चनः ३ चाचारसूच् ४ । इतामरः । २।५

चोककः ५ करकः ६ मधीपस्यः - ६ कर इति भ्वद्रकावली। वर्गी ६। इति धर: । 🐲 ॥ तस्य लच्चात्रियथा,---"श्रद्धेदेशाचराभिज्ञ; सर्व्याच्यदिग्राः

खेखक: कथियो राज्ञ: सर्व्याधकस्याध प्रौवेपितान् सर्वपूर्णान् समञ्जीवामलान्

चाचारान् वै लिखेद्यस्तु लेखनः स वरः खप्रायवाका आग्रायः, सर्व्यग्रास्कविष्टारह वक्रयेवसा चार्चन जेखनः स्टाइसग्र दाक्यः(भग्नायमस्त्रको देशकालविभागः) खबरचार्यो हुने भक्तो चंखक: स्टाटभ्टम इति मार्खि १२६ ष्यभ्याय.

काणिच। "सङ्बलग्रहीनाधीं सञ्चहक्ती जिलाण सर्वधाच्यदसालो की प्रक्रदी नाम लेख इति चालकासंघड्ः,

शाधनेखनलचर्यं यथा, — "ब्राञ्चको सन्त्रकासिची राजनीतिषद्म नानालिपिको सेधावी नानाभाषासम्बद्धाः मलकाचतुरी श्रीमान् भीतिग्रान्छार्थकी सन्धिदिस्हभेदस्रो राजकार्ये विषयण्य,

खारू प्रवादी ग्रहाक्षण धर्मग्री राजधर्मी श्वमा(दिशुक्येयें ताः स एव राजकी का ॥ हृपाद्वती यस्तं कृपविश्वासरक्तः। शुपति चित्रसान्ते की साथवा राजती स्वतः। द्रियञ्जीसुकी॥

यहार्जिङ्गान्देवी राजसिविसियत

कार्याकार्यावचारचः सत्यवादी जिन्नान

केखका का व्यक्ति कर्तवात् । यथा,---"शेखकानपि कायस्थान् वेख्यक्रये पिचर

व्यध्यायः । (गगीभ्रम्ह सहाभारतस्त्र केर बधा, महाभारते। १।१०५—०८। "शुद्धैतत् प्राप्त विक्षेशी यदि में वेखनी य खिखती नावतिस्ति तदा खाँ देखकी चार

कुषांदिनिशेष:! इति परश्यक्षं च्लिया

व्यासी श्रेप्याचर्वं देवमनुद्धामा लिख का ॐ (अस्त्रक्रा गरीपो) ४ मि वस्त किल ने साव वेखनं, क्षी, (लिख 🛨 च्युट् ।) छर्ड्नम् । **स**च्च चाचरवित्यामः। इति संदिती। मे, १२६ भूमी धेखन निषेधी यथा,—

"न मृमो विलिखे द्वर्धे सन्तं न पुन्तक खि इति योशिनीतन्त्रे हतीयभागे ७ पदः

चेखनाञ्चनम् । यथाः,— **"द्याक्रमकः इ**

चृचित्रेरक्षम शोक्ष इम्यामीरादिभिक्षमामम्

यसे व्यव

ছ্নি স্ক্রিডিখানী; লড়ল্ম্র বিষয়েন্।

कांबनीयम्।इति लखिषानीः; कुनेशीण ययवा-[।]|

येन निव्यवस् ॥ 🛊 ॥ व्यवचाराष्ट्रककियापादा-

"मास्तु।सिनेशीय मसरी सान्तिः, संवादिते यतः।

धाचाचाराणि स्थानि पचाक्ष्मियः पुरा ।

श्रमासिकं मास्त्रिमस सिहिर्रेगम्बितेन्तथोः।

न्द्रतास्तु साध्यिको यत्र धनिककिकेवकाः।

नस्प्ययार्थे काम्लन्डने लाघि. स्थिराव्ययान् ॥

नेक्यन्तु दिविधं प्रोक्तं स्वहस्तान्यशतन्त्रयाः।

ङ्गम् । यशः —

"समाप्तकेष करकी नाम सक्कान निवेत्रकेत

सतं मेश्मकण्यसः यदचीपरि लेखितम्॥"

धनिकाधसर्वयोदीर्थः सक्षा यवस्थित

कारिक प्रचे समाप्त लिजिते जामी व्यथमणी

च क्रकाट; तन्य।७० छ न्दक्। श्रिलासनी- ∣ [ला इति भविष्यकाष्यः ॥ ग पु,(लिख+ेल्झः।)कामः;।इतिराज-[।] वेस्ब^{*}, नि, (लिख-+स्थन।) नेकिनकाम् नक पु. (निखर्ग प्रिच्यमस्य । चेखन + उन् ।) एक्टाइक्:। पश्चक्तिम चेश्वक:। स्वक्कीन क्षक ≀ इति शे(देशी। की, ०१० ≉ ौ स्त्री, निष्यंतरनया। (निख+स्युट्। ।घ।) लेखनसाधनवस्तुः सत्यर्थाथः;। वर्धः-लकार । इनि द्वारावली । दर्शतृली ३ माम ८ याचारत्विका ५। दति जटाधरः १ राश्चय: ६ चित्रकः । इति श्रव्हरका-नी । 🕸 ॥ (यया, सहाभारते । ११९।७८। क्षितन प्राप्त विश्वेषी यदि में केखनी क्षणम्। खनी भावतिश्रीत तदास्यां लेखको ह्याहरू॥"}, वर्वावद्शश्रमायुसंध्याः,— प्रक्रका कि छिट्ट यें तस्य द्वानिभेदेदप्रधम्। श्वरुष्यात् विभवी स्टेब निन्धयो अधित्॥ गलक्यीभंदेशियं सुवर्षस्य प्रानाक्या । मुख्य सच्चा वे भनिष्ठहि: पचायति ॥ ा काध्यसबैहेंदि पुष्तपीलधनागम:।" समयेश्चित्रवाहस्यै:। त्वेत विष्मा सन्त्री: कांख्येन मरखं सदित ॥ (हुलप्रकारीन दशाकुलीय सायता। रङ्गलक्ष्या वा यो निविन् पुक्तकं श्रुभे। दत्तरसंख्ये तु स्टायुर्वाति वे दिने ॥" हिल्लोनेला हिवचने स्वाचैत विश्विनिधी चिष्यशङ्कतस्याङ्गनयोविधिः निवेधस्यत्-वै। इति योगिनीतकी ऋगीयभागि ६ ा । (खटिका । तत्पर्यायो यथा,— टका कडिनी चापि चेखनी च निग्रदाने।" न भानवनाग्रस पृञ्जलक प्रथमिता ।) र चि, विद्धम् । खेसिनश्चम् । इति क्लिप्त-ो कर्णनस्यकीश्रद्धसर्थन निस्यद्भत् ≰(स्रप्रा, ने। ह्य १८ ≇ इनो केखनीयस रोपकी सम्र च सिधा।") , पू, (ने क्रिय़ देवेश महस्राः श्रेष्ठः । खेळा म क्वेशि घा।) इन्द्रः । इत्यमक्ः । ে, पुं. शिख हरनि इसमें अस्माधळवेन म । पत्रवाचकः। इति निहान्त्वीमुही ॥ ग कथास्थितागरे। ५ । ह५ । गृह सम्बद्धाः विश्व स्थाप्ति । विश्व सम्बद्धाः ") स्क चुं, (बेखकार स्वः। स्वाचे ऋन्ः) क्ति:। (यथा, क्यानहित्सागरे। ३६ । क्वानाय सन्धारे स्थितिनो च्हुकलास्यते: । प्रमिशिवकीं ए परिती नेख दारक: " 🕽 ती, (खिलाने इति । जिखा-ी वाचुजकात दाप्।) विभिः। पङ्क्तिः। **इ**ति

, पु, (इंखे कहें:।) भीतासक्च:। इति।

वेश्वेस्ट । वेशवानीयः, वि ।

इफ़्रिनं प्रतिकालच प्रतिनं श्रावितच यन । लेक्ब' सिधाति सर्वच क्टतेव्वधि च नाक्षियु ॥" इति वावचार्तकं इच्छाति:॥ अपि च। साम्यतं जेम्स् निरूप्यते । समर्थास्त्र द्विविधन् । प्रास्त्रं जानपद्योति । प्रास्त्रं सिन्ह-पितम्। अरमपद्सभिधीयते। तच दिविधम्। महस्तक्षतम्बक्षतक्षीतः। तच खद्खकतम-वात्तिकम्। सम्बद्धतं स्वात्तिकम्। समयोश्व देशाचारानुसारेग प्राम्यसम्। यहाद "वेद्यन्तु इिपिधं क्रेयं सदस्य स्ववतनायाः । असाचिमन् वाचिभव विद्विदेशस्थितेस्तवोः ।" तवाग्यज्ञतमाच् । "यः, विष्टिष्यौ विधानः, सक्यातु परसारस् । चै । श्रान्तु सार्चिमन कार्यमासिन् मनिकपूर्वकाम्॥" धनिकाधमकंथीयीयणे जिस्स्यादिः परसारं करणा इयता कावेशेतावद्देवामधीयती च प्रतिसाचं रहितित निकासी व्यवस्थित-चांसान्नर्थ कालान्तरं निप्रतिपत्ती वस्ततन्त्र-गिर्येयाचे केन्स्रम् । माचिनदक्षचर्यं साजि-युक्तम् । धनिकः पूर्वी यस्तिन् वद्वनिकपृथ्वसम् । धनिक्रमासलेखनपूर्व्यक्तिसित यावत् कार्यः वर्णयम् । उत्तलक्षाः साज्ञिको वा कर्णयाः। "कथातुबत् इतं कार्यो सिङ्कार्यन्तसः शास्त्रियः। प्रवत्तेनी विवादेषु खठतं वाधवेखवम् ॥" इति सार्थान् # स्विधि च। "समामासनदर्दा इनोमजानिखगी वर्षः । समञ्जूषाविकाश्लीयपिछन्तस्य हिन्स् हुनस् ॥" ममा धंत्रवारः। मासञ्जताहरतप्रहेः प्रचः मुक्तः जम्बो वा । स्प्रचित्वः प्रातपदादिः । गाम धनिकाधमधेवी:। चातिवीधावादि:। खगोचं वाश्विष्ठारिगोचमेते: समादिभिक्तिः राम्। तथा सन्दाचारिकं बङ्चादिशासा-प्रकृत गुणनामवज्ञ सः कट दलि। आसीय-पिल्लाम धनिकलिकाविलाम । चार्ट्स यह-माद्यवातिमंखाचारादेशंक्यम्। एते चि-স্থিতি বিকাক কেনিটোট স্বীৰ বলস্থ (কৃত্

नासासीयं व्यक्तना स्तिसे खेँ यहपनि खेरियन नन्समासुलक्ष्यस्य अतस्मीरपैनसिनि विदेशस्य पचे लिखेत । तथा.---"भाविषय खहरूनि पित्रवासकपृत्रिकसः। ज्यजात्त्रसम्बः साजी लिवियुहितितम्म ।" लस्थिन् लेख्यं धेनाचियो निश्चितास्तिय्या सीयपित्रनामचेखनप्रज्ञकम्सिन्यं ऋच्मसुकौ डेबर्स: साचीति स्वध्रक्तेनेबिकग्री निर्देवन्ति च समा: संख्याती स्वतक्ष कर्तवा:। यस-धमर्थः मार्चीया लिपिको न सबति तदाध मर्गारचन वाची च मान्यकर्ग सर्वसाच सिविधी स्थाननं लेखियेन्। यथाक्त नारकः । "चार्लिय**ज्ञ** चर्णीयः, खात् **खमन**न्तु संखेख साची वा साजियास्यन सबसाची सरीपन ॥ ' र्हा | यपि च। "उभयाभ्यर्थते नैतन्त्रया सम्बद्धन्ता। चिक्तितं सुमुकेनि वेद्यकोऽनी तती लिहित। तर्ना खेखका धनिकाधसर्गिकस्था समस्या घरार्थतेन सथास्त्रीत देववत्तेन विष्णुसिञ्चस्टर्गा एनलेखं (जांचनांभव्यनं जिखेन् ॥ 🛊 । साम्यन खक्ततंब्द्यमाप्ट । "विवापि नाजिसिर्नेखं सहस्मितिखनम् धनः त्रतुप्रसार्खस्तं केल्यं बलीवधिष्ठाताङ्के ।" यक्षियां खद्दर्सन निविद्यां अध्यक्षेत्र सन् ना। त-भिवितापि धमार्गकातं सन्तादिभि:। बराप धिव्यतस्य । त्रयेव बनानकारिंगः। व्यवधिना धुललोसकोधसयसदादिलका**र्यन यस्**क**नं** तकार-दिना। नार्दोक्धाइ : "मत्तासित्रक्षांवाजवचात्वाश्वतम् यतः। वर्षमार्खं लिखितं भयोपधिञ्चनक्षेति।" तदेनन् खन्नकारते पर्यक्तानमध्यक्षां स्था चाराबुमार्थं मबन्धनायवस्रारं बन्धनाद्यनस्र युक्तमयंत्रमाप(रलोपन लियाचर।परिलोपन च बेक्स सिद्धेतात्रत्र पुन; साधुभ्रव्हेरव प्रातिक्षिक क्षेत्रभावयापि जेखनायम् । यथाच् बार्द । "देशाचाराविरहं यहालाधिविधिसचगम्। सन् प्रकार सन्तं खेळामधितुष्रज्ञसाचारम्। ' विधानं विधिराधीर्विधिराधीनरणनास्य सचा-यमः। गोखाधिभीयाधिकालक्षरमिखादि गर् यक्तं विष्यष्टं यक्षिंसद्वात्तर्हाध्विधिनधासम् । चाविज्ञप्रक्रमाचरं चर्योनाह्नमः क्रमधाचराणि च अभाष्यराणि स्वित्युभागि अभा कराणि ये एत खटविद्युप्रक्रमा खरम्। तदेशं भूतं कि खिनं प्रमा बास्। राखका सनवन साष्ट्रका इंदियमी क्रिकेश प्रावः विधिर्

चेखं

य पुरुषे(चामिरेष दैवसिकाच भाव वे

वचा साक्त (एसतस्य कामिरेश देशे दया वेखाञ्चनमधा इन्देषु जनन्यु चै किसिरेव देयम्। न चतुषांदिभिरित नियम्बते। नतु पुत्रपौत्री-

ऋँगन्देयभित्रविशेषगर्गमाञ्चलिभिरेष देशमिति नियतमेव। वाहमरूबोद्दगरेख पत्राक्टर्यं-

विषय स्टूळान्तरप्रभवासपवादप्रञ्जामपनेत्रीसर वचनमार्थम् । तथा हि । प्रचलच्छमभिधाय काळायनेनाभिहितम्। एवं कालमतिकालां पितवान्दास्त्रते अत्यक्ति। इत्यं पत्रास्टक-सातका विकास किया पिट या सिधि विद्यानी सम्बन्धि

दाप्यने। अच पिछक्तासिति बह्नवचनविर्देशान कालभनिक्षान्तमिति वचना बतुर्यादिक्षियत गति

प्रतीयते । तथा हारीतेगापि । चेखां यसा भवे-इसे वाभन्तसा विनिर्देशिदिति । अनापि घसा इसी प्रवासित तस्त्र जेलाभ इति श्रासारीन चत्-यादिश्यीवस्त्रवालाभोवस्तीति प्रतीयते । व्यवस्त्री-तदाशक्षातिष्ठकार्यं स्त्रद्वकासिति युक्तम्। वचन-

श्वयल बोगीस्वर्धचनातुस्तरेख बीजनीयम् । 🕸 । ऋसापयारमाचा धाधिका सुष्यते त्रावट्-यावशास प्रदेशित । सबन्धनेशिय प्रचानकृति नहाँगी विभिरेव देशसिति निथसाहकापकर्खानधि-कारेकाधाद्वरकीः व्यवधिकारमाप्ताविदस्यते । यावचातुर्धेन याच्योन मा भटतां न हीयते लाद-

देवाधिभेच्यत इति पदता सबन्धकरीयाकर्णी चतुर्यादेरप्यधिकारी दक्षितः । गन्देतद्य्यवृक्त-मेव कलभोच्यो न नद्यतीति सत्यम्। तस्यो-तस्तिः सहापना इवचने पुरुषकार्विद्यमिय स्यादिति सर्वसन्बद्यम् ॥ अ ॥ पानिङ्कि परि-

समाण प्रक्रमेव(वृत्रहति। "देशास्तरस्थे वुर्लेखी गडीन्क्टे स्त तथा। भिन्ने राष्ट्रंथया च्छिन्ने चेख्यसम्बन्धः कार्येन्॥" खबदाराच्ये पर्ने पत्राप्तरं कुर्व्यादिति विधी-

बने। व्यवद्वाराच्यमत्वकात्रकायवक्तिवेश्वाका-रसी पत्रे दुलेंखी दुसान सन्दिश्चमानानि व्यवस्थिकानि वस् विख्यानि विषयाचाराणिः प्रशानि बाधिसिंद्यद्रेलें छां पिसिन्द्रेलें छित्र गरे जालवधिन **उन्नरें मसीदीवैद्यादिमा म्हदिते खिटाखरे** हत तस्कराहिमिमिने विहलित रंग्ने वाजिया

किसी हिथा अते चति हिर्भवति। एतवार्थि-प्रवार्थगो: परसारानुसती सर्वा विभावानु व्यवद्वाराप्राप्ती देशान्तरस्यपञ्चानयगाध्याना-पेच्या काको दालवा; दुर्देशावस्थिते नरेवा यचे चाचिभिरेव धवद्वार्गिर्यद; अर्थाः।

वयाच नार्दः। "वेखेर देशान्तरत्यस्ते ग्रीर्णे दुविस्तित हते। सतस्य त्कालभार समाधनो इष्टर्भामम् ॥ " इति ॥

सती विद्यमानयत्रस्य देशानारश्यस्थानयनाय् कालकरणं कालावधिदालयः। च्यनतः पुनर-

विद्यमानस्य पत्रस्य पूर्व्य ये द्रश्रारः साम्बिकसी-वें भ्रेन वावकार परिचमापनं कार्यम्। यहा हु ब्रा(चिक्की न सामा बहा दिवन तिकेश कार्का

कारेका नाचित्र हैवीं काकार विविद्योहित स्तिर्वातः, इतिच जानपर राजकीयमपि वाक्यापचभीदश्रमेव भदति।

इयांस्य विश्रेष:। "राज्ञ: खन्दसमंद्रलं खमुद्रानिव्हितनाथा। राजकीयं सहतं बेस्थं सर्जेबर्धेयु साम्विमत्।"

तथान्यद्वि राजकोर्यं जयपत्रं वहविश्वरेगोनाम् । वयोपनाक्षनाध्यार्थं यं संस्थित हिस्सम्। यावधार्यक्षेत्र जयपचक्रसिख्यते ॥ प्राव्यिकारिक्सार्क्स मुदितं राजसुदया। सिद्धे वर्षे वर्षिने दशक्तियन जयप्रमानसित । तया। सभासदोशीय मर्स मेशन्यपृत्रकृति स्वष्टलं द्य:।

"नमग्न एक् ये तक स्तुतिग्रास्त्रविद्: स्थिताः। धषा विखानिथी नहुन् खच्चं इतुरेद ते ॥" इति समुक्तरखान्॥ धभानदाच प्रदाराजुमतिचतिरेत्रेण व्यवहारी

नि:श्रुक्तो भवति। यणाच्च नारहः। "बच सभ्यो चन; सन्नै: सध्ये शहित सम्बते। स (भ:प्राक्तो) विनादः स्थान् सम्राख्यस्य या समेत्।" इति।

एतचत्यादावद्यः एव । "साध्येत सरध्यमर्थ वज्रतुष्यादात्विमन्द्र यत् । राजमुद्राद्वितचीय जयगनवसम्बद्धी 🕍 इति सार्यान्॥

बचनुद्रीमतः यथा। ^लक्क जादी किया देवी नीपस्थाता निरुत्तरः।

चाच्चतप्रमचायी च क्रीनः मच्चित्रः स्ट्रतः।" तज्ञ न जयमध्यमस्ति चापि तु चीनपत्रसेव तच

कालाभारे इक्टप्राप्ताचे जयपञ्जु प्रारुम्याय-विधिसिन्धार्थमिति विशेष:। वेखासस्चे निर्वय[निमित्ताव्याहः। "सन्दर्भवेकायृद्धिः सात् स्वस्तिविता-

युक्तिप्राप्तिक्रियाचिष्ट्रसम्बन्धात्रमधितुभिः ॥^अ गृहमगृहचेति दिन्दावसा वेसास गृहिः खष्टकालिखिनादिभिः स्थात्। श्राष्ट्रकोन विखिनं यक्केखान्तरकीन श्रांड:। यद सहशामान-शामि भवमि तदा शुद्धिः खादिवर्थः । घाषि-मुख्दात् याचित्रेसक्खप्रसानिधितानार्थमा-दाच्छ्दिरिति । युक्ता प्रापिथैक्तिप्राप्तिः । देश्र-कालपुरुषायां द्रयेग सप्त सम्बद्धः प्राप्तः। खक्तिन्देशे अमिन् कार्वे अस्य पुरुषस्थे इंदर्श घटल ६ लि युक्तिः । प्राप्तिः क्रिया तत्याच्यप-न्यासः । चिद्रमसाधार्यां श्रीकारादि । सम्बन्धः ष्प्रचित्रत्व(यैनो:पूर्व्यक्षप्रियरसम्बन्धासेन दाय-यश्चगाः दिसन्बन्धः । जासमोऽस्ति वर्ताऽर्थस्य सम्भावितः प्राप्त्रापायः। एत एव दिवदः। र्भिष्टेतुमिः संसम्बद्धमृतिः स्वारिक्षमयः -बदा धुवे चक न भावते धरा

ৰাঘিনিধিজন ৰাম্ यचाइ क

"कूबित पणके वादी तहा ऋड़ां का नि साचिरभवविषयभिदं वचनम्। सा

विषयन्तु इत्रीत्यवनम्। ⁴व मधैतत् छत्। एकं कुटमेतिव कारिः व्यवसीक्षय तत् यत्रस्य दिवेश निकीय

एवं भ्रोधिन पचे ऋषी भा दात्रे ह

अनुक्रमेवर्णन्दातुमधमधेखन् किं कर्त "बेखास प्रश्नेश्वास्वास्वर्णियं

धनी चीपगतं ह्यात् सक्त्वपरि च

बद्धिमधित: सकलकर्यं दातमस ग्राकाशुसारेक इस्वाइस्था पृज्येशतस्य पृष्ठिभितिखेदेगावस्था इत्तभिति। वा उपगतं प्राप्तं धनन्तक्षेत्र वेद्यस्य ए

द्भिषिषिदेतावकाया सन्द्रिति। कथ परिचित्रिम् । खष्क्तिखिताचर्चि यक्षीयगर्वे प्रविधासमा स्वत्यक्ति खात सधमर्थायोत्तमणी दद्यात् ॥ 🛊 🛊 🖚 🕸

इते वेद्यं किं वर्नगमियन आहा। "दम्बर्धे पटिये देखाँ पूढी पाम्यत् का अभेग सल्देन वा अनुक्तस्य स्था वेक्यमाटयेत्। यदा तु हुर्मदेशार्मकात षष्टं वातदा मुद्दीग खधसर्थं लानिहरू प्रथा

कारचेद्त्तमधीमधमधी: पूर्व्वाक्तकमेणी

विश्व हिपर्य व्यथमर्थाय द्वादिक्य थे

यसाधिय ऋषी अत्की दानकी लाँ सिळत चाइ । "साचिमच भवेत् बहा तहात्व समाचि बन् असाचित्रस्थनातृ पूचसाविष द्दात्। इति येखाप्त्रणम्। इति

चरावां अवदाराध्याय: । लेखाचूर्यिका, स्त्री, (लेखास चूर्यिका।) त् द्ति अल्ब्रह्माचली॥

वीख्यपन:, पुं, (नेखां नेखां हैं पन चार तालक्याः। इति भाषप्रकाशः। की पचे, की ॥

लेखास्थानं, की. (केंद्रस्थ स्थानम्।) (यत्र। व्याप्तिस इति इप्तर्खाना इति क्तेक्सामा। तत्पर्यायः। ध्रसञ्जती ५ ग्रब्द्यकावनी ।

लेंग्ड, की, ग्रथम्। ल्याड् इति भाषा। य ^ब उत्तरको **इस्केष्टं क्यय** भय**भा**प ५ इति अधारियमें श्रीतावाजकाखां धेवुना। २२ व्यध्याय: 1 लीम, चट इत्समने । इ.सि. काविक स्थाद्वसः ॥ (

चाता-सक-संद्।) ऋ, ऋखिलेपन। क्षेपते लिकेपे । इति दुर्गादासः ॥ बेप् हुं (विष+धमः) बेपनम् (ध्या

कार्वे ६५ १४

स्सिषित्रद्यति कालात् राष्ट्रभाज्यकोकसे... पाद्कीवनात स्वाहिक्ससंमार्जनार्जनार्जनार्ने गरन्॥")

शंकनम्। इसि मे(च्ची। पे, १= ६ (लिप्यसे-

ने दिना) सुधाः इति दिन्धः । जुन इति भाषा । ,षु(लिस्बरी(न। अत्रय्+ष्ज्ज्।) जाति-। ग्रेंस । राज इस्ति थैक र इति चामाया।

लाभाय:। पलाजरू: २। इत्यस्ट: । लोगी ३। ति ग्र्ञ्दरतावणी । लेप्यकत् ॥ । इति देम-

व्द्र ॥ (सेपनकर्त्रदि, जित्र) , इसी (लिय + ख्युट ।) जियः । लेया इति

वा।यथा,---श्चाखस्य सिते पत्ते छतीयाचयनं ऋता।

र भा लेभमेहत्वलेथने इतिश्रोभितम्॥" इति निधादिनस्वम् ॥

ख्याइकेपन०कंथ्या,—

मराह उवाच । न्यालकोन से देविः लिप्सभानस्य थत् कलम्।

ात कथिष्यामि यथा प्राप्तीति मानदः। मध सञ्ज भी भूमे सम देख्यो पर्लिपयेत् । ताल सच यावन्ति पदानि च विलिभ्यतः ॥

हिर्धेमस्याणि दियानि दिनि मीदते। द्वार्थ वर्षीच चित्रत सस करीम् 🖁 वत विभृक्षे शुल्ले धनधान्यसमाञ्जले।

ार्वेगकानी देवि । सुप्रदीपाय सक्ति । दी।प्रमानुपास्य सङ्खं जीवने दशः। नार्श्वव कायेत महिमायुग्यवान् युचिः ॥ द्वापात् परिश्वष्टी सम वाकैपरायकः।

ा के कायते सुभू सर्वधक्तीद (गिष्ठत: । गस्त्र प्रभाविक सम वर्क्तप्रावकः।

[स्वास्थातसापि सञ्चात्मका कि **राक्ट्रेते ॥** । कार्यते मर्ले सम चायतगावि च ॥

यिव्या यथान्यायं सम कोनाय गच्छति॥ । अस्य तु वक्तासि तक्द्रमुख्य वद्युक्तरे। धिन्तु समावाद्य धावलोकी? तुगन्द्रति ॥

पि यदि वा दूरे गतानयति गोमयम् । न्ति तल्परान्यस्य तावद्ववेसस्यस्यस्य ।

प्रामधिका चैव खर्मकोको मधीयते ॥ त्याच्छकाणि एकाव्याधनानि च। स प्राइक्ल हीपे रसते च सुदा हुन:॥

मलर्ल् परिश्रष्टी राजा भवति धार्किकः। क्षिय कार्रेस सम्बंधकी विद्यावर: । दार्प्रवर्शीय मन्दिनः सुट्रस्यः।

। गोमयं सुभु मम लोकाय मन्द्रति ॥ इति वराच्युरासम् ।

एइ जेमन पर्ययमा,---ा श्रद्धम् थः युक्त गीमवैनातुर्वेपवैत्।

विष्यद्वा पुंसः अस्यासम् (लर्जा-

मदी खिलान कामान देया लोक च सक्ति॥"

्दरि देवीपुराणी ८०, चाध्याय:॥ पया,

"व राजी समय सुम्रत् तुष्यसास न पार चेत्।

शुक्तमासम्पेतित प्रदेशियोडनं प्रति॥" इति मध्यखाई चयोविष्ठिध्याचे भार्न्नथरे-

बेगन:, पुं, (लिस्पळनेनेनि । लिए + करबी नगट।) तुरुव्यनामगन्धवयभ्। इति राचनिर्धेग्दैः ।

लेगी [न] यु (लिम्प्रतीति । खिप् + खिनि:।) वेपकः । चैकर इति भाषा। इति अञ्दरका-

वली । खेपकर्त्तरि सेपविशिष्टे च वि ॥ र्खेष्यं, चिन्न, (सिम्⊹ग्रयन्।) खेपनीयम्। खेभ-

यम्। निषधानीः कर्माण यप्रसदिन निव्यक्षम्। (यथा, सामवते । १३ । २० । १२ ।

ैग्रीनी दासमधी लोडी वेद्या लेखा च चेकसी।

भनीशयी प्रविभागिष्य महत्त्वा ॥") के ध्यक्तन, पूं, (केंध्यं करोतीति । ख⊹किम ३)

कंपकः। इति देमचन्द्रः। ३ । ५८६ ६ लेखसबी. स्त्रो, (लेख + सधट । द्वीप्।) कास्रादि-घटिनपुत्तरिका। नश्ययायः।

कारिकार। इति हैसंचन्द्रः । जेळाच्ही, च्ही, (खेळाच्ही:) समस्यदय(लग्नः

क्तो। इति ग्रब्दरवादनी॥

लेथ:, पं. धिंचराग्रि:। इति ज्योतिकस्वम् ॥ लेलिकानः, पुं, (पुनः पुनर्तिश्रयेन या सिद्धांका। लिइ:+यड्+प्रानच।)(ध्रयः। दति श्रुट्ट-

रतावला ॥ सपे: । इति देशसम्बः ॥ पुत्र:युत्र-बें इनकर्तर, चि। (यथा, महाभारते । १।

"सप्तशिक्षाननः करी लेखिक्षानी विद्यार्गति ॥") लेलिहाना, की, (जैलिङ्ग्म + खिबा टाप।)

सुद्राविद्रय:। यथा,—

"गर्ज विद्यारितं कलाध्यक्षी विकास साल-

गार्थेस्य सहित्रमणं से निष्टामित की शिना ।" एवा तार्राक्षनै। खन्या ने निष्टानः वस्त्याः। "योगिकाथाधरः सन्दर्भग्नः कुर्ने कमादिष्टः ॥ बीजानि चीचरन् मन्त्री सुदावलायमाचरेत।

तक्जनीसधमानामाः सर्मकृष्यादश्रीसुखम् ॥ खनामायां चिपंद्वद्वां ऋक्षां क्रमा क्रि-

बेलिहानाव्यमुद्देशं जीवकास प्रकीर्त्तता ॥" इति नन्त्रसार: ॥

वैज्ञः, ग्रं, (लिध्+ प्रम्।) कणा। इक्षमरः ॥ (यथा, महासार्दे। १६। ५०। ५८।

"एव ते राजधन्नीयो खेश: नमनुवर्धिन: ॥") वेष्टः, ग्रं, (जिन्हार्त इति। लिश्च् + बाह्रजकान्

तुर्।) लोषम्। इत्यमदः॥(यथा, महाभारतः। १३। १७। २६।

" अध यो प्राक्षकान् कुछ: प्रश्नभवति सी। चिर्म ।

वया सक्तावावी विश्व

बेटबा पूँचेट दकीति । ¥र्गु. टक

लेष्टमेरनः । इति प्रास्ट्यादली ॥

तीष्ट्रभेदनः, पुं, (लिप्ट्रोभवतीलि। भिट्रभन्दाः। लोडभङ्गनाधनसुहरः। मद्र इति खान

द्रि केचित्। इति भर्तः। तल में हि कोटिशः २। इलमरः । कोटीशः ३। इति रवाकाष: ॥ लेटा, ४ लेटमंही ५ च्यांद्राह 🛊 । ६ति प्रश्चिमकावली ॥

नेसिकः, पु, इस्प्रारोइकः । तन्पर्धायः । कदि रोडक: २। इति ग्रन्थमाना॥

(লছৰমিনি: লিভ + ছখ ৷)

चा हार:। भचनम्। इति है भचनः। । तत्-प्रयोग्यः। भ्वादनम् ६ इसनम् ६ स्वद्नसः ह

स्वितः ५। इति राजनिर्घगृहः ॥ (यथा, ष्टञ्च र्गाष्ट्रतायाम्। ५ । ३३ ।

"मयापमयने समनानरीयावमई नारीका । व्यापानं मध्यनमस्त्रभाश्य इति त र्ण यासा 🐃

कभी भिष्य । रतः । यणा, सुध्रते । १ १८८ । ''गदेली छंसिता भी शंपना छुँ कुड़बास्वितस्॥'

लिई।ति। लिइ + मक्रयच्। लिइनकर्त्रास् चि। यया, स्ट्रि:। ६ । ८० । "६ संबद्धं सञ्जो लेखेडांनै रुप्रेयंगा गिरि।"

" खाधिका स्थान गुन; पाकात घनत्यं मारम

अवलेखा। नामधावा यथा,--

भीरनविश्वच लेच: आत्तन्याचा खान् पर्लाः

विद्यासः । सिताचत्रौभाकार्याचर्णाच दिशुभो शृहः

द्र चनुर्भेग रहा।दिनि मध्य निख्य: ॥" दित संख्यां कर है है है है है है से स्वार्थ की स्वार्थ है से स्वार्य है से स्वार्थ है से से स्वार्य है से स्वार्थ है से स्वार्थ है से स्वार्थ है से स्वार्थ लेडन, क्रां (लिंध्⊹च्युन्।) ग्रिक्टा ग्स-

याञ्चम्। चाटन ४गि भाषा। तन्ययाय । जिक्कास्वाद: २ । इति देस'यन्द्र: ।

लिस्नः, प्रं (लिस् - जानुलकात् द्वनस् ।) ८५०-गम्। इति ईमननः।

लेहां, क्षी, (निड्+ए।न्।) अन्दतम्। इति

प्राव्हमाला । लेइमीये, जि । (यथा, कथा समित्रसार्थे। श्रुः। ६३०। "तत्तवानाप्रयं भक्तभीव्यले छात्रि प्रक्रमम्।

दिख्याची प्रशासिक प्रशासिक मार्थ

चाहार्यविशेषी यथा,---^अच्याचार्यं बङ्दिक्षच्या पेये वेन्द्रान्तरीन चा

भीकां सर्वन्त्रया चर्त्री गुरु विद्याद्वयीत्त-दिति सावप्रकाशन्त पूर्वसक्ते प्रथमे भागे ।)

लेंद्रं, की, (लिक्समधिकाय धर्मा सन्ध इति। विद्यस्थित्वान मा। सिङ्ग ने सग्।) चिङ्ग

बुरायन। सथा,---"माल्यं वर्षियंत्रशासेषुं ग्रेषं खान्यनायेव ना।"

मुख्याद् प्राक्तित्यक्षेत्रक व्यथाय ।

हो को लिहिनो **रां**व सम्बन्धिन, चित्र

ोक, ऋक दीप्री । इ.ति क विक क्यहुम: ॥ (जुरा०-पर्०-च्यक्ष०-सिद्।) भर, चालुलोकत्। कः, को अयस्ति। इति दुर्गोदास: 8

ोक, ऋ उईची। इति कविकष्णहसः ॥ (स्वा∘− धाधाः - स्वा - मेट्।) वर, चलुक्तेकत्। इ, नो प्रति । विलीकधनधी वपुरः पुरक्तां प्रकाभ-विस्तार्फलं इरिस्यः। इत्यादी विस्तोकनं विलोक: प्रसानुनै करोतीति भी वाध्यम्।

इति दर्शाद्यकः॥ क्ति , र्यु, (लोक्यते इसि । लोक् + धव्यु ।) सुब-नम्। जनः। इद्यमरः । समलोकवासानि

"अर्थनः खर्माच्चीन जनच तप रव च। चत्रकोक्रथ सप्तेते कोशास्तु परिकीर्तिताः ॥"

इत्यस्पिएर्थिन ॥

। বিভূ

व्यपि चः

"भूलोंको भुवः खर्जात च्ह्रेजीक्य भिदम्ब्यते। सङ्कंगस्तप: वय! नम स्रोना: प्रकीर्तिता: ॥ भूकोंक; यार्थिनी लोक: अन्तरीचं भुन:

भाशी जोको एवि कीत किवाद हैं घणा सम्॥ भूमखा(धर्मानक्षेत्रिक्तनी भूमपतिक्तु न:। वायुर्वभसोश्यम्तिस्ति वायुर्वभस्यतिः। भावास स्पंतिधातिसीत सर्वी दिवसति: । भसव्याचरसक्षेत्र गुद्धकाः सष्ट रास्यः । भूतीक्राचिन: चर्ले अन्तरीखचरान् ऋगा। मस्तः प्राप्तः स्क्रन्टे सत्राक्षादेव चालियो : खाहिता वसव: सर्वे तचैव च शवाङ्गा: 1 चतुर्धे तु सहलोंके स्टब्ले क्षस्यवानितः। प्रवानां प्रतिभि: वर्चे: संघते प्रवसो सदान् । सन् सनत्कुमाराद्या वैराज्य सुतास्त्रथः। भक्ते सु संख्यिता कीने देत्रा द्वविरोधकाः । चलम् राप्तमी लीको हापुनर्भवदासिनाम्। त्रहालीकः समाच्यानी स्वयतीचारलच्यः । अश्वीतजान् यद्यसंश्रस्तत कहें दिवासरः। दश लानि भूवे यावद्श्विगुणि द्विगुणान्तर्ग ॥ दश्योजनकोषाक्षु मेरकर्षे प्रदः स्टातः। भयोपिश्रातिन चा कि नैनोक्येश्वेत उच्चते । दिशुरीषु सप्तस्य योजन(नां श्तेषु च। कीका नरमधैने वं भुवादूई विद्यीयते। देवहानवसन्बर्कयद्यहास्वसपद्रसाः। भूतिद्धाधराखेव असी ते देवयोगयः॥ त अधाखस्य सध्यसाः परनस्तमसाहतम्। ततां∘भिवायुराकार्यं ततो भूतादिरुवते॥ तती महान् प्रधानच प्रकृति: पुरुषकात: । षुरवादी वरी सेयो यस्य भ्रम्यावतं जमत्। भियोमामानुदेवानां परापरतरा कता: " दति देवीपुराये जैलीकाभ्यत्ये यहमति-नीमाध्याप्र:॥ 🕸 ॥ दिक्पालानां जीका यथा,

"प्रमापवि**श्व समदान् सुमतः प्रमा दे**पवान्

च्याधिमध्यक्ष क्षुत्राञ्च स्थाप्त्र वीस्थित् । चवाकामणि सोकानां देवनार्गा हिजीनामाः । चलार भ्रात्रं राजानं देखानां दि(तपूर्व्याचम् ॥ पूर्वस्थां कौशिको राजा दचिसस्यां यसी

वरुष: पश्चिमायाभ् उत्तर्न्द्वा सहा धर्मा ॥"≉॥ पुरुषवतां लोका यथा,---

"एवं विभन्य राज्यानि पुरा प्रीक्तानियानि सः। जोकांच्य विरुधि दियान् दश्यम प्रथक प्रथक्। कारवित् क्रथंबङ्घाशान् इत्याचिद्वद्विर्मन-

अस्य चिद्रिया । विद्योगान् अस्य चिद्रक्त निर्मेश-

सान् ।

नानावयान् कासमयाननेकश्रमयीकवान् । स तान् सुज्ञतियां खोलान् प्रवनाय च च खिय-

मार्गेहें ये तपखाना कीन्याकाशासवाः वरा। एतं सुञ्जतियां जीका ये भ्यान्ताः पृष्यकर्मस्यः। ये यजन्ति सखे: पुरुषे: समाप्तवरद्वाचिये:। खदार्निर्ता दाल्ता ऋचतः खावनादिनः॥ दीनानुमहकतां ही ब्रह्मस्या लोकपूजिता:। योगयुक्ता महास्मानी यानित तज तपीष्मुलाः । वर्त्रं बहा; चमायुक्ता कोपिना ये तमी विसा:। एवं नियोच्य तनयान् खर्यं जीक्षपिनासन्दः। पीव्यरं बचासदनसाय रोच प्रजापति: ६ कर्ने खबकादसेंद्व पावनेव दिवीत्रयः । रेमिरे सेंबु लोनेबु महेर्जगामियालिताः॥" इति विविद्रासी वाराष्ट्रपाद्भीवनामाध्यायः। (जनार्थे विषयी) ख यथा,---

"धंधा जीकन्त सार्माहरूया पुरुषस्य मर्मा-

धार्वयया अत्रयग्रामेवं वास्त्रम् । यथा जैता

त्रथा धौवमं यया दापरकाषा स्थापियं दया कलिरेवमातुर्ये यथा युगान्तस्या भरवसितेष-मनुस्तिगहुक्तानासपि खीनपुरुषयोर्दयद-विश्वायासमिवेश्समार्खं विद्यात्। "तम संयोगायको लोकप्रव्द. मङ्घातुमसुरायो हि सामानात: सर्वेकोक:। मन्य देशुक्त-यत्तिवृद्धिरपञ्चवी विश्लोकम सम चेतुरुत्पति-कार्यं उत्पत्तिजैमा शक्षराष्ट्राययं उपन्नेश दु:खारस: मङ्धातु निमामी विद्योग: ध जीवायमञ: स प्रावाणिशीय: स भट्ट: म लीक-खनान:।" इति चरके धारीरस्थाने पद्धने-रध्या वे १

"तिसान क्रिया सीश्विद्धानं कस्मान लीकस्य देविभ्यात्। खोको 🗑 हिसिशः अङ्गसञ्। द्विविद्यास्त्रक् स्वामिधः सीव्यक्ष नद्भुष्टचान्। पञ्चात्रको या।^० दति सुभूने सुज्ञाने प्रथमित्रधायि ॥ 🗱 ॥ 🕽

लोककाना, न्ही, (बोकानां जान्ता प्रियाः) चःद्वितासीघधम्। इति राजनिवैग्ट: ध (क्षोक्रियि, चिः। यथा, मो॰ रामायणी।

"जीववास पित दुर्ज चुन्नवीरामर प्रतस्थत पञ्चनो में≽द श्रुद्य किः न दौ लोकचल्तुः,[स्]क्षी, (लोकानांचः स्र्यः । इति भुव्दभाषा । जनस्य सीर लोक जिन्, पु. (लोकं जिलवाणिति । जि + बुह:। इत्यसद:॥ (कोक जेनदिः, चि ग्रातपथनाक्ष्मो । १४: ६। १। ३३: "यंकामंकासयने तसागायति गरैठ जिहेम 』")

लोकतुषारः, एं, (स्रोकेतुषार इ.च।) व द्यात राजनिवेग्ट: ॥ (बापूरप्राव्हेश्स्य मु ज्ञातकम् ॥)

जोकशाबः, ग्रं, (जोकागां वायः।) अब जिक्रास्क्रीय:॥ (यथा, राजनहङ्किस्या

"लोके भगवती लोक नाधादास्थ के उटन ये जन्तवी मन्जियान वीधिसत्तानविष्टि स प्रचा। इति प्रश्चित्रकावली॥ विष्णु तस्य सच्छलामस्तोचम् । प्रायः । यथा "ञाक्षिञ्च सम् प्रभावः स माम्पदाः

> च लीकनाय: पित्रवद्यांचिर:। स भौमकः पः शिव इक्ष्रदीर्थते न सन्ति याचार्थ्यविदः पिकालिन इति क्षमार्यकः

(तथाच सञ्जालङ्गान्दैननको धिवधान

"लेको की लोकनाधन रावलीके सरीमार विटिशीयमधिष्यः । तद्यमा,— "पारहं अन्धवन्त्रेव समभागं विचर्णवेतः। कराओं रसतुलाक पुनक्ते हैद महीयेत ॥

रसार्विनुसकी हथ को चतुन्त्य वास्त्रम् भस्तवराटिकाय(च कास्त्रतिखगुर्वे चिपेन नामकोहर्णनेव सहयद्यक्षता भिवन। पचेत्रजपुर्देनंद खाङ्गप्रीतं समृष्ट्रीतृ। यक्षत्वीकोदरचरः शुल्मखम्याग्राज । पिष्यको सधुर्धयुक्तां चगुड़ां वा इदी नकी सृ गोग्रच पिनेवास गुइंगा भीरकाल्य-

दति क्षोत्रागायो दशः ॥ इति वैद्यकार्येष्त्रः संयाचे वजानुद्धोद्धाः विकार ॥ 🐐॥ लोकाः चि। यथा, सी॰ रामाधर्मी। २। इह ۴ "जोकनाथस्य रामस्य पीड्या पीडित ज खपर्वशीव सीमसा **राष्ट्रगद्रश**पी इया॥" जीकपासः, पुं, (खोनाः गुपालयतीनः। पा बिख्+ व्यक्ः) राजा। इति इकायु (यया, राजतरिक्वस्याम् । १ । ५८६ । "उत्तमो लोकपालीयसिति लच्च प्रशस्ति या धाप्तवान् विका धन्नं चन्द्रमे क प्रश्रुण्यक

द्विषातः। यथा,---^बइन्द्री विद्व: पिछपविभिन्ने सिवेद खोर्रावल वनदः ग्राह्मस्येत लोकपालाः प्रसातना ॥

```
464
              सोकासी
                                                             कोविश्व
                                                                                                         सोधन
                                              बादर्द्ध च देवें द्वानार मामयोचरात्
                                                                                           प्रमुखा बचा सक्त सारवे ६ १८ ८
   वचा च सबु ४
                                                                                            चनवीरच कौनाय एकसाचा मधी तदा।
 मोमायाकौविजेन्द्राको विनायकौवसन्त चा
                                             समेरोस्त,दती प्रव. प्राचनी असिर्फ्त हि।
                                                                                           उवाद चायि कुप्तिता लोकेश्वर्सिष्टं प्रस्म ॥")
                                             द्र्येकोदरतुस्या सा सर्वप्राक्षिविद्रक्लिता ।
खाद्यानां लोक्सपालानां वपुर्धार्थते लुपः ॥")
                                                                                           लोकपाल: (यथा, सञ्चासारते । 🖛 । ह्हार्ट ।
|क्रवान्धव:, मूं, (क्लोकानं वान्धव:⊣) क्र्याः ।
                                             थस्था घटार्थः; प्रश्वितो न किस्तिन् प्रत्यहीयते ।
                                             ं चातः, सर्व्यप्रशिवसङ्गर्द्यता सा चानाग्रहः।
                                                                                           "यक्षव्यवताराभिष्यभाषिष्यं गभस्तलम्।
इति चटाधरः ।
(कवाह्य:, पं. (कोकात लोकसमापान बाह्य: ।)
                                             लोकाजीक इति भाग्या यहच पश्किमाना॥
                                                                                           सुरस्थ्येतविचानी पतीन् सीकेन्यराज
मञाचारमञ्जेत: । यया,---
                                             वोकाणोकामारे चास्य वर्णते सर्वदा स्थिति:।
                                                                                                                        च्यान्॥")
र्लोक्यस्मान्त्रे वो वाजिसवाद्यास्वास्वर्कितः॥"
                                                                                        लोके भराक्षणा, काँ, (जोके भरस्य बुहुक्य आसा
                                             इन्हरेस सलीकामां भवाजासन्तराः सनः।
                                                                                           चेव।) बुद्धशक्तिभेदः। तत्पर्यायः। सारा ६
                                             स्थादीनां धवान्तानां रक्षायी यदशाहिए।
                        इति जटाधर: ॥
                                                                                           मदानी:६ स्रोद्वाराध स्वादा५ श्री ६
                                             स्रवीचीमाच चौँ होसानशतन्त्राना; कदावि
क्साता, इसी, (क्रीकानी सातिवा) लच्छी:।
                                                                                          सनीरमा ६ नासिकी व स्रथा ८ अनुस्ता १०
इत्हमर्;॥ (लञ्चणया लोक्चननीसमापि च ।
                                             पराचीमलभाजी हिन भवन्ति च नारह !।
                                                                                           शिवा ११ खदूरवासिनी १२ अझा १३ में क्या १३
यक्ताभाजवते। २ । ३ । ५ ।
                                             तांबङ्क्रष्ठनायामः पर्वतन्त्री सद्दीदयः ।
'प्रणिष्ठाचासः पुरुषी रोहनी लोकसानरी ॥")
                                                                                           नीससरखती १५ भक्तिनी २३ मधातारा १०
                                             एतः व्यक्ति विकासी ३ यं संख्या सान बच्ची : ।
                                                                                           वसुधारा १८ धनम्ददा १८ जिलीपाना २०
ञ्चलीकर्त, की, (लीकार्ता की वर्ताभय।) खर्यः।
द्रातः प्रान्दरहावली॥ (जनस्य लीचनचः।
                                             कविभि: चतुपचाथ कोटिभिर्मा खतस्य चः।
                                                                                           र्कोचना २१। इति हिसचन्त्रः ॥
                                             भृगोलस्य चनुर्थोश्रो कोकालोकाचको स्रवे।।
                                                                                        लीच. ऋ क भासि। इति कविकारपट्टा
क्या कथासरितभागरे। १८। ६८।
                                             तस्योपरि चतुर्दैच् ब्रह्मणा चाक्रयोगिया॥
र्कोऽभक्तन्पार्णि चातेच बल्ले केंद्रेशिनः; प्ररः।
                                                                                          ( चुरा०-पर०-स्रज्ञा०-स्ट । ) च्ह, स्यालुको चन ।
ण्या≀म कस्थितिचदादलच्छी जोकलीचर्नै:॥")
                                             निवेशिता हिमात्रा ये तक्षामानि विद्योधतः
                                                                                          भासि दीपी। किन्तु पुरुषी समग्रणदेवी भाष
क यन(थक:, ए, (भोक्षे विरुधिक ६व । ) सह-
                                             अष्टवसः, पुत्राचा हो तथा वासनी रुपापराजितः, ॥
                                                                                          दति ऋई सम्बद्धारं सला वचना धैसाहर।
                                             मृते समस्तानीकस्य स्थितिहास्त देशिताः ।
विद्याव । घटा.---
                                                                                          इति दुर्गादामः ॥
स्कारत्याच्यादयी ये च आधीतभागकारयी।
                                             तेषाच अविभूभीमां बच्चीयांपर्णकाम ।
                                                                                       लीच ऋ इंडेचे। इति दुर्गादास:॥ (स्त्रा
कौसाराक्ते भूवि द्वेषा येच लोकविनाण्या:।
                                             विश्रहमका चैत्रार्थ वर्डयन भगवान करि: ।
                                                                                          चात्म - सक् - सेट्।) देच: पर्यासी चर्न प्रशि
मद्भस्यत्तर्वस्थाता सर्वजीकविचारिकः। 🗥
                                             चाची मिद्वादकीयेती विध्वक्सनगरसंदतः।
                                                                                          धानसिति यावत् । चट, व्यञ्चली वत् । ८, जीचते
                                             निकायुधीः पश्चितीः सुचन्धः सम् ततः।
                     द्रति विश्वपुरायम् ॥
                                                                                          कार्यमधी:। इति इर्मादास:॥
                                             ष्ट्राक्ती सक्तला अस्त अस्त थे प्रसन्धरः ४
क विमुति:, स्की. (कोशी विमुत्रि::) जनमुनि:।
                                                                                       जोचं, औ. ( लोचतं प्रयान्तेनयति सुखद् क्षा
                                             च्याक स्वयमेवं वेकांच शक्षी विख्यः नगासनः।
जियम्ब्सी । इति विधित् ॥
                                                                                          हिक्सिनिः। लोच+व्यच्ः) व्यश्वः। इति
                                             श्वमायारचितश्यास्य गीषीधायात्रस्थनः ॥
कायन, ऋती, (सोक्षेत्रुच्यायतं विच्हीरेखे भिष्।)
                                            धौर लाखिसार एते न श्रामी कपरिभागा कम्।
तर्कभ्दः । चार्याक्षप्रास्त्रम् । इत्यसरभद्गी ॥
                                                                                       जीचकः, पृ. (लोचने इभि। कीच + ख्ला)
                                             याकातं वह दिलीका वीका चरा इती-
मायनिकः, ए, (सीकायनं शास्त्रमस्यस्त्रेति ।
                                                                                          सामग्रिकम्: व्यक्षितारका। कम्बलन।
नोक्राथन + तम्।) चार्क्वाकः। इति दैम-
                                                                       रकान्।" क्रा
                                                                                          र्स्वीयां तथाटामर्यम् । कस्ती । गीकप्रक्रम् ।
चन्द्र । (मार्किक: । बया, ऋदिवंदी ।२८८।६०।
                                             जीवच वालीतच ती। दर्भादालीक(प्रापट-
                                                                                          निर्व्देशः। अर्थप्रः। स्टब्से । भूक्षपर्यका।
                                             त्रप्रकारियो। अत्र द्वित्रप्रयोगः स्थात्।
र कानाभाक्षसंबीजनस्वायविद्यारहैः।
                                                                                         इति मेदिनी। की, पूरा निस्सिकाः। इति
नोकायशिकसुख्येच ग्रामृदुः खनगीरितम् ॥")
                                             यथा, सागवते । ५ । २० । ३८ ।
                                                                                          श्रञ्दरकावनी ॥
                                             "तत: गरकात् जोकाकोकवामा चली चीका-
ालोकः, पू, (लोक्यतेश्मी दक्षि क्षीकः। न
                                                                                       खोचरं, भी, (बोचते ध्वेनेति । संग्व + खाट ।)
                                             खोकयोरकाराले परित उपक्रक्षः॥" ।
कोक्यतेऽसौ इसि अपकोकः। मनः वर्मन
                                                                                         चलुः। इत्यमरः । तस्य मुभःश्रुभलच्य
                                          लेकियः, पं, (कांकानासीयः।) त्रका। इय-
धार्य।) सनामका (तपर्वतः:। तस्पर्वायः।।
                                                                                         वण।,---
चक्रवाद: २: प्रथमर:॥ देखा विही यां
                                                     बुद्धभेदः। इति जिलास्ट्रश्रेषः॥
                                                                                         "वजानी पदापवासी लॉचनी सुखसामितः।
                                            भारतः। इति राजिभिष्यः॥ ( इन्हः। यथाः
सङ्गीसावेद्य प्राभारवन् स्थिते गिरी सोकालोक
                                                                                         माजांरबोपने: माधी महातमा सञ्चायक्ष ह
रात खनाभखातं। यन्तर्जीकाते सर्यर्थिति।
                                             रस्: १३ । ६६ ।
                                                                                         क्रदाः वैकरंगचाथ चरियाचाः मक्सामा ।
साम्ब्रमानलात इति सोकः । तथा विदिः
                                                  "यथा च उत्तान्तिममं धर्गमत-
                                                                                         विक्षेत्र मौचने: क्रा: सेनामो प्रजनीचना ।
स्ट्रश्वक्राभाश्योत् न लोक्यते इति च्यळोका:।
                                                  किलोकनेकां प्रतया दुरासरः।
                                                                                         मसीराचा ईमरा: खुर्मान्त्रण: खुश्चमञ्चप ।
को न श्रीचे कभी श्रिषच श्रुको कचामी अफोक-
                                                  तयेव सन्देशस्यादियांगानः
                                                                                         नी लोगवाचा विद्यांगः, सीभाग्यं ग्राह्मचन्त्र
कोल कोबालोक:। चक्रां सदीचक्रां वक्रांत
                                                  इटकोति कोकेशः । उद्याविधीयताम्॥"
वैरयित चाक्रवाङ्:। याङ् ड देरे च पश्-
                                             कोकपानः। यथा, मदः। ५। ६०।
                                                                                         खान् क्रमतास्वाचागामच्छास्त्याद्यं किल।
ु। पक्षिह्या (विद्यवात र गुगा । इति भर्तः ॥
                                            "सोडेग्राधिष्ठितो राजा मास्त्राग्रीचं विधीयते ।
                                                                                         मकलावाच मापाः स्युनि:खाः स्ट्रहार्धः
(सया, रबु: । १ । हक।
                                            भौगाधीमं हि मर्तामां क्षेत्रेग्रवसवास्त्रम्।"
                                                                                                                      लोचना' ।
"सी? इसिन्धाविश्रद्वात्मा प्रजाकी प्रविभी (जिल्लाः ।
                                            बोकाधियती, चि । यथा, आधवर्त । इ।
                                                                                         डम् जिम्था विश्वा मीगे चाचपश्चनिम-
प्रकाभ्रकाभ्रकाभ्रक्ष जीकालीक इयाच्या: ।"
                                             1381
ऋरव विवर्ण बचा देवीभागवते। ५११ ॥ १-१५।
                                             "पादावस्य विविभिन्नी खोचेग्रो विष्कुराधि-
                                                                                         विश्वक्रिया सुखिनी दरिता विश्वमस्त्रः।"
         श्रीनार्श्वक उवाच ।
                                                                           भ्रत् र<sup>ण</sup> )
                                                                                                       इति अप्रकेश्य अध्यायः।
<sup>ब</sup>तृतः परकाद्वजो
                              বামৰ
                                          क्षेत्रेवरः 🛊
                                                       चोकावासी हर
                                                                                                  की, को करामां दिशा दुत्या ह
                                                                             <u>बह्रमेर</u>
भन्दे दाने च
                                             इ.चि. निकास्कर्षतः । शुक्रभानां भवानां
                                                                                         यम् इति रायनिष्यः ।
```

...... च. । चनवम् . चन्नुपति, .

लीचं, बी, ।ल्यानीति । ल् + "सब्धातुभ्यद्न् ।"

चिकाक्ट्रश्य: ॥

स्यामी ॥

🖚 छा: । टाप ।) बुहुस्सिमेट: । खखा: प्रमार्ग प्रवादाच जोकेश्वराक्षचा ग्रब्दे नष्टवाः ॥ कीचनामय:, पुं, (कोचनबीरामय:।) चच्रीर-

विश्वेष:। तस्यवेषय:। ऋभिमञ्चः २३ इति

नोचनी, स्त्री, (लोचर्त≽सी। लोच्∔च्युट्। डीय्।) महाआवश्यिकाः। इति राज-

कोचमकेट:, ग्रं, वं(रमन्तक:। इक्षमर्टीकार्या जीवमस्तमः, गुं. (कोचं इन्ह्यं मस्तकं मध्याशिखेव थस्य।) सब्राधिखीषधम्। रूप्रजटा इति

ख्यातः । चीचयमानिकेति केचित् । तत्पर्थस्यः । क्षरत्यार कार्यो ६ दीष्ट: ३ सब्र:५। इत्यमर:॥ को चमकेट: ६ । इति भर्ग:॥ लोचिका, स्त्री, दक्षिष्ठमझदिलोख्योदकशक्ति-इ लक्षमण्डलाकार्विकित्वत्रस्टनस्थाः लुचि

इति भाषा। इति पाकराजिकरः॥ लोड ऋ उद्यास । इति कदिकस्पर्मः ॥ (अव ०० पर∘∹श्रक∘∻सेट्।) ऋ्षालुलोटत्। लोटित जोक: उद्माद्यतीखर्थ:। इति दुर्गादास:॥

कोट्स:, पुं, (कोटनीति । कोट्+वाहुसकान् जनक्।) अभिलोटकः। इति संविप्तसारो-

लोड, न्ट उक्तारे। इसि कविक खाद्रम:॥ (श्वा॰-पर॰-अथ॰-सेट्!) का, अनुलोइत्। इति दुर्बादाभः ।

लोकल्यां, क्षी, (लीकं लवसारसङ्क्षं दृगम्।) लादगढागम्। इति राज्यविष्युदः । खोबा, स्त्री, (सम्बसस्यस्य दति। अन्। टाप्। प्रवीदरादित्वात् साधः ।) खुदान्तिका । इति राज(वर्षे स्ट: । (तथा स्ट्रा: प्रयोग: ।

"जोगा जोको च कथिता श्रष्टकोको तु घोटिका।" इति भावप्रकाशस्य पूर्वस्थि प्रयमे भागे ॥) खोगरं, की, (जन्मं करच्छतीति । जन्म + व्य +

व्ययः । प्रधीदरादिव्यात् साधुः ।) चारविश्वेतः । नलाभाष:। जनगोसाम् ६ जनकाकारचम् ३ जनगमद् । इ जलमम् ५ जनगचार् ६ सवयः ६।

खरु गुराः । खब्बालम् । तीस्त्वलम् । पिता-इडिकारिसम्। धारसम्। प्रेषस्वस्यसम्। वात-गुल्मादिशूलगाश्चिख्यः। इति राजनिष्यस्यः।

भौग्राम्बा, स्त्री, भादाबिका। इति राजनिर्धस्टः । कोन, ज्ञौ, (लुबानीनि । क्⊣- "इश्विक्टिशिवति ।" खबा॰ इ.। प्हां इति तृ ।) क्रीबधनम् ।

तस्पर्यायः। खोपुम २। इति जडाधरः 🎚 को भी ३ को चम् ४ जुन्यम् ५। इति अञ्दर्ता-वजी ॥

ৰিটি ^{প্}ভালা খুম্ ছতিবল্ শীৰাকা

। किस्स

कोक **इ. डो.** चुनातीति च्⊹

चिका० १।१५६। इति दुन्। यद्वा, .ला.+ "काधिवादिभ्य दवीचौ ।" खणा० ॥ १९०२ । इति उत्र:। इञ्चल्जनः।) नोतम्। इति भ्रद्रकावली॥ नेचवलम्। इति धीचिप्त-सार्गेणादिवृत्ति:॥

द्रति संचित्रसारी खारिष्टितः॥

लोघ:, पुं, (क्याडीति । रुध 🕂 व्यच् । इस्त्र ज:।) खनासखा(तष्टचः। ५त्तवर्षस्य तस्य प्रमायः। निरीट: २ मार्चन: ६ रस: ८ नीम: ५ विन्डक: ६। मीनस्य तस्य पर्याय:। शुक्त: २

ग्रावरकी प्र: ३ मञ्चाको प्र: ८ ग्रावर: ५। इति रक्षमाचा॥ चस्य गुगाः। व्यस्तप्रवात-नाधितम्। चन्नुष्यसम्। शोधित्रसम्। सर-लक्षः इति राजवक्षमः, । लोभः, पुं, (रुख्डीन । रुध + वाच्चनकात् रत् ।

वधे । ६ । ४ ई । "चाधरेष्वनत्तक्रः सुद्धः विश्वदंक्योकश्चविकोप्रस्तः। नवसञ्जनं नयनमञ्जयो-विभिद्धे न ग्राह्मविश्वितात् पथसः ॥") सत्पर्धाय:। जालवः २ शावरः ३ तिरीटः ह निक्तः प्रार्जेनः 🛊 । इत्रबरः ॥ घट जोध-

इन्द ल:।) लोधवृत्तः। (यया, प्रिप्राप्त ल-

सुभूति: । चाटागाद: फीनकोधे केवी रक्तकीध इति खासी । तस्त पर्वायान्तरं यथा। जीयः व भिक्तनकः 🖛 तिरूवकः १ वास्त्रकीलकः १० को प्रकृष्टचः ११ प्रस्वरः १२ च किस्रोधनः १३ शिलक: १८ कास्त्र नी सन: १५ हेमपुष्पक: १६ भिक्षो २० प्रादरकः १८। श्रस्य गुराः। क्रवायस्यम् । भ्रीतक्षम् । वातकषास्यवाधिकम् ।

च सुष्यात्वम् । विषद्धभ्यम् । रुच विश्विष्टो वल्ला-

"लोप्रक्रिक्लकिरीटच्य ग्रावरी गालवस्तया।

कोशकः । इति दाव्यविषेखः । ऋषि च ।

माने लीध इति खाति। यट् श्रीमलीय इति

द्विनौधः पड्रिकालोगः ऋष्ठवः स्ववद्वावः ॥ जीगाँपजी श्रष्टाचन: यहीकाचाप्रसादम: ! सोधो याची सञ्च: श्रीतसम्बन्धः कथरियस्तुन्। कवायो एक पिकास्ट ग्वास (ती चार भ्रोच इत् ■" इति भावप्रकामः।

"तिकाससु मती लोशो रहत्यत्रक्तिरीटकः।

तस्य ग्रावनां मुख्यामनार्वस्कवपवित्रेषाम् । चर्णयेल (मना कला ही भागी प्यातियेलतः। चोप्रस्थीव अवस्थित हातीयं तन भाववेत् । भागं तंदशक्तलस्य युनः कायेग भावयेत्।

शुरुकं चर्यापुन; छत्वानत ऊर्ह्हे प्रयोजयेत् । इधितकसरामकः स्वैदैदरशीवनः । िष्योगु 🗗 र्**धेव** न(हत' पिनेतृ ॥" जीपः, पुं, क्षेत्रः । च्याञ्चलीभावः । खुप चक्पत्योग निष्यक्षीश्यम् । (चभा रेख्य: ११ ६८।

"बंदि इमिन्याविश्रहात्सा प्रशाबीपनि प्रकाशस्त्राधाय लोकालोक द्वान वाकरणमते वर्णनायः। तथा हि विधियेथा। लोपीयस्थोमाडोरिखाँदि। "सक्तेभ्यो विधिभ्यः स्टाइकी कोप्रवि

षोपसराहेशयोस्त सराहेशो विधिन इनि दुव लीपा, को, व्यवस्थान्तिपती। इति जट लोपाकः:, ग्रं, (लोपं भी ब्रमदर्भ वं स्रका क्षीति। अक्+अग्≀) ग्रहगाल

क्षिका खडींच:। (यया, सुन्नते । १। "काविच्छ त्यकाशिक्षाम्र मुध्येम् जोपाः क्यं कर्जी खराधियका जगर्मपं स्टिकः मञ्ज्ञास्त्रयो विवेधयाः ॥")। लोबापकः, ग्रं, (लोपंट्रसम्दर्शनंच्याप्त

आराम + ग्लुल् ।) प्रस्थालः । इति प्रा≂ लोपापिका, स्त्री, (लॉपापन ∔ लिजयाँ व्यव ५ (वर्षः) प्रशालीः । इति ग्रब्दम कोपासदा, की, धारस्यस्विभाष्या। इ सीयवित योषितां अत्याभिधानसित यचादान् आश्वतयति सहः खरिमिति व्यन्तनः कल्नेधारयः। किंवानस्

व्यस्त्रा पांतशुक्राया लोगे व्यस्मा सुद्र । जो पाचा "लोगासुबातु वैदर्भी जोगा की सुम्मका इति क्षाळभूषणम्। इति भरत कास्या सर्व्यन्। नप्रसङ्गेन लिख्यते। ऋगस्यार्घाश्वानलः चौरेण नि विधानात्। सथा, अधावैवर्त्ते।

"अपप्राप्ते भास्करे कन्यां ग्रेथभूते स्क्रिभिदि

कार्य इत्रास्थाय गौड्डेग्रनिवासिन

वाहसिंहै। "शक्त तोषं त्रिशिक्षण मिनगुषाधितेयाँ र मन्त्रेयानेन वे दशहस्त्रियाभासुखास्प्रत काश्रपुष्यप्रतीकाश्र प्रसिमाक्तसम्बनः क्रिजादर खबी: युच कुम्मयोगे नमीटस्तु प्राथेनस्तः

"कारताविश्लेषितो येन काराविष्य मञ्चार असुद्रः ग्रोतिलो बन स मे≀गर्द्यः प्रसीद ग्रन्थादिक कुछ ग्रन्थाय यम इक्षमेप देव

तत्त्रक्राध्येदानमन्त्रस्तु ।

राजपुरित प्रतिकी

ँ सवा एच सेचाववश्विषक्षमे

भाग्रहेशी सामान्यतः प्राप्तवात् ।

र्चियाद्यासुखस्थित एति गन्धादादीप

गाङ्गकर्मृधर्मन्याहिति एताक्ररः ॥ ४ ॥

क्रास्ट जन्म विवर्धन्तु सङ्गरते दर्ग व्या ६ स्थायम र भ्या द्रविष् ाञ्चद।पवि:, एं, (कोषासुद्राया: मात:।) प्रायक्षमुभि:। इति पृशासम् । शक, पुं, (ओपं वाज्जलीभावं चिक्तिसमानानि। प्रा⊹य्युज् ।) प्रकास:। इति चारावर्डी ॥ ग्राका, कर्ण, (सोपाप्रक + क्लियां टाप्। त कलम्।) ब्रह्माची। इति द्वारा-वी । १६७०, ॥

, आती, (श्रुप + ष्ट्रम् ।) क्लीयधनम् । लोनम् । वसर: ६ (यथा, सहासारते ।१:३००।५। म्लाखात्रवर्षे जाम् दस्यवः कुरुसन्तमः ।। षाय च भयाक्षीत्रास्तचेवानामतं वर्षे ॥") म्बी,(कोष्नु⊹क्षित्रातृ डीष्:) खोष्ट्रन्।

त ग्रब्दान (वर्जी । , पु, (लुभ्+धन्।) व्याकाङ्काः सर-वाभिकाष:। सन्प्रकाथ:। हक्या २ किया ३ र । च्युका ५ का इमा 4 घोषा ० गडे; ≃ क्टा∟ंदऋर ६० लट् ११ समीरथः १२ व सामायं यया,—

रवित्राहिकं हट्टा नेतुं यो स्ट्रहि सायते। भलाको दिजबीह च कीसः परिकीर्तिसः।" ति पादी कियायोगसारे १६ व्यध्याय: ॥ 🕸 ॥ ष व बागोरेश्वरा व्यासः । यथा,—-

सध्यः इस्वन् क्रोधी लीभक्ताध्यक्तमनः 🖓 इसाक्ष्मि श्रुकोन्पक्तिनाम ३ व्यध्यायः ॥३३] नाश्चकारणं यथा,—

भित्रभादिकाची: पुरुषी बद्धाति विभि: । ाक्षीमी न क्षेत्रः प्रसादी न न विश्वसित्॥" एति गार्के भीतियारे ११५ आधाय: ॥ प्याः

विषे जरककोई दारं नाभक्तालान; । र क्रीधस्तया नीभक्तकादिशक्तयं लखेन्॥"

इति श्रीमश्रदलीताचाम् १६ व्यव्यायः ॥ ोमसिन्दाविष्यकश्चीकानि यदा, — ाम: प्रतिष्ठा पापस्य प्रस्तिकीम स्व सः। शोधादिनानको लोशः पापस्य कार्यस् ॥ र त् श्रीक्षः, प्रभवति लोभात्कासः, प्रकायते । शक्तोहत्व वाग्रच लोभः यापस्य कार-

नात् कोधः, घभवांत क्रोधादृदोन्तः प्रवर्णतः। ण जरके याति भारकत्रीशिष विकश्याः। ारं पितरं दुश्चं भारत ई वा सुद्धतमम् १ गावियो नरी इस्ति खामिन ना कडी-

ाग जुद्धिकानति सोभो अवयते ऋषाम्। । श्री दुःखमाप्नीति परचेक् च कानवः॥ । विशे नरी विश्तं शैक्षते म स कापदम्। पक्रत अभ्यारी ध्या व सहका-

प्रतिम् । वि वर्शवालेष अवयोगी विरुव्हाय ।

घडाको टड्योपत अन्त य प्रकार भन् 🗯 न स्थामय याग्य जुञ्जमुद क्षेत्रजनम् श्रक्षित्रचा थरक श्वास्थ्यमः । १एन द्रध्म मोभ: भदा विचिन्दी मुख्येन्य: सर्वती सर्व काभाकाभविचारी लोभविष्य एसः कास्यव ।

सळ्यभूसवर्षाभः भारतसरीः भारतस्ति-भिर्विणितः।

सीभी वन प्रविष्ठः क्षाटिलं चुर्थं किसानी-

केंद्रीययत इति पूर्णद्वाविश्व-धाली स्वमाक्षनि इसुप्रकरं निष्ठाय। लब्दोरचे नमच एइति पदावसी दीपा भवन्ति कल्घा वलवातृ दिलोभ: ३ बर्डुग्रोसेटवीस्टन्सि विक्**टं सामन्ति देशानारं** मा उन्ते महनं समुद्रमधनकीयां कृषि कुर्वत । स्वन्ते रूपमं पति ग्रज्यटासङ्ग्रह्य:मधर् बर्णिक प्रथनं भवान्धिवधियक्तज्ञांभविस्कृ-चित्रस्**। भा**)

π १६ व्यक्तिलाव: १७ । इ.सि डैसचन्द्रः ॥ ఈ । लोसो, [त्] वि, (खोसीर-व्याक्तीलि । लोस-इ.सि.।) खोभयुक्तः। तत्त्रवैदयः। सपुः । शर्डन;३ लुभः ३ व्यमिल(युकः ५ ळव्यकः) ६ कीलुप: अ की नुभ: म। इति कटाधर: । विभिन्नातपुर, स्त्री, (नोमगातस्य पूरा) पूरा लिम्: ८। इति देशच्यः ॥

> लीभ्यः, पुं, (जुभ्यते शांत । ज्म + यन् ।) सहः। इति देशचन्द्रः । लीभभीये, वि ॥ लीस, [न] सहे. (ज्यते व्हिश्ते इति। ०५+ "बासक्त्रीमन्योसन्रोसन्त्रीसन्पापन्धायन्।" | भ्रारोरसाक्ष्यः। तत्रावेशः। तकृषक्षम् ५ रोस शब्दरकावजी ॥ (यथा, सक्त वीपनिषाद।

"मधो बेमासिः स्वतं राष्ट्रते च यया एथियामीवध्यः समावन्तिः यथा सतः पुरुषान् केश्रक्तीसानि तपाचरान् समाधतीक (बक्षम् ॥") तत्त् मर्भकाश्व वर्छ मधि सर्वतः। इति स्वन षोध: । अपि च । "पश्चे मानि च नारीयां वैदिके नाधकारिता।

उरस्थाख नाजाखा नखलीमधनत्तात्।" द्वि स्ट्रांव: ह

(नथास्य विद्यास: :

333151

⁶वास्त्रो सलावि योगानि खसक्तावि भवस्ति क्षि।

मंचित यावस्थि कीमानि तावस्तो खोग-HTAT: P

चाइपळाइनिवृत्तिः, खारावादैव जावरी । मनिवेश्च गाञ्चाका नाजाको कारकाकारम्।" जीसग्रपुर्यकः, ई, (जीसग्रापि पृथाकि इस्र) विकृषि । विश्व स्वस्थान देशनात् - अधिवेसी रचन विश्वेषः प्रति ववसे मुक्ति ।

मां_{सि} की **म**ण्लम् इत्रुट्धर् राम बंद तत्त्राप्तच थम ५ ६ ३ अर्थी प्रस्वय लोस करू क्षय व प्रक प्रिया भगवंदकेति ॥")

लोमक्रको, स्क्षी, सस्चिद्दा। इति राजगिष्ठेशुट । लोसकर्णः, युं, (कोसथक्ती कर्णी यस्य 🖟 प्राच्च 🖟 इति चेंक्कचन्द्रः ॥ (व्यस्य धर्मायी यथा,---"सबकर्णः ग्रामः मूर्मा लीहाकर्णाः (विकेशयः ॥) इति भावपत्राधास्य पृथ्वसम्बेदितीये शक्ता ॥ }

कीमयुत्तकले विधिए, जि ॥ कीमसं, को, (सं!मानि छर्लाति। इन + टक्) अन्द्रबुप्तकम्। इति सृर्घियोगः a टाक इति भाषा ॥ जो सचातको, जि. ।

कीं भधार:, पु, (की मानि पादधी यं स्व ।) आह विशीयरात्रविशेषः। स तु कथाक्षद्वसृहिः चक्कारः। इति रामायसम् ३ (चार्योह स्प यशानलंबस्य दश्रयस्य अवः। विप्राव्य न नात स्वास्य रार्थ बच्चनामं व्यवस्यः सक्राम्ब गत एवानी काल्यपं कवास्त्रं सराष्ट्री चानीय प्रान्तां नाम दशायकत्यामसी दत वात्। यनदृष्टकाम्तन्तः स्थासारते चनप्रविध ११० च्यथ्यायतो विशेषनी इष्टबन् ।)

विशेष:। व्यक्षमा भागलपुर इति स्वासः। सत्प्रवेश्यः। चनगा २ मालिनी ३ कार्येषू: ८१ इति हिंसधनाः ॥

नोसक्न, क्री. (जीसपुत्रं क्लस्।) स्थास्। इ. दि राभ (न घेसट; 🛭

चका । १५०। इति भावन्यस्य वासुः।) , कोमविषः, पं. (नोष्म विषं यसः।) चाषाहि । इति हैमध्यः 🛭

ह। इत्यमरः अ तहरू सम् अ अपुरुष्ट् भाः इति | कीमग्रः, वुं, (कीमग्रंव सम्बद्धात । सीमग्रः "कोमारिभ्य, भ्राः।" इति भ्राः।) सुनिष्मियः। (स्विवर्गेष्ट्यं लेक्षिममना निलाधिक: मात्रक्ष युधि विरखातुमा सी गर्यनी चंद्र का का सकी विका पदासा संति सङ्गाधारते वन्तर्थान प्रश्यम्। अ। भेष:। करिकोमःस्थिते, त्रि । पूलि केहिन्हे। श्री, ५६ । थणा,---

"कराचिहणुरी व्यकं, कराचिक्षोगम्, मुक्ता र' इति खाश्रमकम् ।

(भागापदरवस्यकांशीयपाकान् लोभगी भवति । यका, सन्ताभारते । १३ । ११६ ।११८। "थान्तं चुन्दातु पूर्वो लीमग्रः संघवापत ।')

कोसधकाका, की, (लोगध: आको यस्पाः।) कर्षटी। इति सामामर्थसः, । (कर्नटेगास्ट उस्मा गुगाएथी जानवा: ॥)

चोमश्रविकेत, स्त्री, (सीमश्री वर्णमस्वस्था र ते। इति। डीए।) सामगर्डो : इति प्रव्ह

व्यवः ।) स्रिरीयष्टवः । एति ए समिर्वस्यः । को प्रको सो अवहुं वी

शस्या इक्षा च इंदेश्चरे प्रकृते मूलपा

प्रसाद्य भारकराषांय वाशासखासपा

वली दिवानरं भूयः पाश्चित्रात्य प्र

खला नामास्य कोवेनि र्यमारीयय

च्यारोजिते हिनकरे जन्नाभी छ सुकेषि

सवान्धवं सनगरं पुनरारीपयहिति ॥°

इति श्रीवामभपुरायी सुकेशिएचरिते

चननं नः सर्प् च्यञ्जायः ॥

तलार्थम पूर्तक र गार् चीमकृत् है, ् भोमानि करनि नाम्यतीति जानक: इ. सुराधी ४ सम्प्रात्व: ५ शत्व-चु ∱िक्षाः) इदितालम्। इति ऐभचन्द्रः । मार्ज्यारक: ६। इति राजनिर्देदः॥ आरख लोमालिका, ऋषी, (लोमाज्या लोमघेख्या काय-स्कार्याः। . नीति । की⊹कः । टाप्।) ऋगालिकः । "गचमाच्च(र्योर्थम् दीर्थक्षत् कक्षवातद्वत्। भ ख्योष्टरं नेचं श्राम्यं खेदगन्यनुत् 🖞 "को भाविकादी प्रजिक्ता कि खिरुल्का मुखी च इति भावप्रकाशः॥ **सा**(॥" नेसद्या, इस्ते, (स्नोमानि सन्धस्या इनि। द्वि जिकाक्ष्योगः ॥ कोमन्+ प्राटाप्।) काक कङ्घा असी। कीलः, चि, (को इतीति । सुरु विकीड्ने + अस्।) (अस्ताः पर्यायो यथा,---च पाच:। (यथा, साहित्य दर्भे सं ३ मॉर ऋदे है। "नजरं निद्दी पेधी सांसी लागजटा फटी। "पद्धशोष[मिलिसाम्बसपर्स किरासिकी **च चटिला लोस** छात्रु तथस्तिकी ॥ ^प इति वैश्वकर्त्रमाकायाभू॥) द्रवळधर्विष्यमभीके। वचा। (अस्थाः पर्यायो यथाः ----पर्यक्रींच सर्चेद तर्एश-^{'वर्षा}यमस्या वर्षस्या गोलीसी धनप्रविद्या। क्तारको अध्ययभ करेख ॥") चुदरकी च भङ्गला विष्ठितोया च लीसन्हा॥" साकाङ्गः : इत्रमरः ॥ (सथा, रघुः । ७। २३। "चोषम्यवासानक्षिरे भषोत्ता-६ति भावप्रकाशस्य पूर्वकारके प्रथम भाग ।) मन्योन्यकीलानि विजीचलानि । श्वाधिस्थः। सङ्गिरा। कासीसम्। शाकिकी-यं, नामसमनु:। इति सार्कक्वयुराखम्। भेरा इति मेहिनी। ग्रे, ५० । चानियला। इति दिन्दः ॥ प्रवापुची । एजीतः । अत्यमांसी । -0818tH) की का, क्की, (को क+ टाप्।) जिल्हा। बक्कीः । रात राजभिष्याः । प्रति मैदिनी । में, हुक । चम्बला स्त्री म । ोसप्रातनं, क्री. (जीव्यां भ्रातनमृ1) जीस-यातनम् । सम्बीयधानि यथा,----(यथा, च्यायानप्रमायाम्। ६०५ : "इदियालं प्राप्तपर्यः करली इसस्यसमा। "क्ष्मां इसमेधको जीला सुप्तं थमेल प्रयाधाम्। कासमाधिमाध्यवनं सत्रते पुत्रवाचित्रेव श्री; ॥" धनद्यीय चोइर्ता लोमग्रातनस्तमम् । भत्रेग्राचरष्टतिविश्वः। एति छन्दोमश्रदी । चदक इति। तम्र तब्द्याम्य फलानि च। चारा जन्मादिकं छन्द: प्रार्व्ट प्रस्थार ।) लाचारसयसायुक्तं जीमग्रामकश्चसम् । सधाच इरितालच ग्रहचीव सनः ग्रिका। कीकार्क:, युं, (कीक्षणामा चार्क:।) कर्मः। यथा, चीक्षयेन सहिवाच छासम्बन्ध पेमधेन। गुलक्त जनाच । ताचाबोद्धर्भनादेव लोमग्रातनस्पासन् ॥[»] "सतः सुकेश्चिषकात् कर्नस्य निधाचराः। तेनीदितका री घर्मी चन्नुमुदितमानवाः । इति गारुड़े १८५ खधाय: ॥ ततः, प्रदक्षि श्वनशासमञ्जन विशाचरः:। (तथाचा "अक्षातकं विष्कृष्य यवचार्य चेन्यवम्। पुचरीचार्थर्गञ्जाः वदाचारसमस्वितः 🛊 सन शिक्षा प्राच्यकों सेवायको तथेन था। तव्योतिकीचवा वेषी श्चिषामी सङ्क्षामाम् । क्षीमानि ग्रामयक्षेत्र नाम कार्या विचारका ॥" शर्भुं दशक्र कृतन् सःशीं नचनावि च चण्डमा; ॥ इति वैद्येत्र भेषण्यधन्यसारी वशीकरकाटाधि-**टतस्थित्**वनं अ**ञ्चन् निधाचर**ुरोरभवत्। दिदा क्रकंख वक्ष्म: चक्रदायाच चम्द्रवृ ॥ कारे ॥ # ॥)। मिक्षंषं, जी, (स्रेकां इपेशमिय।) रीमायः। तत: कोधासिभृतिम भागुमा विद्यमेदिभि:। इयसर: । (कोव्यां इवंधमस्त्राहिति। रोमाच-भागुभी राज्यभुरं तहरु वर्षे क्या। कार्ते, जि। यथा सहाभारते । हाहकारहा सद्वानुका सदी दृष्टं कांधाचातेन चत्त्वा। "तसिन् महाभये घोरे तुसुचे जीस हर्षेचे। विषयातास्वराहरः कीवापुरुष दव यहः । वक्षं प्रशासानि चानिया युद्धकीया: ॥") पनमार्वसमालोका प्रंपाणकुटकुटः । ोसक्षेत्रः, पूं, (विचित्रपुरायकथाश्रवणान् नमो भवाय सर्वाय दश्रहरपीयल । लीकां एवं यं उर्ममी यसात्।) धन:। यया, विशं अन्दिनसाकको चारका समनेचरा: । "पुराधसंहिनां भक्ते पुराखार्थविकारतः। चाचेय्यक्ष्माः सर्वे घरभतः पत्यसी । प्रकारती यासप्राचीरभूत् सती वे लीसहर्षेगः । तचारस्वन मः प्रत्येः श्रुतवान् सर्वतेरिश्ववः। प्राणशंक्तां तसी दरी थानी महासृति: " श्रुव्या स चिक्तयामास केनाची पात्रते सुवि । प्रात विकापुराधी ३ चांग्रे ६ चाध्याव: । 🛊 ॥ चातवान् ईवर्णानना सक्ष्मांकरकेन वन्। स स बनरामेख इत:। यथा,---पासितं राच सपुरंततः अदुक्तिको पनः॥ "तव चेत्र सत्तवृत्ती निष्ठती कीमधर्वकः सञ्जूष्ट सबवायुवकशिसीयु वबर्ग्सक्तक्ताका ने मध्यम् स्वरम्बरा।

की स्थिता, स्त्री, (को स्तीति। जुल

कोकितः, चि, स्वयः। भोजा इति भाष विमर्हे व्यक्ताद्वादे व्यक्ति सीतः सी/स इटार्ये इतप्रत्यधेन भिष्यतः । जोज्जपः, जि, (गर्डितं जुन्पसीति । जुप भाषा) व्यतिलुख:। इत्यमद:॥ माधा १। ४०। "तथापि वाचासतथा प्रवृक्ति भा मिचकाराभाषणकोलुपं सन ॥ ' को जुभ:, वि, (भर्मा सुभ्यतीकि । लुस-। व्यव्।) कोल्पः। इत्यसरः । (बधा, सरिखामरे। ११६ । ४६। "स्किथी ३ भी च्छनित ऐभा वं ये द्रष्टा स्टसले लखास्ते को भवेदार्थी तुका ४६ प: स किः। कोट, इ. संइती । इति कविकल्पद्रभ: । 🛭 च्याक्षा - मज - सीट्।) इ., सीरित भ्रान्धी इति दुर्गास्यासः ॥ जोडं, की, (कोडते इति। कोट+ख जीइमलम्। इति राज्ञ(भवेग्द्र:॥ रावमर: 🏿 चोर:, पृंकी. (संदात दिन्। जोर-यदा, जुबति श्लाः स्+ "लीष्टपणि उकाः १। ६२। इ.सि क्तमळायेन निपारि कृतिकाखकाम्। जेला इति भाषा। पर्यायः । लीषुः २ । इति भ्रव्टरक्रावसी रचा। सोष्ट्रः इ इति: । इति देशस (यथा, वेनालपश्चविद्यकाम्। १। "अपनी वा इटारे अर बनाविति रिधी वा कोडब ६ केडम' ३ कोटिस ६ कोटी ६

टापि चात इलम्।) चार्द्वेरी। यथा "खुद्रा दन्तग्रहासका चाक्रेरी की लिक्र হ(বি ভাট

सन्दर्भि मसी वा लोशे वा क्षसमग्रयने वा इष्ट् हियो वा की वेदा सम समहक्षी यानु वि

क चित्र एवं १३ एवं शिष शिव शिविति पूर्णात र्जाष्य , युं, (जोर्षं चन्तीति। इन+ट बेष्ट्मेदव:। इत्यमस्टीकार्यः भरतः॥

नोरमेदनः, पुं, (भिवत्तीतिः सिद् + ह्य । ह नेदन:।) लोडभङ्गसाधनसहर:। सद खाते इति केचित्। सर्वकायः। चेहर्भः

टोषा ।

चनिष्य निषयार्थं स्वीक्ष्यरातः।

₹ŤN

की बहुद एकसरा। अवशक्त

विद्याः । प्रमुख्यमं लोचं माजार्ह्ह योग्रहम्सवा। श्कं क्रिभिनं वापि क्रिसिकत्यसभायैकास्॥^{००} त सारप्रकाशस्य प्रवेखकी प्रथमे सांग 🛊) पुक्ती, (लयन्दिनंति। ल+क्ष्ण्यकान् ।) सौद्दम्। जोङ्गदम्। सर्वते जसम्। इति इनी । चे, प । कथिरम् । इति राजनिर्धयट: ॥ य सुद्धनोद्यस्य पर्यायः। सुद्धम् २ मुद्धा-। **ন** হুহণ্ৰ(হন্৪ ছিলোক। লণ্⊍ আছে-{६ लिथिलो इन् ७ चार्म् **म ल**ध्डायसम् ८० प्र तीक्लाको इस्य पर्यायः। नीक्लाम् २ हाविसम् ६ प्राच्यम् ४ पिराप्टम् परिका-ন ৡ ছাতমু ও আংঘনমূ ≃ গিছিলেন্ ১ इस १० खड़्गम् ११ झुबडजम् १० व्यय १३ वायसम् १८ चीतज्ञान् १५। व्यक्त गुराहः। प्रवास् । उपलबस् । तिकाल स् । पातिपत्ति -अमेरपाव्यक्तार्शिकम्। नीरक्षकम्। "राधकपुरुष्यम्") इति राजनिर्देग्द्राः 🛎 🛭 । लोह्सीलातिनासस्युगरायाः । हा लामिलरेखानां मिचनानां सुरेवैधि। रम नि प्रदीरेभ्यो को कानि विविधानि ख ॥ हाश्की प्रकानं ती आर पिक्ट वालाब-

स्थियी। गा दएनोमुक्केदकषद(श्रुख कामिता। मदीय: सुद्रमीची चीपा: सप्तायसन्य तु ॥ इ पितार संभीतं सध्दं नुवरं गुरु। १ वयस्यं चचुव्यं के स्वतं चातकं जयेत् 🛊 पित्तं गरं भूनं शोघाश्चः श्लीचप्रकट्नाः । में हक्षमीन् कृष्ठं तिस्कित्तं तद्दीय दि 🛚 वरहलकुरास्थलहर्द भवेन् स्योगप्रली कृतस्थासरीकः। नानारुज्ञासापि तथा प्रकीर्य नरोति इहासमश्हलोहम् । जीवशारि महकारि चायसं चैर्पुहिमद्संस्कृतं सुवम् । माउद न तस्ते प्रशेरकी हासमां हुद् दिलाचा य≒हति॥"का वार्वाष्ट्रस्य जचकं गुणाचा मान्संबर्काराग्यङ्गताकंग वेदिते।

इस पोनसं पितं स्वासमाय व्यपीहित।" र कालावीह्य वस्यं गुणाञ्च ! नपाचे न प्रसर्ति असे लेलकिन्द्रः प्रनारे इग्रेंच खणित च निर्श तिस्तर्श विस्पत्रन्द:।

ह खर्यंच कष्माणि तत्सारमभिधीयते॥

🛮 साराक्यं इयाह्यहरोमितिसारकम्। , सब्बाइजं यातं भूलञ्च परिणामजम्।

टुन्च भवति शिखराकारकं नेति सूर्मि गाङ्ग स्थात् सजलपागनः मानानं हैं

तरुक्षम् । होदराचे स्वास

पत्रचावक्रमा पि ग्रिशेरणम् सद्भागीतात् विजयते भागानाच् न संध्यः । वर्ल वीर्व्य वृतु:पुष्टि कुक्तिरिया विश्वत्वन् ।" भएष किही :

"भावमानस्य लोइस्य मनं मखरमुखते । कोइसिंहानिका किही मिंहानच निमदाने। बकोर्चं यद्गुण प्रीक्षं तिक्षद्वमपि यहुणम् ॥" थय मोष्टसायुद्धस दोषमाध ।

> "धक्तलक्षास्थरक्षाः (६ च्हरोगम्नौ कुरुतश्मरीच । नागास्त्रानास्त्र नया प्रकीर्य कुर्याच ऋकासमध्दकोष्टम् ॥^४

चाथ लोइसा होदश्रान्तये शांधनमसिपीयते। "पत्तनीक्रतपत्राणि जीवस्थार्या प्रतापयेत्। निविद्याचित्रतप्तानि भैचे तकी च काञ्चिति॥ गोमूर्ज च कुल्लानां कवाये च विधा विधा। र्व लीइसा पनासां विश्वहिः संप्रजायते ॥" अथ लोइन्युमारगाविधिः। "श्रक्षणोद्यभव वृषं पातालगरुड्डीरसे:। महंबिता पुटेबडी स्यार्व पुटह्यम् ॥ पुरुषयं क्षमाधाय कुठार्गकालका ससी:। पुटयट्कंतनी दढादेव नीक्शाकतिभेवेतृ॥"

"चिपेदादश्मीकान दर्दं ती इशास्कात:।

सर्धेन् जन्यकातानेबासयुग्नं ततः पृष्टेप् ।

एव सप्त हिं सुंख्ं लो ह जुर्ग भवा प्रयात् ॥ सलोरत्रभूमी बार्मान्त्रे; क्रमांश्ची लोहमार्थे । जव्यते रामराजैन श्रीतृष्टलधियाधुना ॥ सनकारिमुकं गत्य रखा कुर्याच कथानीम्। दगी; सम सो छ न्यों सह येत सम्यक्त हैं। ॥ यामचर्माततः पिकं ज्ञाता तास्त्रस्य पात्रकै (वन्ते एला स्ट्युक्तस्य प्रचेशाच्छाद्येद्वुधः ॥ षासहयाद्वदेखां प्रान्यस्योः व्यस्तितः । दम्भोगरि भ्रावक चिद्वाकी वसुहरेत्। पिष्टाच गालयेष्ठच्यादेनं वास्तिसं भवेत्। राड़िमख एलं पिट्टातचतुर्गवय।(रवा(a लदस्त्रायसम्बर्धा स्कीयान् कावयद्या । व्यासपे भ्रोवयेत्तक पूर्टदेव पून: एन: । एकविश्वतिवारीस्तत्भिवतं नाम संध्यः । एवं सर्वाच्च बीचानि खर्णादीभागि सार्येत्॥" रवं माधितको इस्य गुरु। ।। "जोहं तिसं सरं भीतं कवायं महुरं गुरु। रूचे वयस्थं **चलुष्यं** बेखनं वातलं असेत्। कर्ष पितं गर् भूखं भीषाभे श्रीष्ट्रपास्त्रतः। मेरीमे इक्रमीन् बूर्ड तत्किहै। तहदेव कि 1

गुझानेकां समारम्य यावन् सार्ववर्शिकाः।।

धानली हं समझीथा हुवधा हो घानलं अर ॥

मध्यमन्दरकोन वर्जयसोष्टरंगकः। "

क्षराकं तिवतेवय सागर्व राविकान्तथा।

बोक्शक ⁰तानात

ख पा पड़ीऑप सहस्राह्म सौरवे परिपचने 📲

इ.ति सह्यक्तातन्त्रम् ॥

"अय:पार्चे पथ प्रानै शर्चा सिद्वादनेव चाः स्टार्कं मन् ग्इं नारिकेनोरकन्या । भानं स्वाच धात्किचिद्शक्यं सुनिरस्वीत ॥ '

इति अधिवेन संख्याजकायकाम । (अभ्यत एवास्य उत्पत्तिः श्रृयते । यदा, मत् 1 1581 3

"बार्न्योशमित्रं सतः चित्रमानो लोचमुखितम तेबा सर्वचर्गतेज: स्वानुर्योगिष धास्थीत 🖓 धुं. ह(मि: । म सुलच्यास्थितः काणवर्णा हास वर्षोदा। यथा, सत्रः। ३।२०२।

"कालणार्कं मध्यालकाः सङ्गलीषामिनं ग्रहः। कानन्यायेव कल्पकां मृत्यवानि च सर्वाप् ॥" माञ्चलकानिविश्वाः। भया, सङ्घामाः स्ति। 🤫 । म श्रेट । उप

"लोधान् पश्सकास्वीचान्धिकानुभक्तान्य। महिनांसान् महाराच याप्यन् याक-

धाननिः ॥ १ रतार्ग, चि । यथा. महामारते १९१५ ३६। ३६ "अभगः वराद्वस्य लीहस्य प्रश्रुवि कमन्। याचनावान् स्क्यूकान व सुर्गोनिकवागाचन।', लोच्चमह्रकः, पु, (लोचनन् फग्टकं प्रधा)

सद्बह्म: इति प्रब्द्धन्तका। लीहमप कगटक स्व ॥ (यथा, व्याग्वासमाक्षात्रास् । १९०८। "सखिलो सक्तरहरू विभन्नया भधा मद्द-विधारकी ३ वि १)

जोच्यार्क, भी, (सीध, यानोऽर्थातः ।) स्रय स्कालास्। इति राजभिष्यहः।

कों इकार:, यु. (लोर्स नो खमर्थ प्रस्तादि करी नौति। हा + ऋषः ।) भौदिकारकः । इति सलाह्य: । (थया, मी० रागायमा । - ६०। रहा "१व्यक्तासम्बद्धाराचलीएकारक्तस्रेव ४ ॥) लीह कारक:, युं, (कोएं तथ्यप्रकाहि करी-तीति। इत-स्थलः) वर्णसप्रकाशिविधेषः।

कामार इति साधा। नत्पर्धायः। योकारः ६ द्रव्यमर:। कोञ्चलार:३ व्यवस्थार:४ कम कारः । कर्मारः ६। इति मरतक्सधी। तस्यात्माक्षर्यः ।

"ग्रोगकासक्तवाया वैकर्मकारीय्यस्त्

इति पराष्ट्रपञ्चतः॥

खीशकिट, की. (लोशस्य किहम्।) मीशमलम्। तत्यांगायः। किङ्गप्र को सच्छंम २ अशीमल्स् थ लोडिनम् ५ क्षणाच्याम् ६ लोडम् ॥ सीर-सराम् 🖙 (वया, सङ्गे । ह् । ६१ ।

> "सम्बद्धतं संख्यमं प्रमुक्तं मांसं पिनेशापि कि कीए जिल्ला ।")

व्यक्ष चुना सपुरसम् बटलम् खामवासयां सम्बन्ध सम्बन्ध समुख्य प्रोधना वि सोद्याग

को बस्रका 🖞 (को क्रांत सम्पत्निसानि क्रां

लो इतदुरं, स्री, (सो झानां सङ्ग्रे बचा।) वर्त-

कोइम्। इति राजनिर्धेश्टः। मिश्रिनतेज-

इति हेमचन्त्रः।

विति की अवसीत्ता श्रामान ल्हा) उक्ककः।

चोडित'

सञ्जन्धन्त प्रविद्यन्त सस् भक्तस्थाव

दयादि वराचपुराणं जीवार्गलमा नामाध्याय:॥ 🖈 ॥ औः इतीलकी सा

नोचि, की, चेतटङ्गाम्। इति

वोष्टिका, स्त्री, (नोष्टमस्यवेति । स्त्रो

लौइपालम्,। तत्पर्यायः, खर्भाव

निर्घरहाः ॥

र प्रमुपवाधि गुद्ध पेष्टम%

भोचका सकस्यक्ति त्रोदसि द्राविभः, विदुर्शे (स द्राह्मच विक्रस्ति ह प्रतोद्दं यद् गुर्वा प्रोक्तं वित्य दुर्भाष सद् गुर्वा ॥ ²⁰ रति भावप्रकाशः ॥ (नयाखोडरणाहिविधि: । "श्लो इंस्तमं किट्टं सध्यक्षाशीतिवार्षिकम्। व्यथमं पांचरपाँयं तती हीतं विद्योषसम्॥" दान वैदान रखेन्द्र एरस यह जार्य मार्यादा-धिकारे ह "कुरव पटाचर्स दिपसमन्यासनो इकिङ्च। शाहरतखाई पलंभ इस्य रमंबे ग्रामखा" इति वैद्यत्तकपार्शिनंदाचे परिखासन्त्रमाधि-कारा।) को इचर्य, स्ती, (नो इस्य चुर्यम् ।) नो इतिहुम्। इति राजानिर्घादः ॥ (यया, बह्नुसंह्नितायःम्। S 1 1 3 1 "साक्षीकधातुम्यपार्यलोकक्री-पथ्याभिताचनुविद्यासनानि योश्यास्। मैकानि विश्वतिरचानि जरान्वितोशीय संदेशी निकीशिप रस्यव्यवकां युवेव ॥") नी इच, क्रों, (लाइ। इजायते इति। जन्∔ खः।) लीहिसिबुबु। इति राजिक्येग्ट:॥ (प्रकायी-रस्य यथा, "सष्ट्रं जीवर्ज (तहन्।" इति वैद्यवर्त्तमाखायाम्॥) कांख्यम्। इति हैम-को इनावी [न्] पुं, (लो इति नावयतीत । ह+ श्यित्त + शिति: () इष्ट्रस्य: : इति राजनिर्धेग्द्रः ॥ (उद्वर्गप्रव्येश्च विषया विशेष:॥) जेचनालः, पुं, (कोचस्थ नालंदक्को यत्रः) काराचा:। इति जिलाखद्रीप: ४ नोहएड:, पुं, (लोइस्डोब कडिन ध्यामधां वा एउ यस्त्र।) कङ्गपद्यो। इत्समरा ॥ जोक्सय-एष्ठयुक्त, चि ॥ जोड्यांतमा, स्त्री, (सीडस्य प्रतिमा।) कोड-सयी प्रतिसा। ततायाय:। छल्ली २ खावा३। कथमर:। मूनों.४ मूनि: ५ मूने: ६। इति भर्त,। कृत्मिता । इति स्ट्रहान्ती। डी इसर्य, चि, को इत्यासम्। लो इनिकितम्। को ऋग्रव्हाम् सह्पार्थे मधद्भत्ययेन निव्यत्रम्। (यथा, क्लान्सीस्योपनिषद् । ६।१।५। "यथा सीस्पेनिम जीक्ष नियना सर्चे लीक्सर्य विद्यान स्वाहाचारमार्थ विद्यारी नामध्ये कं(इसिक्टीय सत्यम्॥") तोचभारकः, पुं, (खोइं मार्थात छारवतीति। म्ह+भिच्+ग्रह्त्।) ग्रालिक्याकः। इति चिकाण्डश्वराजनिर्धेण्टी ॥ नोहन. पृं, (खाँड कातोति। धा ा काः:।) प्रक्षलाचार्यः । इति मेरिगी । बे, १२६ ६ गोप्टल, चि, (जो इसिष सातीति । ला-1-कः ।) अव्यक्तवास्। इत्यमरः । लोह्याह्नक्य । दो दवर्गको - खोडेह सर्वर्धनस्य वस्म् आवाम इ.स. निवासकीय ।

लोक्सकां, क्री, (जीव्योव चारका यस्य !) त्यार्थ ! इति स्वम(ला ३ नोष्टासिम्पर:, पुं, (नोष्टानां प्रकादीनां क्रासि-खारो बच ।) नोहाभिहार,। इलसरटीकाया लोक्सिक्स्यः, पुं, (कोक्सिमास्मिक्स्यो धवा ।) प्रस्तन्थतां राष्ट्रां तीराजनाविधः । इस्टसरः ॥ सञ्चानवसीरीचायां अधारीनां भीराजनं सति पचात् ग्राप्तव।रियां राचां यः प्राप्तीक्तां निर्माण्ड्नप्रधानी विधि: प्रस्थानातृ प्राक्त स लोडा(भड़ार: । लोड्ख ग्रन्डख अभिहार: वर्त्रतो धरनस्येति वहुद्रोधिः। लोहाभिहार प्रक्षेत्रो विधिनीराजनात्तर प्रक्षमरमाना॥ जो हो। खी प्रकार जो है इस मेहिनी । खोशा-भिजार इति पटनखन्ये तत्र को इंग्रस्तं व्याप-शार्थते प्रखायत्वानीत प्रम् वाक्रमायुधारी-नि:प्रिकेश राजनंगच सा नेरिश्चनानी रस्य ग्रान्खदकस्य सजनं चीपीयजसा शीराजना वा ८ इति भरतः॥ कोश्वामें जं, क्री, (लोशस्य व्यर्गलमिया) तीर्थ-विशेष:। यथा.---वराष्ट्र खबाच । "प्रकृष्टिन तस्वेत यन्त्रां लंपरिष्टच्छसि। गुज्ञमन्यच पञ्चामि रुष्ठतः वन्तेयो गतिः । शनः सिद्धवटे यत्वा चिग्रद्योजनदूरतः। की कहमध्ये वरारोहि दिमदन्तं उमाश्रितम्॥ तज को हार्गर्श नाम निवासी में विश्वीयते। शुधाः धव्यदेशा यव स्थानात् प्रवयोजनस् ॥ सुलसं पुरुषयुक्तानां सस वार्कतानुवाविकाम् । तत्र तिहाला इंभने। उदी भी दिश्र सास्थितः। तत्र ब्रधा च दवस स्बन्दे सम्बन्धाः । चाहित्या वसको रुदा अधिनौ च सङ्गेलस:॥ चीमी प्रच्यात्रस्त्री ये चान्ये च दिनौत्रसः। नेवा चेवार्गवं रक्ता पत्रं एस महोध्यम् । तती में दावदा: सर्वे क्रमन्ती जीकस्त्रमस्। स्याचे कल्पां कला कला सायाच्य वैकाषीम् । भूतकोटिसङ्खासि भौत्रमेव निपानिनम् । एवं जोसार्यजेलामीबाम में तम कारिनम् ॥ एकद्वारा पल्ळाच इन्द्रगोपकस्तिसा। यकाच कृष्य सार्ग सप्तराची विशे नरः । वश्वनोनं समामाय ब्रह्मणा सह मीहते। च्यणाच सुप्रते प्राचानचङ्कार विविध्नितः ॥ बद्धलोकं परिताच्य सभ जोकं प्रदाते ! भुद्धाख्यारं सप्तामागे चेचे ली हार्शवे समा॥ विश्विकासेन मर्जेन अभाक पाल अधिव । হতত ক্ষিত লগ্ন ভীস্তানেৰাবৈদ্যবিদ

को हिताः, भि, रक्तववोयुक्तः। इत्युक्तरः । (

माचस् ३ : इति चिकारहश्य: ॥ बोहिनं, की, (बहाते इति । दक्ष रक्षलीया।" उगा॰ ३। ध इतन् रसा चयम्।) रक्तामेशीया अम्। रऋचन्दनम्: इति मेदिनौ। पत्तङ्गम्। इतिचन्द्रम्। ख्याजुङ्गसः रम्ः इति राणांगर्घतः॥ (बाब B | N & 1 "नाच्यक्षं पुरीयं वाकीदनं का सञ्च अभेधालिप्रसम्बद्धाली क्रिलंगा विवास शुह्रम् । इति हिस**चन्द्रः ॥ (सरी**वर इति सानुखे। १२०। १२॥ साथिका पर्याया यघा,---'सार्यिक्यं पद्धारामः स्टाक्टीयराज्ञचन इति भावप्रकाशस्य पूर्व्यखेळे प्रथमे २ लो(डित:, ग्रुं, (क्इ.+इतन्। क्याला। विशिष:। (नामद्विश्विश्व । विथा, दाः 81801881 "तनो रक्तजर्जभीमं जोक्षितं पास सा ग्रलाप्रेचन ताचेव हक्तर् ज्ञुटशाल्य-भीम:। (यया, इडम्संविनायाम्। ६ "मधीन यदि भदामां मनामतं लोहिन करोप न पाक्षत्री वृषी विवक्षाति प्रक्लोद्यीगाह्नय

रऋष्येः। इति ग्रेहिनीः से, १४ ≔ः वी

भत्यः । स्वगविभ्वः । दति भ्रश्यस्या

नर्थः। (बदा, महाभारते । २ । ६ 🙃

"वास्तिकत्तच्यक्षेत्र गामसरावणस्तथाः

क्रमाच जोहित चेन पदाचित्रच नौर्मनान्

ह्यरान्तरः । इति धर्शिः । मस्तर् ।

भाज्यसम्बद्धाः स्तालुः । दक्तमास्ति ।

राजनिर्देख: ॥ (यया, सुयुते । १ । ४६

"वरिका यवगीधुमा जो हिला ये च ग्राय सुज्ञादको सद्धराच घालेषु प्रवरा: स्कुला

जजभेद:। इति "हमचन्द्रः"। (प्रव्ययावः

इति सात्स्ये। १२०।११॥ कृष्य्हीयः

विश्रेष:। दति तचीव । १२१ । ६५ ॥)

स्वानियाचाम्

सद: । ध्राद्वा

	45~	
स्तीकाय	नीच	चौहिर्ल
क इती ल इत्तामिक दवस्य कर्	) हर ६ इनडक स ककमे≷ यध	ण्ड ~~द~~ लाहाच्या सप्तथा अहर प्रजेत
त इतराजनव्यः	की इक्षयंकी २१६ २६	इ वदाकरसम्मार्मधाई प्राप्त ग
क पु, लो, इस शव अवध्यक्षान्	्र कचित्र लीच यानक नृश्र क्षाण देपसैवकी	करे जना लह्मच्द्रियम् ६००
लयह । इति ग्रब्दमाला ॥ पद्मराश्रमणि	। । अनर्थक्षप्राला हीते म्हणः पश्चितसानिनः ॥")	विशेषः। यथा, महाभारते। १३। ८८। ८५।
र हेसचन्द:॥ (ध्या, साथि। रहा ५२।		"व्यक्ति वाधि लौडिन मधास्त्रेव यतवतः
"लयनेषु लोडियजनिकीता सुवः	(धाकप्रहायेन निष्यक्ती रथम् ॥	च्छिच्छायासुविधितत कर्मे श्रवनदीजितम।
धातिर्वर्काःचरितोष्ठतानाराः ॥"	बौकिक:, बि, (बोके विदित: प्रसिद्धी हिनी बीक	कोस्प्राक्टरपंशियव॥)
वस्त भुती, वि। थया, सहासार्ती।राधाः	। विक्ति या। लोक + टप्।) लोकयवद्वारसिंहः।	लीहचारकः, पं, (लीहंन लीहनिगरंन चार
लघीता(सनद्यामी: सिनेली दितकेशीय ।	यथा,	प्रचारी यच।) नरजमेरः ॥ यच निग्रहेबेध्यक्त
ताने स्तथा गुल्झैर्म ब्रशीचासधारिभः ॥")	"वेदिका जीकिक त्रीचा ये यथी साम्ययिते।	इति पुरायम्॥
मण्डन, क्रौ, (क्रीइंश्ल' चन्दरमावा।		कों इजं, कां, (लों इप्ति अपने स्ति । पन् + अ
स्त। इत्यसरः ॥ रक्तचम्ध्नम् ॥ (यथ		अबङ्ग्। दृति र त्रमाना ॥
ातः च्यौनीय। १। ३७।	लोकाय हित दहायें च स्थिकप्रहाय किया है।	লীছিমাজঃ, ঐ, (লীহুভা মাজেমিমাচনিয়ভা)
"परिश्वमन् जीवितचन्दनीचितः;	्रति सुग्धशोधवास्रगम्॥	व्यथमभारतम्। इति प्राट्टचन्द्रिका । इत्सन्
महाति रका शिरिरेगुर्'विटः ∗")	र्जीकिसना, की. (को किकल्य भाव:≀र्लोकिक+	दिस्ता दात भाषा। लीडगिंग्मनभाष्ठे, आरे।
(युष्पनः, पुं, (नोडिनं पुष्पमस्य । कम् ।		लौचभू:, क्ली, (ली।इक्स सृश्यः) कटिनीः। सा
मधक्तः । इति भावप्रकाशः ।	भ्रिपयोगः।	तु लीक्ष्माचितिसः। यथा,—
। विक्तिजा, उद्दी, (की दिना व्यक्तिकाः) मेरि		"कोंकात्मा कायुमा लोका लोकशः, काउना
। इति रहमाला ॥ रक्षवर्णकल्लिका च ॥	त्राचिः। यया, शाह्वतस्य ः	শ্বাদ
ा, रुदी, (लोडित+स्क्रियां टाप्।) रागा		ছিলি মানিবালিনা।
रिक्तपर्याः। इति घटाधरः ॥ वराष्ट		मी हमले, की, (मी एस्य सलस्।) वी हमलन्
ता। इति ग्रज्यचिक्तका। रक्तपुनर्गवा		इति राज्यानमध्यः ॥ (तयान्य विषयः ।
राजनिवेस्ट: ॥	गर अभ-संट्।) चतुर्गस्यो। च, अल्-	"नदी जोच्चमलाक्षमाचिकवित्रभागाः समा
। च , पुं, (को व्यित म विका यस्त । सज्		মশেষ
	- लीहः, ग्रं, (लोह यव। प्रदास्यण्।) नीचः।	याचे त(स्वस्य दिन(स्तमधिन संस्थापध
गा। को किल:। इति श्रव्यविका। र त्त	I .	इातमे
चचुर्युक्ते, चि। (यदा, मदाभारते। १		स्वात्रवा प्रकाय राजनः सेका मधि
1 4 1	कालिइ: ३ वजनः ५। घासः नयोद्धानिध-	
"यथा रुको जी हिनाची महस्सा	संस्कारा.। यथा। प्राविधर्यगम् १ उदर्भनम् १	पाची ताक्तमधे विशेषसयदा गार्चे पृति
पौराणिको विदित्तगत् प्रस्तात्।")	অভ্নাৰ্ণম্ আস্ত্ৰিং ৪ বিলিং এ	भाषिते ।
ाङ्ग युं, (वोश्वितमञ्जूष्य ।) मङ्गव	- सार्थम ६ रलनम् ० चालनम् - स्र्यमाकः L	यस्याचनस्य प्रतिदिनं जग्धा जन
। इत्यस्यः। (वया, चरिवसे। २०८।१०		र्शीसणम् ।
में च इच्छियं चैव स्थिती शुक्रदृष्ट्यानी।	पाकविष्यतः १३। श्रेस्य गुगरः। व्यायुकेल-	पैसं भोजनपूर्णसभधविष्मात्रस्य इत्तर्भोण्यानर्॥
यदी लोडिताको बोडिताकंनमत्विः।"		चेतुं भून हुताश्रभान्यअभगभामानाधितस्यर्।
(क्षक. । प्रति सावाभिवेग्दः ॥	तमस्यायनत्यः। अध्यवसंख तस्य गुणाः।	व्यक्तिपद्धियाश्वर्षांगारिकस्वा
। तन , पुं, (जो स्विमानन सुर्थ यथा।		सम्ब
न । इति राजायर्थस्थः॥ रक्तवर्थस्थः, वि		इति भेष्ठम्यस्य करी पूर्व चतुःसमाख्यम । । स्रोद्यपुरुः, पु, (सोरस्य सङ्गयम ।) नरस्रविषय ।
।।थ [स्] की, (जाहितसब:।) ताकाम		विक स्वयोभिभिष्यता। इति पुरासम्। तीस
चिकारलप्रेष: । (विप्रिकेट साम्बद्ध		चिक्कितर्वः स्वयः । इति पुरस्थिन्। नाष्ट
[폭 비) (**** + 하 / ******** -) ************************	गुकाः । जार्यायोग्यलम् । चायुर्गाभक्तमधः ।	
ाधस, की, (को इतिमायसम्।) एसदर्ग	_	बीचा, क्रो, मीचम् । इति प्रत्यं क्रिका ।
चाति:। इति सुरवन्धियाकर्षम् ॥ से क्षेत्रे (कोक्स्प्रम् । "क्षांकर्यस्य	गियसः। - "चिमलारमुकी तीचे चिमलाशीवृत्रं प्रसम्।	नोष्टाताः, स्त्रीः, (नोष्ट ग्राताः वस्ताः ।) नोष्टम् । इति ग्रन्थिकः ।
ती, की, (को हिना + "दर्बाद हुए स		वीचितः, य, नोचितः। इति नीचितम्बा
पा' । १ । १ । ६६ । इति छीम् । तकारा साम्यास्य । राज्यस्य स्त्री । स्वयं	श विषः काय पादणाः काञ्चल प्रवाणक्षम् । खना तपाकि पत्राणि सम्बारं नियंक्षत् ।	वाक्षाः, य, न्यास्तः। इति नास्तिश्र≥ा।
स्स्इच्चा) रत्तवर्णां स्त्री । यथा,— । स्थि रोहिता रक्षा लोहिनी लोहिता	धना वसारक पत्रास्य अपनार त्रापचनत् । भूत प्रकायके होधी सिर्दिश कोहराकावः ॥"	सम्बद्धाः, जि॥
ाइया शाहरा रहा लाहिना जाहिता च सा॥	4	
च शा ॥" इ.स. जटाधरः ॥		जीवितातः, वि, (लं)वित द्व। जोवित+ कर-
इ.स. जा. (जो हें हु सर्वती ग्रेस स्वास्त्र स्व		नीविनादीसन्।"१। ३। ११०। दशि देशन ।
तिन, जाः, (षा ४८८ चळात गस्तु खरानग्। भेम् । दति हिमाचन्द्रः॥	् इति मौतमलौद्यभारसभू ॥	
नुः ६ । इस्थलाः ॥ स्टिक् _र क्षु		विकित्रं को । मोडियस भाराः सोस्त+
गण्या _{त्र} कृत्यादि उम	_ *	alternation and alternation
न्त्रचल प्रामुख्य पराद छवा	" धमद्रा सबुटे	में १९३

ोहित्य'

चोचित देव क्वर्तीस्थल)

नदमेड: । सं च तक्तपुक्तः । इति केदिनौः। सं १०२॥ सागरः । इति ग्रान्द्रमाला ॥ तस्य नदार्वभूषस्य उत्सत्तियेषा,—

सग्रह खदा रा

"वामीवायां क्यं वज्ञे कौहिती प्रकृषः सुनः। क्य भाननतुमार्थायां इतः स कमकाधनः॥ प्रारक्षेणेयण्मी वा कथं कज्ञे पितामदानः। ता सर्वे जीत्मिक्सम् कथयस द्विजोत्तमः॥ स्थीनं स्वराचः।

प्रश्रु लं हपग्राह् ल क्ष्यासि महत्तरम्। आखानं त्रस्युक्तसः लौहिनस्य महास्रवः। प्रदिवेषे मडावेषे प्रात्तर्वास नामतः। स्वतिरातीन्त्रहाभागो ज्ञानगःत्र सुत्तपोधनः॥ तस्य भावत महाभागा समोद्याखा महा-

ਬਸੀ। हिर्ण्यगमेख सुनैक्तृण्डन्दाश्रमीद्भवा॥ नया साई स कैलासमर्थादापर्वतेश्वसन्। ली। सहारकाश्व सहस्तीर वे अस्यमादने । एनदा म तपालिको (नजपुत्राहिमी चरे। अगाम वनमध्यन्तु चिन्त्रन् बहुषनाशि द ॥ सामात्रवर्षे अस्ता सर्वेकीक(पतास्रहः। तजाजगाम यद्य(स्त असोधा शाक्तनी: प्रिया। ता इष्ट्रा चिमगर्भागां युवतीमातिसुच्दरीम्। भी हिवा सदनेनाम् तथा भूदद्वितन्दियः ॥ जहीरितिकियो मृत्या जिल्लास्त्री महासनीम् ? श्रवाधावत्तमा जन्मा संस्क्षी सहवादितः ॥ भावसानं विभातारं स्ट्रामोधा महावती। में व से विभिन्ति छोज्ञा पर्धा प्रार्खी प्रकीयत ॥ दर्योदाच धातार्ममीचा अधिवा वहा। पर्ये प्राचान्तरस्या श्वारभाष्ट्य सङ्ख्यान् ॥ ष्प्रकार्ध्य मया कार्थे सुविपन्ना विश्वर्थितम् । बनात प्रश्यो चार्च तल्लवा लाख सपामहरू। ख्याविया चैवसुक्ते विधातुचा नदा कृष। रमध्यक्तर च सहैवात्रमे शान्तगोर्मने: ॥ चत रेनिस धातापि इसयानं समास्थित:। श्रक्षयानिपरीताबादुनं वे खाश्रमं वयी। शत वेधनि प्रास्तत्त्विकाश्यासमाधातः । च्यागल इट्टा इंसानां पदचीमं नथा श्रुवि॥ तम्य प्रतितं भूसौ विधातुच्येत्रनीपसम् ।

स्थमीयां परिषण्कः प्रवेशातान्तरस्थिनायः ।

पणिणाच परचीमं तेशकेदच कीहप्रम् ॥

सा तल्य वचर्न शृताः शान्तम् स्निसन्मम्।

किमेनर्त्र शुभगे प्रत्तं इश्वते तु यत्।

च्यम(भैनेव व्यमद्दाञ्जला विकलानना॥

चनयुक्तस्यन्दनेच कोर्रधामय चतुर्म्छ: ।

कमखबुकरी भीक एति मा समयाच्या।

ननी भवा मह मिल्य उटकान्तरकी बया।

प्रचाय क्षेत्र: वैयानी सम भाषस्याहिन: ॥

कुर तय प्रतीकार यदि प्रक्रोंकि खान्तनो।

व दिसी ध्रध्यों थीए क चित्र सक्षीति जीव

प तकाः वचन* प्रतासय तका

इति निश्चित्र मनसा तच ध्यानपराय्मधन १ दियधानिग तजज्ञात्वा दंउकार्यमुपस्थितम्। तीर्यायतारणभाषि हिताय जातां समि: ॥ धास्त्रीदर्के चिन्तयिका खभार्थासिहमवरीत। इक्षेत्रको ब्रह्म वर्षा पित्रामीय समाज्ञ्या ॥ ष्टिनाय सञ्ज्ञातां देवकार्यार्थस्ट्रिये । भववा विवादं ब्रह्मा खयमेव समागत: ए लामकाव्य सङ्ख्यासमावयी: स समर्थ च । अती विषास्तरं तत्वं वर्त्तं अर्द्धाध वहत्तः । तन शुला प्रान्तनीकान्यसमीवातीव सच्चिता। चान्त्यन्तीव वं प्राप्त यति गला सञ्चायती b शामाखा तेजी घास्याधि न चेचे विमनखाता : व्यवस्यं यदि कर्त्तवं पीला संग्रंगिय चीत्रहत्रः। ततन्त्रचा वचः मुखा युक्तं तथ्यच द्वान्तरः । खर्य पील। च वत्तीजलस्या गर्भे कसंचयन् ॥ संक्रासिते; ब्रान्तगुरा तेजंशिवंदाय: सती। गर्भ रधानामीष्टाच्या हिताय कशतां तत: # तस्यां काले तु यंप्राप्ते शंजाती जनवद्ययः। समध्ये तनयसामि नीलवामाः (करीटप्रक् । र्वमानासमायुको रक्तरीर्च बचाउत्। चतुर्भैनः पश्चविद्याधरशक्तिधरक्तवा । श्रिश्वारशिय:खाच तुल्यनायी वर्णाकारै:। तंत्रातका तथा सूनं भ्राक्तहलींक भ्राक्तहः। चतुर्को प्रश्नेतानाच सथईपै व्यवेश्वत ॥ में जामकी भने पार्के द! चर्चा ग्राम्बसादम:। चार्चाः पश्चिमे ग्रीतः पूर्वी सखनवाहयः॥ तेषां मधी खयं ऋष्टं पर्वतारां विधे: सन:। क्षव्यानिवर्धे निर्द्धं धरहीन विद्यासर:॥ तं तीयमध्यां पुत्रमानादा हृदिए: खथम्। अमनस्य चंद्यारानवरोई इन्द्रहवे । खय कार्क वहातिये यतीत त्रहाय: सुन:। सीयराधिएखरूपंच वर्षे पश्चेत्रनातृ : लक्तिन देवा: पणु: सक्तादितीय दन सामरे। भीतामलवर्त हुदी ६वाका प्रस्था मगी: । सिखानवरी रामी जासद्याः प्रतापनान्। चक्री साहत्वधं घोरसहार्यं पिसुराज्ञया ॥ तस्य पापस्य मोच्याय स्वपितुक्योगदेशातः। स वयाम महाबुख नचाख सातुमिक्या। तम सात्या क पीला च माहक्रतां श्रमान्यत्। वीची परमुग छत्या तथ च्यासवतारयत ।" इति कालिकापुरासे जामदयोगिस्खाने प्र श्यधाय:। 🖈 ॥ धार्म च । "जानसंप्रक्षयः, सीश्य तीर्घमासाद्य तं वस्म्। वीथौँ परश्रना खला ब्रह्मपुल्लसग्रह्थम्॥ ब्रह्मकुरहात् सुतः, सीव्य काचारे कोश्विता इये। केवामोपळकायान्त्र व्यप्तर्वकाशः सुतः ॥ मुख्यापि भएकक्षीर् अञ्चलाय सञ्चलतः। कुटारेख दिश्च पूर्वसम्बद्धकार सुतम् ॥ तनीक्षरवाषि गिरि हमऋषुं विभिद्य च ।

बोडिशात यस्तो जातो बौडिबाड

स कामरूपमांखकं घीठमाशाध वाप गोधवन सर्वताधानि दिल्लं याति स धागेव दिष्यमुकां संख्या बद्धामः सु पुनः पतित नौहिसे गता दादम्योत केने मादि सितारुग्यां ये नरी नियः स्ति नौहिसलोदेग्र स्थाति त्रस्था केन्द्र सक्तकं भागं मुद्धः प्रयक्षमः न्द् कौहिसनीये यः स्नाति स कैपरुभवाऽ द्वि कालिकापुराणे प्य स्थः वर्षः, गिस्ति। इति कदिकस्वस्मः॥ पर॰-सक॰-स्निट्।) बोध्नवगा स्विन्दानि स्वीनः स्वीतः। स्वन्य स्व

ख्यी, शिक्ष काळाम्। इति कविनक्सहस् ॥ पर्ञन्यकः-खनिह्।) वकारोपष

क्लोनाति स्वीतः स्वोतिः ! गि, पि

र्खीनातिर्खानः र्खानः। शानैव ऋ

सिद्धौ गकारणं प्।दिल्यविकल्यार्थम् । द्र

दास: ।

ą

व, बकारः। न च बञ्जनस्य कम्बिंग्रस्था गिस्य चतुर्धनर्थस्य। कस्त्रोचारस्थान चोक्षसः। इति व्याकारणम् ॥ (सपा, । बाम्। १८। "विकारस्थातु जः प्रोक्तो सम्बोदीय स्

बुधः ॥ इन्स्वयकारः । सः च कानः स्वययः । य इन्स्वयकारः । इति क्रवाप इस्सम् ॥ व्यक्षिचः ।

"तत्विचरसम्बायमस्यवद्वमत्वः । धनःस्मिद्धस्थार्षस्यस्यित्वे स्वन्यमः। इति श्रीसामस्य १२ स्वन्ये ४ स्वाया

इति श्रीभागवते १२ खन्ते ६ त्राधाव "ततकिभोश्चराधां समानार्थं समादार वाहा कानाःस्था यर ज नाः। उद्याग स द दाः। खरा कतारादाः। क कार्यो साममानाः। इस्त दीर्घाचाः । श्रास्त्र जिल्लान्त्रीयास्यः। त स्र ज

बस्येत्यतिस्थानं दलः एवेबाहुः। स्र

कारवी सावनानाः। चुन्ना दीर्घाचाः व प्राव्हात् किञ्चान्द्रतीयादयः। त स्व क खन्नपं यस्य तम्। यति अङ्गेनावां में खासी॥ ॥ "धवरजीयवनारस्य प प व वा द्रश्चेनपदीन्ना उप्पालन्यानाने छन्ना व कार्यार्थे दन्न्यमञ्जीका त यह च न व व दति भिन्नपदे पितनान्। यणा सनुम् द्रशानी वनारस्य जीष्ठान्नात् देश दन्न्य चनुस्वारास्य अनारों व स्थान्। विद्व

त इस्तो परम पर इसारी वर्षेक्षेत्रास्य वि इति ीकसी

प द्वार'। यस्त्र नास विधित्रक्ष सर्थं की ज़ित्रक्षकुरुम्

रत ।

वैश

मार्क्क कारी तुष्यस्त्र प्रवीमी न भवति इत

व को भारकी सुद्धा गरकी ऐक

प्रवेशक

"उत्यापितः मंधनि रेखर्थे.

भाषा ॥ (यथा, रवु: । २ । २० ।

सान्द्रीऋतः, स्मन्द्रमवंशक्षः ॥")

वाद्यभावः विशेष: । इति धरांगः । वे(श्री इति

प्रम

```
सान्तका वासीपा: ।" इति दी जवकांभि-
 ाः। ∜ा कप्चि।
 ारी वरुको बागः स्वेदः खडगीखरी चयः।"
       इति रुप्रयामने सन्तकीयः ॥ 🕸 ॥
 वाकी वारकी सन्त्रा वरुको इंदर्भ अतः।
 शीधों स्वालिनी वजः कलसञ्जनदात्तकः॥
 तारी प्रकृतावीती यक्षा स्मिक्ष सागर:
 तिनु स्टूर; श्रेष्ठी विशेषी यमन ११ नम् ॥"
               इति नानातन्त्रशास्त्रम् ॥
 स्वरूपंयया,—
तार चच्चनापाद्भि शुक्तको मीचमव्यम्।
प्राक्रमधं वर्धे चित्रातिसचिनं सरा ह
रक्षमितं वर्षेमाद्धादिसत्वमं युतम् ।
<sup>२</sup>पमयं वर्षं पीति विद्यक्त नामयस् ॥
देशीप्रदंध्यों चर्दं चिद्रिप्रदायकम् ।
(सिचहितंदेवि । कियिन्डमहिनं सदा।"
            इति कामधेरुतन्त्रम्॥ 🕏 ॥
यद्योमानायामस्य वेखनप्रकारी यथा,--
शाच्ययञ्जा केवा हचा दिख्या श्राचा क्षिका ।
ा प्राक्त, परा विद्या ध्यावमस्य प्रचल्पते ॥"
           इति वर्गोड्डारनकाम् ॥ 👋 🖡
रध्यातम्।
हमुब्बरमां देशे दिस्तां पङ्गिष्यम्स्।
साल्यान्दरधरा, पत्रचारी ज्ञ्चलां परासृ॥
काभी एदां भिद्धां मिह्नियां सिह संदिनाम्।
ध्यास्य (वसार्नुतक्तकं दश्रया वर्षन्॥"
                दूति वर्षाद्वारतकम् ॥
इदार्थ: इति मैदिनी। ये, १॥ (वया,
 181841
खलीमां क्लेक्न इचिताण नभूसय: ।
र्देलासवं योधाः शास्त्र प्रशास्त्र पश्चः ॥<sup>2</sup>)
. ( बा क गमनक्षित्योः + कः ।) प्रचेताः ।
 मेरिनी । वे, १॥ वर्गावीश्वाम् । इति
 ( तानसिति। चा + अर्थव व: ।) चान्छ-
। (वाति गच्छतीति । वास ममने 🕂 कः।)
ा घळ्ग:। इस्ति झेटिनी। वे.१॥
ः । सन्तरम् । विद्यासम् । विश्ववित्।
।त । यक्षालय:। इति ग्रब्दर्जावकी ।
हेल । तक्तम्। प्रास्कः । बन्दनम्।
र गानैकाच्चयकोषः।
स् 📑, युवान्। सुद्यम्यम्। युवाकम्।
च्छ्ब्दस्यं द्वितीयाचतुर्वीषद्वीयस्यकान-
ोध्यमः इति व्यक्तरणम् ॥ ( यथा, सुग्न-
```

"इच्चा दुवे नोशंप इस्पर्य के

,१९१६ को इक्सबुमानि हो का 🗗

```
वैवादरजिका ।
संचाक:। विमा:, पुं. ( वसनि उत्तिगति पुरुषान् बन्धते इति
             वा। ट्वम उद्गिरणे इति धातीयँदा वन प्रव्हे
             इति धार्थोवीहलकात् ग्र:: यहा, वरि
             खध्यते इति वाः वश्चकाल्तौ + अध्च घम् दाः।
             नती गुम्।) पुत्रपौत्राहिः। तनुपर्यायः।
             सन्तिः: २ भोचम् ३ जननम् ३ कुलम् ५
             ग्रसिजनः ६ जन्त्रयः ७ जन्तरायः ८ सन्तानः
             E। इस्त्रमन्:। २.।७।१॥ निचनम् १०
             जाति: २१ : इति वटाधर: ॥ कुलक विद्यया
            व्यक्तनावः प्रश्चिनामेकलच्यः भन्तानी वंश्
            इति अयाहितः। अनेन विद्यया दा ख्वानस्या-
            मस्त्रारा दशर इति सुभू:। यमति उद्गिरित
            पूर्व्वयुरुषान् दंशः, नार्क्वानि शः। दत्यमर-
            टीकायां भरतः ॥ 🕊 ॥ (यथा, रचुः । १। २।
            "ज भूषंग्रभवे वंशः ज चारणविषया सतिः।
            तिती भैदेसरं मोचादुड्वेनासि सागरम् 📲
            पुचाः। यथा, भागावने । ६ । २ । ३० ३
            "भूषख वंशः सुमित्स्यंतच्योतिस्ततो वसः ॥")
            ल्याचातिविश्वयः। बँध्य दति भाषा। तन्-
            पर्याय: । त्वभुसार: २ कर्मेगर: ३ व्यक्तिराः ३
            हरणस्त्रज: ५ भूनपरिवा<sub>र्व</sub> यदपाल: ७ वेग्ड
            सक्तर: ६ तेजन: १०। इत्यमर:। ७।६।
            ६०॥ जिल्लापनं ११: इति जटाधर:॥
            वकाः १२। प्रति अञ्चर्ताः वर्णाः । स्रणकेतुकः १३
            कगढ़ालु; १,८ कागढभी १५ महावल; १६ डाउ़-
            यक्षि:१७ ट्रापन: १८ धनुष्टीम: १६ धानुष्य:२०
            बढ़कायहः २२॥ (यथा, ऋनुश्रं द्वारे १९१२५)
              "ध्वर्गत प्रवनिद्धः प्रध्वेतामा दशीयु
              स्मुद्रति पट्निनादः शुष्कवशस्यलीयु ।
            . घचर्ति हासस्य लन्त्रहह्दिः हासीत्
              च्यप्रयानि च्ह्रमध्यं प्राप्तनको द्वाकि: 🗥 )
            किचिन्तिस्तम्। ग्रीतललम्। स्टब्स्फ्ट्-
            धमेहार्था,पिकदाह्यसगाधित्यच । इसि श्व-
            निष्युद: । 🚸 । व्यपि 🖽 ।
            "नधः वर्षे विसः खादः कवायो नॉकः
                                          भौधनः ।
            क्ट्रिनः कपाणितसः अस्टरमात्रमधोधानित्। 🛊 ॥
            तलारीरः कट्: पार्क रसे कच्ची गुपः गरः।
            क्षमायः कषळ्न् खाद्राचंदाष्ट्री वातपितनः ॥
            तत्यवानु मरा रूप: अवाया: ऋट्यावाद:।
            वाविष्यक्तम् । इसार वह्नम् नाः कमाप्रहाः ॥"
                             इति भावप्रकाशः । * ।
            ( स्वीहेकाष्ठम् । यथा,---
            "पंधा: एषास्थि के हो हो का है विश्वी करें। कुले 1°
            दति रघ्टीकायो सलिकाष्ट्रसनेश्वतः (५)३८॥)
```

म(मवते । ६१ । ⊂ । ३३ ।

ँवद्भाक्त सन्नि

खूर्व कचा रोसनसः (धनक्षम् ।"

```
" सर्काचक्रीमां रूपपूर्ण रनीः
                                                   बूबिदिगापाहितवंशकायम् ।
                                                   शुधान क्ञ्नेप्दश भामुच-
                                                   कर्त्रावसानं वनदेवनासि:।"
                                             विवृतिरस्य वंशोधार्च द्रष्ट्या ॥ ) हस्तः
                                             सालाष्ट्रचा: । इति राजनिष्टः ॥ ( पाधासभं
                                             सक्तापारीविकेति, की । यथा, भक्ताभारति ।
                                             3 1 44 1 86 1
                                             ैचानवदारं सन् पंत्रासमुद्दां आर्थगाययाम् ।
                                             व्यवक्षां सुभगां भानं सिन्धि प्राधः विचायत्॥ '
                                          वंशक, की, (वंश क्षा का कार्याति । भी 🕂 ऋ:।
                                             আসুষ্। হলি হয়েনলী । १०৪॥
                                          पंगाक:, कारे, (बंध् इव घतिस्ति:। "इवे प्राप्ति
                                             क्षती। १५। इ.६. इ.नि जान्। ) सत्य(विशेष:।
                                             इति शब्दमाना । वैष्यपत्रामास्य इतिभाषाः ।
                                             इच्बिश्य:। इति गलनाता। याणार् इति
                                             मामगादा इति च भाषा ॥ नास्य गुगा, ।
                                             "दश्करवनभिष्यन्द। सञ्च्हीयवयापत्त' ।''
                                                                    इति को जयसभः ॥
                                             (बधा, मृत्री । १ । ४६ ।
                                             "रिख्नों भीकक्षिव वधका; ग्रानमी कका ॥"
                                             "च्यक्तिहास्सङ्ख्यामीस्त्री शोक्यस्त्या
                                             चाभ्धा नुल्ह्यालाः शिर्धित् सन्तारी पंग्रका
                                                                           मृत; ⊧" Ì
                                             (इस्पी वैशाः। "सज्जासीयान्।" पू। ३।
                                             ८३। इति कत्। चुदगग्रः। ६ति निद्वाना
                                             सीम्दो ॥)
वासा गुकाः। वास्तवम्। कषायवम्। वंशकः, और वाकाओर्त्वापमानस्वम्। वया,--
                                             " अहस् चक्सियाह्य किन्द्रत्यं सभाषणः।
                                             योधिकासंदशकाषं बाततृत्वे सक्याम् ॥"
                                                               इति खारायणी (२३॥
                                          वंग्रकर्षदरोचना, कां, (कर्ष्ट इव राजने
                                            भौभते दोते। सर्य+ल्य:। तन: घडीलन-
                                             षुरुष:।) पैक्षरीक्षिता। इति राजनिर्वयह:॥
                                          वयाचीरी, का, (पेश्रस्य चीर मिवास्था व्यक्तिति।
                                            न्यन् । गौरादिन्वान् डीय् ।) वश्ररीन्तरः। दति
                                            राजिंगियस्ट:॥
                                          वैध्याः, पुं, (येधाः कार्यने इति । जान् 🕂 छ.।)
                                            वंगुयवः। इति राचिषिष्टः॥
                                         बैधायः, त्रि, (प्रेशाप सहपंदालप्रायने इति।
                                            जन् + 'ड:।) चटंप्रकात: । तत्प्रकाय: । बीच्य.
                                            २ वं घ्यः ३ । इति हिमकन्दः ।६।२७०॥ (वेण्ड्ः
प्रशायम्यः । पिछेर देश्हा इति भाषाः ॥ (यथा,
                                            यजीश्प । समा, व्याक्षशंशासास् । ३०६ ।
                                            "विद्ययम्बर्धेयां यह चेष्ट्रं वच निर्वापर्याः
                                            कि कुर्मेश्व तक्ति धन्न यहे हेररावेन।"
```

वंश्रमुखाः की (वंश्रस्थ पुर्वाणीय पुर्वाणि

वंग्रपुरकं, क्रों, (वंश्राखेष पुरक्षमस्था) इच्छ

वंधरोत्तना, करो, (रोचते इति। क्च+ नन्या

ल्लियम् **ल्युः। टाष्**। वंशास्त्र **रोचना**।)

थस्था: ।) सङ्देवीनता । इति रःजनिर्धेग्ट:∦

बद्यमीला युं{वैद्यायद्यत्रक्रियायीत

नुसम्बद्धाः इति राजनिवेद्धाः ।

सलम् । इति शाजनिर्देख्टः ॥

वयी

ितेवरै पैक्स उपलब्धन् ः मध्यानुचरि

कीनैयख महाभाग ! विखं शुत्र्वती

वधाकुरः, पुं, वंद्यस्थाकुरः । वं शिह्रः

भावा। त्रार्थाधः । वरीरम् 🗷

थवषनाकुरः। सारागुणाः,। सन्त

वंभः वंद्रीकाथते इसि जब् का∔ टाए 🕡 नेजरीचना । इति ज्ञब्दलावधी 🛊 /चस्वा गुणा: वया,---"दश्चा इंडमी ट्या फ्लाइस्डी च भ्रीतना। ह्याः का ग्रुच्यर यामद्ययि तास्रकामलाः । चरेत् क्षाष्टं बर्ग पार्यं क्रापाया चातकच्छ जित्। " इति भावप्रकाशस्य पृब्देखक्के प्रथमे भागे॥) वश्चमण्डलः, पु. (यंश्चानस्त्रस्तुलः ।) वेश्ययः । इति राजनिष्युट;॥ तद्यभान्ये, उती, (त्रेप्रस्य भान्यम्ः) देशायवः । दात र (जनिषेग्ट: 🏻 नद्रानासिका, च्ह्रो, (बंधनालोक्स्थस्था इनिः वक्षाल + इन्। टाप्।) पंग्री। इति क्र≅-इक्टावर्जी। वयनेच, क्री, (पंप्रस्थेव नेचारशस्य ।) इच्छस्यम् । इति इक्किनिष्य 🖫 वशापचः, पुं, (वंशास्त्र पचासीव पचासप्रस्त्र ।) नलः । इति राजनिर्घर्षः॥ (वेशस्य पत्रम्।) त्रग्रस्ट इले, ऋोि (इस्ति।लम् । यथा,— "तालकं पंशयचास्त्रं जुक्कास्त्रक्ति विपेत् : ल्याधा दा चिंधा वापि इध्यक्तिन च दा पुन: 🛭 प्रोधियता पुनः शुष्कं चर्ययत्तव्यनाकृति। भतः प्रारायके पाचि स्थापचेत ऋग्राको भिषक् । वर्गीपचकार्लाम सन्धिलेयच कार्यम्। अरुवाभमधः पार्च वावज्याला प्रशेषते है साक्षारीतं ससह्य साकिक्यामा अदेवसः ॥" इति वैद्युक्तरसञ्ज्ञभारसंग्रद्ध बुशाधिकारे॥) वध्यभक्तं, स्तीः, (वेद्ययचनेवः। उडार्थे कन्।) च्दितालम् । इति चैसचन्त्रः । ४ । १२३ ॥ वश्रपचकः, पु. (वंश्रस्थ गचमिकाङनिरस्थति। डवर्थिकन्।) चाइस्रतस्यविशेषः। इति अस्ट्-ं करला, वीष्पातामास्ट्रिक्सिमाधाः नलः। श्रीतेचु:। इति राजनिर्धग्दः॥ बद्धायचपतिनं, असी, सप्तर्थाचरपारक्को-विदेष:। बद्या,---"स्डिमुनिवंग्रापन्यातिलं भ र न भ न क मी: ह" खडाइर्थम् । "मतनप्रयुपचयतिनै र्जनिर्जनसर्व पश्च शकुन्द । मौतिकमिर्यात्तमप्रकरणम् । स्य च तं चनीरनिकरः प्रविवित सुहिती धान्तमवेता चन्द्र जिर्मीर्स्टतक्य सिव ॥" यग्रयवरितिन केचित्। वंश्रदलमिति श्रमी। इति इन्होसञ्जरी। बग्रापची. ऋती, (बंग्रापच⊹ गौरादिल्वाव् डौष् ।) गङ्गिष्टङ्गः। द्रखिविष्ययः। तत्पर्यायः। वंश-इसा ६ ची. (विक्रा ३ जी. केंप्रचिका ४३ च्यस्था, वेग्रास्थं, क्षी. (विक्रस्थं व्यथम् । प्रथमनास्तरान् ।) शुक्तः। सुमधुर्वम्। प्रिशिर्वम्। यित्रसा मोप्रसाशिखम्। रुकंलम्। एजूनां दुःचदायि- विश्वात्तवस्तिं, क्षी, (वंशास्त व्यवचरितम्।) वंशा-लकः। इति राजनिवस्टः॥ तत्यकायगुर्थाः। "बंद्यकी वेश्वपर्का विकासिष्टु दिवारिकाः विष्टुपर्नीद्वका विक्रेषे समयी च कोर्तिता।"

द्रवि

खनामखानवश्यक्षीयनचीतवर्षीयधविष्रेषः । वंश्राली पंगद्रांत आघा। तन्पर्यायः। स्वक्-चौरार। इत्यमर:। २।६।३०६॥ वश-लोचना ६। इति अरमः॥ तुगाचीरी 8 - युभा भू वांद्री ढ़ वंद्राचा ७ । इति रक्तमाला ॥ चीरिकाप: इनि अप्चरकावली। तुगाध क बचीरी १० शुभा ११ वंशकी शी १२ वेंसवी १३ लाक्सारा १४ कर्मेनरी १५ स्वेना १३ वंद्य-कपूरिरोचना १० तुङ्गा १८ रोचनित्रा १६ पिङ्गाट० दंशप्राकेराघर । अस्या शुकाः । रूचलम्। कषायलम्। मधुरलम्। चिमलम्। रक्तमुहिकारित्यम् । तापपित्तीदेवचरत्वच । इति राजनिर्वेदः । यपि च। "वंशाचा पृचिकी दृष्या वस्ता खाद्वी च श्रीतका। ह्याकामक्षरवासच्चपित्तासकामलाः । भ्दरेत् कुर्ड बर्गगारक् कवाया वासक्य कृतितृ॥" इति भाषप्रकाशः॥ वंग्रकोचना, स्वी. (वंश्ररीचना। रखन: ।) वंश्ररीचनः। इति हैसचन्द्रः ॥ याखा गुणाः। "क्षत्रायसपुराकःचादानकी दंश्रलोचना ! तुमाचीरी चयशासकासधी सध्दा व्यवसा द्ति राजवक्षभः॥ वश्राकोरा, क्ली, (वंश्रस्त श्रकोरेव।) वंश्रको चना। इ.सि शाचित्रचेष्टः ॥ तंब्र्याकाका, क्यी. (वंब्रस्थ ग्राक्तिव दार्टेशन्।) वीशास्त्रलम्। इति क्षेमच**कः**। २।००० । (वप्रनिक्तिता प्रलाकति मध्यवीपी समाधः ।) वं प्रतिकितिप्रकाका च॥ वंधान्त्रनियं,) क्यी, दाइधाचारपाहण्योन वंभास्त्रविलं, ∫ विदेखाः, यथाः,— "बद्धान पंप्रशामिलं जनी जरी।" उदाहरसम् । "दिल (सर्वश्रास्त्रदिलं मुखानिले: धपूर्ण यः पश्चमरामसुद्विरन् । त्रचाङ्गमानासपि मानभाशिनाः अञ्चार मार्ग म हरि: पुनातु व: ॥" यंश्रक्त दिनभपि कापि। इति छन्दी सञ्जरी 🛚 वंद्राः द्वारः । इति र (कविषयटः ॥ चर्चिकर्नम्। तत् पुरामखा पचलचासाना-र्श्वतस्थानस्थितः । यथा स्म्यस्वानस्थान् । "सब्देख स्रतिसक्त चार्यक्री

लम्। अञ्चलम्। कषायलम्। प्रीतललम्। पिकारारा इत्रक्ष्यलः कारित्वम्। तथार्थयो निर्मुणतम् । विषेग्ट' ॥ वंधिकं, की, (वंधीक्ष्यम्येति। अस्। इत्समर: (२ । ६ । १२६ ॥ वंशिका, च्ली, (वंशिका+ टाघा) व्यक्तक टीकायां भरत;॥ यंक्री । इति क्र≉ट्र पैक्षी, क्यी, (पैक्ट: कारणस्थितास्वरका भौराहित्यान ही हु।) सुरूली। हात प्र वर्णी ॥ दें। प्रीकृति भाषा॥ (श्रषा, का कायाम्। "विक्तिता काणि योगीनां कुलग्नीलबिट विधिया पासरेकीयं न वंदरी मुख्वेरिक क्षेचतुष्टयम् । इति गाजनिवैग्ट ॥ वाद्यस्य विवर्गम् । यदा,----"नाचेन राजने शीक्षं लाजो वाहिलसः गरीयस्तेन वास्त्रिं तस्तर्विवस्थात । तर्त अविरमानड वर्गानतां अनुविधम तर्भ तक्षीशतं वाद्यं वंद्राद्यं मुखिर तथ चन्ने।वनह्यसानहं चर्नः नाशाहिक्यं सनम श्विरं थथा,— "वंधो∤य पारीसधुरीतित्तिरीश्चलाह वोड ची सुरली बुक्ता ऋ ज़िया खरना भय अब्दंकामालिका वैश्वचर्म वंश्वचरणा प्र यति सुविर्भेदास्तु कथिलाः पूर्वकारिस वर्त्ताः सरलच्चीय प्रवंशीवनिधाःज्ञांत । देखद: इहादिरी वापि रक्ताचन्द्रमणी ध्या श्रीखण्डजीय्य सीवर्गो दन्तिहरू स्थाप्टिय राजलकास्त्रजो गांपि सोधन: स्काटन कनिकाङ्ग्राजनुर्व्योग सर्भक्ष्युं का भौक्षितः। शिल्पविद्याभवीयेन दंश: कार्या मनो इस वंग्रेनैव सती2पीति सतङ्गत्त्विनी पिनमः। सतोश्चिशिप सदाकारा वंधा रव प्रकीत तन खका भिरोधभादधी दिस्तिसङ्कः **कुलकाररन्धं कुर्व्वीत मितसङ्**क्षिपञ्चणः। पचाङ्क्षानि संख्या नार्रस्थाय कार्य कुर्धात्तयाम्यरम्।शि सप्तमंख्यानि कीश्रह बद्री बीचतुः खानि संख्याहाँ दैसङ्गलम् पानको कंत्रमं कार्के खरातीर्गहच्छा । सिक्यकेन कवा देशा क्षेत्र सुख्यस्या अवे पचाङ्गलोध्यं वंद्रः, स्यादेकीताङ्गाला हत थ**्टून**ंप मध्या स्वात् यांत्रशास्त्र

हताञ्चली हासूनच नासून पण्डास्तानः ! च्यातनार्तरहोन नंशिकै: धमुपेकित: । च्चीर्माङ्गां संभीभ्परः पचरमाञ्जूनः। निन्दिनी वंश्रमखन्नेसयासप्रद्याङ्गलः 🛚 अञ्चानन्द्रस्था नन्दी विजयीश्य जयस्या । चलार उत्तमा वंगा सनङ्गत्तिसम्मताः ॥ इप्राक्तनों सञ्चानन्दी नन्द एकाद्याञ्चलः। दाद्शाङ्खमानम्तु (यजय: परिकी किंत: ॥ चतुर्द्शाङ्गलमितो जय प्रत्यभिदीयते । ब्रच्या क्यो र्विवियाः क्रमादच खबस्थिताः ॥ ने विष्टंग्र प्रौद्वा चापि सुखरत्य च प्रीवता। भाधुर्विसिति पश्चामी पुरुष्ठतेष्ठ गुकाः स्ट्रनाः । भीत्वारवह्न: सबो विखर: स्त्रिती नघु: । स्मान्य विश्वीयाः वह दीयाः पुन्तते कमान्॥ ष्ठ्रधाप्रयोगनाञ्च्यमस्यमः गीतवादनै । एभिहाँ विदेशीय मीच निन्दिती यां शिक्री सतः ॥ ह्यानवाधिको गमकाद्यः स्पृटाचरः।

हित्तिवहस्तिक दृशिकेवदूनीगैगः। । [मानकं सुखान्नं अजुनीसार्यक्रिया। रमस्त्रमस्त्रज्ञानं स्वारासाङ्गवेदिया ॥ क्रयाभाषाविभाषासु इच्चता ग्रीनवादने । श्याने चापि दुःसार्ग नार्शनमायकी ग्रावम्। त्युणां स्थानदाळलं तद्याच्यास्यं तथा। रश्चितस्य गुणाः एते मया नं चित्रः दर्शिताः ।" इति संगीतहामीहरः॥ , जि, (वंद्रे भव: । वंद्र + "दिगाहिक्यो यन ।"

ग्रीब्रक्तः: अल्लाभिज्ञो वांशिको रक्त ज्ञाते।

। इ. ५८। इति यन् ।) यदं घ् जातः । नत्य-1य : चुत्वः २ दोन्यः ३ । इति चिकाण्ड-घ.॥ (यदा, सद्धः। १। ६१। विभावन्त्रास्य भनोः यहवस्त्राः सनवीयपरे॥"

शिलाग्रमाचि च। यथा, रघ:। १८। १८। "वैद्या गुजा: खल्लपि जोककान्ता: प्रारम्भक्षक्याः प्रश्विमादमापुः ।

द्रीक्षेत्रास्टविश्रीषः। पृष्ठायवनिश्रीक्ष्यः। इति श्राञ्डलप्रोगात् । यथा, भागवते १९९१च।३३। "बर्स्थिभिनिस्तितवंशवंधा-

खार्थ लचा रोमनखें: विमधन ॥")

इ ड कौडिली। प्रती। इति कविकस्पट्टमः ॥ To-भाका०-सन् - चन् व-सेट।) सौदिख्य-इ कुटिनीभावः कुटिनीकरणद्याः , वङ्गते। बङ्गते कार्छ कुटिलं स्वादियधे:। यक्त स कुटिलं नर्गती व्यथे:। इति द्रशहिषः॥ ८ शसी। इति कदिक्रकपट्टमः ॥ (भ्वा०-स०-सक्क - सेट्।) छ, वकते। इति दुर्गा-, चि, (ब्रुवच्वा-निवा:।) क्रात्वित:।

न । (यथा, मह:ाप्टा ६६३ यधीनो न यक्तको न दस्युने (वक्तकीकात्।") नगर्छै:। इति मेहिनी। ये. १०३॥ (यथा, पमार्थ १८ 🛶 २६३ ৰ-বঁখছ

क्रमाचापि

मुश्लिख्यसम्बद्धेयो अपद्भिरसस्त्राताम् ।" वच-| भादे नय।) वचन, स्की।

सस्ता, [ऋ] चि, (वच्+ छच्।) धोवस्तं प्राणाति स:। इति सरत: । औचित्वात् बह विधिएं वर्ति। इति सुकुट: ॥ (यथा, कितोपरेश्रे। "भड़ं क्षतं क्षतं भौवं को जिल्ले च्यं लहा गरे। दर्श यच वक्तारस्तव भीनं कि भीभनम् ॥") शल्यायः। वदः २ वदावदः ३। इत्यसरः।

३ । १ । २ ५ ॥ बङ्ग्यः । वक्षाप् । इति बट्ग-धरः॥ सुक्वता। इति भरतः॥ वहुसाधी। इक्षेत्रे । नन्धर्यायः । वाचीयृक्तिषयः १ वाग्गी ३ वावकुकः 🖽। इत्यमरः ॥ अच्यः ५ मृतचाः ६

प्रवाक छ। इति ब्रहाधर: । पिछ्त: । इति बेहिनी। ति, ५३ ॥ बद्धां, क्यो. (बिक्त च्यनेनेनि । यस + "ग्रुप्त नी-पचिवचिवशिसद्दिद्द्याः।" उगाः ह। १६६। इति घ:।) मखन्। इत्यमर:।२। ∉ः⊂६. ॥ (यथा, मनौ । ⊂ । २००५ ।

"धर्मापदेशं दर्पेण विपाशसम्ब कुर्वतः । तप्रसमिच येतीलं वक्ती मांचित्त पार्थिय:॥") द्यगरम्बस्य इति प्रव्दमाना ॥ वस्त्रभेदः। दित मेदिनो । रे. ८० ॥ इन्होतिप्रीय:। इति हिमचन्त्र: । तथ्य लचगादि यथा,---"भवद्यक्तममं वक्ष' विवसचा कदाचन ।

तयोदयोगमार्का ३व ऋच्य सर्धनीयाने ॥ वल युग्यो मगौ खानामन्द्रयीऽनुष्टीसः

ष्यच द्विरादकी सीकः प्रधितयः। "बक्राक्षीजं स्टा कीरं चल्तीं लोलनं पालम। वलवीनां सुराशतंखेती सङ्गं चहारोही: ""

इति ख्योमझरी। वक्रास्त्रः, एं, (वक्तुन्यः सूर इव प्रतीदराहित्यातु ख:।) दन्त:। इति (चकारत्ये) म:।

वस्तृतः, पुं, (जक्षणी वसाह प्राथवी इति। अध्यक्षिकीश्य सुखमानीत् इति युते: । जन् + च:।) त्राक्षमः। इति चिकाकप्रीतः। सुख-जाते. चि ॥

धनतालं, सी, (वज्रस्य नालम्।) मुख्यादाम्। इति केचिए । चिकाराष्ट्रीय सुखदारां दक्र-गाजमिति शिक्तिम्॥

वक्रणहः, पुं, (वजस्य गृह इत्।) ऋकात्रभी वन-भाषाम्। तोवद्या इति भाषाः। अल्पणायः। तिणिका २ तजसारकम् ३। इति देनजन्तः। 8 | **5** | 5 | 5 |

वसमिही, [न्] गुं, (बह्नं भिन्तीति। भिद्+ खिनि:।) तिसार्स:: इति हैमचन्द्र: । ६। २५ १ सुखभेदके, चि 🛭

वस्रासः, .पुं, (वसं वास्यति सुर्गीकरोतीति। वाचि + "ककी स्टब्स्।" ३। २। १। इळ स्।) नारङ:। इति द्वानिविधः:। (विवर्शसस्य

गरिक्षणस्य इतिसम् । शक्षण गासः बम्ब ।

वक्रकोधनं, सी, , वक्रस्थ शोधनः । व. सक्ष्य् द्रति राजनिष्येष्टः ॥ (वसस्य प्रोधनसः। मुखप्हिकरणधा

वक्क ग्रोजो, [न्] पुं(वक्क' भ्रोधवतीति । भ्रुध 🕂 गिचि + सिनि:।) जर्मारः। इति जटाधर सख्योधके, विश

वज्ञानतः, प्, (वज्रस्य खासवः।) वाधरमधु इति चिकासङ्ग्रीय: 🛭 वक्रं, क्री, (बङ्की प्रति । धिक् क्रों(टर्स्स स्मृ।

एपीरसस्त्वान्तं कीयः। यहाः प्रश्वाति । वच् गती + "म्फाबित विश्वची सि।" उला-२।१३।६तिरिका। माद्वादिलान कुलान्। वदीवद्भ:। तन्यव्यायः। पुत्रभेदः २। इय मर: व बङ्कः ३। इति सहतः । (त्वार

पादिकम्। तनपर्यायो यथा,----

"कालागुधास्ति। यकं बगरं कुटिलं ग्रन्म / सक्षोरमं वर्ता (० छाँदी वंतग्रद्यादिकस्॥"

इति वैद्यक्रिक्सालायामः तथास्य विषय:।

"श्वाहीरकम्प्रीया यक्षवादीपली: खनम। तैलं यख मण्यूष्टेश्विमिनी हंगेदायप्रम् ॥ " रात ग्रामाच्याची सेलम ।

दति चन्नपाणिनंगची शिरोरोगाधिकारे ।) वकाः, पुं, (वक्षनंति । वक्षानौ 🕂 "स्कार्यनिक्ध

विश्वीता" उमा वरा र्हा इति रका न्यपुरिस्वायु अस्त्यम्।) प्रनिश्वारः। इति मेरिनी। रे, ६५ ॥ सङ्गलमहः। इति सम

অলঃ । ২।২০॥ কংলা। সাম্ধ্যারণ । জন घरिक:। पर्पट:। दिन का सिविधाह:॥ बक सनिविधिरमञ्हः । च सु यस्य प्रहरणास्त्र नान् र्यधिष्टिनराशीयविशोगानार्यतास्यान

पश्चमष्ठांश्च रविस्तिष्ठति । यदा,---"वजाः स्यः पश्चमक्रेश्वे त्यनिवसा नगास्ताः नवमे रपामे भाषी जायत सहजा गति: ।

दारकी कार्या क्यों लभक्ते प्रोक्ता प्रवः। र्विखित्रं म्विद्धं म्विद्धं म्विद्धं: पंग्लाच क्रक्स्यते ॥ न तुराध्यन्तरम्पर्शात् वितीयाहिनक्याः म्।

राष्ट्रकतू सदा बका श्रोबनी चम्प्रभासकरी।" इति व्योतिसत्त्वम्॥ (कस्ट्वदेशीयवृगतिमेद्;। यथा, महाभारतः

2188151 "समेव च सहाराजः । शिष्यवन् ससुपस्थितः ।

वकः करूवधिपनिस्नायायीयां सञ्चायतः ॥') पकः, चि, (यद्भांते इति। विका औरिर्व्धा+रम्। प्रयोदसाहिलाग् व लीप:। यदा, विश्व + र का)

व्यव्युः । वैष्का दति भाषा । नत्ययाय । चारालम् ६ एतिनम् ३ जिञ्चम् ३ सिंभ सत् । कुल्तिस् इ नतम् ७ व्याविद्वम् म कुटि

लम् ६ स्यम् २० वे लिलम् ११। प्रस्र । स्रान्ध्रा वहुरम् ८२ वेष्ट्रा १३ त्रिसस्टर्श उन्हर-

रसंदर प्रतिधानदरक्षावनी । समयत ५५ भागवास्क्रमञ्जूर ट र्सत

वक्रमः, पूं. (ञच्यालकास्थानः । ध्यव + क्रस + अ दि

प्रति∗राजनिर्धस्ट; ॥ कृटिलपुफ्हे, की ॥

হ'নি হ্রমকো।। । সুহিত্যামান্সভা।।

^{"तरङ्क (चित्रमापी उर चक्रवाको **व्यक्ष स**णी।}

"लर्मिश्री यदि वजी स्थात् पुंच: कार्योष्ट

काक्ष्रांतः। यथा, कामधेनुकव्यतस्ट्रित्रश्च-

"चाथ इति हमीत्सर्गे दाता वसी सिमि: परे:।

तत् कथिदस्यो न कथेक्ष विभार्क्य यथाकसम्।

क्त स्रप्रदीपेश्चिष्म् । प्रक्रोकि भिः का भूकि भिः।

इति शुद्धियन्तम् ॥ 🛠 ॥ क्रुटिनोक्तिः 🥫 यया,

"नाही चाकर्यं विनेच विद्वां पृष्टः प्रविदः

न बाह्यं न च तत् चीरं पातद्यं केन चित्

बाद्धसानाइ यन् किन्धिन् सबीन्वर**न्**

विधेगद: 🛭

```
वक्रम
यवा, संवासारते । ५ , ५६५ , ६२ ।
```

"स वै भया यक्त स्वाभ्यवाय-दरावक: प्रधिती वे सद्धिः (") वक्राणि यथा। चलकः १ भाजः २ सः ३ मिल्सिह्म् ४ चाङ्क्रा: ५ कृष्टिका १ भवनाइ-**खम् ६ र**िन्दू: ८ स्वम् ६ जुहाल:१० चन्द्रकः ११ श्रक्षास्त्रम् १२ पलाप्राव्यम् १३ विद्युत् १ ≝ कटाचा: १५ म्ह्याधन्तः १६ मणा १ ⊑ प्रजोध: र=कर:रध चिस्तित्ल: ३० मूकर-

दनाः २२ सिंहनाताहिः २२। इति अविकाला-ळाता ॥ ऋर: । इ.नि. से दिनी । रे, इ.५. ॥ वक्रकार्टः, पुं, (वक्राः कर्ष्टाः कर्ष्टका सन्द्रः।) वदरहतः। इति राजनिषंग्दः॥ (वकः

कार्टः ।) क्वटिककार्टकचा । षक्रवास्टकः, पूं, (वकाः कस्टकः व्यस्तः ।) सहिर-इच्यः इति राजनिर्धेग्दः॥ (विषयोऽस्त खदिरशस्य विश्वयः ।)

वजस्यकृगः, पुं, (वजः सार्मः।) करवातः। वज्ञः, अ, सिक्षावादी। वज्रधानाः किन्पस्यीन द्रति राजनिवैग्टः। वक्रमीद:, पुं, (वक्रा मीवास्त्र ।) एष्: । इति चिकाष्ड्रीय: 1

वक्रवर्ष्युः, एं, (वक्राक्ष्युर्वस्यः ।) श्रुक्तपद्यी । इति प्रव्दरक्षावलो । वक्रतालं, क्री, (वक्रंतालं यक्षः) वाळ विशेष:। तन्पर्थायः । सुख्यात्रम् २ । वक्रवास्त्रस्ति या माठ:। इति ज्ञिनाव्डद्वेव. ६

बक्र नार्जी, स्त्री, (वज्ञताल + गौदादिलान् कीया) स्राचानाम्। इति ध्राव्ट्रावकी॥ वक्रतुश्वः, पुं, (दक्रनुग्रहं यस्य ।) शुक्रपची।

इति भाव्यस्तावकी॥ (वर्जाकी, ति। यथा, भागावते। हार्। २८% ।

"स परम्हकांकीन् हङ्ग पुरवन्तिस्थानान्। वज्ञतुख्डान्हेरोन च्यासानं नेतुमामतान् 🗗)

वक्रकपुः, पुं, (वक्षाः देपुः यच्यः ।) शूक्षः । इति यक्रनकः, पुं, (वक्र: फ़ुटिन: नक्र दय हिंसाभा।)

षक्रमानं, स्त्री, सुखदाद्यभ्। द्वि सुद्राङ्कित-चिकागड प्रेम:॥ मक्तनाशिकाः, पुं, (वक्रामानिका बर्छः) पैचकः।

इति चिकायाग्रेष: ॥ कृटिलगासायुक्ते, चि ॥ वक्रपुष्क:. पुं,फ्की, (वक्रपुष्कं यस्य ।) कुक्र्स:।

द्ति जिकापारीय:॥ सलीमकुटिनजाङ्गाच ॥ दक्रपुष्यः, पुं, (दक्रास्यि पुरुषास्थरधः ।) वक्षप्रचः । इति प्रव्यक्षावधी। मलाघ्टचः। इति

राजनिष्युट: ॥ वक्रकाशाधिः, पुं, (तको वाचिधः केप्रयुक्तवाङ्ग्लं

यखा) कुक्रुर:। इति हिसचन्द्र:। १। ३८४॥

क्षित्रपुष्क्ष ॥ दक्षमञ्ज्ञ स्टी (यक्षं क्वांटचं शंक्तिसम्) जव्यक्ष कुटिवद कांस्

पिश्वानः । भारतपानीः । भारत शेक्ती । वे, २०५ ॥

चकात्रकामतिः स्रयात् पटुवटुर्भूमक्षवक्री-द्दीत: सञ्जूपहासप्रेति गर्यकी गोलानभिञ्चस्तया

षुराखन ।

व्योतिवित्रहर्षा प्रमान्धमायकः प्रयापको-क्तिनिः ॥" इति चिद्वालशिहोमकी मोलाध्याय:॥ (वक्रा अधीक्तरमञ्जीन क्रुडिला उत्ति:।

भ्रष्ट्रालङ्कार्यमेदः । सञ्ज्ञकाहिकं यथा, साचित्रक्षे दश्मपर्क्ट्री। "चान्द्रभ्यस्यार्थकं वात्यमनात्रा योजयेद् यदि । व्यव्य प्रवित व्यक्ता वर यह वही (श्राक्षती विद्या ।

सभा

घष्। अलोप:।) पत्तायनम्। इति प्रान्द्रक्षा-किं अनुति विच्नाः सामा माधिर्माः वासा वृषसची विङ्ग्वरसिकः वै दक्षणाङ्गलः, धुं, (वक्रं लाङ्गलं यस्य ।) क्षक्रः:।

वअवतः, पुं, (वकं वक्षं मुखसस्य।) म्यूकरः। इति भ्रस्ट्रवादनी । कुट्रिनमुखदिधिष्टे, चि ॥

वज्रप्रस्था, स्त्री, (प्रज़ं प्रास्थिमित प्रचादिनां यस्त्रः:) कुट्बिमी चुप:। इति राज-वकार्य, क्षी. (वक्रमयं यख्या) क्षाटवज्रहत्तः। वकाञ्चः, पुं, (वक्तमक्षं यस्यः) इनः। इति ইন ফর:॥ জুহিলাবথৰী, রুচী॥ (কুহিলাব-

थधविग्निष्ठे, चि । यथा, चरियंग्रे । १०२ ∤ ३ ⊏ ∤ वैससमीरवक्राङ्की च स्तसीनविभृषेणाः।") वज्री, [न] पुं, (वज्रो वज्रमास्त्रास्त्रीति । इति: । नैरिक्धकीविरहराहिलाहस्य तथालम्।) बुहः।

इति अञ्चरत्नावली । वक्तपानिधि हे, चि । यथा, चर्चे प्रेरकं गते भलों दु:खादिशाधिचं हुत: " इति च्योनिस्तस्तम्॥ वजीक्तिः, स्की, (वज्रा मृष्टिला उक्तिः।)

बच्चणं, ऋौ, (बच्चायनंनेति। बच्चराण्स चि। क्या, ऋग्वेदी है। २६। ६१

"क्रिथासावध्यानि बन्ने:।" ^अवस्थानि वादकानि स्तोदाणि करवासः।" इति तद्वास्ये साथकः।) विचोर्च, स्ती, (विक्रांस चार्यत इति । जन्

वेनासास् विक्यून्यमनसः पुंसी व्यव विशेषपदस्य वि: पची प्रे क्यर्यह्मयोगात सभद्गः श्रेषः। व्यन् "काती को किलवाचाली सक्तारा क्तारास: परिवासान नस्यासिन

⁴ जी वर्ष स्थल स्य सस्थाम ५४ प्र

ज्यञ्ज कयः(चित् सरशा किवेशस्थे ज्यस्या काक्षा इयम स्वैति विध्येष बक्रीकिया, स्त्री, (बक्रीकीःस्यस्या र्र्प्रहरनेन हिन्दीष्ठस्य दक्षताः उल्लाक्तयास्त्रम्: यदा, वस स्रो

ततः, स्थार्थे कन्। टापि चातः इलम र्रहाखम्। द्वहास्यम्। तलमा ६। इति ईसचन्दः॥ वदा. रोपनं इताः। इति काविकालास्म

पर्०-रोधे खनः-मंद्रती सन् सेट इति दुर्गादासः॥ वचः, [स] आरे, (उच्चतिः मेनेति । यर विकिथां सुद् 🕾 ।" जिला० ४। २

च्यसम् सुद्र। वच्चतेरसम् इति ३ घातुपहीपचा) खङ्गाविश्वाः। सतु ः क्यकाइधीशायाः । चुत्रु इति शाव

र्थायः। ओडम् २ सुवान्तरम् विन्सम् १ । इत्यस्रः ॥ चङ्कः ६ उन इति चटाघर: । विचयम् प शास्पी

इति प्रव्यक्तिका॥ अपिच। "बाय दक्ष वत्सं खाद्रो तकशावे इति ग्रव्हरन तत्व शुभाष्यभनवर्गं घषा,---

"अवयान् समयचाः सात् शीने वर्षाः वचीमिवियमिनिकः प्राक्तिक निधनका इति गारुई ६६ अध

(ग्रुं, बह्नीनि। बह्न+"बहिहा अस्तर्ति।" ख्या॰ हार्**०। इ**ति सुट्च। यमङ्ग्राम्। ४० कुल्स्सः॥")

खाद्र।) वदा:। इति प्राव्दचिष्यकाः॥

क्तन:। इति ग्रन्ट्रह्मावली ॥ (यथा, **एमैं वे ६ म**िएक्टि

^थ स**थान्य प्रविधानके**ति

क्षिपेति चेवककोश्विक ोविष

विकोशिक ९

द्रशि

काद्य प्रशिक्ष गृहनमनीराज्याभिक्ति

च्याक्रीव परचारं दिस्थति निर्लेखनं सुभूवः॥")

चीरुष्ठ: पू, (बच्चरित रोष्टर्ती(त । रुष्ट्र ईक्ष:।) स्तन , द्रित चिक्तायङ्गीय:॥ (यया, कार्या-

सप्तम्खान्। ४८६! भा भ्वरतक्षि गीवरवचीक इशोर्मरेश अब

ानम्ताकर्षि ग्रीमा वयोभ् जङ्गीसरुक्तः ।")

यस। सः, जि. अविष्यक्षयनीयविषयः। वच-धार्ती: खासानप्रस्थेन नियाह: ! यथा । अन

वस्यमारावचनात् सधाराच्याप्रादेव व्यवस्यो-

व्यम्। इति तियादिनस्त्रम् ॥ अपि चः। "टाचेव दार्द्धामधी पार्यं अवगोशीर्थतः

वद्यमायाचे घटतेश्चाषा प्रायद्या वतम् ॥" इक्ति श्रीकृषिभक्तिविजासे १५ विज्ञासः ॥

न्द्रपि। इति वादिकाल्यद्याः ॥ (२४१०-यर्०-नक संट्∶) त्रख्याति । स्टीय गती । इ.ति गाह्सः ः

इ. खुपि। इति कविकद्यप्रमः । (भ्या०-र० सक्तः-सेद्। इहिन्।) इ, अध्यक्ते । स्वीप सी । इस्त दुर्गाहासः॥

द खञ्जे। इति कत्रिकल्पद्रमः॥ (स्वा० एक०-क∘ सेट्।) ४, बङ्गानं। इति दुर्गास्सन, ≱

 स्थीः स्यमचानिद्यान्तगेत्देवी-(सुखी) विशेष:। सदुक्तं तन्त्राकारे: **क्षान्तं** संप्रक्षामि सद्य:पत्रथकारकम्।

धवानो हितायीय स्तम्भनाय च बेर्-माभ ।

ए सार्यभाक्षिण पदनीश्रीप स्थिरायत । व स्वार्म(बाख् तत्त्व्य वज्ञकास्क्रितः।

नी कक्षेत्रहानां तनी याचं शुक्त प्रदम्॥ भ माति सती जिला की (लघेति पर्हयम् । । गाम्य प्रचात्त् (स्टरमाथां समातिस्तृ।

केच पुनरोष्ट्रारं खाईति पर्मन्ततः। चिम्रक्चरी विद्या सर्वधम्यकारी सता ॥"

(भाषां हीं। तथा च। द्वार्थनेन्द्रमायायुक् स्थितमाया प्रकीर्किता।

हों वमलासुखी सर्वषुरायां वार्च सुर्ह ।य जिल्ला को लय की जय बुद्धि ना श्यक्ती

वाष्ट्रा # श सन्त्रानारे !

हुद्दीनेकमायायुक् वमलासुखि सर्कयुक्। ना बाचि सिळ्ला सुखं स्तस्थ की नैयेत्। ा कील ब बुर्डि सर्वे विमाध्य पर्द बदैन्।

रीमं ततस्तारं विद्वशायावशिभेवेत्। दिता चतुं क्लिंग्रद्धारा तगलामुखी ॥^{३३}

ी वगणासुखि सर्वेद्धानां वाचं सुखं

ा। इक्षपि अन्तानारम्। 🗞 ॥ खनवीः

। पातः क्रवादिपाकायामानां विधाय रिमार्थ चुनात् वया बिर्धि मार् *म । मुक्ते ु

य (क्षक्रां कीलय मुद्धिं विवाधाय क्रीं अ

मरामे प्रस्त वक्कीय सक्काय क्लोह तथी सुबेद सवाविका धेतुवो(प्रकुत बहुको व्याक्त

वजनासुन्त्रे स्टब्स वे भसः । सुद्धा कर्वि विषय

क्स:। पादबी: खाद्याशासी कम:। 'नारशोध्य ऋषिं ऋषिं छष्प् छन्द्यतन्तुंखे। श्रीवसनासुखीं दंशी सुद्धे विन्धर्शनसः। की बीबं गुल्लदेशे तु खाचरशक्तिस्तु पादयो: भ

ततः, कराङ्गवासी। अध्यो व्यञ्जलायाः गमः। वसवासुखि तर्जनीन्यां खान्ना। सर्वदुरानां मधामान्यां वषट । याचं मुखं काम्भय अपा-

सिकाम्बां इत्। जिक्तां कीलय कीलय करि-द्यानी वीष्ठ । वृद्धि नाग्रव अं ४० स्वादा कर्तनपृष्ठाभ्यां घट । यदं हृदयादिव । तथा चार्यमस्त ।

"शुम्तवाख्यसप्ताइश्वीमाकं समझवैः। करशाखामु तल्योः कराङ्गन्यासमाचरेत्॥"

सतो मलाने जातातत्त्वापिनीवमलासुक्षीमी-

पादुकां पूजधानि इति कलाधारे। कलार्क विशानस्वयारिकीवगनामुखीयीपाटुकाँ पूज-बाबि शिरसि। स्लाके शिरुत्तस्वयापिनी-

वशकामुखीश्रीपादुकां पूजवाशि अर्जार्फ्ना "महिं भाव हशो: श्रोत्र गरूयोगोचयी:

पुन: । खोरुयोग्धेखयुक्ते च दत्तिगांधे च अर्परे ॥ मिश्वन्य देव निर्माति श्रेष च प्रचयी संहि। गाभी कर्या ग्रह्म दासभि कुर्परे सबाह

स्थिपने १ त्ले मेर्ने नत्य विकस्तृ प्राः इसनामे चौकजान्बोर्गकवयोरङ्गानम्बर्याः। क्रोण मन्त्रवर्णाक्षु खन्द्रं आयित् घथाविति ।" 📲

> "मध्ये सुराव्यिमश्विमक्यप्रक्रवेटी-सिं इपमनी परिवातां परियोत्तवर्णात्। पीताबराभरणसास्यविश्विताञ्जी देवी सारामि धतसहर्वे रिविकास । जिक्तायमादाय करेक देवीं

ततीधानम् :

चिमेच अर्घ परिपीडयचीस्। गहाभिषातेष च इचियेत पीतान्वराज्यां हिन्द्रभां भग्नासि ॥"

एवं थाला मानसे: सम्प्रण विश्व:पुनामार-नितृ। 🕏 ॥ तच प्रथमनी १० ईस्टापनम् । दयाः अयाङ्कलं चतुरमं विष्याय ईश्रानाहिकीयीध

पूर्वादिदिख य पुसुमाचासरस्य पद्ने क्ली 'सब-पति रस: इसकि गजहानेक संपूष्य हैन अधृता वा चार्यपाचमापूरथेत्। तती वाहचर्य विकास सेपूष्य साङ्गानि विन्धस्य । ताली घेतु-यौनिसुद्रे प्रदेश टिनोइनेन व्याक्षार्व पृजीय-

करणकाम्युचयेत्॥ 🖈 ॥ ऋखाः यन्त्रम् । चार्यः घड्सं इनस्टर्लं सूपुराज्यितम्। सती स्तर-स्यामे अवे चाधारणतिकस्रवाधनाय करः :

एदं प्रतिषद्मासनाथ नसः,। पूर्वेश्वतः ध्याला भीटे आवाद्य बङ्क्षार्थ नामेतः सती सुद्रां

वगवा विद्याधिवैक्षासीविद्यन्य सुसी मना सभव

द्वारयोग्द साङ्गावरणां दगलामखीं तण्यन नती यथासम्भवस्यचारै: मंपूज्य खादरमपुत्रा मार्मन्। यट्नीग्रंपु पूर्वे अस्थमसाबि पस

एवसम्बिकीके भगमपिर्यक्षे। ईग्राने भक्ताव हार्चे। पश्चिम सगसिहार्थे। नैर्कत भग प्रातिची वादी भगमालिची। ततीश्रदक

पर्चेषु याध्यस्याः पृच्याः। प्रचार्येषु ॐ नदा नसः। स्वै विजयाये। न्याजिनाये । अपरा विताय। स्तिभन्ते। अभिन्ये। भौहिन्दी

च्याक विंचर्ये। ततो हारेष ॐ भेरवाय नस सहार्क्त इन्द्राहीन् धव्यादीन् पृज्येत्। ना

फरलेन धुगारिकंटच्या यथाश्रास्ति वर्षे विधार चिश्लमुद्रा प्रदर्श एऱ्याकलिक्यं इस्टर देखे

याँनिसुदां प्रदेशसन्। तती भेरवास विन दद्यातुः। ततो विसर्जनाम्नं कर्मन सराप्येतः।

चान्य पुरुषार्थं लच्चप:।तथा चाः "पीतासरधरी सूला पूर्वाधाभिसुखस्थितः।

जन्मकं जपेक्कत इरिहाधस्थिकालया b बच्चर्यश्तो निर्द्यं प्रयही ध्यावनत्त्ररः।

प्रियङ्गभुमुसेनापि पीतपृत्रीख द्वीमधन्॥"। हितीयमकस्य तुन्धामादिकं सर्वे पृक्वेपता

ध्यानन्तु । ⁶गर्सार।च सदीच्यतां स्वर्णकात्त्रमसप्रभामः। चतुर्भेजा चिनयनां कास्रलालसम्भानमाभृत

सुजरं द्विक याणं वामे जिल्हाच यवसम्। पीतास्वरधरां देशीं व्हर्भानपशीधराम्। . भेसकुण्लभूताच स्रकानं हामनस्यताम् । 🛊

अब प्रयोग:। "क्रुवते वासानिस्तर्भं द्रागं पृहिनाभूगस्। जयश्रामप्रयोगे च शक्यं चाध्ययुनं क्यंत् । ष्ट्रिशक्रियाजाभ्यां लवणं खुह्याकिशि । क्रायमधेन परमेन्द्रानि नाच कार्धातिचारगाः

ष्यया पीतपुर्वेष विमध्यक्षेष श्रीमधनः क्रामनेह व सर्वेषु प्रयोग: प्रत्ययावह: p"#s "ॐकारयोः संसुखयोस्टर्गधः।भिवनोर्लिकित।

सध्यमं नास नाधास्य महार्क्त फालरहवन्। थीणं दिलीयवर्शस्य हलीवं निन्दुभूवितम्। चतुर्देशस्वरोपेतं संनिखेन एथिवीयनम् ॥

टकारिय समाविष्य पत्रकीगपुर वर्षे.। सन्तोगरेखामंसकी: यूलिकंका एवं सिंखन । चिम्रुलमध्यरेखायाः एष्ट्री वीज्यनि पार्यवी ।

अरुव्यधि च कॉर्मामु मङ्ग्लिकंशलां लिखिन ॥ रिधियनारितं वाही मारकापरिमाहलस्।

आदिष्य चार्या पश्चाभद्वार्य स्थिर्भाषया । निस्थाक्ष्मप्रोचेन नाद्संग्रालनाङ्ग्रिसा ।

चिक्रेत् पूर्न्वदर्गिका वक्षाच वशलामुखीम् ॥

पटे था वा खपटे या च दिही सामताल की:। िस्यन्त्रको मुखसाको निक्षित्यः गाउधान्रकेत ।

सूर्वितीय बस्ताम कुम्मकारक चक्का संस्था दिवरीधत । वगसा

म्हत्तिक मस्यागाय उप व र्थेत्तन थल्य तस्योप र न्यस्य त अनेन विकास च ॥ तन गय विन च्यापीतरच्च निर्देशहरे, अर्दयेत चतुष्कालं विश्वं धीनोपचारतः। हुटख खम्मदर्श्व मुखं दाचस्त्वेरिष् ॥" इति वालाप(र्ऋदः॥ 🕸 ॥

विश्वचारे। "कानी तारा मचाबिदा घोचणी सुवनेत्रारी। भेरवी हिन्नमच्ताच विद्यापुमावसी तथा॥ वगला (महविद्या च मातजी क्सणात्मिका। श्ता र्थं महाविद्याः (सहविद्याः प्रकी-र्निया: "

राध वराचासुखीक्षीत्रम् । "मध्ये सुधाव्यिमक्तिमक्तवरहादैदी चिं हासनीपरिशनां परियोत्तवसांम। पीताबरासरणसालाविमूपिताङी दिनी भणाभि इतसुहर्गेशिक्शन ॥ जिइ पिसाइ विकर्ण देवी वामेन प्राच्यारिपीड्यकीम्। गदासिघातेन च दक्षियोन पौतालारां सांदिस्तां भवासि । य जलान क श्रु करणो स चिताचा न राक्त स्थाली

लस्कनसम्बन्धनद्यासम्बन्ध्यासमान् । गहाइत विपादाकां वालिसको ल (जाइ) चली सरगामि दशलामुखीं विसुखसमान:सासिशनीम्। ौय्वीद्धमध्यचार्याकविसम्बोत्यले सक्ये यन्ति इ स्वनमी लिपातित रिपुप्रेत्। भवाध्या सि-नौभ ।

सर्गामां करणी जिल्लारियसनी आस्यह्याव-

मित्रां थ्यायति यान्ति तस्त्र विवयं सदीऽघ सर्वापदः॥

दैवि व वरणान् नाचेन तते सः पीत प्याञ्चलीन् भन्धा वासकारे निधाय च सर्वं सन्ती सनी-चाचरम्।

पोटधानपरी व भूकान्यपात वीर्वसरित

मार्थि वं तखामित्रमुखस्य वाचि सुद्ये जाक्षं भवेत्

तत्वासान् ॥ गदी म्दर्स रक्षति (चितिपनिर्वेश्वानरः

श्रीतिति

होधी प्रान्वति एजेन: सुजनति चिप्राद्यमः स्राप्ति ।

र्खी खर्वति सर्वतिश जस्ति समानगा-

हैनिसे प्रमासिख प्रसिद्धि अस्तिर्म अल्हासि तुम्बं

लाल। बदलं विपचादलने स्तीर्थं पविश्वच वे

क वादिनियक्तमां विकास विवेच ात स्नीपत्रवे(त राम चर्चिक पद्धार(क)

व्यवसम्बद्धीन सम सुख्कामी भवद न म ॥ षुष्टस्त्रभावम्यविष्ठश्रम् दारिकाविकावस् भूरङ्गुभ्रमनं वलन्समङ्गी चैत:समाक्षेणम् । भीसाम्बेकनिकेतनं सम डग्नोः कारुग्यपूर्णास्टतं स्बोक्षीर्यमाविरस्तु पूरती मातस्वरीयं वयु: । सातर्भञ्जय से विषय्ववदर्ग जिक्राधनां कीनय गासी सुदय नाम्याय विषयासुमा गति

साम्भय । भ्रज्ञंब्यय देवि नीत्समह्या भौराङ्ग

विक्षीर्घवाचे इर प्रथमता कारुखपूर्येच्या॥ मालभैरीव भद्रतालि विजये वाराष्ट्रि विचा-

श्रीविश्री समये महिशा वगती कामेशिए रामे रूमे। मातिष्ट विष्टे परात्परतरे खगाँपवर्गप्रदे दाशीर हे प्रसामकः क्रक्या विश्वेत्रर

चाहि माम्। संरक्षे भौरसङ्घे प्रष्टरश्रमस्य नत्यन वाधिसधी विद्यादारी विवादे प्रक्षपित्रवयनी दिश्रकाचे विद्यायाम् ।

मञ्जेदा कामने वा रिपुनधसमये निर्दर्भ वा गच्छं दिहा किया ता विद्यापन किया माम्या-

दाग्राधीर:॥ निर्दं कीनामई पविवसिद वी दैशाः

पवलाद्रा-हुला यन्त्रसिर्द तथेन समरे नाडी करे ना

राजानी करवी सदाखकरिनः सर्गा स्थीन्या-दिका-

की वे शामित विभी दिला रियुग्राणा लच्छी:

म्ब्रिश: सिह्नय: ॥ स्व विद्या परमा जिलीक अवनी विश्लीच-

सं क्री दिनी श्रीवालवीयकारियी जनप्रनःसमीचमन्द्राधिकी। वङ्ग्यः, पुं, (वस्त्रित संदती भवतीति। क्तम्नीक्षारणकारिकी पशुमन:सम्मोडसंदायिनी जिइ।को जनमेर्यी विश्वतं ब्रश्चादिमको यथा।

विद्या लक्षी: सर्वर्गमायमायु: पुन्ने: भीचे: सर्वमान्याचाहि: । मार्ग भोगी बद्धमारीन्यनीखा धार्म तत्त्रद्वतिकेश्चिम् मरेखा। यत् ऋतं जवसन्नाष्टं प्रहितं प्रक्रेश्वरि । दुधानां नियस्त्रायांय तद्ग्रहाया नमोश्सु ने । इषाच्यक्तिमि विकार्त त्रिष्ठ जीतीय विश्वतम् ; भूरभक्ताय रातर्थं न देशं यस कस्यचित् ॥

पीनामग् हिसुचाच चित्रचां ग्रायकोष्ट्रमान्। प्रिणास्त्रहरू सार्ची वसवास्थीम्। प्रातमेश्वाञ्चकाचे कावश्वकामर् कार्कवाहमर्

स्रात् ।

भाद+श हं +ै वग्र इ चालीग खवा ह दि सुम् भरतचा

वसुः, पुं, (बल्ति इति। वच + "वर्तर्गंद ३।३३। इति तुः गश्चान्त्रादेश द्रति सिहान्तकौतुद्यामुगादिष्टति इति संचिम्रवारीयादिष्टतिः। (प्र

प्रस्विदेश का १०३। २१ "गावासा इनसाध्वेत्सितीनां शब्दुकानां वयुर्वासमिति।

"सरहकानी वजु: प्रबद्ध: समेति र इति तहास्य सायगः॥) विष, इड शतिभिण्डाहिकाविषु। इति

हमः । (भा०-भासा-सका-वर्ष संद्।) इ., बंध्यते । इ., वचते । जन

यक्यते । इति दुर्गाहासः । बङ्कः, पुं, (बङ्कानीति। बङ्का + व्यक्।) द्रायमरङीकार्यां भरतः ।

बद्धाः, स्त्री, (बङ्क + टाप्।) बल्शास्त्रभ पर्धायः । प्रत्यसम् २ । इति विकास विद्लाः, पु. (बङ्गानि इ.सि। बङ्गान

कराटकः । इति भिकारङग्रेषः ॥ वद्याः, चि, (वचा+ एक्षम्। "वचीर्ये

३ । ६३ । इति स्नावर्धे कुलकाः यथा, बहुंग काइन्। इति सुभवे

विद्यु, क्वी, (बङ्गते इति । धनि कौटिखे प्रताद्यका" खळाः शा ईई। **र** प्रत्ययेक विपातिसम्।) पार्चास्थि। स पर्श्वासम् ९। इति देमचन्द्रः। १। य

विद्भिः, पुं, अती, (बद्धते इसि। विकि क ुबक्रा∉यस्।, खळा० ८। ईई। इ प्रव्ययेग (नियास्त्रते।) वास्यभेदः। इ कोषः। ग्रहदाकः। पार्श्वास्ति। इति।

कोस्टास्यास्टितिः। ख्युः। प्रवीदराहित्वात् श्रुम्।) जन रत्रभरः । २ : ६ । ०३ । श्वरंच्की इति (यथा, सुन्ति शारीरस्थाने ५ व्यथाये।

"चतुर्वप्रात्यु चंघास"। तथा चय

जानुवङ्गसम् ॥") व्हुः, क्हो, (वहतीसि। वह ने वाहुलका बुम् च ।) मङ्गास्त्रीतीविश्वः। यथा,--"तस्या, स्रोदिस सीता च वङ्गभैद्रा च

साच केतुमासवर्षेस्या गङ्गा। यथा मास्प्रविच्छश्वराहिष्यनन्ती तत स्प्र

केनुमालमभिवङ्चुः प्रतीर्चा हिया स प्रविधित के के सीमाप्रविध स्क चाध्याय । यच च मच मारते र≠९. िसोदानरी चनिक्त चन्नकानेक तथ

र्दि

वे वसकाराजीकोण सनाप्रम्

ी (पक्तपीरित पश्चिमती चाच बाह्य र्राइतिभाष । सल्योगक चकु बसाजम् ३ नागर्जाधनम् ४ ऋदङ्गस् ५ रङ्गस् । न्षत्रम् ७ विवटन्य सम्बंधाम् ६ तसरम् नासजस् ११ कस्तीरस् १० च्यालीनकम् १३ इतम १४। इति ईसचन्द्र: । ४। १०८॥ मसर्धनकाम् १६ चपुर्≎। इति प्रव्द− वजी । खन्य गुणाः । तिल्लम् । समु-प्। मेदिलम्: पाकडलम्। इतस्त्रानः एलम्। बैद्धनस्थम्। किस्ट्रिन्पित्तकारि-

। इति राज्यक्षमः ॥ (अय वङ्गस्य नाम-

खबुखाः: 1 । पड़ाचपुष्री लांतभा पिचट सिख्धि। सियक्षापि हिविधं वङ्गस्थिते ॥ । खुरकंतच भित्रकल्बारं सत्भू। निधुमरं रच सुथां सेच कपक्रिसीन्॥ का पाद्य मिश्रासं चत्रुष्य पित्रकं समाज्। मिही यथा इस्तिम्थं निहन्ति तथेन बङ्गी३ खिलमेच बर्गम्। दहस्य सौग्छं प्रश्विन्द्रधार्त नरस्य पुष्टिं विद्धानि भृतम् ।" भावधकात्रसा पून्यसाई प्रथम भागे ॥ गोधनसार्म(वशिषेषा,— चू थाइके क्विबंयस्माबंच विश्वध्यति ॥"

।तालसकेम्य पिटुर द्राचेन में पुटेत्। नस्यभदिकस्त्री; सन्नदा भस्तनां चयन् ॥" । परिशेषाचा चुला गं संख्यापयेन् सुधीः। पुनक्तस्मन् चर्ळाक्विनाचि दापवेतु॥ जनी पूर्ण दिले थे न यसा निका । गोर्कची विवस्थिचात्वगुद्धवस्थ হঞ্জালীকাৰ বুজী বল বিদি:-

স্নি বস্থুন্তি: ॥

चित्रेन्। श्वती दर्ज व्यवत नाच मंध्रयः ॥ भाष्यमं बर्च भिष्यद्वानपत्रीपनम् । ास्थनच जिसिन्नं सेच्चाना वस् ॥" मार्गम्। इति वैद्यकार्छेन्द्रकार्गंश्रहे रियाधिकारें॥) बन्दह्माळे ५ए-। मोसनम्। देशविषेते पुभूषि। नी। में, २.४ ॥ (एक वचन कारे पिं। हाभारते। १। ८०४। ५०। इंडो समेहेथी बङ्गा बङ्गसा च **€**24: 1")

सी**देशान्त**गेनदेश विशेष:। यथा,— ा सन्गुरका अन्तर्शिरविद्यिया: ॥"

मागधारेनहाः प्राप्तां जनपराः

स्त्रुताः ॥"

द्वान्तं मह्यपुरागः वचनम् ॥

छथा,~~ सर्वेष्ट्रेन्**ष्ट्रोमनक्रामग्रह**्याः वङ्गास

कांपणीता.

बद्धक्रवर दिया 💵

४ त भ्योक्तिसासप्रतक्ष्मीचकश्चनम् ।

तस्य मीमा यथा,---"इक्षाकरंसमारभ्य प्रक्रायुक्तान्तर्मे शिवं।।

वज्ञदेशो मया भीताः वर्वामहिषदर्शकः ।" इति श्रासिसङ्गमन्त्रे २ पटलः ।

६३:, पुं, चन्द्रवंशीयनलिराजपुत्रः । यथा,—

"विलाः सुरुषमी बच्चे चङ्गवङ्गकलिङ्गकाः । सुभागीकाथ वार्तका व्यनपानक्षपाद्वतः ॥"

द्वि मार्केड १४४ अधाय: । * ।

(स च वड़ा दीर्घतमध खीरती वली: चेच-चस्य। यथा, सहाभारते । १ ।१०४।४०-५१।

"ततः, प्रसादवासाम पुगसम्बद्धियत्तसम्। वर्षि सुदेश्यां भार्यां न्वां तस्त्री ना प्रश्चिणात्-

तां न हीर्घतमाञ्चेष्ठ खड़ा देवीमयावदीत्। भविद्याना कुमारास्त्रं क्षेत्रसादस्यासीय. ॥

खड़ी वड़: किलड़च पुष्टु: सुञ्च ते सुना;। तेवां देशाः, समान्याताः, खनामप्राथमा सुवि। भाङ्गस्थाही भवेदश्रो पद्वी पहरूस च स्थान:।

कालकृष्यपर्येव कालद्रस्य च स स्ट्रनः॥ पुक्त पुक्त प्रस्ताता. सुक्रा सुक्षस च

रवं वर्णः पुरा वंग्नः प्रखानी वै सर्हापंचः ॥"}

वार्त्ताक्ष:।कार्पाक्ष:।इनि सेविनी।गि २५॥

जन् 🕂 इ.।) निन्दरम्। इति रक्षसाला ॥ बङ्गदेशालाते, वि ॥ वङ्गमः, पुं, (वङ्गनेशितः वश्चाने ख्यः ।) वालाग्निः । इति प्रव्यवावली । विश्वन् इति भाषा ॥

(गुकारबोध्स वासांक्रप्रव्हे द्वानवा:) वज्ञला, मही, रामिकीविद्याव:। इति चलायुध: । **बङ्गालीति च नामान्तरम् ।**

वञ्चभुत्वर्ग, जोरै, (वञ्च-प्रत्याध्यां रहतास्त्राध्यां) चायते इति। चन + छ;।) कोन्झम्। इति

चिमचन्त्रः । ८ । ११६ ॥ वङ्गसेन!, पुं, वङ्गष्टच:। यथा,~~

"मञ्जसनकाम किन्द्रः स्वतमाधी सुनिह्मः। कानलि: क्रुनकी ।" इसि जिक्ता ग्रहरीय: ।

वङ्गरीनकः, पु, (वङ्गरीय + खार्च कम् ।) वङ्गयः ।

"रस्तपुर्धास्त्रीनतरसास्त्रक्षेत्रसम्बद्धः ।" इति रक्षमाला ॥

अस्य पुष्पागुणाः ।

"वामक्रस्य च पृथ्याश्य नहासेनस्य चैव हि । कड्रपाकाचि निकामि कामध्यक्रम् कि च ।" इति राजवस्त्रः।

बङ्गारि:, पुं, (वङ्गस्य सङ्घातीररि: । व्यस्य बङ्ग-'सातुवास्कलान् तथालम् ।) इस्तिकम् । दति

वङ्गालः, धुं, भैरवराद्वास्य पुत्तः । यथा,--^थ अक्राप्ता पंचासा वही सपूरी चरवाधाळा देशास्त्री साधव सिन्धुसरवर्षा पर

भित् ।

खासाधानम्।

"कस्पन्यश्चितकर स्टबर्स्स प्रश्ची भाग्वधियु नद्शिमाण्डित्या मध्यः । भक्षीच्युलो गिविष्ट्वज्ञज्ञटाकलायी वङ्गात इत्यभिधितस्तर्गानंदर्ग । याख्यी देवनङ्गाली महीम्बासमध्यः प्रचर्ष पिनियोक्तयः प्रोक्तीय्यं मृतिना स्वयम् ॥

इति सङ्गीनशकाज्यः । बङ्गाली, स्टी, मेरवसामस्य शामिका । यथ , -"भेरेवी को शिक्षी चैव भाषा वनावकी शक्षाः वङ्कार्ती चेति राशिस्टी भीरवसीय प्रश्नमा

इति बङ्गातदासीतर । यस्या स्ति: !

"मनोजस्लागुणभूषिताहर मुक्तं द्धादा धर्गाधरस्या। प्राप्तः कुमारी कमनीयस्तर्त-कंकु।सिर्कार्थं पुण्यिमा कुर्शीना ५^३ धति चर्द्रशनदक्षाक्षरः 🕡

"वङ्गाली व्योष्टिना ज्ञीया स्ट्रांश्चामदङ्गा

भाग । ऋश्चरं।मा च विजीया स्टब्स्ना प्रथसा सन्ता। पृथ्यं वा स्ट्रियोपिता कक्षिताचेन स्थानित्रः

इति भञ्जोतद्र्येश्व । वङ्कार्क, को, (वङ्गात धासुविधे वस्तु जास्पति इति । वच्नुको वाचि । सन्दिशे । प्रति कविकालारमः । (स्वाप-प्रद-सक्तप-वानिद्।) की, स्ता चार्य सम् (सेट) इथेनी । ग पचाय पिया पच

इति इकायुधः। इति दुर्गादासः॥ वच, कासन्देशे । इति कविवासपद्भः ॥ (भुसा पर-स्क-स्ट्।। मन्द्री वधन्धिमाम ক, বাৰেখনাৰিকা কিমিমিদি ছলায়ুয়

पति दुर्गादासः ∦ वच, खच्यो वाचि । इति कविकलाहुस: ॥(५८) इत पर∘-दिक∘-मंट।)ल,दक्तिः। चरी, यक्ताः

व्यक्सार्क्तिवभिक्तिणे प्रयोज्याः। इत्यक्तिका रिकाः। दगि हर्गादासः । (दथा, --"वचेरन्यनुप्रन्दङ्भिः प्रयोगाः नाभिधीयते ।

जयतर्गास्त पर्यस्या उत्तम: प्रवः क्षणित ॥' इति बहुमनातम्॥)

वचः, धं, (वर्ताति । वस् + यस् ।) कीरप्रकाः । इति से स्नी। में, ध।

वचः, [स्] कीं, (अधने दलि। वस+ 'सर्व धातुम्बारस्त्।" उगा० ४११८८। इत्रस्त् । विक्थिम्। इक्षसरः।१।६।१॥(यथा, रघी ।७।४१

"इति असल्भे पुरुषाधिराको स्वार्थिशाचस्य दन्ते विश्वस्य । प्रवास्तान्त्रो शिविष्याप्रभाषा-दासम्यपचां मिधिकीचकार्∗"}

(वक्तीनि। वच्+"इञ्चर्यास्यो म्युजामूचल्यः। ^{१७} समा० ३। म्य प्रति वचा

वस्तीत वय+[#]सञ्जयिका र ३ चन १ १ रह्याच च नहूका इात शेहिनी। गे, १६७। चर्छ। मही, प्रारिका। वर्षिः। प्रश्विमेदः। इति श्र करतावली । मेदिन्यां वचका इति पर्काइति च पातः ॥ करि, (उच्चतिवर्गनिति। सीधानामाकत्वादस्य

नशास्त्रम्। वच + छा्ट्।) शुक्ती। इति भ्रञ्द्-चान्द्रकात वान्त्रम् । तथ्यं । यः ।

' इरा अरम्बती अरक्षी भाषा वासी च सारहा। गिरा गीच गिरा इवी गीर्देवी सारती-

वास्त्राचा वचसामी द्वार वाग देवी वर्ग भाष्ट्रका। दचर्न भावितं चो सिखां चारी लिपतं वचः॥ वागदेवीय वसीदिव प्रकाय: यदिकी (केंस:। यथास्यातं यय (योग्यं भइ अल्यों मनोविभः ।"

द्रति प्रव्द्वावकी ॥ # ॥

(बया, हितोपदेशे।

"ञासविति खर्डार्महरुविरच्यायम् । मनुक्तको बनचर्न धन्य काखर्षि वाक्षमम् ॥") तत्त्विधम्। यथा,---

विश्वष्ट उवाचा

'वनगं चिविधं ग्रील लौकिक वैद्दिके तथा। सब जागानि ग्रास्त्रहो निक्तेत्रहानचल्लुवा ॥ चारत्यमः हिनं पद्मातु चांप्रतं श्रुतिसुन्दरम्। सुअ्बिग्राम्बंदिम नहि तेमां कहारण। चापरः प्रीतिवनकं परिकाससुखावहम्। द्यालुईर्मभूलिक वीधयत्वेव वान्धवन् ॥ ञ्जतिमाचान सुधातुकां सर्वेवाले सुखावहम् । भक्त सार्व दिनक्र विश्वमा येष्ठमी प्रतम् ॥ श्व स (जिविशं ग्रील नी तिसार निकः पितम् । अध्यना जियुमध्ये जि नदामि नाकार्भशास-

इति प्रश्वविवसी श्रीताधानन्तर्यक्षे ११ कथाय: ॥

विभक्ति: । चा तु च्युद्धिस्यः रिचा । यया । श्चामकोधवाकरणम्। तदेश्विमध्यायः । श्चाकः १ भारा २ दळा ३ गौ: ७ गौरी ५ मान्य औ क्षामीरा ६ सम्मीरा प्यान्या ६ सन्द्राधनी ३० लाभी ११ वासी १२ वासीची १३ दास: २,४ प्रवि: १५, भण्यती २,६ धमनि: १६० नाळी: १० केमा १६ केळि: २० सूर्णा २१ अरखती २२ निवित् ३ इ. स्वाचा २ ४ वस्: २५ उपस्टि: २६ मायुरक काकृत् २० जिल्लायः घोषः ३० स्वर हर् प्रस्ट: हर सन: ह्व ऋक् है होना ३५ मी: ३६ साधा ३० सण: ३० घेना इट या: ४० विभा ४१ वसा ४२ लगा ६३ निष्का ८८ दी अप्राचरम् ३६ सधी ३० चाहिति: ३८ भानी ६६ वास ५० व्यस्ट्य्प्र धेनुः प्र

पक्⊈ा ५६ जनता ५८ सर ५५ सम्बर्ध १.(

वक्क्य ची [तु], जि (प्रचम स्वक्कानीति ঘণ্ড বিশি ्रक्षेक्षधः प्रकारटीकार्या

रसानाथ: । वचनीय:, चि. (तच + अभीधर।) क्यभीय: ;

इति वच्चाती; कमेंशीक अशीयप्रत्येव निष्यत्।। (निन्दायां, स्ती। यथा, जुमारे। १। २१।

"मर्नेन विना छता शतिः घणमार्च किल जीवितेति हो।

वचनीयसिहं खबस्थितं रमग । वासनुधामि धद्यपि॥"

"इति वचनीयं विन्हाने सस द्यवस्थितसः।" द्रित तट्टीबायां महिनाधः ॥)

वचकीयता, की, (भचनीयस्य भावः । वचकीय-तसु।) लोकायवाद:। यथर्—

"अगमवाद: वौलीनं विसानं वसनीयता ॥" इति केमचद्र:। २।१८॥

(तथा, ध्रत्कक्षाहिकनाटके ल्रुभीयाक्की। "कार्स की चर्मिए वहाँका पुरुष: खरी च

विश्वक्षेत्र च वचनापरिसवचीर्थं न श्रीखं

स्ताधीना वचनीयतापि च्टिवरं बही व धेवा अवि-

र्मागी ख्रेष गरेकचौ(तकवध पूर्व अती

र्देश्यिम(॥²) वचनेस्थितः, चि, (वचने तिकृति स्ति । स्ता 🕂 "ग्रह्मवैति।" श्रहाकर । इति क्तः। "नत्पृक्षे स्ति बच्चलम्।"६।६११६। इति सप्तस्या अलुक्।) वचने तिल्वति यः। वचनस्यः। सत्पर्यायः। विधियः २ विनयसार्धः ३ व्याअवः । इत्यसरः । **६ । १ । २ ८ ॥ वध्यः ५ प्रकीयः ६ । इति के चि**-हिति सरत: ॥

वचनी पक्रमः, एं. (वचनस्य उपक्रमः ।) वाक्या-रम्भ:। इति भरतशस्ट्रहानस्त्रौ ॥ तत्त्रयाय:। उपन्यायः २ वाह्मखम् ३। इवामरः । "र्नारक्तिनं यचनं असात् क्रम्न क्यान्।"द्रात् वचरः, धुं, (अवस्थारे चरतीति। व्यव + चर÷

व्यच्। सकीय:।) कुक्कुट:। प्रठ:। इति मेरिही। वचन्त्रः, गुं, ग्र्जुः। यथा,---"पृंधि मन्द्रः खुपायुक्त वचनुर्जगनुराया ।

भरण्युच भरण्यः स्याद्मिने स्थितिकापि ॥" इति ग्रब्दमाला ॥ वचसांपति:, युं, (वचसां वाचां पति:।) छस-

स्राति: । बधा, ---"जीवीशहरा: सुरश्रुकंचनांदतीच्यी ।"

इति दीपिका ।

यचख्डरः, चि,(करोतोति । हा-†- द्यम् । वचमः कर:।) वचने स्थित:। इति केचित्। बचा, स्त्री, (बाचयभौति । बच्+स्थिच् + स्राच् । निमाननान् इस्य:। यदा, चानतप्रीविष्धभीत

वका स्थव े स्थीवस्थित्रेष्ठ' वस्त्र होते साता

उपार रघोती र बच्चा ६२ लोकसा १३ : दा भदा १८। अस्या गुणः:। या कदलस्। उटावम्। ऋपासः ज्वरातिवारमादभूतवाशिलम्। त्वचा इति इजिन्येग्ट: ॥ ≭। "वक्षोत्रशन्ता मङ्ग्रस्था गोलीभी श्वदपनी च महाल्या निर्लोगा वचीयमचा कट्या निक्तीयाः व विवन्धाक्षानभूनत्री प्राक्षव्यविष्र

श्चापकार्कपोन्नारभूत प्रन्ति प्रला

"पार्ची कवचा शुक्का प्रोक्ता है मः

व्याय खरासानी यका।

धीभ्यार् चटिनाक मङ्गक

है सबल् दिला तड़ तृ यू लंद्ध लिए दि चाच सञ्चासरी दया। बखा की द्वि वामाक्तरम्। "मुगस्थाष्ट्रयास्थाच विशेषात् ऋष मुखरचकरी रचा हल्लाष्ट्रभुखशी

इति नास। "खनयश्चिः समस्यान्या नते। द्वीत्रशुर च्यच चोपचीनीति खोके प्रसिद्ध

ऋगरा सुत्रमा खुलयन्त्रियेखा जी

गबर: । "दीपाल्यद्या अही तिकीष्णा वरि বিষ্যাখ্যাৰসূলনী স্প্ৰকৃষ্টিয়ী वातव्याधीनपद्यारस्कारं ततुरेश्वा यपोष्टति विश्वेषेण विरङ्गानयनाशिः इति भावपकाश्च

वागर्यः ।

"वचायुष्या वातकप्रत्यकाप्ती स्तृतिदा इति राजवक्तभ

धन्यच ।

"चा जिळां प्रयदाच्येन सामग्रेकल सिर् वचा कुर्याक्षरं प्राक्षं खुनिधारयय चन्द्रस्थ्यं यक्ते पीतं प्रमानेकं प्रयोशन्त्रत वचायास्तन्च्यां क्ष्यं सिष्टाप्रसान्तित द्ति गावड़े १८० का

वर्षोयहः, पुं, (यञ्चातीति। यह यक्सो गह:।) अर्थे:। इति राजि वक, गती। इति कविकचाहुमः ॥ (भवा सका - सेंट्।) वलित। इति दुर्गाहार वज,कासंस्कातीः मती। इति कादिकाः (चुर्रा०-प्रे०-सक्क०-सेट्र) कार्य सार्थः इति बाचाः। सार्गगस्य ध्रस्य प

संस्कारी सार्यगर्थस्कारः। क, वालस वांखं काककार:। इति समानाय ॥ संब्कार्योरिति कि किन्। दति हुम(द) वर्च, पुं, की, (वज्रतीनि । वज्र मरी +

শিদ্দীৰ ^পধাৰা ২ হল ।

विक्रुरा १. क्र दिल

सामक्।भा

५ वड

रहर ३ पत्रि ६ अतको ट ६ अवद ६ व ⊆ दम्भोति, 4. ऋदनि, १.-, दल्ल--र;,

१५०॥ क्लीप्सु ११ भिद्रिस् १२ मिड्: खरहर्श्ड सन्द; १५ संब; १६ खश्री १७ नाग्र प: १८ : इ.ति तङ्गीका ॥ जन्मारि: १८

दशापुतम् २० भनधारम् २१ शतारम् २२ पीचस ३३ अन्दलस्०शः। इति पुरुषो∹

। । ति(रक्षण्डक. २५ मी: २६ अधीत्यम् मेचभूति: २व (गरिज्वर: १६) इति दरज्ञापनी॥ चान्हाँद: ६० दन्नः: ६२। इति |

धिर । भिन्न: ६२ व्याम् जस् ३३। हिन प्र गड़ ग्रेस:। (यथा, म्ह्रग्वेद । शहराया

"वाह्यहिं पर्नते शिथियार्ग खटाकी वर्षां खर्था ततन् ॥") शीत्मासर्थया,—

देखुक्त सार्विणा असीलका दिवाकरम्। प्रचकार नत्त्रेज्ञ विकारिकत्वधन्। लचापि दहस्य वक्सिकस्य चाधिकाम्। निवर्षचन्द्रैः सच्छक्तिरणात्मकस् ॥ च प्रतिस्थको ल्लाष्टा पाराइने सन्दर्।

भाकाय महत्रक्षं पादरूपं दवे: पुन: ह ाखिप ततः पादी न कि चिन् कार्यत्

शीति च पापिष्ठां मित्रमानीति निन्द-नाम् ।

ोगभवाप्रीसि जीके सिन्द्र सम्बद्धनम् । स्र धर्मात्रामाधी चित्रेव्यायनमेश्च। चत् कारयेन् पादी देवईवस्त्र श्रीमनः ॥"

इति माह्ये १९ व्यथ्याय: ॥ 🕸 ६

स जडरं यही देखसातुः प्रन्दरः। रेशकं दार्व किन्यसकरं सहन्। क्तिरच दश्जी पेशी नांचख वाया:। निक्षं का भारे कराध्यां जशहेश्य नास्**॥** त्रीयनगाश्राती सांख्येशी शततातुः। शसर्थामास ततः मा क्षत्रनाभवत् । दिय बर्ध नर्ध नर्धाः है बर्ध नथा। वा च कुलिया: संकार्ताः सांस्पेणितः ॥"

प्रति वाभने हप प्रधाय: १ 🕸 🛭 रवधार्थे इश्रीचित्तवेरस्या इन्ह्राञ्चया माणा निर्मितवसाख प्रमार्थ यथा,--सत्यवसितो स्थाउँ प्रायंगम् । गवति त्रक्षाधासानं सन्नयन् जहीं । ासु मनो बुह्विसाम्बद्धक ध्वस्ववस्थाः। न परमं योगं न देखं नृत्री गतम् ॥ वक्षम्य विस्थितं विश्वकर्षेत्राः । कथिभिकतिस्त्रो सगवत्तेवशान्तितः। वमगी: सर्वेशचेन्द्री पर्वमीशत । ा सुनिगणे के लोकां ऋषेयक्रिय ॥" कीभागवत ह स्तन्ते ? • साधाय: । 📶 प्वार्क्तविधियया .---.

मेपिए भागतिय व

चि परान्नेसिनीयोऽसि बाक्सको वायः "अ

तस्य मासूह्यं घोरं विद्तीसी विश्विदिति।" इवाह्तितल्धकाष्ट्रायम्।

"मुने: बल्यामामित्रक त्रेभिनेषापि कीर्ननान्। विवाद्धिमधं नास्ति पंतिते च ग्रहीदरे ॥"

जिखित च ग्रहीदरे। इति वा याउ:। "जैसिनिस सुसम्तुस विभ्रम्याथन एव च ।

पुलस्य: पुलक्षीय पश्चीत वद्यवारका: ॥" इति पुरासम् १ 🕸 ॥ + 🛭

रुव्वविश्वेत्र:। श्रीराद्विभाषा। तत्र्याय:। दन्द्रायुधम् २ चीरम् ६ भितुरम् ८ क्ल्पिम् ५ पवि: ६ चानंदाम् ७ व्याशिरम् ५ रतम् ६ इदम् १० भागविकम् ११ यहकीयम् १० वज्ञधारम् ९३ अ.वकोटि: १३ । व्यस्य गुणाः । घड्रसी-पैनलभ्। सर्वशीरापहार्यलम्। सर्वाषणम-नतम्। सौर्खातम्। देवस्युद्धाकरत्वम्। रया-यक्तवचा तडियोगीयचा,---

"स्र चर्र विश्वप्रभं स्त्रियं सौन्दर्येल घुचे स्नम् । महारमीच्याबारच मुग्राम्यारं त्रियं दिश्रृतृ ॥" तस्य कृतकार्यं यथा,---"भक्तामं काक्याद्य रेक्षाक्रान्तम् वर्तुलम्।

माधारमाभियं जिन्ह भंजासे समृदितनाचा । मीलामं विपिटं रूचं नहचं शेषलं खनेत् ॥" यञ्रस्य चतुर्वर्श्वलक्षमां यथा,---

"श्रीतालो द्विपीतमेचकतया कृत्याधतसः

विधाहिन[मदान्य यन सुमनसः प्रांतन्ति नर्थ

स्तीतां कां किममुत्तनां श्रियमिनं दत्ते यथा ৰ'মূন

मळारेनामयणायणं मु कुलिया पर्या हिन् जाह्यत: ∥"≱॥

तस्त्र परीचा वया, —

"यन् भाषाश्वते निकाशनिकरं नीर्ष्यत

प्रवास्वीपवली हरा इस्त विंकी काल वाळा हर्नम्। घचार्च सिननीसंबेष दमयहर्चक वः भिटात तव्यातं कुलिशं दर्ग्ति क्षण्या, श्वाच्यं सन्।-षेष सर्≇"≉ा

तस्य वर्षसुर्वी बचा,---"विष: चीर्राय रसायनेतु वलवानराष्ट्रसिद्धियदी राजयम् रुगां वनीपविन्चिन्त्रम् न्येर्-

त्रथाकपेणचिहिदस्तु सुतरां नैक्शोश्य भूही

भनेत मर्व्याधिष्टरस्तर्वय कथितो व्यवस्य वर्षा

> सुन्धः ॥" इति राजनिषंग्ट; ≉क#

स्व वद्यस्य भागवद्यवस्यः । िंदीरक इंव क्योड़क्**री** चका

चतु≒न स्टली ⊲धाको दल चॉजलो पीती वैद्योरिनिन: सूदचतुर्चन सिन्ध स ।

र्मायन मतो विप: सर्विषिद्विप्रस्थल: । च चियो बाधिविध्वेती चरा खब्धर; पर ॥ वैश्वी धनप्रद: प्रोक्तकाषा देखन्य दार्देश्यातः। श्रुद्री बाध्यित श्रायीन् वयस्त्रभाषरीति च। पुंच्यीनपुंमकाधित चलगाधानि खलगी:। स्वताः पलसंपूर्णस्तिनायुका इच्धरा । पुरुषानी समान्याना रेखाजिन्द्रविविज्ञा ॥ देखाविन्द्रममायुक्ताः प्रवृक्षास्ते कियः स्ट्राना ॥' षडसाः घटकोगाः ।

"चिकांगास सुदीर्घाच ते विकेधा गर्मका निष्ठिष स्थ: पुरुषा: श्रेष्टा इसवन्धनकाहिंग । च्छिय: नुर्श्वन्त कायस्य कार्न्तिस्त्रीर्गास्ख-

न्। विकास्त्रीयाः स्वरकामाः सत्त्ववस्थितः । खित्रः क्वीभ्यः प्रदातकाः क्वीप क्वीने प्रयो

सर्ज्ञेभ्यः सर्ज्ञेदा देयाः एकमा दीर्थ्यवर्द्धना ॥ णामुद्धं कुरुने वर्षं भुद्धं भाषं धर्मा तथा . पाथद्वारं पञ्चास्य समाप्त्राम् संभोध्य सार्यन् ॥ सार्तिख पेत्रख गुला:।

"भागुः पुष्टिं यक्तं बार्ध्यं वर्षाः चौरध्यं करोति च मैवितं सर्विद्दीसर्वा स्टलं दर्जा न मंग्र्यः । ' इसि भाषप्रकाश ।

(भाग पन्सार्थम् । "विवयं कि उका प्रांत स्वती हार प्रायंत। चित्रपंताशवत्रास्तु निज्ञहात्रैः प्रपेटवेत् ॥ राजीनो विषेदम् रहा मण्डि एवन्। रानं सम्प्रदेनेय क्लियत क्लिक्सं भुवस् ॥"

िकोस्थपाचे तुभेनस्य सचे वज्युनिः ~~स्थिप~~न् चि:सप्तश्चलः सन्तरं ग्यूमेषं यतं भवत् ॥ ' व्यथान्यः ।

"(ज:सप्रज्ञकः सन्तर्भ खर्म्यूचेण सैचचेत्। सहरेकालके पिष्टा तड़ोले कृतिकां दियन। प्रभागं वाजिमाचिक सिक्तं पृथ्वेकसिया तुः। भक्ती भवति तह्युं वज्यत् कुर्ततं तरुम् । षापुर्धं मीख्रणननं वसस्यप्रद्रमधा। रागनं स्वायर्ग पद्भमा भवकलम् ॥ इति वज्यार्थम्। इति वैद्युक्र्सन्त्रभार्सस्य जारणसार्काधिकारे । 🛊 🛭) चान्ययः । स्ट्र वष्यसम्भा। विगाधस्मी सरे।

"वर्षा सर्वतचेव पद्मरामच सीलिकस । रजनीलं महानीकं वेट्टर्यं ग्रन्थम् स चन्द्रवानां एथंकानां स्काटितं वयकं नयः। कर्नितरं गुज्यसम समा क्योसोरसं हिज । स्काटिकं राजवर्षध तथा राजनतं सुप्तमः।

सौगत्सिकं तथा मञ्ज एक वस्तानमं नथा।

मोगेर्ड्स एक का स्वाप्त के दिन ।

भीतु प्रवालक अन्त सारवच्य अस्तर्भन स रङ्गाःसनिश्चयः सद्यः वत्त्रकः, सुझः ह ति चित्रम् समा पीतं आस्रम् तयो त्यासम्। उचार्यातान सर्वात धार्याखेन महीसता ॥ मुप्रणेप्रतिबद्धानि जयारीग्यसम्बद्धी ॥"

इति श्रुक्तिकस्यस्यः॥

नम्योत्पनिपरीधासत्यादि यथा,— 'यन्ति परं। चा रहानां बनी नामासुरी। भ-

इन्द्राश निल्लिमाचीन निर्व्वतु तेने शुक्राते ॥" इक्षपञ्जन्य ।

े मेचाप्रभावं विबुधियेकाहच्चभुदाऋतम् । व मप्ना पर्विषं तथीरकाशिः प्रकी से प्रति ॥ तस्वास्थितेशो निषयम येथ

स्वः प्रदेशीषु ऋषाव्यद्दि । बच्चार्थ प्रचाश्चधनिर्द्धारीयी-भेदिका नानाञ्चलिम(का तेषु ॥

हैम्मातहसौराष्ट्राः पौखुकाविङ्कोनवाः । वन्दात्याः मधीदीरा वज्ञस्यादाविद्याक्षराः ॥ व्यानान्त्रा विभयोजनाच प्रशिक्षा नेका-

तटीयाः खुनाः

सौदोरे मुधिनाकानेवयहणाकामान्त्र कोरा-हुनी; ।

मालिङ्गाः जनकायद्शिकिष्याः पीत्रप्रभाः

ग्रामा: पुरस्था मतक्कविवये शासकापीत-

माह्य ई लाझु वर्णतम्ब गुणवन् दर्श्वेत् सन्यन्

रेखाविक्सनायुकाकप्रद्वाचासाहिति वैजिनम् ।

न्ताके क्सिन् पर्भ (सुसा (समाप् यत् वक का विद् हास्रात

तासान् देवनमाश्रयो सावितश्रसीच्यायधारं

वचतु पर्ययुक्ता देवानामपि परिमदः बोलः। वर्षेश्यक्ष विभागः कार्यो वर्षाश्रयद्व ॥ चारत्वितपीतपिषुक्रामानाचाः खभावनी

ष्ट्रदिक्याध्यत्र चुनदङ्गिष्ट्रवितमस्तां सन्ता

विप्रस्य प्राचनसहस्माटिकावदातः स्थात् चित्रयस्य ग्रायनस्यिकोत्तनाभः। विश्वस्य कान्तक्रची ६ चर्चा क्या ग्र भूद्रस्य धीतकर्वास्यसम्बद्धिः। हो बजवधीं प्रश्चितीपतीनां सञ्ज: प्रतिकी न तु सार्व्ववन्धी। यः स्थाञ्जवाविद्यसङ्गर्भोगी यो पा इरिहार्श्यसिकाधाः॥ देशाल्यात् सञ्ज्ञायणीमा गुरावन् सान्वेत्रसिक्सम् । 🦳 — मध्योऽत्रतुक्रदम्भः॥ अस्ति स

क् बाइव दाः इत कड़वरी कभी प्रकृति सङ्गरी सत् ।

न व सार्वेशिमाबद्या वहस्तुत निद्या वसमिरियको विशेष । गुसपद्गुषसम्पदां विभृति-विषरीको समगेरमस्य हेतु: । एकम्बियस्य इस्क्रं विक्लिनसद्योक्त्रते विभूष्टिं वा। गुणवद्धि तक्ष घार्ष वर्च प्रयोगिर्धानिर्मवने ॥ स्मृदिनायिविधीर्भश्चक्रदेश्यं सलवर्गी: एवति क्षेत्रसध्यम् । नक्ति वजुन्द्रतीवृति वजुमान्त वियसन्यश्चियजालसं व कुर्धात्। यखेकदेण: चत्रजाममाची यदा भवे आहितदर्शिच नम्। न तत कुर्वाद्वियमासमार स्वच्छन्दण्डबीरणि कीविभानतम् ॥ कीचाः पार्थाति बाराच वड्शी द्वादधिति च । ज्**तुक्र**समतीच्याचा यज्ञाकारजा गुकाः ॥ षट्कोटियह्नसभनं स्पारती क्लाधार्र . वर्षान्वतं लघु श्वपार्धसपेवशेषम् । इन्डाश्वांग्रुविस्तिम्क्रितान्तरीच-मैबंबिधं सुबि भवित् सुलमं य वज्नुम् ॥ भीक्तायं विभागमण्तसर्वदीयं धत्तीयः प्रयतनश्चः भद्देव वजुम् । रुद्धिसं प्रतिदिवसेति या दहायुः बीचन्यत्सुलधनधान्यगीपञ्चाम् ॥

व्यातविष्ट्रविषव्यात्रतस्याराम्यमयानि च। दूरात्तस्य निवर्णको क्रकार्ययाद्यवेखानि ॥॥

बहि वच्मपेतसर्वदीयं विश्वयात्तक्षविप्रति शुरुखे। साखिशास्त्र विदी वदाला सन्दा दिशुनं ऋगकतत्त्वसमयं। क्लाम् ॥ चिभागकी नाई नहरूपीये ं जयीदशं जिंग्रस्तीरहमागाः। अभूतिसाधीरथ मृतांश्वसामः

४५ समाग्री व्यवसामधीम: । यत्रक्षेद्वं १श्रीमः जनस वनुस्त सन्धं प्रथमं प्रदिष्टम् ! शाध्यो जनाहानिसुमागतस्य

लिकायसः नश्चा विभिन्नयोग्यम् 🛚

न भाषि त्रव्हुनैरेव वन्त्रामां धारकक्षसः। व्यष्टाभि: वर्षपैगीरिक्त बुक्ष परिकल्प वेन्॥ यतु सन्दर्भेयुँ तं वर्षं सरति वारिशिः। रवर्गे सबसीश्य नखा धारमामधाने। व्यनेनापि हि दोविय जल्लाक्क्रीस दूमिनम्। स्टब्स्ब्यान् इष्टमं भागं वर्ज्ञालभनि सानवः॥ पक्टानेकरीयस्य संख्यास्य महत्तोऽपि वा । खक्तकाःच्ह्रतयो भागो वचच्य न विधीयते ॥ स्पृष्टदेशियमञ्जारे वर्ग बद्धवि इत्रहेश । र्बे मां परिकर्षाणी मजा तथा भने सन् ।

प्रतिक्रम सक्षीत जन कोक्स

चलम मरबन एखा राष गुष्कचीनी श्रीय मिल्मे मूर नार्था वजनवार्थं गुगवद्धि सुः

ध्यक्षत्र हो पैचिषिदङ्खाद्गुर्थे (व्यवसा पृथ्यश्रीम स्रथा मोसिद्व बैडूबंस्मटिकाश्याच नाचेचाप प्रतिष्ट्पासि अर्थन्ति वज्नस कुः परीकातेषुकर्त्रेषाविद्याः स कारीकेखनग्रामाभिकेषां कार्य एधियां यानि रक्षानि ये चान्धे सन्दर्शि विलिखिद्वन तस वेने ! गुरुता सर्वदकानो गौरवाधारक दज्ञेता विषयी खेम स्टर्यः परिच জানিহ সানি বিভিয়েশি বস্কুৰ वर्षीर्वर्म विलिखनि गालीन लिखा धजाबिस मुक्ता संख्यों से चार्किचन न तेथी प्रतिवद्यामी भाभवश्रदेग तिथै ब्द्रितलान् केमाचित् कयदि

तिथाति खभावानी सा पार्चे व्य बद्धांप विद्योर्थकोटि: सदिन्द्रीखान्त्रिमी विवर्णी व तक्षि अन्यान्यपुत्रान् करोति सेन्द्रायुधीवजुः। धौदासिनौविन्मु रिनासिराम राका बधोक्तं कुलिम्रा द्धान पराक्रमाऋान्तपर्धतापः समञ्जासम्बद्धाः भूगत्ति ॥^० द्रति गावर्ड ६०

वकार्थे देश्किपये हो। यथा। हिन्द् चितिः इत्यमः ध पविः ५ वकाः इषक वन्: ६ सर्कः ५० कुन्सः १९ क्रविप्र १६ तिमाम् १८ ग्रेमिः १५ खदिति १७ पर्य: १८। इच्छादम् मनुगास वेद्रिष्ठगढ़ी।२।२०॥

बर्च, इती, (तज गती+ऋर्यन्द्रि⊱ वालकः। धार्माः इति मेरिकी क्षां झकम्। इति घरिषः। वच्चप्रव भाञ्चरकावली। लीक्विप्रेसः। स च यथा। गीलगिक्टमृश् असमासम र म गरसकेषरम् ३ ति निराज्ञन् ५ खा भीवासवलाम् ६ भीगावलाम् ६ री काङ्कीलम् १० गन्धिव अकम् ११ सहर इलारि। वेषां नामानुस्यं चिन्ना पुरालम्॥ अभविशेषः। 'तस्ती थथा,—

"पुरा वधाय एकस्य पिषणा वजमुद्ध विस्मृतिङ्गास्त्रमसाख गागने गरिकविर वै निषेतुर्धेनभानगन्ति खरेतु महीस्त विष्य एवं समुत्यन वर्णाहरिज्ञ

क्ति रहर भाग वक्षति चतु वधम् न्दुबबन्द्रिष्ठम् तदाकी विकति गरा। । भेडु वरं वर्च साधिवा है का स्लुक्त न्॥⁹

इति भाषभक्षाः ॥ प्, (अभू + रतृ!) की किलासहसः। ह्या । इति राजनिर्धस्टः । सेट्टब्ड-। इति भावप्रकाणः ॥ श्रीतवाप्रधीसः ।

गरुडात् सुभवार्या बच्ची वाम वृष्टिभदत् । ाष्ट्रवैष्यश्रतभागस्तस्य स्तोश्मवत् ॥" इति गार्रङ् १८८ व्यथ्यायः॥

च आकीत् प्रथमः पिल्वद्विक्यीसुद्यः। मधी दुष्टिशरस्पदेमे महारथः ॥ सतीरिवरहीरभूबागायुनवसान्दितः। पि विकास: पौची शैष्टिको जयके ततः। खामभूर्यक्ष मीचनाद्वप्रेषितः। च्रम्तसात् सुगाहसाख चात्राव: ॥" शैभाग्रदते र० स्कन्ते ६० आध्याय: ∉≇॥ (मिचपुत्रमेद:। यथा, महाभारते ।१३।

, ሄዱ ! वङ्गाच भगवान् ग (लवस अहा हुनि:) ासायास्यातः सल्लायनग्र क्रा म्बायकाः सर्वे सुनयो प्रसावादिनः।") [हिस्त्रविश्ववियोगान्तर्भेतपश्चद्रस्योगः। नवस्यका व≪देनीया यथा,— ी पच विष्यक्षी सम्म मुनी च काहिकाः। घासयोः षट्चनत प्रवेशयक्षयोः । तियाली च मस्ती परिवक्तीयत । ार्थनासानी योगाः सार्येषु शोसनः।" इति च्योतिसत्त्वम् ॥

त्पलं अथा,----गुर्थी∞भूखची यजवान् सङीचाः दलवस्त्राह्मरीच्यः स्थात्। काभिधाने यदि चेत् प्रस्ती होपम: म्हाद्रिगुका(मनीनाम् ॥

इविकोशीयधीयः । (वल + संभाषां कर्ः) वलचारम्। र्शनधेयहः ॥ (सयाः, सुभुते चिकित्सिस-सभावे। तेलं वद्यक्रमध्यद्वार्थे॥) रचक्रानार्थतस्थ्यसीयमचनात्. प्रयो-शस्त्रक इप्रवहः। यया,---र मचामे धिका जीवे विद्यु**म्**यान भिधम् ।

मनै प्रोक्त चित्रपार्त चतुर्ध्यम् । य प्रोत्तं सुल्या खादेव विश्वात:। तमं कर्मा चयोदिशक वजनम्। चतुर्क्षिप्रसन्ता खरायुणमञ्जाः ॥^अ इति चौतिकास्यम् ।

१ (भवा कड्डो देशि विभवता ११६० । कलान खाडीतच इतिषटधर । कोकि भ, चारुच्यः । इ.त शाचनिधक्दः ॥

वज्ञकरः, एं, (वज्ञाकारः कन्दोशसः) वज्ञकर्यः । इति रक्षमाचाः सकरकस्य छाणु इति

वजकपाकी, निुंपुं, (वजनपाकी श्लासी विः दनि:।) बुद्धविष्ठेश:। तत्पर्याय:। हैरन:२ चैक्क: इ.च्यामब्बर: १ देव: ५ विशुक्तीशा: ह ग्रश्चिमेखरः ७ वज्रजीकः ८। इति ईमचन्द्रः ॥

वयकालिका, की, (बचीपलचिता कालिका।) माबादेवी। इति धेमचन्द्रः॥

बचानेतुः, पुं, । बच्चं नेतुःखिङ्गस्य ।) सरकाराजः । वरा,--

"गते दशिष्टे नरकः भीतं विकायसंयुतः ॥" इत्यमकस्य ॥

"इति याची सर्तिसास्य वयक्तिमोस्तदा चला। दूतक प्राव्धिन यसं घामक नगरं प्रति॥" इति का विकापुरासे ३ व्यथायः।

वक्षचार, क्री, (वक्षवंत्रकं चारमिति।) चार-विशेषः। तन्पर्थायः। वजनम् २ श्वार-श्रीष्टम् ३ विदारकम् ४ खारः ५ चन्द्रवारः ६ घूमोत्सम् ७ धूमचाङ्गकम् ८। अस्य गुगाः। भाव्यात्वम्। तीच्यात्वम्। चारत्वम्। रेचन-व्यम्। युल्गोदराक्तिविष्टक्षश्रमध्यामभवम्। धरनवः इति राजधिर्यस्टः। (भन्नकौबीवध-विशेष:। तद्यचः,---

"बातुइं सैन्धर्य काचं धवचारं सुवर्धलम्। टइणं रिक्कित चारं तुला रार्वे विचूर्णेयम् । चकें जीरे: खुडी चीरेरात्य मार्थत् चाहन्। र्गन सिमुद्धिपत्रभ बहुः चान्तः पुटे प्रवितृ॥ तत् कारं पूर्णवेत् पकात् न्यवकास्त्रासार्वः । चीरवं रचनी विद्य नवसाम समंसम् ॥ चाराहेमेवं सर्वास एकीकार प्रयोजवेश् । वधकारमिरं चिद्धं खर्य प्रोक्षं पिनाकिना ॥ मर्थोररेष सुर्जाह भूलरोपेष बीजानेत्। चामिनान्येश्याचीर्वेश्य मस्त्रं निष्यप्तयं दयम् । वाताधिके चर्च को को इसे वा चैतिके दिशम्। क के गीक्ट वर्ष धुक्त भारवाल (चिटोब वे ॥"

इति वैद्यकर्रोक्षपारसंभाष्ट्रे श्रीक्षाधिकारे ॥॥॥) वचनमा, [न्] पु, (वचन्य दुर्मेंदां चर्मा यखाः) खड्गों। सथावाम्। इति शांकशिवंत्हः a वजानिन्, पुं, (वर्षा जबति सस्यापातसर्वनेनिः)

जि ⊹ किंप्। " इस्तस्य पिति क्रति तुक्।" ६। १। ६६। इति तुमागसस्य ।) गवस्यः। इति क्षेमकदः । २ । १ ३ ५ ॥

वजन्यासा, स्त्री (वजस्य न्याता ।) वदा(चि:। इति इत्वायुषः । (यथा, सात्वेश १२६। १८। ©वजन्य (जान्तर भय: ग्राज्याक्षण । मर्ग्हाल कृत्र ॥ ¹¹) वचटीक:, पुं, (बचीम वधकपालेन टीक्स प्रका-

भासक

घवेदति टीशा⊹का वता वर्षि शिवश्यक्रीयः।

नाम इक्त लाम यक्त तुमानवर्ष निर्देशनम् ॥ वृद्धकार्यकाः पु विवस्य कार्यक्षिम महार विज्ञतुष्य पु विव विवतुष्य किनिन्तुषः यस्य अरुड अधीय इति चक्र खर्म । एप साध्याः । इ.त र.त्र.नत्रस्टः । । वसनुख्यः **बि: यथा, भागवर्त । ५ । २ ६ : ३५ ।** "यक्तिष्टया चानिचीनभ्यासनान् वा स्टपति र्सकदुपनत्मम्बर्धिञ्चरिव पापेण चन्नुध विशीचने तस्य चापि निर्वे पापर्थेरियम वज्ञनुष्टा मधनङ्क कालवटास्यः प्रसद्दीरुला दुन्पाटयन्ति ॥") वजदन्तः, पुं, (वज्रमिद किंटनः दन्सायस्य।

> मृतरः। स्विकः। इति प्रव्यमाला । वजदश्यः, युं, (यक्षासद कतिमं एथानमस्य। ख्षिकः। इति हैमदनः। १।३६६। वजहा, पुं, (वचवारको दः।) स्टीइचः। इता

वक्षहरः, पु. (वक्षवारको हम:।) सृष्टी हस इति ग्रञ्दरत्रायली । (तथाख पर्थाय: । "से हुक्तः, सिंहतुकाः, स्थादची वजदभोशीम च। प्रधासमम्बद्धाः च खुक्ष्वियो खात् खुरा सुद्धा ॥

इति सावप्रकाशस्य पूर्वसर्थे प्रथमे भागे॥) वधाय: पुं, (धार्ताति। ए+अपः। वजस्य चर:।) इन्द्र:। इति इलायुध: ॥ (ध्या, महा मार्ति। ३। ११३। ५३।

> "चार्चनी वासुभगा वृद्धिः खोपामुद्रा दापि अघा च्या स्टम्। नक्षस्य या इसयन्ती यथाभूद् धधा प्रची वज्रशस्य चैव।")

चिनविश्वेष:। इति जिकायतश्चेष:॥ (यला युराधियतिराजविष्टैषः। यथा, राजनरिः-स्थाम् । ⊂ । ५१० । "डपरागे नवे सञ्चे पार्चतीयास्त्रयो हुमाः।

चान्येबी जासटी वक्तधरी वसापुराधिय: ") वधनिधींमः, पुं. (बचन्द्र निर्धीमः ।) प्रशासन श्रन्दः । इति श्रनाष्ट्रपः ।

वज्र विषेष:, धुं, (बचार्यानिष्येष: संवर्धध्वनि ।) वज्यितियः। तत्वयायः। रक्ष्येषः २। इत्य सरः। १ । ३ । ४०॥ "हे वजुननिमग्रव्हः। ऋषोश्वसंबद्दनात् समां सामिमेयनकं चण्मित वर्ष तस्य खडीयध्वनी दममिति जैप्ति। हो स्युक्ती वक्षिक्षेत्र। विक्रमः संबह्धानः। खश्चाधात इंग्रेके। नियोषस्योन साटीय-ध्वनिख इच मुध्वनिश्चिप्रेतः। मुद्धा विस्तु-र्षप्रस्कं भिन्तारं मरिदेशिमीति अहि:। हिनीन अधुरिति अधुः विपातनान् द्रीर्घः। समुने र्थुरिति हीर्पर्ध धरकत्रम्। केन्निन् दोर्थ नैच्हिनाः केविद्विभाषया दीर्घामक्ति। वशुख निभीको अनुनिव्योधः भी पित्र स यूर्धने घण्। विधिवी हिम्द्रीन्यः।" इति भरतः।

वनपासि: पू (वर्ष गामी बस्म । १ इन्स । इति पिक्षिकार्थकः ॥ दयः ^बरूप युशासि दे ज्ञा

नपुक∟, नि, (नचति प्रतास्वती

वर्चेंग, जि, (वन्ष् 🕂 स्यत् । "वर्चेग्रीत

इति सुम्बवीयवाकर्णम् ॥

पर्छाय: 1

বজ্বঃ, গু, (বজনীমি। বল সাদী 🕂

ভন্ত ।) সনাহয়ালুলি: । নদ্যা

विव्यक्तः ३ । इति ग्राब्ट्स्कावस्ती।

ड्र। इति कुलंगः) सप्तरीयस्।

वन्चधाती; कश्चिशा छाणप्रद्यायेक

ভাৰত্ রুণ্য।) বিধিয়ার্ছা:।

"तिनिमा खन्दगी नेमी रणद्वेह

अधोकहत्तः। इत्यस्यः। २।

ख्यजपञ्चल्यः। इति भ्रष्ट्रज्ञायक

विशेष:। इति इन्तायुध:॥ वैतस्त्र

मेदिनी। खे, ९२६॥ (च्यस्त पर्णायी

"वेतली मन्त्रकः प्रोत्ती वागीरी वङ्गाः

अध्यक्षक विद्वती श्रय शीलक को

क्या च दासायकी। इ.१८। ६८: "चिर्विष्यासभूत्रास्त्र वञ्चता वङ्गला

वञ्जुलहमः, युं, (वङ्गलो हमः।) व्यश्र

इति राजनिषेग्दः । (वेनश्रष्टचादिः।

र्चेन नक्षेद्धारयीया।) वेनसङ्ख्.।

"विदुको वनकः प्रीतो दानीरी वक्कका

चक्-चेट्।) वटति दृष्ट्यं लता। द्रि

धलि भावप

रति भावप्रकाशस्य पूर्वत्रक्षके प्रयः

वरिष्युत"

श्राचक गरा प्रधासक विचित त्राचातः। यथा, सन्दासारते । १ १९०१ । ५१। विकास्थिक्षकताः, स्ती, की किसाचारतः। इति "वजुपाणिकोद्धाणः स्थान् चार्चं वजुरयं सहत्तम्। चैत्रया वे टानवजास्य कर्मन्तु। श्रनीक्षसः 📲) वनपुष्यं, स्ती, (वनस्तिव पुष्यम्।) तिलपुष्यम्। इत्यमर: १२ । ४ । ७६ ॥

वजुपुच्या, स्क्री, (वजुमित्र पृथ्यं यथ्या: 1) प्रातपृथ्याः ।

হনি **राजनियं**युट: 🏻 वक्षवीषकः, पं, (वक्षाव कदिवं वीजसम्ब।

कष्।) कताकरक्षः । इति राजनिर्घेष्टः ॥ वजनकी, स्त्री, (वजमित करिन स्त्री यस्त्राः। दीष्।) सत्त्रपर्थी। इति राजनिधेग्टः॥

(विवर्णसम्बामानपर्योध्यक्षे ज्ञातक्ष्म् ॥) वजुरमः, पु. (वयस्वि रघो बख्यः) चक्रियः। इति पुराणम् ॥ (यथा, सन्दासारते ।१।१०२।५२।

"बच्चपा विक्रांचानः स्वासुच्चकं वज्दयं स्ट्रतम् ॥") चक्तरदः, ष्टं, (बजुसिवरदी≽स्त्रा) ऋकरः। इति चिकाण्डप्रेयः ॥ भजुनुख्यद्वनका ॥

वज्वसी, स्की, (वद्यभिव कविनावसीः) स्थस्थिः चकारजता। इति चारावकी॥ वकावाराकी, कही, भाषादियी। तम्पर्यायः।

मारी की य जिल्ला ६ वजना सिका ३ विकटा ५ गारी ६ पोजिरणा ७। इति चिकाकप्रेयः।।

वयत्त्वः, पुं, (यव्यनिवारको त्यः।) संहुक्ड-क्य:। इति राजनिर्धेख:॥ (तथाखान्य:

पणाधी यथा, पैदाकरत्रभावायाम्। "बाही सुन्य सहाउची वयाउच: सुधा-

शुक्रा n") चक्रप्रहा:, पुं, (बव्हमिय कटिन प्रत्यं गाज-

जीसप्राचा थस्त्रः) श्रुन्त्रसम्बर्गाः जन्तः। इति श्वाक्तिवेध्दः॥ वद्यक्रमधा, स्त्री, (नद्यपम् स्टब्स वस्ताः।)

विकारियो । इति हैमधन्दः । ६ । १५३ । घद्मसर्थः ;, युं, (स्वतिसारदस्वान् वद्ममिव तेणसि-त्वात् स्त्रभं दवच।) बुद्धविश्वयः। इति

चिकायहप्रेष: । वच्या ऋतो, (वनिताच्छतीति । यज मती 🕂 "ऋभिकेति।" अध्या०६ । ६८ । एति रक्। टाथ्।) स्कीतृतः। गुड्ची। इति मेदिनी।

रे ⊏१ शहर्मा । यथा,⊸-"बकाद्वासकरी देवी वच्या तेनीयग्रीयने 📭 इति देवीपुरासे ४५ सध्यायः॥ वचाङ्गः, गुं, (यक्षसिव घड्नं थस्यः) सर्पः । इति

ब्रज्जनिर्वेष्टः ॥ वकाङ्गदिति वा पाष्टः । वका-तुल्धाङ्गयुक्ते, चि । वश्राक्षी, स्त्री, (वद्यसिव अञ्चं यस्याः । डीव्।) श्रदेशुका। इति श्रद्धानिका॥

संसारी : इति भागपताथः । वकामा है (वकाक्षाकीरकस्त्राक्षामा इव व्यक्ता

।" प्रकाशिक दूषणसूर् इति

र (जनिषेस्ट: ॥ वची. [न्] पं, (वचीशस्यस्येति⊀ वधा+ "व्यत इनितरी।" प्रसारश्पा इति इनि:।) रन्दः। रत्यमरः। १। १। ४५॥ (यथा,

रघ:।६।२४। "यसकृतिर जनेश्वरविषयौ

समसुरं सधुरिच्छविकसम् ॥") बृद्धः। इति बेरिगी। मै, १२६॥ (वक-विभिष्टे, चि । यथा, सहासारते । १३ । १७ ।

"प्रिनालिन विज्ञा ती ख्लाइंस्ट युभाइदं वालयश्चीपवीतम् ।) थची, क्वी (वज्∔रक्≀ भीरादिलात् कीष्।) क् इभिदः । इति सेदिनी । रं, पः ॥ (तथास्ताः

पर्याय:। "सेचुक: विद्वुष्ट; खादकी वजदमी। शि

सघाचममाइम्बा च जुक् खियां खात् खुषी-इति भावधका प्रस्य पूर्व्यसम्बे प्रथमे सागे।)

वचक:, पु, (वचयते प्रतास्यतीतिः वचा⊹ **गिष्+ कुल्।) उदमाल:। इक्षमर:। एड-**बध्यः । इ.सि. मेरिनी । की, १५८॥ वश्वकः, त्रि, (वश्यते इति। वश्व+श्विष्+

१५७॥ (यथा, कलाविवासी। १। इ.ट.। "अगु पुत्र वचनामां सकतकतान्त्रस्यचार-मतिकुटिवम् । भारे भदिन धस्मिन् ज्यस्त्विधनाः सियी-

उष्यचन्द्राः ॥") वष्यः, युं, (वच्ति प्रवास्थवीति। वच्-"ল্লীভুল্মীরি।" জন্মাণ হ্য হংহ্। ছনি अयः।) भृतः। दक्षवादिकोषः । वश्वनाः।

कोक्तिल:। इति चंचित्रवारीयादिष्ट्रिः ॥ वकार्यक्री, (वशा+भाषे व्युट्।) प्रवास्थम्। पति देसच्यः । १। ४३॥ तस्य गोपनीय-लग्। वया,—

"यश्वनदापमात्वम् अतिसन्नः धकाश्यवेत् ।" इति चामकामंगरः॥ दश्वना, ऋती, (वस्+स्थित्+धृत्+टाप्।)

प्रतारकाः। यका,---"त काम्लं सुषयो दिश्वाः प्रेच्य चैत्रवतं पुरम् । खगांभिकान्त्र सुक्षतं प्रश्वनामिव मेनिरे ।" इति क्रमारसम्भवे । है । 8० ॥

क्तः।) वक्षमाविधिष्यः। प्रवास्तिः। तत्र-पर्थायः। दिशकः २। इति हेमचन्दः।

वञ्चलग्रब्द्दशीवान्॥)

वञ्जलिपयः, एं, (वञ्जलाखः प्रियः । वञ्जार ख्ला) खलः। घ्र्यः। दति मेहिनी। कै,

> वञ्ज्ला, क्यी, (रञ्जल 🕂 टाप्।) वहुतुम्ब द्रांत चेंसचन्द्र:। छ। ६३५ ॥ (नदी

यथा, मारखे। ११६। २८।

"गोदावरो भीमरणी समावेगी च पञ्ज तुज्ञमहा सुप्रयोगा वास्ता काष्ट्री चैव

दिच्चापयनयस्ताः श्रह्मपादाञ्चिनि स्टत वट, वेडे । इ.सि कविवाख्यह्म: । (स्वरू

वट, इ. क्वेबे। सीचधातुरयम्। इति का

हुन: !! (भ्या०-पर०-चन्न०-सेट्। इदित वयदकः। इति इतिहासः ॥

यट, इ. विग वर्ष्टने । इ.सि. ऋविक क्लोहुसा ॥ (५ पची भ्या०-पर०-सका०-सेट्।)

विभागः। इ., बग्धाति। वि., वग्दयति च

वर्ट क्लि इंटिक बस्तात् प्राप्य विका: पर् इति इनायुधः। खर्व पुरादी के श्वित प इति दुर्गसिंह दिय:। इति दुर्गीहास ।

बट, त्क वेळी आगा। इ.स. कविकाल्य

(चादन्तचुरा०-घर०-सक०-सेट्।) वट द्रति दुर्भाष्ट्राचः ॥

नट अ चली रित कविकासहसः॥ (मर∹चमा द्वेट ∫स

विश्वतः, चि, (वश्वाते स्ति। वश्व । शिय ।

ष् १-६ । (सवर **भू**मारे १४ १० १

जब सम्म विश्वत-

विशेष:। इत्यमस्मरती ॥ बङ्ग इति भाषा ।

अथ गुर्मो |्विद्धियम् | हमा**प्रा**शिवम् ।

इति शाजवस्त्रभः ॥ ऋषि च ।

वट बर्शन देख्यान स्त्रेन इच्छान्तर्सिन :)। बरुकः, धुं, (धट स्व , खार्षे कर् ,) पिस्क-÷ पचाराच्।) सचाविश्रीष:। बङ्गाक् भाषाः। तल्पर्यायः । न्ययोधः २ बहु-⇒। इत्यमरः । २ । ८। ६२ । ट्**र**ायाः प्रथ **प्र! र**नि ग्राव्ट्रतावसी । रत्त-६ प्रक्री ६ कर्मा जः ५ धुतः ६ चीरी १० रावास: ११ भागडीर: १२। इति घटा-॥ जटाल: १३ रोष्टिय: १४ खबरोष्टी१५ ११६ स्तत्यरहः १० मखली १८ शहा-१६ म्ह्रेजी २० घच (वाष: २१ यचात्रत: राद्रोहक: २३ नील: २४ जियादह: २५ ाद, ६६ वनस्पति: २०: अस्य गुगाः। ।त्यम्। सप्रत्यम्। शि(शिर्धम्। समः-लश्वाच्छवासीच्यामधीपनाद्मिल्या। राक्षनिर्वरतः। व्यपि च। भीतो गुरुमंदि क्यापिस्त्रवाप्यः। विसपदाच्यः कथायो योनिदीवस्तन् ॥" इति भविप्रकाशः । #॥ रवस्तरूप: । यथा,---ऋषय अनु: । त्ययास्य खडी गोजास्य समी सनी। १८/प तरम्बक्ती कर्यपूज्यतमी कतो ॥ छत्र उदाच । क्तपी भगवान विकारेव न संप्रयः। ी बनकारुम् पनायो जनाक्यप्रम् ॥ अग्रवासु ने वे गापहरा: स्थना: । ह्याधिद्धानां विनाभक्षार्यो ध्वन् ॥" द्रति यात्रीत्तरखर्क १६० व्यथ्यायः ॥ यलास्य व्हे दरवान् ॥४॥ तपह्रैः। इति । डे,२३॥ कड़िद्रति भाषा ॥ भील:। । वहा इति भाषा। सम्बम्। इति . ॥ 🛊 ॥ जी, प्रज्ञमण्डलाभ्यन्तरीयवट-दिश्चनः नियम्। खर्षेत्रां घट-निमध्यमारे सङ्केतवदाद्या यहनाया-ां नकोश्रमय्यदालाई इचिकां सर्वद्योः नामिः पद्मी। । टमादी तुभ। यही दार्खाय टंदयम् । श ल्योयच वर्ड स्ट्रार्थं स्त्रम् । (वट श्रेष्ठ प्रचारं श्रीबटचा वट्। जटा ज्हें वासाध्ययमञ्जू । बडवां नाम नक्सं धरिकी (नेतस् । ट सहार्श्व र इस्सं शुमदायकम् ॥ खा वटं श्रेष्ठभेकादग्रस्ट। हुनम्। लंब के केंद्र द्वादम् परिको जिलम् ॥ वयटच्चेय चयोदश्यमधंज्ञासम् । 'वट केंद्रे चतुहेशसहाहतम् k उ वर्द खात पश्चरश्चमी(रतम्। छ। बडे घेषं पंखापी इप्राविकीतम् ॥" भमग्डलाकारे बोङ्ग्वद्राचि । दिल ाभ्रष्ट्रक्तव्यमस्तिविकाषः ॥ 🐐 ॥ वटतीस : वह + कप् -) शुक्रा (दक्षि) ट ९३। गैट इ.वि सावा 🔉

"मध्याणां पिष्टिकां वृक्तां लवश्राप्रैकचिक्किं।। हला (बद्धाइडकांकांकी वेषु पर्वेच्हर्ने: ॥ विशुख्या पटका बख्या र्टं इत्या बीर्यवहोनी:। वातासयहरा राया विदेशान्हिंतापराः॥ विवन्धमिद्वः श्वेषाकारिकोधन्यविप्रणिताः । संच्यार्थ विचिषेत्रके शर्य की रक्ष दिक्कृप ॥ लाको तत्र बटकान् सकलात्रणि सच्ययेत्। प्रज्ञस्तच वटकी बल्खदरी चनी गुरु: (विवन्दशहिदाती च श्रीकाल; पवनापद:। राज्यक्तयानिरीचित्त्या पाचन्यानां न्यु अचयेन्॥ क्लाकारा यथा। करणस्मानमायन्त्रोदमस्रोरिश्रस्टे-कोरिचनुदगदुःधैः, सचतुष्यात्रपन्नैः। श्रत रह प्रत्यको यः प्रति साम्यपार्थ वटकमन्द्रतके कि का वधार्त प्रिवेदम् ॥ २ ॥ यामिची: प्राणिक्योंदेशिमरिक्षियागारिकैला-ने प्रस्थे-जिधिनामन्त्रकास्त्रवाहनपतिः पेथितिः इन्द्रः पक्षो इते य. प्रयति नमधी दुम्बपूरे सन्दी कपूरिकेलि तमिच सुब्दके सा ध्यान् खिषिष्टम् । २ ॥ यश्चिवहदिका किसीबंधीः स्थात्या एतेत्। पशास्त्रे अधानां सा पीय्वयस्थिपालिकाम् ॥३ यचीरसारम्भित्यक्षनं रिकल-जातीववहसरिचे; सेसिती; सुपिष्टैः। रक्षीलया च एतभावनया भवेद्या सा नाममञ्जग्रिकां विद्ध प्रियेष्टाम् ॥॥॥ करणमार्चद्रश्वेः खळकाो भुन्नपक-धकवित्रवदकोश्यं भूरिचातापचाहाः। नवविद्यमभूमध्ये यो विलासं विश्वते रचिम इष्ट तयाची बीध्रपूर्वी विल्(स: ।५॥ लबङ्गेलेन्द्रसरिये; श्रंयुती; ग्र्कराच्यी:। चके गङ्गाजना स्थानि खट्डुवास्त्रपराणि च B& तेस्त्रेयतेः चौरसारेस्तवा लाङ्गास्त्रकः। खनाख्याक चं भरी: सार्वी: सर्प्रधना ॥"% इति रञ्जनायमञ्जति मंदिन्द्वीकास्ते १६. सर्गः । 🐲 । व्ययान्द्रिकावटकः । "अभिको सिद्यिका तुमलेन सप्र सर्देयेत्। तवीरे समसंस्कारे दडकान् सव्ययकतः। च चिकावदकाको तु रूया विद्यादीपनाः। वदक्ख गुर्के: पूर्वेरेंदेश्य च असल्विदा: १४॥ षाथ वाक्रवटकः; ! सुहानां बटका नात्रो मध्यिया लघनी विमाः। शंकारभप्रसर्विष जिहीत्रश्रमण हिता. १४० भागाणां पिरिका विश्ववस्थानेक्चेखता

त्रवा विर्क्तिस क्या ४-८ जाः, साम् फ्रोजित सानितान्त्रप्रतेने ता व्यववा सुप्रनेदिमा । बटकार्य गुनीर्थं ता चातवा गरिदा राम्। चय क्यास्डविट:। ञ्जाबाभडक वटी क्रिया पूर्व्योक्त वटिकागुगाः। विश्वेषात पित्ररक्तशीलकी च कथिता वृष्टे खाय गुहुवश्चिता । मुद्रानौ प्रतिका तबस्द्रविता साधिना तथा पर्यादचाततो लर्घामृहस्पर्यास्ट्रमाः इति भाषपकाशः।*! (बर्टी। विडिहिन भाषा॥ यथा,---"वद्यका ऋथं कथार्मन नहास मृदिका वटी। भौदकी यदिका पिष्टी गुड़ी वॉर्ल स्तर्घोद्यतः। चें इत्तन् चाध्यते बद्दौ स्हो वा प्यक्रायका। गुग्युल्या (चर्यत्रचलणं नक्षिम्ना इटा ४) प्रति भाषपकाशस्य पूज्यसक्ते दिनीये भाग । धया च । "सण्डरं चुर्शये ऋत्षं संस्केट ए सुने स्थित । पद्धाः च वटकं शखाः दशाःचन्नानुपामतः । इति प्राप्त्रधर मध्यत्वर्ध सप्तमेध्याम गरार वटकें ॥ 🚁 ॥) व्यष्टमाधकपरिमाधम् । थया, 🗕 "द्धानुङ्कास्तु साथः स्थात् भावो सायचतुरसम् की प्रार्थी पटका को गर्लालको इसगण सः। इति ग्रम्बमाना । (नधाचा "स्विधितुर्भिः भागः स्वाहरणः च निशदानः। टक्ष: स स्व क्षितस्त्र क्रील उच्चते । चुहको वटकचीच हर्चगः स निशस्ति ॥

इति इर्डियरे प्लाइफें ५ थ से २ ध्यास 🕖 वटपच: थे. (वर्डेस्थेय पर्च घस्य ।) सिनाजक । द्ति र (विश्वेष्ट: ॥ (तथास्थ पर्याय: । "वर्षशे तुत्रा तुई। खरपुष्यानशास्त्रता । पर्णाध्रस्तव कर्मातु महिक्क क्रुटेरकी। ॥ मञ सुक्ति। व्वंकः प्रीक्षा घटपमस्तत्। धेर 🖒 दित भावप्रकाञ्चन्य पूर्व्यक्षर्के प्रथमे सामे ॥) बटपना, की, (बटखेंब पनमसा:।) निपृत-भावांगुष्यहन्ः। इति रह्माकाः॥ वडणची, स्की, (बटस्सेव पर्व बस्याः । सीहादि-स्वान् हीष्।) याचायभेदी विधेष:। सत्यर्थायः।। इनानी २ ऐरावती ३ मोधावती ४ इरावती ५ खामा ६ खट्टाङ्गर(मिका ६ । व्यन्धाः गुणा । हिमलम् । गोकालम् । भेदकक्विनःशिक्षम्। बलवाह्रास्था व्याह्म्नावस् । किर्हिर्द्रीपन

चश्वः । इति श्व्यस्कावनी । वडवाची [न] युं, स्त्री, (यह वह इस्ति वसतीति । नव्+किकि }वधा इतिदेशचन्दाद ६ ८ । पड़ह्य वास्यक्षीरः 💌 ॥

कारित्यसः इति राजनियंग्टः॥ अपि सः।

"बटपची तु कथिता मोखि खेरावती अपे ।

वदपर्की कवाबीखा बीतिस्त्रभाषापद्या ॥"

वडरः, एं, काक्षुटः। वेदः। घटः। कीरः।

इति भावप्रकाश, १

षु रच इतामस्टीकाय र्भ

कास्त्री र्ज ड इत्वट नच भाषा दति पुराकम्॥ (यथा, सहाभारते। वटी, वि, रञ्जुः। इत्यमरः। २०।२०।२०॥ 3 1 35 1 35 1 6

[•] ज्ञान्ति ग्रायस्योधनेसीयंवटार्कास॥^७ पुलजीरणार्वं शब्दः। यथा, सहासारते। 4 1 1=2 1 80 1

नटारक्षमयं पाशस्य मह्यस्य हर्द्रात । मन्मेन कपार्द्न ! तांमान प्रक्ति व्यवस्थित्॥"}

न गाँआ:, पं, चौर विश्वाय:। यद्या,----'नामचौरो वटाशीकः मन्यचौरकः हारकः॥"

पति भा≅्माला ॥ र्ट स्ती, (बटतीति । घट + "संबंधातुभ्य द्रव्।" उगा । ४।११८। इति इत्।) उपजिक्ति।

यया,---उपजिलिकोत्सादिका च वटिकई छिका

इति मास्यभी।५३०।

िका स्त्री, (बटिरेन।स्त्रीये कन्। टाप्ः) वनः । बङ्गे इति भाषा । तत्प्रशिषः । गिस्नर्ली इति प्रव्द्यान्द्रका ॥ ध्यय पटिकाविधिः, ।

वडका अय क्यांने सहासा वटिका वटी। भारती गुटिका गिक्डी गुड़ी उतिकाथीच्यति॥ ि स्वनुभाधाते बद्दौगुड़ी दाग्न केराचवा। गुमगुन्तर्भ चिष्णच चर्चे तहिस्मिता वटी 💕

रच वहित्रिहे गुइस्तै । ' अव्यादपहिषिद्धेन काचित्रसम्बन्धा बटीम् । द्राण सञ्जा यापि गुटिक्री कार्यदृष्ध; b मिर चतुर्मगा देवा वटीय दिएगो गुड़: !

चर्य चर्यसमः कार्यो गुग्गुलुर्मभु तस्मम् ॥" नक्षमं चर्णधमन्।

दवन्तु हिराणं हैयं मोहकेषु भिषल्दरें: ।" दम चतुर्गे स्थासिति या पातः । इवं इवस्ट्यं इस्पर् ।

"कानग्रमाणाः तक्साचा बर्लस्पुर प्रयुज्यते । वनामिति कालाईरण्यनच्यम्। इति भाव-प्रकास: । 🛊 ॥ अञ्चलीमयोगिहरूम् । व्यच्यापि वी इतिभाषा। यथा,—

भाषामा पिरिका चित्रुलवसादेवसंस्कृता। तया विर्चितां वस्त्रे पटिकाः साधु शीधिताः ॥ हालिताकामतेले ता अयवा सुपर्वेष्टिताः।

घटकारा गुणेर्यका जातया रुचिश स्थाम् ॥ सागायह नवटी चेया पृत्यीत्ताविकामुणा। विद्यात पित्रस्ताकी लब्की च कथिना नुधी.।

सङ्गर्भा विद्या तह्नद्विता साधिका तथा । प्रधा रुवा ततो जची सुहरःप्रमुखा स्ट्रता ।"

द्विभावप्रकासः॥ नी स्त्री, (बट्र÷ ध्रम् । भौगदिलात् डोग्।) वटिका। इति भावपकाष्यः । इचिविश्वेषः । सम्बद्धाः । नदीवटः २ वज्रष्टदः ३ मिहाये. 8

भटक ५ व्यसरा ६ व्यक्तिकी 🗢

ग्रश्चम पित्त श्रवम् र इल्ला यमय स वदक्त ब्रासनतक् হিন হুল

व(व)टु:, गु, (बटर्नानि । वट् + "क्वटिपटिभ्याच ।" उसा०१।६। इति उ:।) भायवकः।

यथा,— "वटुः पुनर्भात्यवजो भिचास्य यासमानकस्॥" इति हेमचन्द्रः॥

ब्रह्मचारी । यथा । वट्बंबंर् ब्रह्मचारी । इति श्व्हर्वावली॥ (वया, सहासारते। १!

3=11381 "नकार्यवसु सर्वेश्व बट्गेय धनुर्भक्षात्।

भारोपयतु प्रीमं ने तथे ख्चु विजर्धभाः ॥") ञ्चरनरष्ठः। यथा,---

"मक्कपणैः खोंचाकः युक्तपामः कुटद्रटः। फट्यो बट्टोबयनो दीर्घबन्सक इक्षपि॥"

इनिच ग्राब्ट्रकायलो ॥

वालके:। यथा,---"वालको माखवी वालः किन्नोरी वट्टरि-

श्लाप प्राच्यात्रावली ह

वट्का, मुं, (बट्+स्वर्णसंचायां वा अन्।) बालकः। इति भारद्शतावली । (यथा, पादी क्रवाचनुई धीक्षश्च ।

"क्रुसारी प्रदेशात् पूज्य लघा खीवलयीक्षणान् । राजस्थमलं तेन प्राप्ततं नाच संभाव: ॥" क्रमाचारी। यया, भागवते । १०। ५५ । २७। "संस्था यथनं डड्डा समवान् एकिनाईनः।

दूरान् प्रवृद्धिष्टु भृत्वा बहुकी थीग-भैश्विपश्चिमः । (वया, सहानिर्जाखनको ।२।२८। "भीरवाधीव वैताला बहुता नायिकामधाः। मास्ताः श्रीता वैधावाचा सौरा गारूपला दयः॥") व्यस्य सन्ताहिर्वेषा,---

"उद्देशदुनं है। न्यापदुद्वारसं नथा। कुमहर्थ पुगरिश्नां बहुबत्य ममुद्धरेत्। एकविष्याचराक्षा ग्रन्थिको महामनः ॥" प्राप्त.क्षवादिप्राचायामान्तं श्वल पूजा। विश्राय पीठन्यामं क्वार्यात । यथा । श्रम्मोहि-अनेश्वर्यान्तं इंदे विश्वस्य भृष्यात्म्यासं क्राव्यति । यथा भ्रिस्सि ॐ हच्चरस्यकत्त्रक्षये यम:। मुखे गायकी करूद नम:। सृद्

षट्कभेरवाय देवताये नम:। ततो स्क्रीं-न्यास:। हो वो ईश्रामाय समी इन्ह्रवी:। हैं दें तन्पुक्तवाय मधस्य ध्येची:। हुं बुं च्ययी-

श्व नमी मध्यसबी:। द्विं वि वःमदेवाय नमीमनासमयोः। इंदं सद्योजानात अमः

कानिष्ठयी:। पुनकासदङ्कामीधाः प्रिशोधस्त-चुरुयुद्धपादेयः सत्तर्भीजादिकाग्द्रसन्ध्रती-

बारीत् । तयोश्वेषावन्यिकोदीव्यवस्थितेत समित

यङ्गलेदेहवसषु स् विशरद्यय सब पण्डस एगा सकी गएर वकर पच इस्थ... प्रतीया न हम् य ननः कराञ्जन्यासी । तद्यथा 🕬 छाभ्यां नम इब्राहि। ॐ चूर्गवा इत्य (दि नः। महरीर्घत्री सहयेन क् च निवन्धे ।

"बहुई। चैतृक्तया प्रकादकारिया। चङ्गारि जानियुक्तानि प्रशावाद्येन ततो धानम्। "तस्य ध्यानं विधा ग्रोलं मास्त्रिकारं

सास्त्रिक्षम्। यथा,---⁸वर्न्ट्यानंस्काटकसङ्गं श्राष्ट्रजो दिशाक्तर्यर्गस्मणिसयैः क्रिक्शिगीन दीप्राकार विषयवद्यं शुप्रसद्धं चि

च स्तास्था वट्यमनियां सूनक्छ राजशंबद्या,---

"उद्यक्षास्त्रस्विसं विजयनं रक्ताः क्तेरास्य बर्दं क्यालस्थ्यं श्रुप दध नीलचीत्रमुदारभृष्य**ग्रतं** ग्रीतःसुत्त् बन्दनारणपासम् भवहरं देवं सर्१ ४ तामसं यथा,---

⁶ श्राचेत्रील।दिज्ञा**म्तं ग्राग्रि**शक्तका

ष्याक्तं पिङ्गकेशे **समर्**मण क्**णा** । नागं वस्टो अपोलं करसरस्विखेंदि

सर्पाक्षको चिने जै सरिगमयधिकास्तरिका नपुराह्यम्

"सत्त्वकं ध्यानमास्त्रातमयसञ्ज्ञावनाः चा युरारो व्यवनमस्प्रक्रेमलप्रहम् ॥ राजनं धानमाख्यातं धनीरकामार्थास

तासर्वे अभुभ्रसम् श्राह्मान्त्राद्राग्टम् र्थं ध्याला सानसे; मंपूर्व ग्र कुणे (त् ५ %)। कास्य पूजायन्त्रम् । "धर्के (धर्के (दिसि: ज्लुप्नपीर्ट पङ्गका)

पदकोणाल (क्षकोणसी योगपङ्गतयु

ततो स्वेन स्किं सङ्ख्या पूर्ववन वाचन (दिलं कुर्वशत्। सका प्राप्तः । स्ट्रेरे वातमकोणावाहनम्। सलाहिवासदेव वस् । स्लेन सामिधाम् । स्वोरेस स नम्। सत्पृत्येय योनिमुत्राप्रद्शैनम

नेन बन्द्रनमिति विद्योगः। नत ऋ दिस्तु को येपुर्देश (वादीम् यज्ञेत । सर यञ्जनन्येषु यसिताङ्गारिभीरवान्। "अमिताङ्गो कृत्ख्यकः क्रीशंक्यन्तै च

कपान्ती भीवगञ्जीव संचारीकरी च भी अमेरण्येना नेतीमा

बटुक

वादिङ (किभीश किशीला किनी का किनी-द्याप्तिकी सालिकी प्रकार देवी बुद्धान् वान रदपुषान् माहनारपुचान् दक्तिस उद्गे जर्दम्मापुचान व्यवीयवीसुखी-तद्विष्टिरध्यत्रेषु लोकेष्याण् बट्क-पूर्वियम् । तद्वाचि: पुर्वे ॐ बच्चार्याः । नम । एवमीशाचि माहिश्वरीपुक्षातः। . ैशावी एकायः। चाविले की मारी पुत्रायः। इन्द्रासीपृत्ताय। नेऋते सह। जन्मी-याम्ये दाराक्षीगुत्राय। व्यन्ते ापुत्राय। तथा च निवन्धे। शैप्त्रकं पृथ्वे माडिशीप्त्रसैखरे । एक **को**न्छे औसारीषुत्रमाणिखे । गुलक भृथ: पश्चिम पूज्येत्तन: । भीसुरं पचाहको (दिश्चिमचैयेत्। प्ञकयास्य चामुखापुचमान्ते ॥" थाल्लुच। देतुर्क विषुराक्तक विनाल कराने कानानकं स्वपादं श्रीम-चल चाटकेचारं पूजयेत्। हितानारी ज्योगी पाय गमः । एवं चित्रभृमित्रयोशीशाय नमः : देशा-रतिषु पृच्यत्। #॥ आस्य पुर-वग्रतिमःच्छपः । जपेन्सन्तं इदिव्यार्शी जितिन्द्रियः। बच्च चार्रिको संधुरभे गुर्ने; ॥ '∗॥

ग्वं इला राजनं प्रागृतीरितम्। मये रिपूर्णां सर्वभैन्यकम्। वैन बटुकाय विद्यारधीः। नाच्या विकासकं तथा सुधीः। घिर प्रिशिष्ट दिने हिन ॥ साई सार्मेयनमध्यमः। ाख्यातः सब्बेधां विजयप्रदः । इटो वट्नः परसेनकम्।

विभिन्ने बासियं ऋहमानसः ॥

लं चीयते नाच संश्वः "

पूर्वीकसाराध्य वर्तिंद्यान्।

नम् निर्मितां जच्यां विश्वर्थेशः।

(। इपैमंध्यति: परिसिधिते:।

माराध्य देव प्रामुक्तवयेगाः।

श्राती विश्वासकी वर्ति हरेतु॥"

इति तन्त्रसार: # # # वस्ती वस् । ।सीनं देवदेवं जगस्मुक्स्। 😎 पार्कती परमेक्यरस् ॥ रेपाञ्चल्याचा जि सर्वशास्त्रागसाहिष्टु। रन्त्रं मर्क्सिड्यदं हरान् ॥ ार्थी जिलाचे व व्यक्त समा र्तिये स् निपुद्धिपश्चायवस् ।

स्यासकर्मासकी अन्यासम्। न्वतम् । वक्तमर्छनि देशशासम चर्धनिवर्जनम् ॥ श्रीभगवानुवास । ध्यक्ष देवि सङ्गमलसाणद्दार हेनुकम् । सर्वदु: विप्रशासनं सर्वप्रवृतिपद्यमम् ॥ क्रमकार्गाहरीयामां ज्यसदीनां विकेषनः । नाध्नं स्ट्रीतमाचेष मकराजमिमं प्रियं॥ यहराजस्यानाच नाधनं सुख्यधनम्। र्भ हाहुन्यामि ते सन्तं सर्वेशार्मिस पिने ॥ सर्वकामार्थद मन्त्रं राज्यभीप्रप्रदेवकाम् । प्रश्वनं गुर्जनम् चार्या ईसी प्रकारमृहरेन् । बद्दारोति है पद्धारापदुद्धारणाय च । कुस्त्रमें नतः प्रकाह्यकाय पुतः चिपेन ॥ देवी प्रणवसृह्यसम्बद्धानसिसंधिये। सन्तीहारसिसं देवि चैलीक्यस्यापि दर्लमस्। चापका प्रकास सम्बं सन्देशा लाम सन्दितम् । कारणादेव भन्नस्य भूतपेतपिषाच्याः। विद्रविका भवाकी वें कालकृद्राद्यि प्रकाः॥ परेदा पाउथेदापि पूर्ज्यदापि पुरानम्। नामिचौरभयं वापि सन्दराजभयनाथा। व च भारीसर्य तस्य सर्वेच सुखदान् भवेत्॥ आहरारीत्यमेश्वर्थं पुत्रपौत्राष्ट्रसम्पटः । सर्वान्त सतर्गं मध्य पुक्तकस्थापि पुजनात्॥ श्रीपार्वेद्धवाच ।

य एवं भीरवी वाम ज्यापद्वारकी सन: । त्यया च कधिनो धेन भेरनः कव्य उत्तमः । तस्य नामचहस्राणि व्ययुनामार्व्यानि च खारसङ्ख्य वंशां ने नामास्त्रातको वर्॥ ४॥ श्रीभगवागुवाचा ।

यक्तु संकी संबेद्धमम् सर्वेद्दुष्ट विवर्त्ते ग्राम्। समान् कामान्याशील काधक: सिञ्जित च । प्रकृ देवि प्रवच्यामि भेरवस्थ महास्रतः। चापदुदारकस्थेन नामारुप्रतस्तमम् ॥ चर्चमामक्रे पुग्रं चर्चामहिनवार्यस्। कर्तकामाधेरं देवि साधकामां सुखावहम् ॥ दैशाहनामन होत्र पूर्व क्षांत्र समाहित: । भेरवं ऋहिं विन्यस्य जलाटि भीमदर्शवम् ॥ व्यक्षोभूताययं खन्य वहने सीक्षादर्भनम् । चीनपं नर्ययोगिकी चीनपार्व हृष्टि नासेत्। चैत्राखं नाभिदेश च कला सञ्चापनाग्रनम्। चिनेचमुळीविनासा चकुबी रक्तपाविकम्। षादवोई बदेवेषां सर्वाक्ते बद्धनं व्यक्ति । र्वं नामविधं कला तदनलर्मुत्तमम्॥ गामार्थातकस्थापि इन्होश्तुरुवृहाचूतम्। **अच्छारमध्यो नाम ऋषिश्च यरिकीर्त्तितः**। देवना वाधिना वेह महिवँहक्सीरव: । वस्नार्थकाममीचेश चित्रयोतः प्रकीर्मितः ॥ 🕫 ॐभैरवी भृतगावद्य भूतात्मा भृतभावतः । चैत्रदः चैत्रपालचा चेत्रज्ञः चात्रधो विराट। क्षाग्राववासी मांसाशी खर्पराशी सवान्तकत्। रक्षमा प्राचमा किंद्वा चिद्वित स्विति पता । कराध का बाब्रमन क्य

.¥F...¶., .¥F... मृनवर्गि अहसरागः, किए। स प्रमन्ते क म्बर्धालमञ्जू सर्राभ्येत्रसी ब्रोहर्मा हिन्द भूगती भूत्रहाशी च ध्रुष्य, प्रतिमा त्यांच माजञ्जू वाधित्याँ पीसन्त्राः वयालक काल, कंगोलवाली च नगरने हैं, केवा र प विन्योचनी न्यन्त्रेयां काश्रिका भाविष्ये करा चित्रकनमर्गे डिल्म: धान्तः धान्तवसम्ब वहकी पट्केश्य सहा (३४८६(१४) ॥ सृत्यवितः यशुविताभेच्तः एकिन्सकतः । युक्ता (इसस्यर: मीर्किशास्य), पाछ्योधन षश्चान्तः शान्तिहः श्रादः श्राप्तः । स् व्यद्धांचितिधामा भागतना लाही हाय । अटाधार: क्लाबार: नपंत्रत: प्रधारियः । भूवरी भूधराधीकी भूपतिभूधर त्यात: कड़। नघारी सुन्धी च व्यालवदी (बीटपान) जुन्मणी सीचनः न्त्रमी सारणः चीमणः व श्रेद्धनीनाञ्जनवश्यहेती सुग्द्रायसमितः । यक्तिशुक्त विलिशृयात्मा क्राप्ती कासपरातस सर्वागचारको इही त्रस्त्रतमात्रसः। कामी कलाभिधि: कान्तः कासिनीपशक्तका सर्व्यमिक्षिप्रदी वैद्यः प्रस्तिम्युः प्रभाववातः। यष्टोत्तरधतं नाम भेरतस्य ग्राह्मनः सयाति जायनं देवि रहस्ये मचलासिकसः॥ य इदं पत्रति कोचं गामारण्यामसम्। न तस्य इति विश्वित रोगियो सर्व तथा। न स्वप्यो भय जिस्मिन् बाफ्रीति सानवः कास पातकानां भन्नं नेव पटेन् सीजमनख्या । सार्राभये राजभवे तथा चौराधिंच भय । श्रीचा(सर्वे सञ्चाषीरे यथा वृ:स्वत्रवर्धान । बन्धने च तथा घोरे प्रतितृ स्त्रीर्त्र मसा(हत । चर्च प्रश्मनं थान्ति भवाद्वे रवकी लेगात । यकार्यसहस्र पुरुषर्थस्थते । चिस्थ्यं यः पटेई वि संबत्ध (सस्क्रिपः । य सिह्नि प्राप्त्रधादिशी हुन्भासीय भारत । यणम्। थान् भूसिकामस्तुस चम्। सभा सक्षाः रात्रा अनुविनाभाय भवेकासाष्ट्रकं पुन ॥ राजी वारच्यक्षेत्र माध्यस्त्रेत भ्राक्षेत्रस् जर्मकासचर्य राजी राजाचं नग्रमान्धतः॥ धनायीं च सुनायीं च हारायीं बस्तु सानव पछेद्वारचर्य यद्वा वासिक तथा निशि ॥ छवं पुर्वास्तवा दारान् वाशुवाहाच सप्य रोगी रोगात् प्रसचीत वडी सुर्वित बत्यकात भीतो भयात् प्रमुचीत देवि सर्वं क संभ्रय । यान् यात् समी इति कामां सांग्ताना श्लीति दिखित्त व्ययका प्रकास है शहां न देशे यस्त्र क्रसा विता

चल्लीनात्र शान्ताथ भरत्रदे इम्मपम्मिते। द्यान् कोच[सर्द दुग्रां खर्चकासम्बद्धस् । ध्यानं वच्यामि देवस्य यथा ध्वाला पर्वद्वर्॥ ॐ प्रबस्माटपसभ्वासं धन्नस दिसमग्रीसम्

चीवमास पृह्वेम चीवास्त्री मानिवसम् ।

कटी पापौधनाश्च बट्डो लिङ्ग्देशकम्।

गुर्द रचाकर: पातु अरू रचाकर; संशा ॥

गुनकी च पादकासिङ्घ: माद्रष्ट अं सुरेखर: ।

जान् च घुर्यराराको अङ्गेरचतु रक्तमः।

आपादमध्यक्षेत्र आपदुद्वारशक्ष्या।

बडर धू (बक्तीति क्यू

चि**च।" एवाः** ५।३६। दा

वसान्तादेशः।) म्हातंः। प्र

प्ट्रकः सुषष्ट्रशेखव देवर. यवनधिरोद्रकृत् दिशसरं कुमारीशं दटकाखाँ सञ्चलस् । खड़ाङ्गसिपाण्च युलक्षेत दथा एनः । समस्य क्यालक्ष्यारं सुध्यान्या॥ गौकजीन्द्रसङ्खार्था गीलाञ्चनचयप्रसन्। द्युक्तरालद्दर्भनपुराद्वदसृष्टितम्॥ ध्यात्मवर्णसम्भितसार्भेयसम्बितम् । थाला चपेन् सुर्वन्नष्टः सर्व्यान् कामानवाम्यान्॥ रतक्रवा तती देवी नामारणानम्त्रमम्। भेरवाय प्रकृषामृत स्वयचेव सदेखरी।" इति विकसरोद्धारमञ्जे खायदुद्वारकर्क मैग्ब-सावराजः समाप्तः ॥ + ॥ यथ पट्कसेर्घकषणस्। श्रीभेदद खदाचा ⁴ देवेशिः चेक्टरचार्यं कारसंक्रयानां प्रम्। मिन्नथमी साधका धन विना इस धानभू सिद्धा श्रीषु चातिषंशियु सहायायुज्जेषु च। ऋक्रिमकरक्षेषु ज्वरादियाधिदहिषु। श्रीदेव्यश्च १ अध्यामि ऋगु शहू वटोस्तु कवर्त्रं ग्रुभम्। गोर्यनीयं प्रयक्षेत्र साख्यारीयमं यथा ॥ क्षम्ब ध्वानं चित्रा प्रोत्तं चाल्विकादिप्रमेहतः। कास्तिकौ राजसचेद नामसं ईव ततु ऋषु । वर्व्ह वार्ज समाहिक्स हवां भुगडली हासियहां (हबाककरेनेनमधिमधे: किब्रिकीनपुराहै:। दीक्षाकार्यं विषद्यदनं सुप्रसर्वं चिने अं चक्ता आध्यां पट्सम (नधं श्रुलखह्ती) इक्षायम् शर्क जशक्षास्त्रस्थितं चित्रधर्गं रसाहरागस्त्र फ्रीरास्थं वर्दं कपालमभयं शूर्लं दधानं करेै;। मीलकी वसहारभूषण अतं भी नांश्व को च्युको चन्द्रकारुखक्षास्य अयस्यं देव सरा भावते ॥२॥ धारीकी साविकानां यशियक वधरं सुखमालं रित्यकं पिङ्गवेशं समस्मय स्थि शह्म-म्काभयानि । भाग धार्टी सपालं करसर्थिय है विंभतं सर्पोक्षणं चिनेचं स्थिमयदिननक्तिक्विश्वी न्पुराकाम् ॥ ६ ॥ है॥ घास वटकमेरवकवचस्य महाताल ऋविरतु-ष्ट्रपद्धन्दः श्रीबद्दकमेरवी ईवता यं वीजं ही प्राक्तराषद्वतरणायेति कीलकं समस्वित्सीय-मिल्लायें विनियोगः:। "ॐ ब्रिहों से भैरव: पातु खलार्ट भीवशास्त्रथा। ने ने च स्तहना, सारमेयानुधी स्वी ॥ भूतराधक में कर्षी क्यों नी प्रतवाहन:। नासापुटौ तथोशी च मसाजुः मर्वसूबगः ॥ भीववास्त्री समास्यच शक्तिहरूरी यतं सम । खाली देलरियु: पातु भादु चातुलविक्राम:॥

सहसारे महापद्में कर्पृरधवली गुरु: ॥ पातुमां वटको देवो भैरद: धर्चकसीसु। पुर्क खामसिताङ्गी में दिश्रि रचतु नर्वदा । आग्रीयाच रह, पात् इचिय चन्डमेर्वः। भैच्छै यां क्रोधनः पातु मासुन्धत्तक्तुमस्तिमे ॥ वायकां में कपाली का निर्द्ध प्राथात सुरेक्यरः। भीवको भेरतः पातृत्तरस्याः दिशा सर्वदा । संचारभेरतः पातु (एख्येषान्यां सदिखरः। क हैं पातु विधाता वे पाताचे वन्दिको विस:॥ सद्योजातस्तु मां पायात् सन्तेती ईवसे(देत: । वासदेवी व्यव प्रीक्षी रखे चीरे तथावत । जले नन्द्रप्र; पातुस्थले पानुसूद; सदा। क्राकिनोगुक्तकः पातु दारांक्तु लाकिनोस्तः,॥ पातुचाकको भावन् श्रियं मे सत्तवं गिरः। व्यक्तिनीयुक्तकः पातु पभूनश्वानजां स्तया ॥ सद्दाका जो ४वतु पहचं सेन्टां वे का समेरव:। राष्ट्रं राज्यश्रियं पायानुसीरवं। भीति-रचा इरीन स्वयुक्त स्थानं विश्वतं कवचीन च । तन् चर्चे रख मे देव लंबन: चर्चरचक: । एन नुकारमी शाचतव चे हान् प्रकाश्चितस्। नाखोदं नरलोकेष्ठ सारभूनच सुध्ययम् ॥ यकी कस्टैन दानदां कवियां सुदर्शनस् । न देवं परभिष्येभाः जनसम्बद्ध सन्दर । थी दशानि निविद्वीत्यः स वै सकी अवेद्युवन् । क्यनेन वावविधिन रचां क्रवा हित्रीत्तसः। विचरन् यत्र कृत्रापि विन्नी वे: शास्त्रते न सः ॥ अर्लेख मियवे योगी कावचं यह रचित: ! तसाम् सर्वप्रयतिम इलैभी प्राप्यितसास् ॥ भूजैरकालवे वापि लिक्षिका विधिवतुष्रभी। धारयेत् पातयेडापि चन्यते द्वापि नित्यप्रः। चन्याञ्जीति प्रभावं चै क्वक्स्यास्य वर्णितस् । नमी भेरवदेवाय सारभूताय वे नमः । नमस्त्रेतीकानायाय वाधनायाय वे नम:॥" इति विश्वसारीहारतन्त्रे खापट्टहारकन्त्रे ग्रेरव-मेर्नीसवादे बहुनभैरवनवसं समाप्रम् ॥ बटुकरणं, की, (वटो: करणम्।) अप्रवयनम्। इति चिकाक्टप्रेष;॥ घन, स्बोस्बे। इति कविकलाष्ट्रमः, । (भ्वा०-पर्∘-चान ॰ सेट्।) स्त्रीत्यसिंह गामर्थम्। वटान दातः वातुं समर्थः स्थादिखयः। इति द्रगी-वढ, द ड रकचरे । इति कविकल्पद्रस: ॥ (स्टा०- | भाइम भव सेंट इहिंतू) इत्तवद्वीबचर

कामार: । इति हिसचन्द्र: ॥ प्राव्द इति सचित्रधारीयादिवस्तिः॥ वटर:, वि, (वल+च्यर:। टस श्रुटः । मन्दः । इति निकाश्रुशेष वड, कारी इसे । भौनशातुरसम् J कत्त्वहुसः ॥ (क्वा०-प्रद०-सक्व०-स इति जिनायङशेषः । क्रियाबङ्भीच्छा≀ इति रहा। मिति एका:। इति सरत:॥ (यथा, E8 | 28 |

विक्यम्। इति दुर्शदासः॥ वल, इ. क. यिभागे। दति क्विक्षस्पह परः - सकः ॰ - सेट । इक्ति।) इः आपर्यके चित्र प्रकाति । इति दुशा वड, इ. इ. वेडें। विभागि। इति क (भार-काल-सक्-सेट। इहिन। र, वर्ष्यते । इति दुर्गादासः ॥ बड़भी, स्त्री, (बडाते स्वारम्बनिश्मीस। लकार व्यक्षिष्। छदिकाराद यहच्हाः इवस्यः। सुद्धाः तत्वर्थायः । गीपानगी २। इति सन्दरी। चन्त्रभ्रालिका ६ जुट "चन्द्रशाला च वहमी शासां प्रास

"वङ्भी च ऋभा जिति प्राधादादी च इस्तिकी क "सद्वाको वरूमी चन्द्रशासी सीधोद्वरे चुवान्तापि वडभि:। तो कथा**चि** मुप्तपराहतायामिति। मैघदूतम् वङ्भिः, वड्भी वलभिः, वजभी चान

"सुवामिता वपुग्रान्त उपनीतोत्तरम्ह क्रियन्तां सञ्चवाद्याचा घड्न्थो घोषश्रद प्रकृ, च्ली, (वङ्+ व्यच्+ ट(प ।) "कर्वेनायवा तामें युँतां यत्ता गृहवै। पिइं चर्च वटी वड़ा। इति भ्रान्ट्च ण्डुं, जि (बड़ते इति। दड़ ∔दहु

पौति इन्।) इहत्। इन्यमर. **६१ श कास्त भाषा वंड़** ≬ वना, जह प्रार्व्या इति कविकरपद्रमा पर्∘-सक∘-सेट्।) ऋ, व्यवीवसत व इति दुर्गाहास: ।

वरह, तुका भगि। इति कविकरणहरू पर०-चक्त०-सेट्।) वर्ट्यति वस् इति दुर्भादासः । ुर्पु(पबद्धाते इति व4⊊∔भन

दावस्था दति

कम् इ नक्षते इ नक्षते चौरकीराविष्

ਸ 🗈

माची समाब्धी में पातु सुक्यम वापरी छट्न

वचस्राक्षतयाद्वास्तकः रीक्षणं सम्

धर्म राष्ट्र करा ऋत् मा स तम्हा। राधानः ॥(वस्त्र्+जुन्। समाप्त (५ **। चि** ।)

रक्तोद्वाहः। खर्चः। कुक्तापुष्टः। इति।

में की∣डं,⊂। प प, मधीक एन्द्र । भूकरस्य लाइ स्रा कर रक्तीमा, नालस्य यह इस् । प्रवेद्यनः । इति

पेट्स (के.४ मण्याच च्योष्ट्रावकाकाची स्थ्यती-यस् । किन्तु विष्ट इ सक्य ई द्रायस्तान् च्या या-

१ अपेन नियनसान् क्लरफ्त (राजी निश्चितः । । ाल पू. मरपृद्धम्। बौकाः। छवित्रम्। इति : हें नहीं चैसचल्या ।

क्ट पुँ, (प्रशंक्ष प्रमुख्य करी, वक्-मस∹तान्डाः। इणा॰ १ , ११६३ दभ ट ।) व्यनाब्रसमेट्:। त्रवपर्याय:। हुऋक्ता ≎ बालाः ६ छिपितिष्टः १। इति हिस-

। म, (पनने इति । अन्न सम्मक्ती । दक्-समन्तात् हः।"डणाः १।११६। प्रति हः।। इस्ए। दर्वा जिता। इति भेहिनी। है, २३॥ এই হিনি সংখাঃ

क्षो, (दण्ड∸ द्राप्।) पाशुक्तः इति माननी। के २५॥

च, (बार्तानि (वा⊹डॉत () माम्बन् (गण गार: । पार यदा व तथा ८ वन ध ग्दर है। बद्यसर: ।

ख खेद: : जनुजम्णा। (धाणा, ग्राञ्च-क्लापम् । प्रथमार्छ ।

क पत इशियवानां जीवितकानियोर्ज ह च गिथिनदियाना चळवादा: प्रहास्ति ॥")

गम्हीप:। विकाय:। त्रामन्त्रतम्। इत्यमहः। ₹ 1 ₹ 5 ₹ P

न पु, (चानतंत्रयति चादमं स्रांतरनेन देति। ात्र नश्चि⊤चाच। सम्वा। समस्तालीप: ।) रगन्दः। कर्णभृषयम्। प्राज्यरः। शिरी-उपरुष् । इति अदिशी । २,५०॥ (बचा

।!तग्राहिन्दे : ६ । २ । चालसङ्गञ्चतचचनमीलिकपीलविक्तील-

राष्ट्र प्रसिष्ट विदिनविवासं खार्ति सभी मन जनपरिचासन्॥") ८ , पुं, (वनतीति । वन् ⊢ "कास्टन् क्रस्थ-ग्रिम ।" एखा॰ १११२ण। इळाच वनते सका-रक्ताविधाः। वतस्य इति काचिद्वितिरितः-क्यिनन्योक्ता साधन प्राथमिन साधः।) सुनि-ादः इद्ध्याद्यक्तिकोष्टः ।

, इ., देवनहरे। सत्यशक्। प्रक्षाः । चाक्ति-ोग । दलि कॅ चित्रभारोखाविष्टांतः । का, स्वी, (स्वकातं वीकं न्यवलं स्ट्याः अव- विद्यानः, वृ. (प्रथमवया पहाः । विद्यो नामविभिक्य-इस्कों व अवधीका रक्षमहरीकाना 祝贺 事

रक्शन ट्रइस्चर्यो च - हरका हे इ. तेका सका प्रस्तः स्तः । उत्ता । इंड्ट्रइसिन, ।) बज्ज, । इस्लामक्: ॥

ा, । (ব্ৰভাৰ ছবি । মতি ভাৰ্ৰলামী + আছে । বিভাৰ: মু (বিহ্নালি । বিভাৰ-ভিত্তিবিভাৰিনানি-किया ना । उसा का का स्ट्रिस सा वर्षः । मोटिशियाः । अस्टर्डित आस्तरः सन्-पर्यायः । प्रजन्हरिः २ सर्गजः इ । इति वैद्या-बर्मगावाद जासरः । दोन्धा ३ दोषकः ४ होप. इ.। इति ग्राह्मक्रोदली । सोहिसीय: ७ षा हुनेग; ६ भनाभ: ६। सही जात छ। सख

> मर्थाय:। तर्शन: १ तर्थम: २ तन्तुम: ३ कण: ३। इति जलाधर: । एकाहि:। इति भेदिनी । सं, ११ ॥ बाइहा इति साया । (यगः, भागवर्ति। १९ ए । १२ ।

⁶न वसः । युपनिधियाः सदाकाराष्ट्रमञ्जूति । म रहीती सवा यन संजुलाविव सुनासणा।।" दिनेन्यपुत्रः। द्रमानिकादीन्यस्य निधा-माराणि । बच्द, भागवि : ६ । १७ । ५—६ ।

"वर्ष्त्रः केतुमालस्य यद्वे भीमस्यक्ताः।

दिवीदामी ख्मांक्ससान् प्रवर्दं र इति स्तुतः। स एव प्रक्रजित् क्य करतव्यक इतीरिनः। लदा कृदलयार्चे ति बीच्तीवन सदियस्ततः ।" चेजभेट,। बया क्यामिक्शियारे। ८। ४।

"क्यांच्ल वक्ष इति स्थानी ईश्री सींप्रशास्त्रय। खर्मेख निक्तिनो दाचा प्रतिमक्ष दव चित्री ॥") नेक्षरं की। (दहा + मद्यायां प्रवर्ष्टि वा कत्।)

पुष्पकानीचन् , इति राजनिर्धेष्टः । (दिव-रणमञ्ज पुत्रकामीसप्रार्ट् सात्यम् ॥)

वस्त्र :, पु, (वस्त् 🕂 कन् ।) सुटकः । दस्यग्रः । (ऋस्य प्रयोदी बचा,---

"टब्बः अक्रण्यादी वसकी विदिम्हिका। जुटमका गुरुतस्याय शामि कलिङ्गतः । ' दित वैद्यक्रस्त्रसाकाद्याम् ।

सच (न्यः पर्यायः ।

"हुटन: ब्रुटन: कोटी वसकी तिरिमक्षिका । कालिङ्गः स्वाह्याची च यक्तिमाप्य द्वापा।" इति सावप्रकाशस्य पूर्वायकी प्रवते शाति ।) इन्द्रथः । इति राजगिषेत्रः ।

रत्नवर्धानं, स्त्री, (वशक्तस्त वीत्रम्।) "वृष्य-

वट. । इति शावनिर्वस्ट: ॥ (यपा, 🛨 "योधं वसक्रिकेच विस्कृतिसमार्क्षस्य 🏻 चिन्न सेहियों पानां दाओं मतिविधां

समाम् ॥" इति वैदानचन्नणाससम्बद्ध ज्वरानिसारे योगाधवर्षे ।)

क्यकाका, स्थी,। इन्हें कासपते दति। क्रम्+ च न्। टाप्।) वन्हासिन। सेनी भी:। तन्-पर्काय:। पत्रनारः। इति श्वाक्ष्यहः। बुकारिकामा स्त्री च व

व्यक्ति धक्तर प्रतिकरण प्राप्तर क्या पीर ने नामुक्त पात नामा तामानाथा दस्याच शक्तप्रमा अस्य स्वाद्वानीका ह

भाइ, हा द्ति राचान्यस्ट, औ

बत्सवरी, न्हो, (वननवर + डीप।) बधीसार्गे प्रमध्नी चैन कटियता चित्रायसी मी:। यदा, कात्यायमस्यम्। पर्याखनाः पृत्री य्षे च

क्लारान् स्थान् तसलाहुत्व व्यसुख्यास्तरमी वक्षायां का भागवा एनं युवानं पति भी द्वान तिन क्रीडलीस्ट्य विधेख सप: सामजन्या सुमाग रायखेविक समिया सदेम इत्तेतवीत्र ऋची नुक्को र जिलि। ऋगर्थस् है बह्ममर्था

षो युक्षाको एक ग्रुवान प्रतिस्वामिन दशकी स्क प्रार्थयामि तेन व्रधेण सप्त क्री इन्ती: खिनल्ख-चरच समय है विख्यायों युवसीय सातः गास्त्रन्त्रव्यविषया भविष्यप किन्तु मया खक्ताया.। वर्ष ष्ट्रप्रम्य महानरीयाच्या सामेन

रायकोदेस धनसम्बद्धा साप्तकत्या सन्तकस-यापर्वन देश अज्ञेन च सम्मदेश चुटा भवासः सुनगर लोकस्त घिया इति मन्तरेम इति

भविष्यसाभौधि वर्त्तमाव इति पास्थिनिस्टर-दाद्वविष्यर्थे वर्तमानः ॥ ≯ ॥ वतःसरीः विश्वे-प्रवति स्ट्रिनि: 1

"व्यग्तो की इतामधीपार्श्वीचा भोलपार्ही। एउतस्तु भवेतृ ऋषा। इत्रमस्य तु सोचार्य ॥" ताचो दय:प्रभागं यथा,—

"जिचायकी सिर्धन्यासि: मुक्तपासि: सुगी-মিন: ।

सर्वापकरकोषेतः सर्वयस्थ वरी सन्दान् । खन्सरको विधानेन श्रुतिस्टुनिनिक्शोनात्॥"

द्वि युद्धितको हवीत्स्याविकारः॥ बत्सगाम: एं, (बत्सान् नश्यति हिनक्तीति। नभ चिंसायाम् + "कामायास्।" ६। २। २। इलिया ।) विषयुक्त विशेष: । इलामर: श्राम्शः स तुं उपावश्विषभेदः । प्रायो वन्सान् रभाति, चिन स्ति वत्थनामः सन्धा । चिंचे छात् प्रसिति

ष्ट्र । वन्सस्थ नासिस्वि वव्सनाभः स्यः, स्यमित-किति व वृद्धिः चर्यां सिन्ध्वारमञ्चलकाः। इति भारतः ॥ ४॥ (यथा, हरिनंधे। २२३।

⁴ वर्षण वत्यमाभाश्व प्रणतास्थन्दनै; सङ् ॥) समार्थायः। बास्तम् ६ विद्रम् ३ समा ४ महीयधन् १ गरलम् ६ मारवम् ६ दागः ६ क्तीककम् ध्यायकारकम् १० स्वावशाहि १९६ चा गुवा:। णतिसपुरतम्। उपालम्।

दातकषातकः रक्षविधाननाप्रिलम्: (मत्त-सन्तापकारकाच्या। इति राजनिर्धस्: । 🔻 ॥ च्यक्त खरूपनिक्तपूर्ण बद्धाः।

"सिन्ध्वारवटक्षची वन्समास्याकतिस्वयाः यत्परस्त्रं न वरीषु विश्वंत्रजनामः न भाषितः ॥ वस्य सामागुका यथा।

"विवं प्रामाद्वरं को कं यदावि च विकासि च । - ब्रद्योजभाषि मनावसम् 🗗 🔏 चायव

चत्र सि वक्षकाशक प्रवर्गकेशाकगमगद्भीसम्

वतसर

विका स स्वीतः भी तबपूर्णके सिविध्यासियां स्वाद्यासियां स्वाद्यास्य स्विद्यास्य स्वीत्र विकादि स्वीत्र विकादि स्वाद्यास्य स्वीत्र व्याद्य स्वीत्र विकादि स्वाद्य स्वीत्र विकाद स्वाद्य स्वाद्य

इति भावप्रकाशः ।
(क्षेत्रिय हश्क्षेत् । थया,—
"चलारि यन्समासानि सुम्सकं हे प्रकोत्ति।"
"जीवाफ्रामी दन्सनाभे पीनविष्णुचनेचना ॥"
हित सुमुत कदणस्थाने हिसीयेग्धाये॥)
नवपस्तं, क्षां, (वन्सम् बन्सरावस्य पस्तम्।।
भारतवर्षस्थीनरे हेयपिष्टः। वन्षय्यायः।
कौशास्थि । इति हेसचन्दः। । । ११॥
नवपताः, पं, (वन्साम् पाजयनीति । वन्सपानि + काम्।) श्रीकायाः। वक्षेत्रः। यथाः,—

व्यन्तावनं गोवर्त्तनं यसुनापुनिवानि च। वाच्यासीदुनसा प्रीती राससाववर्णान्य ॥ एव व्रगोक्तना प्रीति बच्छन्ती वाक्तने छते:। क्रतवाकी: खकाखेब बन्समाची वस्त्रनु:॥" दनि कीसागवते। १०। ११। २६॥

(वनसमालके, सि । यथा, ख्रिवंधी : ६०।२८। 'स तच वयसा सुळी कंत्यपांती : सखानयः ।
देशे वे त्वरं छायाः पुरा खामानी यथा ॥")
तसर, पुं, (वसन्यस्तिन् व्ययननुसासम्बद्धारः
दय द्वा । वस निवासे - "वस्य ।" एका०
३ । ०६ । इति सरन् । "सः खाद्धेषातुषाः"
० । ३ । ४६ । इति सर्य तः ।) दास्त्रमादाः
स्वतसरः ६ व्यवः ३ द्वायनः ३ प्रार्त् ५ समा
६ । इत्यसरः । १ । ३ । १० ॥ प्रार्ट ० यर्म
वर्षक्षाः १ च वन्नर्परिक्वयनमाङ्गरा-

चाधानपूर्वसेने प्रस्तिपूर्व वहायो तु।' नौहसामनताचाचात्वसंदेन चतुर्विधी वन्धरः। यथा 'चृष्ठीपनयमाहितु वर्षेत्रस्वा सावस्व स्थाप्त्रस्थायसम्बद्धते साच्या भवती-सर्व स्वाहनाधिकमन्धरी माच्या भवती-स्वाहिताधिकमन्द्रस्य प्रच्यस्य धिक्षस्य-हिनेक्ष्यति। यथा,— नेवाहीनासङ्बन्दं वसा स्प्राह्यस्वस्था

नुवाहीनामध्यप्रसम्बद्धम् विविचनः ॥"१७८॥
भाजवत्त्ररोशित द्वाष्ट्यमासीभेवति । मसमासपाति तु नयोद्यमासीभेवति । नथा च स्रति: ।
हात्यमाधाः धंतन्यरः क्वाच्ययंत्यमासाः
सद्धरः इति । चयोर्णेव्ययमासे । स्र्यःतः ।
यास्त्रक्ते शहर्यक्षम् यय इति । ययो मास
इति । यया मासाः समेकः संवद्धर इति

वस-स्कोन

षतसर

तोक्षा दत्त । **६। जाध द**हिस्स इत्यासम्बद्ध

"छक्षेत्रकालः प्रथमाञ्जलि-२० সः ग्राह्मनन्दारिष्युगीः ४२६१ सक्षेत्रः । भूराद्रिवस्तिन्द्र-१८६५ ज्ञृत: सज्जन्न: वद्यावश्विष्टाः प्रभवादयोश्ब्दाः ॥ वर्षवर्जन्तु बच्हेरां स्टब्स्टें; संपूर्ध खोस्सिसि: १६०। हृतक्ष्रकसतः खायिहते हो भासकारयः ॥^अ व्यखार्थ: भूकेन्द्रकात: भूकर्काव्द्रकाल । एथम् चाक्तिप्र: २२ द्वार्विप्रत्या पूरित.। भाषाकृतन्दास्वियुरोदेकनवळधिकश्रमद्वयाधिक चतु.सहर्मः; धरेनोऽद्वः: ग्रहादिवस्टिन्द्रनुत पचनप्रवाधिकारादश्यायतियोषत् संदर्भ हर्नु भ्राकोशि तत्रता चृतः कर्त्तवः । सप्तवः, पृष्य-ग्राकाच्द: भ्रारेखादिन: सञ्चनंख्या कार्कः । यष्ट्राप्तर्शये प्रचादेकोऽकः पृथ्वेवन यस्यान्त्रमञ्जनसम्बादिक्षाचि प्रभवद्यः। यकाच देवे प्रभव: द्याताव[प्रष्टे विभवादि:। वर्ष वर्जन्त यच्छेयं वर्षातिरिक्तं ध्राहित्रस्वन्द्वन्ता वशिष्टं तन् ऋयें द्वादशभिः चंपूर्य खोर्मिमि घरा इते युनुकासत इत्यनेन घरिच्चताव शिष्टा चाङ्का दंखाः, वरिष्ठतसम्बौध्य के खास्ति-त्रुते भिश्रता जुतेश्वशिष्टा अंग्रका सभा माचाः खुरिति । प्रभवादिवर्षाण्यपञ्चयः । "बातात विश्वतित्रीक्षी द्वितीया ने धावी

ळतीया रुवदैवेखा क्षेत्रामध्याधमा भवतृ॥" अविव्यपुरावे ।

मेरव खबाच। "वटाब्दं कथयान्यच क्राः सीन्याख ये पिये।। संवत्धरपतं सुखां प्रसर्वाही वरानने । ॥ बहुतीयासाया मेवा बहुग्रस्था च मेदिशी। वङ्चीराक्तवा गानी बाधिरीमविवर्जिताः ॥ प्रभानताः: पार्थिवास्त्रैव प्रभवे पॅ(रकीर्किताः ।२। प्रभिनं चैसमारोग्धं चर्ने आधिवित्रक्तिताः। प्रशानाः मीनवास्तव वसुग्रस्या वसुन्धरा । च्रासुटा जनाः सर्वे विभवे च वरानने ।॥२। रोगा बहुविधाचीय सहय्या वाजिक् क्लाराः। सर्वयद प्रयाद्यानित प्रदूषी वर्षे वरानने ।॥ ह ॥ उन्सन्तव जरम् नर्से धनशास्त्रमसास्त्रम् । निकोसन: प्रवाहित: प्रमीदं वायतं प्रिषे ॥१॥ नीरोगाख निरावाधा भानवा विग्रतहिषः। बहुर्चीराक्तया स्रावः प्राचापत्रे धरानने स्प्रा दिरातक्षं जगन् सर्वेधक्यौदयग्रिनम् । व्यक्तिरांच प्रजा: सर्वा नित्योक्षाचा दरानने 📖 द्धामचं चेमभारोग्यं वर्षाकां सुग्रोभनम् । प्रखरहि विजानीयात् क्री**सुर्वे सुर**षस्ति ॥ ३॥ बहुचीराकथा जावो धान्यच वनवनप्रम्। चायकी सर्वक्रसावि भावे वर्षे धरानने ॥८॥ महावें जायते सर्वे छुनतेसर्भादिसस्। प्रवान व्यवद्वाद्वियोग संबद्धीर श्रमे 💵 निष्यक्ति सन्तेश्वक्त को सन्द्रा चार्टार की विका

वतसर ५ भिन्नं चार्यते सची सेदिनी दृष्यति पिये।

गव स्वन्ति लोगानि पीडिला माध्यदा भुदि ॥३५३। स "हणधान्यानि जग्रत सर्व संशोधन्य।

सामनं विवसारीन्तं छक्षा गीवास्त्रनाः प्रियः

भाषाया विकास्त्याः सुभिन्ने द्रासञ्जन

सुख्याः, श्रीभने वर्षे प्रचाः, बर्खाः सनी-

विसहा: पार्थिक देवि शैदि संबक्षी प्रिमे । ।

हों में ते अधर्म धोक धवहारी न वर्णते।

सर्वेष्ठे मध्यसः वृद्धिन्तेनौ ससुपश्चित । ५५ ॥

सुभिष्मं बायने की कः सर्व्योपहरवार्कितः।

महिरागीहिरग्रादिनासको साराधियतः ।

रके स्वास्थ देव : फर्बाइन्साधिय: ।

इभिन्नं भरण रोगी धार्खीवधिप्रपीद्रदम्।

रोगी सरवहर्मिणं विरोधी यनुसंयुक्तः।

पाणिनी जायने एपी रुद्धभी वरवांग्रीम अपुरुष

तन सन्त होति । (बक्तीय कर्षश्री धान्यसन्दर्भः ।

भानवा: हारविशास संयाशे न सदी सर्पनापुर

पायरोगी भवेदीत । महातिमस्यान्दरी ॥५ ८।

क्रोंधे तु दिवसं सर्वे समाखातं ४५ प्रिये । १५६

व्हिन्तु रक्षपीतञ्चसमानां कात्तिकं वर्षे ॥१०

कोन्धेरेन्द्रभाद्रशिम्गाख्यवभाष्ट्रजेस सस

वतसद

व्याधिभयं भिन्नेरणि भूणानां नायते वैरम १२॥ शुभक्षकानः भौगो निष्टक्षवेराः परस्परं

डिजिशकी धान्यार्थ: पौष्टिसनमीप्रसिद्धिक २॥

पिलपूना परिवृद्धिकाथि काईस सर्वस्ता च्यारीयवृध्धान्याचेमम्बदी विक्तमाभस्र ॥ ३ ॥ थाल गुन वैवे विद्यास बाचित् कचित् चीम ष्ट्यादिश्रस्थानि ।

दीर्भाखं प्रमदानां प्रवतास्थीरा हपास्थीना । प् चैचे सन्दा दृष्टि: प्रियमको चीमस्वशिषा

हिड्डिक कोषधान्यस्य समित पीड़ा च स्ट्रम वतासः । ६ ॥

धैगाखे धक्नैपरा विभक्तसयाः, प्रसुद्तिः, प्रजा

यद्रक्रियाप्रहत्तिमिकासिः धर्मप्रम्यानामः। ६॥ च्येर जातिक वधनी श्रेकी श्रेष्ठा हुया: सल-धर्माचा । पीयकी धाम्यानि च हिल्ला अङ्गप्रमीचानि ।=

व्यावार वायको श्रस्यानि कविद्वविर्म्यसः। यांत देवं मर्थं प्रस्थयमा अवन्ति भूमा: । । ।। कारण वर्ष चैसे कासं सम्बारि पाकश्य-

यानि । चुदा वे पार्थियासी पीधनी ये च सङ्चला ॥

101

भावपरे बलीजं निवासि वाशि पूर्वप्रसम् । म अवलपरं भाषां कचिन् सुभिष्यं कचिष

इसिंचम्॥ ११॥ ध्याच्यक्तिश्रेयाचस्य पति जजंप्रसृहिना प्रचा

प्रामचयः शायम्यां सर्वेदामध्याहुत्यम्॥"

द्रि च्योतिस्तस्त्रम्॥ 🛊 ॥ समादादिपञ्डन्सरा यथा,--

"भ्यान्दात् पश्चिमः भूवात् श्वमाद्यादिव वत-

सम्परीसाइपूर्वाच तथीरापूर्वका सना.॥"

संवत्त्रसाद्यक्षस्तः विष्युद्धस्ति । "संदिन्धरं नथा दानं तिलस्य तु सङ्गापलम्।

परिपूर्वे तथा हार्न यणागाच (ह्रजीतमा ॥ इराईकेश्वरकार्था धावानावासुपूर्वके।

उरासंयम्सरे ६। वं रचनस्य महायसम् ॥ कोविञ्चिद्विक्यमधात् प्रभवादेख् सन्भवम् ।

जचुजहम् समाद्यादिवर्षायामाप सम्भवम् ।" इच्चमध्यान्। गुरुनधानीसमग्रनान्। धमहाद प्रभवश्चिकंबहें : इति सक्षमा सत्ताम् । •

अन्यक्तः वदा साम्रदि ह रू

न धार्मिन की बोरणं निकारिकात दुर्दिनन्। यिश सोपका दीना: कालगुरू प्रपी-

हरा मार्का इंडि । विश्ववि च परा-अभि । पूक्ष

रक्षेत्रका प्रमाणीय बीएक्ट प्रवस्ता अस्ता

(रागमर्थ अगृत सर्वे बाकुले समुदा छुतम्। क्ताची बायने भन्ने कोथि कोधः परच्छारम् ॥६८॥

(प्रिकेट वर्ष 🎚

अर्फेड कावते जैसं मर्खप्रकारशाचनाः। िवादनी दरारो हे कार्य सहा सहा वंता ॥३८॥।

भाष्यविनेपनिन्धेस नसस्ते: खरहस्रहरू ।

प्रपोटार्क जनाः वर्षे भवभीताः वर्शभवे ॥३०॥ क्रमधान्यानि पीडानी याद्यी वर्तति वास्त्र ।

प्रवर्त्ते पीड़ियाः सकीः प्रजास सुरवस्ति । ४१६

का नर्ना सन्दर्शस्यानि सुभिष्णं विश्वपद्रदर्शः मीन्यदृष्टिभवेदाभा काश्रिकेच मुर्भ क्टेन् ॥ हर्॥ स्भित्तं ज्ञेममारीयं सुखद्य (नगप्रद्रम् । चौन्यहरिभैयदाका चौकी खोखा प्रकी-सितम् ॥ ४३ :

नैपपूर्णों भवेकी थे, वर्षने च दिने हिने। निरुप्रवाच राजानः सर्वेदाधार्कं धिवे ४६०॥ ब नदी वर्षत देवि हैग्रे चारवस्त्रक ने ।

वास्ट्रिक नाव्यक्क विरोधी क्षांत्रनाध-छ भिभूतं जात सर्चे सीबी कंड विधे: प्रियं।

सार्वः मच्दाचे स प्रवाशित श्रीक्षते ॥ १६६॥ नियोत्त सव्यास्थानां सुशिक्त भवति विये।

प्सा पनि जशीप्तारी जलदी भारते प्रचा ॥१२०॥ गम्(तः सन्दशस्थाना समग्रस्थमहार्वता : रत तेवसर्ग याति ज्ञानम्दे नन्द्रि प्रजा ॥३०॥ श्राविषाः श्रालिसुहाच पीचान्ते बर्दार्शका

वर्ष्णभवादि अस्थानि राचने निष्ठाः মলা: a 84 li [भर्च भागते कीए यानीविध्यमी इनम् ।

बाद प समाखातं दाल कार्या दिचा-TUI A No H दिसद्वः संदुर्शियं समासात् संचयाच्यम् ।

पत्रच चारापद्वारित दुर्तिनं भर्मदात्रहे अपूर् री अधिकारी मिन स्वस्ति वे भागी बटन ने काः।। "सर्वी दहेते देवि श्रसाच गृहि जायते ॥

।जनवंबमाबारिकापासानां सङ्ग्रिसः। मिष्टिकः शुक्यांनि कांस्थतामाद्यस्यः । ति मर्वे देवि विश्वीय क्षेत्री घाल्यस्यः।

हिसार । यूक् ह विष्याः खता मेचा वश्चम्खा च हेरिशो ।

में दिवें चलते हैं वि । मर्बसून प्रश्वहम् ।

देशभड़क दुर्भने च्यं भंचीयने प्रजा। कोराने मालदे दंदी दिवशी को कुछी नदा। द्रभिक्तं जायने चौरं क्ये संवतारे प्रिये। ब

कौत्तरी चर्ने नदी अ यमनानमेरानरी। विन्यायां सेन्धवे दापि विनद्धति न तंत्र्यः। मिक्सं मधादेश स कालक्षरं तरीव च ।

चये चयन्त्र सर्वाश्व नाम्यया वरवर्तित ।" कानिकारिष्टारशयर्थीय यथा। वराधर्वीष्ट-

त्रायाम् । "न वर्ज्य वहीद्यमस्तं वा येव थाति सुर-रानमर्ना॥ नामं कं मलायं वर्षे सामक्रमेसीय।

वर्गाण जानिकारीत काक्षेत्रहरूपात-योगीनि। क्रमध्किमच् पचसमनः सुपानभच् विकेदम्।" नचर्नेश गुरसुन्यमायनचर्नेषः।

खालिका। पत्रमं पालगुनं वर्षमः। खलह-

"अन्धोपान्यी मिनी भूगी पाल्युवय भिनी धेश समाहिसा द्वेयाः ज्ञतिकाहिश्वसायाः।

सार्विदम्। खपानवं भादम्।

र्वे दे चित्राहिमाराकां पृष्ठेवर्वेन्ट्रसङ्गते। माचाकें वादयी क्रेयास्त्रिकीः बहानध्यप्रसाः।"

यथा भाषानी पीक्षेमास्त्री कलिकादिशक्तवात् कार्भिकादिलं तथा वर्षायामा गुरी: कारा-काद्दावकोद्यसम्बन्धाः कार्त्तिकादिलं सेव

भीवाहि। अन वर्षसम्बद्धारीर्वाच्यारेक-तरकात् वार्च गती गुरस्थतरां सबदेशित सन का मलिरिक चेन् कर्णाकीवर्र सर्गाष्ट्रीर्थ सव भीवविकार

नीरिक्जोगीकाकाशिक्रोकक

इति सब्धंशकायहास ॥ पूर्वपर्यदसङ्की धें संमादीयुवे हे है तार

तदेववाकातवा पूर्ववचन प्रौर्शकासीलाम: ।

ष्ट्रतिकारोधिकपेरिकतराधान सुरीरसीहते-श्यासरकाभी कार्षिक वर्षम्। श्वं भार्यः

रति सभावित्र

"पणामधेद्रीचित्रद्र

वद्य

समयेमे समि नाम तत्सूती बकायबरी ।") वश्वराक्तव में यसस्याकी कावति अरोसते इ.स. की+क:। बदा, वसरस्थान्ती वश्यो चकात् :) पालगुमसास:। इति र।वनिषेग्ट:।

धनसनः, चि, (धन्से पुचादिक्षेद्यमि का**र्धाः** ३ स्ट्राक्तीति। वनुस+ "वन्सौसाभ्यां कास-वले। " पृ।६ । ६० । इति लच्। } स्त्रीष्ट-धुमा:। नगुपर्याय:। स्त्रिय:२। इंकसर:। **६ | २ ३ १३ ॥ (यया, भागवती । १ । ५ । ३० ।**

"ज्ञानं गुत्त्वतसं यत्तन् साचात् भागवदीस्तिन्। च्यन्बदीच्द्रशसिष्यन्तः ऋषवा ६। नवनसन्ताः ॥"

वनसं साति यक्तानीति। सा-। का-। वन्स-

मास्कंचा।)

वनसलः, युं, (वन्द्य+लम्।) इङ्काराहिद्य-र्हान्तर्गतर्मविशेष:। तत्वकाय:। वाह्यसम्

१। इति चटाधरः॥ (बास्य लचकोदाचरस त्रत्यार्वे चातये । 🛊। सन्दानुषर्विषये:।

यथा, सञ्चाभारते। ६ । ४५ । ६६ । 'ब्नसतो सभुवर्णेच कलसो एर एव **प ॥**")

वनसका, स्वी, (वनसं भामी) स्वस्ता इति। लग्। यहा, वन्धं सातीति । सा + कः ।) वन्धकामा

भौ। इति हेमचलः । ४। ३९०॥ (यया, शासाधकी। २ । ४३ । १८ ।

"साई गौरिय भिदेश विवन्धा वन्धला सन्धा के के आपा पुरुष बाख का काल वन्हीय स्वितानु॥")

,रवार्चा, स्त्री, (वर्षस्यात्तीय मानविद्वं यस्त्राः।

थक समासे।) गोड्स्या। इति जटाधर:॥

नसाइनः, पूं, (असीति । अइ + ज्युः । वनुसामा

ख्यद्वी अञ्चल:।) एक:। दनि राजनियेग्ट:।

वनसाक्षी, स्ती, (वन्सीरदाते वियलादिति। साद् काट। दीष्।) गुब्की। इल्प्सरः।वाशान्यः॥

·(ब) इ इ मुळ शिवाहयो: । इति कविकव्यहमः ।

(भाः - साक्ष - सक्ष - संद्।) स्राभवादी नर्भ-स्कार, । प्र, बन्धते । ठ, वन्दते सुर्वे खीतः ।

नमस्त्रदीति स्तीति वा दल्थे:। दति दुर्मादान:। .(व) ह से वाचि । इति कदिक खाइस: । (भ्वा०-

मर्व-सक्-संद्।) ऐ, खदात्। इति दुर्गा-इत्सः ॥ ("क्षिप चैत्र इत्स्वीक्षत्रात् धर्चे कात्-

भासकी वकार: संव्यत् यस्तु सन्धते नार्यं सप्रसारियों दर्श प्रयोग: किनार्कि दर सीर्य

इलस्य खोलानकारादेः समाते मकारवर्षि सम्बद्धि वर्णदेशस्य।" इति मनोरमा॥)

.इ, क वाक्सम्बेग्रयो:। इति कविकलगढुमः॥ (पुरा•-पर•-सक•-स्माता०-इसके-सेट।) क बादयति । अन्देशी वचनविश्वेषः । अवसास्त्रने-

पदी के जे। इति दुर्गोदाय: ॥

ए, भार बाकसन्देश्यो:। इति कविकस्पद्धाः। (भाः उभाः जाता - इत्येत्रे सकः स्ट्रा) म पद्ति बद्ते । ङ, त्रद्ये । व्ययमालानेपदी छ च्ये ।

इति दुर्गादाम:॥

্দি (বহুতিবজ্ঞীলি মহু+ पच रवसर ६ ३ १५। परण क्यों पर्व्यनेनेति पर्∔कर्णीस्ट श्वाम् १ वसर ॥ (वचा चार्णासामस्याम्

"दर्घविवनीतमाना यहिणी सर्वोक्षमक्षयोत

चुम्बननिविधासियती बदने चिद्धाति याणि-

भ्याम ४४

सन्ध्या व्यवसामः । यथा, मुष्ठते । १ । ७ । "ची ख्येच्यानि (यन्त्रास्त्रि) जास्य वश्हरानि चीरवङ्गावद्राति बङ्गाधिकसैखिभिप्रेनानिः"

घट + भावे च्युट्। अध्यनम्॥) वहन्तस्वः, पुं. (वहमस्य खासवः ।) धाधरमञ्जा

इति भृहिप्रयोजः ॥ वहन्ति:,) स्त्री, (बट्+"वटेखा" इत्युक्तत

बद+ती, ∮दत्तोस्या मितच्यस्ययः, ≀३।४०। ऋदि काराहिति वा डीव्।) कया: इति विडान्त

कौमुदी। विस्तरेश्रुखं घदन्तिपदं क्रियापद सदिति॥ (यया, सनु: । १६ । ११५ ।

° यं वद्क्तितमोभूतः ऋखी धमेशमत(इद: ॥") वहन्य:, वि, दरान्य:। इत्यमरटीकासामसुन्दरी ॥ वहात्व, चि. (वहति भव्येभ्य एव दाख्यामीति मनो

हरवाकासिति। यह + "क्वेरान्य:।" खणाः ३ । १०८ । इति चान्यः ।) बहुप्रदः । (धया,

रच्छा । ४। २४। "इतो घदाचान्तर सहयं से

भाभूत परीवादनवावतार. ॥") वस्युवाक्। इत्यमदः। १। १। ६॥ (धनाम खात ऋषिविश्वे, धुं। यथा, सहासारते। 158138158

"निवेदकामसु पुरा व्यष्टावकी महातपाः । ऋषिर्घ प्रत्यस्य बबे कम्यां सदात्रमः 🗥)

वहार्यः की, वालाविशेषः । वादाम इति भाषा ॥ सल्यायः। सुष्त्रम् २ वातर्वेरः ६ नेचेः प्रमम् ७ । धास्य गुरूतः । उत्रासम् । सुस्तिन्ध व्यम्। यानञ्जलम् । गुरुलम् । मुक्रकारिलयः । इति इतिविद्ध, ॥ चापि च ।

"बानादो वानवैरी स्वक्तिचोपमपणक्तथा। वाताइ खखाः सुचिन्दो वातञ्चः सुकक्षत् गुर । श्ताद्यका मधुरी वृष्यः पिनानिवापहः। किम्बोक्यकपहन् येशे रत्तिप्रविकारिकाम्॥"

इति भाषप्रकाधः ।

वहालः, ग्रुं, (बद-1 धर्थार्धे कः:। बद्रेन वदनेन चालांशि पर्वाप्नोनीति । वद+ अञ्+ अञ्चा।) महस्यविशेष:। वोद्यक्ति इति भाषा। तत्रकेषा । बाटीन; २। इति चिकायडप्रेवः । एथनस्यो म्हरोपयोगियं यथा, भदुः।

"पार्टीनरोव्सिपाद्यौ निश्वलौ इथकस्ययोः ।" वहासकः, पुं, (वहास एव। खार्चे कन्।) पाठी

भक्तस्यः। इति सूरिप्रयोगः।

वरावरः, वि, (खब्धनां वस्ति।ति । वस् 🕂 अन् । ^क चरिककोति ^पर्शप्त इसका पार्किको स्थाप वियाधिवम् पेका प्रवासर र ६ ६ १६।

चाम भ नकस्य कक्षप्रमृतिकद्रीय विश्वार न स्टब्स्यास्टस्य [ग स च भनच हम्यु ध्य⇔त टहत्तर न्स न्यास स इस प्रहरोत्य चररा चानुग्र इकस्य पनावन संस्कृत्दश्चर कस्त प्र रामभावेन उपनीयसीय क्रावेम: प्रजारसक्-मन्द्रशाबार्:। नहीदिकाण्याय:: दर्भाति १।

वर्गी

र त । इ. यस्तवति २७ सन्द्रति १६ क्यानिति १६

f লাভন্ত । ভারনিম্নি ১০ বিখান: ১১

इ.स.चि २३ र्चाति २∥ प्रसापि २५

याक्यानि ३३ ल्योकिष ३६ गालिइ ४८

ফলালে:। হাদি হঁহাৰ্ঘফ্টী। ও। १६ ১

ष्यचन् ,) अक्ताम् । इत्यासादिकोषः ॥

क प्रतिनस्य । इति खागायली ।

"भ्य । इननयीत्यः । यणा, हह्नस्मिः ।

"क्धार्टः सुवर्णश्रतंत्रमं इत्यस्तु पूरुणः।

च क्रच्हेश की सम्बर्ध सम्बंधा ईला दर्धक स्⊾°

ैंचर्रामिनेश्वः।

भन्दशी ष्टइरङ्गानित जेम्बोफ्टिरः। इति प्राय-

३ भ्रत्वम् । तच्च प्रभृतिर्थं स्पृतिस्थरसाम् अत्तर्भ

[त्] चि, (प्रारुवियोगप्लज्याषारी

ম মু ভাষ

घोरानिहार्ण दाकारणवन्। निसित्तियौ न्यति २ ध्वरनि ३ घुळंति ८ स्थलि ५ इन्युर्न्यव्यादनदारे**से**सि । प्रयोजकाटीनां হিচন হ সুক্তা ও সুদল দি শ্দিলিছি नम १० प्यर्वात ११ स्वाति १२ खेल-

चनुर्याः अवस्थितस्थान्यास्यान्तर्येक्षा-द्वीरः । भानः प्रचित्रं विश्वम् । इति प्राय-च्यातरम् ६० सज्जित् २६ व्याखय्टनः २२

वधीयमः, जि. (वधाव परामः।) धरवद्यायीद्-युक्त:। तम्पथाध.। एक्स: २ व्यानमायी है। र्ह्यमर: । चात्रनाधिवश्रापद्यसाच द्रसः

क्रिकेश्विते २६ निवर्ष्ट्यित ३० किलानि ३१ ।भागीत इर धमनि इट। इति चयस्थिएहण-"रामनानियधे चन्तर याप्रयान् (कव्सिकं कविन्। विनागार्थिनस्रायान्तं चानयद्वापरापृथात्।" काल्याद्यमः।

च जी. (पश्चतिरनेन इति । यध रे 'चामित्रचिर्-ज च्यापिक्यो।चत्।" उद्याः शार्व्याः इति "आहनायिनसायाणासपि देटाणायारसम्। जिल्लीमन्दं जिल्लांकी स्टान्त न तन प्रकल्या भदित्॥" ।सन्त , ऋते, (त्रभाय वश्चलः वास्थली स्थादस्।) कियांकी कन् द्वान् शक्तिकर्षः । देवलः ।

प्रा**रिवधस्त्रकम् । सम्मान इति भाषा।** लद-" उदाच्य ग्राष्ट्रमायान्तं भ्यमध्याननावितम् । यरायः। आधानः २ । इति चिकाणः प्रेयः ॥ निएळ अवष्टा न खादहला भ्गषा भदेत।" ভাষাৰ: ভ্ৰমভাৰন্ত। হৰি আহুৰ্জনেশী॥ भागी जाइन्स्विभ्रेयः। दीवन्ध्नं विश्वमार्थस्। सर्विका।

क्ष्मानम्, क्षी, / वधाय प्रथस्य वा स्थानं "गुर्भवा शाल्यडी वा बाचार्याची दाव सूत्रुप्तम् । भारित्।) पद्मानी । इति हारायनी । १६६६ भारतायिकमायान्तं इन्हादेवादिचार्यत् ॥" व ६ एक्स . इती, (यध: यन्यनं स्वाक्तं वस्त्र । स्वकारी नियमार्थीः । तथाः ना सन्।) कारावैद्यः। इनि व्यक्ताव्हक्षेष्ठः ॥ : "नाननाधिवधे दीधो इन्तुर्भवनि ऋखन।

एक चि, (पर्ध अर्चनीति । আছ ⊹ আছে ।) प्रकर्णा राप्रकार्णवा सन्युक्त ~~व्यव्यक्त~~ ॥" यसाइन्त्रमेगुर्रमातम्युं नाश्यति न दुन. पुरुषो हिन्स इत्यद्धे नेति इत्यविधेर्णवादः। व्यानसायिकसाच्च विश्रष्टः ।

दिम्युकास्त्रायभी।

विशेषमाञ्चल। खायमः ।

"स्विधि सम्बद्धीय भ्रास्त्रपासियं गापदः।

चैचदाराम**ष्टा**री च वड़ेते चानताविन: ॥"

दश स निकाशसनिक्तिननिकादननिमा-"उदातानिविषागिष ग्रापोदानकरं तथा। क्छण्डीतः । वध+द्वा:।) त्रधक्रमो । प्राप्त-ष्याधर्वक्रेन प्रकारं विशुवर्धेत्र राजसः। (वर्षोगाणसक्**या**णारी त्य: ल्कियादकत्वक सार्धातिकाधियक्षेत्र विदान् सप्तातताधिकः। म नाम् परस्यर्गेहासीनं सहतिकारपरिश्रकितं यथीर्राष्ट्राग्यामाङ्क्ष्मीर्भक्षार्वान् ॥"

पर्योक्षको अनुसन्तानुया हको निस्ति । " अवासामितपूर्यो ग्रस्परापे प्रवर्ततः : र√ **मार्थापा**र्थयधानेन दश्रांन्याहकः कर्मा। प्राणद्यामचारे च प्रश्नस्थाननाथिता ॥" य: बतार कारधनि भ प्रधीत्रकः । ए। धानाचारिनीक्ष्मकृतः। तेन पृक्षेक्षमापरा-व च हिविध:। स्व: खनोरप्रतनेष प्रश्नि धस्य सार्योदातस्य नाततायिना। इतेन

। तमादिना प्रस्यति । चण्यः स्वतः प्रवत्तरेपः प्रव्यवसारिवधं होत्र करतः। नवु स्थाननःधिनी-भन्ने पाबीपदेशादिना श्रीहा हवति। अतु-राँप भीजासायवार्चनने रोधमास तुमनुः। रिनिद्दानासुमन्ता । ६ । चनुमतिक दिविधा "आतनाधिको न होबीश्यम गौनाचामान् यहा। दन, उस चाएतौ । इति कविकासहसः। नका यहिरीचाहरु न मनति तथा विशी-प्रचान् प्रावस्थितं भूनोत्।" तथा सविधी।

"चुखागामधि ग्रीविर्धन चनाई दराचन 🖟 रनः । स्थपरा एवं इक्तेरित स्थने मूक्तका-कातः पूर्वत्रच विष्टीयः। याच अवस्थासाः ह वाश्चायमः ।

^শৰ্মনতা বিশি ছীনুছতে লগ ह मेर काव पार भीने बधी सञ्जा । ताची प्रश्व एवं सप्तवरीत सम १ ३६ "पापमेगात्रायेदस्तान् इत्वेनानातताथिन:॥"

भीशादीनलकीत्अष्टगुणानिवर्ष । एवभातात्वतायिनशाहनने क्लम**णा**ह ४४

^अबातताविनसुत्कष्ठं धृतस्याधायसंयुतम् । थी व इन्याद्यप्रापं सीध्यस्थपसं लमेन्॥ व वस्य गुर्भ वस्त्रुतं चन्या हिसि ख्रुथते नथा ग्रि शुरी: सकाशान् कृषविद्यानपोक्षि: शिष्यस्या

ण्लार्वनस्रवादेवं वक्ष्युनाद्दि । ग्रवस्थमवर्गन्त उत्तमकारे न प्रथा: पुर्व्यानशाश्चलतिषय वर मुसन्द्वनम्। गौरानसायपिन वध्यः। "विख्वा ऋष्ट्रियाच्याच्याम् ।

इस्बद्धानी तथास्त्रीयो वधे इन्तान देश द्धि काखायनयचनं गीयतिरिक्तविष्ठावय-वभू॥ विशेषमातः कात्यायनः।

" उद्यमानान्तु पापानां च चुदीयो न विस्रते । विवसान्तु बहारस्माट्यचर्यं न वश्वः स्तुमः ॥ इति प्राथिखित्रविकेतः । वध्यः, जि, (वधमर्छनीति । वध÷यन् ।) वक्षार्छ । तत्पर्धायः। श्रीषेक्ट्रेवः २। इत्यसनः । ६।१।८५१ "किल्लाधान सुनै लोके व्यवध्याः ग्राव्यो। पतः ।

क्षीबदकोषभुक्ताधा बाज्यावधापि का सचिता' दिति प्रायम्बित्ततत्त्वम ॥ चाम्धा यथा,---"सीत्रासर्थ बनुमधापि सुभ

वालं स्वन्दुं ललनां सुद्राम्।

क्षतापराधामपि नेद वध्या-राचाथेतुखा गुरवनयेव॥" दिति दाभनपुराशी ५५ काश्याघ । वध्यपासः:, पुं, (वध्यं वस्थन्स्यार्थनारादार प्रल बतरित। वधा+पाल+वाष्।) कारागःह

श्चिकः। यथा.--"सार्श्वाविक्रयक्षद्रध्ययालः केप्रारिविक्रां। तप्तनौहे तु प्रचन्ते यस भक्तं परिः है इति विषापुरासी। २। वन, सम्भक्तिग्रन्थयो.। इति कर्दि (भग०-सरः-सक्त०-सद्:) वक्ति है

णर॰-ऋक॰-सेंट्। उदिन्तान् ह्य देह्<mark>र</mark>ी वनिया बस्था। स, प्रथमधारि च्या नौ 'ञ्जलहरीक्षादिया केष् क्रवानाव धीयमञ्जीव विश्व 😴 🛣

वाष्ट्र तथामार्

क्रियामाम इबल इति दुव ३

छेवनम् । इति हुकांदासः ॥

। सर्वेद स्त्र । अहमास्त्रीकृषि हितिसः । स्की समर कक्षप्रकोर 🛊 **ाइ काम गांव प्रना**क्ष व्यापादको, विकासी । ॥

भी भया निरोध: कर्नच इति प्रश्नतिहरू-

```
वनच
                वनं
                                                                                            <sup>प्र</sup>वास्त्रवैष कर्तमः मुस्सिस् वन
                          ोपठापेड इति
                                               तक बस्य सुवसुधि सङ्ख्यो
                                               त्रुअखा प्रभावेच पात्रजीच प सण्हति ॥
 कृतिकृत्पद्रमः । पुरा पृष्टिभा पर सक
                                                                                            "वने संभननीये बने उदके गि
 भ्रक्त०च-सेट्:) कि, बानयनि वनसि । स्पर्य
                                               सप्तसन्तु वर्ष भूमे खादिरं लोकविशुलम्।
                                                                                            भौधितं शीससुत्रयक्षकर्द्वे नयन
                                               तच सत्वानरों भद्रे सभ खोनंस सम्पर्ता।
 की खन्न सम्बद्धाः इति दुर्गाद्दायः॥
                                                                                            तदिकारे चमसे निपृतं दशापाव
                                               सहावनं चाष्ट्रमन्तुसहैव तुसस प्रियम्।
'न इ.ड. अ. बाचे । इति क्विक्कणाडुस:॥ (तना०-
                                                                                            खोर्मदने चसके उत्रयक्षम।"
                                               त(सन् खालानुमनुत्री इन्द्रलीके मर्ची-
 भागा-(इक-केट। उदिकाम् क्रविद्।) ६ छ,
                                                                                            खायय:॥) प्रसदयम्: इति
 वरुत्र । उ. प्रतिचा बला । इति दुर्गाहासः ॥
                                              लोच्जं घवलं नाम खोद्दबङ्गेन र्श्वतम्।
                                                                                            ( इ.सि. । इ.सि. निष्यस्ट्: । १।५।५
न बर्रे इर्जी, (वनतीरित । दन् ⊹ पचाटाच् । यदा,
                                                                                            बक्तको भूवादिः परस्तेपदी।
 बन्धते संचते प्रति। "पुंचि संज्ञायां घः
                                              नवसन्त वनं देवि महापातकराश्रनम् ॥
                                                                                            च:। बश्रात संयमे ग्रीताद
 प्रायस :" ३।३।११८ । द्रानि घः । ) बेहुत्य-
                                               वर्षे विख्लादणं नास दश्रसं देवपूजिलम् ।
                                                                                            অংখবা দদনৈছিনাম:: দলন
 ब्रह्मस्यासम् । ( थया, मतु; । ८। ६५६ ।
                                               तज सवा सुभगुजी ब्रह्मनोर्क सन्दीयते ॥
                                                                                            समः । यद्वा वतुवाभने तनादि ख
 'पर्€क्कियं यो ३ भित्रदेक्ती थें ३ र ग्ये वने ३ पि वा ।
                                               एकाइग्रम् भाग्डोरं योगियां प्रयमुत्तमम्।
                                                                                            হাৰান হৈছেল। সুহিম্দাৰাখ। য
 भदीनां दापि ससीहे समयहणसाप्रयात्।"
                                               तख दर्शनमार्ज्य वरी गर्भे न गच्छति।
                                                                                            भूदादि: परक्तेपरी बन्धत प्र
 स्तियान्तु यथा, साश्चित्वद्यंखे आर्थिसञ्जाः-
                                               भार्क्डारं समस्प्राध्य दनाना वनस्त्रमम्॥
                                                                                            क्तोलिभि ।" इति सत्र द्वराजय
                                               वास्टिवं त्रती इत्या पुतर्जन्य न विदाये ॥
                                                                                            ऋर्षदे ∤ १ । ६४ । ७ ।
                                               हम्हावनं हादश्रमं हन्द्या परिर्व्तितम्।
    "आसो सध्: झापित एष च पुच्छधना
                                                                                               " चानुप्ते राजा वरुको दनस्य ।
    घारा बद्दान्त रतिखेदहरा; समीरा;।
                                               भम चैव प्रियं भूमे सहापातकनाध्यनम् ॥
                                                                                         बनक्षद्वी, स्क्री, (वनोद्भवा करण
                                               इन्द्रावनम् अतिबद्धे ये प्रायन्ति वस्त्रारी ।
    केलीवनीयमाप दञ्जलकुञ्जसञ्
                                                                                            क्ट्ली। इति राजनिवेंग्टः॥ (
    ह रेपति: कथ्य कि कर्यायस्य ॥")
                                               कर्तकमपुरं यान्ति वैक्षण्डं प्राप्त्युर्नराः।"
                                                                                            काञ्चनस्ली शब्दे चातवा ॥
 सरायाय:। खटकी २ खरग्यम् ६ विधिनम् ३
                                                इति वाराष्टि सधरासीर्धवनद्वादशकावर्धनं
                                                                                         वयक्तस्टः, ऐ, (यवजातः सन्दः।)
 श्चनम् ६ काननमृ∉। इत्यमरभरती।
                                               नाभाष्याय: । 🔻 ॥ वनविश्व सरमप्रलं
                                                                                            धर्णाक्रस्: : इति राजनिषेट ।
 दात 🗴 दत: ८ चाटति: ఓ भीरकम् १०
                                                                                          वसकार्पाची, कती, (वनोद्धमा कामार
 काटम् ११ गुडिनम् १२ । इति भव्दरसा-
                                               "धद्देवं काँ घतं पुर्श्यं सया वश्वसम्बास्त्रसम्।
                                                                                            ञ्चवकार्यासः । तत्पर्यायः । जिए
 वकी। श्रम् १६ समजम् १८ शाकारम् १॥
                                               तन समर्थं भवेत्तस्य चार्यवेष्परेष्ट्र च ॥
                                                                                            दाजी ६ वनो द्ववा । इति रजन
                                               कार्य्यानि प्रवद्यासि नथा चैशेषराविच।
 विक्तम् १६ ॥ इति चटाधरः ॥ काम्नारम् १०३
                                                                                         वनकी खि:, क्वी, (वनी स्वया की। ल
 द्रात राज्ञविष्युः: ॥ 🛊 ॥ स्ट्यसीयक्त्रेयवर्ग
                                               सैन्धद इन्छकार्या निमियं कृतवाङ्गमम् ॥
                                                                                            बद्दोः। लक्ष्ययायः। कर्कश्चित्र
                                               जगलाइतसारक्यं अख्यागीरिय पुष्करम्।
                                                                                            क्रकेश्रा ३। इति की घालरम्॥
 "ब्रिविद्राभ्यक्तरे भद्रास्थापिता तुलसी वृथाम्।
                                               श्चिमधायस्ति। रखा उत्तमः परिकासितः ह
                                                                                         वनगोचरः, युं, (वनं गोचरो देः
                                               भवर्ष्वतव्यस्म्बद्धं यस्तु प्राम्धान् परिकाजित्।
 धनपुत्रप्रदाभी च पुरुषका इतिमस्ति हा।
                                                                                            व्याध:। इस्तिकेचित्। (वेन ७
 प्रभात तुल्ले श्री द्वाष्ट्रा खर्यद्विकले लभेतृ।
                                              ज्ञाकीकातिथिशृंता संगति परसं पदन् ॥
                                                                                            निवासस्यानं यस्य । नारायणः ।
 मालतो यधिका क्रुन्टं साधवी केतकी नया।
                                                 इति देवीपुरासं व्यवस्थी वरप्रशंसा । # ।
                                                                                            वतटी जायां श्रीधरस्वासी । ३ १०
 गामधरं सिक्तिका च काच्यनं वञ्चलं शुभन्।
                                               चाराष्ट्री वर्णनीयानि स्था,---
                                                                                            क्लचर: । चया, भागवते । ६। १
 व्यपराजिताच शुभदा तैवासुद्यावधी (भागम्।
                                               "ज्राकी/हिवराईभयप्यिहादयी हुमाः।
 पुञ्च च हिंचिंग सेंद मुभई बाज संध्यः॥"
                                               मुक्तकाककर्णानाचा भिक्तभस्त्रद्वास्य:॥"
                                                                                                  ''सुळान्तमञ्जाः खर्'दो≀रुक
                                                                                                  जञ्चास चान्ही वनगोचरी न
 प्रात त्रजाचेत्रते सीष्टाचा जन्मका व्हे १०२ व्याध्यायः॥
                                               उद्याने वर्धनीयानि यथा,-
                                                                                            क्रानगविद्वारी। यथा, मञ्ज. 🖼।
 सप्रायां हार्य वनानि घषा,--
                                               "द्वाने सर्विः सर्विषलपुर्व्यकताहुसः।।
                                                                                            "सामनावामभावे नुमोजाना सँ
 ' इच्या सधुवनं जाम विकासावसमुख्यसम् ॥
                                               प्रिकालिके कि इंधादा, श्री स्वायध्यम-
                                                                             হ্যিনি: ॥<sup>2</sup>
  सह्या महाजी देवि सर्वान् कामानवाप्रवात्॥
                                                                                            इमाबयगुष्ट्वीत पुरुषान् वनगी व
 वन तालवनश्चेव दितीयं वनस्त्रसम्।
                                               इति कविक छायतायाम् ८ कावके ३ क्रमुमम्॥
                                                                                          वक्शीः, स्क्री, (व्यस्य गीः।) ग
 हज साता नरी देवि हत्तहया हि जायते॥
                                               ( प्राइराचा यंश्रिकस्य इस्तामणकस्य प्रिया-
                                                                                            ब्राखनिर्घेष्टः ॥
 हतीयं बुसुदं गाम वनं चेवीत्तमं तथा।
                                               णामुपाधिविष्यि, पुं: यहुकं प्राणकी्षिस्या-
                                                                                         वनचन्दर्भ, स्ती, (वनजानं चन्दनम्।
 तभ मत्वा नरी देवि कतक वी हि जायते॥
                                               प्रविधनप्रकर्गी।
                                                                                            देवदारः । इति विश्वः ।
 एकादधी क्रकापचे सामि मादयर्द दिया।
                                               "सर्फ्य (वर्कार देश्री वने वासंकरीति यः।
                                                                                         वनचरित्रका, सनी, (वने प्रस्तिकार
 तक साली नशी देवि रहलांके सहीयते 🗈
                                               आप्रापाश्चितिस्तेतो दशनामा स उच्यते॥")
                                                                                            अक्षिका। इति राजनिवेद्धः॥
 चतुथ सः। स्थलवनं वनानां दनस्कासम्।
                                            वर्न, अर्थी, (धमाते संख्येत इति। नन् + "पृचि
                                                                                         पनक्तम्यकः, पुं, (वरजातस्यस्यकः । ६
 तच ग्रह्मा गरी देवि सम कोई सहीयते॥
                                               शंचार्याष्ट; प्रायेगा<sup>9</sup> ३ । ३ । ३ १७ । घ: ।
                                                                                            वन समासः।) वन्यसम्बद्धाः
 स्थितकार च क्राके तु सर्वी: पापै: प्रश्चार्त ।
                                               द्रांत क्षित्रहरी ईवराचयच्या । १ : १२ । ६ । )
                                                                                            पर्थायः । दनदीयः २ हिमाइ ३ २
 बस्तु प्रमुख्दी प्रागान् मम जीलं स गन्द्रति॥
                                               जेखम् । ( यथा, रघु: । ६ । २२ ।
                                                                                            कास्य गृहाः। कटुत्वम्। एकालम
 पश्चम बहुलदनं वनस्थानसनुषमम्।
                                                    "ब्राय्यात स्राच केंदलसुझर्त
                                                                                            काणिवम् । पर्णासम् । चत्रुयत
 तच गला नरी देवि ऋषिक्षानं स अव्यक्ति 🖁
                                                    वनसुचे वसुचिर्यये व्ययः ॥")
                                                                                                                    हिलाच
                                                                                            श्चिम्
                                                                 ्रप्रतिकोल्यों वे रु≛।
           परे बारे देवानाभवि दुर्बसम्
                                                                                            रंगचेदर ।
                                                चन्नमः वधा भागदि ए १४ ६
  च छ महर्ग गाम वस
```

पिष्यभी ≉ उपक्रम 8 व्यक्त ग्वा

¥€ π 机机 ्राम बर्ग्स्ट আ্ট্রাল । একান্যায়;। বীরক: 🗢 মিস্কে-। ाक्यणः, इ.। दनि विकास्त्रधीयः । (जने क्या ব।) ফুরং । হনি আকল্পান।। र क्रो, (बने असे बाबने इसि । बर् + ड∙।) सम्बार् । इति से दिशो । जि, २५ । (सदा), रधुं। प्र∣ न2ा इंचिज्यमी निक्रमिना: पटमकर्ण्य निर्दाविद्याय यन गाला । वन । प्रदेश्याः । यक्ष स्था स्विभयन्ति पुरोगतान क्तानि सेम्बर्वाञ्चलाश्चलानि वाला: 1°

नलबार्त बनोद्धवं च चिः यथा, गामा-यसां। २१५४१६। द्(रूणि परिभिन्नानि वनचैकवकीविभि: ॥") त, प् (बने क्ये च्यार्थ्येदा च्यायन इति । नम् + ख: १) सुक्तकः । इति मेदिनी । जी, एन।

रत । इति विश्व'ा त्रक्षपुरण;। इति राज-न्द्रीतः; ॥ (तुष्करप्रमम् । नत्पर्यायो यथा,~-मुख्य: औरव: सोरी वनना मानुजीरल्बन: " ति भावधका प्रस्त पुक्ते खण्डे प्रथमे भागे ॥) त सकी, (बर्रच।यनै इसि। जनु-ीनः। । बरुत्यकार्यामीः। वचीपोदकाः व्यवकाशाः।

क्षिप्याः मिश्रीयाः। रीन्त्रम्। इति राज-(वनवीजपूरकः, ए. (वनोह्नको वीजपूरकः।) नर्थगुट: : गर पं, (वरी<u>ख</u>की कीर:!) वनोहक-शिकः । तसर्थायः । हरूपानो २ सन्धा-म्ब इ खर्गावर्वीर: इ कश: १। चारव का । बाह्यम् । चीताथम् । प्रचनःश्चित्र च । ति राजनिष्यः। क्कि, पू. (वर्भयु वयो झपेंप तिक्कः ।) इत्री-

की। इनि शब्दस्तवा। रक्ता स्त्री, (वनेषु पनोद्धवेद मध्ये तिस्ताः) निलिका। इति स्वयानाः। शक्ता, स्त्री, (वनिक्ता + बनु । टापि चन लस्।) प्राधाः इत्यसर्।। ६ + १ + ८ १ ५ ४ ॥ गयादिकसञ्चाः पाठाधञ्चे श्रेयम् ।) मु (वर्णजलं दरातीतिः दः + कः।)

ছা। ছলি মুহহ্মতোঃ গলবলেহৈ, ভি ৯ सक् , में, (वनकार्योः इसवः ।) ऋद्ययद्यद्यः । त राष्ट्रशिर्धे (छ:॥ व पूं, (यनस्य दीप इद।) वननक्यकः। **ल राजनियेग्ट:** ४

बु पुं, (बनका धेवूरिया) सदयी। इति । आयर्थस्ट: ह क्षत्रं, (वनस्मित्रं निविद्यः प्रस्तवे स्थलः ।) म अन्यसः। इति घटाश्रः । व्यक्तिन-

श्रुनाः, के, (दने प्रतियतः प्राधिष्यः ३) काषाः । त प्रस्ट्यापती । वाजी, मंदर, (बनोहज़ा (प्रवानी ।) बनोह्य-

अवक्षी विक्रमेशः अस्क्रिक्तिकोशीय सुन

क्षम् । उज्ञातम् । नः इक्षयम् । भ्यत्यम् । दीप-नवद् । भा भामा गुलाह्या । गुल्ला खल्प-गुणा। इति इत्जिमिषेस्ट: 1 बनप्रया, स्त्री, दिनसिव निविष्टं पृथ्यं बस्त्राः।

তাম।) অবজুআন। ছবি হারবিষ্ঠু: ১ (प्रतर्माश्क्रीना विवर्ण जातवाम् ।) वरपूरकः, पु, (धनजानः एकको जीजपुरकः।) वनकी जपुरक्षः । इति राजनिर्धेग्टः ॥

वर्गाप्रयं, र्ह्नाः, (अतेषु वर्गवारेषु सध्ये प्रिथम् ।) । অবিদ্। ইনি হাবলিবিত্ত: খ

दमध्यः, ए, (यर्गप्रियं यस्त्रः) कोक्तिसः। इलमर: १२,३५ । १६ । (यथा,— "न्याय पर्नापय जिल्लाम रुव कि

वित्रभुत्री विषयी अवनाष्ट्रपाः बर्गयेत्र कुहर्दित विद्यास न पनतचारकी धरको तव॥" इस्ट्रह : ।) ध्याग्यप्रियसाचे, वि ।

पगर्वीतः, पु, (पगस्य पणीक्षवी वर बीको क्षेत्र-पुरकः ।) धनवी वपुरकः । इति राज्यविर्पर्यः । ाण ।) सुद्रप्रणी । इति मेदिनी । जि. २०॥ वनवी जक्तः, दे, (वनवी ज न खाध कत् ।) वनवी ज-पूरकः । इति राजनिर्देशः ॥

> चार्याधनात्वीनपृष्:। तन्त्राधाय:। वनन: २ प्रकृतीचन के इन न मेरिक है व व्यक्त कार्युप्रक्वा क्या है वनी अवा ६ देवपूर्ता २ मीता ८ क्षेत्रहाओ ६० र्ददेखा ११ मातुल ज़िका ५२ पंचनी १३ सहा-भजा १४। चास्य गुराः। सम्बलम्। कट्-लम्। उध्यलम्। रुचिप्रदलम्। वातामदोष-लसिक्षक्षासनाधित्वयः। दात राजनिष्ठेश्हः । वनभक्तिना, स्त्री (वने सदं यस्त्राः । ततः टाणि भाग इलाम्।) भन्नवला। इति वीचित् । वनस्क, [व] यु, (वर्ष सङ्क्ती प्रति। वर्ष+ भूज्+किए।) ज्ञयभीष्यम्। इति प्रस्ट-

> चित्रिका ॥ वरमध्यका, स्की, (वगस्य मन्त्रिका।) ईप्र:। TARE! | ? | 4 | 20 | वनम्हीः, को, (वनोद्धका मही।) वनोद्धद-

> सिका। पति शब्दानायको ॥ वनभाषा, स्त्री, (वर्गाह्यपुष्परचिना साला। मधापदली[पचमाम:।) शिक्षपास माला। तन्सक्यं यपा, —

^{(र}वाजन्तुनविनी सामा सन्दर्भे **सुधीण**कासा ।। यथे स्पनकदमाद्या अवस्थिति कीतिता।" इति भृज्यभाषाः ॥ (वनपुष्यस्रका स्था, सञ्च: १८ । ५१ ।

"प्रधितमौशिरमौ वनुमालश मक्षकाम्भाग्यांतम् ऋतः ॥^४) वनभार्तिनी, स्त्री, (वनमादी वन्त्रस्थामिति। वैशा अस्तर्शे एकि राष्ट्रियेकः ।

बन्धाना व्यक्तस्यति फट प्रमासी न्] प्र इति 🕝 शैक्षकः । इसमरः 👯

(भारायणः;। यथाः, प्रतुस्तविषये । ३ स्रद्रे । "क्षभलयामक्षया वनमालिन क्रिकिया गिरिशक निशा विधुम्। भुविवृत्स परियोजयनी विधे-चतुरता छनुरूपमागमे।")

वनसुक्, [च्] पु. (वनं जलं मुफ्तीति। सुच ⊹ क्षिप् ।) क्षेत्र;। इति भ्≪रक्षादली ॥ (जल-विवित्ति, वि । इति रिवृ । ८ । २२ ॥) वनसूत्रः, पूं, (वनीद्रवी सृतः ।) सुकृष्यः । इख

सरः। २।६। १७॥ सत्पर्थाषः। वरक २ निग्रुटकः; ३ कुलीनकः; ३ खण्डी ५ । इनि चैम चन्द्र: १८।२५६ १ साख्य कान्यपर्यायगुर्वी सुक्तर-सक्रक्तग्रस्योदेरयौ । (यया, सुयति ।१ ४५! "वनसुप्रकलायसञ्ज्ञस्य स्मार्के का वर्णक्रमारीय-(बिपुटकहरेप्डाहकीप्रभागो वैदला:॥) वनस्त्रा, ख्वी, (वयसुह+डाप्।) सहपर्धी।

द्वि राजनिवेग्ट:॥ वनस्यः, पुं, सेप: । वर्गकर्तास्त्रतं वर्षे व्यवस् वर्ग मुचिति इति वा मनोधादिः। इत्यमर

टीकार्या भरतञ्जनकोन्द्रतम् व्यव्यनुपत्ति दर्शनान ॥ रनसर्देवा, की, (दमस्य सिंह् जायने इति । जन् ख:।) वनशैजपुरकः। इति गुज्जिसियेस्टः॥ वनमें चा, च्ली, (वनीहवा मीचा।) कास्त्रहणी। दात राजमियेग्ट: ॥

वानरः। इति भरतविद्धपनोधः। वनराजः, गुं, (वनस्य दर्ग ना राजा। "राजाहः विकासिटर्।" ५।४।६२। इति दसः) सिंह:। इति ग्रम्दमाचा॥ वनसाराजाचा

वनरः, पु, (वानरः । एवोहराहित्यात् हुस्के साधः ।।

सदर्लीः । धनि राजनिवेद्यः ॥ वन्त्रव्यरः, पु. (पनीञ्चवी वर्व्यरः ।) इत्रध्यार्क्त । इति राजनिर्ध्यः, 🛭

वधनकारै:, की, (दनस्थ सर्व्या: ग्रांभाः।

वनवर्त्त्वर्ताः, स्त्रीः, (प्रत्यात्राः प्रत्येदिकाः ।) आर्ग्यकवळेरी। वनवायुह इति भाषा। तत यक्षायः। सुमन्दः २ सुप्रसन्नः ३ द्याः

क्रीश्री श्रिवतः । सुनुखः ६ खद्मागत्रकः ६ विद्यातुः प भ्रोषकारी ६ स्वतः १०। मन्स सुखाः। उचालम्। समस्मित्रम्। पिद्राच-वास्तिभूतववम् । प्राणमन्तपेणलकः । द्वात र्जिनिवेद्यः ॥

वनत्रलरी, की, (वनोद्धवा वलरी।) नि:श्री वका-ख्यम् । इति राजनित्रस्ट: ॥

वनवन्तिः, मुं, (वनस्य यनोज्ञवो वा वन्तिः ।) सावा क्ल:। इति हिमचन्द्र:। ८। १९७॥ (अया क्यानिरिलागरे । १६ । ५४२ ।

^६ श्वार्वप्रभाजाराजित्लं वनविद्वना । यर्टीविमद तेसीयदिति इसीन कर्द्रीन ॥") इति:। डीम् ।) दारकापुरी । प्रति विकासः विकासनः, पुं, (वर्ग वासवनि प्रस्वेनीतः । नास 🕂

का) शाशिष इति

वनवाधी [ब] पुं, वर्ष काश्रवति सुरुभीकरो ैति। वासि 🛨 ग्रिनि. 🗈) च्हबभगासीयधम् । शुष्कावः-द्या.। प्राम्होकन्द:। ग्रास्कृलीकन्द:। नील-महिष्यक्तन्त्:। इति राजनिर्धश्यः। (वने वध-नी(ति । वस + स्थिति:।) दनदासकर्भार, चि ॥ (यया, सनु:। ६। २०। "तापसेब्वेव विषेषु याचिकं भेचमाहरेत।

ग्रहमेश्विषु चार्त्ययु द्विजेषु वनवासिष्ठ ।") वनप्रकाकी, की, (वनस्य दुम्साकी वार्त्ताकी।)।

ভুদ্দাঁ! **হ**লি হৈচাণিছাঁড়ে: ৷ वनबीचि:, गुं, (वनस्य बीक्टि: १) नीवार: । इति

हिसचल्द:। ४।२३६॥ वनस्वारी, न्द्री, (वनस्य स्वरीय ग्रेसधानात ग्रांस-लवाचा) क्षिकच्छ:। इति राजनिर्घग्ट:॥ (तनस्य भूकरी।) च्यारप्यवराष्ट्री च ॥

वनभूरण:, पुं, (वनकात: भूरक:।) वनोद्ववील:। वन ज्योल इति साधाः। तत्वर्थायः । शितश्रुक्तः २ वन्तः ६ वनकारः । अर्ग्यस्य र्यः ५ वनकः । श्वेतशृश्याः ७ दनकाष्ट्वः 🕒 । व्यस्य गुकाः । र्यावम्। कटवम्। उधावम्। क्रिम्स्था-शुनाविदोधसर्वा ही सक्षता शिल्य च । इति राज-निर्देश्ट: ॥

वनस्त्राटः, पुं, (दनस्य स्वङ्गाट ६३ करहकाष्ट्रत-लात्।) मीच्छिरकः। इहासरः। २ । ८ । ६ । ६ ६ (घर पर्यायो यथा,---

"ग्रीचुरः चुरकाय्य स्थात् चित्रस्टः स्वादु-

गीनगढको गीचरको वगव्हाट प्रवर्ण । यसहुद्रास्त्रदेषु चन्या साहिष्युगन्धिका।" द्रात भाषप्रकाश्चरका पूर्वकाके प्रथमे भागे ॥) वक्स्सङ्घाटकः, पु, (वनसङ्घाट + स्वर्षे कन्।)

शो(सुरका:। ९(ति राजनिषंग्ट:॥

वनशीमनं, की, (वनं चलं शोसवतीति । सम्म 🕂 शिच + ल्यु:।) पद्मम्। इति ग्रब्दचित्रका॥ वगस्य ग्रीभाकर्त्तरि, सि ॥

वनस्वा, [न्] पुं, (वनस्य वने वाश्वासुक्कारः ।) गम्बभार्कारः । यद्यकः । बाह्रः । इति मेहिनी ।

पनसङ्कटः, ऐ. (दने सङ्कटो काच्हुल्लंबस्या⊦)∐ंर्य मस्दः। दति ग्रन्दचन्त्रिका ॥

वनसम्बद्धः, पुं, (वनानी सम्बद्धः।) व्यक्त्य-सञ्चितः। तत्र्यायः। वनार्। इत्यमरः। २ । 🗈 । ९ i॥ वान्या ३ । इति **प्रव्हर**नायकी ॥

चारासस्ह स

वनसर्गाननी, स्त्री, (वनस्य सरोजिनी पश्चिमीय |

ग्रोभ(करव्यात्।) नवकापंत्री। इति ग्रब्द-रव्यावकी।

वगस्य , पुं, (वने तिष्ठनौर्तत । स्था 🕂 वा: ।) ऋषः । इ.न भ्रव्दचित्रिका ॥ (वानप्रस्थ: । यथा, अनु: । 🛣

"रतकोचं रहरामां हिनुसंबद्धनारियाम्। यधीराच्य चतुर्वं बस् ।") नमदास्थिति, नि । , बचा, करियंग्रे ,१५०,६१

"प्रवृत्तच्को ४५तिवैनस्यान गजान गर्जे: स्त्रेदिव वीर्यदीप्रान् ॥") वनस्था, स्ती, (क्षेत्रे सिष्ठति या: स्था-1-क:।

टाप ।) जाश्वरणी इच्च : । इति साचितिर्घेष्ट : ॥ वनस्थतिः, एं, (वनस्थ प्रतिः । पारस्करादिलान् सुद्।) विनर पुर्या फलिड्म:। (यथा- मनु:।

"चपुत्रा: पुजवन्ती ये ने वनस्पनय: स्कुना: i")

हचामाचम्। इति मेदिनी। ते. घ्रक्ष (यथा, महाभारते। ५। १३१ । ५%।

"क्यंत प्रास्ता (क्षिप्ते रेश्कित सनी वनसातौ ॥") स्त्राली हक्ष:। इति रहब निर्धेग्टः । (स्रक्ष यर्थायी यथा,---

"नन्दी हची उपात्यमेदः प्रशेष्टी गावपास्यः। खालीवृत्तः चयतरः सीमी च स्मावृतसाति: ""

द्रिसावप्रकाधि। १। १॥ ष्ट्रमण्डला युक्तविक्रियः । यथा, भागवते । ए । २०।२ (॥ "स्रासा सध्यको सेघण्ड; सुद्यामा भाजिको लोखितवधी वनस्रातिरिति एतएक-सता: 🛍 वटहत्त: ॥ तत्पर्यायी यथा,---

"बटो रत्तपत्रः ग्रही न्ययीधः खत्यनी धुदः। भीरी वैश्रवकावानी बहुपादी वनस्पति: " इति भावपकाश्चल पूर्वकारको प्रथमे भागे॥}

य्यक्ष हरिहाः तत्पर्यायः । श्रोतीः २ श्रोतिका **३ वनारिका ३। व्यक्षा गुगा:। कटलाम्।** मौळालम् । राष्यसम् । तिल्ललम् । दीपनस्यः इति राजनिष्ठेग्टः । चिपि च ।

वनचरिता, ऋषी, (दनोञ्जवाचरिता।) वरर-

"टारग्यप्टलदीकन्दः कुछवानासनाण्यः॥" प्रति भाषप्रकाशः ॥

व चार्चः, र्यु, (वनस्त्र चास इव प्रकाश्यकत्वातृ () ाघरणम् । ४ति निकास्डग्रेयः । अन्दरमः ।

े ति राजनिष्यस्यः । र्∤ासकः: पुं, (वनकास + स्वार्धेकन्।) काञ्र-

णम्। इति ग्रब्दशक्षावजी ॥

पृ, (वनस्त्राखु:।) प्राप्रकः। इति वी खडी वा

., प्रं, सुक्रा । इति चिकायङप्रेशः ॥

पुं, (वशस्त्र काच:।) वनक्तृशाः। तत्प-र । इक्षिक: २ शिशुवाहक: ६ एछ-

िं 🖟 👂 । द्वि हिसचन्द्रः । ३ । ३८३ ॥ 🖟 🖟 वर्जमाः गीक्षमचिताः इति प्राव्द-

🏰 प्, (वरस्थ स्थाभन न्यामलक इदः) कपल:। इति श्व्दमाला ।

रु, (वनस्य अस्त्र इवः) जीशास्त्रः।

राजनिषयुद्धः । (सृषादिविश्वेषं १४ ख "प्रवेद स्व, ।)

क्षेप्रविशेष:। यथा,----

,यश्च वानायुर्वेतायुर्वद्**सास्वतम्** ।"

(वद्या, ___ते

"च्यात्रानेथे: सैस्पदे: पार में दील का अंकि बना खुवा कि दानविश्चिष:। यथा, सम्हाभार

"गरिष्ठच वनायुक्त दीर्घणिङ्गच वनाञ्चन:, पुं. (बनायौ ईग्री जायत **द:** ।) वनाबुदेशीज्ञवद्योटन ।

कारं वापायुषा:! इति पाळ्रह वनारिष्टा, स्ती, (दनभाता ऋ खरिदा । इति राजनिषेग्ट ॥ घगाचीकाः, ए, (यगस्य चार्चीका दः

चायित्वात् तदात्वम् ।) पुथरव कार: । इति चटाधर: ॥ वनाईका, स्त्री, (बनोद्धना स्वाईक

হঁলদু; হলি হাজৰিবতৈ:। হ गर्भो रेन्द्रग्रस्टे द्रदर्शे ॥ वनासिका, स्की, (वर्गस्यकाति भूपसः

काला। टापि कान इक्स्।) यथा,---"क्षात्रहा सिमंदारी क सिम्रारी

ছানি ভাহা वनस्ययः, पुं, (दनमेत्र च्याद्ययो सह काक:। इति चटाधर: 🛪 (च्य

चि। यदा, मार्के क्रेटें। १६। ⁶⁶ ची दिष्य स**स्त्रिको** जी करूल **स**श्चर

वनाहिरः, पुं, (यनस्य ग्राहिरः इति जिक्ताकक्षेय: ।

विनि:, पुं, व्यक्ति:। खनिक्किच्य थिति ध्वकि ग्रन्थि दक्षिभ्यस्य। धाती: पुर्वात्रहत्त-इप्रत्येष किः चित्रान्तवीसुद्यासुव्यादिश्कः । 🛭 वनिनः, स्थि, (दन 🕂 क्ताः ।) व्यक्तिन द्रति मेदिनौ ।ते,१८८॥

दिवता, स्त्री, (दम + फा। टाप।) ज च्छीसासान्यम्। इति मेहिनी।

(बया, रद: । २ । १८ :

"वशिष्ठधेनोर्त्यःयिन त सादतीमार्गे परिता बनान्ता पपी विमेदालसमस्मपङ्कत-क्योक्तिस्थासिव जीचन (स्थ वनी, स्त्री, बनम्। इत्यसरटीकाय

(यथा, साहित्यहर्पणे। २। "बेलीवनीयसपि वञ्जाससाह

वनी, [न्] पुं. (वनं खायवस्नास्यक्ये হাৰি:।) খাৰামহা:। যথা,— "रुष्टमेधी प्रहसन्तयोः क्रीक्रियमा

वनी वर्षांस स्थामानीरापक्षकी तर्वेका।" इति श्राह्म(चलामणी व वरीक:, चि, यःचकः। इत्यमस्टीकार

वर्गीयकः. चि. (वर्भि वाचनसिन्धर्वः वाच्य

त्रदो काश

इक्सर ।

वने भ्यूका चाषुक्रभद्र स

ः । इत्य रक्षमाणाः ॥ चि (वन चरतीति। चर÷ "चरेष्ट: 1"

ट । भन्पुरुषे कृतीस्य नुस् !) कार्स्य-भ प्रधा<u>.--</u>-

नन्त्रामां विश्वास्त्रान्त

ध्यो एडोस् द्वारियक्तमासः । नवास्त यदौष्टयो रक्तमः-

सतिलपुरा: सुरतग्रदीया: ॥"

द्रांत कुमारमस्पर्व १ सर्गः । प्, (वने इच्यः: पृथ्यः :) बहरसाल: ।

२⊺जनिधेस्ट: ⊾ प् (वर्ने सन्जेदनः) द्यसन्यद्यः।

হস্দলো :

ा स्त्री, (वर्ग छङ्कभी बल्खा: १) वनकार्यासी । रहमाचा ॥

, [सु] पुं, (बनमेद कोको सर्द :) बागर:: १ स्टब्सर:।२ । ५ । ६ ॥

त्व सिवि, चि.। **स्था, भा**सवते (८)८,१२१। मंद्रियः भारतपः **शको सन्यो** वे बनी-

नर दक्तिकीश्वय समन्ती यत् सतारका:: ")

र्क्त वस्दा । यघा,---हाका ग्रिखरी सेका वल्टाच वल्टकेटाते 🕯

हान सहतप्तक्ष्य हुः । म् (सन्दर्ते क्लीति वन्दाते स्तदते धनि वा।

"ग्रीइग्रामश्रासिव्याभिक्षेत्रास्त्रभ्यो-। 'दलाम वर्षोलास्य स्थापं वन्दाति पाठोऽपि बम्मनः इत्यमीरथः।) कोलाः स्तृत्यः।

ानीश्यप्रताचेन निकात: । इति चिहाना-

क्री. (बन्द्रीप्रतेनेसि । बन्द्र + कर्र्या ब्युट् ।) म इति ध्राद्चलिकाः। (बन्द्-सावै

।) प्रयासः। न तृषीकृष्यभक्तानः । प्राप्तः । यथा । पान्नोत्तर्खेखं भिव-नीम वार्छः

द्य सुवैद्याव भी कां प्राप्त कका दुर्व इरें:। राचीदंपुरहार्या सकलाया पर्याहः। रुख जगीधार्गतद्वासस्तरखेतया।

भ भावसम्बातन्त्र शन्दर्भवनम् । दोदक्षस्था च तक्षिवंदितमा जनम् ।

दरमाञ्च चंसेदा द्वारप्रीवसनिष्टला । तिरीपर्यं जिलांदि व्हेबसा धार्क्सः। ा, घोड्याया प्रोक्ता भवनम्यविस्क्रये।"

"ति इतिमस्तिक्षितासे १२ विलासः । भूरेपचारपुनारमर्शनप्रिचेचचारः । वथा,---

सन खागतं पादमध्येमाच्यमगीयक्षा । क्ष चमक्षानवसन्।भर्षानि च। पुर्णे मुपदीपी नैदेश प्रस्तर्भ तथा ॥"

इयाज्ञितले याचार्यकामामः । 🛊 🗈 क्षंच कन्द्रम्म् (

निषये प्रस्टाक जन्मश्राम प्रदेशयेन्

দত্তৰ মুলিমুক্ত মুক্ত মুক্তীৰ কামবৃত্তি লি ।

तदक्तस्यक्तदश्च चीयगयनः ।

"क्रवियमानचेः क्रांचैः मौरायेः प्राक्रवेग्धि। स्तला प्रसीद भगविद्यात बन्दीत त्रव्हवत् ॥" व्यय प्रथासनिधिः । कालिकाप्राके।

"३, खबं गरापदाभां घरिनाभां वसम्बनिम्। शिरी सत्पादयोः हता वाह्यन्थान् परमारम्। प्रवन्ने पाकि मार्भीश भीते कलसङ्ख्यातृ॥"

"होन्यां पद्माख द्वातुभ्यामुद्रमा शिक्षा उद्याः सनमा क्वमा विशेष पाकामीरिष्टाङ देशितः । जानुभाषीय कासुभा शिरमा वचना धिया।

यक्षाङ्कः प्रधामः स्वानु प्रवास प्रवदायिमी ॥" "तर्इ इचिये समा सुर्थाक्तरपृष्ठनी हुध:।

चावण्याचा प्रयामीकीन शक्त चेहाँधका विकात।" ह्याच नारहमक्दाके। "कियं वीका हरिं कार्य गुरून सन्हमेन क।

द्विचतुर्वि ग्रहयवा चतुर्वि ग्रन्थ हुं कम्। नमेक्दर्द्वसथवा तद्द्वं सव्यथा नमेत् ॥" विक्ष्यमर्गेत्रं । "देवा की एग्रं गार्टेव प्रयमेका धृक्तरम्।

स्थान।पेतान कर्षधा दशक्षी (रजसत्तमाः । देवाकी। इष्टर्म हि श्रुष्टि सर्क प्रकीर्त्तनम् ॥ ^४ चाय नमस्तारमाष्ट्राताम्। नारावंदि। "नशस्तारः स्टुनी यज्ञः सचयत्रीवृ कौत्तमः। नस्कारेक चेकिन नर; पृत्ते। इर्दि बर्जतु ⊭े

रेलुकंको बसेन खर्मे शतमत्वन्तरं नरः ।" तर्जेव श्रीकृषावास्ट्रमंत्राहे। "प्रक्रम्य इक्टवहर्मा नमस्यारिक घोर्याचेत्। च यांग्रिसवाज़ीति न नांक्रमुङ्ग्लेद्रांप ॥

"इंब्डचणामं खरते विष्यवं भक्तिभावितः।

नसस्तरंथ नैजैन नर: पृती हरि प्रवेतु ॥" तजीव शिक्षासम्बद्ध । "भूमिमाणीहा जासुखां धिर नारीध वै स्वि।

प्रसमेत्थी चिद्वेषं सी स्मिष्णलं लभेत्।" "मीर्यकोटिकइसाछि लीर्घकोटिश्नामि छ।

बारायकप्रकासस्य कर्ना वार्कान्त बीडधीम् । भारतानापि नमस्कारं कृत्वतः शार्ल्डाचने । धनजन्माच्यितं पापंतन् श्रहदिव नध्यति ॥ रेख्य प्रक्रममा जस्त कथा ई है भवन्ति ये। तावर्धध्यसामि विष्णुनीने सर्चीयते 🗗 विषय्यको स्टिं। "अभिवाद चमदार्थं क्रतार्थंच तया भदेन्।

नमस्त्रास्त्रिया तस्य धर्मपापप्रभागिती # जातुम्बो चैव पाविष्यां जिएका च विश्वज्ञसः। कत्या प्रकार्य देवस्य गर्जानु कामनवाश्यात् ।^{अ ।}

"बाना दिविष्ठमं देवं चैतादानवदारकम् । वे क्रांका नदा निक्रा विक्र प्रश्लाकि दे ब्राग्स् বুলৰ বসতাৰাৰ বিল नशन्ति गृहि विक्वीः सं. माम्याभ साहित्यः नारपीये।

"रकी श्रिष सवास्य सकत्यवासी द्राम्बसेषादस्तिने तुखाः । द्रशासमधी पुनगात जन्म क्रमध्द्रणामी न पुनर्भेषाय॥"

भक्तिसबीदयः "विकोरीक्षप्रकामाणें भन्तीन वचता सुन्ति ।

पानिनं पानकं इन्सं गोत्तिष्टनि पुनः सक चापि पापं दुराचार नरं त्यत्ययनं चरे : ने जुन्ते किङ्गा छात्रा उन्हास्तपनं ध्या स्त्रीविकायसार्वे । श्रीयमस्य विजभटा हु भूरक्

"हरिमगरगवाचिताइक्लियां प्रयमित यः परमार्थनी चि सहै , तसप्रात्रसम्बद्धापदन्धं

प्रज परिकृत्व यथास्मिनाच्यश्चित्तम् । » ज्ञान्त्र वर्ते । "प्रकागनर वसोदातं इरिमीर्ड प्रथमिक ये नदा:।

व पत्ति अवस्तुधी स्पृटं पनितानुहर्गिका तापनी 🗗 व्यष्टमकान्देच वशिवाक्षी। "बडी प्रधामाय क्षतः समुद्रमः

यपत्रभक्तार्थ(दधी समाहितः। यस्त्रपानि लाएन्यक्ती असरे-र्लब्धपुचीएमदेशसुरेशर्पतः।" ध्यनस्य नार्यिखब्द्स्ति ।

"खडी आक्रमदी भाग्यसदी भाग्यं कृष्णः... TA TEST वेवां इशिवदालाचे थिरी नासंबद्धा तथा।

किंच नगर्शिंच मीवमी ली। "वस्त्र वे नारसिंइस्य विष्णीरमिन्देजस्त्र प्रकास विपक्षिम वियासिय नसी नस भविद्योत्तरे न जलघेतुप्रवहे ।

"विक्वोदिवजशस्त्रातुर्जनाईन जगन्यते:। प्रकास वे प्रश्चार्क लिंदासपि नमी नम 💡

इटाहि 🐅 च्या प्रकामित्रस्ताः हक्षत्रार्द्ये सु अक्षे पाख्यावारक्षे।

"शक्तद्वा न नमेद्यस्यु विश्वात्रे प्राक्तिकारिका । भ्रषीयमं विजानीयान् नदाचिद्यं नालपन्। किस पश्चि। वैशाक्षशाहाकी धसवाक्षक

"मञ्जलो समवहारं नासश्क्रपरिकादस्। च्यञ्चला तत्रशासाटियाचित ते मरकें क्स ॥ व्यथ नसस्कारनिषद्वानि । विश्वासद्वरी । ैजकायस्ति प्रक्षिचित् प्रसान् वे धक्तसाच्ये हे सर्व तित्रकालं यानि स्वाहकाभिवादनान ॥

"वक्षप्राष्ट्रतदे इस्तुती नरः प्रख्येत साम्। थकी संभावतं काका संप्रजनसनि भामिति ॥ রি যাবেল

च्य एक पाससारी सभी रे ससस. दरें . जपकोसनस्कारान्त कुणान् केंग्रवालये॥"

त्रापि च। 'सक्क्यूमी तिपनिनी न भक्तः प्रणमेन्स्हः: ।

उत्थायीत्याय वर्णयं देख्य वन् प्रिण्णानकम् ॥ तम प्रदक्तिकां कुञ्जान् भवता असवती हरेः। भामानि कीसेयन् प्रक्तीतास साधान्नयस्य

द्ति इरिमिक्तिशिनामै ० दिलास्, ॥ 🛩 ॥ न्यास् नसस्कारपञ्चे प्रसामग्रद्धे च दरुसम् ॥ (विद्यक्तिग्रेष:। यदाः, क्त्युविते। २०। ५२ । २३

"यदिकासन् प्रविष्ट स्ट्रिंश्वन् ।" स्वतुरः रक्तिविष्टः द्वाः ऋग्भास्त्री नायमः। २०।२९।५॥) स्टनसाला, स्त्री, (वस्ट्रार्थाभालायच्या।)

त्रोरथम्। इति इतः इवः। २। १४६। । वस्तायां माना इति कस्त्रेथरायः।) रस्था-स्वस्तायां माना इति कस्त्रेथरायः। रस्था-स्वस्त्रेथवेदिनास्त्रप्रचारकाः। यथा, 'कृषाहरूतमात् थो रस्थासम्बद्धाः सुद्योशनः।

चतप्रचोड्नीः प्रविज्ञामि चक्रपाणितः ॥ इमानि प्रचलेखानां स्वते तस्योत्सवी भवेन्। प्रचते वायवारीच कीड्ते चासरोहतः ॥"

दित चरिभक्तिविचासे १६ विकास: ॥ म्हनसामिका: क्की, (विच्नसामा + कार्ये कन्।) विच्विरोपरि मुभदा साला : वया,— नीरयोई तु सङ्गळ्डं सासवन्दनसासिका॥"

द्रित हैसचलः । हा कहा। स्वा. स्त्री, (बल्ट्-) "इड्डिक्स्विविहिन्सस्त्रीत

विष्यम्।" ३। ३। १००। इत्यस्य विकितिका इचः उए ।) स्तुतिः। भाष्यायः। समीची २। इति विकासस्यिः। चीमभसाना विलकम्। यथाः—

पियासासरिहसाश्चा द्वा श्व श्व श्व । सन्दर्भ कारयेनेन शिर;सब्खांप्रकेष्ठ च। कळपर्कतमन्त्रेण स्थातुकम्योगमः, ॥"

इति तिष्यादितस्त्रं विश्वस्वसम् ।
स्ती स्त्री, (बन्द् + खुट्। हीप्।) मितः।
सौवातुः। वही। याप्यभक्तं। इति मेदिनी।
ते ६ का क्षांत्र पुस्ति वटीस्थानं कही याप्यकक्तंस्थानं माप्यक्तं इति स्वादः। तस्त्र प्र प्रवादेववंत्रादः। विश्वतेश्यं प्रव्दः। तिन्तु
विद्दं वृद्धभावाद्योरित्यस्तर् स्वन्द्रप्रद्यतिष्यक्षत्रत् स्वन्त्रस्याक्ताराहो लिखितः।
स्वाद्याद्याः स्वाद्याद्याः। स्ववतीयः।
वन्यः। विस्त्रव्यः। पद्धातोर्वायप्रद्योनं
किष्यक्षः। (यथा, मस्याभारते। श्रम्पादः।
पत्तः सुद्वापमायादा चातुःस्यां सून्ये स्थितः।
प्रिसावन्यनीयं तमिष्यस्य व्याप्यतिम्॥")स्वीयः, पृं, (वस्त्रीवे स्विवार्षं स्वृद्धे इति।

विद - समीयर्') पीत्रभङ्गराचः । इति राख-

निवयह ।

पन्दनीयः **क्यो** (यद क्रमीक मानीसर

टाप्.. बोरोचन.. प्रति थिमा.कविन.॥ (विद्यानरस्था गोरोचनाग्रब्दे विक्रीया।)

वन्दा, भी, (वन्दिनं स्परश्चिमिति। विदिन् यम्। टाप्।) श्चीपरिश्नः:। वेर्ट् इति प्राक्तः। इति च भाषा। तत्त्व्यादाः। श्चा-द्वी १ त्यम्चा ६ चीवन्तिका ८। इत्यमरः॥ बन्दाका ५ प्राव्यपे ६ स्था ० पन्दका ८। इति स्वस्ताना॥ वन्दाकी १९ प्रवाधिका १९ इति प्रव्यकावनी॥ विश्विरे १ प्रविश्विता १९

इति प्रब्दिकावली ॥ विश्विती १३ पुत्रिकी १३ वन्या १५ परपुटा १६ परायथा १७ । इति । प्रब्द्चित्रिका ॥ स्ताविष्ठेषः । भिज्ञिती । इति वैदिशी । इं. १०॥ व्यस्थाः प्रक्षांथान्त्रसं गुराख वन्दाकश्रव्दे इरुवाः ॥

वन्दाकः, पु. इकोपरिष्कः। धाँश इति धिक्ती
भावरा । तत्यायः। पार्परका । धाँखरी इ
तर्रोहिनो ३ इचारिनी ५ इक्त हा ६ कामहक्षः २ प्रेखरी ८ के प्रक्रपा ६ तन्द्र १०
तर्का ११ गन्धमार्थी १२ वासिनी १६
तन्त्र १९ खामा १५ उपनी १६। काख
गुगाः। तिस्तकम् । गिश्रिरचम्। क्रिंपिकक्रमाप्त्र कम्। वस्त्राहिनिक्षित्र च्या । ह्यालम्।
क्षायकम्। वस्त्राहिनिक्षित्र च्या । ह्यालम्।
क्षायकम्। रस्यक्तिकः। इति राक्षिप्रीः।
क्षायकम्।

विन्दाकः स्त्राधिमस्तिकः तथायसधूरी रसे। सङ्ग्रस्थः दफनातास्वर्धावयविषाणसः ॥" दिन भाषपकाशः ॥

घन्टाका, की, वन्दा। इति भरतप्रकृष्टः ॥
पन्दाको, को, वन्दा। इति स्व्दरकावको ॥
वन्दाकः, जि. (अन्दते कोति चामिवाद्यगीतः।
वन्द + "ऋष्यदीरातः।"३। २। ६०६। इति
चाकः।) अन्दनभीवः। तन्त्यंषः। चामिवादकः २। इत्यसरः। ६। १। २०॥ चामिवादकः २। इत्यसरः। ६। १। २०॥ चामिवादकः २। इत्यसरः। १। १। २०॥ चामिवादकः १। इति भ्रष्टरकावजी ॥ (यथा,
न्दस्वदे । १। १८०। २।

"पीयति ली चतुली संवति वन्दारक

तम्बं क्यों । इ.सि व्यक्त्वेदभाष्टे सामग्रः । ॥ ॥ स्तोची, इसी । इ.सि व्यक्त्वेदभाष्टे सामग्रः । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

व(व) न्दिः, कीः, (अन्ति कीति ह्याहिकं कासुकार्यमिति। विद्-! "सम्बातुष्य दन्।" ज्या।

३।११०। इति दन्।) वास्त्रसमुख्यस्यादिः।
क्येकी इति भाषा। त्यायावः। प्रयत्तः च्यायहः ३ वन्दी छ। दलसर्भर्गो ॥ विद्क्ति।

५। इति श्रुव्दर्वावणी ॥ भोषानकः। दलव्यक्तिषः॥ (न्वषः। यवा, भागवते। ६।

"उन्यक्तेः नैतवे सौर्योभीक्षेतां इत्तिसासितः॥" पुं, सुतिपाठकः। यथा, क्रिवंप्रे।११२।

दौरावेदैयश

व(विष्य ह पुंत ५ सन सक्त स्था है प्रमान स्था है

पह्याः।
"ऋकार्षाराष्ट्रपाशाहरेवताशाहरः
इस्याध्यवक्षुं च इसाव्यादिच इति मनुसार्णात्। इति स्तिराण काणाः हराष्ट्रपात्। विति स्तिराण काणाः हराष्ट्रपात्।

णानपहारकलाइस्त्र तथालम्।) तल्पोपथः। माचनः २। इति १८५॥ वर्षोकारः ३। इति जिल व(ष)ल्हिणातः, पूं, (वहि÷भाव

चारका:। ग्रह्मां विक्सिय कला

क्तुतिक स्था; पाडी यच ।) स्तृतिक पर्याय: । सीगावली क । इति । च व(य)क्षो, क्ली, (प्रक्रि + "हादिकार इति होंचु।) वन्दि; । इत्यामर्टीका

(यथा, ज्ञामारे। २। ५२।
"गोप्तारं नुरसेन्यानां यं पुरस्कृष्टा
प्रतानेकानि प्रमुखी पन्दीसिन वार व(व)क्दी [न], पुं, (पक्दने सनौति हा वह सुनौ + व्यक्ति। प्रा

वीयादिक्तुतिकारकः। नत्ययाय पाटकः ६ : इत्यसरः ॥ सर्भाषः ॥ इत्यक्षीः इति तङ्गीकायाः भरत रसः। १। ६।

रहः । ४ । । ।
"परिनक्षित्रचानिधानाचे नारे ।
स्तय सुनिभिर्योगिर्यनस्ये स स

खस्तीत्पत्तिवंशा.— "चित्रवादिपक्षणायां स्त्रतो भवां वेद्यान्त्रामध्येटची शाचिपाष्ट्रक तु स्ति मानवे १० का

शादीलरमस्ते प्राक्षिती शाक्साव यथां,--

निक्त स्वास्त्रज्ञाः प्रस्तावस्त्रक्षः स्वास्त्रोतः । दत्यत्र स्वास्त्रोत्तरहानः स्वास्त्रक्षः स्वास्त्रक्षः हि स्वास्त्रक्षः स्वास्ति स्वास्त्रक्षः स्वास्त्रक्षः स्वास्त्रक्षः स्वास्त्रक्षः स्वास्

च प्रशोस सर: जारी प्रश्काल (वर्ष नेयः 📭 सरवन्तिभी देशस्त्रताः।" इति सङ्गक्षावां र प्रस्थाना ()

प्रस्कारः, म्,(बन्द्रेकन स्ट्रश्चे कशीयीति । त ÷ 'कस्तर्यमा (' ३ : भ : १ । इ.स.स.!) व समाहि । हाबाइय इति सामा। सन-रण र । साचित्रः व प्रस्थाचीरः ३ विकासः

८। ४(न विकास्टरियः, ४ का नहीं, (बन्धते स्तवन इति। प्रवि+

गयन।) बल्हा। एति श्रच्यक्तिका। गीरी-चन"। इति सावप्रकास्तः । (बन्द्रशेये, चि । यथा भाषित्ववर्णी १ एक्सिटि ।

व्यक्षिः परम्पा तस्याकर्वे छत्या जमी কুক্ ॥"

अयः च अस्तिपति । २ । २५ । २६ । छानिष्ठ जगतां इन्दां नदिकी, घरमें बदस 🗥 🕽

, की, (बन्धने क्लवते इसि । यदि स्तुनौ ∸ 'स्प्तायित्रकीति।" उत्ताः २। १३। इति एक) कच्छाणम्। इति सिद्धान्तकौसुदा-स्या दिष्ट्रीं। १

॰, (ब, (बल्प्से स्ताँति दैवादीन् पूजाकार्ले क्ति। बहि + रक्।) पूजकः। प्रश्नुवादि-

ा ककी, (वने सवन् । वन ~~।~~ बन् । [}] कचान् । नात प्राचित्रिस्टः ॥ (कृडभटस् । सन्ययाथी

कृटशर्ट पर पर्क सुक्ताभव परी लड्म ।" दांत वेद्यबादसमाजायान् ।)

जि. (वर्गभव: । वन् + यम् ।) वनोद्धतः । इति साय्त्री। ये. ५३ ६ (यथा, रघु: १२:३५ रैबहुवीनस्पाय योवरदास्पर्धिनान्।

नरमधेयः(न एन्ड्नी वन्यानी सामेग्रासि-ग(म् ॥")

पु, (वन + सन्।) वनमूरण,। वाराष्ट्री-नम् । देवननः। इति एक निष्युटः । (कीर-

विद्वारी । तत्वधायो पणा,---नीरी प्रवरमण्यांकः खन्दनः कृषनाप्रवः।

ानी स्तानकताम: कर्दन्द: म च कव्युनी ।" इति वैदासस्याकायाम्॥)

1, भ्ली, (दनागासरस्थानां कनानां वा शक्तिः,। दव्+ "पामादिन्दी यः। " ४। २। ८८। इति थः।) वनसम्बद्धः। दखनगः। २। मुद्रपूर्वी । (तनार्वायी यथा, रचमालायाम् । 'सुद्रपर्को सुद्रमञ्जा आनुद्रा (संद्रपर्किता । बला बान्धीरमार्के(त सर्पप्रकार्द्धन च ते ॥") वाच तक्ती । मृहा । सिद्धेवा । भदस्का ।

प्रसण्या । देशि शामविद्यहः । (क्यमना । नवयायी यसा,—

क्षक्ष्यं क्रम्माल द क्या पुरक्षेत्रका च

क्ता कचित् इक्षते । इति वद्यकर्तसालः क्योगेंशकी, की (क्यावनीडना उपीरकी।)

लताविश्वयः। वनग्रद्भ इति भाषा। तस्यीयः। वन वा २, वनसाहिया ३ : भारता सुभा! । मिली-लम्।कट्लम्। उपालम्। रोचनलघः दिन राजनिर्धेग्यः ॥

जन: पं (जनति भगासईंगीति । वन **धम्म**स्ती + "कडेन्द्राध्यक्षीता" स्था॰ रा

इति रुन्प्रदाः।) खंदी। सागी। इति विद्वान्त्रचीमुद्राम्याद्रिः॥ यम, चौ ण इ र स्थलनमुदोकी प्राप्तिः इति कविकासाहम: ॥ (भार-उसर-सकर-शनिट्।)

चौ, बचा। अ, बदलि बपने । इ, उन्निम्स। मुखी सुस्टितकरणम्। वर्धात सक्तकं गापितः। वपात तकु सम्बद्धः। यदि वपति स्राप्ताः स्तेत्रसासाता कीकम्। इति दुर्गादासः।

वषः, यु, (बल + घः।) कंग्रमुखनम्। वीजनप-नम् । इति वयग्रातीस्यिम्प्रस्ययेण निवासः । वपनै, ऋो, (बग+ आर्थे स्बट्।) के**श्रमुख**नस्। (यथा, सन्: । ५ । १८० ।

'प्रहालां मास्त्रकं कार्यो दवनं गायवर्तियास् ॥'') बीजाधात्रम्। इति मेदिनौ । ने, १२५॥ दपनी, स्त्री, (उद्धते सक्तकारिकमस्यासिति । त्रप् 🕂 व्यक्षिक्षरचिक्त्यटार्घाः) पापित्रणालाः। इति विश्वचन्त्रः। ८। ६६॥ (मन्तुद्रायद्यालाः।

इति तमुधालयंदश्वान्॥। , बपा, न्ही, (उद्धक्षेश्चिति । वष् 🕂 भिदाबाद् । टाप्।) क्टिन् । (घटा, प्रत्यधनाक्षमः । ६ । ३।३।३।५ ।

"काण परक्रीकानमा सुधिना वाध्ये निदिता भक्ति ") केटा । इखसद: 1 ए 1 व 1 वंश । विषा, रामायवि । र । १४। ३७। "यशस्त्रमञ्जन्त वणासुद्ध्य निवतिन्तयः।

ऋतिक परमचन्यतः सप्यामाच प्राच्हतः।" का च चुर्यसाधातु.। यथा। "त्वक् च लोक्तिक मांबक मेटक गामिक हुद्यस कीम न वजन श्रीष्ठाच मुक्की च विक्तच पुरीवा-धानकामाप्रवच एकाप्रवचीत्ररगृहचाधर-

गुरुक सुदाकाक प्रधा च व्यावक्षमकीत शाल-जानि।" इति चर्के प्रारीरस्थाने हतीय-३धार्य ।)

वरिकः, पृं. (बयदि श्रीकसिति । वप्+ इत्रच् ।) थिना । इत्यः (दिनोष: ।

॥ १८ व अनर्संद्रति: । दाने मेरिनी । ये, ५८ व ^{विष्}षः [स्] खी, (ख्यार्के ईप्रान्तरनीसमाधव-वीजीभूतावि कभाष्यकेति। वर्+ "व्यर्ति-मृबमियजीति।" खबाः ए । १६८। इति छचि;≀) शरीरम्। इतसरः। २।६। ७० । (यथाः स्वृ:। २ । ३० ।

> "बकासम्बंखनतः अस्तं भवं वयः, कान्तः सिषं वपुर्यः।")

ग्रज्ञकारकारिक प्रतियोज्ञिकी केल्ह्य व्याज्ञा यका महा ६ ६६

बाहात. लोकपाल वा ववधारपदी हुप. ।

"वपन्तेत्रीर :!" इति मेधानिथि:॥ स्त्री, स्दरामन्याता दचक्या। मातु धर्माराजस प्रजी। बचा, सार्क्यक्षेत्री। प्रवास्था "बुद्धिनंच्या वर्ः ग्रान्तिः (महिः वीतिन्छयी-

पद्मार्थ प्रतिचयाच धन्हीं दाचाययी:

🎍 । ब्रप्:स्रवः, मूं, (व्युवः श्रारीशान् स्रवः च्युरण यस्य।) प्रशिरस्प्रस्थानुः । इति राज-विचेशदः ।

क्षुवः, एं, (वप्र+डनच्। द्यृत + प्रमीवराति-लान यस्य पः इति केचित्।) देवता। इति प्रव्दत्तावकी ध

वष्याः स्त्रीः इत्याः इति भावयकामः ॥ (ऋषे, करि। यथा, ज्यम्बेई । ६ : ६ । १५ ।

"रर्थंन चित्रं सप्रवास स्प्रीतं सशकियं नदसिश्रय देसहि॥" "वक्षाय स्ट्रपार्थ क्यांत क्यंगीयन्।" इति

तहार्क्य नावण: 1) बपुरमा, को, पश्चारियो। इति भटाधर । (कार्याराजस्य कन्या। जनमेजयस्य पत्नी। सात्रसारामाध्याः जनमञ्जयसमालस्य भागे रुद्रिशीयसन्त्रप्रविष्टित धार्यतासीहती कनम जयनेयं परिश्वकाषि पुनर्गत्यक्षंशकविषायस् वाक्येन स्तीता। स्तदिवर्यम् इरिपंदे १८८ चाथाये दर्जम् ॥)

वक्षा, [भट्ट} मुं, {द्रयांग बीकस्मिति । वस + ख्यू t) जनकः । इति मेरिकी ॥ कवि: । हार बटाधरः ॥ (वापितः । यथाः, ऋगवेदे । १८ ।

"बक्षात वानी अञ्चल्यांत ग्रोकि-वेंप्रेद अस्य वर्षति प्रभूस ॥" "दशा नप्ता नाधिती स्पति सुख्यति तथा सूम भूमं प्रत्यमि प्रकाष सुख्यक्वि ॥ ^परत

तद्वाख्ये सायगः ।) वमा, [ऋ] चि, (वण्लीति । वप बीजीप्री 🕂 क्षच्।) वापकः। इति मेहिकी। (क्षवद्याः

वया सन्:।३।१४०। "संबंधियों बीजनुपान नप्तालभने फलम्। तथावृत्ते इतिह्ताम दाता लभते मलाम्। ') वर्ष, की, धुं, (उप्यानः चात । उप + "ष्ट्रिकायाधा रन्। उथा० २ । २० । इति रन्।) इत गमरे परिखाया छड्नतस्तिकास्तृपद्वे यह-

परि प्राकारी गिनैक्षते नत्। तथा चाय शास्त्रम्। खातादुइतत्वहा वर्षं कार्येत् वस्त्री ष्टि प्राकार्मिति। तत्रक्षायः । चय २।

इत्यसरभरती ॥ स्वतिकास्तुगः ३। इति ग्रस्ट रकावकी । (यथा, ऋार्यशस्त्रप्रकान् ।५०५ । "तसं चवने तस्याः सुविधालं कलितकार-

वम चल विश्वसिव ब्यङ्गररको विस्तुनवृति :")

सद्यावधी बद्या वस्य बकास्य इति काविश्वक्यद्वसः । स्यः पर "भर्षोद्यानां सञ्चावष्टां नङ्गाक्षतश्चीसिनाम्। **सम**ारिहा / वकासाहिता च्यास्त्रवसम्बद् प्राकारमञ्जनमाधासिकःश्वेवासम्बनीम् ॥" षय: । दश्चित । इति दुर्गाहास: ॥ महान्वपो यस्याः। बस्. बा. (उर+च्य+सृ।) शिष्ठपूत्राकी कपील पाकार।धारभूता क्रजिमोक्किता भूमि-वाद्यविश्वेषः। तत्त् उद्याराकारमकारास्रक र्वप्रसंद्या ॥" शिवधस्यस्यस्यस्य । अथा,---इति विष्णुरागी ५ व्यंग्रे २३ व्यध्यार्थे॥ 🕏॥ "हिमृडिम् डिप् डिम् डिडिम् डिम् डिडिमर वर्षात बीजस्त्र । चीत इति साधा । तत्-इमर् वाद्यन् खुन्प्रनार् पणाय:। केंदार: ६ चीचम् ३। इत्यसस्भारतीः। वस् वस् वस् वस् वदम् वस् अस्मितदश्रशिहाः स्तालमानेन गृत्वन्। भिष्युट: १ घनजभू ५ प्राजिका इ पाटीर: २०। कर्ष् रासिक्षभभाषांटनमद् जटा स्विर्दा च-इति जराधरः । (यथा, एस्न्संस्ति।याम् । RE 18€ 1 " ग्राली चुभग्रापि धराधरखी वराभ-भाषायोगी दशास्त्रो रचुरमणपुर: प्राङ्गरो श्वाराधरीज्विसमयथः परिपूर्णवया ॥^थ) प्राद्धासीन्।" इति रामकीकात्रतकात्रम्॥ 🗱 ॥ रेगा,। सट:। इति ग्रेडिनीकर हम चर्की ॥ (यया, किरःति। २०।९१। वरुण्यीजम्। यथा। नासापुरौ पृत्या वसिति "ततृ पूर्वे प्रतिवित्तवे सुराप्रशावा धरणकी अस्थ चानु: घटियार च पेन कुरू नये छ ल्या वप्रान्तस्त्रनिविवक्षति यथाभिः॥" तकात् जलाटकाचन्द्राङ्गान्तमस्या साहका वर्षाक्षिकया समस्तं देखं विर्वय नमिति प्रज्ञतस्तुः। यथाः, किराने । ५ । ६६ । "नानारक च्यो निर्धासकियानि-पृथ्वीदीनस्य दार्चिग्रदारचपेर देखं श्वट म्बर्जन्तः सामुवद्यान्तरेष्ठ ॥") বিভিন্ন দ্ভিষীৰ ৰাষ্ট্ৰিভটন্। ছান স্থে क्ती, (वप्+"वृधिद्विभ्यां रन्।" उगाः पूह्यिकर्थे तस्त्रमारः । २ । २ ७ । इति रन्) सीस्क्रम् । इति इति -वस, म कुटुउँ इरिं। इसि काविक व्यष्ट्र । चन्द्र: । ८ । ८६ ॥ (तथास्य पर्यायानारम् । (भार-पर-स्वत-सह।) वकारादिः। स

वय*

"सीसं वश्रच दमच घोगेष्टं नागनासकम्।"

इति भावप्रकाश्चल पूर्व्यक्तके प्रथमे भागे॥) प्र पुं, (वपति वीजमिति। वप्+रन्।)

तात:। इति मेदिनी। रे, =२॥ प्राकार:।

इति विश्वः । प्रजापितः । इति संजिप्तसारी-

.व, एं, स्थान्ध्रकरणायागितप्रयमकर्णम्।

व्यस्याधिपतिरिन्दः। तत्र विहितानि वया, —

"वयाभिधानि जनमें हि वस्य

पद्माणयाः त्रात्तिस्य निवासं सारोति निर्धं सुतिचच्यः खातु॥"

पदर्गीय शिवश्वारीक्ष्माका अ

श्रोशितधीशो समृजः कती खात्।

इति च्योतिस्त्रस्वम्॥

इति को दीपदीमः ॥

ते प्रका क्रव्यक्त प्रथमक्कार

"पौरिक क्षिक्ष र्शुभानि दवाकी।"

कात्र जालप्राम्।

रापि

≺६० वसर्नं

वेस्तुः व्यस्तुः । अर्न्तु तन्नार्थाण्धायकः छत्रे पणादी वैसंग पठक्ति वेतुष्य केचिद्धिर

मिळारिकाधनाय तमृद्धचे दक्षावकाराधिव र्जन

खारियतां की क्वांनतः। वैचित पुनर्वर्षा

वकारादिधावकारसध्यक्ति इति प्रकारका।

ज, नास: नम:। छ, वशिला वान्ला। छ, खादिष्टिति: ४ वस्युः । उद्विश्वान्ती । वसति अन्नमजीर्थे রদা অলী, (বড়+-হৰ্।হড়ে⊧) নলিভাং द्(त राजनिवंग्ट: । (विवर्णमस्या महिन्य-बान्। असन्तत्वेशीय भी व्यवस्त्र स्वादिना भ्राव्दे ज्ञातकाम्॥) कीवतास्त्र इस्विधिकस्थानातृ चीपनगैस्त्र निट। ।प्रि, पुं, (वर्णात की जस्त्र । वप् + "वह्≄ाा-**इ.स.। दमयति वास्यति प्रवमयति। इति** स्यचा" उचा॰ ४। ६६। इति किन्प्रव्ययेन दुर्गाहास: ॥ सापु:।) चेत्रम्। इति चिहान्तकीस्टा-वसः, गुंख्वी, वसनम्। इति वसभूति सम्प्रत्येश सुगा(दष्टति: । दुईति: । ससुद: । दवि संविध-निष्यव्रम् । इति सिङ्ग्लिकोसुद्यासुरगद्दितः ॥ सर्गेषा(दृश्ति: # दसष्:, पु, (दसनसिति ≀ वम् + "द्विनो श्युच् ।" ग्री, की, (यक्ती ⊦ष्टधी दश दिलात् चाधु.।) ३ । ३ । ६ । इ.सि. घथुन् ।) वसि; । (यया वस्त्रीभ: । इति चलायुध: ॥ सुमृते उत्तरतन्त्रे ४५ अधाय:।

> कुश्राकिश्रास्त्रेयस्थि स्वीत्र शिक्षाः ।") वसर्गं, स्वी. (वस्+सावे स्वुट्।) छह्यस्। (वशा. सुञ्जुवे। १।१२। "अक्षरस्वी रसी वर्गाय समाप्त्रभेषु न" मणि वता वाटास रेत्यस्य

"र्चनिवसण्पानेयान्मः कणक्रमसंस्तैः

नेषिधे। १६ । है।

48 f D

"दौकं त्यथाचका प्रज्वस्वस्थसहाः पाख्ता

इस्तिशुक्डनिर्गतजनकाराः। सत्पर्थायः। कर

भूषिकरः २। इत्यसरः । २। ६। ५५ । (अधा

हाइसक्षाः ॥")

प्राप्ट कास्त्र लाज्य प्रयोग प्रथान चार समु वाम ब प्रधास्थ म न्यास म्भ नर मिस्साचन्यान्यणि च अध्ययेत्।"

द्रांग क्रमेट कल्पम्शांने प्रयमेश्याये ॥) ष् (दसरीय भुक्तवर्गीमति । वस् ~~।~~ च्युः । । ल इसि राजनिर्धेष्टः।

) रका, (बसन ∸ र्डाष् :) चलकिता हडनि जनिवंदः॥ (विष्ठतिकस्था दर्लोकाष्ट्रंटः

नया । ।या स्तो, (वसवर्षातः। वस् ∸ सम्बंदिक्छा-सः। व्यक्षिधाराम् कर्नारे ऋगीयम् 🖟 सन्दिकाः ।

र राजनियंग्रट:॥ वसनयोग्ने चि क्ती, (वसर्वसिति। नम् + नर्जधानुभ्य इन् । णा० ३। १(६) । पच्छक्ति भा। रत्यमरः ।

६ ५५४ (कस्या, समस्याप्तिकक्षशाक्तित्वितः बावधाच गया,---र मने श्रूलशोगार्निः पर्वश्रदो समः कासः।

ण पारी यथा क्षेत्री लेके सकी दक्षिक स्थि। नी वाचेतनं यापि भानी शांच्यायते वसिः। भारतियो वसी विवयको वातिसार्थन : नै सको कर पूर्ण तथा शोधीशतिक कोता। तलाही समार्भक समनदीचित जगत्।

शक्तिंदन्तरताये करपाडी डिसीपसी। कि विश्व चंद्रका दिहे पूरे परिश्वनित्।" বিহিন্ধা : भि पञ्चललिखितः सपायः

मसी व्यवसासन क्या करूपः। कः यं पित्रे किल्लिम भिष्या नी के म बानकृषिधिनवारणा ॥"

ा अन्त्रथा ए**र्डमाथ** पृष्टं चन्द्रको सञ्जा न्कानल क्षान्त के के देश किस विसंध्यस्थ प्रकारकारीहर स्माचित सहजा च

रक्षतमिति पूर्वमेखकाधुना धुनां वन्ति निवा-

कानी कालमाची च कार्य प्रक्रिया गुनम् । शास्त्रकरचें पुर्लाष्ट्रिल चित्रविमं वृशाम् ॥ रुरुक्शसञ्चेत पथा⊤प्रकीरणा युन: ३ का फार्टि विकास वंदिर्मि श्री संविध चक्का सा १ पित्रमितं चीरां सहाहश्चमहाधिनं स् : प्रस्थपनार्थ भन्यक्रियान्दिनम् ५ रतानं प्रधानं वा मुखाधकर्या वितम्।" खान्त्रवी: प्रजानाचि दाहिसामलकनायाः।

(बैर्फिक्षि पार्ने समान्त्री श्रवसिं हलास्। रक्तां स्वत्रस्थनाजीलच्छी शुष्टा च भ्राकसाइनं मगुडं प्रस्तात्। शिक्षीद्वयं समामसान्द्र निष्टान्ति पुंचा भ्रष्टीकरू सपुविद्वापुर्वीश्रवि खेडा ॥" इमाग्रमंत दीमें विरेकी हि प्रमुखते।

देवाभवा अह

विक

क्रमत सनइत्य क्रमीक ग्रमनकश न च्यान तच्याद्वनी स्थान तच लघ् लगड़ बेक्प्राक न महाक झक तु वृक्तिहोषे च क्रितं पथ्यश्वाच ऋगुष्व मे । कान्यं प्रान्तिसत्ताच प्रतपुष्णाचनास्तुकम् ॥ जाएकी सुहयक्ष दक्षि मर्बिग्हान्वितस्। अङ्घारमण्डकाचाय वसी प्रश्नंप्रमुखते । ययात्रलं यथाकालं यथारोगं यथानलम् । तथा डक्टर प्रकर्वन्त पथ्यानी समुपक्रमस् ॥ (इबानियां प्रज्ञ्जोय प्रमी व्यासंक्रितकार्काः क्रिकार्योघ सपा जीसे दमिकेंदेश्यवा पुनः॥

न ची प्रतीयगानच् गानिभी जनभेव च . द्यायनम् कर्तश्चे सर्वयेद्रमनाहिते ॥" ६ सि वैद्य के र ज्य इंद्रीधकार:। नच इहिंग्यिक्टमिन-श्चरतिहासं प्रचंक्टपं सँग्रामिकाच ।

"অপেরইহনিভিয়েইছেরলীব্রীর্মিটে।

च्यकाले चानिमाचे **थ त**या साक्री**च भी जरे**!॥ चामाञ्चानचोदेगारजीखांन् समिरीयतः। नाथा चापत्रमञ्जायान्त्र चानिष्टुनमञ्जनः ॥ द्षेटों है: एचक रचे बीभसानी बना दिस्ति । की भद्ती 'ई मुभिका भी भें का सुन्क्षिक करी। वजान्।" कामान असम्बस्पकादसान। मार्कीयाति समान स्थिताङ्ग सात्र । जापहरूचायाः प्राप्तमर्भागःः । धनौबींसन्ति विकारिई तासः एणाकादिसः चानिरभवन्यार्थित्राचे नभचन्द्रार्थे सम्बद्धाते-सहें नो लास्सानृबं इस्तियते । 🛪 ६ पूर्व स्टप-"चूकामीकाररीधी च घरेकी लवणस्यता । देवोधवपाने न अप्रांवमीनां पूर्वलक्षणम्॥" इहें; सामायनस्यमाहः "इत्हियज्ञाननं विशेष्ट्यक्षद्वभक्षरीः।

निरूचने छ्'हरिति होयो वर्त प्रधावितः । ळ्डारचन् पृरयन् अङ्गभक्तनै: सङ्गरी: सर्द्धम् बाहा विष्णेष्ट्रवन् । यक्तं प्रमावितः वक्तं प्रति धातिनः शोषः हृद्धिभैतवाते ।"ना वामणातः नवायमाच्छ। "इन्पार्यपीढासुखग्रीषश्रीषं-वाभार्भकाससर्भदतोहै:।

उद्गार एवट प्रवर्ण मधेन विक्तिक्षणां नहतं जगध्य ह हाव्हें स साम्पं शहरा च देंगे-भाक्तीरिजलाक्कदंशनीय सु:खश् ।" नवायं कदायरसम्। दुःख इःखीमन द्वर्षः-वर्षि ॥ 🕸 ॥ पित्रजासाह ।

"सक्तिप्रामामुख्योभमुई-ताव्यव्यिकतायमधीश्रमार्थः । पीतं स्थाभां इस्तिक तिली ध्सक्ष णित्तेन वकेन एशाहम्।"#4 क्षजाभाष्ट्र ।

धील क्षत्रि

विभ

स्त्राप्त धन स्वाटुक्तम द्विश्वका मनोशस्य ३ उपहल वसेत चन्तीभक्त प्र 🐐 भरीयम माध

"अन्ताविषाकारुविदाहरूया।-व्यामप्रशीच्यवनापमत्त्रम् ।

कृहिं स्मित्रीपाह्मयणासनी ल-सान्द्रोधारकंषमतां बुगांस्थान् । र यागनुज्ञःसाष्ट्र ।

"অশানালা ব রিটিলামলা ব র্মানহাসংহীত হিলাম যাখি।

मा प्रकारी ताच्य विश्वावयेच दीशोक्क्योगीत बधीक्तभादी।" क्ता: पञ्जासन्जलेन साम्याहेकीय चानक्रम सागन्तुजर पश्रमी विभावयेम् **चागुवन्यये**त ॥॥

उपदग्राप्ट । "काम: त्वामो ज्वरक्त स्था हिझा वैपिस्समैद च च्चत्रीमकासक्षीय चीयाञ्चाहे वाहवा: ४

वैचित्रं विक्रतचिन्त्वम् ध्रमकीश्व तम । चामपदेनैव नमकाखासाप चामस्रोक्तवात। অধ্যথা রাগ্রাহ্বতে।

"चीमख या ऋहिरनिप्रमस्ता सोपदवा भोजितस्तप्रयुक्ता। सचक्रिकां नां प्रवर्द्दसाध्यां काध्यां विकिन्सेन् निरुपद्यवाच्याः । ' सक्त का सय्रापिक्टचिक्त वास्मायुक्ताः ॥ 🕸 🛚

ज्य हर्द्दे चिक्तिसा। "आमाश्रायामुक्तियाभवा हि मर्नाः श्टबी भगा जंबनमेव तसात्। विधीयते साद्यकां विभाय

संग्रोधनं वा क्षणित्तद्वार्थ॥ चाच दितीयणारे इन्हें ग्रब्द:। "चन्यात् चीरीदलं मीकं छ हिंगपनमकः-

सहारमन्यवृक्षो वा चक्रपिञ्यः सर्वेनावः ॥"

कीरोहकं नाधितस्य कीरस्य उदतम् ॥ ६ ३ "गुढ़की विक्रमानिकपटी के: विधित कलस्। पिवेखाधुष्टुन तेन हार्ह्नेपानि पित्रका॥ ३॥ ष्टरीतकीनां चुर्गान्त निद्धान्ता चित्रकांधनम्।

अधीमार्गीकृत होति कृष्टि: प्रोबी निवर्तत ॥१॥ विङ्क्ष चिमलाविशाचर्यसपुष्टतं पिवेत्। विङ्क्षप्रवाशिकां चर्छना कफला वसिम् ॥ वय क्षेत्रक्तिस्तम्। गुड्नकी इति लोके ॥ ५

िषिष्ट्र सामी कलं लाजान प्रकंशी च पूर्नी व्यिभागम् । दन्ता मधुपलकापि कुह्वं सखिलस्य जाः

वासना गाकिसं वीतं इति छहि विदाध

गुडका रचिनं इस्ति इसं सधुसमस्तित्। इनिवारामीय काहि विदीष्ट जिनता वजानाः एकारवङ्ग मञ्जेष्टार्कोलसञ्ज-

जाम् हर्ध

कानप्रियक्ट्र चूर्णाव स च

रिकारा

इदिँ निइस्ति

रात रजा। इच्चम् ॥ ५ ॥

"अश्वस्यवद्धलं गुर्को दम्धं निर्वासितं करी। तकालं पानभाविंग इहिँ जयति दुर्क्याम् ॥ धा प्रवाचिकद्धान्याकचीरकार्षा रजी लिइन्। मध्ता नाग्रयेच्छद्भिक्चिय विशेषजाम् ११०॥ ५ स्वत्वचे । गुड्च्या वा आयः चौदेश संयुतः ।

ऋर्दि चिदीयचां इन्ति यण्डेटः पित्तकां

च्यास्वास्थि विल्वनियुँ छः, पौतः, समधुप्राकैरः । तिचनात् इत्येतीसारं वैश्वानर इवाचुनिम् ॥"

इति निवृद्धकायः ॥१२॥ "जम्मास्त्रपञ्चवध्दतं सःचरकः संयुवं ग्रीतम्। श्रमयति मधुना युक्तं वसिमहिन्दारं ऋवार्ति-

सुयाम् ॥१३॥ वीमसाजां इतानसीं रहेरीं हरणां फलें:।

जब्दिरामको छहि जयम् साक्षीरसामा-जाम ॥२३॥

सामसुदीगवद्वनात् वधि समियमुद्धवाम् । तज तज यदादीयं क्रियां क्रुयंति चिकिन्-

इति इट्लेशिकार:। इति भाषप्रकाद्यः॥ दमि, पृ, (वसति उद्क्रिस्ति घुमादिकसिति।

ट्वम छद्विर्णी 🕂 (रन् ल्लाक्यादिन्य:।"रनीन्।) च्यक्तिः। इति नेहिनी। ने, २६.॥ बुर्तः। इति भ्रव्हरतावसी ।

समत चि,(यम् + ऋ:ा)वानतः।(यथा,— "प्रसिनं सङ्घोत् प्राद्धी सङ्घनं नतु वासधेत्।

वसने क्रीय्वाहुच्यात् ध्यास्त्रहनकर्षितम् ॥ षत् इट: 12)

यसनञ्जनस्तु। इति मुख्योधयासरकम्। स्म है, त्रेग्र:। इति भ्रज्दरऋष्यती॥ स्क्रीक्रुट:, पुं, यलमीक:। इनि डेसम्बद्ध:॥

वधः ४ अध्याम् । इति कवित्रक्षद्रसः ॥ (२४००-थासा॰-चन॰-सेट्;) ङ, नथते। इति दुर्मा-

हास: ा व्य जि, कासारादि:। कामरा इति भाषा।

न्यसम्बद्धः वयादेशं अधि रूपोरयम्। इति वाकरणम्॥ (यणा,---"यको भवामि सा भवेश्हमादी

वारीरयोभी सा भवाव खावाम्। **घथं सवासी वहाब: उट गुन्ती**-

रहामाययाद्यापि जिमी प्रशीह 🗗

इति सुम्धनीधवाकरणम्॥) [स्] की, (वयनि वेशि व्यवस्थिति वा। वय

इ मतौ बीमती सामानी वा + समृत् । सामि-र्वीभाव:।) पची। (थया, विव्युप्राणे। १ ।

धु । 8 ह् 1 "ततः सम्बन्धन्यभीरम्याणि वर्षाति वयशीन

क्रस्यम् ॥")

"तुक्तवीकवरीवृक्षां तुप्तामिवनर्यञ्चलाम्

रेषिष्ठी । इसी तस्त्र कारत निर्माण । " आज्ञम्। इति विध्यदुः। २ (७ ॥ यथा, ऋग

वैदेश २। २०।१। "वर्ष ने वय इन्द्र विद्विधृत्य, प्रभराम है वाचयु-

नेर्थम् ॥"⊹ थौधनम्। इति मेहिनी : से, ३५ ॥ 🛠 ॥ वयी

विग्रेष कर्त्तवानि यथा,---"ग्रीम् वेरभ्यक्तविद्याभां यीवने विषये विषय म् । बाईके मुनिष्टतीयां योगेकार्यत समुखनाम् ॥"

क्ति रघुवंशे १ **धर्म: ।**#‼

"प्रयमेगार्किता विद्यादिनीये गार्कितं धनम् । हतीय कार्जितं पुर्यं चहुर्चे जिं करिष्यति ॥" इति चायस्य ग्रामकम्॥

वयोविशेषायां नियमा यथा,---"तौसारं पचमान्दान्तं यौगर्कत्र दश्मावधि। केश्रोदसामक्षदशात बीवनक्ष नतः परमृ॥"

ছবি ঘাভস্থিনালভাড়েরববাসন্।ৠা

आपि च। "काषोड्छाञ्जवेदालक्तरसस्त उचने।

दृद्धः खात् सप्ततेकःई धर्माधान् गवतः परम्॥"

इति भर्तपृता स्ट्रुति: ॥%॥

"बाखां इहिर्देशो रूपं चल्लाक स्रोमरेतसी। दश्केन निवर्त्तन्ते सनः सर्व्यान्त्रवाणि च ॥"

इति महाभारतम् ॥ ॥ ("वासप्रमासविद्योगार्थाञ्चली हि स्रीरावस्था वयोशिभीयने। सद्वयो यथा स्पृतमिदेन

चिविधम्। बालं सभ्यं की कीमति। सच वास-मपरिपवधातुग्रमभावयञ्चनं सुनुमाराक्षेत्र सहस्यस्पर्धवर्वं द्वीद्यप्रातुवार्यं चारवीक्ष्यद्वेस । विवर्द्धमानधातुमुखं पुनः प्राक्षिणानदस्थितनत्त मार्त्रियद्वेसपहिरम्। मध्ये पुरः समर्थागन क्य नी ये पौरावपरा असम्बद्ध सम्बद्ध न विक्रान सनेवातुगुकं पिश्ववातुप्रायमापरिवर्षसृहिरस् ।

श्चन:परं परिचीयमानश्चारतित्त्रयवलपीत्रवपरा अभवस्थवार्यक्षार्यवचनविद्यानं भाष्यमान धातुगुर्धं वातघातुपायं समेग प्रजीसंतुष्यते सा वर्षेश्रतम्।"इति चरके विमानस्थाने १६मे १था ये। "वयस्तु जिन्हियं वालं मध्यं बहुमिति। सन्दीन

घोड्णवर्ग नालास्त्रीप जिविधाः चीरपा भीराबादा जाबादा इति: तेषु संवस्पर्यश कीरण हिसंबतारणरा: कीराज्ञाध्य: परनी 2 ज्ञादा इति । घोड़ श्रमप्रस्थोर नारे मध्यं दय

क्तास्य विकालमें। इहियाँवनं भन्यर्णता इ नि-रिति। तचाविश्वतेष्टे द्विराचिश्वती सौवनमा चलारिश्तः सर्वश्रालिन्द्रियण्यवीर्थेसम्पर्कतः।

चान जाइँ भीषलारि इालियां वत् सप्ततिरिति ॥

सप्तरेक्ट्यें कीवमासदास्थिन्द्रयवलदीयों साह

र्९८। (क्या

ছুনি উপস य प 크루 # 6 च्यामम् यद ण्योक्र}भाव इक्षामाञ्चे रचयनि विधि पंक्रिकोर्खनाहे-

क्रिन्द खुक्तविद्धितवयुनः शिक्यमार्यस्य तहिन्।" द्विसीभागवत २० स्कर्म प उपभाय:॥ क्षेत्रप्रभाष्ट्रेयु व्यन्तर्भोद्धितदध्धात्री वयुनं द्वारनं

नस्य मः । इति तही जायां शीधर्काणी । प्त ध. (वौद्यति ग्रम्यति ≵र्चिति । **च्य**जगती ÷ चनका।) ६वनागारम्। इञ्**का**दिकोषः। (गनर्षे क्वीवलिङ्गः। इति उच्चलद्यः।

⇒। ६१ । विषयामधंत्रातः संघाष्यस्य पृत्रः। समा, भागवते। ह। ह। २०।

विषयायाँ वेद्धियं देवलं ब्युनं सञ्जूस् ॥") मोधा , सि पूं, (बयो योधनं दशसीति । वयम् 🕂 बा+ "इदिन धाला.।" उगा० १। ५६८। इ. जि. स. स. च. चित्।) हुमः। इस्तृभादि -

कोच । (स्त्रम्। यया, वाजसनेयर्वाहरू-व्याम । १५ । ७ । "वयोधमाधीतवाद्यातं किन्दा"

'विशेषधावयी द्धानि पुष्णाति व्योधा चन्नं <u> ननाधीतनस्थयमायोपस्ति।धीर्न</u> पात नदाव्य महीधरः । काब्र्हेग्नरि, जि। यय अध्यक्षिपश्चित्रायः स् । २५ । ५३ । "च कि निर्देवयोधसम्।"

'क्रिको कोलास्थानि वर्धोधसमिलाक्ष अन्तुवय ण्याष्ट्रभाति वयोकास्तमापुत्रो ज्ञानारं बाराय-नार था।" इनि तद्वाच्चे महीचर:॥)

भायक्र, क्री, (वयसा सङ्गीसदः) सम्बन्धाः प्राप्त राज्यक्षिकेस्ट: ।

, त दा ईम्हे। ४ नि प्रविकत्यह्म; १ (व्यक्त-चुरा - पर- मकः - सेट्। देवीपधः । परस्ति । रिय दुर्शाहासः ।

क्री, (हिस्टी इति । इ + कर्मिक सम्।) युष्ट्रसम्। सनाक्षियम्। इत्यस्य:। नया च । 'यर दाखास्याच्या म च शिगु विनाश्यामान-र्दसीने कार्यान च दचनस्ति यदकृतम्। दर को दंभाकं न च पर्त्रलवासियमनं

कर भिचापिरलंग प्रयमानी चिच्यमान्।" प्रति वासनपुराखे ५६ चाध्याय: । स्यम्। पालकम्। चाहेकम्। इति राज-

स्मर्भस्टः ।

म्। अ, मनान्प्रियम्। यथा,---सभागिरं वरं जीव के चिदाचुक्त दशयम्। इति मेदिनी । वे, ६६ ॥

परा, स्त्री, (यरं हकीनीति। ह+सन्। हुम् च ।) भक्रपर्की । इति स्व्युक्तिका ॥ शकुलिया इति भाषा 🏻

, मु, (व र व्यप्।) वर्यम्। तत्मकावः। भीतः र। इत्यसदः । ह। र। ५। के वेदनं। राषेशदिशेष प्रसन्धे। इति नरंशः । देशहः य । ध्रेषधकाष्ट्रस वाष्ट्रियः । चश्चाय

लप भिक्तिकाने सक्तु देवेच्य स वरी मत" ॥" च सर्व ।

भासाता। (यया, रह्य:। ६ । ८६ । ⁴⁵ प्रसुद्दिनवर्षच सेकस~~न्~~द्रत्

चितिप्रतिसंखनसम्बर्ग वित्रानम् ।") धिष्मा,। इति मेरिनी। रे, ६०॥ गुल्गुलु:। इति

ग्रब्हरभावनी। प्रति:। इति हैमचन्द्र:।३१६८०। (बियह:। थथा, ऋग्वेटे १२ । २४३ । ५ । "न यो वराय सक्तासिव स्वनः स्वेव खणाः

दिया यथाश्रानिः ।" "बीरिक्षिक्राय वर्णाय निमहाय प्रासी व

भवति ॥" इति तहार्णे नायकः ॥) " लगारीः भिति सार्यादां भूमकृत्सदीचनन् । विरः, चि. (ह+ चण्।) खेटः । इहमरः । ६। ३। १६०॥ (बचा, विक्पुरासी । २ । १२ । १८ । "राजाधनं राजक्क्चं वर्श्या दर्दार्खाः ।

वस्त्र पुरुवानि तस्त्रीत मधितन् प्राप्य प्रक्रमः॥") बरक, जी, (ब्रियते व्यवनः। हु 🕂 व्यम्। धनः संक्षायां सन्।) पीनाच्छादनम्। इति ভारा-व्यो। ६६ । शीनाधौतसाधारवयस्त्रम् । इति

शब्दरकावली। वरक', पुं । त्रियनं की केरिति । ए - व्यष् । सतः वान्।) वनसुतः: इति हैमचन्द्रः । ४। २३६ ४

चौत्रा इति सावा। तत्पवायः। स्वतक्षः १ क्टचः ३ ख्युलिशियद्वः १ । व्यस्य श्वाः । सध्-र्लम्। रूचलम्। कवयसम्। धानपिन-कारिलक् । इति राजनिषंग्रः । (वर + खांपं

प्रणंट;। इति राजनिषेद्द:॥ ह्यवशान्धमेद:।

कर्। प्रायेगाविश्वः। यया, सहस्मारते। 5 | 100 | 48 | "न वहे हुरसंतच प्रथमं यद्मकारश्यात् ।

रंडनीयं वरकं वजे पिक्षां पावनेक्ट्या ॥") बरकतुः, रुं, (वराः खेडाः कतवी यस्य श्रासा-श्वमेधित्ताम् तदालम्। यदा, वरः जातुर्येसान्। पूरकतुवार तथालम्।) इन्दः। इति हेम-

可谓: | 文 | 写 | 1 वरचन्दवं की, (दरं श्रेष्टं चष्ट्ममृः) काली-यम्। देवहारः। इति नेष्टिनी । नं, २८२ ॥ बर्ट, की, (अयते हिन । ७+ "ध्कारिन्यो-३दन्।" उरा० ४ : < । इति **गटन्**।)

कुन्दपुर्यम्। इति शब्दरबादकी ॥ नरटः, पुं, (पर्वात सेवते धरीवर्मिति । इ ल सैवायाम् i- "भकाहिस्योक्टन्।" उथा० ४।

🛂 । इति चटन् ।) इंस: । इति सेहिनी। टे, प्राकोटविशंष:। नीलता इति भाषा। तत्राक्षाय:। अन्धीकी २ वरश इ। इससर: । सन्धीलि: ३ वर्च (५ । इति शब्द्रजादकी। वर्गी ह। इति वटाधर:। चुता ६ क्रा प

त्तुवर्वकार। इति रावविषेत्ट: 🛭 वरटा, की_र (वरट+टाप्।) इंसी। (बधा, चैवभे । १ । १३४ ।

> "मदेवयुका जनवी जरातुरा वनप्रकृतिनेरटा तप्रक्रिनी ")

१५। ज्ञष्टम धरका इक्षासर २ इ ऋसा गु≉ षीणम्

षथा,---

"वरटा संपुरा स्विष्या रक्तियिक्तकापद्या। कवाबाधीतना गुर्व्वीस्थादृष्यानिनायसा ॥ द्ति भावप्रकाशस्य पूर्वस्यक्ते प्रथमे भागे।) बरटी, की, (बरट + जाती हीष्।) इसी।

इति मेदिगौ । ट्रिप्र ॥ गन्धीनी। इति चिकायः श्रेष: ॥ (यथा, शुश्रुते कल्प-ग्राने ३ व्यध्याय । "खजातुको चिटिङ्गयरटी प्राप परी श्वासन भिकासङ्कीयमरा: मृकतुष्टदिया: #")

वर्ष्ट्रका, की, कृतुन्नर्भोजम्। तत्पर्धायः । वरटा २। अस्या गुणाः । मधुरत्रम् । स्थिभ-लम्। रक्तपित्रकषापञ्चम्। कषायलम्। श्रोनलवम्। गुरुवम्। चाष्ट्यातम्। खन्तिः।− पद्रत्वचा । इति भावप्रकाशः ।

वर्षं, की, (इ+भादे खाटा) जलादिवर्यमः (थया, महाभारत । १ । १६० । ६० । "न च विभेन्नधीकाशी विद्यंत वस्यां प्रति। सर्वेवरः चित्रवायामितीयं प्रविता श्रुति:॥"।

दैष्टनम्। इति सेदिनौ। गी,३५१ पूजनादि। इति भाव्दरज्ञावजी ॥ 🕊 । स्रथः वर्णविधः । तथा माचार्थाहीनां श्रीमसध्ये समीति हासा रस्नात् पूर्वमानसर्वे यत्रभावेन स्वयं नरका कार्यम्। दानवाचनान्यार्यनवस्यात्रमद्रमास्यव यजसार्वं प्रतीयात्। इति चरिश्यमीधृतकात्वा

यनस्यान्। तस त्रक्षवर्षं प्रशसनः,। रूदीत छोसे। बच्चोहाएकोचचित्र्यादक्रमस्याके-यान्यज्ञातातुषा इष्टपश्तिकानाया न्याय ल्यान्। समितिवोषानमभ्तत्वीक्ष्येवस्। वरणान्तुः मन्यदिदानद्वारा प्रीतिसुत्याच कालीकरण य

प्रेरणम्∤ तच च। सर्वत्र प्राष्ट्रसुद्धो दाना प्रकोता च जदहस्यः। इति वचनान् सन्-मानस्य प्रार्त्यस्य स्मानार्थारीनासुदर्म् अस अतीयते । वरणविधिमाच कालायमः । स्राभद-शाहायं बाह शाधु सवानात्तामदीवयाती भवन्तमिति । व्यावनमाञ्चायाशिव संख्याधाञ्च

याषु भगनग्रसामित। साम्रहससं इति प्रतिवचनम् । व्यक्षिकामी मदन्तमिति पुत-क्की व्यर्थय इति प्रतिवचनं सामधात। इति हरिश्की। इति संस्तारतस्वम्॥ # 1 भेदिनीसन प्रवर्णीयवकाराविश्वव्दीव्यम्। किन्तु व्यक्त स्थित स्थातं र पट्यवदेन विवास

वार्च (निखितः ॥ वर्कः;, धुं, (त्रियतः व्यनेन हकोलीति वः। इट 🕂 "सुपुर्वष्टको एम्।" उमा०२। ७३॥ इति

इच्।) प्रावारः । परमञ्चः । दलसरः । २ । २। ३। (बया, निराते। ५। २५ । "इच चिन्यवस वस्कातर्गाः

करियां सुदे समलदामलदाः ॥") खड़ा इति चारावनी। पः॥ संक्रस.।

इति क्याह्य । योकी इति माना ।

दात प्रव्यस्तावती ॥ मा तु वादाबाख्यत्तर- वरचा, स्त्री. (विवतेश्ववेति छ+ "हर्वाखत्।"

च्यान्द्रका ॥

ह । घरुका

उगा(० ३।२०७। इति व्यवन् । टाप् !) इस्ति-इति ऐसचन्द्र, ∥ वर्णकार्थाना जचरच्युः। काइस्ड्रीइति खाना। तन्पर्यायः। वस्किचः, पुं, (दशः किचिर्यः।) चृपाञ्कच्या ३ कच्चा ४ । चर्म्मक च्यु:। १५ न् तत्पर्थाय:। पुनर्ञसु, २ । दूति, ा

रति प्राप

वराकः

वरसञ्जी चडी (वर सञ्जनसङ्ख कानस्मगन्ददयस् । इति फ्रब्स्चरि

वर्थिका, [ऋ] युं, (छ → सिक्ष् । छ=

स च विक्रमाहित्यशाङ्कसभास्यक

"धन्दन्तरि; चपणकास्यरसिह वैतालभङ्घटकपैर्कालिरासा

ख्यानी वराइसिक्टिशे कृपसः

रक्षानि वे वदक्षिकेव दिक्रस्य

वर्षः, पृंच्यी, (ष्ट्यानीति। ष्ट्

वरद:। वील्ना इति भाषा । यह

"(बबस्द्री स्ट्रप्रोत्तो बरलकास्य

वरलकः:, पुं, (घर: उत्कार्णलाहा ।

वर्ला, ऋी, (३+ छलच+टाप

इ.सि. में हिनी। च, ११६॥ तज

राही पविनीश्यम्। वरटा च ॥

वरली, स्त्री, (वरल + डीक्ः) १

वरवत्सला, करी, (वरे जासास्त्री

घरवर्ष्यानी, स्त्री, (घर: स्रेडी वर्षे प्र

ऋगुर्भाक्षेत्। इति प्रब्द्साला ॥

श्विद्धस्या इति । वरवर्ण + इति

सत्तकाभिगी इ उत्तमा है। 🕊

हा है। सक्तकाशिनी पा इ

(बया, विक्षुराग्री। १। १५। ६

" हत्रभूता च कर्षाचे वार्चियी तरह

भविष्यत् जागता पूर्वे सथा श्रीभि(काचा। इरिहा। रोचना। कथि

ब्ह्नी। इति मेहिनी। ने, ६८३

(वया, महासारते । ह । ६० १ व

"सदकालि । चमस्तुभां सदाकाति

चिन्छ । चर्म्छ । मसस्तुभ्यं तारिक्षि

चरखती। अच्छी:। इति घ्व≉रक्ष

वरवाकी कं, क्षी, कुड़ुमन्। इत्यस्टी

परण्डः, पूं, (यर: ऋष्टो खड: पुरात-

वरा, खी, (इ.+ च्यप् + टाप् ।) इति सेदिवी। रे, ६३ । रेखकानाः

इति चिकास्डपीयः॥

वि वि

च्यक्षतमा स्त्री। नन्पर्याय ।

लब्ध;।) वदप्राप्ते, चि⊩

चटाधरः ।

चन्यक्ट्य;। इति विकासक्र

इति

হশি ছ

र्वविशिधि: यथा,——

पर्यायः । नद्दीरु वडीं ३ वडीं ४ वासी ५ । इत्रमरभरती (यथा, ऋग्वेदे। १०। "यथायुगं बर्चया बद्धात धक्रायक्रम्।") वरत्वच:, पूं, (वरा हितकरी स्वचा यस्य।) भिमश्चः। इति र्भमाला। वरदः, चि, (वरं दहातीति । दा + "ब्यानीय्हण-चर्गोति।"३।२।३।इति कः।) व्यभीर∽ इता। तन्त्रधायः। समर्हेनः २। इत्रसरः। इ. १.। **६ । समद्वै: इदाक्किश्तार्यट: १। इति** प्रहरकावली॥ (यथा, सहाभारते। १ ।

"वर्दं तंवरं वज्ने साइत्यं क्रियनां सस । प्रान्यक्तकी प्रतिश्रव जशासी हिका पाक्टवान्॥") प्रसन्न:। इति मेरिकी । ऐ, ३०॥ बरदा, क्ली, (बरद+टाप्।) कत्या। इति मेदिनौ । दे, ६६० । व्यादिलमक्ता । इति राज-निर्घेग्द्र:॥ (पर्यायो यथा,—

"स्वर्धका द्ध्यंभक्ता वरहा घटहापि च। स्ट्यावकी रविधीमा परा प्रसासवर्थेका।" इति च भादप्रकाण्यस्य पूर्व्यक्षके प्रथमे भागे ॥) व्यव्यक्ति । इति भाषप्रकाशः, ॥ वरदावी च । (यघा, भागवते । ३ । १६ । घम । "प्रक्रीख ते भगवतक्तिष्ठग्राजिमि; खें; प्रक्रिश्वराचर्सिहं हिजदेवतार्थेम्।

न्वं भृतं तर्भिचाति रज्ञसम्ब

सत्त्वेव की दर्दया तत्वा किर्खा ॥")

वरदाचतुर्थी, की, (वरदाका चतुर्थी।) माघ-

श्रुक्तचतुर्यों। तस्त्रौ गौशी पूर्ण्या। यथा। भवि-

को तरे माच्युक्तपच माचिक्रता। "चतुर्वी वरदानाम तस्यां गोरी सुपूजिता। सीधायासतुत्तं कुर्यात् पञ्चनां धीर्राप व्यियन्।" इति तिथादितस्वम् ॥ वर्षानुः, प्, (इदावीति ॥ दा 🕂 तुन्। वर्ख रातु:।) वृज्ञविषोध:। सूरमञ्च इति छिन्ही भाषा । तत्वकाय: । भूमीकद्व: २ दारदातु: इ

र्तापित्रप्राद्गत्वच । इति भावप्रकाणः ॥ वरपर्शास्त्रः, पुं, (दरास्टिपर्शास्त्रस्य । वरपर्शेत च्याच्या यस्य।) चीरकचुकीष्टचः। इति रहसाखा ॥

म्बर्क्ट्स: ३। चास्य ग्रुखी। प्रिक्रिस्लम्।

कोपासुद्रा । वर्दाग्रि, चि 🕻

इति अन्द्रचिक्तता । गुड्ची । सेर् वर्षका, फ्ली, (वरं धहरातीति । प्र+ दा+का:।) হলি ইনলব:।২।২০। विडङ्गम्। पाटाः। इतिहा। प निर्वेद्धः। श्रेष्ठा च । मार्**केवहच**्

भ्यन्तर्विदि:। घन्द्रप्ट:। मुखरीग:। स तु व्रण कात बयस् फोंड़ा इति च भाषा। इति मेहिकी। हे ६६॥ सक्तति प्रवाशियदकाराहिन्यं किन्तु व्यक्तः (रादिष्ठवृधानोरीयादिक टाइड वृ पक्षयनिव्यवस्थाद्व जिख्तिः॥ परख्डकः, ऐ, (बरख्ड⊹खाई, संद्वार्थामा कम् ।) सालक्ष्मीदः। सातीर सायोदा राति भाषा। यौवनक्रम्हकः। दयस फोड़ा इति भाषा, वर्तनः। गील इति खातः। इति भेदिनी। की, २०३॥ भित्तिः। इति हिमचलः॥ मेहिनी-कारेश कार्य प्रजाशियकाराकी लिखिनः। तिन्तु हिमनजेर हम्धातुनियत्रवान् चन्न:स्य-वकारादी परिग्राधितः, ॥ वर्गडकः :. (च. (वर्गड 🕂 कन् :) विध्यालः । भय-सम्पन्न:। ऋषधाः इति ग्रब्दाः नाग्रजी ॥ बरखडा, च्ली, (वरखड+े टाप्।) सारिका। वर्णिः। भ्रास्त्रभेदः । इति मेदिनी । ते, ३६ ॥

वरण, स्वी, ६वरण + टाप्। / नदीवित्रोषः।

हर्दिशचाचा।

"मदेखर इट्युब्बेसांसभ वार्चकलस्वनाम्।

ब्रचाद्याः ज्यक्रीं सुभदां पुरस्क हिनीस्।

प्रयागे वमते वित्यं योगशायी तृ विश्वतः ।

चरणाद्विमात्तस्य विनिर्याता सरिहरा।

सवाद्या दिनीया च चासिरितंत विसुता।

ताभ्यां मध्ये तु बी देशकान् होनं बीमग्राधिनः।

ते जम च सहिक्क् के लाक पूर्व्य वश्वतः।

चैत्तोलस्प्रभवतीर्थं सर्ज्यापयसीचनम् ॥

त नाडणोश्स्ति गर्भने म भूम्यौन इसान्छे ।

तचास्ति नगरी पुख्या ख्यामा दारासधी शुभा।

यखान्तु भीतिको नाम् प्रवास्ति भवनी लयम् ॥"

रकः, पुं, (पृषोतोति। इ+"अक्ष्मनुख्य-

हाषा:।" उका ० १।१२५। इति खाळान्।)

इति वासने ३ चाध्याय: ॥

विकृता वर्गीक्षेवं सर्वपापहरा शुभा ॥

बारकी पाद्मकति पुर्ण सदंश्प्रभवीर बयः।

सीमा। तस्ता उत्पत्तियेथा,---

दशकासुः, ग्रुं, (वरम्ड इव आसुरच।) रहम्ब-श्चः। इति भिकाखग्रेपः । ।रतिकः पुं, (वरः श्रेष्ठक्तिक्तिक्तरयो वस्त्र।) भुटलहच्च:। इति राचनिषेस्ट:॥ (भयोटक:। तत्प्रधायो यथा,— "पर्पटी परतिकाक क्टनः पर्पटकका सः। क्षितः प्रांशुपर्यायस्त्रयाक्षवचगासकः ॥"

दात भावपनाश्च पूर्वसक्त प्रथमे भागे ।)

पद्मा पूर्णका को प्रथमे साते ।

रतिक्किता, स्त्री, (वरसिक्त ∔ स्वाये कन्। टाप्। खत इखन्।) पाडा। इति राजनिर्धेग्टः। छातनाहि इति शाया । (यघास्ताः पर्यायः। "पाठावटावटकीच प्राचीना भाषचेलिका। सक्तीबा स्वाप्नीता पाठिका वर्ततत्त्रका।"

म्च वर र्शत ज्ञस्यमिका । तत्वते बहयमे च सी । वराक्ष हुं इसीट संपरीय रवि ष्टक मा**ल**ान् ¹⁷ ६ ६

"इतमधीचित्रं रानं हमी वज्रव्यक्तितः। तसान् पर्णं काकियी वा पर्तं प्रथमधापि प्रद्वात् द्विणां बच्चे तथा त एवली भवेत्॥" इति शुहितत्त्वम् ध

बराटकः, ऐ, (नराट एव । खोर्धे कन् ।) र ज्युः।

वराटकरणा: [म्] एं, (बराटक दव रणी

थन । । नासकेश्रद्धभाः । द्रि श्रुक्ट्रामाः॥

चात इलक्।) कण्हेंकः। इद्यमर्टीकार्याः

यद्मशेष्ठम्। इति मेहिनी। के, २०२ ॥

भरतः राजविवैग्रस्य । (यका, नेवर्ष । १,००। "बङ्कस्न विकेश दिका मध्यदिलादक्किती (कर: "") कुष्क्रमधिका च । सम्रा,---"बयागे स्ट्यादे येच लख्य गङ्गा वर्ष्टिका।" रवद्गटः।

दरान् दीर्घः ।) इन्द्रः । इति विकासक्षेत्रेपः । प्रमञ्जा: । इति भ्रव्हरकावली । वराखनी, स्त्री, (वाराकर्सा प्रश्रीदरादिलन् चाहु।) काणी। यया,---

वराखः, पूं. (बिथ्ते इति । ह+युच् । एघो-

"काफी परावसी वाहारको शिवहरी न

सा॥

प्रदेशम् । १४

स्राट-वर्ष चाहरी दसीय का जीवामांच चास्त्रामां यात्रद् श्रीतः न जन्मात

"धिर, मार्क्ष करली सुप्रजिली

दिर्धनरां थियमानयन्ति घट् ॥"

ाइद्रपंतितः, जि. (अहानां क्षपानि अह-

रूपार्थ। बरावि अद्गुरूपाणि तैस्पेत:।

श्रेष्टक्ष्मपृक्षः। सन्दर प्रत्यर्थः। तस्यवे।यः।

क्री, (वरमङ्गमणर्यवरी यखाः।)

ही [मृ] पूं, (बरा क्रम स्वासीति । इति: ।)

विकादेनसः। वराष्ट्रशास्त्रदेनसं इति या मण्डः।

ट पूं (वरंभन्दमटलोर्गि। व्यट + कर्कश्य

भगा) कपहेक:। इति राघनिषेख:।

भूगते च मने प्रहे यसली खाएयेन सुनी।।

वेश पूरचेनप्या: किषिकाधी शिवस्त्र:।

रादी, पूरितां रूपां तल्बार्थे जिल्बोश्योत्।

रिगामां नती दशान् पालिका यक्षमुक्त-

तेन स्विवते नृगं नशानः सर्वशोगर्नत् । " +।

इति जञ्चोच दिचसृक्ष

वश्ह्रमास्यनस्य स्थानम् ।

मानपा । विज्ञामप्रवीय्ते

ाउच्चंचननः १। इद्याररः ॥

इरिता। इति राजनिष्येग्टः ॥

्लि इज्ञनाला। घेटाज्ञ पुर्ती, चि ॥

अस्य प्रोधनाहित्रको यणा,---

न्त्रिक्

इति हैमचतः ।

परे राज्यसंदर्भ दक्ष अर्

बराची, खी, कात्रवासः। इति प्रन्दमालाः। वराइ:, पु. (वरान् व्याकृति रित दुर्ग। छत्॰ 8 । ३ । ४६ । इत्+ इत्:।) मशु विशेष:। परा इति भाषा। तन्त्रयाय।

मूक्र: २ प्रांष्ट: इ कील: 8 मोची भू किल € किटि. ६ इंद्री ॰ घोणी ६ सळारोसा १० कोड़: ११ भूदार: १० / इत्यमर: । किर १३

नशासनं, क्षी, (अशायी दुर्गायी आस्त्रते विषयते

बरासनः, पुं, (बर्गम्बीयां नारी चास्त्रति अस्त

उत्तदासमञ्जू ॥

इति विश्व: 1

वराटिका, की, (वराट्+कार्टी कवृ। टाप्। वरानि., पुं (वरी: बेर्डी: बस्ति चिस्रते इति।

दीयते इति बावत्। व्यस्⊹रुपुट्।)क्रोस्

पुष्यम्। इति प्रान्द्रसालाः ॥ (वर्षाचनसिनिः)

रोति। अस्-∱त्युःः) विच्याः। (वरानधि

जनानु अखनि हुरीकरीतीति।) दार्शल।

चम् + इन् ।) स्थूलशाटकः । (दरी/निर्धेखा)

खड्गधर:। इति धर्याः॥

सुक्ताद: १६ सुखलाष्ट्रज: १५। इति जहा-धरः ॥ स्ननारिकः १६ दन्तायुगः १७ वक वज्ञ: १७ हीर्पतर: १६ आखदिक: २०

भूतित्२१ बहुन्छ:२२। इति ग्रन्टरना वली । कस्य मांसस्य गुक्तः। उत्यत्मम्। वातघलम् । यसक्ष्रेनस्यः शति रःजनस्य ।

तम्मांत विकाने व देवम् वदा "वासकां पेरेबार्य **भक्तामचार्माइडीचीर व**च्चरेतृ

प्र ास्त्रसन्द्रमण्डलाचानि चैति।™ द्र<u>व्याङ्</u>रित-तम्बष्तविष्ऍं.चम् ॥ ≢ ॥ वराह्मांसं सुहा

वराष्ट्र

ावमञ्पूञा(द्निधेशो यथा,—

वराइ उवाच। "सुक्का दाराइमांसन्तुयो वे सामुपमर्पति ।

पतर्ने तस्य वस्यासि यथा भवति सुन्द्रि । ॥ वराची दश्र वर्गाका भूत्यातु चरते वने ।

वाधो भूवा भद्राभागे समाः सन्न व सम्रतिः। श्रासभूत्वाससाः, मध्य विष्ठते नच्य पुष्याचे ।

- अर्थोचोस्कृषिको भूवा प्रवासामाच्य चतुर्द्रश्रा रकीमविश्ववप्रीसियातुष्टामच्य जायते । ग्रह्म तञ्चारुषष्टि जायते अवने वह ॥

बाइक्तिश्रानिवयर्षि अध्यते विशित्ताश्चनः। एव खंबारिनाष्ट्रका वाराष्ट्राभिवभच्चता.॥

जाति विर्वे सिद्धे खुवे भागवनकथा। च्चपीके स्वच: श्रुवा सर्वसम्पर्धलचासम् । प्रिर्मा चाञ्चलि अत्या नाकाचेरमुनाच इ।

रतकी परमंगुद्धां सव अक्षमुखाय हम्।

बाराइमानसम्बास्तुचेन सुव्यन्ति विस्ति-धात्॥ वाराच उवाच !

वर्निय सानवा चेन नियंक्षंकारमागरात्। शोत रेन दिन पश्चल खाइ। रेख समर्थे॥ यानायन्तु नर्तोः सुद्धाः निष्ठेत् चप्रहिनं नर्तः ।

ष्यचारलदर्वच्य शक्तिश्वनचा वयः। ातवस्त्रो दिवान् सप्त यप्त यावायस्यकः:। पनी सुझा दिनंदश चारयेच्छ्डिमालान: ॥ भ्रान्तरान्तपराः, इत्या व्यवक्रार्विविक्तेताः ।

हिनान्ये नीनपचा प्रचरेत सत्विचयः । ष्ठमुक्तः, सर्वपरिभ्यः, सर्वद्रो विजनस्वरः, । कावातुमम वर्गाधि सस लोकाय ग्रव्हति।" वरिष्टमांसभय्यपिर्धिप्रविचित्रम्।

इति वाराचपुरायम्। 🛊 ॥ वस्पवराष्ट्रमांसं आहासी विश्वितम्। यथा श्रवन्तीवद्वरती द्वारीतः। महारखनाति-मचा वराष्ट्रांस्त्रधिति। एडवा विवदको खन्ना-

म्यम्बराचिति वशिष्ठोत्तं स्रेतासेतवा सव-स्थितम्। ऋज्यसरुखुः श्राह्ये नियुक्तानि युक्तः-तयेति । विकामस्यकस्य सर्वदाविषयः । यदा वा**राई भग**वदाक्यम्।

"सक्का दाराइएको सन्तुथस्तुक्षासुपसर्पति । घराची दश्रवर्धि भूला वे चरते वने ॥" इस्रोकादशीतच्यभ्॥॥ यात्रवस्ताः।

"चावश्वातिन वे सार्धयायसेण च वहारस्। माक्ष्यचारियकौरभग्राकृतिच्छात्रपार्वतैः ॥ रेखभौरववाराच्याश्चीमीचेवेवाज्ञमम्।

भागरखासिह्यान्ति दत्तेनेच पिताम**दा:** ॥" इति भाष्ट्रतस्यम् । 🗱 🚶

IV

दिय चया

वराच

"•ुच्च प्रका का का का चल ⊽ियशी तावतृप्रकाय क देसमा तस्त्रा उद्वरको यज्ञ क्वरा इति मुखा

बद्धाभग्रदन्तं ध्यानवान् । ध्यायनक्तस्य पाता विवरात् अङ्ग्रहणभागो वराह्योते विरमात्। च च च।का श्रक्षः सन् च कसाचित्र पर्वतीयमी

दशूद। संविष्ण्याला बचानुष्टादः स च तैन स्तुतः, प्रजयार्थन चलमधी प्रविद्या इन्सायेग एक्बीसुद्द्रस्य निषधारखण्लाकाः चंस्थाप्य अपन्त

र्किनो बर्म्यः। तनः एथियां राजासायसम्ब सदुराभीत्। "इति सीभागवतसतम्। 🕸॥ तर वतारकर्मृकच्चिरग्याचवधी यथा, ---"वराच्यम्बेलो नाम थः पुरा चरिनिक्तितः।

स एव भूतो भगवानाज्यासास्यान्तिसम् ॥ तत्रक्षप्रतीकाश्मरज्ञाच्ध्यस्यमम्। बहसारं सम्बन्धं स्वयंबह्मिमप्रमम्॥ याँ वैकुक्क: सुरेव्हाथामनको सीशानामाँप। विष्णुयों योशविदुषां यो बच्चो बच्चकर्मगाम् ॥

विक्षे यस्य प्रशास्त्र सदरस्या (इतीक्षय:। चः। च्यं सद्धिसिह्नसञ्दन्ति सुधालुतम् ॥ ततो देखद्रवकरं पुरासं प्रदक्षतमम्। वक्ते व एको विगेष विक्रिपन् वेळ जीविनम् ॥ लनः संरत्तानथनो व्हिरस्याची सहासुरः। की। बक्ति विषयु शोधा का शायगा सुरीचात ॥ वाराष्ट्ररूपिखं देवं स्थितं पुरुषविषष्टम्। श्रुक्तकोदानकरं देवातासार्तिमाश्रमम् ॥ रराज ग्रहचकाभ्यां ताभ्यः मसुरस्रदनः । सर्वाचन्द्रमसोर्मधी पौर्वभाखासिवान्द्रः । तती (कर्ण्याचनुखाच सर्वे श्माज्यम् देखगणाः सुरेग्रम्।

श्रृष्टील भ्रस्ता वस्त्रप्रेदर्गाः तै अध्यमानी श्रित ग्रायेन ग्राची-र्देशस्टैर्शनग्रङ्गवैष । नासी चवालागुरहस्दा वे मेवै: सुव्या इव सन्दराप्ति: ६ देखसानोश्नी मुनराहमाहवे निपातवासाच कथा व्यवन्तीम्। प्रक्तिं यथा दिव्तसारा क्रिक्षे अवर्षमाखोरिप सिहिं सुमेच: ॥ स इन्यमानी गत्यापमयः प्रीवाच देखं तुवराह्यस्तिः । प्रजापते: मेत्सिमं निष्टत्य व्रत्रेच च खिल्ल यथा सुरेन्द्र: 1 बसंसमासादा परेर्जेयं

निइनुकासः, सञ्चर घराचं

हिले ऋष्पै: का सुमतागि ॥ स्वं भवति वात्मन् विकार्यचारःपारस्यः । म्रमेप्रकरक रचे।

विनाप्राध्यास्यसमेदशाजी।

दिळांच्यया चात्रामती चिदेवात्

च्चनस्वकीयान् सुनयीपपद्मान् ॥

चं स्थापिकासि त चं भ्रयोऽच

"वेहारी विष्ला; ग्रीली वराष्ट्री त्रम**श**तथा ।

तथा ऋधितिरिकात सुभाक्षेत्रकपदमाः।")

शिक्षमार:। वाराहीकन्द:। इति राज-

निर्देग्हः॥ खरादप्रद्वीपान्नग्रेतसुद्रदीपविश्वयः।

"अन्यव्यो तहनाः सीम्यो प्राष्टः कष्ट्र एव च ।

ताब्दाकुच कुमारी च तत्र दीया; रधारुभि; ॥"

इति ग्रव्थमाला ।

इति वैद्यवरक्षभावायाम् ।)

कुमुद्य क्षेठ्य भागी सदार्ककृषा ॥

चर्चन्द्रभन्तथाः प्रश्चयवाङ्गधगभन्तिमान्।

(जलायकीर: । तन्पर्धायी यथा,— "वराष्टः स्रामांप्रकीर: जनायकीतकस्तु सः॥"

पाराची। इसि राजनिष्टेख्ट: ॥

वराच्चक्रम्दः, पुं, (वराच्चियः क्रम्दो ब्रस्टाः)

२ । २१ । २ ।

```
श्रीमञ्जूषाय
बरकसामना युव बद्दी भवसुपस्थितम् ।
धन पहा सथा कार्ये तहें वास्त्र्यं सुख्यताम् 💵
             विवासिष्::
भूभियते वसुधा निर्ण की द्या धन्नपी किनः।
क्षांत्राक कर्ने र सुद्धा नाप्तवनस्पद्मान्तिनाम्।
इति नेपा निग्रदेना युक्टर वाक्ये जनाहेन:।
उवाष ग्रङ्गर्र देवे अञ्चालाध्य विशेषतः ।
यनम्स देदन(: सर्व्या: प्रजास समला इसा:।
प्रश्निक सहद्क्षं शीर्थते सक्तं कार्।
धाराष्ट्रं तदसं कावं यक्तामकामि शहर।
निर्देश्यासं सत् व्यक्षं स्वेच्ह्या मध्य प्रकाते ॥
स्व श्राज्यस्व तत् कार्ययकासा प्रभूराभुना ।
लमाप्यायस तेत्रीस्त्रेसन् सरदरं सहः।
य धायनु तदा देग: प्रदुरी इन् पीवियम्।
रज्ञस्यस्याः संस्कृति विप्राकां सारकात् तथा 🛭
काय प्रापकरो भूनर्स्तलाक्ष्मुं सुद्धने ३ धुना।
प्रावश्वितेर्दतियै: प्रावश्विकमण्डं तत:।
चार्या(मिलर्घमे नसुर्यक्रीन भारतसम् ।
प्रका परच्या सम चदा था चि कीव्हांत शिवाहाः।
सन्तर्त प्रवादं तकात् अच्छे कार्यं प्रचारते ॥
          श्रीमार्क्षय उवाच ।
इत्युक्ती वासुद्धेवेष तदाच त्रखश्रक्ररी।
लका थयोक्तं तन् नार्थिमिन गोविन्दक्षचतुः॥
मासुद्वीश्रप तातृ सर्वातृ विष्ट्रच चिद्याः
 शरण्डं नेजना एतं खर्य धारपगीरभवत् ॥
 प्र<sup>न</sup> श्रविदा तम् चाक्षरतीय माधव:।
 प्रदा देवन्तु वाराष्ट्रं सम्बद्धीनं अअध्यत ॥
 कादास्किर्मा, बर्बे महादेवतुमापतिन्।
 । गुजन्जया देव व्याधातुं कारवाश्रमे ।
 ा रखें हैं नगरी: खंखंते ने ने उपक्री।
 । इप्ति संग बलवानु यौध्याय समजायत ।
 त प्राथकर्षी च लन्च साहि रिप्रोधिमवन्।
  हाधीमावनकाडवादहुन: सुर्शेरव:
  सच्योजनी कृत्य: साहमचेक्रिक्सा: ॥
  हें बराइकायभू लच्चयीचनदिस्तः।
  वार्डविक्तनः पश्चि बहेगानकदामवर्।
  मध्यानां तती हवा की घाडावन्त्रमञ्जना ॥
  मि: कनकी घोड कासेद' क्रोधक किता: ।
   बादिवृक्षां वृगयन् पोत्रवातिमेचारलाः ।
   स्तुखाद्वारेण भ्रम, क्षत्रमध्यनः।
   भा पप्रदेशहरू पानवामास तब्बहे ह
   पामधिला प्रथमं सुधत्तं कपकंतथा।
   र्य बखदेशेषु भिन्नः भिन्ना जनाग ह ।
   विकास के बर्जे पत्रहोंने महायेते।
   ाप्रकट वितत्यानाः कालाविषसर्विषः ॥
   विषु वहा दिए अक्ता विष्युर्के र स्वारा
    प्रभे चिक्तयासासुः पुनरेत सस्यताः है
    । मालिकापुराखीयाणाविष्ठभनियाखा-
```

ा सङ्गीवसा । कं । विका साथने ए

समिक इस्सा इति मेदिनी विद्रश

```
वराच्याल्या, व्यां, (वराच्या कान्ना प्रियेति ।)
  नाराष्ट्रीष्ट्रथः । इति भ्रन्दरतापकी ।
वराञ्चकाली, [न] युं, (वराञ्चन् कलते इति।
   कल् 🕂 खिनि:।) स्र्येयस्थिषुव्यद्वचः। सत्य-
  थाय:। कृषावर्त्तः २। द्वि श्वारावर्ताः।
दराच्छकान्ता, क्यो, । दराच्चन क्रान्ता व्यक्तियय-
   लातः।। चुनविग्रेषः। इति ग्रञ्डमासाः।
   तत्पर्यायः,। अञ्चानुः ए समङ्गा ३ सत्र
  कारिका॥ वराइनासाध वदरा ६ श्रृकरी ७
  विक्तमन्त्रका च ममखारी ६ सखकाखी १०
   खदिरो ११। इति रक्षमाना ॥ जन्त्रानुदा १२
   गज्ञिनारेका १३ अताञ्चलि; ३४ मण्डकारी
   १५ समीक्ष्ट्रा १६। इति गन्धान्तरम्।
   वासादी। चामाराज्ञ इति खाति। इति
  स्भूति:। इत्यमरटाकायां भरत:।
पराष्ट्रजामा, [त्] पुं, (वराष्ट्रस्त नाम दव नाम
  यखा) बाराचीतव्दः। इति प्रबद्धाना ॥
त्रराष्ट्रिका, स्त्री, विषिक्ष<mark>स्युः । दित रा</mark>ज-
   विभेएट; ६
बराही, की, (वराही मचकलेमास्त्रस्थित।
   अप्। गौराहिसान् शीषः।) सदस्ताः।
   स्करकन्य:। इति राजनिकेश्ट: a
वरिवसिनाः, त्रि. ( वस्+ "नसोदरिवश्विश्वडः
   काच्।" ३ । १ । १६ । इति काच्। मतः, स्तः ।
   "कास्ट विसाधा" है। 8। ५०। द्रियाची
   सक्तीय:।) उपाधित:। इत्सर:। ३।१।
विश्विखाः, स्टी. (विश्विसः यूषायाः करणम्।
   विरुक्त 🕂 "नगीवरिविश्वचढ" काच्।" इ
   २ । १८ । इति क्यम् । "व्य ग्रतकात् । ६ । ६
   १०२। इ.स. । टाम् । ) नुजाया । इससरः ।
   रा ा ३५ । (धया, ऋतिरा ११६ ⊂१। ।
        <sup>#</sup> कृषे नदी व उपक्षा समस्ती
        पिद्धाप्रेम अवस् जो (११५म १<sup>०</sup>)
```

वस्यः । इति भ्रन्दरतावनी ॥ ("वर्षः स्वातः विश्विष्ठिष च । "इतुष्ठ्वत्वद्वप्रतयन्त्रवन्न वस्यः वस्यः । वहिष्ठः, स्त्री भूमि, (ए + षः । मन्त्रवनातः इत् ।) वर्षाः , स्त्री भूमि, (ए + षः । मन्त्रवनातः इत् ।) वर्षाः , पुं, (विश्वा वर्षाः भ्रम्य पश्चः ।) वात्रविष्ठः, पुं, (विश्वा वर्षाः भ्रम्य पश्चः ।) वात्रविष्ठः, स्त्री । इति भ्रम्यः वर्मः वर्मः इत् ।) तास्त्रमः इत् सत्याय्ये वर्षः । ए । १११॥ (भ्रयाः स्त्रविष्ठं स्त्रविष्यं स्त्रविष्ठं स्त्रविष्य

सार्कादिकादिनम्, सदर, मरिमका का

"कास्य विशाषा।" ६।८।५०। इति पचि यसीमा-

भावः।) उपाधितः। इत्यसरः। इ।१।१०२ ॥

दक्षिणी, ऋषी, विङ्ग्री। इति भ्रव्टरक्षावली ॥

वॉर्षं, की, (त्र∔सः। बाहुसकात् इट।)

विष्युः । (वाजुवसत्युणः । यथा, सद्दा भारते । १३ । १८ । १८ । "वरिष्ठी नाम भगनी खालुपस्य मनीं: सुरु ।" धनीयानियमन्तरस्य ऋषिविश्वः । यथा भानतेष्ये । १४ । १४ । "इनियाय वरिष्ठच ऋषिरम्बस्यान् ॥ । निचरचानपञ्चे रिष्टियाची महास्ति । सप्तवेदीयन्तरे निकास्यक्षच सप्तमः ॥" देळविश्वः । तथा, हरिदेशे । १११ । ११ । "वरिष्ठच महिन्ज मृतनीकायनी विस् ।

सुप्रचार: किरीटी च छची बक्को सद्वासुर ॥')

बरिका, को. (वरिष्ठ + द्वाप्।) व्यापिक्षमत्ता।

प्रति राजविष्ट्यः।

वरी, की, (व्यातीति। व + प्रणात्त्वः। गौरा

दिलात् गीत्।) ग्रतावरी। द्वागरः। ६।

३। १००। क्यंपन्नी। प्रति निकाक्ष्येषः॥

नरीयान्, [सृ] नि, (व्यमनयोगतिभ्रयेन करवरी वाः देवहुन्। यशस्यरित प्राष्ट्रभः।)

शिक्षः। (त्रशा,स्रायवसे। २.१३११। ^वदीवानेव विश्वत्र आस्तो कीवाचियो इ.म. । ण) नदिक व्यक्तिकृता दक्ति सेरिन्दी उरहा ह हीयाम् 🗜 विव्यवसात्तवप्रविद्यतिवीयान्तज्ञता

दृहिश्वीमः। सञ्चातमलम्। "दाला स्वाजु: सुनरां सुनेधः

> सन्कर्मकर्तामधूरखशावः। करो बलीयान् धनवान् जनात्री

योगो वरीयान् यदि जन्मकाले।" इति को छी धदीय: ॥

(पुलक्ख पुन: । इति भागवते । १ । १ । ६ । १

रीवर्ः, पु, वलीवर्द्ः। इत्यसरटीकायां रसा-

रीष्ट्र पुं, काम:। इति चिकारक्षेत्रः।

षड पु, क्लेंच्छच (निविधेष: । यथा,---

"पुलिन्दा नाञ्चला निर्द्याः प्रदर्ग वर्षटा भटाः। भाषा भिक्षाः विराताच वर्वेशय केन्छ्-

चारतय: ॥^१

इति हैशचन्द्रः।

स्ड , पुं, धान्य जनातिविधेषः । घणा,---'रजक्षाक्षकारचन्द्री व्यक्त स्य चा

कैंग्नेमेरभिक्षाच भर्तते चान्यकाः स्तुनाः ॥" स्यां क्योगसनाची दीवो बचा,---

"रतवान्तुन्तियो गला सकाच प्रतियश्च च।

पप्तक्षञ्चावतो विशो ज्ञाशान् साम्यक्तुगच्छति॥" इति प्राथिक्तितत्त्वभृतयमवचनम् । अखीयक्तियंथा,---

"क्रेक्सेस्स च कन्यायां ग्रीस्टिकादेव सीचिकः।

सीचित्रातृ ग्रीशिक्षत्राच्याको नटी वस्कृ एव च ॥"

इति पराप्रस्महति: ।

रुक्, पुं, (प्रकीति सर्वे तियति अपने रिजिया।

छ - "लाइवारिभ्य जनन्।" खळा० २। ५३। क्षति खनगु।) देवताविशेष:। स च कथा-पञ्ज व्यद्तिगान्ति पन्नां जातः। मखा चर्षेणां पत्रां भ्रमुदास्क्रीकी पुची चाली। इति श्रीभागवतस्तम् ॥ स च जलाधिपतिः पश्चिम-दिकपालच्या सत्पर्यायः । प्रचेताः २ पाप्री ३ थाद्यांपति: B चापाति: ५ । इतामर: ॥ याद:-

भात इ अपांपति: छ। इति तड्डीकार्या भरतः । जम्बलः प सेचनायः । जलेखरः १० णरक्षय: ११ हेळदेव: १६ लीवनायास: १३ नम्पाल: १३। इति प्रव्दर्मावली ॥ वर्रि-कोम: १५ कुळली १६ राम: १० जुखाब: १५

इति जटाधर:॥ 🚁 ॥ जलाभ्योत्समोदी कास्त पूचाविधिर्यणा। इपशीर्भपसराचे।

"अय वाष्यामतः कुर्यात् कच्यार्झाहिनिक्त-

हिंसुजं इंसएहस्यं दिश्विगासयप्रदम् ॥

वारेम नामपाण्लु धार्यन्तं हुओशिनम्। सलिलं वाममाभीगं कारयेद्धाइसांपतिम् ॥ पामे तु कारचेद्रहिं दिखिश पुष्करं भूमम्।

नागैनेदीभिधादीभिः ससुद्रैः परिवास्तिम् ।

क्रजेन वदन देवे प्रतिष्ठापिषिनार्थयेतु 💒 पुरुष वर्षे प्रमुख वेदी भारतम्

सौम्य विश्वकृष्टकृषशिमम् सञ्जासर्वसञ्जा सर्वज्ञाचनक्रितम् ।

किर्धे: ग्रीतली: सीन्धे: प्रीययन्तमवस्थितम्। वावस्थान्द्रनद्वाराभिक्तर्यवन्तभिव प्रकाः। राजहंमसमारूढ़ं पाश्चयकरं श्रमम्।

पुष्कराद्धेशेषे: धर्ने: समन्तात् परिवारितम् ॥ र्योर्क्याकान्त्वा भागुमनं नदीशिः; परिवारित्तम्। मार्गीर्थादोशस्त्रीयाँ अकासमित चापरम्॥ रुटिएं हारकत्तीरं वादायसमिवापरम् ॥"

इनि धाला पूजरेत्। वर्णमन्त्रोहारस्य सचैतः। "बाहाविमालनवी जैन चतुर्दशस्वरेख द।

काह ब्हाब बहु माने व प्रश्नी के प्रश्नी की विश्व व ।" त्तेष ॐ वौँ इति सन्तः। "प्रतिभाषां स्थितिं क्षता पश्चमेन निर्वाधियेन्।

पूजविद्वत्वपुत्रादी: साम्रिक्षं पात्रसुद्रधा ।" स्थिति धनिष्ठाम् । विशेधयेन् अन्तर्गताङ्ग्रह-सुष्टिभ्याः निवीधसुद्री दश्येन् । वशस्त्रारमन्त्रस्तु

"परको धथलो जिन्हः पुरुषी निकासाधिपः। पाग्रहको महाबाहरूक्षे निखं नमी नसः।"

द्रति जलाशयोत्मगैतस्वम् । 🛊 । ष्टरार्थ चासा कपनीयसन्ता यथा.—

"युष्कदापर्भवीमें घै; प्रावयन्तं वसुन्धराम् । विद्युष्ठिकितसद्वद्धं तीयात्मावं नमाम्बह्म् ॥ वक् केप्रेष्ट जीनहीं बदाः सवीदिसस्यि । क्रचौ समुद्राश्वलारस्तर्भे नोयात्राने नम:।"

इति धाला सानसैतपचारै बंदर्श धाराध म्हलमन्त्रं वर्षत्। प्रवापितकंषिक्तयुप् छ्न्दी वर्ती देवता एतावहाष्ट्रमभिवाय सुट्टार्च अपे विभिधीत:। सन्त्रश्तु गुचनुखात् चेय:।

स यथा। ॐ वृद्धिकानाः अन्तर्यो भवता-स्मानी मच्ह वधापियह ला दिवं मच्हन संबी र्रोडमावद्व । इति सन्तस्य धद्वस्त्रपानन्तरं स्वष्टिमती वसुमती सवितः खन बन्देही न

कार्य:॥ 📲 मलान्तरम्। कुर्चे नच्छो नधा

मार्था देन हुँ श्री ही दित च अचरसकां का भि-साजजनसभ्ये प्रविक्य यदि जपति तदा चन-इष्टिं हरति सङ्ग्रहिभैवति । अष्टवङ्ग्रवपः गंखा चतुर्गमा तेष दार्जिम्मन्यहमन्यः। दिन्चयानमारं चतुर्यदिने जपसमाप्तिः। "गामिसामयचे स्टित्या अपेक्सकां प्रमन्नधीः।

"षट्सहसं चणित्रिसं तहा दृष्टिसंवेत् धुवस्।" इति घटकर्मे दीपिका । 🛊 ॥ दुक्तकाक्तरेवं द्रति स्काच्यवसको्ढ़िप जध्य-

वसुसद्दर्सं जरेष्यकं चिदिनं व्याप्य यक्ततः ॥

त्वेव लिखितः। 🗱 । महायातिकारी द्रह्मनं श्कीला शाला वरुकाय प्रतिपादयेव । यथा,---"नाद्दीत हुए, साध्यं हापानकिनी धनस । च्याददानका तक्तीशालेन दीवेक किछाते ॥ न्यप्सु प्रवेश्च तं दर्श व र या योपपाद्येव् ।

श्रुतहक्तीभवने का बाक्षा वे अंतिवाद वेत्। दक्षी दक्षक्ष वस्त्री राज्ञी रक्षपरी क्रिस देश' वर्जस्य चनती बाह्यको वेदर

इति सामने ८ अ खगामखातरचः। तमयायः।

चैतु: ३ तिक्तभाकः: ३ क्रासंद्रकः ५ २१८।२५॥ ग्रमरीन्त्रद्गः ह् संतुक য়ি(ভিমেতাদ; ১। দ্দি স্কংন্সাৎ

रुच: १० मानदुम: ११ साध्यस. १३ मार्यसापचः १८। ध्यस्य शु लम्। उधालम्। रऋदोवप्रीतद

(स्वाध्यसम् । शीपनसम् । विवधिर इति राजनिष्युट:। कापि च।

"वरक: पित्रको भेरी संग्रहास्त्राप

विष्टन्ति गुल्सवासायक्रिसीं स्रीक्योश कायाथीमधुरस्किलः: कटुकौ रूच

জান্যম্প ।

"वरुषोऽनिजञ्जको भेदी चीवरोः

पुर्व्य दश्कानं स्टब्स्ट्रिक्सिन अस्टि ছলি ৰাসল্ল

चाल मृ। इति मेदिनी। से, ६५ ॥ ३ विषः: । (यया, सन्हासाहते। १।

"धालासिकोऽसमाध्यमाध्यो वदकारू भगो विवस्तान् पूषाच चिता स

स्रिमभेजासकारसप्ताविग्ध । इप समृह १ । (५, । ३२, ॥) वरुकाताजा, स्क्री, (वर्कस्था जलह

तहुद्भवत्वातृ।) सद्यम्। इत्यसम (विवर्गमस्ताभदाष्ट्री सेघा॥) वरमानी, स्त्री, (दरगस्य प्रजी वर

वक्यासविति।" १।१। १६.३ इति गागमच।) वर्णपक्षी। इति (यया, ऋग्वेसे। ५। २२। १० ३ "इचेन्द्रायीस्पन्नये वरणार्थी खस्त्रदे

वर्ष, की, (इसीनि धाइबी बनेने "व्याधिवारिम्य रत्रोत्री।" उषा० হ্ৰভিদ:।) ভলম্যিকভান্।

चकायी सीसपीशय ॥")

जलवेन नियम्भम्। इति सिक्षा सुगाहिष्टक्तिः॥ वरकः, युं. (ह + छनः।) संस्था । इ

सारोणाहिन्ति: ॥ वरूषं, और, (विवति भ्रासीरमनिनिता

["]বৃচ্**ণ্**ধান্তবৃ।" ওকা৹ ২।

ज्ञयन् ।) तनुषायम् । इति हिम्पनः इ.ति मेहिनी। ये, २१॥ तज प्रवसी

यां वितीरवं प्रस्तः । (स्टब्स् द्रि हा 8 1 बया, ऋग्वेदे । ३ । ५ ⊏ ।

"भवा वरूषं ग्रस्ते विभागी भवा शयवत् अववङ्गः प्रामी ॥

सीन्यस् । यथा, भक्तावते । ६ । २०। "विश्वीसम रहे 🔭 🔭

हुन्द्र भक्त्

स च चवोद्धेः बगे"

अञ्च सञ्जासमदेव स्टिब्स्ट लाह मौतः नमवैच्तसङ्गरावकश्चरत् प्र^णः प्राप्तियन रधीक्नेनित अञ्चल वस्की 🕂 उपमण्यास्थन्।" "हेगा० २। ह्। इति ००४।) परप्रहर्गासिख्तर्चार्चे ग्यस्य क इबद्यद्दरणकादि दर्घन्त्। सलाकायः। यगुप: २। इत्यस्भारती । २। ५। ५० ॥ घसांत¦ ३१ इति वटाधर:॥ (यया, मापरी । इ। ५०। ३६।

अस्तरभागदुदेवं सुपट्यं खपक्तरम् 🛚 " प्राप्ता । प्राप्ता । स्था, तसीक, घ, छ। ११। नाम्यो दॉन्याईन चन्द्रस्यं सन्सामन् । रही, (वस्ट्रं तक्षणायां दक्तमस्यस्याः च। तर्राम प्रकि;। श्रीम् ः) निगरः। इस्य (म. १०, १ म.) अस् । (सम्राह्म स्पृ: १९९१४ मा)

'नम्ब जासुसरतः प्रमीपद्याः दक्षेत्रु व्यागतरमस्याचन:। चिक्तिशुक्षेश्रयम् वक्तविनी-सत्तटा इव नदीरया, क्षाचीमृ॥") ः, क्री (ब्रियने जीकीरिषि। ट्र∸⁶ट्टच

एवं "उधा०६। ६८०। इति सम्बाः ।) ङ्गम् । इति २ (वनिर्धेग्टः ॥ ४, "व, (४+ एथः।) धवावः। इत्त-

र । ३।१।५६०। (यदा, महि:।१।४। *े गुर्द*ि सहाज्ञक्यसम्बद्धाः

सन्तर्पयो न(कसदा बंगस्य: ४" रवाष:। इति सलिनाथ: । यथा, कुमारे।

संस्कारपृतिन वरं वरेग्छं वधुंसुखन्नाऋतिवचनित्।" गिलगणानामन्यसमः। यथा, मानेपन्धिः।

~ 184 I श्रा वरेग्यो परशे पृष्टिस्सुव्टिक्सथा ।" मुपुलनिद्यः। यथा, मदाभारते। १३। 1 382 1

भागास्य प्रचाः समाचन् सर्वे नुत्या समी-

क्षी क्ष्मग्रीवेश मुचिरी लेख च का मा वरेगयन्छ विभू: सवन श्रीत सप्त ते ।" ष्टादरः। यथा, तत्रेव शिवयष्टसनाम-किंग। ६५। ९६। १६६। वरी वराष्ट्री वरदी वरेखाः समदाखनः ॥") ा, क्यो, भौड्देश:। इसि विकासक्रियः। र, मु (वर: श्रेष्ठ ईश्वर:।) शिवः । इति

ऋर चावकी ४ , क्षी, (वशासि श्रेष्ठामि उपानि दल।वि सः ,) सर्वप्राच्यन् । इति स्वदमाजा ॥

पुरुषे, (३4 मोलच्।) क्टः। इति रक्ष प्रदेश व

पु, (इक्कते एन्ह्यते इति । इक् भारति 🕂 क्ष्मनवर्षात् अदेः देख्नीत्रव्यस्तर्थः ३

पुत्रवत् सम्मार ५ १ १३। शेवक् वकः । दनि कड़ीकायः सरतः । परि-क्षाः। (वया, व्यसस्भातके । ६ । "ऋाम्तः, केलिक्चियुंबा ≼ इत्यक्ताटक्ष्यनिः

किही वर्करकर्तरे: प्रिथम्तेराक्षम्य विक्री-यते।")

कारा: १ इति मेदिनी । रे. २१० ॥ वर्त्रहातः, येः (वर्त्तरं परिवासं व्यद्धाः ग्रन्थ-तीति । संद्∸ वचा) कटाच∷ा नक्षादियः नारीययोधरीत्मङ्गकान्तदत्त्रस्ट-चन:। इति मैहिनी। हे, इप ब प्रवाह यथी सम्बद्ध सामें प्रश्रासक्षक (क्षेत्र) यस्त, पुंति क्याने दिता द्वकी वर्जने क्ष्यम् ।) खादानीयसम्हः। (यथा, रष्टुः। २१५) "ब्रताय तेमानुभारेण धेर्मा-

> म्बंदि शिषीश्यतुवायिवते: ..") समानधर्मिन: पार्शिभरपाशिभद्यलिन्तं एन्स्म । यथा क्यां:। याच कलाखाला(दिना विजातीयतिशिष स्थानसान्यमन्ति । इलमर-भरती । यद्यारिच्हेद: । यथा,---"सर्गी वर्णारक्तिरीह्यानाधाया इसँग्रहाः । उक्षानः परिवर्तच पटनः, कामहसस्त्रियाम् । स्थानं प्रकरकं पन्दाञ्चिक ए राश्च सन्दर्भ । "

> इति चिकाखश्यः ॥ भमानाद्वष्टयस्य पृर्कम्। नन्धर्कायः । कतिः २। वर्गे जस्यक्त्रं इत्तदयम्।

"समदिधातः स्तिरुचति य स्थाप्योक्तयवर्गो हिमुखानव (न प्र: । खन्तीपरिशाच नथापरे रक्ता-स्त्रकात्रचसुन्धाचे पुतस्य राशिभृ 🗜 खळ द्वयसा भिष्ट ति। एँ निप्नी तम्खक वर्शे क्ययुना इत्तर्भार इरोनह्याधिनध,कृति स्था-दिएका वर्गेय समस्तिनो वा 🖁 🛊 🛚

यनोद्धाः। "बखे नवानाय चतुर्देशाना ब्रिइ विद्यागस्य ग्रामवयस्य । मचोत्तरसाध्युतस्य की

वानासि देवजेविधानमार्मम् ॥" व्यक्ति: १८। १८। २६७। १०००५। एवां मधीसाक्रोपेट जाता वर्षाः प्रा १६६। प्यद्रकृत १००१०००६६६ साया मदानी ऋके हा ५ । अवधीराहति: २०। द्विविही हन। तमुद्धग्रह वर्गे अञ्चेन ४१। मुना आता सेव हति: ५(। सथन चित्रहेपा**नां सक**्षा २। चामधीर(स्ति: ध्या द्वितिष्ठी ८६। तत्रसम्ब-क्सी इह। इधा व्यवधीरी कीन १००। हुता णाता सेंब क्षांतः १८६॥ अथवा खण्डे हा १०। स्थापि सेव कृति:१६६ । ज्याना राशि:२६.०॥ क्षर्य (क्रिसिस्टन) प्रयम्बुलका २६३। ६००। व्यनयोजात: मण्याला जिल्ली-धुनी जाती कर्म का ग्रह प्यारम्भ का का का का का

भीजवर्धा पर्ये । क्यो क्याप्रशीविषेत्र वयः, सहस्राहतै . १ . ११६ . ११ . "व्यवस्यस्य सहाराची **दे**वारस्यविष्टारिसी। इष्टा धनमदिनिर्द्ध वर्मा नाम महादल ॥" सुनिधापान्याकृत्स्पिणीदं अर्ज्यात् प्राप-सुक्ताखीत्। स्तद्वत्तान्तन् भवैव दर्यम् ॥) वर्शनलं, क्षी, (वर्शस्य समानाइहयस्य सलम्

यया । दर्शसूची करणस्वं इतम्। " ब्रह्मान्त्यादिष्मान् अति हिगुणयेन्त्र्वं कमे सङ्ते क्षक्राज्यक्रिनं नदाद्धविष्मास्टब्सं हिनिप्नं

पृश्चिममानाङ्कदयस्यादाङ्गः।

पड्त्यां पङ्क्तिचुति समान्यविषमात् सक्ताप्तवर्श

प्रक्तां सदृष्टिगुर्थं न्यमे(दिति सुच्च: प्रक्तिदेलं स्यान् पर्स् । "३॥

व्यक्षेद्धकः।

कादाङ्क:।)

"ऋजं चतुर्धाव्य तद्यानवानां युर्व्व हतानाच्य दखे हतीनाम् । पृथक् पृथकार्भभश्चा विद्वि बुई विद्वहियेदि तश्व जाता ॥"

सासि: ४।६। प्रा १८६। प्पर्टा १०० १०००२५। सञ्चानिकमेश स्लानिय। इन ६।२४।°६७। १००००ध्: द्प खीलाः-यत्यां वर्गस्त्रम् ॥

खचातीयाञ्चचयस्य चातः धनः। तस्य त**न्त्र**-लख च सभुद्रायद्य चीदाहरखानि पूळें न किसितानि प्रधङ्गादस पुनिहित्साना दने करणस्त्रं रुत्तचयम् ।

'चमजियातमा दनः प्रहिरः स्थार्थी पनीरन्यस्य सतीरन्यवर्गः। आदिकिनिक्रकात आदिवरा-स्तान्याष्ट्रनीश्यारिवनश्च सर्वे ॥ स्टानाल्यस्ति वृता वन: स्टान् प्रकल्पातन् सक्षपुर्गतते । लयम् । रक सुङ्खंगं वगप्रसिद्धा-वाबाङ्करी श विधिरेष्ट कार्कः ।

ख्खान्यां ना इसी राग्निस्तितः खख्यने कापुन्। वर्शभूलवरखद्वी वसराधियंती भवेतु । "*। समोहेशकः।

"नवधनं जिल्लास धनं तथा वयय प्रचायनस्य अन्य से। वनगर्च सन्तीशीप वनान् सर्छे विद् वनेऽस्ति घना भवती सनिः ॥" व्यास: ६।२०।१२४ । जाताः क्रमेग वनाः करहा १६६८३। १६५३१२४॥ अवना राधाः ध। बस्यस्ति । ए। चाभ्यां रागिर्दनः १८० जिलिकक्ष ५,८०। स्वयनिकेन १८८। ञ्जी जाती पनः अ२८ । जायवा राण्यः २०। वस्य सक्षेत्रका का व्याप्त हेत्सिएस ११३८०। आक्षप्रविकास ८३८३। युवी जानी वन १८-(१२) । अवस्या दापि । अस्या वन (३) व्यवका रा.स. ८. व्यक्त सम्बद्धः

वन २०। च्यस्य वर्शीनदानां घन: ६२८। श्र एव वर्श श्रीष्ठ छन: स एव दर्श स्त्र घनदर्शः॥

"चार्त्यं घनस्थानमधाधने हे

पर्भ पृषक्कां पदमस्य कुळा

युवस्तवान्धाद्वनतो विभ्रोधम्।

चित्रा तहार्यं विभन्नेन् कलन्तु ।

पह्न्यो न्यस्तिन्त्वत्मन्यस्त्री

निश्री समित्रस्यमात् प्रस्य ।

पट क्लिभेवेदेशमत: पुनच्छ ।"

चर्गं भटादाहुनम् समेवं

वस सका श्रेते बना वन्त्री चासमूकर

पिश्रदेशदिश्रिय साह मास्त्रस्थाय

"रोहिस्यासभवदर्श्वा वर्षस्त्री येन चन्त्रमा: ॥" इति वहिषुराखस्॥

इतिधन:॥#1 ऋष घनक्षचे तरगस्च इत्तदयम्। बिचीर, सि] ए, (बिचीरे इति ! बची + असुन् ।) बिक्ने, क विके । इति कविकत्यदम ॥ भाम्तपुत्र:। इति मेदिगी। सं, ३६॥ वान्टचा

"र्) दिख्यासम्बद्धभी वर्षभी येन चन्द्रमा: "

हेमचन्द्रः (

अमेर्दिश्यः: । पूर्व्यवनानां सलाधं स्वासः ७०८। १६६ ७३। १६५३१२५ । असेण लब्बानि स्लानि

१ । २० ११९ । इति लीलावळा घनसम्बन्धः सीतमः, पुं, (वर्गेष्ठ उत्तमः ।) दराकां अर्घान्

मेयककोटत्लासकर्राष्ट्रीयां प्रथमीर श्र:। शियाणो चर्धाट्टबसिंच्टचिक्कस्याशीनो एकसीर प्र:। दशस्यकानां कर्णात् सियुनकव्या-

धतुमीं नराशीशां नवमो 2 प्रश्वः यथा,---"चर्रणो प्रथमे चौर्क्षिक्ष राणांपच्छे तथा।

नवम द्यात्मकानाच वर्गीतम इति स्थल: ॥ ऋषि च । राष्ट्रीनां स्वकीयनवाधः:। यथाः,— 'खनदोश्स्त राष्ट्रीमो कार्गेलम दनि सहतः ॥"

इति च्योतिस्तच्चम् ॥ चै डबीप्रौ। इति कविकरुपड्भः॥ (स्वा॰-खात्म॰-खक॰-सेट्।) इ, वर्षते ।। इति दुर्गा-र्च [स्] क्षी, (वर्चने इति। वर्षे+ "बर्ज-

धातुभ्योऽसुन्।" उष्णाः ४। १८८। इति न्यसन्।) ऋषम्। थिन्राः (यथा, सुश्चति

उत्तरनके ३० व्यथाये । "भूकाविष्ठः भक्तमञ्जीक्त्वकूकी क्तापानः सन्नकटा देखाः। वची सञ्चलकामका सर्पन

रचं इहार्व सामिलं साम्तीन।") तिज । इति मैदिभी । से, ३५ ॥ (घया, ऋग्-बद्दे। ६१ ५६ । ६६ ।

"असे परस्त खपा चक्की वर्षः सुरीर्यम् ॥" "वर्षः तेजः।" इति तद्वाची सामगः॥ अद्भग्।

यचा तमें का ३। २८। १। 'स्यो यहस्य एतमा स्थानमातीरणस्य।

दृष्टरम्तरन्त्रातीवेक्षाधावश्च वाच्छे ॥" चर्द्र धेद्वि।" इति तद्वार्थ "वर्चीधाः সায়ত:॥ }

र्देखा, पृक्षी, (वर्षसृ+ खार्थे कन्।) दिशा

इत्समर: १२। ३। ७८। (दीप्राः सवा,

म्ब न्यान्यां स्थापन में सर्व के बेबा ने मानते नहा ।" 1

भक्षामारते। २३। २५। १८ ह "दविकायासुपस्काय कथा सुन्दरिकद्वदें।

विनि... चपा. . यथा,

इतादी बिह्नपूर्ण सर्गानुकी नेने सली देख-

কাৰ্যনামায্যায়; । वच्चेनं, क्षी, (इच्+च्छ्ट्।) स्थानः। इन्सिः

इति मेदिनौ। ने, १३२॥ आरथाम्। इति

विक्ति:, चि. खक्त:। इचधाती: क्तप्रविवेग विकास:। यथा,---

"स्रवद्भातकावधृतं सरोपं विसाधास्थितम्। गुरीर्गि म भोक्तश्रमञ्ज मनुकार्याक्षेत्रम्॥"

इति कौके उपविकामे १६ प्राधाय: । क्षर्जानीयं, चि. (ष्टज् + खनीयर् ।) प्रक्रेनगीग्यम् । क्षक्त चम् । वक्षेत्रीयात्तं यथा, —

"राजातं भनैकासचानच्छो । सचक्रकाशियः । ग्रमात्रं ग्रश्चिमात्रच प्रस्टात्रचीय वर्णयेत् ॥ चक्रोपकीविश्वक्रमञ्जारक्षाक्रवान्त्रया। मान्यक्षेत्रोहकाराज्ञं सनकार्त्राविक्कियेत्। बूलालचित्रकर्मात दाई वै: प्रतिनस्त च । यौनभंबकाजिनयोर्भिशक्तस चैव हि ।

चितिसकस्य चैनार्च पुंचल्या दास्तिकस्य च। क्लोनमास्तिकधोरतं देवसानिक्यकस्थाच। मीमविक्रविशक्ताही श्वपान स्व विशेषशः॥ भार्थाजितस्य चैवाई यस्य चौपपतिर्गाहै। उमस्यस्य कर्यस्य नधेने क्लियं भारति । व्यपादक्षाक्रच संचातं प्राख्याकीवस्य चेत्र हि ।

सुदर्कतारधील्यकाधितस्यानुरस्य च ।

भीतस्य रुद्दितस्याञ्चमवञ्जर्धः परिश्वितम् । विश्वहिष: गापर्की: श्राहातं खनकम्ब च ध हषापानस्य चैनातं द्याधार्यं अशुरस्य य । स्रमजानासु कारीयां क्षतन्नस्य तथेव हि ॥

कक्तानं विशेषिक प्रकारिकविकासका।

भीकार्श्वच वटकाङ्मच सिम्बन्धसस्मेव स्व

क्षीयत्यात्वाविगयार्थं मत्तीवात्तस्य चैव दि ।

विष्ठप्रजनस्थातं परिविधातसेव च । पुत्रभैदी विश्विचेय तथेद दिश्विष्ठपति: ॥ वावशातकावधृतं धरीवं विक्रयान्त्रिम् । शुरीरपि न भीक्तवं स्रतं सक्तार्व चित्रम् ॥ ्रव्यनं सि मगुखस्य सर्वमभ्रेष्यनुद्धितम् ।

यो यस्याम् समयानि स तस्यायाति किस्ति-इति श्रीक्रुर्भरपुराची उपविभागे १६ व्यक्षाय; ।

वच्चो: चि, (रुष् 🕂 स्थत् ।) वच्चेत्रीय: । वथाः— "खान: परंग्डाग्रुव्या स्वं वच्छोत्त्रच्छेप्रनिक्षियाम् !

भौध्यमतं पर्युषितं सेष्टातं चिरमंखितम् ॥ भ बोशू ५ वजीरजनिविकाः मुक्का कव्यम् मोर्न् । सम्बद्धाः कव्यम् मोर्न्

मोक्तिकोषधार्थेच साहन्सांच न र इति मार्केखेयपुराधि सदाचार षर्∘- चक्र∘-सेट्। ⟩ का, वर्णस्ति । च

सन्यते। वर्णः शुक्तादिकिया। इति वर्ष, मुक स्तुतिबिक्तार्भुकाद्द्युक्तिई क जिक्क ल्याहरमः ॥ (ब्याप्टन्सः चुरा० प दीपने स्थक ० - सेट्।) वर्णयनि वर्णाप

फ्तौतो त्यर्थ:। अर्थेथित सम्तुविकार वर्णयनि प्रतिमां भुक्तादिवर्णी का वर्णयति च द्रुपृङ्क्ती दीष्यति वेत्यर्थ ळक्तिहीपने इखपि पासः। इति दुरा

वर्षे, की, (वर्णयक्तीनि।वर्षे + प्रचा) इति डिमचन्द्रः॥ वर्षोः, युं, (क्रियते इ.ति : छ + ^श्वुङ ब् निख प्रभी मिन्।" उच्चा॰ इं। १

न:। स्पंतित्।) जाति:। सा च चलियो वैद्धः शृहसः। एवास्त्रातः यहा भगागम् पुरुषस्टिपेक दृष्टिं सत्तव प्रशीवान चलारी वर्ण खन्मका बाद्यागाः, बाह्नतः चित्रयाः ऊरः

पाइन: शृद्धा जाना: । स्तेषी दर्शा ध्राच्छेब्र निरूपिनाः सन्ति। तम अ उद्यन्ते । स्राधायनं यसनं दानक्षीता। काय: व्याध्यापर्गयाचरं प्रतिचर्रः चित्रियस्य चयी धर्मतः। ध्रधाः

हात्रचा। प्रजन्मां ब्रह्मणं औरविकार । २ ज्यो धर्माः: : स्राध्यमं यत्रमं शामः जीविकाः: । अधिः सीर्चयं सार्थिण

चेति। ३। मूत्रसातु ब्रह्मचात्रावग्र घनमों जीविकाच । ४। माससा चतुरयवसी भवन्ति। प्रश्वचारी वानप्रथः सद्धासी भाः तम उपनः

विश्रमं कलायो सुरो: चित्रधी स्थित वेदाध्यमं करोति स जक्तचारीखः साङ्ग्वेदाध्ययमं सभाष्य यो दार्गारम कथमे। चर्यं करोति स ग्रह्मा उप एससम्पाता यो वनवासं श्वत्वा स्प्रश्रद्धप

उच्यते। ३। यः सन्धे एकादिनं समा सुगढ़ो गीर्ककी पीना ऋहारनं इर्ण्ड विश्वत भिचारित्तिर्गिर्जने सीर्थे का स्थित मीश्वराराधनं सरोति ध सन्नाधी ख्य चचिववेधयोस्त प्रथमस्मानय हि

भच्छिता इंच्छाराधनं करोति म

श्रुतस्थिक एव ग्रहाश्रमः। ईफार सर्वेषां सर्णानसाश्रमाकाच साधारण तकाध्ये अस्त विष्णामासयः स वैद्याव भिर्दीपास्ताः भीतः। दुर्गाहिभक्तापासक

क्षमापित्यकः सीरः अकेदीमायकी য়ৰ্ড মুনি

सा दिख्डरिख्य गुण्यः स्वरवस्त्वसद्शाः। नपादी, खेन धर्मिंग लडकी बाल वे इत्यु ॥ अन याजने हान अध्याख्य प्रतियह: : अध्यापनं चाध्ययनं वट अभीतांक तिजीत्तमे । गनसध्यमं यहो धर्मतः चात्त्वयदेश्ययोः । 'यह स्तया च चित्रयस्य क्षविषेत्रयस्य प्रस्तते ॥ पप्रपित दिवासीसी ब्रह्मासां धर्मसम्बद्धान्य । < राज्यमेन्स्य (जीव: पाजय हो) श्वि बस्मत: ॥ भणानाची ए श्रवा गरी: स्वाध्याय एवं ना। अध्याक्रमेशिकार्थेच चानी देव बक्तचारिकः॥ र्खिटास समामान्त है विधन्त चटकियन। रक्षपार्थपतुष्याको नेरिको प्रकानपर: । गैरर्ध[†]स विधिवदेशम् सङ्म्यायसमाध्रचेत् । उपज्रक्षां वकी कियो ने छिसी सर्मा किक: ॥ यमधीः तिथिशुस्त्र विश्वी हार्न सराचेनन्। ए द्याच्य समासन धन्मी व्य द्विजनत्तामा. ॥ इस्रहीतः, बाधकचा रहस्यो दिनिधो भवेत्। हर्जनस्ये इक्षः बावकीय्वी स्टी स्वेन् । रयाणि नी स्यूपाकता साका मार्थाधना-

। बाजो यस्त विचरेन उदासीन: स सौक्तित: । रूमी मलप्रवाधिमं साध्यायसम् यद च। र्गिक्तामी स्थालायं सम्मेरियं प्रवासितः ॥ ।मस्त्यात योश्याखे वजदेवात लक्षीत च। राध्याय चिव निर्त्ते वनसम्बापनी सन. ह यस्त्रवितीक्ष्यपे घस्त ध्यानपरी सवन् । कासीह स विश्वेदो वानप्रसायमे स्टितः ॥ ोश भाष्यरती विख्याक हम्मुजितिक्त्यः। शमाय वर्तते भिक्तः प्रोच्यते पारवेदिकः । क्लासरांतरिक म्याधिवालती सञ्चास्तिः। ाभ्यकः च इमसम्बद्धः ॥ योगीः भिष्तुरूवाते ॥ कि मनक मौदिल तभीधाने विशेषतः। स्थक च जारवेराम्यं सम्बों¢यं भिच्छे मतः॥ हानस्त्रास्थितः केचिन वेद्यद्वशस्त्रोध्यदे । ामिसकारसिन: केविताविध: पारमेखिक: B ोती च चिविधी चेंथी भीतिको मोच रव च। ।तीमोऽन्यासमी प्रोती योजम् नंत्रमाप्रितः । धिसा भागना पूर्वे भीचे व्यवस्थावना । गौधे पान्तिसा श्रीका भाषता धारसेश्वरी । मान् बंजायत मोच: अयान् कामीश्म-जायते ।

एक पर विश्वचा प्रतिष्यं काम विदेश स् ॥
तानपूर्वे निष्टणं स्तात प्रवास्थायिदेवलत् ।
तानपूर्वे निष्टणं स्तात प्रवास्थायिदेवलत् ।
तानपूर्वे निष्टणं स्तात प्रवास्थायिदेवलत् ।
तानपूर्वे प्रवास्थायं स्तार्वे तथा ।
त्वास्थायं प्रवास्थित्व तथा पेलियलियसः ।
विस्थायं प्रवास्थायं तथा पेलियलियसः ।
विस्थायं प्रवास्थायं प्रवास्थायं प्रवीव्यतः ।
प्रवास्थायं प्रवास्थायं प्रवीव्यतः ।
प्रवास्थायं प्रवास्थायं प्रवीव्यतः ।
प्रवास्थायं प्रवास्थायं स्तार्वे व्यास्थायं ।

बन्धाय सावत स्वाय सप्रकीशहरणेत स् सारव्य शहरातीनां पश्चित र दर्शतास् । इति ग्रास्ट्रिट व्यक्षायः ॥ ॥

द्वितारास्कुटर चाध्यायः। 🗱 ॥ "शासम्हर्तन प्रसासि इत्या वसी वस्वरे । ३ थानि कर्नार्ण कर्ट्यंत सस भक्तिपरायणः ॥ घटकर्मानरतो मुना अङ्गारविविज्तिः। लाभानामं परिवश्य भिनाष्टारी जितिन्द्रियः। मम कर्कतमसायुक्तः, पेशुम्बेश विवस्थितः,। भारतानुसारी सधायो न इतः (श्युचेतनः । युप्तद्वे बाक्षणः, कर्म्य एक विक्तो जिसन्दिषः,। इटापृभीच कुर्ति भ सामिति वसुन्वरे ।। क्षियाकां प्रवश्यामि सस ऋक्षेष्ठ विखनाम्। थानि समी(कि कुर्कान्त चल्चिया सध्यवंस्थिता:श दापशुरक्ष कर्मन चौ सबीयुकुश्यः सुचिः। सम बन्मेत् मेधावी अञ्चार्वदिक्तिः। च्युच्यभाषी स्थाद्य विश्वंभासवन्तियः । शुक्तियामस्याता स्तासर्मेळतास्राः॥ काश्याता (माहिकुपूल: पेश्वाती म विविध्यात: । एतेर्गेके; समायको यो भा वहांत चालिय: । भवन समयो निर्द्धासम नौकाय अच्छान । वैद्यानाम् प्रवच्यासि सम् कर्मम् विद्यवस्य । श्रानि कर्म्सारीण क्रुक्ते सस भक्तिपणे स्थित: । रतेतं हैं: खध्में व वानानाम(दप्रजिन: ।

क्षुचिर्यो निराचारी सभ कमेरतः बदा ॥ गुकर्नपूत्रकी निलं युक्ती भक्ताबुदल्यन:। वैद्यस्तित्तु संयुक्तीयी तुक्कीया सार्येत्। तस्ताई न प्रथास्था स च मे न प्रथायति॥ यात्र भूदस्य वच्छामि कमेंशस्य प्रशास्त्र ।। यानि क्रमाणि छला सु पूरी सन्तं चवस्थित: ॥ इम्पर्नामम मन्त्रीयी सम कथंपरावसी। उभी भणवनी भक्ती सचरी कर्मानहिनौ ॥ देशकाली च चानाति रचवा नसकी व्रक्तः। निरहङ्कार्यसाञ्चा कातिययो विमीतवान् । यह्यानीश्रतिग्राक्षा लोगमीच्विश्चितः । नमस्तार्धियो निह्यं सम निन्तायप्रस्थितः ह ग्दनमाणि हे देवि। य एवं स समाचरेत्। लक्षा स्थिमस्सामि श्वमेर भन्नाम्बद्धम् ॥" इति वाराहे विशिक्षांतिक्षित्रासाथायः ॥ खपरच ।

कतुवालाभिगामी च यानाला मोड-

सुनेशिक्षण । "विधायां चातुराज्यमं विकारान्मे तपोधनाः चाचचळं व से छतिः छत्तनः प्रतिविद्धते ॥ स्थमय जन्तः ।

क्षतीयनवतः सन्वक् मक्षाचारी गुरी वनन् । तत्र वर्षोश्चय यसाम् कष्णमानं निप्रामय ॥ स्वाध्यायीश्वीश्यापुम्य कानं शिक्षाट्यक्यकाः। गुरी विभिन्न सक्षाद्रसमुद्धातेन विववाः॥ समिष्येकसमग्रीसामा गम्यक् ग्रह्यपाद्यम् । विवाद्वाः पञ्चेष तनुप्रसम्भ सिक्षः ॥ व्यकास अवजान वैदान झाचा भाष्य सुरी संस्थात

तनी वशास्त्र दशादृगुरवे दक्षिकास्ततः। बाईस्रायमेकासस्त बाईस्व्यायसमास्रवेतः मान्यस्थात्रसञ्चाचि चतुर्थे खेच्छ्य। वसंत । त्याव च गुरोगेंचे दिनो निष्ठासवाश्याम । श्रीरभावं गत्युलं तद्वदेव निवेदयेत् ॥ एय जयति ऋतुं स दिजः प्रालङ्गटङ्गट ।। उपवितक्तनस्मात् ग्रह्स्यात्रभक्षास्ययः। व्यमसावकुला कत्यामुहर्द्धत मिणाचर ।। स्वक्षिका धर्म लद्या पिष्टद्वातिषीनपि। मध्यक चं प्रीकर्यद्वस्था सदाचार्रती दिल ॥ सार्थेको प्रसावकाच बानप्रस्ते चयास्त्रमा चिचियसाणि महिता य धाचारा हिमस्य हि। वैखानस्यं मार्च्यामायमहित्यं विद्याः। मार्चमा/मृत्तर्भ विनं भूत्रक्ष चगाराचर । । खानि वर्षात्रमीकानि ककी।सीप्त व द्यायेह थी द्वापयति तस्त्रासौ परिकृष्यति भास्करि ॥ इति वासमपुराखि १४ व्यध्यायः । 🛊 १

पुरुष्य (

श्री उर्ल उदाण।

श्री वर्ल उदाण।

श्री संस्क्षियविद्यां श्री याचा स्व यद्यासम्।

स्व से साय स्व यद्या यद्या यद्या स्व द्या द्विता गृश्य स्व द्या द्विता गृश्य स्व द्या द्विता गृश्य स्व द्या द्विता हो स्व द्या द्विता स्व द्विता स्व द्या द्विता स्व द्विता स

तसातृ । इति तहीका ।
"सम्मेनीकहिन भुष्णां साहित सम्मानिह्न ।
सेनी समस्रमञ्जेष त्राह्मसम्भा सम्मा सम्मा ।
साम्याद्धि रहे न पारको समहित्येत् हृह्य ।
कार्याद्धि रहे न पारको समहित्येत् । ।
कार्यादामगमः, पन्नां ग्रस्थने चास्य पार्थिव । ।
दानानि स्टाहिक्कातो हिन्नेम्यः चान्योऽपि
हर्मे कार्याद्विकार ।

बनेच विविधेर्यस्थीरशील च पार्थित। प्रकाशीने मदीरचाप्रदरा तस्त्र जीविका। नखापि प्रथमे कर्ष्णे ष्टचिवीपरिणाक्षतम् । धरिची परलनेने व जनकाती नरस्थिए।। भवन्ति वृष्तिरंशा दली सञ्चाहिकसियाम् । ट्टानां भामकात्राजा भिटानां प्रिपालनात । प्राप्तीव्यभिमतासीकात् वर्षीसंस्कारकी दृप ॥५॥ पायुपार्खं वाधिन्यच कृषिच सनुजेन्यरः। वैक्टाय जीविकां त्रका ददौ जोकपितामचं । मसाध्यक्षयमं यदो दानध्यमेख ग्रन्थते । विव्यविधितिकाई।नासनुष्टाग्य दक्षेगान् ॥६३ हिचातिमंत्रयं जन्म तार्ह्या तेन पोषणम्। अध्ययिक्रयकीर्थापि धनैः कारूद्ववेग दा ॥ दागच दवात् भूतीअपि पात्रवद्वीवेत्रहायः। पिनादिक्ष समें में खुदा कुर्मीन केन स | 21 स्वादिमस्याधीय सचीपाच परिमदः च्छकाचानिकसर्व सद्दित सदीपते ।

रवा समक्रमूतिव तितिका वाशिमाविता सत्य ग्रीचसनायासी सङ्गल धिवनगरना । मीचासाचा तथा तथम्कार्यस्य गरेकार। व्यवसूत्री च सामान्या दर्शानां कविता शुराः । आत्रमासाच सर्वेषामेते सामान्यसच्याः। गुणास्त्रथापद्रमीञ्च विद्यादीवामिकान प्रदण ध पाच कभी दिजस्थी तां वी प्रकर्म नथापहि। राजन्यस्य च वैद्योक्तं ग्रीदं समीव चैत्रयी:। चामर्थ्यं व(त नन)(ज्यमुभाभ्यामधि पार्थिव। नदेगापदि कर्तवां ग कुर्यात ककी खड़रम्॥ इत्वेते कथिता राजन् वर्णधनीः मशाननः। धर्नमाञ्चभियां घल्यमञ्जनते मे निश्रामश्च ॥ 🕸॥ शीडवं खवाच । दाल: ज्ञतीपनधनी वेदाच्यमतत्पर:।

गुरुगेचे वसेरुभूप ब्रख्नचारी समाचितः । भौताचारवना सच कार्य शुश्रवका गुरी:। धनाभि चरता साञ्चा वेशाच अनवृद्धिना ॥ जमे बल्धे रविंभूष नथेवासिंसमाहिनः।। उपतिष्ठेत्तपा कुर्यादग्रीरप्यभिवादनम् ॥ श्चिते तिहेर्द्रजेर्याति गोचेरामीस चायसि । भिष्यो सुरौ सुपश्रेष्ठ प्रतिकृतं न संभन्नेन् ॥ तभैदीकाः पटेड्डेटं मान्यचित्तः पुरस्थितः । धानुशातच भिजासमश्रीयाहगुरुखा तत: ॥ खनसाचिद्यः पूर्वसाचार्येगावसाचिताः । समिष्णकाहिकं चास्य कत्यं कत्यस्यानवेत् ॥ यहीतमास्वदेश ततीरतृज्ञासशय वै। गार्ष्टस्यासावसेन् प्राची निव्यवसुर्गनिकानिः॥१॥ विधिना चाप्रदारस्य धरं प्राप्य खक्तकेया। राष्ट्रस्यकार्यसंख्यं कृथ्योद्सूपाच ! प्रक्तितः ॥ निर्वापिम पितृबच्चित्यक्तेरेवां साथातियीत् । अजिसैनींच संध्याचेरपत्नेन प्रचापनिम्॥ इक्तिकंकीया च भूतानि वात्यकीपाहिलं स्थान्। प्राम्नीति कोकान् प्रवे विजवन्तियम्भिनान् ॥ भिचासुजय ये नीचत् परित्राट् ब्रक्टरार्डिः। तिश्रयाचेत प्रतिखन्ते ग्राइंग्संग्रतेन वैषरम्॥ वेदाच्यकार्थिक वीर्यकानाय च प्रभी ! । ऋडिन्ति वसुधाँ विश्वा: एष्टिवीदर्श**माय** च ॥ व्यक्तिकेता स्वकाष्ट्राया सार्यं ग्रहास्तु थै। नेषां राष्ट्रस्य: सर्वेषां प्रतिष्ठा योगिरेत्र पः ॥ तेषा खामतहासाहि यक्तवां सधुरं वदः। राष्ट्राञ्चलानां द्याचा प्रयम्भनसीचनम् ॥ श्रतिविधेख भवाणी ग्रष्टात्रनिविदर्भते । स इला इल्प्रतं नकी पुग्रमादाय मक्कृति। खन्याममहद्वारी एक्क्वेन ग्रहे सत:। परितापीपवाली च पार्कव न प्रास्त्रते ॥ यस्तु सम्बन् करो खेवं राच्छा: प्रभां विधिम्। धर्वदन्वविभिन्नी लोकान (श्रीखनुतमान ॥ वय परिवाली राजन खतल्लो ग्रहासमी। वुक्रेयु मार्था निचित्र वर्ग गर्क्केन् सहैव वा ॥२॥ पर्वस्थापलाहारः, सेश्वस्थानशासरः । भूमीभाषी मवेत्तव सुविः चन्द्रश्विषक्षेत्र ।

तद्विवयम् साम ग्रह्मसम्बद्धः वरेण्यरः । सेवमान्त्र**केन** क्रीसः सर्वस्थातनपूक्तम् । भिचा विभिन्न गच्च प्रकामस्य गरेखर । द्यस् हैन माजासासम्बद्धास प्रस्ते। मयस्यतम् राजेन्त्र भौनोधादिवस्थिता b यस्त्रेतां नियतस्ययां वानप्रसासरेक्तिः। स इक्टबिन्दीयान् प्रयक्षीकांच प्राचितार्थसः चतुर्थं खाखमी भिक्षीः श्रीचते यी मनीविभिः। तस्य सक्षं गर्तो सम श्रोत् बुपाई सि॥ पुलदञ्जलचेषु स्थल को हो नराधिए। चतुर्धैमाञ्चमस्यानं गन्केदिधंतमन्तरः। चैवार्गकांस्यजेन चर्चानाश्यापवशीयते। सिजादिषु सभी सैच; संसक्ते व्यव कश्चुव (चरायुक्तकः चारीनां वाद्यमनः कर्कताः क्राचित्। युक्त: कुर्व्यात न दोर्च धर्मशङ्कांच वच्चंयेत् । एकरावस्थितियांग्रे पश्चरावस्थिति: गुरे । लथा निर्हरयथा पीति हैं भी दा नास्य जायते । प्राथयानश्वितिसम्ब यङ्गारे समानकने । कार्च प्रभाक्तवर्णानां भिचार्थे पर्यटेदस्प्रहाद ॥ कामः कोयक्तया द्रमेमोहलीभाद्यश्च थे। सांक्ष दोषान् परित्रज्य परिवाट शिक्सी भवेग । खभवं वर्ञ्यस्ति हो दखा वचरते सुनि:। ण तस्त्र सर्वभृतेभ्यो भयसुत्पर्धन कचिन्। स्वाधिकोचं स्वरीरशंखा धारीरमधिष सुखे जुद्दीति। विष्यु भे को यगते ई (वर्षि-चितासिनां सङ्जितिसालीकाम्।" चित्रामीनां व्यक्तिपतासिखये:। चित्रासिना द्विवापाठ:। इति तङ्गीका॥ "मीचाश्रमं यचरते यथी सं युचि: सुसङ्ख्यातबुड्यिल:। व्यक्तिसर्वेच्योतिहरव प्रशासनी च प्रचानोकं यवति दिवाति: ।" 8 ॥ इति विष्णुराये ३ व्यं ग्रे न ८ व्यथायी १५॥ प्रकार (मारेश तेषामादिख्टियेपा,---"ततस्त्रिवीमयं दिखं पद्मं दर्धं स्थ्यस्ता। तसात् प्रशात् धमभवद्त्रचा बेर्मयो विधि:। आतिबीभिनिर्यत्तान् भाखराभिधमप्रभान्।

प्रवाविसर्गं विनिधं भागसी मनवाक्ष्यन् । अञ्चरताञ्चयानेव पृथ्वे दश्चा धनापति;॥ रात: सत्रक स्थाप तथी त्रक च भाषावम् । आत्तारचीर प्रीत्रच खर्माय विरये विस्:। देवदागवमान्धर्का देखासुरमाचीरर् :। यचराचमनामास विश्वाचा मही गख्या। ब्राक्षणाः चित्रया वैध्याः भृमार्द्धायसत्तमः।। श्र चान्यसूनसंघानां वर्णास्तांसा । मेरिने । त्राक्षमानां सिन्ती वर्धीः चित्रयान ग्रे शिष्टिमः। वैद्वाच्य मीतको वर्धाः ज्रहासाना विश्वास भान्वातीवाच । चातुन्देशीका समीन गर्द समी विश्वीत ধনীৰ ভাৰ বৰাবা হলটো

नर्वेषां न प्रभावति कस्तरदर्गो विक खेदमचपुरीवाधि श्रीशापिकं सम

कास की घी भय शीम श्रीकृष्य

तनुः च शनि सर्ज्ञेशं कस्तावणों (जङ्गधानामसंख्याः स्थावरायाः तेवा विविधवयाना क्षती वर्णावरि नारह खवाच। न विशिषीऽस्ति वर्णानां सञ्चे आसा

ब्रह्मण पुर्वे स्ट्रं हि क्रमें भिर्व पे वामभीगप्रयाखीच्छाः क्रीधना

ळक्त अधिकार स्ताङ्गा के द्विणा १

को भ्यो इति समास्याय पीता कः खधमा बाद्ध तिष्ठन्ति ते द्विता वैश चिंबारूनप्रिया लुखा: सर्वकस्मीय कव्याः श्रीचप(रभएक्ति द्वित्राः, व

इबेले: किली भिर्दास्ता हिला पर्माक दक्षेत चतुरी वर्णायधी आ (काँ) क विचित्तस्त्राचा पूर्व्य के शहरान ब्राचाया धम्मेननवस्था स्ततस्त्रीया न बचाधारयनां निर्देशनानि विधः ज्ञ इत्योग परंख्यं येन जान लियात ऋषिति: खोग तमसा स्टब्स की चार च्यादिदेवसमुद्ध्या त्रचाम्बर्भाभागा स(स्डरिनी। नसी नास धनी तस्तरा सान्धातीवाचा।

भाषायः केन भवति च्चिया दाति वैखाः स्वस देवधे सहमूहि वद्ता मार्थ खबाचा

जातक का दिभियंस्त संस्कारें: संस वैषाध्ययनसम्पन्नः घट्तु क्यीस्ववि

सीचाचारपरी निर्द्ध विषयासी ग किळावती सदारत: म वे वाहाण उ यहं दानस्योश्होच धानशंखं का तपक इस्ति यच स दासाण इति चात्रणं सेवते काकी देहाध्यसनमञ्जन दानादानवहिथेस स वे अस्तिव छ। विश्वाबाश् पशुभ्यश्च संख्यादानवि वैद्षाध्ययनसम्यतः संवैद्यद्वतः सर् सर्वमद्भारतिभित्तं सर्वकर्णकरीय्य त्वतः वेदस्थनाचारः म वे श्हर्तः श्रुक्ते चैव भवेखाचे दिने चैव गावश न वै मुद्दी भन्ने च्छको क्राफ्तको न चः मान्धानीवाच ।

त्रे धम्मी: सर्ववसांत्री चात्रवेशंस्य व

चातुर्वस्यायसम्बद्धाः राजधनीत्सः

गार्ड् अवाच ।

च्यकोष:

कद ल्लासर्य र व है नाव्यवादका; ! जन्य तु यो धर्मामं ते प्रशामि केप्रनम् । उ सदाराज धर्मभाइ, पुराननम्। श्याख्यमन्द्रीय भन्न वासी मधाय्यते ॥ उत्तन्याम के दर्भभागं स्वक्सांसः। æ स विकास[किया**न्सं** प्रशादनार्भतम् ध नीपस सन्तानमय स्टाह्यजैन च। नज्यापि भोलाखं धनं महिदिनीध्यते । न्डिन्तार्थास्य काधायतेव बाखनः। इत्यत्र भा क्रुकांकी यो बाध्यक उत्रते। ।। विस्थापि यो धार्नेस्तं ते बद्धामि पार्थित। डाजा प्रवासेभ बचेन व च थ व्योगः । प्रश्निष्ठाधीत प्रशास प्रश्निधेतु । द्यको इत्यवधे रचे कुर्यान् पराक्षमम् । क्रनामरी जाता: श्रुमनन्त्र पार्थिवा: । बुई दिचेशररकी तुलीक जिली रुवा: । चलप्रदिशं द्वित्रंगराद्यी निवर्षते । बस्य त तन क्रम्भे की भवत्र ख्या:प्रदम् ॥ पाकासर्य धक्ती निर्माति सुनिभि: घर: । श्राप्तरमं कि चिताची दस्यविक्यचान् । रध्ययन बची राष्ट्री सेमी/शिधीयते । नाचा सहाराज योहर्य धर्मशी जिला । क्षिपु च ध्रकीयु कारायेत सहीपति:। । एखेंद क्षि कर्माण कारपेट् धननं

र सिक्सिझीति हुपतिः परिभावनात्। दश्यक्ष प्राधीमस्त्री राजन्य उच्यते ।%। थ क्त प्रवच्चामि वी उस्मी वेदस~~मा~~तः । । यदानं श्रीचं यक्त व्य धनतव्यः । क्षा प्रभूत देशक, प्रिष्टवड्रक्तेसच्चेयत् ॥ न तञ्जीद्रान् कर्मर यन् न समाच्येन् । । स जि नेवां वे सक्ष्य सुखमवाह्याः । र[त है देशाय सङ्ग परिष्ट पत्राः। श्राभ्य शाक्ति च सन्ती; परिवर्ष प्रजा: १ इति प्रवस्थासि यश नश्लीपनीदनम् । क्ति पिवेह्नेन भूताल मियन भदेत्। ह स्ट्रमं भागं नया छाड्डेकलस्र । क स्त्रेष्टी वास्य एवा सांवतारी सनि;। देशस्य जामः ध्यात्र रचेयं नम्रतिति। क्ति मान्येन रियमयाः नयसम्बद्धाः पृष्यि दि यो घर्मको ते बच्चामि भूपते। क्षिक्षि वक्षीको दास्य भूदमजन्मयत् । सहस्य प्रवांगां महिचया तिथीयते। एखनण्डीन सन्त् सुलम्बार्वात् ॥ तात् परिचरेत् नीत् प्रकांतनुष्ट्रकेश; । स न कुल्लोत बातु सुन: शयश्व । । वृ (इ अनं अध्य वर्षे क्वांतरीयस, । वर् समद्वासः कामं कुर्वीत धासिकः॥ تقداد والمسردة المالك المناشات كيا 1943年 - 1967年 - 1967年

कालवासाचि हेम न प्रायमस्थि स्मी क्षप्राचान्ति विश्लीकाचि जनमःचि । देजस्तिसिः। अदारीद प्रदेशानि तस्य ध्यापनं हि नग् । चन्न कश्चित्रजातीमां सन्नः शुत्रवरात्रजेत् । कका की क्या तु तैना हुई ति धर्मादिने अनाः । देव: पिक्षीश्रम्पताय भनेत्री हडप्रक्रेली । मुद्रेत च न हातको भर्तः क्रश्वाचिद्रापरि । बानिरेकेन भनेको भनेर द्रवपरिच्ये। न हि स्वप्रीत श्दस्य भक्तियंधनी हि सः । उत्तन्त्रयाची वर्गानी यञ्चनस्य च गार्थिव। स्त्राप्ताहत्रकट्कारीसन्तः शहेत विद्रते। तकाच्छ्द; पादयद्वीर्याजयेन गच स्थम्। पूर्णगाः अस्थीमा हु: पात्रयज्ञास्त्र दक्षिकाम् । 🖦 । श्रीमाइट खबाच :

इहानीसात्रधायाच धर्मः दस्ताम भृमिष। ब्राज्यक्षेत्रस्यं नायम् अस्तु सर्वाधिवासन् ॥ गला गुरुग्रहे शियो नमस्त्व गुरु सुचि:। प्रशादकीनुसाधानः विकीर है वद सारिषः। ततस्य प्राच्या वित्यमधीन वं नराधिय । खरा विकार: ग्राक्त्रस्य गु**र**धादाभिषाद्वम् । सहाज्ञाणालनञ्चाचि धानं हैदनसावना । लामेन येन देवापि तुष्टिः बह्विः चमाममः । क्षमाप्रविद्यो गुरुवे टिजिलां प्रतियादा च ॥३। राज्यामं तनी शर्ज्यमाराज्यामध्यान्। उद्दृहेन् कुक्षजां कन्यां सुग्रीलां वर्मादा(रवीम्श चानक्षंत्रादिनी सीम्यो सुचरित्रो प्रियंतकाम् : इक्तियो प्रथमी असर्गिति विष्युजीत पार्थित ध अप्राप्त पृजासतिथिर्थन्य गेषातियर्गते। च बानि नरकं घोरं धुग्छंतक्षी प्रदाप च ॥ प्रधमं स्तामनं एक्ट्रिसम्बर्धाः वंदिम् । पादाच मध्यकेच इछान् प्रयतिपूर्वकम् । र्शवास्था प्रियालामं क्रार्थातिन सम्रान्तनः । भोजनम् अधाशक्ति कादवेदतियिं कृषः। देवाच पितरचापि शीयन्तेऽतिथिपृत्तने । आतियमहर्भ अभी इहस्यानं न दिवति। वस्य निर्धे स्थितिनांकि वीक्तियापदिकीर्नित:। चर्त्राथमार्गामिको हृदात्रम उराह्ना । श्रक्षात्त्रसिक् समायामि भिकार्यमास्मानायः। पिष्ठदेवार्थनं कर्ष्य महिला सुखिमिष्क्रता । 🕸 । वानप्रसाद्धमं वस्त्रे द्ववीयं ज्यातीएते। गरप्रधासम् मच्चे । जनस्त्री स्पासमान् ॥ मधारम्बन्द्रशासि बसधीत स वसीय । **अर्हरेताः प्रहा**जिला शास्त्रवा**याम् ।** मुति भाषी गरिन्यस्य दर्ग गच्छेत् महीद गा। शामा: युद्धानाशामा च धर्चभूतदिते इतः ॥ चरितज्ञक्षचर्यस्य ज्ञाक्षमस्य विश्वाम्यते । कर्मशासीक राजेन्द्र कथानी सुनियुक्तवे: ह मेप्श वर्गास्त्रधीकारः, प्रश्चादक्ष भी सिंगः।। व्यास्त्रस्त्रवाषी स्थान्तिर्वाहरिकेतनः ॥ थयोपतब्ब भीवी खान्याम्हामहामा जितेन्द्रयः । पिराधी: स्थान् सर्वक्सी विश्वीमी निर्विकार-

बाल् क

विवेत्री धनपूर्वाही विस्ता करण पहा ससार खन्नवहील चाना, बन्नहमानसः । प्रवस्त्रमक्ताहारी बनापी वाह्यमीवराः। निराचारोऽस्या सुद्रोऽचर्तिर्धतम स्राच≯त । एवं कृषिन महासान प्राञ्चन, सिद्धिमाप्रयामः। चतुर्शमाश्रमं दक्तो मुलिकीपानमेय हि। गुरी पुरीधमाधास्त्र भिन्दुः सद्धाधयम्बदित । विवरित् सक्तां एटवीं लब्दाफी भामत उत्स्य । योगान्वास्यती निर्देधमेल्ड्यनत्वरः धर्माप्रके विद्यानी या भिच्नतः सिहिमा-

इति पाद्में खर्गांखके १५१२ हा २० ख्राया १४६ ख्यत व)र्निच पृश्कि पृक्ष आधाये साकेष्ट्रेय पुराधी सटालनोपान्धाने क्राम्नपुराधीर । ६ चाध्ययि च दष्यम् । 🗱 👫 । समस्यिवकानस्य ३ चानीर कृत् इति आवाः तस्ययायः प्रविजी । व्यासहराम् । परिस्तीम: १ कुम ५ अद्धार्। इत्यमर:॥ प्रदेशि: ७ परिस्तेस ⊂ कृषसृधः। इति भइतः। शुक्रादिः। इड इति खातः । स च त्रहृतिक्षी यया। क्री १ पाका: ए खनर; इ सबा: ३ पीन; ५ चरित ६ रक्षां ६ द्वीसः च व्यवधः ६ पाटल १० क्याव: १२ घृष्ट: १२ पिक्क व: १३ क और: १७ । इति चासरः । गर्भश्चयानमञ्ज वर्षे मानि वर्गो भवति : इति सुखबीधः ॥ घशः । शुक्तः । क्ष्रभि:। इति ग्रेटिनी। ग्री, २६॥ स्टर्णम् । व्रतम्। स्ट्यम्। च्यचरम्। मेदः। ग्रीतक्षमः। चिचम्। नाकविश्यः। अङ्गरागः। इति वर्षः पुक्तीः (वर्ण्यते सिश्वते इति। वर्णः 🗠

वर्ध+ धण्।) सहपन्। (वर्णयति । वर्णे-। अच्।) अचरण्। (वर्ग्यते रूचते रूमि। अस 🛨 घम्।) विशेषनम्। इति सेहिनी। सै,२६६४% वर्षम दिविधः। जन्यासकः चचरासकः। व्यक्षीत्म सिप्रकारी यथा,--"खबैदख्यम्ख्योयमार्गस्यावनराकरम्। व्यक्ष्यक्षं प्रतपति यहा वा कुळाली सद्।। क्ताधारे विष्ययनि सुप्रभा देश्ते सुङ्गः । ' इति प्रपक्षकार ह

धन् [•]) सेट्: (बर्छने दीध्यतिश्लेभेति)

अखार्थ:। सुखश्रोषमार्गसार्देशदात् समिन-कार्द्धतोयहा का पृख्यकी अप्रियहास्तरं कात्रि करमधारं यजासको धनौतंपसपति आर्थाः क्षत्रभाषिकां करोति तदा म्हणधारे विवा-मति मन्द्राधने शृत्वाच सुन्नेंहते। इति तहीका । भ। जस्य कुळलीखरूपतं घणा,---**ँकुख** वीभूतमपौषासङ्ग श्रियमुपेषु वी। तिधास बनशी हेंदी ग्रन्द क्रक्स स्टाहिणी। दिचलारिं प्रदर्णात्म पचा प्रदर्श स्टिपिशी। गुस्ति। सर्वमानिय कुमाली परनेपता । विकासनामन्त्रा सा सते सन्दर्भवं चवन क्षक्षा वृत्तिया अस्ति छर्म्। सम्बद्धानिती ।

१५ प्रमीम्यो

चित्रकार खराव देवी ककादीन चित्र चवत्। दति ।

यस्यार्थः। विद्यामित चन्नस्यां सिक्ष्णाः। दिचलारिं प्रदिनि भूतलि पमन्नमयो। पचार्थाःदिनि सारुकासयोत्यार्थः। स्वामान्य स्वान्य स्वा

प्रति नमी व्यक्तिसमाद्रादसमाद्रिशेधिका ।

तां। वेद्वेद्यक्ततो विद्यक्तकादाशीन यदा हतः।"

इति चार्रायाभाचायाः॥ मुखे मूलाघारे दिचलारि ग्रुवा गुण्यिता विमा-शायिका कुण्डियिकी कानेन क्रमेण काकाराहि-सकारानां दिचलारियदास्थिकां भूतिएपि-सन्त्राक्षिकां प्रगेसालिको छते इत्यन्त्र्यः । क्रस-माध्य प्रसिमिन या कुछ निर्दी प्रसि छ दे तम प्रक्तिजीनरामीहिति योजगा। तनो कनित्तादि ज्ञेषम्। व्यवश्व असः सर्वाचरी-न्यत्ती चीब:। सच सत्त्वप्र(बटा चिच्छ क्तिप्रव्द-वःच्याः पुनराकाम्यस्या सेव सक्तप्रविद्या रज्जो-श्रीक्षा वती आविष्यस्वाच्या। चच्चराक्सा श्रीवतमोऽतृविद्वानादम्बद्दाच्याः स्थाकत्वस्था सैद तम:प्राचुर्याक्तिगोधिकाग्रस्ददस्या। सेद नद्भयप्रामुखार्द्वन्द्रप्रव्दवाच्याः। उत्तव यहा-च (इसी । "दच्छाप्रशिवको दृष्टी द्वानप्रशिवकाः।

ष्यवित विन्दू, स्त्रानान्तरकत; पराद्याख्यो भदति।

मध्यमी मध्यमा वाची वेखरी प्रव्हानभ्यः ।
तच परा कर्ज प्रश्नमी स्वाधिकाने सध्यमा
कृदय वेखरी सुखे। तदुन्तं प्रवाधादमी।
कृदय वेखरी सुखे। तदुन्तं प्रवाधादमी।
कृदय विद्या तसाटुनक्क् कूर्डमामिना भवेन।
से व कृषकृ नं प्राप्य मध्यमा नादक्षिणी।
से व कृषकृ नं प्राप्य मध्यमा नादक्षिणी।
से व कृषकृ नं प्राप्य मध्यमा नादक्षिणी।
से वोरानक्जनासुष्टा धिरोनायरहस्तिता।
विद्यारक्षानगी स्वीनधासा है वेखरी।
ध्राद्यप्रयानगी सीनधासा है वेखरी।
इस्मानिक्यासासी ते जोक्यमा सुणासिका।
क्रमेणानेन कृवति कुष्टनी व्योगास्तिका ॥

কটে বছৰতীনিয় আনোৰ হিলাৰু জনাগু।⁷

इति नट्टीका॥ "बारी खामानियर्जनाहरः कथ्टः ग्रिरक्षया। विद्याद्यलेख स्नास्त्र नासकीशोच तासुका॥" इति ग्रिनाख्यम् १४॥

किचा

"बधा अवन्ति ईहा करसी पत्राध्यदस्याः। भैटा येग प्रकारिक तथा विद्यासि तच्चल: ॥ सभीरियाः सभीरेण सुद्यक्षारन्यविज्ञाताः। थितिः प्रधान्ति वर्गक्षाहरस्थानधङ्गिः ॥ खर्देरकारीको वायुरहार्च कुरत खरम्। को चैगोसोश्हरात्तव स्वदितंतिर्थशाससः, ॥ चार्हेंबहिचिसंख्याभिमीत्राभिलिययः क्रमात्। वयञ्जन इखरी वैजन संभा भवन्ति नाः ॥ ककारकारयोगींगाईकारो वर्ष इस्ति। तस्य वैकारयोगन स्यादेनारास्तरं तथा॥ उकारयोगातसीन खाटोकाराइयः सरः। सस्त्रेत्रोकार्योतम् खार्शकाराज्यः खरः ॥ जन्यचराः भ्याचलारी मन्ताः सर्वार्धशासकाः। श्रवर्षवेषयोर्शकार्वे सम्बद्ध प्रदर्शन ॥ विक्समर्गातानी चेक्तिमनसीरणपा वर्दन्। कच्छालु नि:सरन् सर्गः प्रायोधसात्रकतः-

नकारः मर्ग एव स्थान् भीस्थानः प्रायकस्तु सः । स सर्गः भ्रीवतः कन्द्रे वायुना कार्टिमीर्येत् ॥ प्रशेक्षभीरसंस्यान् गर्भो स्व प्रदिमेश् ॥ पिक्रमेसास्यः संयाः श्रं चनग्रेष् सं तथा । सर्द्रेषस्वार्षः स्द्रीमी स्त्रमञ्ज्ञः ॥ स्वत्रशेलमानीस्त्रातृपृपश्चानसंच्रकात् । स्लोक्षान्यां वस्त स्त्रनुस्यानगीर्गान् समी-स्वेत् ॥"

> द्रति प्रपचनारे ६ महलः ॥ एव भवते विक्रतः सोच्छास

> > भएता २

कर्गी विकर्ण एवं भवारी विक्रतः मीच्छापः सकारकः उच्छासीयनः प्रवेशसाली वासः स्थादिखन्तयः । एवं प्रायको वहिनेशीमन-प्राक्षी बायुर्द: खान स रव उन्हास: स्रोन्हास:। प्रावक्याची की दाइक्षेति प्राचक:। इति श्रावर्षकार्योक्त विचन्ने नीयाः लङ्गीका 🛚 🕸 🗈 कण्डाः । १। इवर्णचवर्णयग्रस्तालयाः । २। ऋवर्णेटवर्मर्घा ऋईन्याः।३। व्हवर्मेतवर्गे-खसा दन्या: । ४। जन्में प्रानीय भारतीया भीष्ठाः। ५। वी दन्त्यौष्ठाः। ६। र रे कच्छा-काचकौ । ६ । को की कफग्रीकौ । ६ । इसि शि,चास्टचम् । ≉ ॥ कावि था। "बदुगुह्यं सर्वतन्त्रेष्ठ दर्शोच्यारविधिं भिते ।। त्र खेडान्मदेशामि । तस्य क्रम्याभि ति 🖁 पचापाव्याष्ट्रकावयाञ्चादयं शुरुतीयव्यक्तेत्। च क इ दुतु पृष्ठु शुचरी कार्तः प्रक्रीतिता. ॥ व्य कु हा: करानी कीया? स्तालुत खुयग्रा:

कटरवास्तुसद्वसः १ इनवास्ट

उपवधीर वंभूता: ५ स्थानानि कवि विश्व कथयान्यदा प्रीकार्थ: सन्छत सहयं जिल्ह्या सङ्गं सहयं जिल्ह्यन् सम्बद्धानाञ्जलो वाच्या: चकार: कन्मः सञ्जनद्वयंथींगे भवेन पृत्रेनस्यो पुरु प्रदान्ताहिसव्यस्य संबोगन्न स्वयस्य यो: स्नुनिस्नु निरोभ्यं स्वयन् स्नुन्नाना स्यया योज श्वकारस्य स्मुन्निः परनेत्र स्या योज श्वकारस्य स्मुन्निः परनेत्र स्या योज श्वकारस्य स्मुन्निः स्या सम्बद्धाः नम्मास्य स्यास्या द्या रिकाहिन स्वाही नम्मास्य सास्या द्या रिकाहिन स्वाही ।

चु त्थेष्विनिमाप्तिति यादिस्त्रं घरमेन्द्रा वाद्ध श्लादी । पु चतुर्षध्यभि याति वादिस्त्रे तु विशेष धाकानमिळादौ । लाहिस्सेरकाय नादिस्ते वैनाकं खळावा

किन्तु वैचायमाश्रिव स्तरं गाचास्य

मार्थ्स में च मस्यापि नामिकास्त्रवाव उप्रयाप मा निस्त्रवासिकास्त्रवाः श् यकारस्य उतीयलं पहाशे सर्वदा वर्षे केयुराहादि स्था खल्य करवमास्य नाह्स्यप्रचिशेष्टलं सर्योगान्तवर्गे में प्रश्री सान दलाही।

प्रकाद क्यकृत्य इत्यादी।

चर्चांतरिषु उद्योनेत्र विकारिवाच्यतः । वैज्ञाससमि मकास्ति गुरोरेव समस्यते। चार्दरप्रसु भंगो तो उप्यर्थो प्रचेडमा यवं द्वाला सच्चे प्राति। पर्वेन चीचं जम सवच्य सच्चाति मान्यवा प्रस्तामुद्रा द्वि प्रप्रवस्तरे इ प्रटल

चाथि थ । "इखः खरेषु पूल्लोत्तः, परी दीर्धः क्रमः शिवधात्तिमणाची स्तृतिक्द्रवर्गावसावका विन्द्रः पुमान् रविः, प्रोत्तः सर्गः प्राप्तिर्वि

व खराकां मध्यां वल् तचतुष्कं नपुंचन म् विना खरे सु नान्धयां जाधते यात्तारक्षः भिवधात्तिमयान् प्राष्ट्रसम्बादमान् मनी। कारकात् पचभूनानासङ्गा मश्लका यः सनो भूतात्मका प्रयोः पच पच विभागत चायुप्तभूजनाकाभाः पचाधिकपथ कार पच चुकाः पच दोषाः विचन्ताः सन्यसम् पच्याः कादयः य च ज स हानाः सम

इति वारदा ॥

काचरप्रकारणं यथा,--"धाष्ट्रास्त्रंश्रेष्ट्रसम्बेभ्रान्तः संवायते

अवारादिसकारानां क्षिपत्वारिंशदासिकाम्।

IV

देशा हामोस्र प्रजीव्यते

चमाळको समध्योति पर, परनिकेषछत

देशायम प्रकारको समाधापारकप्रकारी

वेधो मोहिनी विश्वचन्त्री

भवस कृटिया श्राम मारहोयो हवी हर ।

हो जौरी बौर्वो बहुत बच्चियो गोकुवेचर प्रकृषिका काकी श्राप्त समार्थ समाय

मर्केशित्हा प्रसाध्का दिवाका हिवदस्याः विश्वाता गौ: एथयपा वालबहास्त्रलोचन: । भीत धर्खणी विद्या भोगिनी नन्दनी घरा। भोजनारे च हुद्यं चार्न जालनारी खदः ॥ कावव्यानि नर्द्ति भाषाठ:। स:॥ च खर्गी घुषैरी घरटी घरटी शक्तिपान-

वाष्ट्र शिरोत्तम: सत्या किञ्जिकी घोरमायक:॥ भरी विश्ववर्णी मेपा कालक्षी च पासिकः। क्षाबाहरा इच क्षाप्त न वर्षे भी इननं ध्वानः। नेजी स्वविद्या संदर्भा कामास्वमस्यामयः। १६:॥ ह शही सेरवच्छो (बन्दलंब: शिक्पिय:। धकरदी दचनात: सर्परी विषयस्त्रा । कारल: मीताइयो धंशी हिमासा ज्वालिनी

भक्तप्रक्तिच सहते विष्टेग्री चात्मनायक: ॥ स्कतभो महानन्दो द्ईरख्यसा यति:। शिवसीया नीलकण्डः कामेग्री च सवाश्वकी॥

च पुष्पारी इजी वासी चासाग्रासि: सुदर्भन:। कमारुक्षप्रदेशे स्वा सिंहराचारमध्यारी ॥ भूलास्थान भौम इति च पाट.। रकटपी रुचि: कुन्निकासुखा दीवेदालुकः। वामवाहर्मलस्या चतुर्कः (तैखकांपणी ॥ द्यत्य हिनेयच बच्ची (व्यवधनीचन: । चन्दर्गचन्द्रसा देवकी तनी हिस्की दुधः। ईवी केटमुखेच्हासा कौमारपूर्वपणगुनी। कार असे खला वासुमें दिनी च ल लावनी । च: क कृष्कन्दनं सुधुन्ता च य ३१ पशुप्रतिकेतिः। रनमानं नर्ल वहिन्द्रेनशाना विनाधिनी । रक्तिक इवली हिस्स वास्क्रपेर: । गीकर्या चाङ्की दासकासमत्ता रुश्प्यः॥ भाता निश्चिष्: पाष्ट्रकिंचत: स्थितिशस्त्रकः ।

ज भारी वानर; जूली भी गदा विजया स्थिरा। चनदेवी जयी जेता धातकी समुखी विशः । सम्बंदिरी स्कृति: प्रास्था सुप्रभा कर्नुका धरा। दीयकाङ्क कचिछ्ने नन्दी नेवाः सुराधियः॥ चननी विभिन्नी वासी भागवाचाः सहात्मकः । ह्नकारतेश्वरी देवी धामीदा भद्विहल: १५:॥ भो सङ्गरी गृष्टी भाकतात्राधः सत्यः प्रद्रातः। अजिमी दाविकी नादः पाभी जिल्ला चर्न

स्थिति: । विराजिन्ही धनुष्टीसी: कार्केशी भारतः क्राजः। शीववाच्यमा स्वामासन्दतः सुचयकः ॥ दुर्मेक्षी पर चास्त्रा वान् विकटा क्षप्रसाहण; । क्रवाष्ट्रं सप्रिया वासा खङ्ग वीसध्यपर्वदः । इन हाराहरायच पायाता वज्ञनः खरः ।

भवारी बोधनी विश्व कक्क्सी सम्रही (श्वत भौमारौ नागविचानी यथा सुखनस्यो पकः। वक्षीक्ष ने कुक्स्भी सहदक्ष ने शुक्रद पति

चर्रे अचिर्धिता बुद्धिः स्वम्हिता घर्षेर प्यति । धर्मीनपारी सुनुखी विरचा चन्द्रनेश्वरी ॥ बुद्धिस्थाने सिद्धिः सर्मास्थाने सर्गे दति वा पाट'।

गायन: पुष्पञ्चा च १(शासी च वरा-चिखा ाम।

टरहार: कपानी च सीमवा: खेनरी ध्वन,। सुकुन्दी विगदा एथ्दी वैकादी वारणी नव । सीमका स्टाने संक्षेत्र इति ऋचितु पाटः। दचाङ्गकार्ह्वचन्द्रच बरा भूतिः पुनर्भवः। हृह्यानिर्धे तुचित्र प्रसीदः (प्रसला कटि:। राजा गिरिकेश्वयक्ती गता सुनुखी

सर्ता है। ट: यूचो मझरी बीज: पाणिनी साहती

वनको नव्दनो निजा सुनद्वपृष्टि सुधा ५ वर्त्तनः आयःको वस्त्रिस्टर्न चल्यमण्डलः। दक्तान्द्भावस देवमक्ती इस्ट्रिनिः॥ एकपारी विभूतिच चलाटं चर्निमिचकः। ष्टवज्ञो नालकी विष्युक्ति देशी यामधी:

ड: स्टतिहाँ बकी मन्दिक प्रियो योगिनी

कीमारी श्रष्टरस्ताश्चित्रको नदको आन्। दुरूदी प्रतिकी भीमा दिलिक: एथियी बर्ता। कोर्जाद: चसः कान्तिनंसि: खार्या च

चटिकीस्थाने जटिल इति दाल्तिस्थानं भाजि रितिवा यातः ॥ हः ॥ ही हक्का निकेश: पूर्वी यद्येशाश्मवंश्वर:। चार्त्रेगारी चरक्तीयमी चरी चिक्रिकी भवा। बज्जिप्राद्वदेखार दल्लच बज्जेपी धनदेलार द्रव्यपि मारः ।

र्चपाराज्ञ केन्द्रेनं सिहिर्की विभावकः!! प्रष्टाचा व्यवेश ऋदिनितैषी निधनी खरिन।। प्रशासा स्थाने प्रकास इति दा पाटः। विम्नेष्ठ: पालिनील आस्थारिकी को इपुञ्चल थलाएरं व्यमासा च विश्वासा श्रीसीगी रति । तकाश्चाने लक्तच इति वा पाड: । ७: 🏾 को निर्फाण रितिज्ञानि जमान, प्रश्चिवाहन । जवा प्रमी भर्काजन निष्कला योगिनीपिय ॥ दिसुखं कोटवी योजं सर्टाइवोंघनी मता। चिनेचो सामुणी योसस्च पाराङ्क्लर्स्छम्। काधनः प्रश्चिनी वीशी नारायणक निर्णय । सुद्धसाने बर्ख इति वा घाट: । य: ।

कः पूनना इरि: शुद्धिः प्रक्ती शक्ति वेटी व्यक्ता ।

वर्धतृषी, स्त्री, (वस्त्रीनां तृस्तीय 1) लेखनी । इति

वर्षात् नवान्त इति सन्ताञ्चकाने सम्भाव वर्जेतृतिका चरी (वर्जानां तृष्टिकेत) वेखनी

चैनपालो सहाचोभो साद्यकानावजन्यः ।

क्ति का माद्रा

मुख कथवस्थानला कालजिक्षा गर्खेष्टरः। क्रायापुत्रक्ष मंघारों मलयः ग्रीलैलाटकः ॥'कः॥ इति जन्द्रनभट्टाचाकैविएचितं वर्णाभिद्यानं

वर्णक, स्ती, (वर्णयनीनि । वर्ण+ खुल् ।) इति-तालम्। इति रत्नमाका b शाचानुरीपनयोक्य पिट एट पा सुगल्यिह्यम्। इत्यमरः॥ चन्द-

नम् । इति ग्रव्दरक्षादली ॥ वग्ज, गुं, स्ती, (पर्यो + स्वर्षे संद्वार्यं ताकन्।) विर्धिष्तम्। चन्द्रम्। इति मेहिनी। के,

१४६ । (अथाः सञ्चाभारते । १३ ।१११।१०६० । "व्योकादीक्तया कलाकोर्विवेष मानवः। क्क् क्रियमाञ्जीत राजन् । जीभगरायसः ॥") कर्यात्र , मुंख्यी, (वर्याते रश्यति श्विति । वर्णे 🕂

वन्। खार्थं कन्।) चिङ्गल इस्तिलका धनीली-कादि:। इत्यमर्भरती । (घषा, खार्यानप्र-प्रत्याम्। १८८! 'कला निन्द्रि सुम्यति कः सार्यक्रकस्य वर्षके

को भदति रहकाङ्कासकति क**स्टाद**क्विहेिता") दर्शक . पु, (वर्शयिति बृद्धादीन् विक्तारयतीका । वर्षे 🕂 ण्डुल ।) चारगः । इति मेहिनी । की, प्र । सक्तलम् । इति प्रवर्तनावली । नथकवि:, पुं, कुवेरपुत्तः। इति जिकाव्छ-

बर्गक्च पिका, स्की. (बर्णामा क्लिपकेट।)सध्या-वादः। यथा,— मसोधानी मसिमायार्मेनान्ध्रवेखेकुपिका॥"

इति विकारकश्चि: ॥ पर्याचारकः, चि, (वर्षान् गीकाहीन् चारवति विकारवरीति। पर + विष् + खुन्।) विव-

कारः। इति प्रव्हमाला। वर्षेच्येष्ठ:, युं. (वर्षेष्ठ चनुर्वं मध्ये च्येष्ठ: प्रथमीन्-पदात् सुक्षोन्कद्रलाचां) ब्राइस्थः ≀ इति क्रिकाष्ट्रप्रीध: 1

वर्णक्री छ:, 🖼 , (बर्जेन व्योतियोक्त वाशिभाधिक-वर्शन क्येष्ठ; मीछ:।) खनगांपिकोशसन्धाः। गारभाषिक दीनवर्शकर्जुक्या हिभाविक्षवर्ण-

व्यक्षिक न्याविवाह विषेधी वया,---"मीनकलेंदरश्चिकविषाः सिंहतुलाधतुः, च्याचिय उत्तः। कुम्भगरहृष्यमेषविद्य: स्थ-

माकर्ष्ट्यस्ती वर्ष्यतावर्णाति; ₽ वर्णक्येष्ठा मधा नारी वर्णक्षीनस्व यः पुस्तान्।

तयोर्जियाचे न्हें सुः स्वाम् वर्मासामाजाञ

संभ्रव: ४^३ इति चौतिकाले वर्षकोहरन् । बर्जुकि क्यों दर्बीता तूर्वरिया वेद्यकी

चिकास्डग्रेष: ह दर्श्दं, आर्था, (वर्ण इदानीनि । दा + "अपनी-रनुसर्गे कः;।⁹३।२३३। दति कः;।) काली-

इति छ।रावलौ । २१२ ।

यक्षम् । इति चटाधरः । वर्षदातरि, चि । वर्धदाकी, स्त्री, (वर्धे दरानीति । दा 🕂 छच् 🕂 क्षीम्।) इस्टिया। इस्ति राजनिर्धेस्टः ॥ वसी-इामरि, चि॥ वर्षदूतः, पुं, (वर्णां सव दूता यन।) सिपि:। सत्पर्थाय:। वेख: २ घाचिक इ १ एक: इ खक्ति-

सुख: ८ । इति चिकाखश्रेष: ॥ वर्णवर्माः, प्,ज्ञी, (वर्णानां ज्ञाक्षकाष्टीनां धर्माः ।) ज्ञाक्स खच जियने प्रश्नुदायों कर्त्र ये कर्मा। तह-"बजर्ग वरजर्ग इतने ज्ञान्त्रसन्द्र प्रतिश्रष्टः। व्यथापनं चाध्ययनं घटककी। कि द्विजीत्तमाः । हारमध्यमं यश्री धर्म चल्लियवैश्वयौः।

दको गुइं च चियस्य समिबेंग्रवस्य प्रस्ति । शुक्रवेव दिजातीमां मृहारां वर्षयाधनम्। कारकर्म नपाकीयः पाक्यक्रीश्रेष धकीतः । चामा इसी द्या दावसली भस्याम एव च। भ्याच्जें वे चात्रस्था च सीर्यात्स्यस्थं तथा। नहां नक्तोव आस्तिकां श्रहा चैक्टिवनित्रहः ! देवताभ्यक्षेत्रं एका हासामाना विग्रेषत: ॥ कार्डिका विषयास्त्रिभपेत्रस्यमकस्त्रता।

समाधिकसिमं घर्मो चातुर्व्वविश्ववीकारिः ।

प्राकापतंत्र(क्याजां सहसंस्थार्गक्रिया-

स्थानमेन्त्रं चित्रवाको संवामेन्द्रपलाविनान् । विश्वानी सास्तं स्टानं खधर्मसमुवर्तताम्। ग्रासार्व्य अनुकालीनां पश्चित्र तु वर्षमान् ३० इति कौसे २ चाध्याः । 🕸 🛚

भाके छैव उपाधा "हारीतसातुवाचाध तेरेवं पोहिती सुनि:। ऋगतसु शुनवः स्टें धर्माःत् बन्धाःमि ग्रामा-वर्गाधामायमायाच योगशास्त्रच बसमा:।

यज्ञास्ता सुरुयो शिखं सुचाते अव्यक्षस्त्रान्। अरक्षस्थां बाक्सकेनेव सलाको बाक्सकः सहतः । तस्य धर्मा प्रवच्यामि तं योग्यं देश्मेव 🗷 ॥ क्रकासारी क्यों यज खमावाल प्रवर्शते। त्तस्थित् देशे दसन् वर्मा कृत्वे ज्ञास्तरोत्रसः ॥

चा भाषां पा थियनं बचानं याचनं बचा। ! दार प्रतियक्षीय विकास समारी खते ।

अध्यापनचा चिविधं धर्मार्थं नात्रकारसम्। शृश्याकारकक्षीत जिविधं परिकीतितम् । वैवास-ववसी काप्रद्रभाषी यक कावदे लाच विद्यान ुरुषेय दिलेशिकाः ।

बच्चावित च बीचवित

थजेद्यन्नं ययाम्या द्याहितातुसा শিন্ত ने মি লিকা धर्मा करने আর্থানে য गुरुमुम्बल्पेव यथाचायसतन्ति । खायं प्रातक्यामीत विधिनास्ति खर्च

वसध

विहितान् प्रक्रियकानिकाद्वक्षयंग्र मद्मवान्यसान्नत्व सुचौ देश धनाहि

अञ्चलकात: प्रकृत्यीत वैश्वदेतं हिने हन अतिधिश्वागतं भत्वा पूत्रये ऋतिनो व्यक्तानधारायान् विधान् पृष्कचेद्दिर खादार भिर्ती नित्यं प्रदार विविध्यति सत्त्रवाही जिनक्रोध: खधर्म निरनी

अवकेष च संप्राप्ते प्रसाई नैन री विया हिता वर्ददाचं परजीका विरो र्ष धर्म: यसुहिरो बाद्यवस्य समा वर्कमेनेवन्त्र यः क्रुयात् स वाति ब्रह्मण हारीत उवाच।

च चारतीनां प्रवस्थासि यथावद्वपृथ्यां येथ येन प्रवर्णनी विधिता चालियाद राजाज का वियम्बेन प्रजाधकीय य क्रियादध्यमं सस्यक् युग्न युक्ती वर्षा ददाहानं द्विजायेभ्यो धर्माद्रदिसम्हि

देववाञ्चणभनाच्य पिष्टकार्यपर्क्षया धर्मा व व जयाका क्री स्वधन्में स्व विधः जनमा मित्रमाप्तीति चित्रमी हीयमा जीरचं जविदासिक्यं कुशाहिस्सी य दार्गंधको यथा ग्राह्या हि **ज**शुस्त्रवर्णंत

नीभइन्मदिनिक्तः नवद्यागस्यक श्राप्त होने होनाः परकार दिवर्ज्जि धर्वेदिपान् समभ्यक्षेत्र यन्त्रकाखे त्यया। अप्रमत्तः खधर्मित्र वर्तेत पेटपानपात सक्ताध्ययनस्तानि कुर्यः विद्यस्तिकः

यनद्वेद्यस्य कम्हांत्तं स्वप्रमेशमञ्जाहरू रतर(वेथमानस् तुक्तः स्थाताच ना वर्णनवस्य सुम्राची सुर्वान् मूत्र: प्रयक्त दास्वन् बाद्यणानान्तु विपेविकासङ्ग ध्ययाचितः प्रश्ता खात् छवि उत्तर्र्यः बाकयम्बिधानन वजेद्देवाननान्त्रत ॥

पिछकार्थम् सल्हार्थे गार्सिक् भिनंत

मुद्रामां साचियां धार्ये हएनं न्यायवरि धार्यं जीयं वस्त्रस्य विप्रस्थे क्रिएमो खहारेष्ट्र र्तिचैव परहारविविधितैतः। पुर्वास्थ्रवसं विद्यात्राम् सिंद्रस्य पूजनम तया विप्रतभस्कारमाया सर्च दिने दि

सत्तं सम्भावणं चैव राष्ट्रविवयर्जनस इत्यं कुर्वेक्तचा यूना सनीवासकायक ह्यानमेन्द्रमवाप्नीति त्यक्तपापः प्रपुक्ताः इति नार्सिके पृष्। ५८ ऋथायो

खन्धसः महालक्षीवाचा ।

सम्बं

विद्यो

चौरस्य सम्बद्धासामा

क्षित सन्दार मीम ग्लाल अतक चार्य

दार्गम अथन दश. 'त स्वयस्य ए. अ. स्वय धर्म प्रोताः चित्र रचा ग्रक्ताकी व्यक्तिकाः। नानमध्ययनं यही देशस्याधि चिथेन छ।। गाणका पायपाल्यक क्षत्रिकीय भौतिका ॥ दान यजीश्य गुजमा द्विजानीती जिल्ला मया। च स्थान: मृदधभनी। पिजी दिका कारकर्शका। सदा इकाति पुष्पण प्रेयमं क्रमदिक्यी.। वस्थमी क्षिमे श्रीताः श्वनामाश्रमाद्यः १" दनि भाभकेष्यपूराचि सहाजसाहुद्वाचनाधायः॥ "प्राप्ताया वक्तयाविस्ता वे स्तक्षेत्रहरूनहरूनहर

ठ चल्यगुपर्शिवेषु: घटल्कं (श्रियशक्राम् । ष्मध्यायनसञ्चयनं रुचनं वाचनं तथा। दान प्रतियक्षेत्र भट् कर्का स्थायककातः प्रसालु यम्नेशासस्य की गिक्तभी (विकी। याजनाध्यायने चैव विश्वचाच प्रतिग्रहः । चयी धनीर विदलनों जाचायात् चलिय प्रति। मध्यापनं याजनच हतीयच प्रतिवह: ॥ वैद्या प्रति नधेवैति निवर्त्तरिज्ञति स्थिति:। न ती पति हि बान् धनीत् मदुराह गुजा-

ष्ट्रकास्त्रस्त्रं चलस्य नरिक्णस्त्रधिर्वेशः। चात्रीतनार्थे धक्तीस्तु दानस्थायनं यजिः ॥ वहास्याची काच्याच्य चाच्यिक्य च रच्छा स्था भाग्राकार्यक वैद्यास्त्र विद्याद्यक्ति सक्तरसंस् ॥ अजीरंस् यदोक्तिन प्राप्तक: खीन बन्देका। ोदन शक्तिपक्षमर्गेग च तास्य प्रत्यननारः; । ष्टभान्यासमानौर्वस्तु अर्थस्यादिनि वैद्ववेत् । इ. धरोरच साम्याय जी देवे *छ* एक जी दिकास् ॥ ः खद्रकारि चीर्वसु अस्तरः चलियोरिम वर। क्ष्यापार्वा पराधीकां क्षतिं बजेन क्रीवेन ह न्य चाञ्चित मन्यन्ते सा इत्तिः सदिमार्थिता । s स स्मिश्य सिंद इन्ति काष्ठराधीत्रसम् ॥ रुन्तु प्रतिवेशस्यात् समती प्रमेरीप्यम् । वटा एवस्ट्र ने द्वारं विकेश विश्ववर्षनम् । भान्याय गेनिन हतासक तिल: सन्हः भक्तमी लवक क्वंत मध्यो ये च सानुकाः । र्व्यक्ष तत्त्वद रक्षं ग्रामचौमाविकालि क। एपि देव सुर्रकाणि कवस्त्रे तथीपधीः ॥ धर, याचा विषं सांसं सीमं मन्तांच सर्वताः। र्रें चीहं दक्ष इवं नेशं सम्र ग्रहं कुछान्। गारस्थांस प्रश्नुत सब्दान हेड्गिक प्रवासि च। 🔞 नीजीय बाद्धाच वर्धाच्येत्रश्चासाथा 🛚 ामस्त्राच ज्ञान्तः स्वयमेव क्षतिकः । क्ष्याचीन तिलाम् युद्धान् धन्मांचैमाल्यः-

(विनाम्यक्षनार्यानार्यस्यन् कृत्ये विने । र्मिस्तः विवस्यां पित्रसिः सङ्गाजति । छाः महर्ति संवितः 🐩 सन्वेतः 🕆 । संचेक मुद्दीमकृति मरसमा चौर्रादकात् ।

इतके न्यूबग्यंत्र विका 🕏 धा मत त्र द्वारा सप्तर्शनग्राम् विश्वच्हत इस र जस तथा न त्वयं खबस इस जनाइकाञ्चनहित्र निला श्राचीन नसमा: । जीवदेतेन राजन्यः भन्नेकाचानपद्वतः । न वेव ज्यायसी हतिमासमञ्जन कहिनत्। यी नीभाद्यकी जात्वा जीवदृत्तरकार्काभः,। तंराजा विर्ह्वं सत्या शियमेष प्रवासकीन् ॥ वरं खब्दमी विष्की न पार्काः खबुहिनः। पर्धामें व बीवन हि सदा: प्रतति जातित: १ वे स्वीरकोदन सक्तेत गूददताम्य वर्धयेत्। अनाच्यत्रकामाधि निवर्त्तेन च प्रक्तिमान । ष्याम्देख अञ्चो भूदः, असै दिवद्यानाम् । पुत्रवागाथयं पात्री की देग जा बलसी भि: । वैजन्मीमः प्रवस्तिः सुखयानि द्विकात्तवः। तानि कादकक्षां कि शिक्षानि विविधानि । विद्धविषयगतिष्ठम् त्राञ्चणः स्वीयश्चितः। व्यष्ट्रांचितः बोह्द्रिमं धर्म समाचरेत् । सर्वनः, प्रतिरक्षीयार्काश्वमकानयञ्चलः । पवित्रं दुष्यती शैतन् धकाती पीपपद्यते ॥ नाध्यापनाद्याचनादा अधिनाहा प्रतिबद्धान : दीयी भवति विवाखां स्वजनाख्यमा हि ते ॥ चीरिनाव्यवमापत्री योध्यमति यतस्ततः। श्याकः प्रक्रित मध्य प्रवेद किछते । व्यजीगर्भः सुर्वं हन्तुशुपासपंदवस्यान्तः। न चालिप्यन पापन चुत्रातीकारमाचरन्॥ श्वमांसिवच्छकात्तारन् धर्माधर्मायच्छकः। प्राचानां परिकत्तार्थं वासदेवी न लिप्तवान् । भरदाजः ऋत्रापंशु खपुत्री विवर्ते वर्ते । वक्रीमा: प्रतिचयाच वृत्रीक द्वारी सञ्चातपा: (चुधार्तवात्तमधागाहियानितः खत्राहरीम। चका लड्सादादाय घटना वके विश्वच्य: ॥ प्रतियद्धानृयात्रनाष्ट्रा सचीवाश्वरमन।कृषि । प्रतियह: प्रसदर: प्रेख विप्रस्थ गार्डिस: व वाचना आपने निर्छ कियते वें खनतातानाम्। प्रतियञ्चम् क्रियते गुहाद्यान्यक्रम् । जमहीमेरपे हैंनी वाचनाधापने: कवन्। प्रतिसन्दिक्तिन्तु स्वागेन तपसेय च १ शिको व्यक्तसम्बद्धां स्थान स्य प्रतिराहास्क्रमः हैयोसनीरएकः प्रमुखने । सीव्हि: ऋषमिक्हिंद्वर्थं वा प्राथनीयति:। थएकः स्थान् खानके जिपेरदिन्धं स्थानमर्कतः। धक्तसम्ब सनात् चेत्रात्रीरभीविकसेव सः। हिरर्श्व धान्यमतस प्रत्ने पृत्वे महीववन् । सर्जावतासम्बद्धाः सामेता सामेत आधाः असी वयः । प्रयोग: कर्मवीयस सत्यविषद स्व स विदा भिक्षं स्तिः सेवा गोरचं विपाणः

श्रतिमें हां कुछीटचा दश्र कीवनदेसन: 1 मामस् यञ्जनपरि स्तार्

चत्रच्या दृश्योऽपि च चयो भगम प द र्चन् पर्यक्षा किल्ला तप्रतम् व्यवि स्त्राच्यास्त्रस्य इत्यस्य पर्डमुख भारतेष वैद्धार्क्चिता धर्म्यमाद्यारयहिनन । छ (की ४ रमें विद्धां प्रदेश विद्धं कार्यापण

क्रन्सीपजर्थाः युद्राः कारवः प्रिक्षिनस्तथाः। भूदञ्त प्रतिमानाञ्चन चलमाराधवेद्यांद् । धनिनं वाद्यपाराध्य वैद्धं सुद्दी जिल्हे विश्वेष खर्जार्थमुभवार्थना विप्रानाराधयेला सः जातन (स्थान्यस्य मा स्था अनहस्ता । विप्रस्वेद गुहस्स विश्विष्टं कर्म्म की नाता। यदनो श्चि द्विद्वरति तद्वदस्य स्व निव्यत्त्वस् ॥ प्रकल्पातन्य सेट्रेसि: सञ्जद्धाद्यधार्चन । शक्षिकार्वस्य हास्त्रच स्टामाच परिष्ठम । चिक्टममं दातव जीशों ने दवनानि च। पुत्ताकः (श्रेट धान्यानी जी गांचीय परिच्हदा ॥ न मुद्दे पासकं कि चित्र प्रच संख्यारमञ्जात । नास्याधिकारी वर्मी श्रेम्त न अम्मीत् प्रतिस्प

नम् ॥ धन्ते सवस्तु धन्ते द्वा: सत्तां वृत्तिसन्दिता । मक्तवर्क्ष न दुव्यन्ति प्रश्नीति प्राप्तुवन्ति च ५ यथा तथाचि सन्वत्ताः (तिष्ठवानस्यकः । तया वयस वासुच की के प्राप्ता शांकित्त ॥ धक्तनापि चित्रहोग न कार्यो धरसञ्चय । प्रृदी हि धनमासात जाइस ग्रामित । रते चतुर्की वर्णानासामहस्ताः प्रभीतिताः । यान् सम्बगन्तिस्ता प्रवस्ति पर्मा गतिन ॥ राय धक्के विधिः अत्यासातु लेणेस्य की तित । चतः परं प्रवच्यानि प्रायक्तितिर्धि शुभन ॥ इति समित्रे धर्माणान्त्रे श्वगृपोत्ताया छहि त्रायां दशासीः ध्यायः ॥ 🟶 ॥ अध्यान् नर्शशार्थ

वर्धनं, जो, (वर्धं सुनी विसारे रजनाद + खुद्।) क्तनम्। (यषा, भागवत्। १०

" इस्ये निद्धान्य इसवोदसुत; खपीछ। दुत्याय क्रमागुणक्यनकातमन्। जन्तिय वाचुनिस्माच वर्खमदा संश्रावयन् भगवतं प्रस्थायस्थानः ॥') विकार्यम्। शुक्तास्विधीयनम्। सीननम् इति वर्षभतोसंविश्वद्गस्यवेत निव्यद्यम् ॥ वर्णनाः, स्त्री, (वस्ते + शिक् + सृत् । डाण। गुणक्षयनस्। तमार्थायः । इड्रा २ स्तद क्लोचम् ध क्षुतिः ५ इतिः ६ झावा प्रश्रंस (च यथेवाद: ६। इति हिमचन । २ १६७ । (यथा, क्यासिदिन्कागरे। इ.२

'विद्राधा अभि वस्थेनी विटवर्णभया स्थिय ।' अरक्षकः स्वित्यो नाम प्रदि नैव प्रयोजयेत्। वर्षतीयं, हेम, (मर्थं + कर्माण स्वतीयरः। क्कों श्रेष्ठसम् वदा च विद्यद्य ५ महिन्स्से

	< <	
वदसा	वर्शस	पर्क स
["] रवनीय यस बोस साह गङ्ग चासी	दीशाच वडका सन्तसवत सहस्रार	ৰবাৰ হলদ ব্ৰাপ্ধাচল দ্য
is to	् छत्वः पूर्णसृक्षास्यै सक्तमपः शास्त्रः। अनेषः	"सम्बद्धाः स्वयःचीयात् वास्य ा न
वस्यौ: मदार्था यथा,─-	प्रकारियाधीत्तरप्रानसंखो जगी सर्वत । छन्त-	
'त्रयय प्रस्मृति कथान्ते तानि सादि कवी-	येजन[सह्ययलचगम्।	वस्व सदा: पतिती ब्रह्मश्रापंत कर्भ
त्यरै; ।	"विविन्द्वं वर्णसृक्षार्यं प्रशासनकं जपेन् सुधीः।	कः चधारी हिचालीमां प्रापेन पातन
महाभाषप्रमृतियु प्रवसीयु ववस्थिरे ।	व्यकारादिचकारानौ विद्युत्तै विभाग्य च 🛊	भ्रीब्रस्य यक्तकाष्टसः न ददी लेग हैत
राजाराज्वधुष्रे दिनकुसारासाळ संवाधियाः	वर्धमाला समाख्याता अवुलीमविलीमिका।	धानिक्रमेख चित्रायां मदास्त्रवर्ष
दशयासपुरीसरी/व्यवस्तिद्वानाहार् स्था-	चकारं सेस्मेवाच तच सन्तं अपेन्न डि ॥"	पतिनी ब्रह्मशापिन वास्त्रशानाच व
असर:३	इति दार्शियवच्गात्॥	लिखिद्याविशिधक संसर्गत् स्रय
सन्तो दूनर्गप्रयाणकायाभीभन्तिनेन्द्दया	प्रवासान्तरं विशुद्धेश्वरे ।	खसंचीमाहिरीनेस प्रतिती ऋक्षणा
नी दारी वरहः सर्ववरस्रा पृत्र्यास्त्रेला	"अनुलोभविलोमेन पर्गाष्ट्रकात्रभेदतः।	ञ्चलटावाच श्रुदार्था चित्रकारस्य ।
रतम् ध "	सक्तियाक्तरितान् दर्यान् दर्योनाक्तरितान्	बभूबाहासिकाबार: मनिती जारद
इति कविकलप्लनायाम् १ कावके ६ काञ्च-	सनृत्य	घट्टालिकाकारवीर्याम् ज्ञाभकार छ
मन् ६ (स्तवार्चः । वर्षधात्वयं दर्शनान् । यया,	क्रायाद्वर्षमधीं आलां सर्वेशन्त्रप्रकाश्यिनीम्।	वश्वकोटिकः सद्यः परियो उच्चक
भागवते। ५। १२ (६६)	दरमार्खं नेरुक्तर्पं खङ्कानं भीव कारवेत्॥"	क्षुम्मकार स्य वीर्येण मद्य, कीटिकाय
"रापते चाहिराजस्य मनोचरितमद्भतम्।	दिनि तन्त्रसारः ॥	वस्य नेजकार्स कृष्टिलः पतिनी।
मासतं वर्णभीयस्त्र तस्पर्शादयं प्रदेखाः")	व्यपिच।	चतः च त्रिय्वीर्येष राजपुत्रस्य यो
वर्षपानं, की. (वर्षस्य पात्रम्।) विभन्नारस्य	"धारुको सिनिमेन क्लिप्त्या वर्षमालया।	वभूव तीवरचीव पतिनी वारदीयत
भील्यादिरतास्याभारः । यथा,—	व्यादिलान्नलाहि बान्तक्रमेण परमेचरि ।	तीपरस्य नुदीर्थेण नेनकारस्य यो।
"मस्मिकावर्णपाचे स्थात् तूलिका चेन्छ-	चकारं मेरस्टपच जहुन्येत कराचन।"	वभूव प्रतिसी इत्युक्तिया प्रशिक्ति कि
जूर्चिका ॥"	इति मुख्यानातस्यम्॥	खेटलीदरकम्यायां जनवासाय वस्य
रित भ्रव्यक्ताला ॥ विद्यमकः, पे, (वर्णकित नानावर्णाकि पुष्पाणि	पर्करेखा, की, (प्रणी विष्णुनिश्वधित। जिख +	मालं महं मातरच भड़ की सच क
थस्य। सम्।) दाजतस्यरीपुरुषकृतः। इति	वर्षेक्सा, करणे घण्। रलयोरेकान्।) कतिनी।	कल्टरस्थाने कलल्ट्र इति वा पाट "जाञ्चस्यां सूद्रकोटीय प्रतिसो जार
राजिकियेखः॥	इति चिकास्टग्नेयः। वस्तिस्थिता, स्त्री, (वस्तिसा + क्रिये कर्। टापि	जा अस्या जूमकाव्य सामता जार सदी दशूव चाण्डालः सर्वस्नात्समे
वर्णप्रयो, खी, (वर्णवन्ति प्रयाणि यस्त्राः।	चात दलम्।) किंदिने। इति दलमालाः।	तीवरेखेव चार्कास्टां तर्भकारी वन
তীপ্।) তত্ত্বাজী দুল্ল হাল-	वर्गवती, क्ली, (वर्गिटस्थन्सासिति । वर्षे + "रवा-	चनी नाथाच चाणावात मांसक्टे
निष्वेष्ट:॥	हिश्यक्षां थे। २ । ६५। इति सतुर्ग। सस्य	मांबच्हें द्यां तीवरेख की जन्म पारक
वर्षे प्रसादनं, स्ती, (धर्णस्य प्रवादनं यस्तात्।)	वः।) इरिहा। इति वहाधरः ॥ वर्धाविधिरः,	करें चिक्तवानु केविकार् आयेबार् प्र
च्यगुर । इति राजगिर्वेग्ट: ॥	चि ॥	सहस्राज्यातकत्वायां वेटवीयोग हो।
नगैनाता, क्यों, (वर्षास सातिव क्षकाराश्चर-		वभूदतुक्ती दी गुन्नी दक्तिक स्रीत्यन
प्रकल्यात् ।) खेळाची । इति इत्रावकी ॥	वांडि + ख्ला।) शोककानः। वत्वचौरः।	इडिनसीकिनादियान हुती हड्डिड
वर्गमाहका, स्त्री, (वर्षांनी वर्णमाखानी माह-	इसि सेहिनी। के, २६६॥	भाड:।
	वर्णमङ्करः, यु, (वर्श्वतीः ब्राह्मणाहिभ्यः वर्णामा	"क्रमेण हड्डिकचायां वदायाखालर्द
.कैमाला, की, वातिमाला। (वर्णाना माला	वा नहरी सिथा वच।) सिम्निवाति:।	वसूर्: पद्युक्ताच सटा वगचराच
सन्दरः !) खद्धरश्रेणी । तत्र चंद्रतवर्थाः ५०	तिहिवरसं यथा,—	खेटाकीवरदक्षायां महातीरे च शौ
चरमालाबाम् ५१। इङ्गरेचीयवर्षाः २६।	"बश्रुवर्तं सभी वकार्या प्राप्तस्यवासयः।	वभूव कथी यो वाली सङ्गापुक घव
मरावीया: २६। सिव्रुट खर्थात् रहु-	जन्मो वास्त्रीयाच जाताः चलियजातयः॥	महापुत्रस्य कथायां वीर्धेण वेमधाः
कीयाः एव । आहतीयाः २८। प्राक्तीयाः ३१।	करिशाच वैद्याच पाइनः मूत्रजानयः।	वस्य वेगाधारी च पुत्री युक्ती प्रकी
तुरस्कीयाः ३३। रागीयाः ८१। विक् संयोन	तासी मङ्गरजानिव वभुदुर्वर्णसङ्गराः॥	वेद्यानीवरकचायां सदाः शुभदी वर
द्रञ्जानीयाः २८। जाडिन्देशीयाः २२। दन्	भोमनापितलीलास्त तथा सोदकस्तनवी।	शुक्तीयोधिति वैद्यानु शीक्ष्यकम् प्रक
सर्पात् चोलन्दा जीया:२६। सान्देशीया'२०।	साङ्क्षिपर्णकारौ च तथा वर्णिकचातवः ॥"	चाचान् करतकस्थायां राजपुत्रा बस्
इटालिदेशीयाः २०। तातारीयाः २०२ ।	बीलाखानं भाषा इति मूलवस्थाने वृवर इति	र्जिपुक्षाः जुक्रणानामिति पकी
जसदेशीयाः १६। चीनदेशीयवर्षाः ग्रन्दा-	च पाट:।	च हुनीर्थेण वैष्यायां केवर्तः पारकीर
समाः सन्हन्दमंखाः ८००००॥ 🛊 ॥ आका-	"इस्रोवमादा विशेष्ट्र। चच्ह्रदाः परिकौतिताः ।	कर्ना वीवर्संसर्गाहीवर्च प्रकार्तिस
रादिखकाराकावर्थेक्ष्मका पञ्चाम्यका माचा ।	भूताविधीख करकी अवशे वेदराहितकनी:।	पर्को किंत इखच पतितो स्विद्रित व
यथा, सन्तृकुमारमं हितायाम्।	विश्वकर्माण स्रद्रायां वीर्थाधानं चकार्सः।	"तीत्रयां धीषरात् युक्ती वसूव रकः
"त्रमोतुक्रमगतेर्मावा मास्त्रवार्थीः चमेनकैः।	ततो वस्य: प्रज्ञास गरेति प्रित्यकारिक: ॥	रजकां तीवराचापि कोदाखी च व
सविष्द्रकी: सार्यपारिन्त्रयेजनक्ष्मीण ॥"	सावाकारः कर्मकारः प्रक्रकारः कृषिन्दकः।	वापिताक्षीयककाचा सलेखी तन्य व
चारिक इट सुद्व क्रिकी यहाँ प्रकी	चुणकार र क्हेंदेख्•िनी⊣राः। (————————————————————————————————————	मर्गाः
र्तियः भाषारादिवर्षान् समिष्ट्न् प्रवर्ष	चेत च ————————————————————————————————————	धीनराव् ।वांतम्ब्रुयप्रः
बनाधेत वंचयः वतर्वा	प्रा ट । स्टाइको स्टरा ॥ ^स	प्रिवाणी जन

.... __्ामञ्ज साहरीयान् पचचति 💵

भाजामात्यकवायासायतो वाम जायते ।

মহিনদ

रा सक्ता-रहिनीस स सनी, प्रथसनायरे . क्षास्त्रकारं जातः कुरस्केन कीर्नितः॥ ्नग्राचे विषयुष्यं प्रतिभ क्र**त्**टोधनः । न- कोटिकमंस्**गांटधमी जय**ीसदे ॥ न कशर्यम विद्याधास्त्रीः प्रथमशागरे । शत पुत्री सञ्चादस्यंत्रवाच धनुर्हरः । नकार बागनीतथ जिल्लामी दाविनक्तमा। न जात्या स प्रकच्च वागतीतः प्रकीतितः । नच्च येंग सूदाशास्त्रों छेल रापत:। नम्बी इर्लाख बस्व्केक्ट्यान्यः ॥ ग्रवहकरणीः क्रास्य तिभेषा स्यहर्क्यः। गौचा तार पिक्षीमाच इद्वेषी धर्मन विकास । बच्छात् कृतिन्द्कन्यायां जोनाजातिर्व्वभूव छ। शान न व्यविद्यसम्बाद्यां प्रदानः परिकोर्फिनः ॥ मनकृद्दीविक बताच्य ग्रह्मालयः!!

द्याः श्विनी बुसारेण कात्रक विषयोगिकि। दावांक्षीय स्वाधां वस्युकंदवी सताः । च व्यान्यश्रवश्राच्य सन्त्रीवश्चिमरावद्याः । भाष काता: जूडायां तं चालदाहिकी

। धानाभागि नंख्याच जो दावक् दिव

एति प्रस्केदर्से जससम्बद्ध १० स्थाय: ॥%॥

अय द्विचिष्टि विदक्षिः पशुधन्त्री विशक्तिः। न्याकामपि प्रीक्ती देशी राज्यं प्रशासति ॥ मधामित्रला सञ्जन् राजधिप्रदर: पुरा । गण्यां सन्दरं चक्र कामोधचनचेत्रसः॥ < प्रश्नियो भो इति प्रभीत्वितकां विश्वम्। या जयत्वपत्रार्थं तै विशक्षे कि साधवः ॥ 🗱 । भाय: च फियो देश्यक्तयो यथी दिवानयः। त्यं एकवालिस्त स्त्री नास्ति तु पच्छनः॥ वन्येषु तुस्तासु पत्रीध्वसतयोगितु । ाञ्चलोध्यंत्र मन्मसा जात्या जीवासा रव ते ॥ ोस्त्र-सर्जाताञ्च हिजेबलादिनान् सुतान्। न्यानिव सानाक्ष्मां ऋरोष विशक्तिमा 🛊 नक्तासास चारतानां विश्विषेष धनायनः १ कान्सरामु जातानां घर्षां विद्यारम्

क्षणात् वैद्याकन्यायामसस्यो मास भागते । बाद, मूहकमार्था य. पारश्य उच्यति । न्त्रयाञ्डनम्बाद्यो प्रराचारशिद्वादवान् । अश्दरपूर्वेशुक्यो नाम प्रणायते ॥ प्रस्य जिद्य वर्ष्टिष्ठ हमते वंबर्ध की हुंबी: ! बार्य वर्धे चैतासिन् वहेतिस्पर्वहाः सहसाः 🗯 श्रयाहिद्यनमायां छतो भवति चातिनः । यानस्याध्वेदेशी राजविष्ठाञ्चनास्ती ॥ (दाकीसन: चाला प्रकालसाधमी प्रकाम। इश्लक्षदिवासु लायकी पर्यसङ्ग्रहाः । हामारे ज्ञानुलाम्यासमञ्ज्ञीयौ समा सहती। वरिष्क्री तहर विश्ववादिशका

विधिम् ॥

चाभोगाक्ष्यत्रक्षयायास्योगवान्तु भिन्तवः । व्यायोगान्स सका च परहामचाश्रमी तृखाम्। प्राप्तिलोस्येन जायन्ते स्वादमस्यास्त्रयः । विद्याभागधवेदेवी चक्रियान् स्टब्स् रुद्या प्रतीयक्षेति चारुक्ते परिश्वष्यमञ्ज्ञायः ॥ जानो निधाट (च्छ्हायां जात्या भवति पृक्षाय:। गृहाच्यानो निषादान्तु स वै कुक्टल: स्पृत:। क्षमभातिकाधीयायां खपाक इति कीर्नाते । वेदेसकेन सम्बद्धास्त्यको देग उध्यते । विषात्रयः मदर्गा**स् जनयन्यत्रतास्त याम् ।** मान् सम्बिजीयशिक्षणान् बात्या इति विचि-बार्कान् बावने विधान् शायासा श्रुजेककः कः ।

भावल्यवाटधानी च पुष्यक्ष: शंख एव च ॥ भक्तो भक्त चालनान दाळाजि च्छिविरेद च । वटक करसकेन सम्रो प्रविड एव च । वैद्याल वायते वाखान् सुधनाचार्य एव च । कावनं व विजन्मा च सैन: साध्यम एव च । यभिचारेस वर्णामासदैनावहनेन चा स्वनभाषास लाग्न जायकी वर्षसङ्गरा: १८४ सङ्गीययोजयो है तु प्रतिक्रीमानुक्षीमजाः। ष्मयोत्वयनिवक्ताच नात् प्रवस्थान्वयेषतः ॥ कनो देंटेबकद्वेव चळालख बराध्म:। भागमः; अलुजातिकः नवाशीगव एव च 🛊 रति वट सहमान् वर्णान् जनसन्ति माजीविश्वः माळजायां प्रमुयकं प्रवरास च योतिष्ठ ॥ यथा चयामा वर्षानां द्वयोराकस्य जायते। व्याननार्थात् खयोन्यान्तु तथा शक्तिया ज्ञामात् । ते चिप बालाम् सुवक्षं चलोबस्यधिकटूरिन

जरखरस्य दानेच जनयन्ति विमञ्जित् ।*३ यथेष मुदी त्राश्वासां वाक्षु त्रलुं प्रस्त्यते ॥ नया कल्लामरं बालाखासुन्त्री प्रस्तयते । प्रतिकुलं वर्षमाना प्राञ्चावास्त्रतरात् पुर: । चीना कीनान् प्रस्वयन्ते वर्तान् प्रवाहतीय तु । प्रसाधनीयचारक्रतवार्चं दासकीवनम् । खेरिक् वागुराहाँ नं छने दस्य्रधी गर्दे ॥ मैनेबनम् वैदेषो माध्यं राजस्वते। मृत् प्रशासनका यो भएता वाली इस मोदले । निवादी मार्भवं छते हासं नौककी की विवस् । क्षेत्रकेमिति ये प्राष्ट्ररायात्वर्त्तविवासिनः । व्यवसान्दर्भ गारीयु मधिनाद्वाप्रवास च । अवन्याक्षीमवीखेले कानिश्वीनाः पृथव्यवः । कारावरो निवाहास समीकारः प्रस्थते । मेरिक्काटस्केरी व्हिन्नांसप्तिश्रयी । अक्टाबान् पाक्षीपाकस्यक्षारस्यक्रारयान्। काण्डकियो निवादेग विदेशासेव घायते । च्छातेन तु सीयाधी ऋजवयनक्षणमान्। दुव्यक्षाम् चावते नामः सद्द अस्थनश्रद्धिकः अ विवादक्षी ह वृज्जसम्बद्धावयम्

धानापत्रीचर स्टे रक्रे जान्यक्तेनाः पित्रमात्यपश्चिमा ।

पच्छता वाप्रकाभावा वेदिनद्याः स्थककीसि

खजानिचाननरजाः घट्सुता द्विषयमिण

श्रदाबान्तु मधन्तायः सर्वेश्पर्श्वसभाः स्टता

तयोदी जप्रभावैस्तुति सच्छन्ति युगे युगे। उत्कर्षमापकर्षच भनुखेष्टिह जन्मतः। भागकी स्त कियाली पादिसाः, चित्रिय जानय ।

बुमलालं अता लीके ब्राह्मणादधीनेन च ॥ पौग्रकाची इदिविड़ा; काम्बीचा जवना: भ्रका

पारहा: पहुताशीमा; किराता; दरहा: खग्रा सञ्जयक्रियकानां या लीकी जातथी पश्चि। की चहुबाच सार्थवाच: सर्चेत इस्टब: स्टुता

वे द्विधानामपनहा में चार्यासंस्थाः स्ट्रता ते विन्दिनेवैभैधेयुर्टिजानासेव कमीसि:॥ ४॥ छ्यश्माञ्चन।र्घ्यमञ्चलो चिक्रिय्तिनम् । वैदेहकानां स्त्रीकार्थं सामधानां वश्यिकपथ

मत्यवाती निवादानां निवन्तायोगवस्य च । देशस्त्रम् सहग्रामा रण्ययस्**रिं**मनम् ॥ च ज्यपुक्तसानान्तु विलोको प्रधवस्य मस् । धिग्वयानां कर्मकार्थं वेकानां भावत्वादनस् चिंखद्रमञ्ज्ञभागितु भौतिष्पवनितु ख ।

वसेयुरेते विज्ञाना वर्तयन्तः खनकीशः ॥ 🛎 च ख्डाल व्यवचानाम् विद्यासान् प्रतियय । अपपाचाच कर्तवा धनशेषी खार्टभभू॥ वार्थांकि व्यवचितानि (भन्नभाव्हेषु भीजनम्। कार्य्यायसमनप्रारः, परिवन्द्राच निरुग्धः ॥ न दी: समयमानि च्हेन पुरुष्टी धर्माना चर्न।

व्यव्हारी मिथलीवां विवाद्य: सहरी: सह । अप्रतेषी पराधीनं देशं खाहिलभाजने। राजी न दिवरेयुक्ते शामेव नगरेतुता। दिवा फरेशु: कार्याघे चिह्निता राजशासने अवान्दर्व भ्रवदेन निर्दर्शयुद्धि स्थानः। वर्थांच इत्युः सनतं वर्णामार्थः हणात्रया ।

बध्यवासीम राहीहः प्रयाचामरणानि च ।

वयाचितमविचानं वरं कलुवयोणिकम्। व्यार्थक्तप्रमिवानार्थे अर्काक्षः क्षेत्रिभावधैत ॥ व्यवस्यतः तिसुरमाङ्ग्ताविध्यसमान्। पुरुषं खझयनीक लांकि क्षञ्चयशेषिसम् । षिचं र वा भजने भी लंभातुः श्रीमयमेव दा। च कथच्च बहुर्थोनिः प्रकृतिं एवं गियच्छ्ति ॥ कुले सुर्ख्यकेष जानस्य यस्य स्वाद्योदिसङ्कर

संख्यक्षंत्र तन्हीं संग्रीक्षमपि या वस्तु ॥ यत्र स्नेन अविविध्वंता वायनी वर्श दृषका । शाद्भिती: सक्त सभाकृ चित्रमेव विकासित । प्राच्छवार्थे बनार्थे ना रेष्ट्रवास्ता नुपस्कृत ।

खोवालास्वयक्ती च बाह्यानां सिहिकारसम् वाहिंसा सब्दमसीयं गौचिम्नियनियह ।

यतं सामासिकं धर्मा चातृत्वेग्येय्वीसम् । सा भूत्राको बाद्यामा व्यातः भीषंना चेत् प्रजायत व्यवसम्बद्धः क्षेत्रच्ये वर्गाद

क्रीक्षेत्रा द्विष्यमनाम्

मूली माझ्याठावेशि

कृतवाम्

विदारिकास्त्रीय प भागार्थायां नमुच्यतो ज्ञास्त्रगास धडक्कवाः।

प्राचार्यामध्यार्थाच् श्रीयस्त्रं कीति चेड्रदेत ॥ जानी रायामरायायामाधास्या भवेद्-जारीश्चानायां एपियासमार्थे इति निचयः ।

माबुभावणासंस्कार्थाविति धर्मा व्यक्ति । वैगुग्धाच्यक्तन: पूर्व्य उत्तर: प्रतिलोसत: ॥ सुदौ क्यों र स्थिति कार्त्यस्य बढी यथा। नय श्रीच्यान आधीयो सर्व संस्कारसर्वति॥ बोजसेने प्रशंसन्ति चीजसन्दे सनीविगः। रौत्रकेचे तथेचा**को तचेयस्** चवस्थिति: ॥ चानेचे बीजसुम्हरसम्बद्धि विवद्धति। ऋगीजकस्य चित्रं क्षेत्रचं स्यख्डिलं भवेत् ॥

बसादीकप्रभावेष निकंगका ऋषयोध्भवन्। पूजिताचा प्रशस्ताचा नसाही मंग्रास्थते । भाषां के सार्थ के स्वाधिक विकास के काम्। सम्बद्धाः विद्याने विकास समी वासमाहित ॥" दिनि सामवे ६ । १० व्यध्यायौ ॥ 🟶 ॥

वसम्बद्धाः कारसंदीयाच्या स्था,---

च्यप्रसामिभवाप क्षाः प्रदृष्यन्ति कुलस्क्रियः, । स्त्रीय द्षामुबार्कार प्राथमे वर्केसङ्गरः । मङ्गी प्रकारीय ज्ञाना भाषास्य च। यनान्त पिनरों कीवां खुप्रपिखीदक्षिया: ॥ ोप्रेरेने: कुलग्रामां वर्णसङ्करकारके:। उत्पादान्ते वातिवन्तीः कृत्यस्तीच ग्राम्बन्धः॥

इन्हेबजुलधर्माणां सशुव्यामां चनाहेन !! बर्के विश्वतं वासी भवनीत्वनुश्चामः ।" द्रति श्रीभगवद्गीनायाम् १ व्यथावः । र्वं ति, पृं, (ष्टकोति स्थलसिति। दृष्ण आवर्षी 🕂

' नाविष्यमं सिष्यं नीति।" एका० ३ । २०७ । इत खाखि: धानोनैक च ।) जलम् । इत्याधादि-णा स्त्री, (इण्डिते भस्त्री इति । इक्यूभचर्कि + সিনামে অস্। লবতাব্।) আড়েকাী। হুন

खाहा की, (वर्षा यञ्चक्तीः नयेति । अङ्च+

करके घना। तत्रष्टाप्।) विक्षकी। इति धान्दरअभिनी।

गाट पु(दर्शानुव्यटतीति । काट÷ व्यव्।) गायम:। चित्रकर:। स्त्रीतमजीवन:। इति मेहिनी। टे, पूर्ध

र्थातमा, [न्] मुं, (धर्यः: अपचरं भारतमा खरूपं यस्य ।) शब्द: । इति घटाधर, ॥

याधिष:, पुं, (वर्षानां ब्राह्मखादीनासधिष:।)

त्राह्मण चित्रवेश्व भ्रद्रामा स्थिपतिग्रहः। यथाः 'बाखणे प्रक्रवागीणो चिचये सौमभास्त्ररी। चन्द्री वैश्वे दुध: शर्द्र पतिमाँन्द्री अद्वजे जने।"

"साधाये देर वर्षाधा इस शुमदे चौरमे

बादितों च "

द्विष्ठ ज्ञी

प्रवाची पुंपकसच्छीत प्राप्त व्यक्त शुक्रा

इति शाचितियेत्दः ॥ विश्वं, आही, (वर्स्यने क्वयंते इति। वर्णं स्त्लौ 🕂

इन्।) खर्णम्। दनि सिंडान्तकौसुरी। ("बर्मिवित्याद्विरस्ये।"स्था- धार्यस् दलाते:

अस्ट्रिस्य द्वांजिर्छित। कचित् पुंलिङ्गीश्य।) दर्शिकः, एं, (क्यों बेख्यत्वेन सम्ति व्यस्ति।

वर्ग ⊬ उन्।) चेखकाः । यथा, —

"बेखरेरच्यापुनाः स्वयव्यशैकप्ययः। दर्शिको किपिकरचाच्छरकामे लिपिकिति: 1°

इति हैसचन्द्रः । ३ । १८८॥ विश्वेचा, स्त्री, (दर्को समाराणि वेखल्येन समधस्था

इति। वर्ष+ठन्+टाप्।) कठिनी। घषा,— "खेखचां कार्येकापि स्तानु कविचामपि

विश्विका॥" इति चारावली। २६८।

स्वि:। इनि चिकाखप्रेयः। काञ्चनखाउन्-

व्यर्थः । ययः,---"वर्णका चारसी ३ की सुचन्दने च विवेषने । दयोगे(कारिय की स्वाद्ग्वये का वनस्य च ॥"

इति मेरिनी। व, १५२॥ प्रश्चितः, (चर्षः + स्ता।) स्तुतियुक्तः । सन्-पर्याय:। द्रैनित:२ शक्त:३ पर्याथित: 8 जनावितः ५ प्रकृतः ६ पक्रितः ६ पनितः प गीर्ण; ६ व्यक्षिष्टन, १० द्वेडिन: ११ व्ह्युत; १२ !

इतिसर्:। ६:२(११०॥ चुतः १३; इति जदाबर: । (विश्वादित: । यथा, महाभारते। 2:212061 "चनुर्धसेन हिंपुलं येहार्टं पर्व्ववर्धिनम् ॥"

काचितः । यया, कथास्त्रिक्षागरे । १६ । ५६ । " अभक्त चाव विश्व वि वर्षिनी, की. (वर्षारेक्यस्था इति । वर्षं 🕂 इति:। कीष ।) इरिहा। इति राजनिर्वस्ट: इतिता। इति चिशक्ताः । इ। १६५॥

वर्गी. [म्] धुं, (वर्णा चाचरासि वेखालेन सम्स्य-र्श्वनि । वर्ग्य + इनि: ।) खेळकः । (वर्ग्या नीज पौतादयः वेश्वलेष सन्त्रस्थेति । इति:।) (वृद-

कर: । (यथा, सचाभारते । १२ । ६६ । ५७ । "बङ्गारकृशस्त्रकानां यलाश्चर्यस्थीनाम्।

धवसेत्वनहिष्यानां क्षार्येत च सक्यान् ॥"॥॥ वर्ष 🕂 "वर्षादुअस्तानारिका।"४ । २ । १३८ ॥" इति इति:।) ऋचाचारी। घषा,---

"वर्धी खान् वेखने (चनकरेशी जन्म-

चारिशि।" प्रानि मेदिनी। ने, १२७॥

(बचा, कुसारे । ५ । ५ २ ।

"सधी नदीया समुनाच वश्चित्रं निवीध साधो । तव सेत् बृत्इसम् ॥") मर्के विश्विष्ठे, चि ॥ (वर्को त्तरपदात्तु "धक्ते भूतिन-वर्णान्ताच ।"५। २।१३२। इति इति इति। स्थात्।

वका काम-व्यक्तिये नीतियारे ६ १८ पुत्र विश्वताच प्रतियच

एत्तिसर्वासर् प्राप्तर्संभयो व्यप्तर्वेत च्याप्रवर्शकाची जात्ताय फालयः ।। ।

वर्षः, पुं, (छुड संभक्तौ + "छा जिहरी। उका∶ि ३।३५। दलिशाु:। स गद्विश्वः । इत्युगादिकीतः ॥

इति संचित्रवारीकाहित्रसिः॥ (इळ्क्लह्तः ॥) वर्त्तको, ऋी, (वर्तते इति। स्यु+ स्वुक खोइम्। इति हैमक्कः । विहरि

(पूजकें, चि! यथा, गो० रास 3001221 "विवेक्स सेनां सहतः प्रद्वापह्चन

चाभित्रक्षं च जाकृत्स्थमियेथ गुरुव वर्षेकः, धुं, (इत्+ ख्ला।) पविविध इति अधाः (यथा, सङ्काः) १११ : २०६ : "को ग्रिकन्तुनली चुला नरी जायनि

ज्यस्य प्रयोगी गुणास्य यथा, ~--[#]दत्ताँको वर्त्तेक स्थिमक्ततो ४ न्यावर्शक वर्तकीरिक कर: श्रीनी ज्यस्दीवयय सुरुच्यः, शक्रदो वर्त्यो वर्त्तकारूपगुरू । र द्ति भाषप्रकाशस्य पूर्वकार दिनोवे अश्वद्धाः चुरः। इत्यमाः। ६ । वर्तका, स्क्री, (वर्तका 🕂 टाप्। "वर्त

प्राचाम् ।" ६% त्र वार्त्तिको क्यान च्य वर्तकप्रचीः इत्यमस्टीकायां सा वर्क्तज्ञका, [नु] ग्रुं, (वर्त्तन व्याप्ताः पस्य।) मेच:। इति श्रव्यसाचा ॥ वर्षनं, अती, (वर्षति विनेति। इत्+ कर

इति:। इक्षसर:।२ :६।३ । (य वर्ति। का ११। २६। "सकार्ज् ोपलेपास्यो ग्रह्मण्डनस्य खबच सां । ना निर्द्ध प्रश्चित्र स्परिन्द् थाधार्था चिन्। इति ध्रब्दहतादव

वक्तर्न, क्रां के 🖟 (वर्ननिश्नेगीत । हरा तूलगा । तर्वपीट.! जीवस्म् ्रिड्ड (स्था, मार्क्स्डिस "देवत है। ग्रीनासतिकीना अवन बस्ताक है है। में पुंचस्तरक राष्ट्रं व्यव

वर्णमः, यु/् 🍀 रति। इत्+"स्व विषयः । १८८ । इति । इत् में "चा इति । इति । विषयः । इति । विषयः । इति । विषयः । (य विषयः । इति । विषयः । (य विषयः । विषयः

ৰ প্ৰা

ंं: ' - '- '- ' इतेचा

2

भ=्रकारकी

मान पू वक्तर एति , इत् । सामान् , स्वा,,,, प्रवीगाधिकर्यास्त्रकाराः । इति नैयाविकाः ॥ | नकाल्डर्न, श्रि। नश्री: प्रयोगी। खदासन: २ सायुकातकः १। इति राजनिष्येख्यः ॥ वैद्या- विभिन्नः, पूं. पाचिविष्रेषः। उटेर इति हिन्दी जरणसरे सु। चार्यापर्भमातिकस्यानः क कः। यथा। सहस्मार्त्यहत्ता स तु

चनुर्विधः । यणाः — "पञ्जीपर मधीन उत्ताविस्त एक व । निखप्रकुर: सामीयो वर्षमानश्चमुर्विध: " इमेमोहाइर्याति। मार्वन खारीन खादी यक्र संस्थापन विषयीयि इवर्य:। १व क्षमाशाः जीकृतिः तकाचीन्तनजीकृताभाविश्वा पूज्यक्रीक्षणां बुद्दी दर्शसान्त्रापृः प्रवंशा-सिन्द्रिम निव्ययक्तवान्। किन प्रकेमार्गा श्चिमले वर्णमानव्येशी भूनभविव्यनकालाध्यो समस्यानवद्या पर्वमास्त्रस्यः स्वास्थानित द्रवापि (द) वासीकी दिविधः। भूत्रसामीको अविश्वादः नामीयाच । भूतमाभी 🖟 बदा । कहा आसर्वी-ति इति प्रश्चे सध्यक्षेदादैशंक्षीमानवात् रधी-, हमशास्त्रामि द्रति धागर्तोद्धि वर्षति । भवि-धन समोधि बया। करागमिष्यक्ष दक्ष पश्च एपोरचं बच्चांस दांत समन्त्रियसाखोदाभी-थिं बह्ति। इति सुख्योबटीकायो ट्साइसः, । रुकः, धुं, (इती वर्तनं रामि रक्कानंति। शा∔दाचुनकात् ककः।) नदीमेदः। काक्ः म'क्ट:। क्वाव्हाः ६स्ति ने(दिनाः । की, घर्र ॥ ।

"(६पान: । यथा,— मका यश्यक्रीमधो दाखिनी वेत्रधारका। ी लाधिकी बर्शस्को गळाटा दण्डवाधित ।" द्वि भिकायहर्षेषः ।

नीफं, की, विनेत इसि । इस्+व्यच्⊥ [म. कर्म्मधारयः।) चीच्चित्रंग्रहः। विदृद्धि ्लि भाषा। इति केचित् ॥ तल्यथाः। वर्त-। ।। ऋष्य २ वर्षकम् ६ ली एल इरम् ६ मील-मुभू गरिजाकी इन् ६ दील वस् ७ वर्गलो इन म्। श्राह्मसम्। समद्ग्विपित्तवाधित्यम्। सभु-चम्। पित्रहाइप्रत्नलक्। इति राक-नचे एहः ।

, स्त्री, (क्यंतरनया द्रात । इन् + "जुपिष-ष्ट्रणतिविदिक्तिहर्दिकी तिथ्यस्। " उद्या॰ ४। रण। इति द्रम्।) मेषणविभाग्यम्। वय्ना- वर्ती, स्त्री, (वर्त्ति-क्षदिकारादिति डीघ्ः) क्षम्। लेखः:। सामापुर्वमनी। दीपदश्रा। यका, भागवते। ५। ११। 🖘

"द्रधा प्रशीणी श्रमधर्तिमञ्जन्

भि्खाः चधुमा भवति सम्बद्धाः सम् 🛚 🖰) ोप । इसि मेरिगी । ति, प्रश्रा 🛊 व वर्षि-वर्षेषि वया,---

कपत्तस्य मतं प्रकः सैन्दरं त्रावसं वचा। ारी इशासनं चौतं विष्णुति सनःशिला । 'मा व्यक्तिक कासे (तिमिरे घटके तथा c" 🗀 ं श्रीव शावस्री १ प

्यमतिस्ववेति । हत् 🕝 हतेक्कन्द्शि । " 🛚 खटाः 🗇 ४ : १८० : इति इ: । वासुलकान् कोकेंद्रिया बीपालाकोदसम् । दक्षस्थलदमः ।)

सःषाः। ततुपर्भाषः । वार्तिकः २ वर्ती ३) माञ्चिकायः ४। वस्य सीमगुर्वाः । निद्वच वार्षकं भांचे निर्द्धांचे वीर्थपुरिहम्। ^अ

सदन् नित्रिवन्। इति राजनिर्धेष्टः॥

अभिका, फ्ली, वर्तकपणीः। इत्यमरः॥ दक्षी प्रमेन इसच वर्तः। खार्धे कः वर्षकः। भारह इति प्रधान:। हनियानिधा तिकः, वर्णिका क्शिकिष्टाः वाट्भार इति खाताः। नाम-इयसिद्धित्वसस्दीपिताः। वर्तिकेति स्किया-मीचदित्वधार्ये हुवोस्यस्थानसित मधिनी। ऋषमेर्पर्यंगार्थमिति राथस्क्राटः। उति तर्शका सारमुन्दरी ॥ घाच वटेर पची दति

भाषा काला। अस्या संघर्षकाः। "वर्तिका सञ्चरा रूक्ता कषभागननाधिकी॥" द्ति श्वाब्बसः।

आज्ञाहरी : इनि इक्तिमिर्युटः ॥ (वर्षि 🕂 🖥 र्ष्यं कत्र । टाप ।) वर्तिः : वर्षा इति प्रस्तिता इति प्रिनिता इति च भाषा। इत्युक्ति-कीय:॥ 🗯 स्थापच्चित्रः। घषा,— "एक्स जभवा दर्भगर्भक्ष चभवः धवा। भाजका व्यवसी नाम प्रजक्तीयोद्धवायया। वित्तिका दीपक्रकीयु सदा प्रविधा सहता। इति कालिकाप्रार्थे ६८ व्यथाय: ।

वर्तिकाः, त्रि, (वर्तते दिनि । हन + "कालकृषः विक्षाँ, [नृ]क्षी, (वर्षतेश्वेनगक्ति । हत + विरा**ञ्चमग्रजनीयाचीयातस्यस्यप्रया**चपत्रस्य बक्रमस् क्राणुन्त्।" हा ।। १३६। कृति इक्काचा) वर्त्तनशीज:। सन्पर्भाषाः। वर्तनः। इळसर: (६१२) १८३ वर्षी । इति हिस-गल.।६।५३।(यथा, भट्टी।५।१। "निराक्तरियायिर्जिकं विज्ञियं परितो रयम्। अलातिका सहिवा च चेरमु: स (वृषयो t") हम् या व्याप्त गुर्याः । कट्लम् । तिल्लाक् । विक्ति श्रामानः, ऋ (इत् + भीकाति स्थामानः प्रवाद:।) भविष्यनुकालादि:। वर्त्तसावप्राय-भावास्रयः। इति शाननिषेद्धः॥ (यया, साहितारपंची। द। १०८। "ञ्चत्राकेष्यमध्यामां कथांद्रानां निर्धेकः ॥ श्रीचिप्रायस्त विष्यस्य बाधानद्वसः दर्शितः ॥")।

वान्ते: : रतामरटेका ॥ (यघा, महाभारतः 81261221

"जासीर्व्याका चाख श्री; अयं प्रमु-

निकाणकार्व दीवस वर्ग्हिमद दिश्चन: 🕬) वतीं, [त] (वर्षते इति। अनु+सिवि:।) वर्तियाः । इति देमचन्द्रः । ६ । ५३ ॥

खलक्।) मेखिकलु। वन्पर्यापः। किस-} मधुष क्लान् का रवसर है। दे इंटा

सक्तकात्मनम् ६ । इति क्रस्ट्रवायसी ॥ ॥

(श्रषा, सामवंत । ५ । १६ । ५ । "थीवा अयंदीप: कुवल पक्ष सलको प्राप्य न्तर निश्चनवीत्रनविधातः समदर्गेली दथा एज्याः-पत्रम् ॥") सन्द्रशैशभैष्टत्तानि यणा,— "सम्बक्तारभेत्रतानि सुखपद्मेन्द्रवर्णनाः । चक्रावच्छ्यतिसक्ष्यस्य पुरुषायकाः ।

चावर्त्त, कमहो नुनागृष्ट क्ष्यमपूपक्षाः धालकालमही जानचर्मकं शायकाएय: ॥"*० ष्ट्रतासि धषा,~~ "इरानि वाज्यारङ्गसम्बद्धान्तसमीरना । र्याङ्गलावककञ्जग्ञानितञ्जनमाध्यकार्यः ।

कर्वेषाग्रस्यापाः करचापम्हाननम् । सुद्रिकापरिकार्योगपहृद्यारसमादयः ध" इति कविकाण्यनतायाम् २ क्षेत्रकावने ३ कुतु-सम् ।

वर्तनं, की, रहनम्। इति राजनिष्टः । दर्श्तः, पुं, कलायविश्रीयः। बाह्यता। इति शायः । यथा,—

"कलावस्य त्रयो भेदा स्किएटो वर्तुनीर एटी।" इति ग्रब्दमाचा॥

वर्तुला, स्त्री, (वर्तुल + टाप्।) वर्नुपाटी। इति चारावभी । २१इ । टेकीर वाँटुल इति

वर्भनी, स्त्री, (वर्मन्म गौराहित्वात् कीय। ग्रजपिष्याची। इति राजनित्रेश्ट:। (दिवरण स्खा मजरिषाजीश्रन्दे द्वानदान् ॥)

कावत्।) प्रसाः। इतस्यरः। २।१।१५। (बया, ऋग्वेदे ११ । च्यू । इ.।

"ग्रीमातरी बच्हमयने अञ्चिति-चान्यु सुक्ता इधिरे विरुक्तनः।। वाधन्त्रे विश्वमभिसाहिनसप-वसम्बिताभनुरीयते ध्रम्।" "वस्तरित सागोनजुम्हळा?" दृति सङ्घाष्ट्र

सायकः। यथा चरचौ। २। २०। "पुरस्कृता कर्कात पार्थिवन प्रखुद्रता वार्थिवधमीयकाः। नरकारे साविद्राच धेनु-दिनजनसभागतिव सन्दा।")

विषयक्तः। यति मेरिकी। ने, १६०। (वसर, वानावेदानी। १।१०।

"सितासित्य नवार्थ ने वर्गीकी सन दि तत्। प्रच्छादनं भवेद् वस्य मासिक्ट्याल: परम् ॥ °) वर्क्षांवः, कते, (वर्क्तते इति। इत्+"व्यीच " उक्षः २।१००। इति अति:। चकारात् सङ्ग्रामीभ्य्नेति वैचित्। यस निस्ति गोव-होगः। इत्युज्यजङ्कोकास्यः।) मध्याः।

पर्तुको, स्ति, (अर्त्तत इति । इत् + वाङ्कलकान् वह, क पूर्तिकिसी: । इति कविकाकाद्वर । (धुरा०-धर० सञ्च०-सेट 1) व वहवति वस व गौधाविस्त्रवेष पृथ्वीष्क्रदोष पाठाविरुधिहा

द्यमाश्चिकाषः ।

```
२९५
                                                                वहसा
                                                                                                                 वप
                  वहनी
                                                कृत्य वृह्व नी चौष सन्तान् वास्कीत्यर्थि तथा
                                                                                            व≝मान<u>का, चि</u>, ्दह्रैभान <del>।</del> कार्षि
 बस्त पाठचराहिन्दी नरनिश्चनां नीधवति .
                                                                                              कम्।) छडिविधिष्ठः। पुं, प्रस्व
 तन कहा चिन में श्वाफी बगाही द्वा क इलाख
                                                द्यामने तानि सर्व्याण प्रणवास्थं जपेद्श्य: ।
                                                क्टनचीव रक्षमभी वक्तपुग्सेन वेडितम्।
                                                                                              খাधाइरा। (यथा, सन्दाभारते। २
 इधात इचादि धास्य तुवर्हते इत्यादिमेदः।
                                                                                              "शृहाराणि जटाहानि कलसान्
                                                सम्बंधिमन्यासमां पूचित कलसं गुरु: ॥
 दति दुर्गादान: ।
ह की, (बर्ह्चिन प्रयमीनि । बर्ह्ड + कारा।)
                                                दैवनुक्तसी पृष्य वर्द्देचा वक्तसुत्तसम्।
                                                बहुैक्यात् समायुक्तं कलसं आ अर्घदशुः।
                                                                                              बार्थे कप्रहारे स्ट्राइट्डिस्स । (स
 मी सत्रम् । इति हिमचन्द्रः । ७ । १०६ ॥
इह, पूं, (वर्द्धते इ.ति । ऋध् के दने ⊹च्याच् ।)
                                                वर्ड वीं धारया सिधतयभी धारयेत्रमः। 🦞
                                                                                              इति सङ्घामारतदीकायां नीलका
 जार्ज्जाणधरिकाः इति चटाधरः॥ पूर्णिः।
                                                चभ्यक्ती वर्द्धनीक्षामं खाब्हिले देवमक्यीन्॥"
                                                                                              बाह्यभार्ते। ७।५५ : 🛮 ।
                                                                                              "बटनर्रक्रात्मर्जी: पृष्टेकेवर्ष्ट्रमरनव
                                                               इ(त सार्व्हे ४८ अधाय:॥
 किन । इति वहीधालधेर्ष्रीनात् ।
        पुं, (बहुते इति । त्र्यु ने व्यक्ता)
                                             वर्द्धमारः, पुं, (वर्धने दिन। इध वद्धी 🕂 प्रानम् ।)
                                                                                              निर्धातोगेष क्रीडहिस्तव सामी
                                                एरव्ह्य:। इत्यमर:। २ : ४ : ५० ! (खास)
                                                                                           वर्ह्वापनं, क्री, नाडी च्हेंदनम् । यथा
 त्राचायपश्चिता। इत्यसर:। २। ३। ६० ॥
 ( महंग्रीति । महं पूर्णे दिशने च + खुन्। )
                                                पर्याची वया,--
                                                                                              "बाईर (के बसोधीरां पानचेह्नू
                                                "मुक्त एरक चामकृषिको गमर्थक्षकः।।
 पूर्वे हैं इके च, वि ।
                                                                                              तती पहाँप र पछीं नासाई करण
बर्ढका, एं. (बर्डेंटे इंट्रमत्तीसः बर्डे∔ व्यच्≀
                                                पश्चालुली बर्द्धभागो सीघेराकीश्चारकका:।
                                                                                              कर्भव्यं तस्व्यावाची प्रभाते प्रवस्
                                                বলোহিভাতকভাদি হৰুজভা গিনহার ॥
  वर्द्ध क्रावसीति । क्षत्र चिंचार्टी ∔ वाचुलकात्
                                                                                              यशासस नदाकार्यो अग्रदक्षास
                                                 ९ ति भावप्रकाञ्चल पूर्व्यखक्षे प्रथम भागे ॥)
 डि।) लाष्टाः इत्यमरः। २।१०। ≗ः।
                                                                                              दर्हापनं बाक्षी च्छेदनम् । इ.नि.नि.
                                                पश्मिदः। प्रावः। ( यथा, सहाभारतः। २०।
 (यया, रामायसी। १३१३। ७।
                                                                                           ६डिंत, चि, (इध्+तः।) प्रस्ततः
 "काकी क्लिक (मृद्धिक रान्वर्दकी न्छान-
                                                                                              पृश्तिम्। पृथ्यः सेव्नी। त १।
                                                "तथा गाः कपिला हो ग्र्याः चयस्याः पायह-
                                                                                              पूर्वम् । यणा, सनु: । ३ । ६२८ ।
 गणालान शिक्तिमधीन तथेद नटनर्तकान ॥")
                                                                                              "पाणिभ्यान्तृपर्गग्रन्य स्वयमस्य
                                                                                 नम्दन:।
.ई.की [नृ] युं, (बहुकी पहाँक कि चार्थीतः।
                                                हैसछङ्गी रूधखुरा दच्या चक्रे प्रदक्तियम्।
                                                                                              विप्रान्तिक पितृम् धायन् ध्रवक्षेत्र
 वहँक + द्रा।) वर्णसङ्कर्जातिविश्रेष्टः।
                                                खक्तिकान् वर्द्धभागांच नम्यापर्शाख काथ-
                                                                                              "अवस्थिति स्थानीयार्थे यक्षी। वर्डि
                                                                                 भान्॥<sup>33</sup>
 बढद इति च्रिन्दी भएषा । तन्पर्थायः । लटा २
                                                                                              रारियाचस्। "इति तड़ीकार्याः
                                                व्यक्तिवर्षे कीविन्द्रिश्य बद्धते। यथा, तचीव।
 वर्डकि: इ तचा ३ स्त्रवार: ५ रथकार: ६
                                                                                              ष्ट्य-∱ियचि+त्तः:। इहिं प्रापि
 इयक्र: ६ आएत्ह च कास्त्रस्कः १. । इति
                                                                                              भागवते । ८। २३। १।
                                                19 148 1 19 1
 प्रस्टालादकी ॥ (यथा, हस्तृष्टं चितायान् ।
                                                "मचामु रिलपूर्वानि वहीमानानि मानवः।
                                                                                              " डट्टाइस निंपन्य कसे करा वें स्य व्य
 122 1 28
                                                घराय एचप्रमानिष्ठ प्रेस च मोस्ते ॥"
                                                                                              व्यासमा विश्विताप्रेषस्वातुसर्गे प्रश
       "चरमक बलमेदी
                                                तथा च सुत्रते सम्बद्धाने २६ व्यध्याचे।
                                                                                           वर्डिमा:, बि. (वर्धत इति इति । हा
       मेच्या नाष्ट्री वलस्य विज्ञेयः।
                                                "की पुलिखी सब्ह्या गौर्वर्डमानमबङ्गता।
                                                                                              বিবি।<sup>১৮</sup> ই।২।१২৩। ছাংলি
       चर्यचयी श्चमङ्ग
                                               कचा मता: फर्ल चामें खब्तिकं मीटका दक्षि")
                                                                                              वर्द्धगभीलः। सन्पर्धायः। बहुन
       सवास्मिक च वर्ष करा ।")
                                                विका:। इति मेदिनी। ने, २०५॥ (यथा,
                                                                                              बर: १३ । २ । १ । (यथा ल
। द्वेन क्रो., (इध् च्छे स्पूत्ताी: + आहा।) द्वेदनस्।
                                                मचानार्ते । १३। ५८८ । ४१।
                                                                                              <sup>%</sup> विराक्त दिख्य दक्षिण, वृद्धिक स्था
                                                "वर्डनो वर्हमानक (इविक्त: मृतिसागर: เ")
 (बया, मतः: १२। २८ ।
                                                                                              खिलातिया विश्वाप च चैरतुः खरहू
"ग्राहन(भिवर्ह्मनान् पुंची जातकमी विधीयते ॥")
                                                जिमविशेष:। तल्यांब:। वीर: २ चर्मतीये-
                                                                                           वर्ह्य, स्त्री, (वर्द्धत दी घीं भवतीति।
 ष्टाह्य:। इति मेदिनी। ने, १०६ ।
                                                कत् ३ मचाबीरः देवायः ५ व्यक्तातनव्दनः ६।
                                                                                              विषिधी रत्।" उगा० २। २०
।क्षेत्र चि. (दक्षेथकीकि। त्रध्+न×दाःदिक्षात्
                                                इनि हैमचन्द्र: ११। ३० । धनिनां सहदिशीय: ।
                                                                                              चर्मा। प्रव्यादिकीयः। (यथा,
 इय् । यहा, वहुतं स≒क्ष्मेल इ.ति । ष्टध् पूर्ती 🕂
                                                                                              88181€01
 "च्यनुदात्तेल कीति।" ध्र ६। १८६ । इति
                                                "खन्तिको वर्डमान्य नन्धावकीदयीशीय प॥"
                                                                                              "लढा पिपेश सध्यती ३ इव हान्तरा
 युचा) वर्षिष्यः। इत्यमरः। ३।१। २८।
                                                                         इति इलाधुधः ।
 ( घणा, ऋगवेदे । ३ । ३२ । १२ ।
                                                ( यथा, इन्दर्गहिताथाम् । ५३ । ६३ । ्
                                                                                           वहुँरं, स्त्री, (बहुँ + गौराहित्वात ही
 "यज्ञी दित इन्द्र वर्डमी भृदुत प्रयः सुत्रसीसी
                                                "द्वाराजिन्होरन्तमतः प्रदाचिगोरन्यः सुमस्तत-
                                                                                              र्ज्यः। दर्दे इति भाषा। तलाया
                              मियेष:॥")
                                                                                'साम्यः ।
                                                                                              वरचा ह। स्थामकः ॥ वही ।। '
ार्डनी, फ्लो, घटी। इति मेदिनी। ने,श्र३॥
                                                नहच वडीमाने हार्यु व दक्षिणं कार्यम् ॥")
                                                                                           वर्षः, [स्] की ॄं (इर्ष्टाते संप्रक्त अवत
 समार्क्ना। इति दिमचन्द्रः। ॥ । ६२॥
                                                खभामकातदेश:। यथा,---
                                                                                              "रुष्योद्यं खरूपाइयोः एट न
                                                                                              8 । २०० वि असुन् पुङ्गासः
 मनालपात्रसिधः । वद्ना इति साधा । यथा,
                                                "प्राच्यां सामध्यप्रोक्षी च वारेन्द्रीगौड्राएकाः!!
 "बालुः स्त्री कर्करी पारी बहुनी च कल-
                                                                                              इल्लास्वि । (यथा, कविदे।
                                                वह साबतमी जिमग्राम् च्योतिष्ट्याप्रय: "
                                                             इति न्योशिसासं क्रमीचक्रम् ।
                                                                                                   "चा
                                क्तिका ॥"
                                                                                                          त ध्यस्यन्ती दृष्टीर
                                                                                                   क्रमा के निहि वर्ष: करिक
                                                ( भदाखनमेख कुलपर्वतिष्ठिषः । घयाः मार्के-
                      द्ति नटाधरः । 🛊 ॥
                                                                                             क्लोजम्। यूँ 🖟 ।चेव। १। ६८।
 प्रतिकादिकक्षीय तत्प्रयोजनं ययाः —
                                                का के प्रकाररा
                                                                                             "कस्त्र कर्ला 🏗 तः कस्त्र वर्षकाः
  'प्रतिष्ठा यखा देवस्य तदास्त्रं कलर्म चसेत्।
                                                "विभाषः सम्बद्धः क्षयं सम्बद्धो दिश्यर्वतः।
 रेदाना पूज्येह्मान व्यक्तिय च वह
                                               विद्योको ।
                                                                चप्रति अध्ययनीता ।
```

হতিবৈহিত বি ⊧)

"वस्त व

कन्ना कतुवा स

''हित्रभिन्नक्षित्रशास्त्रव्यक्ति-मुष्टक् बकुटिले वे सन्द्रुते: । कर्षात्रवृत्रविन्द्रनामसि: शुक्त्रमार्थे बकुपयोजसीसि ॥'')

!ह्यायाम् । ५१ । ६ ।

सन्तः, ए, पर्यटः। इति राजिनिध्रष्टः। पर्यातस्य पर्यटण्य्ये (वर्षेषः।) सा, कः (दर्भं करनोतिः कच÷व्यच्। सः) सम्भाः इति स्वस्त्रव्यक्तिः। भासार सः इति सम्बाः।

[क्] प्-(उ⊤स्विण्।) ভাষিভা पञ्जनि:। या——

मा नां बालगास्य स्थादनां नां जश्चियत्व च । प्रत सम्मानं नास प्रशस्तं विषय्भूत्रयोः ॥" इति स्थाज्य स्थानग्राम्यम्यनम् ॥

ण, मत्यविशेषः! वानि इति भाषा। इत्सातिस्माः;।गृर्वम्।ह्यात्सम्।कृषय-म्।रक्षितित्राश्चिषः । ति राज्यत्सस्,॥ प्रथाः,स्कृति।१ - १३ :

नामश्चवद्यायमा हिंदीवनकृषिः; कर्जुरा॥" दास्त्र गुष्ठा ध्या,—

भिन्मत्वे चर्डातं त्रिनं स्वक्शे लघुः। त भावपनाम्स्य एक्छकं दिनीये भागे। भावपनाम्स्य एक्छकं दिनीये भागे। भाव्यक्षे करोतिता। दम्मे + यिच्। वतः सम्बद्धाः। उसे दङ्कालमस्योते। दनज्ञाः। सम्बद्धाः। तम्येष्यः। स्वद्धाः २ कः १ एथितः। ४ वृष्ककूतः १ । स्वम्यः।

पः १११ कड़कहटः १। इति सुभूतिः ॥
यणः गो० शमावधे । ए । ६१ । ११ ।
व्यक्ति विस्तिताञ्चाणां जुइन्स मम सायकाः।
य तिस्त्या प्रदेशस्ति सूरी राणि मगेरितः।
य तिस्त्या प्रदेशस्ति सूरी राणि मगेरितः।
य सीनगृष्याः । वातकाशिकस् । सिक्ति स्वाधिकाः।
वि. (वर्षते प्राधिके दिति राजवक्तमः।
वि. (वर्षते प्राधिके दिति । दर्त के देसः वास्।
। वर्षते प्रदेशस्ति है। १। ६०। इति यत्।
। वर्षते द्राधारः। १। १। १। ६०। ६ (यषः ।
सम्बद्धारः। १। १। १। ६०। ६। वर्षते ।
सम्बद्धारः। १। १। १। १००। ६। वर्षाः।

र नष्ण प्राप्तदेशस्य सृष्टिका स्वयुव(केटा: 1º)

विक्षित के इस १

भेड्रम् । रहेत सुन्धरीप्रचासरसम् ६ (सहर. ।

म रिफ नक्यामित वरिक्व केर प्रयंक्त (अन्नजननः दिवः पनकाः ॥") वर्तः ए, (वर्षते पार्ष्णते दिनः। वर + यतः ।) कामदेवः । दिन मेदिनो । वे. ३०॥ वर्षाः क्वी, । जियते एति । छ-" ब्राव्य परय-वर्षाः १ ३ १ १ १ ० १ । दिन कामित्री यत् ।) पत्रिवरा । द्वासरः । १ । ६ । ६ । काम्याः । दिन सम्बद्योग्याः । इत्यसरः । १ । ६ । ६ । काम्याः ।

दर्जणा, स्त्री, ।वस्तिश्चयत्ताग्रस्ट्रेय वस्ति मृज्दावती रिता स्था ग्रब्दे+ अस्त्। टाप्।) नील-मिचिका। इक्षमर;। एः ३। ०० ॥ नीला∻ कारवर्शे सचिका बर्जका। सगस्थिया इति खाना। महिकाकावां द्रयेके। बाँहति वयति वर्चना। जगपन अन्य प्रस्ते प्रचारिताहतृ আন্। কিঁৰা তুকীন বুনিস্থ মহাই হনি इंडो विचित्र इंग्लेशिय दशासन: इस्से-धार्जे यचंका। इति तड्डीकाशां भर्भ: ६ वर्नरं, की, (हराने वरवति वामायुगाच दति। ट⊹"न्गुश्इवर्षिभ्यः व्यर्ष् ।" अवा० २ । १३३ ११७ व्यरम्।) चिङ्गलम्। पीतमञ्ज-প দৃ : বীজ দৃ । ছলি হাজ লি ঘঁরে; 🛚 वर्करः, सू. (३७:ति दोष**्मिति । इ + व्यक्त**ा) मासरः। म च गीचजातिः। नेशः। बावरी इति अथा। चन्नतः। इशिविधेषः। (महेश्र-वासिति, गुंभूचि । यथा, साकेव्हेंबे।५ शह्ध "नाम्बोचा दरजान्द्रेंद वर्मरा एवंद**बना**: ॥") महिका। इति मेदिनी। रे. २०६॥ एसु-विशेष:। काल बाद्य इति भाषाः। सत्य-याय:। सुनुख: २ अर्घ: ३ खव्यवनेरक ३ स्कल्दनः ५ गत्रपनः ६ पृत्रगत्रः, ६ सुदा-वक, 🕒। चाचा गुला:। कटलम्। खकालम्। सुमन्त्रिकम्। वानिविषयेविषकम्दीयमाधि-

वर्षस्कं, छों, (धर्मस्माधं कन्।) सन्दक् भेदः। सल्यम्। । वर्षस्त्रम् स् तिवर्म-एकस् व् श्रीतन् ॥ स्यान्तः । पित्तादिः व् एकस् व् श्रीतन् ॥ स्यान्तः । पित्तादिः व् एकस् । कष्मस्यतिक्षञ्चकक्षप्रमनाशिलम्। वियोगन्त्रत्यिक्षच्या । १वि राजनिवर्षः । वर्षस् । की. (वर्षस्यस्य नाजनिवर्षस्यस्यः । इति । सत्तर + अव् । हाष् ।) प्रस्तेष्टः । स्विमेटः । इति मेदिनी । रे. २०६॥ (वर्षे प्राव् प्रस्ते रावीति । रा + कः ।) सित्तकार्भकः । द्रित सन्दर्भवन्ती ।

लका द्रांस राजनिकेश्ट: ध

गर्करा, स्थी, (वर्कर+टाण्। एसे कियान वर्करी, डिण्।) जुनव्यविभाषः। वायुद् द्वात मःभा। नव्यक्षियः। कवरी २ तुर्दे ३ स्वरत्या ६ स्वधास्थिया ५ स्थापन्यस्ता-वर्षाः १ स्वरत्यामा ५ स्थाप्यस्तरा-वर्षाः वर्षाः प्रकारा स्थायः। "रक्षरी कवरी सुद्धी स्वरद्वासामान्याः

पन्ना कर्या हु शहित्राकृत्वी ।

वराज्ञ संसक्तर समाम सनार

तत्र मुक्तिः भिक्तः प्रोक्तां वटपत्रक्तनीयपरः । वर्ष्यरीजितयं रून्तं भीतं कटु विदाहि च नीन्द्रम् क्विवरं चृत्यं दोपनं वद्यपति च। पित्तलं कपदासम्बद्धक्रीमिविधाप्रकृषः ।

विन् । प्रिनेद्दा । इत्तामरः । ११६ ॥ कवा । विनेदिकः , पृं । श्रुष्ट । इत्त द्रि । विनेदिक । विनेदक । विनेदिक । विनेदि

वश्चिः, चि. (ह + "श्रदुष्यां दिन्।" उत्या० श्रद्धः इति विन्।) चसरर.। द्रख्याविकोष्ठः १

उल्बेरः, पुं, (ह + वाकुलकाल वृद्धाः) वृत्तः विशेषः। वाकला एति भाषाः पत्पण्याय । इगल्पाचः २ काट्टाणुः के तैः त्याकराटकः ४ गोळ्द्वः ५ पंत्तिवीनः ६ देश्वेत्वराटः २ । कारा-लाकः ८ हुप्तीनः १ व्यवभन् । १०। प्रास्त गुणाः। काश्यत्तम् । उष्ण्यम् । कप्तासाम रक्तातिनार्णिनस्वाद्धार्थनाष्ट्रत्वस्वः । क्षा

वर्ष, पुं, क्षी. (हकाने इति ; इष् चेचने । चा ज्यावी भयाशीनासमध्ययानासक्या । बदा प्रियते पार्याने इति । हे + 'हर्गृविष्टचित्रमिक विश्व: च'!" ज्या॰ व्: ६२ । इति सः।। हिरा! (वया, इन्द्रः) १। १०३;

"विज्ञुम्स्वितवर्षेत् मधीस्त्राम्य भंति । आकारितवसम्धायमेतिषु सहरश्वीत् ॥" समुद्रीपीयः । वस्तरः । दश्याः, सहः । ५ १ ५३ । "वसे विज्ञिसमेषिय यो बच्चेत स्तं स्वाः ,

मांचा चिच्च खादेह् यक्त यो: एक्यक सं सम्मः")
जान्द्रीयः । इति मेदिनी । वे, २८० (वर्ग नीति । छह् + पच्छाण्ट् ।) मेदि । इति केदि चेन्द्र चन्द्र । । इति केदि चेन्द्र चन्द्र । । इति केदि चन्द्र चन्द्र । । इति केदि चन्द्र चन्द्र । । इति केदि चन्द्र चन्द्र । । विष्ट चन्द्र चन्द्र चन्द्र । विष्ट चन्द्र चन्द्र चन्द्र चन्द्र । विष्ट चन्द्र चन्द

डाम्हाधिताः। रीष्ठ प्राच्छेत्वाक्षातिष्ठ वर्ष्ण्यासी विरयुरवाशास्त्राचानवीत्रेष्णीयव्यवस्थापु दिरकारेतीएतएरमेवातिविद्योतिकोष्टर्याम् वचासमान एकेक्शितकशैदाधिपति विद्धी तस्य इत्या एते श्लोकाः। 'प्रियद्रमञ्जर्भ कर्म्स कोऽन्**क्**यांदिनेश्वरस्य । यों ने सि^{र्विका}रक रोच्छा यां प्रमुक्त प्रवाहि-

क्षीन ह⁹ इत्यो प्रक्रिसी निर्देखव। भूषंम्धानं कतं येग मरिहिरियनादिसि:। सीमा च भूतनिवृधि द्वीपे दीपे विभागपा:॥" र्व पित्रि संप्रहत्ती नद्रुश्मिन वर्त्तमान धाकीशे जल्हीपौकसः प्रजा औरसवहस्मां-विचास (सः) पर्य गीपाधन् । नद्यानभ्य भगवान (दि-पुरुषः सद्वि गायक्तीं पूर्व्वचित्तिं नामाश्वर्म-

माभवाषयामासा तस्यामुख वन्त्राजान् स राजवयः चार्याभा माभिक्षिपुरवन्धिवर्गना-

इतर्म्यक-दिरस्य-कृत्भवाश्वकेत्मावसंज्ञान् मद पुरावजनयम् । व्याचीप्रभुमास्तं सात्-रतुमहादीनपत्तिकेनीय संज्ञणस्वकोपेनाः सिखा विभक्ता चात्रासुल्यनासानि ययाविभागं चय-र्दापदगार्थि चुभुजुः। यक्तिज्ञव वर्षाणि नर्द-

योजनसङ्ख्यायामानि ऋष्टभिर्मायादानि (इपि:

सुवभक्तानि भवन्ति। एवा मध्ये इला-

एल कामाध्यन्तरवह यस्य नाध्यासविद्यतः मजन: सौवर्ष: कुलिशिशाली सेरुई[पायाध-षमृताचः ऋर्यिकाभूतः अवलयकमलस्य सर्हनि द्यात्रग्रत्यद्वस्थीत्रनवितती ऋषे बोड्ग्र-साइसं तावतान्तभू न्यां प्रविद:। उत्तरीत्तरे-शकाइन नील: श्रीत: अक्षुयान द्वांत चयी रन्यक्तिहरूसमञ्जूक्ताः वशीवां मधीशामिरयः प्रातायला उभयतः चारीहावध्यो दिवस्य-थोजनपृथव स्केंबहा: यूर्वसात पूर्वसादत्तरी-त्तरी दशांभाधिकां मेन देखे यवा द्वविकः।

हात प्रशासिता यथा कीलाइयः। च्ययतयीज-नीतसिधा ऋदिवर्शक्षिंपुरुषभारतानां यथा-इख्यम्। तरेवेलाइतमपरेण पूर्वेष च माल्य-वक्षमधाराज्य(कामीलामिषधायमी दिवसमं प्रध-यत जैत्मालमनाश्रयी: सीमानं विद्धाति ।

ग्रव द्विजीनेलाइलं निष्धी हैमकूटी हिमालय

भारतेरणसिन् वर्षे सरिक्षेताः सन्ति बहवः। सल्यो सङ्गणप्रस्थी सेनावास्तिकृतः भरत्रभः कूटकः, कीयतः सञ्चा टेवमिरिफ्ट्यम्डकः श्रीशैलो

वेङ्करो महेन्द्री वार्रिधारी विन्यः युक्तिसामृच-शिदि; पारिपाची दोशचिचकुटो गीवहैंनी दैवनक: कक्षमी नीजी गोकामुख इन्ह्रकील: कामशिरिशित चान्ये ऋनमञ्चल्यः श्रीलासीयां

नितमप्रभवा नदा नदाख सन्यसंब्यानाः। श्तासामगी भारतः धनानासमिरेव पुनन्ती-नासात्रान(चोपस्पृश्चितः) चन्त्रवश् नास्त्रपर्वी व्यवदीहा अतमार्जा वैकायभी कादेरी देखा मप्रस्थिनी प्रकारावर्ता सुङ्गमता सम्बद्धिमा

भीभरणी मोदावरी विश्वित्या प्रयोगी तार्पी रें सुरमः नमेदा चमेकाती चन भोनच मृदी सञ्चान्दी पेदस्तुतिकशिकुत्सा जनासा

दघ

कौधिको सन्द किनो वशुका बरकको रक्षकते शोमती नरपूरीचवनी बहबती सपवती सुर्यामा श्रुतद्वक्रमामा सक्दृत्या विवस्ता भामकी विश्वीत सञ्चानतः। अक्तित्रंव वर्षे पुरुष्टिक्स

जन्ममि: युक्कलोद्धिपराणावर्णन स्वार्थ्धन कर्मणा नियमातुषनार्कातयो चडा ^साह्मन चातुपूर्वेक सर्वा हीद सर्वेषां विश्लीयन्तः। ययापर्यविधानमपन्त्रीसः भवति ॥ १ ॥ ४ । चात: परं बचादीनां सभाशनच सर्धक्यानती वर्षेत्रभाग उपवर्ण्यतः। प्रची जन्नप्रमाणा दीपाश्वातिकरी दिरस्तय उत्पिती यवासि क्टपास्ते सप्रजिल्लः । तन्यर्गधपतिः प्रियवनात्मन इक्कांजिङ्कां द्वीपंसप्तदर्घातः विसञ्य सप्तवर्षे नासम्य साह्यज्ञेभ्य जाक्तलय स्वयभाक्षयोगे नोपर्राम। अधियं वधसं सुभद्रं शान्त

चैससन्दरसभवस्थि वर्षां । तेव शिरयो नशक सरीवाभिद्धाताः । मणिक्रटी वजकाट इन्द्रमेशे च्योतियान सुवयों हिरएयधीको मेचमान इति संतुधीनाः। अरुणाः नुसणा चार्ड्डारमी बादिबी सुभाना ऋचभारा स्वासरिति सहानदाः । २॥ 🕸 ॥ प्रचासर् समानिकचुरसीदेनाष्ट्रती यया सथा दीयोशप प्रास्त्रामी द्विगुळदिशाल: समानेन सुरोदेना इत: परिस्कती। यज्ञ इति ग्रात्मनी क्रणा यामाः। तदीपाधिपतिः प्रियन्नतासन्ते यद्य

वाहः खतुर्वभ्यः सप्तम्यश्वासामः। व सप्तवर्वाख वाभजन्। सुरोधनं सीमगस्यं रमणकं देववर्ष पारिभद्रसाध्यायससभिकातसित। तेव वर्षा ह्यो नदाख सप्तवासिचाताः। सुरयः प्रतास्त्रहे वासदेश: कुन्द: कुन्द: पृथ्ववर्ष: सहस्रशात रिति। खडुमती विनीयाली सरमती कृष्ट र्जनी मन्दा राजेति । ६ ॥ 🕊 ॥ स्वं सुरी-हाद्व(चक्तरियुण: समानेनाष्ट्रनी प्रतादेव यथा पूर्वः कुष्रदीमी यक्तिन् कुष्रकानी ईवलन क्तद्वीयात्कापनी जेनलन इयप्रशः सुग्राभ

दीचित्रा दिश्री विदालायति । तहीपं तिः पैय इसी राजन दिरस्थरिता नाम खंदंं 🖟 महस्य खपुचेन्यो बचामार्ग विमन्य सर्व है । बाति-छन् । बहुबऋदानहतृकिनाभिग् में ग्रितायप गामदेवनामभ्यस्तेषां वर्षत्व भीमा ग

चामिचाताः समेव। वश्रुचतुः म चित्रकूटो देवानीक कईरोमा वि रमञ्जला सधुकुल्या मित्रविन्ह् देवगर्भा प्रतय्वा सकसावीत ॥ 🕯 🖟 🔻 बहि: क्रीचदीपी द्विगुय: समावे परिन उपस्पत्रा । इतो यथा क्षः । होने देन । यांसान क्षेत्रका स्वाप्त । यांसान क्षेत्रका साम प्रकार साम प्रकार साम प्रकार साम प देन। यांचान् कः भासानिर्भन्तेना चारते। तांकाहाः एको नामाधिपतिः स्त्रे हीगे प्रयोगि कि वेद्व प्रभागमस्य सम्बन्धानान् स्थानित्र

योत्तरीक्ष्य मोताक सप्तमस्तु मञ्चादमा ह त स प्रशंग उर्घात जा किही में मिकार सह य (क्षांत्रमतः, नप्त प्तांश्वाचि विवीध मे ॥ प्रतासनीयम् अधीषाः प्रधानसाम्बद्धारयः। .नाइ टब्सिखें। सप्तमस्य स्थावर: n पा स्वतासप्रेयानि क्रीच्छनि नय। भवन् । ३३ । निहासः कुप्रश्लेष एक्तनामा दिलानि वे १ वापि सप वर्षाक तियां नास्त्रानि से क्टामु । हिन धेनुमचेट हेर्थं नमारेट च । तिसन् प्रभाकारक्व क्षिल्थापि नगम्म। म्याल सुना: सप्त प्राल्झकं प्रका वास्त्रत् ॥ गन्म इरित्रचीय जीसनो रोधिमन्दयः।। न्त्री मानसर्वेद महीधः मुवभस्तवा ३ बैंव भ्रात्झचे तिर्घालनामानि तुमप्र वै। प्रमेधानिके: प्रशा: प्रसाहीर्षश्वरस्य व & रा कामाद्वितीदीं से सहये चप्रभिन्न वस् । ल प्रान्तभ्यं वर्षे शिशिरन्तु सुखौदयम्॥ ानस्य भिवसीय सीमजाय नया बुवम्। चर्दीपा(रयुक्तीष प्राक्षद्वीपाकिकेषु च ॥ य प्रकास प्रकारित प्रकाशिम विभागनाः । 🕯। श्रिन वि.पुक्तपाद्यानि वर्क्कश्रिताः हिमाइयम् ॥ समानुष रूपण उलं धर्मेश्व शिवातः। शक्तिषु वर्षेतु मर्च सामार**शं स्ट**तम् ।**४६** गयी गय पिता प्रकें जक्षशीय दही हिन। स्य पुष्ठा वस्तु हि यत्रायमिनमा सव ॥ विभिरिति स्वानसम्य विष्वकीश्वकः। रवर्गेल्नीयस्य चतुषोऽसूर्यलाहतः । म्बद्ध प्रदेश: पृत्री (इरस्थ: मश्र एच्यते । **उन्त** सप्तमस्त्रेशं भदावचादमः स्ट्र^मः। वस केनुमाकच तज्ञाचा वर्षेक्सिश्तः। 🗗 (ति संयुक्तपाद्यानि वक्तिविता विकास्त्रवस् ॥ वा समावत: भिष्टि: मुखपाया द्वापन्नतः। । पर्ययोग देख स्ति जरास्ट स्था व 🛚 🖠 मधिर्मी न रेजासा नीत्तसध्यमध्याः। वे चनुर्धेमत्वस्था गायमाः कतनो न न : 🖘 गर्मीत्रक्ष्यीनीगेण श्वमीरुभूगृ हती हिन । पमग्दर्गी मन्त्रे कीर्: युक्रयनाहर:। रिक्षिक्ष्यम्भः पुत्रं सन्ताप्रक्षसास्थितः । पर्केष सञ्चानायः, युजङ्ग्यससंख्यः । 💵 इसर्इं र्चियं वर्षे भरताय द्री भिना। साच भारतं वर्षे नत्य नाचा महात्ममः॥ ।रतस्थायासून युच: सुप्ततिनीय धास्तिकः;। किन् राज्यं समाविधा भरतीयप वर्न वयी। तेषां पुलको लेख समहोगा वसलारा। डमधनस्य गुन्तेस्त सत्ताः कायम्दियन्तरे । प्य खायभग्नः सर्भः अधिनस्ते (इजोत्तमः) किंसवन्तरेश्स किमन्दर् कथवासि ते।" ति सार्केण्डियपुराणि संविभावे सन्तनारै भुडव्-कोष ॥ 🕸 । ध्वन्यचा ।

्ता उदाय । वैदेशिके महार कामा, कर्ने मार्च मौतीन क परीक्षण ॥

ম্বাভ ধুৰৰ সূজ্যা (জাৰভাত বুডচিমা इ.ह्रवरणकृता कि कीदिन्स का_युशीव**कः, । ह**े, रच्यत्र पुरुषा नाथ्यीरमनधारत्रनप्रभाः। ट्यूबहेनह्साबा प्रनानि द्य्यच्च च ॥ जोवांक तच मत्त्रम्या सर्गीधपलसी जनाः। हिर्मासीय हिरम्याभा : सङ्घेच लक्ष्राश्चारणः ॥ एकारप्रसङ्ग्यकि ग्रामानि इग्रामञ्च च । चीवन्ति कुरुवर्षे तुक्त्यामः हाः चीर्मीज्याः । सर्च मिएनजातास मित्र सुखनिविवित्य:। चन्द्रद्वीप सन्दादंवं यजांन्त सततं शिवस् ॥ नया विष्क्षे विशा सामवा हेस्सविसाः। दश्यम्बद्धस्ताति जोतन्ति प्रदर्भीजनाः, ६ यक्ति सनतं देवं चतुर्धार्त्तं चतुर्धसम्। धार्न सद: समायाय बहा वा मिलिसं युना: ॥ 🕸 तथा च इस्विष्ठीष सद्दारजनमञ्जसः। र्शवर्षसहसायि जीवनीचुरवाधिनः । खन नाराधर्म देव विश्वयोगि समासनम्। उपायल यदा विष्णुं साववा विष्णुभाजिताः ॥ वच चन्द्रपर्स मुखं मृद्धम्परिक्रनिकेलम्। विमानं वास्टवस्य पारिजातवनास्थितम् ॥ चतुदीरभनीयन्धं चतुन्तीरशसंबुतम् । पाकारै रंगमियंतां सुगन्यस सरहसम् । स्माटिनीमं कपर्यंतां देवरा करही पसम्। खर्णनस्थाचच्चे च चर्चतः समन्द्रुतम् ॥ हिममोपानमंबुलं नानारतीपक्षोमितन् । दियमि इस्कोपेतं सर्वयोगासमस्वतम् ॥ चरोसि: कार्पाणोर्वेन रासिखोपश्रीसितम । त्रारायणपरे: ऋडे व्यदाध्यमसम्बद्धाः ॥ थोगिभित्र समाजोर्षे आयद्धिः तुरुषं द्वरिम्। स्वडि: स्वतं मर्केनेमस्बद्धिः साध्यस् ॥ तच देवादिदेवस्य विश्वीरसिनतेत्रमः। राचार: सर्वकालस्तु सहिमार्थं पृक्कदेते ॥ भावन्ति चैत कृत्यन्ति विचासियो **मनोरसा:** । क्तियी योजनशास्त्रियाः बहा सक्टबनस्यहाः ॥ दलाइते पद्मार्था अस्पालर्मराद्याः ॥ वर्बोदम्बद्धाण वर्गामां वे स्थिशाबुह: । भारते तु स्त्रिय: युंची नानावर्णा: प्रकी संना: । कारादिवार्श्वने युक्ता नानावर्क्षाणि कुळेले । मरमाञ्चर्यतं तेषां भ्रतं वर्णात्व सत्रवाः। गवर्याणनसरहस्यं वर्षभेतन् प्रकी भिन्नम् ॥ कम्मभूतिरियं निप्ना वर्षणामाधिकारिणास । मचेन्द्रो मलयः सन्धः शृद्धिमानृदापर्वतः । विश्वक पारिपानक समात्र क्षसमर्वताः । इन्हरीय: अग्रहभोन्द्राध्ववको ग्रस्स्वमान् 🛭 नामतीयसम्बद्धाः शीक्यी शन्यकंत्रमः वाह्याः । चयन्तु गवमक्षेत्रां द्वीयन्त्र सागगाहरः ॥ योजवानां सङ्ग्रम् हीयोव्हं दक्तियोत्तरः। पृत्ये किरावाकासा सी पश्चिम वननाक्तवा । बास्त्रवाः चित्रवा वैक्या मध्ये भ्रासायेव च । द्रम्याद्वप्रकृषिकंत्रेयन्यनः मानवाः ॥ सक्त प्राप्त चटा मप्तिची विविध्वा च बर्यूषश्चा तथा ।

प्रावती विलक्षा व विमाना रेनिका कृष् क्रोक्षती धुसपामा च बाहुवा च सम्बद्धी । कौशिकी लोहिता चैद हिमक्तान्ति:खना । वेदस्य विकेदस्यी बत्ती चिवदा तथा। प्रश्रीता बन्दना चैत्र नध्यनीरा सर्गरमा चर्माखनी तथाच्या विस्थित देहभाषि ह भित्रु: प्रशिक्षि तथा पारिपाचास्रवासाधाः नर्मादा नुरमा प्राना दशार्गा च महानदी। सन्दाकिनी चित्रकृटा तामधा च पिद्याचिताः। चित्रीत्यता विषामा च माञ्चना अच्छवाहिशी । क्तिनसाहका नदाः सर्वपापच्या नृणास्। तावी प्योक्ती निर्वित्या भी और च महानदी। वैन्वावैसरकी भेव बनाकाच क्सुद्दती। नीया चैव महाभौरी दुर्भा भानत:शिला तथा। विस्वपार्पञ्जास्त् पदाः पुर्यज्ञाः भूभाः । ऋषिकुद्धा त्रिसामा च सन्द्रगा मन्द्रगासगी ॥ कट्या परवरश्चिमी चैत्र ऋधिकावैग्रकारियौ । शृक्षिमलाद्संचाताः, सर्वपापऋरा कृषाम ।। धाःसां नद्यमदाश्च प्रत्यो द्विष्णुष्ट्रणः । भक्ताः, पापचराः पुगयाः, खानदानादिकक्तेमु ॥ तास्त्रिये बुरुपचाला सध्यदेशास्त्री चना । पूर्वे देशादिका भी व कासक्तपतिवासिन:॥ कौंदर वितर्मगधा राचियादाच मर्थ्याः तवा परान्ताः चौरादाः भृहाभीरास्तवा

मानका माकवाचेव पारिषाचिवासिन । सीनौराः सैन्यवा हुन्याः भाहाः सन्यविवा-

स्रवा वामास्त्रधास्त्राः पारसीनास्त्रिन म । स्थार्था पित्रांस सिल्कं वसन्ति सदितः महा ॥ जन्मारि भारते वर्षे द्वागांग कण्योव्युवन् । स्त्रतं चना वागरस्त अजिसास्यस्य म सचितः ॥ यानि किंप्रधाद्यानि वर्षाय्यस्तै मस्त्रीयः । न मेतु प्रोको नायानी नोर्वेगः सुन्नधन्न ॥ सुस्थाः प्रचा निरातद्वाः सच्द्रस्विष्यिनाः ।" रमन्ते निराधिभागिः स्वाधि स्वर्धावनाः ।" स्ति कुर्मपुराषे ४३ स्थाया ॥

वारं वाशनप्राये १६ वाधाने तथाम् । सः प्रभवादिष्ठिववर्षेणि वस्त्यास्ये यथ्यानि । तथा पिष्ठा पृष्णा देवो यथा,— "वंवसरप्रमायेव दंशे श्रवा प्रशे हि ता । प्रथ्या विधिना तात सर्वकासप्रसिद्धिया । स्वास्थ्यकासाय सञ्चारिश्चिष्ठाणा च । पूर्वाये तर्वकेत्वे विश्वा प्रसेख्योम् ॥ स्वत्वाग्रवता पीता यक्तरचीयप्रोद्धा । यंतकारमण्डियक्तर्यो प्रमाद्धा ॥ केत्ल्लाण्डियस्य देशिष्टोस्ट्रस्य स् ॥ स्वत्वादिविधानेव प्रशास्थ्य स् ॥ स्वत्वादिविधानेव प्रशास्थ्य स् ॥ स्वत्वादिविधानेव प्रशास्थ्य स् ॥

मञ्जूष सञ्जूष सञ्जूषिका पूजिता सुनि ।

"हिमवान् हैमकूटच निवधी मेक्रेव च।

चैत्रः कर्यों च प्रदेशी च सप्तेते वर्षप्रकृताः ॥"

इति द्वारावनी ।

जनशिदि; ≀ यघा,—

उत्पात श्रिमाव च क्षमाभ सञ्जापाच उद्युज्यक्षकगावृत्रा । 🕏 🏗 सङ्गला विजया भदा शिवः शान्तिर्धेतः, द्यसा। ऋढि हे ड्राप्तिः, सिहिस्तुधिः पुष्टिः श्रिया उमा। दीप्ति: कान्तिवीयो नच्यीरीखरीति प्रकीत्तिया । विधाना कोत्तमा देख: मरूमाववदस्थिता; ॥ प्रथमं संस्थिता वस्ता सर्वेसिडियस्थिकाः । २० ब्रास्त्री चयावती भाकी खनिता चापरा-जरका भागवी सावा दिति: खेता विमी-फर्मी। ग्रार्था कौशिकी गौरी विस्ला कलिनालमा। व्यवस्था क्रिया दुर्गा राजसा द्वा यायुगा। सथामा स्थिता देखी प्रजानासभू भाषचा ॥२०॥ काली रौही कपाली च चएडाकर्गा मधरिकी ! वहरूपा मुख्याच चिनेचा वियुद्धा विका॥ मार्डे खरी जुमारी च वैधादी सुरप्रितः। वैक्स्सीतया घोरा कराली विकटाहिसि:॥ विचित्रा चेति धात्या देवन्त्रेशंकाविस्ताः। पूजितवा सुनिधेष्ठ । मन्त्रकासप्रवाधिका: ॥२०॥ ाष्ट्रशासुरगन्धकंदचरकोगायोदैनाः । भग्वकालाख्याः कार्यज्ञक्रपणेलप्रहाः । प्रक्रीकश्च: समस्तादा क्लीबासुविस्तरस्य ! : व्यथवा युगमेदंव प्रवापका प्रपृक्षिता: " इति देवीपुराचे संवस्त्रदेवमाविधानिविधि-गामाध्यायः ॥ (दर्वके, जि । यथा, सामावते । इ। ९१। २०। "नमान्यभीच्छं नमनीयपाइँ मरोजमकीवसि कामवर्षम् ॥") र्येकरी, स्त्री, (वर्ष लन्सचर्गस्य करी-क्षीतिः वर्षे + इत + दा। द्वीप्।) भिन्नास्तिना। इति हेमचन्द्रः। १। ६८२। र्घनेतु, पुं, (वद्देश्वा इटें; नेतुरिव। सति वर्षे भूरिश उत्पन्नलारुख तथात्वम् ।) रक्तपुनर्गवा। दात राज्ञभिष्टः । (धालक्षेत्रशीयकेतुसरः युच । यया, ऋदिवंग्रे। ६२। ४०। "चैन्यस्य केंद्रमान् पुन्नो वर्षत्रेतुस्तवीरभवत् ॥") षेक्षोघः, पुं, (मधेस्य वरश्चरस्य क्योगद्यः । सर्व्यवर्ष-क्यानसम्बात् तयालसस्यः) देवज्ञः। ग्रञ्डरक्षावली। (वर्षस्य स्थलाःस्थितपलकोष ६व कोष:।) भास:। इति म्रब्दम। ला॥ ৰ্ঘস,।অ., (বয়ন্সানমিবি। অৰু 🕂 ভ:।) হুছি-चात्रम्। बह्मर्जातम्। जस्बुद्वीपजातम्। द्वीपां भाजातम्। मेघनानम्। इति वर्षभाव्य-पूज्य जनधाती क्षेत्रवयेन निकासस्य र्षेष, और, (स्य् 🕂 ऋहा।) स्थि:। इति भ्राब्द-एकावली ॥ (यथा, माकंखिवपुरासः। १०८। ५१। "शमेष सुच्यतः सर्वं रसं वै वर्षणाय यत्। रूपमध्यायकं साखंकारके नेवाथ ने नम:॥") र्भेस स्वरी ⁽ स्वय+ स्थिन र ेनर्नथम् र कार्तिः र भगेशम् रह्मारकोगः। अक्षः श्रीभूषारीयादिवर्तिः ॥

वर्ष शि

वर्षभाकी, [न्] ग्रुं, (वर्षे वर्षाकाले पाकी श्रस्थस्त्रीतः वर्षपाका + द्वा: ।) भाग्नातक: । द्वा दिस-चन्द्र:। ॥। २६८ ॥ (मधास्त्र पर्याय । "च्यास्त्रातको वर्षपाकी।" इति वैद्यक्रक मासादाम्॥) वर्षपुष्या, क्ही (वर्षे वर्षणकाले पुर्व्य थस्ता ।) **चहुर्द्दोलता । इति राजनिषेग्टः ॥ (सहदेशी**-नवाधक्द्रीत्या विवित्तर्जेया ॥) वर्षे प्रियः, पुं, (दर्षो वर्षे ग्रंडे ग्रियं सस्यः) चानका यची। इति जिकाखप्रेष:॥ वर्षवर:, पुं. (वर्रीकि । वर कावर्षे + अन्त । वर्षस्य देनी(वर्षण्यः वर च्यावरकः !) प्रस्तु । दस्यस्य:।२।८।८॥ खोचा। इति भःषा॥ (यथा, रत्नावन्याम् २ चङ्की। "बर्ड वर्षेपरेसैनुष्याणमामावादपास्त चपा मनाः कथुक्तिक युक्तस्य विद्यति करवाद्ये वर्षेष्ट्रांड्: स्त्री, (वर्षेन्य टिडिराधिकां यस।) जकतिथि:। इति ऋात्तेत्राखादश्रेगात् । अय अक्सनियिक्तसम् । तक्सलमार्तन कर्त्ते चान्द भाचीयवित्र सावका प्राव्यात् । भ च तस्त्र मौर भाषीयसं नवाली तक्षासे मसिये: कदाचिद द्याप्ती तद्वर्शे वनुस्रवकीयापकी:। न पेटापित प्रसिक्वेतस्र स्विधागात्। यथा त्रक्षपुराख "चर्चेच जन्मदिषसे कार्निभेद्रसपारियामः। गुर्वदेवामिविषास पुननीयाः प्रयह्मः ॥ खगचचच पिनरी नया देवप्रजापति:। प्रति संबद्धरकेव वर्त्तवस सहोद्धनः॥" खाते स्विवसाने:। प्रचापतिर्वसा। तथा च तिविधसविक्रयः। "निबोडनों निलक्षायी निक्रकोमी निजयह । तिलभुक् विलवाधी च घटतिली गापशीद्ति b मञ्जलपाणिमः: व्यभिष्येनार्थनिडिकेञ्चनं तहेतु-तया मोरोचनाविकसपि सङ्गर्वति ५० गुगगुल्लादिपाधिभिरिधर्यः। तथा च अत्र चिक्तामगौ । ^लगुडद्ग्धतिला्नदा**ष्ट्राक्षक्ष**स्यस्य वस्**रम**्। भूग्युखुं विस्तिस्तार्धं दृत्वामीरोचगायुनम्। संपुच्य सानुविश्वेशी सङ्क्षि प्रार्थयंदिरम्॥ चिर्चीवी यथालं भो भविष्यामि तथासने।। क्टपनान् वित्तवांचीन सिका प्रक्राच सर्वस्।॥ माकेव्हेय सदाभाग सप्तकालाकानीवन । चाप्तुरस्त्रवस्थित्वभ्येत्रका वरदी भग॥"

> -तर्श्वेषण~~ण~~ तथा दृष्ट्रीयात् **१फ**न

र*शाहस ने जुडूब ध्याप्रत्य सक्तीत

द्विस्तुतः ।

किला त् हैपोपुरासम् . ाना सङ्हरिष्णाया ग्रामधीकर भदेगा ण विश्वासिक्त वा अधार्यास्ति विद्योधने स्वेक्षा

स्कल मञ्जरिशानी मैं युनाध्वानकेत्र च : मध लमर्च हिंमा वर्षत्रही विवस्त्रेत्।" वर अभागमाम्। अपद्यायाच सङ्ग-न किचिन् पाटः। सङ्ग्युद्धम्। वयष्टद्रौ हिंदी। 🕹 ४ प्रदुस्त् । त जलाति स्काल्ती भाष्ट्री अञ्चलित प्रथा। गद्भानार्थश चेंद न स्त्रायाद्धदारिका ॥"

म र पुत्रज्ञास्थितः। ऋहे त्रिवि । । एवं जन्म दिनं स्टियं परिश्वरण पानी स-भौधा स्थिय

शक्तीचयमी दिजाब टर्मीर व्यापुरियर वह नि । नि खाइति बच्च तस्य दिपवी नार्थं प्रचानित

क यस्तु निरासिएं व हि भवे ज्वासासरे यख्डित: ॥ 📲।

पकायाम् ।

'जब्बच्चयुक्ताबरि जब्दमार्थ यस्य भवं जन्मनिष्यभदिश्वः। भवन्ति यहत्स्यक्षेत्र याद-विराधसम्बन्धानि तसः । ल्पिनामधी किरोस्थ जन्म (तिश्व क्षेत्र । ल्यागर्नप्राप्ती विज्ञक्षरुष्ट बर्ट ॥ " क्तिकृषयी: श्रविसङ्गलयी: । स कर्व्यविधसामं महविपसुरार्धनम् : खार्य होमा वा यहाओं श्रीतिमिक्ता। रिज्योजिने मुक्ता देगावृत्ती मु काष्ट्रनन् । ा साधो वचा कुई ऐतियं रक्तीह्यस्।

चमावसुन्त्रच सर्वोग्रह्मारः स्ट्रयः ॥ गीवपं करिया दश्यक्षरियति। स्वेषां दिना यहणम्। विवाधावयवयञ्चे सत्य-णादक्षुधक्तात्रयोक्तया दर्शनात्। तदु-

वा पर्वाधि खाराणि भ्रत्यानि कुसुमानि चः मार्दानि चान्यानि कपायाकी गणः स्ट्रतः " वृष्टिका परिमाधा।

"चाङ्गीयागुर्सा विश्वितन् म्लं सागैक्ष्यमुक्तं समना विश्रेषा ॥"

क्रमः । तिलोहत्तेषम् । निलबुक्तवारीक नवरक्षपरीधानम्: गुर्गुज्बिय-र्थोहुका-स्थितिनस्यक्तनमधीसं द्विण रा वभीयात्। गुरुईवासिविवास पून- सनद्वं पूजनीयम्। साच चः! हा काही सनक प्रकृति। कत्रहारी विश्वात द्वित च पुरुनेश्वाती। प्रश

लकः कर्याप्रामा इक्षणेन लिङ्गलिकय स्टब वर्षा स्वीप्तरियः वर्षो पदनसम्बद्धाद्ध इति व्यक्तव्यवात् वीसीप्त अस्तिः

ं गोपधेच्याचनचाचं धनमारं हुई मनस् प्रकोरधातमानच सम्बद्धाः स्वतिच बन्॥" धनमारं घनशेरम्। सनं हिदम्॥ धिनशी पजापान: स्थों गम्पनिर्मा ग्रेखेयस पूजनीय:। तत्र प्रार्थनसकौ ।

"चिर्चार्या यदा व भी भविष्यासि नदा सर्व। रूपदान् निमान्देद शिया वृत्तं सर्वदा । मार्जेखेट म्हाभाग मप्तक व्याप्तर्जावनः। व्यापृत्रिडार्छमिङार्धसमार्कं पर्दी भव ।^७ सर्तः वानपर्भुरामाश्वत्थःसम्बद्धासम्बद्धाः इन्मदिभोधकाः पृत्रनीयाः। वस्राधि पृत्र-

"र्जेशेखें याति सुनानि स्थावदाणि चराणि

पक्ष विकासिनै: हाई रहां कुलन्त् नानि से ॥" इति सक्यणुराखीयं रक्षार्थं पर्वत् । 🛠 🕻

पिछस[ा]छपाद्य**चणक्रमस्तु दिख्पुराख**द्विदः।

"लगां। श्रिय वस्ट्रेक्स पादी क्या इस्तरः। देवस्याच महावाहुर्रलदेवसहाधवात्।"

"দত্বনলু বিদ্বানিং লীবেইতানিংহছার ॥" इति मन्दचने पितुर्पेच्छ यन् सम्बं भात्-भीरिक्सको धन् गीत्रणरणार्थम्। धानएक

"ऋगं भनेरि पुत्रम्तु वाची मातुररचिता _{॥"} वाको सर्वशीय: ॥ क ॥ शुद्धस्थातिलपान सु

"मिलिले गुर्समिश्रमञ्ज्यद्वभितं परः । मार्केक यवर लम्बा विवास्यायुष्यदिस्ये ॥" यन वेदिकेन्द्रमन्त्रपाठि स्वादेग्धाधनारः। जनातिय: प्रागुक्तत्रभाषुराखीयसात् पौर्धमाः स्वत्तमासादर: । 🍫 🛭 जक्षतिचेदभयदिवज्ञार्भ तु देवीपुरायम् ! "शुगाबा वर्षताहुक सममी मार्चतीविया।

र्वेषद्यमीखनी व तत्र तिथियुक्तना ॥ पसंदवे जन्मति धर्मार स्वात् पूच्या लडा जन्मससं प्रुपेत्र। खसङ्गा मेन (इनद्वेशीय

पूज्या परा या अवनीक यजात ॥" भेनचनम्। एरदचनं हह्नदालमानेक्टेरियः। पूर्वाचे निविनचनकाम एवई शक्यते। "रचर्ने किंग्डिते देश प्राप्तः कालस्तु कर्माखः। नण्डकारेतास्य जैव तिर्वक्ती त्र्वेत ज ॥"

इति हाइश्वतिवचनात्॥ खिक्त खब्द्धयन्ते येग नचनखारेग विचित-कालः प्रत्यः । वश्चन्नहिदे तु शीधायवमानीकंदी । ⁶तक्षक प्रमाने हो व्यक्ति स्ति । निष्मादेति धनिस दशकार्य दिवं स्टल्स् 🕫 प्रति विवादिनसम्।

वय बाद्यारिकात् अप टाम यस विवस इति। छ+"इन्बहीति।" उमा० इ। ६९। इति सः । तत्रहाप् ।) खनामख्यात ऋतः । तत्वकाय:। प्राष्ट्रा इत्यमर: !१।३।,६॥ घनकाल: ३ जलागेय: ४ प्रष्टु ५ मेघागम ६ घनाकर. ६ । इति भूव्दस्वावली ॥ प्राप्ट्या प द्ति चिकारकप्रेय:॥ स च चहतु: सौरकावशः भादमासहयात्रकः । च्यापादाव्यिभाषचनुष्या सक्त । चाद्यका प्रमायम्। यया। नमस्त पर्सी प्रेशिराष्ट्रतुः। लभुच साधवच वासन्ति कारतु: सुक्रम श्चिम येथारुत्:। ऋषैन-ष्ट्रग्रवनं देवानां दिनम्। गभाञ्च नभछाञ्च वार्षिकाञ्चतुः। इषया उपक्रमेश प्रारदाधनः। यहाच नहसूच हैमिक्तिजाहतु:। अदैगर् रिचियायनं देवानां राचि:। इति सलसाम तत्वपृता मृतिः । ग्रेवस्य प्रमाखंतच चात् सीखदर्गवद्यस्य यथा। दाराहि। "चाबादृशुक्रद्वाच्यां पौर्णमास्यामचापि वा चातुमां खाबमारमां खुर्चाम् कर्फेटसंसमे । च्यथाने तुतुनार्केशिय मन्त्रेया नियमं प्रती। कार्तिके मुक्तदाद्यमां विधियत्तन् समाप्रेन् । चमुश्राणि हि नवीर्ण चातुर्माखं वर्ष नद् । कार्णिक्यः सुरूपचे नुदादस्यां तन्त्रसापधेत ॥ मात्ये ।

"चतुरी वार्विकान मासान् देवस्थीत्यापना-

सभुष्यरा भवेदियं नरी गुड़विवक्की नात् । तेलसा वर्ष्ण नादेव मुन्दराङ्गः प्रजायते। कट्नेजपश्चितात् ग्रच्नाशः प्रजायने ह लभते मन्तर्वि दीर्था आसीपालमभक्ष्यन। बदा सुनि: सहा बोती मधुमीबस्य वर्जानात निराधितीनभोजस्वी विष्यससास्य नायतः। रकान्तरीयप्रसंग विष्णुलीकसमानुबान् ॥ धारमात्रसनोत्राच गङ्गाचानं दिन दिने। तास्तृत्वकोनाङ्गोसी एक्सक्स इस्त ॥ व्रतालामान् सुकादग्यं सर्व (साधं व्युर्भवत प्रवासाम् सतिमान् बहुदृहस् नायते ॥ नसी नारायकाथिति जमुनिश्चन जे प्रथम्। यादामिवन्द्रनाहिकां विमेतीदावन यनम । स्वमाध्त्रितै: पार्धं तुष्टिमाधानि केंग्रव: " धनपृक्तमार, ।

ेइदं बनं सथा देव ! एक्टीनं पुरतक्तव ! विश्वित्रां सिद्धिमाप्नीतु प्रसङ्गी लक्षि केप्रद । ३ ग्रहीते। सान् इते देव यथपूर्ण व्ह स्विय । समी भवतु समार्थ लताम(दान्त्रनाह्म । ॥" रुसाप्ती च ।

° क्टैबर्नसम्बादिक समें प्रीती तक प्रभी। न्ने सम्बंती वातु कतासादाच्यनार्द्न ॥ * * ॥ ध्येत्रे वतिमधित्यं काटक्रम् ।

"एकराचं वस्दृष्यामे वबरे यचराजनम् वर्षास साथांच चतुरी वसेतू " पर्धीवा

इनदक्तसप्रियवम् । फंड् वाहिकाको सामान्यी नवौजीव , युं, (भवास जीवी सफान् क्राव्दीरुखः,) ,पश्यः, चि. , वयःत स≒कीक प्रति नैकस्थानवासी इति भाक्षीती.। इति निष्यादिः

तत्त्वम् ॥ दर्वती दर्गनीयानि वया,--"वयांसु घरशिश्चिस्तयर्चनायाः यङ्गकस्तौ-

जातीकद्यकेतजमाक्षानिविषमाहित-

भीति:।" इति कविकल्पलसायास् १ स्वके ३ क्षसुसम् ॥

(सनलकाल काचा सादिकं यथा, — "वधनवारिस्वारिसमाञ्जला

निख्यिकः: प्रविशेष्टसपूरिता । समद्यासकरा विद्यो दिशी सुदिनकी टक्षसियमका सकी॥

मीलशस्त्र हरिनोच्नुबा सही क्क न्यकास चित्रसं श्रुता सरित्। इन्द्रभोषकविराचिता धर्ध यङ्गभृषगविभृषिता च सा॥

मत्री क्लाति कानने चसरसी स्वामाध्यपूर्णातया इत्साम्प्रसमाद्रकालि कमकात्यकावनां यान्ति

र्जनियमदेखन्दर्रीय्खाइता स्त्रामला

भाक्षित पत्रमञ्ज की पनकारी वद्यांच्छतः छो भितः। "किचिद्धमीर भदेदभ प्रस्तानी हत्या भवेत्। वस्यस्या भवेदाकी वारिपृत्ती सरिन्सुसु:॥

त्रभृदसधरा मेघा यञ्चला घनधनाः। र्व ग्रायमसायुक्ता धर्या श्रीया ऋतुक्तसाः ॥

तास कालकामी कुन्नी चायेते चित्रवां श्रेश्रम्। इति ज्ञाला भिषक् मेष्ठ: कुर्यादख प्रति-

खेदनं सर्दनं प्रश्नं निर्वति अवनन्त्रा।

गीररामारलं ग्रस्तं व्यायामः समलिक्षमः ॥ कपून्त शारस्रमाः संया वातकपापचाः । निकशा विकासनीताः कपनास्त्रकापशाः ॥"

इति द्वारीते प्रथमे स्थाने चतुर्थेश्यामे ध "आहानखानवपुषामध्यः, सक्षीश्रेष कीहितः। वर्षा सुद्देशिक् व्यक्ति तेरुस्तस्य स्मृदेरस्य रे ॥

सतुपारेण मदता सङ्चा शीतवेन च। भूवाक्षेत्राक्षप्रक्षित्र सर्लिन चवारिका 🖁 द चूरीय च भन्दिन तिस्वाध म्योन्यद्वियः। भजित साधार्यां सर्वमुद्यायक्तेलनच यन् ॥ च्यास्थापनं गुहुततुर्जोर्धधार्मं रसान् कतात्।

चाङ्गर्श पिश्रिलं युवान् सध्यार्थं चिर्ना-सस्तु सीवचेलाही या पद्मकोलावचर्कतम्। (स्या कीयं प्रतचामभी भी जगन्तांतद्दिने ॥

यक्तान्त्रनवस्त्रहें संग्रुव्हं चौत्रवह्ना । चापारचारी सुर्भिः सततं भूपिनाच्यरः॥ इम्बंप्रडे वसेदाव्यधौतप्रीकरविष्येत । नदीजसीद्मसाच:सप्तायस्त्रपांस्यजेत् ॥"

इति वाभटे स्वन्धाने छतीयेश्याचे ।) म 🙀 (वर्षस्य वस्थरस्य कांम्रः) भाषः 🖈

17

দুবি ি

सञ्चासक्तः : इति राजविर्धसः ॥

पुंब्दम् ।) साल: । दनि इटारावकी । २८॥ वर्षांङ्गी स्त्री, (वर्षामु खड्डं बस्या: । तच जाता-

वर्षोड्डः,युं,(दर्षेख वत्थरख खड़सिव। खभिशामात्।

ङ्करमञ्जीनादस्तास्त्रयात्वम् ।) पुनरीवा । दनि प्रव्हरवावनी । (विषयोऽन्या: पुनर्भवाश्रव्हे

चानवः।) वर्षासवः, पुं, (दर्शासु सदतीति । सू+चाक् ।

वर्षासुभव उत्पक्तिर्थस्य वा।) रक्तपुनर्गवा। इति राज्यविभेग्दः । ध्योजाने, जि । षवीभूः, ग्रं. (धवास भवतीति । भू+किए।)

मेश:। इक्ष्यसर:।१:१०।५८॥ (अस्स पर्कायो यथा.--

"मख्दः जनगी मेकी वर्षास्ट्रेंहरी ऋरि: " इति भाषप्रकाशस्य पूर्वासके द्विभीये भागे ॥)

इक्तगोप:। इति राजविषंग्दः॥ भूलता। इति मेदियी। भे, १⊂॥

वर्षाभूः, चत्री, (दर्बाह्य भवनीति । भू + क्रिप्।) युनर्नेबर। इति मैदिनी। मे, १८॥ (बर्गाः,

ह्यभृते क्रवस्थानं ४५ व्यध्याचे । "तिलपश्चित्रावशीभूचित्रभ्रजनमीतिकालगुन-

प्रकास्त्रकारायप्रस्तीनि।") मेकी। इति भरत-धनरूपरत्राकर: । दर्शभने, चि ।

वर्षाभी, नहीं, (वर्षाभू + कीय्।) मेकी। इत्यसर:। १।१०।२८॥ पुनर्नेता। इत्यमस्याखा भागुहिन्द ॥ वर्षांसदः, पुं, (वर्षासु साक्षतीति । सद् + व्यक् ।)

मय्रः। इति केचित्॥ वर्षाम्मः पार्यवतः, युं, (वर्षामा द्रष्टित्रवं तस्य पारकं उपवासानी पार्श बतसिव धसा।)

वर्षाराजः, पुं, (वर्षायां राजिः। तसः समासाम्हो-२भ्।) धर्मनालीनराति:। इति पुलिङ्गसंभ्रष्ट-टीकार्याभरतः ।

चानकापची। इति कैचित्॥

वर्धार्चै:, [सृ] एं, (वर्षास स्विद्धिपरसा।) सङ्ग्वयष्टः। रति ग्रम्दर्वादणी ॥ वर्षानङ्गाविका, ऋरे, एउड़ा। इश्रमरहीकाया

वर्षावस्तः, पृं, (वर्षाक्षाक्षवस्त्रभः ।) ग्रह्त्-कामः। इति राजमिर्घग्टः।

वर्षिको, चि, वर्षासम्बन्धि । वर्षसम्बन्धि । वर्षाप्रस्तात वर्षे श्रव्दाचा परेण स्थितप्रस्थयेव निव्यत्तम् ॥ वर्षिष्ठः, चि, कातिप्रयष्टद्वः। धायमनधौरतिप्रवेन

रुक्ष: इस्र्यो इस्टाने वर्षादेशे इस्टब्स्यन

वर्षोधान्, [सृ] त्रि, (व्ययमनदौरतिभयेन वहु: ।

वह + इबसुन्। वब(देश:।) व्यत्तिवह:। तत-पर्यायः । इ.स.स. २ च्यायान् ३ । इ.स.म.इ. । ३।२:२३७॥(यथा,---

^अखायोडमार् भवेर्कालस्तरमञ्जल ज्ञाते । क्षद्व' स्वत्व सम्रतेक्तर्व नवींसम्मृतनतीः परागृ॥" पूर्वि सुरक्षि ।

पत्रदश्चाभृष्ठपञ्चकसम्बद्धान्य र হ। १५৪। হুনি ভক্ষা) বর্ষী

धार्ती मैंकप्रक्रयेन निस्पन्न: ॥ (व 16515

"जगः! प्रभादं दिवसानचा द्यौर्वर्षका प्रवाधयं यस्य । निर्ञाजिसिच्या दहते व्यक्ष

भूयो वसाधे सुनिना क्रमार वर्षसाब्द:, धुं, (वर्षसञ्चानी अब्द

धार्यः ।) वर्षणभीजभेषः । इति वर्षे जः, चि, (दर्धे चायते दान । सन्नकार प्रालुकाः) वर्षाकराणजाः

जात:। समस्य•नवर्धास्ट्यूर्व्यक्चनच≉ येष (मध्यन: ॥ वर्षोपतः, युं, (वर्णामानुपनः।) मे

कारका। इत्लमर:। १ । ३ । १^२

द्वहत्सं **धिनायाम् । 🔫 । ०**८ । "वर्षोपलवच्चानं वाशुक्कत्वाचावानः द्वियते जिलाखाद्यिका इन्यम मेव

वर्षो, [न्] स्ती, (वर्षति दश्यत व मानिन्।) भूरीरम्। (यथा, कषार

"इट श्रीच सभी पेश्सा पिद्याचाना कारणभूति सिधाचितं ने वर्शका भारण

श्रमाराम् । इत्यसरः । ३ । ३ । २६ सचो ब्रिटिसि अस्मी । (यथा, १। स्१। ५। "अधापप्रवाहित इसान् माहुरी।

मनाखद्दन्तिकाभेकां बद्धनः संहतः इयना। इति भरतः॥ अतिसु इति मेरिनी। ने, १९८३ (उन

चि । अधाः, ऋग्वेदे । १० । **२०** । "सरायपदृष्टवसच्चिममञ्जी वर्षान्तस्थी वरिमद्गाप्रधिक।

"वद्योन्ध्रव्द अञ्चलभवनः स्थिर्व इति तङ्कार्यो सामगः। वर्धीयान्। वते। य । १⊏ । ३० ।

"ॐ नसी ससनतेऽकूषाराज खर्जर ववाय प्रसीव्हपलियतस्यानाय नमी अन्त्र नमी वस्त्रानाय नमकी वर्षीयसे !" इति सहीकार्या श्रीधर

वर्षी, अती, ग्राराम्। इति द्विरूपकीः वर्क्ट, कर वर्षा दीशी। इति कर्त

(चुरा०-पर--वधे खक्ष०-दीप्री ख

रेक्रोपधः । का, वर्ष्टेवति । इति दुः दर्भुष श्रेको। इति कविक्ष्यहम व्याताः च्यक्तः स्ट्रा) ४, वर्ष्टते

स्वादिवर्थे: ॥ व(व) घें, की, (वर्ष्ट्यति दीप्यति दी

चन -) समर्भिन्द्य - इक्सर १५ १६

गड़ा + कच।) पत्रम्। स्ति शब्द्रकारली !

"विनासिनी विश्वतन्त्रपत-

भाषाण्ड्यं कैनक वर्डेभन्यः।

श्रिया जिनमी चित्रचात्र येशे-

वित्राष्ट्रयामाम एवा नखायी: ")

। ईबित घीमते इति। वर्चदीपी क्लावां।)

हिं, सि. पं, (इंडास वह ने इति। इंडि

रदौ + "बद्देनेलोपस्र।" उक्ताः । । ১१०। ছবি

(स नलोपखा) चाया:। इति मेहिनी। सं, इं€॥

ीमि । प्रव्यादिकीयः ॥ यदः । दनि हैम-

हस्य । (यया, प्रमुक्ते । २०। २५ । ८।

मुद्दी अक्षावन् पुरुभी की कास्त्रे।

र्धेर्धपातस्वस्तिभिः नदानः "

नी असोक व इयेज्ञम्।"इति तद्वार्थे सायगः॥)

चनमम्। रखनरः॥ (हहत्वस्य पृतः।

भच्च [स], पुं, ऋती, (ष्टंचिन वर्द्ध ते रनि । विद

न्द्रौ + " ह' देनलीयचा" उसार २ । ११० ।

शत शमि, गलोण्या।) युधाः। शनि सेहिनी।

[स्] की, (इंडनीति। इंडि इहीं + इसि:

नमं(वचः) यक्षिवर्थम्। इति शब्दरता-

पुष्य, क्री, । वर्ष्ट्रिशिमार्युक्तं पुष्पमस्य :)

ै उन्ना[न], पुं, । इन्हिंदा कृषीन दर्शिय से बा

क्षिप्रमं, सी, (विश्वं वर्षशक्तं क्रमुमं यसा ।)

वद्याभित्वं।" इति इनक्। यदा "बहुल-

सन्धनापि ." जगा- २।३६। इत्यन वर्षे बन्च

प्राचाकी । वर्ष्टिंगी सब्दः । दल्ल्च्यलदनीका

इनचा) सव्याः इत्यमसः। ९।५।३०॥

ण इक्ष (सथा, जुसारे। १। ई१।

बाहरिनद्रशिष्या देशिसमार्गेह्सा

पान्यपर्यम् । प्रत्यमरशैकार्याः भरतः ।

गर्चेष्ठम् । द्वीवेरम् । इत्यमस्मरती ।

यस्यियपैस्। इति प्रान्द्रचन्द्रिका ॥

नदमविधिजनायां पर्श्विष्योगनेकी ॥"}

鮮む: ℓ')

"न भे। शीसही स्वर्डे च्टिस्ट-

भागी वर्षिः, पृष्यका मिदेक-

'इइहाजस्तुतस्त्रापि वर्षिकसाम् अन-

प्रधा भागवने। ८। १० । १३।

करी, (पर्दर्शिति। दृष्ट ब्ह्री + ल्यः।

(यया, रच्च: 1 ह । १७)।

।शिवार:। इति देशचन्द्र: १

(जम । इति ब्राव्टरवायलो ।

वस्य'

वस्यि कौ । नारत्। त्यांधायो व्या,---यथः वक्तांक विकास विभाग विभाग सुनामधानः ।। । या बच्च विद्यं राजा व्हेपं कुर्द्धां स धर्मन वित् ॥ ैं।

"कालानुसार्यं तमारं कृष्टिनं सपुरं मतम्। ज्या विद्याससर् एक्ट इन्ती च वृद्धिणम्॥^१ रस्थिपणेन्। इति भगतः । (वर्षतं।नि । इष्ट

इति भावप्रकाशस्य एकेखरू प्रथमे भागे॥) । वर्ष्टिनवादनः, पुं. (वर्ष्टिनो अयसी वाहनं यन्छ।)

कार्तिकेय: । इति इलायुध: ।

नहिंद्यना की, (वहीं धनी वाहर्न यसा:।) भारती । इति जिकामध्यापः ॥

दर्शियः, फ्रां, (द्राष्ट्री बल्ल्यालि एवय सम्या) एक्सिएमेस्। इकस्य: (२ : ३ : १३२)।

व्हिच्च (सि., सि.) मुं, (वर्डिय वर्ड च्योनि-गस्छ ।) बर्च्युः । इति देमचन्द्रः । ४ । १६४ ।

विचिभैखः, पुं, (वर्डिस्थिभैखं यस्य ।) देवता ।

इत्यनर:।१।१।६॥

वर्ष्टिवरः, दि] पुं, (वर्ष्टिविध्यमी क्राम्रासने वा

दगादिवान् साधु: ।) पित्रसथविश्रेष: । यदा. "च्ययञ्चानच यच्यानः पितरो बच्चायः मृताः ।

स्मिखाता वर्षिवही दिधा नेवां स्ववस्थिति:।" इति कौर्मे १२ चाधाय:॥ खापि च ।

"काएत याँ ततः हाचा सर्व चात् च भूतले । व्यायकातांक्रया सीम्यान् इतिश्वनत्त्वयोग्न-

सुकालिनी वर्ष्टिव्ह व्याच्यपांसपीयेचनः ।

सर्पयेच पिछन् भक्ता सतिली दक्त चन्द्रनी: ॥ दर्भपाणिक्य विधिना इस्ताम्यां वर्षयेनतः ॥" चात्र की चित्र पिछ प्रमासिदे शात् दियापि हसा-

सणि अञ्जित्वयदानम् । सद्धन् ।

"क बदार्जनलं सीन्दंयस सर्वासर्जनलं तथा। भागियात्ताः सीमणाच विचिद्ः सक्षत् सक्षत्।" प्रति च्छ्न्होमगरिशिष्टेन विशिष्टेकाञ्चणिविधा-

गान्। इळाड्नियलसम्॥ (पृथ्वंग्रजस्य छदि-हुनि: पुच: । यथा, भागवते । ४१०११८ – ६ । "इविश्वीयाद्वाविद्वीविदेष्ट्रास्टत बट्सुनान्।

वर्त्तिवर्दे एवं शुक्तं अच्यां चळां भिनवनम् ॥ दर्खिषम् समाभागो स्टिक्शीयः प्रभापतिः। विश्वाकान्त्रेषु निकानी सीमेषु च कुरूदश्च ॥"

वर्ल्डिंग धक्ती सीहतीति । यश्चास्त्रे, चि । यशा,

हुआ तेकी यस्त्र ।) स्वयः । इद्यमर: १२११४ ०॥ भरावदे। १।३।३। है इ., की, (बर्डिसिय तिष्ठतीति । स्था+ क:ः) "स आ(१६ सर्त। ग्रामी जारात-भिन्तं गरी वार्डवदं वजध्यम्।")

बहिन्द्रेश:, टु, (बहिर्दीमिनेव केंग्राइन यन्छ।) णियाः । इति शोचिष्केप्रशब्ददर्शमान् ॥

ोर्फ्स., पुं, (वर्डमस्यास्योति। वर्षे + "यल- वर्षिनं, जी, (वर्षिण तिस्तीति। स्था + क:। चामामिति वलम्।) इतिम्य्। इक्षयर्:।

> (यथा, सुत्रुने उत्तरतको ११ टाधाय: । "संदं विद्धादयवातुवीपं रहिष्युष्ठीसुरकाष्ट्रकृष्टै: ॥"

भि, इडनमः : इति सायगः । सथाः ऋग्-विकेश स्था १६ । १ व

* घषी

व(न, हाँ, [म] मुं, , वर्ष्टमच्या क्योति । वर्षे 🕆 इति ।) अयूर्:। इस्तमर्:॥ (स्था, क्तु संहारे। २। हा

"बदा मनोशाखकावधीन्सुनं विसाति विक्लीयोक्तापशीसितन्। सविभग्ना लिङ्ग चुलना कुलं

पवत्तनृत्वं कुलस्य विद्याम्॥" प्राप्तामभैनस्तः कम्बपहुचिप्रियः। यथा महाभारते । १। ६५ । ४०।

"सिह: पूर्णेष्ट वर्दी च पूर्णायुक्त सदा-

थल, क्षिष्ठ संपर्की। इति कविकरपट्स व (भ्वा॰-व्याक्षः-सक्त∘-सेट्।) सि, यन्यति वास

इति इसिंदामः॥ भीतिन येते। प्रहिस् + प्रदूर- क्रिया एपो- विकास क्रिकारा दिति वा वलभौ, 🕽 दीष्।) वङ्भौ। इति भ्रव्दरना

यति। ङ, वलने धर्नलोकः, लट्टोनीळर्घ।

वली चमरटीका च॥ (बया, अधासरित साभागे। ८०। १२। " इन्यंप्रासादवनभीव्यन्त्रियम् सी४ अमन्त्रियः ॥ '

पुरी विक्रीय: । सञ्चा, सङ्घि: । २३ । ६५ । "कार्यासर्दं विकितं सथा वलभ्यां

श्रीधरसंगगरेन्द्रप(लिताधाम्। की निर्ती सवसाइप्रश्न तस्त चिमकरः कितियो यतः प्रजागाम्।")

वन्तवः, युं की, (यनते चाहुनीति इक्तान्त शिति । वल + "विजिसिजितिनिधाः कथनुः'

उद्या॰ १। ६६। इति कथन्।) स्वर्गाट-रचित्रकोश्वासरणम्। वाला इति भाषा। तत्वर्थायः । च्यावापनः १ परिचायः ३ कडकः १। इखमरः॥ पारिचार्यः। प्रांखका श

इति श्रव्यक्षाइली॥ काल्:० कुख्डलन्रः।

इति जटाधर:॥ (यथा, रामायकी। २) 30 14 1 "सदेमसूचेकीशिमः क्यरेकेलथेरपि।"

सक्डलम्। यथा, सार्केक्ट्रिं। ५०। ४६ । "अञ्चानः सकलं भूमवेलयं तुर्गोत्तसः।

समर्थः कान्तुमर्केश नशार्धं प्रतिपाहितः ॥" कास्तिनिकेष:। घटा, सुद्धतं भारीरस्थाने

५ मधाये। ⁶क्याल**र्च**कनक्णवण्यनलक्तसं**च**ानि ।"

"पाणिपाद्यार्श्वष्टीदर्झ वलवानि॥" वैद्यको ऋ।सिकर्स्सवर्ष्यप्रः । यथा, सुक्रुते ।१।००। "नच र्_{जाविष्ठान्}मेंहाद्याककी **प**तुष्ठामिञ्चन। तर्यया मसम्बन्दवेखाप्रतिसार्**णानीति र्**चन-

विश्वादाः॥ भ ॥ देशवस्। यथाः, रश्च । 10818

"सर्वेजः व्यवक्षां पश्चित्रोहनमा सराम्। व्यवस्थामनासुर्वी भ्रम्यारे सपुरीमित ॥",

दशयः, गुं (वभगवदाक्षतिर ह्याक्षीतः व्यक्ष चारित्राह सक्। विष्युस्यक्रीसम्बद्ध

्यशिक्यभाक्षी ।" सधरोजविधियः दश

(श्रक्षा, समी । १२। ६५। 'ऋक्-रहिः भूभाव सन्यात् मनभाकम् वर्षिनः। न्दर्शिक्ष क्रियान क्रियानक वाज्य प्रस्तानः ।"

बच्चमा च्यौ (बच्चमीक्ष्मीक्ष्मीरिय करके मभ्ः ठाप्।) स्कालिका

इति भाषा। तत्पर्यायः।

क्राचलक्षेत्रस्थाम्। ५। ३४६० :

रक्तिः ६ आग्रा ४। इति हेसदन्द्र

"बल गक्त श्रीश्ववाहा गांगुळ ते वाशः

वसमाङ्गेनीद्वइक्षार्वं शिर्क्तं दासप

विशेषशभनम्। तत्तं विगेन विचिप्तीप

इत्यमरभरती ॥ जूत्रमानग्। (यया,

"चानिलों (इसकार्थस्य वाग्चाल धारि

निस्तित्तादपराक्षिषीधीतुब्दास्थेद वस्ति

क्च।⁹ खणा०१।२०। इति

गुगाममच अती: !) इश्य: ! स

इति मेहिनी। मे, २५॥ (यथा रध

"सद्बन्धुना युरापदुव्यिषितेन ना

घदः परखरतुनामधिरोहता से

चिल्लान प्रचलितभ्रमर्थ प्राम

प्रमान्यक्षत्वकार्मन्य

य(व) लगुकं, की, (वन्गु+ संज्ञाया कत्।)चन्द्रमध्। विधित्रम्। प्रशस्

चि। इद्युजय:॥ तत्र प्रमायिषकारा

तोत्यं ग्रद्धः। असाभिष्यु नवालि

दनसुङ्गः । द्रीत प्राप्ट्चिन्डका ॥

टाप्।) बाक्नवी। पश्चिमिश्रीक

पर्यायः । चक्रविद्या २ दिवान्या

चरी ह खेरिकी प्रिवासामा ह ?

माल्डाचिगी द। इति राजनिवेख

टापि छात इत्यक्षः) तैलपायिकाः । १

"वल्गुलिका मुख्यविद्यापरीयकी तैल प

(यथा,कधासरिसागरे। ५५ । ६६ ।

"ततो वलगुलिकानकां शहा घटमद्रश

स (चत्रक्षतो चित्रक्षो राज्ये सदगतुन्द

खास०-मज्ञ०-मेट।) वद्यते अद

पल्स, इभचिषे ! इति कविक ख्पदम ॥

वलायं, जा, (वस्था सचकी । भावे काट

वस्थिकः, पुलरी, वर्लग्रीकः:। इस्ति ग्रब्दर

वज्यक्तिकाः, स्त्री (वज्युल + सद्भाः

वर्षे । २ । २०।

^सवेबास क्रायतस्यासक व(व)कल विज्ञानान् बखद्रभद्युक्रीक्रकेल

श्रीय करोत्यक्षमाति विवार्ण । नं सर्वयेवाप्रतिवास्य वीर्स्य

विवर्णनीयं वलयं वहन्ति ॥" 🛊 🛚

चाय गलग्रास्थां चिकित्सा। 'कण्डरोगेज्य एड्ड्रोचे सीच्या मेखा दिवसीभी:।

चिक्तसम्बिक्तसम्बुजुज्जोरन समाचरेत्। अथ द्याच दार्जीलह्निस्ताक्षेत्रसङ्ग्रम्।

षाटकारितिविवादारपाठासुक्ताक्षर्विङ्गकाः। भोस्य चर्चा धनाः पीताः क्षाहरीमविनाभ्याः ॥ कडी का काटका धावा दाव्यों लाक् चिफला

इरीतकीकवायी वा हिती माचिकसंयुतः।

पाटा रचाञ्चन दूर्वा तिको हिति सुपृष्ठितम्॥

चौदयुक्तं विधातवां मलरोगे सचीवधन्। योग स्त्रेते चयः प्रोत्ता वात्रधिनकपापदाः । जवासर्ज देजवनी समावां

रमाञ्चन दारु विशासिक खाम्। चौद्रेस कुर्यात् सुटिका मुख्ति तः धार्धन् सळ्यानामयेषु ॥"

इति भावप्रकाधः । 🕸 ध विला। कञ्चकम् । इति चडाधरः ॥ (दण्डम्ड-विग्रेष:। घथा, कामन्दकीये गीतिसारे।

' सुद्धाच्यो वलश्रचीव एक्सिक्षः सुदुर्ज्यः ।") लयित, चि, (वलयवत् क्वलस्थिति। वलया-तपप्रशेतीति चिच्ततः सः। यहा, वनयं

तर्कतिनारिमस्येति। यन्त्र + दनन्।) विधि-तम्। इत्यमरः ॥ (घषा, गीतग्रीविन्हे । ११।२६। "कीजग्जिकसिव पीत्रपर्शायटलभर्वलस्ति-ख्लम्॥"

यया च, वैरागिसङ्गवे। "इत्यनमालावकयितवाहुः पर्धनहर्ण सामाहाहः।

रक्तायीयनभञ्जनवीर: की त्रियदने सक्त प्रशिष्टः ॥") ब्हिर, चि., (व्यते संहगाति चचुकारामिति।

वस + बाहु सकात् (करम्।) कंकर:। इत्य-

व)। लग्नं, स्ती, (विधना गन्धवदुत्रवाद्यमञ्जरिक भ्यात चिनश्ति सन्धानिति। श्री + न: ।) वड्-भ्रम् । इति भ्रब्द्क्षावली ।

व) लिशि:, स्त्री, (विलना च्याहारी पहारेख मसादीन् स्थान विनाश्वतीत। ग्री + बाङ लनानुकि:।) विद्याम्। इति प्राव्हरका

(वं∤ाजशौ, ऋो, (वितिधि, + क्राहिकाराहिति र्दीय।) विशिष्स्। इति श्रव्हातावली ॥ (व) जुनं, ज्ञी, (वलते इति। वज संबर्धी 🕂 "वर्ती-

रूक ।" उगा॰ ४। ४०। इति उकः।) पदा-म्बन्ध् प्रतिविचे यु इति

दिना फलपळवेन निष्पतः । इति मुभनोधवः न-रमम् ॥ व्यस्थ पन्भीयवकारादिले ३ पि तवा-विखित्वाद्य चिखनम् ।

वल्क, का भाष्यी । इति कविक्ष्यदृष्ठः ॥ (चुरा०-पर॰-मक॰-मेट्।) क, बल्कयति। भाषकं कथनम् । इति दुर्गोदासः ॥ व(ब)एकां, स्त्री, (बलति इति। इत्व संबद्धी + "अपूक-

वर्त्को ल्ला; ।" उणा० ३ । ३२ । इति कप्रस्थ-यान्तो नियालितः ।) बल्कालः । (यथा, स्त्री ।

"गुथवन् सुत्ररोधितविश्वः परिवासे हि दिनीयवंश्वालाः। पदवी तरवल्यासमा पवताः संयभिनां प्रपेहिरे ॥")

प्रत्वः:। इति मेदिनीप्रव्दक्तावर्त्यो ॥ श्रद्धम् । इति विश्व:ा व(य) ल्याः, पूँ, (वल संवर्की + कः विषातितः ।)

पड़िकालोग्नः। इति राजनिर्धेग्रटः। वल्लानरः, पुं, (वल्लाप्रधामस्तरिति सधालीपी नमाख:।) पूरायचा:। इति राक्षांनिवेगुढ:॥ विकादमः, धुं, (वङ्काषधानी हमः ।) भूर्ज्ञीहचः । इति राजनिर्मातः,। (दिवरसमस्य भूक्तंप्रस्टें।

व(व)व्कालं, कारी, (वलने मंष्ट्राशीति। वल+ गाङ्चियान् कलन्।) लचम्। इति राज-निर्वेद्धः ॥ डालचिनि दनिभाषा ॥

बाहुलकान् क्लान्।) ष्टचलक्। बाक्ल इति भाषा। तर्गायाय:। स्वत् २ वल्लाम् ३। इ.स-सरः ॥ लाचा । त्राचम ५ चीचम् ६ चीजकम् मिल्लान्यकामगृध्यक्तिः १० क्ली ११ चोलकम् १२ : इति भ्रव्यक्तावली ॥ (बधा, सहाभारते। १ ! १५६ । २ ।

'खुन्मियासापरिश्रान्ती जटावल्यक सारिणी॥") बरूक ला, रही, (वरकाख + टाम् ।) शिकावरका। হনি হাজ দিহঁছে ।

सोध. । इति राचनिर्धाष्ट:॥ वल्कवाम् [नृ] पुं, (दल्काः प्रत्कोः स्टब्स्टिनि । वस्के + मनुष् । सन्ध वः।) सन्धः। इति

(चकागडप्रेशः । बल्क्युक्ते, जि ।

काटकः । इति शब्द्रक्षावली ॥ बल्कतं, की, वल्काल: । इति ग्रब्दचित्रवा। वलंग, सतौ । इति व्यविकास्यद्भः । (स्वा०-भर०-

च्यक∘-मेंट्।) वल्गतिः व्ययं घुनगनःविति भट्टमझ: । इति दुर्गीद्रस: ।

बलगर्ग, की, (बल्ग+ख्युट्।) धुनगमनम्। ब(व)स्मीकः, पुं. की, (बलने दनि। दल प पचुना वसम्

वलशिनं, की, (यक्ष्म् भाने सा।

बहुभाषसम् ।

ङ(व)ल्गुः, पुं, (वलते,इति । वल प्राणाने

व(व) ब्लाल:, पुंक्ती, (वजते संव्यानिशित। वसान बलगुपनः, पूं, (इज्यु सनोद्धं पर्न वर्लगुजा, स्त्री, (दस्यु ज्ञानीति।

"तौ तुपूर्वेक काचित तपोयुक्ती प्रशृवतु:।

वस्कारीयः, पूं, (यस्कापधानी कीधः।) पश्चिका-

विद्धाल:, पुं, (वद्धो) खास्तीति । वद्ध + इसच ।)

वित्यिकि:, पुंक्ती, वर्ल्याकि:। इस्टमस

इति दुर्गाहासः ॥

गम्। इति हमचनः ।

इति हिस

रिच सम् ।

प्रवासीमंग्रेन्टप्रवर्षेत्र

"सर्वोभार्यच " सका ह

वसतेका समाचान

सुक टिटलि खबाटिकोप्रच ।

सुम्बाधीस सुर्कोगीस मिवक् तसुणवास्त्रीन ।

व**ञ्चरी** क्षम्भः, गुं, त्यन स्वर्डे + "राधिक्तिचाचा "

उक्षा॰ ३।१०५। इति च्यभच्।) नियम ।

चा थातः। सल्लाच मतुरङ्गारं। इति सेरिरी । में,

१८:। जद्दवं भी व्यवसाता श्वास पुष्तः। स च कृश्रि

क्स्य पिता । यथा, महाभारते । १६।३।५ ।

कृशिकस्तस्य तदयः सहसाचसप्रतृतिः ॥")

वक्तमः. ति, (वक्त + काभच्।) । प्रयः। (यथा,

"एक्टेन्यच नशस्त्र्यात् वस्त्रमेन्यच भूपते'।")

अध्यत्: इयसर: । अध्यत्ति गवाध्यत् ।

वस्त्रपालकः, चि, (वस्त्रभागां खक्रविशेषाणा

याजक:।) व्यव्यक्तका:। इति भृत्यवं र 🗲

"प्रेयसी द्वाताकाच्याप्राधियावस्रभाषियाः

कामन्द्रवीयगौतिषारे । ५ । १६ ।

द्रिकासी १

बक्तभा, च्ही, प्रिया। यथा,—

"वज्ञभस्तस्य तनयः राचाहर्के इषापरः ।

पर्कतहा विज्ञानीप्रक्षती; सन्ना यथा असम्। व्यक्तित्राच शतीत्रिक्ता प्रदिशास्त्रिमान् मंगोधा द्रश्यांमानि चारेण प्रतिमारयेत्। बर्ख विशुद्ध विश्वाय शोपयंच्यतिमान् भिषक्॥ सनः(ञ्लालभक्षानस्त्रीलागुरुचन्द्री: । चातीपक्षण्यक्षेत्र निस्तिनं विपाचयेत । दस्त्रीकं नाग्रयेल द्वि उक्त व्हिन्दं बहुबणम्। पाखिपादीपरिकान छिहै बेह्निमरावतम् । वर्साकं यन् वधीयं न्याष्ट्रको तद्धि विचा-मनः शिलादां तेलम्। इति भावधकाशः । (असा यशे खनहारेण रोमनाशिखं यथा.-"चौट्रकंपवल्यीकरित्तकार्चयुनं भियक। माह्यसादनं कुर्का द्रवस्तरमे प्रकेष्ट्रम् ॥ प्रित वैद्यक्षकाश्यिवंगह जहक्तमाधिकारे।) वल्कोक्तिः, पुं, वल्कीकः । इति शब्दभाला व पद्मीलग्रीषं, स्त्री, (त्रल्मीतच्य श्रीर्घामन श्रीर्म-मस्य।) स्रोतोश्लारम् । इति राजनिर्दाहः ॥ वल्कीकृटं, की, (वर्लाक्स बल्कीकरावनं वा कुटम्।) वल्झीकः:। इति देमचन्द्रः॥ वच्युल 🗼 तृत्व लृतिपूळी:। इति कविक्छाहम:॥ षस्युल ∫ (स्प्रदन्तभुरा-- भर∘- धक∘-सेट्() बेल्.सद्यति व्यववस्थ्यसम् । इति दुर्गीदासः । वक्क, द्व संबर्गी। दिन कविकव्यहम: १ (स्वॉ०० क्लाइ॰-सक्क॰-संद्रा) इ. बहुते धर्म लीकः संष्ट्रणोतीलकः। इति दुर्गादानः। वक्षः, पुं, (वक्षते संष्ट्रयोक्षीनः। वक्षः + अप्युः) मुक्काचवपरिभाषम्। यथा.— "वङ्खान्त्रगुङ्को सर्यञ्च देश्यौ।" दति जीजावती । डिग्रजा। इति नैशकपरिभाषाः (अधा,---"विषयक्षविक्षां क्षा क्षा विषय क्षा इन्बल्झाईतं थामं रसन्विपुरभेरवः । वञ्च खोरेख चार्दश्य रसे च निनदा नह ।" इति देशकरसेन्द्रसारसंग्रहे स्वराधिकारं 🖁) साईगुद्धाः वया, — "गोधुमद्वितशोक्षितातु कथिता गुञ्जातगा कार्ह्या वक्को वसचतुर्येद भिवन्तं मार्था भवस्य चेत्: " इलाहि राजनिष्यः ध यक्त की, स्की, (बक्त इसि । बक्क + कुण् । शीरा-दिन्यात् दीव ।) वीका । इत्यमर: ॥ (सथा, इस्क्रिंग् । ⊏श्रार्थश "वलको वासनामी दि सदम्बर्गिक कितान :") सहकी इस: । इति राचनिष्यः । (असा: मधाको यचाः---"दलको गनभन्धा स सुत्रम् हुर्मीर्**रा**। सरेपमा कुन्द्रकी वसको च क्षूप्रसा ॥" इति मागववाश्रस पूर्णसक्ती प्रवेश सामे ।

हृद्येगा प्राथममा प्रेका प्रयाधिकी चना।" द्ति देशच्या ॥ पक्षरं, की. (बलते द्वि। वक्ष + व्यरमृः) क्रव्या ग्रुरः । इति राजनिर्घेग्टः ॥ मञ्जरिः । इति ग्रुब्द रवाविकी । महाना। कुञ्चम्। इति घर्षा । वक्ति:) स्की, (दक्ष+किष्। दक्षं श्रवस्ता दक्तरी र्रे मरच्छतीतः। ऋ+अचदः। स्रदि कारादिति वा डीव।) सञ्जरी। इत्यसर-भरती॥ (लता। यणा, क्रमारे। ७। ३१। "चारपाधिति संभवहते गजभने पतनाथ बह्दरी थ") चिवस्थम्। संथिका। इति राखनिर्वेत्तः 🛭 (च्यस्थाः पर्याधीः यथा,— "मैधिका मिधिनिमैधिर्योपनी बङ्गर्विका। बीधिनी बहुबीजा च जातिसन्धमना नथा ॥ यक्षरी चैव काभन्या (सन्नाप्रयाच कीरवी। कुर्वितः बहुएगों च पित्तिवाशुभृद्धिया ॥" इति भावप्रकाशस्य पूर्णसम्बद्धे ग्रथमे म ने ॥) मक्षतः, पु, (यक्ष प्रीतौ+क्षिण्। दक्षं घील वानीति । मा + कः ।) गोपः । दखमर ॥ (स्था, साधि। ११। =। "दुमतरकर्दनाः विप्रवेशस्त्रीके द्धति द्धनि धीरानार्वान धारिकीव। श्राभिन स्वीधाः सारसङ्ख्यां कर्जानस्थिशुर्जी वसवा लोड्यिन ॥") भीमसन:। इति मेदिनी। वे,88॥ (निराटनगरे स्द्रवासकार्वे स्वास्त्र स्तमास आसीत। ययामहाभारते। ४।२।१। "पौरीमवी बुवासी श्रष्टं वहावी नास नासत.। उपसाखास राजानं विराटमिति में सति.।') वस्रकः, चि, (क्लाभानाः दं व्यवीति । दा । कः ।) स्थकार:। इकसर:। मक्की दे , क्की , (बह्मच + डीष् ≀) वस्त्रकातिकी ;

वक्यपकी। तत्वंबाय:। व्यामीरी २ गोपिका ३

मोगी । सकामूजी इ जोपालिका ﴿

म्ब्द्रवावको । वद किरावे ॥ १७

यख्यीक च 👍 उधीकाञ्चयवनिकाम्ब्यः। न 💤 बायम्रः व पाक्तः ३। इ.स-। थ नेबक: ४ वास्त्रीकः ५ वास्त्रीकि: ६ ज्ञ su इति नट्टोकायां भरतः ॥ प्रा-प न जलाई L कि.सि.श्रीलक: १०। इति स्त ली। ४॥ (यथा, मेत्रह्ने । १५। वे काचात् प्रभवति धगु:खब्दमाख्य-श्तिका श्रीचिनिष्ठेशी यथा। वि**गु**पुरा-में ऋक्षिकोनस्थानां खडसका वर्षां नधा। । अधिरहाँ शेष्टाच्य माददालियमक्सवास् । प्रार्थियप्रदाश चलीत्खानां न कहे-新日 1² इत्याद्भिश्वास्तान्त्रम् ॥ अ ॥ निकासो स्नानात पर्श्व शिक्ति दीव शानवर्षे न त्रवया चालनं यया, ---पावक्तिकाभिस्तु गंगमधेन सुभक्तना । यित शिक्तियमं स्टब्सीया साम्राम्य ॥" किच्हाहिकानि सकविधेमानुपादश्याम् नाद्या गायकीति मुलपाणितिखितान् द्यातत्त्रज्ञलयकीय दा दार्नकार[य-र्। सबा कार्न बचा,⊸-। ययेन प्रथमं हेव लोयी प्रश्विधीर्या। कर्ते प्रकाश्चे, प्रवृत्तिका की (प्रा । का करिए**न्सस्य ए**र्जगाश्र**स्य स**ः गन्त्राक्ष-भूतं ऋताचकतुरीवितभ् ॥" इति देवप्रतिश्वास्थम् । पु (वस्त्रीक इबीबाक्यन्टितिकाक्त्रप. (तकारणके नार्यस्थित। च प्।) प्रास्थी कि-। रोसविकेषः । इति विन्धः । अध (यहोतस्य लच्चम्। पीवां वकचाकरणाहरीये सन्धी गर्ल वा चिभित्रं व दोषे.। ग्रस्थि: च बल्यांजनद्वियाणां कातः ज्ञामेखेन बनप्रकृष्टः । सुखीरनेवी स्वामितोद्द द्वि-विश्वपंदन् समीत चौकताची:। बन्सोनसम्हाभवनी विकार तिया सनी के चिर्च विशेषात्।" क्रिकारिका। अनः स्त्रस्याः कचा स्जम्। गतः सम्बः। वलगिकवदिक्रमम शिख्यत्वनुष्यवस्वताहनन्तव स्थते। यक्तीकं उपचारायीग्यम्। 🖈 । चण्य अस्य क्रियोत्श्रात्र वस्त्रीकं चाराकिन्यां प्रधा-निना वैदोक्ति शीधियवा त रीध्यंत्। किन्तु भवद्वस्य नातिष्ट्यमम्भेजम् । मधोधनं सला भ्रोणिनं मीचचेड्र भिदक्। त्यवानां चंद्रीच हुस्या स्वयोज चा कर्तका महिल

भौवर्क्षनी'

्पला

रशिष्रभूता इव वारयोधित: "") विक्ति, स्की, (विक्तते संब्रणीति वृचार्दीनिति।

वस 🕂 "सन्वेधातुभ्य इन्।" उग्रा॰ ४। १९०। इमीन्।) लता। इत्यमरटीकार्या भरतः। (बधा, सन्धाभारते। १२। १८८। १३।

निरीचितुं नोपरराम वसवी-

"विद्विर्देश्यने दक्षे सर्वनस्थि गच्छित ॥") ष्ट्रियो । इति भ्रद्भाला ॥

धिसक्यस्थाविका,स्की, (बिलक्टमा वर्टकारिका।)

व्यक्तिसभी चुप:। इति राजनिर्धेष्ट:॥ विज्ञिष्ट्रकी, स्त्री, (विज्ञिस्टर्ग टूर्वा।) साला-

द्वी। इति राजनिष्यः। विक्रिप्राक्टियोनिका, क्ली, (विक्रिप्रधाना भाकट-

भौतिकाः।) म्हलपीती। इति राजनिषेखः।। इह्लिस्ट्गः, पू. (इह्लिप्रधान: स्ट्रगः ।) आव्यन-पर्णी। इति राजनिर्धेग्टः।

वही, की, (विद्वि+ डीघा) लता। इत्यस्रद: ॥ था च भूमिप्रसारा वर्षमाचस्थायिनी कुद्रा-

खाद्या। (बचा च। ' विहासीमारियारजगीशुङ्खोश्चायङ्गीचेतिवछी-हज्: ३" इति सुभुते स्वस्थान ६८ अधायः । यथाच, रामायसै। २। ५०। ६।

"कताबङ्की सामुख्यां चास्वाम् न स्वाम् न स्वाम् व

जनास्ते चित्रदे सार्वे हिन्दकी विविधान

खणमीहा। इति मेहिनी। ले, ६८॥ केंद्रिका। বহান্। হৰি হাত্ৰিছথঃ। ब्रह्मोग्राज्:, धुं. (व्रह्मोक्टपो गङ्:।) सत्स्यविद्येष:।

भोबाइ (त दाविक इरादिक च भावा। जस्त्र

गुरा:। सञ्चलम्। रूचलम्। स्वामिकान्दि-लम्। मरुकारलम्। सर्थलम्। ऋषगाप्रन-

लक्षः इति राजवङ्गः। दक्षीक, क्री. (दक्क्यां लतायां जायते इति।

कन+ स:।) मरीचन्। इति रावनिवेदः-शृद्धक्ति ॥ (यथा, हज्यां हिनायाम् । १५३।

"भावपदे बढ़ीनं निकात्तं वाति पूर्वधाराण ।") पक्षीत्रदरी, **स्त्री**, (वक्कीस्टमा वदरी ।) सूबदरी ।

इति राजनिवंग्दः॥

वसीस्तः, पू, (वसीधु जातः सुरुगः ।) सन्तरकः । इति राजगिषंग्ट:॥

बह्योडच:, पुं, (ब्रह्मीयन् दीघी हच: १) भाषटच:। दात राजनिषेखः ॥

वहा 🕂 माहुलकात् उरम्।) बुझम् । मझरी । श्चिम्। (नर्जक्षामम्। शादणः। इति नेस-चन्द्र:॥ अञ्चलम् । इति नेदिनी । के, २१०॥

विषय्रतावलीयु वहार्निति पाट: ॥

श्चर, चि. (वलाते भंत्रियते इति। वला + "श्विक-पश्चादिम्य जरीयचीः" उका॰ ६।६०। र्रात करण **सुष्यक्ष**शिष्

रमासर ६ ६ (२)(सक्ष: । ५ १३

"गिमच्थनच्य मक्क्षाहागृक्षीर्यबद्गीय चा।" "दझरं मुख्यमांसम्।" इति तङ्गीकायां कृद्धकः भट्टा) ज्युकरसांसस्। इति मेदिनी। दे, २२०॥ वनचेत्रम्। बाइएनम्। अवस्थ्रिः।

इति हैसचन्द्रः॥ बद्धा, स्टी. (बहा+ सादै घञ्। बहाय अंबरकाय

साभू:। यह + यम्।) धानीहस्य:। हारावली 🎚

ब(व)स्थान:, एं, (वर्ल पर्वते जायते इति । जग् + स: .) उसप:। इति हैमचन्द्रः॥ बाव दति खातहरूम्। इक्षमर्:॥ वनते सुवं वेषयति

विभादित्यात् बद्रकारे बख्यः प्रकंतः तच चाना

वस्त्रणाः, इत्यन्ते । स्टभाषात् बहुन्ते वस्त्रजाः । एको बल्लन इति भाषाकार्यकार्यकार्यकार्य अनर व समनोर परोवस्त्र जादे केंनि पाचित्र-वहतार्थं अमरी धरक्षत्रम्। इति सङ्क्षियां

भरत;॥ (यदा, मनु: १० । १३ । "तुङ्काकार्भेतु कर्त्रेषाः कुग्राष्ट्रानः कवस्य जै. : दिहता प्रस्थिनें केन चिभि: पचिभिरेव वा ॥")

ष(व) ख्वाना, स्क्री, (वख्ये पश्चित चायते १६ ति । भन 🕂 इ: । टाय्।) ह्याविद्रोधः । सावे वार्गद्रित

हिन्दी भाषा। तत्याय:। टप्पत्री २ टर्गेचु: इ स्वयद्वना ३ मीक्षीयत्रा ५ डाइस्या ६ पानीयात्रा ६ इत्चुरा ८। अस्या गुणाः।

सञ्दलम्। ग्रीतलम्। पित्तदाहरूकापहलम्। वानप्रकोषणव्यम्। रूचव्यम्। व्यवश्हिवारि-त्वच : इति राजनिर्देश्ट. n वरुष्ट, क व्यिष्टि । इति कविक्षप्रद्रमः ॥ (चुरा०-

बीघ्रौ। इति दुर्गावास: ६ वल्ड, इ. श्रेक्टें। इति कविक स्थाद्य:॥ (भ्या०-थ्यास्य - चाक - सीट्।) इ, बल्इते धनी श्रीष्ठ: स्वादिखयी:।

पर॰-चाक॰-सेट्।) ज, बल्इट्टिनः लिखि

वपा, लुक्ता हि। इति कविक्ता खुम:॥ (चादा०-पर॰-चंक्र॰-सेट्।) जु, वश्टि धनं लीकः। इति दुर्गादामः । यद्यं, क्री, (वद्या+"विधारस्थीरुपर्यव्याजम्।"

३।३।५६। इक्षस्थ वार्तिकोल्या व्यपः।) इक्हा। यस्त्वम्। काथक्ता। इति प्रव्द-रजावली। (यथा, महासारते। १२। १६४। छ।

"वधा बलवतां धर्मः सुखं भीगवनामिध।") नक्षुर, उसी, (यक्क प्रते स्थाप्त्रियदे खसादिनेति: वर्ष्यंवद: वि, (दर्शासवार्षं वर्षादित यावदं वड-तीनि । दश्+वट्+"ग्रियदशे वटः खच्।"

इ ! २ । ३८ । इति **खस् । "व्यक्तियहम्म**ख सुम्।" ६ । ३ । ६० । इति सुमुः) वर्षा वर्तत

य:। ज्यायत्तकग्वाक्यवन्ताः। इति सुध्यवोध-चाकरणम् ॥ (वश्रीभूत:। यथा, राजतरङ्कि-ख्याम् । ८ । ३६.५ ।

ो स्यद्

"व ऋषार

.ती । यदा यदाप[रहा "गुरु । एप्रोप्ति तदाकार्यक्य हिद

वग्नः, पुं. (वश्र+भावे स्वयः ।) इ

यया बद्धानि (पट्टीति प्रस+काच क

र्सनोसंबर्गे स्थमर:॥ (उध्यति इ

वया + कर्माण व्यम ।) विद्याग्रह त्ततः । प्रसुलम् । इति विकाराः ग्रीय

इति हेसचदः। वश्का, की, (वश्व व्याचनतया का इति। की + का:।) वक्साभारी।

रवावली ॥ वस्त्रिया, स्त्री, (वस्त्य क्रिया कर्णः क्रासम्। तत्प्रयोदाः । संबद्शमृह

अशिक्तकी वधे केशी करणां संबद्द स र्वश्रीकरणे आदेश्नट । संदर्गा कैचित्। कस्यीय्वटि बश्चक्रियास मन्त्राद्यापा । जयस्त्रयः संबद्धं

रघु:। संचलनं इति पाटान्सर तङ्कीकायां भ**र**त: o वप्रांग, उन्हों, (बर्श मच्छिनीति ! ग

वर्षाभृताः दति ग्रव्हदक्षवसी **डह्**तुमंहितायाम् । ४३ । ३२ ॥ "गाङ्गादिवामरसुलाचलचास्ह

धार्वो सनुदरसमां वश्यांकरो। असित्वर्थे वाश्रालङ्ग रवार्थं भ्राव महाभारते। १। ६। १२। "दशनि ते इन्त वर्ध ससिक्छिहि

प्रशासि मत्यान् वस्मीश्साह वग्रास्त्री, (वश्रस्विक् + अप्तृहार रस्योरपश्चंकानम्।" इति अप द

(व्यस्या धर्म राजार चित्रवम्। य 21201

"वशायपुत्रासुचेवं सादचर्यं निध्य पशिवतासु च को सुविधवास्त्रासुरा सुलाः)योधाः। स्वीमवी। कवियो। द

भें, १३ ॥ (यथा, कथासस्त्यागरे "अधियत व नामिय वशामिरिक वस्था सबी। दक्षमद्।। (यथा, चरगः

"लंगे असि भारतार्थे बशाभि "वयासिकेन्याभिर्गीभिः।"इति तङ्गा वधीभूता। यथा, गार्हा १८३

"सप्तिमंत्रितं छत्या नार्वीर्ख्य पु क्तीयामके सामयेच चयाई या वश ब्याह्यकः, पुं. (ब्याया ब्याह्यकः ।

बस्वात् तथालम्।) शिशुकार्। क्तावली ॥ बणापायी [न], पुं, (वर्षा विवतीं

श्चिम:।) कुक्त्र:। इति प्रव्हमार वश्रि, क्री, (वश्र + भावे दन्।) वश्चि ष्ट्याला ॥

पश्चिम नि मूलाम् इव्यागरः। ६

ĮV